Este libro es de [illegible]

I-131

75 I 131
263

Delalib.a del conv.to dela ... de Zarag.a

44—3

Incipit prologus in legēdas ſanctorum quas collegit in vnū frater Jacobꝰ ianuenſis de ordine predicatoꝝ.

Diuerſuz

tempꝰ preſentis vite in quattuor diſtinguit̄. ſ. in tempꝰ deuiatōis. renouationis ſiue reuocatiōis. recōciliationis. ⁊ peregrinationis. Tempꝰ deuiationis fuit ab Adā poſtq̄. ſ. a deo deuiauit. ⁊ durauit vſq; ad Moyſen. ⁊ iſtud tēpus rep̄ſentat eccleſia a ſeptuageſima vſq; ad paſcha. vñ ⁊ tūc legit̄ geneſis liber. ſ. in quo ponit̄ deuiatio primoꝝ parentū. Tempus renouatiōis ſiue reuocationis incepit a Moyſe: ⁊ durauit vſq; ad natiuitatem xp̄i: in quo hoīes per ꝓphetas ad fidē reuocati ſunt ⁊ renouati. Et iſtud tempꝰ rep̄ſentat eccleſia ab aduētu dñi vſq; ad natiuitatē xp̄i. vñ tunc legit̄ Iſaias vbi de hac reuocatiōe aperte agitur. Tēpus reconciliatiōis eſt tēpus in quo per xp̄m ſumus recōciliati. Et iſtud tempꝰ repreſentat eccleſia a paſcha vſq; ad penthecoſten. vñ ⁊ tunc legitur apocalipſis vbi plene agit̄ de miſterio huiꝰ recōciliationis. Tēpus peregrinatiōis ē tempus preſent[is] vite: in quo peregrinamur ⁊ in pugna ſemꝑ ſumus. Et illud tēpus rep̄ntat eccleſia ab octaua penthecoſtes vſq; ad aduentū dñi. vñ tunc legunt̄ libri regū ⁊ machabeoꝝ. in q̄ibꝰ de multiplici pugna agit̄ per quam nr̄a pugna ſpiritualis ſignat̄. Tempus autē illud qđ eſt a natali dñi vſq; ad ſeptuageſimā: partim continet̄ ſub tp̄e reconciliationis qđ eſt tempus leticie. ſ. a natali vſq; ad octauā epyphanie. partim ſub tempore peregrinatōis. ſ. ab octaua epyphanie vſq; ad ſeptuageſimā. Et pōt accipi hec q̄druplex temporꝝ variatio. Primo penes quattuor temporꝝ diſtinctionez. vt hyems referat̄ ad primū. ver ad ſcđm. eſtas ad tertium. autūnus ad quartū. Et rō appropriationis ſatis patet. Secūdo penes quattuor partes diei vt nox referat̄ ad primū. mane ad ſcđm meridies ad tertiū. veſpera ad quartū. Licet autē prius fuerit deuiatio q̄ renouatio: tñ eccleſia oīa officia ſua potiꝰ incipit in tēpore renouatiōis q̄ deuiationis. ſ. in aduētu potiꝰ q̄ in ſeptuageſima. Et hoc duplici rōne. Primo ne videat̄ incipere ab errore: tenet enī rem ⁊ non ſequit̄ ordinē tēporis. ſicut ⁊ euāgeliſte ſepius faciūt. Scđo qm̄ per aduentū xp̄i oīa renouata ſunt. ꝓpter qđ tēpus iſtud dicit̄ tempus renouatiōis. Apoca. xxi. Ecce ego noua facio oīa. Congrue igit̄ in hoc tēpore renouationis eccleſia oīa officia ſua renouat. Ut igit̄ h[ic] ordo tp̄is ab eccleſia diſtinctus ſeruet̄. Primo agemus de feſtiuitatibus que occurrūt infra tempꝰ renouatiōis. qđ tempus rep̄ſentat eccleſia ab aduentu vſq; ad natiuitatē dñi. Scđo de illis que occurrūt infra tempus qđ partim cōtinet̄ ſub tēpore reconciliatiōis. partim ſub tp̄e peregrinationis. qđ tempus rep̄ſentat eccleſia a natiuitate vſq; ad ſeptuageſimam. Tertio de illis q̄ occurrūt infra tempus deuiatiōis. qđ tempus repreſentat eccleſia a ſeptuageſima vſq; ad paſcha. Quarto de illis q̄ occurrūt infra tempꝰ reconciliationis. qđ tempus rep̄ſentat eccleſia a paſcha vſq; ad octauam penthecoſtes. Quinto de illis que occurrūt infra tempus ꝑegrinatiōis. qđ tempus rep̄ſentat eccleſia ab octaua penthecoſtes vſq; ad aduentū dñi. Explicit prologꝰ.

Incipit legēda ſanctoꝝ que longbardica noīatur hiſtoria. Et primo de aduentu domini.

Duentꝰ domini

per q̄ttuor ſeptimanas agit̄. ad ſignificandū q̄ eſt quadruplex aduentꝰ. ſ. in carne. in mente. in morte. ⁊ ad iudiciū. Ultima aūt ſeptimana vix finit̄. q[uia] ſanctoꝝ glorie que dabit̄ in vltimo ad-

aduētus 4

N. 21.416

~~[illegible]~~
para huſo de fr Joan de Aebiſa

UNIVERSIDAD Y PROVa
BIBLIOTECA
ZARAGOZA

uentu. nūq̄ terminabitur. Hinc ē etiā
ꝙ primū reſponſoriū prime dn̄ice aduē-
tus: cōputato gloria pr̄i quattuor vſus
cōtinet. vt predictos quattuor aduentꝰ
deſignet. Quis autē aut cui magis con-
ueniat. prudens lector attēdat. Licet au-
tē quadruplex ſit aduētꝰ. tn̄ eccleſia ſpe-
cialiter de duplici. ſ. in carnē ⁊ ad iudi-
ciū videt̄ memoriam facere. ſicut in offi-
cio ipſius tpis patet. Hinc ē etiā ꝙ ieiu-
niū aduentꝰ parti eſt exultationis. ⁊ par
tim meroris. Nā ratione aduentꝰ in car
nē dicit̄ ieiuniū exultationis. rōne aduē
tus ad iudiciū. dicit̄ ieiunium meroris
Et ad hoc innuendū eccleſia cātat tunc
quedā cantica leticie. ⁊ hoc ꝓpter aduē-
tum miſericordie ⁊ exultatiōis. quedā
vō deponit. ⁊ hoc ꝓpter aduentū ſeuere
iuſticie ⁊ meroris. Circa aduentum
igit̄ in carnē duo videri poſſunt. ſ. adue-
niendi opportunitas. ⁊ aduentus vtili-
tas. Opportunitas veniēdi attenditur
Primo ex pte hominis q̇ primo in lege
nature cōuictꝰ fuit de defectu cognitio-
nis diuine: vn̄ ⁊ tunc in peſſimos erro-
res ydolatrie cecidit. ⁊ iō coactus eſt cla
mare ac dicē. illumina oculos meos ⁊c̄.
Deinde aduenit lex iubens. in qua ꝯui
ctus eſt de īpotentia. cū prius clamaret
nō deeſt q̇ impleat: ſed q̇ iubeat. ibi enī
eſt ſolūmodo eruditꝰ. ſed non a peccato
liberatus. nec per aliquā gratiā ad bo
nū adiutus. ⁊ ideo coactus ē clamare ac
dicere. nō deeſt q̇ iubeat ſed q̇ adimple-
at. opportune igit̄ filius dei aduenit qn̄
hō de ignorātia ⁊ īpotentia ꝯuictꝰ fuit.
ne ſi forte an̄ veniſſet. hō ſuis meritis ſa
lutē aſcriberet. ⁊ iō medicine gratus nō
eſſet. Scd̄o ex pte tēporis. qm̄ venit in
plenitudine tpis. Gal. iiij. At vbi veit
plenitudo tēporis ⁊c̄. Augꝰ. Multi di-
cunt. quare nō ante venit xp̄s: q̄ nōdū
venerat plenitudo tēporis. moderante
illo per quē facta ſunt oīa tempora. De-
niq̄ vbi venit plenitudo tpis. venit ille
qui nos liberauit a tpe. Liberati autem
a tpe. venturi ſumus ad illā eternitatē
vbi nullū ē tempus. Tertio ex pte vul-
neris ⁊ morbi vniuerſalis. qn̄ enī mor-
bus erat vl̄is opportunū fuit vniuerſa-
lem exhiberi medicinā. Vn̄ dicit Augꝰ
tunc magnus venit medicꝰ qn̄ per totū
mundū magnꝰ iacebat egrotus. Vn̄ ec-
cleſia in ſeptē antiphonis que cātant̄ an̄
natiuitatē dn̄i. oſtēdit multiplicitatem
ſui morbi. ⁊ ad quālibet petit remediū
medici. An̄ ſiquidē aduentū filij dei in
carne eramꝰ ignorantes ſiue ceci. penis
eternis obligati. ſerui diaboli. mala pec
cati cōſuetudine vincti. tenebris adno-
luti. exules a patria ⁊ expulſi. ideoq̄ in-
digebamus doctore. redemptore. edu-
ctore. illumiatore. ⁊ ſaluatore. q̄ igitur
ignorātes eramꝰ. ideo ab ipſo doceri in-
digebamus. ⁊ ideo ſtatī in prima anthi
phona clamamꝰ. O ſapiētia que ex ore
altiſſimi ꝓdiſti veni ad docendum nos
viam prudentie. Sed parū prodeſſet ſi
doceremur ⁊ non redimeremur. ⁊ iō ab
ipſo redimi poſtulamꝰ: cum in ſecunda
clamamus. O adonay ⁊ dux domꝰ iſrl̄.
veni ad redimēdū nos in brachio extē-
to. Sed q̇d prodeſſet ſi eſſemus docti et
redempti. ſi adhuc poſt redemptionem
detineremur captiui. ⁊ ideo liberari pe-
timus. cū in tertia clamamus. O radix
yeſſe ⁊c̄. veni ad liberandū nos. iā noli
tardare. Sed q̇d prodeſſet captiuis ſi eſ
ſent redēpti ⁊ liberati: ſed tū nondū eſ-
ſent ab oī vinculo abſoluti. vt. ſ. ſue po-
teſtatis eſſent ⁊ libere quo vellēt ire poſ-
ſent: parū igitur ꝓdeſſet ſi nos redimiſ-
ſet ⁊ liberaſſet. ſi tn̄ adhuc vinctos tene
ret: ⁊ ideo ab oībꝰ peccati vinculis edu-
ci petimus: cū in quarta clamamus. O
clauis dauid. Veni ⁊ educ vinctos de
domo carceris ſedētes in tenebris ⁊ vm
bra mortis. Sed q̄ illi q̇ diu fuerūt in
carcere habēt oculos obtenebratos. nec
clare videre poſſūt ideo poſt abſolutio-
nem a carcere reſtat nos eſſe illuminan-
dos. vt videamus quo ire debeamus. et
ideo in q̄nta clamamus. O oriēs ſplen-
dor lucꝪ eterne. veni ⁊ illumina ſedētes

in tenebris ⁊ vmbra mortis. Sed ⁊ ſi eſ-
ſemus docti. redēpti ⁊ ab inimicis peni
tus liberati ⁊ illuminati. q̇d valeret niſi
deberemus ſaluari. ⁊ ideo in duabus ſe
quentibus ſaluari petimus cū dicimus
O rex gentium veni ſalua hominē quē
de limo formaſti. Itē o emanuel ⁊c̄. ve-
ni ad ſaluādū nos dn̄e deus noſter. In
prima autē petimus ſalutem gentiū. vn̄
dicit̄. O rex gentiū. In ſcd̄a ſalutem iu-
deoꝝ quibꝰ deꝰ dederat legē. vn̄ dī. O
emanuel rex ⁊ legiſer noſter. Vtilitas
autē aduentus xp̄i a diuerſis ſanctis di
uerſimode aſſignat̄. Ipſe nāq̄ deus ſi-
cut patet Luce. iiij. ꝓpter ſeptem vtilita
tes ſe veniſſe ⁊ miſſum eſſe teſtat̄: dicēs.
Spiritus dn̄i ſuper me ⁊c̄. vbi per ordi
nē dicit ſe miſſum eſſe ad pauperū cōſo
lationē. ad contritorū ſanationē. ad ca-
ptiuoꝝ liberationē. ad indoctoꝝ illumi
nationē. ad peccatoꝝ remiſſionē. ad to-
tius humani generis redemptionem. ⁊
ad meritoꝝ retributionem. Augꝰ. au
tē ponit tres vtilitates aduentus xp̄i di-
cens. In ſeculo iſto maligno quid abū
dat niſi naſci. laborari ⁊ mori. Hec ſūt
mercimonia regionis noſtre. ⁊ ad tales
merces mercator ille deſcēdit. Et q̄ oīs
mercator dat ⁊ accipit. dat q̇d habet. et
accipit quod nō habet: xp̄us in iſta mer
catura dedit ⁊ accepit. Accepit quod h̄
abundat. ſ. naſci. laborare ⁊ mori: dedit
renaſci. reſurgere ⁊ in eternum regnare.
Itē venit ad nos celeſtis negociator ac-
cipere cōtumeliam. ⁊ dare honorē. ſub-
ire mortē. ⁊ dare vitā. haurire ignomi-
niam. ⁊ dare gloriā. Gregꝰ. autē po-
nit q̄ttuor vtilitates ſiue cauſas ſui ad-
uentus dicēs. ſtudebant omnes ſuperbi
de Adam ſtirpe geniti proſpera vite pre
ſentis appetere. aduerſa deuitare. obpro
bria fugere. gloriā appetere. Venit int̄
eos incarnatus dn̄s aduerſa appetens.
proſpera ſpernēs. obprobria amplectēs.
gloriā fugiens. Idem xp̄s expectatꝰ ve-
nit veniēs noua docuit docēs. noua mi-
rabilia exercuit. mira faciens. praua tole
rauit. Bern̄. quoq̄ alias ponit dī. Tri-
plici morbo miſerabilit̄ laboramus. nā
⁊ faciles ſumus ad ſeducēdū. debiles ad
operandū. ⁊ fragiles a reſiſtendū. Si
diſcernere volumus inter bonū ⁊ malū
decipimur. Si tēptamus facere bonum
deficimus. Si conamur reſiſtere malo
ſuperamur. Neceſſarius proinde ſalua
toris aduentus eſt vt in nobis per fidē
habitans illuminet cecitatē noſtrā ⁊ no
biſcū manens adiuuet infirmitatē no-
ſtram. ⁊ pro nobis ſtans: fragilitatē no-
ſtram protegat ⁊ propugnet. hec Bern̄.
Circa ſcd̄m aduentū. ſ. ad iudicium
duo vidēda ſunt. ſ. antecedētia iudiciū
⁊ cōcomitantia. Antecedentia ſunt tria
Signa terribilia. Antixp̄i fallacia. Et
ignis vehemētia. Signa autē terribilia
precedētia iudiciū ponunt̄ quinq̄. Lu-
ce. xxj. Erūt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis
⁊ in terris preſſura gentiū pre confuſio-
ne ſonitus maris ⁊ fluctuū. Tria p̄ma
ſigna determinant̄ ApocꝪ. vj. Sol fa-
ctus eſt niger tāq̄ ſaccus cilicinꝰ. ⁊ luna
facta ē ſicut ſanguis: ſtelle celi ceciderūt
ſuper terrā. Sol igit̄ dicitur obſcurari
vel q̄tū ad ſui luminis priuationem vt
patreſamil. i. hoīe moriēte quē quaſi lu-
gere videat̄. vel q̄tū ad maioris lucis. i.
claritatis xp̄i ſuperuentionē. vel q̄tum
ad methaphoricā locutionē. q̄ ſm̄ Au-
guſti. tā ſeuera erit vindicta diuina. ꝙ
etiā ſol ipſam reſpicere non audebit. vel
q̄tum ad miſticam ſignificationem: q̄
ſol iuſticie xp̄s tunc obſcurꝰ erit. q̄ nul-
lus ipſum confiteri audebit. Celū autē
dicit̄ hic aereum ⁊ ſtelle vocant̄ a ſub.
que habent ſilitudinē ſtellarū. ⁊ dicunt̄
ſtelle cadē de celo ſm̄ vulgi opinionem
qn̄ a ſub deſcēdit. vn̄ ⁊ ſcriptura confor-
mat ſe cōi modo loquendi. Tūc autē
maxime fiet talis impreſſio. q̄ ignea q̄n
tas abundat. ⁊ hoc faciet dn̄s ad terrorē
peccatoꝝ. Vel ſtelle dicuntur cadere. q̄
igneas comes emittēt vel multi qui vi-
debant̄ ſtelle. de eccleſia cadēt. vel q̄ re-
trahent lumen ſuū vt minime videantur

De quarto ſigno ꝙ erit preſſura in terr̄ legitur Math. xxiiij: Erit tunc tribulatio qualis nūꝗ̄ fuit ab initio mūdi ⁊c̄. Quintum ſignum. ſcꝫ confuſionē maris quidā exiſtimant eſſe ꝙ mare cum magno fragore peribit a priſtina qualitate, ſm̄ illud Apoca. xxj. ⁊ mare iā non eſt. Uel ſm̄ alios, ille ſonitus magnus erit: qm̄ non ſine murmure magno. xl. cubitis ſuper montes eleuabit̄. ⁊ poſtea deprimetur. Uel ad litterā ſm̄ Grego. tunc fiet noua et inaudita maris ⁊ fluctuum perturbatio. Hiero⁹. autē in annalibus hebreorum inuenit quindecim ſigna precedētis iudicium: ſed vtrꝫ continue futura ſint an interpolatim nō expreſſit. Prima die eriget ſe mare, xl. cubitis ſuper altitudinem montium, ſtās in loco ſuo quaſi murus. Secunda die tantum deſcendet vt vix videri poſſit. Tertia die marine belue apparentes ſuper mare dabunt mugitus vſqꝫ ad celū. ⁊ earum mugitus ſolus deus intelliget. Quarta ardebit mare ⁊ aq̄. Quinta arbores ⁊ herbe dabunt rorem ſanguineū In hac etiam quinta die vt alij aſſerūt omnia volatilia celi congregabūtur in campis vnūquodqꝫ gen⁹ in ordine ſuo non guſtantia nec bibentia: ſed vicinū aduentum iudicis formidantia. Sexta ruent edificia. In hac etiam ſexta die: vt dicitur: fulmina ignea ſurgent ab occaſu ſolis contra faciē firmamenti vſqꝫ ad ortum concurrentia. Septima petre adinuicem collident̄ ⁊ in quattuor partes ſcindentur. ⁊ vnaqueqꝫ pars vt dicit̄ collidet alteram neſcietqꝫ homo ſonum illum. ſed tm̄ deus. Octaua fiet generalis terremotus, qui adeo erit magnus, vt dicitur: ꝙ nullus homo nullum animal ſtare poterit. ſed ad ſolū omnia proſternētur. Nona equabitur terra ⁊ omnes montes ⁊ colles in puluerē redigentur. Decima exibunt homines de cauernis ⁊ ibunt velut amētes, nec mutuo ſibi loqui poterunt. Undecima ſurgunt oſſa mortuorum. ⁊ ſtabunt ſupra ſepulcra: oīa enim ſepulcra ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum aperientur, vt inde mortui exire valeant. Duodecima die cadēt ſtelle. omnia enī ſidera errantia ⁊ ſtotionaria ſpergent ex ſe igneas comas. ⁊ iterū tunc valde generabūt a ſub. In hac etiā die dicit̄ ꝙ omnia animalia veniūt ad campos mugientia nō guſtātia nec bibē tia. Tredecima morientur viuentes vt cum mortuis reſurgāt. Quartadecima ardebit celū ⁊ terra. Quintadecima die fiet celum nouum ⁊ terra noua ⁊ reſurgunt omnes. / Scōm quod p̄cedit iudicium erit antixp̄i fallacia. Ipſe enim omnes decipere conabitur quattuor modis / Primo per callidam ſuaſionem ſiue ſcripturarum falſam expoſitionem: Nitetur enim perſuadere et ex ſcriptura firmare ſe eſſe meſſiā in lege promiſſum. vnde ⁊ legē chriſti deſtruet ⁊ ſuā ſtatuet. pſal. Conſtitue domine legiſlatorem ſuper eos ⁊c̄. gloſa. i. antixp̄m legis praue latorem. Danielis. xj. Et dabunt abhominationem et deſolationē templi. gloſa. Antixp̄s in templo dei ſedebit. quaſi deus vt legem dei auferat. / Secundo per miraculorū operationē. ij. Theſſal. ij. Cuius aduentus erit ſm̄ operationem ſathane in omni virtute ⁊ ſignis ⁊ prodigijs mēdacijs. Apoc. xiij. Fecit ſigna vt etiam ignem faceret de celo in terram deſcēdere. Glo. vt apoſtolis datus eſt ſpiritus in ſpecie ignis. ⁊ illi dabunt ſpiritum malignum in ſpecie ignis / Tertio per donorum largitionē Dan̄. xiij. Dabit eis poteſtatem in multis ⁊ terrā diuidet gratuitu. Glo. Antixp̄s decepti dona multa donabit ⁊ terram ſuo exercitui diuidet quos enī ſuo terrore ſubiugare non poterit: auaricia ſubiugabit / Quarto per tormentorum illationem. Dan̄. viij. Supra ꝙ̄ credi poteſt vniuerſa vaſtabit. Item Gregori⁹ loquēs de antixp̄o dicit. Robuſtos ꝗ ppe interficit cum eos qui mente inuicti

ſūt corporaliter vincit. / Tertium qd̄ precedet iudicium erit ignis vehemētia qui quidem precedet faciem iudicis. Illum enī ignem emittet deus propter q̄ttuor. Primo propter mūdi innouationem, purgabit enim ⁊ renouabit omnia elemēta. vnde ⁊ inſtar aque diluuij. xv. cubitis montibus altior erit; ſicut dicitur in hiſtoria ſcolaſtica. q̄r opera hominum tm̄ aſcendere poterant. Secundo propter hominum purgationem; q̄r illis qui tunc viui reperient̄ erit loco purgatorij. Tertio propter maiorem dānatorum cruciationem. Quarto ꝓpter maiorem ſanctorum illuminationem. Nā ſm̄ baſilium. Deus facta mundi purgatione diuidet calorem a ſplendore ⁊ totum calorem mittet ad regionem dānatorum vt amplius crucientur. ⁊ totum ſplendorem ad regionem beatorum vt amplius iocundentur. / Concomitātia autem iudicium erūt plura / Primū eſt diſceptatio iudicis. Iudex enī in vallem ioſaphat deſcēdet. ⁊ bonos ⁊ malos iudicabit. bonos a dextris. ⁊ malos a ſiniſtris ſtatuet. Et credendum eſt in loco eminenti eum futurū. vnde ceteri poterunt eum videre. Nec intelligendum eſt ꝙ omnes inter illam falliculam concludantur: q̄r hoc eſſet puerile vt dicit Hiero⁹. Sed ꝙ erunt ibi ⁊ in locis circūiacentibus. In parua autem terra innumerabilia milia hominū eſſe poſſūt: maxime quando conſtringuntur. Et ſi neceſſe fuerit, electi erunt in aere corporum agilitate. Dānati v̄o etiam eſſe poterunt diuina ſuſpendēte virtute. ⁊ tūc iudex cū malis diſceptabit ⁊ eos ꝓ operibus miſericordie quando non habuerunt: obiurgabit: ⁊ tunc omnes ſuper ſe plangent, ſm̄ ꝙ oſtendit Criſo⁹. ſuper Math. di. Plāgēt ſe iudei videntes viuentē ⁊ viuificātē quē q̄ſi hoīeꝫ mortuū exiſtiabāt ⁊ ꝯuincētes ſe corpore vulnerato: ſcel⁹ ſuū denegare nō poterūt. Plāgēt ſe ⁊ gētiles q̄ vanis diſputatōib⁹ philoſophorum decepti. irrationabileꝫ ſtulticiam putauerunt deum eſſe colore crucifixum. Plangent xp̄iani peccatores q̄ magis dilexerunt mundum ꝙ̄ deū vel chriſtum. Plangent ſe heretici qui purū hominem crucifixum dixerunt: cum videant ipſum eſſe iudicem in quem conſpuerunt iudei. Plangent ſe omnes tribus terre. q̄r nec reſiſtendi virtus eſt cōtra eum. nec fugiendi facultas ante faciē ei⁹ eſt. nec penitētie locus. nec ſatiſfactionis tempus, ex anguſtia omnium rerū. nihilqꝫ eis remanet preter luctū. / Secundum eſt differentia ordinis. nam ſicut dicit Grego⁹. In iudicio quattuor erunt ordines. Duo ex parte reproborū: ⁊ duo ex parte electorū. Alij enī iudicantur ⁊ pereunt. ſicut hi quibus dicet̄. Eſuriui ⁊ non dediſtis ⁊c̄. Alij non iudicantur ⁊ pereunt. ſicut hi de quibus dicitur. Qui non crediderit iam iudicatus eſt q̄r nec iudicis verba percipiunt. qui eius fidem nec verbotenus ſeruare voluerūt. Alij iudicant̄ ⁊ regnāt. ſicut hi quib⁹ dicetur. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi ⁊c̄. Alij nō iudicāt̄ ⁊ regnāt. ſicut viri pfecti q̄ alios iudicabūt. non ꝙ ſnīam ferāt. q̄r hoc ſoli⁹ iudicis ē: ſꝫ dicunt̄ iudicare. i. iudicāti aſſiſtere. Et illa aſſiſtētia erit. Pr̄io ad honorē ſctōꝝ. Magn⁹ enī honor erit cū iudice ſeſſionē habere Iux̄ qd̄ ꝓmiſit dn̄s di. Sedebitꝭ ſuper ſedes ⁊c̄. Scd̄o ad ſnīe ꝯfirmatōeꝫ. ſentētiā enī iudicis approbabunt ſicut aliq̄n illi q̄ iudicāti aſſiſtūt. eius ſnīam approbāt. ⁊ ad ipſam approbandā ſubſcribūt. Pſal. vt faciant in eis iudiciū ꝯſcriptū ⁊c̄. Tertio ad maloꝝ ꝯdēnationeꝫ quos q̄dē ꝯdēnabūt ex vite ſue cōpatōe. Tertiū ē inſignia paſſiōis. ſ. crux claui ⁊ cicatrices in corpore xp̄i. Hec enī erūt p̄mo in oſtīone ſue glorioſe victorie. et iō in excellentia glorie apparebunt, vn̄ Criſo⁹. ſuper Math. crux ⁊ cicatrices radijs ſol' erūt lucidiores. Itē ꝯſidera q̄nta ſit virt⁹ crucis. ſol obſcurabit̄. ⁊ luna

non dabit lumen ſuū. vt diſcas q̄tum crux ⁊ luna lucidior et ſole p̄clarior eſt. Sc̄do in oſtenſiōez ſue miſericordie. vt ex hoc oſtendat̄ q̄ miſericorditer boni ſint ſaluati/ Tertio in oſtenſione ſue iuſticie. vt ex hoc oſtendat̄ q̄ iuſtiſſime reprobi ſint dānati. qꝛ .ſ. tm̄ preciū ſui ſanguinis contēpſerūt. vn̄ in hec verba eis exprobabit. vt dicit Criſoꝰ. ſup Math. dicēs. Ego ꝓpter vos hō factus ſum ꝓpter vos alligatus ſū ⁊ deluſus et ceſus ⁊ crucifixus. vbi eſt tantarū iniuriarum meaꝝ fructus. Ecce p̄ciū ſanguinis mei quē dedi pro redemptione aīarum vr̄arum. Ubi ſeruicius veſtra quaz mihi ꝓ precio ſanguinis mei dediſtis. Ego ſup gloriā meam vos habui cū eſſem deꝰ apparens hō. ⁊ viliorem me oībus rebꝰ veſtris feciſtis. Nā omnē rem viliſſimam terre amplius dilexiſtis q̄ iuſticiā meā ⁊ fidē. hec Criſoꝰ. / Quartū eſt ſeueritas iudicantis. Nō enī flectetur timore qꝛ oīpotens eſt. Criſoꝰ. nec reſiſtēdi virtus eſt cōtra eā ⁊c̄. nec munere. qꝛ ditiſſimus ē. Bern̄. veniēs veniet dies illa in qua plus valebunt pura corda q̄ aſtuta verba: ⁊ ꝯſcia bona q̄ marſubia plena. ille enī eſt qui nō falletur verbis nec flectet̄ donis. Itez Augꝰ. expectat̄ dies iudicij. ⁊ aderit ille equiſſimus iudex q̄ nullius potētis pſonā accepit. cuius palaciū auro ⁊ argento nullus ep̄s vel abbas vel comes corrumpere poterit. Nec odio qꝛ optimus ē. In eum enī qꝛ optimus eſt odiū cadere nō poteſt. Sap̄. xj. Nihil odiſti eoꝝ que feciſti. Nec amore qꝛ iuſtiſſimꝰ ē. Un̄ fratres ſuos .i. falſos xp̄ianos nō liberabit. p̄s. frater non redimet. Nec errore qꝛ ſapientiſſimus ē. Leo papa. Iſta ē ſcīa ſūmi iudicis. Iſte tremendus aſpectus cui paruum eſt oē ſolidū. ⁊ apertū oē ſecretuz. Cui obſcura claret: muta reſpondēt. ſilentiū cōfitetur. ⁊ ſine voce mēs loquit̄. Et ideo cuz eius ſapientia ſit talis et tāta cōtra ipſiꝰ ſapientiā: nil valebūt allegatiōes aduocatoꝝ. nec ſophiſmata ph̄oꝝ. nec preclariſſima eloquia oratoꝝ: nec aſtucia verſutoꝝ. De his quattuor ſic dicit Hiero. Quanti illic elingues ⁊ muti feliciores loquacibus erūt: quo ad primū quanti paſtores ph̄is: quo ad ſcōm. quanti ruſtici oratoribus: quo ad tertium. quāti ebetes argutijs preferendi ſunt Ciceronis quo ad quartum. / Quintū eſt accuſator horribilis. tres enī tunc accuſatores cōtra peccatorē ſtabunt. Primus ē dyabolus. Augꝰ. preſto tūc erit dyabolus recitans verba profeſſiōis noſtre. ⁊ obijciens nobis quecūqꝫ fecimus. ⁊ in quo loco ⁊ in qua hora peccauimus. ⁊ quid boni facere debuimus: dicturus eſt enī ille aduerſarius. equiſſime iudex iudica iſtuz meū eſſe ob culpā. qui tuus eſſe noluit per graciā tuus eſt ꝑ naturaz. meus per miſeriam tuus ob paſſionez. meꝰ ob ſuaſionē. tibi inobediēs. mihi obediēs. a te accepat imortalitat̄ ſtolā. a me accepit hāc pānoſā q̄ inducꝰ eſt tunicā. tuaz veſtem dimiſit cū mea huc venit. equiſſime iudex iudica illū meum eſſe ⁊ mecū dānanduz eſſe. heu heu poterit ne talis apire os qui talis inuenit̄ vt iuſte cū diabolo deputet̄. hec Augꝰ. Secundus accuſator erit propriū ſcelus. peccata enī propria vnūquēqꝫ accuſabunt. Sapiē. iiij. venient in cogitatione peccatorum ſuorum timidi. et tranſducent illos ex aduerſo iniquitates eoꝝ. Bern̄. tunc loquentia ſimul eius opera dicent tu nos egiſti. opera tua ſumꝰ nō te deſeremꝰ ſed ſemper tecum erimus. ⁊ tecum ad iudicium pergimus. multiſqꝫ ⁊ multiplicibus criminibus euz accuſabant. Terciꝰ accuſator erit totus mundus. Gregoꝰ. Si queris quis te accuſabit: dico totus mūdus. offenſo enī creatore: offenditur totus mundus. Criſoꝰ. ſuper Math. in illo die nihil eſt quod reſpondeamus. vbi celū ⁊ terra ſol luna ⁊c̄. ⁊ totus mundus ſtabūt ante deū aduerſus nos in teſtimoniuz peccatoꝝ noſtroꝝ. ⁊ ſi omnia tacerent ipſe tm̄ cogitatiōes noſtre ⁊ opera ſpecialiter ſtabunt aduerſum nos ante deum nos fortiter accuſantes. / Sextum ē teſtis infallibilis. Tres enī teſtes tunc aduerſuz ſe habebit peccator. Unū ſupra ſe habebit peccator .ſ. deū qui erit iudex ⁊ teſtis. Hiere. xxix. Ego ſum iudex ⁊ teſtis dicit dominꝰ. Aliuz intra ſe. ſcȝ conſcientiā. Augꝰ. Quiſquis futurū iudicem times preſentē conſcientiā corrige. Sermo enī tue cauſe. teſtimonium eſt cōſcientie tue. Tertium iuxta ſe .ſ. ꝓprium angelum ad cuſtodiā deputatuz qui tanq̄ cōſcius omniū que fecit cōtra eum teſtimonium perhibebit. Iob. xx. Reuelabūt celi .i. angeli iniquitatē eius / Septimū eſt accuſatio peccatoris. de hoc ſic dicit Gregoꝰ. O q̄ anguſte erūt tunc vie reprobis. Superius erit iudex iratus. Inferius horrendum chaos. A dextris peccata accuſantia. a ſiniſtris infinita demonia ad ſupplicium trahētia. Intus cōſcientia vrens foris mundus ardens. miſer pctōr ſic deprehēſus quo fugiet. latere erit ipoſſibile. apparere intolerabile. / Octauū ē ſententia irreuocabilis. Illa enī ſententia nūq̄ poterit reuocari. nec ab illa poterit appellari. Triplici enī de cauſa appellatio in cauſis iudicialibus nō recipit̄. Primo propter iudicis excellentiaz. vnde a rege ferēte ſententiā appellari in regno ſuo nō poteſt: qꝛ in regno ſuo nullū ſupra ſe habet. Silr̄ nec ab imperatore vel papa poteſt appellari. Secūdo propter criminis euidentiam. qꝛ quando crimē notoriuz eſt nō poteſt appellari. Tertio ꝓpter rez nō differendaz: qꝛ res nō recipit dilationem. qꝛ forte ex dilatione detrimentum pateret̄. Similiter nō appellatur ꝓpter hanc triplicem rationē ab illa ſententia. Non poterit appellari. Primo propter iudicis excellentiam. qꝛ iudex ille nullū ſup̄ ſe habet: ſed ipſe omnes excedit eternitate. dignitate ⁊ poteſtate. vn̄ ab imperatore vel papa poſſet aliquo modo appellari ad deum: a deo autē nullum licȝ qꝛ ſupra ſe nullum habet. Secundo ꝓpter criminis euidentiam. omnia enim ſcelera ⁊ crimina reproborū ibidem nota erunt ⁊ manifeſta. Hieroꝰ. Aderit illa dies in qua facta nr̄a. quaſi in quadā tabula picta demonſtrabuntur. Tertio propter rem nō differendaz nihil enim quod ibi agitur dilationem patit̄: ſȝ oīa in momēto in ictu oculi peragunt̄.

Adreas interp̄tatur decorꝰ vel reſpondens. vel virilis. ab andor quod eſt vir. Uel dicitur andreas quaſi antropos .i. homo ab ana quod eſt ſurſum ⁊ tropos quod eſt conuerſio. quaſi ſurſum ad celeſtia conuerſus. ⁊ ad ſuū creatorem erectꝰ. Fuit ergo decorus in vita. reſpondens in ſapientia ⁊ doctrina. virilis in pena. ⁊ antropos in gloria. Eius paſſionē preſbyteri ⁊ diacones achaie ſeu aſie ſicut oculis ſuis viderant: cōſcripſerūt.

Adreas ⁊ qdaz alij diſcipuli tribus vicibꝰ a domino ſunt vocati. Primo enim vocauit eos ad ſui noticiam. ſicut quando ſtante Andrea die quadam cum Johanne magiſtro ſuo ⁊ alio condiſcipulo: audiuit a Johanne. Ecce agnus dei ⁊c̄. ⁊ ſtatim cum alio diſcipulo venit ⁊ vidit vbi manebat ihesus ⁊ manſerunt apud illū die illo. Inueniensqꝫ Andreas fratrem ſuum Symonem adduxit euz ad ih̄m. Sequenti autem die ad piſcatiōis opera redierunt. Poſtmodum ſcd̄o vocauit eos ad ſui familiaritatem. ſic cum q̄dam die turbis irruentibus ad ihesum iuxta ſtagnuz genazereth quod dicitur mare galilee. naui intrauit Symonis ⁊ Andree. ⁊ capta multitudīe magna piſcium. vocatiſqꝫ Jacobo ⁊ Johāne. qui erant in alia naui ſecuti ſunt eum. ⁊ iterum ad propria redierunt. Sed poſtea tertio ⁊ vltimo vocauit eos ad ſui diſci-

pulatim. ſicut quando ambulante ibi
iuxta idem littus vocauit eos de piſca-
tione dicens. Venite poſt me faciā vos
fieri piſcatores hominū ⁊c. Qui relictꝭ
oībus ſecuti ſunt eum. eiqꝫ ſemper poſt-
modum adheſerunt nec vltra ad ꝓpria
redierunt. Nihilominus tamen voca-
uit Andream ⁊ quoſdam de ſuis diſci-
pulis ad apoſtolatum. de qua vocatio-
ne dicitur Mar. iij. vocauit ad ſe quos
voluit ipē ⁊ venerunt ad eum. ⁊ fecit vt
eſſent duodecim cum eo. Poſt aſcenſio-
nem domini diuiſis apoſtolis Andre-
as apud ſcithiam. Matheus vō apud
murgundiam predicauit. viri autem il-
li predicationē Mathei penitus reſpu-
entes. ei oculos eruerunt ⁊ vinctum in-
carcerauerunt poſt paucos dies occide-
re eum diſponentes. Interea angelꝰ do-
mini ſancto Andrea apparuit ⁊ murgū-
diam ad ſanctum Matheum ire prece-
pit. quo reſpondente ſe viam neſcire. iuſ-
ſit vt ad ripam maris iret. ⁊ ad primam
nauem quam inueniret: intraret. qui ve-
locius iuſſa complens ad vrbem predi-
ctam venit angelo duce. ⁊ proſpero vē-
to flante. ⁊ inuēto aperto carcere ſancti
Mathei. eoqꝫ viſo fleuit plurimum et
orauit. Tunc dominus Matheo red-
didit beneficium duorum luminū. qui-
bus eū ꝓuauerat nequicia pctoꝝ. Ma-
theus autē abinde receſſit ⁊ anthiochiā
venit. Andrea vō murgundia remanē-
te irati illi de euaſione ſcti Mathei An-
dream apprehendunt. ⁊ per plateas liga-
tis manibus pertrahūt. Cūqꝫ eius ſan-
guis efflueret pro eis orauit. et ad xp̄m
ſua oratione eos ꝯuertit: inde in anthio-
chiam proficiſcens: hoc autem quod di-
citur de huiuſmodi orbatiōe Mathei
⁊ reſtitutione duorum luminū per An-
dream. nō puto dignum fidei. ne in tan-
to euangeliſta minor oratio infima deno-
tetꝰ quaſi ſibi. non potuerit obtinere qđ
Andreas ei tam facile ipetrauit. Qui-
dam iuuenis nobilis dum inuitis parē-

tibus aplo adheſiſſet: parentibus eiꝰ do-
mū in q̄ morabatꝰ cū aplo ſuccenderunt.
Cūqꝫ iam in altuꝫ flamma ſuccreſceret
puer accepta ampulla ſuper ignē aquā
ſparſit ⁊ ſtatim ignem extinxit. illis autē
dicentibus filius noſter magus effectus
eſt. dū per ſcalas vellent aſcendere adeo
ſunt excecati vt ipſas ſcalas penitus nō
viderent. Tunc quidam exclamans ait.
vt quid vos ſtulto labore ꝯſumitis. deꝰ
pugnat pro eis. ⁊ vos non videtis. Ceſ-
ſate iā ne in vos ira dei deſcendat. Mul-
ti ergo videntes domino crediderūt. pa-
rentes vō eius poſt quinquaginta dies
mortui in vno monumento ſunt poſiti

Quedam mulier cuidam homicide
coniuncta. cum parere non poſſet: ſorori
ſue dixit. vade ⁊ pro me dyanam domi-
nam noſtram inuoca. Cui inuocāti ait
diabolus. Cur me inuocas cum tibi ꝓ-
deſſe non poſſū. Sed vade ad Andreā
apoſtolum qui ſororem tuā poterit ad-
iuuare. Ad quem cum iuiſſet. ⁊ apoſto-
lum ad ſororem periclitantem duxiſſet
Dixit ei apoſtolus. Recte hoc pateris:
q2 male nupſiſti. doloſe concepiſti. ⁊ de-
mones ꝯſuluiſti. Sed tamen penitere ⁊
in chriſtum crede ⁊ puerū proijce. Qua
credēte abortiuū protulit ⁊ dolor ceſſa-
uit. Senex quidaꝫ nomine Nicolaꝰ
adijt apoſtolū di. Domine ecce ſeptua-
ginta anni vite mee ſunt: in quibus ſem-
per luxurie deſeruiui: accepi autē aliqn̄
euangelium orans deum. vt mihi ām o-
do continentiam largiretur ſed in ipſo
peccato inueteratus. ⁊ a mala cōcupiſcē-
tia illectus. ſtatim ad opus ſolitū reuer-
tebar. Quadam igitur vice concupiſcē-
tia inflāmatus. oblitus euangelium qđ
ſuper me poſueram. ad lupanar iui. ſta-
timqꝫ meretrix dixit mihi. Egredere ſenex
egredere q2 angelus dei es tu. ne me con-
tingas. neqꝫ huc accedere preſumas. vi-
deo eni ſuper te mirabilia. ſtupefactꝰ ad
verba meretricis recoli ꝙ mecum euan-
gelium detuliſſem. Nunc igitur ſancte

dei pro ſalute mea tua pia oratio inter-
cedat. Audiens hec beatus Andreas.
flere cepit ⁊ a tertia vſqꝫ ad nonam ora-
uit. et ſurgens noluit comedere. ſed ait.
Non comedam donec ſciaꝫ ſi dominus
miſerebitur huius ſenis. Cumqꝫ diebus
quinqꝫ ieiunaſſet. venit vox ad Andre-
am dicens. Obtines Andrea pro ſene:
ſed ſicut per ieiuniuꝫ maceraſti te. ſic et
ipſe affligat ſe ieiunijs: vt ſaluetꝰ. Sicqꝫ
fecit. ⁊ ſex mēſibꝰ in pane ⁊ aqua ieiuna-
uit. ⁊ poſtmodum plenus bonis operi-
bus in pace requieuit. Venit igitꝰ vox ad
Andreā di. Per orōnē tuam Nicolaū
quē perdiderā: acqſiui. Quidā iuue-
nis xp̄ianꝰ ſecretiꝰ ſancto Andree dixit.
mr̄ mea pulcruꝫ me vidēs de opere meo
illicito tētauit. cui dū nullatenꝰ aſſenti-
re. iudicē adijt volens in me crimē tante
neqcie retorquere: ſꝫ ora ꝓ me ne moriar
tā iniuſte. Nā ⁊ accuſatus penitꝰ retice-
bo. malēs vitā perdere ꝙ mr̄em meā taꝫ
turpiter infamare. Iuuenis igitꝰ ad iu-
dicium vocatꝰ. ⁊ illuc eū Andreas pro-
ſequitꝰ: accuſat cōſtanter mr̄ filium. ꝙ ſe
voluerit violare: interrogatus pluries
iuuenis an res talitꝰ ſe haberet. nihil pe-
nitꝰ rūdebat. Tunc Andreas mr̄i dixit
Crudeliſſima feminarum. que per tuaꝫ
libidinem vnicū filiuꝫ vis perire. Tūc
illa prepoſito dixit. domine huic homi-
ni filius meus adheſit poſtq̄ꝫ hoc agere
voluit: ſed nequiit. Iratꝰ itaqꝫ iudex iuſ-
ſit puerum in ſaccum linitū pice ⁊ bitu-
mine mitti. ⁊ in flumine ꝓijci. Andreā
vō in carcere reſuari donec excogitaret
ſupplicium quo periret. ſed orante An-
drea tonitruū horribile omnes terruit.
⁊ terremotus ingens cūctos proſtrauit:
⁊ mulier a fulmīe pcuſſa et arefacta cor-
ruit. Orantibus autem ceteris apoſto-
lum ne perirent. orauit pro eis ⁊ omnia
ceſſauerunt. Tunc prepoſitus credidit
⁊ domus eius tota. Cum autem eſſet
apoſtolus in ciuitate nicea dixerūt ei ci-
ues. ꝙ extra ciuitatem ſecus viam ſeptē

demones erant qui pretereuntes homi-
nes occidebāt. quibꝰ ad iuſſum apli anꝫ
populū in ſpē canū venientibꝰ. precepit
vt illic irēt vbi nulli hoīm nocē poſſent
q̄ ſtatim euanuerūt. Illi autē hoc viſo
fidē xp̄i receperūt. Et cū veniſſent ad
portā alterius ciuitatis. ecce quidā iuue-
nis mortuꝰ ferebatꝰ: querēte aplo quid ei
accidiſſet. dictū ē ei ꝙ ſepteꝫ canes vene-
rūt ⁊ eū in cubiculo necauerunt. ⁊ lacri-
mās apls ait. Scio dn̄e ꝙ fecerūt demo-
nes quos a nicea vrbe repuli. Dixitqꝫ pa-
tri. Quid dabis mihi ſi ſuſcitauero filiū
tuū. Cui ille. nil cariꝰ eo poſſidebo. ipſū
ergo tibi dabo: ⁊ facta oratiōe ſurrexit et
aplo adheſit. Cū quidam viri nume-
ro q̄draginta ad aplm nauigio venirēt
vt ab eo fidei doctrinā reciperent. ecce a
diabolo mare concitatꝰ. ⁊ oēs paritꝰ ſub-
merguntꝰ. Cū autem eoꝝ corpora ad lit-
tus delata fuiſſent ante aplm deportantꝰ
⁊ ab eo cōtinuo ſuſcitantꝰ. qui oīa que ſi-
bi acciderāt narrauerūt. vn̄ in quodam
hymno ipſiꝰ legitur. Quaterdenos iuue-
nes ſubmerſos maris fluctibus vite red-
didit vſibus. Beatus igitur Andre-
as in achaia conſiſtens totum eam eccle-
ſijs impleuit ac plurimos ad fidē chriſti
cōuertit. Vxorē quoqꝫ egee ꝓcōſulis fi-
dem xp̄i docuit. ⁊ ſacro baptiſmatis fon-
te ipſam regenerauit. Audiēs hoc egeas
patras ciuitatē igreditꝰ: cōpellēs xp̄iāos
ad ſacrificia idoloꝝ. Cui occurrēs An-
dreas dixit. oportebat vt tu q̄ iudex ho-
minū eſſe meruiſti. iudicē tuū q̄ ī celis
eſt cognoſceres: ⁊ agnitū coleres. ⁊ colen-
do animū affligeres ⁊ a falſis dijs peni-
tus reuocares. Cui egeas: tu es Andre-
as qui ſuperſticioſam predicas ſectam.
quam romani principes nuper extermi-
nare iuſſerūt. Ad quem Andreas. Ro-
mani principes nondum cognouerunt
quomodo dei filius veniens: docuerit
ydola eē demonia: q̄ hec docēt: vn̄ offen-
datꝰ deꝰ. vt offenſꝰ ab eis auertatꝰ: ⁊ auer-
ſus nō exaudiat. ⁊ non exaudiendo ipſi

a diabolo captiuentur: ⁊ captiuati tam
diu deludantur. donec nudi de corpore
exeant. nihil ſecum preter peccata portā-
tes. Cui egeas. iſta vana vbis veſter ꝑdi-
cās crucis patibulo ē affixus. Cui An-
dreas. pro reſtauratione noſtra. non pro
culpa ſua crucis patibulum ſpōte ſuſce-
pit. Ad quem egeas dixit. cum a ſuo di-
ſcipulo fuerit traditus ⁊ a iudeis deten-
tus. et a militibus crucifixus quomodo
tu dicis eum ſponte crucis ſubiiſſe ſup-
plicium. Tunc Andreas quinqʒ ratio-
nibus cepit oſtendere: chriſtum volūta-
rie paſſum fuiſſe. ſ. ex eo ꝙ paſſionē ſuā
preuidit: ⁊ diſcipulis futuram predixit.
Ecce ingens aſcēdimꝯ hieroſolimā ⁊c.
Et ex eo ꝙ Petro eū ab hoc auertere cu-
pienti dure indignatus fuit: dicens. va-
de poſt me ſathana nō eni ſapis que dei
ſunt ⁊c. Et ex eo ꝙ vtriuſqʒ ſcʒ patiēdi
⁊ reſurgendi ſe poteſtatem habere mani
feſtauit: di. Poteſtatem habeo ponendi
animam meam ⁊ iterum ſumendi eam
Et ex eo ꝙ proditorem precognouit. cū
panem intinctum ei dedit: nec tamen
eum vitauit. Et ex eo ꝙ locum in quo
proditorem venturuʒ ſciebat elegit. Et
his omnibus ſe intēfuiſſe aſſeruit. addi-
ditqʒ Andreas ꝙ miſterium cruc⁊ ma-
gnum eſſet. Cui egeas. miſterium dici
non poteſt ſed ſupplicium. veruntamē ni-
ſi mihi obtemperaueris. ipſum miſteriū
in te faciam experiri. Cui Andreas. Si
crucis patibulum expaueſcerem: crucis
gloriam non predicarem. Ait illi egeas
Audire a te volo miſteriū crucis. ſi for-
te credas ipſum agnitum colas vt ſal-
ueris. Tunc cepit ei miſterium redem-
ptōis pandere: ⁊ q̄ congruum ⁊ neceſſa-
rium fuerit quinqʒ rōnibus perſuadere
Prima ratio eſt ꝙ q̄ primus homo per
lignum mortem intulerat preuaricādo
congruum fuit vt ſecundus homo per li
gnum mortem pelleret patiēdo. Secun
da ꝙ q̄ de immaculata terra factus fue-
rat preuaricator: congruum fuit vt de
immaculata naſceretur virgine reconci-
liator. Tertia ꝙ q̄ Adam ad cibū ve-
titum incontinenter manus extenderat
congruuʒ fuit vt ſecundus adam in cru
ce immaculatas manus extenderet. Quar
ta ꝙ q̄ adam cibum ſuauem vetitū gu-
ſtauerat: congruū fuit ad hoc vt contra-
rium pelleretur cōtrario: vt chriſtus eſ-
ca fellea cibaretur. Quinta q̄ ad hoc ꝙ
chriſtus nobis ſuam īmortalitatem con
ferret: congruū fuit vt noſtram ſibi mor
talitateʒ aſſumeret. Niſi enim deus fa-
ctus fuiſſet homo mortalis. hō non fie-
ret immortalis. Tūc egeas dixit. hec va-
na tuis narra. ⁊ mihi obtempera: diiſqʒ
omnipotētibus ſacrifica. Cui Andre-
as. Omnipotenti deo agnum immacu-
latum quotidie offero. qui poſtq̄ a fide-
li populo cōmeſtus fuerit. viuus ⁊ inte-
ger perſeuerat. Egea quomodo hoc fie-
ret requirēte. Dixit Andreas: vt formā
diſcipuli aſſumeret. Cui egeas. ego cuʒ
tormentis a te erigam rei noticiaʒ. Ira-
tuſqʒ iuſſit eum in carcere recludi. Ma
ne facto tribunali ſiſtitur. ⁊ ad ſacrificia
idolorum egeas eum iteruʒ inuitare ce-
pit: dicen. Niſi mihi obtemperauer⁊: in
ipſa quam laudaſti cruce faciā te ſuſpen
di. Cūqʒ ei multa ſupplicia minaretur.
Reſpondit. Quicquid tibi videt̄ in ſup
pliciis maiꝯ excogita. tanto eni regi meo
ero acceptior: quanto fuero pro nomine
eius in tormentis conſtantior. Tūc iuſ-
ſit eum a triginta ⁊ vno viris cedi. ⁊ ce-
ſum manibus ⁊ pedibus cruci alligari:
vt ſic longiorē acciperet cruciatū. Cūqʒ
duceretur ad crucem factus eſt cōcurſus
populorū dicentiū. Innocens ſanguis
eius ſine cauſa damnatur. Quos cū ro-
gauit apoſtolus: ne ſuum martiriuʒ im-
pedirent. Uidens autem Andreas a lō-
ge crucem: ſalutauit eam dicens. Sal-
ue crux: que in corpore chriſti dedicata
es. et ex membris eius tanq̄ margaritis
ornata. Anteq̄ in te aſcenderet domi-
nus. timorem terrenū habuiſti: mō vo
amorē celeſtem obtinens. ꝓ voto ſuſci-
peris. Securus igitur ⁊ gaudens venio
ad te. ita ⁊ tu exultās ſuſcipias me diſci
pulū eius qui pependit in te. q̄ amator
tuus ſemꝑ fui ⁊ deſideraui amplecti te o
bona crux que decorē ⁊ pulcritudinē de
membris dn̄i ſuſcepiſti: diu deſiderata:
ſollicite amata. ſine intermiſſione queſi
ta. ⁊ aliqn̄ concupiſcenti animo ꝑpara-
ta. accipe me ab hoībus ⁊ redde me ma-
giſtro meo. vt per te me recipiat. qui per
te me redemit: ⁊ hec dicēs ſe exuit ⁊ ve-
ſtimēta carnificibus tradidit ſicqʒ eum
in cruce vt iuſſum fuerat ſuſpēderūt. in
qua biduo viuēs viginti milibꝯ homi-
nū aſtantiū predicauit. Tunc minante
turba egea mortē: ⁊ dicente virū ſanctū:
manſuetū ⁊ pium nō debere ita pati: ve
nit vt ipſū deponeret. Quem vidēs An
dreas dixit. Quid tu ad nos vēiſti egea:
ſi pro penitētia: ipſam cōſequeris. ſi autē
vt me deponas: ſcias q̄ ego viuꝯ de cru-
ce nō aſcendam. Iam eni video regem
meū qui me expectat. Et cū vellent eum
ſoluere. nullo modo poterāt ad eum ꝑ-
tingere. q̄ ſtatim eorū brachia ſtupida
reddebant̄. Uidens autē Andreas ꝙ
plebs volebat eū deponere. hanc oratio-
neʒ in cruce fecit. vt dicit Augꝯ. in li. de
penitētia. Ne me permittas dn̄e deſcen
dere viuū: ſed tēpus eſt vt comēdes ter-
re corpus meū. Tādiu eni iam portaui
iam tādiu ſuper cōmendatum vigilaui
laboraui ꝙ vellem iā ab ipſa obediētia
liberari ⁊ ipſo grauiſſimo onere ſpolia-
ri. Recordor quantū in portādo onero-
ſum. in domādo ſuperbū. in fouēdo in-
firmū. in coercēdo laſciuum laboraui.
ſcis dn̄e quotiēs a puritate contēplatio-
nis retrahere me tētabat. quotiens a
dulciſſime quiet⁊ tue ſomno me excita-
re obtētebat. quantū ⁊ quotiens dolorē
ingerebat. Qui igit̄ tādiu vt potui pi be
nigniſſime pugnāti reſtiti: ⁊ tua ope ſu-
peraui. a te iuſto remuneratore ⁊ pio po
ſco: ne mihi id vltra cōmendes. ſed de-
poſitū reddo. Cōmēda alii ⁊ nō mihi.
ne me vltra impediat ⁊ reſurrecturū ſer-
uet ⁊ reddat: vt ⁊ ipſum quoqʒ merituʒ
laboris recipiat. Terre illud commen-
da vt me amplius vigilare non oporte-
at: ⁊ libere ad te fontem vite indeficien
tis gaudii tendere anxiantem iam nō
retrahat nec impediat. hec Augꝯ. His
dictis ſplendor nimius de celo veniens
dimidia hora eū circūdedit. ita vt nul-
lus eum videre poſſet. Et abcedēte lu-
mine. ſimul cū ipſo lumine ſpiritū tra-
didit. Maximilla vero vxor egee tulit
corpus apoſtoli ſancti ⁊ honorifice ſepe
liuit. Egeas vō anteq̄ domū ſuā rediſ-
ſet. arreptus a demone in via coram oī-
bus expirauit. Aiūt quoqʒ de ſepulcro
ſancti Andree manna in modum fari-
ne. ⁊ oleum cum odore ſuauiſſimo ema
nare: a quo que ſit anni futuri fertilitas
incolis regionis oſtēdit̄. Nam ſi exigue
profluit exiguū terra exhibet fructum ſi
copioſe copioſum. Hoc forte antiquitꝯ
ve℞ fuit ſed modo eius corpꝯ apud con-
ſtantinopolim tranſlatū eſſe perhibet̄.

Epiſcopꝯ quidā religioſam habēs vi-
tam: beatum Andream inter ceteros ⁊
ſupra ceteros ſanctos in veneratiōe ha-
bebat: ita ꝙ in cūctis ſuis operibus hūc
ſemper titulū proponebat. ad honorem
dei ⁊ beati Andree. Inuidens igit̄ viro
ſancto hoſtis antiquus ad eū decipien
dū tota calliditate ſe cōtulit. ſeqʒ in for-
mā mulieris pulcherrime trāſformauit
Uenit igitur ad palaciā epi: aſſerens ſe
velle cōfiteri eidem: mandat epiſcopꝯ vt
ſuo penitētionali confitet̄. cui plenitudi
nē tradiderat poteſtatis. Renūciat illa
ꝙ nulli hominū niſi ſibi ſecreta ſue con
ſciencie reuelabit: ſicqʒ cōuictus epiſco
pus eā ad ſe venire preceperit. Cui illa.
Obſecro dn̄e miſerē mei. Ego vō in an
nis puellaribus vt cernitis cōſtituta ⁊ a
puericia dlicate nutrita: necnon ⁊ regia
ſtirpe ꝓgēita: huc ī ꝑegrino hītu ſola ve
ni. nā pr̄ meꝯ vtiqʒ rex valde potēs cuidā
magno ꝑncipi me volebat ī ꝯiugē ſociarē
cui rn̄di ꝙ oēʒ thorꝰ abhomiter maritalē

qꝛ virginitatē meā xp̄o ip̄erpetuū̄ dedi-
caui: ⁊ ideo nūꝙ̄ poſſem in carnalem co-
pulā ꝯſentire. Deniqꜫ ſic artata ꝙ̄ opor-
tebat me aut eiꝰ voluntati duriſſime obe-
dire. aut certe diuerſa ſbire ſupplicia la-
tent fugam inij magis eligēs exulare ꝙ̄
ſponſo meo fidē refringere. Audiēs vo
vr̄e ſanctitatis preconiū. ſub alas veſtre
ꝓtectiōis ꝯfugi: ſperās me apud vos lo-
cū reperire quiet̄. vbi poſſim ꝯteplatio-
nis carpere ſecreta ſilētia: p̄ntiſqꜫ vite vi-
tare naufragia: ⁊ perturbationez mundi
fugere ꝯſtrepentis. Admirans in ea ep̄s
nobilitatē generis. plenitudinē corpor̄ꝝ
tā immenſum feruorē. ⁊ tāte eloquētie ve-
nuſtatē. placita ⁊ benigna voce reſpon-
dit: Eſto ſecura filia. nec formides. qꝛ il-
le ob cuiꝰ amorē te ⁊ tuos ⁊ tua tā virili-
ter contēpſiſti. tibi ob hoc ⁊ in p̄nti cu-
mulū gratie ⁊ ī futuro plenitudinē glo-
rie largiet̄. Sed ⁊ ego ſeruus eius me ⁊
mea tibi offero. eliga ſqꜫ tibi vbi placue-
rit manſionez. volo autē hodie mecum
prādere debeas. Cui illa: Noli inq̄t pa-
ter noli de hac re me rogare: ne forte ex
hoc aliqua mali ſuſpicio ꝓueniret. ⁊ ni-
tor fame vr̄e denigratione aliquā pate-
ret. Ad quā ep̄s dixit: Plures erimus ⁊
nō ſoli: ⁊ idō nullum mali ſuſpitiōis ſcru-
pulū in aliquo poterit generari. Venie-
tes itaqꜫ ad menſam. ep̄s ⁊ illa ex oppo-
ſito cōſederūt ceteris reſidentibꝰ hinc ⁊
inde. Intēdit in eā crebro ep̄s: eiuſqꜫ fa-
ciē nō deſinit intueri: ⁊ pulcritudinē ad-
mirari. Sicqꜫ dū oculus figit̄ animꝰ ſau-
ciat̄. ⁊ dū eius faciē non deſinit intueri.
antiquus hoſtis cor eiꝰ graui iaculo vul-
nerauit. perpēdens de hoc ipſe diabolꝰ
⁊ pulcritudinē ſuam cepit magis ac ma-
gis augere. Iāqꜫ ep̄s proximus erat cō-
ſenſui vt eā de illicito ope attēptaret. qn̄
poſſibilitas ſe offerret. Tūc ſubito qui-
dā peregrinꝰ venit ad oſtiū crebris icti-
bus pulſans et magnis clamoribus po-
ſtulās ſibi apiri. Cūqꜫ ſibi aperire nol-
lent. ⁊ ille magnis clamoribus ⁊ ictibus
nimis eis fieret iportunꝰ interrogat ep̄s

mulierē ſi ingreſſum illiꝰ peregrini hoīs
acceptaret: Cui illa dixit: Proponat̄ ſi-
bi aliqua queſtio grauis quā ſi enodare
ſciuerit: admittat̄. ſi autē neſcierit tanꝙ̄
inſciꝰ ⁊ indignꝰ ep̄i preſentia repellatur.
Fauet eius oēs ſnie. ⁊ quis ſufficiēs eſſet
hanc queſtionē ꝓponere ſciſcitāt̄. Cūqꜫ
nullus ſufficiēs inueniret̄: epiſcopꝰ dixit
Quis enī nr̄ꝫ ad hoc tā ſufficiēs ē. ꝙ̄ vos
o domīa q̄ ceteros nos ⁊ eloquētia p̄ce-
ditis. ⁊ ſapiētia nobis oībus ampliꝰ ru-
tilatis. vos igit̄ hanc ꝓponite queſtionē.
Tūc illa dixit: Interroget̄ qd̄ ē maiꝰ mi-
raculū qd̄ vnꝙ̄ deꝰ in pua re fecerit. In-
terrogatus de hoc peregrinus p nūcium
dixit diuerſitas ⁊ excellentia facierū. In-
ter tot enī hoīes qui fuerūt ab īitio mū-
di ⁊ vſqꜫ in finez futuri ſunt. duo repiri
nō poſſent. quoꝝ facies per oīa ſiles ſint
vel eſſent. in ipa quoqꜫ tā minima facie
oēs ſenſus corporis deꝰ collocauit. Au-
diētes oēs eius reſponſionē admirātes
dixerūt: Vera ⁊ optima ē ſolutio qōnis
Tūc mulier ait: Proponat̄ ſibi 2a que-
ſtio grauior in q̄ melius poſſumꝰ eius ſa-
pientiā experiri. Querat̄ ab eo vbi terra
ſit altior oī celo. Percūctatꝰ de hoc pere-
grinus r̄ndit. In celo empyreo vbi reſi-
det corpus xp̄i. corpus enī xp̄i qd̄ eſt al-
tius oī celo. ⁊ de nr̄a carne formatū. por-
ro caro nr̄a quedā terrea ſubſtantia eſt.
cum ḡ corpus xp̄i ſup oēs celos ſit. ⁊ de
nr̄a carne originē duxit. caro autem nr̄a
de terra ſit cōdita. cōſtat ꝙ̄ vbi corpꝰ xp̄i
reſidet. ibi ꝓculdubio terra altior oī ce-
lo manet. Refert nūcius qd̄ reſponde-
rat pegrinus. Et ecce oēs reſponſionem
eiꝰ mirabiliter approbāt. ⁊ magnifice ſa-
pientiā eius laudāt. Tūc illa iterꝝ dixit:
Fiat ei tertia queſtio ḡuiſſima ⁊ occulta
⁊ ad ſoluendū difficilis ⁊ obſcura. vt ſic
eius ſapiētia tertio cōprobet̄. ⁊ dignꝰ ſit
vt ad menſaꝫ epiſcopi merito admittat̄
Querat̄ ab eo q̄nti ſpacij ſit a terra vſqꜫ
in celū. Requiſitus de hoc pegrinus nū-
tio dixit: Vade ad eū qui te miſit ad me
⁊ de hoc eū diligētiꝰ percūctare. ipſe en

melius me hoc nouit. ⁊ ideo tibi de hoc
melius reſpōdebit. nā ipſe illud ſpaciuꝫ
menſurauit qn̄ de celo in abyſſum ceci-
dit. ego aūt de celo nūꝙ̄ cecidi. ⁊ ideo il-
lud ſpaciū nūꝙ̄ menſuraui. nō enim eſt
mulier ſꝫ diabolus q̄ ſe poſuit in ſilitu-
dinē mulier̄. Audiēs hoc nūcius vehe-
menter expauit: ⁊ ea que audierat corā
oībus recitauit. Mirantibꝰ itaqꜫ oībus
⁊ ſtupentibus. antiquꝰ hoſtis de medio
eoꝝ euanuit. Ep̄s autē rediēs ad ſe. re-
darguit amare ſemetipſum. ⁊ de ꝑpetra-
ta culpa veniā lamentabilit̄ precabatur
miſitqꜫ nunciū vt pegrinus introduce-
ret̄. ſed nequaꝙ̄ amplius iuenit̄. Tunc
ep̄s populū conuocauit ⁊ eis euidenter
expoſuit ordinē geſte rei: p̄cepitqꜫ vt oēs
ieiunijs ⁊ orōnibꝰ inſiſterēt. ſi forte dn̄s
reuelare alicui dignaret̄. q̄s nā ille pere-
grinus fuerit: q̄ eum a tanto periculo li-
berauit. Reuelatū eſt aūt illa nocte ep̄o
ꝙ̄ beatus Andreas fuerit. q̄ pro libera-
tiōe ipſius ſe poſuerit in habitu peregri-
ni. Cepit igit̄ ep̄s in deuotōe beati An-
dree magis creſcere ac eū exinde in reue-
rētia plus habere. Cū ꝑpoſitus cuiuſ-
dā ciuitatis agrū ſc̄ti Andree abſtuliſſꝫ.
⁊ ob hoc ḡuiſſimis febribus orante ep̄o
fuerit correptus ille epiſcopum rogauit
vt pro ſe oraret. ⁊ agruꝫ ſibi redderet. ſꝫ
cū orāte ep̄o ſanitatē recepiſſet. agꝝ iterꝝ
vſurpauit. tūc ep̄us orōni ſe dedit ⁊ oēs
lāpades eccleſie fregit di. hoc lumē nō ac-
cendet̄ donec dn̄s ſe de ſuo inimico vin-
dicet. ⁊ eccleſia qd̄ amiſit recuperet. Et
ecce ꝑpoſitus grauiſſimis iterꝝ febribus
laborauit: miſitqꜫ nūcios ep̄o vt pro ſe
oraret. ⁊ agrū ſuū ⁊ aliū ſibi ſilēm red-
deret. Cui cū ep̄s reſponderet. iam ora-
ui et deus exaudiuit me. ipſe ad ep̄m ſe
portari fecit ⁊ vt eccleſiā intraret ad orā-
dum coegit. Ep̄s dum eccleſiā ingredit̄
ille ſubito morit̄ ⁊ ager eccleſie reſtituit̄

Icolaus dicitur

a nicos qd̄ eſt victoria. ⁊ laus qd̄
ē ppl̄s: inde Nicolaꝰ q̄ſi victoria ppl̄i. i.
vitioꝝ que popularia ſūt ⁊ vilia: Vel di-
cit̄ victoria populi. qꝛ multos populos
vita ⁊ doctrina docuit vitia ⁊ pcc̄ā vince-
re. Vel nicolaus dicit̄ a nicos qd̄ eſt vi-
ctoria: ⁊ laus quaſi victorioſa laus. Vel
a nitor ⁊ laus qd̄ ē populus. q̄ſi nitor po-
puli. habuit enī in ſe ea que nitorē ⁊ mū-
diciā faciunt. Nā ſm̄ Ambro. mundat
ſermo diuinus. mūdat vera ꝯfeſſio. mū-
dat ſancta cogitatio. mundat bona ope-
ratio. Eius legendaꝫ doctores argolici
ſcripſerūt. Eſt autē argos ſm̄ Iſidoꝝ ci-
uitas grecie vn̄ ⁊ argolici greci vocant̄.
Alubi quoqꜫ legit̄ ꝙ̄ Methodiꝰ patri-
archa eā grece ſcripſit. quam Iohēs dya-
conꝰ in latinū trāſtulit. ⁊ plura addidit.

Icolaus ciuis

patere vrbis ex diuitibꝰ ⁊ ſan-
ctis parentibꝰ originē duxit.
pater eiꝰ Epiphanius. mr̄ vo Iohanna
dicta eſt. Que cum in p̄meuo iuuentut̄
ſue flore parētes genuiſſent. deinceps cō-
tinēter viuentes. celibē vitam duxerunt
Hic prima die dū balnearet̄ erectus ſte-
tit ī peluī. Inſup quarta ⁊ ſexta feria tm̄
ſemel vbera ſuggebat. Factus autē iuue-
nis alioꝝ iuuenū deuitans laſciuias ec-
cleſiarū potiꝰ currebat limina. Et quic-
quid ibidē de ſacra ſcriptura intelligere
poterat. memorie retinebat. Parētibus
vo ſuis defunctis cogitare cepit. qualit̄
tantā diuitiarum copiā. nō ad laudem
humanā: ſed ad dei gloriam diſpēſaret
Tūc quidā cōuicaneus ſuus ſatis nobi-
lis. tres filias vgines ob iopiā ꝓſtituere
cogit̄. vt ſic infami earū cōmertio alere-
tur. Quod vbi ſanctꝰ compit. ſcelus ab-
horruit. ⁊ maſſam auri pāno inuolutaꝫ
ī domū eiꝰ p feneſtrā nocte clā iecit. clāqꜫ
receſſit. Mane autē ſurgens hō maſſaꝫ
auri repit. ⁊ deo grās agens. primogeni-
te nuptias celebrauit. Non multo poſt
tpe. dei famulus ſilē peregit opꝰ. qd̄ rur-
ſus ille reperiēs ⁊ in laudes īmenſas pro-
rūpens. decetero vigilare ꝓpoſuit. vt ſci-
ret quis eſſet qui ſue inopie ſubueniſſet.

Poſt paucos vo dies duplicatam auri
maſſam in domū proiecit. ad cuiꝰ ſoni=
tum ille excitat̄ ⁊ Nicolaū fugientē in=
ſequit̄. taliq; voce alloquit̄ Siſte gradū
teq; aſpectui ne ſubtrahas meo. ſicq; ac=
currens velotius Nicolaū hunc eſſe co=
gnouit. mox humi ꝓſtratꝰ volebat oſcu
lari pedes eius qđ ille refugiens. ab eo
exegit. ne eū q̄diu viueret publicaret.
Poſt hoc miree ciuitatis defuncto epo.
conuenerunt epi illi eccleſie de epo proui=
ſuri. Aderat autē int̄ eos quidā magne
auctoritatꝭ eps. ad cuius electionē oīuꝫ
ſententia pendebat. Cum igit̄ cūctos ie=
iunijs ⁊ oronibus inſiſtere monuiſſet.
nocte illa vocē audiuit dicētē ſibi. vt ho=
ra matutinali fores eccleſie obſeruaret: ⁊
quē primū ad eccleſiā cuius etiā nomen
eſt Nicolaꝰ venire conſpiceret: ipſum in
epm ꝯſecraret. Hoc q̄ alijs reuelās epiſ=
copis admonuit vt oēs orationibus in=
ſiſterēt. ⁊ ipſe ꝓ foribus excubaret. Mi
rū in modū hora matutinali quaſi a deo
miſſus an̄ oēs ſe agebat Nicolaus: queꝫ
apprehendēs eps dixit ei: Qđ tibi nomē
eſt. ille vt erat colūbina ſimplicitate ple
nus. inclinato capite Nicolaus inquit
vr̄e ſanctitatis ſeruꝰ. Quē in eccleſiā du
cētes. lꝫ plurimū renitentem in epali ca
thedra collocauerūt. Ipſe antē factꝰ eps
eandē quā prius humilitatē ⁊ morꝫ gra=
uitatem in oībus ſectabat̄. in orone per
uigilabat. corpꝰ ieiunijs macerabat. mu
lierū conſortia fugiebat. Humilis erat
in oēs ſuſpiciēdo. efficax in loquēdo. ala
cer in exhortando. ſeuerꝰ in corripiendo
Fert̄ quoq; ſicut legit̄ in cronica quadā
Nicolaū niceno int̄fuiſſe cōſilio. Qua=
dā autē die dū quidā naute periclitarēt.
ita cū lacrimis orauerūt. Nicolae famꝉe
dei. ſi vera ſunt q̄ de te audiuimus. nūc
ea experiamur. Mox quidē in eius ſimili
tudine apparuit di. ecce aſſum. vocaſtis
eni me. Et cepit eos in antēnis ⁊ ruden=
tibus alijſq; iuuare nauis armamētis.
ſtatimq; ceſſauit tēpeſtas. Cū autem ad
eiꝰ eccleſiā veniſſent quem nūq̄ an̄ vide
rāt ſine indice cognouerūt. Tūc deo et
ſibi de ſua liberatione gr̄as egerunt. qđ
ille diuine miſericordie ⁊ eoꝝ fidei non
ſuis meritis attribuere docuit. Quo=
dā tp̄e totam ꝓuinciaꝫ ſancti Nicolai
fames valida pertulit. ita vt oībus defi
cerēt alimēta. Audiens autē vir dei na=
ues onuſtas tritico portui applicaſſe. il=
luc ſtatim ꝓficiſcit̄. ⁊ rogans nautas vt
ſaltē in tribus modijs per quālibet na=
uē fame piclitantibꝰ ſubueniret. Cui illi
Nō audemus pr̄: q2 menſuratū eſt ale=
xādrie. oportet in horrea impatoris nos
reddere. Quibꝰ ſanctꝰ dixit. Facite nūc
qđ dico. ⁊ ego vobis in dei virtute pro=
mitto. q nullā minorationeꝫ habebitis
apud regiū exactorē. qđ cum feciſſent et
eandē menſuraꝫ quā alexandrie accepe=
rāt reddidiſſent miniſtris impatorꝭ mi=
raculū referūt ⁊ deū in ſuo famulo ma=
gnifica laude attollunt. Frumentū aūt
ſm̄ vniuſcuiuſq; indigentiā vir dei di=
ſtribuit. ita vt miraculoſe duobꝰ annis
nō tm̄ ad victum ſufficeret: ſed etiā ad
vſū ſeminis abundaret. Cū autem re
gio illa ydolis deſeruiret. p̄ ceterꝭ nephā
de diane ſimulacruꝫ populus coluerat.
adeo vt vſq; ad tempus viri dei nōnul=
li ruſtici p̄dicte religiōi execrabili deſer=
uirēt. ac ſub quadā arbore ꝯſecrata dia=
ne quoſdā ritus gentiliū exercerent. At
vir dei p̄dictū ritū de oībus finibus ex=
pulit ipſam quoq; arborē p̄ſcidi mādaa=
uit. Iratꝰ ex hoc ꝯ eum hoſtis antiquus
oleū in ydiatro quod ꝯ naturā in aqua
⁊ lapidibus ardet: ꝯfecit. ſeq; in formaꝫ
cuiuſdam religioſe femine trāſfigurans
quibuſdā ad virū dei nauigantibus in
quadā ſagenula obuiauit. ſicq; affata ē
eos. Mallē ad ſctm̄ dei venire vobiſcū:
ſed neq̄o. rogo q̄ vos vt hoc oleum ad eiꝰ
eccl̄iaꝫ offeratꝭ. ⁊ ob mei memoriā exinde
aule eius parietes liniatis. ⁊ ſtatim eua=
nuit. Et ecce aliā cernūt nauiculā cū
honeſtis pſonis in q̄ quos vnꝰ erat ſimi=
limꝰ ſctō Nicolao. qui ſic ait illis: Heu
q̄d mulier illa locuta eſt vobis. vel quid
attulit. Illi autē cuncta per ordinē nar=
rauerūt. Quibus ille. Hec ē impudica
dyana. ⁊ vt me verū dicere comprobetis
oleū illud in mare ꝓijcite. quibꝰ proijci=
entibus ingens ignis in mari ſuccendit̄
⁊ ꝯ naturam diutius in mari ardere cō
ſpicit̄. Venientes igit̄ ad ſeruū dei aie=
bāt: Vere tu es ille q̄ nobis in mari ap=
paruiſti. ⁊ a diaboli inſidijs liberaſti.
Per idē tempus cū quedā gens roma=
no imperio rebellaſſet. ꝯ eam impator
tres principes nepotianū. vrſuꝫ ⁊ appol=
linē miſit. quos portui adriatico ob vē=
tum ꝯtrium applicatos. beatus Nicolaꝰ
vt ſecū comederent: inuitauit. volēs vt
gentē ſuam a rapinis cōpeſcerent. quos
in nūdinis exercebāt. Interim dū ſanctꝰ
abeſſet cōſul corruptus pecunia tres in=
nocētes milites iuſſerat decollari. qđ vt
vir ſanctus audiuit rogauit p̄ncipes il=
los. vt ſecū illuc uſq; gradu cōcito ꝓpe=
raret. Veniensq; ad locū vbi decollan=
di erant. inuenit eos poblice flexo. ⁊ fa=
cie iā velata. ⁊ ſpiculatorē enſem ſup eo=
rū capita iā vibraſſe. At Nicolaus: ze=
lo accenſus in littorē ſe audacter ingeſ=
ſit. ⁊ gladiū de manu eius eminus ꝓpu=
lit. Innocenteſq; ſoluēs eos incolumes
ſecū duxit. Ilico ad pretoriū ꝯſulis ꝓpe=
rat. ⁊ fores clauſas vi reſerat. Mox illi
cōſul occurrens: ſalutauit eū. Aſpnens
hoc ſanctꝰ dixit. inimice dei legis preua
ricator. qua temeritate p̄ſumpſiſti tanti
conſcius ſceleris. vultū conſpicere nr̄m
Quē poſtq̄ plurimū obiurgaſſet. ad p̄=
ces poſtmodū illoꝝ ducum. eū peniten
tē benigne recepit. recepta igit̄ bn̄dictio
ne. imperiales nūcij iter peragūt. ⁊ ipe=
rio ſine ſanguine hoſtes ſubdūt. Rediē
teſq; ab impatore magnifice ſūt recepti
Quidā antē eoꝝ felicitatibus inuiden=
tes. p̄fecto impatoris p̄ce ⁊ p̄cio ſuggeſ=
ſerūt. vt eos apud impatorē doloſe ma=
ieſtatis crimine accuſaret. Qđ cū impa=
tori ſuggeſſiſſet. ille nimio furore repletꝰ
eos in carcerare p̄cepit. ac ſine aliqua in
terrogatione illa eos nocte occidi man=
dauit. Qđ cum a cuſtode didiciſſent: ſci
derūt veſtimenta ſua ⁊ gemere amare ce
perūt. Tunc vnꝰ eoꝝ. ſ. nepotianus reco
lens q̄liter. ſ. beatus Nicolaꝰ tres inno
cētes liberauerat exhortatus ē alios vt
eiꝰ patrocinia flagitarēt: quibus orātibꝰ
ſanctus Nicolaꝰ nocte illa Cōſtantino
impatori apparuit dicēs. Cur illos p̄n=
cipes tā iniuſte ⁊ innocēter cōphendiſti
⁊ morti ſine crimine addicaſti. ſurge ve
lox eoſq; q̄ntocius dimitti iubeto. Sin
autem oro deū vt tibi ſuſcitet bellū. in
quo tu corruas. ⁊ beſtijs cibꝰ fias. Cui
impator. quis es tu q̄ hac nocte palaciū
meū ingreſſus talia audes loqui. Cui il
le. Ego ſuꝫ Nicolaꝰ miree ciuitatis eps
Sed ⁊ prefectū ſimiliter terruit per viſū
dicens. Mēte ⁊ ſenſu perdite. cur in ne=
cem innocentiū conſenſiſti: perge cito ⁊
eos liberare ſtude. Sin autē corpus tuū
vermibus ſcaturiet. et domus tua citꝰ
deſtruet̄. Cui ille. quis es tu qui nobis
tanta minaris. At ille. Scito inquit me
eſſe Nicolauꝫ miree ciuitatis epiſcopū
vtriſq; igit̄ euigilantibus ſtatim mutuo
ſua ſomnia pandūt ⁊ pro illis incarcera=
tis cōtinuo mittunt. Quibus ait impe=
rator: quas magicas artes noſtis. vt tan
tis nos illudatis ſomnijs. Cui reſpōde=
runt ſe magos nō eſſe: nec mortis ſentē=
tiam meruiſſe. Tunc imperator. noſtis
inquit hominē cui nomen eſt Nicolaꝰ.
At illi audito hoc nomine manus extē
derunt ad celum. rogantes deum vt eos
ſancti Nicolai meritis a preſenti pericu
lo liberaret. Et cuꝫ imperator totam vi=
tam eiꝰ ⁊ mirabilia ab eis didiciſſet: di=
xit eis. Ite ⁊ deo gratias agite. qui vos
eius p̄cibus liberauit. Sed ⁊ de noſtris
eidem afferte gaudiolis. rogantes eum.
vt vlterius mihi minas non inferat. ſed
pro me ⁊ regno meo ad dominū preces
fundat. Poſt paucos dies predicti viri
ad dei famulum veniunt. moxq; ad eiꝰ
pedes ſe humiliter proſternunt: dicētes.
Vere famulus dei es. vere cultor ⁊ ama
tor chriſti. Cūq; ſibi omnia p ordinē re=

tuliſſent. ille eleuatis in celū manibꝰ im̄ menſas deo laudes retulit. ac bene inſtructos principes ad ꝓpria remiſit. Cū autem dñs vellet eū aſſumere: rogauit dominū vt angelos ſanctos ſibi mitteret. ⁊ inclinato capite angelos ad ſe venire vidit: ⁊ dicto pſalmo. In te dñe ſperaui. vſq; in manꝰ tuas ⁊c. tradidit ſpiritum. Anno dñi. cccxliij. vbi celeſtiū melodia audita eſt. Qui cū ſepultus fuiſſet in tumba marmorea a capite fons olei ⁊ a pedibꝰ fons aque ꝑfluxit. ⁊ vſq; hodie ex eius ſanctis mēbris ſacrū reſudat oleum. valens in ſalutem multorū.

Succeſſit autem ei quidā vir bonus qui cum a ſede ſua ab inuidis eſt depulſus. Quo eiecto oleū fluere deſijt: ſed eo reuocato protinus emanauit. Poſt multum vo temporis turci mirream vrbē deſtruxerunt. Quadraginta vo ſeptem milites barrenſes illuc profecti. q̄ttuor monachis ſibi oſtendentibus tumbā ſancti Nicolai aperuerūt. oſſa eius in oleo natantia in vrbem baream reuerēter detulerūt. Anno dñi. M.lxxxvij. Vir q̄dam ab vno iudeo quandā ſummam pecunie mutuo accepit: iurans ſuper altari ſancti Nicolai: cum alium fideiuſſorem habere nequiret: ꝙ q̄citiꝰ poſſet ſibi redderet. Tenente autē illo diu pecuniam. iudeus eā expoſtulauit. ſed eam ſibi reddidiſſe affirmat. trahit itaq; eū ad iudicium ⁊ iuramentū indicitur debitori. Ille autē baculum cauatum quē auro minuto impleuerat ſecū detulerat ac ſi eius adminiculo indigeret. Volēs igitur facere iuramentum iudeo baculum tradidit reſeruandum. Iurauit ille ꝙ plꝰ ſibi reddiderit etiā q̄ debēt. Facto iuramēto baculum ſuū repetijt ⁊ iudeus ignarus aſtucie eū ſibi reddidit. Rediens autem qui fraudem fecerat in quodā biuio oppreſſus corruit ſomno curruſq; cū impetu veniēs eum necauit ⁊ plenū baculum auro fregit ⁊ aurū effudit. Audiens hoc iudeꝰ cōcitus illuc venit. Cūq; dolū vidiſſet et a multis ei ſuggeretur vt aurū reciperet oīno renuit niſi qui defunctus fuerat ad vitā beati Nicolai meritis redderet. aſſerens ſe: ſi hoc fieret: baptiſmū ſuſcepturum. ⁊ chriſtianū futurum. continuo qui defunctꝰ fuerat reſuſcitat̄ ⁊ iudeus in chriſti noīe baptizat̄. Quidam iudeꝰ videns beati Nicolai virtuoſam potentiā in miraculis faciēdis. imaginē eius ſibi fieri precepit. eāq; ī ſua domo collocauit cui res ſuas cum aliq̄uo longius iret: cum minis cōmēdabat. Hec vel ſimilia verba dicēs. Ecce Nicolae omnia bona mea vobis cuſtodiēda cōmitto. ⁊ niſi omnia bene cuſtodieritis. vltionem expetā de vobis verberibus ⁊ flagellis. Quadā igit̄ vice dum ille abeſſet fures adueniunt ⁊ cuncta rapiūt. ſolā imaginē relinquunt. Iudeus autē rediens ⁊ ſe ſpoliatum videns. imaginē alloquitur talibus vl' ſimilibus vſus verbis. domine Nicolae nōne in domo mea vos poſueram. vt res meas a latronibus ſeruaretis. cur hoc facere noluiſtis. ⁊ latrones quare nō prohibuiſtis. Igitur dura tormēta recipietis. ⁊ pro latronibꝰ penā luetis. ſicq; dānū meum in veſtris recompenſabo tormentis. ⁊ furorē meum in veſtris refrigerando verberibus ⁊ flagellis. Arripiens ergo iudeus imaginem. dire eam verberat direq; flagellat. Mira res prorſus ⁊ ſtupenda. Diuidentibus furibus que rapuerant ſanctus dei tāq̄ in ſe verbera recepiſſet: apparuit. hec vel ſimilia verba di. Cur tam dire pro vobis flagellatus ſum. cur tam crudeliter verberatꝰ. Cur tormēta tot paſſus. Ecce quomodo corpus meum liuet. ecce q̄liter effuſione ſanguinis rubet. pergite citius. ⁊ cūcta reddite que tuliſtis. alioquin dei omnipotentis in vos ira deſeuiet. ita vt ſcelꝰ veſtrum in mediū publicet̄. ⁊ quilibet veſtrum ſuſpendium patiatur. ad quem illi. quis es tu qui nobis talia loquer̄. Et ille. Ego ſum Nicolaus ſeruus ihū xpi quē iudeus ille pro rebus ſuis quas tuliſtis tā crudeliter flagellauit. Territi

illi ad iudeum veniūt. miraculum referunt. ab eo quid imagini fecerit audiūt cūcta reddunt. Sicq; ⁊ latrones ad viā redeūt rectitudinis. ⁊ iudeus fidem amplectitur ſaluatoris. Vir quidā pro amore filij ſui litteras addiſcentis feſtū ſancti Nicolai annuatim ſolēniter celebrabat. Quadam igit̄ vice pat̄ pueri cōuiuiū preparauit. ⁊ multos clericos inuitauit. Venit autē diabolus ad ianuā in habitu peregrini. petens elemoſynā ſibi dari iubet quantotius pater filio vt det elemoſynam peregrino. Properat puer. ſed peregrinū nō inueniens: inſequitur abeuntem. Cūq; ad quoddam pratum peruenisset apprehendens diabolus puerū eum ſtrangulauit: quod audiens pater vehementer ingemuit corpus tulit in thalamo collocauit. Cepitq; p̄ dolere clamare et dicere: Fili dilectiſſime q̄uō eſt tibi ſancte Nicolae hiccine ē merces honoris quē vobis tamdiu exhibui. Et cū hec ⁊ ſilia dicēt. ſtatim puer quaſi de ſomno euigilans oculos aperuit ⁊ ſurrexit. Vir quidā nobilis rogauit beatum Nicolaū vt ſibi filium a domino impetraret. promittēs ſe filium ad eccleſiam eius ducturū ⁊ ciphum aureū ſe oblatur. Filius ergo ei naſcitur ⁊ ad etatem perducitur. ⁊ ciphꝰ fieri iubetur. qui dū ſibi valde placeret ſuis eū adoptauit vſibus. ⁊ aliū eque valentē fieri p̄cepit. Nauigantibus itaq; ad eccleſiā ſancti Nicolai iubet pater filio vt in illo cipho quē primo fieri fecit aquā ſibi afferret: puer autem cū vellet haurire cū cipho in mari cecidit. ⁊ ſtati diſparuit. Pr̄ autē eum amare flens. nihilominus votū ſuū perfecit. Veniens igit̄ ad altare ſancti Nicolai. cū obtuliſſet ſcōz ciphū tāq̄ proiectꝰ cecidit de altari. Cū autē eū eleuaſſet ⁊ ſuper altare iter poſuiſſet rurſus de altari longiꝰ eſt ꝓiectꝰ. eleuās autē ſuper altare eū iter tertio poſuit. q̄ ⁊ adhuc tertio longius eſt ꝓiectꝰ mirantibus oībus ad tā grande ſpectaculū. ecce puer ſanus ⁊ incolumis aduenit. primū ciphū ſuis geſtās manibus. Narrauitq; corā oībꝰ ꝙ q̄n in mari cecidit. ſtatī btūs Nicolaꝰ affuit ⁊ eū illeſū ſeruauit ſicq; pr̄ eiꝰ letꝰ effectꝰ. vtrūq; ciphum. b. Nico. obtulit. Quidā vir diues meritis. b. Nico. filiū habuit quē a deo datū vocauit. Hic igit̄ ſcō dei capellā in domo ſua cōſtruēs. oī anno feſtū eiꝰ ſolēniter celebrauit. Erat autē locꝰ ille ſitꝰ iuxta terrā agarenorū. Adeo datꝰ q̄ q̄dā vice ab agarenis capit̄ ⁊ in ſeruitute reg̃ eorū deputat̄. ſequēti anno dum feſtū ſancti Nicolai pr̄ eiꝰ deuote celebraret. ⁊ puer ciphū p̄cioſum tenēs regi aſſiſteret recolit ſuā captionē. parētum dolorē. ⁊ gaudiū. qd̄ ī domo ſua ea die fiebat cepitq; altiꝰ ſuſpirare quorū ſuſpiriorū cām dum rex nimis extorſiſſet. ait rex: q̄cq̄d tuꝰ Nicolaꝰ agat tu hic nobiſcum manebis. Et ſubito facto vēti vehemēti totāq; domū cōcutiēte puer cū cipho rapit̄. ⁊ an̄ fores ecclīe vbi parētes agebāt ſolēnia ſancti Nicolai collocat̄. ⁊ magnū gaudiū oībus generatur. Alibi legitur tamen ꝙ predictꝰ iuuenis fuit de normandia qui vltra mare pergens ⁊ a ſoldano captꝰ ante eum ſepe verberatur qui dum in feſto ſancti Nicolai verberaret̄. ⁊ in carcerem recluſus fleret ⁊ pro ſua verberatione ⁊ pro leticia quā tūc habere conſueuerat ſubito obdormiuit ⁊ euigilans in capella patris ſui ſe inuenit.

Lucia dicitur a luce. lux eni habet pulcritudinē in aſpectōe. qr vt dicit Amb. lucis nā hec eſt vt oīs in aſpectu eius grā ſit diffuſione ſine coinq̄natione: qr per quecūq; īmunda diffuſa nō coinquinat̄. Rectū inceſſū ſine curuitate longiſſimā lineā ꝑtrāſijt ſine moroſa dilatiōe. p hꝰ ondit̄ ꝙ btā Lucia habuit decorē v̄ginitat̄ ſine aliq̄ corruptiōe. diffuſionē caritatis ſine aliquo īmūdo amore: rectū inceſſū intētionis ī deū. ſine aliq̄ obliq̄tate longiſſimā lineā diuturne opatōis ſine negligētie tarditate. Vel dr̄ lucia q̄ſi lucis via.

Ucia virgo ſira
cuſana nobilis genere. audiens
famā ſancte Agate per totam ſiciliā di=
uulgari. ſepulcrum eius adijt cum ma=
tre ſua Euthicia. quattuor annis fluxū
ſanguinis incurabiliter patiente. Inter
ipſa igitur miſſarum ſolēnia cōtigit. vt
illud euangeliū legeretur in quo domi=
nus mulierē ab hac paſſione ſanaſſe nar
ratur. Tunc Lucia matri dixit. Si cre=
dis his que leguntur: crede Agathā il=
lum ſemper habere preſentem pro cuius
nomine ſuſtinuit paſſionem. ſi ergo eiꝰ
ſepulcrum credens contigeris. perfecta
continuo ſanitate gaudebis. Igit̄ rece=
dentibus cūctis ⁊ matre ⁊ filia iuxta ſe=
pulcrū in oratione exiſtentibus. Luciaꝫ
ſomnus arripuit viditqꝫ Agatham in me
dio angelorum gēmis ornatam ſtanteꝫ
⁊ dicentē ſibi: ſoror mea Lucia virgo deo
deuota. quid a me petis quod ipſa pote=
ris preſtare continuo matri tue. Nā ec=
ce per fidem tuam ſanata eſt. Euigilās
autem Lucia matri ſue dixit. mat̄ mea
ecce ſanata es per ipſaꝫ. ergo te deprecor
que ſuis oratiōibus te ſanauit. ne mihi
decetero nomines ſponſum. ſed q̄cquid
mihi datura eras pro dote. pauperibus
elargire. Cui mater ait. tege prius ocu=
los meos ⁊ quicquid volueris de facul=
tatibꝰ facito. Ad quā Lucia. Quod mo
riens das. ideo das. qꝛ ferre tecū non po=
tes. Da igitur dum viuis ⁊ mercedē ha=
bebis. Cuꝫ ergo rediſſent. fit quotidie
diſtractio rerum et dant̄ in neceſſitatibꝰ
pauperum. Interea dum patrimoniuꝫ
diſtribuit̄. ad ſponſi noticiam perueni=
tur. Requirit ſponſus a nutrice de his.
Reſpondit illa caute ꝙ vtiliorē poſſeſ=
ſionem ſponſa ſua inueniſſet. ꝙ̄ ſuo vo=
lebat nomine compare. Et ideo videba
tur aliquāte diſtrahere. Credidit ſtultꝰ
carnale cōmercium ⁊ cepit autor eſſe vē
dentium. Venditis aūt omnibus ⁊ pau
peribus erogatis: ſponſus trahit eam co=
ram Paſcaſio cōſulari. dicens eam chri=

ſtianam eſſe ⁊ contra leges agere augu=
ſtoꝝ. Inuitante igitur eam paſcaſio ad
ſacrificia ydoloꝝ reſpondit. Sacrificiū
placens deo ē viſitare pauperes. ⁊ eis in
neceſſitatibꝰ ſubuenire et qꝛ iam ampliꝰ
nō habeo quod offerā. meipſam ſibi tri
buo offerendam. Cui paſcaſius. iſta ver
ba tibi ſimili ſtulto xpiano narrare po=
ter̄. mihi autem qui principum decreta
ta cuſtodio iſta fruſtra proſequeris. Ad
quē Lucia. Tu principum tuoꝝ decreta
cuſtodis. ⁊ ego dei mei legem cuſtodiā.
Tu ꝑncipes times. ⁊ ego deū timeo. tu
illos offendere non vis. ⁊ ego deū offen
dere caueo. tu illis placere deſideras. et
ego vt chriſto placeā concupiſco. tu ergo
fac quod tibi vtile eſſe cognoſces. ⁊ ego
faciam quod vtile mihi eſſe proſpexero.
Cui paſcaſius. patrimonium tuū cum
corruptoribus expendiſti. et ideo quaſi
meretrix loquer̄. Cui Lucia. Patrimo
niū meum in tuto loco cōſtitui: corrupto
res autem mentis ⁊ corporis nūꝙ̄ ſaui.
Reſpōdit paſcaſius. qui ſunt corrupto=
res corporis ⁊ mentis. Lucia dixit. Cor=
ruptores mentis vos eſtis: qui ſuadetis
vt anime ſuū deſerant creatorem. Cor=
ruptores vͦo corporis ſunt qui tēporalem
delectationem preponunt epulis ſempi=
ternis. Paſcaſius dixit ceſſabunt verba
cum peruentū fuerit ad verbera. cui Lu
cia dixit. Verba dei ceſſare non poſſunt
Cui paſcaſius. Tu ergo deꝰ es. Reſpō=
dit Lucia. Ancilla dei ſum: qui dixit cuꝫ
ſteteritis ante reges ⁊ preſi. ⁊c̄. Non enī
vos eſt̄ ⁊c̄. Paſcaſius dixit. In te ergo
ſpiritusſanctꝰ eſt. Cui Lucia. qui caſte vi
uunt templum ſpiritusſancti ſunt. Cui
paſcaſius. Ego faciam te duci ad lupa=
nar. vt ibi violationem accipias ⁊ ſpiri=
tumſanctū perdas. Cui Lucia. Nō co
inquinatur corpus niſi de conſenſu mē
tis. Nam ſi me inuitam violare feceris
caſtitas mihi duplicabitur ad coronam
Nunꝙ̄ autem voluntatem meā ad cō=
ſenſum tuū poteris prouocare. Ecce cor
pus meum ad omne ſupplicium eſt pa=

ratum quid moraris. Incipe fili diabo
li deſideria penarū tuarū exercere. Tūc
paſcaſius lenones fecit venire dicēs eis.
Inuitate ad eam omnē populū ⁊ tādiu
illudatur donec mortua nūcietur. Vo=
lentes autem eā trahere. tanto pondere
ſpūſſanctus eam fixit. vt omnino eā mo=
uere nequirent. Fecitqꝫ paſcaſius mille
viros accedere. ⁊ manus eius ⁊ pedes li
gare. ſed eā nullatenus poterant moue=
re. Tūc ⁊ cū viris mille plura paria boū
adhibuit: ſed tn̄ virgo dn̄i īmobilis per
manſit. Vocatis autē magis vt ſuis in=
cantationibus moueret̄: omnino moue=
ri non potuit. Tūc dixit paſcaſius. que
ſunt iſta maleficia ꝙ vna puella a mille
viris non mouet̄. Lucia dixit. non ſunt
iſta maleficia: ſed beneficia chriſti. porro
ſi adhuc decē milia adhibueris. eque vt
prius īmobilem me videbis. Putās vͦo
paſcaſius ſꝫm quoſdā figmentum ꝙ
lotio fugarent̄ maleficia: iuſſit eaꝫ lotio
perfundi. Cūqꝫ nec ſic moueri poſſet: an
guſtiatus nimis copioſum ignem circa
eā accēdit. picēqꝫ ⁊ reſinā ⁊ feruens oleū
ſup eā fundi iuſſit. Dixitqꝫ Lucia. In=
duciās impetraui martirij mei. vt credē
tibus timorē auferā paſſionis. ⁊ non cre
dentibus vocē inſultationis. Vidētes
autē amici paſcaſij eū anguſtiari. in gut
ture eiꝰ gladium īmiſerūt. que nequaꝙ̄
loquelam omittēs. dixit. Annūcio vo=
bis pacē eccleſie redditam. maximiano
hodie mortuo. ⁊ de regno ſuo Dyocle=
ciano expulſo. ⁊ ſicut ciuitati cathanenſi
ſoror mea Agatha data ē protectrix. ſic
⁊ ego ciuitati ſiracuſane cōceſſa ſū a deo
interuentrix. Dū hec virgo loquitur. ec=
ce miniſtri romanoꝝ veniūnt. paſcaſiuꝫ
apprehendunt. ⁊ vinctū ſecum ad ceſa=
rem ducūt. Audierat enim ceſar ꝙ vni=
uerſam prouinceam fuerat depredatꝰ ve
niens ergo romam ⁊ ſenatui accuſatꝰ pa
riter ⁊ conuictus capitali ſententia ē pu=
nitus. Virgo vͦo Lucia de loco in quo
percuſſa eſt mota non eſt nec ſpiritū tra=
didit quouſqꝫ ſacerdotes venirent et

corpꝰ domini ei traderent: ⁊ omnes aſtā
tes amē domino reſponderunt. In eo=
dem loco ſepulta eſt ⁊ eccleſia fabricata.
Paſſa eſt autēꝫ tempore Conſtantini et
Maxencij. circa annū dn̄i. cccx.

Homas interp̄
tatur abyſſus. vel geminꝰ. quod
eſt grece didimus dei. Vel dicitur tho=
mas a thamos quod ē diuiſio vel ſectio
dicit̄ ergo abyſſus. eo ꝙ profunditateꝫ
diuinitatis penetrare meruit. qn̄ ad ſui
interrogatiōeꝫ xp̄s ſibi reſpondit. Ego
ſum via veritas ⁊ vita. Dicit̄ geminus.
eo ꝙ reſurrectionem xpi quaſi gemina=
te ⁊ in duplum ꝙ̄ alij cognouit. Nā illi
cognouerūt videndo. iſte vidēdo ⁊ pal=
pando. Diuiſio autem ſiue ſectio dicit̄.
qꝛ mentē ſuam ab amore mūdi diuiſit.
vel qꝛ ab alijs in fide reſurrectionis diui
ſus ⁊ ſectus fuit. In mēte ſua ob amoreꝫ
dei: amorē mundi diuiſit. Vel dicit̄ tho
mas quaſi totꝰ means in dei. ſ. amore et
contēplatiōe. habuit enī tria que in ipſo
indicauerūt fuiſſe amorem dei. de quibꝰ
dicit Proſper in li. de vita contemplati
ua. Quid eſt deū diligere niſi animo cō
cipere feruidū viſiōis dei affectum. pec=
cati odium ⁊ mundi faſtidiū. Vel dicit̄
thomas a theus qͦd eſt deus ⁊ meus. vn̄
thomas quaſi deꝰ meus. nō hoc propter
illud qͦd dixit cū certificatꝰ credidit. do=
minus meꝰ ⁊ deus meus.

Homas apo=
ſtolus cum eſſet apud ceſareā
apparuit ei dominꝰ di. Rex indie gūdo=
forus miſit prepoſitum abaneꝫ querere
hominē architectoria arte eruditū. Ve
ni igit̄ ⁊ trāſmittam te ad eū. Cui Tho
mas. Domine quo vis mitte me. pretꝙ̄
ad indos. Cui dominus. Vade ſecure
qꝛ ero cuſtos tui. Cūqꝫ indos conuerte
ris. ad me cum palma martirij venies.
Cui Thomas. Dominus meꝰ es. ⁊ ego
ſeruus tuus fiat voluntas tua. Cūqꝫ ꝑ=
poſitus per forūꝫ ambularet: dixit ei do=

min⁹. Quid compare vis iuuenis. Cui
ille. Dñs meus miſit me vt conducā ſibi
ſeruos in arte architectoria eruditos. vt
romano opere ſibi palaciū cōſtruatur.
Tunc tradidit ei Thomā aſſerens eū
plurimū in tali arte peritum. Nauigan
tes autē ad quandam ciuitatē venerūt
in qua rex filie ſue nuptias celebrabat.
Hic cum preconizari feciſſet vt oēs nup-
tijs intereſſent. alſ regem offenderent cō
tigit illum abanē ⁊ apoſtolum introire.
Puella autē hebrea fiſtulā in manu ge-
rens. vnūquēq; laude aliqua cōmenda-
bat. Videnſq; apoſtolū intellexit hunc
eſſe hebreum. eo ꝙ nō manducaret: ſed
oculos ad celū fixos haberet. Cūq; pu
ella coram eo hebraice caneret: di. Un⁹
eſt de⁹ hebreoꝝ qui creauit omnia ⁊ fun
dauit maria. apoſtolus ipſa hec eadem
verba repetere ſatagebat. Videns autē
pincerna ꝙ nō manducaret nec biberet:
ſed tm̄ oculos fixos ad celū haberet. apo
ſtolum dei in maxillā pcuſſit. Cui apo-
ſtolus. Meli⁹ eſt vt in futuro indulgen
tia tibi tradatur ⁊ hec tranſitoria plaga
reddatur. Nō hinc ſurgam donec ma-
nus que me percuſſit. huc a canibus af-
feratur. Hic igitur ad hauriendā aquā
abijt. ⁊ leo ipſum occidens ſanguinē ei⁹
bibit: laceratibus aūt canibus eius cor-
pus. vnus niger canis manū ei⁹ dextrā
in medium cōuiuiū apportauit. quo vi-
ſo omnis turba obſtupuit. ⁊ puella eius
verba referens. proiecta fiſtula ad pedes
apoſtoli ſe proiecit. Huius autem vltio
nem factam reprobat Aug⁹. in li. cōtra
fauſtum. ⁊ aſſerit a pſeudo hoc fuiſſe in-
ſertum. Unde ⁊ legēda hic quo ad plu-
ra ſuſpecta habetur. Poſſet tamen dici
ꝙ non animo impetrandi. ſed modo p̄-
dicendi dictum ſit. ſi tamen Augſ. ver-
ba diligenter inſpiciant non penit⁹ iſta
reprobare videntur. Ait eni ſic in eodē
libro. Legūt ſcripturas apocriphas ma
nichei. ⁊ neſcio a quibus ſutoribus fabu
larum ſub apoſtoloꝝ nomine ſcriptas:
qui ſuorum ſcriptoꝝ temporibus in au-
ctoritatem ſancte eccleſie recipi mererē-
tur. ſi ſancti ⁊ docti homines qui tūc in
hac vita erant ⁊ examinare poterāt alia
eos non vera locutos eſſe cognoſcerent.
Ibi tamen legunt apoſtolum Thomā
cum eſſet in quodam nuptiarum cōui-
uio peregrin⁹ ⁊ p̄ſus incognitus a quo-
dam miniſtro palma percuſſum. impre
catum fuiſſet homini cōtinuam ſeuāq;
vindictam. Nā cū egreſſus eſſet ad fon-
tem vñ ⁊ aquā cōuiuantibus miniſtra-
ret. in eum leo irruēs interemit. manūq;
eius qua caput aplī leui ictu pcuſſerat a
corpore auulſam ſm̄ verbū eiuſdē apo-
ſtoli id optantis atq; ip̄recātis canis ma
nū intulit menſis in quibus ipſe aplus
diſcūbebat. quid hoc videri crudeli⁹ po
teſt. veꝝ q̄ ibi niſi tñ fallor. hoc etiā ſcri
ptū eſt ꝙ ei veniā in ſeculo futuro petie
rit. factaq; ē cōpenſatio bñficij maioris.
vt ⁊ apls q̄ carus deo eſſet. p hunc timo
rem cōmendaret ignotis ⁊ ille poſt hāc
vitā qñq; finiendā conſularet. Veꝝ au-
tē illa vera ſint an ꝯficta narratio. nihil
mea nūc intereſt. Certe eni manichei a
quib⁹ ille ſcripture quas canon eccleſia-
ſticus reſpuit tāq̄ vere atq; ſincere acce-
ptant ſaltē hic cogunt fateri illam patiē
tie virtutē quam docet dñs di. Si quis
te pcuſſerit in maxillā dextrā prebe ei ſi-
niſtrā. poſſet eſſe in preparatione cordis
etiā ſi nō exhibeat geſtu corporis. ⁊ exp̄ſ
ſione verboꝝ q̄nquidē apls palma per-
cuſſus poti⁹ dñz rogauit vt iniurioſo ho-
mini i futuro ſeculo parceret in p̄nti au-
tē ſeculo illa iniuria nō inulta relinquere-
tur quā vel p̄buit ferienti alteram aut vt
iteꝝ feriret admonuit. Tenebat certe in
terius dilectionis affectum ⁊ exteri⁹ req
rebat correctiōis exemplū. ſiue hoc veꝝ
ſit ſiue cōfictum. cur nolunt credere tali
animo famulum dei Moyſen ydoli fa
bricatores ⁊ adoratores gladio proſtra
uiſſe. Si aūt penas illas comparamus qd
ſimilie ferro interimi. ⁊ a feris trucida-
ri atq; laniari. Qn̄ quidē iudices publi
cis legibus ſeruientes: maioris criminis

reos beſtijs ſubdi q̄ gladio pcuti iuben
tur. hec Aug⁹. Tunc apls ad petitionē
regis ſponſum ⁊ ſponſam bñdixit da in
quiens dñe adoleſcētibus his bñdictio-
nem tue dextre. ⁊ in eoꝝ mentibus ſemi-
na ſemen vite. Abeūte autē aplo in ma-
nu iuuenis ē repert⁹ plenus dactilis pal
me ram⁹. Comedentibus vo ſponſo ⁊
ſponſa de fructu eius ambo obdormiūt
⁊ ſomniū ſimile ambo cernūt. Videba
tur eteni eis ꝙ rex gēmat⁹ eos amplectē-
tur ⁊ diceret. apls me⁹ benedixit vos vt
eterne vite participes ſitiſ. Euigilantib⁹
autē ⁊ mutuo ſibi ſomnia reuelātibus.
apoſtolus ad eos ingreditur. dicens eis.
Rex meus vobis modo apparuit: ⁊ me
clauſis ianuijs huc adduxit. vt ſup vos
bñdictio mea fructificet habetis carnis
integritatem que ē omniū regina virtu-
tū. ⁊ fructus ſalutſ perpetue. virginitas
ſoror ē angeloꝝ. poſſeſſio omniū bonoꝝ
victoria libidinū. fidei tropheum. expu
gnatio demonū. ⁊ etnoꝝ ſecuritas gau-
dioꝝ. De libidine autē corruptio gigni-
tur. de corruptiōe pollutio naſcitur. de
pollutione autē reatus oriē. de reatu cō
fuſio generat. Hec illo referente duo an
geli apparuerūt dicētes eis. Nos ſum⁹
angeli vobis ad cuſtodiā deputati: qui
ſi apoſtoli bene ſeruaueritis monita of-
ferem⁹ deo oīa vota veſtra. Eos igitur
apoſtolus baptizauit. ⁊ de fide diligent
edocuit. Poſt multū vo temporis ſpon
ſa noie pedagia ſacro velamine cōſecta
martiriū patit. ⁊ ſponſus noīe dyoniſi⁹
illi ciuitati in epm ordinat. Poſt hec
aūt apoſtolus ⁊ abanes ad regem in die
peruenerūt. Deſignato vo ab aplo mira
bili palacio. ⁊ copioſo thezauro accepto
rex in aliā prouinciā proficiſcitur. ⁊ apo
ſtolus vniuerſum thezaurū pauperib⁹
elargitur. per totū autem bienniū quo
abfuit rex apoſtolus predicatiōi inſtitit
⁊ innumerabilē populū ad fidē conuer-
tit. Rediens autē rex ⁊ que Thomas fe
cerat diſcēs. ipſum cū abane i ima retru-
ſit carceris. vt poſtmodū viuos excoria-
tos vltricibus daret flāmis. Inter̄ ea
gad frater regis moritur ⁊ ei ſepulcrum
cū ambitiōe nimia p̄parat. Quarta aūt
die q̄ mortu⁹ fuerat: reſurrexit. ⁊ ſtupefa-
ctis oībus et cūctis fugiētib⁹ dixit fratri
ſuo. Iſ hō frater quē excoriare ⁊ incēdere
diſponis amic⁹ dei eſt. ⁊ ſancti angeli fa-
mulant ei. qui me in paradiſū ducētes:
quoddā mihi oſtēderūt palaciū ex auro
⁊ argento ⁊ lapidib⁹ precioſis mirabilit
fabricatū: ⁊ cū eius pulcritudinē admi-
rarer dixerūt mihi. h° eſt palaciū qd̄ fra-
tri tuo Thomas extruxerat. Cūq; dice-
rē. vtinā ianitor ei⁹ eſſem dixerūt mihi.
frat tu⁹ illo ſe fecit indignū. ſi vis in il-
lo manere. rogabim⁹ dnm vt te ſuſcita-
re dignet. vt illud a frē tuo poſſis emere
reddens ei pecuniā quā ſe exiſtimat per
didiſſe. Et hec dicēs cucurrit ad carcerē
apli fratri ſuo poſtulās indulgeri: abie-
ctiſq; vinculis rogare aplm cepit: vt ve-
ſtē acciperet p̄cioſam. Cui apls. Ignoras
ꝙ nihil carnale nihil terrenū geſtiunt q̄
cupiunt habere in celeſtibus poteſtatē.
Egredienti autē apoſtolo de carcere rex
occurrit: ⁊ aduolutus eius pedibus ve-
niam poſtulabat. Tunc apoſtolus ait.
Multum vobis preſtitit deus. vt ſecre-
ta ſua vobis oſtenderet. Credite in chri
ſtum ⁊ baptiſamini vt eterni regni par-
ticipes ſitis. Dixitq; ei frater regis. Vi-
di palacium quod fratri meo feciſti ⁊ il-
lud cōparare merui. Cui apoſtolus. Hoc
in poteſtate fratris tui ē. Cui rex. Illud
eſt meum. apoſtolus tibi fabricet alte-
rū: Quod ſi forte nequiuerit mihi ⁊ ti-
bi hoc vnum cōmune erit. Reſpondit
apoſtolus. Innumerabilia palacia ſūt
in celo ab initio ſeculi preparata. que fi-
dei precio ⁊ elemoſynis comparantur. di
uitie autem veſtre ad illa vos antecede
re poſſunt. ſequi vero omnino non p̄nt

Poſt vnū aūt mēſē fec apls hoies illi⁹
p̄uincie ꝯgregari. qb⁹ cōgregatis. debi
les ⁊ infirmos ſeorſū ſtare iuſſit: ⁊ ſuper
eos orauit. Cūq; qui docti fuerant re-
ſpōdiſſent amen. choruſcatio de celo ve-

piens tam apoſtolum ꝙ ceteros fere per horam dimidiam ſic proſtrauit: vt oēs ſe putarēt ictu fulguris interijſſe. erigēs autem apoſtolus ſe dixit. Surgite quia dominus meꝰ ſicut vulgur venit voſq; ſanauit. Exurgētes autem omnes ſani deum ⁊ apoſtolū glorificauerunt. Tūc apoſtolus cepit eos docere ⁊ duodecim gradus virtutum aſſignare. Primus ē. vt in deum credant qui eſt vnꝰ in eſſentia. ⁊ trinus in perſonis. deditq; eis triplex exemplū ſenſibile. quomodo ſint in vna eſſentia tres perſone. Primū eſt. qꝛ vna eſt in homine ſapientia et de illa vna procedit intellectus memoria ⁊ ingenium. Nam ingenium eſt inquit. vt qđ didiciſti inuenias. Memoria vt nō obliuiſcaris que didiceris. Intellectus vt intelligas que oſtēdi poſſunt vel doceri. Scđm eſt ꝙ in vna vinea tria ſunt ſcȝ lignum folia ⁊ fructus. ⁊ omnia tria vnum ſunt ⁊ vna vinea ſunt. Tertium eſt qꝛ caput vnum quattuor ſenſibꝰ conſtat. in vno enim capite ſunt viſus. guſtꝰ auditus ⁊ odoratus. ⁊ hec plura ſunt. ⁊ vnum caput ſunt. Secundus gradus ē vt baptiſmum ſuſciperent. Tertius eſt vt ſe a fornicatione continerent. Quartꝰ vt ſe ab auaricia temperarent. Quintus vt gulam reſtringerent. Sextus vt penitentiam tenerēt. Septimus vt in his pſeuerarent. Octauus vt hoſpitalitatem amarent. Nonus vt voluntatem dei in faciendis quererent: ⁊ ea ope complerēt. Decimus vt eam in non faciendis quererent: ⁊ ea vitarent. Undecimus vt caritatem amicis ⁊ inimicis impenderent Duodecimus vt in cuſtodiendis his vigilem curam haberent. Poſt predicationem vō baptizati ſunt nouem milia virorum exceptis paruulis ⁊ mulieribus.

Poſt hec autem in ſuperiorem indiā abijt: in qua innumeris miraculorū inſignijs choruſcauit. Synticem etiā amicā migdomie vxoris cariſij cognate regis apoſtolus illuminauit. dixitq; migdomia ad ſynticem. putas ſi potero eū videre. Tunc migdomia de conſilio eiꝰ habitum mutauit. ⁊ inter paupes mulieres vbi apoſtolus pdicabat aduenit. Apoſtolus autem cepit de vite huiꝰ miſeria predicare: dicens inter cetera: quoniam vita hec eſt vita miſera. caſibꝰ ſubiecta: ⁊ adeo fugitiua vt cū teneri credit effugiat labefacta. Deinde cepit quattuor rationibus exhortari vt verbum dei libenter audirēt. ipſum verbū dei quattuor rex generibꝰ cōpando. ſ. collirio ex eo ꝙ oculum noſtri intellectus illuminat. Potōi: ex eo ꝙ noſtrum affectuȝ ab omni carnali amore purgat ⁊ mundat. Emplaſtro: ex eo ꝙ peccatorum noſtrorum vulnera ſanat. Cibo ex eo ꝙ nos celeſtium amore delectat. Et ſicut inquit hec egroto non valent. niſi ea in ſe receperit: ſic nec anime languenti verbū dei prodeſt. niſi illud deuote audierit. Predicante igitur apoſtolo migdomia credidit. ⁊ deinceps viri thoruȝ abhorruit Tunc cariſius a rege impetrauit ⁊ apoſtolum in carcerem poſuit. ad quem veniēs migdomia rogauit vt ſibi ignoſceret. ꝙ propter eam in carcerē miſſus eſſȝ: quā ille benignꝰ conſolans. hec oīa paſſi ſe libenter aſſeruit. Cariſius autē regem rogauit vt reginā ſororē ſue vxorꝭ ad eā mitteret ſi forte eā reuocare poſſet Miſſa regina conuertitur ab ea quam volebat puertere: viſiſq; tot miraculis que apoſtolꝰ faciebat: dixit. Maledicti ſunt a deo. qui nō credunt his operibꝰ. Tunc apoſtolus omnes qui aderant de tribus breuiter inſtruxit. ſ. vt eccleſiā diligerēt. ſacerdotes honorarēt: ⁊ aſſidue ad audiendū verbū dei pueniret. Reuertente autē regina dicit ei rex vt quid tādiu morata es. Que reſpondit. Putabā migdomiā ſtultā eſſe: ſed ⁊ ſapientiſſima ē: ⁊ me ad apoſtolū dei ducēs. viaȝ veritatis me cognoſcē fecit ⁊ nimis ſtulti ſunt qui in chriſtū nō credūt. Noluitq; regina regi deinceps copulari. Stupefactus autē rex: dicit cognato ſuo. Dū tuā vxorē recuperare vellē meam perdidi ⁊ peior mihi mea effecta eſt ꝙ̄ tua tibi Tūc rex iuſſit apoſtolū ligatis manibꝰ ad ſe adduci: precipiens ei. vt ad ſuos viros coniuges reuocaret. Apoſtolus aūt triplici exēplo ei oſtendit ꝙ̄diu in errore perſiſterent. hoc facere non deberent. videlicet exemplo regis. exemplo turrꝭ. ⁊ exemplo fontis. Unde dixit. Tu cum ſis rex. nō vis habere coinquinata ſeruitia. ſed mūdos ſeruos pariter ⁊ ancillas. Quanto magis credere debes deū amare caſtiſſima ⁊ munda ſeruitia. quid ergo culpor ſi deum amare predico in ſeruis ſuis quod diligis ⁊ in tuis. Fabricaui turrim excelſam. ⁊ dicis mihi vt ego qui fabricaui eam deſtruā. Fodi terraȝ profundā. ⁊ eduxi fonteȝ de abyſſo. ⁊ tu dicis mihi vt obruaȝ illum. Tunc iratꝰ rex afferri iuſſit ardentes laminas ferreas. ⁊ apoſtolū ſtare nudis pedibus ſup eas. protinus autē nutu dei fons ibi erupit ⁊ eas extinxit. Tunc rex conſilio cognati ſui eū in fornacem ardentem mitti fecit. Que tn̄ ſic refrigerata eſt. vt die altero ſanꝰ inde exiret ⁊ illeſus. Dixitq; regi cariſius. Fac illum offerre ſacrificiū deo ſoli. vt ſic dei ſui irā incurrat: qui ab his eū liberat. Cūq; ad hoc vrgeretur: dixit ei. Preſtantior es tu ꝙ̄ factura tua ⁊ quomodo tu verū deum negligis ⁊ picturā co is. Tu putas ꝙ ſicut dicit cariſius deus meus mihi iraſcet. poſtq̄ adorauero deū tuū: magis autem iraſcetur deo tuo eūq; cōminuet. adoro igitur eū Si ergo me adorante deum tuum deus meus non euertet illum. ſacrificabo illiꝰ Si autē ſic: tu credes deo meo. Cui rex. Adhuc mecum quaſi cū pare loqueris. Precepit igitur apoſtolꝰ hebraice demoni qui in eo erat vt ꝙ̄cito coraȝ ydolo genua flecteret: ſtatim ydolum cōminueret. Flectens igitur apoſtolus genua dixit. Ecce adoro ſed nō ydolum. ecce adoro ſed non metallū. ecce adoro ſed non ſimulacrū: adoro autem dominū deum meum iheſum chriſtum in cuius nomine precipio tibi demon qui in eo latitas: vt ſimulacrū iſtud cōminuas. Statiq; ſicut cera liquefactum eſt. Tunc omnes ſacerdotes ydolorum mugitum animalia veluti irrationabilia mortis propter pericula aduentura in macella ſuos per interfectores vi allegatis eorum crinibꝰ in humane funibus ducuntur dederūt: Pontifex autem populi eleuans gladiū apoſtolum tranſuerberauit: dicēs. Ego vindicabo iniurias dei mei. Rex autem ⁊ cariſius aufugerunt. videntes ꝙ populus vellet apoſtolum vindicare ⁊ pontificem viuū incendere. chriſtiani autem corpus apoſtoli tulerunt ⁊ honorifice ſepelierunt. Poſt longum tempus: ſcȝ circa annos domini ducentos ⁊ triginta. corpus apoſtoli in ediſſam ciuitatem ſuam que olim dicebatur rages medorum traſlatum eſt. Alexandro imperatore ad ſyrorum preces hoc faciente. In illa autem ciuitate nullus hereticꝰ. nullus iudeus. nullus paganꝰ poteſt viuere: nec tyrānus aliquis ibi nocere. poſtq̄ abagarus rex illius ciuitatis epiſtolam manu ſaluatoris ſcriptam accipere meruit. Nam ſi quandoq; gens aliqua cōtra ciuitatem illā inſurrexit. infans baptizatus ſuper portaȝ ſtans. epiſtolam illam legit: ⁊ ea die tam ſaluatoris ſcriptis ꝙ̄ apoſtoli Thome meritꝭ hoſtes aut fugiunt aut pacātur. Iſidorus in libro de vita ⁊ obitu ſanctorū ſic de iſto apoſtolo dicit. Thomas diſcipulꝰ chriſti ac ſiſis ſaluatori audiendo incredulus. videndo fidelis fuit. hic euāgelium predicauit parthis. medis ⁊ perſis. hircanis. ⁊ brachianis. ⁊ intrans orientalem plagam ⁊ interna gentium penetrās: ibi pdicationem ſuam vſq; ad titulū ſue paſſionis perduxit. hic lanceis trāſfixus occubuit. hec Iſidorꝰ. Criſoſtomꝰ quoq; ait. ꝙ dum Thomas ad regionem magorum qui ad chriſtum adorandū venerant deueniſſet eos baptiſauit. ⁊ facti ſunt adiutores fidei chriſtiane.

Icto de feſtiui-

tatibus que incurrũt infra tem-
pus renouatiõis quod incepit a Moy-
ſe ⁊ prophetis. ⁊ durauit vſqȝ ad aduen
tum chriſti in carne: quod tẽpꝰ repreſen
tat eccleſia ab aduentu vſqȝ ad natiuita
teȝ domini incluſiue. Sequit̃ videre de
feſtiuitatibus que eueniunt infra tem-
pus quod partim continet̃ ſub tẽpore re
conciliationis. partim ſub tempore pere
grinatiõis. quod tempus repreſentat ec-
cleſia a natiuitate vſqȝ ad ſeptuageſimã
ſicut ſupra in ꝓlogo dictũ eſt.

Atiuitas domi

ni nr̃i iheſu chriſti ſm carnem
vt quidam aiunt. completis ab Adam
q̃nqȝ milibus ducẽtiſuigintiocto annis
Vel ſm alios ſex milibꝰ. Vel ſm Euſe
bium ceſarieñſem in chronicis ſuis q̃nqȝ
milibus ducẽtis ⁊ vno minꝰ. tpe Octa-
uiani impatoris facta eſt cõputatio. cũ
ſex miliũ annoꝝ inuenta fuit a metho-
dio. potius miſtice q̃ chronice. Venien
te autẽ ipſo filio dei in carnẽ. tanta pace
vniuerſus mũdus gaudebat: vt toti or-
bi vnicus romanoꝝ impator pacifice p̄-
ſideret. Hic dictus ẽ octauianꝰ a prima
impoſitiõe. Ceſar a iulio ceſare. Augu-
ſtus ab augmẽto reipublice. Impator a
dignitatẽ honore: qui ad differentiã alio-
rum regũ fuit pmo hoc nomine inſigni
tus. Nã ſicut naſci voluit vt nobis pa-
cem temporis ⁊ pacẽ eternitatis tribue-
ret: ſic nihilominus voluit vt ortũ ſuuȝ
pax temporis illuſtraret. Ceſar igit̃ Au
guſtus vniuerſo preſidens orbi ſcire vo
luit quot ꝓuincie. quot ciuitates. quot
caſtra. quot ville. quot homines in toto
orbe eſſent. iuſſit. vt dicit̃ in hiſtoria ſco
laſtica. vt oẽs homines ad vrbem vnde
trahebant originẽ pergerent: ⁊ quilibet
denarium argenteũ qui valebat decem
nũmos vſuales. vnde ⁊ denariꝰ dicebat̃
preſidi prouincie tradens ſe ſubditũ ro-
mano imperio profiteret̃. Nã ⁊ nũmus
imaginem preferebat ceſaris ⁊ ſuperſcri-
ptionem nominis. Dicebatur autẽ pro-
feſſio ⁊ deſcriptio: ſed diuerſa conſidera-
tione. Profeſſio enĩ dicebatur. q2 quili-
bet quando reddebat preſidi prouincie
cenſum capitalem. i. denarium illuȝ qui
ſic vocabatur. ponebat ſuper caput ſuũ.
⁊ proprio ore profitebatur ſe eſſe ſubdi-
tum romano imperio: vnde dicebat̃ pro
feſſio. i. ꝓprio ore faſſio: ⁊ fiebat hoc co-
ram omni populo. Deſcriptio autem di
cebatur. q2 numerus eorum qui cenſuȝ
capitis ferebant certo determinabat̃ nu-
mero ⁊ rẽdigebatur in ſcriptis. Hec au
tem deſcriptio prima facta eſt a preſide
ſyrie cirino. Prima dicitur vt in eadem
hiſtoria ſcolaſtica habetur q̃tum ad ci-
rinum. q2 enim iudea in vmbilico terre
habitabilis eſſe dicitur. prouiſum eſt vt
in ea inchoaretur. ⁊ deinde per circum-
ſtãtes regiones ⁊ alij preſides proſeque-
rẽtur. Vel prima dicitur. i. vniuerſalis.
q2 alie preceſſerunt particulares. Vel for
te prima capitum in ciuitate fiebat a pre
ſide. ſecunda ciuitate in regione allega-
to ceſaris. tertia regionum in vrbe coraȝ
ceſare. Ioſeph autem cum eſſet de gene
re dauid. a nazareth in bethleem profe-
ctus eſt. Cum autem beate Marie tem
pus pariendi inſtaret. ⁊ ipſe de ſuo redi
tu neſciret. eã ſecuȝ aſſumpſit ⁊ in beth-
leem ſecum duxit: nolens theȝaurum ſi-
bi a deo cõmiſſuȝ in aliena manu dimit
tere. ſed ipſe per ſe volens illuȝ cura per-
uigili cuſtodire. Cum ergo bethleem
appropinquaſſet. vt frat̃ Bartholomeꝰ
in ſua compilatione teſtatur et de libro
infantie ſaluatoris eſt ſumptum. vidit
virgo beata partem populi gaudentem
⁊ partem gementeȝ. Quod ſibi angelus
exponens ait: Pars populi gaudens eſt
populus gentilis: qui in ſemine abrahe
eternam benedictionẽ accipiet. pars au-
tem gemens eſt plebs iudaica a deo ſuis

meritis reprobata. Cuȝ igit̃ ambo beth-
leem veniſſent. ⁊ q2 pauperes erant. ⁊ q2
omnia hoſpitia alij qui ꝓpter hoc ipſuȝ
venerant occupauerant. nullum hoſpi-
tium habere potuerunt: diuerterunt er-
go in cõmuni tranſitu. qui vt dicitur in
hiſtoria ſcolaſtica. erat iter duas domos
cooperimentum habẽs. qui diuerſoriũ
dicitur. ſub quo ciues ad colloquendũ
vel ad cõueniendum in diebus ocij. vel
propter aeris temperiem diuertebant.
vbi forte ioſeph preſepe boui ⁊ aȝino fe-
cerat. Vel ſm quoſdam ruſtici cum ad
forum veniebant animalia ſua ibidem
ligabant. ⁊ ideo preſepe ibi conſtructuȝ
erat. Ipſa igitur nocte media diei domi
nice beata virgo filium ſuum peperit. ⁊
in preſepio ſup fenum reclinauit. Quod
fenum vt habetur in hiſtoria ſcolaſtica;
beata Helena poſtmodum romam at-
tulit. A cuius feni comeſtione bos ⁊ aȝi
nus vt dicitur: abſtinebant. Notan-
dum autem q̃ natiuitas chriſti fuit mi-
rabiliter facta. multipliciter oſtẽſa ⁊ vi-
riliter exhibita.

Primo fuit mirabi

liter facta tum ex parte generantis. tum
ex parte geniti. tum ex parte modi gene-
randi. Ex parte generantis. q2 ipſa fuit
virgo ante partum. ⁊ virgo in partu. et
virgo poſt partum. Et hoc ſcȝ q̃ virgo
manens peperit. quinqȝ modis oſtenſuȝ
eſt. Primo per propheciam Iſa. vij. Ec-
ce virgo concipiet ⁊c̃. Secũdo per figu-
ram. hoc enim figuratum fuit ⁊ per vir-
gam aaron que ſine omni humano ſtu-
dio floruit. ⁊ per portaȝ Ezechielis que
ſemper clauſa permanſit. Tertio per cu-
ſtodiam. Ioſeph enim ex eo q̃ ipſaȝ cu-
ſtodiuit. teſtis ſue virginitatis extitit.
Quarto per experientiam. cum enim vt
in compilatiõe Bartholomei habet̃ et
de libro infantie ſaluatoris ſumptũ fu-
iſſe videtur. Cum beate Marie parien-
di tempus inſtaret. Ioſeph licet deum
de virgine naſciturum non dubitaret.
mortem tamen gerẽs patrie obſtetrices
duas vocauit. Quaruȝ vna vocabatur
zebel ⁊ altera ſalome. zebel igitur conſi-
derans ⁊ inquirens ⁊ ipſam virgineȝ in-
ueniens. exclamauit virginem peperiſ-
ſe. Salome autem dum non crederet ſȝ
hoc probare ſimiliter vellet: continuo
aruit manus eius. Iuſſu tamen angeli
ſibi apparentis puerũ tetigit: ⁊ continuo
ſanitatem recepit. Quinto per miraculũ
euidentiaȝ. Rome enim vt teſtatur In-
nocentiꝰ papa tertius: duodecim annis
pax fuit. Igitur romani templum pacis
pulcherrimum conſtruxerunt ⁊ ibi ſta-
tuã romuli poſuerunt conſulentes autẽ
appollinem quãtum duraret. acceperũt
reſpõſum q̃uſqȝ v̓go pareret. Hoc autẽ
audientes dixerunt: ergo ineternum du-
rabit: impoſſibile enĩ credebant q̃ vnq̃
pareret virgo. vnde in foribus templi ti-
tulum hunc ſcripſerunt. templum pac̃
ineternum. ſed in ipſa nocte qua virgo
beata peperit templũ funditus corruit:
⁊ ibi ẽ modo eccleſia ſancte marie noue.
Secundo fuit mirabilit̃ facta ex par-
te geniti. Naȝ ſicut dicit Bern̄. q̃ in ea-
dem perſona eternum antiquum et no-
uum mirabiliter conuenerunt. Eternũ
. i. diuinitas. antiquum. i. caro ab Adã
traducta. nouum. i. anima de nouo crea
ta. Item ſicut ibidem dicit. Hodie tres
mixturas vel tria opera fecit deus ita mi
rabilit̃ ſingularia: vt talia nec facta ſint:
nec amplius facienda ſint. cõiuncta q̃p-
pe ſunt adinuicem. deus ⁊ homo: mater
⁊ virgo: fides ⁊ cor humanum. Prima
valde mirabilis: q2 ꝯiuncta ſunt limus
⁊ deus: maieſtas ⁊ infirmitas: tanta vili
tas ⁊ tanta ſublimitas. nihil enim deo
ſublimius: ⁊ nihillimo vilius. Secunda
nihilominus valde mirãda ⁊ mirabilis
a ſeculo enim non eſt audituȝ q̃ virgo
eſſet que peperit: ⁊ mater eſſet que virgo
permanſit. Tertia eſt prima ⁊ ſecunda
inferior ſȝ non minus fortis. Mirũ enĩ
q̃uõ cor hũanũ fideȝ his duobꝰ accomo-
dauit: q̃uõ credi potuit q̃ deꝰ homo eſ-

ſet ⁊ ꝙ ṽgo mãſerit q̃ pepiſſet. hec Bern̄.
Tertio fuit mirabiliter facta ex parte modi generandi. eius enī partus fuit ſupra naturã: ex eo ꝙ virgo cõcepit ſupra rationem: ex eo ꝙ deuꝫ genuit ſupra humanã conditionem. ex eo ꝙ ſine dolore peperit. ſupra conſuetudinē. ex eo ꝙ de ſpirituſancto ꝯcepit. nõ enī genuit virgo ex humano ſemine ſed miſtico ſpiramine. naꝫ ſpirituſſanctus de caſtiſſimis ⁊ puriſſimis ſanguinibus virginis accepit ⁊ inde corpꝰ illud formauit ⁊ ſic q̄rtum modū mirabilem faciendi hominē deus oſtendit. Nam ſicut dicit Anſelmus. Deꝰ poteſt quatuor modis hominez facere. ſ. ſine homine ⁊ femina: ſicut fecit Adam de humo. ſine femina ⁊ de homine: ſicut fecit Euam. de homine ⁊ femina: ſicut cõmunis probat vſus. de virgine ſine viro: ſicut hodie mirabilr̄ factum eſt.

Secundo eius natiuitas fuit multipliciter hodie oſtenſa. Oſtenſa eſt enī per omnes gradus creaturaꝝ. ē enī q̄dã creatura que tm̄ habet eē. ſicut pure corporea: vt lapides. quedam que habet eſſe ⁊ viuere. ſicut vegetabilia. vt arbores. quedã que habet eſſe ⁊ viuere ⁊ ſentire: ſicut animalia. quedã que habet eſſe viuere ſentire ⁊ diſcernere ſicut homo. quedã que habet eſſe viuē ſentire ⁊ diſcernē ⁊ intelligē ſic̄ angelꝰ. Per has oēs creaturas hodie chriſti natiuitas ē oſtenſa. Prima autē creatura. ſ. pure corporea triplex eſt. ſcꝫ opaca. tranſparens ſiue pura ⁊ lucida. Primo ergo oſtenſa eſt per pure corporeaꝫ opacam. ſicut per deſtructiōeꝫ templi romanorum. vt ſupra dictū eſt: ⁊ per ruinam ſtatue romuli. dei romanoꝝ que tūc cecidit ⁊ cõminuta ē. ⁊ per ruinã etiã aliarū ſtatuarū que tūc in alijs locis plurimis ceciderūt. Legitur enī in hiſtoria ſcolaſtica ꝙ Hieremias propheta in egyptū deſcendens poſt mortē godolie. regibus egypti ſignum dedit: ꝙ eorū ydola corruerēt cum virgo filiū parturiret. Quapropt̄ ſacerdotes ydoloꝝ imaginē ṽginis puerū in gremio baiulantis in ſecreto loco templi ſtatuerūt: ⁊ eã ibi adorabant. ſed a Ptholomeo rege poſtea interrogati. quid hoc ſibi vellet. dixerunt patrie traditiōis hoc eſſe miſteriū. qđ a ſancto viro ⁊ propheta coꝝ maiores acceperãt ⁊ ſic in rebus venturū credebãt. Scđo p pure corpoream tranſparentē ⁊ puritã. Nã in ipſa nocte natiuitatis dn̄ice. obſcuritas noctis in claritatē diei verſa eſt Rome etiam vt atteſtat̄ Oroſius ⁊ Innocentiꝰ papa tertiꝰ. fons aque in liquorē olei verſus ē: ⁊ erumpens vſq; in tyberim profluxit: ⁊ toto die illo largiſſime emanauit. Ꝓphetauerat enim ſibilla ꝙ qn̄ erūpet fons olei naſceret̄ ſaluator.
Tertia per pure corpoream lucidam ſicut p corpora ſupceleſtia. Nã in ipſa die natiuitatis ſcḋm aliquoꝝ relationē. vt ait Criſoſ. magis ſuper quendã montē orãtibus. ſtella quedam iuxta eos apparuit que formã pueri pulcerrimi habebat: ⁊ ī eius capite crux ſplēdebat qui magos alloquens dixit vt in iudeã pergerēt: ⁊ ibi natū pueꝝ inuenirent. In ipſa etiã die tres ſoles in oriēte apparuerūt q̄ paulatim in vnū corpus ſolare redacti ſunt p qđ ſignabat̄ ꝙ trini ⁊ vnius dei noticia toti orbi iminebat. vel ꝙ natus erat ille in quo tria. ſ. aīa. caro. ⁊ diuinitas ī vnã pſonã conuenerãt. In hiſtoria tn̄ ſcolaſtica dr̄: ꝙ nõ ipſa die natiuitatꝭ tres ſoles apparuerunt: ſed an̄ p aliqđ tempꝰ. ſ. poſt mortē Iulij ceſarꝭ. qđ etiã Euſebiꝰ in cronica ſua aſſerit. Octauianꝰ inſup īpator vt ait Innocētiꝰ papa tertiꝰ. vniuerſo orbi ditiōi romane ſubiugato. in tantū ſenatui placuit vt eū ꝓ deo colere vellēt. prudēs autē impator ſe mortaleꝫ intelligēs: īmortalitatꝭ nomē ſibi noluit vſurpare. Ad illoꝝ ṽo importunã inſtantiam ſibillaꝫ propheteſſam aduocat ſcire volens per eius oracula ſi in mūdo maior eo aliquãdo naſceretur. Cū g̊ in die natiuitatis dn̄i ꝯſiliū ſup hac re cõuocaſſet. ⁊ ſibilla ſola in camera imperatoris oraculis inſiſteret. ī die media circulus aureus apparuit circa ſolem: ⁊ in medio circuli virgo pulcerrima pueruꝫ geſtans in gremio. Tūc ſibilla hoc ceſari oſtēdit. Cum autē imperator ad predictam viſioneꝫ plurimū admiraretur. audiuit vocem dicentē ſibi. Hec ē ara celi. Dixitq; ſibilla. hic puer maior te eſt ⁊ ideo ipſum adora. Eadē ergo camera in honorem ſancte Marie dedicata eſt. vnde vſq; hodie dicitur ſancta Maria ara celi. Intelligens igit̄ imperator ꝙ h̄ puer maior ſe erat. ei thura obtulit: ⁊ deꝰ decetero dici recuſauit. De hoc autã Oroſius ita dicit. Octauiani tēpore hora circiter tertia. repente liq̄do ac puro ⁊ ſereno celo: circulus ad ſpeciē celeſtis arcus orbē ſolis ambierat: quaſi venturus eſſet qui ipſum ſolem ſolus mundūq; totum ⁊ feciſſet ⁊ regeret. hec Oroſius. Ideꝫ ait Eutropius. Refert quoq; Timotheꝰ hiſtoriographus ſe in antiquis romanoruꝫ hiſtorijs inueniſſe ꝙ Octauianus triceſimoquinto regni ſui anno capitolium aſcēdit: et quis poſt ſe rempublicaꝫ gubernaret a dijs ſollicite requiſiuit: ⁊ audiuit vocē ſibi dicentem puer ethereus ex deo viuente ſine tempore genitus: non multū poſt ex intemerata virgine deus homo ſine macula naſciturus hoc audito ibi aram edificauit cui hunc titulum inſcripſit. hec eſt ara filij dei viuētꝭ. Scđo oſtenſa ē ⁊ manifeſtata per creaturam que habet eſſe ⁊ viuē ſicut ſunt plãte ⁊ arbores. In hac enī nocte vt Bartholomeus in ſua compilatione teſtatur. vinee engadi que proferunt balſamū floruerūt: fructum protulerunt ⁊ liquorē dederūt. Tertio per creaturam que habet eſſe. viuere ⁊ ſentire ſicut ſunt animalia. Proficiſcens enī Ioſeph ī bethleē cū beata Maria pregnante: duxit ſecum bouē forte vt ipſuꝫ venderet ⁊ cenſum pro ſe ⁊ pro virgine ſolueret: ⁊ de reſiduo viueret: ⁊ vnū aſinū forte vt beata virgo ſuper eum veheretur. Bos igitur ⁊ aſinꝰ miraculoſe dominum cognoſcentes flexis genubꝰ ipm̄ adorauerūt. Ante etiã chriſti natiuitatem per aliquos dies vt ait Euſebius in cronica. Cum quidaꝫ ararent boues ad aratores dixerunt: homines deficiēt. ſegetes proficient. Quarto per creaturã que habet eſſe. viuere. ſentire ⁊ diſcernere. vt eſt homo. ſicut per paſtores. Nam in ipſa hora paſtores ſuper gregem ſuuꝫ vigilabant. ſicut bis in anno in longioribus ⁊ breuioribus noctibus anni conſueuerant. Mos enī fuit antiquitus gētilibus in vtroq; ſolſtitio. ſ. eſtiuali circa feſtum Iohãnis baptiſte. ⁊ hyemali circa natiuitatē domini vigilias noctis cuſtodire: ob ſolis venerationeꝫ qui forte mos etiam apud iudeos ex vſu cohabitantium inoleuerat. Ipſis igitur angelus domini apparens. ⁊ ſaluatorem natum annūciauit: ⁊ quomodo inueniretur. ſignum dedit. Factaq; eſt cū eo multitudo angelorum dicentiū. Gloria in altiſſimis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Paſtores ergo venientes totum ſicut angelus dixerat inuenerunt. Sic iteꝝ manifeſtata eſt per ceſarē Auguſtum qui tunc preceptū dedit ne eum aliquis deuꝫ vocare auderet. ſicut Oroſius teſtatur. Forte enī cum viſionem illam circa ſolem vidiſſet recolens ſimul de ruina templi: ⁊ de fonte olei. et intelligens ꝙ in mūdo natus eſſet q̇ maior ſe erat: nec deus nec dominus vocari voluit. In quibuſdam quoq; chronicis legit̄ ꝙ appropinquãte die natiuitatis domini. Octauianus per mundum vias publicas fieri precepit: ⁊ oīa debita romanis dimiſit. Imperio igit̄ eius amplialto per orbē. lꝫ in primo violentus extiterit: ingratus romanis cū tn̄ in ſūma pace regnaret. adeo ſe mãſuetū exhibuit ⁊ benignū: vt nomen diuinū ſibi rēnueret vſurpare: lꝫ hoc ſibi a romanis adulatoribus afferret̄. Elegitq; magis pacem ꝙ dn̄s appellari. Unde romani in ſua morte dixiſſe legūtur vtinaꝫ te vel nūꝙ

habuiſſemus: vel diutius habere meruiſſemus. Sic etiam manifeſtata eſt ꝑ ſodomitas. qui omnes in toto mundo illa nocte extincti ſunt. ſicut dicit Hieroꝰ ſuper illud lux orta eſt eis: tãta. ſ. ꝙ oẽs laborantes in illo vitio extinxit. ⁊ hoc fecit chriſtꝰ vt omnes eradicaret: ne in natura quam aſſumpſerat tanta de cetero imundicia inueniretur. Nam vt dicit Augꝰ. videns deus vitium cõtra naturam in humana natura fieri. fere deſiit incarnari.

Quinto per creaturam que habet eẽ. viuere. ſentire. diſcernere ⁊ intelligere. ſicut angelus. Angeli enĩ ipſaꝫ chriſti natiuitatem paſtoribꝰ annunciauerunt: vt ſuperius dictũ eſt.

Tertio eius natiuitas

nobis eſt vtiliter exhibita ꝓpter tria. Primo ad demonũ confuſionem. Naꝫ hoſtis iam nobis vt antea preualeri nõ poteſt. vnde legitur ꝙ ſanctꝰ Hugo abbas cluniacẽſis ĩ vigilia natiuitatis domini vidit beatam virginẽ in vlnis tenentem filium ſuum ⁊ dicentem. Adeſt dies in qua prophetarum oracula renouãtur. Ubi nũc eſt hoſtis qui ante hũc diem hominibus preualebat. Ad hanc vocẽ diabolus de humo ꝓrupit vt verbis domine inſultaret ſed mẽtita eſt iniquitas ſibi. quoniam dum officinas fratrum circuiret. ipſum ab oratorio deuotio. a refectorio lectio. a dormitorio ſtramenta vilia. a capitulo patientia reiecit.

In libro quoqꝫ Petri cluniacenſis legitur. ꝙ in vigilia natiuitatis domini ſancto Hugoni abbati cluniacẽſi apparuit beata virgo filium in gremio tenẽs ⁊ cum eo ludens: qui dicebat ei. Noſti mater ꝙ diem natalis mei eccleſia cum magno laudum tripudio celebrat: ⁊ vbi eſt nũc diaboli virtꝰ. vel quid dicere poterit vel facere. Tũc diabolus videbatẽ quaſi de antro ſurgere ac dicere. Et ſi in eccleſiam vbi laudes tue fiũt intrare nõ poſſum: ſed tñ capitulum dormitorium ⁊ refectorium introibo. Quod ille attẽptãs. inuenit oſtium capituli nimis artum ſibi groſſo: oſtiũ dormitorij nimis depreſſum ſibi elato: oſtium refectorij repagulatum impedimentis caritate. ſ. ſeruientium: auiditate audiendi lectiones ⁊ ſobrietate cibi ⁊ potus: ⁊ ſic ↄfuſus euanuit. Scðo ad venie impetrationem Unde legit̃ in quodam libro exemplorum: ꝙ cum quedam mulier lubrica ad cor tandem rediſſꝫ de venia deſperabat. nã cogitans de iudicio: reputabat ſe eſſe ream. de inferno reputabat ſe ibi truciдandam cogitans. de paradiſo: reputabat ſe eſſe ĩmundam. de paſſione reputabat ſe eſſe ingratam. cogitans vͦ ꝙ pueri de facili placantur xp̄m ipſum ꝑ ſuam infantiam adiurauit ⁊ vocem de ſua venia audire meruit. Tertio ad ĩfirmitatum curationem. Nam de hac natiuitatꝭ vtilitate dicit Bern̄. Triplici morbo laborabat genus humanum in principio. in medio ⁊ in fine. i. natiuitate vita ⁊ morte. Natiuitas erat ĩmunda. vita puerſa. ⁊ mors piculoſa. Uenit chriſtus ⁊ contra hunc triplicem morbũ attulit triplex remediuꝫ. Natus eſt enim vixit ⁊ obijt. Eiꝰ natiuitas purgauit noſtram. eius vita inſtruxit noſtrã. Mors illius deſtruxit noſtram. hec Bern̄. Quarto ad ſupbie humiliationẽ. Unde de ea vtilitate natiuitatꝭ chriſti dicit Augꝰ. ꝙ humilitas filij dei quaꝫ nobis in incarnatiõe exhibuit. fuit nobis in exemplum in ſacramentum. ⁊ in medicamentum. in exemplum conuenientiſſimum: qð homo imitaretur. ⁊ altum ſacramentum quo peccati noſtri vinculũ ſolueretur: ⁊ ſummum medicamentum quo tumor noſtre ſupbie ſanaretur: hec Augꝰ. Superbia enim primi hominis ſanata ẽ per humilitatem chriſti. Et notandum ꝙ conuenienter humilitas ſaluatoris reſpondet ſuperbie perditoris. Superbia enĩ primi hominis fuit ↄtra deum: vſqꝫ ad deũ: ⁊ ſupra deum. Fuit contra deum qꝛ contra eius preceptum. contempſit enĩ preceptum quo preceperat ne de ligno ſciẽtie boni ⁊ mali comederent. Fuit etiam vſqꝫ ad deuꝫ: qꝛ vſqꝫ ad appetitũ diuinitatis: credens ꝙ diabolus dixerat: eritis ſicut dij. Fuit etiaꝫ ſupra deum. ſicut dicit Anſel. volendo ꝙ deus illum velle nolebat. Tũc enim ſuam voluntatem ſupra dei voluntateꝫ poſuit. At filius dei ſm̄ Joh. dam̄. humiliauit ſe propter homines: non cõtra homines: vſqꝫ ad homines: ⁊ ſupra homines. propter homines: qꝛ propter eorꝫ vtilitatem ⁊ ſaluteꝫ. Uſqꝫ ad homines: per naſcendi modum conſimilem. Supra homines: per naſcendi modum diſſimilem. Nam eius natiuitas ſm̄ aliquid nobis ſimilis fuit: qꝛ. ſ. natus ẽ ex muliere ⁊ per eandem portam propagatus. Et ſm̄ aliqd diſſilis: qꝛ de ſpũ ſctõ ex maria virgine natus eſt.

Naſtaſia dicitur

ab ana quod eſt ſurſum ⁊ ſtaſis quod eſt ſtans ſiue ſtatus. qꝛ ſurſum ſtetit a vitijs ⁊ a peccatis ad virtutes.

Naſtaſia nobiliſ

ſima romanorum filia pretexati illuſtris ſed pagani. a matre ſua fauſta chriſtiana. ⁊ a beato Chriſogono fidem chriſti edocta ẽ. Tradita autem publio in vxorem: languorem ſimulans ſemper ſe ab eius cõſortio abſtinebat. qui audiens eam cum vna tm̃ ancilla in vili habitu chriſtianorum carceres circuire. et eis neceſſaria miniſtrare. fecit eam artiſſime cuſtodiri: ita vt etiam ei alimoniam denegaret. Uolebat enim eã ſic perimere vt poſſet in eius latiſſimis poſſeſſionibus laſciuire. putãs igitur ſe mori doloroſas litteras Chriſogono mittebat et ille ↄſolatorias remittebat. Interea vir eius moritur et illa a carceribus liberatur. hec habebat tres ancillas pulcerrimas que ſorores erant quarum vna dicebatur agapẽ. altera thionia. ⁊ tertia hirenem. Que cum chriſtiane eſſent ⁊ prefecti monitis nullatenus obedirent. in cubiculum eas recluſit. vbi coquine vtẽſilia ſeruabantur. Prefectus autẽ in earum ardens amorem. ad eas iuit vt ſuã libidinem exerceret. qui in amenciã verſus. putãs ſe tractare virgines. cacabos patellas. caldaria ⁊ ſimilia amplectens oſculabatur ⁊ cum ex hoc ſaciatus fuiſſet. foras exijt nigerrimus ⁊ deformis: et veſtimentis cõſciſcis. quem ſerui qui eũ pre foribus expectabant ſic denigratum videntes cogitabant ꝙ in demoneꝫ verſus eſſet. eum verberibus affecerũt: ⁊ fugientes ſolum reliquerunt. Cũqꝫ imperatorem adiret. vt de hoc cõquereretur alij vigis eum percutiebant. alij in facieꝫ eius expuebant. alij lutum ⁊ puluerẽ in eum proijciebant ſuſpicãtes ꝙ in furiã verſus eſſet. Oculi autem eius tenebantur ne ſic ſe deformẽ videret. quapropt̃ mirabatur plurimum cur ſic eũ omnes deridebant. quem in tanto honore habere conſueuerant. Uidebatur enim ꝙ ipſe ⁊ omnes albis veſtibus eſſent induti. Putans vͦ cum ſic ſe deformem ab alijs didiciſſet. ꝙ puelle ſibi per artẽ magicam hoc feciſſent. iuſſit eas corã ſe expoliari vt eas ſaltẽ nudas aſpiceret. ſed ſtatim earum veſtimenta ſic corporibus adheſerũt. vt nullo modo exui valerẽt. Prefectus autem pre admiratiõe ita obdormiuit ſtertens ꝙ etiam a pulſantibꝰ non poterat excitari. Tandem virgines martirio coronantur: ⁊ Anaſtaſia ab imperatore cuidam prefecto traditur. vt ſi eam ſacrificare faceret poſtmodũ in vxorem eam haberet. Cunqꝫ eam in thalamum induxiſſet. ⁊ eaꝫ amplexari vellet. ſtatim cecus effectus deos adijt: querẽs ſi euadere poſſet. Reſponderunt dicẽtes qꝛ ſanctam Anaſtaſiam contriſtaſti. nobis traditus es et ãmodo ſemper nobiſcum in inferno torqueberis. Cunqꝫ domum reduceretur. inter manus puerorꝫ vitã finiuit. Tũc Anaſtaſia alio pfecto tradit̃: vt eã in cuſtodia detineret. Audiens enĩ ꝙ infinitas poſſeſſiones habe

rēt. priuatim dixit ei. Anaſtaſia ſi vis eē
chriſtiana fac qđ precepit dñs tuus. Il=
le eni precepit q nō renunciauerit oībus
que poſſidet nō poteſt meꝰ eſſe diſcipu=
lus. Oīa igiť que habes mihi da ⁊ va=
de quo volueris ⁊ vere chriſtiana eris.
Cui illa reſpōdit. Deus meꝰ precepit. vē
de oīa que habes ⁊ da pauperibꝰ ⁊ nō di
uitibus. Cū ergo diues ſis cōtra prece=
ptum dei facerē. ſi aliqđ tibi darē. Tūc
Anaſtaſia diro carceri fame crucianda
tradiť. ſed a ſancta Theodora que iam
per martiriū coronata fuerat p duos mē
ſes eſca celeſti paſciť. tandē cū ducentis
virginibꝰ ad inſulas palmarias ducta ē
vbi multi propter nomen chriſti fuerāt
relegati. poſt aliquos vo dies prefectus
oēs ad ſe vocauit. ⁊ Anaſtaſiā ad palos
ligatā ignibus cōcremauit. alias vo di=
uerſis ſupplicijs interemit. Inter quos
vnus erat qui pluries pp̄ chriſtū mul=
tis diuitijs ſpoliatꝰ ſemp dicebat. xp̄m
ſaltē mihi nō auferetis. Appolonia au=
tē corpus ſancte Anaſtaſie in viridario
facta ibidem eccleſia honorifice ſepeliuit
Paſſa eſt aūt ſub Dyocleciano qui cepit
circa annū dñi. cclxxxvij.

S Tephanus gre
ce latine diciť corona. ſed hebrai=
ce norma. Fuit eni corona. i. principium
martirū in nouo teſtamēto. ſicut Abel
in veteri. Fuit etiā norma. i. exemplar et
regula alijs patiēdi. Vel ſtephanꝰ diciť
quaſi ſtrenue fans. qđ patȝ in ſui ſermo
ne. Vel diciť ſtephanꝰ qſi ſtrēnue fans
anus. i. ſtrenue ſiue laudabiliter fans. i.
inſtruēs ⁊ regens. anꝰ. i. viduas quibus
ab apoſtolis fuerat prefectꝰ: que ad litte=
rā anus erāt. Eſt ergo corona pp̄ter pn=
cipatū martirij. norma pp̄ter exēplū pa=
tiendi ⁊ bn̄ viuēdi. ſtrenue fans pp̄ter
luculentam p̄dicationem. ſtrēnue fans
anus. pp̄ter laudabilem viduarum in=
ſtructionem.

S Tephanus fuit
vnus de ſeptem diaconibus ab aplīs in
miſteriū ordiatꝰ. Creſcēte eni numero
diſcipuloꝝ. cōuerſi ex gentibꝰ aduerſus
ↄuerſos ex iudeis murmurare ceperunt
ex eo ꝙ vidue eoꝝ in miſterio quotidia=
no ↄtinebanť. Huiꝰ autē murmuris cā
duplex pōt intelligi. aut qr vidue eorū
in miniſterio nō admittebanť. aut qr p̄
ceteris in quotidiano miniſterio graua
banť. Aplī eni vt expeditiꝰ predicatiōi
inſiſterent. viduis miniſtratiōnē cōmi=
ſerant. Videntes itaqȝ aplī murmuratio=
nē ortam p̄ adminiſtratione viduarū:
⁊ volētes hoc murmur ſedare. congrega
ta oī multitudine dixerūt. Nō eſt equū
nos derelinquere verbū dei: ⁊ miniſtra=
re menſis. Glo. qr meliora ſūt fercula mē
tis ꝙ dapes corporis: ↄſiderate ergo fra=
tres viros ex vobis boni teſtionij ſepteȝ
plenos ſpū ſancto ⁊ ſapiētia quos conſti=
tuamus ſup hoc opꝰ. Glo. vt miſtrēt vł
vt miſtrantibꝰ preſint. nos vo orōni ⁊ p̄
dicatiōi inſtātes erimus. Et placuit ſer
mo oī pplō ⁊ multitudini ⁊ elegerūt ſe=
ptē quoꝝ beatꝰ Stephanus primꝰ ⁊ p̄mi
cerius extitit: ⁊ adduxerūt eos an̄ aplos:
⁊ ipoſuerūt ſup eos manꝰ. Stephanꝰ au=
tē plenꝰ grā ⁊ fortitudine faciebat p̄di=
gia ⁊ ſigna multa in pplō. Inuidentes
igiť iudei ⁊ eū ſupare ⁊ ↄuincere cupien
tes. triplici mō eū vincere aggreſſi ſunt:
ſcȝ diſputatiōe. teſtium p̄ductiōe. ⁊ tor=
mentoꝝ illatiōe. Sed tn̄ ipſe diſputātes
ſupauit. teſtes falſos ↄuicit: ⁊ de ſuis tor
toribus triūphauit: ⁊ ī qlibet pugna ad=
iutoriū ſibi de celo datuȝ ē. In p̄ma eni
datꝰ eſt ſpūſſanctus. q facūdiā miniſtra=
ret. In ſcđa vultꝰ angelicꝰ. q falſos teſtes
terreret. Et in tertia viſus eſt xp̄s adiu=
uare patꝰ. q martirē ↄfortaret. In qlibȝ
igitur pugna ponit tria. ſ. aggreſſum p̄=
lium. collatum adiutorium. ⁊ adeptuȝ
triūphuȝ. hiſtoriā igiť breuiť p̄currētes
hec oīa vidē poterimꝰ. Cuȝ igiť beatꝰ
Stephanus multa ſigna facēt. ⁊ frequē
tius populo predicaret. iudei p̄mū p̄liū
cū eo īerūt vt eū p diſputatiōnē ↄuerte=

rent. Surrexerūt eni qdā d ſynagoga li
bertinoꝝ. i. filioꝝ libertorum. Libertini
eni dicūť filij libertoꝝ. i. de eoꝝ qui d ſer
uitute manumiſſe ſūt. ⁊ libertati donati
⁊ ſic de ſtirpe ſeruili fuerūt q p̄mo fidei
reſtiterūt. ⁊ cyrenenſiū a cyrene ciuitate
⁊ alexandrinoꝝ et eoꝝ q erant a cilicia et
aſia: diſputātes cū Stephano: ecce p̄mū
p̄liū. Deinde ſubiungit triumphuȝ. et n̄
poterant reſiſtere ſapiē. Poſtremo ponit
adiutoriuȝ ⁊ ſpūi q loqbať. Videntes
igiť ꝙ p huc modū pugnādi eū nō poſ=
ſent ſupare. ad ſcđm modū calide ſe cō=
uertūt: vt ſcȝ eū falſis teſtibus ſuparent.
Submiſerūt eni duos falſos teſtes q eū=
dem de q̄druplici blaſphemia accuſarēt
Adducentes itaqȝ eū in cōciliū. falſi te=
ſtes eū d quatuor accuſabāť. ſ. de blaſphe
mia. in deū. in Moyſen. in legē. ⁊ in ta=
bernaculū ſiue templū. ecce ſecūdū p̄liū.
Et intuentes in eū oēs q ſedebāt in cō=
cilio videbāt faciē eius tāꝙ faciē angeli
ecce auxiliū. Deinde poniť huiꝰ ſcđe pu=
gne victoria. cuȝ falſi teſtes de his oībus
cōfutāť. Dixit ei princeps ſacerdotum ſi
hoc ita ſe haberet. Tūc. b. Stepha. de il
lis q̄tuor q ſibi falſi teſtes impoſuerūt ſe
p ordinē excuſauit. Et primo excuſauit
ſe de blaſphemia in deum. dicens eum q
locutus fuit patribꝰ ⁊ pp̄his deū glorie
fuiſſe. Vbi deū tripliciter cōmendauit.
Fm ꝙ hoc vbum pōt tripliciter exponi.
Eſt. n. deꝰ glorie. i. collatiuꝰ glīe: j. reg.
ij. Quicunqȝ honorificauerit me. glorifi
cabo eū. Vel deus glorie. i. contētiuꝰ glīe
puer. viij. Mecū ſūt diuitie et glīa. Vł
deꝰ glīe. i. deꝰ cui a creatura dꝫ glīa. ſꝫ
illud Aplī. j. Thimo. j. Regi celoꝝ im
mortali inuiſibili. ſoli deo honor ⁊ glīa.
Cōmendat igitur deū tripliciter. ſcȝ qđ
ſit glorioſus. glorificatiuus. ⁊ glorifican=
dus. Deinde excuſat ſe de ſecūda bla
ſphemia in moyſen ipm multipliciť cō=
mendando. cōmendat eni eū precipue a
tribus. ſ. a zeli feruore. qr p̄cuſſit egipti=
um interfecit. a miraculoꝝ opatione q ī
egipto ⁊ in deſerto fecit: ⁊ a dei familiari

tate qr pluries cū deo familiariter locutꝰ
fuit. Poſtmodum excuſat ſe de tertia
blaſphemia que erat in legē ipam tripli=
citer cōmēdando. ſcȝ ex rōne dantis qui
fuit deus. ex rōne miniſtrantis qui fuit
moyſes talis ⁊ tantus ⁊ ex rōne finis. qr
dat vitam. Poſtmodū cepit ſe purga
re de quarta blaſphemia que erat in ta=
bernaculum ⁊ in templū ipm tabernacu
lum quadrupliciť cōmendādo. ſcȝ ꝙ fu
it a deo fieri p̄ceptum. in viſione oſtenſū
a moyſe cōſummatū. ⁊ arche teſtimonij
contentiuū. Templum aūt dixit taber=
naculo ſucceſſiſſe. Sic ergo. b. Stepha.
de crimie ſibi obiecto rōnabiliter ſe pur=
gauit. Videntes igitur iudei ꝙ nec
in iſto ſecundo mō euȝ ſupare valerent.
tertium modū aſſumūt. ⁊ tertiā pugnaȝ
ineunt. vt ſcȝ ſaltē tormentis et ſupplici
js eum ſuparent: qđ ⁊ vidit. b. Stepha=
nus volens p̄ceptū dñicum de fraterna
correctione ſeruare. tribus modis eos co
natus ē corrigere ⁊ a tanta malicia cohi
bere. ſcȝ pudore: timore ⁊ amore. Primo
pudore eis duriciā cordis ⁊ ſactoꝝ neceȝ
improperando: dura inqt ceruice ⁊ in cir
cūciſis cordibus et auribus vos ſemper
ſpiritui ſancto reſtitiſtis: ſicut ⁊ patres ve
ſtri. ita ⁊ vos quem eni pphetarū p̄ſes
veſtri nō ſūt pſecuti. ⁊ occiderunt eos q
prenunciabant de aduētu iuſti. Vbi ſic
dicit gloſa. tres gradus malicie eorum
ponit. Primus eſt ꝙ ſpūi ſancto reſtiterūt
Secundus eſt ꝙ pp̄has perſecuti ſunt.
Tertius eſt creſcente malicia eos occide
runt. Sȝ quia frons mulieris meretricꝭ
facta erat eis ⁊ neſciebant erubeſcere: nec
ſic a concepta malicia deſtiterunt: immo
audientes hec diſſecabantur cordibus
ſuis: ⁊ ſtridebāt dentibus in eū.
Poſtmodū ergo correxit eos timore
per hoc. ſcȝ ꝙ ihm ſtantem a dextris dei
ſe videre perhibuit. quaſi paratū ſe adiu
uare: ⁊ aduerſarios cōdemnare. Cū eni
eſſet Stepha. plenꝰ ſpūſctō. intuens ī ce
lum vidit gloriam dei: ⁊ ait. Ecce video
celos aptos. et filium hominis ſtantem.

ā dextris virtutis dei. Licet igitur iā pu-
dore et timore correxit eos. nō tamē ad-
huc deſtiterunt. ſed deteriores q̄ pri⁹ fu-
erunt, exclamantes eñi voce magna. cō
tinuerunt aures ſuas. gloſa ne blaſphe-
mantem audirent ⁊ impetū fecerūt vna
nimiter in eū ⁊ ꝓiicientes eū extra ciui-
tatē lapidabat. In hoc ſm legē ſe age-
re arbitrantes. que blaſphemū ex caſtra
mandauerat lapidari. Et illi duo falſi te
ſtes q̄ in eū primi lapidem mittere debe-
bant ſm legē dicentē. prima manus teſti
um lapidabit eū. depoſuerūt veſtimen-
ta ſua. ne illius tactu coinquinarentur,
vl' vt ad lapidādū expeditiores redderē
tur ſecus pedes adoleſcentis qui voca-
batur ſaulus. ⁊ poſtea vocatus ē Paul⁹
Qui cū lapidantiū veſtimenta cuſtodi-
ret. ex eo q̄ ad lapidandū eos expeditō-
res redderet quaſi manu oīm lapidauit
Eū autē eos nec pudore nec timore poſ-
ſet a tanta nequicia retrahere. Tertium
modū adhibuit. vt ſaltē eos amore coer-
ceret. An non eximius amor fuit quem
eis oſtēdit, quādo pro ſe et pro ipſis ora-
uit. Pro ſe quidem orauit ne ſua paſſio
ꝓlongaretur. ⁊ ſic ipſi rei noxa maiori
tenerentur. Pro ipſis autē orauit ne hoc
eis in pctm̄ imputaretur. Lapidabant i-
gitur Stephanū inuocantē ⁊ dicentem.
Domine iħu ſuſcipe ſpm̄ meū. poſitis āt
genubus clamauit voce magna dicens.
Dn̄e ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Et vide
amorem mirabilē. qr orando pro ſe ſtetit
orando ꝓ ſuis lapidatoribus: genua fle
xit quaſi plus orōnē quam pro ipſis faci
ebat q̄ illam quā ꝓ ſe effundebat cupe-
ret exaudiri. Pro ipſis etiā potius q̄ ꝓ ſe
genua flexit. quia vt dicit glo. ibidem.
quoꝝ maior eſt iniquitas. maius ſuppli
candi remedium poſtulabat. In hoc ēt
martir xp̄m imitatus eſt: qui in paſſione
ſua ꝓ ſe orauit dicēs. Pr̄ i man⁹ tuas cō
mēdo ſpm̄ meū. ⁊ ꝓ ſuis crucifixorib⁹ di.
Pr̄ ignoſce ill' qr neſciūt qd faciūt. et cū
hoc dixiſſet obdormiuit in domino glo.
pulcre dictū eſt obdormiuit. et non mor

tuus eſt. quia obtulit ſacrificium dilecti-
onis. ⁊ obdormiuit in ſpe reſurrectiōis.
Facta eſt aūt lapidatio. b. Stephani eo-
dem anno q̄ dn̄s aſcendit in ꝓximo mē-
ſe auguſti: tertia die intrante. Sctū vō
Gamaliel ⁊ Nicodem⁹ qui erāt ꝓ xpi-
anis in omnibus concilijs iudeorum: ſe
pelierunt eum in agrum ipſius gamaliel
⁊ fecerunt planctū magnum ſuper eum
⁊ facta ē magna perſecutio xpianorum
qui erāt in hierl'm. qr occiſo. b. Stepha.
vno de principibus alios grauiter pſeq̄
ceperunt intantū q̄ omnes xpiani pre-
ter apoſtolos qui erant ceteris fortiores:
per totam iudeorum prouinciam ſunt
diſperſi. Iuxta quod dominus precepe-
rat eis. ſi vos perſecuti fuerint in vna ci-
uitate. fugite in aliam. Refert Aug⁹.
doctor egregius. b. Stephanū innume-
ris miraculis claruiſſe: et ſeptem mortu-
os ſuis meritis ſuſcitaſſe: multos a vari
is languoribus curaſſe. Preter hec autē
alia refert miracula digne memorie com
mendanda. Ait enim q̄ flores qui ſup
altare. b. Stephani ponebantur. ⁊ inde
ablati ſuper infirmos ponebantꝰ et mira
biliter curabantur. Panni etiam de ei⁹
altari ſūpti et ſuper egros impoſiti. mul
tis extiterunt infirmantibus in medelā
nam ſicut ait Aug. ibidem in lib. xxij. d
ciu. dei. flores ipi de altari ſancti Ste-
phani aſſumpti cuiuſdam mulieris ce-
ce oculis impoſiti ſunt: et illa continuo
lumen recepit. Refert q̄z i eodē libro
q̄ cum quidam vir primarius ciuitatis
nomine marcialis infidelis eſſet. ⁊ neq̄-
q̄ conuerti vellet. cum tamen plurimū
egrotaret: gener ſuus valde fidelis ad ec
cleſiam ſancti Stephani venit. ⁊ de ipis
floribus qui ſuper altari erant accipiēs
ad caput ſui ſoceri flores ipſos latenter
poſuit. ſuper quos cum ille dormiſſet. ꝓ
tinus ante diluculū clamauit vt ad epm̄
mitteretur. cum autem epiſcopus abeſſꝫ
ſacerdos ad eum venit. ⁊ ipſum cum ſe
credere diceret: baptiſauit. Hic q̄diu vi
xit hoc verbum ſemper in ore habuit.

Xpe accipe ſpiritum meū. cū tn̄ hec. b.
Stephani i vltima verba fuiſſe neſciret.
Aliud ſimiliter i eodē libro refert mi
raculum q̄ quedam matrona nomine
petronia cū diu infirmitate grauiſſima
torq̄ret ⁊ multa adhibens remedia nul-
lum ſentiret liberatiōis veſtigium: tādē
quendam iudeū conſuluit qui anulum
quēdam cū quodam lapide ei tribuit vt
ipo anulo cum corda ad nuda corporis
cingeret vt ex virtute illius lapidis bn̄-
ficium reciperet ſanitatis. Sed dū hoc
ſibi nil valere conſpiceret. ad ecciam pro-
thomartiris ꝓperauit ⁊ pro ſalute ſua i-
ſtantius beatū Stephanū exorauit. tūc
ſubito inſoluta corda. ⁊ illeſo anulo re-
manente: anulus in terram ꝓſilijt: ⁊ cō-
tinuo perfecte ſanata eſt. Aliud ſimi-
liter i eodem nō minus mirabile refert
miraculum. Apud nāq̄ ceſaream capa
docie quedā nobilis matrona erat. viri
quidem deſtituta ſolatio. ſed nobili val
lata multitudine filiorum. Nam decē
pueros habuiſſe dicitur: quorum ſeptē
mares et tres femine fuiſſe ꝓhibentur.
Quadam autē vice dum mater ab eis
offenditur: maledictionem ſuam filijs
imprecatur. ſubito vō maledictionem
matris diuina vindicta ſubſequitur: et
omnes pena ſimili et horribili feriunt.
Nam omnes tremore membrorū om-
nium horribiliter ſunt pcuſſi. qua pro-
pter nimium dolentes, ⁊ ſuorum ciuiū
oculos non ferentes. per totum orbē va-
gari ceperunt: ⁊ quocunq̄ ibant omniū
in ſe conuertebant aſpectum. Ex his āt
duo frater et ſoror. paul⁹ ⁊ pallayda yp-
ponēā venerunt. ⁊ ipi Auguſtino ibidē
epō q̄ ſibi contigerant narrauerūt. Cū
ḡ iam. xv. diebus ante paſcha ecciam btī
Stephani frequentantes. ſanitatē ab ip-
ſo martire multis pcib⁹ poſtulaſſet, i ip-
ſo die paſche cum frequens ppl's preſēs
eſſet. vnus ex eis ſcꝫ Paulus repente cā-
cellū itroiuit ⁊ añ altare mltā fide ⁊ rue
rētia ſe ꝓſtrauit in oratōe. Et cum aſtā
tes rei exitum expectarent. ſubito ſurre-

xit ſanus. a tremore corporis deinceps ali-
enus. Cū autē ad Auguſti. fuiſſet addu
ctus. ipe eum ad populū ꝓtulit: ⁊ ſeq̄n-
ti die libellū de curatione illius eis ad re
citandum promiſit. Cum autem ſic ad
populum loqueretur. ⁊ ſoror illius ibi-
dem omnibus membris tremens aſſiſte
ret ſurgens illa e medio. beati Stephani
cancellos intrauit: ⁊ ſtatim velut obdor-
miens ſubito ſanata ſurrexit. Ipſa ſimi
liter in medium producitur: ⁊ de vtriuſ
q̄ ſanitate deo ⁊ btō Stephano immē-
ſe gratie referuntur. Oroſius nāq̄ a hie-
ro. ad Auguſtinū rediens quaſdam re-
liquias ſancti Stephani detulit: Ad q̄s
predicta et alia plura miracula facta ſt.
Notandum autem q̄ beatus Ste-
phanus hac die paſſus nō eſt. ſed ea die
vt dicitur qua eius inuentio celebratur
Eius autem inuentio hac die dicitur ex
titiſſe. Sed quare feſta mutata ſint. dice
tur cum de inuentione agetur. Ad pre-
ſens autem hoc dixiſſe ſufficiat: q̄ duplī
ci de cauſa eccleſia hec tria feſta que ſecū-
tur natiuitatem domini ſic voluit ordi-
nare. Prima eſt vt chriſto ſponſo et capi-
ti omnes ſui comites adiungantur. Na
tus enim chriſtus ſpōſus eccleſie. in hūc
mundum tres ſibi comites adiunxit.
De quibus comitibus dicitur in canti-
cis. Dilectus meus candidus et rubicū
dus electus ex milibus. Candidus q̄-
tum ad Johannem euangeliſtam preci-
oſum confeſſorem. Rubicundus quan-
tum ad Stephanum prothomartirem.
Electus ex milibus quantum ad turbā
innocentem virginalem. Secunda ratō
eſt: vt ſic eccleſia omnium martirum ge
nera ſcdꝫ gradus dignitatis in ſimul ad
unaret. Quorum quidem martirij chri-
ſti natiuitas cauſa fuit. Eſt enim triplex
martirium. Vnum voluntate et opere.
Secundum voluntate ſed non opere.
Tertium opere ſed non voluntate. Pri
mum fuit in beato Stephano. Secun-
dum in beato Johanne euāgeliſta. Ter
tium in innocentibus.

Ohānes interp̄

taꝫ dei grā. vel in quo ē grā. vel
cui donatū ē vel cui donatio a deo facta
eſt. ꝑ hoc intelliguntur q̄tuor priuilegia
q̄ fuerūt in. b. Johe. Primū eſt p̄cipua
xp̄i dilectio. Xp̄s em̄ p̄ ceteris apl̄is eū
dilexit: ⁊ maiora dilectiōis ⁊ familiarita
tis ſigna ei oſtendit. Et iō dicit̄ dei grā.
q2 dn̄o gratioſus. Etiā pl⁹ Petro ipꝫ di
lexiſſe videt̄. Sed ē dilectio animi et
ſigni. ⁊ illa que ē ſigni duplex ē. Una q̄
ꝯſiſtit in familiaritatis oſtēſione: et alia
in beneficioꝝ exhibitione: q̄tū ad p̄maꝫ
vtrūqꝫ equaliter dilexit. q̄tuꝫ ad ſcd̄am
plus iohēm ꝙ petrū. q̄tū ad tertiā plus
petꝝ. Scd̄m ē carnis incorruptio. quia
virgo a dn̄o eſt elect⁹. ⁊ inde dr̄ in quo ē
grā. In ip̄o em̄ fuit grā pudicitie virgi-
nalis. vnde et de nuptijs volens nube-
re a dn̄o vocat⁹ fuit. Tertiū eſt ſecretoꝝ
reuelatio. Et inde dicitur cui donatū ē.
Eidē em̄ donatū eſt multa ſecreta ⁊ pro
funda noſſe: ſicut de diuinitate verbi: et
ꝯſūmatiōe ſeculi. Quartū ē matris dei
recōmendatio ⁊ inde dictū eſt cui dona
tio a deo facta ē. Maxima em̄ donatio
a dn̄o tūc eidē facta eſt. qn̄ mr̄ dei in eiuſ
cuſtodiā donata ē. Eius vitā Miletus
laodicie ep̄s ſcripſit. quā Iſidorus in li-
bro de ortu ⁊ vita vel obitu ſctōꝝ patrū
abbreuiauit.

Ohāneſ apoſto

lus et euāgeliſta dilect⁹ a dn̄o et
virgo electus. Poſt penthecoſten diuiſ
apoſtolis in aſiam ē ꝓfectus: vbi eccl̄as
multas fundauit. Domician⁹ igitur im
pator ei⁹ intelligēs famā accerſitū eum ī
doliū feruentis olei an̄ portā latinā mit-
ti iuſſit. Ille aūt inde exijt illeſus ſicut
a corruptōne carnis extiterat alien⁹. Ui
dens igitur impator ꝙ nec ſic a p̄dicati-
one deſiſteret: eū in pathmos inſulam in
exiliū relegauit. vbi ſolus degens apoca
lipſim ſcripſit. Eodē aūt anno impator
ꝓpt̄ ſui nimiā crudelitatē occiditur et a
ſenatu q̄cquid fecerat reuocat̄. Sicqꝫ fa
ctū ē vt. s. Johes qui cum iniuria in in-
ſulā deportat⁹ fuerat. cum honore ephe
ſum rediret: occurrente ei vniuerſa tur-
ba et dicente. Bn̄dict⁹ qui venit in noīe
dn̄i. Cū aūt ingrederetur vrbem. druſi-
ana eius dilectrix q̄ ſuū plurimū deſide
rabat aduentū mortua efferebatur. Pa
rentes igitur eius vidue et orphani dixe
runt ei. Scte ioħes ecce druſianam effe-
rimus. que tuis ſemꝑ monitis obſecun-
dans nos oēs alebat. tuū quoqꝫ deſide-
rabat plurimū aduentū: dicēs. O ſi vi-
deā apl̄m dei an̄q̄ moriar. Ecce tu veni
ſti: ⁊ te videre nō potuit. Tūc iuſſit fere
trū deponi ⁊ corpus reſolui: dr̄. Dn̄s me⁹
ihe xp̄s ſuſcitet te druſiana: ſurge ⁊ vade
in domū tuā: et para mihi refectionem.
ſtatim illa ſurrexit et cepit ire: ſollicita d̄
iuſſione apl̄i: ita vt ſibi videret̄ ꝙ nō de
morte ſꝫ de ſomno excitaſſet eā. Alte-
ra aūt die craton ph̄s in foro populum
cōuocauit: vt oñderet quō hic mundus
ꝯtēnend⁹ eēt. Duos em̄ ditiſſimos iuue
nes fr̄es p̄cioſiſſimaſ gēmas diſtracto to
to p̄rimonio emere fecerat: ⁊ eas in con-
ſpectu oīm ꝯfringi iuſſerat. Contigit igi
tur apl̄m illuc tranſitum facere vocanſ-
qꝫ ad ſe ph̄m: hmōi mūdi cōtēptū tripli-
ci rōe cōdēnauit. Primo q2 ore hoīꝫ lau
datur. ſꝫ diuino iudicio cōdēnat̄. Secū-
do. q2 ex tali cōtēptu viciūꝫ n̄ curat̄. ⁊ iō
van⁹ ē ſicut medicina vana dr̄ ex q̄ mor-
bus nequaq̄ curat̄. Tertio q2 cōtēptus
meritori⁹ ē q̄ ſua paupibus elargit̄: ſicut
dn̄s iuueni dixit. Si vis pfect⁹ eē: vade ⁊
vēde oīa q̄ hēs ⁊ da paupib⁹. Cui craton
dixit. ſi vere de⁹ mgr̄ tu⁹ ē. ⁊ vult vt haꝝ
gēmaꝝ p̄ciū paupib⁹ eroget̄: fac vt reīte-
grēt̄. ⁊ ad e⁹ faciās glīaꝫ qd̄ ego ad hoīꝫ
feci famā. Tūc. b. iohes gēmaꝝ fragmē-
ta in manū ſuaꝫ recoligēs: orauit. ⁊ facte
ſunt ītegre ſicut prius. ſtatimqꝫ ph̄s ⁊ il-
li duo iuuenes crediderūt. et gēmas vē-
dentes preciū paupibus erogarūt. duo
inſuper iuuenes honorati. quorū vnus
vocabatur antiquus. alter eugeni⁹ hoꝝ

exēplo. venditis oībus ⁊ paupibus ero-
gatis. apl̄m ſūt ſecuti. Quadā aūt die vi
dentes ſeruos ſuos p̄cioſis indumentis
fulgentes. in vili v̄o pallio ſe egentes: cō-
triſtari ceperunt. Quod cū ſctūs Johes
aduertiſſꝫ. eo ꝙ facie triſtes eſſet virgas
⁊ lapides minutos a littore maris defer
ri fecit: ⁊ eos in aurū ⁊ gemmas ꝯuertit.
Qui iuſſu apl̄i vniuerſos aurifices ⁊ gē-
marios ꝑ ſeptem dies querentes reuerſi
ſunt: dicentes. ꝙ illi nunq̄ tā purū aurū
⁊ tā p̄cioſas gemmas ſe vidiſſe teſtati ſūt
Dixitqꝫ eis. Ite ⁊ redimite vobis terraſ
quas vendidiſtis: q2 celoꝝ premia ꝑdidi
ſtis. Eſtote floridi vt marceſcatis. Eſto-
te diuites temporaliter vt imperpetu-
tuū mendicetis. Tūc apl̄s cōtra diui
tias diutius cepit diſputare. Oſtendens
ꝙ ſex ſunt que debent nos ab immode-
rato diuitiarū appetitu retrahere. Pri-
mū ē ſcriptura: vn̄ recitauit hyſtoriam d̄
diuite epulone quem dn̄s reprobauit: et
de lazaro paupe quē dn̄s elegit. Secun-
dū ē natura: q2 hō ſine diuitijs naſcitur
⁊ nudus: ⁊ ſine diuitijs moritur. Terti-
um ē creatura. quia ſol. luna. ſydera. plu
uia. aer omnibus ſunt cōmunia. Et ſic
cōmuniter oīb⁹ ſua bn̄ficia largiunt̄. ſic
⁊ inter hoīes oīa cōia eē dn̄t. Quartū eſt
fortuna. Dixit em̄ ꝙ diues ſeru⁹ efficitur
numi et dyaboli. Numi q2 nō poſſidet
diuitias. ſꝫ ip̄e a diuitijs poſſidet̄. Dya
boli. q2 iuxta euāgeliū amator pecunie
ſeru⁹ ē mamone. Quītū ē cura. q2 hn̄t cu
rā ⁊ ſolicitudinē diurnā ⁊ nocturnā ī acq̄-
rēdo ⁊ cuſtodiēdo. Nā ī acq̄rēdo hn̄t la
borē: in cuſtodiendo timorē. Sextū ē ia-
ctura. et oſtendit ꝙ diuitie ſūt cauſa ia-
cture que eſt in acquiſitione duplicꝭ ma
li. ſ. mali in p̄ſenti qd̄ ē elatio: ⁊ mali ī fu-
turo: qd̄ ē eterna dānatio: ⁊ alterius qd̄
eſt in ꝑditione eterna. ſcꝫ duplicis boni.
videlicet boni in preſenti qd̄ eſt gratia.
⁊ boni in futuro: qd̄ eſt eterna gloria.
Cum igitur ſctūs Johes contra diuiti-
as taliter diſputaret: ecce iuuenis quidā
mortu⁹ efferebatur. qui triginta dies ha
bebat ꝙ vxorem acceperat. veniens igit̄
mater. vidua. et ceteri qui eum flebant.
ad pedes apl̄i prociderunt: rogantes qd̄
hunc q̄ꝫ ſicut druſianam in noīe domini
ſuſcitaret. Flente igitur apl̄o diutius et
orante: continuo mortuus ſurrexit. Pre-
cepitqꝫ ei vt illis duob⁹ diſcipulis enar-
raret q̄ntam incurriſſent penā. ⁊ quantā
gloriam ꝑdidiſſent: qui multa de gloria
paradiſi ⁊ d̄ penis inferni quas viderat
enarrauit: dicens. O miſeri vidi ange-
los veſteros flentes et demones gratulā
tes. Dixitqꝫ eis ꝙ perdidiſſent eterna pa
latia que ſunt gēmis choruſcantibus fa-
bricata. claritatis mirabilis cōtētiua. co-
pioſis epulis refecta. delicijs plena. gau-
dijs glorioſa. ⁊ imppetuū ꝑmanſura. de
inferno aūt octo penas dixit. que his v̄-
ſibus continentur. Uermes et tenebre.
flagellum. frigus. ⁊ ignis. Demonis aſ-
pectus ſcelerum confuſio. luctus. Tunc
ille q̄ fuerat ſuſcitat⁹ ⁊ illi duo diſcipuli
ad pedes apl̄i ſe ꝓſternentes. rogabāt vt
ſericordiam conſequerent̄. Quib⁹ apl̄s
ait. xxx. diebus pn̄iam agite. inter quos
orate vt v̄ge ⁊ lapides ad naturā priſti-
nam reuertantur: quod cū factū eſſet ait
eis. Ite ⁊ vnde tuliſtis v̄gas ⁊ lapides
deferatis. Quod cū feciſſent: ⁊ v̄ge ⁊ la-
pides in ſui naturā reuerſi fuiſſent. oīm
virtutū gratiā quā prius habuerant re-
ceperunt. Cū aūt beatus iohes ꝑ to-
tam aſyam p̄dicaſſet: cultores ydoloꝝ
ſeditiōem in pp̄lo cōcitantes Johēꝫ ad
templū dyane trahebant: cogentes eum
ſacrificiū offerre. Quibus btūs Johes
hanc diſiūctionē ꝓpoſuit: vt aut ipſi ad
inuocatōnē dyane eccl̄iam xp̄i euerterēt
⁊ ip̄e ydolis ſacrificaret. aut ip̄e ad inuo-
catiōem xp̄i. templū dyane conuerteret
⁊ ip̄i in xp̄m crederent. Huic ergo ſentē
tie cum maior ps populi conſenſiſſet ex-
euntibus cunctis de templo: orauit apo
ſtolus et funditus templum corruit: et
dyane imago penitus comminuta eſt.
Ariſtodemus autem pontifex ydoloꝝ
in populo ſeditionem maximam conci-

taĩit. ita vt vna ꝑs populi contra aliam ad pliũ ꝑaretur. Cui apl's qd tibi vis faciam vt placeris: Cui ille. ſi vis vt credã in deum tuũ dabo tibi venenum bibẽ. ⁊ ſi tibi nullam vite leſionem intulerit. verus deꝰ dominꝰ tuus apparebit. Cui apl's. Fac vt locutus es. Et ille volo vt ante alios morientes videas. vt ſic ãplius pertimeſcas. Pergens igitur Ariſtodemus ad proconſulem. duos viros decapitandos petijt. et corã eis omnibus venenum dedit: qui mox vt venenum biberunt ſpiritum exalarunt Tunc apl'us calicem accipiens ⁊ ſigno crucis ſe muniens: totum venenum bibit: ⁊ nullam leſionem incurrit. qua propter deuꝫ omnes laudare ceperunt. Ariſtodemus autem dixit. adhuc mihi ineſt dubietas. ſꝫ ſi veneno mortuos ſuſcitaueris abſqꝫ dubio vere credam. Tunc apoſtolus ei tunicam ſuã tribuit. Cui ille. cur mihi tunicam tuam dediſti. Cui apoſtolus vt vel ſic confuſus a tua infidelitate diſcedas. Cui ille. Nunquid tunica tua credere me faciet. Et apoſtolus: vade ⁊ mitte eam ſuper corpora defunctoꝝ. dicens. Apoſtolus xp̄i me miſit ad vos: vt ĩ xp̄i nomine exurgatis. quod cum feciſſet ilico ſurrexerunt. Tunc apoſtolus pontificem et ꝓconſulem credentes cum omni parentela ſua in xp̄i nomine baptizauit qui in honorem beati iohannis eccleſiaꝫ conſtruxerunt.

Refert beatus clemens ſicut in .iiij. lib. eccleſiaſtice hiſtorie ĩuenitur. ꝙ quodam tempore apoſtolus quendam iuuenem pulcrum ⁊ ferocem conuertit: et euꝫ cuidam epiſcopo ſub depoſiti nomĩe cõmendauit. Poſt aliquod autem tempus iuuenis dereliquit epiſcopum et factus eſt princeps latronum. Apoſtolus itaqꝫ ad ep̄m venit ⁊ ſuum depoſitum requiſiuit. Cũqꝫ ille de pecunia intelligeret. ⁊ ex hoc vehementer ſtuperet: dixit ei apl'us iuuenem illũ a te repeto quẽ tibi tã ſtudioſe recommendaui. Cui ille pater ſancte in anima mortuus ẽ: ⁊ in tali monte cuꝫ latronibus degit. quorum ipſe princeps exiſtit. Quibꝰ auditis veſtẽ ſuaꝫ ſcidit: et caput ſuũ pugnis feriens: bonuꝫ inquit te cuſtodem fratris aĩe dereliqui. Confeſtim igitur equũ ſibi parare iuſſit. ⁊ ad illum montem intrepidus cucurrit. quẽ cum iuuenis inſpexiſſet. pre pudore nimio ſtatim equum aſcendit: ⁊ velocius aufugit. Apl's aũt etatis oblitus vrget calcaribus equũ: ⁊ poſt tergum clamitat fugientis. vt quid fili dilectiſſime fugis patrem et inermẽ ſenẽ. Ne timeas fili. qꝛ ꝓ te xp̄o rationem reddam. ⁊ certe pro te libenter moriar ſicut pro nobis xp̄s ẽ mortuus. Reuertere. fili reuertere. quia dn̄s me miſit. Qui audiens compunctus redijt et amariſſime fleuit. Apl's autem ad pedes eius ꝓcidit: ⁊ manũ necis conſciam. tanq̃ ꝑ penitentiam iam purgatã oſculari cepit. Jeiunante igitur ⁊ orante pro eo apl'o veniam impetrauit: ipſumqꝫ poſtmodũ in ep̄m ordinauit. Legit quoqꝫ in eadem hiſtoria eccl'aſtica. ⁊ habetur in glo. ſup ſcd'a canonica iohãnis ꝙ cum beatus Johes apud epheſũ balnea lauandi gratia introiſſet: ⁊ ibidem cherinthum hereticum vidiſſet: inde ꝓtinus exilijt: dicens. fugiamꝰ hinc: ne balnea ſuper nos corruant in quibus lauat cherinthus veritatis inimicus.

Cum auis que perdix dicitur. viua beato iohanni a quodam oblata fuiſſet ⁊ ille eam quaſi demulcendo tangeret: ⁊ cõtractaret. quidam adoleſcens hoc videns. ad coeuos ſuos ridendo dixit: videte quõ ille ſenex cum auicula ſicut puer ludit. Q'd. b. iohes ꝑ ſpm̄ recognoſcẽs iuuenẽ ad ſe vocauit: ⁊ qd in manu teneret inquiſiuit: cui cũ ſe arcũ diceret tenere ait. qd inde facis: ⁊ iuuenis aues inde ac beſtias ſagittamꝰ. Cui apl's q̄ait: tunc iuuenis arcũ cepit tendere: ⁊ teſũ in manu tenẽ. Sꝫ cũ nil ei apl's diceret. iuuenis arcum diſtendit. Cui iohãnes. quare fili arcum diſtendiſti. Et ille quia ſi diutius tenſus teneretur. ad iacenda iacula infirmior redderet. Et apoſtolus ad hꝰ

ſic et humana fragilitas ad contemplationem minus valida fieret: ſi ſemper in ſuo rigore perſiſtens. fragilitati ſue intẽdum ꝯdeſcendere recuſaret. Nam ⁊ aquila cunctis auibus celſius volat: ⁊ ſolem clarius conſpicit ⁊ tamen nature neceſſitate ad ima deſcendit. Sic et humanus animus. cum ſe modicum a contẽplatione retrahit. crebra innouatõne ardentius ad celeſtia tendit.

Beatus igitur Johes vt teſtat hiero. Cuꝫ ipſe vſqꝫ ad ipſam ſuam vltimaꝫ ſenectutem epheſi moraretur. et vix int diſcipuloꝝ manus ad eccl'iam deferretur. nec plura verba dicere poſſet. ad quã libet pauſam hoc dicebat: filioli diligite alterutrum. Tandem fratres qui cuꝫ eo erant admirantes ꝙ ſemper eadem diceret; dixerunt ei. Magiſter quare ſemper eadem loqueris. Qui reſpondit: quia p̄ceptum domini eſt et ſi ſoluꝫ hoc fiat: ſufficit. Refert quoqꝫ helynãdus. ꝙ cũ Johannes euangeliſta euangelium ſcribere deberet. prius indixit ieiunium vt orarent ſe digna ſcripturũ. Fertur autem ipſum ꝓ illo loco ſecretiſſimo in quo diuina ſcripturus ſe ceſſerat oraſſe: vt nullas huic inſiſtens operi ventorum ibi aut imbrium iniurias pateretur hanc quoqꝫ eidem loco vſqꝫ hodie reuerentiam elemẽta ſeruare dicuntur hec. Helynandus.

Cum igitur eſſet nonaginta nouem annorum. a paſſione domini ſm̄ Jſido. anno ſexageſimo ſeptimo: apparuit ei dominus cũ diſcipulis ſuis dicens: Ueni dilecte mi ad me. quia tempus eſt vt in menſa mea cum tuis fratribus epuleris Surgens autem Johes cepit ire. Cui dominus dn̄ica die ad me venies. Veniente igitur die dn̄ica. vniuerſus populus conuenit in eccleſia que fuerat ipſius nomine fabricata: q a primo pulliorum cãtu predicauit eiſdem hortans eos vt in fide eſſent ſtabiles: ⁊ in mandatis dei feruẽtes. Poſt hoc foueam quadratam iuxta altare fecit fieri et terram extra eccleſiam iactari. Deſcendenſqꝫ in foueam expanſis ad deum manibus: dixit. Inuitatus ad conuiuium tuum domine iheſu xp̄e ecce venio. gratias agens. quia dignatus es me ad tuas epulas inuitare: ſciens q̄d ex toto corde meo deſiderarẽ te. Cumqꝫ orationem finiſſet: tanta lux ſuper eum emicuit ꝙ nullus in eum reſpicere potuit. Recedente autem lumine. manna fouea plena ĩuenitur. quod in loco illo vſqꝫ hodie generatur: ita vt in fundo fouee inſtar minute arene ſcaturire videat ſicut in fontibus fieri conſueuit.

Sanctus Edmundus rex anglie nulli petenti in nomine ſancti Johãnis euãgeliſte aliquid denegabat. Unde contigit ꝙ quidem peregrinus abſente camerario in nomine ſancti Johannis euangeliſte importune a rege elemoſynaꝫ poſtularet. Cui rex precioſum anulum: cuꝫ nil aliud in promptu haberet: dedit. Sꝫ poſt plures dies quidam miles anglie ĩ tranſmarinis partibus conſtitutus. ab eodem peregrino anulum regi referendum in hec verba recepit. Ille cui et pro cuius amore anuluꝫ hunc dediſti: tibi remandat vñ liquido patuit ꝙ beatꝰ Johãnes eidem in forma apparuit peregrini. Jſidorus in libro de ortu vita vel obitu ſanctoꝝ patrũ. Mutauit iohannes in auꝝ ſilueſtres frondiũ virgas: littoreaqꝫ ſaxa in gẽmas. gemmaꝝ fragmina in ꝓpriã reformauit naturaꝫ. p̄cepto ppl'i viduã ſuſcitauit. ⁊ rediuiuũ iuuẽis corpus remeante aĩa reparauit. bibens letiferũ hauſtũ euaſit piculũ. ⁊ eodẽ ꝑ ſtratos poculo inuite reparauit ſtatim. hec Jſidorus.

Inocẽtes dicti

ſũt triplici rõe. ſ. rõe vite. rõe pene. ⁊ rõne inocẽtie aſſecute. Rõne vite dicti ſunt innocentes. ex eo ꝙ vitam innocentem id ẽ nõ nocẽtem habuerũt. nulli enĩ vnq̃ nocuerũt: nec deo ꝑ inobedientiã: nec ꝓximo ꝑ iniuſticiã: nec ſibi ꝑ alicuius pc̄ti maliciã: ⁊ iõ dr̄ i ps̄. Innocẽtes ⁊ recti adheſerũt mihi. Innocẽtes ĩ vita

⁊ recti in fide. Ratione pene quoniam innocenter ⁊ iniuſte paſſi ſunt. vnde pſ. Effuderunt ſanguinem innocentem. Ratione innocentie aſſecute. qui in ipo martirio aſſecuti ſunt baptiſmalem ĩnocentiã. id eſt ab originali peccato mũdiciam de qua innocentia dicitur in pſal. Cuſtodi innocentiã ⁊ vide equitatem. id ē cuſtodi innocẽtiã baptiſmatis: poſtmodũ vide eqtatẽ bone opationis.

Inocẽteſ ab herode aſcolonita interfecti ſunt.

Treſ eñ fuiſſe herodes ſacra ſcriptura cõmemorat. quos famoſos fecit eorum infamis crudelitas. Primus dictus eſt herodes aſcolonita. ſub quo domin⁹ natus eſt: et a quo pueri occiſi ſunt. Secũdus dictus eſt herodes antipas: q̃ Iohãnem decollauit. Tertius dictus eſt herodes agrippa: quia Iacobum occidit: et Petrũ incarcerauit. vnde de hoc extant verſus. Aſcolonita necat pueros: antipa iohãnem. Agrippa Iacobũ claudẽs in carcerem petruʒ. Sed primi herodis hyſtoriã breuiter videamus. Antipater ydumeus vt in hiſtoria ſcolaſtica legit neptem regis arabum duxit vxorẽ: ex q̃ filium habuit quem vocauit herodem. qui poſtmodum aſcolonita dictus eſt. hic a ceſare Auguſto regnum iudee accepit ⁊ tunc primitus ablatum ē ſceptrũ de iuda. Huic ſex filij nati ſunt. ſcilicet antipater. alexander ariſtobolus. archelaus. herodes antipas. ⁊ philipp⁹. Alexandrũ autẽ ⁊ ariſtobolum ex eadeʒ matre iudea genitos romam miſit: liberalibus artibus imbuendos. poſt hoc a ſtudio redierunt. et erat alexander a cerim⁹ porator; Iamqʒ liberi licentius de ſuſceptione regni cum patre diſceptabant. ob hoc pater offenſus antipatrem illis preponere ſatagebat. Cumqʒ illi de morte patris tractaſſent. et ob hoc a patre reiecti fuiſſent. ceſarem adeunt. de patris iniuria conqueſturi. Interea magi hieroſolimam veniunt: et de ortu noui regis diligenter ſciſcitãtur. Herodes hoc audiens perturbatur. timens nec de veroꝝ regum genere aliquis natus eſſʒ: qui eũ tanꝗ̃ regni inuaſorem repelleret. Rogabat igitur magos vt eo inuento ſibi renũcient ſimulans ſe velle adorare quẽ volebat occidere. Uerumtamẽ magi p aliam viam reuerſi ſũt in regionem ſuam. Uidens herodes ꝙ nequaꝗ̃ ad ſe venirent: ſtelle viſione eos deceptos ad ſe redire erubuiſſe credidit: ⁊ ideo ab inquiſitione pueri animũ reuocauit. Cũ at audiſſet que paſtores dixerant. ⁊ que ſymeon ⁊ anna prophetauerant. vehementer timuit: ⁊ ſe a magis turpiter illuſum putauit. Tunc herodes de nece pueroꝝ qui erant in bethleem tractare cepit: vt cum eis ille quem ignorabat occideret. Ad monitionem auteʒ angeli Ioſeph cum puero ⁊ matre in egiptum in ciuitatem hermopolim fugit. ibiqʒ ſeptem annis vſqʒ ad obitum herodis manſit. Ingrediente igit domino egiptũ ſm yſaie vaticinium: vniuerſa ydola corruerunt. Tradũt qʒ ꝙ ſicut ĩ exitu filioꝝ iſrahel de egipto nõ fuit domus in egipto ĩ qua pcurãte dño nõ iaceret mortuũ primogenitũ: ita nec tunc fuit templuʒ in quo non corruiſſet ydolum. Refert caſſiodorus in hyſtoria triptita: ꝙ in hermopoli thebaide dicatur eſſe arbor que vocatur perſidis: valens in ſalutem multorũ. ſi fruct⁹ aut foliũ aut pars corticꝭ collo egrotantiũ alligetur. Cũ igitur beata Maria cũ filio in egiptũ fugeret. hec arbor vſqʒ ad terraʒ inclinata ē. ⁊ xp̃m ſuppliciter adorauit. Hec caſſiodorus;

Cũ igit herodes d̃ nece pueroꝝ diſponeret a ceſare auguſto p epiſtolam eſt citatus: filioꝝ accuſationibus reſponſurus. Qui cum p tarſũ iter faceret. intellexit ꝙ naues magos naues tarſenſiũ trãſuexiſſet: ⁊ ideo omnes naues tharſis cõburi fecit. ſm ꝙ predictum fuerat. In ſpiritu vehementi conteres naues tharſis. Cumqʒ pater cum filijs coram ceſare diſceptarent. diffinitum eſt vt filij patri in omnibus obedirent. ⁊ ipe cui vellet regnuʒ dimitteret. Rediẽs igitur herodes: ⁊ ex confirmacione factus audacior. mittens occidit oĩs pueros qui erãt in bethleẽ a bimatu ⁊ ĩfra ſm tp̃s qđ exquiſierat a magis. hoc auteʒ duplicẽ intelligenciã ptinet. Primo vt hec dictio ĩfra. dicat ordineʒ tp̃is: ⁊ eſt ſenſus a bimatu ⁊ infra. i. ab infãtibus duoꝝ annorum vſqʒ ad pueros vnius noctis. didicerat eñ herodes a magis ea die q̃ ſtella apparuit eis dominũ natũ eſſe. ⁊ q2 iam ann⁹ fluxerat ex eo ꝙ romam ierat ⁊ redierat. dominũ anni curriculũ ⁊ reliqũ inſup dierũ eſſe credebat ideoqʒ ſup etatem eius vſqʒ ad binos. ⁊ infra vſqʒ ad vnius noctis infantes deſeuit in pueros: timens pueri morphoſeon. i. transformationem ne. ſ. puer cui ſydera famulabant. ſupra etatem ſuam l' infra faciẽ transformaret: ⁊ hec ſnĩa vſitatior ⁊ verior hr̃ ⁊ reputat. Alio mõ exponitur ſm Criſ. vt ĩfra dicat ordinẽ numeri. ⁊ eſt ſenſus a bimatu ⁊ infra. i. a pueris duorũ annorũ vſqʒ ad pueros quinqʒ annorũ. Dicit enim ſtellam per annum ante ortũ ſaluatoris magis apparuiſſe. Herodes autem poſtꝗ̃ hoc a magis didicit. romã vadens. ⁊ adhuc per annum diſtulit. Credebat autẽ tunc dominum natum fuiſſe quãdo magis ſtella apparuit: ⁊ ideo dominũ duoꝝ annorum eſſe credebat: vnde pueros bimos occidit: ⁊ deinceps vſqʒ ad quĩqʒ annos: ſed non minores binis. Cui aſſertioni fidem facere videtur ꝙ quedam oſſa innocentium habentur adeo grãdia ꝙ bimorum eſſe non poſſunt. Poteſt tamẽ dici. ꝙ longe maioris erãt homines quãtitatꝭ ꝗ̃ modo. Ipſe autem herodes ſtatim ibidem punitus eſt. Nam ſicut ait Macrobius. ⁊ in quadam chronica legitur. vnus paruulus filius herodis ibidem ad nutriendum caſu fuerat datus q̃ cum alijs a carnificib⁹ eſt occiſus. Tunc adimpletũ eſt qđ dictum eſt per pp̃ham Uox ploratus ⁊ vlulatus pl'arum. ſcilicʒ matrum audita eſt in rama. i. in excelſo. deus at iudex iuſtiſſimus: vt in eadeʒ hiſtoria ſcolaſtica legi non eſt paſſus tantã a herodis neqtiã remanẽ ĩpunitã. Diuino eñ iudicio factum eſt. vt qui multos orbauerat filijs ipſe ſuis miſerabilibus orbaretur. Nam allexander et ariſtobolus iterum patri hĩti ſunt ſuſpecti. ꝯfeſſ⁹ eſt eñ vnus de eoꝝ cõplicibus. ꝙ alexander multa ſibi donaria promiſiſſet. ſi patri venenum ppinaret. ꝯfeſſus eſt eciã tonſor de promiſſis ſibi muneribus. ſi dum p̃us barbam raderet. eum cõtinuo iugularet: addiditqʒ alexandrum dixiſſe ñ eſſe ponendam ſpẽ in ſene qui ſibi capillos tingeret vt iuuenis apparet. Ob h⁹ pater iratus eos occidi fecit: ãtipatrem autem futurum regem inſtituit. ſʒ et ipi antipatri herodem antipã in regnũ ſubſtituit. Inſuper herodem agrippam ⁊ herodiadem vxorem philippi. q̃s ex ariſtobolo ſuſceperat p̃na dilectione fouebat. hac duplici de cauſa antipater ĩtollerabilem ꝯ patrem concepit odium ĩtãtum ꝙ eum attentauerit occidere p venenum. qđ herodes iã preſentiens eũ in carcere poſuit. Auguſtus autẽ ceſar audiens ꝙ herodes filios occidiſſet. dixit: mallem eſſe herodis porcus ꝗ̃ filius. q2 cum ſit proſelitus porcis parcit et filios occidit.

Ipſe autem herodes cum iam annos .lxx. haberet in grauiſſimam egritudinẽ cecidit. Nam febre valida. prurigine corporis colli continuis tormentis pedum inflatione. vermeſcentibus teſticulis. intolerabili fetore. crebro anhelitu. et interruptis ſuſpirijs torquebatur. A medicꝭ vero in oleo poſitus inde quaſi mortuus eſt allatus. Audiens autem iudeos mortem ſuam cuʒ gaudio expectare. nobiliores iuuenes ex oĩ iudea collectos in carcerem poſuit: dixitqʒ Salome ſorori ſue. Scio iudeos de morte mea gauiſuros; ſed potero habere multos lugẽtes et nobiles exequias funeris. Si meis volueritis parere mandatis. vt cum ſpiritum emiſero. cũctos occidatis: quos ĩ

cuſtodia ſeruo: vt ſic omnis iudea me de
fleat lꝫ inuita. Habebat autē in conſue=
tudine vt poſt oēm cibū pomū p ſe pur=
garet ⁊ comederet. Cūqꝫ gladiū manu
teneret tuſſiqꝫ violenta diſtenderet. cir=
cūſpiciens ne ſe aliquis impediret. ſeipꝫ
percuſſurus manū dexterā ſuſtulit. ſed cō=
ſobrinus eius ſuſtinēdo dextrā impedi=
uit. Protinus aūt quaſi rex mortuus eſ
ſet in aula regia vlulatus īſonuit. Quo
audito exultat antipater: multaqꝫ ſi ſol=
ueretur cuſtodibus pollicetᷣ. Qḋ cūꝫ co=
gnouiſſet herodes. grauius filij exulta=
tionem ꝙ ꝓpriam tulit mortem. mittēſ=
qꝫ ſatellites eum occidi fecit ⁊ archilauꝫ
poſt ſe regnaturū inſtituit. ſicqꝫ poſt dieſ
qnqꝫ mortuus ē in alijſ fortunatiſſimus
in rebus domeſticis infelicifſimus. Sa=
lome autem ſoror eius omnes abſoluit
quos rex occidi mandauerat. Remigiꝰ
autē in originali ſup Math. dicit ꝙ he
rodes gladio quo pomū purgabat ſe ꝑ=
emit ⁊ ꝙ ſalome ſoror eius omēs victos
prout cum fratre ordinauerat. interfecit.

Thomas iterpꝛta

tur abyſſus: geminus vel ſectus
Abyſſus. i. ꝓfundus in humiliatiōe: ꝙ
patet in cilicio et pedum pauperum loti
one. Geminus in prelatione quia gemi
nate prefuit. ſcꝫ verbo et exemplo. Sectꝰ
in paſſione.

Thomas cātua-

rienſis duꝫ in curia regis anglie.
conſiſteret ⁊ quedam ibidē fieri cōtraria
religioni videret. curiam ipam deſeruit
⁊ cantuarienſi archiepō ſe cōmiſit a quo
archidiaconus factus. ad pces tamen ip
ſius archiepi regis cancellariaꝫ ſuſcepit:
vt prudentia qua erat pditus. maligno=
rū in eccīa ꝓhibent inſultus: quem rex
adeo dilexit: vt poſt deceſſū archiepi eū
ī cathedralem honorem ꝓcurauerit ſub
limari. qui licet plurimū reſiſteret. tan=
dem ob obedientie preceptum humeroſ
ſuppoſuit ad portandū. ſubito autem in
virum alterū ꝑmutatur: ⁊ caro eius cili=
cio ⁊ ieiunijs maceratur. Non ſolū cili=
cium ꝓ camiſia deferebat. ſꝫ eciā femora
lia cilicina vſqꝫ ad poplicem baiulabat.
Sāctitatē autem ſuam ita ſubtiliter oc=
cultabat. vt ſaluo ſemꝑ honeſtatꝭ rigore
ſubdecentia veſtium ⁊ apparatu vtenſi=
lium ꝯcordaret moribꝰ ſingꝉoꝝ. Tre=
decim pauperū pedes q̄tidie curuatꝭ ge=
nubꝰ abluebat: ⁊ refectos datis cuilibet
iiij. argenteis remittebat. Rex autem ad
voluntatē ſuam in detrimētū ecclie ipm
in flectere nitebatur: volens vt ꝯſuetudi
nes quas ꝯ̄ libertatem ecclie predeceſſo=
res ſui habuerant. ab eodem ſimilitē fir=
marent. Qui duꝫ oīmo aſſentire noluit.
ꝯ̄ ſe iram regis ⁊ ꝓncipū prouocauit. Qua
daꝫ autē vice ſic cum alijs epis a rege ar
tatus vt eciam ſibi mortis ſnīam mina=
retur. magnorū virorū de ceptus ꝯſilijs
verbotenꝰ aſſenſuꝫ prebuit voto regis.
Verum ex hoc videns animarū pericu=
lum īminere. ſeipſuꝫ poſtmodū in pnīa
grauius cruciauit: ⁊ ab altaris officio ſe
ſuſpendit: quouſqꝫ a ſūmo pontifice re=
ſtitui mereretur. Requirit deniqꝫ rex vt
qḋ verbo dixerat ſcripto ꝯfirmaret. cui
viriliter ꝯ̄dixit: ⁊ a curia erectam ſibi ba=
iulans crucem diſceſſit: ex clamātibꝰ im=
pijs ꝯ̄ eum. capite furem ſuſpendite pro=
ditorem. Et ecce duo magni ꝓceres ⁊ fi=
deles ad eum infuſis lacrimis veniētes
ſub iuramento aſſerūt: ꝙ in eius mortem
multi ꝓceres ꝯiurarunt. Vir igitur dei
eccleſie magis quam ſibi metuens fugā
inijt: ⁊ ſenonis a ppa alexandro ſuſceptꝰ.
⁊ in monaſterio pōtinia cenſi ꝯmendatꝰ
poſtmodum in franciam vſqꝫ deuenit.
Rex vero dum romam miſiſſꝫ vt legati
venirent qui hoc negocium diffinirent.
oīno repulſam patitᷣ. et ob hoc in irā cō=
tra archiepm amplius cōcitatur. Unde
omnia que erant archiepi et ſuoꝝ diri=
puit ⁊ totam eius progeniem exilio con
demnauit: nequaꝙ deferens cōditioni vel
ſexui ordini vel etati. Ipe aūt pro rege
⁊ ꝓ regno āglie quotidie exorabat. Re=

uelatur aūt archiepō ꝙ ad ſuā eſſet eccle
ſiam rediturus ⁊ ad xpm cū palma mar
tirij migraturus Septimo igitᷣ anno ſui
exilij redire conceditur: ⁊ a cunctis cum
honore ſuſcipitur. Per aliquot dies an=
te eius martirium iuuenis quidā de cor=
pore exigens. et poſtmodum miraculo=
ſe rediens aiebat: ꝙ vſqꝫ ad ſupremum
ſanctorum ordinem ductus fuit. et inter
apoſtolos ſedem quendam vacuam vi=
dit. percunctanti autem cuius eſſet hec
ſedes. angelus reſpondit: ꝙ cuidam ma
gno ſacerdoti anglicorum ſeruabatur.
Sacerdos quidam miſſam de beata vir
gine celebrabat quotidie. qui archiepō
accuſatus ab eo accerſitur. ⁊ tanꝙ ydeo
ta et inſcius ab officio ſuſpenditur. Cuꝫ
autem. b. Thomas cilicium ſuū ꝯſuere
deberet. et ſub lecto ipm abſcondiſſet vt
ad conſuendū horam captaret. btā ma=
ria ſacerdoti apparuit: dicens. Vade ad
archiepm eiqꝫ dicas ꝙ illa domina ob
cuius amorem miſſas dicebas. eius cili=
cium quod eſt in tali loco conſuit. et ſe=
tam rubeam de qua illud cōſuit ibidem
reliquit. Illa igitur ſibi mandat ꝙ intᷣ=
dictum quod tibi fecerat debeat relaxa=
re diuinitus. Quod ille audiens ⁊ ita in
ueniens ſtupuit: ⁊ interdictū relaxās ſa=
cerdotē hoc ſecretū habere pcepit.
Defendit igitur vt prius iura eccleſie
nec a rege flectitur vi vel pce. Cum ergo
nullatenus flecti poſſet. ecce milites re=
gis armati veniunt cantuariam. ⁊ vbi
archieps ſit vociferādo inqrūt. Quibus
ille occurrens dixit. Ecce ego: qḋ vultis.
Et illi. Venimꝰ vt occidaris ⁊ vltra vi=
uere nō valebis. Quibꝰ ille dixit. Ego ꝓ
deo mori paratus ſū ⁊ ꝓ defenſione iu=
ſticie et eccleſie libertate. Si igitur me q̄=
ritis ex parte dei omnipotētis ⁊ ſub ana
themate ꝓhibeo: ne meorū cuiꝙ aliqua
tenus noceatis. deo autem et beate ma=
rie et ſanctis omnibus et be. Dyoniſio
cauſam eccleſie ⁊ meipm cōmēdo. His
dictis venerandum caput gladijs impi=
orum impetitur. ſacra capitis corona ꝑ=
ciditur. cerebrum per eccleſie pauimen=
tuꝫ diſpergitur: et ſic martir domino cō=
ſecratur. Anno ab incarnatione domi=
ni. Mclxxiiij. Dum igitur clerici req̄
em eternā inciperent. ⁊ pro eo miſſā age
rent defunctorum: ſubito vt aiunt: ange
lorum chori aſtantes. voces cantantiuꝫ
interrumpunt ⁊ martiris miſſam inci=
piunt. Letabitur iuſtus: et ceteri clerici
proſequuntur. Hec eſt reuera mutatio de
xtre excelſi. dum cantus meroris vertitᷣ ī
canticum laudis: cum illum cui defun=
ctorum ſuffragia inchoauerant. martiri
um poſtmodū hymnis laudat. Reuera
eximia comprobatur ſanctitate predictꝰ:
⁊ martir domini glorioſus: quem tanto
honore angeli preuenerunt. ⁊ ſanctoruꝫ
martirum cathalogo aſcripſerunt. Paſſꝰ
eſt autem ſanctus iſta pro eccleſia. in ec=
cleſia. in loco ſacro. tempore ſacro. inter
manus ſacerdotum ⁊ religioſorum: vt
patientis ſanctitas. et pſequentium cru=
delitas oſtendatur. Multa inſuper ⁊
alia miracula per ſanctum ſuuꝫ dominꝰ
operari dignatus eſt. meritis enim eius
cecis viſus. ſurdis auditus. claudis greſ
ſus. vita mortuis reſtituta ſunt. Porro
aqua qua panni cōſperſi eius ſanguine
lauabantur multis extitit in medelam.
Quedā domina de anglia varios ocu
los habere ob laſciuiam ⁊ maiorē pulcri=
tudinē affectabat. ſup hoc vouens votū
nudis pedibus ſepulcrū btī Thome vi
ſitauit. que cū in oratiōe ꝓſtrata iaceret.
ſurgens inuenit ſe penitus excecataꝫ: ſta=
timqꝫ penitens cepit rogare beatū Tho
mam. vt iam non varios. ſed ſalteꝫ ſuos
ſibi redderet: quod tandem cuꝫ magna
difficultate vix valuit obtinere.
Quidam autem illuſor aquaꝫ ſimpli=
cem pro aqua ſancti Thome domīo ſuo
in pixide obtulit commiuanti. Cui do=
minus ait. Si nihil mihi vnꝙ furatus
fuiſti. ſanctus Thomas aquam ſuā hac
te deferre permittat. ſi autem reus fuiſti
eoꝝ aq̄ ipa ꝓtinꝰ euaneſcat. Huic igitur
dicto ipe conſenſit: ſciens ꝙ pixidem aq̄

nuper impleſſet mira res pixidem conti
nuo aparuerunt et vacuam inuenerunt.
Sicq; ſeruiens in mendacio deprehen=
ditur ⁊ furti reus euidenti⁹ cōprobatur.
Auis quedā ſciens et docta loqui.cū
niſus eam inſequeretur. ſicut didicerat:
cepit clamare. ſācte Thoma adiuua me=
⁊ ſtatī niſus cecidit mortuus. ⁊ illa eua
ſit. Quidā que ſāctus Thomas ad=
huc viuens valde dilexerat: cum grauitē
infirmaretur: iuit ad eius tumbā. ⁊ pro
ſanitate ſua rogauit ⁊ ad libitū ipetriuit.
Sed cum ſanatus rediret: cepit cogitare
ꝙ illa ſanitas anime ſue forſitā nō expe=
diret. Unde iterū rediens ad ſepulcrum
orauit vt ſi non eſſet vtile anime ſue con
tinuo infirmitas ipā rediret: ſtatimq; in
firmitas rediit ſic prius. In eius aūt
interfectores intātū vltio diuina deſeuit
vt alij digitos dentibus ſuis fruſtratim
diſcerpentes. Alij inſanie defluentes:
Alij paraliſi diſſoluti. Alij amentes ef=
fecti miſerabiliter interirent.

S Jlueſter dicitur
a ſilen qđ ē lux. et terra quaſi lux
terre. id eſt eccīe que inſtar bone terre hʒ
pinguedinē bone opationis. nigredinē
humiliatōnis. ⁊ dulcedinē deuotiōis. p
iſta em̄ tria cognoſcit̄ bona terra: vt ait
palladi⁹. Uel ſilueſter dicit̄ a ſilua et tra
hens. quia homīes ſilueſtres ⁊ incultos
⁊ duros ad fidem traxit. Uel ſic dicitur
in gloſario ſilueſter dicit̄ viridis agreſtꝭ
vmbroſus. nemoroſus. Uiridis celeſtia
cōtēplando. Agreſtis ſeipm̄ excolendo
Umbroſus ab oī ꝯcupiſcentia refrigera
tus. Nemoroſus inter arbores celi plā=
tatus. Eius legēdā cōpilauit euſebi⁹ ce=
ſarienſis quā beat⁹ Gelaſius in cōcilio
ſeptuaginta epoꝝ a catholicis legēdā cō
memorat ſicut in decreto habet̄.

S Jlueſter a ma=
tre re ⁊ nomine iuſta genit⁹. a ci=
rino preſbytero eruditus hoſpitalitatē
ſummopere exercebat Thimotheus au

tem qdam xpianiſſimus ab eo in hoſpi=
tium ſuſcipitur. qui tamen ob perſecuti=
onē ab alijs vitabatur. Hic thimothe⁹
per vnum annū ⁊ menſes tres pdicauit
⁊ poſtea coronam eſt aſſecutus martirij.
dum predicaret conſtantiſſime fidē xpi.
Putans autem tarquinius prefect⁹ thy
mo. multis abundaſſe diuitijs: eas a ſil=
ueſtro expetijt inferens ei minas mortiſ
Sed cum vere Thimotheum hmōi di
uitias non habuiſſe cōperit: ſilueſtrum
ydolis imolare precepit: alioquin in cra
ſtinum diuerſa reciperet genera tormen=
torū. Cui ſilueſter. ſtulte hac nocte mo
rieris: ⁊ ſempiterna tormenta recipies: et
vel nolis verū deū eē quē colim⁹ recogno
ſces. Silueſter igitur carceri tradit̄: ⁊ tar
quinius ad prandiū inuitatur. Dum er=
go comederet: os piſcis in eius gutture.
ſic verſatur. vt nulla rōne reijcere potue
rit vel glutire. Sicq; media nocte defū=
ctus ad tumulū cum luctu ducit̄. ⁊ ſil=
ueſter cū gaudio a carcere liberat̄. Qui
nō ſolū a xpianis. ſʒ etiā a paganis miro
diligebatur affectu. erat enim in aſpectu
angelicus. ſermone nitidus. integer cor=
pore. ſanctus opere. ꝯſilio magnus. fide
catholicus. ſpe patientiſſimus. charita=
te diffuſus. Mortuo igitur Melchia=
de epiſcopo vrbis rome ſilueſter ab om=
ni plebe plurimum renitens in ſummū
pontificem eſt electus. Hic omnium or
phanorum et viduarum et pauperum
nomina in matricula ſcripta habebat. et
omnibus neceſſaria prouidebat. Hic
quartum et ſextum diem et ſabbatum
cum ieiunijs inſtituit obſeruandū. qn=
tum vō quaſi dominicam celebrandū.
Grecis vō chriſtianis dicentibus ſabba
tum quinto die potius celebrandum. re
ſpondit hoc fieri non debere. ⁊ quia hoc
eſt traditionis apoſtolice. et quia dn̄ice
debet̄ ꝯpaſſio ſepulture. Cui illi. Unū
ē ſabbatum ſepulture in qua ſemel ī an=
no eſt ieiunium exhibendum. Quibus
ſilueſter. Sicut omnis dies dominic⁹ re
ſurrectōis gloria. ſic om̄e ſabbatū deco=

rat̄ dn̄ica ſepultura. Igit̄ de ſabbato ac=
quieſcūt. ſʒ de qnta feria vehementer cō
tendunt: aſſerentes nō debere xpianorū
ſolennitatibus ſociari. Silueſter autem
ei⁹ dignitatē pcipue in tribus oñdit. qm̄
hac die dn̄s celū aſcendit: ⁊ corpis ſui et
ſanguinis ſacrm̄ inſtituit. ⁊ ſacꝝ criſma
eccīa conficit. Oēs igit̄ rōnibus eius ac=
quieſcunt. Perſeqnte aūt cōſtantio
xpianos: Silueſter de vrbe exijt: ac in q̄=
dā monte cū ſuis clericis manſit. Ipe
aūt cōſtantinus merito pſecutionis ty=
rannice in incurrabilē cecidit plagam le
pre. Tandē ad cōſiliū pontificū ydolo=
rum adducta ſunt tria milia pueroꝝ: vt
eos occidi faceret ⁊ ſe in eoꝝ ſanguine re=
centi ⁊ calido balnearet. Egrediente aūt
eo ad locū vbi balneū pari debebat: ma=
tres puerorum eidē occurrūt que reſo=
lutis crinibus miſerabiliter vlulabant: ⁊
lacrimās conſtantinus iuſſit ſtare currꝫ:
⁊ erigens ſe dixit. Audite me comites et
ꝯmilitones ⁊ oēs populi qui aſtatis. Di
gnitas romani impij de fonte naſcitur
pietatis. qui hanc etiā legē dedit vt capi=
tali ſententia ſubderetur quicunq; ī bel=
lo aliquem occidiſſet infantē. qnta ergo
erit crudelitas vt ſi hoc nr̄is faciamus fi
lijs qđ fieri perhibuimus alienis: qđ iu=
uat barbaros ſupaſſe ſi a crudelitate vi=
camur: nā viciſſe extraneas natōes rō eſt
viriū bellantiū pploꝝ. vincere aūt vicia
⁊ pctā: virtus ē moꝝ. In illis ergo plijs
fortiores nos exiſtim⁹ illis. In his vero
nobiſipis fortiores ſum⁹. Qui em̄ fue=
rit in iſto certamine ſupatus: victoriam
obtiet victus: victor em̄ poſt triumphū
vincitur ſi pietas ab impietate ſupatur.
Uincat ergo pietas in iſto congreſſu. be
ne em̄ oīm aduerſātiū poterim⁹ eē victo
res. ſi ſola pietate vincamur. Oīm. n. ſe
eē dn̄m ꝯprobat. q ſeruū ſe mōſtrauerit
pietatis. Meli⁹ ē ḡ me mori ſalua vita ī
nocētiū: ꝙ p eoꝝ interitū vitā recupare
crudelē. quā tn̄ recupare incertum ē cū
tamē certum ſit ꝙ ſic recupata crudelis
eſt. Iuſſit igitur vt matribus ſuis pueri

redderent̄: ⁊ dona plurima ⁊ infinita ve
hicula preberentur. ſicq; matres q flen=
do venerant: ad loca ſua cum gaudio re
dierunt. Ipe aūt impator ad palatium
ſuū reuerſus ē. Sequenti vō nocte Petr⁹
⁊ Paulus apl̄i apparuerūt ei: dicentes.
Qm̄ exhorruiſti effuſionē ſanguinis in
nocentis: miſit nos dn̄s ihs xps dare ti=
bi recuperande cōſilium ſanitatis. Sil=
ueſtrum igit̄ epo qui apud montē ſira=
ptim latitat excerſire. hic tibi piſcinā oſtē
dit in qua immerſus tertio ab oī curabe
ris lepre morbo. Tu vō xpo hanc viciſ=
ſitudinem reddas. vt ydolorū templa
diruas: xpi eccīas reſtauras: et eius dein
ceps cultor fias. Euigilās igitur cōſtan=
tinus ſtatim milites miſit ad ſilueſtrum
Uidēs āt ſilueſter milites: ſtatim ad pal
mā martirij credidit ſe vocari. deo autē
ſe recōmēdās ⁊ ſocios ſecū adhortās cō
ſtantino intrepid⁹ pn̄tat̄. Cui cōſtanti=
nus aſſurgēs ait. bn̄ te veniſſe ḡtulamur
Qui a ſilueſtro reſalutatus narrauit ei
p ordinē ſui ſomnij viſionē. Percōtanti
vō cōſtantino q eſſent illi duo dij qui ſi=
bi apparuerunt: Silueſter rn̄dit illos eē
xpi apl̄os ⁊ n̄ deos. Tūc ad pces ipatorꝭ
ſilueſter apl̄oꝝ imagines ſibi iuſſit affer=
ri. qs vt impator aſpexit tales eſſe qui ſi=
bi apparuerunt: declamauit. Silueſter
igit̄ eū cathecuminū fecit ⁊ vnius ebdo
made ſibi ieiuniū indixit: ⁊ carceres ape
rire monuit. Cumq; in aquā deſcendiſ=
ſet baptiſmatꝭ: mirabilis ibi emicuit ſplē
dor lucis: ſicq; inde mund⁹ exiuit ⁊ xpm
ſe vidiſſe aſſeruit. Prima autē die ſui ba
ptiſmatis hanc legē dedit. vt xps ab vr=
be romana tanꝙ verus deus coleretur.
Secunda vt ſi quis xpm blaſphemaret.
puniretur. Tertia vt quicunq; chriſtia=
no feciſſet iniuriam: bonorum ſuorum
parte dimidia priuaretur. Quarta vt ſi=
cut impator rome: ſic romanus pontifex
caput ab vniuerſis epiſcopis habeatur.
Quinta vt quicunq; in eccīas confuge=
rit: ab omnibus ſeruetur immunis. Se
xta vt nullus niſi de licentia ſui antiſtitꝭ

eccĩam edificet intra muros alicuius ci-
uitatis. Septima vt ad edificationẽ ec-
cleſiarum decime poſſeſſionum regaliũ
tribuantur. Octaua. imperator ad eccle-
ſiam ſancti Petri venit: ⁊ de ſuis culpis
ſe lamentabiliter accuſauit. poſtmoduꝫ
arrepto bidente ad fundamentum baſi-
lice eccleſie conſtruende terram primus
aperuit: ⁊ duodeciꝫ cophinos in ſuis ſca-
pulis foras eiecit. Hec vbi helena mr̃
conſtantini auguſti ĩ bethania conſiſtẽs
audiuit. p lr̃as laudat filium. ꝙ abrenũ-
ciaſſet ſimulacris ydolorũ: ſed dure icre-
pat. ꝙ relicto deo iudeorũ: crucifixum
hominem deũ colat. Reſcribit autẽ au-
guſtus vt iudeorũ magiſtros ſecuꝫ ad-
ducat ⁊ ipſe xpianoꝝ doctores pferret: vt
ſic ex diſputatiõe mutua appareat fides
vera. Facta eſt ergo congregatio xpiano-
rũ ⁊ iudeoꝝ rome. veneruntq; epi. lxxv. ⁊
rabini iudeorũ. cc.x. Adduxit eũ ſancta
Helena. cxlj. doctiſſimos iudeoꝝ. inter
quos. xij. erant qui ſapientia ⁊ eloquen-
tia pre ceteris rutilabant. Cũ igitur Sil-
ueſter cum clericis ſuis. ⁊ predicti iudei
ad diſputãdũ corã imperatore inſimul cõ-
ueniſſent de cõmuni conſenſu duos iu-
dices gentiles ſapientiſſimos ⁊ pbatos
nomine crathon ⁊ zenophiliũ ſtatuerũt
ad qs pertineret ſententia: Qui licet gen-
tiles erant: tamen iuſtiſſimi ⁊ fideles ni-
hil terreni habere voluerunt: dicentes.
Diuites nõ facit pecunie amor: ſꝫ cõtem-
ptus. Vñ nũꝙ in iudicio aliquid mune-
ris acceperũt. Talis quoq; iter xpianos
⁊ iudeos ſententia eſt firmata. vt vno ſtã-
te ⁊ loquẽte ali⁹ non loquatur. Incipiẽs
igitur primus de illis duodecim nomĩe
abiathar ait: cũ iſti tres deos dicant pa-
trem ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ſctm̃. manifeſtuꝫ ẽ eos
cõtra legẽ agere q dicit. videte quia ego
ſum ſolus: ⁊ nõ ẽ alius deus preter me.
Deniq; ſi dicunt xpm deũ eſſe. quia mul-
ta fecit ſigna. In noſtra etiam lege mul-
ti fuere qui miracula plurima fecerunt.
& tamen nunquã ex hoc deitatis nomen

ſibi vſurpare auſi ſunt. ſicut iſte iſtis xps
quem iſti adorant. Ad quem Silueſter
Nos vnum deum colimus. ſed non in
tanta ſolitudine cum dicimus vt gaudi-
um filij non haberet. Ex veſtris autem
libris vobis trinitatem pſonarũ demon-
ſtrare valemus. Nam patrem dicimus
de quo propheta ait. Ipſe inuocauit me
pater meus es tu ⁊ cetera. Filiuꝫ. de quo
ideꝫ. Fili⁹ me⁹ es tu. ego hodie genui te
Spiritumſanctum de quo idem. Spiri-
tu oris eius omnis virtus eorũ. In h⁰
etiam ꝙ dixit. Faciamus hominem ad
imaginem ⁊ ſimilitudinem noſtraꝫ. eui-
denter et pſonarum pluritatem. et diui-
nitatis vnitatem demonſtrat. Licet au-
tem ſunt tres perſone vnus tamen deus
eſt: quod exemplo viſibili aliquatenus
demonſtrare valemus. Et accipiẽs pur-
puram imperatoris tres ibi plicas fecit. di-
cens. ecce videtis tres plicas: ⁊ explicans
ait. ecce videtis tres plice ſunt vnus pan-
nus. ita tres perſone ſunt vnus deus. de
hoc autem quod dicitur ꝙ ex miraculis
deus credi non debet: cum alij plures ſã-
cti miracula fecerunt. nec tamen ſe deos
dixerunt ſicut veſter xps deum per hoc
ſe aſſererere voluit. Certe deus ſupbien-
tes contra ſe nunꝙ paſſus eſt ſine pena
acerrima preterire. Sicut patꝫ ĩ dathan
⁊ abyron. aliſq; ꝙ pluribus. Quomodo
ergo mentiri potuerit ⁊ ſe deum dicere
quod non erat: cum eum ſe deum dicen-
tem nulla pena ſecuta fuerit: ſed virtutẽ
efficacia comitabatur. Tunc iudices di-
xerunt conſtat abiathara Silueſtro ſup-
atum. nam et ratio hoc docet. quia ſi de-
us non eſſet ⁊ ſe deũ dixiſſet: conferre vi-
tam mortuis non valeret. Tunc illo
amoto ſecundus qui et ionas dicebatur
ad conflictum accedens: ait. Abraham
a deo circumciſionem accipiens: iuſtifi-
catus fuit. et omnes filij abrahe p circũ-
ciſionem iuſtificabantur. igitur qui nõ
fuerit circumciſus non erit iuſtificatus.
Ad quem Silueſter conſtat abrahaꝫ añ

circumciſionem deo placuiſſe ⁊ amicuꝫ
dei appellatũ eſſe. Igitur non circumci-
ſio ipm ſanctificauit. ſed fides ⁊ iuſtitia
ipſum deo placere fecit. non igitur acce-
pit circũciſionẽ ĩ ſanctificacionẽ ſꝫ in di-
ſtinctionem.
Iſto ſuperato tertius. ſcilicet godoli-
as accedens ait. Quomodo chriſtus
veſter poteſt eſſe deus. cum aſſeratis eũ
eſſe natum. tentatum. traditum. nuda-
tum. felle potatũ. ligatũ. ſepultũ: cũ hec
oĩa in dõ eẽ nõ pñt. Ad hec ſilueſter. de
veſtris libris hec oĩa pbamus dẽ xpo fu-
iſſe pdicta. Nã de ei⁹ natiuitate dixit yſa-
ias. Ecce virgo ɔcipiet ⁊c̃. De eius tenta-
tione zacharias. Vidi ihm ſacerdotem
magnũ ſtãtem corã angelo ⁊ ſathan ſta-
bat a dextris eius ⁊c̃. De eius traditione:
pſalmus. Qui edebat panes meos: ma-
gnificauit ſuper me ſupplantationem ⁊
cetera. De eius nudatione idem. Diui-
ſerunt ſibi veſtimenta mea ⁊ cetera. De
eius fellea potatõne idẽ. Dederũt in eſcaꝫ
meam fel. ⁊ cetera. De eius ligatione Eſ-
dras. Vinxiſtis me non ſicut patrem q
liberaui vos de terra egipti. Clamantes
ante tribunal iudicis humiliaſtis me: ſu-
ſpendentes in ligno tradidiſtis me. De
eius ſepultura Hiere. In ſepultura ei-
us reuiuiſcent mortui. Cum ergo godo-
lias quid reſponderet non haberet: data
ſententia remotus eſt.
Quartus qui et anna vocabatur ac-
cedens ait. Ea que de alijs dicta ſunt:
Silueſter iſte de ſuo chriſto predicta fu-
iſſe firmat. vnde ſupereſt vt probet hec dẽ
ſuo chriſto dicta fuiſſe. Ad quem Sil-
ueſter. Dabis ergo aliuꝫ quem virgo cõ-
cepit. qui felle ſit cibatus. ſpinis corona-
tus. crucifixus. mortuus et ſepultus. qui
ſurrexit a mortuis. ⁊ ad celos aſcendit.
Tunc conſtantinus ait. ſi alium non de-
derit ſciat ſe ſuperatum. quod cũ facere
non poſſet. hic amouetur.
Quintus qui et Doeth producitur
qui ait. Si ex ſemine dauid chriſtus na-

tus eſſet et ſanctificatus vt dicitis: Ergo
baptizari non debuit. vt iterum ſanctifi-
caretur. Ad quem Silueſter. Sicut cir-
cumciſio in chriſti circumciſione finem
accepit. Ita noſter baptiſmus in chriſti
baptiſmate initium ſanctificationis ha-
buit. Non ergo baptizatus eſt vt ſancti-
ficaretur. ſed vt ſanctificaret. Qui cuꝫ ta-
ceret. ait conſtantinus: non taceret Do-
eth. ſi haberet contraria que proferet.
Tunc ſextus qui et Chuſi ait. Vel-
lemus vt Silueſter ille cauſas huius vĩ-
ginalis part⁹ nobis exponeret. Ad quẽ
Silueſter. Terra de qua Adam forma-
tus eſt. incorrupta erat ⁊ virgo. quia nec
ſe ad bibendum humanum ſanguinem
aperuerat. nec maledictionem ſpinaruꝫ
acceperat nec hominis mortui ſepultu-
ram habebat. nec ſerpenti data fuerat ad
edendum. Oportuit ergo ex Maria vĩ-
gine nouum adam fieri. vt ſicut ſerpens
natum ex virgine vicerat: Sic a nato ex
virgine vinceretur. et qui Ade victor ex-
titit in paradiſo. ipſe tentator factus eſt
domini in deſerto: Vt qui adaꝫ vicerat
manducantem. vinceretur a domino ie-
iunante. Hoc ſuperato: ſeptimus q
et beniamin ait. Quomodo filius dei
chriſtus veſter eſſe poteſt. Quia a dya-
bolo tentari potuit. vt modo ĩ fame pa-
nem ex lapidibus facere vrgeretur. mo-
do in templi celſitudineꝫ leuaretur. mo-
do ad adorandum ipſum dyabolum in-
duceret. ad quẽ Silueſter. ſi diabol⁹ vi-
cit. quia ab Adam manducante eſt au-
ditus. conſtat ideo eum fuiſſe ſuperatuꝫ
Quia eſt a chriſto ieiunante contemptus
Nos autem non inquantum deus. ſed
inquantum homo eum tentatum eſſe
fatemur. Ideo autem tripliciter eſt ten-
tatus. Vt a nobis omnes tentatiões ex-
cluderet: et formam vincendi daret. Se-
pe namq; in homine victoriam abſtinẽ-
tie: Sequitur tentatio humane glorie. ⁊
tentatõne humane glorie. appetitus do-
minij et excellẽtie comitatur. Idõ a xpo

de his vincit vt vincēdi nobis formā do
net. Iſto ſupato octauꝰ q̄ ⁊aroel ait.
ꝯſtat q2 deꝰ ſūme pfectus ē. ⁊ nullius īdi
get. q̄d ergo opꝰ ei fuit vt naſceret̄ in xp̄o
quō iterū xp̄m verbum appellatis. Sꝫ et
hoc cōſtat q2 deus anteq̄ haberet filiuꝫ
pater dici nō potuit. ergo ſi pr̄ xp̄i poſtea
dictus ē: mutabilis factus eſt. Ad hec ſil
ueſter. Filius ante tp̄a ex pr̄e eſt genitus
vt faceret q̄ nō erant. ⁊ in tp̄e ē natꝰ vt re-
ficeret q̄ pierant. q̄ et ſi ſolo v̊bo reficere
poterat: tn̄ p paſſionē niſi hō fieret redi-
mere nō valebat. q2 in ſua deitate ad pa
tiēduꝫ aptꝰ n̄ erat. Nec hᵒ erat ipfectōis
ſꝫ pfectiōis ſi ī ſua deitate n̄ erat paſſibi-
lis. Porro filiuꝫ verbuꝫ dei dici ex eo pꝫ
q2 ꝓpha ait. Eructauit cor meū verbuꝫ
bonuꝫ. Deꝰ q3 ſp̄ pater fuit. q2 ſp̄ ei filius
extitit. filius em̄ eius ē v̊buꝫ eiꝰ. ſapiā eiꝰ
⁊ v̊tus eius. In pr̄e autē ſp̄ fuit v̊bum.
iuxta illud. Eructauit cor meuꝫ ⁊c̄. Se-
per ſapiētia. iuxta illud q̄d ait ſapiā. ego
ex ore altiſſimi ꝓdiui primogenita ante
oēm creaturā. Semp virtus. iux̄ illud.
Ab initio ⁊ ante ſecula ordinata ſum ⁊
ex antiquis anq̄ terra fieret necduꝫ erāt
abyſſi et ego iam cōcepta eram: nec dum
fontes aq̄ꝝ erupant. necdū montes gra-
ui mole ꝯſtiterant. an̄ omnes colles ego
ꝑturiebar. Adhuc terrā nō fecerat ⁊ flu
mina: ⁊ cardines orbis terre. Cum ergo
pr̄ nunq̄ fuerit ſine v̊bo ſapiā ⁊ virtute.
quomō putas hoc nomen ſibi ex tp̄e ad
ueniſſe. Hoc ergo amato. ix. q̄ ⁊ iubal
dixit. Cōſtat q2 deꝰ cōiugia n̄ dānat nec
eis maledixit. q̄re ḡ de cōiugio natuꝫ de-
negatis hūc eē que colit̄: niſi vt obfuſca
re cōiugia ſtudeatis. Kurſus quō tētat̄
qui potēs ē. patit̄ q̄ virtꝰ eſt. morit̄ q̄ vi-
ta ē. Deniq3 ad hoc cogeris vt duos fili-
os eē dicas. vnuꝫ quē pr̄ genuit. alter uꝫ
quē v̊go generauit. Kurſus quō fieri p̄t
vt patiat̄ hō q̄ aſſumptꝰ eſt: ſine leſiōe eiꝰ
a quo aſſumptꝰ. Ad hᵒ Silueſter. Nos
xp̄m nō iō natum de v̊gine dicimus vt
cōiugia cōdemnemꝰ. ſꝫ cām virginei par
tus rōnabili/t̄ acceptamꝰ. nec hac aſſerti

one obfuſcātur: ſed ornāt̄ coniugia. qm̄
hec virgo q̄ xp̄m peperit de coniugio na
ta ē. Tentat̄ aūt xp̄s vt oēs tentationeſ
dyaboli vinceret. patitur vt vniuerſas
paſſiones ſibi ſubijceret: moritur vt mor
tis impium ſibi ſubiugaret. Dei quoq3
filius vnus in xp̄o eſt. qui ſicut vere eſt
dei filius inuiſibilis, ita viſibilis eſt xp̄s
Eſt ergo inuiſibile hoc q̄d eſt deus: ⁊ ē
viſibile hoc q̄d ē hō. Pati v̊o poſſe ho-
minem aſſumptum ſine paſſione eius q̄
aſſumpſit. exemplo doceri poteſt. Nam
vt preſentis purpure regis vtamur exē-
plo. Lana enim fuit. ⁊ huic lane ſanguiſ
accedens colorem purpureum prebuit.
Cum ergo teneretur digitis ⁊ torquere
tur ī filo. quid torquebatur hic q̄d regie
dignitatis color eſt. an hoc q̄d lana exti-
terat anteq̄ purpura fieret. Lane ergo aſ
ſimilatur homo colori purpure deus. q̄
ſimul in paſſione fuit dum pateret̄ ī cru
ce ſed paſſioni in nullo ſubiacuit.

Decimus qui et thara dixit. Nō mi-
hi placet iſtud exemplū. quia ſimul co
lor torquetur cum lana. Cui cum omēs
contradicerent. Silueſter dixit. Accipe
ergo aliud exempluꝫ arbor habens in ſe
ſolis ſplendorem. cum inciditur: ictum
quideꝫ ſuſcipit. ſplendor autē ab inciſio
ne immunis exiſtit. ſic homine patiente
diuinitas nulli paſſione ſubiacuit.

Undecimus qui ſilion: ait. ſi de xp̄o
tuo ꝓphe iſta vaticinati ſunt. cāte irriſi-
onis. paſſionis ⁊ mortis cās ſcire vellemꝰ
Silueſter. Eſuriuit xp̄s. vt nos reficeret
Sitiuit vt ariditati noſtre vitalia pocula
miniſtraret. ⁊ tentatus eſt vt nos a tēta-
tione liberaret. Tētus eſt vt nos a demo
nū captura dimitteret. Irriſꝰ eſt vt nos
ab irriſiōe demonū libaret. Ligatꝰ ē vt
nos a nodo ligationis et maledictionis
abſolueret. Humiliatꝰ eſt vt nos exalta
ret. Expoliatus eſt vt nuditatem prime
preuaricatiōis indulgentia tegeret. Spi
neam coronam accepit. vt flores paradi
ſi pditos nobis redonaret. In ligno ſu-
ſpenſus eſt. vt cōcupiſcentiam in ligno

genitam damnaret. Felle et aceto pota-
tus eſt. vt hominem ad terram fluentem
lac et mel introduceret. et fontes nobis
melliſluos apiret. Mortalitatem ſuſce-
pit vt ſuā īmortalitatē donaret. Sepultꝰ
eſt. vt ſanctorū ſepulturas benediceret.
Surrexit. vt mortuis vitā redderet. Aſ-
cendit ad celum. vt celi ianuam aperiret
Sedet a dextris dei. vt p̄ces credentiuꝫ
exaudiret. Hec ſilueſtro ꝓſequēte vni-
uerſi tam impator q̄ iudices ⁊ iudei in
laudem ſilueſtri ꝓrupe runt vnanimit̄.

Tūc indignatꝰ duodecimꝰ q̄ et zam-
bri. indignatione magna dixit. Miror
vos ſapientiſſimos iudices verborꝝ am-
bagibus credere. ⁊ dei omnipotētiā exi-
ſtimare humana rōne cōcludi. ſꝫ iā ceſ-
ſent verba ⁊ veniamus ad facta. Stultiſ
ſimi nāq3 ſūt qui crucifixuꝫ colūt cū ego
nomē dei omnipotētis ſciā cuius v̊tutē
nec ſufferunt ſaxa nec audire valet q̄libꝫ
creatura. ⁊ vt me verū dicere cōprobetis.
thaurus ad me ferociſſimꝰ adducat̄. et
dū ī eiꝰ aure nomē iſtud īſonuerit. thau-
rus ilico morie t̄. Ad queꝫ ſilueſter. ⁊ tu
quō hoc nomē nō audiens didiciſti. zā-
bri dixit. nō ē tuū hoc noſſe miſteriū qui
iudeorū inimicꝰ es. adducit̄ aūt thaurꝰ
ferociſſimus vix a centū hoībus fortiſſi-
mis tractus. at vbi zambri in aure eiꝰ v̊-
bum ꝓtulit. continuo thaurus mugiēs
oculoſq3 eijciens expirauit. Oēs igit̄ iu-
dei vehement̄ acclamant et ſilueſtro in
ſultāt. quibꝰ ſilueſter. nō dei nomē ꝓtu
lit. ſꝫ nomē peſſimi demōis noiauit. deꝰ
em̄ meꝰ ihs xp̄s: nō ſolū viuētes mortifi-
cat. ſꝫ etiā mortuos viuificat. nā occide-
re poſſe ⁊ viuificare n̄ poſſe: ē leonū. ſer-
pentū ⁊ ferarꝝ. Si ḡ vult ⁊ credā q̄ nom̄
demonis nō fuerit: dicat iterū vt viuificet
q̄d occidit. nā de deo ſcriptuꝫ ē ego occi-
dā ⁊ ego viuere faciā q̄d ſi nō poterit: no
mē demonis abſq3 dubio noiauit. q̄ vi-
uentē occidere pōt: mortuū viuificare n̄
pōt. Cūq3 zambri ad ſuſcitandū thaurꝝ
a iudicibus vrgeret̄: dixit. ſuſcitet eū ſil-
ueſter in nomine ihu galilei. ⁊ omnes in

eum credemꝰ. nā ⁊ ſi pennis poſſet vola
re. tn̄ iſtud non valeret pficere. Oēs igi-
tur iudei ſi ſuſcitauerit thaurꝝ ſe credituꝝ
ros promittūt. Tunc ſilueſter orōne fa-
cta ad aurem thauri ſe applicās: dixit. o
nomen maledictionis ⁊ mortis egrede-
re. iuſſu domini nr̄i ihu xp̄i in cuius no-
mine tibi dico thaure ſurge. ⁊ ad armen
tum tuū manſuetus recede. Statim igi
tur thaurus ſurrexit: ⁊ cū omī manſuetu
dine abijt. Tūc regina iudei, iudices et
ceteri oms fere tria milia virorꝝ conuerſi
ſunt ad fidem. Poſt aliquos v̊o dies
ydolorꝝ pontifices ad impatorem vene-
runt: dicentes ſacratiſſime impator. ille
draco qui ē in fouea poſtq̄ fidē xp̄i rece-
piſtis: pluſq̄ trecentos homines quoti-
die interfecit flato ſuo. Cōſulente ſuper
hoc conſtantino ſilueſtrū: reſpōdit. Un-
de mihi vnū xp̄ianū ex his q̄ moriuntur
at ille. Si xp̄ianos nō ledat deſcende ad
eum. ⁊ in nomine dei tui fac vt nos non
ledat. ⁊ credimus in euꝫ. Kn̄dit. Ego p
xp̄i virtutem eū ab omni ceſſare leſione
faciam. Promittunt pontifices ſe ſi hoc
faciat credituros. Orante aūt ſilueſtro
ſanctus Petrus ei appuit dicens. ſecurꝰ
ad draconem deſcende tu et duo pſbyte
ri qui ſunt tecū. cūq3 ad eū veneris: eum
taliter alloqueris dn̄s nr̄ ihs xp̄s de vir
gine natus. crucifixus et ſepultus. q̄ re-
ſurrexit. ⁊ ſedet ad dexterā patris. hic vē-
turus ē iudicare viuos et mortuos. Tu
ergo ſathana eū in hac fouea donec ve-
niat expecta. Os autē eius ligabis filo ⁊
anulo ſignū crucis habente deſup ſigil-
labis. Poſtea ad me ſani et icolumes ve-
nietis ⁊ panē quē vobis preparauero co
medetis. Deſcēdit itaq3 ſilueſter cū duo
bus pſbyteris in foueā p gradus centū-
quinquaginta duas ſecū ferens laternaſ
Tūc draconi predicta verba dixit: ⁊ os
ipſius ſtridentis et ſibulantis. vt iuſſus
fuerat alligauit. ⁊ aſcendit inuenit du-
os magos: qui eos ſecuti fuerant: vt vide
rent ſi vſq3 ad draconeꝫ deſcenderent: ex
draconis fetore pene mortuos. et eos fe-

cũ adduxit incolumes atq; ſanos. q ſta-
tim cũ multitudine infinita cõuerſa ſũt
Sicq; romanoꝝ ppl's a duplici ẽ morte
liberat⁹. ſ. a cultura demõis ⁊ veneo dra-
conis. Tãdẽ. b. Siluester morti appro-
pinquãs: cleruz de tribus admonuit. ſcz
vt inter ſe caritatez haberent. eccĩas ſuas
diligenti⁹ gubernarẽt. ⁊ gregẽ a luporũ
morſibus cuſtodirẽt. poſt hec in dño fe-
licit̃ obdormiuit. circa annũ dñi. cccxx.

Circũciſiõis do-

mini ẽe diẽ qᵗuor celebrẽ faciũt ⁊
ſolẽnẽ. Primũ ẽ octaua natiuitatꝭ dñi.
Scõm impoſitio noui ⁊ ſalutiferi nõis.
Tertiũ effuſio ſãguinis. Quartũ ſigna-
culum circũciſionis.

Primũ ergo ẽ octa

ua natiuitatis dñi. ſi em̃ alioꝝ ſctõꝝ oc-
taue ſolẽnes ſũt: q̃nto magis octaua dieſ
ſancti ſanctoꝝ ſolẽnis erit. Sz nõ vit̃ qᵭ
natiuitas dñi debeat habere octauã. qꝛ
eius natiuitas tẽdebat ad mortẽ. Obit⁹
aũt ſanctoꝝ iõ octauas hñt. qꝛ ipi tunc
naſcunt̃ ea natiuitate que eſt ad vitam
eternã: vt poſtea reſurgãt in corpib⁹ glo-
rioſis. Eadẽ rõne videt̃ ꝙ nõ debeat ha-
bere octauam natiuitas beate. virginis
nec beati iohãnis baptiſte ſimiliter nec
reſurrectio domini. qꝛ iam facta erat ipſa
reſurrectõ in re. Sz notãdũ ꝙ ſicut di-
cit p̃poſitiuus. ſũt octaue ſuppletiõis. vt
ẽ octaua natiuitatis dñi. in q̃ ſupplem⁹
qᵭ nimis in feſto factuz fuerat. ſcz offici-
um de pturiente. Vñ etiã olim in miſſa
conſueuerat cantari ad honorẽ be. virgi-
nis vultũ tuũ ⁊c̃. Itẽ ſũt octaue venera-
tionis. vt paſche. penthecoſtes. be. virgi-
nis be. iohis baptiſte. Itẽ deuotionis vt
cuiuſlibet ſancti poſſunt fieri octaue. Fi-
gurationiſ. vt ſũt octaue inſtitute de ſan
ctis que ſignificant octauam reſurrecti-
onis.

Secũdũ eſt impoſi

tio noui ⁊ ſalutiferi nominis. hodie em̃
impoſitũ ẽ ei nomen nouũ qᵭ os domi-
ni nominauit. Nomen pre qᵭ nõ ẽ aliᵭ
ſub celo: in quo oporteat nos ſaluos fieri.
Nomẽ qᵭ ſcᵭm Bern̄. ẽ mel ĩ ore. melos
in aure. ⁊ iubilus in corde. Nomẽ qᵭ ſi-
cut dicit idẽ Bern̄. inſtar olei lucet. pre-
dicatũ paſcit. recogitatũ lenit. ⁊ vngit ĩ-
uocatũ. Habuit aũt triplex nomẽ ſic̃
ex euãgelio manifeſtat̃. ſcz fili⁹ dei. xp̃s
⁊ ihs. Vocat̃ aũt filius dei inquãtũ ẽ de
deo deus. xp̃s inquãtũ ẽ hõ a pſona diui
na ad humanaz naturã aſſũpt⁹. Ihs in-
quãtũ ẽ deus hũanitati vnit⁹. De hoc tri
plici nomĩe dicit ber. Vos qui in pulue-
re eſtis expgiſcimini ⁊ laudate. ecce dñs
venit cũ ſalute. venit cũ vnguẽtis. venit
cũ gloria. neq; em̃ ſine ſalute venit ihus
neq; xp̃us ſine vnctione. neq; ſine gloria
venit filius dei. Siquidẽ ipẽ ſalus ipſe
vnctio ipẽ gloria. Quãtũ autẽ ad hoc
triplex nomẽ ante paſſionẽ pfecte notus
non erat. Nam q̃tum ad primũ ab ali-
quibus cognoſcebat̃ cõiecturaliter: ſic̃
a demonibus q̃ dicebant ipm eſſe filiuz
dei. Quãtũ ad ſcᵭm pticularit̃ ab aliq-
bus em̃ licet paucis cognoſcebat̃ ẽe xp̃s:
Quãtũ ad tertiũ vocaliter. quia quo ad
hanc vocẽ ihs. lz nõ quo ad rõnem no-
minis qᵭ eſt ſaluare. Poſt reſurrectiõez
autẽ hoc nomẽ triplex clarificatum eſt.
Primũ nomen quo ad certitudinẽ. Se
cũdũ quo ad diffuſionẽ. Tertiũ quo ad
nominis rõnem. Primũ igit̃ nomen
ẽ filius dei. Et ꝙ hoc nomẽ ſibi recte cõ
ueniat ſic dicit Hilarius. in lib. de trini.
Vere dei filiũ vnigenitũ dñm nr̃m ihz
xp̃m ẽe. multis modis cognitũ eſt. Duz
de eo teſtat̃ pater. dũ de ſe ipẽ pfitet̃: duz
apl'i predicant. dũ religioſi credũt. dum
demones confitent̃: dum iudei negant:
dum gentiles in paſſione cognoſcunt.
Itẽ dñm noſtꝝ ihm xp̃m his modis cõ-
gnoſcimus. nomine. natiuitate. natura.
poteſtate. profeſſione. Scᵭm nomen
eſt xp̃s qᵭ interp̃tatur vnctus. Ipſe em̃
fuit vnctus oleo leticie pre participibus ſu-
is. Per hoc aũt qᵭ dicitur vnctus inſi-

nuat̃ ꝙ ipẽ fuit ꝓpha. pugil. ſacerdos ⁊
rex. Iſte em̃ quatuor pſone olim conſue
rant inungi. Fuit enim propheta in do-
ctrine eruditõne. pugil in dyaboli debel
latione. ſacerdos in patris reconciliatio-
ne. rex in premioꝝ retributione. ab hoc
ſcᵭo nomine denominamur. qꝛ a xp̃o di
cimur xp̃iani. De quo noĩe ſic dicit Au-
guſti⁹ chriſtianus iuſticie. bonitatis in-
tegritatis. patientie. caſtitatis. pudicitie
humilitatis. innocentie. pietatis. eſt no-
men. Et tu iſtud quõ tibi defendis ⁊ vẽ-
dicas: cui d̃ tam plurimis rebus nec pau-
ca ſubſiſtunt. Chriſtianus ẽ ille q nõ no
mine tantũ: ſed etiam ope eſt. hec Aug.
Tertiũ nomen eſt ihs hoc autẽ nom
ihs ſcᵭm Bern̄. dicitur cibus fons medi-
cina ⁊ lux. Primo cibus. Dicaute; cib⁹
multiplicem habet effectũ. eſt em̃ cib⁹ cõ
fortatiuus. impiguatiuus. roboratiuus
⁊ vegetatiuus. De his ſic dicit Bern̄. eſt
cibus hoc nomen ihs. an non totiens cõ
fortaris quotiens recordaris. Quid ita
eque mentem cogitantis impinguat: qd
ita exercitatos repat ſenſus. virtutes ro-
borat. vegetat bonos mores. atq; hone-
ſtas et caſtas fouet affectiones. Secũdo
dicitur fons. Unde dicit idem Bern̄.
Ihus eſt fons vite ſignatus qui in qua-
tuor riuos ſe diffũdit in plateas. Unde
q̃ fact⁹ ẽ nob̃ ſapiẽtia iuſticia. ſanctifica-
tio. ⁊ redemptio. ſapientia in p̃dicatione
iuſticia in peccatoꝝ abſolutione. ſancti-
ficatio in conuerſatione. vel in conuerſi
one. redemptio in paſſione. Hec Bern̄.
Alibi quoq; ſic dicit. tres riui fluxerũt
a ihu. verbũ doloris in quo eſt confeſſio
ſanguis aſperſionis in quo eſt afflictio.
aqua emendatiõis in qua eſt compun-
ctio. Tertio eſt medicina. Unde ſic ait.
Eſt etiam hoc nomẽ ihs medicina. Ni-
hil em̃ ire ita impetum cohibet ſuperbie
tumorem ſedat. ſanat liuoris vulnus. re
ſtringit luxurie fluxum. extinguit libidi
dinis flammam. ſitim tẽpat. auaricie ac
totius dedecoriſ fugat pruriginẽ. Quar
to ẽ lux. Vñ ait Bern̄. Vñ putas in to-
to orbe tanta eſt ⁊ tã ſubita fidei lux. niſi
de predicatione vel predicato ihu. hoc ẽ
nomen qᵭ Paulus portabat coram gẽ-
tibus tanq̃ lucernã ſup candelabrũ. hoc
iterum vnũ nomen ihs eſt multe ſuaui-
tatis. Unde Bern̄. Si ſcribas non ſapit
mihi niſi legero ibi ihm. ſi diſputes ac cõ
feras. nõ ſapit mihi niſi ſonuerit ibi ihs
Itẽ rich. de ſancto victore. Ihs nomen
dulce. nomẽ delectabile. nomen confor-
tans peccatorem et beate ſpei. Ergo ihu
eſto mihi ihs. Scᵭo eſt multe virtuoſi-
tatis. Unde petrus rauen. Vocabis no
men eius ihm. hoc ẽ nomen quod dedit
cecis viſum: ſurdis auditum. Claudis
greſſum: ſermonem mutis: vitam mor-
tuis: totamq; dyaboli poteſtatem de ob-
ſeſſis corporibus v̉tus huius nomĩs ef-
fugauit. Tertio eſt multe excellentie et
ſublimitatis. Unde bern̄. nomen ſalua-
toris noſtri. fratris mei. carnis mee ſan-
guinis mei. nomen eſt a ſeculis abſcon-
ditum: ſed in fine ſeculorum reuelatum
nomen mirabile. nomen ineffabile. no-
men ineſtimabile. immo eo mirabilius
q̃ ẽ ineſtimabili⁹ eo magꝭ gratũ q̃ gratuitũ
Hoc aũt nomen ihs. impoſitũ eſt ei ab
eterno. ab angelo. ⁊ a patre putatiuo. i. a
Joſeph. Ihs em̃ ſaluator interp̃tatur.
Dicitur autẽ ſaluator tripliciter. Uel a
potentia ſaluandi. vel ab habitu. vel ab
actu. Secundũ ꝙ dicitur a potentia ſal
uandi conuenit ei hoc nomen ab eterno
et ſic dicitur ei impoſitum ab eterno. Se
cundum ꝙ dicitur ab habitu ſaluandi
ſic fuit ĩpoſitũ ab angelo: ⁊ ꝓuẽit ei a pri-
cipio ꝯceptiõis. Scᵭz ꝙ dr̃ ab actu ſal-
uãdi. dr̃ impoſitũ a Joſeph. rõne future
paſſionis. Vñ gloſa ſup illud. vocabis
nomẽ eius ihm dicit. nom̃ ipones. quod
ab angelo. vel ab eterno impoſitum eſt.
Et tangit hec gloſa hanc triplicez deno-
minationem predictam. Cum enim di-
citur nomen impones tangitur denomi
natio facta a Joſeph. Cum dicitur qᵭ

ab angelo vel ab eterno impoſitū eſt .tā-
gūt alie due. Recte igit in die capitis
anni conſtituta a roma capite mundi. ⁊
inſignita capitali lr̄a alphabeti. xp̄s ca-
put eccl̄ie circūciditur nomē eiꝰ imponit
⁊ eius natiuitatis octauus dies colit.

Tertiū eſt effuſio ſāguinis xp̄i. Hodie em̄ ſanguinē ſuū pri
mo pro nobis fundere cepit. q̄ ip̄m poſt
modū pluries effundere voluit. Quin-
qꝫ em̄ vicibus ſanguinē ſuum pro nobꝭ
effudit. Primo in circūciſione. ⁊ hec ef-
fuſio fuit noſtre redēptiōis initiū. Se-
cūdo in orōne. et hec oſtendit noſtre re-
demptiōis deſiderium. Tertio in flagel
latione. et hec fuit noſtre redemptionis
meritum. Quia liuore eius ſanati ſumꝰ.
Quarto in crucifixione. ⁊ hec fuit noſtre
redēptionis p̄ciū. Tunc em̄ q̄ nō rapuit
exoluebat. Quinto in lateris aptione. et
hec fuit noſtre redēptionis ſacr̄m. Inde
em̄ exiuit ſanguis ⁊ aqua qd̄ figurauit
nos p aquā baptiſmi debere mundari: q̄
quidē baptiſmꝰ habiturꝰ erat efficatiam
a ſanguine xp̄i. Quartū et vltimū eſt ſi-
gnaculū circūciſiōis qd̄ q̄dē xp̄s hodie
accipe dignatꝰ ē.

Voluit aūt dominꝰ circūcidi ꝓpter multas rationes. Pri
mo rōe ſui vt verā carnē hūanā ſe aſſūp
ſiſſe oſtenderet: Sciebat em̄ eē futuros
q̄ dicerent ip̄m nō corpꝰ veꝝ. ſꝫ fantaſti-
cū aſſūpſiſſe. ⁊ iō vt eoꝝ errorē cōfutaret
voluit circūcidi. ⁊ ſanguinē ibi emittere
corpus em̄ fantaſticū ſanguinē nō emit-
tit. Scd̄o rōne noſtri vt nos ſpūaliter
debere circūcidi mōſtraret Duplex em̄ ē
circūciſio ſm̄ Bern̄. que debet fieri a no
bis. ſcꝫ exterior in carne: ⁊ interior in mē
te. Circūciſio exterior cōſiſtit in tribus.
ſcꝫ in habitu ne ſit notabilis. in actōe ne
ſit rep̄henſibilis. ⁊ in ſermone ne ſit con-
tēptibilis. Interior aūt ſimiliter in tribꝰ
cōſiſtit. ſ. in cogitatiōe vt ſit ſctā. in affe-
ctione vt pura. in intentione vt ſit recta.

hec Bern̄. Item rōne nr̄i vt nos ſaluaret
quēadmodū em̄ fit cauteriū in vno mē-
bro vt totū corpus ſanetur: ſic xp̄s volu-
it portare cauteriū circūciſionis. vt ſic
totū corpus miſticū ſaluaret. ad Coll.
ij. Circumciſi em̄ eſtis circumciſione nō
manufacta in expoliatione carnis. ſꝫ cir-
cūciſione xp̄i. Tertio ratione iudeoꝝ
vt inexcuſabiles eſſent. Si enim circum
ciſus non fuiſſꝫ. potuiſſent ſe iudei excu
ſare ⁊ dicere. iō te n̄ recipimus. quia diſ-
ſimilis es p̄ribus. Quarto rōne demo
nū ne ſcꝫ incarnationis miſteriū cogno-
ſcerent. Cū em̄ circūciſio fieret cōtra ori
ginale pctm̄. credidit dyabolus ⁊ hunc
q̄ circūcidebat ſimiliter peccatorem eſſe
q̄ circūciſionis remedio indigeret. propt
eandem cām voluit vt mater ſua virgo
perpetua eſſet deſponſata. Quinto ra-
tione p̄fecte iuſticie adimplende. Sicut
em̄ baptizari voluit vt p̄fectam iuſticiā
id eſt p̄fectam humilitatem q̄ eſt ſubde-
re ſe minori impleret: ſic etiā voluit cir
cumcidi. vt eandē nobis humilitatem
oſtenderet dum auctor ⁊ dominꝰ legis vo-
luit ſe ſubdere legi. Sexto ratione le-
gis moſayce approbande que erat bona
et ſancta et cōplenda. quia non venerat
legē ſoluere ſed adimplere Ro. xv. dico
em̄ ih̄m miniſtrum fuiſſe circumciſionis
ꝓpter veritatem dei ad cōfirmādas pro-
miſſiones patrū.

Quare autē circūciſio octaua die fiebat multiplex poteſt ra-
tio aſſignari. Prima ſumitur penes in
tellectum hiſtoricū ſiue litteralem. Naꝫ
ſicut dicit rabbi moyſes maximus ph̄s
⁊ theologus licet iudeus. puer in ſeptē
diebꝰ tāte adhuc teneritudinis eſt quā-
te eſt adhuc in vtero matris exiſtens. in
octaua autem die fortificatur ⁊ ſolidat
⁊ ideo vt dicit noluit dominus paruu-
los ante octauum diē circumcidi ne ob
nimiam teneritudinem nimium lederē-
tur. Vltra octauum vō diem ip̄am
circumciſionem noluit prolongari. P-

pter tres cauſas. quas philoſophꝰ idem
aſſignat. Prima vt p̄iculū euitet. ne ſcꝫ
nimium differret ſine circūciſione eos
mori cōtingeret. Secūda vt dolori par
uulorū ꝓuideat. Cum em̄ in circūciſi-
one maximꝰ dolor ſit: voluit eos domi-
nus circūcidi. dū p̄uā adhuc imagina-
tionē haberēt vt minorē ibi dolorē ſen-
tirent. Tercio vt parentū triſticie ꝯſulē-
tur. Nam cū ex circūciſiōe pleriqꝫ par-
uuli morerent: ſi circūciſi fuiſſet iā mag-
ni ⁊ ex hoc mortui maior dolor fuiſſet
parentibus q̄ ſi morerent octo tm̄ dies
habentes. Scḋa ratio ſumit penes itel
lectū anagoicū ſiue celeſtē. Ideo em̄ oc-
taua die fiebat vt daret itelligi: q̄ i octa-
ua reſurrectōis ab omni pena et miſeria
circūcidemur. Et ſm̄ hos octo dies erūt
octo etates. Prima ab adā vſqꝫ ad noe
Secūda a noe vſqꝫ ad abraham. Tercia
ab abraham vſqꝫ ad moyſen. Quarta a
moyſe vſqꝫ ad dauid. Quīta a dauid vſ-
qꝫ ad xp̄m. Sexta a xp̄o vſqꝫ ad finē mū-
di. Septima morientiū. Octaua reſur-
gentiū. Vel p octo dies intelligūt octo
que in eterna vita poſſidebimꝰ q̄ enume-
rat aug. dicens. Quid aliud eſt ego ero
illorū deus niſi ero eis vn̄ ſatient. Ero q̄-
cūqꝫ honeſte deſiderēt. ſcꝫ vita ſalus vi-
ctus copia gloria honor ⁊ pax ⁊ om̄e bo-
num. Vel aliter per ſeptē dies intelligit
homo ꝯſtans ex corpe ⁊ aīa. quatuor em̄
dies ſūt q̄tuor elemēta ex q̄bus corpꝰ ꝯſi-
ſtit: ⁊ tres potētie q̄ ſūt in aīa ſcꝫ cōcupiſ-
cibilis. iraſcibilis ⁊ rōnalis. Homo igit
q̄ nūc habet ſeptē dies: qn̄ vnitati eterne
icōmutabiliat ꝯiūget. tūc. viij. dies ha
bebit: ⁊ in illo octauo die ab om̄i pena ⁊
etiā culpa circūcidet. Tercia rō ſumit
penes intellectū tropologicū ſiue mora-
le: ⁊ ſm̄ hoc octo dies diuerſimode poſ-
ſūt accipi. Primꝰ poteſt eē peccati ꝯgni-
tio. p̄s. Quoniā iniq̄tatem meā ego ⁊c.
Secūdꝰ ꝓpoſitū deſerēdi malū ⁊ facien-
di bonū: qd̄ notat i filio prodigo q̄ dixit
Surgā ⁊ ibo ad patrē meū. Terciꝰ pu-
dor de peccato: vn̄ ad ro. vj. Quem enim

fructū hūiſtis tūc in quibꝰ nūc erubeſci-
tis. Quartꝰ timor de futuro iudicio. iob
xxxj. quaſi tumentes ſuper me fluctꝰ ti-
mui deū. Hiero. ſiue comedā. ſiue bibā.
ſiue aliud aliquid faciā. ſep michi vide-
tur illa vox in auribus magis inſonare.
ſurgite mortui. ⁊ venite ad iudiciū. Quī
tus ꝯtritio. vn̄ hiere. vj. luctū vnigeniti
fac tibi planctū amarū. q̄r repente veniet
vaſtator ſup vos. Sextus ꝯfeſſio. p̄s. dixi
cōfitebor aduerſum me iniuſticiam me
am: et tu remiſiſti iniquitatē peccati mei
Septimus eſt ſpes venie. Nā ⁊ ſi iudas
peccatum ſuum cōfeſſus fuerit. tamen
nō in ſpe venie. et ideo non eſt miſericor
diam ꝯſecutus. Octauus eſt ſatiſfactio
⁊ in hac die homo ſpiritualiter circunci-
ditur: nō ſolum a culpa ſed etiā ab omni
pena. Vel duo primi dies ſunt dolor de
perpetratione peccati et deſideriū emen-
dandi. alij duo ꝯfiteri mala que fecimus
⁊ bona que omiſimus Alij quatuor ſūt
orō. lacrimarum effuſio. corporis afflic-
tio. et elemoſinarū elargitio. Vel octo
dies poſſunt eſſe octo quorū diligēs ꝯſi
deratio omnem voluntatē peccati a nobꝭ
circumcidit. Ita q̄ qui vnū diligenter
conſiderauerit vnam magnā dietā faci-
et. Quorū ſeptem enumerat bern̄. dicēs.
Septem ſunt de eſſentia hominis que ſi
homo conſideraret. ieternū nō peccaret
ſcꝫ materia vilis. operatio turpis. exitꝰ fle
bilis. ſtatus inſtabilis. mors triſtabilis.
diſſolutio miſerabilis. ⁊ damnatio dete
ſtabilis. Et octauū poteſt eſſe conſide-
ratio glorie ineffabilis. Quarta ratio
ſumitur penes intellectum allegoricū.
ſiue ſpiritualem. et ſm̄ hoc quinqꝫ dies
erunt quinqꝫ libri moyſi. in quibus con
tinetur lex: duo erūt prophete et pſalmi.
octauus dies erit doctrina euangelica.
Sed in ſeptimis primis diebus non fie-
bat perfecta circumciſio. In octaua aūt
p̄fecta circūciſio fit ab omni culpa et ab
omni pena nunc in ſpe. ſed tandem in re
Quare autē data fuerit circumciſio
ſex ſunt cauſe que notantur in his verſi-

bus. Cauterium ſignum meritum me-
dicina figura. Exemplū olim fuit circū-
ciſio dura. De carne autē circūciſiōis do
mini dicitur ꝙ angel⁹ eā karolo magno
attulit: et ipē eam aquiſgrani in eccīa ſā
cte marie honorifice collocauit. karolus
ꝟo poſtea fertur caroſiū traſtuliſſe. Nūc
autem dicitur eſſe rome in eccīa que dici
tur ſancta ſan ctoꝝ. Unde ⁊ ibidem ſcri-
ptum legitur. Circūciſa caro xpi ſcanda
lia clara Ac vmbilici viget hic pciſio ca
ra. Unde ⁊ ea die fit ſtatio ad ſancta ſan
ctoꝝ. Sed ſi hoc verū ē valde vtiqꝫ mira
bile ē. Cū em̄ caro ipā ſit de veritate hu-
mane nature: credim⁹ ꝙ reſurgente xpo
rediit ad locū ſuuꝫ glorificatum. Aliq
dixerunt: ꝙ hoc verū ſit iuxta opinionē
alloꝝ qui dicunt illud veꝝ eſſe de verita-
te humane nature qđ ab adaꝫ traductū
eſt. ⁊ iſtud ſolū reſurgere. Notanduꝫ
ꝙ oliꝫ a paganis et gentilibus in his ka
lendis multe ſupſtitiones obſeruabant
quas ſancti etiā a xpianis vix extirpare
potuerunt. quas Augu. in quodam ſer
mone cōmemorat. Credentes enim: vt
dicit. Janū ducem quendam deū eſſe: in
his kalendis plurimū venerabantur: et
ei duas facies figurabant. vnam poſt ſe
⁊ aliam ante ſe: quia erat terminus anni
preteriti et principium ſequentis. Rur-
ſus in his kalendis formas monſtruo-
ſas aſſumebant. alij veſtientes ſe pellib⁹
pecudum. alij aſſumentes capita beſtia-
rum. ex quo indicant nō tam habitum
ſe beluinum habere ꝙ ſenſum. Alij tu-
nicas mulieribus veſtibant: nō erubeſcē
tes inſerere tunicis mulierib⁹ militares
lacertos. Alij autē auguria obſeruabāt
vt focum de domo ſua vel aliud qđ cun-
qꝫ beneficium cuilibet petenti tribuant:
dyabolicas etiam ſtrenas. ⁊ ab alijs acci
piunt ⁊ alijs tradunt. Alij in nocte men
ſas laute preparāt. ⁊ ſic tota nocte mane-
re ſinunt: credentes ꝙ p totum annum
conuiuia in tali ſibi habundantia pſeue
rent. Et ſubdit augu. qui de paganoꝝ iꝫ
cōſuetudine aliquid obſeruare voluerit
timendum eſt ne nomen xpianum ei p-
deſſe non poſſit. Qui etiam ſtultus hoī-
bus ludentibus aliquaꝫ humanitatem
impēderit peccatis eoꝝ participem ſe eē
non dubitet. Uobis aūt fratres nō ſuffi-
ciat ꝙ non hoc malū facitis. ſed vbicun-
qꝫ fieri videbitis. arguite corripite caſti-
gate. hec Augu.

Ephiphania do

mini quadruplici decoratur mi-
raculo. et iō quadruplici vocabulo nun
cupatur. Hodie em̄ magi Chriſtū ado
rant. Johannes xpm baptizat. Aquam
in vinum xps mutat. et quinqꝫ milia ho
minum de quinqꝫ panibus ſatiat. Cum
em̄ ibi eſſet. xiij. dierūꝫ: magi ad eū ſtel-
la duce venerūt. Et inde dicitur epipha
nia ab epi qđ ē ſupra: ⁊ phanos appari-
tio. qꝛ tūc deſup ſtella apparuit. ſiue ipē
xps per ſtellam que deſuper viſa eſt ma-
gis: verus deus demonſtratus eſt. Ea-
dem die renouatis viginti nouem annis
cum iam annum triceſimum attigiſſet.
quia habebat viginti nouēꝫ annos. ⁊ tre-
decim dies. Erat em̄ incipiens quaſi an
norum triginta. vt dicit Lucas. Ul' ſm
bedam habebat triginta plenos. qđ ⁊ ro
manā eccīa m tenere aſſerit: tūc inquā in
iordane baptizatus eſt. ⁊ ob hoc vocatur
theophania. a theos qđ eſt deus. ⁊ pha-
nus qđ eſt apparitio: quia tunc tota tri-
nitas apparuit. pater in voce. filius ī car
ne. ſpiritusſanctus in columbe ſpecie. ip-
ſo iterum die reuoluto vno anno: cum
eſſet triginta vel triginta vnius annoꝝ
⁊ tredecim dierum: aquam in vinū mu-
tauit. ⁊ ob hoc vocatur bethania. a beth
quod eſt domus. quia miraculo facto ī
domo verus deus apparuit. Ipſo ſimi-
liter die reuoluto anno cum eſſet annoꝝ
triginta vnius vel triginta duoꝝ qn-
qꝫ milia hominum de quinqꝫ panibus
ſatiauit. ſicut dicit Beda. et ſicut dicit
in illo hymno qui in multis eccleſijs cā-

tatur. et ſic incipit. Illuminans altiſſi-
mus ⁊c. Et ob hoc vocat phagiphania.
a phage quod ē bucca ſiue manducare
De hoc autē quarto miraculo vtrū hac
die contigerit: dubitatur. tum quia ī ori-
ginali bede non ſic expreſſe legitur. tum
quia iohannis ſexto. vbi de hoc miracu-
lo agitur dicitur. Erat autē proximum
paſca ⁊c. Iſta ergo quadruplex appa
ritio iſta die facta eſt. ſed prima facta ē p
ſtellam in preſepio. ſecūda per vocē pa-
tris in iordanis fluuio. tertio p mutati-
onem aque in vinum in conuiuio. ⁊ qr-
ta p multiplicationem panū in deſerto.
Prima aūt apparitio precipue hodie
celebrat. et ideo eius hyſtoriam pſequa-
mur. Nato em̄ domino tres magi hiero
ſolimā venerunt. quorum nomina ī he
breo ſunt appellius. amelius. damaſcus
grece galgalat. malgalat ſarathim: latīe.
Caſpar. balthaſar. melchior. Cuiuſmo-
di autem magi fuerunt hi. de hoc triplex
extat ſentētia ſm ꝙ magus tripliciter dici-
tur. Magus em̄ dicitur illuſor. malefi-
cus et ſapiēs. Dicunt ergo quidam hos
reges ab effectu dictos fuiſſe magos. i. il-
luſores ex eo. ſ. ꝙ herodem illuſerunt: qꝛ
ad eum non redierunt. Unde et dicitur
de herode. videns quoniam illuſus eēt
a magis ⁊c. Magus iterum dicitur ma
lificus. vnde malefeci pharaonis dicun-
tur magi. Et inde dicit Criſ. hos ma-
gos vocatos: dicit enim iſtos fuiſſe male
ficos. ſed poſtea cōuerſos: quibus domi-
nus voluit natiuitatē ſuā reuelare. ⁊ eos
ad ſe adducere: et per hoc peccatoribus
venie ſpem prebere. Item magus idem
eſt quod ſapiens. nam perſice magus. he
braice ſcriba. grece phs. latine ſapiēs dī.
dicunt g magi. i. ſapiētes. vnde ⁊ magi
qſi in ſapientia magni. Uenerunt ergo
hi tres ſapientes ⁊ reges cū magno comi-
tatu hieroſolimā. Sed queritur qua-
re magi hier'm venerunt. cū ibi dñs na-
tus non ſit. Super hoc aſſignat Remi-
gius quatuor rationes. Prima quoniaꝫ
magi tempus natiuitatis xpi agnouerūt
ſed locū ignorauerunt. quia autē hier'ꝫ
erat ciuitas regalis. et ibi erat ſummū ſa-
cerdotium ſuſpicati ſunt. ꝙ tam egregi⁹
puer non niſi in regia ciuitate naſci de-
beret. Secunda vt citius natiuitatis lo-
cum diſcernere potuiſſent cum ibi ſapi-
entes legis ⁊ ſcribe reſiderent. Tertia vt
iudei inexcuſabiles manerent: potuiſſēt
enim dicere. nos quidam natiuitatis lo-
cum cognouimus. tempus autem igno-
rauimus. ⁊ ideo non credidimus. Ma-
gi ergo oſtenderunt iudeis tempus. ⁊ iu
dei magis locū. Quarta vt ſic ſtudio ma
gorum condemnaretur pigricia iudeo-
rum. Nam illi vni prophete crediderūt
Iſti pluribus credere noluerunt. Illi
quērunt regem alienum. iſti non querūt
proprium. Illi venerunt e longinquo.
iſti manſerunt e vicino. Iſti reges fuerūt
ſucceſſores balaam: ⁊ ad viſionem ſtel-
le venerunt propter illam prophetiā pa-
tris ſui. Orietur ſtella ex iacob: ⁊ exurget
virga de iſrahel. Aliam cauſam vnde
iſti moti ſunt ad veniendum ponit criſ.
In originali ſuper Math: aſſerens quoſ
dam dicere. ꝙ quidam ſecretorum inſpe
ctores elegerunt de ſeipſis duodecim. et
ſi quis moriebatur. filius eius aut aliqs
propinquorūꝫ in eius loco ſubſtituebā-
tur. Hi ergo p ſingulos annos poſt mē-
ſem aſcendebant ſuper montem victori
alem et ita tribus diebus ibidem morā-
tes ſe lauabant: ⁊ orabant deum: vt eis
illam ſtellam quam balaam predixerat:
oſtenderet. Quadam igitur vice. ſcilicꝫ
in die natalis domini dū ſic ibidem ma-
nerent ſtella quedam ad eos ſuper mon-
tem venit. que habebat formam pulcer-
rimi pueri. ſuper cuius capite crux ſplē-
debat que magos allocuta eſt dicens.
Ite velociꝰ in terram iuda: et ibidēꝫ re-
gem quem queritis natum inuenietis:
tunc illi continuo venire ceperunt. Sed
quomodo in tam prauo tempore ſcilicet
in tredecim diebus per tanta terrarum
ſpacia venire potuerunt. ſcꝫ ab oriēte vſ-
qꝫ in hieruſalem que in medio mūdi eſt

ee ſita: Dicendum ē ſm remigiũ quoniã
talis puer ad quē ꝓperabant eos in tam-
breui ſpacio ꝑducere potuit. Uel poteſt
dici ſm hieronimũ ꝙ ſup dromedarioſ
venerũt. q ſũt aīalia velociſſima. q tãtũ
currũt vna die quãtũ equus in tribꝰ. vñ
dr̄ dromodarius a dromos qḋ ē curſus
⁊ ares qḋ ē vtus. Cũ ergo hieroſolimaꝫ
veniſſent interrogauerũt dicētes. Ubi ē
q natus ē rex iudeoꝝ. Nō eñ interroga
uerunt an natus ſit. qꝛ hoc credebant. ſꝫ
q̃runt vbi natus ſit. Et q̃ſi aliq̃s interro
gaſſet eos. vñ ſcitis hũc regē natũ eē. re-
ſponderũt. Uidimꝰ ſtellã eiꝰ in oriente:
⁊ venimꝰ adorare eũ. hoc ē nos exiſtētes
in oriente. vidimꝰ ſtellã eius. i. natiuitat̄
oſtenſiuã. Uidimꝰ in quã ſup iudeã po-
ſitã. Uel nos exiſtētes in nr̄a regione vi-
dimꝰ ſtellã eius in oriente. i. in orientali
p̄te. His verbis ſicut dicit Remigiꝰ ī ori
ginali: verũ hoiem ⁊ verũ regē ⁊ verum
deũ cõfeſſi ſunt. Uerꝫ hoiem cũ dixerũt
vbi eſt qui natus eſt. Uerũ regē cũ aiũt
rex iudeoꝝ. Uerũ deũ cũ ſubiungunt ve
nimus adorare eũ. p̄ceptum eñ fuit vt
nullus niſi ſolus deus adoraret. Sꝫ
herodes hoc audiens turbatus ē ⁊ omis
hieroſolima cũ illo. et hoc triplici de cã.
Primo ne iudei regem natũ tanq̃ ſuuꝫ
recipent: ⁊ ſe tanq̃ alienigenam expelle-
rēt. Unde criſoſtomꝰ. Sicut ramũ arbo
ris in excelſo poſitũ leuis etiaꝫ aura mo-
uet ſic ⁊ ſublimes homines ī culmine di
gnitatē exiſtentes. leuis etiã fama cõtur
bat. Secundo ne a romanis culpari poſ
ſet. ſi aliq̃s ibi rex vocaretur quem augu
ſtus nõ cõſtituit. Sic eñ ordinauerãt
romani: vt nullus deus vel rex ſine ſui li
centia ⁊ imperio diceretur. Tertio qm̄
ſicut dicit Gregoriꝰ. Celi rege nato: rex
terre turbatus ē: quia nimiꝝ altitudo ter
rena confundit᷑. dũ celſitudo celeſtis ape
rit᷑. Omis etiã hieroſolima cuꝫ illo tur-
bata ē triplici de cã. Primo qꝛ impij gau
dere nequeũt de aduentu iuſti. Secũdo
vt regi turbato adularent᷑ per hoc ꝙ ſe
ſimiliter turbatos oſtenderent. Tertio

quia ſicut ſeſe ventis concutiētibus vñ-
da concutitur. ſic et regibus ſeſe adinui-
cem certantibus populus ꝯturbat᷑. ⁊ iō
ex hoc timuerunt: ne ſcilicet p̄ſenti ⁊ fu-
turo rege adinuicem certãtibꝰ ipi ꝑtur-
bationibus inuoluerent᷑. hec rõ ē criſo.
Tunc herodes omēs ſacerdotes ⁊ ſcri-
bas conuocans ſciſcitabatur ab eis vbi
xp̄s naſceretur. Cũq̃ꝫ autē ab eis didiciſ-
ſet ꝙ in bethleem iude: vocatis ad ſe claꝫ
magis: diligenter ab eis didicit tp̄s ſtel-
le: vt videlicet ſciret quid faceret ſi ad ſe
magi non redirent. Dixitq̃ꝫ eis vt inuen
to puero ei renunciarēt: ſimulans ſe vel-
le adorare queꝫ volebat occidere. Et
nota ꝙ cũ magi hieroſolimã ingreſſi fu-
iſſent. ſtelle ducatum amiſerunt. ⁊ hoc ꝓ
pter tres rationes. Prima vt de loco na-
tiuitatis xp̄i querere cogerentur. vt ſic d̄
ipius ortu certificarentur tam per ſtelle
apparitionē q̃ ꝓphetie aſſertionē. ſicut ⁊
factũ eſt. Scḋa qm̄ auxiliũ querētes hu-
manum: iuſte perdere meruerũt diuinũ
Tertia qm̄ ſigna infidelibus data ſunt
ſm aplm: ſed ꝓphetia fidelibus. ⁊ iō ſi-
gnum datũ iſtis dum adhuc eſſent infi-
deles non debuit apparere dum eſſent ī-
ter iudeos fideles. Hec triplex rõ tangit᷑
in gloſa. Cum autē hieruſalem egreſſi
fuiſſent ſtella antecedebat eos vſq̃ꝫ dum
veniſſet ſupra vbi erat puer. De hac ſtel-
la cuiuſmodi fuerit: tres ſũt opiniones:
quas ponit Remigius ī originali. Qui-
dam dicunt fuiſſe ſpm̄ ſctm̄ vt ille q poſt
modũ deſcendit ſup dominũ baptizatũ
in ſpecie columbe: apparuerit etiã magiſ
in ſpecie ſtelle: Alij vt criſo. dicunt ꝙ fue
rit angelus. vt ipſe qui apparuit paſtori
bus. apparuerit et magis: ſed ipſis paſto
ribus iudeis tanq̃ rationē vtētibus ap
paruit in forma rõnali. gentilibus vero
tanq̃ irrationabilibꝰ in ſpecie irrationa
lis. Alij: quod verius creditur: ꝙ fuerit
ſtella d̄ nouo creata. que peracto ſuo mi
niſterio rediit in preiacentem materiam.
Iſta autē ſtella: ſm ꝙ dicit fulgentiꝰ
differrebat ab alijs in tribus. ſcꝫ ī ſitu. qꝛ

non erat localiter ſita in firmamento. ſꝫ p̄
debat in meditullio aeris ꝓximo terre.
In fulgore. qꝛ ceteris erat ſplendidior.
qḋ inde pꝫ. quia ſplendorem eius non
poterat ſplēdor ſolꝭ obfuſcare. imo ī meri-
die luciſſima apparebat ī motu qꝛ p̄ce
debat magos more viatorꝝ nõ. n. moue-
bat᷑ motu circulari: ſed q̃ſi motu animali
⁊ proceſſiuo. Alie tres differentie tangũ
tur in glo. Math. ij. que incipit ſic. hec
ſtella dominice natiuitatis ⁊c. Prima
in origine. quia alie in mundi principio
ſunt facte. hec modo. Secunda in offi-
cio: quia alie facte ſunt: vt ſint in ſigna et
tēpora. vt dicit᷑ Geñ. j. hec autē vt magis
viam preberet. Tertia in duratione: qꝛ
alie ſunt perpetue. hec completo officio
ſuo rediit. in materiã preiacentem.
Cum autē ſtellam vidiſſent: gauiſi ſũt
gaudio magno valde. Notandum qḋ
q̃ntuplex eſt ſtella quam iſti magi vide-
runt. ſcꝫ ſtella materialis. ſtella ſpiritua-
lis. ſtella intellectualis. ſtella rationalis.
⁊ ſtella ſupſubſtantialis. Primam ſcilicꝫ
materialē viderũt ī oriēte. Scḋam ſcilicꝫ
ſpũalē q̄ ē fides viderũt ī corde. Niſi. n.
hec ſtella ſcꝫ fides prius in eorum corde
irradiaſſet: nequaq̃ ad viſionem prime
ſtelle veniſſent. Habuerunt enim fidem
de eius humanitate cum dixerunt. vbi
eſt qui natus eſt: ⁊ de eius regali dignita
te cum dixerunt: rex iudeorum: ⁊ de eius
deitate. cum dixerunt venimus adorare
eum. Tertiam ſcilicet intellectualem. q ē
angelus viderunt in ſomno. quando ꝑ
angelum ſunt admoniti ne redirent ad
herodem. ſed ſm quandã gloſam nõ an
gelus. ſed ipſe dominus eos admonuit.
Quartam ſcꝫ rationalem que fuit beata
virgo viderunt in diuerſorio. Quintaꝫ
ſcꝫ ſuperſubſtantialem que fuit xp̄s vide
runt in preſepio. ⁊ de hac duplici dicitur
Intrantes domum inuenerũt puerum
cum maria matre eius. Quelibet autem
iſtarum dicitur ſtella. De prima pſal. lu-
nam ⁊ ſtellas que tu fundaſti. De ſcḋa
ecc̃. xliij. Species celi. id eſt celeſtis hoīs

gloria ſtellaruꝫ. id eſt virtutum. De ter-
tia Baruth. iij. Stelle autem dederunt
lumē in cuſtodijs ſuis. ⁊ letate ſunt. De
quarta. Aue marꝭ ſtella. De q̄nta. Apo
calipſis vltimo. Ego ſum radix ⁊ genuſ
dauid. ſtella ſplendida ⁊ matutina. pro-
pter viſionem prime ⁊ ſecunde ſtelle ma
gi gauiſi ſunt gaudio. propter viſionem
quarte gauiſi ſunt. Propter viſionem
tertie ſtelle gauiſi ſũt gaudio magno pro
pter viſionem quinte gauiſi ſunt gaudio
magno valde. Uel ſicut dicit gloſa. Il-
le gaudet gaudio qui de deo gaudet: q ē
verum gaudium. ⁊ addit magno. quia
eo nihil eſt maius. ⁊ valde: quia de ma-
gno poteſt alius plus. alius minus gau-
dere. Uel per horum verborum exaggre
gationem voluit oſtendere euangeliſta
ꝙ homines plus gaudent de rebus per-
ditis ⁊ iterum inuentis. q̃ de ſemper poſ
ſeſſis. Cũq̃ꝫ domunculam intraſſent
⁊ puerum cum matre inueniſſent: flexis
genubus ſinguli hec munera obtulerũt
ſcꝫ aurũ thus ⁊ mirram. Hoc exclamat
Aug. dicens. O ſtupenda infantia cui ⁊
aſtra ſubduntur. cuius eſt ille magnitu-
dinis ⁊ ſuperne glorie. ad cuius pannos
⁊ angeli excubant ⁊ ſidera obſecundant
⁊ reges trepidant. ⁊ ſectatores ſapientie
geniculantur: O beatam tugurium. O
ſedes dei ſecunda poſt celum. vbi nõ lu-
cerna lucet. ſed ſtella. O celeſte palaciuꝫ.
in quo habitat non rex gemmatus. ſed
deus incorporatus. Cui erat pro molli-
bus thoris dura preſepis. pro laqueari-
bus aureis fumigata culminum tecta.
ſed ſyderis obſequio decorata. Stupeo
cũ video pannos ⁊ intueor celos. Eſtuo
cum aſpicio in preſepio mendicum. Et
ſuper aſtra preclarum. Item Bernardꝰ
Quid facitis o magi quid facitis: Lactã
tem puerum adoratis in tugurio vili: in
vilibus pannis. ergo ne deꝰ ē iſte. Quid
facitis ꝙ aurum offertis. ergo rex eſt iſte
Et vbi aula regia: vbi thronꝰ: vbi curie
regalis frequentia. Nunquid aula ē ſta
bulum. thronus preſepiũ. curie freq̄ntia

ioſeph ⁊ marie. Iſti inſipientes facti ſūt
vt fierent ſapientes. De hoc etiam ſic di=
cit Hilarius in lib. ſcđo de trinitate. Pa
rit virgo. ſed partus a deo eſt. infans va=
git laudantes angl'l audiunt. pāni ſor=
dēt. deus adoratur. Itaqꝫ ꝑtātis digni=
tas nō amittit: dū carnis humilitas pre
dicat. Ecce qm̄ in xp̄o puero nō tm̄ fu=
erunt humilia ⁊ infirma: ſed etiā diuina
ſublimia ⁊ excelſa. De hoc etiā dicit hie=
ro. ſuper epl'am ad hebreos. Reſpic̄ cu=
nas xp̄i vide ꝑiter ⁊ celum vagientem ī
p̄ſepio intuens infantē. ſed angelos ſil'
auſculta laudātes. Herodes pſequitur:
ſed adorāt magi. ignorāt phariſei. ſꝫ ſtel=
la demōſtrat. baptizat a ſeruo ſꝫ vox dei
deſuper tonātis auditur. aquis imergit:
ſed columba deſcendit imo ſpiritus ſāctꝰ
in colūba. Quare aūt magi huiuſmōi
munera obtulerūt. multiplex eſt ratio.
Prima quoniam traditio antiquorum
fuit: vt dicit remigius vt nullus ad deū
vel ad regē vacuus introiret. Per ſe aūt
⁊ caldei talia munera ꝯſueuerāt offerre
Iſti enim: vt dicit in hiſtoria ſcolaſtica.
venerunt a finibus perſarū et caldeorꝫ
vbi eſt fluuius ſabba. a quo ⁊ ſabbea di=
citur regio. Secunda que eſt bern. quo=
niam beate virgini aurū obtulerūt pro=
pter inopie ſubleuationē. thus ꝓpter ſta=
buli fetorem. mirram propter membroꝝ
pueri conſolidationē ⁊ malorū vermiū
expulſionem. Tercia quoniā aurum ad
tributum. thus ad ſacrificiū. mirra ad ſe
pulturaꝫ ꝑtinet mortuoꝝ. ꝑ hec tria ḡ in
xp̄o itimat regia poteſtas. dīna maieſtas
et humana mortalitas. Quarta quoniā
aurum ſignificat dilectionē. thus oīonē
mirra carnis mortificationē. et hec tria
xp̄o debemus offerre. Quinta quoniam
per hec tria ſignificant tria que erant in
xp̄o. ſcꝫ diuinitas p̄cioſiſſima: anima de=
uotiſſima. et caro integra et incorrupta.
Hec tria ſignificabantur per illa q̄ erant
in archa. Nam virga que floruit caro ē
xp̄i q̄ reſurrexit. ps. Et refloruit caro ⁊c̄
Tabule vbi erāt ſcripta p̄cepta: ē anima
in qua ſunt om̄es theſauri ſciē et ſapiētie
dei abſconditi. Manna deitas que ha=
bet omnem ſaporem ⁊ omnem ſuauitatē
Per aurum ergo qđ eſt precioſius omni
bus metallis intelligit diuinitas precio=
ſiſſima. Per thus anima d̄uotiſſima. qr
thus ſignificat deuotionē ⁊ orationē. ps.
Dirigat oratō mea ⁊c̄. Per mirraꝫ que
conſeruat a corruptione caro ī corrupta.
Admoniti autē magi in ſomnis ne
redirēt ad herodem: per aliam viam re=
uerſi ſunt in regionem ſuam. Ecce quo=
modo magi profecerunt. nam ſtella duce
venerunt per homines. īmo per ꝓphetā
edocti ſunt angelo duce redierūt: et ī xp̄o
quieuerunt. Horum corpa mediolani ī
eccleſia que nunc eſt fratrum predicato=
rum. olim quieſcebant: ſed nunc colonie
requieſcunt. Nam eorū corpa primo
per helenaꝫ ꝯſtantini matrem rapta in
conſtātinopolī tranſlata. poſtea ꝑ ſāctuꝫ
cuſtorgiū ep̄m mediolanum tranſlata.
Sed per heinricum imperatorē poſtquā
mediolanum poſſedit: in coloniam ſup
renū fluuiū ſūt delata. vbi in magna re=
uerētia ⁊ populi d̄uotione choruſcāt.

Paulus primꝰ he

remita. vt teſtat hiero. qui eius
vitam conſcripſit feruente decij perſecu=
tione heremū vaſtiſſimum adijt ibiqꝫ in
quadam ſpelunca. lx. annis hominibus
incognitus permāſit. iſte autem decius
dicit fuiſſe galienus qr fuit binomius. q̄
cepit anno domini. cclvj. Uidens enim
ſanctus paulus xp̄ianis tot tormentorū
genera irrogari: in heremū aufugit. Eo
ſiquidem tempe duo iuuenes xp̄ani cō=
prehenduntur. quorū vnus toto corpore
melle perungitur. ⁊ ſub ardore ſolis acu
leis muſcarum et ſcrabonum et veſparū
lacerandus exponitur. Alter vero mol=
liſſimo lecto imponitur ⁊ in loco ameniſ
ſimo collocatur. vbi aeris erat tempies.
riuulorum ſonitus. cantus auium. ⁊ flo=

rum olfactus. funibus tamē floreis colo
ribus obtectus ſicut uenis cingit. vt ma=
nibus vel pedibus ſe iuuare non poſſet.
Adeſt quedā iuuēcula corpore pulcerri
ma et aīo impudica que ⁊ impudice tra
ctat iuuenē dei amore repletum. Cū aūt
ille in carne motus cōtrariꝰ rōni ſenſiſſꝫ
non habens arma quibus ab hoſte ſe e=
ruat. linguam propriam dentibus ſuis
incidit. et in faciem impudice expuit: et
ſic temptationē dolor fugauit: ⁊ trophe=
um laude dignum promeruit. Horum
et aliorum penis ſanctus Paulus terri=
tus heremum petijt. Eo tempore cū an=
thonius primum ſe inter monachos he=
remicolam cogitaret in ſomnis alium ſe
multo meliorem heremū incolere edo=
cetur. Qui dum eū per ſiluas inquireret
obuium habuit hypocētauꝝ hominem
equo mixtum qui ei viam dexteram de=
monſtrauit. Poſtmodū obuium habu=
it animal ferens fructus palmarū ſupra
imagine hominis inſignitum. deorſum
v̄o capre formam habens. qui dum ip̄m
per deum coniuraret vt ſibi diceret quis
eſſet. Reſpondit ſe eſſe ſatyrū deuꝫ ſiluā=
rum ſm̄ errorem gentilium. Poſtremo
obuiauit ei lupus qui eum ad cellam ſā
cti Pauli ꝑduxit. Paulus autē antho=
nium p̄ſentiens oſtium ſera clauſit. An=
thoniꝰ v̄o rogat vt ſibi apiat: aſſerens ſe
nunꝙ̄ inde receſſurū: ſꝫ ibi potiꝰ moritu
rū. victus Paulus ei apuit ſtatimqꝫ am
bo in amplexus ruunt. Cūqꝫ hora pran
dij adeſſet: coruus duplicataꝫ panis par
tem attulit. Cūqꝫ de hoc anthoniꝰ mi=
raret. Reſpondit Paulus ꝙ deꝰ ſibi oī
die tale miniſtrabat. Et annonā ꝓpter
hoſpitē duplicauerat. Pia lis oritur ꝗs
magis dignus eſſꝫ panē diuidere. defert
Paulus hoſpiti ⁊ anthoniꝰ ſeniori. Tā
dem vterqꝫ manū apponunt ⁊ in equas
partes panē diuidūt. Cūꝫ aūt anthoniꝰ
rediens ⁊ iā celle ſue appropinquaret vi
dit angelus Pauli aīam deferentes q̄ cū
velocit rediens inuenit corpus pauli fle
xis genubus in modū orantis erectum
ita vt ipſum viuere eſtimaret. ſed cū ip̄e
mortuuꝫ didiciſſet ait. O ſancta anima
que gerebas in vita in morte monſtraſti
Cum autem non haberet vnde ſepultu=
ram faceret: ecce duo leones aduenerūt.
⁊ foueam parauerūt ſepultoqꝫ eo ad ſil=
uam redierunt. Anthonius autem tuni
cam pauli ex palmis cōtextaꝫ aſſumpſit
qua poſtmodum in ſolennitatibus vte=
batur. Obijt autem circa annum domi=
ni. cclxxxvij.

Remigius dicitur

a remi quod eſt paſcēs ⁊ geos qđ
eſt terra. quaſi paſcens terrenos doctrīa.
Uel remigius dicitur a remi quod ē pa
ſtor. et geon qđ eſt luctatio. quaſi paſtor
⁊ luctator. pauit enim gregem ſuum ver
bo predicationis. exemplo conuerſatio=
nis ſuffragio oratiōis. Eſt etiam triplex
genꝰ armoꝝ. ſ. defenſiōis vt ſcutum. pu=
gnationis vt gladius. munitionis vt lo=
rica ſiue galea. Luctatus eſt igitur cōtra
dyabolum ſcuto fidei. gladio verbi dei.
⁊ galea ſpei. Eiꝰ vitā remenſ ignarius ar
chiep̄s ſcripſit.

Remigius doctor

egregius ⁊ confeſſor domini glo
rioſus. a quodam heremita naſci taliter
eſt preuiſus. Cum enim vuandalorum
ꝑſecutio fere totam franciam deuaſtaſſꝫ
quidam recluſus vir ſanctus qui lumen
oculorum amiſerat. pro pace eccleſie gal
licane crebris orationibus dominum ex=
orabat. Et ecce angelus domini in viſu
ei aſtitit: eiqꝫ dixit. Scito ꝙ mulier illa
nomine cilina. filium nomine Remigi=
um generabit. qui gentem ſuam a malo
rum incurſibus liberabit. Cumqꝫ euigi=
laſſet ſtatim ad domum ciline venit. Et
quod viderat enarrauit. Cumqꝫ illa nō
crederet eo qđ anus iam eſſet. Ille re=
ſpondit ſcias ꝙ cū puerum ablactaueriſ
oculos meos de lacte tuo perūges ⁊ con

tinuo mihi viſum reſtitues. Cūq; per
ordinē hec oīa contigiſſent. Remigius
mūdū fugit et recluſoriū intrauit. Creſ=
cente aūt eius fama cū eſſet vigītiduorū
annoꝝ ab oī populo remenſis archiepūs ē
electus. Tante aūt māſuetudinis fuit.
ꝙ etiā ad menſā eius paſſeres veniebāt
⁊ de manu eiꝰ reliqas ciboꝝ comedebāt.
Quodā tpe cū in domo cuiuſdā mrone
hoſpitatus fuiſſet. ⁊ illa modicū vini ha
beret: Remigius celariū introiuit ⁊ ſup
doliū crucē fecit. Cūq; ibidē oraſſ; mox
deſup vinū egredit: ita ꝙ p mediū cela=
riū fundebat. Cū autē clodoneꝰ rex fran
cie tūc tpis gentilis eēt: nec ab vxore ſua
xpianiſſima conuerti poſſet: vidēs ꝙ in=
finitus exercitus alamanoꝝ ſup ſe veniſ
ſet. dño deo quē vxor ſua colebat votu;
vouit. ꝙ ſi de alamanis ſibi victoriā cō
cederet: mox fidē xpi reciperet. Qd cū fuiſ
ſet ad libitū conſecutus: btm remigium
adijt. et ſe baptizari popoſcit. Cūq; ad
fontē baptiſmatis adueniſſent. nec ibidē
ſacrū criſma haberent: ecce columba que
dā ampullā cū criſmate in roſtro detulit
de quo regē pontifex liniuit. Hec autem
ampulla in remenſi eccia conſeruat: ⁊ in
de vſq; hodie reges francie inungunt.
Poſt longū tps cum genebaldus vir ꝓ
uidus neptē beati remigij in vxorē hēret
⁊ ſe religionis cauſa mutuo abſoluiſſent
pdictum genebaldu; beatus Remigiꝰ
laudunenſe epm ordinauit. at genebal=
dus cu; vxorē ſuā cā inſtruēdi ad ſe ſepiꝰ
venire pmitteret: ex frequēti colloquio
animꝰ eius in cōcupiſcentiā inflāmatur:
⁊ vſq; in pctm ſecum ꝓlabit: q̇ concipi=
ens ⁊ filiū pariens hoc epo intimauit et
ille cōfuſus ad eā remiſit dicens. qm pu=
er de latrocinio acquiſitus ē: volo vt la
tro vocetur. Ne autē ſuſpitio aliqua ori
retur: vxorem ſuā ſicut prius ad ſe veni=
re permiſit. verūtamen poſt predicti pec=
cati fletum: ſecum ruit iteꝝ in pctm. que
cū filiā peperiſſet. ⁊ hoc epo retuliſſet: il=
le reſpondit illā filiam vulpeculam no=
minate. Tandem ad ſe reuerſus. beatū
Remigium adijt: ⁊ ad pedes ſuos ꝓci=
dens ſtolam de collo ſuo deponere volu
it. Qd cu; ſctūs Remigiꝰ ꝓhibuiſſet. et
ab eo quid accideret audiuiſſet: blande
eū ꝯſolans ipm in quadā cellula parua
p ſeptē annos recluſit. et ipſe interim eiꝰ
ecciam gubernauit. Septimo igit anno
cū in cena dñi in orōne pſiſteret: angelus
dñi eidē aſtitit: ⁊ pctm ſuū ſibi dimiſſu;
ꝓhibuit: ac vt foras exire debeat imparit
Cui cū rñdiſſet nō poſſū qm dñs meus
remigius oſtiu; hoc clauſit ⁊ ſigillo ſuo
muniuit. Angelus ait ecce vt ſcias tibi ce=
lum aptu; eē: hoc etiā oſtium ſaluo ſigil
lo nunc apiet. Statimq; vt dixerat ē ap=
tum. Tunc genebaldus iactans ſe i me=
dio oſtij in modum crucis ait: etiā ſi do
minus meus ihs xps ad me veniret huc
hinc nō egrediar niſi dñs meus remigiꝰ
hūc veiat q̇ me recluſit. Tūc. s. Remigiꝰ
ad admonitiōe; angeli laudunū venit:
⁊ ipm in locū ſuū reſtituit. q̇ vſq; ad obi=
tum in ſanctis opibus pſeuerauit. ⁊ latro
filius eius in epatu eidem ſucceſſit: q̇ eti=
am ſanctꝰ fuit. Tādē ſctūs Remigiꝰ mul
tis clarus virtutibꝰ. in pace qeuit circa
annum dñi quingenteſimum.

Ilariuſ dictus ē

quaſi hilaris. Quia in ſeruitu=
te dei valde hilaris fuit. Vel hilarius q̄
ſi alarius. ab altus et ares virtꝰ. quia fu=
it altus in ſcientia. ⁊ virtuoſus in vita.
Vel hilarius dicitur quaſi ab ile quod
eſt quaſi p̄mordialis materia: que obſcu
ra fuit ipſe enim in dictis ſuis magnā hz
obſcuritatem ⁊ ꝓfunditatē.

Ilarius pictauo

rum vrbis epiſcopus. regionis
equitanie oriundus quaſi lucifer reful=
gens inter aſtra proceſſit. hic vxorem pri=
mitus habens et filiam in laicali habitu
monaſticam vitam ducebat. Tandem
in vita et ſcientia proficiens: in epiſcopū
ē electꝰ. Cū igit beatꝰ Hilariꝰ nō ſolū ci
uitatē ſuam. ſed etiā totam frāciā ab he=

reticis defenſaret. ad ſuggeſtionē duorū
epoꝝ: q̇ hereſi fuerāt deprauati ab impa=
tore: qui hereticorū fautor erat: cū beato
euſebio vercellenſi epo eſt in exiliu; re=
legatus. Deniq; cum vbiq; arriana here
ſis pullularet. ⁊ ab impatore lnīa data eſ
ſet. vt omnes epi conuenirent ⁊ de veri
tate fidei diſputarent. cū ſctūs Hilariꝰ
aduenīſſ; ad petionē dictoꝝ epoꝝ q̇ eiuſ
eloquentiā ferre nō poterant: pictauiam
redire cōpellitur. Cū aūt ad inſulā gali
nariam q̄ tota: erat plena ſerpentibus ap
propinquaſſet. et in ipam deſcēdiſſ;: om
nes ſerpentes ex ſui viſione fugabat: ⁊ in
medio inſule palum vixit. nec amplius
libertas data eſt illis occupare qd vetu=
it: tanꝗ pars inſule non ſit terra ſ; pela=
gus. Cū ergo pictauie eſſet quēdā infan
tem ſine baptiſmo defunctū ſuis orōni=
bus ad vitam reſtituit. Nā tādiu iacuit
in puluere donec pariter ſurgerēt ſenex
de orōne ⁊ infans de morte.

Cū filia eius apia maritū vellet acci=
pere hilarius pr̄ eius ei p̄dicauit. ⁊ in ſa=
cre virginitatis ꝓpoſito confirmauit: ꝗ
dū ille firmā conſiderās ⁊ ne aliquando
flecteretur formidans dñm inſtantius
exorauit: vt eā ad ſe reciperet nec vltra viue
re pmitteret. qd ⁊ factū ē nā poſt paucos
dies ad dñ; migrauit quā ipē ꝓprijs ma
nibus ſepeliuit. qd mr̄. b. apie cōſiderās
ep; rogauit vt ſibi qd ⁊ filie īpetraret qd
⁊ fecit: ⁊ ipam orōe ſua ad regnū pmiſit
Eo tpe leo papa hereticoꝝ pfidia de=
prauatus: oīm epoꝝ cōſiliū conuocauit
q̇bus conuocatis: hilarius nō vocatꝰ ad
uenit. Qd cū audiēs papa p̄cepit ne ali=
quis ſibi aſſurgeret nec aliquē locū dare;
Cū g̊ ingreſſus fuiſſet: dixit ad eū papa.
tu es hilarius gallus. et ille. Nō ſū gal=
lus ſ; de gallia. i. non ſū in gallia natus
ſ; de gallia epus. Cui papa. ⁊ ſi tu es hi=
larius de gallia: ego ſū leo romane ſedis
apl̄icus ⁊ iudex. Cui hilarius ⁊ ſis leo
nō de tribu iuda. ⁊ ſi iudicas reſidens ſ;
nō in ſede maieſtatis. Tūc papa cū indi
gnatione ſurrexit dicens. modicū preſto=
lare donec redeam ⁊ tibi quid mereris
reddam. Cui hilarius ſi nō redieris qs
mihi pro te reſponſurus erit: ⁊ ille conci=
tus redibo: ⁊ tua; ſupbiam humiliabo.
Cū ergo papa ad ſecreta ſue nature iuiſ
ſet: diſſenteria periit: Et oīa inteſtina ibi
dem ꝓijciens: miſerabiliter vitam fini=
uit. Interea videns hilarius ꝙ nullus
ſibi aſſurgeret. patienter ferens in terra;
ſe poſuit dicens. domini eſt terra. Stati=
q; nutu dei terra quā inſederat ſurſu; ſe
extulit: ⁊ vſq; ad equalitatem alioꝝ epo=
rum ſe leuauit. Cūq; igitur papa miſe=
rabiliter nunciaretur defūctus: aſſurgēs
hilarius omēs epos in fide catholica cō
firmauit: et confirmatos ad ꝓpria remi=
ſit. Hoc aūt miraculum de morte leoniſ
pape dubitatiōm hz. tū quia hiſtoria ec
cleſiaſtica vel triptica nihil d hoc loquit
tu; quia aliquē papā talis nominis tūc
fuiſſe cronica nō teſtat. tñ quia hieroni.
dicit. ſācta romana eccleſia ſemp imma=
culata pmanſit. ⁊ in futuro manebit ſi=
ne vlla hereticoꝝ inſultatione. Poſſ; tñ
dici ꝙ tunc fuiſſet aliquis papa ſic voca=
tus non quidam canonice electus ſ; ty=
rannice intruſus. vel forte liberius papa
qui conſtantio heretico fauebat alio no=
mine dictus eſt leo. Tandem multis
miraculis ꝑpetratis cum beatus hilariꝰ
infirmatꝰ obitum ſuū imminere cogno=
ſceret. leontiū pſbm que maxime dilige=
bat ad ſe vocauit ⁊ nocte iminente vt fo=
ras exeat admonuit. ⁊ ſi quid audiret ve
renunciet impauit. Ille iuſſa cōplens.
voces adhuc ciuitatis tumultuantis ſe
audiſſe reuertens expoſuit. ⁊ cū circa eu;
vigilaret. finem eius expectās media no
cte iterū iubet exire. et qd audiret iacen=
ti referret: qui cū ſe nihil audiſſe renun=
ciaſſ;: mox nimia claritas quā etiā predi=
ctus pſbyter ſufferre nō poterat ad eū in
trauit: et ſic paulati recedente lumīe ad
Dominū migrauit. Floruit aūt circa an=
nu; dñi. ccc[x]l. ſub cōſtantio. Cū duo
mercatores maſſā cere ꝯmūt hrent. ⁊ vnꝰ
altero remittente eā ad altare ſcti hilarij

obtuliſſet ſtatim p mediū diuiſa. pſ vna
remāſit:reliqua renitenti deuenit.

Acharius dici

tur a macha qđ ē ingeniū. ⁊ ares
virtus. vel dicitur a macha qđ ē pcuſſio
⁊ rio mgr̄. fuit em̄ ingenioſus cōtra de-
monis fallaciā: virtuoſus q̄tū ad vitā:
pcuſſio in donatione corporis; mgr̄ in regi
mine prelationis. vel macharius. id eſt
beatus.

Achari⁹ abbas

deſcendit de ſciti. ⁊ intrauit dor-
mire in monumento vbi ſepulta erant
corpora paganorum et extraxit vnū cor-
pus ſub caput ſuū tanq̄ plumatiū pul-
uinar. Demones autē volentes eū terrē:
vocabant quaſi vnā mulierem dicentes.
ſurge veni nobiſcū ad balneū. et alter de
mon ſub ipo tanq̄ ex mortuo illo dice-
bat pegrinū quēdā habeo ſup me et non
poſſū venire. Jlle autē non expauit. ſed
tūdebat corpus illud dicens. Surge et
vade ſi potes. ⁊ audientes demones fu-
gierunt voce magna clamātes. Uiciſti
nos dn̄e. Dū aliqn̄ abbas macharius
a palude ad cellā ſuā preteriret: occurrit
ei dyabolus cum falce meſſoria ⁊ volens
eū cū falce pcutere: non potuit. Et dixit
ei. Multam violentiam patior a te ma-
chari. q: nō poſſū pualere aduerſum te.
Ecce em̄ quicq̄d tu facis ⁊ ego facio. ie-
iunas tu: et ego penitus nō comedo. vi-
gilas tu: ⁊ ego oīno nō dormio. Unū ē
ſolūmō in q̄ me ſupas. Et dixit abbas.
qđ ē illud. Cui ille. hūilitas tua p quā
nō pualeo aduerſū te. Dū tēptatōes
ipm nimiū moleſtarēt. ſurgēs ⁊ magnū
ſaccū arena habueris ſuis ſup imponēs:
dieb⁹ multis ſic p deſertū ibat. quē theo-
ſebius inueniēs dixit. Abba cur tantū
on⁹ portas. Et ille vexo vexantē me.
Abbas macharius vidit ſathanā tranſ-
euntē in habitu hominis et habentē ve
ſtimentū lineū laceratū. ⁊ p oīa foramina
depēdebant ampulle ⁊ dixit ei. Quo va-
dis: ⁊ ille. Uado potionare fratres. Cui
macharius quare tot ampullas portas:
reſpondit. Guſtū fratribus porto. et ſi
vnum alicui non placebit: offeram aliō
vel tertium. ⁊ ſic p ordinē vt aliquod pla
ceat. Et cū rediret dixit ei macharius.
Quid feciſti. reſpondit. Omnes ſācti ſūt
⁊ nemo mihi acquieuit niſi vnus q̄ vo-
catur theociſtus. Surgens aūt machari
us illuc iuit ⁊ fratrem tentatū inueniēs
ſua eū exhortatione conuertit. Poſt
hec iterū eum machari⁹ inueniēs dixit. q̄
vadis. Cui ille. Ad fratres vado. reuer-
tenti occurrit ſenex ⁊ dixit. Quid faciūt
fratres illi: cui dyabolus: Male. Et di-
xit. Quare: q: oēs ſancti ſunt: ⁊ qđ ē ma
ius malū. vnū quē habebā: amiſi. ⁊ oī-
bus ſāctior fact⁹ ē. Audiēs hoc ſenex gra
tias agit deo. Quodā die ſanct⁹ ma-
chari⁹ caput defuncti repit. ⁊ dum oraſſ;
interrogauit illud cui⁹ caput fuerit. ⁊ re-
ſpondit ſe fuiſſe paganū. Et dixit ei ma-
charius. Ubi ē aīa tua. reſpondit. Jn in
ferno. Cūq; requireret ſi multum pfū-
do eēt. reſpondit tantū in pfundo erat.
quātū diſtaret terra a celo. Cui macha
rius. ſunt ne aliq̄ te pfundiores: rn̄dit.
Etiā iudei. Cui iterū ille. Et vltra iude
os. ſunt ne aliqui pfundiores. Cui ille.
Profundiores oībus ſūt falſi xpiani. q̄
xpi ſanguine redempti tātū pcium par
uipendunt. Dū p quādā ſolitudinē
pfundiſſimam pergeret macharius. ad
qđlibet miliare arūdinē figebat. vt po
ſtmodū redire ſciret. Sed dū iam nouē
dietas feciſſ;. ⁊ in quodā loco quieſceret
dyabol⁹ oēs arundines collegit ⁊ ad ca-
put ei⁹ poſuit. Unde ad redeundū plu-
rimū laborauit. Frater quidam pluri
mū cogitatiōibus ſuis moleſtabat q̄ .ſ.
in cella ſua inutilis eſſet. Sed ſi inter ho
mines habitaret multis pdeſſe poſſet.
Qui cū cogitationes ſuas machario re-
tuliſſet. Jlle ait. Fili ſic illis rn̄de. Hoc
ſaltem facio. q: pter xpm pietes iſtius
celle cuſtodio. Dū quedā culicem ſe
pugnantē manu occidiſſet. ⁊ multū de

llo ſanguinis emanaſſ;: reprhēdens ſe q̄
ppriam vindicaſſet iniuriā: nudus ſex
menſibus in deſerto manſit: ⁊ inđ a ſcra-
bronibus totus lacerat⁹ exiuit. Poſt hoc
mult; clar⁹ virtutib⁹ in pace quieuit.

Elix prenomie i

pincis dicitur. vel a loco in quo
requieſcit. vel a ſubul' cū q̄bus paſſus phi-
bet. Nam pinca ſubula dī. Aiunt em̄
q̄ cū mgr̄ puerorū extiterit et eis nīmiū
rigid⁹ fuerit: tēt⁹ a pagāis cū xpm libere
pfiteret: tdit⁹ fuit in manib⁹ puerorū q̄s
ipe docuerat q̄ eū cū ſtilis ⁊ ſubulis occi-
derūt. Eccl'ia tn̄ magl tenere videt q̄ nō
martir extitit ſ; pfeſſor. Hic ad qđcūq;
ydolū ducebat vt ei ſacrificaret i illud ex
ufflabat ⁊ ptinuo corruebat. Legr̄ au-
tem in q̄dā legēda alia q̄ dū maxi⁹ vola-
nus eps. pſecutoz fugiēs. fame ⁊ gelu af-
flict⁹. ſolo corruiſſet: felix ab angelo ad
eū mittit. Et cum nihil ibi cibi hrēt: de
ſente pxia pendētē vidit racemū de q̄ in
os ei⁹ expſſit vinū: hūeriſq; īpoſitū ſecū
detulit. Jpo igit deſūcto felix in epm eli-
git. Qui dū p̄dicaret. ⁊ pſecutor eū q̄rēt
intē pietes dirutos p modicū auditū ſe
occultauit. Statimq; nutu dei p illum
telas ara nee texuert. q̄s dū pſecutores
pſpiciūt neminē illic eē putātes abſcedūt
Inde aūt ad aliū locū ſāctus felix pgēs
a quadā vidua p tres menſes alimenta
ſuſcepit: nūq̄ tn̄ ei⁹ faciē vidit. Tādē pa
ce reddita: ad ecclam ſuā rediit. ibi i pa-
ce requieuit. Sepult⁹ aūt iuxta vrbē i lo
co q̄ dī pincis. Huic ⁊ ali⁹ erat frater
q̄ felix ſilr dicebat. Cūq; etiā ipe ydola
adorare cogeret: dixit inimici eſtis deorū
vrorū. q: ſi me ad illos duxeritis in eos ſi-
cut frater me⁹ exufflabo ⁊ corruent. Ex-
colebat aūt ſctūs felix ortū. Quidam vo
olera eius rapere cupientes. dū furtum
ſe facere cogitabant. tota nocte ortū dili-
gentiꝰ excolebāt. mane aūt a ſancto fe-
lice ſalutati pctm̄ ſuū confitentes ad p-
pria redierunt. Uenientes aūt genti-
les vt ſanctū felicē tenerent: manus eorū
dolor nimius apprehendit. Qui cū vlu
larent: dixit eis. Dicite xps eſt deus ⁊ do-
lor continuo vos dimittet. quibus dicē-
tibus: ſanati ſunt. Pontifex ydolorū
ad eum venit dicens. Dn̄e ecce deus me-
us. vt te venientem vidit. continuo fugā
arripuit. Cui dum diceret. quare fu-
gis. Ait. virtutem huius felicis ferre nō
poſſum. Si ergo deus meus ita te timet
q̄to magis ego te timere debeo. Quem
cum felix in fide inſtruxiſſet baptizari ſe
fecit. Adorantibus appollinē dixit fe
lix. Si vere eſt deus appollo: dicat mihi
quid eſt quod in manu nunc clauſū te-
neo. habebat aūt in manu ſcedulam i q̄
oratio dominica erat ſcripta quo nihil
reſpondente: gentiles conuerſi ſunt. Tā
dem miſſa celebrata et populo data pace
in pauimentum in oratione ſe proijciēs
migrauit ad dominum.

Arcellus dictus

eſt quaſi arcens malum a ſe. vel
dicitur marcellus quaſi maria percellēs
id eſt mundanas aduerſitates percutiēs
⁊ conculcās. Aſſimilatur enim mund⁹
mari. quia ſicut dicit Criſ. ſup Math.
Jn mari eſt ſonus confuſus timor con-
tinuus. imago mortis. vndarum contē
tio inuatigabilis. inconſtantia iugis.

Arcellus cū ro

me ſummus pontifex eſſet et ma
ximianū imperatorem de nimia in chri
ſtianos ſe vitia increperet. et in quadā
domo cuiuſdam matrone in eccleſia cō-
ſecrata miſſam ageret: iratus imperator
domum iſtam fecit ſtabilum iumento-
rum et eundem marcellum ibidem ad
ſeruitium cum cuſtodia animalium de-
putauit. Jn quo ſeruitō poſt multos an
nos in domino requieuit circa annum
domini. ccxxxvij.

Athonius dr ab
ana quod eſt ſurſū. ⁊ tenens q̄ſi
ſupna tenens: ⁊ mundana deſpiciēs, de-
ſpicit autē mundū. quia imundus. inq̄e
tus tranſitorius ⁊ deceptorius: ⁊ etiam
amarus. De his dicit Ber. O mūde im
munde q̄d pſtrepis: q̄d auertere nos co-
naris: tenere nos vis fugiens q̄d faceres
ſi maneres quē nō decipes dulcꝫ. qui a-
marus dulcia alimenta mentiris. Eius
vitā athanaſius ſcripſit.

Athoniꝰ cū. xx.
eſſet annorū: ⁊ audiret legi in eccīa ſi vis
pfectus eſſe vade et vende oīa que hēs ⁊
da paupibus omīa ſua vendens paupe-
ribus erogauit ⁊ heremiticam vitā du-
xit. Hic innumerabilia demonū tēpta-
menta ſuſtinuit. Quadam vice dum
ſpiritū fornicationis virtute dei ſupaſ-
ſet. dyabolus in ſpecie pueri nigri an̄ eū
pſtratus apparuit. ⁊ ſe ab eo victum cō-
feſſus eſt. Nā et hoc p̄cibus impetrauit.
vt videret fornicationis demonē iuue-
nibus inſidiātē. quē cū in p̄dicta forma
vidiſſet: dixit. viliſſima mihi apparuiſti
ſpecie. te vltra non timebo. Alia vice
dū in quodā tumulo latitaret: multitu-
do demōū eū adeo lacerauit ꝙ miniſter
eius quaſi mortuū eū ꝓprijs humeris aſ-
portaret. Cūq3 eū omnes qui conuene-
rant quaſi mortuū plorāſſent. dolentibꝰ
cunctis. ſubito anthonius reuiuiſcit. ⁊ a
miniſtro ad p̄dictū tumulū ſe iterꝝ portari
fecit. Qui cū ibi ex dolore vulnerꝝ pſtra-
tus iaceret: ex virtute animi ad cōflictū3
demones excitabat. Tūc illi i formis va-
rijs ferarꝝ apparuerūt ⁊ eū iterꝝ dentibuſ
cornibꝰ. vnguibꝰ crudeliſſime lacerauē-
runt. Tūc ſubito ſplēdor mirabilis ibi
apparuit. ⁊ demones cūctos fugauit. an
thonius aūt continuo ſanatus eſt ibiq3
xp̄m adeſſe intelligens ait. Vbi eras bo
ne ihū. vbi eras: quare a principio n̄ affu-
iſti ꝟ vt me adiuuares ⁊ vulnera mea ſa-
nares: Cui dñs antho. Hic erā ſ3 expec-
tabam videre certamen tuū. Nūc autē3
q2 viriliter dimicaſti: in toto orbe te faci-
am nominari. Tanti autē feruoris erat
ꝙ cum maximianus impator xp̄ianos
occideret. ipē martires ſequebatur vt cū
eis martir fieri mereretur. ⁊ vehementer
triſtabatur eo ꝙ ſibi martirium nō dare-
tur. Cū autē in alteram heremu3 per-
geret argenteum diſcū repit. ⁊ intra ſe ſic
dicere cepit. vnde hic argenteus diſcꝰ vbi
hominū veſtigia nulla videnꞇ. Si eni3
viatori cecidiſſet vtiq3 pro ſui magnitu-
dine latere non poſſet. hoc dyabole arti-
ficium tuū eſt voluntatem. tn̄ meā nun-
ꝙ poteris immutare. ⁊ hoc dicens diſcus vt
fumus euanuit. Poſtmodū ingentem
maſſam veri auri repit: ſed vt incēdium
aurum fugit. Sicq3 ad montē fugiens.
xx. annis ibi pmanſit. in nūeris choru-
ſcans miraculis. Quadā vice du3 in
ſpiritu raptus eēt totū mundu3 laqueis
ſeſe inuicē cōnectentibus plenū vidit. q̄
exclamans: ait. O q̄s iſtos euadet: ⁊ audi-
uit Humilitas. Aliqn̄ dū ab angelis in
aere eleuaret. aſſunt demones ⁊ eiꝰ tran-
ſitū ꝓhibēt. peccata eius ab exordio na-
tiuitatis eius obijcientes. Quibus ange-
li. Nō debetis illa narrare q̄ xp̄i iā pieta-
te ſunt deleta. Siqua aūt ſcitis ex q̄ factꝰ
eſt monachus illa proferte. Et cum in ꝓ-
batione deficerent. liber anthoniꝰ in ſub-
lime tollitur ⁊ liber deponiꞇ. Narrat
anthonius de ſe: dicens. vidi aliquando
dyabolu3 celſū corpe. q̄ ſe dei virtutē et
ſapientiam auſus eſt dicere. ⁊ ait: Quid
vis vt a me tibi detur Anthoni At ego
ſputa in os eiꝰ cōgeminans: totu3 me in
eū xp̄i nomine armatꝰ ingeſſi. ⁊ ſtatī eua-
nuit. Huic dyabolꝰ aliqn̄ in tanta ꝓ-
ceritate apparuit ꝙ celū capite tangere
videreꞇ. Quē cū anthoniꝰ q̄s eſſ3 interro-
gaſſet. ⁊ ipē ſe ſathanā eē dixiſſ3: addidit
ſathanas. Cur me ſic impugnāt mona-
chi ⁊ maledicunt xp̄iani. Cui anthoniꝰ.
Iuſte hoc faciūt. q2 eis ſepe inſidijs mo-
leſtāꞇ. Et ille. ego eos nequaꝙ̄ moleſto.
ſ3 ipi inuicē ſe cōturbāt. Ego eni ad ni-

hilum ſum redactus. q2 iā in cūctis par-
tibus regnat xp̄s. Quidā ſagittarius
beatū Anthoniū gaudentē cu3 fratribꝰ
quadā vice cōſpexit. ⁊ ei diſplicuit. Cui
Anthonius. Pone ſagittā in arcū ⁊ tra-
he. Qd̄ ⁊ fecit. Cumq3 ſcd̄o ⁊ tertio hoc
fieri mandaſſet: dixit ſagittariꝰ. Tantu3
trahere potero ꝙ de eiꝰ fractiōe dolebo.
Cui Anthonius. Sic eſt in ope dei q̄m
ſi ſupra menſurā tendere vellemꝰ citius
frangeremur. expedit ergo rigorē aliqn̄
relaxari. Hoc audiēs ille edificatꝰ receſ-
ſit. Interrogauit quidā Anthoniu3
dicēs. Quid cuſtodiēs placebo deo. Et
reſpōdens dixit. Quocūq3 vadis ſemp
deū p2e oculis tuis habeas. i his q̄ agis
teſtimoniū ſacrarū ſcripturarū adhibe-
as. in quocūq3 loco ſederis nō inde cito
recedas. hec tria cuſtodi ⁊ ſaluus eris.
Abbas quidā interrogauit Anthoniū
dicēs. Quid faciā. Cui Anthoniꝰ. Nō
confidas in tua iuſticia. vētris ⁊ lingue
ſit tibi continentia. ⁊ ne peniteas de re
trāſacta. Addiditq3 Anthoniꝰ. ſicut pi-
ſces in ſicco tardauerint: moriunꞇ. ita et
monachi extra cellam tardātes. aut cu3
viris ſecularibꝰ imorantes: a quietis ꝓ-
poſito reſoluunꞇ. Iterꝝ dixit Anthoniꝰ.
Qui ſedet in ſolitudine ⁊ quieſcit a tri-
bus bellis eripiꞇ. ſ. auditus. locutiōis. et
viſus. ⁊ ꝯ vnū tm̄mō pugnā habebit. ſ.
cordis. Quidam frēs cu3 quodā ſene
ad abbatē Anthoniū viſitandū iuerāt
Dixitq3 Anthonius fratribus. bonū co-
mitē habuiſtis ſenē hunc. Dein de dixit
ſeni. Bonos frēs inueniſti tecum abba.
Cui ille. bonos quidē inueni. ſed habi-
tatio eorꝝ non habet ianuā. Quicūq3 eni
vult intrat in ſtabulum ⁊ ſoluit a3inū.
Hoc autē dicebat. q̄m oia que erant in
corde eorꝝ ſtatim erāt in ore. Dixit ab-
bas Anthoniꝰ. ſcire ꝯuenit q̄m ſūt tres
motus corporales. vnus quide3 nature.
aliꝰ ex ciborꝝ plenitudine. tertiꝰ ex demo-
ne. Frater quidā renūciauerat ſeculo
ſed nō plene. q2 quedā adhuc ſibi retine-
bat. Cui Anthonius. Vade ⁊ eme car-
nes. q̄ vadēs ⁊ emit carnes. ⁊ portās eas
dū veniret lacerabāt eū canes. Cui An-
thonius. qui renūciant ſeculo ⁊ volunt
habere pecunias ita īpugnanꞇ a demo-
nibus ⁊ diſcerpunꞇ. Anthonius dū in
heremo tedio afficereꞇ: dixit. Dn̄e volo
ſaluus fieri ⁊ nō permittunt me cogita-
tiones mee. Et ſurgens exiuit foras ⁊ vi-
dit quendā ſedentē atq3 operantē ⁊ dein
de ſurgentē ⁊ orantē. Erat autē3 angelꝰ
dn̄i ⁊ dixit ei. ſic fac ⁊ ſaluus eris. Cū
quadā vice fratres de ſtatu aīarꝝ ab An-
thonio queſiuiſſent. ſequenti nocte vox
vocauit eū: dicens. Surge ⁊ exi. ⁊ vide.
Et ecce vidit quendē longū et terribilē
caput vſq3 ad nubes tollentē. q̄ quoſdā
pēnatos ad celū volare cupiens extenſis
manibus ꝓhibebat ⁊ alios libere peruo-
lātes retinere nō poterat ⁊ maximū gau-
diū mixtū cum nimio dolore audiebat.
⁊ intellexit aīarū eſſe illum conſcenſum:
⁊ diabolū ꝓhibentē. qui quoſdā obno-
xias retineret. ⁊ de ſanctorꝝ volatu quos
retinē n̄ poterat ſic doleret. Aliqn̄ dū
cū fratribus operareꞇ Anthonius ſuſpi-
ciens in celū cum triſtē viſionē vidiſſet
ꝓuolutus an̄ deū rogauit vt futurū ſce-
lus auerteret. fratribus v̄o ſup hoc eum
interrogantibꝰ cū lacrimis et ſingultibꝰ
dixit. ꝙ inauditum ſcelus ſecli is imine-
ret. Vidi inq̄t altare dei a multitudine
circūdatū equorꝝ. qui calcibus oīa diſcer-
pebant. Magno eni turbine fides catho-
lica ſubuertetur. ⁊ homines iumētis ſi-
miles xp̄i ſacra diripiēt. Factaq3 eſt vox
dn̄i dicens. Abhominabiꞇ altare meū.
Poſt duos autē annos erūpentibus ar-
rianis ecclīe vnitatē ſciderūt. baptiſmū
⁊ eccleſias polluerunt ⁊ ſup altaria chri-
ſtianos inſtar ouiū mactauerūt. Dux
quidā egypti arrianus noīe Ballachiꝰ
cum ita eccleſiam dei infeſtaret. vt virgi-
nes ⁊ monachos nudatos publice ver-
beraret. Sic ei ſcripſit Anthonius. Vi-
deo irā dei ſuper te venientē. Ia3 deſine
pſequi chriſtianos ne ira dei te occupet.
que proximū tibi minaꞇ interitū. Infe-

lix legit epiſtolā: irriſit ⁊ in eā; excreans
ad terrā proiecit: ac portatores verberi-
bus multis afficiēs Anthonio talia re
mandauit. Quī tibi ē tanta cura de mo
nachis. ad te quoqꝫ pueniet nr̄i diſcipli-
na rigoris. Poſt quinqꝫ autē dies equū
ſuū manſuetiſſimū inſidēs. morſu ipſiꝰ
equi ad terrā proijcit: corroſis atqꝫ la-
ceratis cruribus intra triduū expirauit
Cum quidā fratres. verbū ſalutis ab
Anthonio queſiuiſſent: ait ille. Audi-
ſtis dn̄m dicentē. Siqs te percuſſerit in
vnā maxillam pbe ei alteram. Dicūt ei.
Hoc implere nō poſſumꝰ. Et ille. Sal-
tē patienter ferte. Et illi. Etiam nec hoc
poſſumꝰ. Quibus Anthoniꝰ. Saltē ne
velitis percutere magiſqꝫ pcuti. Et illi.
Nec hoc etiā poſſumus. Tunc Antho-
nius dixit diſcipulo ſuo. Succos ppara
fratribus iſtis qꝛ nimis delicati ſunt. ſo-
la oratio neceſſaria ē vobis. hec in vitaſ
patrū legunt̄. Tandē beatꝰ Anthonius
cēteſimoqnto anno vite ſue frēs deoſcu-
lans in pace quieuit. ſub Cōſtantino q̄
cepit circa annū dn̄i. ccclx.

Abianus quaſi

fabricanus fabricās btītudinē
ſupnā. i. eā ſibi acqrēs triplici
iur̄. ſ. iur̄ adoptōis. ēptōis. debellatōis.

Abianus ciuis

romanus fuit. ⁊ cū papa defun
cto p alio eligendo populꝰ cō-
ueniſſet int̄ eos ⁊ ipſe venit rei exitū ſci-
re volens. Et ecce colūba cādida deſcē-
dit ſup caput eius. Qd̄ cum oēs mirarē-
tur ab eis in papā eligit̄. Hic vt ait Da-
maſus papa: per oēs regiones ſeptē dya-
cones miſit. Et eiſdē ſeptē ſbdyacones
ēdidit: qui oīu; geſta martirum college
rūt. Hic vt ait Haymo: impatori Phi
lippo volenti intereſſe paſche vigilijs et
cōicare miſterijs: reſtitit. nec qꝫuſqꝫ pec-
cata cōfiteret̄. ⁊ inter penitētes ſtaret in-
tereſſe pmiſit. Paſſus eſt autē circa annū
dn̄i. cclīij. Nā pontificatꝰ ſui anno. xiij

iuſſu Decij capitis obtrūcatione marti
rio coronat̄.

Ebaſtianꝰ dictꝰ

eſt a ſequēs ⁊ beatitudo et aſtin
qd̄ eſt ciuitas ⁊ ana qd̄ eſt ſurſū
quaſi ſequēs beatitudinē ciuitatꝭ ſūme
⁊ ſupne glorie. hoc ē eam poſſidens ⁊ ac
qrens. ⁊ hoc qntuplici denario ſm Au-
guſti. Paupertate regnū. dolore gaudiu;.
labore requiē. ignominia gloriā. morte
vitā. Uel dicit̄ ſebaſtianꝰ a baſto. Nam
miles xp̄s. equus eccleſia. baſtū ſiue ſel-
la. Sebaſtianus quo mediāte xp̄s in ec-
cleſia militauit ⁊ de multis martiribus
victoriā obtinuit. Uel ſebaſtianus int̄-
pretat̄ vallatus qꝛ ſagittis tāqꝫ hericius
fuit circūdatus. Circuiēs. qꝛ oēs marti-
res circuibat ⁊ oēs confortabat.

Ebaſtianus vir

chriſtianiſſimus. Narbon̄. ge
nere. ciuis mediolanēſis. Dyo-
cleciano. ⁊ Maximiano impatoribus
adeo charus erat vt pncipatu; ei prime
cohortis traderent. ⁊ ſuo aſpectui iube-
rent ſemp aſtare. hic militarem clamidē
ad hoc tm̄ ferebat. vt chriſtianoru; ani-
mas quas in tormētis videbat deficere
cōfortaret. Dū autem preclariſſimi viri
Marcellianꝰ ⁊ Marcus gemini fratres
p fide xp̄i decollari deberēt. ad eos pa-
rentes aduenīunt vt ipſorꝫ aīos a ſuo p
poſito reuocarent. aduenit ergo mater ⁊
ſoluto capite ſciſſiſqꝫ veſtibꝰ vberibuſqꝫ
oſtenſis: aiebat. O predulces filij circū-
dat me inaudita miſeria ⁊ itolerabilis
luctus. Heu me miſeram amitto filios
meos ad mortē vltro tendētes. quos ſi
mihi hoſtes auferrent p media ſequerer
bella raptores. Si violēta iudicia cōdu
derent. carcerē irrūperē; moritura. No
uū hoc pereundi genus ē. in quo carnifex
rogatur vt feriat. vita optatur vt pereat
mors inuitatur vt veniat. Nouꝰ hic lu-
ctus noua miſeria in qua natorꝫ iuuentꝰ
ſpōte amittitur. ⁊ parentum miſeranda

cogitur ſenectus vt viuat. Hec dicente
matre pater ſenior manibus adducitur
ſeruulorꝫ. ⁊ capite aſperſo puluere huiuſ
modi voces dabat ad celum. Ad mor-
tem vltro proficiſcentibus filijs valedi-
cturus adueni vt que mee ſepulture pa-
rauerā: in filiorꝫ ſepulturis infelix expen
dam. O filij mee baculum ſenectutis et
geminum meorꝫ viſcerum lumen. Cur
ſic mortem diligitꝭ? venite huc iuuenes
⁊ mecum flete ſuper iuuenes ſponte pe-
reuntes. Uenite huc ſenes ⁊ mecum ſu-
per filios meos plangite. Huc accedant
patres. ⁊ phibete ne talia patiamini. de
ficite plorando oculi mei ne videam fi-
lios meos gladio cedi. hec dicēte patre.
aduenīunt coniuges: aſpectibus eoru;
proprios filios afferentes. atqꝫ eiulādo
clamātes. Quibus nos dimittitis? Qui
erunt horum infantiu; domini? Quis
ūras largas diuidet poſſeſſiones? Heu
qꝫ ferrea pectora. qꝛ parentes deſpicitis.
amicos reſpuitis. vxores abijcitis. filios
abdicatis ⁊ vos carnificibus ſpontane-
os exhibetis. Inter hec autem ceperunt
virorum corda molleſcere. Tunc ſanctꝰ
Sebaſtianus qui aderat erūpens in me-
dium dixit: O fortiſſimi milites chriſti:
nolite per miſeria blandimenta coronā
deponere ſempiternam. Sed ⁊ parenti-
bus dixit. Nolite timere nō ſeparabūt̄
a vobis. ſed vadunt in celū vobis para
re ſydereas manſiones. Nam ab initio
mundi hec vita in ſe credentes fefellit.
ſed expectantes decepit. de ſe preſumen-
tes irriſit. ⁊ ita nullum omnino certum
reddidit. vt omnibus probetur eſſe mē-
tita. Uita hec admonet fure; vt rapiat.
iracundum vt ſeuiat. mendacem vt fal-
lat. Ipſa imperat crimina. iubet facino
ra. ſuadet iniuſta. Hec autem perſecu-
tio. quam ħ patimur hodie excandeſcit
⁊ cras euaneſcit. hodie exardeſcit. ⁊ cras
refrigeſcit. ſub vna hora inducitur. et
ſub vna hora excluditur. Dolor autem
eternus renouatur vt ſeuiat. augmenta
tur vt exurat. inflāmatur vt puniat. In

amore ergo martirij noſtros iā ſuſcite-
mus affectus. Ibi enī diabolus ſe vince
re exiſtimat: qui dum capit: captus ē. dū
tenet: victus eſt. dum torquet: torquet̄.
dum iugulat: occiſus eſt. ⁊ dum inſultat
irriſus eſt. Igitur dū beatus Sebaſtia-
nus hec ex ore proferret. ſubito per vna;
fere horam a ſplēdore nimio de celo de-
ſcendente illuminatus eſt. ⁊ ſub illo ſplē
dore pallio candidiſſimo amictus. ⁊ ab
angelis ſeptem clariſſimis circūdatus.
Iuuenis autem apparuit iuxta eu; dās
ei pacem ⁊ dicens. Tu ſemper mecū erꝭ.
Cum autem beatus Sebaſtianus hec ⁊
his ſimilia predicaret. zoe vxor nicoſtra
ti in cuius domo ſancti cuſtodiebatur
que loquelam amiſerat pedibus eius p
uoluta nutibus veniā poſtulabat. Tūc
Sebaſtianus ait. Si ego chriſti ſeruus
ſu;. ⁊ ſi vera ſunt oīa que ex ore meo hec
mulier audiuit ⁊ credidit: aperiat os eiꝰ
qui aperuit os zacharie pphete dn̄i. Ad
hanc vocē mulier exclamauit. Bn̄dictꝰ
ſermo oris tui. ⁊ bn̄dicti q̄ oībus que lo-
cutꝰ es: credūt. Uidi enī angelū librū te
nētē an̄ te. vbi oīa q̄ dixiſti ſcripta erant.
Uir autē eiꝰ hoc audiēs procidit ad pe-
des ſancti Sebaſtiani. ſibi poſtulās in-
dulgeri. Statīqꝫ abſoluens martires ro
gabat vbi liberi abirent. Qui dixerunt.
nullatenus ſe deſerturos victoriā quam
cepiſſent. Tanta; igit̄ gratiam ⁊ virtu-
tem verbis ſancti Sebaſtiani dominus
contulerat. qꝫ non ſolum Marcellianū
⁊ Marcum in martirij cōſtantia robo-
rauit: ſed etia; patrem eorum noīe tran-
quillinum. ⁊ matrem cū multis alijs ad
fidē ꝯuertit. q̄s oēs Policarpꝰ pbr̄ bap-
tizauit. Trāqlinꝰ aūt morbo grauiſſimo
laborās. mox vt baptizatꝰ ē ſanitatē rece
pit. Prefectꝰ autē vrb̄ rome. q̄ ⁊ ipſe mor
bo gūiſſimo laborabat: rogauit Trāq-
linū vt ad ſe adducēt eū q̄ ſibi ſanitate;
dederat. Cū ḡ ad eū veniſſet Policarpꝰ
preſbyter ⁊ Sebaſtianus et ipſe eos ro-
garet vt etiam ſanitatē reciperet: Dixit
ei Sebaſtianus. vt prius ydola abne-

garet ⁊ cõfringendi ea ſibi poteſtatẽ tra-
deret. ⁊ ſic ſanitatẽ reciperet. Cui cũ cro-
maciꝰ prefectus diceret ꝙ ſerui ſui hᵒ fa-
cerent ⁊ nõ ipſe. Dixit Sebaſtianus. Ti
midi deos ſuos cõfringere formidant ſꝫ
⁊ ſi diabolus ea occaſiõe eos lederet. di-
cerent infideles eos eſſe: ob hoc leſos ꝙ
deos cõfringerẽt. Sicqꝫ Policarpus et
Sebaſtianus accincti plꝰ ꝙ̃ ducẽta ydo-
la confregerũt. Poſt hoc autẽ dixerunt
cromacio. Cũ nobis ydola cõfringenti-
bus ſanitatẽ recipere debuiſti nec recepi-
ſti certũ eſt. qꝛ aut infidelitatẽ nõdũ ab-
iecaſti. aut aliqua ydola reſeruaſti. Tũc
indicauit ſe habere thalamũ ĩ quo erat
õis diſciplina ſtellarũ. pro quo pat̃ ſuus
pluſꝙ̃ ducẽta pondera auri expẽderat. ⁊
per que futura oĩa preuidebat. Cui Se
baſtianus. ꝙ̃diu hoc integrũ habueris.
teipſum integrũ non habebis. Cũqꝫ ad
hoc ille aſſentiret tyburcius eiꝰ filius iu
uenis egregius dixit. Non patiar opus
deſtrui tã preclarũ: ſed ne paterne ſani-
tati videar eſſe ꝯtrarius. duo clibani ac-
cendant̃ vt ſi deſtructo ope pr̃ meus ſa-
nitatẽ nõ receperit ambo viui cõcremẽ-
tur. Cui Sebaſtianus. ſic fiat vt locutꝰ
es. Dũ igitur illa cõfringerent̃ angelus
prefecto apparuit. ⁊ ſibi a dño ihũ ſani-
tatẽ redditã nunciauit. Staticqꝫ ſanꝰ ef-
fectus cucurrit poſt eũ vt eiꝰ pedes oſcu
laret̃. qui eũ ꝓhibuit. ex eo ꝙ baptiſmũ
nondũ receperat. Sicqꝫ ipſe ⁊ tyburciꝰ
filius eius ⁊ mille quadringẽti de eiꝰ fa-
milia baptizati ſunt. Zoe autẽ ab infide-
libus tenta ⁊ diu cruciata emiſit ſpiritũ
Qđ cum audiſſet tranquilinus ꝓrupit et
dixit. femine nos a coronã precedunt vt
quid viuimꝰ. Ipſe autẽ poſt paucos di-
es lapidatus ẽ. Sanctꝰ autẽ Tybur-
cius ſuper prunas allatas ire iubet̃. aut
incenſum dijs imponere aut ſuper ipſas
nudis plantis incedere. q̇ ſibi ſignũ cru-
cis faciẽs: cõſtãter ſuper ipſas nudis in
greſſus ẽ plantis: dicens. Videt̃ mihi ꝙ
ſuper roſeos flores incedã in noĩe domi
ni noſtri ihesu xp̄i. Cui Fabianus pre-
fectꝰ dixit. Quis igr̃ tat artẽ magicã xp̄m
vos docuiſſe? Cui Tyburciꝰ. Obmu-
teſce infelix qꝛ nõ es dignꝰ nomẽ tã ſan-
ctum ⁊ tã melliflũ noĩare. Tũc iratus
prefectꝰ iuſſit eũ decollari. Marcellianꝰ
autẽ ⁊ Marcus ſtipite affigunt̃. Cũqꝫ
fuiſſent affixi pſallẽtes dicebant. Ecce ꝙ̃
bonũ ⁊ ꝙ̃iocundũ ⁊c̃. Quibus ꝑfectis.
Infelices deponite amentiã ⁊ voſipſos
liberate. Cui i lc. nũꝙ̃ tã bene epulati ſu
mus vtinaꝫ tãdiu ſic nos eſſe permittas
ꝙ̃diu corpor̃ tegimur indumẽto. Tũc
prefectus iuſſit eos lanceis ꝑ latera trãſ-
uerberari. ⁊ ſic martiriũ cõſũmauerunt

Poſt hoc prefectus Dyocleciano im-
peratori de Sebaſtiano ſuggeſſit. Queꝫ
ad ſe vocãs dixit. Ego te inter p̃mos in
palacio meo ſemꝑ habui ⁊ tu ꝯtra ſalu-
tem meã. ⁊ deoꝝ iniuriam hactenus la-
tuiſti. Cui Sebaſtianꝰ. Pro ſalute tua
chriſtum ſemꝑ colui. ⁊ pro ſtatu romani
imperij deũ qui in celis eſt ſemꝑ adora-
ui. Tũc Dyoclecianus iuſſit eũ in me-
diũ campũ ligari ⁊ a militibus ſagitta-
ri: qui ita eũ ſagittis impleuerũt vt qua-
ſi ericius videret̃. ⁊ eſtimantes illũ mor
tuũ: abierunt. Qui int̃ paucos dies libe
ratus ſtans ſuꝑ gradum palacij. impe-
ratores venientes de malis que xp̄ianis
inferebãt: dure redarguit. Dixerũtqꝫ im-
peratores. Iſte ne ẽ Sebaſtianus. queꝫ
diu ſagittis interfici iuſſeramus? Cui
Sebaſtianus. Ad hec me dñs reſuſcita
re dignatus ẽ. vt cõueniam vos ⁊ redar
guã vos de malis veſtris que xp̄i famu-
lis irrogatis. Tũc impator tãdiu eũ fu-
ſtigari iuſſit donec ſpiritũ exalaret. fecit
qꝫ corpus eius in cloacã proijci ne a chri
ſtianis pro martire coleret̃. Sanctꝰ autẽ
Sebaſtianus ſequenti nocte ſancte Lu-
cie apparuit. ⁊ corpus eius ſibi reuelauit
⁊ iuxta veſtigia apłoꝝ illud ſepeliri pre-
cepit. qđ ⁊ factum eſt. Paſſus eſt autẽ
beatus Sebaſtianus ſub Dyocleciano
⁊ Maximiano impatoribus. q̇ ceperũt
circa annũ dñi. cclxxxvij. Refert Gre
goriꝰ in p̃mo lı̃. dialogoꝝ. ꝙ quedã mu-

lier in tuſcia nuper nupta cũ ad dedica-
tionẽ eccleſie ſancti Sebaſtiani ab alijs
inuitata eſſet in ipa nocte qua ſequenti
die ire debebat carnis voluptate ſtimula-
ta a viro ſuo abſtinẽ non potuit. Facto
aũt mane magꝭ erubeſcẽs vultuꝫ homi
nis ꝙ̃ dei illuc ꝓfecta ẽ. mox autẽ vt ora
torium: vbi erãt reliquie ſancti Sebaſti
ani ingreſſa ẽ: diabolus eã arripuit. ⁊ co-
rã omnibꝰ vexare cepit. tũ preſbyter illiꝰ
eccleſie palliũ altaris arripiẽs in eã ope-
ruit. ſed diabolus ſtatĩ ipſum preſbyte-
rũ inuaſit. Duxerũt autem eã amici ſui
ad incantatores. vt ſuis incantationibꝰ
diabolum effugarẽt. ſed mox dũ incãta-
ret̃ iudicio dei legio demonũ. i. ſexmilia
ſexcẽta ⁊ ſexaginta ſex demonia in eaꝫ in-
greſſa: ipſaꝫ acrius vexare ceperũt. Qui-
dã autẽ vir noĩe fortunatus. ſanctitate
conſpicuus. ſuis precibus eã ſanauit.

Legit̃ quoqꝫ in geſtis longobardoꝝ
ꝙ tpe Gumberti regis ytalia tota tanta
peſte ꝑcuſſa eſt. ⁊ vix vnus alterũ ſuffice-
ret ſepelire. ⁊ hec peſtis maxime rome ac
papie craſſabat̃. Tũc viſibiliter bonꝰ an-
gelus multis apparuit. malo angelo ſe-
quẽti. ⁊ venabulũ ferenti precipiẽs. vt ꝑ
cuteret ac cedẽ faceret. quotiens autẽ ali
quam domũ ꝑcutiebat totiẽs mortui in
de efferebant̃. Tũc cuidã diuinitꝰ reue-
latũ eſt ꝙ nequaꝙ̃ hec peſtis ceſſaret. do
nec ſancto Sebaſtiano altare papie con
ſtitueret̃. qđ quidẽ conſtructum ẽ in ec-
cleſia ſancti Petri que dicit̃ ad vincula
quo facto ſtatĩ ceſſauit illa quaſſatio. ⁊ il
luc a roma reliq̃e ſancti Sebaſtiani mar
tiris ſunt delate. Ambroſiꝰ in prefa-
tione ſic ait. Beati martiris Sebaſtiani
ꝓ confeſſione noĩs tui domine venera-
bilis ſanguis effuſus ſimul ⁊ tua mira-
bilia manifeſtat. ꝙ perficit in infirmita-
te virtutẽ: ⁊ noſtris ſtudijs dat profectũ
⁊ infirmis apud te preſtat auxilium.

AGnes dicta eſt agna qꝛ mitis ⁊ humilis tanꝙ̃
agna fuit. Vel a greco quodam agnon
quod eſt pium. qꝛ pia ⁊ miſericors extitit.
Vel agnes ab agnoſcendo. qꝛ viam
veritatis agnouit. Veritas aũt ẜm Au
guſtinũ opponitur vanitati ⁊ falſitati ⁊
duplicitati. que tria a ſe remouit ꝑ vtu-
tẽ quã habuit.

AGnes virgo prudentiſſima. vt teſtatur Ambroꝰ.
qui eius paſſionem cõſcripſit. xiij. anno
etatis ſue mortem perdidit ⁊ vitaꝫ inue-
nit. Infantia quideꝫ computabatur in
annis. ſed erat ſenectus mentis ĩmenſa.
corpore iuuencula. ſed animo cana. pul-
cra facie. ſed pulcrior fide. Que dũ a ſco
lis reuertitur. a prefecti filio adamatur.
Cui ille. Gẽmas ⁊ diuitias innumera-
biles promiſit ſi conſenſum eius coniu-
gio non negaret. Cui Agnes reſpondit
Diſcede a me fomes peccati. nutrimẽtũ
facinoris. pabulum mortis. qꝛ iã ab alio
amatore preuenta ſum. Cepitqꝫ ipſum
ſuum amatorem ⁊ ſponſum a quinqꝫ cõ
mendare. que ſponſe in ſponſis precipue
requirunt. ſcꝫ a nobilitate generis. a de-
core pulcritudinis. a diuitiarum abun-
dantia. a fortitudine ⁊ potẽtie efficacia.
⁊ ab amoris excellentia. ſic dicens. Illũ
amo qui longe a te nobilior eſt. ⁊ genere
⁊ dignitate. cuius mater virgo eſt. cuiꝰ
pater feminam neſcit. cui angeli ſeruiũt
cuius pulcritudinem ſol ⁊ luna mirant̃.
cuius opes nũꝙ̃ deficiunt. cuius nunꝙ̃
diuitie decreſcunt. cuius odore reuiuiſ-
cunt mortui. cuius tactu confortantur
infirmi. cuius amor caſtitas eſt. tactꝰ ſan
ctitas. vnio virginitas. hec autem quoqꝫ
ponit in quadã auctoritate: dicens. Cu-
ius generoſitas celſior. poſſibilitas forti-
or. aſpectus pulcrior. amor ſuauior. ⁊ oĩ
gratia eligantior. Deinde ponit quinqꝫ
bñficia que ſibi ſpõſus contulit. ⁊ alijs
ſponſis confert. ſ. qꝛ eas fidei anulo ſub-
arrat. multiplici virtutuꝫ varietate eas
veſtit ⁊ ornat. paſſiõis ſue ſanguine eas
ſignat. vinculo amoris eas ſibi copulat.
⁊ theſauris celeſtis glorie eas ditat ſic di-

rens. Qui annulo ſuo ſubarrauit me dexterā meam ⁊ collum meum cinxit lapidibus precioſis. Induit me ciclade auro texta ⁊ īmenſis monilibꝰ ornauit me. poſuit ſignū in faciem meam vt nullū preter eum amatorem aſſumam. ⁊ ſanguis eius ornauit genas meas. Iā amplexibus eius aſtricta caſtis ſum. iā corpus eius corpori meo ſociatum eſt. oſtēdit mihi theſauros icōpabiles. quos mihi ſe daturum ſi in eo perſeuerauero repromiſit. Audiens hec inſanus iuuenis lecto proſternitur. ⁊ ꝙ amore egrotet per alta ſuſpiria a medicis aperitur. Cumq̄ pater iuuenis eadem virgini replicaret. ⁊ illa prioris ſponſi federa ſe violare nō poſſe aſſereret cepit prefectꝰ inquirere quis eſſet ille ſponſus de cuius ſe Agnes poteſtate iactaret. Cū ergo quidā aſſereret ꝙ chriſtū ſponſum ſuū diceret. blādis prius ſermonibus demū terroribꝰ eā pulſat. Cui Agnes. Quicquid vis age. q2 quod queris non poteris obtinere. Ipſum enī terrentē vt blādientem ſimiliter deridebat. Cui prefectus. Unum tibi de duobus elige. aut cum virginibus dee veſte ſacrifica ſi tibi virginitas placꝫ. aut cum meretricibus ſcortaberis. Quia enī nobilis erat: vim ſibi inferre poterat. ⁊ ideo titulum ſibi chriſtianitatis oppoſuit. Cui illa. Nec ſacrificabo dijs tuis nec ſordibus polluar alienis. mecum enī habeo cuſtodē corporis mei angelum domini. Tunc prefectus iuſſit eam ſpoliari. ⁊ nudā ad lupanar duci. Tantā autem denſitatē capillis eius dominus contulit. vt melius capillis ꝙ̄ veſtibus tegeretur. Ingreſſa autem turpitudinis locum angelū domini preparatum inuenit qui locū claritate nimia circūfulſit. ſibiq̄ ſtolam cādidiſſimam preparauit. Sicq̄ lupanar locus fit orationis. adeo vt mūdior exiret. ꝙ̄ fuiſſet ingreſſa qui īmenſo lumini dabat honorem. Prefecti autem filiꝰ cū alijs iuuenibus ad lupanar venit. ⁊ eos prius ad ipſam inuitauit. Qui ingreſſi. ſed ex miraculo territi compuncti redierunt. Quos ille miſeros appellans. ⁊ ad eam furiens intrās. Cum eā vellet contingere in ipſum lumen irruit. Qui cū deo non dediſſet honorem: prefocatus a diabolo expirauit. Quod prefectus audiens cum ingenti ploratu ad eā venit ⁊ cauſam mortis eius diligentius ſciſcitatur. Cui Agnes. Ille cuius volūtatem volebat perficere: poteſtatē in eum accepit ⁊ occidit. Nam ſocij eiuſdem viſo miraculo territi redierunt illeſi. Cui prefectus. In hoc apparebit ꝙ non magicis artibus hoc egiſti ſi impetrare poteris vt reſuſcitetur. Orante Agnete iuuenis reſuſcitatur. ⁊ chriſtꝰ ab eo publice predicatur. Ad hec templorum pontifices ſeditionem excitantes in populo exclamauerunt. Tolle magā. tolle maleficam: que mētes mutat ⁊ animos alienat. Prefectus autē viſo tanto miraculo eā liberare voluit. ſed proſcriptionē metuens: vicarium dereliquit. ⁊ q2 eam liberare nō potuit: triſtis abſceſſit. Tūc vicarius Aſpaſius nomine iuſſit eā in copioſū ignem iactari. ſed in duas partes flāma diuiſa ſeditioſum populū exurebat. Tūc Aſpaſius in gutture eius gladium īmergi precepit. ⁊ ſic chriſtus ſponſus candidus ⁊ rubicundus ipſam ſibi ſponſam ⁊ martirem conſecrauit.

Paſſa eſt autem: vt creditur: tempore Conſtantini magni. qui cepit anno domini. cccix. Cum igitur corpus eius chriſtiani ⁊ parentes ipſius cum gaudio ſepelirēt. vix a paganis in eos lapides mittentibus euaſerunt. Emerātiana autem eius collectanea virgo ſanctiſſima. licet adhuc cathecumina. dum iuxta ſepulcrum eius ſtaret ⁊ conſtanter gentiles argueret: ab eis lapidata eſt. Statiq̄ terremotus. choruſcatiōes ⁊ fulgura exciterunt: adeo ꝙ ex paganis plurimi perierunt. ita ꝙ ipſi de cetero venientes ad ſepulcrum virginis non leſerunt. Corpꝰ autē ſancte Emerantiane iuxta corpus ſancte Agnetis poſitū eſt. Cūq̄ parentes eiꝰ octaua die iuxta tumulū vigilarēt. viderunt chorū virginū veſtibus aureis radiantem inter q̄s viderunt beatā Agnetē ſimili veſte fulgentē. ⁊ a dextris eiꝰ candidiorē agnū niue ſtantē. Quibꝰ illa. Uidete ne me q̄ſi mortuā lugeatis: ſed congaudete mecū ⁊ cōgratulamini. q2 cū his oībus lucidas ſedes accepi. Propter hāc viſionē celebrat̄. feſtū Agnetis. ſecūdo in eius octaua. Conſtācia autē virgo filia Conſtātini lepra grauiſſima laborās. cū hanc viſionē audiſſet tumulū eius adijt. ⁊ ibi dū in orone pſiſteret obdormiuit. viditq̄ beatā Agnetē ſibi dicentē. Conſtāter age Conſtācia. ſi in chriſtū crederis: cōtinuo liberaberis. Ad hāc vocem euigilans pfecte ſe ſanatā inuenit. Que baptiſmū recipiēs ſuper corpus ſancte Agnetis baſilicā fecit. ⁊ ibi in virginitate degēs multas exēplo ſuo ibidē vgines aggregauit. Quidā vir nomine Paulinꝰ in eccl'ia ſancte Agnetis ſacerdotij fungēs officio. mira cepit carnis tēptatione vexari. Sed cū deū offendere nollet. a ſūmo pontifice licentiā petijt cōtrahendi. Cuius bonitatē ⁊ ſimplicitatē papa conſiderās annulū ei cum ſmaragdo dedit. ⁊ iuſſit vt imagini formoſe beate Agnetis que in ſua eccleſia depicta erat ex pte ſua preciperet vt ſe permitteret deſponſari. Cūq̄ hoc ſacerdos imagini imparet. illa cōtinuo digitum annularē porrigēs. ⁊ anulo ſuſcepto digitū retrahens: oēm tēptationē a ſacerdote fugauit. Predictꝰ aūt anulꝰ adhuc dr̄ in eius digito apparere. Alibi tn̄ legitur. ꝙ cū eccleſia beate Agnetis rueret papa cuidā ſacerdoti dixit ſe ſibi velle quandā ſponſam cuſtodiedā ⁊ nutriendā. ſ. eccleſiā ſancte Agnetis cōmittere. Dāſq̄ ei anulū. iuſſit vt dictā imaginē deſponſaret. quā illa extendente ⁊ retrahente digitū deſponſauit. De hac virgine dicit Amb. in li. de vginibꝰ. Hāc ſenes hāc iuuenes. hāc pueri tonāt. Nemo ē laudabilior ꝙ̄ q ab oībꝰ laudatur. Quot hoīes tot pcones. q martirē pdicāt dū loquunt̄. Stupete vniuerſi. ꝙ iā diuinitatis teſtis extiterit: q adhuc arbitra ſui p etatē eſſe nō poſſet. Fecit deniq̄ vt ei de deo crederet̄ cui de hoīe adhuc nō crederet̄. q2 qđ vltra naturam ē. hoc de autore nature eſt. Nouū martirij genus. nōdū idonea pene. ⁊ iā matura victorie. certare difficilis. abilis coronari. Magiſteriū vtutis impleuit q nōdū iudiciū habebat etatis. Nō ſic ad thalamū nupta pperaret. vt ad ſupplicij locū leta ſucceſſu. gradu feſtina virgo pceſſit. Itē Amb. in pfatione btā Agnes generoſitatis oblectamēta deſpiciēs. celeſtem meruit dignitatē. ſocietatis humane vota ptēnens. eterni regis ē ſociata conſortio. Precioſam morte p xp̄i cōfeſſiōe ſuſcipiens ſil' eſt ei facta cōformis.

V Incentius dicitur q̄ſi viciū incēdēs. Uel vincens incēdia. Uel victoriā tenēs. Ipſe enī incendit. i. conſumpſit vicia per carnis mortificationem. Uicit incēdia ſuppliciorum per conſtantem penarum perpeſſionem. Uictoriam tenuit mundi p ipſius deſpectionem. Uicit enī tria que erant in mundo. ſ. falſos errores. īmundos amores. mundanos timores. quos vicit per ſapientiam. mundiciam ⁊ conſtanciam. De quibus dicit Auguſtinus vt cum omnibus erroribus amoribus ⁊ terroribus vincatur hic mūdus ſanctorum martiris docet ⁊ docuerunt. Eius paſſionem quidam be. Auguſti. aſſerūt compilaſſe. quam prudentius verſibus luculenter exequit̄.

V Incētius nobilis genere: ſed fide ac religione nobilior beati Ualerij epiſcopi dyaconꝰ fuit: cui epiſcopus: quia īpeditioris erat ligue: vices ſuas cōmiſerat. ⁊ ipſe oroni ⁊ ɔtēplatōi vacabat. Juſſu igit̄ Daciāi pſidis valētiā ꝑbūt. ⁊ diro carceri māci-

pantur. Cūq; eos pre fame pene defeciſſe crederet. eos ſuo aſpectui iuſſit aſtare. Q̄s cum ſanos cerneret ⁊ gaudentes iratus in hanc vocem prorupit. Quid dicis tu Valeri. qui ſub nomine religiōis cōtra decreta principum facis? Cum autē beatus Valerius lenius reſpōderet: dixit ei Vincentius. Noli pater venerabilis quaſi mente timida ſubmurmurare ſed libera voce exclama. Si ergo iubes pater ſancte. reſpōſis iudicem aggrediar. Cui ille. Iam dudum tibi. fili cariſſime loquendi curam cōmiſeram. ⁊ nūc pro fide qua aſtamus reſponſa cōmitto. Tunc Vincentius conuerſus ad Dacianum. Hactenus a te inquit ſermo de negāda fide perorauit: ſed nefariū apud chriſtianorum prudentiā eſſe cognoſce deitatis cultum abnegando blaſphemare. Tunc iratus Dacianus epiſcopū in exilium mitti precepit. Vincentium vero tanq̄ cōtumacem ⁊ preſumptuoſum iuuenem. vt eius exemplo alij terreātur: in eculeo diſtentum membris omnibꝰ diſſipari. Cūq; corpore totus diſſiparetur: ait Dacianꝰ. dic mihi Vincenti vbi nūc tuum miſerrimū corpus conſpicis? At ille ſubridens: ait. Hoc eſt quod ſemper optaui ⁊ votis omnibus cupiui. Tunc iratus preſes: cepit ei omnia genera tormentorum minari: niſi ei aſſenſum preberet. Cui Vincentius. O felicē me. quo mihi iraſci te grauiꝰ putas in eo incipis melius miſereri. Inſurge ergo miſer ⁊ toto malignitatis ſpiritu debachare. videbis me dei virtute plus poſſe dū torqueor: q̄ poſſis ipſe qui torques. Ad hoc p̄ſes cepit clamare ⁊ carnifices virgis ⁊ fuſtibus verberare. Et ait Vincētius. Quid facis daciane. Ecce tu ipſe me vindicas de apparitoribus meis. Tūc preſes amens factus: dixit carnificibus. Miſerrimi nihil facitis. Cur deficiunt manus vr̄e? adulteros ⁊ patricidas vincere potuiſtis. vt nihil inter illata ſupplicia celare poſſent. ⁊ nunc ſolus Vincentius vīa potuit ſuperare tormēta. Tūc carnifices pectines ferreos vſq; ad intima coſtarum fixerunt. ita vt de toto eiꝰ corpore ſanguis efflueret. ⁊ ſolutis coſtarum compaginibus viſcera interna paterent. Et ait Dacianus. cōmiſerere tui Vincenti. vt poſſis tam pulcram recuperare iuuentutem. ⁊ ea que ſupra ſunt lucrari tormēta. Et ait Vincentius. O venenoſa diaboli lingua: tormēta tua nō timeo. ſed hoc ſolum valde metuo. q̄ te mihi fingis velle miſereri. Nam quo te magis iratum video eo amplius et magis exulto. Nolo vt aliquid minuas de ſupplicijs. vt te victum in omnibus fatearis. Tūc ex eculeo depoſitus atq; ad ignis craticulam ēraptus moras carnificum arguendo ad penam alacriter ꝓperabat. Craticulam ergo ſponte cōſcēdens ibidem aſſatur. exuritur. ⁊ crematur membriſq; omnibus vnci ferrei ⁊ ardētes lamine infiguntur. Sūq; ſanguine flamma reſpergitur. vulnera vulneribꝰ imprimuntur. ſal inſuper in ignē ſpargitur. vt in corpus eius vndiq; vulneratum reſiliens: ſtridentibus flāmis crudelius comburatur. Iāq; non ad artus ſed ad viſcera tela iaciuntur. Ipſaq; intima viſcera de eius corpore extra labūtur. Inter hec ille manet īmobilis. ⁊ ſurſum erectis luminibꝰ dominum precabatur. Cūq; miniſtri hec Daciano retuliſſent. Heu ait Dacianus vincimini: ſ; iam nūc vt in pena diuciꝰ viuat in pena tetrimo carceri includite. ⁊ ibi teſtas acutiſſimas congerite. pedes eius ligno affigite. ſine omni humano ſolatio extenſū ſic ſuper teſtas relinquite: ⁊ cum defecerit: nunciate. Fauent q̄ totius miniſtri crudeles domino crudeliori. S; ecce rex ꝓ quo miles patitur: penam commutauit in gloriam. Nā tenebre carceris ab immenſa luce expellitur. teſtarū aſperitas in omnium florum ſuauitatem mutat. pedes diſſoluuntur. ⁊ angelorū ſolatio venerando perfruitur. Cūq; ſuper flo-

res cum angelis pſallens incederet modulatio dulcis ⁊ mira ſuauitas foris ꝓcul diffunditur. perterriti cuſtodes cum per rimas carceris quod intus erat: vidiſſent. ad fidem conuerſi ſunt. Hec audiens Dacianus amens factus ait. Et q̄d ei amplius faciemus ecce enim victi ſumus. Transferat ad lectulum ⁊ ſtramētis mollioribus reponatur. ne plus eū glorioſum faciamus. ſi forte defecerit in tormentis. ſed potius recreatꝰ nouis iterum ſupplicijs puniatur. Cum igit ad ſtratum molliorē deportatus eſſet ⁊ ibidem paululum quieuiſſ;: ſtatim ſpiritū tradidit. circa annum domini. cclxxxvij ſub Dyocleciano ⁊ maximiano. Quo audito Dacianus vehementer expauit. ⁊ ſe ſic victum dolens ait. Et ſi non potui eum ſuperare viuentem. puniā vel defunctū. ⁊ ſic ſatiabor de pena. ⁊ ſic poterit mihi prouenire victoria. Iuſſu ergo Daciani corpus eius in campum ab auibus ⁊ beſtijs deuorandum exponit. ſed ſtatim angelorum cuſtodia premunitur. ⁊ intactum a beſtijs conſeruatur. Deniq; coruus ingluuiei deditus alias aues ſe maiores impetu alarum abegit. ⁊ lupum accurrentē morſibus ⁊ clamoribꝰ effugauit. Qui reflexo capite ī aſpectu corporis ſacrifixus cernit: vt pute qui ibidem angelorum cuſtodiam mirabatur. Quod audiens Dacianus: ait. Puto q̄ nec defunctū potero ſuperare. Iubet ergo corpori eius ingentem molam alligari ⁊ in pelago ꝓijci. vt quod in terra a beſtijs conſumi nō potuit. ſaltem in pelago a marinis beluis deuoret. Naute igitur corpus eius in pelagus deferentes ſubmergunt. ſed ipſis nautis velociꝰ littora corpus petijt. Quod a quadam matrona ⁊ quibuſdam alijs ipſo reuelante inuenitur ⁊ ab eis honorifice ſepelitur. De hoc martire ſic dicit Augꝰ. Beatus Vincentius vicit in verbis. vicit in penis. vicit in confeſſione. vicit in tribulatione. vicit exuſtus. vicit ſubmerſus. vicit ortus. vicit mortuus. Itē torquetur Vincentius vt exerceatur flagellatur ⁊ erudiatur. tunditur vt ſolidet. exuritur vt purgetur. Ambroſius in p̄fatione quoq; de ipſo ſic ait. Vincentiꝰ torquetur. tunditur. flagellatur. ⁊ exuritur. ſed inuictus pro ſancto nomine animus non concutitur. plus ardens igne zeli q̄ ferri. plus nectitur timore dei q̄ ſeculi. plus voluit placere deo q̄ foro. plꝰ dilexit mori mūdo q̄ domino. Itē Auguſtinꝰ. Ante oculos noſtros mirandū ſpectaculum conſtitutum eſt. Iudex iniquus tortor cruentus. martir inuictus crudelitatis pietatiſq; certamē. Prudentius quoq; qui claruit tēpore Theodoſij ſenioris. qui cepit anno domini. ccclxxxvij. ipſum Daciano reſpondiſſe: ait. Tormenta. carceres. vngule. ſtridēſq; flammis lamina. atq; ipſa penarū vltima mors chriſtianis ludus eſt. Tunc Dacianus. Vinctum retortum brachijs ſurſum ac deorſum extendite donec cōpage oſſiū diuulſa membratim crepet. vt per lacunas vulnerum iecur refectū palpitet. Ridebat hic miles dei. manus cruentas increpans q̄ fixa non profundius intraret artus vngula. Cū eſſet in carcere angelus dixit ad eum. Exurge martir inclite. exurge ſecurus. exurge et almis cetibus noſter ſodalis adhere. O miles inuictiſſime fortiſſimorū fortior. iam te ipſa ſeua ⁊ aſpera tormēta victorem tremūt. Exclamat prudētius. Tu ſolus orbis inclite. ſolus brauij duplicis palmam tuliſti. Tu duas ſimul paraſti laureas.

Aſilius venera

bilis. epiſcopus ⁊ doctor precipuus. cuius vitam ſcripſit Amphilonꝰ iconij epiſcopus quante ſanctitatis extiterit cuidam heremite nomine effrem in viſu monſtratum eſt. Cum enim dictus Effrem in extaſi poſitus eſſ;. vidit colūnā ignis cuius caput vſq; ad celum

pertingebat. ⁊ vocē deſuper audiuit dı=
cētē. Talis eſt magnꝰ Baſilius. qualis
hec colūna ignis quam cernis. Veniēs
igit̄ in ciuitatem in die epiphanie vt tm̄
virū videre poſſet. cū vidiſſet eum ſtola
candida indutū cum clericis venerabili
ter procedentez. Ait intra ſe. vt video in
vacuū laboraui. Iſte eni cum in tali ho=
nore ſit poſitus nequaq̄ talis poteſt eſſe
quēadmodū cogitabā. Nos enī qui por
tauimꝰ pondꝰ diei ⁊ eſtus nihil tale con
ſecuti ſumꝰ. ⁊ hic cū in tali honore ⁊ con
ſtipatione poſitus ſit: colūna ignis eſt:
Miror iſta. Baſilius igitur in ſpiritu
hoc vidēs fecit eū ad ſe introduci. Qui
cū introductus eſſet vidit linguā igneā
per os eius loquentē. Et ait Effrē. Ve=
re magnus Baſiliꝰ. Vere colūna ignis.
Baſilius. Vere ſpiritusſanctus loqui=
tur per os eius. Dixitq̧ illi Effrē. Ob=
ſecro domine q̄ mihi impetres q̄ grece
loquar. Cui Baſilius. Rē difficilē po=
ſtulaſti. Pro eo tn̄ orauit. ⁊ cōtinuo gre
ce loqui cepit. Quidā alius heremita
videns Baſiliū al's in pontificali habi=
tu procedentē eū deſpexit. iudicans euz
in corde ſuo. q̄ in tali pompa plurimuz
delectaret̄. Et ecce vox facta eſt ad eū di=
cens. Tu amplius delectaris in palpan
do catte tue caudā. q̄ delectet̄ Baſilius
in apparatu ſuo. Valēs impator fau=
tor arrianoꝝ eccleſiā quandā a catholi=
cis abſtulit. ⁊ arrianis dedit. Ad quē ac=
cedens Baſilius: ait. Impator. ſcriptū
eſt. Honor regꝪ iudiciū diligit. Et ite=
rū. Iudiciū regis iuſticia. ⁊ cur cor tuū
impauit vt catholici eijceret̄ de eccleſia
⁊ daretur arrianis? Cui ipator. Iterū
ad ɔtumelias reuerteris. O Baſili nō
decet te. Et ille. Decet me ꝓ iuſticia etiā
mori. Tūc demoſchenes prefectus epu=
larum impatoris fautor arrianorū ⁊ lo=
quens pro eis fecit barbariſmū. Cui ait
Baſilius. Tuū eſt de pulmentarijs re
gis cogitare. nō dogmata diuina decoq̄
re. qui mox confuſus tacuit. Dicit impe

rator Baſilio. Vade ⁊ iudica inter eos
ſed non ſm̄ immoderatum amorem po
puli. Abiens ergo dixit coram catholi=
cis ⁊ arrianis vt fores eccleſie clauderen
tur. ⁊ vtriuſq̧ partis ſigillo munirētur.
⁊ ad quorum orationes aperirentur: eo=
rum eſſet. Quod cum omnibus placuiſ=
ſet: orantibus arrianis tribus diebus et
noctibus. ⁊ venientibus ad fores eccle=
ſie: nō ſunt aperte. Tunc Baſilius pro=
ceſſione ordinata venit ad eccleſiā: ⁊ fa=
cta oratione leui ictu de baculo paſtora
li fores tetigit: dicēs. Tollite portas pͥn=
cipes veſtras. ⁊ eleuamini porte eterna=
les. ⁊ introibit rex glorie. ⁊ cōtinuo ſunt
apte ⁊ intrātes deo gratias reddiderūt.
⁊ reddita eſt eccleſia catholicis. Fecit aū
tē imperator ꝓmitti multa Baſilio: vt
in hiſtoria tripartita legit̄: vt ſibi conſen
tiret. Et ille. Pueris iſta cōueniūt. Nā
qui diuinis ſaginant̄ eloquijs. corrūpe=
re de diuinis dogmatibus nec vnā ſilla=
bā patiunt̄. Tunc imperator indignatꝰ
vt ibidē dicit̄. dum de eius exilio ſentē=
tiam vellet ſcribere. primus. ſecundꝰ. ter
tius calamꝰ fractꝰ eſt. deinde tremor ma=
gnus eius manū inuaſit. vnde indigna
tus chartā fregit. Vir quidā venera
bilis noīe Heradius filiā vnicam habe
bat. quā conſecrare dn̄o diſponebat. Sʒ
diabolus humane generis inimicꝰ hoc
aduertēs: vnū de ſeruis predicti Hera=
dij in amorem puelle plurimū inflāma=
uit. Verū cū ipoſſibile cerneret. vt ipſe q̄
ſeruꝰ erat in amplexus tā nobilis puelle
accedere poſſet. ad vnū de maleficis ac=
ceſſit ꝓmittens ei multam pecunie q̄nti
tatē ſi ad hoc eū iuuare vellet. Cui dixit
maleficus. Ego hoc agere nō poſſū. ſed
ſi vis mittā te ad diabolum meū dn̄m:
et ſi feceris q̄ ipſe tibi dixerit: tuū deſide=
riū obtinebis. Et dixit iuuenis q̄cunq̧
dixeris mihi: faciā. Ille ergo maleficus
epiſtolā ad diabolum fecit: ⁊ eam per di
ctum iuuenem in hec verba tranſmiſit.
Quoniā quidem mi domine opoꝛʒ me

feſtinanter ⁊ ſollicite quoſcūq̧ a chriſtia
noꝝ religiōe abſtrahere. ⁊ tue adducere
volūtati. vt pars tua quotidie multipli
cetur. miſi tibi hunc iuuenem cupidita=
te in talem puellam exarſum. ⁊ poſtulo
vt ſuum deſiderium aſſequatur vt ⁊ in
iſto glorietur ⁊ alios tibi decetero valeā
aggregare. Et dans ei epiſtolam dixit.
Vade ⁊ tali hora noctꝪ ſta ſupra monu
mentū gentilis. ⁊ ibidez demones accla
mes. ⁊ hanc chartam in aerem exalta. et
ſtatim aderunt tibi. Qui vadens demo
nes inuocabat. ⁊ chartam per aerem ei=
ciebat. Et ecce adeſt princeps tenebra=
rum vallatus multitudine demoniorū
Qui cum epiſtolaʒ perlegiſſet: ait ad iu
uenem. Credis in me vt tuam compleā
voluntatem. Qui ait. Credo domine.
Cui diabolus. Et abnegas chriſtū tuū.
Qui ait. Abnego. Dicit diabolus. Per
fidi eſtis chriſtiani; qꝛ quandoquidem
mei opus habetis ad me venitis: quādo
autem deſiderium veſtrum aſſecuti eſtꝪ
ſtatim me negatis ⁊ ad chriſtum veſtrū
acceditis ille autem: qꝛ clementiſſimus
eſt: ſuſcipit vos. Sed ſi vis tuaʒ comple=
am voluntatem fac mihi manu tua ſcri
ptum in quo confitearis te abrenūciare
chriſto. baptiſmati. ⁊ chriſtiane ꝓfeſſio=
ni. ⁊ meus ſis ſeruus. ⁊ mecum in iudi=
cio condemnandus. Qui ſtatim manu
propria ſcriptuʒ fecit qualiter chriſto ab
renunciaret. ⁊ ſe ſeruituti diaboli man=
ciparet. Cōtinuo igitur diabolus accer=
ſiuit ſpiritus qui erant ſuper fornicatio=
nem iubens eis vt ad predictam puellā
accederent. ⁊ cor eius in amorem iuue=
nis inflammarent. Qui accedentes cor
eius adeo accenderūt. vt puella ſe in ter
ram proijceret: ⁊ ad patrem lamentabili
ter exclamaret. miſerere mihi pater miſe
rere mihi. qꝛ dire torqueor propter amo
rem talis pueri noſtri. Miſerē viſceribꝰ
tuis. ⁊ paternum amorem mihi oſtende
⁊ puero quem amo ⁊ ꝓ quo crucior me
cōiunge. Sin autem poſt modicum me
morituram videbis, ⁊ pro me in die iu=

dicij rationem reddes. Pater autem eiu
lans dicebat. Heu me miſerū quid con
tigit miſere filie mee. quis meuz theſau
rum furatus eſt? Quis dulce lumen ocu
lorum meorum extinxit? Ego volebaʒ
te celeſti ſponſo coniungere ⁊ per te ſal=
uari putabam. ⁊ tu in amorē laſciuie in=
ſaniſti. Sine filia. vt te ſic diſpoſui do=
mino coniungam. ne ducas ſenectutem
meam cum dolore ad inferos. Illa au=
tem clamabat dicens. Pater mi aut ci=
to deſideriū meū cōple. aut morituram pꝰ
modicum me videbis. Cum igitur illa
amariſſime fleret ⁊ quaſi inſaniret pater
eius in magna deſolatione poſitꝰ ⁊ ami
corum conſilijs deceptus ſuam volunta
tem compleuit ⁊ eam puero in vxorē de
dit ac vniuerſam ſubſtantiā ſibi tribuit
dicēs. Vade filia fere miſera. Cum er=
go inſimul permanerent iuuenis ille ec=
cleſiā non introibat nec ſibi crucis ſigna=
culum faciebat. nec deo ſe recommenda=
bat. Unde hic notatus eſt a nonnullis
qui vxori ſue dixerūt. Scis quia vir tuꝰ
quem tibi elegiſti chriſtianus nō eſt nec
eccleſiam ingreditur. Quod illa audiēs
vehemēter extimuit. ⁊ humo ſe proſter=
nens vngulis ſeipſam diſcerpenpens pe
ctus ſuum contundere cepit et dicere.
Heu mihi miſere cur nata ſum et nata
continuo rapta non ſum? Cuʒ ergo vi=
ro ſuo que audierat retuliſſet et ille ne=
quaq̄ rem ſic eſſe aſſereret. ſed omnino
falſum quod ipſa audierat: affirmaret.
Illa ait. Si vis vt credam tibi; ego ⁊ tu
cras eccleſiam ingrediamur. Videns il
le q̄ latere non poſſet narrauit ei totum
ordinem geſte rei. Quod illa audiens
vementer ingemuit. ⁊ ad beatum Baſi
lium ꝓperauit. eiq̧ omnia que viro ſuo
⁊ ſibi contigerant enarrauit. Baſilius
autem puerum vocans. ⁊ omnia ab eo
audiens: dixit ei. Vis fili reuerti ad do
minum. Qui ait. Vtiq̧ domine. ſed
non valeo. quia diabolo ſum profeſſus
et chriſtum abnegaui. et abnegatio=
nis mee ſcriptum feci, et diabolo ipſum

dedi. Cui Baſilius. Non tibi ſit cure:
benignus enī eſt dn̄s ⁊ te penitentē ſuſci
piet. ⁊ continuo apprehendēs puerū ſi-
gnū crucis in eius fronte fecit: ⁊ per tres
dies eum recluſit. poſtea eū viſitauit et
dixit. quō habes fili? Qui ait. In ma-
gna ſum dn̄e defectione nec ſuffero cla-
mores eoꝝ ⁊ terrores ſeu dilapidatiōes
Tenētes enī manu ſcriptū meū cauſant
me dicētes: Tu veiſti ad nos nō nos ad
te. Et dixit ſanctus Baſilius. Noli ti-
mere fili tantūmodo crede dās ei modi
cā eſcā facienſqꝫ ſignum crucis. iterꝫ euꝫ
recluſit ⁊ pro eo orauit. Poſt aliquot di
es eum viſitauit ⁊ ait. Quomō hēs fili?
Qui ait. Prā a longe clamores eoꝝ ⁊ mi-
nas audio. ſed eos nō video. Et dās ei
iterꝫ eſcā ⁊ ſignās ⁊ claudens oſtiū abijt
⁊ ꝓ eo orauit. ⁊ q̄dragesimo die rediēs
dixit. Quō habes? Reſpōdit. Bene ha-
beo ſancte dei. Vidi enim te hodie in vi
ſu pugnantē ꝓ me. ⁊ diabolū vincenteꝫ.
Poſt hec eū educens. omnē clerū ⁊ reli-
gioſos ⁊ populū ꝯuocauit. ⁊ oēs pro eo
orare admonuit. tenēſqꝫ manum pueri
ducebat eū ad eccleſiam. Et ecce diabo-
lus cum multitudine demonū ad eum
venit. ⁊ viſibiliter apprehendens pueꝝ
conabatur eū rape de manu eius. Et ce
pit clamare puer. Sācte dei adiuua me
Et tāta eū improbus inſtātia aggreſſus
eſt. vt etiā ſanctū impelleret trahēs pue-
rū. Qui ait ad eum. Improbiſſime non
ſufficit tibi pditio tua. niſi ⁊ dei mei tē-
ptes plaſma. Diabolus autē dixit ad eū
multis audientibꝰ: Preiudicas mihi o
Baſili. Tunc oēs clamauerunt Kyrie-
leiſon. Dixitqꝫ ad eum Baſilius. Increpet te dn̄s diabole. Qui ait. Preiudicas
mihi Baſili. Nō abij ego ad eū. ſed ipſe
venit ad me. abnegauit xp̄m ſuū ⁊ pro-
feſſus eſt mihi. ecce ſcriptū eius in manu
habeo. Qui ait. Nō ceſſabimꝰ orare do-
nec ſcriptū reddas. Et orāte Baſilio et
tenēte in celū manꝰ. Ecce charta p aereꝫ
volata. ⁊ ab oībꝰ viſa vēit. ⁊ īpoſita ē ī ma
nibꝰ Baſilij. Quā ille ſuſcipiēs dixit pue

ro. Cognoſcis has lrās fr? Et ille. Etiā ma
nu mea ſcripte ſūt. ⁊ frāgēs Baſiliꝰ ſcri
ptū. pduxit eū ad eccl'iaꝫ. ⁊ dignū eū fe-
cit ſancto miniſterio. ⁊ bn̄ inſtruēs ⁊ re-
gulā ſibi dās reddit mulieri eiꝰ. Mu
lier q̄dā peccata multa hn̄s ⁊ ea in char-
ta ꝯſcribens. in fine quodā grauiꝰ ꝯſcri-
pſit. ⁊ ſcriptū ipſū bt̄o Baſilio tradidit
rogās vt pro ea oraret ⁊ ſuis orōnibꝰ pec
cata ipſa deleret. Qui cuꝫ oraſſet ⁊ mu-
lier chartā aperuiſſet: oīa pct̄ā pter iſtud
grauius deleta inuenit. Que ait ad Ba
ſilium. Miſerere mei ſerue dei. ⁊ p hoc
mihi indulgētiā īpetra: ſicut ꝓ alijs im
petraſti. Qui ait ad illā. recede a me mu
lier. qꝛ hō pctōr ego ſū. indigens indul-
gētia ſicut ⁊ tu. Cū autē illa inſtaret: di-
xit ei. Vade ad ſctm̄ virū Effreꝫ ⁊ ille q̄
poſtulas tibi poterit īpetrare. Que cum
abijſſet ad ſctm̄ virū Effrē. ⁊ cur ad euꝫ
a ſctō viro Baſilio miſſa ſit intimaſſet.
ille ait. Recede qꝛ hō pctōr ego ſū ſꝫ redi
filia ad Baſiliū. ⁊ q̄ tibi ꝓ ceteris veniā
īpetrauit. ꝓ iſto quoqꝫ īpetrare valebit.
feſtina cito vt eum viuū inuenias. Que
cū in ciuitatē veniſſet. ecce Baſilius ad
tumulū ferebat. Illa aūt poſt eū clama-
re cepit ⁊ dicē. Videat deꝰ ⁊ iudicet inter
me ⁊ te. qꝛ nolēs placare deum ꝓ me: ad
aliū trāſmiſiſti me. Tūc ꝓiecit chartaꝫ
ſup feretrū. ⁊ poſt modicuꝫ illā recipiēs
⁊ aperiēs illud pct̄m penitꝰ deletū inue-
nit. Sicqꝫ ipſa ⁊ oēs q̄ aderāt deo īmen-
ſas grās reddiderūt. Anq̄ autēꝫ vir
dei migraret a corpore: poſitꝰ in infirmi-
tate q̄ ⁊ mortuus ē: quēdā iudeū noīe io
ſeph medicinali arte valde peritū quem
vir dei multū diligebat. eo q̄ ſe illū con
uerſurū ꝓuidebat ad fidē. ad ſe q̄ſi opa
eiꝰ indigēt: vocauit. Ille vō pulſū eiꝰ tā-
gens. ⁊ ex tactu mortē ī ianuis eē cogno
ſcēs dixit familie: q̄ ad ſepulturā neceſſa-
ria ſunt: prepate. qꝛ ꝯtinuo morieꝫ. Qd̄
Baſiliꝰ audiēs dixit ei. Neſcis q̄d dicis
Cui ioſeph. crede dn̄e qꝛ ſol cū ſole occi
det hodie. i. tu ſol cum ſole occides ho-
die. Cui dicit Baſiliꝰ. Quid dices ſi nō

moriar hodie? Cui Joſeph. Nō eſt poſ
ſibile dn̄e. Et Baſilius: Et ſi in craſti-
nū vſqꝫ ad horā ſextam ſuperuixero. q̄d
facies? Et Joſeph ait. Si vſqꝫ ad illam
ſupuixeris horaꝫ vtiqꝫ ego moriar. Et
Baſilius. Etiā moriaris peccato. viuas
autē xp̄o. Et ille. Scio q̄d dicis. et ſi vſ-
qꝫ ad illā horam ſuperuixeris faciaꝫ qđ
hortaris. Tūc beatus Baſiliꝰ lꝫ ſm̄ na-
turā illico moriturus eſſet. a dn̄o tn̄ mor
tis inducias impetrauit ⁊ vſqꝫ craſtinū
in horam nonam vixit. Qđ Joſeph vi-
dens ⁊ ſtupēs: in xp̄m credidit. Baſiliꝰ
autē virtute animi imbecillitatē corpo-
ris ſuperans de cubiculo ſuo ſurrexit. ⁊
eccleſiam ingrediens eū ſuis ꝓprijs ma-
nibus baptizauit. poſtea vō ad lectuluꝫ
ſuū redijt. ⁊ ſtatim ſpm̄ deo feliciter red
didit. Floruit circa annū dn̄i tricenteſi-
mū ſeptuageſimū.

JOhānes elemo

ſynarius patriarcha alexādrinꝰ
quadā nocte in oratiōe perſiſtens vidit
quandā puellā pulcerrimā ſibi aſſiſten-
tē ⁊ coronā oliuarū in capite baiulanteꝫ
Quā ille vidēs nimiū ſtupefactus: que
eſſet inq̄ſiuit? At illa. Ego ſum miſeri-
cordia q̄ dei filiuꝫ de celo adduxi. Me
ſponſam accipe ⁊ bene tibi erit. Intelli-
gens q̄ p oliuam miſericordiā deſignari
ab illa die factus ē ſic miſericors. vt eley
mon. i. elemoſynarius vocareꝫ. Paupes
autē ſuos dn̄os ſemp appellabat. ⁊ inde
hoſpitalarij habēt etiam vt paupes do-
minos ſuos vocēt. Omnes igiꝫ ſuos fa-
mulos cōuocauit: eiſqꝫ dixit. Euntes p
totā ciuitatem conſcribite mihi vſqꝫ ad
vnū omnes dn̄os meos. Illis vō nō in-
telligentibus dixit. Quos vos egenos ⁊
mendicos vocatis: iſtos ego dn̄os ⁊ auxi
liatores ꝓdico. Iſti enī nobis vere auxi
liari ⁊ celeſte regnum donare poterunt.
Volēs hoīes ad elemoſynā inuitare
narrare ꝯſueuit. q̄ pauperibus ſemel ſe
ad ſolē calefacientibꝰ ceperunt inuicē de
elemoſynatoribus cōferre. ⁊ bonos col-

laudare: ⁊ malos vituperare. Erat autē
quidaꝫ theolonariꝰ noīe Petrus. diues
valde ⁊ prepotēs. ſed nimis pauperibus
īmiſericors. qꝛ ad domū ſuā accedentes
cū indignatiōe nimia repellebat. Cum
ergo nullus illoꝝ inuētus fuiſſet qui in
domo ſua elemoſynā recepiſſet: vnꝰ illo-
ruꝫ dixit. Quid vultis mihi dare ſi ego
hodie ab eo elemoſynā accipiā. Et faci-
entibus cū eo pactuꝫ. ad domū eius ve-
nit ⁊ elemoſynam poſtulauit. At ille do
mū reuertēs ⁊ pauperē pre foribꝰ videns
cū mancipium eius panes ſiligīs in do-
mū deferret. ille lapidem nō inueniens.
panē vnū ſiligīs arripuit ⁊ cū furore eū
inde pcuſſit. Quē ꝯtinus accipiēs pau
p ad ſocios redijt. ⁊ q̄ de manu eius ele-
moſynā acceperit: indicauit. Poſt duos
dies infirmatus ad morteꝫ vidit ſe ante
iudiciū ſtare ⁊ mauros quoſdā ſup ſta-
terā eius mala appendere. ex altera autē
pte ſtare q̄dam dealbati triſtes ſtabāt. eo
q̄ nihil qđ ibi apponerēt inuenire vale-
bāt. Tunc vnꝰ eoꝝ dixit. Vere nihil ha-
bemus niſi vnū panem ſiliginis quē an̄
duos dies chriſto dedit coactus. Quem
dū ſuper ſtateraꝫ ponerent equalitas: vt
ſibi videbatur: facta eſt. Dixerūt ei adau
ge ad ſiliginem hāc. alioquin te mauri
apprehendent. Euigilans autē ⁊ libera-
tus dicebat pape. Si vna ſiligo quam p
furorē iactaui ita profuit. q̄nto magis q̄
oīa ſua indigentibus ēlargiꝫ. Quadam
igiꝫ die cum optimis veſtibus indutus
p viā pergeret. q̄dam naufragꝰ ab eo ve-
ſtimentū aliqđ poſtulabat. Cōtinuo il-
le precioſo veſtimēto ſe expoliauit ⁊ illi
dedit. Qđ ille accipiens ſtatim vēdidit
Cū aūt theolonarius rediret ⁊ veſtimē
tum ſuſpenſū videret: cōtriſtatus ē val-
de. adeo vt nec cibū ſumere vellet: dicēs
qm̄ non ſui dignus vt mei memoriam
haberet egenus. Et ecce cū dormiret vi-
dit quendam ſuper ſolē fulgenteꝫ ⁊ ſup
caput crucē ferentē et habentē indutum
veſtimentū quod dederat egeno. ⁊ dice
bat ſibi. Quid ploras Petre? Qui cum

cãuſam ſue triſticie ſibi dixiſſet: ille ait co
gnoſcis hoc? Et ille. Etiã dñe. Et dñs
ad eum. Illo ego veſtior ex quo mihi de
diſti ⁊ gratias ago bõe volũtati tue. qm̃
frigore affligebar. ⁊ cooperuiſti me. In
ſe ergo reuerſus cepit egenos beatificare ac
dicere. Viuit dñs. nõ moriar donec fiã
vnus ex eis. Dans ergo pauperibus que
habebat. ⁊ accerſito notario ſuo: dixit ei
Secretũ volo tibi cõmittere. ꝙ ſi ꝓpala
ueris aut ſi me nõ audieris barbaris vẽ
dam te. danſq̃ȝ ei decẽ libras auri: ⁊ dixit
ei. Vade in ſanctã ciuitatẽ ⁊ merces tibi
eme. ⁊ me alicui chriſtiano vende. ⁊ pau
peribus preciũ tribue. Illo autẽ recuſan
te: dixit ei. Si me nõ audieris ego barba
ris vendam te. Ducens ergo eũ vt dixerat
cuidã argentario veſtibus ſordidis in-
dutum tanq̃ ſuũ ſeruũ vendidit. ⁊ xxx
nũmiſmata inde accipiẽs pauperibꝰ ero-
gauit. Petrus ergo omnia officia vilia fa-
ciebat. ita ꝙ ab omnibus contẽnebatur
⁊ ab alijs ſeruis frequenter percutiebatur
⁊ etiam ignauus appellabatur. Dñs au
tẽ frequenter ſibi apparebat ⁊ veſtimen-
ta ⁊ alia oſtendẽs ipſum cõſolabat̃. Ve-
rũ imperatore ⁊ vniuerſis de amiſſione
tanti viri dolentibꝰ. quidã vicini eius a
conſtantinopoli ad viſitandũ loca ſan-
cta venerũt. ⁊ a domino ipſiꝰ inuitati. cũ
prandererẽt ſibi adinuicẽ in aure dixerũt.
Quã ſimilis eſt puer iſte dño Petro theo-
lonario. Et curioſe reſpiciẽtibus vnus
dixit. Vere dñs Petrus ẽ. ſurgam ⁊ te-
nebo eũ. Quod ille aduertẽs latenter fu
git. Erat autẽ oſtiarius ſurdus ⁊ mutꝰ
qui per ſignũ oſtiũ aperiebat. Cui Pe-
trus vt ſibi aperiret. non ſignis ſed ver-
bis imperauit. Et ille cõtinuo audiens ⁊
loquelã recipiẽs ſibiq̃ȝ reſpondẽs ei ape
ruit. ⁊ domũ regrediens. cunctis de eiꝰ
loquela mirantibꝰ dixit. Ille qui coqui
nam faciebat exijt ⁊ fugit. ſed videte ne
dei ſit ſeruus. Cũ enĩ mihi dixit. tibi di-
co aperi. mox ex ore eius flãma exijt. que
linguã ⁊ aures meas tetigit. ⁊ continuo
auditũ ⁊ loquelam recepi. Et exiliẽtes

vniuerſi ⁊ cõcurrẽtes poſt eũ ipſũ am-
plius inuenire nõ potuerũt. Tunc oẽs
de domo illa penitentiã egerunt. eo ꝙ
talem virum ſic viliter tractauerunt.

Monachus quidã Vitalius nomĩe
volens ſanctũ Johannẽ tẽtare ſi poſſet
ſibi verbis perſuaderi ⁊ ad ſcandalũ fa-
cile inclinari. Ingrediens ergo ciuitatem
omnes meretrices publicas conſcripſit.
Intrabat ergo ad illas ꝑ ordinẽ: dicẽs cui-
libet. dona mihi noctẽ iſtam ⁊ noli for-
nicari. Ipſe autẽ domũ eius intrans. in
angulo flexis genibꝰ tota nocte in ora-
tiõe ſtabat ⁊ ꝓ illis orabat. ⁊ poſtea ma-
ne exibat. precipiẽs cuilibet ne alicui re-
uelaret. Vna autẽ vitã eius manifeſta-
uit. que ſtatim. orãte ſene a demone ve-
xari cepit. Cui oẽs dicebant. reddidit ti
bi deus quod merebaris qm̃ mẽtita es.
vt fornicetur enĩ egreditur peſſimus iſte
⁊ non propter aliud. Veſpere autẽ facto
dicebat predictus Vitalius cunctis au
dientibus. Volo ire. qr talis domina ex
pectat me. Multis võ illum criminan-
tibus reſpondebat. Nũquid ego nõ ha
beo corpus vt hoĩes: aut monachis ſolũ
iratus eſt deus. vere ⁊ ipſi homines ſũt
vt ceteri. Dicebant autem quidã. accipe
tibi mulierem vnã abba. ⁊ muta habitũ
vt non ſcandalizes homines alios. Ille
autẽ fingens ſe iratũ: dicebat. Vere nõ
audiam vos: ite a me. Qui vult ſcanda
lizari: ſcandalizetur. ⁊ collidet frontẽ in
parietem. Nunquid iudices conſtituti
eſtis ſuper me a deo? Ite ⁊ de vobis cu-
rã habete. vos pro me non reddetis ra-
tionem. Hec autem cũ clamore dicebat
Cũq̃ȝ ad beatum Johannem querimo
nia deferetur cor eius deus ĩdurauit ne
his fidem adhiberet. Deprecabatur au-
tem deũ vt poſt mortem ſuam opus ſuũ
alicui reuelaret. vt non imputaretur in
peccatum his qui de eo ſcandalizabant̃
Multas igitur de predictis mulieribꝰ
ad cõuerſionem perduxit. ⁊ in monaſte-
rio plurimas collocauit. Quodã mane
dum ab vna illarum egrederet̃. obuia-

uit ei qdã ingrediens ad fornicandũ cũ
ea. Dãſq̃ȝ ei alapã dixit. Vſq̃ȝ quo peſſi-
me nõ emẽdas te ab his tuis ĩmũditijs.
Et ille. Crede mihi. accipies a me talem
alapã vt tota alexandria ↄgreget̃. Et ec
ce poſtmodũ diabolus in ſpẽ mauri ſibi
alapã dedit: dicẽs. hec eſt alapa quã mit
tit tibi abbas Vitaliꝰ. ⁊ ſtatĩ a demonio
vexat̃. ita ꝙ ad voces eius oẽs currebãt.
Sed tñ penitẽs ꝑ eius orõnẽ liberatꝰ eſt.
Vir autẽ dei morti appropinquãs hanc
ſcripturã reliqt. Nolite añ tẽpus iudi-
care. Mulieribꝰ aũt confitentibꝰ q̃ facie
bat: oẽs glorificabãt deũ. ⁊ ꝑcipue btũs
Johãnes: dicẽs. Vtinã alapã quam ille
accepit accepiſſem ⁊ ego. Quidã pau-
per in habitu peregrini ad Johannẽ ve
nit ⁊ ab eo elemoſynã poſtulauit. At il-
le vocato diſpenſatore dixit. Da ei ſex
nũmiſmata. Que ille accipiẽs ⁊ abiens
habitũ mutauit. ⁊ iterũ ad p̃triarchã re-
diens ab eo elemoſynã poſtulauit. Ille
autẽ diſpenſatore vocato dixit. Da ei de
cẽ nũmiſmata. Quos cũ ſibi dediſſet ⁊
ille abijſſet: dixit ei diſpẽſator. Per orõ-
nes tuas p̃r iſte idẽ hodie mutato habi-
tu bis accepit. Beatꝰ autẽ Johannes. q.
hoc ſe neſcire diſſimulauit. Iterũ ille tertio
habitũ mutãs ad beatũ Johannẽ venit
⁊ elemoſinã poſtulauit. Tũc diſpẽſator
beatum Johannẽ tetigit innuens ꝙ ille
eſſet. Cui btũs Johãnes reſpondit. Va
de ⁊ da ei duodecĩ nũmiſmata. ne forte
ſit dñs meus ihẽs xp̃s qui tẽptare me ve-
lit vtrũ poſſit hĩ plus accipere ꝙ ego dare

Quadã vice cũ Patricius qdã pecu
niã eccleſie in mercationibꝰ ponere vel-
let ⁊ patriarcha nullatenus cõſentiret: ſȝ
pauperibꝰ eã diſpenſare vellet: ambo plu
rimũ contẽdentes irati abinuicẽ receſſe-
runt. Adueniente hora vndecima man
dat p̃triarcha ꝑ archipreſbyterũ Patri-
cio: dicens. Dñe ſol ad occaſum ẽ. Qd̃ il
le audiens lacrimis infuſus ad eũ venit
⁊ veniã poſtulauit. Cũ quidã ſuꝰ ne-
pos a quodã tabernario grauẽ iniuriã
audiuiſſet. ⁊ ex hoc patriarche lamenta-

biliter cõquerẽs. nullatenꝰ ↄſolari poſſet
p̃triarcha r̄ndit. Et quõ eſt auſꝰ tibi ali-
qs ↄdicere ⁊ os ſuũ ↄ te aperire. Crede
fili mee ꝑuitati qm̃ faciã in eo hodie ta-
lẽrem vt tota alexandria miret̃. Qd̃ au-
diens ille ↄſolationem recepit. putãs qꝫ
eum grauit̃ faceret verberari. Videns
Johãnes ꝙ ↄſolationẽ recepiſſet pedes
eius oſculatus eſt: dicẽs. Fili ſi vere ne-
pos mee humilitat̃ exiſtis prepa te ⁊ fla
gellari ⁊ ↄuicia pati ab oĩbus. Vera enĩ
cognatio non ex carne ⁊ ſanguine ſed ex
virtute mẽtis agnoſcit̃. Confeſtim igit̃
ꝓ illo hoĩe miſit. ⁊ ab oĩ penſiõe ⁊ tribu
to liberũ eſſe fecit. Et oẽs audientes mi
rati ſunt. Et intellexerũt hoc eſſe qd̃ di-
xerat. faciã in eum talẽrem. vt tota alexã
dria miret̃. Audiẽs patriarcha cõſue
tudinẽ eſſe ꝙ mox vt imꝑator coronatꝰ
eſt cõfeſtim monumentorũ edificatores
ſumũt q̃tuor vel quinq̃ȝ minucias mar
morũ puſillas diuerſi coloris. Et ingre-
dientes ad imꝑatorẽ: dicunt. De q̃li mar-
more vel metallo iubet imꝑiũ tuũ ſibẽ
fieri monumentũ. Imitatꝰ hoc. monu-
mẽtũ ſibi fieri p̃cepit. ſed tñ vſq̃ȝ ad obi-
tum ſuũ illud imperfectũ manere prece-
pit. Ordinauitq̃ȝ aliquos qui ad eũ cũ
celebri feſtiuitate cũ clero perſiſteret ac-
cederent ſibiq̃ȝ diceret. Dñe monumen-
tum tuũ ĩperfectũ eſt: precipe vt cõſum-
met̃ eo ꝙ neſcias qua hora fur veniat.

Diues quidã cũ vidiſſet beatum Jo
hannẽ in ſtratu viles pãnos habere. eo
ꝙ ceter̃ paupibꝰ erogaſſȝ q̃dã valde ꝑ
cioſũ coopimẽtũ emit. ⁊ btõ Johĩ tradi-
dit. q̃ cũ iſtõ nocte ſup ſe hr̃et. tota nocte
dormire ñ potuit. cogitãs ꝙ trecẽti dñi
ſui õ tãto p̃cio coopiri poſſet. tõ igit̃ no-
cte lamẽtabat̃ ⁊ dicebat. Quãti incenati
q̃nti ĩ foro pluuijs madefacti. q̃nti p̃ fri-
gore detibꝰ ſtridẽtes hodie dormierunt
tu võ grãdes piſces deuorãs ⁊ in thala-
mo reqeſcẽs cũ oĩbꝰ malis tuis. Inſup
te cooptorio. xxxvj. nũmiſmatũ te calefa
cis. Humil̃ Johẽs alia vice h̃n veſtiet̃
Statiq̃ȝ ſco mãe illud vẽdi fec ⁊ ꝑcipuũ

pauperibus erogauit. Quod audiēs il=
le diues ipſum coopertoriū ſcđo emit. ⁊
beato Johanni tradidit. rogās vt ipſū
decetero nō venderet. ſed ſup ſeipſuꝫ te=
neret. At ille iſtud accipiens iuſſit iteꝝ
vendi. ⁊ oīis ſuis pciū erogari. Quod
ille diues audiens iteꝝ abijt ⁊ ipſum re=
demit ac btō Johanni detulit. eiqꝫ gra
tulabundus dixit. Videbimus qs defi
ciet. aut tu vendēdo aut ego redimēdo.
⁊ ſic ſuauiter quaſi diuitē illum vinde=
miabat: dicens. ꝙ poſſit aliquis intētio=
ne dandi pauperibus diuites taliter ex=
poliare nec peccat. Duo enī lucrat̄ talis.
vnū. qꝛ aīas illoꝝ ſaluat. alterum qm̄ ex
hoc mercedem nō modicaꝫ accipiet.
Volens beatus Johannes hoīes ad ele
moſynā ꝓuocare. narrare conſueuit de
ſancto ſerapiōe. ꝙ cū amictum ſuū pau=
peri tribuiſſet ⁊ alteri obuians qui frigꝰ
patiebat̄ tunicā ſimilit̄ tribuiſſet. ⁊ euā=
geliuꝫ tenēs nudus ſederet. Interroga=
uit eū quidam dicēs. Abba qs te expo=
liauit? Qui demonſtrās euāgeliū ipſuꝫ
dixit. Ille me expoliauit. Alꝰs autem
aliū pauperē vidēs euāgeliū ipſū vēdi=
dit ⁊ paupi pciū dedit. Qui cū interroga=
ret̄ vbi ipſum euāgelium haberet? Re=
ſpondit. Euangeliū pcipit dicens. Va
de ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperi=
bus. Seipſum ergo habebā ⁊ ſeipſū vē=
didi ⁊ tradidi vt manducabat. Cum
cuidā elemoſynaꝫ petenti dari precepiſ=
ſet beatus Johannes quinqꝫ nūmos. in
dignatus ille ꝙ maiorē ſibi elemoſynaꝫ
nō feciſſet cōtinuo ad cōtumelias ipſiꝰ
prorupit ac in eiꝰ faciē conuiciari cepit.
Quod eius famuli audientes etiā in eū
voluerūt irruere ac ipſum grauiter cede
re. Quod beatꝰ Johannes oīno prohi=
buit: dicēs. Sinite fratres ſinite. vt mihi
maledicat. Ecce enī habeo ſexaginta an
nos blaſphemans p opera mea chriſtuꝫ.
⁊ vnū cōuiciū nō portabo ab iſto. Juſ=
ſitqꝫ ſacculum afferri ⁊ corā ipſo apponi
vt inde tolleret quantū vellet. Cum
populus lecto euangelio eccleſiā exiret.

⁊ foris ocioſis verbis vacaret. quadā vi
ce poſt euangeliū patriarcha cuꝫ eis exijt
⁊ in medio eoꝝ ſedere cepit. oībus vō de
hoc mirātibꝰ: dixit ad eos. Filij vbi oues
ibi paſtor. Aut igit̄ intrate ⁊ ego vobiſ=
cū intrabo ⁊ ingrediar. aut manete hic
⁊ ego pariter manebo. Semel igit̄ ⁊ bis
hꝰ fecit. ⁊ ſic populū ſtare in eccleſia eru
diuit. Cū quidam iuuenis ſanctimo
nialē quandā rapuiſſet. ⁊ clerici tale iu=
uenem coram beato Johāne exprobra=
rent. ⁊ ipſum excōicandū eſſe dicerēt. vt
pute qui duas aīas perdiderat .ſ. ſuam
⁊ illius. cōpeſcuit eos beatus Johānes:
dicens. nō ſic filij nō ſic. Oſtēdo vobis
qꝛ ⁊ vos duo peccata cōmittit̄. Primo
qꝛ cōtra preceptū dn̄i facitis: qui ait. No
lite iudicare vt non iudicemī. Scđo qꝛ
neſcitis procerto ſi vſqꝫ hodie peccent. ⁊
nō peniteant. Frequenter autē exiſtē=
te beato Johāne in orōne. ⁊ in extaſi mē
tis poſito talibus verbis cū deo diſputa
re auditus ē. Sic ſic bone iheſu ego diſ=
pergendo ⁊ tu miniſtrando videamus
quis vincat̄. Cum febre correptus ſe
morti appropinqre cerneret: dixit. Gra=
tias tibi ago deus qm̄ exaudiſti miſeriā
meam. rogantē bonitatem tuaꝫ ne inue
niret̄ morienti mihi niſi vnū nūmiſma
remiſiſſe. hoc igitur pauperibus dari iu
beo Poſitum igitur venerabile cor=
pus eius in ſepulcro vbi corpora duorū
epiſcoporū fuerant tumulata. Et corpo
ra illa mirabiliter ſancto Johanni ceſſe
runt. ⁊ locum mediū vacuū dimiſerunt
Ante autē paucos dies ꝙ moreretur
cum quedam mulier quoddaꝫ flagitio=
ſiſſimū peccatum cōmiſiſſet: ⁊ nūꝙ con
fiteri auderet dixit ei ſanctus Johānes
vt ſalteꝫ illud ſcriberet eo ꝙ ſcribere ſcie
bat. ⁊ ſigillatū ei afferret ⁊ ipſe pro ea ora=
ret. Cui illa aſſenſit ⁊ peccatum ſcribens
diligent̄ ſigillauit ⁊ beato Johanni tra
didit. Sed poſt paucos dies beatus Jo
hānes infirmatus in domino requieuit
Jlla vt audiuit illum defunctū ſe vitu=
peratam ⁊ confuſam putauit credēs ꝙ

ſcriptū alicui ꝯmiſiſſet ⁊ ad manus alte
rius deueniſſet. Ad tumulū igit̄ ſancti
Johīs acceſſit ⁊ ibi vberrime flēs clama
bat: dicens. Heu heu putās cōfuſioneꝫ
vitare ꝯfuſio oībus facta ſū. Cūqꝫ ama
riſſime fleret ⁊ beatū iohānē rogaret vt
ſibi oñderet vbi nā ſcriptū ſuū dimiſiſ=
ſet. Ecce b. iohānes in habitu pōtificali
ď tumulo ꝓceſſit duobꝰ epīs q ſecū qui=
eſcebāt hincinde vallatus. dixitqꝫ mlie=
ri. Cur nos tantū infeſtas. ⁊ me ⁊ ſctōs
iſtos qui mecū ſunt qeſcere nō pmittis.
Ecce ſtole noſtre lacrimis tuis oēs ma=
defacte ſūt. Porrexitqꝫ ſibi ſcriptū ſuuꝫ
ſigillatū vt prius fuerat: dicens ei. Vide
ſigillū hoc. ⁊ aperi ſcriptū tuū ⁊ lege. qđ
illa aperiens: peccatū ſuum oīno deletū
inuenit. et ibi taliter ſcriptū reperit. ꝓ=
pter Johēꝫ ſeruū meū deletū ē peccatū
tuū. Sicqꝫ illa immenſas gratias deo re
tulit. et beatꝰ Johēs cū alijs duobꝰ epīſ
in monumentū redijt. Claruit circa an=
nū dn̄i ſexingēteſimū qntū. tempore fo=
ce impatoris.

Conuerſio ſancti

Pauli apoſtoli facta eſt eodē an=
no quo xp̄s paſſus ē ⁊ Stephanus lapi=
datus. Anno non naturali ſꝫ emergēti.
Nam xp̄s. viij. kal̄. aprilis paſſus ē. ſte=
phanus eodē anno. iij. die auguſti a iu=
deis lapidatus ē. Paulꝰ vō. viij. kal̄. fe=
bruarij conuerſus ē. Quare aūt eius cō=
uerſio potiuſꝙ alioꝝ ſctōꝝ celebrat̄: tri=
plex rō ſolet aſſignari. Primo ꝓpter exē=
plū vt nullus qntūcūqꝫ peccator deſpe=
ret de venia. quādo tātū ī culpa poſtmo=
dū conſpicit fuiſſe in gratia. Secundo ꝓ
pter gaudiuꝫ. Sicut em̄ eccīa magnam
triſticiā habuit in eiꝰ pſecutiōe. ita maxi
mā leticiā habuit in eiꝰ cōuerſiōe. Ter=
tio ꝓpter miraculū qđ ſcꝫ dn̄s in eo oſtē=
dit. dū de ſeuiſſimo pſecutore fecit fide=
liſſimū pdicatorē. Eius em̄ cōuerſio
fuit miraculoſa rōne efficientis diſponē=
tis ⁊ patientis. Rōne efficientis .i. xp̄i q

eū cōuertit. Ibi em̄ oñdit ſuā mirabilē
potētiā in hoc ꝙ dixit. duruꝫ ē tibi cōtra
ſtimulū recalcitare. Et in hoc ꝙ ipm̄ tā
ſubito īmutauit. Unde cōtinuo īmuta=
tus: Rñdit. Dn̄e qd vis me facē? Aug.
ſuper hoc verbo ocioſus agnꝰ a lupis ſe=
cit agnos de lupis. Jā parat ſe ad obedi
enduꝫ q prius ſeuiebat ad pſequēdum.
Secundo eius mirabilem ſapientiā. mi
rabilis em̄ ſapīa fuit in hoc ꝙ ipm̄ a tu=
more ſupbie deiecit. oſtēdēdo īfirma hu=
militatis nō ſublimia maieſtatis. Ego
inquit ſum ih̄s nazarenus ⁊c̄. gloſa non
deū vel dei filiū ſe vocat ſꝫ hūilitatis in
quit mee ſuſcipe īfirma ⁊ ſupbie tue ſq=
mas depone. Tertio ibi oſtendit ſuā mi
rabilem clementiā. qđ notatur ex hoc ꝙ
ipm̄ exiſtentē in actu ⁊ voluntate pſequē
di cōuertit. Licet em̄ haberet deformem
affectum. qꝛ ſpirans minarū ⁊c̄. puerſū
conatum. qꝛ acceſſit ad pncipes ſacerdo
tū ⁊c̄. quaſi ſe ingerens pnicioſum actuꝫ
qꝛ ibat vt vinctos pduceret in hieruſalē.
⁊ ideo eius iter peſſimū erat. ipm̄ tamē
miſericordia diuina conuertit.
Secūdo fuit miraculoſa ratione diſ
ponentis .i. lucis que ipm̄ ad conuerſio=
nem diſpoſuit. Jpa em̄ lux dicitur fuiſ=
ſe ſubita. immenſa et celica. Et ſubito in
quit circumfulſit. id eſt circunquaqꝫ ful=
ſit eum lux de celo. Paulus enim tria vi
cia ī ſe habebat. Primum erat audacia
quod notatur in hoc ꝙ dicitur. Acceſſit
ad principes ſacerdotum ⁊c̄. glo. non vo
catus. ſed ſponte zelo cōcitāte eum. Se=
cundum erat ſupbia. qđ notatur in hoc
ꝙ dicitur ſpirans minarum ⁊c̄. Tertiū
erat carnalis intelligentia quam ſcꝫ in le
ge habebat. Unde glo. ſuper illud. Ego
ſum ih̄s ⁊c̄. Ego deus celeſtis loquor
quem mortuū putas ſenſu iudaico. Jp=
ſa igitur. lux diuina fuit ſubita vt auda
cem terreret. immenſa vt ſublimem ⁊ ſu=
perbum in ima humilitatis ꝓſterneret.
fuit celica vt carnalem eius intelligentiā
in celeſtem mutaret. Vel poteſt dici ꝙ il

lud diſpones fuit in tribus. ſcilicet in voce acclamante. id eſt luce fulgente. ⁊ ī virtute potentie.

Tertio fuit miraculoſa ratione patientis id eſt ipſius Pauli in quo facta eſt conuerſio ipſa. In eo enim hec tria miraculoſe exterius factā ſunt. ſcilicet ꝓſtratio. obcecatio. et triduana ieiunatio. Eſt enim proſtratus vt erigatur quantum ad depreſſum affectum. Aug. Proſtratus eſt Paulus vt cecaretur. cecatus ē vt mutaretur. mutatꝰ eſt vt mitteretur. miſſus eſt vt pro veritate pateretur. Item Auguſtinus eliſus eſt ſeuiens ⁊ factus eſt credens. Eliſus eſt lupus ⁊ factus eſt agnus. Eliſus eſt perſecutor ⁊ factus eſt predicator. Eliſus eſt filius perditionis ⁊ factus eſt vas electionis. Eſt obcecatꝰ vt illuſtretur quantum ad tenebroſum intellectum. Unde ⁊ in illo triduo quo manſit cecatus dicitur ꝙ doctus fuerit euangelium. Non enim accipit illud ab homine neqꝫ per hominem vt ipſe teſtatur. ſed per reuelationem ihu xpi. Auguſti. Paulū dico verū athletā xpi doctū ab illo vnctū de illo crucifixūqꝫ cū illo. ⁊ glorioſum in illo. Eſt in carne maceratus. Ut ipſa caro diſponatur ad bone operatōis affectum. optime enim deinceps corpus eius ad omne opus bonum diſpoſitum eſt. Nam eſurire ⁊ abundare ſciebat. et vbiqꝫ ⁊ in omnibus inſtitutꝰ erat ⁊ omnia aduerſa libenter ſufferebat. Criſoſt. Seculi tyrannos ac populos ſpirātes furorem. velut quoſdam eſſe culices exiſtimabat. mortem vo atqꝫ cruciatus ⁊ mille ſupplitia quaſi ludum putabat eē puerorum. hec amplectabatur libenter. ⁊ magis decorabatur cathena vinctus ꝙ dyademate coronatus ac libentius recipiebat vulnera ꝙ alij munera. Uel iſta tria dicuntur fuiſſe in eo contra tria que fuerunt in primo parente. In ipō eñ fuit contra deum erectio. ⁊ econtra in Paulo ad terrā ꝓſtratio. In ipſo oculorum apertio. ⁊ econtra ī paulo oculoꝝ obcecatio. In ipſo fuit manducatio cibi vetiti. ⁊ ecōtra in paulo abſtinētia cibi liciti.

Aula fuit nobi-

liſſima matrona romanorum. cuius vitam beatus Hieronimus compoſuit in hec verba. Si cūcta corporis mei membra verterentur in linguas ⁊ omēs artus humana voce reſonarent nihil dignum ſancte ac venerabilis Paule virtutibus dicerem. Nobilis genere ſꝫ multo nobilior ſanctitate. Potens quondam diuitijs. ſed nunc chriſti paupertate inſignior. Teſtor ihm et ſanctos angelos eius. ipſumqꝫ proprium angelum qui cuſtos fuit ⁊ comes admirabilis femie. me nihil in gratia. nil dicere more laudantium. ſed quod dicturus ſum pro teſtimonio minus eius eſſe meritꝭ. Uult lector breuiter eius ſcire virtutes omnes ſuos pauperes pauperior ipā dimiſit. Et ſicut inter multas gemmas precioſa gemma micat. ⁊ iubar ſolꝭ paruos igniculos ſtellarum obruit ⁊ obſcurat. ita cunctorum virtutes ſua humilitate ſuperauit. Minimaqꝫ fuit inter omnes vt omnium maior eſſet. ⁊ quanto plus ſe deijciebat tanto magis a Chriſto ſublimabatur. latebat ⁊ non latebat. fugiendo gloriaꝫ: gloriam merebatur. que virtutem quaſi vmbra ſequitur et appetitores ſuos deſerēs appetit contemptores. Hec cum quinqꝫ liberos edidiſſet. Baſillam ſuper cuius mortem eam Rome conſolatus ſum. Paulinamqꝫ ſanctam ⁊ admirabilem virum ⁊ prepoſitus rerum ſuarum pammachium reliquit heredem. ad quem ſuper eius obitu paruum libellum edidimus. Euſtochium que nunc in ſanctis locis ⁊ virginitatis ⁊ eccleſie monile precioſiſſimum eſt. Ruffinam que in maturo funere pium matris animum conſternauit. ⁊ Thorotium poſtꝙ parere deſiit. vt intelligeres eam non ſeruire voluiſſe officio coniugali: ſed mariti deſiderio. qui mares optabat liberos edidiſſe.

Poſtꝙ vir mortuus eſt ita eam planxit. vt prope ipſam moreretur: ita ſe conuertit ad dei ſeruitutem. vt mortem eius quaſi videretur optaſſe. Quid ergo referam ample et nobilis domus ⁊ quondam opulentiſſime omnes pene diuitias ī pauperes erogatas. Hec Paulini epiſcopi anthioceni et epyphani qui Romam venerant accenſa virtutibus: per momenta patriam deſerere cogitabat. Quid vltra differo. Deſcendit ad portum fratre cognatis affinibus. ⁊ quod his maius ē liberis proſequentibus. Iam carbaſa tendebantur ⁊ remorum ductu nauis ī altum protrahebatur. paruus taxotius ſupplices manꝰ tendebat in littore. Ruffina iam nubilis. vt ſuas expectaret nuptias tacens fletibus obſecrabat. ⁊ tamē ſiccos oculos tendebat ad celum. impietatem in filios pietatem in domino ſperans. Neſciebat ſe matrem. vt chriſti ſe probaret ancillam. Torquebantur viſcera ⁊ quaſi a ſuis membris diſtraheretur: cum dolore pugnabat.

Hic contrarium nature plena fides patiebatur. immo gaudens animus appetebat. ⁊ amorem filiorum maiore ī deum amore cōtemnens in ſola euſtachio que ⁊ propoſiti ⁊ nauigationis eius comes erat: acquieſcebat. Sulcabat interim nauis mare. ⁊ cunctis qui cum eo vehebantur littora reſpicientibus. illa verſos tenebat oculos ne videret quod ſine tormento videre non poterat. Cūqꝫ ad loca terre ſancte veniſſet ⁊ proconſul paleſtine qui familiam eius optime nouerat: premiſſis apparitoribus iuſſiſſet parari pretorium. elegit humilem cellulam que cuncta loca chriſti veſtigiorum tanto ardore ac ſtudio circuibat. et niſi ad reliqua feſtinaret: a primis non poſſet abduci. Proſtrataqꝫ ante crucem: quaſi pendentem dominum cerneret: Adorabat. Ingreſſaqꝫ ſepulcrum reſurrectionis oſculabatur lapidē quem ab oſtio monumenti amouerat angelus. ⁊ ipſum corporis locum in quo dominus iacuerat quaſi ſitiens deſideratas aquas fidei ore lambebat. Quid ibi lacrimarum. quantum gemituum. quid doloris effuderit. teſtis eſt cuncta hieroſolima. teſtis eſt ipſe dominus quem rogabat. Deinde perrexit bethleem. atqꝫ in ſpecum ſaluatoris ingrediens. vidit ſacrum virginis diuerſorium. ⁊ me audiente iurabat cernere ſe fidei oculis. infantem pannis inuolutum vagientem in preſepio. dominum magos adorantes. ſtellam fulgentem deſuper. matrem virginem. nutricium ſedulum paſtores nocte venientes vt viderent verbum quod factum erat. quaſi etiam tunc euangeliſte Johannis principium dedicarent. In principio erat verbum et verbum caro factum eſt. Paruulos interfectos. Herodem ſeuientem. ioſeph et beatam Mariam virginem fugientes in egyptum. mixtiſqꝫ gaudio lacrimis loquebatur. Salue bethleem domus pacis in qua natus eſt panis qui ꝺ celo deſcendit. Salue effrata regio vberrima. cuius fertilitas deus eſt. Dauid loquitur confidenter. Introibimus in tabernaculum eius adorabimꝰ in loco vbi ſteterūt pedes eius. Et ego miſera ⁊ peccatrix digna ſum iudicata deoſculari preſepe in quo dominus paruulus vagijt. orare in ſpelunca in qua virgo puerpera deum fudit infantē. hec requies mea. Quia domini mei patria eſt. Hic habitabo quoniam ſaluator elegit eam. Tanta ſe humilitate deiecit: vt qui eam vidiſſet et pro celebritate nominis videre geſſiſſet: ipſam eſſe non crederet. ſed ancillarum vltimam. Et cum frequentibus choris virginum cingeretur veſte ⁊ voce. ac habitu. et inceſſu minima omnium erat. Nunꝙ poſt viri mortem vſqꝫ ad diem dormitionis ſue cum vllo comedit viro. Quamuis eum ſanctum ⁊ in pontificali culmine poſitum ſciret. Balnea niſi periclitans non adijt. Mollia etiam niſi in grauiſſima febre lectuli ſtra-

tis nõ habuit: ſed ſup duriſſimã humuꝫ ſtratiſ cilicõlis quieſcebat. ſi tñ illa quies dicenda ẽ que iugibus pene orationibus dies noctesqꝫ iũgebat. Ita leuia pctã plã gebat. vt illã grauiſſimoꝝ criminũ crede res eſſe reã. Cumqꝫ a nobis crebrius mo neretur. vt pceret oculis. et eos ſeruaret euãgelice lectioni: aiebat. Turbãda ẽ fa cies quã cõtra dei preceptũ purpuriſſo ⁊ ceruſa ⁊ ſtibio ſepe depinxi affligẽdum ẽ corpus qd multũ vacauit delicijs. Lon gus riſus perpetuo cõpenſãdus ẽ fletu. Mollia lintheamina ⁊ ſerica pcõſiſſima: aſpitate cilicij cõmutanda. Que viro ⁊ ſeculo placui: nunc xpõ placere deſidero Si inter tales tantasqꝫ virtutes caſtita tem in illa voluero predicare: ſupfluus videar. in qua etiã cũ ſecularis eſſet om niũ rome matronarũ exẽplum fuit que ſe ita geſſit: vt nunq̄ de illa etiã maledico rum quicq̄ audiret fama confingere.

Fateor errorẽ meũ cũ in largiendo eſ ſet profuſior arguebam. illud pferẽs de apoſtolo. nõ vt alijs refrigeriũ ſit: nobiſ autẽ tribulatio. ſed ex qualitate in hoc tẽ pore. vt noſtra habundantia ſit ad illoꝝ inopiam. ⁊ illoꝝ habundantia ſit ad no ſtrã inopiã. ⁊ puidẽduꝫ eẽ. ne qd libent faceret ſemp facere non poſſet. Multaqꝫ huiꝰ q̄ illa mira verecundia ⁊ ſermone pciſſimo ſoluebat. teſteꝫ iuocans dñm ſe p illius noĩe cuncta facere ⁊ hoc habere voti, vt mẽdicãs ipa moreret. vt vnũ nũ mũ filie nõ dimitteret. ⁊ funere ſuo alie na ſindone inuolueret: ad extremũ infe rebat. Ego ſi petiero: multos inueniã q̄ mihi tribuant Iſte mendicãs ſi a me nõ accepit q̄ ei poſſũ etiã de alieno tribuere: ſi mortuus fuerit a quo aĩa eius require tur. Nolebat in his lapidibus effũdere pecuniã q̄ cum terra ⁊ ſeculo trãſituri ſt ſed in viuis lapidibus. qui voluũtur ſup terrã, de quibus in apocalipſi Iohis. ci uitas magni regis extruit. Except' fe ſtis diebus vix oleuꝫ in cibo accipiebat. vt ex hoc vno eſtimaret. qd de vino ⁊ de

liq̄mine ⁊ piſcibus ⁊ lacte ac melle ⁊ ouiſ ⁊ reliquis q̄ guſtu ſuauiſſima ſũt iudica rent. In quibꝰ ſumẽdis q̃dã ſe abſtinen tiſſimos putãt. ⁊ ſi his ventrẽ ingurgita uerint tutã ſe pudicitiã ſuſpicant. Noui ſuſurrones q̄ndã qd genus hoĩm vel eſt quaſi beniuolũ nũciaſſe. vt p nimio fer uore virtutum. quibuſdam videret inſa na. vt crebrũ illius diceres cõfouendum Cui illa reſpondit: Theatꝝ facti ſumꝰ mundo. ⁊ angelis ⁊ hominibus. Nos ſtulti propter xpm ſed ſtultum dei ſapiẽ tius eſt hominibus. Poſt viroꝝ mona ſteriũ quod viris tradiderat gubernãdũ plures virgines quas ex diuerſis prouin tijs congregauerat. tã nobiles q̄ medio cres. et infimi generis: in tres turmas ⁊ ĩ monaſteria diuiſit. ita dũtaxat vt opere ⁊ cibo ſeparate: pſalmis ⁊ orationibꝰ iun gerentur. Iurgantes inter ſe ſermone le niſſimo federabat. laſciuienteꝫ adoleſcẽ tularũ carnẽ crebris ⁊ duplicatis frange bat ieiunijs: mallens ei ſtomachũ dole re q̄ mentẽ. dicẽs mundiciã corporis at qꝫ veſtium aĩe eẽ immũdiciã. ⁊ qd int ſe culi homines vel leue putatur vel nihil in monaſterio grauiſſimũ dicebat eẽ de lictũ. Cũ alijs languentibus large pbe ret oĩa ⁊ eſum q̄ꝫ exhiberet carniũ. ſꝫ q̄n ipa egrotaſſet ſibi nõ indulgebat. ⁊ ĩ eo inequalis videbat. q̄ in alijs clementi am: in ſe duriciam cõmutabat. Refe ram qd expertus ſum menſe iulio feruen tiſſimis eſtibus incidit in ardorẽ febris. ⁊ poſt deſpatiõem cũ diuina miſcdia re ſpiraſſet: ⁊ medici ſuaderent ob refectio nẽ corpis vino eſſe opus tenui ⁊ puo ne aquã bibẽs ĩ ydropiſiꝫ vteret. ⁊ ego clã btm epm Epiphaniũ rogarẽ vt eã mo neret. imo cõpelleret vinũ bibere. vt erat prudẽs ⁊ ſolertꝭ ingenij. ſtatiꝫ ſenſit inſi dias ⁊ ſubridẽs meũ eẽ qd ille dicẽt: inti mauit. Quid plura. Cũ b. põtifex pꝰ mlꝭ ta hortamẽta exiſſꝫ foras q̄reti mihi qd egiſſet. Rñdit. Tãtũ pfeci vt ſeni homĩ pene pſuaſerit. nec bibã vinũ. In lu

ctu mitis erat. ⁊ ſuoꝝ mortibus frãgeba tur maxime liberoꝝ. Nã ⁊ in viri ⁊ filio rum dormitione ſemp pclitata eſt. Et cũ os ſtomachũqꝫ ſignaret. ⁊ matris do lorem crucis niteret impſſione linire: ſu pabat affectũ: ⁊ crudelem mẽtẽ parentis viſcera cõſternabant. aĩoqꝫ vincens fragi litatẽ corporis: vincebat. Scripturas ſã ctas tenebat memorit. ⁊ cũ amaret hyſto riam ⁊ illa veritatis diceret fũdamentuꝫ magis ſequebatur intelligentiã ſpiritua lem. ⁊ hoc culmine edificationem aĩe p tegebat. Loquor ⁊ aliud qd forſitan emulis videbatur incredulum. Hebreã linguã: quaꝫ ego ab adoleſcentia multo labore et ſudore ex pte didici: ⁊ infatiga bili meditatione nõ deſero: ne ipe ab ea deſerat: diſcere voluit ⁊ cõſecuta eſt ita vt pſalmos hebraice caneret ⁊ ſermonẽ abſ qꝫ ulla latine lingue ꝓprietate pſonaret. Quod quidẽ vſqꝫ hodie in ſancta filia eius euſtochio cernimus. Hucuſqꝫ nauigauimus pſperis ventis ⁊ criſpan tia maris equora lambens carina ſulca uit. nunc in ſcopolis incurrit oratione. Quis enim poſſet ſiccis oculis paulam narrare morientem. Incidit in grauiſſi mam valitudinem. imo qd optabat: in uenit. vt nos deſereret et domino pleniꝰ iungeretur. Quid diu differo ⁊ dolorem meum in alijs ĩmorando facio longiorẽ Sentiebat prudẽtiſſima feminaꝝ adeſſe mortẽ: ⁊ frigeſcẽte iam pte corpis atqꝫ mẽ broꝝ: ſolũ aĩe tẽpore in ſctõ ⁊ ſacro pecto re palpitare. ⁊ nihilominꝰ q̄ſi ad ſuos p gẽt: alienoſqꝫ deſpiceret: illos vſiculos ſu ſurrabat: Dñe dilexi decorem domꝰ tue. ⁊ locũ habitationis glorie tue. Et q̄ dil lecta tabernacula tua domine. Elegi ab iectus eſſe in domo dei mei. Cũqꝫ a me interrogaret cur taceret. cur nollet reſpõ dere clamanti an doleret aliquid. greco ſermone reſpondit. Nihil ſe habere mo leſtie: ſed oĩa quieta ⁊ tranquilla reſpice re. Poſt hoc obmutuit ⁊ clauſis oculis: quaſi humana deſpiceret: vſqꝫ ad expira

tionem aĩe eoſdem repetebat verſiculos: vt vix audirem quid diceret. Quẽ mo nachorum latentium in heremo cellula ſua tenuit. Quã virginũ cubiculoꝝ ſecre ta tenuerunt. Sacrilegium putabat qui non tali femine vltimũ reddidiſſet offi cium, donec ſubter ecciam ⁊ iuxta ſpecũ domini cõdiretur. Venerabilis filia eiꝰ virgo euſtochium quaſi ablactata ſuper matrem ſuam: abſtrahi a parente nõ po terat deoſculari oclos. herere vultui. to tum corpus amplexari: et ſecum matrẽ velle ſepeliri. Teſtis eſt ihesus nec vnuꝫ quidem nummum ab ea filie derelictum: ſed magis tribuens egenis. et qd ita dif ficilius eſt fratrum ⁊ ſororum immenſã multitudinem quã ⁊ ſuſtentare arduuꝫ ⁊ ſubijcere impium ẽ. Vale paula ⁊ cul toris tui vltimam ſenectutem orationi bus iuua.

Ylianꝰ quaſi iu

bilus ⁊ ana quod eſt ſurſum. in de iulianus quaſi iubilianus. quia cum iubilo ſuperna petijt. Vel a iulius qd ẽ incipiens. et anus. Nam in dei ſeruitio fuit ſenex longanimitate: ſed incipiens ſui reputatione.

Ylianꝰ cenoma

nẽſis epus fuit. hic Simon ille leproſus dr̃ fuiſſe quem dñs a lepra ſana uit. ⁊ q̄ dominũ ad conuiuiũ inuitauit. Qui poſt aſcenſionẽ dñi ab aplis ceno manen. epõ ordinatus ẽ. Hic multis vir tutibꝰ clarꝰ tres etiã mortuos ſuſcitauit: ⁊ poſtmodũ in pace quieuit. Iſte dicit eẽ ille iulianus. q ab itinerantibꝰ p inue niẽdo bono hoſpitio inuocat: eo q̄ ĩ do mo eius dñs fuerit hoſpitatus. Sꝫ veriꝰ videt eẽ aliꝰ iulianus. q ſcꝫ vtrũqꝫ parẽ tẽ ignorãt occidit. Fuit aliꝰ ⁊ iulianꝰ de aluũa genere nobili. ſꝫ fide nobilior q̄ deſiderio martirij ſe vltro pſecutoribꝰ offerebat tãdẽ criſpinꝰ pſularis miſit mĩ niſtꝝ ⁊ eũ occidi mãdauit. qd ſentiẽs iu

lianus ſponte foras ꝓſilijt. ⁊ querenti i-
trepidꝰ ſe opponens protinus ictū feri-
entis excepit. Cuius caput leuātes ad ſā
ctum ferreolum iuliani ſociū detulerūt:
⁊ eidem morte ſimilē minātur. niſi pro-
tinus immolaret. Quibus cū aſſentire
nollet eū occiderunt: ⁊ caput ſancti iuli-
ani cū corpe ſancti ferreoli in vno tumu
lo poſuerunt. Et poſt multos annos ſan
ctus Mamertus vineñ. epūs inuenit ca-
put ſancti iuliani inter manus ſancti fer
reoli ita illeſum ⁊ integrū aci eadē die
fuiſſet ſepultum. Inter cetera huius
ſancti miracula ſolet referri. ꝙ cū qdam
tyrānus oues eccleſie ſancti iuliani rape
ret et paſtores eidē ex pte ſancti iuliani
ꝓhiberent: ille rñdit Iulianus nō ꝯme
dit arietes. Et ecce poſt modicū febre ve
hementiſſima purget. ⁊ inualeſcente fe-
bre ꝙ a martire incendit: ⁊ confitet. Fe-
citq; ſup ſe iactari aquā vt refrigeret: ſed
ſtatim tātus fumus ⁊ fetor de corpe eius
exijt vt cūcti q aderant fugerent. ⁊ ipē pꝰ
modicū expiraret. Cū qdā ruſticꝰ. vt
ait Greg. turoneſis in die dominica ar-
are vellet protinus cōtractis digitis ma
nubriū ſecuris cum qua vomerem mū-
dare volebat eius dextre adheſit. Sȝ pꝰ
duos annos in eccleſia ſancti iuliani ad
eius pces curatus eſt.

Fuit inſup alius iulianꝰ frr be. Iulij.
Hi duo fratres ad theodoſiū impatorē
xpīaniſſimū venerunt petentes vt tem-
pla ydolorꝫ vbicunq; inuenirēt. deſtrue
rent: ⁊ xpi eccias edificarent. Qđ impa-
tor libenter faciens. cōſcripſit vt oēs eis
debeāt obedire ⁊ eos in oībus ſub pena
capitis adiuuare. Cū igitur beati iu-
lianus et Iulius in loco q dicit gaudia-
nū ecciam fabricarent. ⁊ cuncti trāſeūtes
eos in ope ob impatoris impiū adiuua-
rent: cōtigit vt qdā cū curro inde tranſi-
tū facerent. q dixerūt ad inuicem. Quā
excuſationē ꝑtendere poterimus vt libe
ri trāſeamus: ⁊ in ope iſto n̄ occupemur.
Dixerūtq;. Proijciamus vnū ex nobis i
plauſtrū ſupinū. ⁊ eū pannis coopiamꝰ
dicemuſq; ꝙ hoīem mortuū in vehicu-
lo habemus ⁊ ſic liberi trāſire poterimus
Arripientesq; hoīem vnū ſup plauſtrū
ꝓiecerunt: eiq; dixerunt. tu ſile ⁊ oculos
claude ⁊ quouſq; trāſierimus qi mortu
us iace. Cūq; hoīem tanq̄ mortuū co-
opuiſſent ⁊ vſq; ad famulos dei iulianū
⁊ iulium veniſſent dixerūt eis ſerui dei
Filioli parū ſubſiſtite: ⁊ nos in hoc ope
modicū adiuuate. Qui reſponderunt.
Non poſſumꝰ hic ſtare. qm̄ hoīem mor
tuum in plauſtro habemꝰ. Quibus ſan-
ctus iulianus dixit. vt quid ita mētimī
filij. ⁊ illi. nō mentimur dñe: ſed ſic ē vt
loquimur. Et ſanctus iulianꝰ dixit. Se
cundū veritatē dicti vrī ita vobis cōtīn-
gat. ⁊ illi boues pungentes ptranſierūt.
cūq; ꝓcul ptrāſiſſent: accedentes ad cur
rū: ceperūt collegā ſuū vocare ex nomie
dicentes. Surge ammodo ⁊ ſtimula bo
ues vt celerius trāſeamus. Cū autē nul
latenus ſe moueret eū pulſare ceperūt di
centes. vt qd deliras? ſurge ⁊ ſtimula bo
ues. Sȝ cū nullatenus ille ſurgeret vl̄ re
ſponderet: accedentes ad eū diſcoopierūt
⁊ mortuū inuenerūt. tātuſq; timor ipſos
⁊ ceteros inuaſit vt nullus de cetero fa-
mulo dei mentiri auderet Fuit etiam
alius iulianus q vtrūq; parentē neſciēs
occidit. Cū em̄ iulianus p̄dictus iuue-
nis ac nobilis qdā die venatōi inſiſteret
⁊ quēdā ceruū reptū inſeqret: ſubito cer
uus v̇ſus eū diuino nutu ſe vertit: eiq; di-
xit. Tu me iſeqris q p̄ris ⁊ mr̄is tue oc-
ciſor eris. Qđ ille audiēs vehemēt exti-
muit. ⁊ ne ſibi forte cōtingeret qđ a cer-
uo audierat: relictis oībus clā diſceſſit: ⁊
ad regionē valde remotā peruenit: ibiq;
cuidā principi adheſit ⁊ tā ſtrenue vbiq;
⁊ in bello ⁊ in palatio ſe habuit: ꝙ pnci-
pem militie eū fecit. ⁊ qndā caſtellanam
viduā in cōiugē ei tradidit. et caſtellū
ꝓ dote accepit. Interea pentes iuliani
ꝓ amiſſione filij iuliani nimiū dolētes:
vagabundi vbiq; pgebāt. ⁊ filiū ſuū ſol-

licite requirebāt. Tādē ad caſtrū cui iu-
lianus perat: deuenerunt. Tūc autē iuli-
anus a caſtro caſu receſſerat. quos cū vx-
or iuliani vidiſſet. ⁊ qui nā eſſent inqſi-
uiſſȝ. et illi oīa q filio ſuo acciderāt enar-
raſſent: intellexit ꝙ viri ſui parentes erāt
vtpote qr hoc a viro ſuo forte freqnt au-
dierat. Ipos igit benigne ſuſcepit ⁊ pro
amore viri ſui lectū ſuū eis dimiſit: ⁊ ipā
ſibi alubi lectū collocauit. Facto āt ma
ne caſtellana ad eccīam prexit. ⁊ ecce iu-
lianus mane veniens ad thalamum: qſi
vxorem ſuā excitaturus intrauit. ⁊ inue
niens duos pariter dormiētes: vxorem cū
adultero ſuo ſuſpicatur: ſilent extracto
gladio ambos pariter interemit. Exiēs
autē domū vidit vxorē eiꝰ ab eccīa reuer
tentē. ⁊ admirās interrogauit q nā eſſent
illi qui in ſuo lecto dormirēt. At illa ait
Parentes vrī ſūt q vos diutiſſime qſie-
runt. ⁊ eos in veſtro thalamo collocaui.
Qđ ille audiens pene exanimis effectus
amariſſime flere cepit ac dicere. Heu mi
ſer quid faciā. quia dulciſſimos meos pa-
rentes occidi. Ecce impletū eſt verbum
cerui. qđ dum vitare volui miſerrimus
adimpleui. Iam vale ſoror dulciſſima.
qr de cetero nō quieſcā. donec ſciā ꝙ deꝰ
pniam meā accepit. Cui illa. Abſit dul-
ciſſime frater vt te deſerā ⁊ ſine me abeas
ſȝ q fui tecū pticeps gaudij ero pticeps ⁊
doloris. Tūc ſimul recedētes iuxta qd-
dam magnū flumē vbi multi piclitabā-
tur. qđdā hoſpitale maximū ſtatuerunt
vt ibi penitentiā facerent: ⁊ oēs q vellent
tranſire fluuiū: inceſſanter trāſueherēt.
⁊ hoſpitio os vniuerſos paupes reciperēt
Poſt multū vo tpis media nocte dū iu-
lianus feſſus quieſceret. ⁊ gelu graue eſſȝ
audiuit vocē ſe miſerabiliter lamētātē
ac iulianū vt ſe traduceret voce lugubri
inuocantē. Qđ ille audiēs. cōcitꝰ ſurre-
xit: ⁊ iā gelu ipm deficientē inueniēs: in
domū ſuā portauit: ⁊ ignē accendēs ipm
calefacere ſtuduit. Sȝ cū calefieri n̄ poſ
ſet ⁊ ne ibi deficeret timeret ipm in lectu
lum ſuum portauit: ⁊ diligent coopuit.
Poſt paululum ille qui ſic infirmus ⁊
quaſi leproſus apparuerat: ſplendidus
ſcandit ad ethera: ⁊ hoſpiti ſuo dixit: iu-
liane. dñs miſit me ad te. mādās tibi ꝙ
tuā pniam acceptauit. ⁊ ambo poſt mo-
dicum in dño quieſcetis. Sicq; ille diſ-
paruit. ⁊ iulianus cū vxore ſua poſt mo
dicum plenus bonis opibus ⁊ elemoſy-
nis in domino requieuit. Fuit ⁊ alius
iulianus non quidem ſanctus: ſed ſcele-
ratiſſimus. ſ. iulianus apoſtata. Hic iu-
lianꝰ prius fuit monachus ⁊ magne re-
ligionis ſimulator. Quedam autē mulier
vt refert magiſter Iohēs beleth in ſum-
ma de officio eccleſie. habens tres ollas
plenas auri. aurum illud in orificijs ol-
larū cinere ne appareret: operuit: ⁊ p̄di-
ctas ollas Iuliano quem ſanctiſſimum
hominē exiſtimabat coram quibuſdā
monachis ſeruandū tradidit. Qđ autē
aurū ibidē eſſet: nulli alij indicauit. Iu-
lianus igitur p̄dictas ollas accipiens. et
tam copioſum aurū ibidem inueniens:
totū illud aurū furatus eſt. ⁊ ollas im-
pleuit cinē. Poſtmodum aliquod tem-
pus cum mulier depoſitum ſuum requi-
reret: ille ollas cum cinere ſibi reddidit.
Cum vo aurum requireret: conuincere
illum non potuit. quia de auro teſtes n̄
habuerat quoniam monachi coram qui-
bus hoc ſibi tradiderat. nil in eis niſi ci-
nerē viderāt. ⁊ ſic aurū obtinuit: cū q ro-
mā fugit. ⁊ p illud aurū ſeqnti tpe rome
obtinuit ꝯſolatū deinde i iperiū ſublima
tus ē. q cū iſtructꝰ eēt a pueritia i arte ma-
gica ⁊ multū ſibi placerȝ mgros idē plu
res ſecū habebat. die qdā: ſicut i hyſtoria
tripita hr: cū puer adhuc eēt ⁊ recedēte
mgro ſuo ſolꝰ remāſiſſȝ. ⁊ adiuratōes de
monū legē icepiſſȝ: añ eū maxia multitu-
do demonū iſtar ethiopū nigrorꝫ adue-
nit. Tunc iulianꝰ hoc vidēs ⁊ metuens
ſignum crucis. ꝓtinus fecit: et omnis il-
la multitudo demonum euanuit. Qđ
cum magiſtro reuertenti quid ſibi acci-
derit retuliſſȝ: Dixit ei magiſter ſuus. hꝰ

ſignū crucis maxime demones odiūt et
timent. Sublimatꝰ igit̄ in imperio huiꝰ
rei memorās. cū ꝑ arte magicā opari vel-
let: apoſtatauit. ⁊ ſignū crucis vbiqꝫ de-
ſtruxit. ac xp̄ianos inq̄tū potuit ꝑſecutꝰ
eſt. putās ꝙ aliter demones ſibi minime
obedirent. Deſcendēs autē iulianus ī
perſidā: ſicut legit̄ in vitaſpatrū: miſit de-
monē in occidentē. vt ſibi inde deporta-
ret rn̄ſū. cū autē demō ad quendā locū
veniſſet, per decē dies ibidē imobilis ſte-
tit. q2 quidā monachus ibidē die ac no-
cte orabat ⁊ eo ſine effectu regreſſo: dixit
iulianus. Quare tm̄ tardaſti. Qui rn̄dit
Suſtinui per decē dies publicū mōachū
ſi forte ab oratione ceſſaret: ⁊ trāſire poſ-
ſem. cūqꝫ nō ceſſaret ꝓhibitus ſū trāſire:
⁊ redij nihil agēs. Tunc indignatus iu-
lianus dixit. ꝙ cū illuc veniret vindictā
de illo monacho faceret. Cū ergo de per-
ſis victoriā ſibi demones ꝓmitterēt. ſo-
phiſta ſuus dixit cuidam xp̄iano. Quid
putas nūc facit fabri filius. Et ille. Sepul
crum parat iuliano. Dū igit̄ vt in hiſto-
ria ſancti baſilij legit̄ ⁊ fulbertus carnotē
ſis ep̄s teſtatur: ceſariam capadocie deue
niſſet: ſanctus baſilius eidem occurrit. ⁊
tres panes ordeaceos ꝑ munere ei miſit.
At iulianus indignatus eos recipere ↄtēp-
ſit. ⁊ pro panibus ſibi fenū miſit: dicēs. pa
bulum nobis irrōnabiliū animaliū ob-
tuliſti. recipe qd̄ miſiſti. Reſpōdit baſi-
lius. Nos quidē quod ↄmedimus tibi
miſimus. tu vero dediſti nobis vnde be-
ſtias tuas nutris. Ad hoc iratus iulianꝰ
reſpondit: Cū perſas ſubegero: hāc vrbē
deſtruam ⁊ arabo vt farrifar magis quā
homofar nominet̄. Sequenti autē nocte
vidit baſilius in eccleſia ſancte marie in
viſu multitudinē angelorū. ⁊ in mediū
eorū quandā feminā in throno ſtantē et
aſtantibus dicētē. Vocate mihi cito mer-
curium qui iulianum apoſtatā occidat.
qui me ⁊ filiū meū ſuperbe blaſphemat.
Erat autē mercurius miles quidā q̄ ab
ipſo iuliano pro fide xp̄i fuerat īterfectꝰ
⁊ in eadē eccleſia erat ſepultus. Statiqꝫ
ſanctus mercurius cū armis ſuis que ibi
ſeruabant̄: affuit: ⁊ iuſſus ab ea in ꝑliū ſe
preparauit. Expgefactus itaqꝫ baſilius ad
locū vbi ſanctus mercurius cū armis ſu-
is quieſcat̄ iuit ⁊ monumētū ſuū apiēs
nec corpus ibidem repit nec arma īuenit
Tunc cuſtodē quis arma aſportauerit:
inquiſiuit. Ille vero cū iuramento affir-
mabat eodē veſpere ibidem fuiſſe vbi ꝑ-
petuo ſeruabant̄. Inde igit̄ baſilius re-
cedens. ⁊ mane illuc rediens īuenit ibi-
dem corpus eius: ⁊ arma ⁊ lanceā ſangui-
ne cruentatā. Et ecce quidā de exercitu
rediens dixit. Cū iulianus imꝑator ī ex-
ercitu moraret̄. Ecce quidā miles igno-
tus cū armis ſuis ⁊ lancea veniens ⁊ cal-
caribus vrgens equū. audaci mente iu-
lianum imꝑatorē impetijt: ⁊ lanceā for-
titer vibrans ipſū valide ꝑ mediū pfora-
uit ⁊ ſubito abſcedēs nuſq̄ cōparuit.
Ipſe vero iulianus dū adhuc ſpiraret
ſanguine ſuo manū ſuam impleuit: ſic̄
dicit̄ ī hiſtoria triptita: ⁊ in aera ꝓiecit:
dicens. Viciſti galilee viciſti. ſicqꝫ in his
vocibꝰ miſerabiliter expirauit. Ab oībꝰ
autem ſuis inſepultus relinquit̄, ⁊ a pſis
excoriatur. ⁊ de corio ſuo regi perſarū ſub
ſtratorum efficitur.

Acto ꝺ feſtiuita.

tibus que occurrunt infra tempꝰ
quod partim continet̄ ſub tempore recō
ciliationis. partim ſub tempore peregri-
nationis qd̄ tempus repreſentat eccleſia
a natiuitate xp̄i vſqꝫ ad ſeptuageſimam.
ſequitur videre de feſtiuitatibꝰ que eue-
niunt infra tempus deuiationis qd̄ ince
pit ab Adam et durauit vſqꝫ ad Moy
ſen. quod tempus repreſentat eccleſia a
ſeptuageſima vſqꝫ ad paſcha.

Eptuageſima ſi

gnat tempus deuiationis. Sexa-
geſima ſignat tempus viduationis. Qn-
quageſima tempus remiſſiōis. Quadra
geſima tempus penitentie ſpūalis.
Inchoatur autē ſeptuageſima a do-

minica in qua cantatur. Circumdederūt
me ⁊c̄. ⁊ terminatur in ſabbato pꝰ paſcha.
Inſtituta eſt autē ſeptuageſima pro-
pter tres rationes ſicut innuitur de offi-
cio magiſtri. Johannis beleth. Primo
propter redemptionē quoniā ſancti pa-
tres ſtatuerūt vt propter venerationem
diei aſcenſionis in qua natura noſtra ce-
los aſcendit. ⁊ ſuꝑ choros angelorū ſub-
limata eſt. ſemper ipſa quinta dies ſolen-
nis ⁊ celebris haberetur. ⁊ in ea ieiuniū
non obſeruaret̄. quia in primitiua eccle-
ſia eque ſolennis erat ſicut prima feria.
Unde ⁊ tunc ſolennis ꝓceſſio fiebat. ad
repreſentandū proceſſionē diſciplor̄: vl'
ipſorū angelorū. Ideo in vulgare pro-
uerbiū verſū eſt. vt diei dominice dicat̄
cognata dies iouis. quia antiquitus fuit
eque ſolennis. Sed feſta ſanctorū ſuper-
uenerūt. ⁊ celebrare tot feſta erat onero-
ſum. iō ſolēnitas illa ceſſauit. In redēp-
tionē vero illorū dierū ſācti patres vnā
ſeptimanā quadrageſime in abſtinentia
addiderūt ⁊ ſeptuageſimā vocauerūt.
Alia eſt propter ſignificatōē. quoniā
ꝑ hoc tp̄s ſignificatur deuiatio. exiliū. ⁊
tribulatio totiꝰ hūani generis ab Adā
vſqꝫ ad finem mundi. Qd̄ q̄dem exiliū
ſub reuolatione ſeptem dierum peragit̄
⁊ etiam ſub reuolatione ſeptem milium
annorū includitur Per ſeptuaginta. n.
dies. ſeptuaginta cathenas annorum in-
telligimus. Ab initio autē mundi vſqꝫ
ad aſcenſionē ſex milia annorum cōpu-
tamus. Et tunc vero q̄cquid temporis
ſequitur vſqꝫ ad finem mundi ſub ſepti-
mo millenario cōprehendimus. cuius
terminum ſolus deus nouit. Nos igit̄
xp̄s in ſexta etate mundi. ab hoc exilio ī
ſpe eterne retributionis, reddita innocē-
tie ſtola: ꝑ baptiſmū eripuit. ſed cōſūma
to tp̄e noſtri exilij vtraqꝫ nos pfecte deco
rabit. Hinc eſt ꝙ in hoc tp̄e deuiationis
⁊ exilij: cantica leticie deponimus. ſꝫ tm̄
in ſabbato paſce vnū alleluia decātamꝰ.
tanq̄ in ſpe eterne patrie gratulantes: et
ſtolam innocentie in ſexta mundi etate
ꝑ xp̄m recupantes. Cui etiam tractꝰ ſub-
ijcitur. per quem ſignificatur labor quē
adhuc ad impletionem mandatorū dei
habere debemus. In ſabbato poſt paſce
in quo vt dictum eſt terminatur ſeptua
geſima: duo alleluia cantamus. quia cō-
pleto huius mundi termino: duplicem
ſtolam glorie cōſequamur. Alia ē ra-
tio propter repſētatione quoniā ſeptua-
geſima repreſentat ſeptuagīta annos q̄-
bus filij iſrahel ſub captiuitate babiloni
ca fuerūt ⁊ quēadmodū illi depoſuerūt
organa ſua: dicentes. Quō cantabimus
canti. dn̄i ⁊c̄. ſic ⁊ nos cantica laudis de-
ponimus. Poſtea v̄o data illis licentia
redeundi a cyro ſexageſimo anno ceperūt
letari. Et nos quoqꝫ in ſabbato paſche
tanq̄ in ſexageſimo anno alleluia canta
mus. eorū repreſentando leticiam. Sꝫ
tamen illi in apparatu redeunt. ⁊ in col-
ligendo ſarcinulas. multum laborane-
runt. Et nos poſt alleluia tractum ſtatiꝫ
ſubiūgimus qui laborē ſignificat. Sab-
bato autē quo ſeptuageſima terminat̄
duo alleluia cantamus: eorum plenā le-
ticiam ꝑ quā ꝑuenerunt in patriā figu-
rantes. Hoc etiam tempus captiuitatis
⁊ exilij filiorum iſrahel repreſentat tēpꝰ
noſtre peregrinationis. quia ſicut ipſi in
ſeptuageſimo anno ſunt liberati. ſic nos
in ſexta mundi etate. et ſicut adhuc ī col-
ligendo ſarcinulas laborauerunt. Sic ⁊
nos etiam liberati in cōpletione manda
torum laboramus. ſed cū ad patriam ꝑ-
uentum fuerit labor omnis ceſſabit. Et
gloria pfecta erit: ⁊ duplex alleluja in cor
pore ⁊ anima cantabimus, In hoc igit̄
tempore exilij. ecc̄ia multis tribulationi
bus preſſa, ⁊ fere in baratro deſperatiōis
poſita, ab alto trahens ſuſpiria. clamat ī
officio ⁊ dicit, Circumdederunt me ge-
mitꝰ mortis ⁊c̄. Et oſtendit eccleſia mul-
tiplicem ſui tribulationē quā habet. ⁊ ꝑ
miſeria contracta: ⁊ ꝓ duplici pena iuſti
cta: ⁊ pro culpa quo ad aliquos cōmiſ-

ſa. Sed tamen ne deſperet ꝓponitur ei ī
euāgelio et in epl'a triplex ſalubre reme-
dium: ⁊ triplex premiū. Remediū eſt vt
ſi qs ab illis vult ꝑfecte liberari. vt in vi
nea aīe ſue laboret: abſcindendo vicia et
peccata. poſtea in ſtadio ꝑſentis vite cur
rat per penitentie opa. deinde viriliť in
agone pugnet cōtra omīa dyabali tenta-
menta. Et ſi hoc fecerit triplex ꝑmiū ha
bebit: qꝛ laboranti dabiť denarius: currē
ti brauiū: pugnāti corona. Quia etiam.
lxx. ſignificat tp̄s nr̄e captiuitatis. ꝓpo-
nitur nobis remediū ꝑ qꝺ a captiuitate
poſſumꝰ liberari. ſ. ꝑ curſū fugiēdo. ꝑ pu-
gnā preliando: ꝑ denariū redimēdo.

Exageſīa ichoa

tur in dn̄ica in qua cātatur. Ex-
urge quare obdormis dn̄e: ⁊ terminatur
in quarta feria poſt paſcha. Inſtituta
eſt autē propter redēptionē ⁊ propter ſig-
nificationē. ⁊ ꝓpter repſentationē. Pro-
pter redēptionē quoniā melchiades papa
⁊ beatus Silueſter ſtatuerunt. vt bis in
omni ſabbato ꝯmederet: ne ꝓpť abſtinē-
tiam quā homines ſuſtinuerunt in ſexta
feria in qua omni tp̄e ieiunādū ē. natura
debilitareť. In redēptionē ergo ſabbato-
rum illius temporis vnam ſeptimanam
quadrageſime addiderūt. ⁊ ſexageſimam
vocauerunt.

Alia ratio ē propter ſignificationem:
quoniam ſexageſima ſignificat tēpus vi-
duitatis eccleſie ⁊ merorē illius pro abſti-
nentia ſponſi. quoniā fructus ſexageſimꝰ
debetur viduis. In ꝯſolationē autē pro
abſtinētia ſponſi qui ad celos raptus eſt.
dāť eccleſie due alle. ſcꝫ ſex operū miſeri-
cordie exercitatio: ⁊ decalogi īpletio. Vn̄
ſexageſima ſonat ſexies decem. vt per ſex ī-
telligant̄ ſex opera miſericordie per decē
decalogus intelligatur.

Tercia rō eſt ꝓpter redemptionē. Nā
ſexageſima nō ſolum ſignificat tēpus vi-
duitatis. ſed etiā miſteriū noſtre redempti-
onis repreſentat. Nam per decē intelligi-
tur homo qui eſt decima dragma. eo qꝺ
factus ſit vt ruinam nouē ordinū repa-
ret. Vel intelligiť per decē eo q̄ cōſtat ex
quatuor humoribꝰ quātū ad corpus: et
habet tres potentias in anima ſcꝫ memo-
riam. intelligētiā. ⁊ voluntatē: q facte ſūt
vt ſeruiāt beatiſſime trinitati: vt in ipſam
fideliter credamus. ipſam feruenter dili-
gamus. ⁊ ſemper in memoria teneamus.
Per ſex intelliguntur ſex miſteria per que
homo decimus eſt redemptus. q̄ ſunt in-
carnatio. natiuitas. paſſio. deſcenſio ad ī-
feros. reſurrectio. ⁊ in celum aſcenſio. Et
protēdiť ſexageſima vſqꝫ ad quartā feriā
poſt paſcha. In qua cantať. Venite be-
nedicti patris mei. quia illi qui in opibꝰ
miſericordie ſe exercēt: audiēt iſtud. Ve-
nite benedicti: vt ipſe xp̄s teſtať: vbi tū c
ſponſe ianua aperietur. ⁊ amplexu ſponſi
fruetur. In epiſtola pauli admoneť vt
inſtar Pauli tribulationē de abſētia ſpō
ſi patienter toleret: in euangelio vt ſemi-
nationi bonorū operum ſemper inſiſtat:
⁊ que quaſi deſperans. clamauerat circū-
dederunt me ⁊c. nunc quaſi ad ſe rediens
petit in officio in tribulationibus adiu-
uari ⁊ ab ipſis eripi dicens. Exurge dn̄e
⁊c. Et ponit ibi triplex exurge. quidā em
ſunt in eccleſia qui aduerſis premūtur ſꝫ
non deijciūtur: quidā qui premūť ⁊ de-
ijciūtur quidā q̄ nec premūť nec deijciū-
tur tamen qui per aduerſa non tolerant
periculū eſt ne pro ſpera ipſos frangant.
Clamat ergo eccleſia vt exurgat ꝗtuꝫ ad
ꝑmos ipſos confortando cum dormire
videatur ipſos non arripiēdo. Clamat
vt exurgat ꝗtū ad ſcdos ipos ꝯuertēdo
a qbꝰ vr̄ faciē auertiſſe ipſoſ quoddamō
repellendo. Clamat vt exurgat ꝗtuꝫ ad
tertios in proſperis adiuuando ⁊ liberā
do.

Dinquageſima

durat a dominica in qua canta-
tur. Eſto mihi in deum protectorem ⁊c.
⁊ terminatur in ipſo die paſche. Inſti
tuta autem eſt propter ſuppletionem ⁊ ꝓ
pter ſignificationem ⁊ ꝓpť repreſentati

onem. Propter ſuppletionē. quoniā cuꝫ
debeamus quadragita diebus ieiunare
ad ſimilitudinem chriſti. et non ſunt ibi
niſi triginta ſex dies ieiunabiles. qꝛ ī do-
minicis non ieiunatur generaliter. tum
propter leticiam et reuerentiam reſurre-
ctionis. tum exemplo chriſti qui ipſa die
reſurrectionis bis comedit. ſcilicet quā-
do intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis
⁊ illi obtulerūt ei partem piſcis aſſi ⁊ fau
um mellis. Et iterū cum diſcipulis eū-
tibus in emaus ſm̄ quoſdam. Ideo ꝓ
ſuppletione dominicarum additi ſunt
quatuor dies. Et iterum clerici vidētes
q̄ ſicut precedebant populum ordie ita
precedere deberēt ſanctitate. Per duos
iterum dies ante illos quatuor abſtine-
re ⁊ ieiunare incipiunt. ⁊ ſic vna ſeptima
na addita eſt. que et quinquageſima no-
minatur. et hoc papa Theleſphorus or-
dinauit vt ait Ambroſiꝰ. Alia ratio
eſt propter ſignificationem. quoniā qn-
quageſima ſignificat tempus remiſſio-
nis. id eſt tempus penitentie. in qua om
nia remittuntur. Quinquageſimus em̄
annus erat iubileus. qui erat annus re-
miſſionis. quia tunc debita remitteban
tur. ſerui liberabantur. et omnes ad ſu-
as poſſeſſiones reuertebantur. Per qꝺ ſi
gnificabatur q̄ per penitentiam dimit-
tuntur debita peccatorum: liberanť om-
nes a ſeruitute demonuꝫ. ⁊ reuertuntur
ad poſſeſſiones celeſtium manſionum.
Tertia ratio eſt propter repreſentationē
Nam quinquageſima non ſolum tem
pus remiſſionis ſignificat. ſed etiam ſta
tum beatitudinis repreſentat. Nam in
quinquageſimo anno ſerui efficiebanť
liberi. In quinquageſimo die a die ag-
ni immolati lex data eſt. In quinqua-
geſimo die a paſcha datus eſt ſpiritus ſan
ctus. Et ideo hmōi numerus beatitudi
nem repreſentat. vbi erit adeptio liber-
tatis. cognitio veritatis. et perfectio ca-
ritatis. Tria autem ſunt neceſſaria q̄
proponuntur nobis in epiſtola. ⁊ ī euā-
gelio ad hoc q̄ opa penitentie ſint ꝑfecta
ſcilicet. caritas q̄ ꝓponiť in epl'a memo-
ria dominice paſſionis ⁊ fides que intel
ligitur per illuminationeꝫ ceci. ⁊ hec po-
nuntur in euangelio. Nam fides ipſa
opera facit acceptabilia. quia ſine fide ī-
poſſibile eſt placere deo. Memoria do-
minice paſſionis facilia. Vnde Grego.
Si paſſio chriſti ad memoriam reduca-
tur: nihil eſt quod non equo animo to-
leretur. Caritas facit eſſe continua. qꝛ ſi-
cut dicit Grego. Amor dei non poteſt
eſſe ocioſus. Operatur enim magna ſi
eſt. ſi autem operari negligit amor nō ē.
Et ſicut in ꝑncipio eccleſia quaſi deſpe-
rans clamauerat. circumdederunt me ⁊
cetera. ⁊ poſtmodum ad ſe rediens adiu
uari petebat. Ita hic iam concepta fidu
cia et ſpe venie propter penitentiam orat
⁊ dicit. Eſto mihi in deuꝫ ⁊ cetera. Vbi
quatuor petit ſcilicet protectioneꝫ. firma
mentum. refugium ⁊ ducatum. Om̄es
enim filij ſui. aut ſunt in gratia. aut ſunt
in culpa. aut in aduerſis. aut in proſpe-
ris. Illis qui ſunt in gratia petit firma-
mentum. vt ſcilicet in ipſa gratia confir-
mentur. Illis qui ſunt in culpa petit vt
deus ſit eorum refugium. Illis qui ſunt
in aduerſis petit protectionem vt in ipiſ
tribulationibus protegantur. Illis qui
ſunt in proſperis petit ducatum. vt ſcili-
cet in ipſis a deo innocenter ducantur.
Terminatur autem quinquaſima vt di
ctum eſt in die paſche. quia penitētia ad
nouitatem vite facit reſurgere. In hoc
tempore pſalmus quinquageſimus. ſci-
licet Miſerere mei deus. qui eſt pſalmꝰ
penitentie ⁊ remiſſionis. plurimum fre-
quentatur.

Dadrageſia in-

cipit a dominica qua cantať. In
uocauit me. Vbi eccleſia que tot tribu-
lationibus preſſa clamauerat. Circum-
dederunt me ⁊ cetera. et poſtmodum re-
ſpirauerat inuocando adiutorium: di-
cēs. Exurge domine ⁊ eſto mihi in deū
ꝓtectorē. nūc oſ̄dit ſe exauditā: dicens:

ūſ uocauit me ⁊c. Notandum aūt q̄ q̄=
dragesima continet. xlij. dies. cōputatis
dn̄icis diebus ex quibus dū ſex dies do=
minicales ſubtrahūt̄ remanēt. xxxvj. di=
es in abſtinentia. qui ſūt decima totius
anni. Ann⁹ em̄ hꝫ trecentos ſexagitaq̄n
q̄ꝫ dies. triginta ſex ſīt decima. Sꝫ q̄tuor
dies p̄cedētes addūt̄. vt ſacer nūerus q̄=
draginta dieꝝ impleat̄ quē ſaluator ſuo
ieiunio cōſecrauit. Quare autē in h⁹
numero q̄dragenario ieiuniū obſerua=
mus. triplex ratio aſſignari pōt. Prima
⁊ ē aug. qm̄ matheus. xl. generatōes xp̄i
poſuit. Ad hoc igitur dn̄s ſuo quadra=
genario nūero ad nos deſcendit: vt nos
ad eū nr̄o q̄dragenario aſcēdam⁹. Aliā
aſſignat idē dicēs. Ad hoc vt habeam⁹
quadragenariū. quadragenario adden=
dus ē denarius. q2 ad hoc vt veniam⁹ ad
beatā requiē. oportet nos toto preſentis
vite tempore laborare. Vn̄ ⁊ dn̄s qua=
draginta dieb⁹ cū diſcipulis mā ſit: ⁊ poſt
decimā die ſpiritū ſanctū paraclitū miſit
Tertiā aſſignat magiſter p̄poſitiuus in
ſumma de officio: dicens. Mundus in
quatuor ptes: ⁊ annus in quatuor tem=
pora diuiditur: ⁊ homo ex quatuor ele=
mentis ⁊ quatuor ꝯplexionibus cōſtituit̄
tur: ⁊ nouā legem que in q̄tuor euāgeli=
ſtis conſiſtit. ⁊ veterem q̄ in decem man=
datis tranſgreſſi ſumus: oportꝫ igitur vt
denarius p quaternarium multiplicet̄.
vt ſic. xl. faciamus. i. mandata veteris et
noue legis toto tempore vite huius im=
pleamus. Cōſiſtit q̄dem corpus nr̄m ſi=
cut diximus ex quatuor elementis. que
⁊ quaſi quatuor ſedes in nobis habent.
Nā ignis in oculis. aer in lingua ⁊ auri
bus. Aqua in genitalib⁹. terra ī manib⁹
⁊ alijs mēbris dominabit̄. In oculis igi
tur curioſitas. in lingua ⁊ aurib⁹ ſcurri=
litas. in genitalibus voluptas. in mani=
bus ⁊ in alijs mēbris ē crudelitas. Hec
quatuor confitet̄ publicanus. quia em̄ a
longe ſtat. confitet̄ luxuriā q̄ ē fetida. q̄ſi
dicat. non audeo appropinquare domi=
ne ne ī naribus tuis featam. Qd̄ nō au=
det oculos ad celū leuare. cōfitet̄ curioſi
tatē. Qd̄ manu p̄cutit pectus confitetur
crudelitatē. Qd̄ dicit ꝓpicius eſto mihi
peccatori. ſcurrilitatē. Nā ſcurre conſue
uerunt vocari peccatores. vel potius lec=
catores. hec p̄poſitiuus. Gre. q̄ꝫ ī omel.
tres ponit rationes: dicens. Cur in abſti
nentia quadragenarius nūerus cuſtodi
tur. niſi q2 virtus decalogi p libros qua=
tor ſancti euangelij impletur In hoc in
mortali corpe. ex quatuor elemētis ſubſi
ſtimus: ⁊ p voluptates eiuſdem corpis p̄
ceptis dn̄icis cōtrariamur. Quia ergo p
carnis deſideria decalogi mandata ꝯte=
pſimus digna eſt vt eandē carnē q̄ter de=
cies affligam⁹. A p̄nti q̄ꝫ die vſq̄ꝫ ad pa=
ſcha ſex ebdomade. i. quadraginta duo
dies veniunt: ex quibus dū ſex dies dn̄i=
ci de abſtinētia abſtrahunt̄. triginta ſex
ſūt abſtinentia remanent. dū vō per tricē
tos. lxv. dies annus ducitur quaſi anni
noſtri decimas deo damus. hec Grego.
Quare autem non obſeruam⁹ noſtrum
ieiuniū eodem tempore quo xp̄s ieiuna
uit. q̄ ſtatim poſt baptiſmū iſtud incho=
auit. ſꝫ cū paſcha potius iſtud continua
mus. quadruplex ratio aſſignatur in ſū=
ma de officio magiſtri Johānis beleth.
Prima eſt vt ſi volumus cum xp̄o reſur
gere. pro nobis xp̄s eſt paſſus: ⁊ nos cū
eo pati debemus. Secunda cauſa eſt
vt per hoc filios iſrahel imitemur: qui p̄
mo eo tempore exierunt de egypto. Po=
ſtea eodem tempore de babilonia. quod
inde probatur. quoniā tā iſti q̄ illi quā=
do egreſſi ſunt celebrauerunt paſcha: ſic
⁊ nos imitantes eos hoc tempore ieiuna=
mus: vt de egypto ⁊ babilonia. id eſt h⁹
mundo in terram eterne hereditatis in=
gredi mereamur.

Tertia cauſa eſt quoniam feruor li=
bidinis in tēpore veris magis ſolet nos
accendere. vt ergo refrenemus corporis
eſtum in hoc tēpore maxime ieiunam⁹.

Quarta ē q2 ſtati p⁹ ieiuniū debemus
corpus domini accipere. Sicut ergo filij
iſrahel p̄rius q̄ comederūt agnum ſe af=
fligebant ⁊ comedebant agreſtes lactu=
cas ⁊ amaras. Ita nos debem⁹ per peni
tentiam prius affligi. vt digni valeam⁹
comedere agnū vite.

Eiunia quatuor

temporū a Calixto papa inſtitu=
ta ſunt. Fiunt autem hec ieiunia quater
in anno ſm̄ quatuor tēpora ip̄i⁹ anni.

Et hui⁹ multiplex ratio eſt. Prima
eſt quoniam ver eſt calidum ⁊ humidū
Eſtas ē calida et ſicca. Autumnus frigi
dus ⁊ ſiccus. Hyems frigida ⁊ humida
Jeiunamus igitur in vere vt noxiū hu=
morem id eſt luxuriam in nobis tempe=
remus. In eſtate vt noxium calorem id
ē auariciā in nob caſtigem⁹. In autūno
vt caſtigem⁹ ariditatē ſupbie. In hyeme
vt caſtigem⁹ frig⁹ īfidelitatis et malicie.

Secunda ratio eſt quare ſcilicet quat̄
in anno ieiunamus. quoniā prima hu=
iuſmodi ieiunia fiunt in Marcio ſcilicꝫ
in prima ſeptimana quadrageſime vt in
nobis marceſcant vicia. non em̄ omni=
no poſſunt extingui. vel potius vt ī no=
bis virtutuꝫ germina oriuntur. In eſta=
te fiunt ſecunda vt in ſeptimana penthe
coſtes. quia tunc venit ſpiritus ſanctus ⁊
nos debemus eſſe feruentes in ſpiritu ſā
cto. In ſeptembri fiunt ante feſtum ſan=
cti Michaelis id eſt tertia ieiunia. quo=
niam fructus tunc colligūtur. et nos de=
bemus deo reddere fructus bonorū ope
rum. In decembri fiunt quarta. quoni=
am tunc moriūtur herbe. ⁊ nos debem⁹
mortificari mundo.

Tertia ratio ē. vt iudeos imitemur. Iu
dei quidaꝫ quater in anno ieiunabant.
ante paſcha. ante penthecoſten. ante ſce=
nophagiam id eſt ante īfixionē taberna
culi in ſeptembri. et ante encenia id ē de=
dicationem in decembri.

Quarta ratio eſt. quoniaꝫ homo cō=
ſtat ex quatuor elementis q̄tum ad cor=
pus. et tribus potentijs. ſcilicet rationali
concupiſcibili. ⁊ iraſcibili. q̄tum ad ani
maꝫ. Ut ergo hec moderentur in nobis.
quater in anno per tres dies ieiunamus
vt quaternarius referatur ad corpus. ter
narius vō ad animam. ⁊ he rōnes ſunt
magiſtri Johannis beleth.

Quinta ratio eſt quoniā vt dicit Jo=
hannes damaſcenus. In vere augmen=
tatur ſanguis. In eſtate colera. In au=
tumno melancolia. In hyeme flegma.
Jeiunamus igitur in vere vt in nobis
debilitetur ſanguis concupiſcentie ⁊ in=
epte leticie. Sanguineus enim eſt libidi
noſus ⁊ letus. In eſtate vt debilitet̄ cole
ra iracundie ⁊ fallacie. Colericus enim
eſt naturaliter iracundus et verſutus.
In autumno vt debilitetur melancolia
cupiditatis ⁊ triſticie. Melancolicus. n.
eſt naturaliter cupid⁹ et triſtis. In hye=
me vt debilitetur flegma hebetudinis ⁊
pigricie. Nam flegmaticus naturaliter
eſt hebes ⁊ piger. Sexta ratio ē quoniaꝫ
ver comparat̄ aeri. eſtas igni. autumnus
terre. hyems aque. Jeiunam⁹ igitur in
vere vt in nobis edometur aer elatiōis ⁊
ſuperbie. In eſtate vt edometur ignis cu
piditatis et auaricie. In autūno vt edo
metur terra ſpiritualis frigiditatis ⁊ te=
nebroſe ignorantie. In hyeme vt edo=
metur in nobis aqua leuitatis ⁊ incōſtā
tie. Septima ratio eſt quoniā ver re=
fertur ad pueritiam. eſtas ad adoleſcen=
tiam. autumnus ad maturitateꝫ ſiue vi
rilem etatem. hyems ad ſenectutem. Je
iunamus igitur in vere vt ſimus pueri
p innocentiam. In eſtate vt efficiamur
iuuenes p ꝯſtātiā. In autūno vt efficia=
mur maturi per modeſtiam. In hyeme
vt efficiamur ſenes per prudentiam ⁊ ho
neſtam vitam. vel potius in hyeme vt ſa
tiſfaciamus quicquid per illas quatuor
etates dominum offendimus. Octa=
ua ratio eſt magiſtri Guilhelmi altiſio
dorenſis. Ideo eniꝫ in quatuor anni tē=
poribus ieiunamus: vt emendemus q̄ i

illis quatuor anni temporibus deliqui-
mus. Et fuit p tres dies vt ſatiſfaciam9
in die qō deliquimus in meſe. Et fuit i
feria quarta. q2 tūc dn̄s a iuda tradit9 fu
it. In ſexta feria q2 crucifixus fuit. ſabba
to. q2 in ſepulchro iacuit. 7 q2 triſtes erāt
apoſtoli de nece ſui domini.

IGnati9 dicitur

quaſi ignē patius. i. ignē patiens
diuini amoris. Ignati9 fuit diſcipulus
beati Iohis et eps anthiocenus. hic epi
ſtolā ad beatā virginē direxiſſe legit in
hec verba. Criſtifere Marie ſuus Igna
cius. me neophitū tui Iohiſqz diſcipulū
cōfortare et conſolari debueras. De ihu
em̄ tuo pcepi mira dicta: 7 ſtupefactus ſū
ex auditu. a te autē q̄ ſemp fuiſti ei fami-
liariter cōiuncta. 7 ſecretoꝝ eius conſcia
deſidero ex animo fieri certior auditis.
valeas et neophiti q̄ mecū ſunt ex te. 7 p
te 7 in te conforte ntur. Beata autem vir
go dei genetrix maria in hec verba ſibi
reſpondit. Ignatio dilecto cōdiſcipulo.
hūilis ācilla xpi ihu. d̄ ihu q̄ a Iohe au-
diuiſti et didiciſti vera ſunt: illa credas
7 illis adhereas: 7 xpianitatis votuz fir-
miter teneas: 7 mores et vitam voto con
formes. veniam autem vna cū iohanne
ad te et qui tecum ſunt viſere: ſta 7 viri-
liter age in fide: nec te cōmoueat pſecuti-
onis auſteritas. ſed valeat 7 exultet ſpiri
tus in deo ſalutari tuo. Tante autez au-
toritatis beat9 Ignatius extitit q etiam
Dyoniſius pauli apl'i diſcipulus. qui fu
it in philoſophia iam ſūmus. 7 i diuina
ſcīa tā pfectus verbum beati Ignacij ad
confirmationē dictoꝝ ſuoꝝ tanq̄ p au-
toritate adduxerit. Cum enim vt ipſe in
libro de diuis noib9 atteſtat q̄dā nomen
amoꝝ in diuinis rephenderet: dicentes
in diuinis aliud eſt nomen amoris q̄ di
lectionis volens oſtendere hoc nomine
amoris per omnia in diuinis eſſe vten-
dum ait. Scribit autem diuinus Igna-
cius amor meus crucifixus eſt. Legitur
in hyſtoria tripertita q Ignacius audi-
uit angelos cantantes antiphonas ſup
montem quendam: 7 exinde inſtituit an
tiphonas cantari in eccīa: 7 pſalmos ſm
antiphonas intonari. Cū g̃. b. Ignatius
diu p pace eccie dn̄m exoraſſet. nō ſuum
ſed infirmoꝝ piculum metuens. Traya
no impatori: qui cepit āno dn̄i cētesimo.
de victoria redeūti: 7 xpianis oībus mor
tem minanti occurrit. 7 libere ſe xpianū
eſſe aſſeruit. quē Traianus ferro vinctū
decem militibus tradidit 7 romā addu
ci precepit minans eidem q traderetur
ibidem beſtijs deuorandus. Cū ergo ro
mam duceretur. ad omnes eccleſias epi-
ſtolas deſtinabat: 7 eos in fide xpi cōfor
tabat. Inter quas vnā ſcripſit ad roma-
nam eccīam: ſicut legitur in hyſtorijs ec-
cleſiaſticis. rogans ne ſuū martirium im
pediant: vbi ſic dicit a ſyria vſqz ad ro-
maz cum beſtijs. terra mariqz depugno:
die ac nocte connexus 7 colligatus decē
leopardis militibus ducor ad cuſtodiā
datis: q̄ ex beneficijs noſtris ſeuiores fi-
unt. ſed ego eorum nequicijs magis eru
dior. O ſalutares beſtie que pparantur
mihi. quādo venient? qn̄ emittentur? quā-
do eis licebit carnibus meis frui? Inui-
tabo eas ad deuorationem meā et depre
cabor. ne forte vt in nōnullis fecerunt ti
meant contingere corpus meū qnimo 7
ſi cunctabuntur ego vim faciam: ego me
ingerā. Date queſo veniam ego noui q̄d
mihi expediat. Ignes. cruces. beſtie. diſ
pſiones oſſium. diſcerptiōes oīm mēbro-
rū 7 toti9 corpis 7 oīa pene in me vnū
martirij ſupplicia dyaboli arte queſita
pflēt. dūmmō ihm xpm merear adipiſ-
ci. Cum ergo romā veniſſet et an̄ Trai
anū duct9 fuiſſz: dixit ei Traian9. Igna
ci. cur anthiochiam rebellare facis. 7 gen
tem meā ad xpianitatem conuertis? cui
Ignacius. Utinam 7 te poſſem cōuerte
re. vt ſemp obtineres fortiſſimū principa-
tum. Cui traianus. Sacrifica dijs meis
7 ſacerdotuz omniū princeps eris? Cui
ignacius. nec dijs tuis ſacrificabo. nec tu
am affecto dignitatem. De me quicq̄d
vis facere poteris ſed nullatenus me im
mutabis. Traian9 dixit. plumbatis ſca-
pulas eius contundite. 7 vngulis latera
eius laniate. et duris lapidibus ei9 vul-
nera confricate. Cumqz hec oīa in eū feciſ
ſent. 7 ipe immobilis pmaneret. dixit tra
ianus. Carbones viuos afferte: 7 ipz nu
dis plantis de ſup ambulare facite. Cui
Ignacius. Nec ignis ardens. nec aqua
bulliens poterit in me xpi ihu caritatem
extinguere. Cui Traianus. Maleficia
ſunt que tanta patiens non conſentis.
Cui Ignacius. Nos xpiani malefici n̄
ſumus. ſed in lege noſtra maleficos viue
re prohibemus. ſed vos malefici eſtis q̄
ydola adoratis. Traianus dixit. Dorſū
eius vngulis laniate et plagas ſale per-
fundite. Cui ignatius. Nō ſunt condi
gne paſſiones huius tpis ad futurā glo-
riam. Traianus dixit. Iā nunc eū tolli-
te. Uinculis ferreis alligate in cippo in
imo carceris cuſtodite ſine cibo et potu
eum eſſe pmittite: 7 poſt triduum deuo-
randum beſtijs date. Tertia igitur die
impator 7 ſenatus omniſqz pupulus cō
uenerunt: vt viderent epm anthiocenuz
qui erat cum beſtijs puguaturus. dixit-
qz Traianus. Quoniam ignatius ſuper
bus et contumax eſt ipm allegate 7 du-
os leones ad ipm laxate: vt nec vllas reli
quias ex eo relinquant. Tunc ſanctus
Ignacius dixit ad populū q̄ aſtabat. vi
ri romani qui hoc certamen aſpicitis nō
ſine mercede laboraui: quia nō propter
prauitatem ſed propter pietatem hec pa-
tior. Deinde cepit dicere ſicut legitur in
hyſtoria eccleſiaſtica. Frumentum chri-
ſti ſum. beſtiarum dentibus molar vt pa
nis mundus efficiar. Hoc audiens im-
pator dixit. Grandis eſt tolerantia chri-
ſtianoꝝ. Quis grecoꝝ tanta toleraret p
deo ſuo. Reſpondit ignacius. Non hec
mea virtute ſed xpi adiutorio toleraui.
Tunc ſanctus Ignacius cepit leones p
uocare vt ad ſe deuorandum accurrerēt
Accurrentes igitur duo ſeui leones. ip-
ſū tātūmodo pfocauerunt. carnem tamē
eius nullatenus tetigerunt. Traianus
autem hoc videns cū nimia admiratio
ne diſceſſit. precipiens vt non prohibere-
tur ſiquis vellet tollere corp9 eius. Qua
propter xpiani corpus eius tulerunt et
ipſum honorificate ſepelierunt. Cuz au
tem Traianus quaſdam litteras rece-
piſſet: in quibus plinius ſecundus xpia
nos quos imperator occidi iuſſerat pluri-
mum commendabat. doluit de his que
Ignatio intulerat. et percepit vt nullus
chriſtianus inquireretur. ſiquis tamen
incideret puniretur. Legitur autem
q beatus Ignacius inter tot tormento-
rum genera nunq̄ ab inuocatōne nomi
nis ihu chriſti ceſſabat. Quem cum tor-
tores requirerent. cur hoc nomen totiēs
replicaret. Ait hoc nomen cordi meo in
ſcriptum habeo. et ideo ab eius inuoca-
tione ceſſare non valeo. Poſt mortē igi-
tur eius illi qui audierant volantes cu-
rioſius experiri. cor eius ab eius corpore
auellunt: 7 illud ſcindentes per mediuz
totum cor inſcriptum hoc nomine ihus
xpo litteris aureis inuenerūt. Unde ex
hoc plurimi crediderūt. De hoc ſancto
dicit Bern̄. ſuper pſal. qui habitat. ma-
gnus ille Ignaci9 auditor diſcipuli quē
diligebat ihs martir et ipe cuius precio-
ſis reliquijs eſt noſtra dicita paupertas
Mariam quidem in pluribus quas ad
eam ſcripſit epiſtolis chriſtiferam pſalu-
tat. Egregius plane titulus dignitatis 7
cōmendatio honoris immenſi. xxxvij.

Urificatio be

ate virginis Marie quadra-
geſimo die poſt natiuitatem
domini facta eſt. Conſueuit autem
illud feſtum tribus nominibus appel-
lari. ſcilicet purificatio ypopanti et can-
delaria.

Purificatio autē di
citur ex eo. ꝙ quadrageſima die a natiui
tate domini. beata virgo maria ad tēplū
venit. vt ſm̄ legis conſuetudinem mun
daretur. cum tamen ſub illa lege non te-
neretur. Preceperat enim lex Leuiti. xij.
ꝙ mulier que ſuſcepto ſemine filium pe-
periſſet. immunda eſſet ſeptē diebus. im
munda ſcilicet a conſortio hominū ꝛ ab
ingreſſu templi. Sed completis ſeptem
diebus. mūda quidem efficiebatur quo
ad conſortium hominū. ſed adhuc vſqȝ
ad. xxxiij. diem quo ad ingreſſum tem-
pli immunda erat. Tandem completis
quadraginta diebus quadrageſima die
templum intrabat. ꝛ puerum cuȝ mune-
ribus offerebat. Si vō feminam peperiſ-
ſet duplicabantur dies: ꝛ quo ad conſor
tium hominum et quo ad ingreſſum tē-
pli. Quare autem dn̄s precepit vt. xl.
die puer in templum offeretur triplex p̄t
eſſe ratio. Una vt per hoc intelligatur
ꝙ ſicut puer quadrageſima die in mate
riale templum inducitur ſic et quadra-
geſima die a conceptione vt ſepius ani-
ma in corpus tanꝗ̄ in ſuum templū in-
fūdit̄. ſicut dr̄ in ſcolaſtica hyſtoria. licet
phyſici dicant ꝙ. xlvj. dieb9 corpus per-
ficiatur. Secūda vt ſicut anima qua-
dragesima die corpori infuſa ab ipſo cor
pore maculat̄. ſic quadrageſima die tem
plum ingrediens per hoſtias ab ipſa ma
cula amplius expietur.

Tertia vt per hoc detur intelligi ꝙ ī
templum celeſte merentur ingredi: qui
decem precepta cum fide quatuor euan-
geliſtarū voluerunt obſeruare. In pari-
ente vō feminam duplicantur dies quo
ad tēpli ingreſſionem ſicut ꝛ duplicant̄
quo ad corporis formationem. Nam ſi-
cut in quadraginta diebus corpus maſ-
culi organizatur ꝛ perficitur ꝛ in q̄dra-
geſima die anima infunditur vt ſepius
ſic corpus femine l. lxxx. pficitur. ꝛ octo-
geſima die anima vt ſepius inſpiratur.

Quare autem duplo corpus femine tar-
dius perficitur in vtero ꝗ̄ corpus viri. et
et anima infunditur obmiſſis rationib9
naturalibus triplex ratō aſſignari poteſt
Prima quoniam xp̄s aſſumpturus erat
carnem in ſexu virili. ideo ꝛ ſexum ipſuȝ
honoraret: ꝛ ampliorem ſibi gratiam fa
ceret: voluit vt puer citius formaretur ꝛ
mater citius mundaretur. Secunda vt
quoniā mulier plus peccauit ꝗ̄ vir: ſic ꝛ
erumne eius ab erumnis viri duplicate
ſunt exterius in mundo: ſic et duplicari
debuerunt interius in vtero. Tertia vt
per hoc intelligi detur ꝙ mulier quodā-
modo plus fatigauit deum ꝗ̄ vir. ex eo
ꝙ amplius deliquit. Deus quodammō
in noſtris prauis operibus fatigat̄. Un̄
ipe dicit yſaie. xliij. Seruire me feciſti in
iniquitatibus tuis. Etidem yſaie p̄mo.
Laboraui ſuſtinēs. Beata igitur virgo
huic legi purificationis non tenebatur.
quia non peperit ſuſcepto ſemine. ſȝ mi-
ſtico ſpiramine. Unde moyſes addidit
ſuſcepto ſemine. cum tamen neceſſe nō
erat. ꝙtum ad alias mulieres que om̄es
ſuſcepto ſemine pariunt. ſed ideo addi-
dit. vt dicit Bernardus. quia timuit in
matrem domini blaſphemiam irroga-
re. Uoluit tamen ſe in hoc ſubdere legi
propter quatuor rationes. Prima ratio
eſt. vt exemplum humilitatis daret. Un̄
dicit Bern̄. Uere beata virgo non hēs
cauſam nec tibi opus eſt purificatione.
Sed nunquid filio tuo opus erat circū
ciſione. Eſto inter mulieres tanꝗ̄ vna
illaꝝ nā ꝛ filius tuus ſic eſt ī medio pue-
roꝝ. Hec aūt humilitas nō ſolū fuit ex
pte matris. ſed etiā ex pte filij. qui ſimili
ter voluit ſe in hoc ſubdere legi. Nam in
natiuitate ſe habuit vt pauper homo. in
circūciſione vt paup ꝛ peccator hō. ſȝ ho
die vt pauper ꝛ peccator ꝛ ſeruus homo
vt pauper in eo ꝙ oblationem pauperē
elegit vt peccator in eo ꝙ ipſe cuȝ matre
voluit expiari. Ut ſeruus. ꝙtum ſcilicet
ad ſimilitudinē in eo ꝙ voluit redimi.

Et etiā voluit poſtmodū baptizari. nō
ꝓpter culpā purgādā. ſed ꝓpter eius hu
militatē maximā oſtendenda. Nā oīa re-
media cōtra originale pctm̄ iſtituta xp̄s
in ſe aſſumere voluit: nō qr aliquaten9
indigeret. ſȝ vt humilitatē ſuā maximā
nobis oſtēderet: ꝛ vt illa remedia pro tpe
ſuo bona fuiſſe mōſtraret. Quinqȝ enim
remedia cōtra ipm̄ originale pctm̄ p pro
ceſſū tpis inſtituta ſūt. quoꝝ tria: ſm̄ ꝙ dic
Hugo de ſancto victore. in lege veteri i-
ſtituta ſūt. ſcȝ oblationes decīatōes. ꝛ ſa-
crificioꝝ imolatiōes. p que maxime op9
noſtre redemptiōis exp̄mebat̄. Nā mo-
dus redimendi exp̄mebat̄ p oblationē:
ipm̄ p̄cium p ſacrificiū in quo erat ſan-
guinis effuſio: ipm̄ redēptū. p decimati-
onē. qr hō ſignificat̄ p decimā dragmā.
Primū ergo remediū fuit oblatio. Un̄
cayn obtulit deo munera de frugibus. ꝛ
abel de gregibus. Secundū fuit decima
tio. Un̄ ꝛ abraham melchiſedech ſacer-
doti decimas obtulit. Nā ſm̄ Aug. de-
cimatur qd̄ curabat̄. Tertiū fuit ſacrifi-
cioꝝ oblatio. Ipa em̄ ſacrificia ſm̄ ꝙ di
cit Greg. erant cōtra originale pctm̄. qr
tn̄ exigebat̄ vt adminus alter parentum fi
delis eſſet ꝛ aliqn̄ vtriqȝ infideles eē pote
rant. iō aduenit q̄rtū remediū. ſcȝ circū-
ciſio. q̄ ſiue parentes fideles eēnt ſiue infi
deles valebat. Sed quia illud remediū
nō poterat cōuenire niſi ſolis maribus.
nec ianuā paradiſi poterat apire iō ſuc-
ceſſit ei baptiſmus qui ē cōmunis oīb9.
ꝛ ianuā celi aperit. Primū igitur reme-
diū xp̄s aſſumpſiſſe videt̄. qn̄ dn̄s in tē-
plo a parentibus ē oblatus. Scd̄m reme-
diū qd̄ammō aſſūpſit qn̄ q̄draginta die
bus ꝛ noctib9 ieiunauit. qr em̄ nō habe-
bat vnde ſolueret decimas reꝝ. ſaltē deo
obtulit decimas dieꝝ. Tertiū aſſumpſit
qn̄ mr̄ ei9 par turturū aut duos pullos
colūbaꝝ ꝓ eo obtulit. vt inde ſacrificiū
fieret. Uel qn̄ in cruce ſe in ſacrificiū ob
tulit. Quartum qn̄ ſe circumcidi pmiſit
Quintū qn̄ a ioħe baptiſma ſuſcepit.
Secunda rō eſt vt legē impleret. Nō. n.

venerat dn̄s legē ſoluere. ſȝ adimplere.
Nā ſi in hoc legē ſoluiſſet. potuiſſent ſe
iudei excuſare ꝛ dicere. qm̄ doctrinā tuā
nō recipimus. ex eo ꝙ diſſimilis es pr̄i-
bus: nec legis traditiōes obſeruas. Tri-
plici autē legi ſe hodie xp̄s ꝛ virgo ſub-
iecit. Primo legi purificatiōis in ſigni-
ficationē virtutis. vt poſtꝙ̄ oīa bene fe-
cerimus dicam9 ꝙ ſerui inutiles ſumus
Secūdo legi redēptōis ad exēplū hūili
tatis. Tertio legi oblationis ad exēplū
paupertatis. Tertia rō eſt vt legē puri-
ficationis terminaret. ſicut em̄ adueniē-
te luce ceſſant tenebre ꝛ adueniente ſole
recedit vmbra. ſic ꝛ adueniente purifica
tione vera. ceſſauit purificatio typica.
Ibi em̄ aduenit vera purificatio nr̄a. i.
xp̄s qui actiue dicit̄ purificatio. ex eo ꝙ
nos p fidē purificat ſm̄ ꝙ dr̄ in actibus
apłoꝝ fide purificans corda coꝝ. Hinc
em̄ eſt ꝙ nec de cetero pr̄es tenent̄ ad ſo
lutionē: nec mr̄es ad purificatiōem vel
tēpli ingreſſionē. nec filij ad illā redēpti-
onē. Quarta rō eſt. vt nos purificādos
inſtrueret. Quinqȝ aūt modis fit purifi-
catio ab infantia: lȝ tres inhibeant̄. ſm̄
quos et nos purgari debemus. ſcȝ iura-
mento qd̄ ſignificat pcti abrenunciatio-
nem. Aqua que ſignificat baptiſmalē
ablutionem. Igne qui deſignat ſpūalis
gratie infuſionē. Teſtibus qui deſignāt
bonoꝝ opꝝ multitudinē. Bello qd̄ ſig-
nificat tentationē. Ueniens autē bea-
ta virgo ad templū filiū ſuū obtulit: Et
eū q̄nqȝ ſyclis redemit. Notādū aūt qd̄
quedam primogenita redimebantur ſi-
cut primogenita duodecim tribuū: que
redimebant̄ quinqȝ ſiclis. Quedam nō
redimebātur ſicut p̄mogenita leuitaꝝ. q̄
nūꝗ̄ redimebāt̄. ſȝ cū adultā etatē pue-
niebant. ſp in tēplo dn̄o ſeruiebant. ꝛ ſic
primogenita mūdoꝝ aīaliū que iteꝝ nō
redimebant̄. ſed dn̄o offerebant̄. Que-
dam cōmutabantur vt p̄mogenita azi-
ni. quod cōmutabat̄ in ouem. Quedam
occidebantur vt primogenita canis. Cū
igitur fuerit xp̄us de tribu iuda que fuit

vna duodecim tribuū. patȝ ꝙ debuit re dimi. Obtulerunt pro eo dn̄o par tur-turū aut duos pullos columbaꝝ. hec. n. erat oblatio pauperū. ſed agnus oblatō diuitū. Nō aūt dixit pullos turturꝝ. ſȝ pullos colūbaꝝ. qꝛ pulli colūbaꝝ ſꝑ īueniūt nec dr̄ par colūbaꝝ ſicut par turturū. qꝛ columba ē auis libidinoſa. ⁊ iō in ſacrificio ſuo deus noluit offerri. Turtur autē ē auis pudica. Sed nōne beata virgo maria paulo ante a magis multa pōdera auri receperat: videt̄ ergo ꝙ bene potuerit agnū vnū emere. Sed dōm ꝙ ſine dubio ſm̄ Bern̄. magi magna pondera auri obtulerunt. quia non eſt veriſimile ꝙ tales reges tali puero vilia munera obtuliſſent. Sed tamē beata virgo vt aliquibus placet illud ſibi n̄ retinuit: ſed ſtatim paupibus erogauit vel forte ī egiptum peregrinationi ꝑ ſeptennium imminenti prouidere reſeruauit. vel forte non in magna quantitate talia obtulerunt: cū hec in ſignificationem miſticam offerrēt. Ponit aūt expoſitor treſ oblatōes de dn̄o factas. Pͥma fcā ē de ipſo a parentib⁹. Scd̄a ꝓ ip̄o de auib⁹. Tertiā fecit ip̄e in cruce pro hominib⁹. Prima oſtendit eius humilitatē. qꝛ dn̄s legis ſe legi ſubiecit. Secunda paupꝛtatē quia pauprū oblationem elegit. Tertia caritatem. quia ſe pro peccatoribus tradidit. Proprietates turturis habentur his verſibus. Alta petit turtur cātando gemit veniens ver: Nunciat ⁊ caſte viuit. ſolusq̄ moratur. Pullos nocte fouet morticinumq̄ fugit. Proprietateſq̄ columbe his verſibus notant̄. Grana legit volitat ſociata cadauera vitat. Felle caret plangit ſociū per oſcula tangit. Petra dat huic nidū fugit hoſtē in flumine viſum. Roſtro non ledit: geminos pullos bene nutrit.

Dicitur ſecūdo hec

feſtiuitas ypopanti. quod idem eſt ꝙ pͤſentatio ex eo ꝙ xp̄s eſt in templo pꝛeſētatus. vel ypopāti qd̄ idē eſt ꝙ obuiatio quia Simeon ⁊ anna obuiauerunt dn̄o cuȝ offerret̄ in templo. Et dr̄ ab ypo qd̄ ē ire. ⁊ ante qd̄ eſt contra. Tūc aūt accepit Simeon in vlnas ſuas. Et notandum ꝙ triplex obumbratio ſiue exinanitio hic de ſaluatore noſtro facta ē. Prima eſt exinanitio veritatis. Ille em̄ q̄ ē veritas. qui omnem hominem ꝑ ſeipm̄ qui eſt via in ſeipſum qui eſt vita ducit hodie ab alijs ſe duci permiſit cuȝ inducerent inquit puerum ih̄m ⁊c̄. Secūda eſt exinanitio bonitatis. quoniam ille q̄ ſolus ſanctus ⁊ bonus eſt tanq̄ immundus voluit cum matre expiari. Tertia ē exinanitio maieſtatis. quoniam ille qui eſt portās omnia verbo virtutis ſue hodie in vlnis ſenis ſe recipi ⁊ portari pmiſit. qui tamen portabat portantem ſe. ſȝ illud. Senex puerum portabat. puer autem ſenem regebat. Tunc autē Symeō benedixit eum: dicens. Nunc dimittis ſeruum tuū domine ſm̄ vbū ⁊c̄. Et appellabat eum ſimeon tribus nominibus ſcȝ ſalutare. lumen. ⁊ gloriam plebis iſrl̄. Ratio autē huius triplicis nominis pōt quadrupliciter ſumi. Primo penes noſtrā iuſtificatōnē: vt dicat̄ ſalutare remittendo culpā. quia ih̄s interꝑtatur ſalutare. ex eo ꝙ ſaluuȝ faciat populū ſcilicet a peccatis eoꝝ. lumen dando gratiā. Gloria plebis: dando gloriam. Secundo penes noſtram regenerationem. Nā p̄mo puer exorcizatur. ⁊ baptizatur. ⁊ ſic a peccato mundatur quo ad primū. Scd̄o cādela accenſo ei datur quo ad ſecundum Tertio ad altare offertur quo ad tertiū. Tertio penes hodiernā ꝓceſſionē. Naȝ primo candele benedicuntur ⁊ exorcizātur. Scd̄o accendunt̄ ⁊ in manibus fidelium dantur. Tertio ecciam cum canticis ingrediuntur. Quarto penes triplicem huius feſti denominationem. Naȝ dicitur purificatio quo ad purgationeȝ culpe. per hoc ꝙ dicitur ſalutare. Dicit̄ candelaria quo ad illuminationem gratie. ꝑ hoc ꝙ dicitur lumē. Dicit̄ ypopanti quo ad collatiōȝ glorie. ꝑ hoc ꝙ dicit̄

gloriam plebis tue iſrahel. Tunc enim occurremus obuiam xp̄o ī aera. Vel potеſt dici. quia laudatur xp̄s in hoc cantico. vt pax. vt ſalus. vt lux. vt gloria. Pax eſt quia mediator. Salus quia redēptor Lux. qꝛ doctor. Gloria qꝛ p̄miator.

Dicitur et tertio h°

feſtum candelaria ex eo ꝙ candele accenſe in manibus portantur. Quare autē eccleſia hoc ordinauerit. vt ſcilicet ī hac die candele accenſe in manibus portent̄. poſſunt aſſignari quatuor rationes. Primo propter remouendam erroneam cōſuetudinem. Romani enim olim in kalendis februarijs ad honoreȝ februe matris martis: qui erat deus belli: vrbeȝ de quinto in quintum annuȝ cum cereis et facibus tota nocte illuſtrabant vt filius ſuus eis victoriam de inimicis concederet cuius matrem tam ſolenniter honorarent. ⁊ illud ſpacium dicebatur luſtrum Romani etiam in februario ſacrificabāt februo id eſt plutoni ⁊ ceteris dijs infernalibus. ⁊ hoc pro animab⁹ anteceſſoruȝ ſuorum. Vt ergo propiciarentur eorum ideo et eis ſolennes hoſtias offerrebant. ⁊ tota nocte eorum laudibus inſiſtētes cū cereis ⁊ accenſis facibus vigilabant. mulieres etiam romanorū vt ait Innocentius papa: his diebus feſtis luminarium exercebant. qd̄ a quibuſdam fabulis poetarū originem traxit. Aiunt enim ꝙ proſerpina fuit adeo ſpecioſa ꝙ pluto deus infernalis eam cōcupiſcens. ip̄am rapuit ⁊ deam eam fecit. Parentes autem ſui per ſiluas ⁊ nemora cum facibus ⁊ luminaribus eam multo tempore queſierunt ⁊ iſtud mulieres romanorum repreſentāteſ cum facibus ⁊ luminaribus circuibant. Et quoniam difficile eſt conſueta relinquere chriſtiani de gentibus ad fidē conuerſi difficile poterāt relinquere huiuſmodi conſuetudines. paganorum. Ideoq̄ ſergius papa hanc conſuetudinem in melius commutauit. Vt ſcilicet chriſtiani ad honoreȝ ſancte matris domini omni anno in hac die totum mundum cum accenſis candelis et benedictis cereis illuſtrarent. vt ſolennitas quidem ſtaret: ſed alia intentione fieret. Secundo propter oſtendēdam virginis puritatem. Aliqui enim audientes virginem purificatam poſſent credere ipſaȝ purificatione indiguiſſe: vt vero oſtendatur ꝙ tota fuit puriſſima et ſplendida. Ideo ordinauit eccleſia vt luminoſos ⁊ cereos baiulemus. acſi in ip̄o facto dicat eccleſia. virgo beata purificatione non indiges. Sed tota rutilas tota ſplendes. Vere enim purificatōne non indigebat que ⁊ non ſuſcepto ſemine conceperat. et in matris vtero ꝑfectiſſime mundata et ſanctificata erat. Adeo autem fuit ī matris vtero ⁊ in aduentu ſpiritusſancti ſāctificata ⁊ mundata. ꝙ non ſolum aliqd̄ inclinatiuum ad peccatum in ea penit⁹ non remanſerat. Sed etiam virtus ſanctitatis et caſtitatis eius vſq̄ ad alios extendebatur et tranſfundebatur ita quod in alijs omnes motus carnalis concupiſcentie extinguebat. Vnde dicunt iudei ꝙ cum Maria pulcerrima fuerit a nullo tamen vnq̄ potuit concupiſci. Et ratio eſt. Quia virtus ſue caſtitatis cunctos aſpicientes penetrabat: Et omnes in eis concupiſcentias expellebat. Vnde cōparatur cedro. Quia ſicut cedrus ſerpentes odore ſuo interfecit. ita eius ſanctificatio in alijs irradiabat ⁊ omnes motus in carne ſerpentis occidebat. Comparatur etiam mirhe. Quia ſicut mirha interfecit vermes ſic eius ſanctitas concupiſcentias carnales ⁊ hanc prerogatiuā habuit pre ceteris ſanctificatis in vtero et virginibus. Quia eorum ſanctitas ⁊ caſtitas in alios non tranſfundebatur nec carnales motus in alijs extinguebat. Virtus autem caſtitatis virginis etiam ipudicoꝝ corda medullitus penetrabat ⁊ ea q̄ ad ip̄am protinus caſta reddebat.

Tertio propter repreſentandum hodiernā proceſſionem. Nam beata virgo maria et ioſeph ⁊ ſimeon et anna hodie venerabilem proceſſionem fecerunt. puerum ihm in templum pñſentauerunt. ſic ⁊ nos proceſſionem facimus. ⁊ cereū accenſum ꝑ quem ſignificatur ihs in manibus baiulamus. ⁊ vſq3 in eccleſias deferimus. Tria em̄ ſunt in cereo ſcilicz lichnꝰ cera et ignis. ꝑ hec ſignificant̄ tria q̄ fuerunt in xp̄o. Nam cera ſignificat carnē xp̄i. q̄ nata eſt de maria virgine ſine corruptione carnis. ſicut apes ceram gignunt ſine alterutrum cōmixtione. Licinus in cera latens ſignificat animā candidiſſimam in carne latentem. Ignis vero ſiue lumen ſignificat diuinitatem. qꝛ deus noſter ignis conſumens eſt. Unde quidem ſic ait. Hanc in honore pie candelam porto marie. Accipe per cerā carnem de virgine verā. Per lumen numē maieſtatiſq3 cacumen. Licinus ⁊ eſt anima ſub carne latens preopima.

Quarto propter inſtructionem nr̄az. In hoc em̄ inſtruimur: ꝙ ſi volumꝰ ēē ante deum purificati ⁊ mundi: tria i nobis habere debemus ſcilicet fidem veraz actionem bonam. ⁊ intentionem rectaz. Nam candela in manu accēſa. eſt fides cum opatione bona. ⁊ ſicut candela ſine lumine dicitur ēē mortua. ⁊ lumen ꝑ ſe ſine candela non lucet ſed mortuū ēē videtur. ſic ⁊ operatō ſine fide. ⁊ fides ſine bono opere. mortua ēē dicitur. Licinus autem intus in cera occultatus. eſt intētio recta. Unde Gregorius ſic opus in publico. Ut tamen intentio maneat in occulto.

Quedaz matrona nobilis in beatam virginem maximam deuotionem habebat. hec quandam capellaz iuxta domū ſuam conſtruxerat ⁊ proprium capellanum habens. omni die miſſam de beata virgine audire volebat. Appropinquāte autem feſto purificationis beate virginis ſacerdos ob quoddam ſuū negocium longius receſſit. ⁊ domina die illo miſſam habere non potuit: Uel vt alubi legitur omnia que habere poterat. ⁊ veſtimenta pro amore virginis dabat. vñ cum clamidem dediſſet. ⁊ ad ecc̄iam ire non poſſet ſine miſſa illa ea die manere oportebat. De quo cum plurimum doleret eccleſiam propriam ſeu cameram intrauit. ⁊ ante altare beate virginis ſe ꝓſtrauit. Tunc ſubito in exceſſu mentꝭ facta videbatur ſibi ſe in quadam eccleſia pulcherrima ⁊ ſpecioſa collocatā ēē. Et reſpiciens vidit turbam maximam virginum in eccleſiam venientem: quas q̄dam virgo pulcherrima dyademate coronata preibat. Cunq3 omnes per ordinem conſediſſent. Ecce turba alia iuuenum qui ⁊ ipi iuxta ordinem conſederūt. ⁊ ecce quidam maximum cereorum faſcem deferens cereum primo virgini que ceteras anteibat: dedit. ⁊ poſtea alijs virginibus ⁊ iuuenibus tribuit. Deinde ad illam matronam venit ⁊ cereum ei obtulit. quem illa libenter accepit. Tunc per choꝝ reſpiciens vidit duos ceroferarios ſubdiaconū diaconuz ⁊ ſacerdotē ſacris indutos veſtibus ad altare procedētes. tanq̄ miſſarum ſolennia celebrare volētes. Uidebatur autez ſibi ꝙ acoliti eēnt Uincentius ⁊ Laurentius dyaconus et ſubdyaconus duo angeli. ſacerdos autē xp̄s. Facta autē confeſſione duo pulcherrimi iuuenes in mediū chori ierunt ⁊ officium miſſe alta voce ⁊ deuotiſſime inceperunt. ⁊ ceteri qui in choro erant proſequūtur. Cum autem ad oblationem ventum fuiſſet regina virginuz ⁊ cetere virgines cum alijs qui erant in choro cereos ſuos ſacerdoti vt moris eſt: flexis genubus obtulerunt. Cū autem ſacerdos illam matronam expectaret. vt ſibi cereum ſuum offerret: illa ire nollet. miſit ad eam regina virginum per nuncium qꝺ ruſticitatem faceret ꝙ ſacerdotem tādiu expectare permitteret. Illa autem reſpōdit quatenus ſacerdos in miſſa ſua procederet. quia cereum ſuum ſibi nō offerret. Tunc iterum regina alium nunciū miſit. Cui ſimiliter illa reſpondit. ꝙ cereum ſibi datum penitus nulli daret. ſ3 illum ex deuotione teneret. Regina aūt virginū nuncio precepit. dicens: vade ⁊ iterum eam roga vt cereum offerat ſin autem ipſum de manibus eius violent̄ auferas. Cunq3 nuncius iuiſſet ⁊ illa rogantem audire recuſaret. dixit ſe in mandatis habere vt ipm̄ ab ea violenter auferret. Tunc ille cum magna violentia cereum cepit ipm̄ auferre conabatur. Illa autem fortius tenebat et ſe viriliter defendebat. Cunq3 longa fieret altercatio ⁊ hinc inde cereus violentiꝰ traheret̄: ſubito cereus fractus ē: ⁊ medietas in manu nuncij ⁊ alia medietas in māu ipius domini remanſit. Ad hanc igit̄ vehementem fractionem illa ſubito ad ſe rediJt: ⁊ ſe iuxta altare vbi poſuerat inueniēs cereum fractum in manu ſua repperit. de quo valde admirans immenſas gratiaſ beate virgini reddidit. q̄ eam ſine miſſa illa die remanere nō ꝑmiſit. ſ3 tali officiō intereſſe fecit. Illa autē cereū diligenter reſpoſuit: ⁊ ꝓ maximis reliquijs reſeruauit. S3 et om̄s: vt di̅: q tūc tangebant̄ de eo a quacūq3 detinebant̄ infirmitate: ꝓtinus liberabantur. Quedā alia matrona dum eſſet grauida quadam nocte in ſomnis vidit ſe portare quoddam vexillū qꝺ colore ſanguineo erat tinctum. Euigilans autē continuo ſenſum amiſit: quā dyabolus adeo ludificabat: vt videret̄ ſibi ꝙ xp̄ianā fidē quā hactenꝰ habuerat inter mamillas haberet ⁊ incōtinuo exiret. Que cū nullatenꝰ curari poſſet in quadam ecc̄ia beate virginis in feſto purificationis ꝑnoctauit. ⁊ integraz ſanitatem recepit.

De sancto Blasio.

Blaſius quaſi blā dus. Uel blaſius quaſi belaſius a bella qꝺ eſt habitus ⁊ ſyor paruulus. Fuit enim blandus per dulcedinem ſermonū. hūilis ꝑ habitū habitꝰ ꝑ habitū virtutū. paruulus per hūilitatē morū.

Blaſius cum omni māſuetudine et ſāctitate polleret xp̄iani eū in ſebaſte ciuitate capadocie in epiſcppum elegerunt. Qui epiſcopato ſuſcepto ob dyocleciānā ꝑſecutōez ſpeluncam petijt: ⁊ ibi heremiticā vitam duxit. Cui aues pabulum afferebant: ac fere ad eum vnanimiter ꝯfluebant: ⁊ dōn vtriſq3 imponeret manus eis benedicēs nō recedebant ab eo. Deniq3 ſi que infirmabantur. ad eū continuo veniebant ⁊ ſanitatem ad integrū reportabant. Preſes igitur illius regionis agricolaus nomine dum milites ſuos ad venandum miſiſſet. ⁊ illi inuanum alubi laborātes ad antruz ſancti Blaſij caſu ꝑueniſſent. magnā ibidem beſtiarū multitudinem ante ipm̄ ſtantiū reperunt. Quas dū nullatenus capere poſſent. attoniti ſuo dn̄o nunciauerunt. Qui ſtatim milites plures miſit. ⁊ vt ipm̄ cū omnibus xp̄ianis ad ſe adducerent p̄cepit. In ipa aūt nocte ter xp̄s ei apparuit: dicens. Surge et offer mihi ſacrificiū. Ecce aūt aduenerūt milites: dicētes. Egredē vocat te preſes quibus reſpondit ſanctus belaſius. Bn̄ veniſtis filij. nūc video quia deus nō eſt oblitus mei. Pergens vō cum eis nūq̄ a predicatione ceſſauit. ⁊ coram eis mirabilia multa fecit. Tunc mulier quedaz filiū ſuū morientē in cuius gutture os piſcis tranſuerſum erat ad pedes eiuſ attulit ⁊ vt ſanaretur cū lacrimis poſtulabat: ſanctus vō Blaſius ſuper eū manus imponens orauit vt puer ille ⁊ omnes qui in eius nomine aliquid peterēt. ſanitatis beneficium obtinerent. ⁊ ſtatiz ſanatus eſt. Mulier quedam paupcula vnum ſolum porcum habens quez tamen violenter lupus rapuerat. ſanctū Blaſiū deprecabatur vt ſibi reddi faceret ſuum porcum. Qui ſubridens dixit: Mulier noli contriſtari reddet tibi por

cis tutis cõtinuo lupus venit ⁊ porcũ
vidue reddidit. Ingrediens vero blaſius
ciuitatẽ. iuſſu pncipis carceri mancipat.
Alia vero die iuſſit preſes ipm̃ ſibi pñtari
quẽ videns blandis ſermonibꝰ ſalutauit
dicens. Gaude blaſi amice deorum. Cui
blaſius gaude ⁊ tu optime pſes. ſꝫ ne di
ces eos deos ſꝫ demões. q eterno igni cũ
his q eos honorãt tradũt. Iratus preſes
eũ fuſtibus cedi iuſſit. ⁊ in carcerẽ retru-
di fecit. Cui blaſius dixit. Inſenſate ſpe
ras per penas tuas. dei mei a me auferre
amorẽ: qui ipm̃ in me habeo corroborato-
rẽ. Audiens hec vidua illa cui porcũ
recuperauerat: porcũ ipm̃ occidit. ⁊ caput
cũ pedibus cãdela ⁊ pane ad ſctũ blaſiũ
deportauit. Ille grãs agens. comedit. ſi-
biqꝫ dixit. Singulis annis candelã i ec-
cleſia nominis mei offeras. ⁊ tibi ⁊ cuicũ-
qꝫ hoc fecerit bñ erit. Qð ſp egit ⁊ ſibi ꝓ-
ſperitas multa fuit. Poſt hoc cũ edu-
ctũ pſes a carcere ad deos inclinare non
poſſet. iuſſit eũ in ligno ſuſpẽdi. ⁊ carnes
eius cũ ferreis pectinibus laniari: ⁊ ſic ite-
rũ in carcerem reportari. Septẽ ãt mulie
res ſequẽtes guttas ſãguinis colligebãt:
q mox tenentur. ⁊ ad deorum ſacrificiũ cõ-
pellunt. Que dixerunt. Si vis vt deos
tuos adoremus cũ reuerentia mitte eos
ad ſtagnũ vt ibi faciebus ablutis mũdiꝰ
adorare poſſimꝰ. Letꝰ pſes efficitur ⁊ citi
us qð dixerãt adimplet. Ille vero deos ar
ripuerunt. ⁊ eos in ſtagni mediũ ꝓiece-
rũt: dicentes. ſi dij ſunt videbimꝰ. Qð p-
ſes audiens ⁊ p ira inſaniens ⁊ ſeipm̃ p-
cutiens. dixit miniſtris. Cur nõ tenuiſtis
deos nr̃os: vt nõ mitterent in ꝓfunduz
laci. Qui dixerũt. doloſe tecũ locute ſũt
mulieres. ⁊ eos in ſtagnũ ꝓiecerunt. cui
mulieres. Deus verus dolos non patit.
ſed ⁊ ſi dij fuiſſent pſciuiſſent vtiqꝫ qð
eis facere volebamus. Iratꝰ preſes iuſſit
plumbũ liquefactũ ⁊ pectines ferreos. et
ſeptem loricas igne cãdentes ex vna pte
pari ⁊ ex alia ſeptem camiſias afferri line

as. Quo dicente vt ex his qð mallent eli
gerent vna illarũ duos paruulos habẽs
audacter accurrit. ⁊ lineas camiſeas acci
piens in caminuz ꝓiecit. pueri vero matri
dixerunt. Nõ nos mater dulciſſima poſt
te relinquas. Sed ſicut nos repleſti dul-
cedine lactis: Sic nos reple dulcedine re
gni celeſtis. Tunc preſes iuſſit eas ſuſpẽ
di ⁊ carnes earum pectinibus ferreis la-
niari. quarũ carnes vt nix albiſſime erãt
⁊ pro ſanguine lac fluebat. Cum autem
ſupplicia inuite ferrent. angelus domini
ad eas venit. ⁊ eas viriliter confortauit:
dicens. Nolite timere. bonus eñ opꝰ ẽ
qui bene incipit. et bene perficit. ⁊ a cõdu
cente ſe benedictionem meretur ꝓ com
pleto opere: ⁊ mercedem accipit pro labo
re ⁊ gaudium poſſidet pro mercede. tũc
preſes iuſſit eas deponi ⁊ in caminũ mit
ti. que diuinitus igne extincto exierunt
ille ſe. Quibus preſes iam nunc magicaꝫ
artem dimittite. ⁊ deos noſtros adorate.
Que reſponderunt. Perfice qð cepiſti: q
iam ad regnũ celeſte vocate ſumus. tunc
ille data ſententia eas decollari manda-
uit. Que dum decollari deberent. flexis
genubus adorauerunt: dicentes. Deus q
nos a tenebris vocaſti ⁊ in lucez dulciſſi
mam adduxiſti. qui nos ſacrificium tuũ
feciſti. animas nr̃as ſuſcipe ⁊ ad vitã et-
nam facias puenire. Et ſic truncatis ca-
pitibus ad dominũ migrauerunt. Poſt
hoc iuſſit preſes blaſiũ ſibi pſentari ⁊ di-
xit ei. Vel nunc adoras deos vel non. cui
Blaſius. Impie non timebo minas tu-
as. Age vt vis: corpus eñ meũ penitus
tibi trado. Tũc iuſſit eũ mitti in ſtagnũ
Ipſe vero aquã ſignauit. ⁊ mox ſicut terra
arida fixa pmanſit. Dixitqꝫ: ſi veri ſunt
dij veſtri. oſtẽdite virtutẽ eorum. ⁊ ingredi-
mini huc. Ingreſſiqꝫ lxv. viri ſtagnuz.
continuo ſunt ſubmerſi. Angelus autẽ
domini deſcendens dixit ei: Egredere
blaſi ⁊ coronã tibi a deo paratã ſuſcipe.
Cumqꝫ exiſſet. dixit ad eum preſes. Om

niſino decreuiſti ñ adorare deos. Cui bla
ſius. Cognoſce miſer. q xpi ſeruus ſum
nec demones adoro. et ſtatim iuſſit eum
decollari. Ipſe autem orauit ad dominũ
vt quicunqꝫ pro infirmitate gutturis. vel
alia quacunqꝫ infirmitate eius patroci-
nia poſtularet: exaudiretur ⁊ continuo
liberaretur. Et ecce vox de celis ad eum
venit. qð ſic fieret vt orauit. Sicqꝫ preno
minatus ſanctus cum duobus puerulis
decollatus ẽ. circa annuz vero domini du
centeſimũ octogeſimum tertiũ.

A Gatha dicitur ab agios quod eſt ſanctus. ⁊ the-
os deus quaſi ſancta dei. Tria eñ ſunt.
ſicut dicit Criſo. que ſanctuz faciunt. et
illa perfecte fuerunt in ea. ſcꝫ cordis mũ-
dicia. ſpiritusſancti preſentia. ⁊ bonorũ
operum affluentia. Vel dr̃ ab a qð ẽ ſine
⁊ geos terra. ⁊ theos deus quaſi dea ſine
terra. i. ſine amore terrenorum. Vel ab agã
quod eſt loquens. ⁊ thau cõſumatio. q
cõſumate ⁊ pfecte loquẽs. qð patet in ſu-
is reſponſis. Vel ab agath qð ẽ ſeruitus
⁊ thaos ſupior. quaſi ſeruitus ſupior. et
hoc propter illud quod dixit. Sũma in-
genuitas iſta eſt ⁊c. Vel ab aga qð ẽ ſo-
lennis ⁊ thau cõſũmatio quaſi ſolenniter
cõſumata. i. ſepulta. qð patet in angelis
de celo a deo miſſis qui eam ſepelierunt

A Gatha virgo ingenus mente ⁊ corpore pulcher
rima in vrbe cathanenſiũ deũ ſp in om-
ni ſanctitate colebat. Quincianus autez
cõſularis ſicilie. cum eſſet ignobilis libi-
dinoſus. auarus. ⁊ ydolis deditus beatã
Agatham comphendere nitebatur. vt
quia erat ignobilis comprehẽdẽdo no
bilem timeretur. quia libidinoſus eius
pulchritudine frueretur ⁊ cetera. Quia
auarus eius diuitias raperet. Quia
ydolatra dijs eam faceret immolare.
Fecitqꝫ eam ad ſe adduci. Que cum ad-

ducta eſſet. ⁊ eius immobile propoſitũ
cognouiſſet tradidit eam cuidam mere-
trici nomine affrodiſie ⁊ nouem filiabus
eius eiuſdem turpitudinis. vt per trigĩ-
ta dies ſuaderent ei. quomodo eius ani
mum immutarent. Et modo promittẽ-
do leta. modo terrendo aſpera: ſperabãt
eam a bono propoſito reuocare. Quibꝰ
beata Agatha dixit. Mens mea ſuper
petram ſolidata eſt. ⁊ in chriſto funda-
ta. Verba veſtra venti ſunt promiſſiões
veſtre pluuie: terrores veſtri flumina ſũt
que quãtumuis impugnent iſta: funda-
mentuz domus mee cadere non valebit.
Hec autẽ dicens flebat quotidie. ⁊ ora-
bat. Sitiens ad martirij palmam perue-
nire. Videns igitur affrodiſia ipſaz im-
mobilem permanere: dixit Quinciano.
Facilius poſſunt ſaxa molliri. et ferrum
in plumbi molliciem conuerti qz ab intẽ-
tione chriſtiana mens iſtius puelle con-
uerti ſeu reuocari. Tũc Quincianus fe-
cit eaz ad ſe adduci. et ait illi. Cuius cõ-
ditionis es? Cui illa nõ ſolum ingenua
Sed et ſpectabilis genere vt omnis pa-
rentela mea teſtatur. Cui Quincianus
Si ingenua es. cur moribus te ſeruilem
perſonam habere oſtẽdis. Illa reſpon-
dit. Quia ancilla chriſti ſuz ideo me ſer-
uilem exhibeo perſonam. Quincianus
dixit. ſi te ingenuaz dicis. quomodo an-
cillam aſſeris. Illa reſpondit. Summa
ingenuitas eſt in qua ſeruitus chriſti cõ-
probatur. Quincianus dixit. Elige quod
volueris. aut ſcilicet dijs ſacrificare. aut
diuerſa ſupplicia ſuſtinere. Cui Aga-
tha. Si talis vxor tua qualis venus dea
tua: et tu talis ſis qualis extitit deus tu-
us Jupiter. Tunc Quincianus iuſſit
eam alapis cedi: dicens: In iniuriam iu-
dicis noli temerario ore garrire. Aga-
tha reſpondit. Miror te virum pruden-
tem ad tantam ſtulticiam deuolutuz. vt
illos dicas deos tuos ẽe. quorũ vitã ñ cu
pias tuam cõiugem vel te imitari. vt di-

cas tibi iniurias fieri ſi eorum viuas exē-
plo. Nam ſi dij tui ſunt bonum tibi op
taui, ſi autem execraris eoꝝ conſortia
mecum ſentis. Quincianus dixit. Quid
mihi verboꝝ ſuperfluus curſus. Aut
ſacrifica dijs. Aut te faciam diuerſis ſup
plicijs interire. beata Agatha reſpondit
Si feras promittas audito xp̄i nomine
manſueſcunt: ſi ignem adhibeas de celo
mihi rorem ſaluificum angeli miniſtra-
bunt ſi plagas vel tormenta ingeras. ha-
beo ſpiritum ſanctum per quē deſpicio
vniuerſa. Tunc iuſſit eam trahi ad car-
cerem. quia voce eum publica confunde
bat. Ad quem letiſſime et glorianter ibat
⁊ quaſi ad epulas inuitata agonem ſuū
domino cōmēdebat.

Sequenti die dixit ei. Quincianus.
Abnega xp̄m ⁊ adora deos. Que cū rē-
nueret. iuſſit eam in eculeo ſuſpendi. et
torqueri. Dixitqꝫ Agatha. Ego i his pe
nis ita delector ſicut qui bonum nunciū
audit: aut qui videt quem diu deſidera-
uit: aut qui multos theſauros inuenit.
Non eī poteſt triticū in horreū poni.
niſi teca eius fuerit fortiter conculcata. ⁊
in plateas redacta. Sic anima mea non
pōt intrare in paradiſū cū palma marti-
rij: niſi diligenter feceris corpus meum
a carnificibꝰ attrectari. Tūc iratꝰ Quin-
cianus iuſſit eius mamillam torqueri: ⁊
tortā diutiſſime iuſſit abſcidi. Cui aga-
tha. impie crudelis ⁊ dei tyranne. nō es
confuſus amputare in femina: qđ ipē in
matre ſuxiſti? Ego habeo mamillas in
tegras intus in anima mea: ex quibꝰ nu-
trio oēs ſenſus meos: qˉs ab infātia dn̄o
conſecraui. Tūc iuſſit eā in carcerē reci-
pi: prohibens ingreſſū medicoꝝ: ⁊ panē
vel aquā ſibi ab aliquo miſtrari. Et ecce
circa mediā noctē venit ad eā quidaꝫ ſe-
nex quē antecedebat puer lumīs portior
diuerſa ſecū ferens medicamenta: ⁊ dixit
ei. Licet conſularis inſanus tormētis te
afflixerit: tu eū tuis reſponſis amplꝰ af-
flixiſti: ⁊ licet vbera tua toſerit: ſꝫ illius
vbertas in amaritudinē cōuertet. ⁊ qm̄
ibi erā: qn̄ hec patiebaris. vidi quia ma-
milla tua pōt curaꝫ ſalutis ſuſcipe. Cui
Agatha. Medicinā carnalē corpi meo
nunq̄ exhibui. ⁊ turpe eſt vt qđ tamdiu
ſeruaui nunc pdaꝫ. Dixit ei ſenex. Filia
ego xp̄ianus ſum ne verecunderis. Cui
agatha. Et vnde verecundari poſſum
cum tu ſis ſenex ⁊ grandeuus. ego vō ita
crudeliter lacerata. q̄ nemo de me poſ-
ſit concipere voluptatem. Sed ago tibi
gratias domine pr̄: qr ſollicitudinē tuaꝫ
mihi impendere dignatus es. Cui ille ⁊
quare nō permittis vt curē te. Agatha
reſpondit. Quia habeo dn̄m iħm xp̄m.
qui ſolo verbo curat omnia. ⁊ ſermone
reſtaurat vniuerſa. hic ſi vult pōt me cō-
tinuo curare: Et ſubridens ſenior dixit.
⁊ ego apl̄us eius ſum ⁊ ipē me miſit ad
te. et ī nomine eius ſcias te eē ſanataꝫ. Et
continuo petrus apoſtolus diſparuit. ⁊
procidēs beata Agatha gratias agens: ī-
uenit ſe vndiqꝫ ſanatā ⁊ mamillā ſuam
pectori reſtitutam. Cum ergo ex immē-
ſo lumine cuſtodes territi aufugiſſent ⁊
apertum carcerem reliqſſent. rogāt eā qdā
vt abiret. Abſit inqt vt fugiā. ⁊ coronaꝫ
patientie pdā. ⁊ cuſtodes meos tribula-
tionibus tradā. Poſt dies q̄tuor dixit ei
Quincianus vt deos adoraret ne graui-
ora ſupplicia ſuſtineret. Cui agatha. vˀ-
ba tua fatua ſunt ⁊ vana: aerē maculan-
tia ⁊ iniqua. Miſer ſine intellectu. quō
vis vt lapides adorem ⁊ deum celi q̇ me
ſanauit: dimittā? Quincianus dixit. Et
quis te ſanauit. Cui agatha xp̄s filꝰ dei
Quincianus dixit. Iteꝝ tu xp̄m audes
nomīare: quē ego nolo audire. Agatha
dixit. Quādiu vixero xp̄m corde ⁊ labi-
is inuocabo. Quincianus dixit. Nunc
videbo ſi xp̄s te curabit. Et iuſſit teſtas
fractas ſpargi. ⁊ ſub teſtas carbones ig-
nitos mitti ⁊ ipām deſup nudo corpore
volutari: qđ cū fieret. ecce terremotus ni
mius factus eſt. q̇ totam ciuitatē ita cō-
cuſſit. vt ps corruens duos cōſiliarios
Quinciani oppimeret: ⁊ oīs ppl̄s ad eū
ꝯcurreret clamās. q̄ ꝓpt iniuſtū agathe
cruciatū talia pateret. Tūc quincianus
ex vna pte terremotū: ex alia ſeditiōem
populi metuens. ipām iteꝝ in carcerem
recepi iuſſit: vbi ſic orauit: dicens. Dn̄e
iħu xp̄e qui me creaſti ⁊ ab infantia cu-
ſtodiſti qui corpus meū a pollutione ſer
uaſti. ⁊ a me amorem ſeculi abſtuliſti. et
q̇ tormenta me vincere feciſti ⁊ in eis vir
tutem patientie tribuiſti. accipe ſpirituꝫ
meū ⁊ iube me ad tuā miſcdiam pueni-
re. Hec cum oraſſet cū ingenti voce ſpi-
ritum tradidit. circa annū dn̄i. cclij. ſub
decio impatore. Cum aūt fideles eū aro
matibus corpus eiꝰ ꝯdirēt ⁊ in ſarchofa-
go collocarent. quidā iuuenis ſericis in-
dutus cum pluſq̄ centū viris pulcerri-
mis ⁊ ornatis ac albis indutis. qui nun
q̄ in illis partibus viſi fuerint ad corpꝰ
eius venit ⁊ tabulam marmoream ad ca
put eius ponens. ab oculis oīm ſtatī diſ-
paruit. Erat autē in predicta tabula ſcri
ptum. Mentem ſanctam ſpontaneam
honorem deo ⁊ patrie liberationeꝫ. Qđ
ſic intelligitur. mētē ſanctā habuit. ſpō-
taneam ſi obtulit. honorē deo dedit: Et
patrie liberationem fecit. ⁊ hoc miraculo
diuulgato etiā gētiles ⁊ iudei ſepulchꝝ
eius plurimū venerari ceperunt. Quin-
cianus autē dum ad eius inueſtigandas
diuitias pergeret. duobꝰ equis inter ſe fre
mitū dantibus calceſqꝫ iactantibꝰ. vnus
eum morſu impetijt alter calce pcuſſum
in flumine ꝓiecit. ita q̄ corpus eius nuſ
q̄ potuit inueniri. Reuoluto anno cir-
ca diem natalis eius. mons quidam ma
ximus circa ciuitatē ruptus eructauit in
cendiū: q̇ quaſi torrens de monte deſcen
dens. ⁊ ſaxa terramqꝫ liquefaciēs. ad vr-
bem cū magno impetu veniebat. Tunc
paganoꝝ multitudo deſcēdit de monte
⁊ ad ſepulchꝝ eiꝰ fugiēs velū vn̄ cooptū
erat ſepulchꝝ arripuit. ⁊ eū ſtatuit cōtra
ignē. Statimqꝫ in die natalis ipiꝰ vgīs
ignis ſtetit. ⁊ vltra vllatenꝰ nō ꝓceſſit.

De hac virgine dicit Ambro. in pfa-
tione. O felix ⁊ inclita vgo. q̄ meruit do
mini pro laude martiris fidelis ſangui-
nē clarificare ſuum. O illuſtris ⁊ glorio
ſa gemino illuſtrata decore. que int̄ tor-
menta aſpera cunctis prelata miraculis
⁊ miſtico pollens ſuffragio. apoſtoli me-
ruit viſitatione curari. Sic nuptaꝫ chri
ſto ſuſceperunt ethera. Sic humādi ar-
tus glorioſa fulgent obſequia. vt angelo
rum chorus ſanctitatem mētis ⁊ patrie
indicat liberationem.

Edaſtꝰ quaſi ve

re daſeſtus. quia vere ſibi dedit
eſtus afflictionis ⁊ penitentie. Vel qua-
ſi ve diſtans. quia ve eternum ab eo di-
ſtat. nam damnati ſemper dicent. ve. ſcꝫ
quia deum offendi. ve quia dyabolo cō
ſeſſi. ve qr natꝰ fui. ve quia mori n̄ valeo
ve q̄ tā male torq̄or. ve q̄ nūq̄ libabor.

Edaſtus a beato

Remigio in traiacenſē epm or-
dinatus fuit. Qui cum ad portā ciuitatis
veniſſet ⁊ ibidē duos paupes vnū cecū
⁊ aliū claudū petentes elemoſynam rep
iſſet: dixit eis. Argentū et aurum non ē
mihi: qđ autem habeo vobis do. ⁊ facta
oratiōe vtroſqꝫ ſanauit. Cū aūt in qua-
dam eccl̄ia derelicta. vepribus opta. lupꝰ
habitaret. eidē p̄cepit: vt īde fugeret. nec
vltra illuc redire auderet. Qđ ⁊ factū eſt
Deniqꝫ cū verbo ⁊ ope multos conuertiſ
ſet. quadrageſimo āno ſui epatus vidit
columnā igneā a celo vſqꝫ in domū ſuaꝫ
deſcēdentē Qui finē ſuū adeſſe ꝯſiderās
pꝰ modicū i pace qeuit. circa ānū dn̄i qn
gēteſimū q̇nq̄geſimū. Cū āt corpus eiꝰ
trāſferret audomatꝰ pſenio cecus. dolēs
q̄ corpus epi videre nō poterat. mox lu
mē recepit. ſꝫ poſtmodū ad votum ſuuꝫ
lumen amiſit.

Mādus dicitur

ab amore. quia amabilis fuit. ba

buit eñ tria in ſe que faciũt hoīem amabilez. Primũ ē ſocietas grata. ꝓuer. viij. Uir amicabilis ad ſocietatē ⁊c. Scḋm ē cõuerſationis honeſtas. ⁊ ſic dr̄ Heſter ij. ꝙ omniũ oculis amabilis videbatur. Tertiũ ē probitatis virtuoſitas. ij. Re. j. Saul ⁊ ionathas amabiles ⁊ decori.

Mandus ex no

bilibus parētibus ortus monaſteriũ introiuit. Qui dũ ꝑ monaſterium ambularet quēdā maximũ ſerpētē inuenit. quē ſtatim virtute crucis ⁊ orōne ad fouea nunꝗ̄ inde exiturũ redire coegit. Ueniens aũt ad ſepulchꝝ ſcti Martini annis q̄ndecim ibi māſit. cilicio indutus ⁊ aqua ac pane ordeaceo ſuſtētatus. Poſt hoc dũ romā iuiſſet. ⁊ in eccīa ſcti Petri in oratione ꝑnoctaret. cuſtos eccīe ipm irreuerenter foras eiecit. Qui dũ ad admonitiōem ſancti Petri: ꝗ ſibi añ fores eccīe dormiēti appuit: ad gallias iuiſſet. ⁊ ibidem regē Dagobertuz pro ſuis crīminibꝰ increparet: iratus rex eũ ḋ ſuo regno eiecit. Deniqꝫ cum rex filiũ nō haberet ⁊ oratione facta ad dn̄m filiũ habuiſſet. cogitare cepit: a quo infantē ſuũ faceret baptizari. Uenitqꝫ in mentem eius vt ab amando eũ baptizari faceret. Queſito igiꝉ amādo ⁊ ad regē adducto. rex ad pedes eius ꝓſternitur: rogauitqꝫ vt ſibi indulgeret. ⁊ ſuũ filiũ quē ſibi dn̄s dederat baptizaret. Ille ṽo pmā petitionē benigne conceſſit. ſed ſecularibus negocijs implicari metuēs. ſecundā renuit ⁊ abſceſſit. Tādem victus pcibus ānuit voto regis. Quē cũ baptizaret tacentibus cunctis: infans rn̄dit. Amen. Poſt hoc rex ipm in traiacenſem ep̄atum ſublimari fecit. Qui cũ a pleriſqꝫ verbum p̄dicationis cõtēni videret. in vaſcaniam iuit: vbi cũ quidam ioculator verba eiꝰ irrideret a demone arripitur. ⁊ ꝓprijs dētibus ſe diſcerpens: ꝙ viro dei iniuriam fecerit confitetur. ⁊ ſtatim miſerabiliter moritur. Dum aūtē quadā vice manus ſibi lauaret: quidā ep̄s aquā illā ſeruari fecit: ḋ qua quidā cecus poſtmodũ curatus fuit. Cũ in quodā loco de voluntate regis monaſterium cõſtruere vellet ꝗdam ep̄s proxime ciuitatis moleſte hoc ſuſtinens. miſit famulos ſuos vt aut ipſum occiderent vel inde eijcerent. ꝗ venientes eidem doloſe dixerunt. vt ſecum ꝓgeret ⁊ ſibi locum aptum ad monaſterium oſtenderent. Ille autē maliciā illorũ precognoſcens. vſqꝫ ad cacumē montis vbi eum occidere cupiebant cũ eis iuit eo ꝙ multũ martiriũ affectaret. Sed ecce tanta pluuia ⁊ tempeſtate mons tegitur. vt ſe mutuo videre non poſſent. Et iam ſe mori putantes. proſtrati veniā poſtulabāt ⁊ vt eos viuos abire ꝑmitteret exorabant. qui orationē effudit ⁊ ſerenitatem maximam impetrauit. Illi ergo ad ꝓpria redierunt ⁊ ſanctꝰ Amandus euadens. ⁊ multa alia miracula faciens in pace quieuit. floruit circa annum dn̄i dcliij. tempore Eraclij.

Alentinꝰ quaſi

valorē tenens. hoc eſt in ſanctitate perſeuerans. Et dicitur Ualentinus quaſi valens tyro. id ē miles xp̄i. Miles dicitur valens qui nunꝗ̄ cecidit. fortiꝉ ferit. ſ. valenter defendit: potenter vincit ſic Ualentinus nō ceſſit martiriũ vincēdo pcuſſit ydolatriā euacuando: defendit fidē cõmuniendo. vicit patiēdo.

Alentinus reue

rendus p̄ſbyter fuit. quē claudiꝰ imꝑator ad ſe adduci faciens. interrogauit dicens. Quid ē Ualentine? Cur amicitia noſtra non frueris vt deos noſtros non adores ſuperſtitionem tue abijcias vanitatis? Cui Ualentinus. Si gratiā dei ſcires iſta nequaꝗ̄ diceres ſed ab ydolis animũ reuocares: ⁊ deum ꝗ ē in celis adorares. Tũc quidaꝫ qui claudio aſtabat: dixit. Quid vis dicere Ualentine de ſanitate deorũ noſtrorũ? Cui valentinꝰ

Ego de eis nil dico niſi ꝙ fuerunt homines miſeri et omni immundicia pleni. Ad quem claudius. ſi xp̄s verus deus ē. cur mihi nō dicis qḋ verũ eſt? Cui valētinus. Uere xp̄s ſolus eſt deus in quē ſi credideris anima tua ſaluabiꝉ. reſpublica augebiꝉ. omniũ inimicorũ tibi victoria cõcedeꝉ. Rn̄dens autē claudiꝰ aſtantibus dixit. Uiri romani audite. quā ſapienter ⁊ recte loquiꝉ hō iſte. Tũc dixit prefectus. ſeductꝰ eſt imꝑator. quō deſeremus qḋ ab infantia noſtra tenuimus? Et tũc cor claudij inmutatũ eſt. Tradiꝉ autē cuidā principi in cuſtodiā. Et cũ ī domũ eius ductꝰ fuiſſet: dixit. Dn̄e ihu xp̄e ꝗ es veruꝫ lumē. illumina domũ iſtā vt te verum deũ cognoſcāt. Cui prefectꝰ. Miror te dicentē ꝙ xp̄s eſt lumē. ⁊ quidem ſi filiā meā diu cecā illuminauerit. faciā quecunqꝫ p̄ceperis. Tũc valentinꝰ orans eius filiā cecā illuminauit: ⁊ om̄s de domo ſua conuertit. Tunc imꝑator Ualentinũ decollari p̄cepit circa annuꝫ domini. cclxxx.

Uliana duz Eu

logio prefecto nicomedie deſpōſata eſſet ⁊ nollet ſibi aliquatenus copulari niſi reciperet fidem xp̄i: iuſſit eam pr̄ ſuus expoliari. et grauiſſime cedi ac ipſi prefecto tradi. Cui prefectus ait. Dulciſſima mea iuliana: cur me ita deluſiſti. vt me ſic rennueres? Cui illa. Si tu adoraueris deũ meũ acquieſcam tibi. alioquin nunꝗ̄ dominus meus eris. Cui prefectꝰ. Domina mea hec facere poſſum. quia imꝑator amputare faceret caput meũ. Cui iuliana ſi ita times imꝑatorem mortalez quō vis vt imꝑatorem nō timeam immortalem. ffac quicquid vis. quia me decipere nō valebis. Tunc prefectꝰ iuſſit eā grauiſſime ṽgis cede. ⁊ dimidia die ꝑ capillos appendi ⁊ plumbum liquefactum in capite eius fundi. Qḋ cuꝫ nihil ei nocuiſſet ipām cathenis ligauit ⁊ in carcerē reduxit. Ad quam venit dyabolus ī ſpecie angeli dicens. Juliana ego ſũ angelꝰ domini qui me ad te miſit. vt te debeam commonere vt dijs ſanctifices. ne tamdiu crucieris ⁊ tam mala morte moriaris. Tunc iuliana flens orauit dicens. domine deus meus ne permittas me perire. ſed oſtende mihi quis eſt qui mihi talia perſuadet. ffactaqꝫ ad eam vox vt ipſum apprehenderet ⁊ quis eſſet ipſum cogeret confiteri. Que cum eum tenuiſſet ⁊ quis eſſet interrogaſſet. dixit ei ꝙ demon eſſet. ⁊ ꝙ ad eam decipiendam pater ſuus miſiſſet ipſum. Cui iuliana. et quis ē pater tuus? Reſpondit. Beelzebub qui ad omnia mala nos dirigit ⁊ facit nos grauiter verberari: quotiens a chriſtianis fuerimus ſupati. et ideo ſcio ꝙ malo meo huc veni. quia te ſuperare nō potui. Inter alia que confeſſus eſt dixit. quia tunc maxime a chriſtianis elongabatur quando miſteriuꝫ dominici corporis agebaꝉ. et quando orationes et predicationes fiebant. Tunc iuliana retrorſum manibus ipſum ligauit ⁊ ad terram ipſum deijciens cum cathena cum qua erat ligata. ipſuꝫ duriſſime verberauit. Dyabolus autem clamans rogabat eam dicens. domina mea iuliana miſereri mei. Tunc iuſſit prefectus vt Juliana de carcere educeretur. et exiens trahebat poſt ſe demonē alligatum. Demon autem rogabat eam dicens: Domina Juliana noli amplius de me ridiculum facere. non enim potero vltra in quempiam preualere. chriſtiani dicuntur miſericordes eſſe ⁊ tu nullaꝫ de me miſericordiam habes. Sicqꝫ per totum forum ipſum traxit: Et poſtea in quandam latrinam ipſum proiecit.

Cum autē ad perfectum perueniſſet ī quadam rota adeo eſt extenſa. ꝙ om̄ia eius oſſa vſqꝫ ad medullarũ exitũ ſũt cõfracta. angelꝰ āt dn̄i rotā ꝯminuēs ipāꝫ ī momēto ſanauit. Quod vidētes. ꝗ aderāt crediderunt. Et ſtatim decollati ſũt viri qngēti ⁊ mlieres. cxx. deīde cũ ī qdā olla plũbo liquefacto plena miſſa fuiſſet:

ſed plũbũ vel ut tpatũ balneũ factũ eẽt. maledixit pfect⁹ dijs ſuis. q̃ vnã puellã punire nõ poterãt que tãtã iniuriã eis ir rogabat. Tũc iuſſit eam decollari. Que dũ ad decollãdũ duceretur, demon quẽ verberauerat in ſpẽ iuuenis apparẽs. clamabat dicens. Nolite ei parcere quoniã deos vr̃os vitupauit. ⁊ me hac nocte grauiter verberauit. reddite ḡ ſibi qđ meruit Cũq3 iuliana paululũ oculos apparuiſſet. vt videret quis eſſet q̃ talia loqueret. Demon aufugiens exclamauit. heu heu me miſerum. adhuc puto q me vult capere ⁊ ligare. Cum ergo beata Juliana decollata fuiſſet. prefectus nauigãs in mari cum. xxxiiij. viris orta tempeſtate ſubmerſus eſt. horũ autem corpa cũ mare iactaſſet a feris ⁊ auibus ſunt comeſta.

Cathedra tri-

plex eẽ dicit. ſc3 Regal' ſcđi Reg. xxiij. Dauid ſedens i cathedra ⁊c. Sacerdotal' pmi Reg. pmo. hely ſacerdote ſedente ſup ſellã. Magiſtralis. Math. xxiij. ſup cathedrã moyſi ⁊c. Beatus ergo Petrus ſedit i cathedra regali. quia fuit pnceps omniũ regũ. Sacerdotali. q2 fuit paſtor omniũ clericoꝝ. Magiſtrali. quia fuit doctor omnium xpianorum.

Cathedra ſancti

Petri ab eccleſia feſtiue recolitur quia tunc beatus Petrus apud anthiochiam in cathedrali honore ſublimatus fuiſſe phibet.

Huius autẽ ſolenni

tatis inſtitutio quadruplicẽ cãm hr̃e vr̃. Prima cã ẽ. Cũ em̃ beat⁹ Petrus apđ anthiochiã pdicaret. theophilus pnceps ciuitatis illius ei dixit. Petre q̃ rõne ppl'3 meũ ſubuertis. Cũ ḡ Petrus ſibi fidem xpi pdicaret: ille eum vinculari fecit. ⁊ ſine cibo ⁊ potu eũ manere pmiſit. S3 cũ Petrus iam pene deficeret. reſumptis tñ viribus eleuans oculos ad celũ ait. Jhu xpe miſeroꝝ adiutor. adiuua me in his tribulationibus deficientẽ. Cui dñs rñdit. Petre credis te derelictũ a me? Mee bonitati derogas ſi talia cõtra me dicere nõ formidas. Preſto eſt qui tue ſubueniat miſerie. Audiens aũt Paulus de incarceratiõe Petri. ad theophilũ venit. ⁊ ſe in multis opibus ⁊ artibus ſũmũ opificem eẽ aſſeruit. Ligna ⁊ tabulas ſe ſcire ſculpe: tentoria pingere. ⁊ multa alia induſtrie opari dixit. Qui a theophilo obnixe rogatur vt in eius curia ſecũ ɔſiſtat. Euolutis paucis diebus paulus ad petrũ abſconſe in carcerem introiuit. Quẽ videns pene mortuũ ⁊ conſumptũ. amariſſime flere cepit. ⁊ in amplexus eius quaſi flendo deficiebat et prorumpens ſic inqt. O petre frater meus: gloria mea. meum gaudium dimidiũ aĩe mee. meo intuitu reſume vires. Tunc petrus oculos aperiens ⁊ ipm cognoſcẽs. lacrimari cepit. ſ3 ſibi loqui non potuit. ⁊ occurrens Paul⁹ vix os eius apuit ⁊ ponens cibũ ipm refocillauit. Cũ aũt Petrus cibo cõfortatus fuiſſet accurrens in oſcula Pauli ruit ⁊ ambo plurimum fleuerunt. Paulus aũt occulte rediẽs theophilo dixit. O bone theophile magna ẽ gloria tua ⁊ curialitas tua honeſtatis amica: dehoneſtat multa bona exiguum malum. Remiſcere qđ feciſti illi deicole. Qui dicitur Petr⁹ velut eſſe aliquid magnum. pannoſus deformis: macie conſumptus: per omnia vileſcit. ſolo ſermone clareſcit. et tale3 te decet in carcerem ponere. Qui potius ſi libertate ſolita frueretur. poſſet tibi in aliquo vtilior eſſe. Nam ſicut de illo homines quidam aiunt infirmos ſanat. Mortuos ſuſcitat. Cui theophilus fabuloſa ſunt iſta paule que dicis. Quia ſi mortuos ſuſcitare poſſet. et ſeipm de carcere liberaret. Cui paulus. Sicut chriſt⁹ ſuus a mortuis reſurrexit: vt dicunt: qui tñ de cruce deſcẽdẽ noluit: ſic petr⁹: vt aiunt: h⁹ exẽplo ſe ñ libat. ⁊ pati p xpo ñ formidat. Cui theophilus. Dic ergo ei. vt filium meum iam per quatuordeci3 annos mortuum reſuſcitet. ⁊ incolumẽ eu3 reddam ⁊ liberum. Ingrediens igitur Paulus dixit quomodo reſuſcitationẽ filij principis ſpopondiſſet. Cui Petrus rem grande3 Paule promiſiſti. ſed dñi virtute facilimam. Sed cum Petr⁹ eductus de carcere monumento aperto pro eo oraſſet. continuo reſurrexit. Hoc autem per omnia veriſimile non videtur. vt aut Paulus humana aſtutia talia ſe fabrilia ſcire componere fingeret. aut vt ſententia iuuenis per quatuordecim annos ſuſpenſa fuiſſet. Tunc Theophil⁹ ⁊ vniuerſus populus anthiochie. ⁊ alij q̃ plures domino crediderunt. ⁊ glorioſam eccleſiam fabricauerunt. in cui⁹ medio excelſam cathedram collocauerunt. ⁊ Petrum vt ab omnibus videri ⁊ audiri poſſet: exaltauerunt. In qua ſeptẽ annis ſedit. ſed poſtmodũ veniens roma3. in romana cathedra ſedit viginti quinq3 annis. De primo tamen honore eccleſia celebrat: quia tunc primo prelati eccleſie ceperunt loco: poteſtate et nomine ſublimari. Tunc ergo impletum eſt illud quod legitur in pſalmis. Exaltent eum in eccleſia.

Et notandum q triplex eſt eccleſia i qua beatus Petrus fuit exaltatus. ſcilic3 eccleſia militantium: malignantium. et triumphantiũ. in hanc triplicem eccleſiam exaltatus eſt ſm triplicem feſtiuitatem. quã de ipſo eccleſia celebrat. Eſt. n. exaltatus. in eccleſia militantium eidem preſidendo ⁊ eã in animo. in fide et moribus laudabiliter regendo: ⁊ hoc q̃tu3 ad ſolennitatem hodiernam que dicit cathedra. quia tunc ſuper anthiocenam eccleſiam pontificatum accepit. ⁊ ea3 ſeptem annis laudabiliter rexit. Secũdo eſt exaltatus in eccleſia malignantium ipſam ſcilicet diſſipando ⁊ eam ad fide3 conuertendo. ⁊ hoc pertinet ad ſecundã feſtiuitatem. que dicit ad vincula. Tũc enim malignantium eccleſiam diſſipauit. ⁊ multos ad fidem conuertit. Tercio eſt exaltatus in eccleſia triumphantium. in ipam ſcilicet feliciter introeundo ⁊ hoc q̃tum ad terciam ſolennitatem. q̃ eſt paſſionis eius. quia tunc eccleſia3 triumphantium introiuit.

Notandu3 etiam q pluribus alijs rationibus eccleſia ter in anno đ eo feſtiuitatẽ facit. ſcilicet propter primordiale principium vel priuilegium: propter officium. propter beneficiũ. propter debitu3 ⁊ propter exemplum. propter priuilegiũ quoniã beatus Petrus ab alijs apoſtolis in tribus fuit priuilegiatus. propter que tria puilegia. eccleſia ter in anno eũ honorat. Fuit enim pre ceteris dignior i auctoritate quoniam princeps apoſtolorum extitit: ⁊ claues regni celorum accepit. Feruentior in amore. Cum maiore enim feruore xpm dilexit q̃ ceteri. ſicut in multis locis euangelij manifeſtatur. Et efficacior in virtute. Na3 ad vmbrã Petri vt legitur in actibus ſanabantur infirmi. Scđo propter officiũ. Ipſe. n. officium prelationis ſuper vniuerſa3 eccleſiam habuit. ⁊ ideo ſicut Petrus fuit pñceps ⁊ prelatus totius eccleſie que diffuſa eſt in tribus partibus mundi. ſcilicet. Aſia affrica ⁊ europa. ita eccleſia ter in anno celebrat feſtum eius.

Tertio ppter beneficium. quia ipſe qui poteſtatem accepit ligandi atq3 ſoluendi. liberat nos a tribus generib⁹ peccatorum. ſcilic3 cogitatiõis. locutiõis et opationis: vel q in deũ vel q in pximũ vel q in nos peccauimus. Uel iſtud beneficiũ poteſt eẽ triplex beneficiu3 aliqđ virtute clauium peccator in eccleſia conſequitur. Primũ eſt abſolutionis a reatu oñſio. Secundum pene purgatorie i tpalem cõmutatio. Tertium pene temporalis ſm partem relaxatio. Et proptẽ hoc triplex beneficium ſanctus Petrus eſt tripliciter honorandus.

Quarto propter debitum. quia enim

iꝑe tripliciter pauit ⁊ paſcit nos. ſ. verbo
exemplo. ⁊ tempali ſubſidio: ſiue oratio-
nis ſuffragio. io obligamur vt ipm tri-
pliciter honoremus. Quinto propter
exemplū vt nullus peccator deſperet. eti
am ſi tertio ſicut Petrus deum negaue-
rit: ſi tamen eū ſicut ipſe velit corde. ore
opere cōfiteri.

Secūda cauſa inſti

tutionis ē hec. que quidē de itinerario
clementis eſt ſumpta. Cum em̄ Petrus
verbum dei predicans. anthiochiani ap
propinquaret. om̄es de ciuitate illa ei ob
uiauerunt. nudis pedibus pergentes. ci-
licijs induentes ⁊ caput puluere aſpergē-
tes. agentes penitentiā ꝙ ꝯtra eū Simo
ni mago conſenſiſſent. Petrus vō eorū
penitentiā videns gratias deo egit. Tūc
illi obtulerunt omnes vexatos languo-
ribus. ⁊ demonibus fatigatoſ. Quos dū
Petrus ante ſe poni iuſſiſſet et ſuper eos
nomē dn̄i inuocaſſet. immenſum lumē
ibidem apparuit. ⁊ omnes protinus ſūt
ſanati currentes ⁊ oſculantes veſtigia ſā
cti Petri. Tūc intra ſeptem dies pluſq̄
decē milia hominū baptiſma ſuſceperūt
ita vt theophilus princeps ciuitatis illi-
us domū ſuam in baſilicam fecerit conſe
crari. ⁊ ibidem petro excelſam cathedrā
collocari. vt ab oib⁹ videret̄. ⁊ audiretur
Nec iſtud cōtrariū ē his q̄ ſupius d. cta
ſt. potuit. n. fieri ꝙ Petr⁹ ꝑ opationē pau
li a theophilo ⁊ toto pplo magnifice ſit
ſuſceptus. Sꝫ recedēte Petro. ſymō ma
gus pplm ꝑuertit ⁊ cōtra Petꝝ grauiter
incitauit. Poſtmodū vō pniam āgēsite
rū honorabilit̄ eū recepit.

Hoc aūt feſtū hodi

ernū de incathedratione. b. Petri cōſue-
uit appellari feſtū epulaꝝ bti petri: ⁊ hic
tertia ratio ſumit̄ inſtitutionis huius fe
ſti. Cōſuetudo em̄ fuit antiquitus gen-
tiliū vt ait mgr̄ iohānes beleth. ſingulis
annis in mēſe februario certo die epulas
offerre ſuꝑ tumulos parētū ſuorū. ⁊ eas
de nocte demones cōſumebant. Ipi aūt
ab aīabus circa tumulos errantibus q̄s
vmbras vocabant vaſtari putabāt. So-
lebant em̄ antiqui dicere vt idem ait. ꝙ
qn̄ in humanis corꝑibus ſunt dicuntur
anime. et in inferis manes: ſpiritus vero
vocabāt quādo ad celos aſcēdebāt. vm-
bras quādo recēs erat ſepultura ſiue qn̄
circa tumulos errabant. hec autē cōſue-
tudo de ipis epulis vix a xp̄ianis potuit
extirpari. qd̄ ſancti patres attendentes. ⁊
penitus hoc extirpare volentes. feſtum
de cathedratione beati Petri. tum de il-
la que fuit rome. tum de illa que fuit an-
thiochie. ſtatuerunt illo. ſcꝫ eodem die
quo talia fiebāt. vnde ab illis epulis ad-
huc ab aliquibus feſtum epularum btī
Petri vocatur.

Quarto inſtituta eſt

ꝓpter reuerentiā corone clericalis. No-
tandū em̄ ꝙ iuxta aliquoꝝ traditionē
corona clericoꝝ hic primo ſumpſit initi
um. Nā dum petrus anthiochie predi-
caret in contumeliā nominis xp̄iani. ſū-
mitatem eius capitis abraſerunt. Qd̄ q̄-
dē poſtmodū toti clero tradit̄ in hono-
rem. qd̄ ꝑ xp̄o aploꝝ principi ꝯtumelia
fuerat irrogatum. Circa aūt ipā co
ronā clericoꝝ tria attēdūt̄. ſcꝫ capitis ab
raſio. capilloꝝ detruncatio. ⁊ forme cir-
culatio. Abraſio aūt in ſuꝑiore capite fit
triplici ratione. quaꝝ duas aſſignat dyo-
niſi⁹ in eccl'iaſtica hierarchia. d. Detōſio
capilloꝝ ſignat mūdā ⁊ nō formabilem
vitā. Ad capilloꝝ em̄ detonſionem ſiue
capitis abraſionē tria ſequūt̄. ſ. mūdicie
ꝯſeruatio. deformatio. ⁊ denudatio. mū
dicie conſeruatio. qr ex capillis ſordes in
capite aggregantur. Deformatio qr ca-
pilli ad ornatum ſūt. ſignificat ergo ton
ſura mundam et nō formabilem vitam.
Hoc enim ſignificat qd̄ clerici debent
habere mundiciam mentis interius ⁊ n̄
formabilē. i. nō exq̄ſitū habitū exterius.
Denudatio aūt ſignificat ꝙ inter ſe ⁊ de
um nihil debet eē medium. ſꝫ imediate
deo debēt vniri ⁊ reuelata facie domini
gloriā ſpeculari. Capillorū detrūcatio
fit. vt ex hoc detur intelligi. ꝙ clerici om-
nes cogitationes ſuperfluas a mēte ſua
debent abſcidere. ⁊ ad verbū dei ſemper
auditū paratū ⁊ expeditū habere. et om-
nia tempalia preterquā ad neceſſitatē a
ſe penitus remouere. Fit autē circularis
figura multiplici rōne. Primo quoniā
hec figura nō hꝫ finē neq̄ ꝑncipiū. Per
qd̄ datur intelligi. ꝙ miniſtri dei ſūt cle-
rici qui deus nec habet principiū neq̄ fi
nem. Secundo qm̄ hec figura nullū an-
gulum habet ⁊ ſignificat ꝙ clerici nō de
bent habere ſordes in vita. qm̄ vbi angu
lus ibi ſordes. vt dicit Bern̄. Et debent
habere veritatē in doctrina: qm̄ veritas
angelos n̄ habet ſicut dicit Hiero. Ter
tio qm̄ hec figura ē oīm figuraꝝ pulcer-
rima. Unde in hac deus celeſtes creatu-
ras fecit. Per quod ſignificatur ꝙ cleri-
ci debēt habere pulcritudinē interius in
mente ⁊ exterius in ꝯuerſatiōe. Quarto
qm̄ hec figura ē omniū figuraꝝ ſimpli-
ciſſima. Nulla em̄ figura vt dicit Aug.
ex vna linea conſiſtit ſola circularis figu
ra ē. que vna tm̄ linea clauditur. Per ꝙ
ſignificat̄ ꝙ clerici habere debent ſimpli
citatē columbarum: iuxta illud. ⁊ ſimpli
ces ſicut columbe.

Mathias hebrai-

ce latine dicit̄ donatus dn̄o. vel
donatio dn̄i. vel humilis ſiue puus. Nā
donatus a dn̄o fuit. qn̄ ipm de mūdo ele
git. ⁊ inter. lxxij. diſcipulos deſignauit.
Donatio dn̄i fuit. qn̄ ſorte electus inter
apoſtolos nomīari ꝓmeruit. Paruus fu
it. qr verā ſꝑ hūilitatē ſuauit. Eſt āt tri-
plex hūilitas ſicut dicit Amb. Prima ē
afflictōis q̄ q̄s dr̄ hūiliat⁹. Scd̄a cōſide
rationis q̄ ꝓcedit ex cōſideratione ſui.
Tertia deuotiōis q̄ ꝓcedit ex cognitiōe
creatoris. primā habuit beat⁹ Mathias
martiriū patiendo. Scd̄am ſeipm deſpi
ciendo. Tertiā maieſtatē dei admirādo
Uel dr̄ a manu qd̄ ē bonum et theſis po-
ſitio; inde Mathias bonū poſitum ꝓ
malo. ſcilicet pro iuda. Eius vitam que
per eccleſias legitur Bedā ſcripſiſſe cre
ditur.

Mathias apoſto-

lus in locum iude ſubſtitutus ē.
ſed primo ortū originem ipius iude bre
uiter videamus. Legitur eniꝫ in quadā
hyſtoria licet apocripha. ꝙ fuit quidam
vir in hierl'm nomine ruben. Qui alio
nomine dictus eſt ſymon de tribu Dan.
vel ſm Hiero. de tribu yſachar. qui ha-
buit vxorem q̄ cyborea nūcupata ē. qua-
dam igitur nocte cum ſibi mutuo debi-
tum exoluiſſent. cyborea obdormiēs ſō-
nium vidit que per territa cum gemiti-
bus ⁊ ſuſpirijs viro ſuo retulit di. Uide-
batur mihi ꝙ filium flagicioſū parerē.
qui totius gentis noſtre cā perditionis
exiſtiret. Cui Ruben nephariam inq̄t
rem nec relatu dignam ꝓfaris: ⁊ ſpiritu
ceupito phitonico rapis. Cui illa. Si
me concepiſſe ſenſero. et filium pepero:
abſq̄ dubio nō ſpiritus phitonicus ex-
titit. ſed reuelatio certa fuit. Proceden-
te igitur tpe. cum filium pepiſſet. paren-
tes plurimum timuerunt. ⁊ quid de eo
facerent cogitare ceperunt. Cūq̄ filium
abhorrerēt occidere: nec vellent deſtru-
ctorem ſui generis enutrire. ipſum in fiſ-
cella poſitum mari exponunt. Quē ma-
rini fluctus ad inſulā que ſcharioth dr̄
protulerunt ab illa igitur inſula iudas
ſchariothis appellatus eſt. Regina au-
tem illius loci carens liberis. Ad litus
maris cauſa ſpaciandi proceſſit. et fiſcel-
lam a marinis fluctibus iactari videns
ipſā aperiri precepit: inueniēſq̄ ibi pue
rum elegantis forme. Suſpirans ait. O
ſi ſolacijs tante ſubleuarer ſobolis. Ne
regni mei priuarer ſucceſſore. Pueꝝ igr̄
ſecreto nutriri fec. ⁊ ſe guidā ſimulauit.

Tandē ſe filium pepiſſe mētit. ⁊ p totū
regnū fama hec celebris diuulgat. Prin
cipes ꝓ ſuſcepta ſobole vehemeter exul=
tant. ⁊ ingenti gaudio plebs letat. Ipm
igitur ſm magnificentiam regiam edu=
cari fecit. Nō poſt multū vo tpis regi=
na de rege concepit. ⁊ ſuo tpe filium par=
turiuit. Cum autem pueri aliquantulū
iam creuiſſent. ad inuicem ſepius col lu=
debant. et puerum regium iudas crebriſ
moleſtijs ⁊ iniurijs moleſtabat. ⁊ ad fle
tum ſepius prouocabat. Regina autem
hoc moleſte ferens. ⁊ iudam ad ſe nō pti
nere ſciens. ipm crebrius verberabat. ſꝫ
nec ſic a moleſtia pueri deſiſtebat. Tādē
res panditur. ⁊ iudas non verus regine
filius. ſed inuentus aperitur. Qđ iudaſ
vt comperit vehement erubuit. ⁊ fratrē
ſuum putatiuum filium regis latent oc
cidit ob hoc capitalem ſententiaꝫ timēs
cum tributarijs in hieruſalē aufugit. ſe=
qꝫ curie. Pylati tunc preſidis mancipa=
uit. Et quoniaꝫ res ſimiles ſibi ſunt ha=
biles. pylatus Judam ſuis moribus in=
uenit congruere: ⁊ ideo cepit ipm valde
carum habere. Uniuerſe igitur curie py
lati iudas preficitur. ⁊ ad eius nutū om
nia diſponuntur. Quadam igitur die
Pylatus de palacio ſuo in quoddaꝫ po=
merium aſpiciens illorūꝫ pomorum tā=
to deſiderio captus eſt. Ut pene deficere
videretur. Erat autem illud pomeriuꝫ
Ruben patris iude: ſed nec iudas patrē
neqꝫ Ruben filium agnoſcebat: quia et
Ruben ipſum in marinis fluctibus per
iſſe putabat: ⁊ iudas quis pater aut que
patria ſua fuerit penitus ignorabat. Py
latus itaqꝫ accerſito iuda ait. Tāto illo=
rum fructuum captus ſum deſiderio qđ
ſi his fruſtratus fuero. ſpiritum exalabo
Concitus igitur iudas: in pomerium in
ſilijt. ⁊ velocius mala carpit. Interea ru
ben venit ⁊ iudam mala ſua carpentem
inuenit: fortiter igitur ambo cōtendūt
⁊ iurgia ſuperaddunt poſt iurgia ſur=
gant ad verbera. ⁊ mutuis ſe iniurijs af=
fecerunt. Tandē iudas ruben in ea par=
te qua ceruix collo connectitur lapide p=
cuſſit patrē pariter ⁊ occidit. Poma igi=
tur ſuſtulit. ⁊ Pylato qđ acciderit enar
rauit. Jam die inclinante ⁊ nocte ſuper=
ueniente Ruben mortuus inuenitur. ⁊
ſubitania morte preuentus eſſe putatur
Tunc Pylatus omnes facultates Ru=
ben iude tradidit. Et Cyboream vxorē
Ruben in coniugem iude dedit. Qua=
dam igitur die dum Cyborea grauiter
ſuſpiraret: ⁊ iudas vir eius quid haberet
diligenter interrogaret. illa reſpondit.
Heu infeliciſſima ſum omnium femi=
narum. quia infantulꝫ meum marinis
fluctibus immerſi: ⁊ virum meum mor
te preuentum inueni. ſed ⁊ dolore miſe=
re Pylatus addidit dolorē. qui me me=
ſtiſſimā tibi in coniugem copulauit. Cū
qꝫ illa omnia de illo infantulo enarraſſꝫ
⁊ iudas illa que ſibi acciderant retuliſſꝫ
inuentum eſt ꝙ iudas matrem ſuam in
vxorem duxerit. ꝙ patrem ſuum occide
rit. Penitentia igitur ductus: ſuadente
Cyborea dn̄ꝫ nr̄ꝫ ihm xpꝫ adijt. ⁊ ſuoꝝ
delictorum veniam implorauit. Huc
uſqꝫ in predicta hyſtoria apocrifa legun=
tur. que vtrum recitanda ſint: lectorꝭ ar
bitrio relinquatur. licet ſint potius reli
quenda ꝙ̄ aſſerenda. Dominus autem
eum fecit ſuum diſcipulum. et de diſci=
pulo in ſuūꝫ elegit apoſtulum. qui adeo
ſibi familiaris extitit ⁊ dilectus: vt eum
faceret ſuum procuratorem: quem poſt=
modum pertulit ſuum proditoreꝫ. Por
tabat enim loculos. ⁊ ea que xp̄o daban
tur. furabatur. Dolens vo tpe dominice
paſſionis ꝙ vnguentum quod tricētos
denarios valebat nō fuerat venditum:
vt illos etiam denarioſ furaretur abijt ⁊
dominū triginta denarijs vendidit: quo
rum vnuſquiſqꝫ valebat decem denari=
os vſuales. ⁊ damnum vngenti trecen=
torū denariorum recompēſauit. Uel: vt
quidam aiunt: omnium que xp̄o daban
tur. decimam parteꝫ furabatur. Et ideo

pro decima parte quā in vnguento ami
ſerat ꝓ. xxx. denarijs dn̄m vendidit. qs
cum penitentia ductus retulit. ⁊ abiens
laqueo ſe ſuſpendit. ⁊ ſuſpenſus crepuit
medius. ⁊ diffuſa ſunt omnia viſcera ei⁹
in hoc autē delatum eſt ori: ne per os ef=
funderet. Non eni dignū erat vt os taꝫ
viliter inquinaretur: quod tā glorioſuꝫ
os. ſ. chriſti contigerat. Dignū eni erat.
vt viſcera que proditionem conceperāt:
rupta caderent. ⁊ guttur a quo vox ꝓdi
toris exierat laqueo artaretur. In aere
etiā interijt vt qui angelos in celo ⁊ ho=
mines in terra offenderat ab angeloꝝ et
hominū regione ſepararetur et in aere cūꝫ
demonibus ſociaret. Cum igit inter
aſcenſionē ⁊ penthecoſten apoſtoli in ce
naculo ſimul eſſent. videns Petr⁹ ꝙ nu
mer⁹. xij apoſtoloꝝ erat iminutus. quos
tn̄ dominus in hoc numero elegerat vt
fidem trinitatis in quattuor mūdi par=
tibus predicarent ſurrexit in medio fra=
trum: dicens. Uiri fratres oportet vt ali
quē loco iude ſubſtituam⁹ qui teſtet no=
biſcū reſurrectionem chriſti: qr dn̄s dixit
nobis. Eritis mihi teſtes in hieruſalē. ⁊
in omni iudea: ⁊ ſamaria: ⁊ vſqꝫ ad vlti=
mū terre. Et qr teſtis nō niſi de his que
videt: debet teſtimoniū ferre: eligendus
eſt vnus ex his viris qui nobiſcū ſemper
fuerunt. ⁊ dn̄i miracula viderūt: ⁊ eius
doctrinā audierunt. Et ſtatuerūt duos
de ſeptuagintaduobus diſcipulis. ſ. Jo
ſeph. qui cognominatus eſt iuſtus pro
ſanctitate ſua q̄ fuit frater iacobi alphei
⁊ Mathiaꝫ: de cuius laude ſubticet: qr
ſufficit ei pro laude ꝙ in apoſtolum eſt
electus. ⁊ orantes dixerūt. Tu domine
qui noſti corda omniū: oſtēde quem ele=
gerꝭ ex his duobus vnū accipere locum
miniſterij huius ⁊ apoſtolatus. quē Ju
das amiſit. ⁊ dātis illis ſortibus: cecidit
ſors ſuper Mathiā: ⁊ annumeratus eſt
cūꝫ vndecim apoſtolis. Et notandū
ꝙ exemplo hoc: vt ait Hiero⁹. nō eſt ſor
tibus vtendum: qr priuilegia paucorū
communem legem non faciunt. Rur=
ſus etiam ſicut ait Beda: donec veni=
ret veritas figuram licuit obſeruare.
Uere eni hoſtia in paſſione fuit imola=
ta. ſed etiam in penthecoſte conſumma=
ta. ⁊ ideo in electione Mathie ſortibus
vſi ſunt ne a lege diſcreparēt. in qua ſū=
mus ſacerdos ſorte querebatur. Poſt pē
thecoſten vo iam veritate ꝓpalata ſeptē
dyacones non ſorte: ſed diſcipuloꝝ ele=
ctione apoſtolorū vo oratione ⁊ manus
impoſitiōe ordinati ſunt. Cuiuſmo=
di autem ſortes fuerint due ſanctorū pa=
trum extant ſentētie. Hiero⁹ eni ⁊ Be=
da volunt ꝙ he ſortes tales fuerūt: qua=
les ille quarūꝫ in veteri lege creberrim⁹
vſus erat. Dyoniſius autē qui fuit Pau
li diſcipulus religioſum extimat hoc ar
bitrari. aſſerēs ſibi videri ꝙ illa ſors ni=
hil aliud fuerit niſi quidam ſplendor ⁊
radius diuinitus ſuper Mathiā emiſ=
ſus: per quem ipſe oſtendebatur in apo=
ſtolum aſſumendus. Ait enim ſic in li=
bro eccleſiaſtice ierarchie. De diuina au
tem ſorte que ſuper Mathiam diuini=
tus cecidit. alij quidem alia dixerūt nō
religioſe ſicut arbitror: meam autem ti=
bi ipſi intentionem dicam. Uident eni
mihi eloquia ſortē nominare thearchi=
cum quoddam donum demonſtrans
illi thearchico choro a diuina electione
ſuſceptūꝫ. Hic igitur Mathias apoſto
lus in iudeam in ſortem accepit. ⁊ predica
tioni ibidem inſiſtens ⁊ multa miracu=
la faciens in pace quieuit. In nōnullis
codicib⁹ legitur ꝙ patibulum crucis p=
tulit ⁊ tali martirio coronat⁹ celos aſcen
dit. Huius corp⁹ rome in eccleſia ſan
cte marie maioris ſub lapide porfireti=
co ſepultum eſſe dicitur: ⁊ ibideꝫ caput
eius populo demonſtratur. In quadaꝫ
vo legenda alia: que treueris inuenitur
ſicut inter cetera legitur Mathias de tri
bu iuda ⁊ ciuitate bethleem illuſtri pro=
ſapia oriundus fuit. qui litteris tradit⁹
omnem in breui legis ⁊ prophetarūꝫ ſci
entiam apprehendit: laſciuiā quoqꝫ ab=
horrens: puerilesannos moꝝ maturita=

te vincebat. Informabatur quoq; eius
animus ad virtutem: vt eſſet ad intelli=
gentiam habilis. ad miſericordiam fa=
cilis. in proſperis nō elatus. In aduer=
ſis conſtans ⁊ intrepidus ſatagebat. vt
quod viſu perceperat: opere compleret.
⁊ oris doctrinā manus operatione mō=
ſtraret. Hic cū per iudeam predicaret:
cecos illuminabat. leproſos mundabat.
demones expellebat. claudis greſſum.
ſurdis auditum. mortuis vitā reſtitue=
bat. Qui cum coram pontifice accuſare=
tur in multis: reſpondit de obiectis. que
crimina dicitis. nō oportet me multa di
cere. quoniam chriſtianum eſſe nō ē cri
minis ſed glorie. Cui pontifex. Si tibi
dant inducie: vis penitere? Et ille. Ab=
ſit vt a veritate quam ſemel inueni: per
apoſtaſiam digrediar. Igitur Mathi=
as in lege erat doctiſſimus: corde mun=
dus. animo prudens. in ſoluendis que=
ſtionibus ſacre ſcripture acutus. in con=
ſilio prouidus. in ſermocinatione expe=
ditus. Qui cum verbum dei per iudeā
p̄dicaret. multos ſignis ⁊ prodigijs con
uertebat. vnde iudei inuidentes: ipſū
in concilio ſtatuerūt. Duo ergo falſi te=
ſtes fuerunt qui ipſum accuſauerāt. Hi
primo in ipſum lapides miſerunt. quos
lapides in teſtimonium illis ſecum pe=
tijt ſepeliri. Qui dum lapidaretur ſecu
ri more romano percutitur. ⁊ extenſis in
celum manibus ſpiritum domino red=
didit. Et ſubditur ibidem. Cuius cor=
pus de iudea romam: ⁊ inde treuerim ē
tranſlatum. In quadā vō alia legē=
da legitur. ꝙ dum Mathias in mace=
doniam aduenisſet ⁊ fidem chriſti predi
caret: quandam potionem toxicatam: q̄
viſu cūctos priuabat ſibi dederūt: quā
in noīe chriſti bibit. ⁊ nullam leſionem
incurrit. Et cum illa potione pluſq̄ du=
centos quinquaginta excecaſſent: ille ſin
gulis manum imponens omnes illumi
nauit. Diabolus autem in ſimilitudine
infantis eis apparēs: ſuaſit vt Mathiā
occiderent: qui eorum cultum euacua=
ret. ⁊ cum ipſe in medio eorum conſiſte
ret: tribus tamen diebus eum querentes
minime inuenerunt. Tertia aūt die eis
ſe manifeſtās dixit. Ego ſum. Quē ma=
nibus poſt tergū ligatis: ⁊ fune collo im
poſito crudeliter afflixerunt. ⁊ ſic in car
cere recluſerunt: vbi demones apparen=
tes: dentibus in eum fremebant: ſed ap=
propinquare non poterant. Domin⁹ au
tem cum multo lumine ad eum veniēs
ipſum de terra leuauit. ⁊ vincula ſoluēs
⁊ dulciter confortās: oſtiū aperuit. Qui
egreſſus verbum domini p̄dicabat. Dū
autem quidam obſtinati perſiſterēt: di=
xit eis. Denuncio vobis ꝙ viui in infer=
num deſcendetis. Moxq; terra ſe ape=
ruit: ⁊ cunctos illos deglutiuit. Reliqui
vō ad dn̄m ſunt conuerſi.

Gregorius dici

tur a grex ⁊ gōre quod ē predica=
re ſiue dicere. Unde Gregorius quaſi
gregis p̄dicator. Uel dicitur Gregori⁹
quaſi egregorius ab egregius ⁊ gore. q̄ſi
egregius predicator ⁊ doctor. Uel Gre=
gorius in lingua noſtra vigilans ſonat.
q̄ ipe vigilauit ſibi. deo ⁊ gregi. Sibi p
mundicie conſeruationē. Deo per inter=
nam contemplationem. Gregi per aſſi=
duam predicationem. Et p hec tria me=
retur dei viſionē. Auguſtinus in libro
de ordine. Is videt deum qui bene vi=
uit. bene ſtudet. bene orat. Eius vitam
ſcripſit Paulus longobardorum hiſto=
riographus. quam Johannes dyaco=
nus diligentius poſtmodum compila=
uit.

Gregorius ſena

toria ſtirpe progenitus. cui⁹ pa=
ter Gordianus ⁊ mater Siluia dicebā=
tur. Cum ſummum philoſophie apicē
in ipſa ſui adoleſcentia attigiſſet: ac rex
⁊ diuitiarum copia plurimum abunda=
ret: cogitauit tamen hec omnia deſerere
⁊ in religionem ſe transferre. Sed dum
lōgius conuerſionem protraheret. ⁊ tu
tius ſe chriſto famulaturum putaret: ſi
ſub pretoris vrbani habitu mundo ſpe
cietenus deſeruiret: ceperunt multa con=
tra eū ex ſeculi cura ſuccreſcere: ita vt nō
tam ſpecie ſed in eo retineretur ⁊ mente.
Tandem patre orbatus ſex monaſteria
in ſicilia conſtruxit ſeptimum inter me=
nia vrbis in honore ſancti Andree apo
ſtoli in proprio domate fabricauit. In
quo relictis ſericis. auro gemmiſq; radi=
antibus. vili monaſtico habitu tegeba=
tur: vbi ad tantam perfectionem in bre=
ui peruenit. vt in ipſo ſue conuerſionis
initio: poſſet iam in perfectorum nume=
ro computari. Cuius quidem perfectio
ex verbis ſuis que in prologo ſuper dya
logum ponit aliqualiter ꝑpendi poteſt.
vbi ſic dicit. Infelix animus meus occu
pationis ſue pulſatus vulnere meminit
qualis aliquando in monaſterio fuerit
quomodo ei labentia cuncta ſubtererāt
q̄tum rebus omnibus que voluuntur
eminebat: ꝙ nulla niſi celeſtia cogitare
conſueuerat. ꝙ etiam retentus corpore
ipſa iam carnis clauſtra contemplatione
tranſibat: ꝙ mortē quoq; que pene cun=
ctis pena eſt: videlicet vt ingreſſum vite
⁊ premium laboris ſui amabat. Tanta
deniq; diſtrictione corpus ſuum afflixit
vt infirmato ſtomacho ſubſiſtere vix va
leret. ⁊ inciſionem vitalium: quam greci
ſyncopim vocant. patiens crebris angu
ſtijs per horarum momenta ad exitum
propinquaret.

Quadam vice dum quedam in mo=
naſterio ſuo vbi abbas preerat: ſcriptita=
ret. angelus domini in ſpecie naufragi ſi
bi affuit. ſibiq; miſereri lacrimabiliter po
ſtulauit. Cui cum Gregorius ſex ar=
genteos dari feciſſet ⁊ abijſſet. eadē die
iterum rediit: ſeq; multa perdidiſſe: pau
ca vō recepiſſe perhibuit. Qui cū ab eo
totidem argenteos recepiſſet: iterum vi
ce tertia reuerſus miſereri ſibi importu=
nis clamorib⁹ poſtulabat. Sed Gregoꝛ=
rius cum a ꝓcuratore ſui monaſterij di
diciſſet nil dandum adeſſe preter ſcutel=
lam argenteā quam mater ſua cum le=
guminibus mittere ſolebat in monaſte=
rio remanſiſſe: illā ſtatim dari precepit
quam ille libenter accipiens letus abſceſ
ſit. Hic autē angelus domini fuit ſicut
ſe ſibi poſtmodum reuelauit.

Quadam die beatus Gregori⁹ per
forū vrbis romane tranſiēs: cernit quoſ=
dam pueros forma pulcerrimos. vultu
venuſtos. capillorum nitore perſpicuos
eſſe venales. Interrogat igitur mercato
rem de qua illos patriam attuliſſet. Qui
reſpondit. de Britanea cuius incole ſi=
mili candore reſulgent. Interrogat ite=
rū. ſi chriſtiani ſunt. Cui mercator. Nō
ſed paganis erroribus implicati tenent.
Tunc Gregorius aeriter ingemiſcens.
heu proch dolor inquit. q̄ ſplēdidas fa=
cies princeps tenebrarum nunc poſſidet
Interrogat inſuper quod eſſet vocabu=
lum gentis illius. Cui ille. Anglici vo=
cantur. Bene inquit anglici: quaſi ange
lici. quia ⁊ angelicos vultus habent. In
terrogante iterum eo. quod nomen ha=
beret illa prouincia. Ait mercator. Pro
uinciales illi deiri vocantur. Et Grego
rius. Bene inquit deiri: quia de ira ſūt
cruēdi. Rurſus de nomine regis inter=
rogante. Ait mercator. ꝙ Aelle dicere=
tur. Et Gregori⁹. Bene Aelle. quia al=
leluia in partibus illis decantari oportꝫ
Qui mox ad ſummum pontificem acce=
dens: cum multa inſtantia ⁊ precib⁹ vix
obtinuit: vt ad illos conuertendos mit=
teretur. Cumq; iam iter arripuiſſet ro=
mani de eius abſentia plurimum per=
turbati papam adeunt. ⁊ cum taliter al
loquuntur. Petrum offendiſti: romam
deſtruxiſti: Gregorium dimiſiſti. Sic=
q; papa perterritus ad eum reuocandū
continuo nuncios deſtinauit. Cumq;
Gregorius iam iter trium dierū pegiſſet
⁊ in quodam loco diuertēs. quedam ce=

teris quieſcentibus lectitaret: locuſta ſuperueniens eum coegit a legēdo quieſcere: ⁊ ex conſideratione ſui nominis docuit eum in eodem loco non ſtare debere. Quod ille ſpiritu prophetico diſcens ſtatim comites adhortatur vt veloci⁹ debeant proficiſci. Sed ſuperuenientib⁹ apoſtolicis nuncijs redire compellitur: lꝫ de hoc plurimū triſtaret̄. Tunc papa ipſū a monaſterio ſuo abſtraxit. ⁊ ſuum dyaconem cardinalem ordinauit. Quodam tempore tybris fluuius alueū ſuū egreſſus intantū excreuit vt ſuper muros vrbis influeret et plurimas domos euerteret. Tūc etiam per tybrim fluuiū multitudo ſerpentum cum dracone magno in mare deſcendit. ſed a fluctibus ſuffocati ⁊ ad littus proiecti: totū aerē ſua putredine corruperūt. Sicqꝫ plaga peſſima quā inguinariam vocant ſecuta eſt ita vt etiam corporali viſu ſagitte celit⁹ venire: ⁊ ſingulos quoſqꝫ percutere videretur. Que primo omniū pelagium papā pertulit: ⁊ ſine mora extinxit. Poſtmodum vō ita in reliquū vulgus deſeuit. vt ſubtractis habitatoribus dom⁹ plurimas vacuas in vrbe reliquerit. Sꝫ qꝛ eccleſia dei ſine rectore eſſe nō poterat Gregorium lꝫ totis viribus renitentē plebs omnis elegit. Cum ergo benedici deberet. ⁊ lues populum deuaſtaret: ſermonem ad populum fecit proceſſionē faciēs: letanias inſtituit. ⁊ vt oēs deum attentius exorarent admonuit. Cū igitur deum omnis congregatus populus exoraret. intantū lues ipſa deſeuit: vt in vna hora. lxxx. homines ſpiritum exalarent. ſed nequaq̄ ceſſauit populum admonere. vt ab oratione nūq̄ deſiſterent donec peſtem ipſam diuina propulſaret miſeratio. Finita proceſſione fugere voluit: ſed nequiuit. qꝛ die noctuqꝫ portas vrbis propter eum vigiles obſeruabant Tandem mutato habitu a quibuſdam negociatoribus obtinuit: vt in quodā dolio ſuper quadrigā de vrbe educeretur. qui mox ſiluam expetijt cauernarū

latibula requiſiuit: ibiqꝫ tribus diebus latuit. Verūtamen dum ſollicite quereretur: colūna lucis prefulgida a celo dependens ſup locum in quo latitabat apparuit. in qua colūna angelos deſcendētes ⁊ aſcendētes quidam recluſus aſpexit. Moxqꝫ ab vniuerſo populo capit̄: trahitur. Et ſummus pontifex cōſecratur. Qꝛ vō ad hoc honoris culmē inuitus aſcēderit: qui verba ſua legit pateter aduertit. nam in epiſtola ad Marſum patricium ſic ait. Dum contemplationis alta deſcribit ruine mee mihi gemitum renouat. qꝛ audiui quid intus pdidi: dum foras ad culmen regiminis immeritus aſcendi. Tanto autem merore percuſſum cognoſcite. vt vix loqui ſufficiam. Nolite ergo me vocare neomi id eſt pulcrū. ſed vocate me mara .i. amarum. qꝛ amaritudine plenus ſum. Item alubi. q me ad epiſcopatus ordinem cognoſcitis perueniſſe: ſi me diligitis plangite: quod et ego inceſſanter defleo. atqꝫ vt deum pro me exoretis: rogo In prologo quoqꝫ ſuper dyalogum ſic ait. ex occaſione cure paſtoralis animus meus ſecularium hominū negocia patitur: ⁊ poſt tam pulcram ſue quietis ſpeciem terreni actus puluere fedatur. perpendo itaqꝫ quid tolero. perpēdo quid amiſi. Dūqꝫ intueor illud qđ perdidi fit hoc grauius quod porto. Ecce enim nunc magis maris fluctib⁹ quatior: atqꝫ in naui mentis tempeſtatis valide procellis illidor: ⁊ cū prior vite recolo quaſi poſt tergum ductis oculis viſo littore ſuſpiro. Sed qꝛ adhuc romam dicta peſtis vaſtabat more ſolito proceſſionē cum letanijs per ciuitatis circuitū quodam tempore paſcali ordinauit. in qua imaginem beate Marie ſemper virginis: que adhuc: vt aiunt: eſt rome in eccleſia que dicit̄ ſancta maria maior: quā Lucas arte medicus. ⁊ pictor egregi⁹ formaſſe dicitur: ⁊ eidem virgini ſimilima per omnia perhibetur. ante proceſſionē reuerēter portari fecit. Et ecce tota aeris

infectio et turbulentia imagini cedebat ac ſi ipſam imaginē fugeret. ⁊ eius pſentiā ferre nō poſſet: ſicqꝫ poſt imaginem mira ſerenitas ⁊ aeris puritas remanebat Tunc in aere: vt fertur: iuxta imaginē audite ſunt voces angelorū canētiū. Regina celi letare alleluia. Quia quem meruiſti portare alleluia. Reſurrexit ſicut dixit alleluia. Statiqꝫ beat⁹ Gregorius qđ ſequit̄ adiunxit. Ora pro nobis deum rogamus alleluia. tūc beat⁹ Gregorius vidit ſupra caſtrū creſcētij angelum dn̄i qui gladiū cruentatū detergēs in vaginā remittebat. Intellexitqꝫ Gregorius: q peſtis illa ceſſaſſet. Et ſic factū eſt. Unde ⁊ caſtrū illud caſtrū angeli deinceps vocatū ē. Tādē vt deſiderauerat Auguſtinū mellitū. ⁊ Johannē cū quibuſdā alijs in angliā miſit ⁊ eos ſuis pcibus ⁊ meritis ad fidē ꝯuertit. Tante etiā humilitatis beatus Gregori⁹ extitit: vt ſe laudari nullo mō permitteret Nā Stephano epō qui eū in ſuis eplis laudauerat: ita ſcripſit. Multa mihi et vltra q̄ audire merui vel debui indign⁹ fauorē in veſtris eplis demonſtraſti. Et tn̄ ſcriptū eſt. Ne laudas hoīem q̄diu viuit: tn̄ etſi audire talia dignus nō fui: orationibus vr̄is peto vt dign⁹ efficiar. vt ſi bona ideo in me dixiſtis: qꝛ nō ſunt ideo ſint qꝛ dixiſti. Itē in epla ad Marſum patriciū: q cauſe ⁊ nois ſilitudinē faciēdo p ſcripturas clauſulas declamationeſqꝫ formati certe frater cariſſime ſymeā leonē vocas: q eo mō hos agere cōſpicim⁹: quo ſcabioſos catulos ſepe pardos vel tygres vocam⁹. Itē in epiſtola ad Anaſtaſiū pr̄iarchā anthiocenū: q vos me os dn̄i: q lucernam dicitis: q loquēdo multis pdeſſe: multiſqꝫ poſſe lucere perhibetis eſtimationē meā fateor mihi in dubitatiōē maximā perduxiſti Cōſidero nāqꝫ qui ſū: ⁊ nihil me ex huiuſmodi boni ſigno deprehendo. Cōſidero autē qui eſtis: ⁊ vos mētiri poſſe nō arbitror. Cum ergo credere volo qđ dicitis: ꝯdicit mihi infirmitas mea. Cum

diſputare volo qđ in laude mea dicitur cōtradicit mihi ſanctitas vr̄a. Sed queſo vir ſancte nobis aliquid de hoc certamine nr̄o cōueniat. vt ſi nō quod dicit ita eſt: ſi ita qꝛ dicitis. Vocabula etiā iactantia vel vtilitatem ſonantia oīno reſpuebat. Vn̄ Eulogio patriarche alexādrino qui eū vniuerſalē papam vocauerat ita ſcribit. In pfatione epiſtole quam ad me direxiſtis ſupbe appellatiōis verbū vniuerſalē me papā dicentes iprimē curauiſti. Qđ peto dulciſſima ſanctitas vr̄a vltra nō faciat qꝛ vobis ſubtrahit̄: qđ alteri plus q̄ ratio exigat pbet̄. Ego enī verbis proſperari nō quero: ſed moribus: nec honorē eē deputo in quo fratres honorē ſuū pdere cognoſco. Recedant ergo vba que vanitatē inflant: caritatē vulnerāt. Hinc ē q cum Johannes epſ cōſtantinopolitan⁹ hoc vocabulum vanitatis ſibi vſurparet. Et ſe vniuerſalē papā vocari fraudulenter a ſynodo obtinuiſſet: inter cetera ſic de eo ſcribit Gregori⁹. Quis ē iſte q contra ſtatuta euāgelica. ꝯ canonū decreta: nouū ſibi nomē vſurpare pſumit. vt vl' ſine imminutiōe ſit vn⁹. qui eē appetit vniuerſus? Verbū etiam iuſſiōis ſibi a coepiſcopis dici nolebat. Vn̄ ait in epl'a ad Eulogiū epm alexandrinū. Vr̄a mihi caritas loquit̄: dicēs. ſicut iuſſiſtis q verbū iuſſiōis peto a meo auditu remoueri. qꝛ ſcio q ſū: ⁊ q eſtis. loco enī mihi fratres eſtis: morib⁹ patres. Inſup ob nimiā humilitatem qua erat pditus: nolebat q matrone ſe ancillas ſuas dicerent Vn̄ ruſticane patricie ſcribēs ait. Vnū in tuis epiſtolis egre ſuſcepi: qꝛ qđ ſemel eē poterat: ſepius dicebat ancilla veſtra: ⁊ ancilla vr̄a. Ego enī qui per epiſcopatus onera: omniū ſeru⁹ ſum factus: qua rōne te mihi ancillam dicis. cui⁹ ān epiſcopatū ſuſceptū ꝓprius fui. ⁊ ideo rogo p oīpotentē deum ne hoc verbum aliqn̄ ad me in ſcriptis tuis inueniā. Primus in ſuis epiſtolis ſe ſeruū ſeruorū dei noīauit ⁊ alios noīari inſtituit. Libros ſuos

dū adhuc viueret ob nimiā humilitatē
q̄ erat ꝑdit⁹: publicari nolebat. ⁊ in alio-
rū cōpatōe ſuos nihil valere eſtimabat.
Vn̄ Innocētio ꝑfecto africe ſic ſcribit
ꝙ expoſitionē ſcti Iob vobis tranſmitti
voluiſti. vr̄o ſtudio ꝯgaudem⁹. ſ; ſi de-
licioſo cupitis pabulo ſaginari: bti Au-
guſtini cōpatriote vr̄i opuſcula legite. ⁊
ad cōparatione illius ſimilaginis: nr̄m
furfurē nō q̄ratis. Nec̄ eni volo dū; in
hac carne ſū ſiq̄ dixiſſe me ꝯtigit: ea faci
le hoīb⁹ inoteſci.   Legit̄ quoq; ī quo-
dā libro de greco in latinū trāſlato ꝙ q̄-
dā ſanct⁹ pr̄ noīe abbas Iohēs cū romā
ad viſitādā aploꝝ limīa veniſſet: ⁊ btm̄
Gregoriū papā p mediū ciuitatis trāſi-
re videret: voluit ei occurrere: ac vt dece-
bat reuerētiā exhibere. Cernēs v̄o beat⁹
Gregori⁹. ꝙ ſe in terrā vellet ꝓſternere
feſtinauit ⁊ ꝓmo ſe corā ipſo in terrā pro
ſtrauit. nec inde ſurrexit: quoadusq; ab
hac ꝓmo ſurrexiſſet: in quo maxime ei⁹
humilitas cōmendat̄.   Tāte aute lar-
gitatis elemoſynaꝝ extitit. vt nō ſolū ꝑ-
ſentib⁹ ſed etiā lōge poſitis ⁊ in mōte ſy
nai monachis neceſſaria miſtraret. Nā
oīum indigentiū noīa ſcripta habebat.
⁊ eis liberalit̄ ſubueīebat. Monaſteriū
hieroſolomis inſtituit: ⁊ dei famulis il-
lic degentib⁹ nccīa mittere ꝓcurauit.
Trib⁹ quoq; milib⁹ ancillis dei: ꝓ quo-
tidianis ſtipēdijs octoginta libras auri
annualit̄ offerebat.   Quotidie etiā ad
ſuā menſā ꝑegrinos quoſlibet īuitabat.
Int̄ quos die q̄dā vnus acceſſit: in cui⁹
manibus dū ipſe ex humilitate aquā fū
dere vellet: ꝯuerſus. vrceū accepit: ſed re-
pēte eū in cui⁹ manibus aquā fundē vo-
lebat nō inuenit. Cūq; hoc factū ſecum
ipſe miraret̄: eadē nocte dn̄s p viſionē ei
dixit. Ceteris dieb⁹ me in mēbris meis:
heſterno autē die me in memetipō ſuſce
piſti.   Alio quoq; tpe ꝑcepit cācellario
vt. xij. ꝑegrinos ad prandiū inuitaret: q̄
ꝑcepta iuſſa cōpleuit. Dū autē ſil̄ diſcūbe-
ret. intuēs papa. xiij. numerauit. ⁊ accer
ſito cācellario cur ꝯ ſuā iuſſionē. xiij. in-
uitare ꝑſūpſerat. inq̄ſiuit. quos cancel-
lari⁹ numerās ⁊ tm̄. xij. inueniēs: ait. Cre-
de mihi pr̄ nō ſunt niſi. xij. Aiaduertit
Gregori⁹ virū ꝓpius diſcūbente. vultū
crebro mutare: ⁊ nūc adoleſcētē. nūc v̄o
ſibi vetulū venerāda q̄dā canicie ſilare.
Finito igit̄ ꝯuiuio illū in cubiculo du-
xit. vehemēter adiurās vt ei ſe nomenq;
ſuū ꝓdere dignaret̄. Qui rn̄dēs ait. Et
cur interrogas de noīe meo qd̄ ē mirabile
verūtn̄ ſcito: q2 ego ſū naufragus ille cui
ſcutellā argenteā tribuiſti. quā tibi mi-
ſerat cū; leguminib⁹ mr̄ tua. Et hoc ti-
bi ꝓcerto ſit cognitū. ꝙ ab illo die quo
mihi dediſti. deſtinauit te dn̄s fieri eccle
ſie ſue preſulē. ⁊ Petri apli ſucceſſorem.
Cui Gregorius. Et tu qūo hoc noſti ꝙ
tūc me dn̄s ꝑeſſe ſue eccl'ie deſtinauerit.
At ille. Qm̄ angel⁹ ei⁹ ſū: ⁊ me tibi dn̄s
nūc remiſit: vt te ſemꝑ debeā ꝓtegere et
oē qd̄ petieris: p me apud ipſū valeas
īpetrare. Statiq; ab eo diſparuit.   Eo
tpe fuit q̄dā heremita vir magne v̄tutis
q oīa ꝓpter deū reliquerat. ⁊ nihil pret̄
vnā cattā poſſidebat. Quā blandiēs cre
bro q̄ſi cohabitatricē in ſuis gremijs re-
fouebat. Orauit igit̄ ad deū vt ſibi oſtē
dere dignaret̄. cū quo future remunera-
tionis māſionē ſperare debuiſſet. q illi⁹
amore nil ex diuitijs hui⁹ ſeculi poſſide
ret. Quadā igit̄ nocte ſibi reuelat̄. ꝙ cū;
Gregorio romano pontifice māſionē ſi
bi ſperare deberet. At ille fortit̄ ingemi-
ſcēs paꝝ ſibi volūtariā pauptatē ꝓfuiſſe
putabat. ſi cū eo remunerationē recipēt
q tātis mundialib⁹ diuitijs abundaret.
Cū g̊ Gregorij diuitias ſue paupertati
die noctuq; ſuſpirādo ꝯferret. alia nocte
audiuit dn̄m ſibi dicētē. Cū diuitē non
poſſeſſio diuitiarū. ſed cupido faciat: cur
audes pauptatē tuā; Gregorij diuitijs
cōpare. q magis illā cattā quā hēs quo-
tidie palpando diligē cōprobaris: q̄ ille
tātas diuitias q̄s nō amādo: ſed ꝯtēnen
do cunctiſq; liberalit̄ largiendo diſpſit.
Itaq; ſolitari⁹ deo grās retulit: ⁊ q me
ritū ſuū decreuiſſe putauerat ſi Grego-

rio ꝯferret̄ orare cepit vt cū eo manſiōe;
q̄nq; percipe mereret̄.   Cū apud mau
riciū impatorē ⁊ filios ei⁹: ſup morte cu
iuſdā; epi falſo accuſaret̄. ſic ait in epl'a
quā apocriſario mittit. Vnū ē qd̄ breui
ter ſuggeras dn̄is meis. q2 ſi ego ſeru⁹ eo
rū in morte longobardorū vel dānū me
miſcere voluiſſent: hodie longobardorū
gēs nec regē nec ducē nec comites habe-
ret atq; in ſua ꝯfuſione eēt. Sed q2 deū
timeo. in mortē cuiuſlibet hoīs me mi-
ſcere formido. Ecce quāte humilitat̄ ex-
titit. q2 cū eēt ſūm⁹ pontifex īperatoris ſe
ſeruū vocabat. dn̄m ſuū eū appellabat.
Ecce quāte inocētie. q2 in mortē inimi-
coꝝ ſuoꝝ ꝯſentire nolebat.   Cū Mau
ric⁹ impator Gregoriū ⁊ eccl'iam dei ꝑ
ſequeret̄: int̄ cetera ſic ei ſcripſit Grego
ri⁹. Quia eni peccator ſū: credo ꝙ oīpo
tentē deū tāto vobis ampli⁹ placatis: q̄n
to me ei male ſeruientē affligit̄.   Qua-
dā igit̄ vice q̄dā monaſtico habitu īdu-
tus: ſpatā euaginatā dextera tenēs corā;
impatore intrepid⁹ aſtitit: ⁊ ꝯ eū vibrās
illū gladiū mortē ꝑredixit. Territus
Mauricius a ꝑſecutiōe Gregorij ceſſa-
uit. ⁊ vt ꝓ ſe orare deberet īſtant̄ petijt:
q̄tenus ipſum in hac vita de malis ſuis
deus puniret. ⁊ nō puniendū; extremo
examini reſeruaret.   Quadā igit̄ vice
vidit ſe Mauricius an̄ tribunal iudicis
ſtare ⁊ iudicē ꝓclamare. Date Mauri-
ciū ⁊ capiētes eū miniſtri: ipſum ante iu
dicē poſuerūt. Cui ille. Vbi vis vt red-
dā tibi mala que in ſeculo ꝑpetraſti? Il
le reſpōdit. Hic potius da dn̄e mihi. et
nō in ſeculo futuro retribue. Statiq; di
uina vox iuſſit tradi Mauriciū. vxorē;
filios ⁊ filias foce militi occidēdos. Qd̄
⁊ factum eſt. Nō poſt multum eni tēpo
ris focas quidā miles ei⁹: ipſum cū to-
ta familia ſua gladio occidit: ⁊ ei ī īpio
ſucceſſit.   Cum apud ſanctā mariā;
maiorem in die paſce miſſam celebraret.
⁊ pax domini pronūciaret angelus do
mini alta voce reſpondit. ⁊ cum ſpiritu
tuo. Vnde papa apud illam eccleſiā in
die paſce ſtationem facit: nec ſibi cum di
cit. pax domini in huius miraculi teſti-
monium reſpondetur.

Quodam tempore Traianus impe-
rator romanus ad quoddam bellū ve-
hemētiſſime feſtinabat. Cui vidua que-
dā; flebiliter occurrit: dicens. Obſecro
vt ſanguinem filij mei innocenter per-
empti vindicare digneris. Cumq; Tra-
ianus ſi ſanus reuerteretur vindicare ſe
teſtaret̄: vidua dixit. Et quis mihi hoc
preſtabit: ſi tu in prelio mortuus fueris?
Traianus dixit. Ille qui poſt me impe-
rabit. Cui vidua. Et tibi quid prode-
rit: ſi alter mihi iuſticiā fecerit? Traian⁹
dixit. Vtiq; nihil. Et vidua. Nōne in-
quit melius eſt tibi: vt mihi iuſticiam fa
cias: ⁊ pro hoc mercedem accipias: q̄ vt
alteri hanc tranſmittas. Tunc Traia-
nus pietate cōmotus de equo deſcendit
⁊ ibidem innocentem ſanguinē; vindi-
cauit: Fertur quoq; ꝙ cum quidam
filius Traiani per vrbem equitando ni
mis laſciue diſcurreret filium cuiuſdam
vidue interemit: quod cum vidua Tra
iano lacrimabiliter exponeret. ipſe filiū
ſuū qui hoc fecerat: vidue loco filij ſui
defuncti tradidit. ⁊ magnifice ipſam do
tauit.

Dum igitur quadam vice diu iā de
functo Traiano Gregorius per forum
Traiani tranſiret. ⁊ huius manſuetudi
nem iudicis recordatus fuiſſet: ad ſan-
cti Petri baſilicam peruenit: ⁊ ibidē; ꝓ
eius errore amariſſime fleuit. Tunc ſi-
bi diuinitus ē reſponſum. Ecce petitio-
nem tuam compleui. ⁊ Traianum pe-
nam eternam peperci. De cetero autem
diligentiſſime caueas ne pro dānato ali
quo ꝑces fundas.   Damaſcenus au-
tem in quodam ſuo ſermone narrat. ꝙ
Gregorius pro Traiano orationē; fun-
dens: audiuit vocem ſibi diuinitus illa-
tam: vocem tuā audiui. ⁊ veniā Troia-
no do. Cui⁹ rei: vt ibidē dicit. teſtis ē oñ-

enſ oīs ⁊ occidēs. Sup hoc dixerūt qui-
dā. ꝙ traianꝰ reuocatus fuit ad vitā: vbi
grām ꝯſecutꝰ veniā meruit. ⁊ ſic gloriā
obtinuit. nec erat in inferno finalit̄ de-
putatus: nec ſnīa diffinitiua dānatꝰ. Alij
ꝙ aīa traiani nō fuit ſimpliciter a reatu
pene eterne abſoluta. ſȝ eiꝰ pena vſqȝ ad
tempꝰ. ſ. vſqȝ ad diē iudicij fuit ſuſpēſa.
Alij ꝙ pena q̄ ad locū vl' modū aliquē
tormenti ſub cōditiōe fuit taxata donec
orāte Gregorio ꝑ xp̄i grām locꝰ vel mo-
dus aliqs mutaret̄. Alij vt Johēs dya-
conꝰ: q̄ hanc legendā cōpilauit: ꝙ nō le-
git̄ oraſſe ſed fleuiſſe. ⁊ frequent̄ dn̄s mi-
ſertꝰ ꝯcedit. qđ hō q̄uis deſiderās petē
nō p̄ſumit: ⁊ ꝙ eiꝰ aīa nō eſt ab inferno
liberata: ⁊ ī paradiſo repoſita. ſȝ ſimpli-
cit̄ ab inferni cruciatibꝰ liberata. Valet
enī: vt dicit: aīa ⁊ in inferno exiſtere ⁊ in-
ferni cruciatꝰ ꝑ dei miſericordiā nō ſenti-
re. Alij dicūt ꝙ pena et̄na ꝯſiſtit in duo-
bus. ſ. in pena ſenſus. ⁊ in pena dāni. q̄ ē
carētia diuine viſiōis. Pena igit̄ eterna
q̄tū ad p̄mū eſt ſibi dimiſſa: ſed q̄tū ad
ſcđm retēta. Fert̄ q̄ȝ ⁊ q2 angelꝰ iſtud ad-
iecerit. q2 enī ꝓ dānato rogaſti duoꝝ ti-
bi dat̄ optio. Aut enī ī purgatorio duo-
bus diebꝰ cruciaberis. Aut certe toto tpe
vite tue in infirmitatibꝰ ⁊ doloribus fati-
gaberis. Qui p̄elegit toto tpe vite ſue do-
loribꝰ ꝯcuti q̄ duobꝰ diebꝰ in purgato-
rio cruciari. Vn̄ factū ē ꝙ ſemꝑ deinceps
aut febribꝰ laborauit. aut podagre mo-
leſtia preſſus fuit. aut validis doloribus
ꝯquaſſatꝰ. aut dolore ſtomachi mirabili-
ter cruciatꝰ. Vn̄ in q̄daȝ ep̄la ſic loquit̄
dicēs. Tātis podagre. tātis moleſtiaruȝ
doloribꝰ p̄mor. vt vita mea mihi g̃uiſſi-
ma pena ſit. Quotidie enī in dolore de-
ficio: ⁊ mortis remediū expectādo ſuſpi-
ro. Itē alibi. Dolor meꝰ mihi interduȝ
lentꝰ ē. interdū nimiꝰ: ſed neqȝ ita len-
tus vt recedat. neqȝ ita nimiꝰ vt interfici-
at. Vn̄ fit vt q̄ quotidie in morte ſuȝ re-
pellar a morte. Sic autē me īfectio noxij
humoris inbibit: vt viuē mihi pena ſit.
⁊ mortē deſiderāter expectē quā gemitibꝰ
meis ſolā credo eſſe remediū. Ma-
trona quedā ſingulis diebꝰ dn̄icis beato
Gregorio panes offerebat. Cui cū poſt
miſſarū ſolēnia corpꝰ dn̄i offerret. ⁊ dice-
ret. Corpus dn̄i nr̄i ihū xp̄i cuſtodiat te
in vitā eternā: laſciua ſubriſit. Ille cōti-
nuo dextrā ab eiꝰ ore cōuertens. ꝑtē illā
dn̄ici corporis ſup altare depoſuit. Po-
ſtea corā populo interrogauit quā ob cāȝ
ridē p̄ſūpſerit. At illa. Quia panē queȝ
ꝓprijs manibꝰ feceram tu corpus dn̄icū ap-
pellabas. Tūc Gregoriꝰ ꝓ incredulita-
te mulieris ſe in orōne ꝓſtrauit: ⁊ ſurgēs
ꝑticulā illā panis inſtar digiti carneȝ fa-
ctā repperit. ⁊ ſic matronā ad fidē redu-
xit. Orauit iterū ⁊ carnē illā ī panē ꝯuer-
ſam vidit. ⁊ matrone ſumēdū tradidit.
Quibuſdā p̄ncipibꝰ aliqs p̄cioſas re-
liquias petētibꝰ aliquātulum de ſcī Jo-
hānis euāgeliſte dalmatica tribuit. Qđ
illi ſuſpicientes tāq̄ viles reliquias. cū in-
dignatiōe nimia eidē reddiderūt. Tūc
beatꝰ Gregoriꝰ orōne facta cultellum pe-
tijt ⁊ pānū illū pupugit. De cuiꝰ pūctio-
nibꝰ ſanguis ꝓtinꝰ emanauit. Sicqȝ q̄
p̄cioſe eſſent reliquie diuinitꝰ ē oſtenſuȝ.
Quidā diuitū romanoꝝ ꝓ relicta cō-
iuge fuerat a pōtifice cōione p̄uatꝰ. Qđ
ille moleſtiſſime ferēs ſȝ autoritatē tanti
pōtificis euacuare non valens: magorū
ſuffragia reqſiuit: q̄ ſe ſuis carminibꝰ age-
re ꝓmiſerūt: vt imiſſo demone tādiu ca-
ballꝰ pōtificis vexaret̄ q̄uſqȝ cum ſeſſore
ſuo periclitaret̄. Cūqȝ beatꝰ Gregorius
aliqn̄ ſup caballū trāſiret: imiſſo demōe
magi eiꝰ equū tā fortit̄ vexari fecerūt: vt
nequaq̄ ab aliq̄ teneri valēt. Tūc Gre-
goriꝰ reuelāte ſibi ſpū. diabolicaȝ ſūmiſ-
ſionē cognoſcēs: facto crucis ſignaculo ꝯ-
tā caballū a p̄nterabie liberauit. ꝙ male-
ficos ꝑpetua cecitate mulctauit. Qui re-
atū ſuū ꝯfitētes. ad ſacri baptiſmi grāȝ
poſtmodū ꝑuenerūt. Quibꝰ lumē ne ar-
tē magicā relegerēt reddi noluit. eos tn̄
eccleſiaſtico ſubſidio nutriri p̄cepit.
Legit̄ q̄ȝ in libro q̄ a grecis lymon dr̄. ꝙ
abbas q̄ p̄erat monaſterio ſcī Gregorij
eidē nunciauit ꝙ q̄dā monachꝰ penes ſe
tria nūmiſmata habēt. quē beatꝰ Grego-
rius ad alioꝝ terrorē excōicauit. Pꝰ mo-
dicū tpis frat̄ morit̄ ſcō Gregorio ne-
ſciēte q̄ iratꝰ ꝙ ſine abſolutiōe mortuus
fuerat orōnē in epitaphio ſcripſit q̄ euȝ
ab excōicatiōis vinculo abſoluebat. de-
ditqȝ epitaphiū vni dyaconoꝝ: p̄cipiens
vt eā ſup foueā fr̄is defuncti legeret: quo
iuſſa ꝯplēte: ſequēti nocte q̄ defunctꝰ fue-
rat abbati apparuit: ⁊ ſe vſqȝ mō ī cuſto-
dia detētū ſȝ heri ſe abſolutū fuiſſe per-
hibuit: officiū ⁊ cātū eccleſiaſticū necnō
⁊ ſcolā cantoꝝ inſtituit. ⁊ ꝓ hoc duo ha-
bitacula vnū iux̄ baſilicā ſcī Petri. alte-
rū iux̄ lateranēſeȝ eccleſiā fabricauit vbi
vſqȝ hodie lectꝰ in quo recubans modu-
labat̄ ⁊ flagelluȝ eius q̄ pueris minabat̄
cū antiphonario autētico: veneratiōe cō-
grua reſuāt̄. In canōe appoſuit dieſqȝ
nr̄os in tua pace diſpōas atqȝ ab eterna
dānatione nos eripias. ⁊ in electoꝝ tuoꝝ
iubeas grege numerari. Tandē btūs
Gregoriꝰ cū ſediſſet annis. xiij. mēſibus
vj. ⁊ diebꝰ. x. plenꝰ opibꝰ bōis migrauit
a corpore. In cuius tūba hi v̄ſus ſcripti
ſunt. Suſcipe terra tuo corpꝰ de corpo-
re ſūptū. Reddere qđ valeas viuificāte
deo. Spūs aſtra petit leti nil iura noce-
būt. Cui vite alterius mors magis ipſa
via ē. Pontificis ſūmi hoc claudūt̄ mē-
bra ſepulcro. Qui innumeris ſemꝑ viuit
vbiqȝ bonis. Fluxerāt aūt anni ab incar-
natiōe dn̄i ſexingētiſex ſub foca impato-
re. Poſt mortē btī Gregorij regioneȝ
totā maxima fames inuaſit. Vn̄ pauperes
quos liberalit̄ beatꝰ Gregoriꝰ paſcere ſo-
lebat ad ſucceſſorē ſuū venientes dicebāt
Dn̄e quos pr̄ nr̄ Gregoriꝰ ſolebat paſcē
tua ſctitas fame nō ſinat perire. Quibꝰ
ille papa indignatꝰ ſemꝑ talit̄ r̄ndebat
Si Gregoriꝰ ad famā ſue laudis cūctos
populos curauit ſuſcipere. nos autē nō
poſſumꝰ paſcere. ⁊ ſic eos ſemꝑ vacuos
remittebat. Vn̄ ſanctꝰ Gregorius ter ei
apparuit. ⁊ ter blāde de ſua tenacia ⁊ de-
tractiōe redarguit: ſȝ ille ſe de nullo emē-
dare curauit. Vn̄ illi q̄rto terribilit̄ ap-
parēs illū corripuit: ⁊ in capite letaliter
ꝑcuſſit. Cuius dolore vexatꝰ ī breui vi-
tā finiuit. Dū autē adhuc p̄dicta fames
inſtaret. q̄dā inuidi beato Gregorio ce-
perūt detrahē: aſſerētes ꝙ totū theſauꝝ
eccl̄ie tāq̄ vir ꝓdigus ꝯſumpſiſſet. Vn̄
ob huiꝰ vindictā ad cōburendos libros
ſuos ceteroꝝ aīos inclinarūt. Quoꝝ dū
quoſdā iā cōbuſſiſſent: ⁊ ceteros cōburē
vellēt: Petrꝰ dyaconus eius familiariſſi-
mus cū quo q̄tuor libros dyalogoꝝ di-
ſputauerat: tradit̄ vehemētiſſime reſtitiſ-
ſe. Aſſerēs hoc ad eiꝰ delendā memoriā
nil valere: cū in diuerſis mūdi ꝑtibꝰ ex-
emplaria tenerent̄. Adiungēs īmane ſa-
crilegiū eē tāti pr̄is tot ⁊ tales libros ex-
urere. ſup cuiꝰ caput ipſe ſpm̄ ſanctuȝ in
ſilitudine colūbe frequētiſſime ꝓſpexiſ-
ſet. Tandē eos in hāc ſententiā adduxit
vt ſi illud qđ dixerat iureiurādo confir-
mās mori ꝯtinuo meruiſſet. ipſi a libro-
rū exuſtione deſiſterēt. Si vo mori non
meruiſſet. ſed ſuperſtes ſui teſtimonij ex-
titiſſet: ipſe quoqȝ cōbuſtoribꝰ manꝰ da-
ret. Fert̄ enī beatus Gregoriꝰ ſibi dixiſ-
ſe: ꝙ ſi miraculū de viſiōe colūbe publi-
caret poſt hoc viuere non valeret. Itaqȝ
cū apparatu dyaconi euāgelioꝝ libꝝ ba-
iulans venerabilis leuita. Petrꝰ adue-
niēs mox vt tactis ſacroſanctis euange-
lij Gregorij ſanctitati teſtimoniuȝ p̄hi-
buit: a dolore mortis extraneꝰ. Spiritū
īnt̄ v̄ba vere cōfeſſiōis efflauit. Qui-
dā monachus monaſterij ſcī Gregorij
quoddā penes ſe peculiuȝ congregauit.
Beatus autē Gregoriꝰ alteri monacho
apparēs: dixit. vt ſibi denūciaret ꝙ pecu-
liū diſꝑgeret: ⁊ penitentiā ageret: q2 die
tertia eēt moriturꝰ. Qđ ille audiēs vehe-
mēter expauit: p̄niam egit. ⁊ peculiū red-
didit. Moxqȝ febribus adeo correptꝰ eſt
vt a diluculo diei tertie vſqȝ ad horā ter-
tiā p̄ nimio incēdio linguā ab ore ꝓijci-
ens vltimū flatū emittere videret̄. Sed
cū circūſtantes monachi corā ipſo pſalle-
rent. pſalmodiā interrūpentes ei detra-

here ceperunt. Ille autem continuo re=
uiuiſcens ⁊ oculos ſubridendo cōcuti=
ens ait. Parcat vobis dominus fratres:
quare mihi detrahere voluiſtis? Nam
impedimentū mihi nō modicum gene=
raſtis. qꝛ tā a vobis ꝙ a diabolo ſub vno
tempore accuſatus neſciebam cui calū=
nie primitus reſponderem. Sed ſi qn̄qꝫ
quemlibet migrantem videritis: eidem
non detractionem ſed compaſſionē im=
pendatis vtpote qui ad tam diſtricti iu=
dicis cū criminatore ſuo iudiciū vadit.
Nam ad iudicium cum diabolo ſteti et
adiuuante ſancto Gregorio cūctis ſuis
obiectionibus bn̄ reſpondi. Tm̄ de vna
obiectiōe conuictus erubui. pro qua vt
vidiſtis: taliter ſuꝫ vexatus: ⁊ adhuc me
nō potui liberare. Cūqꝫ de ea fratres re=
quirerent: ait. Non audeo dicere. qꝛ cū
ad vos a beato Gregorio iuſſus ſum ve
nire: diabolus de hoc plurimū eſt ꝯque
ſtus: putans ꝙ me ad penitentiam agē=
dam pro cauſa illa deꝰ remitteret. Qua=
propter beatum Gregorium vadē ordi
ne cōmotā calūniam cuilibet reuelarem
Moxqꝫ clamans dixit. O Andrea an=
drea hoc anno pereas: qui me prauo cō=
ſilio ad hoc periculum cōpuliſti. Et ſta
tim reuolutis terribiliter oculis expira=
uit. Erat autem in vrbe quidā nomine
Andreas: qui eodem momento quo ei
monachus moriens periculū fuerat im
precatus. in tam grauem morbū decidit
vt defluentibus carnibus cōſumi poſſet
mori autē non poſſet. tūc monachis mo
naſterij ſancti Gregorij conuocatis: cō
feſſus eſt ꝙ cū predicto monacho quaſ=
dā monaſterij chartulas rapuiſſet: ac ſu=
ſceptis p̄cijs ex̄neis tradidiſſet. Moxqꝫ
is qui dudū mori nō poterat. inter ver=
ba ſue confeſſionis ſpiritum exalauit.

Eo tempore: vt in vita ſancti Euge=
nij legitur: dum adhuc ambroſianū offi=
cium magis ꝙ gregorianuꝫ ab eccleſijs
ſeruaretur: romanus pontifex nomine
Adrianus cōcilium cōuocauit: vbi ſta=
tutum eſt vt gregorianum officium de=
beret vniuerſaliter obſeruari. Cuius rei
karolus imperator executor exiſtēs: per
diuerſas diſcurrens prouincias. minis
⁊ ſupplicijs omnes clericos ad hoc pſū
cogebat: ⁊ libros ambroſiani officij vbi=
qꝫ comburebat. multoſqꝫ clericos rebel=
les incarcerabat. Proficiſcens autē bea=
tus Eugenius eps ad cōcilium inuenit
ipſum concilium per triduum iam ſo=
lutum. ſuaqꝫ prudentia dominū papaꝫ
ſic induxit ꝙ omnes prelatos qui conci
lio interfuerant ⁊ iam per tres dietas re=
ceſſerant: reuocauit. Concilio igitur cō
uocato omniū patrū hec ſententia vna
fuit. vt miſſale ambroſianuꝫ ⁊ gregoria=
nū ſuper altare beati Petri apoſtoli po
nerentur: ⁊ fores eccleſie optime claude=
rentur: ac plurimorum epiſcoporū ſigil=
lis diligentiſſime munirentur. Et ipſi to
ta nocte orationi inſiſterent: vt dominꝰ
per ſignum aliquod reuelaret quod ho
rū ab eccleſijs magis ſeruari vellet. Sic
qꝫ per omnia vt ordinauerant facientes
mane ianuas eccl̄ie aperuerūt: ⁊ vtrūqꝫ
miſſale ſuper altare apertum inuenerūt
Vel vt alij aſſerunt miſſale gregorianū
penitus diſſolutum ⁊ huc illucqꝫ diſper
ſum inuenerūt. ambroſianum autem ſo
lūmodo apertū ſuper altare in eodeꝫ lo=
co quo poſuerunt reppererunt. Quo ſi=
gno diuinitus ſūt edocti. vt gregorianū
officiū deberet per mundū totum diſp=
gi. ambroſianum auteꝫ tm̄ in ſua eccl̄ia
obſeruari. Sicqꝫ ſancti p̄res vt diuinitꝰ
edocti fuerāt: ſtatuerūt. ⁊ ſic vſqꝫ hodie
obſeruatur. Narrat Iohānes dyaconꝰ
qui vitā beati Gregorij cōpilauit: ꝙ dū
vitā eius cōſcriberet ⁊ cōpilaret: quidā
vir ſacerdotaliter inſignitus. ei dormiē=
ti ⁊ ad laternaꝫ: vt ſibi videbat̄: ſcribenti
aſtitit. Cui deſup candidiſſima ⁊ adeo
tenuiſſima veſt̄ erat: vt eius raritate ni
gredo ſubterioris tunice appareret. Hic
ꝓpius acceſſit: ⁊ inflatis buccis riſum cō
tinere nō potuit. Cūqꝫ Iohannes eum

interrogaret cur vir grauioris officij ſic
diſſolute rideret: ait. Quia tu ſcribis de
mortuis q̄s viuentes nūꝙ vidiſti. Cui
Iohannes. Et ſi illum non nouerim fa
cie. tamē de illo ſcribo que didici lectio=
ne. At ille. Tu inquit: vt video: ſicut vo
luiſti: feciſti. ⁊ ego que facere potero: nō
ceſſabo. Moxqꝫ illi lumē laterne extin=
xit: ⁊ adeo ipſum perterruit: vt vehemē=
ter exclamans putaret ſe ab illo gladio
iugulari. Moxqꝫ Gregorius affuit co=
mitāte ſecum dextrorſum btō Nicolao.
ſiniſtrorſuꝫ vo Petro dyacono: eiqꝫ di=
xit. Modice fidei q̄re dubitaſti? Cunqꝫ
poſt cortinaꝫ lecti aduerſarius latitaret.
Gregorius ex manu Petri dyaconi ma=
gnam facem quam tenere videbatur ar=
ripiens: eiuſqꝫ flammis os facieqꝫ ipſiꝰ
aduerſarij exurēs ad inſtar ethiopis de=
nigrauit. Quedam autem ſcintilla par=
uiſſima cadens in eius veſtem candidā
ipſam dicto citius conflagrauit. ⁊ ſic ni=
gerrimus totus apparuit. Dixitqꝫ bea=
tus Petrus Gregorio. ſatis denigraui
mus eum. Cui Gregorius. Nos illum
nō denigrauimꝰ. ſed nigrū fuiſſe demō=
ſtrauimus. ſicqꝫ ibideꝫ multo relicto lu
mine abierunt.

Onginus fuit q

dam centurio qui cum alijs mi=
litibus cruci domini aſtans iuſ=
ſu pylati latus domini lancea perfora=
uit. Et videns ſigna que fiebant: ſolem
ſcꝫ obſcuratum ⁊ terremotuꝫ in chriſtū
credidit. Maxime ex eo ꝙ quidā dicūt
ꝙ cum ex infirmitate vel ſenectute eius
oculi caligaſſent de ſanguine chriſti per
lanceam decurrente fortuitu oculos ſu=
os tetigit. ⁊ protinus clare vidit. Unde
renuncias militie: ⁊ ab apoſtolis inſtru=
ctus: in ceſaria vrbe capadocie viginti
octo annis monaſticam vitam duxit. et
verbo ⁊ exemplo ad fidem multos con=
uertit. Cum autem a preſide tentus fu=
iſſet ⁊ ſacrificare nollet. iuſſit preſes om=
nes dentes eius excuti. ⁊ linguam abſci=
di. Longinus tamen ex hoc loquelam
non perdidit ſed accepta ſecuri oia ydo=
la comminuit ⁊ fregit: dicēs. Si dij ſūt
videbimus. Demones autem de ydolis
exeūtes. in preſidē ⁊ in omnes ſocios eiꝰ
intrauerunt. ⁊ inſanientes ⁊ latrātes ſe
Longini pedibus proſtrauerūt. Et ait
Longinus demonibus. Cur habitat̄ in
ydolis? Qui reſponderunt. Ubi nō no
minatur chriſtus. ⁊ eius ſignum nō eſt
poſitum. ibi eſt habitatio noſtra. Cum
ergo preſes inſaniret. ⁊ oculos eius ami=
ſiſſet dixit ei Longinus. Scito qꝛ ſana=
ri non poteris niſi quando me occider̄.
ꝗ cito eni a te mortuus fuero pro te ora=
bo ⁊ ſanitatem tibi corporis ⁊ anime im
petrabo. Et ſtatim eum decollari iuſſit.
Poſt hoc abijt ad corpus eiꝰ. ⁊ proſtra=
tus cum lacrimis penitentiam egit. Et
continuo viſum ⁊ ſanitatem recepit. ⁊ in
bonis operibus vitā finiuit.

Enedictꝰ dictus

ē. Uel qꝛ multa benedixit. Uel
qꝛ in hac vita multas benedictiones ha
buit. Uel qꝛ omnes benedicebant de eo
Uel qꝛ eternam meruit benedictionem
habere. Eius vitam ſanctus Gregorius
ſcripſit.

Enedictus ex

nurſia prouincia ortus: cuꝫ
rome liberalibꝰ ſtudijs tra=
ditus eſſet. i ipſa ſui infantia litteras de=
ſeruit: ⁊ deſertum petere decreuit. Queꝫ
nutrix ſua que eum tenerrime diligebat
vſqꝫ in quendam locum qui dicitur eſi=
de ſecuta eſt vbi ad purgandum triticū
mutuo capiſterium petijt. ſed ſup men
ſam incaute ponens. cū corruiſſet in dua
bus partibus fractum vidit: quam Be=
nedictus flere conſpiciēs partes capiſte=
rij accepit: ⁊ ab orōne ſurgēs integre ſoli
datū īuenit. Poſtmodū nutricē occulte

fugiens in quendam locū venit vbi tri-
bus annis hominibus incognitus man
ſit: excepto quodā monacho romano no
mine: qui ſibi ſedule neceſſaria miniſtra
bat. Cum vero ad ſpecum a romani mo-
naſterio iter non eſſet. panem in longiſſi
mo fune ligabat: ⁊ ſic eum deponere cō-
ſueuerat. Tintinabulū etiam ipſi corde
inſeruit vt ad eius ſonitū vir dei cogno
ſceret quando ſibi romanus panem pre
beret. quem exiens acciperet. Sed anti-
quus hoſtis vnius caritati ⁊ alterius in
uidēs refectioni lapidem iactauit ⁊ tin-
tinabulum fregit. Sed tamen romanꝰ
ei miniſtrare nō deſijt. Poſt hᵒ cuidē
preſbytero refectionem ſibi in paſcali ſo
lēnitate paranti dominus per viſum ap
paruit dicēs. Tu tibi delicias preparas
⁊ ſeruus meus illo in loco fame crucia-
tur. Qui protinus ſurrexit: ⁊ cū difficul-
tate magna eum inueniens dixit. Sur-
ge ⁊ ſumamus cibuꝫ. qꝛ hodie paſca do-
mini eſt. Cui Benedictus. Scio qꝛ pa-
ſca eſt. qꝛ videre te merui. Lōge quippe
ab hominibus poſitus. qꝛ die eadem pa
ſcalis eſſet ſolēnitas ignorabat. Cui pre-
ſbyter. Veraciter hodie reſurrectiōis di
es dominice eſt. abſtinere te non conue-
nit qꝛ ob hoc ad te miſſus ſum ſicqꝫ deū
benedicentes ſumpſerunt cibum.

Quadam die auis quedā nigra que
merula vocatur importune circa eius fa
cieꝫ volitauit: ita vt ab eo manu capi po
tuiſſet: ſed ſigno crucis edito auis receſ-
ſit. Moxqꝫ diabolus quandam feminā
quā aliquādo viderat ante eius oculos
mentis reduxit. eiuſqꝫ animū tāto igne
in ſpeciē illius accēdit. vt pene heremuꝫ
voluptate victus deſerere deliberaret.
Sed ſubito diuīa gratia ad ſe reuerſus:
continuo ſe exuit. ⁊ in ſpinis ⁊ vepribus
que ibi aderant ſe adeo volutauit. vt
toto corpore inde vulneratus exiret et
per cutis vulnera mentis vulnera edu-
ceret. Vicit itaqꝫ peccatū qꝛ mutauit in-
cendium. Ab illo autem tempore nul-
la poſtmodum temptatio in eius corpo
re pullulauit. Crebreſcēte itaqꝫ eius
fama. cū abbas mōaſterij cuiuſdā obijſ
ſet. tota ipſius monaſterij ꝯgregatio ad
eū venit: ⁊ vt p̄eſſe eis deberet petijt. Qui
diu negādo diſtulit. ſuis illoꝝqꝫ fratrū
moribꝰ ſe ꝯuenire nō poſſe p̄dixit. Sed
tandē victus p̄cibꝰ aſſenſuꝫ dedit. Cūqꝫ
regulam illic diſtrictius reſeruari perci-
peret. ſemetipſos monachi rep̄hēdebāt
ꝙ ipſum ſibi preeſſe popoſcerant: quoꝝ
ſcꝫ tortitudo in normam eius rectitudi-
nis offendebat. Cūqꝫ ſibi cum eo aſpice
rent illicita nō licere. ⁊ ſedule aſſueta re
linquere: venenum vino miſcuerunt: et
ſibi recumbenti obtulerunt. Sed bene-
dictus ſignū crucis edidit qui quaſi ia-
cen lapidis vas illud vitreuꝫ fregit. In
telligens igitur qꝛ potum mortis habue
rat. quod portare non potuit ſignū vi-
te. illico ſurrexit ea placido vultu dixit.
Miſereatur veſtri omnipotens deꝰ. fra
tres nūquid nō dixi vobis. qꝛ veſtris ac
meis moribus non conuenirem? Tunc
ad locū derelicte ſolitudis redijt. Vbi
crebreſcentibꝰ ſignis claruit. Et multis
ad eum venientibus duodecim mona-
ſteria conſtruxit. In vno autem illoꝝ
q idā monachus erat. qui ad orationē
diu ſtare nō poterat: ſed orantibus alijs
mox foras exibat ⁊ aliqua terrena ⁊ trā-
ſitoria agebat. Quod cum abbas illius
monaſterij beato Benedicto narraſſet
iuit illuc. ⁊ vidit ꝙ illum monachum q
manere in oratione non poterat. quidā
niger puerulus per veſtimenti fimbriaꝫ
foras trahebat. Dixitqꝫ abbati monaſte-
rij. ⁊ mauro monacho. Nūqd non aſpi
citis quis eſt qui eū trahit? Cūqꝫ reſpō-
diſſent non. Ait. Oremus vt vos etiaꝫ
videatis. Orantibus illis maurus vidit
ſꝫ abbas videre nō potuit. Die igit̄ alia
expleta oratione vir dei monachū foris
repperit: queꝫ pro ſui cecitate virga per-
cuſſit. ⁊ ex tunc imobilis in oratione per
māſit. Sicqꝫ antiquus hoſtis dominari
non auſus eſt in eius cogitatiōe: acſi ipe
ꝑcuſſus fuiſſet ex verbere. Et bis mo
naſterijs tria ſurſum in rupibus mōtis
erant que deorſum cum magno labore
aquas hauriebant. Cumqꝫ fratres illi vi
rum dei ſepe rogarent. vt monaſteria il-
la mutaret. quadam nocte cum quodaꝫ
puero montē aſcendit vbi diutius orās
tres petras in eodem loco pro ſigno po-
ſuit. Cūqꝫ māe ad domū rediſſent. ⁊ fra-
tres pro eadem cauſa ad eum veniſſent:
dixit. Ite ⁊ illam rupem in qua tres pe-
tras poſitas inueneritis in modico caua-
te. Valet enī dominꝰ inde vobis aquaꝫ
producere. Qui eūtes ⁊ iam illam rupeꝫ
ſudantem inuenientes concauum locū
fecerunt: ⁊ mox aqua repletum viderūt
Qui vſqꝫ nunc tam ſufficienter emanat.
vt ab illo montis cacumine vſqꝫ ad infe
riora deſcendat. Quadam vice dum
circa monaſterium viri dei quidam cuꝫ
valcaſtro vepres abſciderent. ferrum de
manubrio proſiliens in quendam lacū
profundum cecidit. Cūqꝫ de hoc ille ni
mis anguſtiaretur. vir dei manubrium
in lacu poſuit: ⁊ mox ferrum ad ſuū ma-
nubriuꝫ vſqꝫ enatauit. Placidus pu
er ⁊ monachus ad hauriendam aquam
egrediens. In flumen cecidit. Et mox
ipſum vnda rapuit. ⁊ pene in vnius ſa-
gitte curſuꝫ a terra introrſus traxit. Vir
autem dei in cella conſiſtens. hoc in ſpi-
ritu ſtatim nouit. et Maurum vocans
q̄d de puero acciderit indicauit. Ac vt
ad ipſum eripiendum pergeret impera-
uit. Accepta benedictiōe conciꝰ Mau
rus perrexit: ⁊ per terraꝫ ſe ire exiſtimās
ſuper aquas vſqꝫ ad puerum venit: eūqꝫ
per capillos tenēs de aqua extraxit. Qui
ad virum dei veniens retulit quid acci-
derat: ſed ipſe hoc nō ſuis meritis ſed eiꝰ
obediētie deputauit Preſbyter qui-
dam Florentius nomine. viro dei inui-
dens: ad tantam peruenit maliciam. vt
panem veneno infectum. viro dei tanq̄
pro benedictione tranſmitteret. Quem
ſanctus gratanter accepit. Et coruo qui
de manibus eius panem accipere cōſue-
uerat. ipſum proiecit dicēs. In nomine
iheſu chriſte tolle hūc panem. ⁊ eum in
tali loco vbi a nullo homine ſumi vale-
at proijce. Tunc coruus aperto ore expā
ſis alis circa eundem panē cepit diſcur-
rere. atqꝫ crocitare: acſi aperte diceret. et
obedire ſe velle: ⁊ tamen iuſſa īplere nō
poſſe. Cui ſanctus. iteꝝ atqꝫ iteꝝ precipi-
ebat dicens. Leua leua euꝫ ſecurus atqꝫ
ipſum vt dixi: proijce. Qui tandem euꝫ
tollēs. poſt tres dies redijt. Et de manu
eius annonam quā conſueuerat accepit
Videns aūt Florentius qꝛ corpus ma-
giſtri necare n̄ potuit. ſe ad extinguēdas
diſcipuloꝝ animas accendit: ita vt ſepteꝫ
nudas puellas in orto monaſterij lude
re ⁊ cantare faceret. ⁊ ſic monachos ad li
bidineꝫ inflammaret. Quod ſanctꝰ vir
de cella proſpiciens. lapſum diſcipuli ꝑ-
timeſcens inuidie locū dedit: ⁊ quibuſ-
dam ſecum aſſumptis fratribus ipſe ha
bitationem mutauit. Sed Florentiꝰ cū
in ſolario conſiſtens. eum receſſiſſe con-
ſpiceret ⁊ gauderet. repente ſolarium ce
cidit ⁊ ipſum protinus extinxit. Tunc
Maurus poſt virū dei currens ait. Re
uertere qꝛ qui te perſequatur extinctꝰ eſt
Quod ille audiens vehemēter ingemu-
it. vel qꝛ inimicus occubuit vel qꝛ de ini
mici morte diſcipulꝰ exultauit. Qua de
re factum eſt vt eidem penitētiam indi-
ceret. q̄d mandans talia gaudere de ini-
mici morte preſumpſiſſet. Ipſe autē ad
alia migrans locū non hoſtem mutauit
Nā ad montem caſſinum venit. ⁊ tem-
plum Appollonis quod ibi ſitum erat
in ſancti Johannis baptiſte oratorium
fabricauit. ⁊ circū adiacentem populuꝫ
ab ydolatria cōuertit. Sed hoc antiquꝰ
hoſtis grauiter ferens. corporalibus eiꝰ
oculis deterrimis apparebat. ⁊ eū in ore
oculiſqꝫ flammantibus viſibiliter ſeuie
bat atqꝫ dicebat. Benedicte Benedicte
Sed cū ille nihil ſibi reſpōderet: dicebat
Maledicte maledicte nō benedicte q̄d
me perſequeris. Quadam die lapidē
quendam in terra iacentē fratres in edi
ficium leuare volebant. ſed nequaq̄ va-

lebāt. | Cūqꝫ virorū multitudo adeſ-
ſet. ⁊ ab eis leuari non poſſet: adueniēs
vir dei benedictionem dedit. ⁊ tunc ma
xima celeritate eleuatus eſt. Ex quo per
penditur ꝙ diabolus illi inſidebat qui
eum moueri non permittebat. Cūqꝫ fra
tres parietem paulo altiꝰ edificarent. an
tiquus hoſtis viro dei apparuit. ⁊ qꝛ ad
laborantes fratres pergeret: indicauit q̄
protinus eis per nuncium miſit. fratres
caute vos agite. qꝛ ad vos ſpiritus mali
gnus venit. Vir autem nūcius verba cō
pleuit ⁊ ecce parietē antiquꝰ hoſtis euer
tit. ⁊ quendam puerum monachum rui
na contriuit. Sed vir dei puerum mor-
tuum ⁊ laceratum in ſacco ad ſe addu-
ci fecit. ⁊ oratione ſua facta. ipſum reſu-
ſcitans operi predicto reſtituit. Lai-
cus quidam honeſte vite ſingulis annis
ad viſitandum virū dei ieiunus venire
conſueuerat. Quadam igitur die dū il-
luc iret. ſe illi alter viator adiunxit q̄ ſu-
mēdos in itinere cibos portabat. Cūqꝫ
iā tardior hora excreuiſſet: dixit veni fra
ter ſumamus cibum ne laſcemur in via.
Quo reſpondente ꝙ nullatenus cibum
in via guſtaret. ad horam ille ſubticuit.
poſtmodum ad hoc ipſum inuitauit: ſꝫ
ille conſentire noluit. Deniqꝫ cum hora
iam preteriſſet ⁊ eos longum fatigaſſet
iter. pratum ⁊ fontē ⁊ quecūqꝫ poterant
ad reficiendū corpus delectare inuene
runt. Tunc viator hoc ei oſtendēs roga
uit vt paululum guſtaret ⁊ ibidem qui-
eſceret. Cum igitur verba auribus ⁊ lo-
ca oculis blandirentur eidem conſenſit
Cūqꝫ ad Benedictum veniſſet: dixit ei
vir dei. Ecce frater malignus hoſtis ſe-
mel tibi perſuadere non potuit. ſcđo nō
valuit: ſed tertio ſuperauit. Tunc ille pe
dibus eius aduolutꝰ ſe deliquiſſe inge-
muit. Thotila rex gothorum experi
ri volens. vtrum vir dei prophetie ſpiri-
tum haberet. cuidam ſuo ſpatario veſti-
menta regalia tribuit: eūqꝫ cū omni ap
paratu regio ad monaſterium deſtina-
uit. Quem ille venientē conſpiciens di-
xit. Pone fili pone hoc quod portas nō
eſt tuum. Qui protinus in terrā cecidit.
⁊ quia tāto viro illudere preſumpſiſſet:
expauit. Clericus quidam qui a dia
bolo vexabatur ad virum dei vt ſanare-
tur adductus eſt. Cūqꝫ ab eo diabolū
expuliſſꝫ: ait. Vade ⁊ de cetero carnes nō
comedas. nec ad ſacros ordīes accedas.
Quacūqꝫ autem die ad ſacros ordines
accedere preſumpſeris: iuri diaboli mā-
cipaberis. Cum vō hoc aliquo tempore
cuſtodiſſet: ſed minores ſibi ſuos ꝓponi
in ſacris ordinibꝰ cerneret. verba viri dei
quaſi ex longo tempore oblitus poſtpo-
ſuit. atqꝫ ad ſacrū ordinē acceſſit. Quē
mox is qui eum reliquerat diabolus te-
nuit. eumqꝫ vexare quouſqꝫ animā eiꝰ
excuteret non ceſſauit. Vir quidam
duos flaſcones vini per quendam puerū
ſuum ad eum miſit. ſed ille vnum in via
abſcondit ⁊ alium detulit. Vir autē dei
cum gratiarum actione vnum accepit. ⁊
diſcedentem puerum admonuit: dicēs.
Vide fili de illo flaſcone quē abſcondi-
ſti ne bibas: ſed inclina illum caute ⁊ in-
uenies quid intus habeat. Qui confu-
ſus valde exiuit ab eo. et reuerſus volēs
adhuc probare quod audierat cum fla-
ſconem inclinaſſet protinus de eo ſerpēs
egreſſus eſt. Quadam vice dum vir
dei in ſero cenaret monachꝰ quidam fi-
lius defenſoris ei aſſiſtens. ⁊ lucernā te-
nens per ſpiritum ſuperbie intra ſe cogi
tare cepit. Quis eſt hic cui ego mandu-
canti aſſiſto. lucernam teneo ſeruitiū im
pendo? Quis ſū ego vt iſti ſeruiā? Cui
ſtatim vir dei ait. Signa cor tuū frater.
ſigna cor tuum. quid ē quod loqueris?
vocatiſqꝫ fratribus lucernā iuſſit de ma
nibus eius tolli. ipſū iuſſit ad monaſte
rium recedere ⁊ quietum ſedere. Cū
quoſdam de fratribus ad locum quēdā
mitteret vt ibi monaſterium cōſtrueret.
conſtituta die ſe ad eos venturū predi-
xit. ⁊ qualiter conſtrui deberet indicabit.
nocte vō eadē qua promiſſus illuceſce-
bat dies. monacho quem illic prepoſue-

rat atqꝫ eius prepoſito in ſomnis appa-
ruit. ⁊ loca ſingula vbi q̄qꝫ edificari de-
buiſſent ſubtiliter deſignauit. Cum au
tem viſioni fidem non darent. ⁊ adhuc
ipſum expectarēt. tandem ad eum reuer-
ſi dixerunt. Expectauimus pater vt ve-
nires ſicut promiſeras nec veniſti. Qui-
bus ille. Quare fratres iſta dicitis? Nū-
quid non apparui vobis ⁊ loca ſingula
deſignaui: ite ⁊ ſicut per viſionē audi-
ſtis omnia ordinate. Non longe ab
eius monaſterio due ſanctimoniales fe-
mine ex nobili genere erant: que linguā
non reſtringebant: ſed eum qui eis pre-
erat. incautis ſermonibus ſepe ad iracun
diam prouocabant. Qui cum hoc viro
dei retuliſſent: mandauit ei dicens. Re-
ſtringite linguam veſtram. alioquin ex-
cōmunicabo vos. Quam excōmunica-
tionis ſententiam non proferendo intu
lit. ſed intendendo. Ille autē nihil mu-
tate. intra paucos dies defuncte ſunt: et
in eccleſia ſepulte. Vbi dū miſſe celebra-
rentur. ⁊ dyaconus ex more diceret. qui
non cōmunicat: exeat foras. nutrix earū
que pro eis ſemper oblationē offerebat
eas de ſepulcris ſuis progredi ⁊ exire ec
cleſiam videbat. Cūqꝫ ſancto Benedi-
cto nunciatum eſſet: ille manu ſua obla-
tionē dedit dicens. Ite ⁊ hanc oblatio-
nem ꝓ eis offerte. ⁊ vlterius excōmuni-
cate non erunt. Quod cum factum fuiſ-
ſet. ⁊ dyaconus ex more clamaret ab ec-
cleſia de cetero exire viſe nō ſūt. Mo-
nachus quidam cū ad viſitandos parē-
tes exiiſſꝫ ſine benedictione ⁊ ea die qua
ad eos puenit defunctus fuiſſet. ⁊ ſepul-
tum ſemel ⁊ bis terra eieciſſet. parentes
eius ad eum venerūt. ⁊ vt ei ſuam bene-
dictionem impenderet: rogauerūt. Qui
corpus domini accipiens ait. Ite ⁊ hoc
ſupra pectus eius ponite. eūqꝫ ſic ſepul-
ture tradite: qđ cum factum fuiſſet ſuſce-
ptum corpus terra retinuit: nec vltra ter
ra ſicuti viſū fuerat ſe ꝓiecit. Qui-
dam monachus in monaſterio manere
non valens. viro dei tātū inſiſtit: donec
ipſum iratus abire permiſit. Qui mox
vt de monaſterio exijt. aperto ore draco
nem ſibi in itinē inuenit. Quē cum deuora-
re vellet: clamauit dicens. Currite curri-
te qꝛ draco iſte me vult deuorare. Currē
tes autem fratres draconem minime in
uenerūt. ſed trementem atqꝫ palpitantē
monachum ad monaſteriū reduxerūt.
Qui ſtatim promiſit ſe nunq̄ de mona-
ſterio vt antea intendebat: receſſurum.
Quodam tempore dum totam illā
prouinciam fames valida occuparet. et
vir dei oīa que inuenire potuerat egen-
tibus tradidiſſet. ita ꝙ nihil in monaſte
rio pret̄ modicum olei in vaſe vitreo re-
manſiſſet: iuſſit celerario. vt illud modi
cum olei cuidā egenti daret. Ille vō im
pantem audiuit: ſed implere cōtempſit.
eo ꝙ nihil olei fratribꝰ remanebat. Qđ
vt vir dei comperit vas vitreū cū oleo
per feneſtram proijci iuſſit. ne qđ in mo
naſterio per inobedientiam remaneret.
Proiectum itaqꝫ cum ſuper ingētia ſa-
xa cecidiſſet. Nec vas fractum nec oleū
eſt effuſū. Quod ille leuari iuſſit ⁊ da-
ri in integrum poſtulanti. Monachū
autem illum de inobedientia ⁊ diffidē
tia increpans. ſe in orationem dedit. et
continuo quoddam magnum doleum
qđ ibi erat oleo plenum fuit. qđ adeo ex-
creuit vt ꝑ pauimentū effluere videretꝰ.
Quadam vice ad viſitandum ſoro-
rem ſuam deſcenderat. Cum autem ad
menſam ſederet: rogauit eum vt ſecum
illa nocte maneret. Cui cum ille nulla-
tenus acquieſceret. illa caput in manibꝰ
dominum rogatura inclinauit. Cum-
qꝫ caput leuaſſet tanta choruſcationis ⁊
tonitrui virtus. tantaqꝫ inundatio plu-
uie erupit. vt nec quidem pedem moue-
re potuiſſet cū tñ ante ſerenitas mira eēt
Illa enī qꝛ lacrimarū fluuios fudit. ſere
nitatem aeris ad pluuiam conuertit et
traxit. Cui vir dei contriſtatus ait. Par
cat tibi omnipotens deus ſoror. qđ ē qđ

feciſti? Cui ille. Rogaui te ⁊ audire noluiſti: rogaui dñm ⁊ exaudiuit me. Modo q̃ egredere ſi potes. Sicq; factū ē vt tota illā noctē peruigiles ducerent. atq; p ſacra eloquia ſeſe vicaria relatione ſaciarēt. Tunc ecce poſt triduū cū ille ad monaſteriū rediſſet. eleuatis oculis animā ſororis ſue in ſpecie colūbe celi ſecreta penitrantē aſpexit. Qui mox corp⁹ ei⁹ ad monaſteriū iuſſit deferri. ⁊ in monumento quod ſibi prepauerat collocari.

Quadā nocte cū per feneſtrā conſpiceret ⁊ dñm exoraret. vidit fuſam lucem deſup cūctas noctis tenebras effugaſſe. ſubito autē totus mund⁹ velut ſub vno ſolis radio collectus añ oculos ei⁹ adductus ē. ibiq; aīam Germani epi capuani ad celū deferri videns. manifeſte poſtea cōpit. q̄ eadē hora a corpore migrauit.

Eodē anno quo de hac vita erat exiturus obit⁹ ſui diem fratribus denūciauit. Añ ſeptimū vo diē ſui exit⁹ apiri ſibi ſepulcrū iubet: qui mox febribus correptus. cū per ſingulos dies languor ingraueſceret: ſeptimo die in oratoriū ſe portari fecit. ibiq; exitū ſuū dñici corporis ⁊ ſanguinis pceptione muniuit. atq; inter diſcipuloꝝ manus imbecillia mēbra ſuſtentans. erectis in celū manibus ſtetit. ⁊ vltimū ſpiritū int̃ verba orationis efflauit. Ipſa die duobus fratribus vni in cella moranti. alteri longo poſito eadem reuelatio monſtrata ē. Viderūt naq; viā pallijs ſtratam atq; innumeris choruſcare lāpadibus. a cella ſancti Benedicti verſus orientē vſq; ad celum tendentē: cui venerando habitu vir clarus deſup aſſiſtēs. cui⁹ eſſet via quā cernerēt requiſiuit. Qui cū ſe neſcire dicerent: ait Hec eſt via quā dilect⁹ dñi Benedict⁹ celū aſcendit. Sepultus vo eſt in oratorio ſcī Johīs baptiſte: qd deſtructa ara apolonis ipſe cōſtruxit. Floruit circa annū dñi. quingenteſimū decimūoctauū. tpe Juſtini ſenioris.

P Atricius qui cepit circa annū dñi. cclxxx. dū ſcotoꝝ regi de chriſti paſſione pdicaret ſtās ante eū ⁊ appodiās ſe ſuper ferulā quam manu tenebat. ⁊ caſu pedi reg̃ ſuppoſuerat cū aculeo pedem pforauit. Rex vo credens ſanctū epm ex induſtria hoc facere ⁊ ſe aliter fidem xpi non poſſe ſuſcipere niſi ſimilia pro chriſto pateret̃. patienter ſuſtinuit. Sanctus hoc tandem intelligens obſtupuit ⁊ precibus regē ſanauit ac toti prouincie obtinuit. q̄ nullū venenoſum animal ibidē poſſit viuere. Qd non ſolū obtinuit. imo etiam ligna ⁊ corea illius regionis. contraria: vt dicitur: ſunt venenoſa. Quidam vir ouē conuicini ſui furatus fuerat ⁊ comederat. ⁊ cū vir ſanctus ſepius hortaret̃ ſatiſfacere furē quicūq; ille eſſet. ⁊ nullus cōpareret. dū totus populus ad eccleſiam cōueniſſet in virtute ihesu chriſti precepit vt in cuius ventrem ouis intraſſet corā omnibus balatū daret. Quod ⁊ factum eſt. ⁊ egit reus penitentiā. ⁊ alij furtis ſibi cauebant. Erat ei etiam ꝯſuetudo omnes cruces quas vidēbat deuote venerari: ſed ante quandā crucem magnā ⁊ pulcram inuiſam preterijt. A ſuis autem socijs ammonitus cur illam nō viderit ⁊ inclinauerit. Dum precibus a domino requireret cuius eſſet audiuit vocem de ſub terra. Non vidiſti qr ego hic ſepultus ſum paganus. ⁊ ſigno cruc̃ indignus. Unde fecit crucē illam abinde tolli. Cum beatus Patricius per hyberniam predicaret ⁊ fructum ibi p modicum faceret rogauit dominum vt aliquod ſignum oſtenderet per qd vel territi peniterent. Juſſu igitur domini in quodam loco circulum magnum cum baculo deſignauit. ⁊ ecce terra intra circulum ſe aperuit. ⁊ puteus maximus et profundiſſimus ibidem apparuit. Reuelatūq; eſt beato Patricio. q̄ ibi quidā purgatorij locus eſſet: in quē quiſquis vellet deſcēdere. alia ſibi penitentia non reſtaret. nec aliquod pro peccatis purgatorium ſentiret. Pleriq; autem inde nō

redirent. Et qui redirent eos a mane vſq; in ſequens mane ibidē morā facere oporteret. Multi igit̃ ingrediebantur qui decetero nō reuertebant̃. Poſt longum igit̃ temp⁹ mortuo Patricio vir qdam nobilis. noīe Nicolaus. q peccata multa cōmiſerat. cū eum delictoꝝ ſuoꝝ peniteret ⁊ purgatoriū ſancti Patricij ſuſtinere vellet. cū antea qnindecim diebus vt oēs faciebāt ſe ieiunijs maceraſſet. aperto oſtio cū claue que in quadā abbatia ſeruat̃ in predictū puteum deſcendit. ⁊ quoddā oſtium a latere ipſi⁹ inuenit. In qd ingrediens cū quoddā ibi oratoriū repperiſſet. quidā monachi albis induti. oratoriū intrauerunt ⁊ officium facientes. Nicolao dixerūt. vt conſtans eſſet. qr multa diaboli tēptamēta eum pcurrere oporteret. Cū ille pquireret. quod adiutorium cōtra hoc habere poſſet: dixerūt. Cū te penis affligi ſenſeris. protin⁹ exclama. ⁊ dic. Jheſu chriſte fili dei viui miſerere mihi peccatori. Recedentibus igit̃ predictis viris continuo aſſunt demones ⁊ vt reuertat̃ ⁊ ſibi obediat primo ſibi blandis ꝓmiſſionibus perſuadent. aſſerentes q̄ eū cuſtodient. ⁊ ad ꝓpria incolumē perducent. Sed cū eis ille nullatenus obedire vellet: protinus diuerſarū ferarum audiuit voces. pariter ⁊ mugitus. ac ſi oīa elemēta concuterent̃. Ad quod cū ille terrore horribili palpitaret. Jhū xpe fili dei viui miſerere mihi peccatori protin⁹ exclamauit. ⁊ ſtatim oīs ferarū illarū tumultus terribilis conquieuit. Ductus ē inde ad aliū locum. ⁊ ibidem adeſt demonū multitudo dicētiū ſibi. Putas q̄ manus noſtras euaſeris? nequaq̄: ſed nūc potius incipies affligi ⁊ torqueri. Et ecce quidam maxim⁹ ignis ⁊ terribilis ibidem apparuit. Dixeruntq; ei demones. Niſi nobis cōſenſeris. in illū ignem te iactabimus comburendū. Qd cum ille renueret. ipſum acceperunt ⁊ in illum ignē terribilem proiecerūt. vbi dum cruciaretur protin⁹ exclamauit. Jheſu xpe fili dei viui miſerere mihi peccatori. ſtatimq; ignis extinctus ē. Ad aliū deniq; locum ductus vidit quoſdā viros in igne viuos cremari. ⁊ laminis ferreis candētibus a demonibus vſq; ad viſcera flagellari. Alioſq; ventres habentes deorſum terrā pre dolore mordere ⁊ clamare. pce pce. quos tūc demones grauius flagellabāt. Alioſq; vidit quoꝝ mēbra ſerpentes vorabāt. ⁊ buffones ignitis aculeis eoꝝ viſcera extrahebant. Qui cū eis aſſentire nollet. in eundē ignē ⁊ penas ꝓijcitur. ⁊ eiſdem laminis ⁊ penis flagellat̃. Sed cū ille exclamaſſet. Jheſu xpe fili dei viui miſerere mihi peccatori a pena predicta ꝓtinus liberatus ē. Deinde ducit̃ ad quēdā locum. vbi hoīes in ſartagine frigebant̃. vbi rota maxima erat vncinis ferreis ignitis plena. in quibus p diuerſa mēbra hoīes erant ſuſpenſi. Que tā velociter voluebat̃ q̄ globū igneū emittebat. Poſt hoc vidit maximam domū habentem foueas metallis bullientibus plenas. In quib⁹ alij vnū pedem. alij duos habebāt. Alij ibi erāt vſq; ad genua. alij vſq; ad ventrem. alij vſq; ad pectus. alij vſq; ad collum. alij vſq; ad oculos. Sed hec oīa percurrēs. nomen dei inuocabat. Proceſſit iterū ⁊ quendā latiſſimū puteum intuetur de quo fumus horribilis ⁊ fetor intolerabilis exibat. indeq; hoīes vt ferrū candentes in modū fauillarum exibant. ſed demones eos reimpingebant: dixerūtq; ei demones. locus ille quē conſpicis eſt infernus. in quo dñs noſter beelzebub habitat. In ipſum igit̃ puteum te iactabimus ſi nobis aſſentire recuſas. Poſtq̄ autē illuc iactatus fueris. nullū inde remediū euadendi obtinebis. Quos dū ille audire contēneret. ipſum arripiētes in predictum puteū iactauerunt: qui tā vehementi dolore abſorptus ē. vt vere oblitus fuerit nomē dñi inuocare: ſ; dū ille ad ſe rediens Jheſu xpe fili dei viui

miſerere mihi peccatori exclamaſſet cor-
de, qꝛ voce nō poterat. ꝓtinus inde ille-
ſus exiuit. ⁊ omnis demonum multitu-
do tanq̄ victa euanuit. Ductus igitur
ad locum aliũ vidit quendam pontē
ſuper quem eum trāſire oportebat. Qui
quidem erat ſtrictiſſimus. ⁊ inſtar gla-
ciei politus. ⁊ lubricus ſub quo flumius
ingens ſulphureus ⁊ igneus fluebat ſu-
per quem tranſire dum ſe poſſe omnino
deſperaret: tamen recordatꝰ verbi quod
eum de tot malis eripuit: confidenť ac-
ceſſit. ⁊ vnum pedem ſuper pontem po-
nens Jheſu chriſte fili dei viui miſerere
mihi peccatori, dicere cepit. Validꝰ au-
tem clamor adeo eum terruit. vt ſubſiſte-
re vix valeret ſed predictum verbum ꝓ-
tulit ⁊ ſecurus manſit. Deinde alium pe-
dem poſuit. ⁊ eadem verba iterauit. ad
quemlibet etiam paſſum eadem verba
protulit. ⁊ ſic ſecurus tranſiuit. Cum er-
go tranſiſſet in quoddam pratum ame-
niſſimum deuenit. vbi diuerſorum flo-
rum mira ſuauitas redolebat. Et ecce
duo ſpecioſi iuuenes ei apparuerunt. q̄
ipſum vſq; ad quandam ciuitatem ſpe-
cioſiſſimam. ex auro ⁊ gemmis mirabi-
liter rutilantem perduxerunt. De cuius
porta odor mirabilis emanabat qui il-
lum adeo recreauit quod nullum dolo-
rem vel fetorem ſenſiſſe videbatur. Di-
xeruntq; ei. ꝙ illa ciuitas paradiſus eſſ;
In quam cum Nicolaus intrare vellet
dixerūt ei predicti iuuenes. ꝙ primo ad
ſuos rediret. ⁊ per loca que venerat eum
redire oportebat. Demones tamen eum
non lederent: ſed eo viſo territi fugeret.
⁊ ꝙ poſt triginta dies in pace quieſceret
⁊ tunc illam ciuitatem ciuis perpetuus
introiret. Tunc Nicolaus inde aſcen-
dens in loco per quem aſcendit ſe reſti-
tutum inuenit. ⁊ omnia omnibus que
ſibi contigerāt narrans. poſt. xxx. dies ī
dn̄o feliciter requieuit.

A Anunciatio do-

minica dicit̄. qꝛ in tali die ab angelo ad-
uentus filij dei in carnem fuit anūncia-
tus. Cōgruum enī fuit vt incarnatio-
nem filij dei precederet angelica annun-
ciatio triplici ratione. Primo ratiōe
ordinis connotandi. vt ſcꝫ ordo repara-
tionis reſponderet ordini preuaricatiō-
nis. Unde ſicut diabolꝰ temptauit mu-
lierem vt eam pertraheret ad dubitatio-
nem. ⁊ per dubitationem ad conſenſum
⁊ per conſenſum ad lapſum. ſic angelus
nunciauit virgini. vt nunciando excita-
ret ad fidem. ⁊ per fidem ad conſenſuꝫ.
⁊ per conſenſum ad concipiendum dei
filiũ. Secundo ratione miniſterij an-
gelici. qꝛ enim angelus ē dei miniſter et
ſeruus ⁊ beata virgo electa erat. vt eſſet
dei mater. congruum eſt miniſtrum do-
mine famulari. conueniens fuit vt beate
virigini annunciatio per angeluꝫ fieret.
Tertio rōne lapſus angelici reparā-
di. Quia enim incarnatio non tm̄ facie-
bat ad reparationem humani lapſus: ſꝫ
etiam ad reparationem ruine angelice.
Ideo angeli nō debuerūt excludi. Un-
de ſicut ſexus mulieris non excluditur a
cognatione miſterij incarnationis ⁊ re-
ſurrectionis. ſic etiam nec angelicus nū-
cius. Immo deus vtrūq; angelo medi-
ante nunciat mulieri. ſ. incarnationem
virgini marie. ⁊ reſurrectionem magda-
lene. Cū ergo virgo beata a tertio an-
no etatis ſue vſq; ad quartūdecimū an-
num in templo cum alijs virginibus ex-
titiſſet. ⁊ votū de ſeruanda caſtitate emi-
ſiſſet. niſi deus aliter diſponeret. eā Jo-
ſeph deſponſauit. domino reuelante. et
Joſeph virga frondente. ſicut in hiſto-
ria de natiuitate beate virginis plenius
continetur. ⁊ in bethleem vnde oriundꝰ
erat neceſſaria nuptijs prouiſurus iuit.
Ipſa v̄o in nazareth in domuꝫ parentū
rediJt. Nazareth interp̄tatur flos. Un-
de dicit Bern̄. ꝙ flos naſci voluit de flo-
re in flore. ⁊ floris tempore. Ibi igit̄ ei
angelus apparuit ⁊ ipſam ſalutauit di-

cens. Aue gratia plena dominus tecuꝫ
benedicta tu in mulieribus ⁊ benedictꝰ
Bern̄. inuitat nos ad Marie ſalutatio-
nem. Gabrielis exemplũ. Johannis tri-
pudium ⁊ reſalutationis lucrum. Sed
hic primo videndum eſt. quare dominꝰ
matrē ſuam voluit deſponſari? Super
hoc aſſignat Bern̄. tres rationes: dicēs.
neceſſario deſponſata ē Maria Joſeph
qm̄ per hoc miſteriuꝫ a demonibus ab-
ſconditur. ⁊ a ſpōſo virginitas compro-
batur. ⁊ virginis tam verecundie q̄ fa-
me prouidetur. Quarta ratio eſt. vt ab
omni gradu mulieris obprobrium tol-
leretur. ſcꝫ a coniugatis. virginibus ⁊ vi-
duis. Unde ipſa virgo in hoͦ triplici ſta-
tu fuit. Quinta ratio vt viri miniſterio
vteretur. Sexta vt matrimonij bonum
comprobaret. Septima vt per viruꝫ ge-
nealogie ſeries texeretur. Dixit ergo an-
gelus. Aue gratia plena. Bern̄. In vē-
tre gratia deitatis in corde gratia carita-
tis. in ore gratia affabilitatis. in manibꝰ
gratia miſericordie ⁊ largitatis. Idem.
Vere plena gratia. qꝛ de plenitudine eiꝰ
capiunt vniuerſi. captiui redemptioneꝫ.
triſtes conſolationem. peccatores veniā
iuſti gratiam. angeli leticiam. deniq; to-
ta trinitas gloriam. filius hominis hu-
mane carnis ſubſtantiam.

Dominus tecum. dominus pater te-
cum qui genuit quem concipis. ⁊ domi-
nus ſpiritusſanctus de quo ꝯcipis. ⁊ do-
minus filius tecum quem carne tua in-
duis. ſicut dicit Bern̄.

Benedicta tu in mulieribus. i. ſuper
omnes mulieres. qꝛ. ſ. eris mater. virgo
mater. ⁊ mater dei. Triplici maledi-
cto mulieres ſubiecte erant. ſ. maledicto
obprobrij. maledicto peccati. ⁊ maledi-
cto ſupplicij. Maledicto obprobrij q̄
ad non concipientes. Un̄ dixit Rachel
Abſtulit deus obprobrium meuꝫ. Ma-
ledicto peccati quo ad concipiētes. Un̄
ps. Ecce in iniquitatibus cōceptus ſuꝫ:
⁊ in peccatis cōcepit me mat̄ mea. Ma-
ledicto ſupplicij quo ad parturiētes. Un̄
Gen̄. in dolore paries ⁊c̄. Sola autē vir-
go Maria bn̄dicta eſt inter oēs mulie-
res. cuiꝰ virginitati fecunditas additur.
⁊ fecunditati in conceptu ſanctitatis. et
ſanctitati in ꝑtu iocūditas. Dicit̄ ḡ gra-
tia plena ſicut dicit Bern̄. ꝓpter q̄tuor
que fulſerūt in eius mēte. q̄ fuerunt de-
uotio humilitatꝭ reuerētia pudorꝭ. ma-
gnitudo credulitatis martiriuꝫ cordis.

Dicitur dn̄s tecum. ꝓpter alia qua-
tuor que ei fulſerūt de celo ſicut idē di-
cit. q̄ ſunt Marie ſanctificatio. angelica
ſalutatio. ſpūſſancti ſuperuētio. filij dei
incarnatio. Dicit̄ etiam bn̄dicta tu
in mulieribꝰ. ꝓpter alia quatuor. que ſi-
cut idem dicit fulſerūt in eiꝰ carne. qꝛ ſcꝫ
fuit v̄ginitatis p̄miceria. ſine corruptio-
ne fecūda. ſine grauedine grauida. ⁊ ſi-
ne dolore puerpera. Que cū audiſſet tur-
bata ē in ſermone eiꝰ ⁊ cogitabat q̄lis eſ-
ſet iſta ſalutatio. Hinc apparet laus bea-
tiſſime v̄ginis in auditu. in affectu ⁊ co-
gitatu. In auditu laudat̄ modeſtia. qꝛ
audit ⁊ tacet. In affectu verecundia. vn̄
turbata ē. In cogitatu prudentia. Tur-
bata eſt autē de angeli ſermone non de
eius viſiōe qm̄ beata virgo angelos ſe-
pe viderat. ſed nūq̄ talia loquentes au-
dierat. Petrꝰ rauen̄. Venerat inquit an-
gelus blandus in ſpē: ſed in ſermone ter-
ribilis. vn̄ quā leniter ſollicitauit viſus
nimium turbauit audiens. Bern̄. Qꝛ
turbata eſt fuit verecūdie virginalis ꝙ
non perturbata. fortitudinis. ꝙ tacuit
⁊ cogitauit prudentie diſcretionis. Et
tunc angelus confortans eā: dixit. Ne ti-
meas Maria inueniſti enī gratiā apud
dominum. Bern̄. Quam gratiam? dei
⁊ hoīum pacē. mortis deſtructioneꝫ vite
reparationē. Ecce concipies ⁊ paries fi-
liũ ⁊ vocabis nomē eiꝰ iħm. i. ſaluatorē
qꝛ ſaluũ faciet pplꝫ ſuũ a pctis eoꝝ. Hic
erit magnꝰ ⁊ filius altiſſimi vocabitur.
Bern̄. hoc eſt. Ille qui eſt magnus deꝰ.
futurꝰ eſt magnꝰ. ſ. magnꝰ hō. magnꝰ do-

ctor. magnus propheta. Dixit aūt Ma-
ria ad angelum. Quō fiet iſtud? qm̄ vi-
rum non cognoſco. i. me non ꝓpono co-
gnituram. ⁊ ita fuit virgo mente. carne.
ꝓpoſito. Sed ecce maria interrogat. ⁊ q̄
interrogat: dubitat. cur ergo ſolꝰ zacha-
rias plagā taciturnitatis incurrit. Sup
hoc Petrus rauennēſis aſſignat quattu-
or rōnes: dicēs. Ille pectoꝝ cognitor. nō
verba ſed corda ꝑuidit. non quid dixe-
rint. ſ3 quid ſenſerint. iudicauit. Erat
eni interrogantiū cauſa diſſilis ⁊ ſpēs ꝑ-
uerſa. Hec cōtra naturā credidit: ille du-
bitauit ꝓ natura. Hec integre ordinez
querit. ille que deus vult fieri. non poſſe
ꝑſcribit. Ille impellentibus exēplis non
aſcendit ad fidē: hec ſine exemplo ꝑcur-
rit ad fidē. Hec miratur de partu virgi-
nis. ille de conceptu diſputat coniugali
Non ḡ hec dubitat de facto. ſed moduz
querit ⁊ ordinem. Nā cuz triplex ſit mo-
dus cōcipiendi. ſ. naturalis. ſpūalis. et
mirabilis. qui iſtoꝝ concipiat ſciſcitatur
Et reſpondēs angelus dixit ei. Spiritꝰ
ſanctꝰ ſupueniet in te: qui ipſum tuū cō-
ceptum efficiet. Vn̄ ⁊ dicit de ſpiritu ſan-
cto ꝯceptus: ⁊ hoc ꝓpter quattuor rōnes.
Primo ꝓpter oſtenſionē eximie caritatꝭ
vt. ſ. oſtēdat ꝙ ineffabili dei caritate ver-
bum dei caro factū eſt. Joh. iij. Sic deꝰ
dilexit mundum ⁊c. ⁊ hec rō eſt magi-
ſtri ſententiarū. Scd̄o ꝓpter oſtenſionē
gratie abſq3 meritis. vt per hoc qd̄ dicit
conceptus de ſpiritu ſancto. oſtendat ꝙ
ſit ex ſola gratia. quā nulla hoīu3 ꝑceſſe-
rūt merita. ⁊ hec ē rō Augꝭ. Tertio ꝓpt
virtutē operatiōis. q2. ſ. operatiōe ⁊ vir-
tute ſpiritus ſancti cōceptus ē. ⁊ hec ē ra-
tio Ambro. Quarto ꝓpter motiuū con-
ceptionis. ⁊ hec eſt rō Hugo. de ſancto
victore. Motiuū vt ait ad conceptionez
naturalē ē amor viri in mulierē ⁊ amor
mulieris in virū. Sic in virgine inquit
q2 in eius corde amor ſpūſſancti ſingu-
lariter ardebat. ideo in carne eius amor
ſpūſſancti mirabilia faciebat.

Et virtꝰ altiſſimi obumbrabit tibi]
hoc ſm̄ glo. ſic exponit. vmbra a lumie
⁊ corpore obiecto ſolet formari. ⁊ virgo
ſicut ⁊ purus hō plenitudinē diuinitatꝭ
capere nequibat: ſed virtꝰ altiſſimi obū-
brauit dū in ea incorporea lux diuinita-
tis. corpus ſuſcepit humanitatis. vt ſic
poſſit deum pati. Hanc expoſitionē vi-
det tangere Bern̄. qui ſic ait. Quia deꝰ
ſpūs eſt. nos vō vmbra corporis ſui: tem-
perauit ſe nobis vt ꝑ obiectum viuifice
carnis. videamꝰ verbuz in carne. ſolē in
nube. lumen in teſta. cereū in laterna. q̄ſi
di. Illū modū quo de ſpū ſancto conci-
pies. dei virtꝰ xp̄s in ſuo ſecretiſſimo cō-
ſilio obūbrando occultabit. vt ſibi tātū
notum habeat ⁊ tibi. Ac ſi dicat quid a
me queris qd̄ in te mox experieris? Sci-
es. ſcies. ⁊ feliciter ſcies. ſed illo doctore
quo autore. Ego nūciare miſſus ſū vir-
ginalē cōceptū. non creare. Vel obūbra-
bit. i. a vitioꝝ eſtu refrigerabit.

Et ecce Elizabeth cognata tua ⁊c.
Ecce dicit vt oſtēdat hoc eē magnū. no-
uū ⁊ vicinū. Quattuor de cauſis cō-
ceptus Elizabeth Marie nunciat ſm̄
Bern̄. Prima ē cumulꝰ leticie. Scd̄a ꝑ-
fectio ſcīe. Tertia ꝑfectio doctrīe. Quar-
ta obſequium miſericordie. dicit eni ſic
Jō ſterilis cognate cōceptus marie nun-
ciat: vt dū miraculum miraculo addit
gaudio gaudiu3 cumulet. Vel ideo. q2
ꝑfecto decebat vt verbū mox diuulgan-
dū vbiq3. ſciret priꝰ virgo ꝑ angelum q̄
audiret ab hoīe. ne mater dei cōſilijs fi-
lij videret āmota. ſi eoꝝ que in terris ta3
prope geruntur. remāſiſſet ignara. Vel
iō potius vt dū tūc ſaluatoris nunc pre-
curſoris edocetur aduentꝰ rerum tēpus
⁊ ordinē tenens. Ipſa poſtmodū meliꝰ
ſcriptoribus atq3 ꝑdicatoribꝰ referet ve-
ritatē. Vel ideo vt audiens vetulam et
grauidā cognata3: cogitet iuuencula de
obſequio. vt ſic paruulo ꝓphe det locus
obſequendi dn̄o. ⁊ mirabilius miraculū
fiat de miraculo. Ite3 Bern̄. Da virgo

reſponſum feſtinanter. O dn̄a rn̄de vbū
⁊ ſuſcipe verbū. ꝓfer tuū ⁊ ſuſcipe diui-
nū. emitte tranſitoriū ⁊ amplectere ſem-
piternū. ſurge. curre. aperi. ſurge ꝑ fidē.
curre ꝑ deuotionē. aperi ꝑ ꝯſenſionē.
Tūc Maria expanſis manibꝰ ⁊ ocu-
lis ad celū leuatꝭ ait. Ecce ancilla dn̄i fi-
at mihi ſm̄ verbum tuū. Bern̄. alijs in
ore. alijs in aure. alijs in manu verbum
dei factū fuiſſe memorat. Maria aute3
factū ē in aure ꝑ angelicā ſalutationē. in
corde ꝑ fidē. in ore ꝑ ꝯfeſſionē. in manu
ꝑ ꝯtactionē. in ventre per incarnationē. in
gremio ꝑ ſuſtētationē. in brachijs ꝑ ob-
lationē. Fiat mihi ſm̄ vbū tuū. Bern̄.
Nolo vt fiat mihi aut dclamatorie ꝑdi-
catū. aut figuralit ſignificatū. aut imagi-
natorie ſomniatū. ſ3 ſilent inſpiratū. ꝑ-
ſonalit incarnatū. corporalit inuiſcera-
tū. Statiq3 filiꝰ dei in vtero illiꝰ cōceptꝰ
eſt. ꝑfectꝰ deus: ꝑfectus hō. ⁊ in ipſa pri-
ma die cōceptiōis tante ſapiētie ac potē-
tie extitit. qnte i. xxx. anno fuit. Tūc
ſurgēs Maria abijt in mōtana ad Eli-
zabeth. ⁊ cū eā ſalutaſſet. Johēs in eius
vtero exultauit. glo. Quia lingua non
poterat aīo exultāte ſalutat. ⁊ ſue precur-
ſionis officiū inchoat. Fuit autē in eius
obſequio tribꝰ menſibꝰ donec Johēs na-
ſceret. quē manibꝰ ſuis de terra leuauit.
ſicut i libro iuſtoꝝ legit. In hac die
vt dicit: ꝑ multa tēporū curricula deus
multa opatus ē. Que qdā egregijs vſi-
bus ſic declarauit. Salue feſta dies que
vulnera nr̄a coerces. Angelꝰ ē miſſus ē
paſſus. ⁊ in cruce xp̄s. Eſt Adā factꝰ. et
eodē tpe lapſus. Ob meritu3 decime ca-
dit Abel fratꝭ abeſſe. Offert Melchiſe-
dech Yſaac ſupponit aris. Eſt decolla-
tur xp̄i baptiſta beatꝰ. Eſt Petrꝰ ereptus
Jacobꝰ ſub herode ꝑēptꝰ. Corpora ſan-
ctoꝝ cū xp̄o multa reſurgūt. Latro dul-
ce tn̄. ꝑ xp̄m ſuſcipit amē. Miles q̄-
dā diues ac nobilis ſeclo abrenūciauit.
⁊ ordinē ciſtercien̄. itrouit. ⁊ q2 lr̄as ne-
ſciebat erubeſcētes monachi tā nobilē ꝑ-
ſonā int laycos deputari. dederūt ei ma-
giſtrū ſi forte modicū addiſcē poſſet. et
ſub hac occaſiōe int monachos ꝑmanēt
Sed cū diu cū mḡro fuiſſ3. ⁊ nihil oīno
ꝑter hec duo vocabula Aue maria di-
ſcē potuiſſet. hec tāquide retinuit. vt q̄-
cūq3 deābularet. qcqd ageret ea icеſſant
ruminaret. Tādē morit ⁊ in cimiterio
cū alijs fratribꝰ ſepelit. Et ecce ſup eius
tumulū ſpecioſū excreſcit liliū. ⁊ qd̄ libet
foliū aue maria lr̄is aureis hēbat inſcri-
ptū. Currētes oēs ad tā grāde ſpectacl'm
terrā de tumulo effoderūt. ⁊ radicē filij
de ore defuncti ꝓcedē reperierūt. Intel-
lexerūt ḡ cū q̄nta deuotiōe illa duo ver-
ba dixerat. quē dn̄s tāti honore ꝓdigij
illuſtrauit. Quidā miles qd̄ dā i cōi
via caſtru3 habebat. ⁊ oēs trāſeūtes ſine
miſeratione aliq̄ ſpoliabat vginē tn̄ ma-
trē dei q̄tidie ſalutabat. nec ꝓ aliquo im-
pedimēto emergente ab ipſa ſalutatione
aliq̄ die ceſſare volebat. Accidit autem
vt qdā vir religioſus ⁊ ſanctꝰ inde trāſi-
tū faceret. ⁊ ipſum ꝑdictꝰ miles ꝯtinuo
expoliari iubēt. Vir autē ſanctꝰ rogauit
ꝑdones vt ipſū ad dn̄m ſuū deducāt. q2
ad ipſū h3 ſecreta q̄ ꝑferat. Adductꝰ aūt
rogauit militē vt oēs de familia ſua i ca-
ſtro ꝯgregari facēt. vt eis vbū dn̄i predi-
caret. Cū autē ꝯgregati fuiſſent. Ille ait
Neq̄q̄ hic eſtis oēs. ſed aliqs adhuc de-
eſt. Cui cū oēs ſe ibidem eē aſſererēt: aie-
bat. Diligent ꝑquirite ⁊ aliquē inuenie-
tis abeſſe. Tūc vnꝰ exclamans: dixit. qm̄
ſolꝰ illuc camerariꝰ nō veniſſet. Ille aūt
dixit. Vere ipē ē q ſolꝰ deeſt. Pro eo igit
cito mittit ⁊ in mediū deducit. Cū aūt
virū dei vidiſſet reuolutis terribilit ocu-
lis caput inſtar inſani agitabat. nec ꝓpiꝰ
accedē audebat. Vir aūt ſctūs dixit ei.
Adiuro te ꝑ nomen dn̄i nr̄i ihū xp̄i. vt
qs ſis nobis ediſſeras ⁊ ob quā cām huc
venerꝭ palā ꝑdas. Cui ille rn̄dit. Heu
adiuratꝰ ꝓdē cogor inuitꝰ. Ego eni nō
ſū hō. ſ3 demō q formā hoīs accepi. xiiij
annis cū hᵒ milite ſic ꝑmāſi. Nā nr̄ ꝑn-
ceps me huc miſit vt die3 in q̄ iſ ſue ma-
rie ſalutationē nō diceret diligētiꝰ obſer-

narē. vt in eū poteſtate accepta ipſuʒ cō=
tinuo ſtrangularē. ⁊ ſic in malis operibꝰ
vitā finiens nr̄ eēt. Quacūqȝ enī die illā
ſalutationē dicebat in eū poteſtatem ha
bere non poterā. Ecce autē de die in diē
diligentius obſeruaui. ⁊ nullū diē quin
eā ſalutauerit p̄termiſit. Hec miles au
diens. vehementē obſtupuit. ⁊ ad pedes
viri dei ſe ꝓijciens. veniaȝ poſtulauit. ⁊
in melius deinceps vitaȝ mutauit. Uir
aūt ſanctus dixit demoni. Precipio tibi
demō in noīe dn̄i nr̄i iheſu xp̄i. vt hinc
abſcedas. ⁊ talē hactenus locū poſſide=
as. vbi nulli glorioſam dei genitricē in=
uocanti nocere p̄ſumas. Hec iuſſa vir
dei dedit ⁊ demon abſcedens euanuit. ⁊
miles virū ſanctum cum reuerentia ⁊ gra
tiarū actione liberū abire permiſit.

Rome celebratur

natalis ſancti Thimothei qui ab
anthiochia romā veniēs ſub Melciade
papa. a Siluestro p̄ſbytero q̄ poſtea epi
ſcopus vrbis effectꝰ ē. ſuſceptus ē hoſpi=
tio. qđ facere tūc xp̄is etiā ipſi pontifices
formidabāt. Silueſter vō nō ſolum ho=
ſpitio eū recepiſſe gaudebat. ſed etiaȝ ti=
more abiecto tā vitam ꝙ doctrinaȝ eius
laudabat. Qui p̄ vnum annū ⁊ menſes
tres docens xp̄i veritatē. cū multi per eū
populi ꝯuerſi fuiſſent. dignus martirio
cētus a populo paganoꝝ. ⁊ traditꝰ Tar=
quinio vrbis p̄fecto. tormētis plagaruȝ
⁊ carceris longa cuſtodia maceratꝰ. Cū
ſacrificare noluiſſȝ ydolis quaſi bonus
athleta dei. tertio ceſus īter homicidas
decollatus ē. Quē ſanctus Silueſter no
cte ad domū ſuā tulit. ibiqȝ ſctm̄ Mel=
ciadem ep̄m venire fecit. Qui cuȝ oībus
preſbyteris ⁊ dyaconibus p̄ totam noctē
in laudibus permanēs. eius martirium
dedicauit. Quedā autē chriſtianiſſima
mulier noīe Theone in orto ſuo iuxta
ſepulcrū Pauli apl̄i. rogauit memora=
tum papā vt ſuo ſumptu ſepulcrū edifi
cans. ſancti Thimothei corpꝰ exciperet.
Qđ factuȝ placuit oībus xp̄ianis. vt hu=
ius noīs martir. i. Thimotheus Paulo
aplo ꝓ eo qm̄ diſcipulum quondā ha=
buit in ſepultura adhereret.

Paſſio chriſti fu

it ex dolore amara. ex illuſiōe
deſpecta. ⁊ ex vtilitate multi=
plici fructuoſa. Dolor autē cauſabatur
ex quinqȝ.

Primo ex eo ꝙ ipſa

paſſio fuit ignominioſa. ⁊ hoc ꝓpt̄ igno
minioſum locū. q2 in caluaria vbi male
factores puniebanť. ꝓpt̄ ignominioſuȝ
ſuppliciū. q2 morte turpiſſima condēna
tus eſt. Crux enī ſuppliciū erat latronū
⁊ lȝ crux tunc eſſȝ multe ignominie nūc
eſt imenſe glorie. Uñ Augu. Crux que
erat ſuppliciū latronum. nunc trāſit ad
frontes imperatoꝝ. Si tantum honoreȝ
deus cōtulit ſupplicio ſuo quantū ꝯfert
ſeruo ſuo ꝓpter ignominioſum conſor=
tium. q2 cum ſceleratis deputatus ē. i.
cum latronibꝰ qui p̄mo erant ſcelerati.
ſed poſtea vnus cōuerſus eſt. ſ. Diſmas
qui erat a dextris. ſicut dicitur in euange=
lio Nicodemi. ⁊ alius dānatꝰ. ſ. geſmas
q̄ erat a ſiniſtrꝭ. Uni ergo dedit regnuȝ.
alteri dedit ſuppliciū. Ambro. Autor
pietatis in cruce pendens in ſecularibus
negocijs officia diuidebat. p̄ſecutionem
apl̄is. pacē diſcipulis. corpꝰ iudeis. patri
ſpm̄. virgini paranimphū. latroni para=
diſum. peccatoribus infernū. crucē chri=
ſtianis penitentibus cōmendabat. Ec=
ce teſtamētū qđ fecit xp̄s. ī morte pēdēs
in cruce. Scđo ex eo ꝙ fuit iniuſta. q2
pctm̄ nō fecit. ⁊ nō ē inuentꝰ dolus ī ore
eiꝰ. ⁊ iō q̄ venit īdigne pena dolēda ve=
nit. De tribꝰ enī iniuſte p̄cipue eū accu=
ſabant. videlȝ ꝙ tributū reddi ꝓhibe=
bat. q2 ſe regē dicebat. ⁊ q2 ſe filiū dei di=
cebat. Cōtra has tres accuſationes dici=
mus in paraſceue. ī p̄ſona ſaluatorꝭ tres
excuſationes. pplē meꝰ ⁊c̄. vbi exprobrat
xp̄s tria bn̄ficia eis collata. ſ. liberationē
ab egypto. regimē ī deſerto. plātationē vi=

nee ī loco optīo. q. d. xp̄s. Accuſas me đ
redditiōe tributi. potiꝰ grās agē debēs.
q2 liberaui te a tributo. Accuſas me. q2
me dixi regē. potiꝰ grās agē debēs. q2 re=
gulariť paui te ī deſerto. Accuſas. q2 me
filiū dei dixi. potiꝰ grās agē debueras. q2
te in vineā meā elegi ⁊ in loco optīo plā=
taui. Tertio ex eo ꝙ fuit ab amicꝭ. to=
lerabilior enī eēt dolor ſi pateretur ab his
q̄ aliq̄ de cā debēnt eē eiꝰ inimici. Uel ab
his q̄ eſſent alieni vel extnei. Uel ab his
q̄bus aliq̄ incōmoda intuliſſet. ſed tm̄
patiť ab amicis. i. ab his q̄ deberēt eē ſui
amici. Itē a primis. i. ab his đ quoꝝ ſtir
pe natꝰ ē. De his duobus dī in p̄s. amici
mei ⁊ ꝓximi mei ⁊c̄. Job. xix. noti mei
q̄ſi alieni receſſerūt a me. Itē ab his q̄=
bus multa bōa ꝯtulerat. Joh. viij. Mul
ta bona opatꝰ ſū vobis. Bern̄. O bone
ihū ꝙ dulciť cū hoībꝰ ꝯuerſatꝰ es. ꝙ ma=
gna ⁊ abūdātiſſima largitꝰ eis es. ꝙ du=
ra ⁊ aſpa ꝓ eis paſſus es. dura verba. du
riora vbera. duriſſima crucis tormenta
Quarto ex rōne teneritudis corporꝭ.
Uñ in figura xp̄i de dauid dī. ij. Reg.
penul. ipſe ē q̄ſi tenerrimꝰ ligni vmiculꝰ.
Bern̄. O iudei lapides eſtis. ſed lapidē
pcutitis molliorē. de quo reſonat tinitꝰ
pietatis ⁊ ebulit oleū caritatꝭ. Itē Hie
roꝰ. Traditꝰ ē ihs militibꝰ verberandꝰ. ⁊
illud ſctiſſimū corpꝰ pectuſqȝ dei capax
flagella ſecuerūt. Quinto ex eo ꝙ fuit
vlis. q2 p̄ oēs ptes ⁊ oēs ſenſus. Primo
enī fuit h̄ dolor in oculis. q2 lacrimatꝰ ē
ſicut dī ad Heb. v. Bern̄. Aſcēdit in al
tū vt longiꝰ audiretur fortiť clamabat vt
nullꝰ excuſaretur clamori lacrias addidit
vt hō cōpateretur. Alꝭ etiā his lacrias fu=
dit. ſ. in reſuſcitatōe Lazari ⁊ ſup ihrlm
Itaqȝ p̄me lacrime fuerūt amoris. vñ ⁊
q̄dā cū vidiſſent eū lacrimantē dixerūt.
ecce q̄mō amabat eū. Scđe fuerūt cōpaſ=
ſiōis. ſȝ he tertie fuerūt doloris. Scđo
fuit ī auditu cū ei. ſ. obpbria ⁊ blaſphe
mie irrogate ſunt. Xp̄s enī ſpāliť q̄tuor
habuit in quibꝰ obprobria ⁊ blaſphemi
as audiuit. Habuit enī excellētiſſimam
nobilitatē q2 q̄tum ad diuinā nām fuit
eterni regꝭ filiꝰ: ⁊ q̄tū ad humanā de re=
gia ſtirpe genitꝰ. ita etiā inq̄tuȝ hō fuit
rex regū. ⁊ dn̄s dn̄antiū. Habuit infal=
libilē veritatē. q2 ipſe eſt via. veritas ⁊ vi
ta. vñ de ſe iteꝝ dicit. ſermo tuꝰ veritas ē
Filiꝰ enī ē ſermo ſiue vbū p̄ris. Habuit
inſupabilē ptātē. q2 oīa p̄ ipſuȝ facta ſūt
⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Habuit in=
ſup ſingularē bonitatē. q2 nemo bonꝰ ni
ſi ſolꝰ deꝰ. In his xp̄s audiuit obpro
bria ⁊ blaſphemias. Primo q̄dē q̄ ad no
bilitatē. Math. xiij. None h̄ ē filius fa=
bri nōne mr̄ eius dī maria ⁊c̄. Scđo
quo ad ptātē. Math. xij. h̄ non eijcit de=
mōia niſi in p̄ncipe demonū. Itē Ma=
thei. xxvij. Alios ſaluos fecit ſeipſuȝ nō
pōt ſaluū facē. Ecce dicūt ipm̄ ipotetē.
cū tm̄ adeo potēs extiterit. ꝙ p̄ſecutores
ſuos ſola voce ꝓſtrauit. Nā cum inter=
rogaſſet. quem queritis? ⁊ illi reſpōdiſ=
ſent iheſum nazarenum. vt ergo ipſe di=
xit: ego ſum: abierunt retrorſum ⁊ cōti=
nuo ceciderunt in terram. Augꝰ. Una
vox turbam odijs ferocem armis terribi
lem. ſine vllo telo percuſſit. repulit. ſtra=
uit virtute latentis diuinitatis: quid iu
dicaturus faciet qui iudicandus hoc fe=
cit? quid regnaturus poterit. qui mor=
turus hoc potuit. Tertio quo ad veri=
tatem. Joh. viij. Tu de teipſo teſtimo=
nium perhibes. teſtimonium tuum nō
eſt verum. Ecce q2 dicunt eum menda
cem. cum tamen ipſe ſit via veritas ⁊ vi
ta. Hanc veritatem pilatus ſcire vel au=
dire non meruit. q2 ipſum ſm̄ veritateȝ
non iudicauit. Inchoauit quippe iu=
diciū a veritate: ſed non in veritate per=
māſit. ⁊ iō de vitate q̄ōnē meruit ichoa
re. ſȝ nō meruit ſolōneȝ audire. Rō aliq̄
ē ſm̄ Aug. q̄re ſolōnē nō audiuit. q2 cū
illā q̄ōnē feciſſet. ſubito venit illi in men
tem cōſuetudo iudeoꝝ qua ſolebat vnꝰ
dimitti in paſcha. ⁊ ideo ſtatim exijt ⁊ ſo
lutionem non expectauit. Tertia ratio
eſt ſm̄ Criſoſt. quia ſciebat ꝙ queſtio
tam difficilis indigebat multo tempore

⁊ multa diſcuſſiõe. ⁊ ipſe ad liberationē
xpi ꝯperabat. ⁊ iõ ſtatim exiuit. Legiť eñ
in euãgelio Nicodemi ꝙ cũ pilat⁹ iħm
interrogaſſet qd ē veritas. Jħus ei rñdit.
veritas de celo ē. Et pilat⁹. In terris nõ
ē veritas. Dicit ei Jħs. Quõ põt veritas
eē in ťris q̄ iudicať ab his q̄ ptãtē hñt in
ťris. Quarto quo ad boĩtatē dicebãt
eni ipſũ eē pctõrē in corde. Joh. ix. Nos
ſcim⁹ q꞉ h̄ hõ pctõr eſt. ſeductorē eē in ſer
mone. Lu. xxiij. cõmouit populũ docēs
ꝑ vniuerſã iudeã. incipiēs a galilea vſq꞉
huc. legis preuaricatorē in ope. Joh. ix.
nõ ē hic hõ a deo q̄ ſabbatũ nõ cuſtodit
Tertio fuit in adoratu. q꞉ magnũ fe.
torez ſentire potuit in loco caluarie. vbi
erãt corpora fetida mortuoꝝ. Vñ dĩ in
ſcolaſtica hiſtoria. ꝙ caluaries ꝓprie eſt
os capitis humani nudũ. vñ ⁊ q꞉ ibi de=
collabanť rei ⁊ multa oſſa capitũ ibi aſp
ſa erãt. dicebať caluarie loc⁹ vel caluaria=
rũ. Quarto fuit in guſtu. vñ cũ clama
ret: ſitio. dederũt ei acetũ cũ mirra ⁊ fel=
le mixtuz. vt ex aceto citi⁹ moreretť. ⁊ ipſi
cuſtodes a cuſtodia citi⁹ liberarenť. Dĩ
etiã crucifixos citius mori ſi acetũ bibãt
⁊ ex mirra patereť olfact⁹. ⁊ ex felle guſt⁹.
Aug⁹. ꝓ mero repleť ſinceritas aceto.
inebriať felle dulcedo. adduciť innocen=
tia ꝓ reo moriť vita ꝓ mortuo. Quĩ
to fuit in tactu. q꞉ in oĩbus ptib⁹ corpo=
ris a plãta pedis vſq꞉ ad verticē nõ fuit ĩ
eo ſanitas. De hoc autē q̄liť in oĩb⁹ ſenſi
bus dolorē habuit. dicit Berñ. Caput
angelicis tremebundũ ſpiritib⁹. deſitate
ſpinarũ pũgiť. facies pulcra p̄ filijs ho=
minũ. ſputis iudeoꝝ deturpať. oculi lu
cidiores ſole. caligant in morte. aureſq̄
audiũt angelicos cãtus audiũt pctõrũ
inſult⁹. os qđ docet angelos. felle ⁊ ace=
to potať. pedes quoꝝ ſcabelluz adorať
qm̃ ſctm̃ eſt. cruci clauo affiguntť. man⁹
q̄ formauerũt celos ſũt in cruce extenſe ⁊
clauis affixe. corp⁹ v̄berať. latus lãcea ꝑ
forať. Et qd plura: nõ remãſit in eo ni
ſi lingua vt ꝓ pctõrib⁹ exoraret. ⁊ matrē
diſcipulo cõmendaret.

Secundo ei⁹ paſſio

fuit ex illuſiõe deſpecta. Quatuor eni vi
cib⁹ fuit ſibi illuſũ. Pũo ĩ domo An=
ne vbi recepit ſputa. alapas. velationem
oculoꝝ. Berñ. Vultũ tuũ bõe Jħu de
ſiderabilē. in quē deſiderãt angeli ꝓſpi
cere: ſputꝭ inquinauerũt. manib⁹ ꝑcuſſerũt
velo ꝓ deluſiõe operuerunt. nec amaris
vulnerib⁹ pepcerũt. Scđo ĩ domo he=
rodis q̄ eũ fatuũ ⁊ nõ ſane mentis exiſti
mãs. ex eo ꝙ nullũ ab eo rñſum hr̃e po=
terat. ꝓ deriſiõe eum veſte alba induit.
Berñ. Tu hõ es ⁊ hēs ſertũ de florib⁹.
⁊ ego deus hēo coronã de ſpinis. tu hēs
cirothecas in manibus ⁊ ego hēo claues
defixos. tu in albis veſtib⁹ tripudias. et
ego ꝓ te deriſus fui ab herode in veſte
alba. tu tripudias cũ pedib⁹. ⁊ ego labo=
raui cum meis pedib⁹. tu in choreis bra
chia extēdis in modũ crucis in gaudiũ
⁊ ego mea in cruce extēſa habui ĩ obpro
briũ. Ego in cruce dolui. ⁊ tu ĩ cruce ex
ultas. tu hēs lat⁹ apertũ ⁊ pect⁹ in ſignũ
vane glorie ⁊ ego lat⁹ effoſſũ habui ꝓ te
tñ reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiã te. Sꝫ
q̄re dñs tpe ſue paſſiõis corã herode pi=
lato ⁊ iudeis ſic tacebat. huius triplex ē
rõ. Prima rõ ē. q꞉ non erãt digni audire
ſuã reſponſionē. Scđa q꞉ Eua peccaue=
rat ꝑ loq̄citatē. ⁊ iõ xpus voluit ſatiſfacē
ꝑ taciturnitatē. Tertia. q꞉ q̄cq̄d reſpon
debat totũ calũniabanť ⁊ deꝑuabant.
Tertio ĩ domo pilati vbi milites cla
midē coccineã circũdederũt ei. arũdinē
in manũ dederunt. ⁊ coronã ſpineã ſup
caput eius poſuerunt. ⁊ genu flexo dice
bãt. aue rex iudeoꝝ. Illa autē ſpinea co=
rona dĩ fuiſſe de iuncis marinis. quorũ
acies nõ min⁹ ſpina dura ē ⁊ penetratiua
vñ ⁊ ſanguinē de capite crediť illa coro=
na ſpinea extraxiſſe. Vñ Berñ. caput il
lud diuinũ multiplici ſpinaruz deſitate
vſq꞉ ad cerebꝝ ꝯfixũ eſt. De aĩa ſunt tres
opiniones. vbi. ſ. aĩa ꝓncipalem habeat
ſedē. ſ. vel in corde ꝓpter illud. de corde
exeũt cogitatiões male ⁊c̃. vel in ſangui

ne ꝓpť illud. Leuiť. aĩa oĩs carnis in ſan
guine ē. vel in capite ꝓpter illud. Incli=
nato capite tradidit ſpm̃ ⁊c̃. Hãc tripli=
cē opinionē iudei ſaltē ipſo facto viden=
tur ſciuiſſe. Naz vt eius aĩam a corpore
auellerēt. q̄ſierũt ipſam in capite cũ ſpi=
nas vſq꞉ ad cerebrũ infixerũt. q̄ſierunt ĩ
ſanguine. cũ eius venas in manib⁹ ⁊ pe=
dibus aperuerũt. q̄ſierũt in corde cũ ei⁹
latus pforauerũt. Cõtra has tres illuſio
nes in paraſceue p̄mittim⁹ añ reuelatio=
nē crucꝭ tres adorõnes: dĩ. Agyos ⁊c̃. q̄ſi
ter honorantes. ter illuſum ꝓpť nos.
Quarto in cruce. Math. xxvij. ꝓncipes
ſacerdotũ illudētes cũ ſenioribus ⁊ ſcri=
bis dicebãt. ſi rex iſrael eſt deſcēdat nũc
de cruce ⁊ credamus ei. Berñ. ſup hunc
locũ. interĩ patientiã magis exhibet hu=
militatē cõmēdat. obediētiã implet. cari
tatē ꝑficit. In his nēpe v̄tutũ gēmis q̄=
tuor crucis cornua ornanť ⁊ ſupeminen
tior caritas. a dextrꝭ obediētia. a ſiniſtrꝭ
patiētia. radix oĩum v̄tutũ humilitas ĩ
ꝓfundo. Hec oĩa q̄ xp̃s paſſus ē. Berñ.
breuiť colligit dĩ. Memor ero q̄diu vi
xero. laboꝝ quos ptulit in p̄dicãdo. fati
gationũ in diſcurrēdo. vigiliarũ in orã
do. tēptationũ in ieiunando. lacrimarũ
in patiēdo. inſidiarũ in colloquēdo. po
ſtremo ꝯuicioꝝ. ſputoꝝ. colaphoꝝ ſub=
ſannationũ. clauoꝝ exprobrationũ.

Tertio. paſſio fuit

vtilitate multiplici fructuoſa. Cui⁹ vti=
litas põt eē triplex. ſ. pctõꝝ remiſſio. gr̃e
collatio. ⁊ glorie exhibitio. Et hec tria
notanť in titulo crucis. q꞉ ih̄s quo ad ꝓ
mũ. nazaren⁹ quo ad ſcđz. rex iudeorum
quo ad tertium. q꞉ ibi erimus oēs reges
De eius vtilitate dicit Aug⁹. Culpã de=
leuit xp̃s pñtē. p̄teritã ⁊ futurã. Preteri=
ta pctã tulit ea remittēdo p̄ſentia hoĩes
ab eis retrahēdo. futura grãm q̄ vitarēť
ꝯferēdo. De eius etiã vtilitate dicit Au
guſti. Admiremur. gratulemur. amem⁹
collaudem⁹. adoremus. Qm̃ ꝑ redēptio=
nis nr̃i mortē de tenebrꝭ ad lucē. de mor=
te ad vitã. de corruptõe ad incorruptio
nē. de exilio ad patriã. de luctu ad gau=
diũ vocati ſumus. Quãutilis autez
modus redemptiõis nr̃e fuerit. patet ex
quatuor rõnibus. videlꝫ q꞉ fuit acceptiſ
ſimus ad placãdũ deũ. ꝯgruentiſſimus
ad curandũ morbum. efficaciſſimus ad
trahendũ genus humanum. prudētiſſi
mus ad expugnãdũ humani generꝭ ini=
micũ. Primo ğ fuit acceptiſſimus ad
placandũ ⁊ reconciliandũ deũ. q꞉ ſicut
dicit Anſhel. in li°. cur deus hõ. Nihil
aſperius ⁊ difficilius põt hõ pati ad ho
norē dei ſpõte ⁊ nõ ex debito. ꝙ mortem
Et nequaq̄ magis hõ põt dare deo. ꝙ
cũ ſe morti tradit ad honorē ipſius. Et
h° eſt qđ dĩ ad Eph. v. Tradidit ſemet
ipſum oblationē ⁊ hoſtiã deo in odorē
ſuauitatis. Qualiť autē fuit ſacrificium
nos deo placãs ⁊ recõcilians. dicit Aug⁹
in li°. de trinitate. Quid tã grate ſuſcipi
poſſet ꝙ caro ſacrificij nr̃i corpus effectũ
ſacerdotis nr̃i. vt qm̃ q̄tuor cõſideranť
ĩ oĩ ſacrificio. ſ. cui offerať. qd offerať. ꝓ
q̄bus offerať. ⁊ q̄s offerat. idē ipſe vnus
vtriuſq꞉ mediator. ꝑ ſacrificiũ pacis re=
cõcilians nos deo. vt vnũ cũ ipſo mane
ret cui offerebat. vnũ in ſe faceret ꝓ qui=
bus offerebat. vnus ipſe eēt q̄ offerebat ⁊
qđ offerebať. De hoc autē etiaz q̄liter ꝑ
xp̃m ſumus recõciliati. dicit idē Aug⁹.
ꝙ xp̃s ē ſacerdos ⁊ ſacrificiũ. deus ⁊ tē=
plũ. ſacerdos ꝑ quē ſumus reconciliati.
ſacrificiũ quo ſumus reconciliati. deus
cui ſumus recõciliati. templũ in quo ſu=
mus recõciliati. Vñ q̄buſdã hanc recõ=
ciliationē ꝑuipendētibus. Aug⁹. in ꝑſo
na xp̃i exprobrat: dicēs. Cũ eēs ĩimicus
pr̃i meo recõciliaui te ꝑ me. cũ eſſes lõge
ego veni vt redimerē te. cũ inť mõtes et
ſiluas errares. q̄ſiui te. inter lapides ⁊ li=
gna inueni te. ⁊ ne lupoꝝ ferarũq꞉ rapi=
do ore laniareris collegi te. hũeris meis
portaui te. pr̃i meo reddidi te. laboraui
ſudaui. caput meũ ſpinis oppoſui. ma=
nus meas clauis obieci. lãcea lat⁹ apui.
tot nõ dicã iniurijs. ſꝫ ꝯſpũtaib⁹ laniať

ſtum. ſanguinē meum fudi. animā meaꝫ
poſui. vt coniungerē te mihi. ⁊ tu diui-
deris a me. Scḋo fuit congruentiſſi-
mus ad curandum morbum. ꝯgruitas
autem attēdit̄ ex parte temporis. ex par-
te loci. ex parte modi. Primo ex parte tē-
poris. q2 Adaꝫ factus fuit ⁊ peccauit in
menſe marcio. ⁊ feria ſexta ⁊ hora ſexta.
⁊ ideo chriſtus pati voluit in marcio. q2
in die qua fuit annūciatus fuit ⁊ paſſus
Iteꝫ feria ſexta ⁊ hora ſexta. Scḋo ex p-
te loci. qm̄ locus ſue paſſiōis tripliciter
conſideratur. ſ. aut cōmunis. aut ſpecia-
lis. aut ſingularis. Locus cōmunis fu-
it terra promiſſionis. ſpecialis caluarie
locus. ſingularis crux. In loco autē cō-
muni ꝓmus homo fuit formatus. q2 in
partibus illis iuxta damaſcū in agro da-
maſceno dicit̄ fuiſſe formatus. In loco
ſpeciali fuit ſepultus. q2 ibidē vbi chri-
ſtus paſſus eſt: Adā dicit̄ fuiſſe ſepult⁹.
lꝫ autenticū nō ſit. cuꝫ ẜm Hiero. Adā
in ebron mōte ſepultus fuerit. ſicut etiā
Ioſue. xiiij. expreſſe habet̄. In loco ſin-
gulari fuit deceptus. nō ꝙ in illo ligno
in quo chriſtus paſſus ē Adam fuit de-
ceptus. ſed pro tanto dicit̄. q2 ſicut Adā
deceptus fuit ī ligno. ita xp̄s paſſus fuit
in ligno. In quadā tn̄ hiſtoria grecorū
dicit̄ ꝙ in eodē. Tertio ex p̄te modi cu-
rādi. qui quideꝫ modus fuit per ſimilia
⁊ contraria. Per ſimilia. qm̄ ſicut dicit
Aug⁹. in li. de doctrina chriſtiana. p fe-
minam deceptus. per feminā natus. ho-
mo hominem. mortalis mortales. mor-
te mortuos liberauit. Ambro. Ex ter-
ra virgine Adam. Xp̄s ex virgine. Ille
ad imaginē dei. hic imago dei. p mulie-
rem ſtulticia. per mulierē ſapiētia. Nu-
dus Adā. nudus xp̄s. mors p arborem.
vita per crucē. in deſerto Adā. in deſer-
to xp̄s. Per cōtraria. qm̄ primus hō ẜm
Grego. peccauerat p ſuperbiā. inobedi-
entiam ⁊ gulaꝫ. voluit enī aſſimilari deo p
ſcientie ſublimitatem. tranſgredi prece-
pti dei ſublimitatē ⁊ guſtare pomi ſua-
uitatem ⁊ qm̄ curatio habet fieri per cō-

trarium. ideo iſte modus ſatiſfaciēdi cō-
gruentiſſimus fuit. q2 fuit per humilia-
tionem. diuine voluntatis impletioneꝫ
⁊ afflictionem. De his tribus ad Phil.
ij. humiliauit ſemetipſum quo ad ꝓmū
factus obediens q̄ ad ſcḋm. vſqꝫ ad mor-
tem quo ad tertium. Tertio fuit effica-
ciſſimus ad trahenduꝫ genus humanū
Nunꝙ enī ſaluo libertatis arbitrio. ma-
gis ad amorem ſuum ⁊ fiduciam genus
humanū attrahere potuit. Qualiter au-
tem per hoc ad amorem nos attrahit.
dicit Bern̄. Sup omnia reddi te mihi
amabilem bone Iheſu calix quem bibi-
ſti. opus redemptionis noſtre. Hic om-
nino amorem noſtrum facileꝫ vendicat
totum tibi. hic eſt qḋ noſtram deuotio-
nem ⁊ blandius allicit. ⁊ iuſtius exigit. ⁊
fortius ſtringit. ⁊ vehementius afficit.
Etenim vbi te exinaniſti. vbi te natura-
libus radijs exuiſti. ibi pietas mag(is) emi-
cuit. ibi caritas plus effulſit. ibi grā am-
plius radiauit. Qualiter autem ad fidu-
ciam dicitur Ro. viij. qui etiam ꝓprio
filio ſuo non pepercit. ſed pro nobis oī-
bus tradidit illum. quomodo non etiā
omnia cum illo nobis donauit. De hoc
etiam Bern̄. Quis non rapiatur ad ſpē
impetrandi fiduciam. qui eius attendit
corporis diſpoſitionem. videlꝫ caput in-
clinatum ad oſculū. brachia extenſa ad
amplexanduꝫ. manus perforatas ad lar-
giendum. latus apertum ad diligendū
pedum affixionem ad nobiſcum cōma-
nendum. ⁊ corporis extenſioneꝫ ad ſe to-
tum nobis impendendum. Quarto
fuit prudentiſſimus ad expugnādū hu-
mani generis inimicum. Iob. xxvj. pru-
dētia eius percuſſit ſuperbum. Et vlt.
Nunquid poteris capere leuiathan ha-
mo? Chriſtus enim hamum ſue deita-
tis abſconderat ſub eſca humanitatis. ⁊
diabolus capere volēs eſcam carnis. ca-
ptus eſt ab hamo deitatis. De hac pru-
denti captiōe dicit Auguſtinus. Uenit
redemptor ⁊ victus eſt deceptor. ⁊ quid
fecit redemptor captiuatori noſtro tetē-

dit muſcipulam. ſ. crucem ſuā. ⁊ poſuit
in eam eſcam ſanguineꝫ ſuum. ipſe au-
tem voluit fundere ſanguinem non de-
bitoris propter quod receſſit a debitori-
bus. Huiuſmodi autem debitum apo-
ſtolus vocat cirographū quod quideꝫ
chriſtus tulit ⁊ cruci affixit. De quo ci-
rographo dicit Auguſtinus. Eua pec-
catum a diabolo mutuauit. cirographū
ſcripſit. fideiuſſoreꝫ dedit. ⁊ vſura poſte-
ritati creuit. Tunc enim a diabolo pec-
catum mutuauit. quando contra prece-
ptum dei ſue praui iuſſiōi vel ſuggeſtio-
ni conſenſit. cirographum ſcripſit. quā-
do manum ad pomū vetitum porrexit.
fideiuſſionem dedit. quando Adā pec-
cato ꝯſentire fecit. ⁊ ſic vſura peccati po-
ſteritati creuit. Contra igit̄ contemnen-
tes hanc redemptionem qua nos de ini-
mici poteſtate reduxit. Bern̄. exprobrā-
do dicit in perſona chriſti. Popule me⁹
ait dominus. qḋ tibi facere potui ⁊ non
feci? quid cauſe eſt ꝙ inimico meo ma-
gis libet ſeruire q̄ mihi? nec ille creauit
vos ſed nec pauit. ſi parua hoc videtur
ingrat(is). nō ille hec ego redemi vos quo
precio? non vtiqꝫ auro corruptibili vel
argento. non ſole aut luna nō ſaltē ange-
lorū aliquo. ſed proprio vos cruore re-
demi. Ceterum ſi neqꝫ tā multiplici iure
debitum a vobis eſt elicere famulatum
omiſſis omnibus mecum ſalteꝫ ex dena-
rio diurno conuenite. Et q2 in mortē
chriſtum tradiderunt. iudas per auari-
ciam. iudei per inuidiam. pilatus per ti-
morem. ideo videndum eſſet de pena a
deo his inflicta merito huius peccati. ſꝫ
de pena ⁊ origine iude inuenies in legen-
da ſancti Mathie. de pena ⁊ excidio iu-
deorum in legēda ſancti Iacobi mino-
ris. De pena aūt ⁊ origine pilati in qua-
dam hiſtoria lꝫ apocrifa ſic legitur. Fuit
quidam rex nomine Tyrus qui quādā
puellam nomine Pilam filiam cuiuſdā
molendinarij nomine Atus carnaliter
cognouit. ⁊ de ea filiuꝫ generauit. Pila
autē ex nomine ſuo ⁊ nomine patris ſui

qui dicebatur Atus vnū nomen cōpo-
ſuit. ⁊ nato puero impoſuit ei nomen
pilatus. Cumqꝫ autem Pilatus tres an-
nos haberet. ipſum Pila ad regem trāſ-
miſit. Habebat autem rex filium de re-
gina coniuge ſua. qui vere Pilato coeta-
neus videbatur. iſti dum annos diſcre-
tionis attigiſſent. ſepius luctamine. pu-
gne ⁊ funda adinuicē colludebant. Sꝫ
regis legittimus filius vt genere erat no-
bilior. ſic in omni loco Pilato inuenie-
batur ſtrēnior. ⁊ in omni genere certami-
nis aptior. ob hoc Pilatus inuidie liuo-
re cōmotus. ⁊ felleo dolore ſtimulatus.
fratrem ſuum latenē occidit. Quod rex
audiens vehementer doluit. ⁊ concione
cōuocata quid de ſcelerato et homicida
faciendo ſit filio requiſiuit. Qui omnes
reum mortis eſſe vnanimiter exclamaue-
runt. Rex autem ad ſe reuerſus. iniqui-
tatem iniquitate noluit duplicare. ſed
ipſum pro tributo quod annuatim de-
bebat romanis in obſidem miſit. tū vo-
lens innoxius eſſe ab occaſione filij. tum
a tributo romanorum cupiens liberari.
Tunc enī tēporis erat rome filius regis
francie. queꝫ ſimiliter rex miſerat romā
pro tributis. Huic Pilatus aſſociatus
eſt. cum ſe ab eo moribus ⁊ induſtria p̄-
celli videt̄. eū inuidie ſtimulis agitat⁹ oc-
cidit. Sꝫ cū romani qḋ de eo faciēdū eēt
inq̄rerēt dixerūt. Hic ſi ſuꝑuixerit q frēꝫ
necauit. obſidē iugulauit. reipublice plu-
rimū vtilis erit. ⁊ colla ferociū hoſtiū fe-
rox ipſe domabit. Dixerūt ḡ cū re⁹ mor-
tis habeat̄. ī pōthos inſulā gētib⁹ illis q̄
nullū patiūt̄ iudicē. iudex ꝑficiat̄. ſi for-
te ei⁹ neq̄cia ipſoꝝ ꝯtumacia edomet̄ ſi
nō qḋ meruit patiat̄. Miſſus igit̄ pilat⁹
ad gētē ferocē. ⁊ ſuoꝝ iudicū ꝑēptricē. n̄
inſci⁹ ad quos miſſus ſit ⁊ q̄ ꝑpēdula vite
ſue ſniā tacite recōſiderās. vitā ſeruare
voluit. ⁊ gētē neq̄ ipſe minis ⁊ ꝓmiſſis
ſupplicio ⁊ p̄cio penitus ſbiugauit. Qui
igit̄ tādire gētis victor extitit. a pōthos
inſula pōti⁹ pilatus nomē accepit. He-
rodes aūt hoīs illi⁹ īduſtriā vt audiuiſ

verſutijs eius cōgaudēs. ipſe vſutus eū
ad ſe muneribus ⁊ internuncijs inuita-
uit ⁊ ſup iudeā ⁊ ihr̃lm poteſtatem ⁊ vi-
cem ſuā tradidit. Qui cum pecuniā in-
numerabilem cōgregaſſet. neſciēte hero
de romā adijt ⁊ infinitā pecuniam Ty
berio impatori obtulit. ⁊ ab eo ſibi dari
qđ ab Herode tenebat muneribus im-
petrauit. Huiuſmodi cā facti ſūt inimi
ci pilatus ⁊ Herodes. quoadusq̃ tēpo-
re paſſionis dñi eum ſibi recōciliauit eo
ꝙ dñm ad ſe miſit. Alia cā inimicitie aſ
ſignat̃ in hiſtoria ſcolaſtica. Quidā eni
ſe filiū dei faciens multos de galileis ſe-
duxerat. quos cum in gariſim deduxiſſ;
vbi dixerat ſe aſcenſurū in celum. ſuper
ueniēs pilatus ipſum cū oībus occidit.
timens ne ſimilit̃ iudeos ſeduceret. Ob
hoc facti ſunt inimici. q2 herodes preſi-
debat galileis. ⁊ vtraq̃ cauſa potuit eē
vera. Cum pilatus dñm iudeis crucifi-
gendum tradidiſſet. timens tñ offenſaʒ
Tyberij ceſaris. eo ꝙ cōdēnaſſet ſangui
nē innocentem. quendā ſibi familiarem
pro ſui excuſatione ad ceſarē deſtinauit.
Interea cum Tyberius morbo graui te
neret̃ nunciatur eidem ꝙ hieroſolymis
quidā medicus eēt. qui oēs morbos ſo-
lo verbo curaret. neſciēs ꝙ eum pilatus
⁊ iudei occidiſſent. Dixit itaq̃ voluſia-
no ſibi priuato. Vade citius trans ꝑtes
marinas. diceſq̃ pilato vt hunc medicū
mihi mittat. qui me priſtine ſanitati re
ſtituat. Cū autē ille ad pilatū veniſſet ⁊
mandatum impatoris expoſuiſſet eidē.
territus pilatus. quatuordecim dierum
inducias poſtulauit. Infra qđ ſpacium
dum voluſianus quandā matronā que
fuerat familiaris Ihū nomine Veroni
cā. vbi naʒ xp̃s iheſus inueniri poſſet. in
t̃rogaſſet ait. Heu dñs meus ⁊ de⁹ me⁹
erat quem pilatus per inuidiā traditū
condēnauit ⁊ crucigi p̃cepit. Tunc ille
nimis dolēs: ait. Vehementer doleo. q2
quod mihi dñs meus explere iuſſerat.
nō valeo. Cui Veronica. Dñs meus cū
p̃dicando circuiret. ⁊ ego eius p̃ñtia ni-
mis inuit̃e carerē. volui mihi ipſius de-
pingi imaginē vt dum eius priuarer p̃-
ſentia. mihi saltē preſtaret ſolacium ima
ginis ſue figura. Cūq̃ lintheum picto-
ri deferrem pingendū. dominus mihi
obuiauit. ⁊ quo tenderē requiſiuit. Cui
cum vie cauſam aperuiſſem. a me petijt
pannū ⁊ ipſum mihi venerabili ſua fa-
cie reddidit inſignitum. Imaginis er-
go huius aſpectū ſi dñs tuus deuote in-
tuebitur ꝯtinuo ſanitatis bñficio potie
tur. Cui ille. Eſtne huiuſmodi imago
auro vel argēto comparabilis? Cui illa
Nō. ſed pio affectu deuotiōis. Tecum
igit̃ proficiſcar ⁊ videndam ceſari ima-
ginem deferā. ⁊ reuertar. Venit igit̃ vo
luſianus cū veronica romā dixitq̃ Ty-
berio impatori. Ihm a te diu deſidera-
tum pilatus ⁊ iudei iniuſte morti tradi-
derunt. ⁊ per inuidiam crucis patibulo
affixerunt. Venit igitur matrona q̃daʒ
mecum ipſius Iheſu imaginē deferens
quam ſi deuote proſpexeris. mox ſanita
tis tue beneficium obtinebis. Ceſar igit̃
pannis ſericis viam ſterni fecit. ⁊ imagi
nem ſibi preſentari precepit. qui mox vt
eam fuit intuitus: ſanitatem priſtinam
eſt aſſecutus. Pontius igit̃ pilatus im-
perio ceſaris capit̃ ⁊ romam perducitur
Audiens ceſar pilatum romā aduenīſ-
ſe. nimio furore cōtra eum repletus. euʒ
ad ſe adduci fecit. Pilat⁹ aūt tunicā dñi
inconſutilem ſecum detulit quam indu
tam coram imperatore portauit. Mox
vt imperator eum vidit. omnem irā de-
poſuit. ⁊ ei protinus aſſurrexit. nec ſibi
dure in aliquo loqui preualuit. Et qui
in eius abſentia videbatur tā terribilis
⁊ ferus. nunc in eius preſentia inuenit̃.
quodāmodo manſuetus. Cūq̃ eum li-
centiaſſet. mox cōtra eum terribiliter ex-
candeſcit. ſe miſerum clamans ꝙ ei fu-
rorem ſui pectoris minime oſtendiſ-
ſet. Statīq̃ eum reuocari fecit. iurans
⁊ ꝯteſtās ꝙ fili⁹ mortis ē. nec phas ſit eū
viuē ſup terrā. Qui vt eū vidit cōtinuo
eū ſalutauit ⁊ oēʒ aīmi ferocitatē abiecit

Mirantur omnes. mirabatur ⁊ ipſe ꝙ
ſic contra pylatū dum abeſſet: excande-
ſceret. ⁊ dum preſens eſſet: nil ei aſpere lo
qui poſſet. Tandē diuino nutu vel for-
te alicuius chriſtiani ſuaſu. ipſuʒ illa tu
nica expoliari fecit. ⁊ contra illum priſti-
nam animi ferocitateʒ reſumpſit. Cūq̃
de hoc imperator plurimū miraret̃. di-
ctum eſt ſibi ꝙ illa tunica fuiſſet domi-
ni iheſu. Tunc impator ipſum in carce
re recipi iuſſit. donec ſapientum cōſilio
deliberaret qđ de eo fieri oporteret. Da-
ta eſt in pylatum ſentētia vt morte tur-
piſſima dānaretur. Audiens hec pyla-
tus cultello ꝓprio ſe necauit ⁊ tali mor-
te vitam finiuit. Cognita ceſar morte py
lati dixit. Vere mortuus eſt morte tur-
piſſima cui man⁹ ꝓpria non pepcit. Mo
le igitur ingenti alligat̃ ⁊ in tyberim flu
uiū imergitur. Spiritus vͦo maligni et
ſordidi corpori maligno ⁊ ſordido con
gaudētes. ⁊ nunc in aq̃s nunc in aere ra
piētes. mirabiles inundatiōes in aquis
mouebant. ⁊ fulgura. tēpeſtates. toni-
trua ⁊ grādines in aere terribiliter gene-
rabant. ita vt cuncti timore horribili te-
nerent̃. Quapropter romani eū a tybe-
ris fluuio extrahentes deriſionis cauſa
ipſum viennā deportauerunt ⁊ rodano
fluuio īmerſerunt. Vienna eni dicitur
quaſi via gehenne. q2 erat tunc loc⁹ ma-
ledictionis. Vel potius dicit̃ bienna eo
ꝙ vt dicitur biennio ſit cōſtructa. Sed
ibi neq̃ ſpiritus nō defuerunt. ibidē ea-
dem operantes. Homines ergo illi tan
tā infeſtationē demonum non ferentes.
vas illud maledictionis a ſe remouerūt
⁊ illud ſepeliendū loſanne ciuitatis ter
ritorio cōmiſerunt. Qui cū nimis prefa
tis infeſtationibus grauarentur. ipſum
a ſe remouerūt. ⁊ in quodā puteo mon-
tibus circūſepto īmerſerunt. vbi adhuc
relatione quorundā. quedam diabolice
machinatiōes ebullire videntur. Huc-
uſq̃ in p̃dicta hiſtoria apocripha legun
tur. que v tꝫ recitanda ſint lectoris iudi
cio relinquatur. Nota tñ ꝙ in hiſto-
ria ſcolaſtica legitur. ꝙ pylat⁹ a iudeis
accuſatus eſt apud Tyberiū de violen-
ta innocentū interfectiōe. ⁊ q2 iudeis re-
clamantibus imagines gentiliū in tem-
plo ponebat. ⁊ q2 pecuniam repoſitā in
corbonā in ſuos redigeret vſus. inde fa-
ciens aqueductum in domū ſuam ⁊ ꝓ
his omnibus deportatus eſt in exilium
lugduni vnde oriundus fuerat vt ibi in
obprobrium gentis ſue moreret̃. Potu-
it eſſe ſi tñ illa hiſtoria cōtinet veritateʒ
q2 primo iam edictuʒ dederat vt lugdu-
num iam in exilium deportaretur. ⁊ ꝙ
ante reuerſionem voluſiaʒ ad imperato
rē ibi fuerat deportat⁹. Sed poſtmodū
Tyberius audiens qualiter chriſtū occi
diſſet. ipſuʒ de exilio educi. ⁊ ad ſe romā
adduci fecit. Euſebius autē ⁊ Beda in
ſuis cronicis nō dicunt ipſum in exiliuʒ
relegatum. ſed tñ ꝙ in multas calami-
tates incidēs ꝓpria manu ſe peremit.

Incipit de festiui

tatibus que occurrūt infra tē-
pus deuiatiōis. quod incepit
ab Adā ⁊ durauit vſq̃ ad Moyſen qđ
tempus repreſentat eccleſia a ſeptuage-
ſima vſq̃ ad paſcha. Sequitur videē de
feſtiuitatibus que eueniunt infra temp⁹
reconciliatiōis. quod temp⁹ repreſentat
eccleſia a paſcha vſq̃ ad octauā penthe-
coſtes.

Resurrectio chri

ſti tertia die a paſſiōe ipſius fa-
cta eſt. Circa ipſam reſurrectionē do-
minicam ſeptem per ordinem ſunt con-
ſideranda. Primo qualiter verum ſit ꝙ
tribus diebus ⁊ tribus noctib⁹ in ſepul-
cro iacuit ⁊ ī die tertia reſurrexit. Scđo
quare non ſtatim vt mortuus eſt reſur-
rexit. ſed vſq̃ in diem tertium expecta-
uit. Tertio qualiter reſurrexit. Quarto
quare reſurrectionem ſuam accelerauit
nec vſq̃ ad generalem reſurrectionē di-
ſtulit. Quinto propter quid reſurrexit.
Sexto reſurgens quotiens apparuit.

Septio qualiter ſanctos pr̄es q̄ erant in limbo inde eduxit. ⁊ quid ibi egit.

Circa primū notan

dū φ xp̄s trib⁹ diebus ⁊ trib⁹ noctibus in ſepulcro fuiſſe dr̄ ſm Aug^m. p ſynodochē. vt p̄ma dies accipiat̄ ſm partem ſui extremā. ſcd̄a dies ſm ſe totā ⁊ partē ſui integrā. tertia ſm partē ſui primā. ⁊ ſic erūt tres dies. ⁊ quilibet hoꝝ dierum ſuā noctem habuit p̄cedentē tūc eni ſm Bedā mutat⁹ eſt hic ordo ⁊ curſus dieꝝ ac noctiū. Antea eni dies precedebāt et noctes ſequebant̄. Poſt paſſionē autem hic ordo mutat⁹ eſt. ita φ noctes p̄cedūt ⁊ dies ſequunt̄. Et hoc miſterio ꝯgruit qm̄ hō primo de die gratie cecidit in noctem culpe. per xp̄i autē paſſionem ⁊ reſurrectionē de nocte culpe rediit ad diē gratie.

Circa ſecundum ſci

endū eſt φ cōueniens fuit vt nō ſtatim qn̄ mortu⁹ fuit xp̄s reſurgeret. ſed vſq; in diē tertiū expectaret. ꝓpter quinq; rōnes. Primo ꝓpter ſignificationē. vt. ſ. ex hoc ſignificaret̄. φ lux ſue mortis curauit noſtraꝫ duplā mortē. ⁊ ideo vna die integra ⁊ duabus noctibus iacuit in ſepulcro. vt p diem intelligat̄ lux ſue mortis. p duas noctes nr̄a duplex mors. Et hanc rationē aſſignat glo. ſup illud Lu. xxiiij. oportuit xp̄m pati ⁊c. Scd̄o ꝓpter ꝓbationem. q2 ſicut in ore duoruꝫ vel triū teſtium ſtat oē verbū. ſic in trib⁹ diebus experit̄ quis oē factuꝫ. ⁊ ideo vt mortē bene ꝓbaret. ⁊ ſe probaſſe oſtenderet. tribus dieb⁹ iacere voluit in ſepulcro. Tertio ꝓpter ſue poteſtatis oſtēſionē. q2 ſi ſtatī reſurrexiſſet non videret̄ poteſtatē hr̄e ponendi aīam ſuā ſic reſurgēdi. Et hec rō videt̄ tangi. j. Cor. xv. ſup illo qm̄ xp̄s mortu⁹ ē pro pctīs nr̄is ſm ſcripturas. ⁊ q2 ſepultus ē ⁊ q2 reſurrexit tertia die ſm ſcripturas. Ideo inq̄t de morte p̄mitt̄ vt ſicut vera mors oſtendit̄. ita vera reſurrectio oſtēdatur.

Quarto ꝓpter reſtaurandoꝝ p̄figurationē. hāc rōnē aſſignat Petr⁹ rauen̄. dicēs. Tres dies eſſe voluit ſue ſepulture. q̄ in celo ſunt reſtauratur⁹. q̄ in terra reparaturus. ⁊ q̄ apud inferos redempturus.

Quinto ꝓpter triplicis ſtat⁹ iuſtoꝝ repn̄tationem. hanc rōnē aſſignat beatus Gregori⁹ ſup Ezech. dicens. Sexta feria xp̄s paſſus ē. ſabbato q̄euit in ſepulcro. dn̄ico aūt die ſurrexit a morte. Preſens eni vita adhuc nobis ſexta feria eſt. q2 in anguſtiis ⁊ dolorib⁹ cruciamur. ſed ſabbato quaſi in ſepulcro quieſcimus. q2 requiē aīe poſt mortē inuenim⁹. dn̄ico autē die a conditione octaua. cū corpore a morte reſurgimus ⁊ in gloria aīe etiam cū carne gaudem⁹. dolor ḡ nos in ſexta. requies in ſeptīa. ⁊ gloria excipit ī octaua. hec Gregori⁹.

Circa tertium. ſ. q̄li

ter reſurrexit. Notandū φ primo ſurrexit potent̄. q2 virtute ꝓpria. Joh. x. Poteſtatē habeo ponēdi aīam meam ⁊ iteꝝ ſumendi eā. Itē Joh. ij. ſoluite templū hoc ⁊ in tribus dieb⁹ ⁊c. Scd̄o feliciter. q2 depoſita oī miſeria. Math. xxvj. Poſtq̄ autē reſurrexero p̄cedā vos in galileā. Galilea inṫp̄tat̄ trāſmigratio. xp̄s ḡ qn̄ reſurrexit in galileam p̄ceſſit. q2 de miſeria ad gloriā de corruptione ad incorruptionē trāſiuit. Leo papa poſt paſſionē xp̄i ruptis vinculis mortis. infirmitas in v̄tutē. mortalitas in et̄nitateꝫ. cōtumelia trāſiit in gloriā. Tertio vtiliter q2 capta preda. Iere. iiij. Aſcēdit leo de cubili ſuo. ⁊ p̄do gētiū ſe leuauit. Itē Joh. xij. Cū exaltatus fuero a terra aīam. ſ. educendo de limbo. ⁊ corp⁹ de ſepulcro. oīa trahā ad meipſum. Quarto mirabilit̄. q2 clauſo ſepulcro remanēte. ſicut eni clauſo exiſtēte mr̄is vtero exiuit ⁊ ad diſcipulos ianuis clauſis intrauit. ſic nimirū exiſtēte clauſo ſepulcro. inde exire potuit. Vn̄ legit̄ in hiſtoria ſcolaſtica φ cuidam monacho ſancti Laurētij ext̄ muros anno ab incarnatiōe dn̄i. M. c. x

mirāti de cingulo ſuo quo accinct⁹ erat. inſoluto ⁊ proiecto an̄ illū. vox ī aere facta ē. Sic potuit xp̄s clauſo ꝓdire ſepulcro. Quinto veraciter. q2 in corpore vero ⁊ ꝓprio. Sex autē modis ſe vere reſurrexiſſe ꝓbauit. Primo p angelum q̄ nō mentit̄. Scd̄o per frequentē apparitōeꝫ. p hec duo oſtendit ſe vere reſurrexiſſe. Tertio p comeſtiōeꝫ. p qd̄ ꝓbauit φ nō arte magica. Quarto p palpationē p qd̄ ꝓbauit φ in vero corpore. Quinto p cicatricū oſtēſionē. p qd̄ ꝓbauit φ in eodē corpore ī q̄ mortu⁹ fuit. Sexto p domus ianuis clauſis īgreſſionē p qd̄ oſtendit φ glorificat⁹ ſurrexit. Ne eni oēs dubitatiōes circa xp̄i reſurrexionē vident̄ fuiſſe in diſcipulis. Sexto īmortaliter. q2 nūq̄ decetero moriturus. Ro. vj. Xp̄s reſurgēs ex mortuis iā non morit̄ ⁊c. Dixit tn̄ Dyoniſi⁹ in ep̄la ad demophiluꝫ. xp̄m etiā poſt aſcēſionē cuidā ſcō viro noīe Carpo dixiſſe. parat⁹ eſſem rurſus ꝓ hoīb⁹ ſaluandis pati. Per qd̄ videt̄ φ ſi poſſibile eſſet adhuc ꝓ hoīb⁹ mori parat⁹ eſſet. Retulit eni predict⁹ Carpus vir mire ſanctitatis btō Dyoniſio: vt in eadē epiſtola ꝯtinet̄: φ cū quidā infideliū quendā fidelē p̄uertiſſet. adeo Carpus moleſte tulit vt ex hoc infirmitateꝫ incurrēt. Tāte aūt ſcītatis erat vt nūq̄ celebraret qn̄ ſibi celeſtis viſio inferret̄. Sꝫ cū vtriuſq; ꝯuerſione orare deberet. deū tn̄ quotidie exorabat: vt cōbuſtione quadā amboꝝ ſil̄ īmiſericordit̄ abrumperet vitas. Et ecce circa noctis mediuꝫ dū euigilaret ⁊ hāc orōnē faceret. ſubito dom⁹ in q̄ erāt in duo diuiſa fuit. ⁊ q̄dā fornax īmēſa ibideꝫ apparuit. reſpiciēſq; rurſum vidit celū apertū ⁊ ibidē ih̄m circūdatū multitudīe angeloꝝ deinde iuxͣ fornacē p̄dicti duo viri tremuli ſtare vident̄. q̄ a ſerpentib⁹ de fornace ꝓcedentib⁹. morſib⁹ ⁊ inuolutionib⁹ violent̄ in fornacē trahebant̄. necnō ⁊ a q̄buſdam aliis viris īpingebāt̄. Hec vidēs Carp⁹ adeo in eoꝝ vindicta delectabat̄ vt ſupernā quidē viſionē intueri cōtēneret. ⁊ ī

eoꝝ vindicta tot⁹ intētus maneret ita φ plurimū moleſte ferebat φ in fornaceꝫ nō cito cadebāt. Tādē cū difficult̄ in celū reſpexiſſet ⁊ p̄dictā viſionē vt pri⁹ vidiſſet. ecce ih̄s hoīuꝫ illorū miſert⁹ ex ſup celeſti throno ſurrexit. ⁊ vſq; ad illos cū multitudine angeloꝝ deſcendēs. manū extēdit. ⁊ ipſos eripuit. Dixitq; ih̄s Carpo. manu extēta percute ꝯ me decetero parat⁹ ſū eni rurſus ſi neceſſitas exigēt ꝓ hoībus ſaluādis pati. ⁊ h° mihi amicū non φ alij peccēt hoīes. Hāc aūt viſiōeꝫ quā recitat Dyoniſius gratia hui⁹ verbi poſuimus.

Circa quartum qua

re nō expectauit cū aliis reſurgē qn̄. ſ. fiet generalis reſurrectio. Sciendum ē φ ꝓpter tres rōnes noluit differre. Primo ꝓpt̄ corporꝭ dignitatē. Cū eni illud corp⁹ eſſet digniſſimū. ex eo φ erat deificatū. ſiue diuinitate vnitū. non fuit decens vt tādiu ſub puluere iacēt. Vn̄ p̄s. Nō dab ſcm̄ tuū videre corruptione. i. corp⁹ ſctīficatū. i. deificatū videre corruptionē. Itē p̄s. Surge dn̄e ī requiē tuaꝫ tu ⁊ archa ſctīficatiōis tue. ⁊ vocatur archa ſctīficatiōis corp⁹ illud qd̄ fuit cōtētiuū diuinitatis. Scd̄o ꝓpt̄ fidei firmitatē. ſi eni tūc nō ſurrexiſſet fides periſſet. nec verꝫ deū eū aliq̄s credidiſſet. Qd̄ patet ex h° φ in paſſiōe excepta btā v̄gine omnes fidem amiſerunt. Sed cognita reſurrectione ipſam recuperauerunt. j. Cor. xv. Si chriſtus non ſurrexit inanis ē predicatio noſtra. inanis eſt fides noſtra. Tertio ꝓpter noſtre reſurrectionis exemplaritatē. Raro eni inueniretur qui reſurrectioneꝫ futuram ſperaret. niſi eam in exemplo p̄ceſſiſſe videret Et propter hoc dicit apoſtolus. q2 ſi chriſtus reſurrexit. ⁊ nos reſurgem⁹. q2 eius reſurrectio eſt cauſa exemplarꝭ noſtre reſurrectionis. Grego⁹. Exēplo dn̄s monſtrauit qd̄ ꝓmiſit ī p̄mio. vt ſic oēs ip̄m reſurrexiſſe fideles cog̃noſcerēt. ita ī ſeipſis in fine mūdi om̄ia reſurrectionis ſpera

rexit. Idem nõ plus ꝙ triduanā eē mor
tē voluit: ne ſi in illo reſurrectio differre
tur. in nobis oĩno deſperaret. Ideo ha=
bemus ſpē reſurrectiõis noſtre cõſidera
ta gloria capitis noſtri.

Circa quintum. ſ. ꝓ

pter qđ reſurrexit. Sciēm ꝙ ꝓpē q̄ttuor
magnas vtilitates nr̄as reſurrexit. Eſt
enī ei⁹ reſurrectio opās iuſtificatiõez pec
catoꝝ. docēs nouitatem moꝝ. generans
ſpē de redēptione remunerandoꝝ. ⁊ cau
ſans reſurrectionez omniū. De p̄mo ad
Ro. iiij. traditus ē ꝓpter delicta noſtra.
⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtraz.
De ſcđo ad Ro. vj. Sic xp̄s reſurrexit a
mortuis per gloriā patr̄. ita ⁊ nos in no
uitate vite ambulem⁹. De tertio. j. Pe. ij
Qui ꝓpter magnā miſericordiā ſuam re
ſuſcitauit nos in ſpez vite. p reſurrectio=
nē chriſti a mortuis. De quarto. j. Coꝝ.
xv. Xp̄s dominus reſurrexit a mortuis
primitie dormiētiū. qm̄ quidē per homi
nem mors ⁊ per hoīem reſurrectio mor=
tuoꝝ. Et notandū ꝙ ſicut patet per p̄
dicta. xp̄s in ſua reſurrectiõe q̄tuor ha=
buit ꝓpria. Primū eſt ꝙ noſtra reſurre=
ctio vſq3 in finem differt. ſua vō die ter
tia celebrata eſt. Scđm q2 nos per illum
reſurgimus ille vō per ſe. Vñ Ambro.
Quō potuit adiutoriū ſui corporis que
rere ſuſcitādi qui alios ſuſcitauit. Ter=
tiū eſt q2 nos incineramur. ſed corp⁹ ei⁹
incinerari nõ potuit. Quartū eſt q2 ſua
reſurrectio eſt nr̄e reſurrectionis cā effi=
ciens. exemplaris ⁊ ſacramētalis. De pri
ma cauſa glo. ſuper p̄s. ad veſperam de=
morabit̄ flet⁹. ⁊ ad matutinū leticia ⁊c̄.
reſurrectio xp̄i eſt cā efficiēs reſurrectio=
nis noſtre ⁊ aīe in preſenti ⁊ corporis in
futuro. De ſcđa. j. Coꝝ. xv. ſi xp̄s reſur=
rexit ⁊c̄. De tertio. Ro. vj. vt quomodo
xp̄s ⁊c̄.

Circa ſextuz. ſ. quo

tiens reſurgēs apparuerit. notandū ē ꝙ
ipſa die reſurrectionis apparuit quinq3
vicibus. ⁊ alijs diebus ſequentibus etiā
quinq3 vicibus. Primo enī apparuit
marie magdalene. Jo. xx. Itē Math.
vlti. Surgēs iheſus mane prima ſabba=
ti apparuit p̄mo marie magdalene ⁊c̄.
que typū gerit penitentiū. Voluit autē
primo apparere marie magdalene q̄nq3
de cauſis. Primo q2 ardenti⁹ diligebat.
Lu. vij. Dimiſſa ſunt ei pctā multa ⁊c̄.
Scđo vt oſtēderet ſe mortuū ꝓ peccato
ribus. Math. ix. Non veni vocare iu=
ſtos ⁊c̄. Tertio q2 meretrices p̄cedūt ſa=
piētes in regno celoꝝ. Math. xxj. Amē
dico vobis q2 meretrices ⁊ publicani p̄=
cedēt vos in regno dei. Quarto vt ſicut
mulier fuit nūcia mortis. ita eſſet nūcia
vite ſm̄ glo. Quinto vt vbi abundaret
delictū ſupabundaret ⁊ grā. ſicut dicit̄
ad Ro. v. Scđo apparuit mulierib⁹
redeūtib⁹ a monumēto qñ dixit eis aue=
te. que acceſſerūt ⁊ tenuerūt pedes eius.
Math. vlti. Et typū gerunt humiliuz
quib⁹ dñs apparet. tum rõne ſex⁹. cū rõ=
ne affectus. q2 tenuerunt pedes eius.
Tertio apparuit Symoni ſed vbi aut
qñ neſcit̄. niſi forte qñ redibat a monu=
mēto cū Johē. potuit enī eſſe ꝙ Petrus
a Johe alicubi diuerterit ⁊ ibi dñs ſibi
apparuit. Lu. vlti. Vel forte qñ ad mo
numētū ſolus intrauit. ſicut dicit in hi=
ſtoria ſcolaſtica. vel forte ī cauea ſiue ſpe
lunca. Dicit̄ enī in eadez hiſtoria. ꝙ qñ
xp̄m negauit fugit in cauea. q̄ mō dr̄ gal
licāt⁹. in q̄ p tres dies fleuit. ex eo ꝙ xp̄z
negauit ⁊ ibi xp̄s ſibi apparuit. ⁊ eū con
fortauit. Petr⁹ autē interp̄tat̄ obediēs. ⁊
gerit typū obedientiū. q2 illis dñs appa
ret. Quarto apparuit diſcipulis eun
tibus in emaus. qđ interp̄tat̄ deſideriū
ↄſilij. ⁊ ſignificat paupes xp̄i. q̄ volūt il=
lud conſiliū adimplere. Vade ⁊ vende
oīa ⁊c̄. Quīto apparuit diſcipulis cõ=
gregatl̄ in vnū ⁊ ſignificat religioſos cū
foribus quinq3 ſenſuum clauſos. Joh.
xx. he apperitiões ipſa die reſurrectiõis
facte ſūt. ⁊ has rep̄ntat ſacerdos ī miſſa
q̄nquies ſe vertēs ad ppl'm. ſ3 tcīa verſio
eſt cum ſilētio. q2 ſignificat terciā appa=
ritionē factā Petro q̄ neſcit̄ vbi vel qñ
facta fuerit. Sexto app̄uit. viij. die
diſcipul' ↄgregatl̄ p̄nte tho. q̄ dixerat ſe
nõ credē niſi videret: ⁊ ſignificat heſitā=
tes in fide. Jo. xx. Septīo diſcipulis
piſcātib⁹ ioh. vlt̄. ⁊ ſignificat p̄dicantes
q̄ ſunt piſcatores hoīm. Octauo di=
ſcipulis in monte thabor. Math. vlt̄. ⁊
ſignificat cõtēplatiuos. Quia in p̄dicto
mōte trāſfiguratus fuit. Nono. xj. di
ſcipulis recūbentib⁹ in cenaculo. vbi in
credulitatē eoꝝ ⁊ duriciā cordis expro=
brauit Math. vl. p quos intelligimus
pctōres in vndenario trāſgreſſiõis ꝓpo=
ſitos: q̄s dñs aliqñ viſitat miſericordit̄.
Decīo ⁊ vltīo apparuit diſcipulis ex
iſtentibus in mōte oliueti Luce vlt̄. per
quos ſignificāt̄ miſcðes ⁊ miſericordie
oleū diligētes. De hoc loco aſcendit̄ in
celū: q2 pietas ad oīa valet. ꝓmiſſionez
hñs vite q̄ nunc eſt ⁊ future. j. Thi. iiij.
Sūt ⁊ alie tres apparitões q̄ referunt̄ in
ip̄a die reſurrectõis facte. ſ3 tñ h° ex tex.
nõ hr̄. Pria qua apparuit Jacobo iuſto
id eſt iacobo alphei. de q̄ apparitõe inue
nies in legenda ip̄i⁹ iacobi. Alia q̄ ipſa
die apparuiſſe dr̄ ioſeph. ſicut legit̄ ī euā
gelio Nicodemi: nā cū audiſſent iudei
ꝙ ioſeph corpus ihū a pilato petiſſet. ⁊
ip̄m in monumento ſuo poſuiſſet. īdig
nati aduerſū eū. ip̄m ceperunt. ⁊ in quo
dā cubiculo diligēt clauſo ⁊ ſigillato re
cluſerūt. p⁹ ſabbatū eū occidē volentes.
Et ecce ihs in ip̄a nocte reſurrectõis ſu
ſpēſa domo a q̄tuor angulis ad eū itra=
uit ⁊ faciē ei⁹ extersit: ⁊ oſculū dedit. ⁊ in
de ſaluis ſigillis eū educēs. ī domū ſuā
ī aromatis ip̄m eduxit. Tercia eſt q̄ eā
ceteros v̄gini mr̄i appercuiſſe credit̄. lic3
hoc ab euāgeliſtl̄ taceat̄. h° rõna eccleſia
approbare vidr̄ q̄ ſtatī ip̄a die apud ſan
ctā Mariā celebrat ſtatiõez. Si ei h° iō
nõ credit̄. q2 null⁹ euāgeliſta teſtat̄. ↄñs
ē vt p⁹ reſurrectõz nūq̄ ſibi apparuerit.
q2 vbi vel qñ null⁹ euāgeliſta ediſſerit.
Sed abſit vt talē matrē talis fili⁹ tali ne
gligētia dehonorauerit. S3 iō forſan h°
euāgeliſte ſubticuerūt. q2 eoꝝ fuit offici=
um ſolūmō reſurrectiõis teſtes īducere
mr̄em aūt ad teſtificādū ꝓ filio īducere
eos nõ decuit. ſi eī v̄ba extraneaꝝ femia
rū deliramēta viſa ſunt. quomodo nõ
magl̄ mr̄em ꝓ filij amore crederēt deli=
rare. h° igit̄ euāgeliſte ſcribē noluerunt.
ſed ꝓ ↄſtanti reliq̄rūt. Debuit ei mr̄em
p̄us letificare de reſurrectõe. quā ampli⁹
ceteris ↄſtat doluiſſe de morte. ne mr̄em
p̄tereat q̄ ſic alios ↄſolari feſtinat. Hoc
etiā Ambro. teſtat̄ in li. iij. de v̄gi. dic.
Vidit mr̄ maria reſurrectiõez dñi ⁊ p̄⁹
vidit ⁊ credidit. Vidit maria magda
lena q̄uis adhuc iſta miraret̄. Seduli⁹
quoq3 agēs de xp̄i app̄itione ſic dicit. ſp
v̄go manens hui⁹ ſenſibus aſtans luce
palam dominus prius obtulit.

De ſeptimo autē et

vltīo q̄liter ſcī p̄res qui erant in limbo
xp̄s eduxit. ⁊ qđ ibi egerit euangeliū ap
te nõ explanauit. Aug. tñ ī quodā ſmo
ne ⁊ nicođ. in ſuo euāgelio aliq̄ten⁹ hoc
oſtendit. Aitem ſcs aug. Mox vt xp̄s
ſp̄m tradidit. vnita ſue deitati anīa ad
inferni ꝓfūda deſcēdit. Cūq3 tenebraꝝ
terminū q̄ſi q̄dā dep̄dator ſplēdidus ac
terribilis attigiſſet. aſpicientes eū impie
ac tartaree legiões territe. inquirere cepe
rūt: dicētes. Vñ ē iſte. tam fortis. tā terri
bilis vl' tā ſplēdid⁹. tā preclar⁹. Mun=
dus ille q̄ nobis ſubdit⁹ fuit. nunq̄ no=
bis talem mortuū miſit. nūq̄ inferis. ta
lia munera deſtinauit. q̄s eſt ḡ iſte q̄ ſic
īntrepid⁹ nr̄os fines īgredit̄: ⁊ non ſolū
nr̄a ſupplicia non veret̄. verūetiā alios
de nr̄is vinculis abſoluit. Ecce ipī qui
ſub nr̄is ſolebāt ſuſpirare tormentis. in
ſultāt nobis de pceptõe ſalutis. ⁊ nõ ſo=
lū iā nihil verent̄ ſ3 inſup nob minant̄.
Nūq̄ h mortui ſic ſupbierūt. nec aliqñ
ſic potuerūt leti eē captiui. Vt qđ h iuſtū
adducē voluiſtis. O p̄nceps nr̄. perijt
leticia tua. ī luctū ↄuerſa ſūt gaudia tua
Dū tu xp̄m ſuſpēdis ī ligno. ignoras qñ

ta damna ſuſtinemꝰ i iferno. Poſt iſtas
crudeliū voces īfernaliū. ad impiū dn̄i
oēs ferrei cōfracti ſunt vectes ⁊ ecce innu
merabiles ſc̄toꝝ ppl̄i. eiꝰ genubꝰ ꝓuolu=
ti. lacrimabili voce clamabāt. aduenisti
redēptor mūdi aduenisti quē deſiderātes
q̄tidie expectabamꝰ. deſcēdiſti ꝓ nobis
ad inferos. Noli nob̄ deeſſe cū reuerſus
fueris ad ſupos. Aſcēde dn̄e ihū iferno
expoliato ⁊ auctore mortꝭ ſuis vinculis
irretiato redde iā leticiā mūdo Succur
re iniqunt. iā ſeuas extīgue penas. ⁊ miſe
rendo reſolue captiuos. dū h̄ es abſolue
reos. dū deſcēderis deſcēde tuos: hec Au
gꝰ. In euāgelio aūt Nicod legit̄ ꝙ Ca
rinꝰ ⁊ Leuciꝰ filij Simeonis ſenis cum
x̄po reſurrexerūt: ⁊ anne ⁊ cayphe ⁊ nico
demo ⁊ ioſeph ⁊ gamalieli ab eis adiura
ti. q̄ x̄pus apud inferos geſſit narrauerūt
di. Cū eſſemꝰ cū oībꝰ pr̄ibus nr̄is pr̄iar=
chis in caligine tenebraꝝ. ſubito factus
ē aureꝰ ſolis color purpureuſqꝫ. ⁊ regalis
lux illuſtrās ſup nos. ſtatimqꝫ Adā hu=
mani generꝭ pr̄ exultauit dicēs. Lux iſta
auctoris ē lumīs ſempiterni. q̄ nob̄ ꝓmi
ſit mittere lumē coeternū ſuū. Et excla=
mauit Yſaias. Hec ē lux pr̄is. filius dei
ſicut p̄dixi cū eſſem viuꝰ i terris. ppl̄us
q̄ ambulabat i tenebris. vidit lucem ma
gnā. Tūc ſuppuenit genitor nr̄ ſymeon.
⁊ exultans dixit. Glificate dn̄m qr ego
x̄pm infantē natū i manibꝰ ſuſcepi in tē
plo ⁊ cōpulſus ſpū ſc̄to dixi. Nūc dimit
tis ſuū tuū dn̄e ſm v̄bū tuū in pace ⁊c̄.
Poſt hoc ſupuenit q̄dam h̄emi cultor ⁊
iterrogatꝰ a nobis q̄s eſſet: dixit ego ſuꝫ
io h̄es q̄ x̄pm baptiſaui. ⁊ ante ip̄m pare
uias eius p̄iui ⁊ ip̄m oſtendi digito: di.
Ecce agnꝰ dei ⁊c̄. ⁊ deſcendi nūciare vo
bis. qr in ꝓxio ē x̄pm viſitare nos. Tūc
ſeth dixit. Cū iuiſſem ad portas padiſi
rogare dn̄m vt trāſmitteret mihi angelū
ſuū. vt daret mihi de oleo miſericordie
vt inungerē corpꝰ pr̄is mei Ade cū eſſet
īfirmus. apparuit mihi Michael ange
lus dei di. Noli laborare lacrimis oran
do ꝓpter oleum ligni miſc̄die. qr nullo
mō poteris de illo accipe. niſi qn̄ cōpleti
fuerint q̄nqꝫ milia q̄ngenti āni. Hec au
dientes oēs pr̄iarche ⁊ ꝓphete exultaue=
rūt magna exultatione. Tūc ſathan pn
ceps ⁊ dux mortis dixit ad inferū. Pre=
para te ſuſcipe ih̄m. q̄ ſe gl̄iat̄ x̄pm filiū
dei eſſe ⁊ hō eſt timens mortē dicēs. Tri
ſtis ē aīa mea vſqꝫ ad mortem ⁊ multos
quos feci ſurdos ſanauit. ⁊ claudos ere=
xit. R̄ndit īferos dixit. Si potēs es tu
q̄lis eſt hō ille ih̄us. q̄ timēs mortē potē
tie tue aduerſat̄. Nam ſi dicit ſe time=
re mortē cape te vult: ⁊ ve tibi erit ſem
piterna ſecula. Cui ſathan: ego illū tēp=
taui. ⁊ populū aduerſū illū excitaui. iaꝫ
lanceā exacui. fel ⁊ acetū miſcui. ligṅuꝫ
crucis p̄paui. in ꝓxio ē mors eiꝰ ⁊ pdu=
cā eū ad te Cui inferꝰ ꝯiuro te p v̄tutes
tuas ⁊ meas. ne pducas eū ad me. Ego
n̄ cū audiui impiū verbi eiꝰ cōtremui.
nec ip̄m lazarū ꝯtinere potui. ſed excuti
ens ſe vt aq̄la ſup omnē agilitatē ſaliens
exiuit a nobis. Et cū hec loq̄ret̄ facta ē
vox vt tonitruū dicens. Tollite portas
p̄ncipes vr̄as ⁊ eleuamini porte eterna=
les ⁊ introbit rex gl̄ie. Ad hāc vocē con=
curterūt demones ⁊ oſtia enea cū vectibꝰ
ferreis clauſerūt. Tūc dixit dauid. Nō
ne ego ꝓphetizaui dices. cōfiteant̄ dn̄o
miſc̄die ⁊c̄. qr ꝯtriuit portas ereas. ⁊ ve=
ctes ferreas ꝯfregit ⁊c̄. facta ē iterū vox
magna di. Tollite por. ⁊c̄. Vidēs infe=
rus. ꝙ duabꝰ vicibꝰ exclamauerat. qua=
ſi ignorās dixit. Quis ē iſte rex gl̄ie Cui
dauid. dn̄s fortis ⁊ potēs dn̄s potens in
p̄lio ip̄e eſt rex glorie. Tunc rex glorie
ſupuenit. ⁊ eternas tenebras illuſtrauit
⁊ extendens dn̄s manū: ⁊ tenens dexte=
rā Ade ⁊ dixit. Pax tibi cum oībꝰ filijs
iuſtis meis. Et aſcendit dn̄s ab inferis.
⁊ omnes ſancti ſunt eū ſecuti. Dn̄s autē
tenēs manū ade tradidit michaeli arch
angelo. ⁊ introduxit eos in paradiſum.
Quibus occurrerūt duo viri vetuſti die
rum ⁊ interrogati ſūt a ſanctꝭ. Qui eſtis
vos qui nobiſcū i inferis mortui nōdū
fuiſtis: et in paradiſo corpe collocati eſtꝭ
Et reſpōdit vnꝰ ex eis Ego ſum enoch
qui huc trāſlatꝰ ſum. hic aūt eſt helias.

qui huc curru igneo aſſumptus eſt: ⁊ ad
huc mortē nō guſtauimꝰ ſed in aduen=
tū antix̄pi reſeruati ſumꝰ cū eo p̄liaturi
⁊ ab eo occidendi. ⁊ poſt triduū ⁊ dimi
dium diem i nubibꝰ aſſumendi. Et cuꝫ
hec diceret. ecce ſupuenit alius vir por=
tans in humeris crucis ſignū. Qui iter
rogatꝰ quis eſſet: dixit. Ego latro fui et
cū ihesu crucifixus fui. Et credidi ip̄m
eſſe creatorē. ⁊ oraui dicens. Memento
mei dn̄e qn̄ venerꝭ in regnū tuū. Tunc
dixit mihi. Amē dico tibi hodie mecuꝫ
eris in paradiſo. ⁊ dedit mihi iſtud cru=
cis ſignū di. Hoc portās ambula in pa
radiſum. ⁊ ſi nō dimiſerit te ingredi an
gelus cuſtos paradiſi. Oſtende illi ſig=
nū crucis ⁊ dicēs ad illū. Quia x̄ps qui
nūc crucifixus ē. trāſmiſit me. Et cū hec
feciſſꝫ ⁊ dixiſſꝫ āgelo ſtatī ap̄ies introdu
xit me. ⁊ ad dextrā padiſi collocauit me.
Cum hec carinus ⁊ leuciꝰ locuti fuiſſent
ſubito trāſfigurati ſūt: ⁊ ampliꝰ viſi nō ſūt
Greg. q̄qꝫ nicenꝰ vel Aug. ſm quoſ=
dā libros. de hoc cōdē ſic ait. Confeſtim
eterna nox inferoꝝ x̄po deſcēdēte reſplē
duit. mox ferruginei ianitores talia īter
ſe vmbroſa ſilentia metu incubante ſub
murmurant. Quis nāqꝫ ē iſte terribilis.
⁊ nimio ſplēdore choruſcās. Nunq̄ ta=
lē nr̄ accepit tartarus. Nunq̄ ī noſtraꝫ
cauernā talē euomuit mundꝰ. Inuaſor
ē iſte nō debitor effractor ē ⁊ deſtructor.
nō peccator ſꝫ p̄dator. Iudiceꝫ videmꝰ
non ſupplicē. venit pugnare non ſuccū=
bere. eripere non manere.

Ecūdus dicitur

quaſi ſe cōdens. i. ſe honeſte mo
rū ꝯponens. Vel ſecūdus dr̄ quaſi ſecū
dans. i. obſecūdans. i. mandatis dn̄i ob
tēperās. Vel ſecūdus quaſi ſecū dux. fu=
it ei ſuus dux. qr rō ſenſualitati bene p̄=
fuit. ⁊ ipſum ad omne opꝰ bonū pduxit
Vel ſecūdus dicit̄ reſpectu primi. Due
ei ſunt vie eūdi ad vitā. Prīa p pn̄ie la=
mentū. Sc̄da p martiriū. Iſte aūt mar
tir precioſus nō iuit ſolum p p̄imā ſed
etiam per ſecundam.

Ecundus miles

ſtrenuus ⁊ athleta x̄pi egregius
martirqꝫ dn̄i gl̄ioſus in ciuitate aſteñ.
martirio coronatus eſt. Cuiꝰ gl̄oſa pre=
ſētia p̄dicta ciuitas illuſtrat̄: ⁊ eo velut
ſingulari p̄rono letat̄. Hic a beato calo
cero q̄ a ſapricio p̄fecto in ciuitate aſteñ.
in carcere tenebat̄. fidem x̄pi edoctus ē
Cū igit̄ b. martianus in tridonēſi ciui=
tate detineret̄ in carcere ſapriciꝰ illuc ꝓ=
ficiſci voluit vt eū faceret imolare. Se=
cūdus aūt tanq̄ cauſa ſolatij ſecum eſt
ꝓfectus b. martianū videre deſiderās.
Cū ergo ex ciuitatē aſtenſem fuiſſent. co
lumba ſup ſecunduꝫ deſcendit. ⁊ capiti
eius inſedit. Cui dixit ſapriciꝰ. Vide ſe=
cunde quō dij noſtri te amant. vt etiam
aues celeſtes ad te viſitandū trāſmittāt
Cū aūt ad tanagrū fluuiū peruenissent.
vidit ſecūdus angelū dn̄i ſup aquā am=
bulantē. ⁊ ſibi dicentē. Secūde fidē ha=
beas. ⁊ ſic ſuper ydoloꝝ cultores ābu=
labis. Cui ſapriciꝰ. Frater ſecūde deos
audio ad te loquentes. Cui ſecundus.
ambulemus ad deſideria cordis noſtri.
Cū vero ad burimā flumē peruenissent
angelus ſimiliter ibidē ſibi apparuit. ei
qꝫ dixit. Secunde credis in deū an forte
dubitas. Cui ſecundus. Credo veritatē
paſſionis eius. Cui ſapricius. Quid eſt
qd̄ audio? Cum aūt tridonā ingredere=
tur marcianus ad p̄ceptū angeli de car=
cere exiens ſecundo apparuit. eiqꝫ dixit
Intra ſecunde viā veritatis. ⁊ perge vt
accipias palmam fidei. Sapricius dixit
Quis eſt hoc q̄ nobis quaſi ſomniās lo
quitur. Cui ſecundus. Tibi ſomnium
ſed mihi admonitio ⁊ ꝯfortatio ē. Poſt
hoc Secūdus modiolanum iuit ⁊ fau=
ſtinum ⁊ ionitam qui in carcere detine=
bantur angelus dn̄i ad ſecūdū extra ci=
uitatem adduxit ⁊ ab eis baptiſma qua
dam nube aquam prebente ſuſcepit. Et
ecce ſubito columba de celo venit. corpꝰ
et ſanguinem dn̄i deferens ea fauſtino

ꝛionice tribuit. Dedit aūt fauſtin⁹ cor=
pus ⁊ ſanguinem domini ſecūdo vt ad
marcianū deferret. Rediens igitur ſecū
dus cum iam nox eſſet ⁊ ad ripam padi
veniſſet. angelus dñi frenū accipiens eq̄
ſuper padū ipſum tranſuexit. ⁊ vſqꝫ ad
tridonā in carcerē ad marcianū eū itro=
duxit. Deditqꝫ ſecundus marceano mu
nus fauſtini. ⁊ ipe illud ſumēs dixit. cor
pus ⁊ ſanguis dñi mecū ſit in vitā eter=
nam. Tunc ad mandatū angeli ſecūd⁹
de carcere exiuit. ⁊ ad ſuū hoſpiciū iuit.
Poſt hoc marcian⁹ capitalē ſniam exce=
pit. Et ſecundus corp⁹ ei⁹ rapiens ſepe=
liuit. Quod audiens ſapricius ipm̄ ad
ſe vocauit eiqꝫ dixit. Quantū video. xpi
anū te eſſe profiteris. Cui ſecūdus. Ue
re xpianum profiteor me eſſe. cui ſapri=
cius malā mortē deſideras. Cui ſecūd⁹
Illa tibi potius debet̄. Cūqꝫ ſacrificare
nollet iuſſit eū expoliari. Statimqꝫ an=
gelus dñi ibi affuit. ⁊ veſtē ſibi parauit.
Tunc ſapricı⁹ eū in eculeū ſuſpenſum
tādiu torqueri fecit donec ei⁹ brachia a
ſuis cōpaginibus ſoluerent̄. Sed cū fu
iſſet ſanitati ab dño reſtitut⁹. iuſſit eum
in carcerem recludi. vbi dū eſſet angel⁹
dñi ad euꝫ venit. eiqꝫ dixit. Surge ſecū
de ſequere me ⁊ ducā te ad creatorē tuū
tunc ipm̄ vſqꝫ in ciuitatem aſteſem per=
duxit ⁊ eū in cuſtodia vbi erat calocer⁹.
⁊ ſaluator cū eo poſuit. Quē videns ſe=
cūdus ad ei⁹ pedes ſe ꝓiecit. Cui ſalua=
tor. Noli timere ſecunde. quia ego ſum
dñs deus tuus. qui te de omnib⁹ malis
eripiam. Benedicenſqꝫ eis aſcendit ī ce
lū. Mane igitur ſapricius ad carcerem
miſit. qui carcerem quidem ſignatū iue
nerunt. ſecūdū vero nō inuenerūt. Per
gens aūt ſapricı⁹ de tridona ad ciuitatē
aſteñ. vt ſaltē calocerū puniret. iuſſit vt
predict⁹ calocerus ſibi preſentaret̄. ⁊ ec=
cē nunciauerunt ſibi ꝙ ſecūdus cū calo=
cero eſſet. quo audito eos ad ſe adduci
fecit. eiſqꝫ dixit. Qm̄ dij noſtri ſciūt vos
eſſe contemptores ſuos vos in ſimul mo
ri volunt. Cū aūt ſacrificare nollent. pi=
cem cum reſina liquari fecit. et ſup eorū
capita fundi. ⁊ in os eoꝝ iactari. Illi au
tem hoc tanꝗ aquam ſuauiſſimā cū ma
gno deſiderio bibebant ⁊ voce clara di=
cebant. Quā dulcia faucibus meis elo=
quia tua dñe. Tūc ſapricius ſup eos de
dit ſententiā vt ſecund⁹ in ciuitate aſtē=
ſi decollaret̄ calocer⁹ vero albigarium
mitteret̄. ⁊ ibidem puniret̄. Cū aūt be.
ſecundus decollatus fuiſſet. ecce angelꝰ
dñi corpus eius tulerūt. ⁊ ipm̄ cū mult̄
laudibus ⁊ cantu ſepulture dederunt.
Paſſus eſt autem. iij. kal. aprilis.

Aria egyptiaca

que peccatrix appellatur. xlvij.
annis in heremo. artiſſimā vitam duxit
quā circa annū dñi. cdxx. tpe claudij in
trauit. Quidā aūt abbas noīe zozimas
dum iordanem tranſiſſet ⁊ heremū ma
gnū percurreret. ſi forte aliquē ſanctuꝫ
patrem inueniret. vidit q̄udam ambu=
lantē nudo nigroqꝫ corpore. ⁊ ex incen=
dio ſolis exuſto. hec aūt erat maria egy=
ptiaca. Statimqꝫ hec fugam arripuit ⁊
zozimas poſt eam: velocius currere cepit
Tunc ait illa. Abba zozima quid me ꝑ=
ſequeris. Ignoſce mihi non poſſum fa=
ciem meam ad te conuertere eo ꝙ muli=
er ſim et nuda. ſed palliū tuū mihi porri
ge. vt poſſim ſine verecundia te videre.
Qui ſe nominari audiens. ſtupefactus
pallium tribuit. ⁊ in terram proſtratus.
vt ſe benediceret. rogauit. Cui illa. Ad
te pater benedictio magis ſpectat. quem
ſacerdotij dignitas exornat. Ille autē
vt audiuit ꝙ nomen ⁊ officium eius ſci=
ret. amplius mirabatur. ⁊ ſe benedici ob
nixius precabatur. Tunc illa. Benedi=
ctus deus redemptor animaruꝫ noſtra
rum. Cumqꝫ illa extenſis manibus ora
ret vidit eam quaſi vnius cubiti menſu
ram eleuari a terra. Tunc ſenex dubita
re cepit. ne forte ſpiritus eſſet. ⁊ fingēdo
orationem faceret. Cui illa. Satiſfaciat
tibi deus: qui me peccatricem mulierem
immundum ſpiritum exiſtimaſti. Tūc
zozimas illam ꝑ deum cōiurauit vt con
ditionē ſuam ei narrare deberet. Cui il=
la. Ignoſce mihi pater. q2 ſi tibi ſtatum
meum narrauero. velut a ſerpente terri=
tus fugies. ⁊ aures tue a ſmonib⁹ meis
cōtaminabuntur ⁊ aera ſordibus pollu
etur. Cūqꝫ ille vehementer īſtaret dixit.
Ego frater in egipto nata ſum. xij. etat̄
mee anno. alexandriam veni. ibiqꝫ. xvij
ānis publice libidini mee ſubieci. ⁊ nul
li vllatenus me negaui. Cū autē homi=
nes regiōis illius ꝓ adorāda ſancta cru
ce iheroſolimam aſcenderēt. rogaui nau
tas vt me ſecum mitterent ꝓficiſci. Cuꝫ
vero me de naulo requirerent dixi. Nō
habeo fratres aliud nauluꝫ. ſed ꝓ nau=
lo corpus habeatis meum. Sicqꝫ ſump
ſerunt me ⁊ corpus meum nauli gratia
habuerunt. Cū autē iheroſolimam per
ueniſſem. ⁊ pro adoranda cruce vſqꝫ ad
fores eccleſie cū alijs deueniſſem. ſubito
⁊ inuiſibiliter repulſaꝫ patior. nec intus
intrare permittor. Iterum aūt atqꝫ ite=
rum perueni vſqꝫ ad limen ianue. ⁊ ſub
ito iniuriam patiebar repulſe: Cum cē
omnes liberum haberent aditū. nec ali=
qd̄ inuenirent impedimentū. Rediens
igitur ad me ⁊ cogitans. ꝙ hoc mihi ob
ſcelerū meoꝝ immanitatem accideret. pe
ct⁹ meū cepi manibus tūdere. lacrimas
amariſſimas fundere ⁊ a cordis intimo
grauiter ſuſpirare. Reſpicienſqꝫ vidi ibi
imaginem beate virginis marie. Tunc
ipſam lacrimabiliter exorare cepi. vt pec
catorū meoꝝ veniā impetraret: ⁊ ad ad=
orandā crucem ſanctā me itrare permit=
teret. promittens me ſeculo abrenuncia
turam. ⁊ de cetero caſte manſurā. Cūqꝫ
hec oraſſem ⁊ in nomine beate virginis
fiduciam recepiſſem. fores iterū eccleſie
adij ⁊ ſine aliquo impedimento eccleſiā
intraui. Cū autem ſanctam crucem de=
uotiſſime adoraſſem. quidam mihi tres
nūmmos tribuit de quibus tres panes
emi. audiuiqꝫ vocē dicentē mihi. Si ior=
danem tranſieris ſalua eris. Iordanem
igitur tranſiui ⁊ in hoc deſertum veni.
vbi. xlvij. ānis nulluꝫ penitus hoīem vi
dens mā ſi. Illi aū tres panes quos me
cuꝫ detuli. inſtar lapidis ꝑ tēpora dura=
uerunt. ⁊. xlvij. annis mihi ex his come
dēdo ſuffecerūt. veſtimēta āt mea iam
dudū putrefacta ſt̄. xvij. ānis in hoc de
ſerto a tētatiōib⁹ carnalib⁹ moleſtata fui
ſed nunc per dei gratiam oēs vici. Ecce
omnia opa mea tibi narraui. ⁊ rogo vt
ꝓ me ad deum preces fundas. Tunc ſe
nex ad terram proſtratus ī famula ſua
dominum benedixit. Cui illa. Obſecro
te vt in die dominice cene ad iordanem
redeas. ⁊ corpus dominicū tecum feras.
ego ibidem tibi occurrā. ⁊ de manu tua
corpus ſacrum ſuſcipiam. Nam a die q̄
huc veni cōmunionē domini non acce=
pi. Rediens igitur ſenex ad monaſteriū
euoluto anno dum dies dominice cene
appropinquaret tulit corpus dominicū
⁊ vſqꝫ ad ripā iordanis veniens. ex alia
ꝑte ripe mulierem ſtātem ꝑſpexit. Que
ſup aquas facta cruc̄ ſignaculo iuit ad
ſenem vſqꝫ ꝑuenit. Quam videns ſenex
obſtupuit ⁊ ad pedes eius humiliter ſe
ꝓſtrauit. Cui illa. Uide ne defeceris cū
ſacramenta dominica penes te habeas
⁊ ſacerdotij dignitate refulgeas: ſed ob=
ſecro vt ſequenti anno ad me pater redi
re digneris. Tūc illa facto ſigno crucis
ſuper iordanis aquas iuit: ⁊ heremi ſoli
tudinem petiuit. Senex vero ad ſuum
monaſterium rediens ſequēti anno ad
locum in quo primo ſecum locutus fue
rat venit. ⁊ eam ibidē expiraſſe reperit.
Qui lacrimari cepit. ⁊ ipſam tangere nō
preſumpſit. Dixitqꝫ itra ſe. Ego quidē
corpuſculū ſancte ſepelire volebam ſed
timeo ne hoc ſibi diſpliceat. Hec eo cogi
tante. vidit iuxta caput ſuum litteras
in terra deſcriptas ita continentes. Se
peli zozima marie corpuſculum: redde
terre puluerē ſuum ⁊ ora pro me ad do
minum ad cuius preceptum ſecūda die
aprilis reliqui hoc ſeculum. Tūc ſenex
pro certo cognouit ꝙ mox vt domini
ſacramentū accepit. ⁊ ad deſertuꝫ redijt

vitam finiuit. Illudqꝫ deſertum quod
zozimas per .xxx. dierum ſpacia vix am
bulauit. illa in vna hora percurrit. ⁊ ad
deum migrauit. Cūqꝫ ſenex terrā fode-
ret ſed nequiret. vidit leonem ad ſe ve-
nientem manſuete dixitqꝫ illi. Sancta
hec mulier precepit ſepeliri corpus ſuū
⁊ ego cum ſim ſenex. fodere non poſſum
nec etiam aptum habeo ferramētū. Tu
ergo terraꝫ fode. vt poſſimus eius corpꝰ
ſanctiſſimum ſepelire. Tunc leo cepit fo
dere. ⁊ aptam foueam preparauit. Quo
pacto. leo vt agnꝰ māſuetꝰ abijt. et ſenex
ad ſuū monaſteriū glorificās deū venit.

Ambroſius dici

tur ab ambra que ē ſpecies val-
de redolens ⁊ precioſa. Ipſe eni eccleſie
valde precioſus extitit. ⁊ in dictis ⁊ in fa
ctis ſuis valde redoleuit. Vel dicit am-
broſius ab ambra ⁊ ſyos quod eſt deus
quaſi ambra dei. Deus nanqꝫ per eum
quaſi per ambrā vbiqꝫ redolet. fuit eni
⁊ eſt bonus odor xpi in omni loco. Vel
dicit ab ambona quod ē pater luminis
et ſyor quod ē paruulꝰ. qꝛ pater in mul
torum filioꝝ ſpirituali generatōe. lumio
ſus i ſacre ſcripture expoſitiōe. ⁊ paruu-
los in ſua humili ꝯuerſatiōe. Vel ſicut
dr̄ in gloſario ambroſius odor vel ſapor
xpi celeſtis. ambroſia eſca angelorū am-
broſiū celeſte mellis fauum. fuit eni cele
ſtis odor. ꝑ odoriferam famam. ſapor ꝑ
cōtemplationem in terram. celeſte mel-
lis fauum ꝑ dulcē ſcripturarū expoſitio
nem. Eſca angelica per glorioſam frui-
tionem. Eius vitam ſcripſit paulinꝰ mo
lanus epiſcopus ad auguſtinum.

Ambroſius filius

ambroſij p̄fecti rome. cū in cuna
bulis in atrio ꝑtorij eſſet poſitus et dor-
miret. examen apum ſubito adueniens.
faciem eius et os ita compleuit. vt quaſi
in alueolum ſuum intrarent pariter et
exirent. Que poſtea euolantes in tantaꝫ
aeris altitudinē ſubleuate ſūt. vt huma
nis oculis minime viderent. Quo perꝰ-
acto territus pr̄ ait. Si vixerit infātulꝰ
iſte. aliquid magni erit. Poſtea cū ado-
leuiſſet. ⁊ videret matrē ⁊ ſororē ſacram
virginem manus ſacerdotibus oſculari
ipe ludens ſorori dexteram offerebat. aſ-
ſerens et ſibi id ab eo fieri oportere. illa
v̄o vt adoleſcentē ⁊ neſcientē qd diceret
reſpuebat. Rome igitur litteris eruditꝰ
cū cauſas ꝑtorij ſplēdide pozaret a valē
tino impatore ad regēdā liguriā emiliā
qꝫ prouinciam directus eſt. Cūqꝫ medio
lanum veniſſet ⁊ ibidem eps tunc deeſ-
ſet. cōuenit ppl's. vt ſibi de epō ꝓuidēt.
Sed cū inter arrianos ⁊ catholicos de
eligendo epō ſeditio nō modica oriret.
illuc ambro. cā ſedande ſeditionis pre-
xit. ⁊ ſtatim vox infantis ĩſonuit: di. am
broſiū epiſcopū. Cuiꝰ voci omnes vna
nimiter cōſenſerūt ambroſiū epiſcopuꝫ
acclamantes. Quo illo cognito vt eos
a ſe terroribus remoueret. eccleſiā exiēs.
tribunal cōſcendit. ⁊ cōtra cōſuetudinē
ſuā tormēta ꝑſonis adhiberi iuſſit. Qđ
cū faceret populus nihilominus accla-
mabat peccatū tuum ſuper nos. Tunc
ille turbatus domū redijt ⁊ phiam ꝓfi
teri voluit. Quod vt ne faceret reuocatꝰ
eſt. publicas mulieres publice ad ſe igre
di fecit. vt his viſis ab eius electione po
pulū reuocaret. Sed cū nec ꝓficeret. ſed
ſemper populū peccatum tuuꝫ ſuꝑ nos
acclamare videret. fugam media nocte
petijt. Cūqꝫ ticinum pergere ſe putaret.
mane ad portaꝫ ciuitatis mediolanēſ
que romana dicit: inuenit. Qui inuentꝰ
cū cuſtodiret a populo. miſſa relatio eſt
ad clementiſſimū imperatorem valenti
nianuꝫ. Qui ſummo gaudio accepit. ꝙ
iudices a ſe directi ad ſacerdotiū peterēt
tur. Letabat ei probus p̄fectus ꝙ v̄buꝫ
ſuum fuerat in eo adimpletuꝫ. Dixerat
enim cū proficiſcenti mandata donaret
vade age non vt iudex ſed vt epiſcopus
Pendente relatōne iterū abſcondit. ſed
inuentus cum adhuc eſſet cathecuminꝰ
baptizatur. ⁊. viij. die in epiſcopalem
cathedrā ſublimat. Cum autē poſt an
nos quatuor romā iuiſſet. ⁊ ſoror ſua ſa

cra virgo eius dexteram oſcularet. ſubri
dens ait. ecce vt dicebam tibi. ſacerdotꝫ
manum oſculaberis. Cū aute in qndā
ciuitatem pro quodā epiſcopo ordinā-
do iuiſſet. ⁊ eius electiōi iuſtina impera-
trix. ⁊ alij heretici cōtradicerent. volen-
tes vt aliquis de ſua ſecta ordinaret. vna
de arrianarū virginibus impudentior
ceteris. tribunal ꝯſcēdit. ⁊ beatū ambro
ſiū ꝑ veſtimentū apphendit. volēs ipm
ad ꝑtem mulieꝝ trahere. vt ab eis ceſus
de eccleſia cū iniuria pelleret. Cui am-
broſius ait. Et ſi ego indignus ſum tā-
to ſacerdotio. tibi tamē nō conuenit in
qualemcūqꝫ ſacerdotē manus inijcere.
Unde timere debuiſti iudicium dei ne
tibi aliquid ꝯtingat. Quod dictū exitꝰ
cōfirmauit. nam die alio mortuā ad ſe-
pulcrū vſqꝫ deduxit. grām ꝓ ꝯtumelia
rependens. Qđ factum omnes valde ꝑ
terruit. Poſt hoc mediolanū reuer-
ſus. innumeras inſidias a iuſtina impe
ratrice ꝑtulit. muneribus ⁊ honoribus
aduerſus eū populos excitāte. Cū ergo
multi eū in exiliū pellere niterent. vnꝰ
eorū ceteris infelicior. in tantū furorē ex
citatus eſt. vt iuxta eccleſiam domū ſibi
locaret. ac in ea quadrigā. paratam habe-
ret. quo procurāte. Iuſtina facilius rap
tū ad exiliū deportaret. ſed dei iudicio
ipō die quo eū rapere arbitrabat. in ea-
dem quadriga de eadem domo in exili-
um pulſus eſt. Cui tñ ambroſiꝰ reddēs
bona pro malis. ſumptꝰ ⁊ neceſſaria mi
niſtrauit. Cantus ⁊ officium in eccleſia
mediolanēſi celebrari inſtituit. Erāt
⁊ tunc temporis mediolani multi a de-
monibus obſeſſi: qui ſe torqueri ab am-
broſio magnis vocibus clamabant. Iu
ſtina aūt ⁊ mlt'i arrianoꝝ cū inſimul ha
bitaret dicebant ambroſiū pecunia ho-
mines ꝯꝑare. qui ſe ab immundis ſpiri
tibus vexari mentirētur. ⁊ ab ambroſio
dicerēt ſe torqueri. Tūc ſubito vnꝰ ex il
lis arrianis qui aſtabat arreptꝰ a demo-
nio. in medium proſiliuit. atqꝫ clamare
cepit. Utinam ſic torqueant vt torque-
or qui non credunt ambroſio. At illi cō
fuſi in piſcinam dimerſuꝫ hominem ne-
cauerunt. Quidā hereticus acerrimꝰ
diſputator. ⁊ durus incōuertibilis ad fi
dem cum audiret ambroſiū p̄dicantem
vidit angelū ad aures eius loquētē ver
ba que populo predicabat. quo viſo fi-
deꝫ quā perſequebatur cepit defendere.
Quidā aruſpex demones aduocabat
⁊ ipſos ad nocēdū ambroſio tranſmitte
bat. ſed reuerſi demones renūciabāt. ꝙ
non ſolum ad ipm. ſed nec etiam ad fo-
res domus ſue appropinquare valebāt
quoniam ignis inſeꝑabilis omne illud
edificiū ꝯmuniret. vt etiam longe poſiti
vrerentur. Predictus vero aruſpex cuꝫ
a iudice propter qdam malefica torq̄-
retur. clamabat amplius ab ambroſio ſe
torqueri. Quēdā demoniacū medio
lanū ingredientē demon dimiſit. egre-
dientem inuaſit. Interrogatus de hoc
demon ait ambroſium ſe timere. Alius
qdam nocte eius cubiculū adijt. vt gla-
dio ipſum necaret. p̄ce ac precio a iuſtina
inductus. ſed cū dextera gladiū eleuaſ-
ſet. vt ipm ꝑcuteret. ꝯtinuo aruit manꝰ
eius. Quidā a demonio arreptꝰ cla-
mare cepit ab ambroſio ſe torqueri. Cui
ambroſiꝰ. Obmuteſce dyabole qꝛ te nō
torquet ambroſius. ſꝫ tua inuidia. qꝛ il
luc homines aſcendere cōſpicis vnde tu
turpiter corruiſti. naꝫ ambroſius neſcit
iflari. ac ille ſtatim obmutuit. Quadā
vice cū be. ambroſius ꝑ ciuitatē ꝑgeret.
qdā caſu lapſus eſt. ⁊ in terra proſtratus
iacebat. qđ vidēs alter ridere cepit. Cui
ambroſiꝰ. Et tu qui ſtas vide ne cadas
quo dicto ſtatim lapſum doluit ſuū qui
riſerat alienū. Quadam etiā vice am
broſius ad palatiū macedonij magiſtri
officioruꝫ. vt ꝓ quodā intercederet: ve-
nit. ſed cū fores clauſas inueniſſet nec in
trandi copiā habere potuiſſet: ait. ⁊ tu q̇-
dem venies ad eccleſiaꝫ ⁊ nō clauſis ſed
apertis ianuis ĩgredi nō valebis. Elap-
ſa aliquo tpe metuēs inimicos macedo
niꝰ ad eccleſiā fugit. ⁊ patentibꝰ ianuis.

ãditū reperire non potuit. Fuit etiaꝫ tante abſtinentie ꝙ quotidie niſi in ſabbato ⁊ die dñico ⁊ feſtis p̄cipuis ieiunabat. Tante etiā largitatis erat. ꝙ omnia que habere poterat. eccleſijs ⁊ pauperibꝰ nil ſibi retinens tribuebat. Tante cōpaſſionis. vt cū aliquis lapſum ſuum ſibi cōfitebatur. ſic amariſſime flebat ꝙ illū ſil'r flere cōpellebat. Tante humilitatis ac laboris vt libros quos dictabat ꝓpria manu ſcribebatur. niſi cū infirmitate corporis grauaret̄. Tante aūt pietatis ⁊ dulcedinis. vt cū alicuius ſancti ſacerdotis vel epiſcopi ſibi obitus nunciaret̄. ſic amariſſime flebat vt vix ↄſolari valeret. Cū aūt interrogaret̄ cur viros ſanctos qui ad gloriaꝫ ꝓficiſcebant̄ ſic fleret aiebat. Ne putetis me flere ꝙ receſſerint. ſed q2 me p̄ceſſerint. ⁊ q2 difficile inuenit̄ qui tam dignus eius officio habeatur. Tante etiā ↄſtantie ⁊ fortitudinis. ꝙ īpatoris vel principū vicia nō palpabat. ſed eos voce libera ↄſtantiſſime arguebat. Cū quidam vir quondā flagitiū ꝑpetraſſꝫ. ⁊ corā eo adductꝰ fuiſſet. dixit ambroſius. oportet illū tradi ſathane in interitū carnis. ne talia deinceps audeat ꝑpetrare. quem eodem momento cū adhuc ſmo eſſet in ore eius. ſpūs immundus diſcerpe cepit. Quadā vice: vt aiunt. cū be. ambroſiꝰ romā ꝑgeret. ⁊ ī quadā villa tuſcie apud quendam hominem nimiū locupletē hoſpitatus fuiſſet. illū hominē ſuꝑ ſtatu ſuo ſolicite requiſiuit. Cui ille reſpōdit. Status meꝰ dñe ſemꝑ felix extitit ⁊ gl'ioſus. Ecce ei diuitijs infinitis abundo. ſuos ⁊ famulas q̄ plures habeo copioſaꝫ filiorū ⁊ nepotū turbā poſſideo. ⁊ omīa ſꝑ ad vota habui. nec vnq̄ mihi aliquid aduerſum accidit. vel qd̄ ↄtriſtaret euenit. Quod audiens ambroſius vehemēter obſtupuit. ⁊ his qui erant ſecū in comitatu dixit. Surgite q̄nto citius fugiamus. q2 dñs nō eſt in loco iſto. Feſtinate filij feſtinate. nec in fugiendo moram facite: ne nos hic diuina vltio apprehendat. ⁊ in p̄ctis illorūꝫ pariter nos inuoluat. cū ergo fugerent ⁊ aliquātulū ꝓceſſiſſent. ſubito ſe terra aperuit. ⁊ hominē illū cū vniuerſis qui ad illū ꝑtinebant ita abſorbuit vt nullū inde veſtigiū remaneret. qd̄ cernens ambroſiꝰ: dixit. Ecce fratres q̄ miſericorditer deus pcit. cū hic aduerſa tribuit. ⁊ q̄ ſeuere iraſcitur cum ſꝑ ꝓſpera elargitur. In eodē autē loco. fouea quedā ꝓfūdiſſima remanſiſſe d2. que vſqꝫ hodie in huiꝰ facti teſtimoniū ꝑſeuerat. Cū aūt ambroſius radicē omniū maloꝝ auariciā. magis ac magis in hominibꝰ creſcere cerneret. et maxime in his qui erant in poteſtatibus cōſtituti. apud quos omnia p̄cio vendebant̄. nec nō ⁊ in his qui erant ſacris miſterijs deputati. vehemēter ingemuit. ⁊ ſe de huius ſeculi erumna liberari inſtātiꝰ exorauit. Qd̄ cū ſe id obtinuiſſe gauderet. reuelauit fratribus ꝙ vſqꝫ ad reſurrectionē dominicā cū eis eſſet. Ante vero paucos dies. q̄ lectulo detineretur cū .xliiij. p̄s. cū notorio dictaret. ſubito ipo vidente notorio ī modū ſcuti breuis ignis caput eius operuit. atqꝫ paulatim ꝑ os eius tanq̄ in domū habitator intrauit. Tunc facies eius tanq̄ nix effecta eſt ſed poſtmodū ad ſuā ſpeciem reuerſa ē. Ipo igit̄ die ſcribendi ⁊ dictandi finem fecit. nec ipm pſalmū explere potuit. pꝰ paucos igit̄ dies infirmitate corporis laborare cepit. Tunc comes ytalie cū mediolani eſſet. nobiles ↄuocauit dicens. ꝙ tanto viro recedēte periculo eſſet. ne ytalie interitus īmineret. Rogauitqꝫ vt ad viꝝ dei accederēt rogātes vt ſibi adhuc ſpaciū viuendi vno anno a dño impetraret. Quod ille vt ab illis audiuit. reſpondit. Nō ita inter vos vixi vt me viuere pudeat nec mori timeo cū bonū dñm habeamus. Eo tpe quatuor eiꝰ dyaconi inuicem ↄuenerūt tractātes inter ſe. quis poſt eius obitum bonus eſſet ep̄us. Cū ergo a loco in quo vir dei ambro. iactabat lōge eēnt ⁊ ſimplicianum ita ſilent̄ noīaſſet vt vix inuicē ſe audirēt ille ab eis longe poſitus tercio exclamauit ſenex. ſed bonus. Quod audientes. territi fugerunt ⁊ nō niſi illuꝫ poſt eius obitum elegerunt. In loco aūt in quo iactabat vidit ihm ad ſe venientem ⁊ ſibi vultu alacri arridentem.

Honoratus vō ep̄s v̄cellenſ q̄ beati ambroſij obitū expectabat cuꝫ ſe ſopori dediſſet. vocē tercio ſe clamātis audiuit Surge q2 modo ē receſſurus. Qui conſurgēs mediolanū ↄcitus venit. ⁊ ei dominici corporis ſacrm̄ dedit. Moxqꝫ ille manus in modū crucis expandit ⁊ vltimū ſpiritū īter verba orōnis efflauit. Floruit aūt circa annū dñi. ccclxx. Cum aūt in nocte paſce corpꝰ eius ad eccleſiā fuiſſet delatū. plīmi infantes baptizati eū viderūt. ita vt aliqui eū ſedentem in cathedra in tribunali dicerēt. Alij aſcēdente digito ſuis parentibus demōſtrarēt. nōnulli vero ſtellā ſuꝑ corpus eius ſe videre narrarent. Quidā preſbiter cū in cōuiuio cū multis alijs eſſet ⁊ ſancto ambro: detrahere cepiſſet. eū cōtinue diuina plaga ꝑculit ⁊ de cōuiuio ad lectū ductus vitaꝫ finiuit. In vrbe carthaginenſi. cū tres ep̄i ſimul ↄuiuarent; et vnus eoꝝ b. ambro. detraxiſſet. relatuꝫ eſt qd̄ illi preſbitero q̄ ſibi detraxe. at accidiſſet. Qd̄ cū ille vilipenderet ſubito letale vulnus accepit. ⁊ extremum continuo diem clauſit.

Notandū ꝙ be. amb̄. in multis ↄmendabilis fuiſſe videtur. Pͥo in liberalitate. q2 omnia que habebat pauperꝝ erāt Unde refert de ſeipo. ꝙ imperatori petenti baſilicā ſic reſpondit ⁊ habet̄ in canone ↄuenior. xxiij. q. viij. ſi a me peteret qd̄ meū eēt. i. fundū meū. argentū meū ⁊ huiuſmodi meū nō refragarer quāq̄ oīa que mea ſunt pauperꝝ ſunt. Scd̄o īmūdicie puritate. fuit enī virgo. Un̄ refert hiero. eū dixiſſe v̄ginitatē nō ſoluꝫ efferimus ſed ſuamꝰ. Tercio in fidei firmitate. vnde dixit. cū impator peteret baſilicā ⁊ eſt in eodē ca. ꝑus eſt vt aīam mihi q̄ fidem auferat. Quarto ī martirij auiditate. Unde legit̄ in epiſtola ſua de baſilica nō tradenda ꝙ prepoſitꝰ valentiniani ambro. mandauit: di. Tu ↄtemnis valentinianū caput tibi tollo. Cui ambro. Deꝰ ꝑmittat tibi vt facias q̄ minaris. atqꝫ vtinā deus auertat eos ab eccleſia in me aūt omnia tela ſua conuertāt. ⁊ meo ſanguine ſitim ſuā expleāt

Quinto in orōnis ↄſtantia. Unde d2 de eo vt habet̄ ī li. xj. hiſtorie ecc'. Ambroſiꝰ aduerſū regie furorē nō ſe manu defenſabat aut telo ſed ieiunijs ⁊ ↄtinuatis vigilijs. ſub altare poſitꝰ ꝑ obſecratiōes defenſorē ſibi atqꝫ eccīe deū ꝑabat.

Sexto in lacrimarū abundantia. habuit eī tria genera lacrimaꝝ. ſ. lacrimas compunctiōis ꝓ alioꝝ culpis. Un̄ dicit paulinus de eo in legēda; ꝙ cū aliq̄s lapſum ſibi ↄfitebat̄. ſic amariſſime flebat ꝙ illū flere ſil'r ↄpellebat. Lacrīas deuotōis ꝓ eternis deſiderijs. Und̄ ſupra dictū ē a paulino. ꝙ cū īterrogabat̄ cur ſāctos qui moriebant̄ ſic fleret: Reſpondit. ne me putetis flere ꝙ deceſſerūt. ſed ꝙ me ad gloriā p̄ceſſerūt. Lacrimas cōpaſſiōis ꝓ aliorū iniurijs. Un̄ ipe dicit de ſe. ⁊ eīn decreto ī ſuperiori ca. aduerſus milites gothos lacrīe mee arma ſūt mea. talia eī munimēta ſacerdotis ſunt aliter nec debeo nec poſſum reſiſtere.

Septīo in forti ↄſtātia. cuiꝰ ↄſtantia maxime ī tribus apparet. Pͥmo in defēſione catholice veritatis. vn̄ d2 in. li. xj ecc'. hyſtorie. ꝙ Iuſtina mater valentiniani impatoris arriano hereſeos alūna ↄturbare cepit ecclaꝝ ſtatū cōminari ſacerdotibus depulſiōes ⁊ exilia. niſi ariminenſes cōcilij decreta reuocarēt. quo bello eccleſie murū ac turrim validiſſimam pulſabat ambroſium. In eius q̄ꝫ prefatione ſic de eo cātatur. tāta ambroſium virtute ↄſtantie ſolidaſti tāto munere celitus decoraſti. vt per euꝫ excluſa torquerēt̄ demonia arrianorū impietas ꝓpulſa tabeſceret: ac ſecularium principū colla tuo iugo ſubacta redderēt̄ humilia. Scd̄o in tuitiōe eccleſiaſtice liber

tatis. vnde cum imperator auferre vel-
let quandã baſilicã oppoſuit ſe ambro.
ↄ impatorem: ſicut ipſe teſtatur. ⁊ eſt in
p̃allegato decreto. xxiij. q. viij. Cõueni-
or ipſe a comitibus vt p̃ me baſilice fie-
ret matura traditio: dicentibus impera-
torẽ iuſſiſſe iure ſuo tradi debẽ. Rñdi.
Si matrimoniũ petit inuadite. ſi corpꝰ
occurrã vultis in vincula rape. vultis in
mortem voluntatis eſt mihi. Nota ego
me vallabo circumfuſione populorum:
nec altaria tenebo vitã obſecrans. ſed ꝓ
altaribus gratius imolabor. mãdat tra-
dere baſilicã. vrgemur itaqȝ preceptꝭ re-
galibꝰ. ſed cõfirmamur ſcripture ſermo-
nibꝰ q̃ rñdit. Tanq̃ vna ex inſipientibꝰ
locuta es. Noli grauare te impator vt pu-
tes in ea q̃ diuina ſunt ius habere. Ad
impatorẽ pallatia ꝑtinẽt ad ſacerdotes
eccĩe. Sanctus naboth vineã ſuo ꝓprio
cruore defendit. ſi ille vineam ſuã non
tradidit nos tradem ꝯ xp̃i ecclĩam. tri-
butũ ceſaris ẽ nõ negetꝰ. ecclĩa dei ẽ. ceſa-
ri vtiqȝ nõ donet. ſi de me aliquid ↄpel-
leret. aut poſceret aut fundꝰ aut domꝰ
aut aurũ aut argentũ id ꝙ iuris mei eſ-
ſet libent̃ offerrẽ. Templo dei nihil poſ-
ſum decerpe: nec detrahere. cũ illud cu-
ſtodiẽdũ nõ decerpẽdũ acceperim. Ter-
cio in obiurgatõe vicij ⁊ omnis iniqui-
tatis. Vñ legit̃ in hyſtoria tripartita ⁊ in
q̃dã cronica: ꝙ olim cũ apud theſaloni-
cã orta ſeditõe q̃dã iudices fuiſſet a po-
pulo lapidati. theodoſiꝰ impator idig-
natus. iuſſit omnes interimi. nocẽtes ab
innocentibꝰ nõ ſecernens. vbi fere qnqȝ
milia hominũ fuẽt occiſa. Cũ igitur im-
perator mediolanũ veniſſet. ⁊ eccleſiã
intrare vellet. occurrit ei ambroſius ad
ianuã. eiqȝ aditũ ꝓhibuit dicẽs. Cur impe-
rator pꝰ cãm tãti furoris non agnoſcis
molem tue p̃ſumptiõis? Sȝ forte reco-
gnitõne pc̃ti ꝓhibet ptãs imperij. decet
te vt vincat rõ ptãtẽ. Princeps es o imp-
ator. ſed ↄſeruoꝝ. Quibꝰ ergo oculis aſpi-
cies cõis dñi templũ quibꝰ pedibus cal-
cabis ſanctũ pauimentũ. Quõ manus
extendens de quibꝰ adhuc ſanguis ſtil-
lat iniuſtꝰ? Quo p̃ſumptõe ore tuo po-
culũ ſanguinis eiꝰ percipies. dũ furore tu-
orũ ſmonũ tantꝰ iniuſte ſit ſanguis ef-
fuſus. Recede ergo recede. ne ſcdo pecca-
to priorẽ neq̃ciã augere contẽdas. Suſci-
pe vinculũ quo te dñs nũc ligauit. eſt eĩ
medicina maxĩa ſanitatis. His ſmoni-
bus impator obediens gemẽs ⁊ flẽs ad
regalia remeauit. Cũ ergo diu in fletu
manſiſſet. Ruffinus magiſter militum
cãm tãte triſticie reqſiuit. Cui ille. Tu
inquit mea mala nõ ſentꝭ. qr ſuis ⁊ mẽ-
dicãtibꝰ aperta ſũt tẽpla. mihi vero ad ea
ingreſſus nõ eſt. Et hec dicens ſingula
ṽba ſingultibꝰ interrumpebat. Cui ruf-
finus. Curro ſi vis ad ambroſiũ. vt tibi
ſoluat vinculũ quo te ligauit. Et ille.
Non poteris ſuadere ambro. qr nõ ve-
rebitur imperialẽ poteſtatẽ. vt legẽ poſ-
ſit preuaricari diuinã. Sed cũ ille ꝓmit-
teret ꝙ eũ flecteret. eũ imperator ire p̃-
cepit ⁊ ipſe poſt paululũ ẽ ſecutus. Mox
aũt vt ambroſius ruffinũ vidit: ait. Im-
pudentiã canũ imitatus es o ruffine. tã-
te vicȝ necis autor exiſtens. ⁊ nunc pu-
dorem ex fronte deterẽs. nõ erubeſcis ↄ
maieſtatẽ latrare diuinã. Cũqȝ ruffinꝰ
ꝓ ipatore ſupplicaſſȝ. ⁊ diceret eũ ſequi
ſupno zelo accẽſus ambroſiꝰ ait. Ego ti-
bi p̃dico. qm̃ ingredi eũ ſacra limina ꝓ-
hibeo. ſi vo ptãtẽ in tirannidẽ mutaue-
rit. necẽ libenter ſuſcipio. Qd̃ cum ruffi-
nus iperatori nũciaſſet pgã iquit ad eũ.
vt iuſtas in faciẽ ↄtumelias recipiã. Cũ
ergo veniſſȝ ⁊ ſua ſolui vĩcula poſtulaſ-
ſet. occurrẽs ambroſiꝰ ⁊ igreſſũ ꝓhibẽs
ait. Quã pñiam oſtendiſti pꝰ tantas ini-
quitates. Et ille tuũ ẽ iponẽ. meũ obtẽ-
perare. Vex cum ipator allegaret ꝙ et
dauid adulteriũ ⁊ homicidiũ ↄmiſiſſet
ait ambr. Qui ſecutꝰ es errãtẽ. ſeq̃re cor-
rigentẽ. Qd̃ ita gratãter ipator ſuſcepit
ꝙ publicã pñiam agẽ nõ recuſauit. Cũ
igit̃ reconciliatꝰ eccleſiã intraſſet. ⁊ itra
cãcellos ſtaret: requirit ambroſius quid
ibi expectaret. Cui cũ diceret ſe ꝑcepto-
rem ſacramentorũ miniſterioꝝ expecta-
re: ait ambro. O impator interiora loca
tm̃ ſacerdotibꝰ ſunt collocata. Egredẽ
igitur ⁊ hãc expectationẽ cũ ceteris cõ-
munẽ habe. Purpura nanqȝ imperato-
res facit nõ ſacerdotes. Cui impator ꝓ-
tinus obediuit. Cũ ergo cõſtantinopo-
lim reuerſus. ext̃ cancellos ſtaret. mãda-
uit ei idẽ eps vt intraret. Et ille ait. Vix
diſcere potui que dĩa imperatoris ⁊ ſa-
cerdotis. Vix enĩ veritatis inueni magi-
ſtrũ. ambroſiũ nanqȝ ſolũ noui vocari
pontificem. Octauo in ſana doctrina
Eius nanqȝ doctrina habet altã ꝓfun-
ditatẽ. Vñ hiero. in li. de. xij. doct. Am-
bro. ſup ꝓfundorũ pennina raptꝰ ⁊ aeris
volucer ꝙ diu in ꝓfundũ ingredit̃ fru-
ctũ de alto capere vidr̃ firmã ſoliditatẽ.
hiero. ibidem. Eius oẽs ſniẽ. fidei ⁊ ec-
cleſie ⁊ omnium ṽtutũ firme ſunt colũ-
be. Elegantẽ ṽtutũ venuſtatẽ. Aug. in
li. ꝺ nuptijs ⁊ ↄtinentia. Pelagius here-
ſiarcha ſic laudat ambro. vt dicat btũs
ambroſiꝰ epo. i cuiꝰ p̃cipue libris roma-
na lucet fides. qui ſcriptoꝝ inter latinos
flos q̃dã emicuit. ⁊ ſubdit Aug. Cuiꝰ fi-
dẽ ⁊ puriſſimũ in ſcripturis ſenſum: ne
inimicus q̃dã auſus ẽ rep̃hẽdere. Ma-
gnã autoritatẽ. qr ãtiqui doctores ſicut
aug. ṽba ſua pro magna auctoritate ha-
bebant. Vñ refert aug. ad ianuariũ. ꝙ
cũ mr̃ eius mirata fuiſſet. cur mediola-
ni ſabbato nõ ieiunarent. ⁊ de hꝰ augu.
ambro. interrogaſſet. ait ambro. Cũ ve-
nio romam ieiuno ſabbato. Sic ⁊ tu ad
quã forte eccleſiã veneris eiꝰ morem ſer-
ua. ſi cuiꝙ nõ inde vis ſcãdalũ eſſe. nec
queq̃ tibi. Et ſubdit augꝰ. Ego de hac
ſniã etiã atqȝ etiã cogitãs ita ſemper ha-
bui tanq̃ eam de celeſti oraculo accepim.
Vita ⁊ paſſio tiburcij ⁊ valeriani ĩ
paſſione ſancte cecilie cõtinetur.

Eorgius dicitur

a geos qd̃ ẽ terra. ⁊ orge qd̃ ẽ co-
lere. q̃ſi colẽs terrã. i. carnẽ ſuã. Aug. au-
tẽ in li. de trinitate dicit. ꝙ bona terra ẽ
in altitudine montiũ. i temꝑamẽto collium
planicie cãpoꝝ. Pria ei eſt bona ad virẽ-
tes herbas. Secũda ad vineas. Tercia
ad fruges. Sic beatꝰ georgius fuit altꝰ
deſpiciendo iferiora. ⁊ ideo habuit viro-
rem vel viriditatẽ puritatis. Temꝑatus ꝑ
diſcretionẽ: ⁊ ideo habuit vinũ interne
iocunditatis. Planus ꝑ hũilitatẽ: ⁊ ideo
ꝓtulit fruges bone operationis. Vel dr̃ a
gerar qd̃ eſt ſacrũ. ⁊ gyon qd̃ eſt arena.
q̃ſi ſacra arena. Fuit ei arena qr ponde-
roſus morũ grauitate. minutus hũilita-
tate. ⁊ ſiccus a carnali voluptate. Vl' dr̃
a gerar quod eſt ſacrum ⁊ gyon quod ẽ
luctatio. quaſi ſacer luctator. qr luctatꝰ
ẽ cum dracone ⁊ carnifice. Vl' georgius
dr̃ a gero quod ẽ peregrinus ⁊ gir p̃cio-
ſus ⁊ vs cõſiliator. Ipſe ei fuit peregri-
nus in cõtẽptu mundi. precioſus in co-
rona martirij. ⁊ cõſiliator in p̃dicatione
regni. Eius legenda iter ſcripturas apo-
criphas in niceno cõcilio ↄnumeratur.
ex eo ꝙ eius martiriũ certã relationem
non habet. Nã ĩ kalendario bede dicit̃.
ꝙ ſit paſſus in perſida ciuitate dioſpoli.
Alubi legit̃ ꝙ quieſcit in ciuitate dio-
ſpoli q̃ prius lidda vocabat̃. ⁊ ẽ iux̃ Jo-
pen. Alubi legit̃ ꝙ paſſus ſit ſub dyocle-
ciano ⁊ maximiano ipatoribus. Alubi
ꝙ ſub dyocleciano ipatore pſaꝝ pñtibꝰ.
lxx. regibus imperij ſui. Hic aũt ꝙ ſub
daciano p̃ſide. iperantibus dyocleciano
⁊ maximiano.

Eorgiꝰ tribunꝰ

genere capadox. peruenit q̃dam
vice in ꝓuinciam libie in ciuitatẽ q̃ dr̃
ſilena. iuxta quã ciuitatẽ erat ſtagnũ in-
ſtar maris. ĩ quo draco peſtifer latitabat
qui ſepe populũ contra ſe armatũ in fu-
gã conuerterat. Flatuqȝ ſuo ad muros
ciuitatis accedens. oẽs inficiebat. Qua-
propter cõpulſi ciues duas oues quoti-
die ſibi dabant vt eius furorẽ ſedarent.
Alioquin ſic muros ciuitatis inuade-
bat: ⁊ aerem inficiebat ꝙ plurimi interi-
bant. Cum ergo iã oues pene deficerẽt

maxīe cū harū copiam habere nō poſſet
inito cōſilio oue cū adiūcto hoīe tribue-
bant. Cū igitur ſorte oīm filij ⁊ filie ho-
minū darent̄ ⁊ ſors neminem exciperet.
⁊ iam pene omēs filij ⁊ filie populi eēnt
ꝯſumpti. quadam vice filia regis vnica
ſorte eſt dephenſa. ⁊ draconi adiudica-
ta. Tunc rex contriſtatus ait. Tollite au
rū ⁊ argētū ⁊ dimidiū regni mei. ⁊ filiā
meā mihi dimittite ne taliter moriatur.
Cui populus cū furore reſpondit. Tu
o rex hoc edictū feciſti: ⁊ nunc omēs pue
ri noſtri mortui ſunt. ⁊ tu vis filiam tuā
ſaluare? Niſi in filia tua cōpleueris qđ
in alijs ordinaſti: ſuccendemꝰ te ⁊ domū
tuā. Quod rex audiens cepit filiā ſuā
flere dicēs. heu me filia mea dulciſſima.
quid de te faciā aut qđ dicā? qñ plus vi
debo nuptias tuas? Et ꝯuerſus ad po-
pulū dixit. oro vt inducias octo dierum
lugendi mihi filiā tribuatis. Qđ cū po
pulus admiſiſſet in fine octo dieꝝ reuer
ſus ppłs ē cū furore: dicēs. Quare per-
dis populum ꝓpter filiā tuā? En oms
afflatu draconis morimur. Tunc rex vi
dens ꝙ nō poſſet filiam liberare: induit
eā veſtibꝰ regalibus: ⁊ āplexatus eā cum
lacrimis dixit. Heu me filia mea dulciſ
ſima. de te filios in regali gremio nutri
re credebam: ⁊ nunc vadis vt a dracone
deuoreris. Heu me filia mea dulciſſima
ſperabam ad tuas nuptias ꝑncipes iui
tare. palatium margaritis ornare. tym
pana ⁊ organa audire: ⁊ tunc vadis vt
a dracone deuoreris ⁊ deoſculans dimi
ſit eam: dicēs. Utinam filia mea ego an
te mortuus eſſem ꝙ te ſic amiſiſſē. Tūc
illa ꝓcidit ad pedes prīs. petēs ab eo be
nedictionē ſuā. Quā cū pr̄ cū lacrimis
benedixiſſet ad lacū ꝓceſſit. Quam be.
georgius caſu ibi tranſiens vt plorantē
vidit: eam qđ haberet interrogauit. Et
illa. Bone iuuenis velociter equū aſcē
de ⁊ fuge: ne mecū pariter moriaris. Cui
georgius. Noli timere filia: ſed dic mi-
hi qđ hic ꝑſtolaris omī plebe expectan-
te? Et illa. Ut video bone iuuenis ma-
gnifici cordis es tu. ſed cur mecū mori
deſideras? fuge velociter. Cui georgius
Hinc ego nō diſcedam donec mihi qđ
habeas: intimabis. Cū ergo totū ſibi ex
poſuiſſet ait. georgius. Filia noli time-
re: qr in xp̄i nomine te iuuabo. Et illa.
Bone miles mecū nō pereas. ſufficit eī
ſi ſola pereā. nam me liberare nō poſſes
⁊ mecū pires. Dum hec loquerent̄ ec-
ce draco veniens caput de lacu leuauit.
Tunc puella tremefacta dixit. fuge bo-
ne dn̄e fuge velociter. Tunc georgius
equū aſcendēs. ⁊ cruce ſe muniens dra-
conē ꝯtra ſe venientē audacter aggredit̄.
⁊ lanceā fortiter vibrans: ⁊ ſe deo cōmē
dans ipſū grauiter vulnerauit: ⁊ ad ter
rā deiecit. Dixitqȝ puelle. Proijce zonā
tuam in collum dracōis. nihil dubitās
filia. Quod cum feciſſet ſequebat̄ eā ve-
lut māſuetiſſimus canis. Cū ergo eū
in ciuitatē duceret. populi hoc videtes
per montes ⁊ foueas ceperunt fugere di
centes ve nobis qr iam oēs peribimus.
Tūc beatus georgius annuit eis: dicēs
nolite timere: ad hoc enī me miſit dn̄s
deus ad vos vt a penis vos liberē dra-
conis. Tantummodo in criſtū credite
⁊ vnuſqſqȝ veſtrum baptizetur: ⁊ draco-
nem iſtum occidā. Tunc rex ⁊ omēs po
puli baptizati ſunt. Beatus autē geor-
gius euaginato gladio draconē occidit
⁊ ipſum extra ciuitatem efferri precepit.
Tunc q̄tuor paria boum ipſum ī ma-
gnum campum foras duxerunt. Bapti
zati autem ſunt in illa die viginti milia
hominum exceptis paruulis ⁊ mulieri
bus. Rex autē in honore beate marie ⁊ be
ati georgij eccleſiā mire magnitudinis
ꝯſtruxit. De cuius altari fons viuꝰ ema
nat. cuius potus oēs languidos ſanat.
Rex vero infinitā pecuniā btō georgio
obtulit quā ille recipere nolens paupe-
ribus eam dari precepit.

Tunc beatus georgiꝰ regē de q̄tuor
breuit̄ iſtruxit. ſ. vt eccliaꝝ dei curam ha
beret. ſacerdotes honoraret: diuinū offi
ciū dilig̃ēt audiret. ⁊ ſp pauꝑū memor
eſſet. oſculato rege inde receſſit. In aliq
bus tn̄ libris legit̄ ꝙ dū draco ad deuo-
randū puellā ꝑgeret. georgius ſe cruce
muniuit ⁊ dracone aggrediēs īterfecit.

Eo tp̄e impantibꝰ dyocleciano ⁊ ma
ximiano ſub p̄ſide daciano. tāta pſecu-
tio xp̄ianoꝝ fuit vt infra vnū meſem de
cem ſepte milia martirio coronaret̄. vn̄
int̄ tot tormētoꝝ genera. multi xp̄ianoꝝ
deficiebāt. ⁊ ydolis imolabāt. Qđ vidēs
ſctūs georgius tactus dolore cordis in
triſecus oīa q̄ hēbat diſpſit. militarē ha-
bitū abiecit. xp̄ianoꝝ hitū induit. et in
mediū ꝓſilies exclamauit: oēs dij gētiū
demonia: dn̄s autē fecit celos. Cui p̄ſes
iratus dixit. Qua p̄ſumptiōe audes de-
os nr̄os demonia appellare? Dic tn̄ vn̄
es tu? aut quo noīe voceris? Cui geor-
gius ait. Georgius vocor ex nobili capa
docū ꝓſapia ortus. paleſtinā vo xp̄o fa
uente deuici. ſȝ oīa deſeruit vt ſuire poſ
ſem liberius deo celi. Cū autē p̄ſes eū
ad ſe inclinare nō poſſȝ. iuſſit eū in ecu-
liū leuari: ⁊ mēbratim corpꝰ eius vngu-
lis laniari. Appoſuit̄ inſup ad latera fa-
cibus. patētibꝰ viſceꝝ ī imis ſale plagas
eius fricare iuſſit. Eadē nocte dn̄s cū
ingenti lumine ei apparuit: ⁊ ipm̄ dulci
ter cōfortauit. Cuiꝰ melliflua viſitatio
ne ⁊ allocutione ſic cōfortatus ē: vt pro
nihilo duceret cruciatꝰ. Uidens dacia
nus ꝙ eū penis ſupare nō poſſet. quen-
dam magū accerſiuit eiqȝ dixit. Xp̄iani
ſuis magicis artibus tormēta ludificāt
⁊ deoꝝ noſtroꝝ ſacrificia ꝑuipendunt.
Cui magus. Si artes eius ſupare nequi
uero capitis reus ero. Ipſe igit̄ malefici
js ſuis iniectis ⁊ deoꝝ ſuoꝝ noībus iuo-
catis. venenū vino īmiſcuit: ⁊ ſctō geor-
gio ſumendū porrexit. Cōtra qđ vir dei
ſignū crucis edidit: hauſtoqȝ eo nil leſio
nis ſenſit. Rurſū magus priore fortius
venenū īmiſcuit: qđ vir dei ſigno crucis
edito ſine leſiōe aliq̄ totū bibit. Quo vi
ſo magus ſtatī ad pedes eius cecidit. ve
niā lamētabilit̄ petijt: ⁊ ſe xp̄ianum fieri
poſtulauit. Que mox iudex decollari fe
cit. Sequēti die iuſſit georgiū poni ī ro-
ta. gladijs bis acutis vndiqȝ circūſepta.
Sȝ ſtatī rota frangit̄: ⁊ georgius illeſus
penitus inuenit̄. Tūc iratus p̄ſes iuſſit
eum ī ſartaginē plūbo liq̄facto plenā ꝓij
ci. q̄ facto ſigno crucis ī eā intrauit. ſȝ vtu
te dei cepit ī ea q̄ſi ī balneo refoueri. Qđ
vidēs dacianus cogitauit eū emollire
blāditijs. quē minis ſupare nō poterat
vel tormētis. Dixitqȝ illi. Uides fili ge
orgi. quāte māſuetudinis ſīt dij nr̄i: q̄ te
blaſphemum tā patient̄ ſuſtinēt. pati ni-
hilominus ſi cōuerti volueris indulgē
re. Age ḡ dilectiſſime fili qđ hortor: vt
ſupſtitione relicta dijs nr̄is ſacrifices: vt
magnos ab ipſis ⁊ a nobis cōſeq̄ris ho-
nores. Cui georgius ſubridēs ait. Ut
quid a principio nō magis mihi pſuaſi
ſti blandis ſermōibus ꝙ tormētis? Ec
ce patus ſum facere qđ hortaris. Hac da-
cianus ꝓmiſſione deluſus letus efficit̄.
Iuſſitqȝ ſub voce preconis vt oēs ad ſe
ꝯueniret. ⁊ georgiū tādiu reluctātē. tan
dem cedere ⁊ ſacrificare videret. Orna-
ta igit̄ tota ciuitate ꝑ gaudio. cum geor
gius ydoloꝝ tēplum ſacrificaturus ītra
ret: ⁊ oēs ibidē gaudētes aſtarent. flexis
genubus dn̄m exorauit: vt tēplum cum
ydolis ſic oīno deſtrueret ꝙ tum ad ſui
laudē ⁊ populi cōuerſionē nihil d̄ eo pe
nitus remaneret. Statimqȝ ignis de ce
lo deſcendēs. tēplum cū dijs ⁊ ſacerdo
tibus cōcremauit. terraqȝ ſe aperiēs oēs
eoꝝ reliquias degluciuit. Hic exclamat
ambroſius in p̄fatiōe: dicēs. Georgius
fideliſſimus miles xp̄i dum xp̄ianitatis
ꝓfeſſio ſilentio tegeret̄. ſolus int̄ xp̄ico-
las intrepidus dei filium ē ꝯfeſſus. Cui
⁊ tantā fidei conſtantiā grā diuina con-
ceſſit. vt ⁊ tirānice poteſtatis p̄cepta con
temneret. ⁊ innumerabiliū non formida
ret tormēta penaꝝ. O felix ⁊ inclitus do
mini p̄liator. quē non ſolū tp̄alis regni
blanda nō ꝑſuaſit ꝓmiſſio: ſed ꝑſecuto
re deluſo ſimulacrorum eius potēta in
abyſſum deiecit. hec ambroſiꝰ. Hoc au-
diens dacianus georgiū ad ſe adduci fe

cit. eiq3 dixit. Que ſūt maleficia tua peſſime hoīum. qui tantū facinus cōmiſiſti. Cui georgius. Ne credas rex ſic eſſe ſed mecum pge ⁊ iterū me īmolare vide. Cui ille. Intelligo fraudē tuam. q2 vis me facere abſorberi. ſicut tēplum ⁊ deos meos abſorberi feciſti. Cui georgi9. Dic mihi miſer. Dij tui qui ſe iuuare nō potuerunt. quomō te iuuabunt. Irat9 rex nimis dixit alexandrie vxori ſue. Deficiens moriar: q2 ab hoc hoīe me ſupatum cerno. Cui illa. Tirāne crudelis ⁊ carnifex. nūquid nō dixi tibi ſepius. ne xpianis moleſtus eſſes: q2 deus eoꝝ p ipſis pugnaret. Et nunc ſcias me velle fieri chriſtianam. Stupefactus rex ait. Heu ꝓch dolor. Nunquid ⁊ tu es ſeducta? ffecitq3 eam p capillos ſuſpēdi: ⁊ flagellis duriſſime cedi. Que dum cederet dixit georgio. Georgi lumen veritat9. quo putas peruenia: nondū aqua baptiſmi renata? Cui Georgius. Nihil heſites filia. quia ſanguinis tui effuſio baptiſmus tibi reputabitur ⁊ corona. Tūc illa orans ad dominum emiſit ſpiritū. Huic atteſtatur Ambroſius in prefatōne: dicens. Ob hoc ⁊ gentium regina p ſarum. crudeli a viro dictata ſententia. nondum baptiſmi gratiam conſecuta. glorioſe paſſionis meruit palmam. Unde nec dubitare poſſumus: ꝙ roſea perfuſa ſanguinis vnda. reſeratas poli ianuas ingredi meruit. regnumq3 poſſidere celorum. hec Ambroſius. Sequenti vero die Georgius talem accepit ſententiam. vt per totam ciuitatem traheretur. poſtmodum capite puniretur. Orauit autem ad dominum vt quicunq3 eius imploraret auxilium. petitōnis ſue conſequeretur effectum. Diuina autem vox ad eum venit. ꝙ ſic fieret vt orauit. Completa oratione capitis abſciſiōe martirium conſūmauit. ſub dyocleciano ⁊ maximiano. qui ceperunt circa annum domini ducenteſimū octuageſimū ſeptimū. Dacianus autem cū de loco in quo decollatus eſt: ad palatiū rediret. ignis dei de celo cecidit: ⁊ ipſum cum miniſtris ſuis conſumpſit. Refert gregorius turonenſ. ꝙ cum quidā quaſdam reliquias ſancti georgij deferrent. ⁊ in quodam oratorio hoſpitati fuiſſent. mane nullatenus capſam mouere potuerunt: donec ibi dē reliquiarum particulam miſerunt.

Legitur in hiſtoria anthiocena. ꝙ cū xpiani ad obſedendum hieruſalem pergerent. quidam iuuenis. ſpecioſiſſimus cuidam ſacerdoti apparuit: qui ſanctū georgium ducem xpianorū ē ſe dicens monuit: vt eius reliquias ſecum in hieruſalem deportarent ⁊ ipſe cum eis eēt. Cum autem hieruſalem obſediſſent: et ſaracenis reſiſtentibus per ſcalas aſcēdere non auderent. beatus georgius armis albis indutus. ⁊ cruce rubea inſignitus apparuit: īnuens vt poſt ſe ſecuri aſcēderent: ⁊ ciuitatem obtinerent. Qui ex hoc animati ciuitatē ceperunt. ⁊ ſaracenos occiderunt.

MArcus interpꝛtatur ſublimis mandato. certus. declinatus ⁊ amarus. Sublimis mandato. ratione perfectionis in vita. quia non ſolum ſeruauit mandata cōmunia: ſed etiam ſublimia ſicut ſunt conſilia. Certus ratione certitudinis in doctrina quia doctrinam euāgelij ſui certā tradidit: vtpote quā a petro magiſtro ſuo didicit. Declinatus ratione profunde humilitatis. Nam ꝓpter nimiam humilitatem pollicem ſibi amputaſſe dicit: vt ſacerdotio reprobus haberetur. Amarus ratione pene acerbitatis. quia vbiq3 per ciuitatem tractus fuit: ⁊ inter hec tormenta ſpiritum tradidit. Uel marcus dicitur a marcho quod eſt malleus maior: qui quidem eodem ictu ferrum domat. melodiam generat: incudem firmat: ſic marcus vnica doctrina ſui euangelij. domat hereticorum perfidiam. dilatat laudem diuinam confirmat eccleſiam.

MArc9 euāgeliſta leuiticus genē: et ſacerdos petri apli i baptiſmate filius: atq3 i diuino ſmone diſcipul9: cū ipſo btō petro romā ꝓfectus eſt. Cū aūt petrus ibidē euāgeliū pdicaret rogauerūt fideles qui erāt rome. beatū marcū vt euāgeliū ad ppetuā fideliū memoriā deberet ꝯſcribere. Qđ ille qdē vt ex ore magri ſui bti Petri audierat. fideli ſtilo cōſcripſit. Petr9 aūt illud diligēt examinās. vbi omnē vitatē plene cōſpexit recipiēdū ab omnibus fidelibus approbauit. Uidēs autē petrus marcū ꝯſtantē in fide. ipm aqlegiā deſtinauit. vbi vbū dei pdicās innumeras gētiū multitudīes ad fidem xpi cōuertit: ac euāgeliū ſuū ſilr ibidē ꝯſcripſiſſe dr̄. qđ qdē vſq3 hodie i acqlegienſi eccia oſtēdit: ⁊ deuotiōe ꝯgrua reſeruat. Tādē .b. marcus acqlegienſem ciuem. ſ. ermagorā. quē ad fidē xpi cōuertit. romā ad petrū adduxit. vt eū aquilegie in epm ꝯſecraret. Suſcepto itaq3 ermagoras pōtificatus officio. cū acquilegienſem ecciam optīe gubernaſſet. tādē ab infidelib9 capit: ⁊ ibidē martirio coronat. Marcus vo a btō petro alexādriā miſſus ē ⁊ ibi pmus vbū dei pdicauit. In pmo āt itroitu ſuo alexādriā vt ait philo. diſertiſſimus iudeorū. maxima multitudo i fide ⁊ deuotiōe ⁊ ꝯtinentie obſuatiōe adunata eſt. Papias quoq3 hieropolitanus eps valde pclara ei9 pconia. pcipuo delucidat ſtilo. Petr9 vo damiani. ſic ait de eo. Tāta ei de9 apud alexandriā gratiā pꝛogauit: vt oēs qui tūc ad fidei rudimenta ꝯfluerēt. mox p ꝯtinētiā actonius ſācte ꝯuerſatiōis inſtantiā. tanꝗ ad monaſtice pfectiōis faſtigiū puolarēt: ad qđ nō mō miraculorū pdigijs. nō mō pdicatiōis eloquijs. ſed etiā eximijs ꝓuocabat exēplis. Et infra. ffactū ē aūt vt poſt mortem petri ad italiā deinde ſit reuerſos: vt terra in qua datū ē ſibi euāgeliū ſcribere, ſacras mererēt eius reliquias poſſidere. Beata es o alexādria. triūphali hoc ſanguine purpurata. felix ⁊ tu italia. corporis huius thezauro diues effecta. Tante aūt hūilitatis dr̄ fuiſſe. vt pollicem ſibi amputauerit: ne ad ordinem ſacerdotij poſſet hūano iudicio ꝓmoueri. Uerū tm̄ diſpoſitio dei ⁊ auctoritas ſcti petri pualuit q ipm alexandriā epm deſtiauit. Mox autē vt alexandriā eſt ingreſſus. ſubito calciamentū eius ruptū ē atq3 ſolutū: qđ in ſpū intelligēs ait. Uere expeditū fecit dn̄s iter meū. nec me ſathanas impedire poterit: quē ab opibus mortuis dn̄s iā abſoluit. Uidens aūt marcus quendā ſutorē vetera cōſuentē. eidem calciamētū tradidit corrigendū. Qđ cū faceret ſiniſtrā manū grauiter vulnerauit: ac forte exclamare cepit. vnus deus. Quo audito vir dei ait. Uere ꝓſperū fecit dn̄s iter meum. factoq3 luto ex ſputo manū eius vnxit: ⁊ cōtinuo ſanitatē recepit. Uidens hō ille tantā eius efficaciam. in domū ſuā illū introduxit. ⁊ qs eſſꝫ vel vñ pcontari cepit. At ille ſeſe domini ieſu ſuū cōfeſſus eſt. Cui ille ait. Uellē ego videre eū. Et marcus. Ego eū tibi demonſtrabo. Incipienſq3 marcus xpm ei euangelizauit: ⁊ ipm cū tota domo ſua baptizauit. Audientes autē viri ciuitat9 illius. quendā galileū qui deoꝝ ſacrificia cōtemneret aduenisſe: ei inſidias poſuerūt. Qđ ille cognoſcens. hominē illū quē curauerat. qui dicebatur Anianus ibidē epiſcopū ordinauit ⁊ ipſe penthapolim pexit. Et cū ibidē duobus annis ſtetiſſet. iterū alexandriā rediit: qui ⁊ iuxta mare i rupibus ecciā cōſtruxerat. in loco qui dicit bucculi: ⁊ fideles ibidē multiplicatos inuēit. Pōtifices aūt temploꝝ eum cōphendere conabant. Cū aūt in ſolēnitate paſchali beatus marcus miſſam celebraret: cōuenerūt illuc oēs ⁊ fune in collo ei9 miſſo. ipſū per ciuitatē trahebant: dicentes Trahamus bubalum ad loca bucculi. Carnes aūt eius in terrā fluebant: ⁊ ſanguine lapides rigabāt. Poſt hoc in car

tere recludit ⁊ ibidem ab angelo cōfoꝛ-tat. Sed ⁊ ipſe dn̄s ieſus xp̄us eū viſitauit: eumqꝫ confoꝛtauit dicens. Pax tibi Marce euangeliſta meus. noli timere: qꝛ ego tecū ſum et eruā te. Mane ergo facto funē iterū collo eius imittūt: ⁊ huc illucqꝫ raptim eū pertrahūt exclamantes. Trahite bubalum ad loca bucculi. Ipſe aūt dū traheret̄ gratias agebat dicens. In manus tuas cōmendo ſpiritū meū: ⁊ hoc dicens ſpm̄ exalauit. ſub Nerone qui cepit circa annū dn̄i quinquageſimūſeptimū. Cū āt pagani cū vellēt comburere. ſubito aer turbat̄. grando exoꝛit̄. tonitrua intonāt. fulguraqꝫ choruſcant. ita vt quilibet euadere niteret̄: ⁊ ſanctū coꝛpus ibidē intantū reliqrūt. xp̄iani vero coꝛpus eius rapuerūt et in eccleſia cū om̄i reuerentia ſepelierūt.

Fuit aūt foꝛma beati marci huiꝰ longo naſu. ſubducto ſupcilio. pulcris oculis recaluaſter. plixa barba. habitudis optime. etatis medie. canos aſperſus. affectiōe continēs. gratia dei plenus. Beatus aūt ambroſius de eo ſic ait. Dū beatus marcus inumeris choꝛuſcaret miraculis. contigit vt ſutoꝛ cui calciamentū tradiderat coꝛrigendū ſiniſtrā ſibi ī eius laboꝛe ꝑtunderet manū. Hic cū inflicto vulnere vnus deus clamauit. dei famulus audiēs: letus affuit. lutū ex ſputo factū accepit. eiuſqꝫ manū inunxit: ſanamqꝫ illico reddidit: ⁊ laboꝛi ecōtra dedit. Illius nempe cuius p̄dicabat euangeliū. ſil'r imitat̄ miraculū: ceci vicꝫ a natiuitate illuīati a dn̄o factū: hec ambroſius. Anno aūt ab incarnatōe dn̄i q̄dringenteſimoſexageſimoſeptimo. Tpe leonis īpatoꝛis. veneti coꝛpus ſācti marci de alexandria venetias tranſtulerunt vbi eccl'ia ī honoꝛe ſācti marci mire pulcritudinis fabꝛicata eſt. Quidā nanqꝫ mercatoꝛes veneti. q̄ alexandriā p̄rexerant duos p̄sbiteros cuſtodes coꝛpis ſancti marci p̄cibus ⁊ p̄miſſionibus induxerunt vt occulte coꝛpus illud tolli permitterēt. ⁊ venetias tranſpoꝛtarent.

Verū cū coꝛpus de tumulo leuaret̄. tantus odoꝛ totā alexādriā ſic perfudit: vt oēs vnde tanta p̄deret odoꝛis ſuauitas mirarentur. Cum aūt nauigarent et qualiter coꝛpus ſancti marci deferrent. alijs manibꝰ reuelaſſent: vnus illoꝝ ait. Foꝛſitan alicuius egiptij coꝛpus vobis datū deferti̅s. ⁊ ſancti marci coꝛpus vos deferre putatis. Continuo igitur nauis in qua erat coꝛpus ſancti marci ꝑ ſeipſam mira celeritate ſe vertit ⁊ in nauē in qua ille reſidebat inſurgēs. lateris partem fregit: non p̄ius illam dimittēs donec omnes ſe ibidē coꝛpus eſſe bti Marci credere acclamarēt. Cum quadam nocte naues curſu velociſſimo ducerēt. ⁊ naute tempeſtate conquaſſati. ⁊ tenebꝛis obuoluti quo pergerēt ignoꝛarent. ſanctus marcus cuidā monacho cuſtodi coꝛpoꝛis ſui apparuit dicēs. Dic omnibus iſtis vt velociter vela deponant: quia non longe a terra diſtant. Quibus depoſitis mane facto ſe iuxta quandam inſulam inuenerunt. Verum cum ꝑ litoꝛa diuerſa tranſirēt ⁊ ſanctum thezaurum omībus occultarēt. veniētes incole conclamabant. o q̄ beati eſtis qui ſancti marci coꝛpꝰ poꝛtatis. Sinite vt ipm̄ ſuppliciter adoꝛemus.

Quidā nauta adhuc omnino incredulus. a demone arripit̄. ⁊ tamdiu vexatur. donec ad coꝛpus ſancti adductꝰ ſe credere confiteret̄. qui liberatus gloꝛiam deo dedit. ⁊ beatū marcū in deuotione magna deinceps habuit.

Quodā tempoꝛe dum coꝛpus ſancti marci intra quandā columnā d' lapidibus marmoꝛeis factā paucis cōſcijs eſſꝫ repoſitū. vt ibi cautius ſeruaret̄: ꝯtigit vt teſtibus illis ex hac luce ſublatis. nemo vbi nā ſanctus eſſet theſaurus poſſꝫ cognoſcere: nec aliquibus indicijs inuenire. Fit ex hoc planctus in clericis. deſolatio ingēs in laicis. meroꝛ iminet vniuerſis. foꝛmidabat ſiquidē plebs deuota: ne patronus tā inclitus furtiue fuiſſꝫ ſublatus. Ideoqꝫ ieiuniū ſolenne indicitur. ꝓceſſio ſolennioꝛ oꝛdinatur. Et ecce cunctis videntibus et ſtupētibus lapides a colūna ꝓſiliūt. et archam vbi coꝛpus eius latebat omnibus euidēter oſtendunt. Mox deuotas laudes agūt creatoꝛi omnium q̄ ſuū eis dignatus eſt reuelare patronum. Sicqꝫ dies illuſtrata tanti ꝓdigij gl'ia. annis decurrentibꝰ poſteris fit feſtiua. Quidam libꝛi habent etiam ſubſcripta miracula.

Circa annū dn̄i. Mccxlj. Apd' papiam in ꝯuētu oꝛdinis fratrū p̄dicatoꝝ fuit quidā frater r̄ligioſus ac ſancte vite iulianus noīe. natione fauentinus. iuuenis coꝛpe: ſed canus mente. qui in infirmitate vltima elaboꝛās. cū p̄ioꝛem domus ſup ſtatu ſuo requirēt: et ille moꝛtē ſibi vicinā iminere diceret. ſtatim facie exhilaratꝰ et manibꝰ et toto coꝛpe plaudens. clamare cepit. date locum fratres. quia p̄e nimia leticie abundantia iā ꝓſiliet anima extra coꝛpus. ex eo q̄ tam iocundos rumoꝛes audiui. et eleuatis in celū manibus. dicere cepit. Educ de carcere animā meā ⁊c̄. Infelix ego homo q̄s me liberabit de coꝛpe moꝛtis huiꝰ. Inter hec ille leui ſomno obdoꝛmiens vidit btm̄ marcū ad ſe veniſſe et ſe iuxta eiꝰ lectulū collocaſſe. ⁊ ecce vox facta eſt ad eum dicens. Quid ibi agis o marce? Et ille. Ad moꝛientē iſtū acceſſi. qꝛ deo eius miniſteriū ē acceptū. Et iterū vox ad eū. Quare inter ceteros ſanctos ad eū maxime tu veniſti? Et ille. Quia ſpecialē in me habuit deuotionē. et locū vbi coꝛpꝰ meū requieſcit. ſedula deuotione viſitauit et iō veni in hoꝛa ſui exitus eū viſitare. Et ecce quidā albati totā domū ipleuerunt. Quibꝰ ait marcꝰ. Quare huc veniſtis? Et illi. Vt iſtiꝰ aiā in ꝯſpectu dn̄i p̄ntemus. Euigilans autē p̄dictꝰ frater ꝓ p̄oꝛe domꝰ: a quo ego iſta audiui: ꝯtinuo miſit. et omnia que viderat ſibi recitans. cum multo gaudio in dn̄o feliciter obdoꝛmiuit.

Dum quidam mercatoꝛes veneti ſuper quandam nauem ſaracenoꝛum alexandriam pergerent. et imminens periculum euidenter viderent. mox ſup ſcapham aſcendunt et funem p̄cidunt. ſtatimqꝫ nauis vi fluctuum reſoluta perijt et vniuerſos ſaracenos vnda voꝛax inuoluit. Vnus autem ex eis beatum marcum inuocans quo potuit ſe aſtrinxit q̄ ſi ſuum ſibi conferret auxilium. et ſacrum baptiſma ſuſciperet. et ipſius limina viſitaret. Mox ſibi vir ſplendidꝰ quidam apparuit. qui ereptum de fluctibus in ſcapha cum ceteris collocauit. Ille autem alexandriam veniens: ſed liberatoꝛi ſuo ingratus exiſtens nec ſancti marci feſtinat ad limina: nec noſtre fidei ſuſcipit ſacramenta. Cui denuo marcus apparuit. et ipſum de ſua ingratitudine increpauit. Rediens igitur ad ſe venetias venit: et ibidem ſacro baptiſmatis fonte renatus. et marcus appellatꝰ. et in xp̄m perfecte credidit. et in bonis operibꝰ vitam finiuit.

Vir quidam dum in ſummitate cāpanilis ſancti marci d' venetijs quoddā operis exerceret. ſubito cadit improuide membꝛatim toto coꝛpe laniatus. in ipo tamen caſu ſuo ſancti marci non immemoꝛ. eius patrocinium imploꝛauit. qui cadens ex inſperato cuidam ligno prominenti ſubſtitit et dato fune illeſus euaſit. et ad opus p̄iſtinum conſummandum deuotus aſſurgit.

Quidam cuiuſdam nobilis ꝓuinci alis tempoꝛaliter ſeruus duꝫ voto aſtrictus coꝛpus ſancti marci viſitare vellet. ſed a domino ſuo licentiam obtinere nō poſſet. tandem timoꝛem carnalis domini timoꝛi celeſtis poſtpoſuit et inſalutato domino ad ſanctum viſitandum deuotus acceſſit. Qd' dominus egre ferens. ipſum reuerſum exoculari mandauit. Fauet et quantotius crudeli domino crudelioꝛes ſatellites. et dei famulum ſanctum marcum inuocantem ad terram proijciunt et acutos palos oculos effodientes apponunt. Sed nihil paloꝛum proficiebant cā nomine. quia in ſe tabe-

ſcebant ſubita fractiõe. Jubet igiť vt ſe
curibus crura frangãť ⁊ pedes pcidanť
ſʒ indomabile ferꝝ ſecuriũ. ptinus mol
leſcit ĩ plumbũ. Jubet malleis ferreis os
⁊ dẽtes ꝯtundi. ſʒ ferꝝ ſue v̾tutis obliui
ſciť ⁊ dei potentia hebetať. Qδ dñs vi=
dens ⁊ ſtupẽs veniã petijt: ⁊ cum ſuo ſe=
pulcrum ſancti marci deuotõne ſedula
viſitauit.

Miles qdã in ꝑlio ſic vulneratus in
brachio vt manus a brachio depẽderet
adeo vt ipſã pcidẽdã medici ⁊ amici cõ=
ſuleret. Jlle v̾o erubeſcẽs fieri mancus.
q̇ cõſueuit hũ tã ꝓbus. manũ ĩ locum
ſuũ reſtitutã pãnis ſine medicãmẽtis li
gari fecit. Jnuocauit igiť btĩ marci ſuf=
fragia: ⁊ manus cõtinuo fuit ſanitati ꝑ=
ſtine reſtituta. ſola tñ cicatrix remãſit: et
in tanti miraculi teſtimonium et in ta=
lis beneficij monimentum.

Vir quidam de ciuitate Mantue
falſo ab inuidis accuſatus. in carcerem
eſt recluſus. qui cum quadraginta dies
pegiſſet ibidẽ. ⁊ nimio afficereť tedio. tã
dem triduano ieiunio ſe macerãs. beati
marci ꝓcinũ inuocauit: q̇ ſibi apparẽs
iubet vt de carcere ſecurus abſcedat. Jl=
le v̾o dormitãs ꝑ tedio neglexit parere
iuſſiõibus ſcti: exiſtimãs illuſionibus ſe
deludi. Deĩde ſcδo ⁊ tãdẽ tercio ſibi ap=
paruit ⁊ eadẽ ſilr̃ impauit. Qui ad ſe re=
diens ⁊ oſtiũ aptũ ꝯſpiciẽs. de carcere ſe=
curus exijt. ⁊ inſtar ſtuppe cõpedes mox
confregit. Jbant igitur die media ꝑ me
diũ cuſtodũ ceterorũqʒ oium. ita vt ipe
cũctos videns a nemine videreť. Qui ve
niens ad ſancti marci tumulum exoluit
deuote debitum gratiarum.

Cum totam apuliam ſterilitas ma=
gna inuaderet. nec terrã illam bñdictio=
nis pluuia irrigaret. reuelatũ eſt ꝙ tali
plaga percutitur eo ꝙ ibi ſancti Marci
feſtiuitas non colatur. Dum igitur ſan=
ctum marcum inuocarent. ⁊ feſtuʒ eius
feſtiue ſe celebraturos promitterent. ſte=
rilitatem ab eis Marcus depulit: ⁊ ſu=
per abundantiam miniſtrauit. dans eiſ
ſalubrem aerem ⁊ pluuiam congruen=
tem.

Marcellinus ãnis

nouẽ et mẽſibus q̃tuor romanã
ecclĩam rexit. Hic iuſſu dyocleciani et
maximiani capiť. ⁊ ad ſacrificãdũ addu
ciť. Cũ aũt nõ aſſentiret: ⁊ ex hoc diuer
ſoꝝ tormẽtoꝝ genera ſuſtiere debẽt. me=
tu paſſiõis duo grana incẽſi in ſacrificõ
poſuit. Tũc magna adeſt infideliũ leti=
cia ſʒ fideles ingẽs triſticia ꝑcuſſit. Ve=
rũtamẽ in capite infirmato fortiora mẽ=
bra reſurgũt ⁊ minas principũ paruipẽ=
dunt. Tũc fideles ad ſummũ pontificẽ
cõueniũt: ⁊ ipm̃ plurimum redarguũt.
Qδ ille cernẽs. in cõcilio epoꝝ ſe ſuppo=
ſuit iudicãdũ. Ad quẽ illi. Abſit vt ſũ=
mus põtifex ab aliquo iudiceť. ſʒ tu in
te collige cauſã tuã ⁊ ꝓprio ore te diju=
dica. Jpſe autẽ iã penitẽs plurimũ inge
muit. ⁊ ſeipm̃ depoſuit. ſed tñ eum ois
turba iteꝝ relegit. Qδ ceſares audiẽtes.
iteꝝ eũ capi fecerunt: ⁊ dũ nullatenus ſa
crificare vellet. eũ decollari mãdauerũt:
⁊ intantum creuit furor gẽtilis vt infra
mẽſem decẽ ſeptẽ milia xpianoꝝ ꝑime=
renť. Marcellinus aũt dum decapitari
deberet. ſe xpiana ſepultura indignũ eẽ
aſſeruit: ⁊ ideo oẽs q̇ ſe ſepelire pſumerẽt
excõicauit. Quapropter corpus eius in
ſepultũ. xxxv. diebus remãſit. Poſt hoc
btũs petrus apl̃s marcello ſucceſſori ſcti
marcellini apparuit: dicẽs. ffrať marcel
le q̃re nõ ſepelis me? Cui ille: Nõne du
dũ ſepultus es dñe? Cui apl̃s. Me in=
ſepultũ reputo. q̃diu marcellinum inſe
pultũ videro. Cui ille. Nõne dñe no=
ſti: q̇ ille oẽs q̇ eũ ſepeliret: anathemati=
zauit? Cui petrus. Nõne ſcriptuʒ ẽ qui
ſe humiliat: exaltabiť. Vñ hoc attẽde=
re debuiſti. Vade igiť et ipm̃ ad pedes
meos ſepelias. Qui ſtatĩ iuit ⁊ iuſſa lau
dabiliter compleuit.

Vitalis q̃ſi viuẽs

talis. q̇ qualis viuebat exterius
in ope talis erat intus in corde. Vel vi=
talis a vita. Vel vitalis viuẽs alis. i. tu=
ens ſe alis virtutum. Jpſe eni fuit tanq̃
vnũ de aĩalibus dei q̇ vidit ezechiel ha
bens in ſe quatuor alas. ſ. alã fidei q̃ vo
labat in celũ. alã amoris qua volabat ĩ
deũ. alã timoris qua volabat in infernũ
alã cognitiõis qua volabat in ſeipſum.
Eius paſſio in libello Geruaſij ⁊ Pro=
taſij reperta fuiſſe putať.

Vitalis miles cõ

ſularis. ex valeria vxore geruaſiũ
⁊ ꝓtaſiũ genuit. Hic cũ paulino iudi=
ce rauennã ingreſſus. cũ quendã ibidẽ
xpianum medicũ nomine vrſianũ poſt
multa tormẽtoꝝ genera iuſſum decolla
ri videret: ⁊ ille medicus nimiũ expauiſ
ſet. exclamauit ad eũ ſanctus vitalis: di
cens. Noli frať vrſiane medice. q̇ alios
curare ꝯſueuiſti teipm̃ eterna morte oc=
cidere. ⁊ q̇ ad palmã ꝑ multas paſſiões
veniſti noli coronaʒ amittere tibi a deo
paratã. Qδ vrſianus audiens conforta
tus eſt ⁊ δ pauore ſuo penitẽs. martiriũ
libenť accepit. Sãctus autẽ vitalis euʒ
honorifice ſepeliri fecit: ⁊ pꝰ hoc ad pau
linũ dñm ſuũ vltra venire ꝯtẽpſit. Jlle
v̾o nimiũ indignatus. tũ q̇ ad ſe veni=
re noluit. tũ q̇ vrſianũ ſacrificare volẽ=
tem retraxit. tũ q̇ xpianũ ſe eſſe oſtẽdit
iuſſit eũ in eculiũ leuari. Cui dixit vita
lis. Stultiſſimus es. ſi me putas decipe
q̇ alios ſp ſtudui liberare. Et ait pauli=
nus miſtris. ducite eũ ad palmã: et ſi ſa=
crificare noluerit: foueã ꝓfũdiſſimã do
nec ꝑuenciritis ad aquã ibidem facite: ⁊
ibi eũ viuũ ⁊ ſupinũ ſepelite. Qδ ⁊ fece
runt ⁊ beatũ vitalẽ ibidẽ viuũ ſepelierť
ſub nerone q̇ cepit circa annuʒ dñi. lvij.
Sacerdos autẽ ydoloꝝ q̇ hoc ꝯſiliũ de
derat: ſtatim a demõe arreptus ꝑ. vii. di
ẽs inſaniens in illo loco exclamabat: di
cens. Jncendis me ſancte vitalis. Die
autẽ ſeptimo in flumen a demone ꝑcipi
tatus: miſerabiliter expirauit. Vxor au
tem ſancti vitalis cum mediolanũ redi
ret: inuenit quoſdã ydolis ĩmolantes q̇
cum eã hortarenť vt ydolis ĩmolata co
mederet. Reſpõdit xpiana ſum. nõ licʒ
mihi de vr̃is ſacrificijs mãducare. Qδ
illi audientes tãdiu eam verberauerũt
ꝙ homines ſui qui cum ea erãt vſqʒ me
diolanum eam ſemiuiuam deduxerunt
vt infra triduum feliciter migrauit ad
dominum.

Virgo quedã fu

it antiochie. cuius hyſtoriã am=
broſius in ſcδo li. de virginibus recitat
in hec verba: Antiochie nuper virgo q̃
dam fuit. fugitans publici viſus oſtenta
tionem. Sed quo magis virorum vita
bat oculos: aſpectus eo incendebat am=
plius impudicos. Pulcritudo eni audi
ta nec viſa plus deſideratur. duobus ſti
mulis cupiditatum. amoris ⁊ cognitio
nis. dum ⁊ nihil occurrit qδ minus pla
ceat: ⁊ plus putatur eẽ qδ placeat: qδ nõ
videt oculus explorat: ſed animus ama
tor exoptat. Jtaqʒ ſancta virgo. ne diu=
tius alerentur potiendi ſpe cupiditatis:
integritatem pudoris profeſſa: ſic re=
ſtrinxit improborum facies. vt iam nõ
amaretur ſed proderetur. Ecce perſecu
tio. Puella fugere neſcia. certare pau=
da. ne incideret in inſidiatores pudoris
animũ ad virtutem parauit. tam religi=
oſa vt mortem non timeret. tam pudica
vt mortem expectaret. Venit enim coro
ne dies: maxima omniũ expectatio. pro=
ducitur puella duplex profeſſa certamẽ:
⁊ caſtitatis ⁊ religionis. Sʒ vbi viderũt
conſtantiã ꝓfeſſiõis. metũ pudoris. pa
ratã ad cruciatꝰ. erubeſcente ad aſpectꝰ:
excogitare ceperũt quẽadmodũ ſpe caſti
tatis religionem tollerent. vt cum id ab

ſtuliſſent qđ erat amplius. etiam id eri-
perent qđ dereliquerunt aut ſacrificare
virginem. aut lupanari proſtitui iubet.
Quo colunt deos ſuos q ſic vindicant.
aut quemadmodū ipi viuūt q ita iudi-
cant. Hec puella nō q̄ de religione ambi
geret. ſʒ q̄ de pudore trepidaret. ipa ſecū
inqt. Quid h̄ agim⁹? Hodie. aut mar-
tir. aut v̄go. altera nobis inuidet̄ corona.
ſʒ nec virginis nomē agnoſcit̄ vbi virgi
nitatis auctor negat̄. Nā quēadmodū
virgo ſi meretricem colas quēadmodū
v̄go ſi adulteꝝ diligas. quēadmodū vir
go ſi amatorē petas? Tollerabilius eſt
mentē q̄ carnē v̄ginē hr̄e. vtrūqʒ bonuʒ
ſi liceat et ſi nō liceat: ſaltē nō homini ca
ſte. ſʒ deo ſim⁹. Et raab meretrix fuit. ſʒ
poſtq̄ dn̄o credidit. ſalutem iuenit. iu-
dith ſe vt adultero placēt ornauit. q tn̄
qꝛ hoc religiōe nō amore faciebat nemo
eam adulterā iudicabat. Bn̄ ſucceſſit ex
emplū. Nā ſi illa q ſe ↄmiſit religiōi. et
pudorē ſeruauit ⁊ patriā. fortaſſis ⁊ nos
ſeruādo religiōeʒ ſeruabim⁹ etiā caſtita
tem. Qđ ſi iudith pudicitiā religiōi p̄-
ferre voluiſſet. pdita patria etiā pudici-
tiā pdidiſſet. Itaqʒ tlib⁹ īformata exem
plis. ſit aīo tenēs v̄ba dn̄i qb⁹ ait. Qui-
cūqʒ pdiderit aīaʒ ſuā ꝓpter me. īueniet
eā. fleuit ⁊ tacuit. ne eā vl̓ loquētē adul
ter audiret. nec pudoris elegit īiuriā. ſed
xp̄i amore recuſauit. Eſtimate. vtꝝ ad-
ulterare potuit corpe, q̄ nec voce adulte
rauit. Iādudū verecūdabat̄ orō nr̄a. ⁊
q̄i adire geſtoꝝ ſeriē criminoſaʒ atqʒ ex-
planare formidabat. Claudite aures v̄
gīes dei. deducat̄ puella dei ad lupanar.
ſʒ apite aures v̄gines dei. virgo ꝓſtitui
p̄t adulterari nō p̄t. Ubicūqʒ v̄go dei ē.
tēplū dī ē. nec lupanaria īfamāt caſtitatē
ſʒ caſtitas etiā loci abolet īfamiā. Ingēs
petulātiū ↄcurſus fit ad fornicē. Diſci-
te martirū miracula ſancte virgīes. di-
ſcite locoꝝ vocabula. clauditur int⁹ colū-
ba ſtrepūt accipitres foris. certāt ſinguli
q p̄dā prim⁹ īuadat. At illa manib⁹ ad
celū leuatis q̄ſi ad domū orōnis veniſſʒ

nō ad libidinis diuerſoriū. xp̄e inqt do
muiſti virgini feros leones potes doma
re etiam hominū feras mentes. Caldeis
rorauit ignis. iudeis ſeſe vnda ſuſpēdit
miſericordia tua nō natura ſua. Suſan-
na ad ſuppliciū genua flexit. et de adul-
teris triumphauit. Aruit dextra q tem
pli tui dona violabat. Nūc tēpluʒ ipm
attractatur tuum. ne patiaris inceſtuʒ
ſacrilegij. q nō paſſus eſt furtū. Benedi
catur et nūc nomē tuū. vt q ad adulteri
um virgo veni virgo diſcedam. Uix cō
pleuerat oratione. et ecce vir militis ſpē
terribilis irripuit. quēadmodū virgo q̄
tremuit. cui populus tremens ceſſit. ſed
nō illa imemor leonis. et daniel inquit
ſuppliciū ſuſanne ſpectaturus aduene-
rat. et quam populus damnauerat. vn⁹
abſoluit. Poteſt et in hoc lupi habitu o
uis latere. hʒ et xp̄s milites ſuos. q etiā
legiones habet. aut fortaſſe percuſſor in
trauit. ne verearis anima mea. et tales
ſolēt martires facere. O virgo fides tua
te ſaluam fecit. Cui miles. Queſo ne pa-
ueas ſoror. frater huc veni ſaluare ani-
mam. non perdere. ſerua me vt ipſa ſer-
ueris. q. adulter ingreſſus ſi vis martir
egrediar. veſtimenta mutemus. Conue
nerunt enim mihi tua et mea tibi. ſed ex
vtraqʒ xp̄o. Tua .ſ. veſtis me verum mi
litem faciet. et mea te virgineʒ. Bene tu
veſtieris. ego melius exuar. vt me perſe-
cutor agnoſcat. Sume habitum qui ab-
ſcondat feminā. trade qui ↄſecret marti
rem: induere clamidem q occultet mem
bra virginis. et ſeruet pudorem. Sume
pileum qui tegat crines. abſcondat ora.
ſolent erubeſcere qui lupanar īrauerūt
Sane cum egreſſa fueris. ne reſpicias re
tro. memor vxoris loth. q naturam ſuaʒ
quia impudicos licet caſtis oculis aſpe-
xit. amiſit. nec vereare ne quit pereat ſa-
crificio. Ego pro te hoſtiam deo me red
do. tu pro me militem xp̄o habēs bonā
militiam caſtitatis. q ſtipendijs militat
ſempiternis. loricam iuſticie q ſpirituali
munimine corpus induat. ſcutum fidei

quo vulnus repellas. galeā ſalutis. ibi
enī eſt p̄ſidiuʒ nr̄e ſalutis vbi ē xp̄s. qm̄
mulieris caput vir. v̄ginū xp̄us. Et int̄
hec verba clamidē exuit ſuſpectus tn̄ ad
huc hītus ⁊ p ſecutoris ⁊ adulteri: v̄go
ceruicē clamidē cepit miles offerre. Que
pōpa illa que grā cū in lupanari de mar
tirio certarēt: addant̄ pſone miles ⁊ vir
go. Ide diſſiles inter ſe natura: ſʒ dei mi-
ſeratione conſiles vt cōpleat̄ oraculum
Tunc lupi ⁊ agni ſi ſimul paſcent̄. ecce
agnus ⁊ lupus non ſolū ſit paſcunt̄. ſed
etiā immolant̄. Quid pl̓a notato hītu
euolat puella de laqueo. iā nō ſuis alis.
vtpote q ſpūalib⁹ ferebat̄. ⁊ q̄ nulla vn-
q̄ viderūt ſecula. Egredit̄ de lupanari
virgo xp̄i. At illi q videbant oculis ⁊ n̄
videbant corde. ceu raptores ad agnam
lupi fremere ad p̄dam vnus qui erat im
modeſtior introiuit. Sed vt hauſit ocu
lis rei geſtū. Quid hec inquit eſt. puella
ingreſſa eſt: vir videt̄. Ecce nō fabuloſū
illud ceruā ꝓ virgine: ſed qđ verum eſt
miles ex virgine. At etiā audierā ⁊ non
crediderā q̄ aq̄s xp̄s in vina ↄuertit.
iam mutare cepit ⁊ ſexus: recedam⁹ hic
dū adhuc qđ fuimus: ſumus. Ut quid
⁊ ipſe mutatus ſum. q aliud cerno q̄ cre
do. Ad lupanar veni: cerno vadimoniū
⁊ tn̄ mutatus egrediar: pudicus exibo.
qui adulter intraui. iudicio rei. qꝛ debe
bat̄ tanto corona victori. Damnatus eſt
ꝓ virgine. q comp̄henſus eſt ꝓ virgine
ita de lupanari nō ſolū virgīes: ſed etiā
martires exierunt. Fert̄ puella ad locū
ſupplitij cucurriſſe certaſſe ābos de nece
Cū ille diceret. ego ſum iuſſus occidi.
te abſoluit ſnīa: qm̄ me tenuit at illa cla-
mauit. Non ego te vadem mortis elegi
ſed precē pudoris optaui. Si pudor q̄-
ritur: manet ſexus. Si ſanguis expoſcit̄
fideiuſſorē non deſidero: vnde diſſoluā
habeo. In me lata eſt iſta ſnīa q ꝓ me la
ta eſt. Certe ſi pecunie te fideiuſſorē de-
diſſem. ⁊ abſente me iudex tuū cenſuʒ fe
neratori adiudicaſſet: eadem me ſenten-
tia cōuinceres: meo patrimonio ſoluere

tuos nexus. Si recuſarem. quis me indi
gnam morte cenſeret? quanto maior eſt
capitis huius cenſura: moriar innocens
ne moriar nocens. Nihil mediū eſt ho
die. aut rea ero. ſanguinis tui. aut mar-
tir mei. ſi cito redij; quis me audeat ex-
cludere. ſi morā feci. quis me audeat ab-
ſoluere. Plus legibus debeo rea. non ſo
lum fuge me. ſed etiā cedis aliene. Suf
ficiunt mēbra mortis. q non ſufficiebāt
iniurie. eſt in virgine vulneri locus qui
non erat contumelie. Ego obprobrium
declinaui non martiriū. tibi ceſſi veſteʒ
non ꝓfeſſionem mutuaui. quia ſi mihi
precipis mortem: non redemiſti me ſed
circumueniſti. caue queſo ne contendas
caue ne contradicere audeas. noli eripe
beneficium quod dediſti. Dum mihi
hanc ſententiam negas: illam reſtituis
ſuperiorem. Sententia enim ſnīa ſupe-
riore mutatur. Si poſterior me non te-
net: ſuperior tenet. poſſumus vtriqʒ ſatiſ
facere ſententie ſi me prius patiaris occi-
di. In te habent aliam quam exerceant
penam: in virgine obnoxius pudorem.
Itaqʒ glorioſior eris ſi videaris de adul
tera martirem feciſſe q̄ de martire adul
teram reddidiſſe. Quid expectatis. Duo
ↄtenderunt ⁊ ambo vicerunt. nec diuiſa
eſt corona ſed addita. Ita ſcī martires
inuicem ſibi bn̄ficia conferentes. altera
principium martirio dedit alter effectū
At etiam pħorum gymnaſia. damoneʒ
⁊ ſinthiam pictagoreos incolas ferunt.
Quorum vnus cum eſſet morti adiudi-
catus: cōmendandorū ſuorum tempus
popoſcit. Tirannus aūt aſtutiſſimus cū
repiri non poſſe exiſtimaret: petiuit vt
ſponſorē daret. qui ꝓ ſe feriretur ſi ipſe
moram faceret. Quid de duobus precla
rius neſcio. vtrumqʒ preclarum. alter va
dem mortis inuenit. alt̄ ſe obtulit. Ita-
qʒ cum reus moram ſupplicio faceret: fi-
deiuſſor ſereno vultu mortem non recu
ſauit. Cum duceretur ad mortem: ami-
cus reuerſus eſt. ceruicem ſubſtituit: col
la ſubiecit. Tunc admiratus tirannus.

cariorem pħis amicitiā ꝙ vitam fuiſſe:
petiuit vt ipſe ab ipſis q̄s dānauerat ī
amicitiā reciperet. tanta virtus eſt ami
citie vt tirānū inclinaret. Digna laude
ſed minor a nr̄is. Nam illic ambo viri.
hic etiā vna virgo q̄ primo etiā ſexū vin
ceret. Illi amici iſti incogniti. Illi tirā=
no vni ſe obtulerunt. Iſti tirannis pl'i=
bus. ac etiā crudelioribus. Q̄ȯ ille pep=
cit: iſti occiderūt. Inter illos in vno ob=
noxia neceſſitas. In his amboꝝ volun=
tas libera. Hi q̄z illis prudentiores ꝙ
illius ſtudij ſui finis amicitie gr̄a. Iſtis
corona martirij. Illi em̄ certauerūt ho=
minibus: iſti dño. hec ambroſius.

Petrus interꝑtatur agnoſcens vel diſcalcians. Vel
dr̄ petrus a petros qd̄ eſt firmum. Per
hoc intelligunt̄ tria priuilegia que fue=
rūt in btō petro. Fuit em̄ p̄dicator egre
gi⁹: ⁊ inde dr̄ agnoſcens. q2 ⁊ pfectā ſcri=
pturaꝝ noticiā habuit. et in p̄dicatione
quid cuiq̄z ꝯueniret: agnouit. Secūdo
fuit virgo puriſſimus. ⁊ inde dr̄ diſcal=
cians q2 a pedibus ſuaꝝ affectionū oēm
amorem mortuū diſcalceauit ⁊ exuit. vt
iam non ſolū corꝑe ſed etiā mente virgo
eſſet. Tercio fuit martir dñi glorioſus:
⁊ inde fuit firmus. q2 martirium ꝓ de=
fenſione fidei ꝯſtanter ſuſtinuit.

Petr⁹ nou⁹ martir de ordine p̄dicatoꝝ fidei pu=
gil egregius. de ciuitate veroneſi extitit
oriūdus. Hic tanq̄ ſplendidū lumē de
fumo. liliū candens de ſentibus. rubens
roſa de ſpinis exorit̄: dū de parentibus ꝑ
errorē excecatis lucidus p̄dicator exur=
git. et de ſauciatis mente corporeq̄z cor=
ruptis: virginale decus ꝓcedit. ac de ſpi=
nis. i. eterno incendio deputatis: inclitus
martir aſcendit. Parentes nāq̄z ſuos in=
fideles ⁊ hereticos btūs petrus hūit. a q̄
rum tñ errore ſe penitus mūdū ſeruauit
Cū aūt adhuc ſeptem eſſet annoꝝ ⁊ a
ſcholis rediret a patruo ſuo. q̄ hereſim
ſapiebat qd̄nam in ſcholis didicerit. in
terrogat̄. Qui rn̄dit ſe didiciſſe. credo ī
deū patrē oīpotentē creatorē celi ⁊ terre
Et ille. Noli dicere creatorē celi ⁊ terre.
cū ipſe viſibiliū creator nō fuerit ſed dya
bolus oīa iſta q̄ vident̄ creauit. Ipſe vō
puer ſe potius velle dicere ſicut legerat:
affirmabat. ⁊ ſicut ſcriptū erat ſe potius
credere velle dicebat. Tunc ille ꝑ aucto=
ritates hoc ei ꝑſuadere vt poterat: nite=
bat̄. Quas oēs puer ſpūſctō repletus ſic
contra eū ꝯuertit eūq̄z ꝓprio gladio int=
emit. vt ille q̄ diuerteret: nō hr̄et. Qui ī
digne ferēs a puero ſe ꝯfuſū: pr̄i totū qd̄
inter ſe geſtū fuerit: retulit. et vt petrū a
ſcholis remoueret: mōis oībus ꝑſuaſit.
Timeo em̄ ait ne cū petrus bn̄ fuerit eru
ditus: ad meretricē illā romanā ecclīam
ſe ꝯferat: ⁊ ſic fidē nr̄am deſtruat ⁊ ꝯfū=
dat. Qui neſciens verū dixit. dū petrū
hereticoꝝ ꝑfidiā deſtructurū eſſe: tanq̄
alter cayphas ꝓphauit. Sz q2 res a deo
fiebat: pr̄ fr̄is monitis aſſenſū nō p̄buit.
ſperans ꝙ ꝑ aliquē hereſiarchā ad ſuā
ſectā trahi faceret cū in ḡmaticalibus fu
iſſet eruditus. Videns igit̄ puer ſctūs
nō eſſe tutū cū ſcorpionib⁹ hītare: mūdū
parentesq̄z deſpiciēs: mōs ipe fratꝝ p̄dica
toꝝ ordinē introiuit. in q̄ quidē ordine
q̄ laudabilit̄ vixerit. innocētius papa in
ſua epl'a apit: dicens. Cū em̄ b. petrus a
mōi fallatijs in adoleſcentie annis ꝓui
de declinaſſet: ad ordinē fratrū p̄dicato
rum ſe tranſtulit. in q̄ quidē ordine. xxx
fere annoꝝ ſpacio fultus caterua virtutū
fide p̄ambula ſpe aſtāte. comite caritate.
ſic p̄ualuit ⁊ ꝓfecit circa defenſionē ipi⁹
fidei. ꝓ q̄ totus ardebat ꝙ contra illius
diros hoſtes mente intrepida. feruētiq̄z
ſpū ꝯtinuū certamē exercens. ſuū tñ ago
nem diurnū victrici ſupante martirio
feliciter ꝯſumauit. ⁊ ſic petrus firmus in
petra fidei. petra demū paſſionis alliſus
ad petrā xp̄m digne laureandus aſcen=
dit. Virginitatē q̄z mētis ⁊ corꝑis ſemꝑ
illibatam: ſeruauit: nec alicuius mortā=
lis criminis vnq̄ ſenſit ꝯtactū ſicut ſuoꝝ

confeſſoꝝ fideli teſtimonio eſt ꝓbatum
Et q2 ſeruus delicate nutritus ꝓteruit ī
dñm: carnē ſuā aſſidua cibi ⁊ potus ꝑci
tate reſtrinxit. Ne vero ꝑ ocij deſidiam.
hoſtilibus pateret inſidijs. in iuſtifica=
tionibus dñi exercebat̄ aſſidue. vt eo cir
ca licita totaliter occupato: locū in ipſo
illicita nō hr̄ent: ⁊ a ſpūalibus nequitijs
tutus eſſet. Nocturna quidē ſiletia hu
mane deputata q̄eti. poſt dormitionem
breuē currebant in ſtudijs lectionū. ⁊ ſō
ni temp⁹ vigilijs occupabat. Dies autē
impendebat cōmodis aīaꝝ. vel ſedulis
imminēdo p̄dicatōibus. vel ꝯfeſſionū
audientie inſiſtendo. aut hereticoꝝ do=
gma peſtiferū validis rōnibus ꝯfutan
do. In quibus ſpēalis grē dono noſcit̄
claruiſſe. Deuotione inſuꝑ gratus. hūi=
litate lenis. obediētia placidus. benigni
tate ſuauis. pietate cōpatiens. patientia
ꝯſtans. caritate p̄ſtabilis. ⁊ in cūctis mo
rum maturitate cōpoſitus. alios ꝑfuſis
virtutū aromatibus attrahebat. Feruēs
q̄z amator fidei cultor p̄ceptus ꝓpugna
tor ardens. ſic aīo ſuo fidē impſſerat. ſic
ſe totū in illius mancipauerat obſequiū
ꝙ q̄q̄z ipi⁹ oꝑa ⁊ verba virtutē fidei redo
lebant. ꝓ hac q̄z mortē ſubire cupiens. ſ̄
principalit̄ a dño attētis ⁊ crebris poſtu
lationibus ſupplicaſſe ꝓbat̄. ꝙ nō ſinet
eū ex hac luce migrare niſi ſūpto ꝓ illo
calice paſſionis nec fraudatus eſt tandē
a deſiderio ſuo. Multis vero in vi=
ta ſua miraculis claruit. nam cum apud
mediolanū quendā epm̄ hereticoꝝ a fi=
delibus captū btūs petrus examinaret.
⁊ multi epi ⁊ religioſi ⁊ maxima pars ci
uitatis illuc ꝯueniſſet ⁊ dies tum ex p̄di
catione tū examinatione in longū ꝓtra
cta fuiſſet. ⁊ maximus eſtus cunctos affli
geret. dixit ille hereſiarcha coram oībus
O petre ꝑuerſe ſi tu es ita ſctūs ſicut hic
ſtultus ppl's te eſſe affirmat cur eū eſtu
mori ꝑmittis. ⁊ non rogas dñm vt nubē
aliquā interponat vt non moriatur hic
ſtultus ppl's tanto eſtu? Ad quē petrus
rn̄dit. Si vis ꝓmittere te abnegaturum
hereſim tuam. ⁊ fidem catholicam rece=
pturū: rogabo dñm ⁊ faciet quod dixiſti
Tunc fautores hereticoꝝ conclamantes
hereſiarche dixerunt. ꝓmitte promitte.
Credebant em̄ ꝙ fieri nō poſſet. ꝙ btūs
petrus ſe facturū coram oībus ſpopōdit
⁊ maxime cum nulla vel minima nube
cula in aere appareret. Catholici autem
ſuꝑ ꝓmiſſione b. petri triſtari ceperunt:
timentes ne fides catholica ex hoc cōfu=
ſioni pateret. Cum ergo hereticus ſe ob
ligare nollet: b. petrus cum magna fidu
cia dixit. Ad hoc ꝙ verus deus viſibiliū
⁊ inuiſibiliū creator monſtret̄. ⁊ ad con
ſolationē fidelium. ⁊ ad ꝯfuſionem here
ticoꝝ. rogo deū vt aliqua nubecula aſcē
dat: ⁊ ſe inter ſolē ⁊ ppl'm int̄ponat. Q̄ȯ
mox ꝑmiſſo crucis ſignaculo factū fuit
ꝑ magnā horam in modū papilōnis po
pulū nubecula ꝓtegente. Contract⁹
quidā aſſerb⁹ noīe. cū. v. annos manſiſſꝫ
ꝯtractus ita vt ꝑ terram in ſextario tra=
heretur: mediolanū ad beatum petrum
ductus fuit quem cum b. petrus ſignaſ=
ſet: ꝯtinuo ſanatus ſurrexit. Quedam
etiam miracula qui ꝑ eum dñs dum ad
huc viueret fecit: innocentius in p̄dicta
epl'a recitat dicens. Cuiuſdam nobilis
filium pre nimio et horibili totius gut=
turis tumore nec loqui nec ſpirare valē
tem. leuatis ad dominum manibus. et
crucis in eo facto ſignaculo. illoq̄z accipi
ente ipſius cappam: ⁊ infirmo ſuppone=
te eum ilico ſanauit. Idem q̄z nobilis
vehementi poſtmodum corporis tortio
ne grauatus. credens ⁊ metuens exinde
ſibi mortis imminere diſcrimen cappā
ipſam quam extunc conſeruauerat reue
renter fecit afferri que ſuo appoſita pe=
ctori: mox vermen quendam duo ha=
bentem capita. ⁊ pilorum denſitate vil=
loſum euomuit plena liberatione ſecu=
ta. Cuidam etiā iuueni muto. immiſ
ſo in os digito. ſueq̄z lingue ſoluto liga=

mine: beneficiū loq̄le ꝯceſſit. Hec ⁊ alia
plura dū viueret dignatus ē p̄ eum dn̄s
opari. Uerū cū peſtis heretica longo-
bardie ī ꝓuincia pullularet: ⁊ multas iā
ciuitates contagiōe peſtifera infeciſſꝫ: ſū
mus pōtifex ad peſtē dyabolicā abolen-
dā: diuerſos inq̄ſitores de ordine p̄dica
toꝝ ī diuerſ⁹ lōgobardie p̄tibus delega
uit. Sꝫ cū apud mediolanū heretici nō
ſolū multi nūero. ſꝫ etiā magni ſeculari
potētia. acuti fraudolenta eloquentia: ⁊
pleni dyabolica ſcīa reſiderēt: ſūmus pō
tifex ſciēs ⁊ intelligēs. b. petꝝ viꝝ eſſe ma
gnanimū q̄ ab hoſtiū fortitudīe. poten
tia. multitudine nō paueret. aīaduertēs
quoqꝫ eius ꝯſtantē v̄tutē p̄ quā aduer-
ſarioꝝ potētie nec ī modico cederet. co-
gnoſcēs etiā ei⁹ facūdiā p̄ quā facile hēti
coꝝ fallacias detegeret. nō ignorās īſup
ipm̄ ī diuina plene ſapīa eruditū. p̄ quā
friuola hereticoꝝ argumēta rōnabiliter
cōfutaret: ipm̄ tā ſtrenuū fidei pugilē. et
tā indefeſſum dn̄i bellatorē: ī mediolano
⁊ eius comitatu inſtituit. ⁊ inq̄ſitorē ſu-
um auctoritate cōceſſa plenaria ordina-
uit. Ipſe igit̄ iniunctū ſibi officiū diligēt
exercens. hereticos vbiqꝫ p̄q̄rebat: nullā
eis requiē tribuēs. ſꝫ mirabilit̄ oēs con-
fundēs ⁊ ꝯfutās: potent̄ expellēs: ſapiēt
ꝯuincēs. ita vt nō poſſent reſiſtere ſapīe
⁊ ſp̄ūi q̄ p̄ eū loquebat̄. Qō audiētes he
retici ⁊ dolentes: de ipſius morte cū ſuis
fautoribus tractare ceperūt: arbitrantes
ſe poſſe pacifice viuere. ſi eoꝝ tā ualidus
p̄ſecutor de medio tolleret̄. Cū igit̄ p̄-
dicator intrepidus: mox martir futuruſ
de cumis mediolanū ꝓ inq̄rēdis hereti
cis p̄geret. ī ipſo itinere palmā martirij
aſſecutus ē. ſicut innocētius explicat in
hec v̄ba. Cū de ciuitate cumana. vbi fra
trū ſui ordinis ibi īmorātiū prior erat.
mediolanū p̄geret: ꝓ exequēda inquiſi
tiōe ꝯ̄ hereticos ſibi ab ap̄lica ſede com-
miſſa. ſicut ī publica p̄dicatiōe p̄dixerat
q̄dā de ipoꝝ hereticoꝝ credētibus p̄ce il
loꝝ inductus ⁊ p̄cio ī eū ſalutaris ꝓpo
ſiti int̄ ꝓſequentē funeſtus inſilijt. ⁊ in

agnū vtiqꝫ lupus. ferus ī mitē. impius
in piū. furibūdus in mānſuetū. in mode-
ſtū effrenis. ꝓfanus ī ſanctū. p̄ſumit in-
ſultū. exercet conatū. mortē intentat. ſa-
crū aūt caput illius crudeliter impetens
⁊ diris in ipm̄ impreſſis vulneribus: ſau-
ciato ſanguine iuſti enſe: venerādū illū
nō diuertentē ab hoſte: ſed exhibentē ſe
ꝓtinus hoſtiā. ⁊ ceſaris ſuſtinentē in pa
tientia truces ictus dimiſit: ſp̄ū petente
ſup̄na in ipō loco paſſionis occiſū. Ipo
q̄ꝫ ſacrilego p̄cuſſuras in xp̄i miniſtruꝫ
geminas inculcāte. Ille nō querula vo
ce gemens vel murmurans: ſed ſufferēs
oīa patienter ſuū dn̄o ꝯmendabat ſpm̄:
dicens. In manus tuas dn̄e cōmendo
ſpm̄ meū. Simbolū etiā cepit dicere fi-
dei. cuius nec in hoc articulo deſijt eſſe
p̄co. ꝓut ipſe nephandus q̄ a fidelibus
captus ⁊ q̄dam frater dn̄icus qui comes
illius erat ⁊ ab ipō lictore p̄cuſſus dieb⁹
aliq̄bus ſupuixit: poſtea retulerūt. Sed
cū adhuc martir dn̄i palpitaret: cultellū
crudelis lictor arripuit: et p̄ latera eius
tranſfixit. In ipſa aūt die ſui marti-
rij confeſſor. martir. ꝓpha ⁊ doctor quo-
dāmodo eſſe ꝓmeruit. Confeſſor in eo
ꝙ fidem xp̄i inter tormenta conſtantiſ-
ſime confeſſus fuit. ⁊ in eo ꝙ ipſa die cō-
feſſione more ſolito facta obtulit deo ſa
crificiū laudis. Martir in eo ꝙ ꝓ defē-
ſione fidei ſanguinem ſuū fudit. Pro-
pheta in eo. ꝙ cū ipſe tunc quartanā pa-
teretur ⁊ ſocij dicerent ꝙ nō poſſent me
diolanū applicare. Ille r̄ndit. ſi nō pote
rimus ad domū fratrū p̄uenire: apud. ſ.
ſimplicianū poterimus hoſpitari. Qō
⁊ factū eſt. Nam cū ſacrū eius corpus de
ferret̄: fratres ꝓpter nimiā p̄pli frequen
tiā non potuerūt illud eadem die ad do
mū deducere: ſꝫ apud ſctm̄ ſimplicianū
depoſuerūt: ⁊ ibi ea nocte p̄manſit. Do-
ctor in eo ꝙ etiam cū pateret̄: fidē veraꝫ
edocuit: dū ſimbolū clara voce cecinit.
Eiuſq̄ꝫ paſſio veneranda dn̄ice paſ-
ſioni ſilis multū fuiſſe videt̄. Xp̄s enim
paſſus eſt ꝓ v̄itate quā p̄dicabat: petrus

ꝓ veritate fidei quā defendebat. Xp̄us
paſſus ē ab infideli p̄plo iudeoꝝ: petruſ
ab infideli turba hereticorum. Xp̄us in
paſchali tēp̄e crucifigit̄: petrus eodem
tp̄e martiriū patit̄. Xp̄s cū pateret̄. ī ma
nus tuas dn̄e cōmēdo ſpm̄ meum: dice
bat. petrus cū occideret̄ v̄ba eadē clami
tabat. Xp̄us ꝓ triginta denarijs tradit⁹
fuit vt crucifigeret̄. petrus ꝓ q̄dragin-
ta libris papien̄. fuit vēditus vt īterfice-
ret̄. Xp̄s p̄ paſſionē ſuā ad fidē multos
adduxit: petrus p̄ martirium hereticos
multos cōuertit. Quāuis eīm egre-
gius doctor ⁊ fidei pugil hereticoꝝ do-
gma peſtiferꝝ ī vita ſua plurimū eradica
uerit: poſt mortē tn̄ ſuam eius meritis ⁊
choruſcātibus miraculis fuit adeo extir
patū. vt ꝙplurimi errorē ſuuꝫ relinq̄rēt
⁊ ad gremiū ſancte ecc̄ie conuolarēt ita
vt ciuitas mediolanēſis ⁊ comitat⁹ eiuſ
dem. vbi tot hereticoꝝ cōuēticula reſide
bant: adeo purgata ē vt a lijs expulſis et
alijs ad fidē cōuerſis nullus ibidē au-
deret aliq̄tenus cōparere. Plures etiā d̄
eis maximi ⁊ famoſi p̄dicatoꝝ ordinem
ſūt ingreſſi. q̄ vſqꝫ nūc cūctos hereticos
⁊ fautores feruore mirabili p̄ſequūtur.
Sic nr̄ ſampſon plures philiſteos inter
fecit moriēs ꝙ̄ occideret viuēs. Sic gra
nū frumēti cadēs ī terrā ⁊ infideliū ma-
nibus comp̄ſſum ⁊ mortuū: vberē ꝯſur
git ī ſpicā. Sic botrus ī torculari calcat⁹
liquoris redūdat ī copiā. Sic aromata
pilo cōtuſa odorē plenius circūfundūt.
Sic granū ſinapis cōtritum v̄tutē ſuaꝫ
multiplicit̄ demōſtrauit. Poſt ſācti
viri glorioſū triumphū multis eū dn̄s
miraculis illuſtrauit. quoꝝ q̄dā ſumm⁹
pōtifex refert: dicens. Poſt mortē ipius
lāpades ad ſepulcꝝ eius depēdētes: plu
ries p̄ ſeipſas abſqꝫ oī humano ſtudio ⁊
miſterio diuinitus ſūt accēſe. q̄ ꝯueni-
ens nimis erat. vt q̄ igne ⁊ lumine fidei
excellēt̄ claruerat: ſingulare d̄ ipſo ignis
ac lumīs miraculū appareret. Quidaꝫ
autē cū veſceret̄ cū alijs ⁊ eius ſanctita
tē ⁊ miracula deprauaret. ſumpto quo-

dam obteſtatiōis morſello. ꝙ eum nō
poſſet ſi circa hoc derelinq̄ret tranſglu-
tire: ſenſit mox ipm̄ ſic gutturi inherētē.
vt illū inducere vel educere nō valeret.
q̄re ilico penitēs ⁊ iā vultus mutato co
lore q̄ſi ſentiens vicinū mortis euentū.
facto int̄ ſe voto ꝙ līguā decetero ad ta
lia nō laxaret fuit ꝓtinus illo euomito
liberatus. Idropica q̄dā ad locū paſſiō
nis ipius auxilio viri p̄ueniens: fuſa ibi
orōne ſanitatem integram mox recepit.
Obſeſſas a demonibus longo tem-
pore mulieres: martir ipſe deiectis illis
cū multo ſanguis vomitu de corpibus
liberauit. febres expulit. languores cu-
rauit plurimos ⁊ diuerſos. Cuidaꝫ
ſiniſtre manus digituꝫ ex morbo fiſtule
plurimoꝝ foraminū cōcauitate defoſſū
mira ꝯſolidatiōe ſanauit. Quidam
inſup̄ puer ex caſu grauiſſimo ſic opp̄ſſus
vt motu ⁊ ſenſu penitus deſtitutus: tāꝙ̄
mortuus defleret̄: mox apposita d̄ terra
ſuo pectori ſacro eius martiris cruore cō
tacta: incolumis reſurrexit. Quedā etiā
cuius carnē cancer edax ſedula corroſio-
ne vorarer: linita huius t̄ra vulnerib⁹
eſt curata. Alij etiā diuerſis infirmi-
tatibus q̄ ſepulcꝝ eius ī vehiculis ⁊ alijſ
ſuſtētaculis adierūt: exinde poſtmodū
plena icolumitata recepta: ſine aliq̄bus
ſubſidijs rediere. Cū autē ſummus
pōtifex īnocētius q̄rtus. b. petꝝ ſanctoꝝ
martirū cathalogo aſcp̄ſiſſet: frēs apud
mediolanū ad capitulū ꝯuenerūt. Uo
lētes autē eius corpus ad altiorē locum
trāſferre cū pluſq̄ꝫ p̄ annū ſub t̄ra iacu-
iſſet. ita ſanū ⁊ integꝝ atqꝫ ſine alicui⁹ ex
alatiōe fetoris rep̄tū ē: a cū eadē die fuiſ
ſet ſepultū. Frēs igit̄ ſup̄ magnū pulpi-
tū in platea corpus eius cū magna re-
uerētia deduxerūt: ⁊ ibidē ſic ſanū ⁊ in-
tegꝝ corā oī p̄plo ē oſtēſū: ⁊ ab eo ſuppli
cit̄ iuocatū. Pret̄ miracula ſupradi-
cta ī lr̄is ſūmi pōtificis poſita: plura alia
ſūt comp̄ta. Nā ſup̄ locū paſſiōis eius ſe-
pe lumīaria de celo deſcendētia. ⁊ ad ce
lū aſcēdētia p̄les religioſi alijqꝫ q̄ꝫplu-

res viſibiliter ꝯſpexerunt. Inter que luminaria duos fratres in hītu p̄dicatoꝝ ſe vidiſſe teſtati ſūt. Quidā iuuenis nomine gunfredus d̄ ciuitate cumana. dū de panno tunice. s. petri hr̄et. ⁊ quidā hereticus eidē deridendo diceret. vt ſi ſctm̄ eū crederet in ignē pannū ipm̄ ꝓijceret ⁊ ſi ꝯburi nō ꝯtingeret: abſq; dubio ſct̄s eſſet: ⁊ ipſe ſue fidei adhereret. Moxq; ſup carbones accenſos pannū ſcti petri ꝓiecit: ſed ab ipſo igne altius reſiliuit. Deinde p ſe ſup ipſos carbones rediens ipſos ardentes penitus extinxit. Tūc incredulus ille dixit. ſic p oīa pannus tunice mee faciet. Poſitū eſt igit̄ ſup albatoſ carbones ex vna parte pannus heretici. ⁊ ex alia parte pannus be. petri. pannus aūt hr̄etici mox vt ignis calorē ſenſit: penitus eſt cōbuſtus. pannꝰ vero ſcti petri in igne preualuit: ⁊ ignē ipm̄ extinxit. ita ꝙ nec pilus aliquis de eo ꝯbuſtus fuit. qd̄ videns hereticus ad viā veritatis redijt: ⁊ miraculū oībus publicauit.

Apud florentiā iuuenis quidā heretica ꝓuitate corruptus cū in eccl'ia fratꝝ de florentia cū quibuſdā alijs iuuenibꝰ an̄ quandā tabulā vbi eſt depictū martiriū ſcti petri ſtaret. videns lictorē eū ꝑcutientē euaginato gladio: ipſe dixit. vtinā ego ibidē fuiſſem qr̄ validiꝰ ꝑcuſſiſſē. Quo dicto ſtatim mutꝰ effectꝰ eſt. Cūq; ſocij requirerent qd̄ hr̄et. ⁊ ipſe nihil eis r̄ndere poſſet: eū domū reduxerūt. ſed cū i via eccl'iā quandam ſcti michaelis vidiſſet elapſus de manibus ſocioꝝ eccl'iā intrauit ⁊ flectens genua corde ſctm̄ petrum rogauit vt ſibi parceret. voto quo potuit ſe obligans. ꝙ ſi liberaretur: peccata ſua ꝯfiteret̄: ⁊ oēm hereſim abnegaret. Tūc ſubito loquelam recuꝑauit. ⁊ veniēs ad domū fratrum: abiurata hereſi peccata ſua confeſſus eſt. data licentia confeſſori ꝙ hoc in populo predicaret. Ipſe quoq; in publica fratrum predicatione ſurgēs coram om̄i multitudine hec ꝯfeſſus eſt.

Nauis quedam dum medio maris pene naufragium pateret̄: ſeua fluctuū inundatione quaſſata: omneſq; caliginoſe noctis tenebris tenerentur: vniuerſi naute diuerſorum ſanctorum ſuffragia poſtulabant. Sed cum nullum ſue liberatiōis videret indicium: ſeq; periclitari plurimū formidarent. quidā de eis natione ianuenſis facto ſilentio ſic eis alloquitur. Viri fratres nūquid non audiſtis qualiter quidā frater de ordine p̄dicatoꝝ. noīe petrus. nuꝑ ob defenſionem fidei catholice ſit ab hereticis interfectꝰ multaq; ꝑ eum dn̄s ſigna oſ̄dit. Nunc igit̄ deuote imploremꝰ eius patrociniū qr̄ ſpero ꝙ a nr̄a nequaq̄ poſtulatione fraudabimur. Aſſentiunt vniuerſi btm̄ petrum in ſui auxilium deuotis precibꝰ inuocantes. Illis ſic orantibus mox antemna nauis in qua velum appenditur cereis accenſis tota plena conſpicit̄. ita ꝙ oīs obſcuritas illorum cereorum mirabili fulgore fugatur: noxq; illa caliginoſa in diem clariſſimū commutat̄. Reſpicienteſq; viderunt quendā cum hītu predicatoꝝ ſup velum ſtantem. de quo nulli dubiū fuit quin beatus petrus extiterit. Statim igitur mare quieuit et tranquillitas magna fuit. Cum igit̄ predicti naute ianuam incolumes veniſſet ad domū fratrum p̄dicatoꝝ venerunt: ⁊ deo ⁊ beato petro gratias referentes: eiſdem fratribus totius miraculi ſeriem narrauerunt.

Mulier quedam in flandria. cū iam tres filios mortuos peperiſſet. ⁊ ex hoc a viro odio hr̄etur: rogauit ſctm̄ petrum vt ſibi in auxilium fieret. Cum ergo q̄rtum filium pederiſſet. ſibi mortuus eſt repertus. quem mater accipiens ad rogandū ſctm̄ petrum totam ſe cōtulit ei vt ſuū filiū reuiuiſcere faceret: precibus deuotis exorās. Vix orōnē cōpleuerat ⁊ ecce qui erat mortuus: apparuit viuus. Cū igit̄ ad baptiſmū portatus fuiſſet. ⁊ vt iohēs vocaret̄ diffinitū eſſet: ſacerdoſ cū eiꝰ nomē dicere debuit: neſciens dixit petrus. Vn̄ illud ex deuotiōe ſcti petri poſtmodum ſemꝑ retinuit.

In ꝓuītia theutonie apud traiectū mulieres quedam videntes ad eccl'iam fratrum predicatoꝝ in honore ſcti petri martiris: magnū ꝯcurſum fieri populoꝝ dūm ipſe in platea conſiſterent ⁊ filarēt aſtantibus. ſic dicebant. Ecce iſti p̄dicatores oēm modū lucrandi nouerūt. Nā vt magnam poſſint pecuniaȝ cumulare ⁊ lata edificare palatia vnū nouū martirem inuenerunt. Dū hec ⁊ ſimilia: vt in noſtis modo temporibus cōſuetudo licet mala: ad ipis garrulatricibꝰ: ſicuti totus mundus plenus: mulieribus non modica circa hmōi videntur eſſe prone partem in ſiniſtrā ſingula interp̄tanda dūmodo nendi cauſa vel potius vt ita dixerim: detrahendi ſuas ante domos confluunt. vtinā iſtud memoriter om̄s ne etiam ipſi excludant̄ maſculi homīes retinerent: dicerent. ecce ſubito filū totū ſanguine cruentatur. ⁊ digiti quibus filum torquebant: ſangine mox torquent̄. Qd̄ ille videntes ⁊ āmirantes digitos diligentius extergunt ne forte in eis accidiſſet aliqua inciſſura. Sed cum digitoſ oīno ſanos ac illeſos conſpicerent. ⁊ filū ſic ſanguinolentum viderent: trementeſ ac penitentes dicere ceperunt. Vere qr̄ precioſi martiris ſanguini detraximus. nobis hoc ſanguinis miraculū tam ſtupendum euenit. Currentes igit̄ ad domum fratrum: priori oīa expoſuerunt: ac filum ſanguine cruentatum eidem preſentauerunt. Prior autem ad multoruȝ inſtantiam ſolenneȝ p̄dicatio n conuocauit. ⁊ quicquid predictis mulieribus acciderat: coram oībus retulit et filum ipſum ſic cruentatum oībus oſ̄dit. Verum quidam mgr̄ artis grammatice in eadem p̄dicatione ꝯſiſtens. factū ipſum cepit plurimū deridere: ⁊ aſtantibus dicere. Videte modo qualiter iſti fratres ſimplicium corda decipiunt. Nam cuȝ aliquibus mulierculis de ſuis familiaribus conduxerunt. vt filum ipſum in aliquo ſanguine tingerent. ⁊ ſic miraculoſe accidiſſe narrarent. Dum hoc ille diceret: protinus vltionis diuine plagam excepit: ⁊ ipſum validiſſimarum febriū eſtus multis aſpiciētibus ſic vexauit vt a predicatione illa inter manus amicorum in propriam domum defertur. Sȝ cum vehementer febris excreſceret. ⁊ ille mortem vicinam timeret: predictuȝ priorem accerſiri fecit: ⁊ reatum ſuum confitens deo ⁊ beato petro dicto priore votum vouit ꝙ ſi eius meritis ſanitateȝ reciperet: eum ſemper in ſpeciali deuotiōe haberet: et decetero linguam ad talia non laxaret. Mira res. mox vt predictum votum protulit: ſanitatem integram recepit.

Quadam etiam vice cum ſuprior predicti loci quoſdaȝ lapides pulcerrimos ⁊ magnos in quadam naui duceret: nauis ipſa ab improuiſo cuidam littori ſic inheſit vt nullatenus poſſet moueri. deſcendentes vero naute omnes vnanimiter ipſam impellebant: ſed nequaq̄ mouere poterant. Cum ergo nauem ſe amiſiſſe putarent: predictus ſuprior omnibꝰ alijs licentiatis manum ad nauim appoſuit: ⁊ leuiter ipſam impellens: dixit: in nomine ſancti petri martiris in cuius honorem lapides iſtos deferimus: vade. Statimq; nauis velociſſime ſe mouit: ⁊ de littore ſana receſſit ſupra quam naute accedentes: omnes ſani et hilares ad ꝓpria remearunt.

In prouincia francie ciuitate zenonis. puella quedaȝ cum in aquā raptim tranſeuntem cecidiſſet. ⁊ per magnum ſpacium temporis ſtetiſſet: tandem de flumīe mortua eſt extracta: mortis cuꝰ erant quatuor argumenta. ſ. magnum ſpacium temporis: ⁊ rigiditas corporis ⁊ frigiditas ⁊ nigredo. delata eſt ergo a quibuſdam ad eccleſiam fratrum. qui cum eam ſancto petro vouiſſent: continuo vite reddita eſt ⁊ ſanitati.

Frater iohannes polonus cum apud bononiam quartana laboraret ⁊ in feſto ſancti petri martiris ſermonē ad clerum

facere deberet: acceſſionē eadē nocte iux
curſum naturalē expectans: timere val-
de cepit ne iniuncto ſibi ſermone deficeret
Ad ſcī igit̄ petri cōuerſus ſuffragia ad
altare ipſius cum deuotiōe acceſſit. orās
vt eius meritꝭ iuuaretur cuius debebat
gloriam p̄dicare. ſicq̄ʒ factum eſt. ꝙ illa
nocte febris penitus ceſſauit. ⁊ poſtea nū
ꝙ̄ eum inuaſit.

Matrona quedā noīe Gilpoda al's
Girolda vxor iacobi de valle ſana. cuʒ
ꝑ quatuordecim annos ab immundis
ſpiritibus fuiſſet obſeſſa. venit ad quen
dam ſacerdotē: dicens. ego ſū demoiaca
⁊ ſpūs malignus me vexat. Mox ſacer-
dos territus fugiens ſacriſtiam intrauit
⁊ librū quendā in quo erant ꝯiuratiōes
demonū ⁊ ſtolam latenter ſub cappa de
ferens: cum bona ſocietate ad mulierē re
dijt quem mox vt demon vidit: ait. latro
peſſime q̊ iuiſti. quid eſt qđ ſub cappa oc
culte portaſti? Cū aūt ſacerdos adiura
tiones ſuas faceret ⁊ nihil curationis af
ferret: venit illa ad beatū petrū dū adhuc
viueret: ab eo poſtulans adiuuari. Cui
ille ꝓphetica voce rn̄dit. Confide filia
nec deſpes q2 etſi qđ poſtulas ꝑficere: ad
p̄ns non valeo. tn̄ veniet tp̄s ꝙ id qđ a
me petis: plenarie obtinebis. qđ ⁊ factuʒ
eſt. Nam poſt paſſionē eius cū ad eius
ſepulcrū p̄dicta mulier acceſſiſſet: ab illa
infeſtatōe demonū fuit penitus liberata

Mulier quedā eufemia de loco cor-
tiango. mediolaneñ dioceſ. ſeptē annis
a demonibus eſt vexata: ſed cū ad ſepul-
crū ſancti petri ducta fuiſſet ceperunt de
mones eam amplius agitare. et ꝑ os eiꝰ
cunctis audientibus clamare. mariola
mariola. petrine petrine. Tūc demones
exeuntes: eā q̄ſi mortuā dimiſerūt. Sed
modicū poſt: plene ſanata ſurrexit. aſſe-
rebat aūt ꝙ diebus dn̄icis et feſtiuis. et
maxime qn̄ miſſa celebrat̄: eam demōes
amplius moleſtabant.

Quedā mulier noīe verbona de berē
go ꝑ ſeptem annos a demonibus agitata
cū ad ſepulcrū ſancti petri fuiſſet addu-
cta: vix a multis viris detineri poterat.
Inter q̊s erat quidā credens hereticoꝝ
noīe conradus de ladriano. qui illuc ad-
uenerat vt ſcī petri miracula derideret
qui cum predictā mulierem cum ceteris
detineret. demones eidem ꝑ mulierem
dixerūt. Cur tenes nos? Nonne noſter
es. Nonne te ad talem locū portauimꝰ
⁊ ibi tale homicidiū ꝑpetraſti. Nonne
te ad talē ⁊ talē locū duximus. ⁊ ibi tale
⁊ tale flagitiū cōmiſiſti. Cū multa pctā
ſibi dicerent. q̄ nullus alius niſi ipſe ſolꝰ
ſciebat. vehemēter expauit. mox aūt de-
mones collū ⁊ pectus mulieris excoriā
tes et inde exeuntes ſemiuiuā ipſā dimi
ſerūt. q̄ etiā poſt modicū penitus ſanata
ſurrexit. Predictus aūt conradus here-
ticus hec videns ⁊ ſtupens ad fidem ca-
tholicam eſt conuerſus.

Sanctimonialis quidā erat ī alama
nia in clauſtro Oetenbach. ordinis ſcī
ſixti. ꝯſtantienſ. dioceſ. q̄ ꝑ annū ⁊ am-
plius grauem guttā in genu ꝑpeſſa eſt.
ita ꝙ nullo remedio poterat liberari.
Hec q2 ſepulcrum ſancti petri corpora-
liter viſitare nō poterat. vtpote que erat
ſub obedientia conſtituta, ⁊ q2 infirmi-
tate grauiſſima vrgebat̄. cogitauit ſalteʒ
p̄dictum ſepulcrum mentali greſſu ad-
ire: ac deuotōne ſedula viſitare. Diſcens
vero. ꝙ in. xiiij. dietis de loco illo medio
lanū poſſet adiri. quotidie pro qualibet
dieta centum pater noſter ad honorem
ſcī petri dicere cepit. Mirū immodum
cū iſtas mentales dietas taliter cepit fa-
care: ſucceſſiue ſemꝑ ⁊ paulatim cepit ſe
melius habere. At vbi vltimam dietam
ꝑfecit. ⁊ ad tūbam mentali greſſu perue
nit flexis genubus acſi p̄ntialiter coraʒ
tumba aſtaret: pſalterium cum deuotio
ne maxima totum legit. Quo expleto
ab illa infirmitate adeo liberataʒ ſe ſen
ſit. vt iam inde modicum quid ſentiret.
Rediens vero eo modo quo iuerat an-
teꝙ̄ omnes dietas expleuiſſet: penitus
eſt ſanata.

Vir q̄dā đ conapitio đ villa mazati. no
mine rufinus grauem valde infirmita-
tem incurrit. Nam vena in inferioribꝰ
partibus anterius ſine ceſſatiōe ſangui-
nem emittebat. ita ꝙ a nullo medicorū
aliquod ſibi remediuʒ adhiberi poterat
Cū ergo ſanguis ꝑ ſex dies et noctes ꝯti
nuo effluxiſſet. ille btm̄ Petrū đuote in
ſui auxiliū inuocauit. q̄ tā ſubito ſanatꝰ
ē. vt int̄ effuſa orōeʒ ⁊ receptā liberatōeʒ
nullū pene fuerit interuallū. Cū autem
ſopori ſe dediſſet. vidit quendā fratrem
in habitu ordinis predicatorū groſſum
facie atq̄ʒ brunū. queʒ ſociū beati Petri
martiris exiſtimat. ſicut vere et talis for
me extiterat. q̄ cū expanſione palmas ple
nas ſanguine cū q̄dam ſuaui vnguento
eidem offerebat: dicēs. Sanguis adhuc
recens eſt. Veni igit̄ ad recētē ſanguinē
ſancti petri. Qui euigilās. ſepulcrū ſan-
cti petri ſtatuit viſitare.

Cū in ramis palmarū cū adhuc vi-
ueret mediolāi predicaret. ⁊ ibi vtriuſq̄ʒ
ſexus eſſʒ maxima multitudo dixit pub
lice alta voce. Scio procerto ꝙ heretici
tractant mortē meā ita ꝙ ꝓ morte mea
iam pecunia depoſita eſt. ſed faciāt quic-
quid poſſint. q2 magꝭ ꝑſequar eos mor-
tuus ꝙ̄ nūc viuꝰ. qđ verū fuiſſe manife-
ſtum eſt. Apud florentiū in monaſte
rio deripulis ſanctimonialis quedaʒ in
oratione poſita ea die qua beatus petrꝰ
mortē ſuſtinuit. vidit beatā virginē ī ex-
celſo throno ī gloria reſidere et duos fra-
tres de ordine p̄dicatoꝝ in celū aſcende
re. et hinc et inde iuxta eā collocatos eſſe.
Et cū inq̄reret qui nā eſſent. audiuit vo
cem dicenteʒ ſibi. hic eſt frater petrus q̄
in conſpectu domini tāꝙ̄ fumus aroma
tum glorioſus aſcendit. Repertūq̄ʒ pro-
certo eſt. ꝙ eadem die mortē ſubijt. q̄ di-
cta ſanctimonialis viſionē vidit. Vnđ
cum graui et longa infirmitate labora-
ret ad rogandum beatum petrum tota
deuotione ſe ꝯtulit et ſanitatē integram
mox recepit. Quedā comitiſſe de ca-
ſtro maximo hyporienſis dioceſis. cū in
beatum petrum ſpecialem deuotionem
haberent et eius vigiliam ieiunarent cū
ad ſuam eccl'iam vt audirent veſperas
acceſſiſſent. vna eaꝝ candelā quandā in
honore btī petri martiris an̄ quoddā al
tare btī petri apl'i poſuit cōburendā. q̄ cū
domū rediſſet. ſacerdos auaricia ductꝰ
ī ipaʒ candelā ſufflās: eā extinxit: ſʒ mox
lumē redijt ⁊ denuo ipaʒ accēdit. Scđo
ac tercio eā extinguē voluit. ſʒ lumen vt
prius rediuit. vnde tedio affectus choꝝ
intrauit. ⁊ an̄ maius altare aliā candelā
inuenit. quā clericꝰ in honorē beati petri
poſuerat. q̄ eius vigiliā ſibi ieiunabat.
quā ſacerdos bis extinguere voluit. ſed
nequit. Qđ videns clericꝰ iratus dixit.
Dyabole aꝑtū miraculū nō videtis. ꝙ
ſcūs petrus non vult vt ſuā extinguatis
candelam. Territi igit̄ ⁊ ſtupentes ſacer
dos ⁊ clericus ad caſtrū aſcenderunt. et
p̄dictū miraculū om̄es narrauerant.

Vir quidā noīe Roba de meda cū vſq̄ʒ
ad veſtes in ludo oīa ꝑdidiſſet. domū
in ſero rediens cū lucerna aſcenſa lectuʒ
ſuū adijt. ⁊ videns ſe tam viles pannos
hr̄e. et ſe tot amiſiſſe cōſiderās. ꝓ nimia
deſꝑatōne cepit demones inuocare. ac ſe
eiſdē ore nephario cōmēdare. Statimq̄ʒ
tres demones affuerūt q̄ lucernā accēſā
in ſolariū ꝓijcientes. eū ꝑ collū arripue
rūt tā fortit̄ ipm̄ ſtringēt̄e vt nullatenꝰ
loq̄ poſſʒ. que cū plurimū agitarent qui
erant in domo inferiori ad eū aſcenden
tes dixerunt. Quid eſt qđ agis o roba?
Quibus demones rn̄derūt. Ite in pace
vr̄a. ⁊ lectos vr̄os intrate. illi aūt p̄dicti
viri vocē eſſe credentes ꝓtinꝰ redierūt.
illis recedentibus cepit multo fortius a
demonibus agitari qđ illi ꝯgnoſcentes
ſacerdotem ꝓtinus aduocarunt: qui cū
ꝑ beatum petrum demones adiuraſſet.
duo ꝓtinus exierunt. Sequenti autem
die ad ſepulcrum ſancti petri adductus
eſt. Ad quem guilhelmus vercellenſis
accedēs cepit demonem increpare. Qui
eum quem nunꝙ̄ viderat ex nomīe vo-
cans ait. Frater guilhelme ꝓpter te nū-
ꝙ̄ exibo. quia hic noſter eſt et opera nr̄a

ſecit. Que cū interrogaſſet q̄ noīe vocare
tur: vocor ait balcephas. Cū p beatū pe
trum adiuratus fuiſſet. ipm̄ in terrā ꝓij
ciens mox exiuit. Ipſe autē ꝑfecte ſanus
remanſit: et penitentiā ſalutarē accepit.

Cum quidā hereticus acerrimus di
ſputator. et eloquentie ſingularis cum
beato petro cū adhuc viueret diſputaret
⁊ errores ſuos ſubtiliter ⁊ acute ꝓpoſuiſ=
ſet in mediū. ac be. petrū vt rn̄deret ad
ꝓpoſita importunius purgeret. Ille deli
beratione petens. oratoriū quoddā qḋ
ꝓpe erat. intrauit cū lacrimis orans deū
vt cauſā fidei ſue defenderet. ⁊ loquacez
tumidū aut ad fidei veritatē reduceret
aut lingue priuatione puniret. nec p eā
decetero contra fidei veritatem tumeret
Rediensqꝫ ad hereticū coram oībus pa=
lam dixit: vt ſuas iterū ꝓponeret ratiōes
Qui ita penitus fact⁹ eſt mutus. vt nec
vnū ſolum verbum aliquatenus ꝓferre
valeret. Unde heretici confuſi receſſert.
⁊ catholici deo gratias retulerunt.

Uir quidam noīe opiſo credens he=
reticoꝝ cū occaſiōe cuiuſdā heretice con=
ſanguinee ſue: ad eccl'iam fratrū veniſſꝫ
⁊ ad tumbā ſancti petri pgens duos ibi
denarios ꝯſpexiſſet. ipſos denarios acci
piens dixit. Bonū eſt vt bibamus iſtos
ſtatimqꝫ totus cepit tremere. nec de loco
eodem aliquatenus potuit ſe mouere;
Qui territus ꝑdictos denerios in loco
ſuo mox reſtituit. ⁊ ſic inde abſceſſit. Ui
dens aūt beati petri virtutē hereſim de=
ſeruit: ⁊ ad fidem catholicam ſe ꝯuertit

Scolaris quidā cū de magolana ad
montem peſſulanū rediret ex quodam
ſaltu adeo eſt raptus in ingluuie. vt do=
lore nimio vexaret: et incedere non vale
ret. Hic aliquā audiēs ꝑdicare. ꝙ quedā
mulier terrā ſanguine bti petri reſpſam
ſup cancri corroſionē ponens fuerat libe
rata. Dixit dn̄e deus de terra illa nō ha
beo. ſed q̄ illi terre meritis beati petri tā=
tam dediſti virtutē: potes ⁊ iſti dare. Ac
cipiens igit̄ de terra cū ſigno crucis ⁊ in
uocatione martiris loco ſuprapoſuit et
ſtatim curatus fuit.

Anno dn̄i. M.
cclix. in ciuitate compoſtellana. fuit qdā
vir noīe benedictus qui tibias inflatas
habebat in modū vtrium. ventrē tumē
tem inſtar ꝑgnantis. faciem ꝑ nimio tu
more horribilem. totūqꝫ corpus inflatū
ita vt monſtrū aliqḋ videret̄. Hic cū a
quadam matrona vix ſup baculū ſe ſu=
ſtentans elemoſinam peteret. Illa rn̄dit
Magis foſſa ꝙ aliq̄ cibo indigeres ſed
meo conſilio acquieſce. et ad domū fra=
trum predicatorū pgens et peccata tua
confitens beati petri patrocinia inuoca
to. Ille aūt cum mane ad domū fratrū
veniſſet. ⁊ oſtium eccl'ie clauſum eſſet.
fecus portaꝫ ſe poſuit ⁊ dormiuit ⁊ ecce
quidā reuerendus in habitu ꝑdicatoꝝ
eidem apparuit: et cappa ipm̄ coopiens
eū in eccl'iam introduxit Ille aūt euigi
lans ⁊ intus in eccleſia ſe eſſe repperit. et
ꝑfecte ſanatum inuenit. Quod multis
admirantibus intulit ⁊ ſtuporem cum
viderent hoīem pene mortuū tam ſubi=
to a graui infirmitate fuiſſe liberatum.

Hoc de ſancto Fabiano pleriqꝫ non
habent.

Anctus fabia

nus rexit romanaꝫ eccl'iam
annis multis et tandē tem=
pibus decij paſſus. Iſte dū
eligeretur ad pōtificiū vrbis rome. ſpū
ſctūs in ſpecie columbe multis viſus eſt
appuiſſe. Iſte paſſiones ſctōꝝ que negle
cte fuerāt a notarijs fecit excapi ⁊ ſcribi ⁊
multas baſilicas p cimiteria ſctōꝝ fabri
cari fecit. q̄s et dedicauit. hic inſtituit vt
criſma vetus cremaret̄. et nouum omni
anno in cena dn̄i conſecraretur. alia re=
quire in feſto beati Fabiani et Sebaſtia
ni martirum.

Hilippus dici

tur os lampadis vl' os manu
um. Uel d̄r a philos qḋ eſt
amor ⁊ yper qḋ eſt ſup. q̄i amor ſupnoꝝ
D̄r os lampadis ꝓpter ſuā luculentam

predicationē. os manuū ꝓpter aſſiduaꝫ
opatione. amator ſupernorum ꝓpter ce=
leſtem contemplationem.

Hilippus apo

ſtolus cū. xx. annis p ſcithiam
ꝑdicaſſet. a paganis tenetur ⁊
ad immolandū ſtatue martis ab eiſdēꝫ
cōpellit̄. Tunc ſubito draco quidam in=
gens de ſubbaſe exiuit q̄ filiū pontificis
q̄ ignē miniſtrabat in ſacrificio interfecit
duoſqꝫ tribunos q̄ꝝ miniſtri philippuꝫ
in vinculis detinebant: extinxit ceteroſ=
qꝫ adeo ſui flatus fetore infecit. vt omēs
morbidi redderent̄. Dixitqꝫ philippus
Credite mihi ⁊ ſtatuā hanc ꝯfringite. et
ī loco eius crucē dn̄i adorate. vt infirmi
vrī ſanent̄ et mortui ſuſcitent̄. At hi q̄
cruciabant̄ clamabant. Tm̄ fac vt ſane=
mur ⁊ hunc martē ꝓtinus ꝯfringemus
Tūc philippus draconi ꝑcepit. vt in lo
cū deſertū deſcenderet. ita vt nulli oīno
noceret. q̄ ſtatim receſſit ⁊ vlterius nō cō
paruit. Tūc philippus oēs ſanauit et il
lis tribus mortuis vite bn̄ficiū impetra=
uit. ſicqꝫ vniuerſis credentibus p annū
vnū eis adhuc ꝑdicauit. ⁊ in eis pſbite=
ros ⁊ dyacones ordinās in aſiā ciuitateꝫ
hierapolim venit. ibiqꝫ hereſim hebio=
nitaꝝ q̄ xp̄m carnē fantaſticā aſſūpſiſſe
dogmatizabant: extinxit. Erant aūt illi
due ſacratiſſime virgines p q̄s dn̄s mul
tos ad fidē ꝯuertit. philipp⁹ aūt an̄. vij.
dies obitus ſui. epōs et pſbiteros ꝯuoca
uit: eiſqꝫ dixit. hos. vij. dies ꝓpter admo
nitionem vīam mihi dn̄s ꝯceſſit. Erat
aūt annoꝝ. lxxxvij. Poſt hoc infideles
ipſum tenuerunt ⁊ cruci inſtar mgr̄i ſui
quē ꝑdicabat: affixerūt ⁊ ſic ad dn̄m mi=
grauit: ⁊ feliciter vitam compleuit. Iux
ta autem eum due filie eius vna de dex=
tris ⁊ alia a ſiniſtris ſunt ſepulte. De iſto
autem philippo ſic dicit yſidorus in li.
de vita ⁊ ortu et obitu ſanctorum. Phi
lippus gallis predicat chriſtum. barba=
ras gentes. vicinaſqꝫ tenebras. ⁊ tumen
te occeano cōiunctas. ad ſcientie lumen
fideiqꝫ portum deducit. demum in hie
rapoli phrigie ꝓuincie vrbe crucifixus
lapidatuſqꝫ obijt. ſimulqꝫ cum filiab⁹
ſuis ibi reqeſcit. hec yſidorus. De phi
lippo aūt q̄ fuit vnus de ſeptē diacōib⁹
dicit hiero. in martirologio. ꝙ octauo
ydus iunij ſignis ⁊ ꝓdigijs inclit⁹ apud
ceſareū reqeuit. iuxͣ quē tres filie eius tu
mulate ſunt. nā quarta apud epheſū re=
qeſcit. Prius g̃ philippus ab ipō differt
q2 ille fuit apl's. ille dyacon⁹. Ille qeſcit
apud hierapolim iſte apud ceſareā. Ille
hūit duas filias ꝓphiſſas: iſte q̄tuor licꝫ
hyſtoria eccl'iaſtica videat̄ dicere q2 fuit
philippus apl's q̄ hūit q̄tuor filias ꝓphiſ
ſas: ſꝫ ī hoc magꝭ hieronimo ē credēdū.

Acobus inter

ꝑtat̄ ſupplātator vel ſupplā
tans feſtinātē vl' ꝑpans. Ul'
d̄r iacobus a ia qḋ eſt deus ⁊ cobar qḋ ē
onus vel pondus: vel iacobus q̄i ia co=
pus a iaculo et cope qḋ eſt ceſio q̄i ceſus
iaculis. D̄r ergo ſupplantator mūdi per
ꝯtemptū. Supplantans feſtinantē dya=
bolū ꝑpās ad oē bonū corp⁹ ſuū. Male
eīm paſſiones nobis inſūt ex tribus ſicut
dicit gre. niſen⁹. Ex mala educatiōe ſiue
conuerſatiōe. Ex corpis mala hītudīe
Ex vicio ignorantie. Curantur autem
vt dicit ex bona conſuetudine. Bona ex
ercitatione. Studio doctrine. ſic beat⁹
iacobus curauit. et ideo corpus ad oīe
bonum paratum habuit. Dicitur etiam
pondus diuinum per grauitatem mo=
rum iaculis ceſus p martirium.

Acobus iſte

apoſtolus vocatus eſt .
et iacobus alphei. ſcilicꝫ.
filius. iacobus frater do=
mini. iacobus minor. et
iacobus iuſtus. Iacobus alphei d̄r nō
tantum ſm̄ carnem ſed etiam ſm̄ no=

minis interꝓtationē. Alpheus enī inter-
ꝓtatur doctus vel documētū. Uel fugiti-
uus vel milleſimus. Dī ergo iacobus al
phei q2 fuit doctus ꝑ ſciē inſpiratiōem.
Documētū ꝑ alioꝝ eruditionē. fugitiuꝰ
de mūdo ꝑ deſpectionē. Et milleſimus ꝑ
hūilitatis reputationē. Fr̄ qdē dn̄i dī ex
eo ꝙ ſiſimus ſibi fuiſſe ꝑhibetur: adeo vt
pleriqȝ i eoꝝ ſpecie fallerētur. Un̄ cū iudei
ad capiēdū xp̄m ꝑgerēt ne forte iacobū
ī ꝑſona xp̄i caperēt. a iuda q̄ xp̄m a iaco-
bo tāq̄ eoꝝ familiaris optīe diſcernebat
ſignū oſculi acceperūt. Hoc etiā teſtatur
ignatius ī ep̄la ad btm̄ iohannē apl'm ⁊
euangeliſtā ſic dī. Si licitū ē mihi apud
te ad hieroſolime ꝑtes volo aſcēdere: vt
videā illum venerabilē iacobū q̄ cogno
minatur iuſtus. quē referūt xp̄o ihesu ſimi
lē facie. vita ⁊ mō ꝯuerſatiōis. ac ſi eiuſ
dem vteri fr̄ eēt gemellus. Quē dicunt
ſi video et ip̄m ihm̄ ꝯm oīa corporis eius
lineamēta. vel dī fr̄ dn̄i qm̄ xp̄c ⁊ iacobꝰ
ſicut a duabus ſororibus deſcēderāt. ſic
a duobus fr̄ibus ioſeph ⁊ cleopha deſcen
dere putabātur. Nō enī dī frat dn̄i. q2 fue
rit filius ioſeph ſpōſi marie de alia vxo-
re ſicut aliq̄ voluerūt dicere. ſ3 q2 erat filius
marie filie cleophe. q̄ quidē cleophas fu
it fr̄ ipſius ioſeph ſpōſi marie. Licȝ magr̄
iohānes beleth dicat ꝙ alpheus pr̄ ipſiꝰ
iacobi fuit fr̄ Joſeph ſponſi marie. Quod
verū nō creditur. Judei ergo fr̄es vocabāt
q̄ ſe ex vtraqȝ ꝑte ſāguis ꝯtingebāt. Uel
dī frat dn̄i ꝓpter ꝑrogatiuā ⁊ excellētiā
ſanctitatis. ob quā p̄ ceteris apl'is hieroſo
limis ē ep̄s ordinatus. Dī etiā iacobꝰ mi
nor ad drām iacobi filij zebedei. Licȝ enī
iacobus zebedei natus ſit prior fuit tn̄ vo
catiōe poſterior. Un̄ etiā hec cōſuetudo
in pleriſqȝ religiōibus obſeruatur. vt ille q̄
prior ingreditur maior vocetur: ⁊ ille qui po
ſterior minor. Licȝ ſit prior autem etate ma-
ior. aut ſanctitate dignior. Dī etiā iacobꝰ
iuſtus ꝓpter meritū excellētiſſime ſanctita
tis. Nā ꝯm hiero. tāte reuerētie ⁊ ſancti
tatis ī populo extitit. vt fimbriā veſtimē
ti eius certatim cuperēt tāgere. Un̄ ⁊ de

eius ſanctitate ſic ſcripſit egeſippus apo
ſtoloꝝ vicinus ſicut in eccl'iaſticis hyſto-
rijs legitur. Suſcepit inq̄t eccl'iam frat dn̄i
iacobus q̄ ab oībus noīatus ē iuſtus. ab
ipſis tp̄ibus dn̄i ꝑdurans vſqȝ ad nos.
Hic ex vtero matris ſue ſctūs fuit. vinū
⁊ ſicerā nō bibit. carnes nunq̄ māduca-
uit. ferꝝ ī capite eius nō aſcēdit. oleo nō
ē vnctus. balneo nō ē vſus. Sindone .i.
veſte linea ſꝑ indutus. Toties in orōne
genua flexerat. vt callos in genibꝰ ſicut
ī calcaneis videret hr̄e. Pro hac inceſſa-
bili ⁊ ſūma iuſticia appellatus eſt iuſtus
⁊ abba qd̄ ē interꝓtatū munimētū ꝑpl'i
⁊ iuſticia. Hic ſolus int apl'os ꝓpter ni-
miā ſanctitatē ꝑmittebatur intrare in ſan-
cta ſanctoꝝ. hec egeſippus. nō qdē cauſa
īmolatiōis ſed orōnis. Dī etiā ꝙ p̄mus
int apl'os miſſam celebrauit. Nā ꝓpter
ſue excellētiā ſanctitatis hūc ſibi honorē
apl'i fecerunt. vt poſt aſcenſionē dn̄i pri-
mus inter eos miſſam hieroſolimis cele
braret. etiā anteq̄ eēt ep̄s ordinatus. cū
ad eius ordinationē in actibus dicatur ꝙ
diſcipuli erāt ꝑſeuerātes ī doctrina aplo
rum ⁊ cōmunicatiōe fractiōis panis. qd̄
de miſſe celebratiōe accipitur. Uel forte id
primus celebraſſe dī. q2 primus ī pōtifi-
calibus eā dixiſſe ꝑhibetur. Sicut vt petrꝰ
poſtmodū primus in antiochia miſſam
celebrauit: ⁊ marcus ī alexandria. Hic ꝑ
petue v̓ginitatis cuſtos extitit ſicut teſta-
tur hiero. in libro cōtra iouinianū.

Jn paraſceue autē mortuo dn̄o: ſicut
dicit ioſephus ⁊ hiero. in li. de viris illu
ſtribus: iacobus votū vouit ſe nō come
ſturū donec videret dn̄m a mortuis ſur-
rexiſſe. Jn ipſa autē die reſurrectiōis cū
vſqȝ ad diem illā. iacobus nō guſtaſſȝ ci
bum eidem dn̄s apparuit. ac eis qui cū
eo erāt dixit ponite menſam ⁊ panē. De-
inde panē accipiens benedixit ⁊ dedit ia
cobo iuſto dicēs. Surge frater mi come-
de. q2 filius hoīs a mortuis reſurrexit
Septimo igitur anno ep̄atus eius cū ad
diē paſce apl'i hieroſolimā veniſſent. int
rogante eos iacobo quāta ꝑ eos feciſſet

dn̄s corā populo referebant. Cum ergo
ſeptem diebus iacobus cū alijs apl'is in
templo p̄dicaſſet corā caypha ⁊ aliq̄buſ
iudeis. ⁊ iā ꝓpe eſſet vt baptiſari vellent
repente quidā templū ingrediēs clama-
re cepit. O viri iſrahelite quid facitis?
Cur ab iſtis vos magis decipi ꝑmittitis?
Jntantū autē ꝑpl'm cōcitauit vt apl'os
lapidare vellet. Aſcendit autē hō ille ſu
per gradū. vbi iacobus p̄dicabat. ⁊ ipſū
p̄cipitauit deorſum. ⁊ ex tunc plurimū
claudicauit. Hec autē ſeptīo anno poſt
aſcenſionē dn̄i beatus iacobus paſſus ē.

Jn anno autē ep̄atus ſui. xxx. vidē-
tes iudei ꝙ paulū non poſſent occidere.
eo ꝙ ceſarē appellaſſet. ⁊ romam miſſus
fuiſſet. ꝑſecutiōis ſui tyrannidē in iaco
bum cōuerterūt. ꝯ eum occaſionē q̄rentes.
tes. ⁊ ſicut p̄dictus egeſippus aploꝝ cō-
temꝑaneus refert ꝯm ꝙ ī hyſtoria eccl'ia-
ſtica inuenitur. Judei ad eū ꝯuenerūt di-
centes. oramus te vt reuoces populū q2
ipſe errat in ihesu. putās ꝙ ipſe ſit xp̄us.
Precamur ergo te. vt ſuadeas oībus cō
uenientibus in die paſce d̓ ihesu. tibi enī
obtemꝑabimus oēs. ⁊ de te tam nos q̄ȝ
populus teſtimoniū ferimus. q2 iuſtus
es ⁊ ꝑſonā nullius accipis. ſtatuerūt igr̄
illum ſuꝑ pinnā templi: ⁊ voce magna
clamātes dixerūt. Uiroꝝ iuſtiſſime. cui
nos oēs obtempare debemus. qm̄ popu
lus errat poſt ihesū q̄ crucifixus ē ennun-
cia nobis. qd tibi videtur? Tūc iacobus
cum ingenti voce rn̄dit. Quid me inter
rogatis de filio hoīs? ecce ip̄e ſedet in
celis a dextris ſūme v̓tutis dei. venturuſ
iudicare viuos ⁊ mortuos. Hec audiē-
tes xp̄iani valde gauiſi ſunt ⁊ libenter eū
audierūt. Phariſei autē ⁊ ſcribe dixerūt
male fecimus tale teſtimoniū p̄ſtare ihe
ſu ſed aſcendamus ⁊ p̄cipitemus eū de-
orſum. vt ceteri terreantur ⁊ ei credere nō
p̄ſumant. ⁊ ſil' voce magna clamauerūt
di. O o et iuſtus errauit. Aſcenderūt er
go ⁊ p̄cipitauerunt eum. Cum ergo p̄ci
pitaſſent: lapidibus eum obruebāt: di.
lapidemus iacobū iuſtū. Qui deiectus

non ſolum mori nō potuit: ſed ꝯuerſus
⁊ ſuꝑ genua ꝓcūbens dicebat. Rogo do
mine dimitte eis q2 neſciunt quid faci-
unt. Tūc vnus ex ſacerdotibus ex filijs
rechab exclamauit. parcite queſo. qd fa-
citis? ꝓ vobis orat hic iuſtus quem lapi
datis. Tunc vnus ex ip̄is particā fullo-
nis arripiens valido ictu caput eiꝰ im-
petijt ⁊ cerebꝝ excuſſit. hec egeſippus. ta
liqȝ martirio migrauit ad dn̄m ſub ne-
rone q̄ cepit anno dn̄i. lvij. ſepultus ibi-
dem ꝓpe templū. Cū autē populus vel
let eius mortem vindicare. ⁊ maleſacto
res capere ⁊ punire ꝓtinus aufugerunt

Refert ioſephus. ꝙ ꝓpter peccatum
mortis iacobi iuſti: factum eſt excidium
in hieruſalē ⁊ diſperſio iudeoꝝ. ſed non
ſolum ob mortē iacobi: ſed etiā ob mor-
tem dn̄i precipue deſtructio iſta facta eſt
ꝯm qd̄ dicit dn̄s. Non relinquent in te
lapidem ſuper lapidem eo ꝙ nō cogno-
ueris tp̄us viſitatiōis tue. Sed qm̄ nō
vult dn̄s mortem peccatoris. ⁊ vt ipſi ex
cuſationem non haberent per. xl. annos
eoꝝ penitentiā expectauit. ⁊ per apoſto-
los maxime per iacobū fratrem domini
inter eos continuo p̄dicantē eos ad pe-
nitentiam reuocabat. Sed cum ꝑ admo
nitionem eos non poſſe reuocare voluit
eos ſaltem ꝓdigijs exterrere. Nā in his
. xl. annis ſibi ad penitentiā datis: multa
monſtra ⁊ ꝓdigia: ſicut refert ioſephus.
euenerunt. Nam ſtella ꝑfulgens gladio
per omīa ſimul viſa eſt. ciuitati deſuper
imminere: ac per totū annū exicalibus
flammis ardere. Jn quodā feſto azimo
rum hora noctis nona tātus fulgor arā
templumqȝ circūdedit. vt oēs diem cla
riſſimum factū eſſe putarent in eadem
feſtiuitate vitula ad īmolandum addu
cta inter miniſtroꝝ manus agnā ſubito
eſt enixa. Poſt aliquos v̓o dies ꝓpe ſol'
occaſum viſi ſunt currus ⁊ quadrige in
omī regione per aerem ferri. ⁊ armatoꝝ
cohortes miſceri nubibus ⁊ vrbes circū
dare agminibus improuiſis. Jn alio
die feſto qui penthecoſte appellatur. no-

tu ſacerdotes templū ingreſſi ad mini-
ſteria ex more cōplenda: motus quoſdā
ſtrepituſq; ſenſerūt. ac voces ſubitas au
dierūt dicentes tranſeamus ab his ſedi-
bus. An quartū etiā annū belli quidā
vir noīe ihūs ananie filiꝰ. in feſto taber
naculoꝝ repente clamare cepit. Vox ab
oriente. vox ab occidente. vox a quatuor
ventis. vox ſup irl'm ⁊ ſup templū. vox
ſup ſponſos ⁊ ſpōſas. vox ſup ppl'm vni
uerſū. Predictus igit̃ vir capit̃. cedit̃.
verberat̃. ſed ille aliud dicere neſciens. quo
plus verberabat̃: tanto fortius clami
tabat. Ad iudicē igit̃ adducit̃. tormen
tis diris afficit̃. vſq; ad patefactionē oſſiū
laniat̃. Sed ille nec preces nec lacrimas
effundebat. ſed cū quodā vlulatu p ſin
gula pene verbera eadē ꝓferebat. Ad-
dens etiā hoc. ve. ve. hieroſolimitanis.
Hec Joſephꝰ. Cū aūt iudei nec admo
nitōibus ꝯuerterent̃ nec tantis ꝓdigijs
terrerent̃: poſt quadrageſimum annū dñs
veſpaſianū ⁊ titū irl'm adduxit. q ipam
ciuitatē funditus deſtruxerūt. Hec aūt
fuit cauſa aduentus ipoꝝ in irl'm ſicut i
quadā hyſtoria inuenit̃ licz apocripha
Videns pilatus q ihm innocentē ꝯdē
nauerat. timens offenſā tiberij ceſaris. p
ſe excuſando nunciū noīe albanū ad ce
ſarē deſtinauit. Eo aūt tpe veſpaſianus
monarchiā in galatia a tyberio ceſare te
nebat. Nūciꝰ igit̃ pylati a ventis ꝯrijs
in galatiā pellit̃. ⁊ ad veſpaſianū addu-
cit̃. Talis aūt ibi ſeruabat̃ ꝯſuetudo. vt
quicunq; ibidem naufragiū pateret̃ rebꝰ
⁊ ſeruituti pncipi ſubderet̃. quē veſpa-
ſianus quis eſſet aut vñ veniret ſeu quo
tenderet: requiſiuit. Cui ille hieroſoli-
mitanus ſū. ð partibus illis veni: romā
vſq; tendebā. Cui veſpaſianus. De terra
ſapientiū venis. artē noſti medicaminis
medicꝰ es curare me debes. Veſpaſianꝰ
enī quoddā genus vermiū naribus inſi
tum ab infantia gerebat vñ et a veſpis
veſpaſianus dicebat̃. Cui vir ille rñdit.
artem medicaminis dñe neſcio: ⁊ ideo cu-
rare te nō valeo. Cui veſpaſianus. Niſi
me curaueris morte morieris. Cui ille
ait. Ille qui cecos illuminauit. demones
effugauit. mortuos ſuſcitauit. ille nouit
qz artem medendi ignoro. Cui veſpaſia-
nus. Quis eſt ille de quo tanta ꝓfaris? ⁊
ille. Ihs nazarenus quē iudei p inuidiā
occiderunt. in quē ſi credideris: ſanitatꝭ
grām ꝯſequeris. Et veſpaſianꝰ. Credo
qz qui mortuos ſuſcitauit. me etiā de in
firmitate hac liberare poterit. ⁊ hec dicē
do veſpe de naribus eius ceciderūt. ⁊ cō
tinuo ſanitatē recepit. Tunc veſpaſianꝰ
ingenti gaudio repletus: ait. Certus ſū
qz filius dei fuit q me curari potuit. Pe
tita igit̃ a ceſare licētia: hieroſolimā cū
manu armata pgam et oēs ꝓditores hꝰ
⁊ occiſores funditus euertā. Dixitq; al-
bano nūcio pylati. Rebus ⁊ vita ſanus
⁊ incolumis domū tuā mei licētia reuer
taris. Veſpaſianus igit̃ romā adijt. ⁊ de
ſtruendi iudeā ⁊ irl'm a tyberio ceſare li
centiā impetrauit. Per annos igit̃ plu-
res exercitium ꝯgregauit tpe. L. neronis
impatoris. cū iudei imperio rebellaſſent
Vñ ſm cronicas nō fecerūt hoc zelo xpi
ſed qa a dñio receſſerant romanorum.
Hierl'm igit̃ cum copioſo exercitu ve-
ſpaſianus aduenit ⁊ in die paſce irl'm p
circuitum potenter obſedit: ibiq; infini
tam multitudinē q ad diē feſtū ꝯuene-
rant ꝯcluſit. Per aliqd aūt tps añq ve-
ſpaſianus irl'm adueniret: fideleſq; qui ibi
erāt a ſpū. ſ. admonent̃. vt inde recedāt
⁊ in quodā oppido transiordanē qd pel
lan vocat̃. ſecedant. vt ablatis ab vrbe
ſctīs viris. celeſti vindicte fieret locus.
tam de vrbe ſacrilega q de ppl'o ſcelera-
to. Quandam autem ciuitatem iudee
nomine ianapā. in qua ioſephus ⁊ dux
⁊ princeps erat: primo omniū eſt aggreſ
ſus. ſed ioſephus cum ſuis viriliter reſi-
ſtebat. Tandem videns ioſephus immi
nere excidiū ciuitatis. aſſumptis. xi. iu-
deis ſubterraneam domū intrauit vbi
quadriduana fame afflicti iudei nō cō
ſentiente ioſepho malebant ibidem mo-
ri q veſpaſiani ſe ſubijcere ſeruituti.
Volebātq; ſe mutuo interfice. ⁊ ſangui-
nem ſuū in ſacrificiū deo offerre. et qm̄
ioſephus int̃ eos dignior erat. volebāt
eum primitus occidere. vt eius effuſiōe
ſanguīs deus citius placaret̃. Vel vt in
quadā cronica dr̄ ideo ſe mutuo inter-
ficere volebāt. ne darent̃ in manibꝰ ro-
manoꝝ. at ioſephus vir prudēs et mori
nolens iudicē mortis ⁊ ſacrificij ſe cōſti
tuit. ⁊ quis prior alio occidēdus eēt int̃
binos ⁊ binos ſortē mittere iuſſit. Miſ
ſis igit̃ ſortibus. ſors nunc vnū nūc ali-
um morti traderet. donec ventū ē ad vl
timū: cū quo ioſephus ſortē miſſurus fu
it. Tūc ioſephus hō ſtrennuus ⁊ agilis
gladiū illi abſtulit. ⁊ qd magꝭ eligeret: vi
tam. ſ. aut mortē reqſiuit. ⁊ vt ſine dila-
tione eligeret. pcepit. ⁊ ille timens rñ-
dit. Viuere nō recuſo. ſi gratia tui vitā
cōſeruare valeo. Tunc ioſephus vni fa
miliari veſpaſiani. et ſibi etiā familiari
latenter locutus ē vt ſibi vita donaretur
petijt. ⁊ qd petijt impetrauit. Cum aūt
ante veſpaſianū ioſephus eēt adductus
dixit ei veſpaſianus. Mortē meruiſſes
ſi huius petitiōibus liberatus nō eſſes.
Et ioſephus. Si quid perperā actū eſt
in melius cōmutari pōt. Et veſpaſianꝰ
Qui vinctus ē quid facere pōt? Et ioſe
phus. Aliquid facere potero. Si dictis
meis aures tuas demulſero. Et veſpaſi
anus. Cōcedat̃ vt verbis inhereas. Et
quicquid boni dicturus es: pacifice au-
diatur. Et ioſephus impator roma-
nus interijt. Et ſanatus impatorem te
fecit. ⁊ Veſpaſianus. Si ꝓpheta es. qre
non es vaticinatus huic ciuitati q mee
ſit ſubijciēda ditioni. Et ioſephus p. xl.
dies hoc eis predixit. Interea legati ro-
manoꝝ veniūt veſpaſianū ī impiū ſub-
limatū aſſerūt eumq; romam deducūt.
Hoc qz euſebius ī cronica teſtat̃. q ſcts
ioſephus veſpaſiano pdixit tā de impa-
toris morte q de ſua ſublimatiōe. Reli
quit aūt veſpaſianus titū filiū ſuū ī ob-
ſidione hierl'm. Titus aūt e eadē hyſto-
ria apocripha legit̃ audiens patrem ſuū
in imperiū ſublimatum. tanto gaudio
⁊ exultatione repletur. q neruorum con
tractione ex frigiditate corrumpit̃. et al
tero crure debilitatus paraliſi torquet̃.
Joſephus autem audiens titum parali
ſi laborare: cauſam morbi ⁊ tempꝰ mor-
bi diligenter inquirit. cauſa neſcit̃. mor-
bus ignoratur. de tempe autem quoniā
audita patris electiōe hoc ſibi acciderit:
aperitur. Joſephus autem vir ꝓuidus
⁊ ſapiens ex paucis multa conijcit. et ex
tempore morbum ⁊ cauſam inuenit. ſci-
ens q gaudio ⁊ leticia ſuperabundanti
debilitatus fuerit. Animaduertēs itaq;
quia contraria contrarijs curantur. ſci-
ens etiam quia qd amore conquirit̃ do
lore frequenter amittitur: querere cepit
an aliquis eſſz qui principis inimicitijs
obnoxius teneret̃. ⁊ erat ibi ſuus adeo
tito moleſtus vt ſine vehementi cōtur-
batione nullatenus in eum poſſet reſpi-
cere. nec etiam nomen eius audire. Di-
xit itaq; tito. Si curari deſideras. oēs
qui in meo comitatu venerint ſaluos fa
cias. Cui Titus. quicunq; in tuo comi-
tatu venerit ſecurus habeatur ⁊ ſaluus.
Tunc ioſephus cito prandium fieri p-
cepit: ⁊ menſam ſuam menſe titi oppoſi-
tam locauit. ⁊ ſeruū ſuum a dextris ſuis
ſedere fecit. Quem titus reſpiciens. mo-
leſtia conturbatus infremuit. ⁊ qui pri-
us gaudio infrigidatus fuerat. accenſio
ne furoris incaluit. neruoſq; diſtendēs
curatus fuit. Poſt hoc titus ⁊ ſeruum in
ſui gratiam. ⁊ ioſephum in ſui amicitiā
recepit. Vtrum autem hec hyſtoria apo
cripha narranda ſit. lectoris iudicio re-
linquatur.

Biennio igitur a tito hieruſalem ob-
ſeſſa inter cetera mala que obſeſſos gra-
uiter perurgebant. tanta fames omnes
tenuit. q parentes filijs. ⁊ filij parenti-
bus. viri vxoribus. ⁊ vxores viris. cibos
non tantum e manibus ſed etiam ex ip-
ſis dentibus rapiebant. Juuenes eti-
am etate fortiores velut ſimulacra per
vias oberrando pre fame exanimes ca-

debāt. qui mortuos ſepeliebāt. ſepe ſup
ipſos mortuos mortui cadebāt. Fetore
itaqꝫ cadauerꝝ nō ferētes ex publico ſum
ptu ipſa ſepeliebāt. Sꝫ deficiēte ſumptu
vincēte cadauerꝝ multitudine de muro
cadauera ꝓcipitabāt. At titus circuiens
cum vidiſſꝫ valles repletas cadaueribꝰ
⁊ totā ꝓuinciam ex eoꝝ fetore corruptā ma
nus ſuas cū lacrimis ad celum leuauit:
dicens. Deus tu vides qꝛ ego hoc nō fa-
cio. Tāta enī ibi fames erat ꝙ calciamē
ta ſua ⁊ corrigias comedebant. Ma
trona q̄dā inſup genere ⁊ diuitijs nobi
lis ſicut ī hyſtoria eccl'iaſtica legit̄. cū pre-
dones ī eius domū irruētes eā oībus ex
poliaſſent. nec ſibi vltra q̄d comederet
remāſiſſet. paruulū lactantē tenēs ī ma-
nibus ait: Infelicis mr̄is infelicior fili.
in bello. in fame. in direptiōe cui te reſer
uabo. Ueni ergo nūc o mi nate eſto mr̄i
cibus. ꝓdonibus furor. ſeculis fabula.
Et his dictis filium iugulauit: ⁊ coxit ⁊
dimidiū comedēs ꝑtē alterā occultauit.
Et ecce confeſtim ꝓdones odorē carnis
cocte ſentiētes ī domū irruunt. ⁊ niſi car
nem ꝓdat mortē minant̄. Tūc illa dete
gens infantis mēbra. ecce inq̄t ꝑtem opti
mam vobꝭ reſ̄uaui. At illos tantos hor
ror īuaſit. ꝙ nec loq̄ potuerunt. At illa.
Meus ē inq̄t filius hic. meū ⁊ peccatū.
Securi edite. qꝛ ꝑor ego comedi quē ge
nui. nolite fieri aut mr̄e religioſores aut
femīs molliores. Q ſi vincit vos pietas
⁊ horretis. ego totā comedā q̄ dimidiū
iā comedi. Illi vero tremētes ⁊ territi di-
ſceſſerunt. Tādē ſcd̄o anno impij ve-
ſpaſiani titus hierl'm cepit: ⁊ captam ſub
uertit. tēplūqꝫ fūditus deſtruxit. ⁊ ſicut
iudei xp̄m. xxx. denarijs emerāt. ſic ⁊ ip̄e
vno denario. xxx. iudeos vēdidit. Sicut
aūt narrat ioſephus. xcvij. milia iudeo-
rū vēdita ſūt. ⁊ vndecies cētena milia fa
me ⁊ gladio perierūt. Legit̄ qꝫ ꝙ titus
intrās hierl'm quēdā murū denſiſſimū
vidit: ip̄mqꝫ ꝑforari ꝑcepit. Factoqꝫ fo-
ramine quendā intus ſenē aſpectu cani
cie venerabilē inuenerūt. Qui requiſitus

quis eſſet r̄ndit ſe eſſe ioſeph ab arama-
thia ciuitate iudee. ſeqꝫ a iudeis ibidem
incluſū ⁊ muratū fuiſſe. eo ꝙ xp̄m ſepe-
liſſet. Addiditqꝫ ꝙ ab illo t̄p̄e vſqꝫ nunc
celeſti ſit cibo paſtus ⁊ diuino lumīe cō-
fortatus. In euāgelio t̄m nicodemi dr̄.
ꝙ cū iudei ip̄m recluſiſſent: xp̄c reſurgēs
eum inde eripuit. ⁊ ī aromathiā duxit.
Pōt dici ꝙ cū eductus. a ꝓdicatōe xp̄i
nō ceſſaret a iudeis iterum eſt recluſus.
Mortuo qꝫ veſpaſiano imꝑatore. titus
filius eius eidē in imꝑio ſucceſſit. q̄ fuit
vir clemētiſſimus. ⁊ multe liberalitatis
Tāteqꝫ bonitatis fuit: ſicut ait euſebius
ceſarien̄. in cronica ⁊ teſtat̄ Ihie. ꝙ dum
quodā ſero recordatus fuiſſꝫ. ꝙ illo die
nil boni egiſſet aut nihil dediſſꝫ: ait. O
amice hūc diē ꝑdidi. Poſt longa vero t̄p̄a
q̄dā iudei hierl'm reedificare volentes.
exeuntes ꝑmo mane plurimas cruces d̄
rore īuenerūt. q̄s territi fugiētes. et ſcd̄o
mane redeūtes. vnuſq̄ſqꝫ: vt ait miletus
ī cronica: cruces ſanguīeas veſtibus ſuis
inſitas īuenit. Qui vehemēt territi in fu
gam iterꝝ v̄ſi ſunt. Sꝫ tercio die reuerſi
vapore ignis de terra ꝓdeuntis. penitꝰ
ſunt exuſti.

Inuentio ſancte

crucis dr̄ qꝛ tali die crux inuen-
ta fuiſſe refert̄. Nā ⁊ antea fuit inuenta
a ſeth filio adā ī terreſtri ꝑadiſo. ſicut in-
fra narrat̄. a ſalomone ī libano. a regina
ſabba ī ſalomonis tēplo a iudeis ī aqua
piſcine. hodie ab helena ī mōte caluarie.

Inuentio ſancte

crucis poſt Annos. cc. amplius
a reſurrectione dn̄i facta eſt. Legit̄ enīꝫ
in euangelio nicodemi. ꝙ cum adā in-
firmaret̄: ſeth filius eius portas paradi-
ſi adijt. ⁊ oleum ligni miſericordie quo
corpus patris ꝑungeret ⁊ ſanitatem re-
ciperet: poſtulauit. Cui apparēs micha
el archangelus: ait. Noli laborare neqꝫ
flere ꝓ oleo ligni miſericordie obtinēdo
quia nullatenus illud aſſequi poteris.

niſi q̄n completi fuerint q̄nqꝫ milia q̄n
genti anni licet ab adam vſqꝫ ad paſſio-
nem xp̄i. anni t̄m. v. mille. xcix. fluxiſſe
credant̄. Legit̄ quoqꝫ alibi ꝙ angelus ei
dem ramuſculū quendā obtulit. ⁊ iuſ-
ſit ꝙ in monte libani plantaret̄. In qua
dam vero hyſtoria grecoꝝ licꝫ apocripha
legit̄ ꝙ angelus de ligno in quo pecca-
uit adam eidē tradidit dicens. ꝙ q̄n fa-
ceret fructū pater ſanaret̄. Qui rediēs et
patrē mortuū inueniens ipſum ramum
ſup tumulū patris plantauit. qui plan-
tatus in arborē magnā creuit. ⁊ vſqꝫ ad
ſalomonis t̄p̄a perdurauit. Utrꝫ autem
hec ſint vera. lectoris iudicio relinq̄t̄. cū
in nulla cronica vel hyſtoria autentica
hec legant̄. Salomon autē arborē tam
pulcrā conſiderans ipſam ꝑcepit incidi
⁊ in domo ſaltus locari. Nuſq̄ t̄n vt ait
Joh. beleth. locari poterat nec alicui lo
co apta reperiri valebat. ſed mō aut exce
debat longitudinē. aut deficiebat nimia
breuitate. ſi q̄n vero ſ̄m loci exigentiam
ipſam rōnabilit̄ decurtaſſent adeo bre-
uis videbat̄ ꝙ oīno incōgrua habebat̄.
Ob hoc indignati artifices ip̄am repro
bauerūt ⁊ ſup quandā lacū vt eēt pons
tranſeuntibus ꝓiecerunt. Regina autē
ſabba cū veniſſet audire ſapīam ſalomo
nis ⁊ ꝑdictū lacū tranſire vellet: vidit in
ſpiritu ꝙ ſaluator mūdi in ligno ſuſpē-
dēdus fuerat. ⁊ idō ſup illud lignū trāſi-
re noluit. ſed ip̄m ꝓtinus adorauit. In
hyſtoria t̄n ſcholaſtica legit̄. ꝙ predictū
lignū regina ſabba in domo ſalt' vidit.
Cūqꝫ ad domū ſuā rediſſet. intimauit ſa
lomoni ꝙ in illo ligno quidā ſuſpēden
dus eēt. ꝑ cuius mortē regnū iudeoꝝ de
leri deberet. Salomon igit̄ predictum
lignū inde ſuſtulit: ⁊ in profundiſſimis
terre viſceribꝰ illud demergi fecit poſtea
ꝓbatica piſcina ibidē facta eſt. ibi nathi
nei hoſtias abluebant. Un̄ non ſolū ex
deſcenſu angeli. ſed etiā ex virtute ipſius
ligni. tradit̄ ibi fieri ⁊ aque cōmotiōem
⁊ infirmoꝝ curationē. Appropinquāte
vero paſſione xp̄i ꝑdictū lignū ſupnataſ-

ſe perhibet̄. Cum illud aūt iudei vidiſ-
ſent ip̄m acceperunt ⁊ crucē dn̄o parauē
runt. Ip̄a aūt crux xp̄i ex quatuor gene
ribus lignoꝝ fuiſſe perhibet̄. ſcꝫ palme.
cypreſſi. oliui. ⁊ cedri. Un̄ verſus. Ligna
crucis palma. cedrus cypreſſus. oliua.
In cruce eīm fuit hec quadruplex diffe-
rentia lignoꝝ. ſ. lignū erectū. lignū trāſ
uerſū. tabula ſuprapoſita ⁊ truncus cui
crux erat infixa. Uel ſ̄m gregl. turonen-
ſem. tabula tranſuerſa q̄ fuit ſub pedibꝰ
xp̄i. vn̄ quodlibꝫ hoꝝ potuit eē alicuius
ꝑdictoꝝ. Hanc differētiā lignoꝝ videt̄
apl'us innuere cū dicit. vt poſſitis com-
ꝑhendere cū oībus ſanctis q̄ ſit longitu
do. latitudo. ſublimitas ⁊ profundum.
Que verba ibidē Aug. doctor egregius
ſic exponit. i. crucem dn̄i cuius latitudo
dr̄ in tranſuerſo ligno quo extendūtur
manus. longitudo a terra vſqꝫ ad ipſaꝫ
latitudinem. quo a manibus infra totū
corpus affigit̄. altitudo a latitudīe vſqꝫ
ſurſum cui adheret caput. ꝓfundū vero
qd̄ terri infixum abſcondit̄. Quo ſigno
crucꝭ oīs actio humana ⁊ xp̄iana deſcri-
bit̄. Bene oꝑari in xp̄o ⁊ ei ꝑſeueranter
inherere. ſꝑare celeſtia. ſacramēta nō ꝓ-
phanare. Iſtud lignū crucis ꝑcioſuꝫ ꝑ
annos. cc. et vltra ſub t̄ra latuit: ſꝫ ab he
lena mr̄e ꝯſtātini imꝑatoris hoc modo
reꝑtū fuit. In t̄p̄e illo cōgregata eſt iux̄
danubiū fluuiū multitudo īnumerabi
lis barbaroꝝ. volēs fluuiū trāſire. et oēs
regiones vſqꝫ ad occidentē ſuo dn̄io ſub
iugare. Qd̄ vbi ꝯſtātinus imꝑator com
perit caſtra mouit ⁊ ꝯ̄ danubiuꝫ ſe cum
ſuo exercitu collocauit. At barbaroruꝫ
creſcēte multitudine. ⁊ iā fluuiū tranſe
unte. ꝯſtātinus nimio terrore concutit̄.
vidēs qꝛ eſſent die craſtino cū eo preliū
cōmiſſuri. Sequēte igit̄ nocte ab ange-
lo excitat̄. ⁊ vt ſurſū reſpiciat admonet̄.
Qui in celū aſpiciēs vidit ſignū crucis
ex clariſſimo lumine factum l̄ris aureis
hunc titulū hn̄s ſcriptuꝫ. In hoc ſigno
vinces. Qui celeſti viſiōe cōfortatus ſi-
militudinē crucis fecit. ⁊ ip̄am ante ſuū

exercitū ferri iuſſit. Irruenſq; in hoſtes ipſos in fugā vtit. ⁊ multitudinem maximā interfecit. Tūc ꝯſtātinus oēs temploꝝ pōtifices cōuocauit. ⁊ cuius dei hᵒ ſignū eēt diligētius inqſiuit. Quibus ſe neſcire dicētibus. quidā xpiani aduenerunt. ⁊ ei ſancte crucis miſteriū ⁊ fidem trinitatis plenius narrauerunt. Qui in xp̄m ꝑfecte tūc credidit ⁊ ab euſebio papa. vel ſm quoſdā libros a ceſarieñ epo ſacꝝ baptiſma ſuſcepit. Sȝ in hec hyſtoria multa ponūt̄ qbus cōtradicit hyſtoria tripꝑtita ⁊ eccleſiaſtica. ⁊ vita ſācti ſilueſtri. ⁊ geſta pōtificū romanoꝝ. Scḋȝ quoſdā nō fuit iſte ꝯſtantinus impator q̄ a beato ſilueſtro papa fuit baptizatus ⁊ ad fidē cōuerſus. ſicut aliq̄ hyſtorie vident̄ innuere. ſed fuit ꝯſtātinus pr̄ ipſiꝰ ꝯſtātini. ſicut in aliqbus hyſtorijs inuenit̄. Ille em̄ ꝯſtātinus alio mō ad fidez venit ſicut in hyſtoria ſancti ſilueſtri legit̄. nec ab euſebio ſed a ſilueſtro baptizatus eſſe narrat̄. Mortuo tamen ipſo conſtantino conſtātinus memor victorie pr̄us quā virtute ſancte crucis habuerat helenā matrē ſuā hieroſolimā ꝓ ipſa cruce inueniēda trāſmiſit. ſicut inferius ē notatū. Hyſtoria tm̄ eccleſiaſtica hanc victoriam aliter factā narrat. Ait em̄ ꝙ cum maxencius romanū imperiū inuaſiſſet. conſtantinus impator iuxta pontem in albinū cum maxencio conflicturus aduenit. Cum igit̄ anxius multū eſſet. ⁊ ꝓ ſibi mittendo auxilio ad celum oculos crebro leuaret. vidit ꝑ ſoporem ad orientis partē in celo ſignū crucis fulgore igneo rutillare: angeloſq; aſtare. et ſibi dicere. Conſtantine in hoc vinces.

Et vt dicit̄ in hyſtoria tripꝑtita. dū conſtantinus quid eēt miraretur. Xpus nocte ſuperueniente eidem apparuit cū ſigno qḋ vidit in celo iuſſitq; vt fiēt eius ſigni figuratio q̄ foret auxiliū in ꝯgreſſibus ꝑlioꝝ. Tūc ꝯſtantinus letus redditus. ⁊ de victoria iam ſecurus. ſignū crucis qḋ in celo viderat in ſua fronte deſignat. vexilla militaria in ſignaculū crucis transformat: ⁊ in manu dextra auream crucem portat. Poſt hoc dn̄m exorauit ne dexterā ſuam quam ſigno crucis munierat ſalutari. cruore romani ſāguinis cruentari vel maculari ꝑmitteret. ſed ſine ſanguinis effuſione victoriā ſibi d̄ tyranno p̄ſtaret. Maxencius aūt iuſſit nauibus ad decipulā compoſitis fluuium ſterni ⁊ ſuppoſitis pontibus exeq̄ri. Cū iam aūt conſtantinus ad fluuiū appropinquaret. Maxencius in occurſū cū paucis velocius ei pergit: iubens vt ceteri ſe ſequant̄. Suiq; oblitus opis pontē cum paucis conſcendit: ⁊ decipula qua conſtantinū decipere voluit. eſt deceptꝰ: ⁊ in fluuij ꝓfundū demerſus. Conſtantinus vō ab omibus vnanimiter ē ſuſceptus. Et ſicut legit̄ in quadā cronica ſatis autentica. Conſtātinus tūc perfectē nō credidit nec tūc ſacꝝ baptiſma ſuſcepit: ſed aliquāto tp̄is interiecto viſionē illam Petri ⁊ pauli vidit ⁊ ſacro baptiſmate ꝑ ſilueſtꝝ papam renatus. ⁊ a lepra mūdatus: in xp̄m deinceps ꝑfecte credidit. ⁊ ſic matrē ſuā helenā hieroſolimā miſit: vt crucē dn̄i req̄reret. Ambroſiuſ tm̄ in epl̄a de obitu theodoſij et hyſtoria tripꝑtita dicūt. ꝙ in vltimis conſtitutus: baptiſmū ſuſcepit. baptiſmū differēs vt poſſet in iordanis flumīe baptizari. hoc idē dicit hiero. in cronica. Certū ē autē ꝙ ſub ſilueſtro papa xpianus effectus ē. Utꝝ aūt baptiſmū diſtulit. in dubium vertit̄. Un̄ ꝺ illa legēda ſancti ſilueſtri quo ad plura ſimilit̄ dubitat̄. Hec igit̄ hyſtoria de inuentiōe crucis. q̄ in eccleſiaſticis hyſtorijs inuenit̄. cui etiā cōſonant cronice: videt̄ eē magis autentica q̄ illa q̄ per eccleſias recitat̄. Conſtat em̄ multa ibidē eſſe que non conſonāt veritati. Niſi forte quis vellet dicere vt ſuperius dictū ē: ꝙ nō fuit conſtantinus ille. ſed conſtantinus pater eius qḋ tamen multū autenticū nō videt̄. licet in quibuſdā vltramarinis hyſtorijs ſic legatur. Cum aūt helena hieruſalē aduenisset. oēs iudeoꝝ ſapientes qui per to-

tam regionem repti ſunt ad ſe congregari p̄cepit. Hec aūt helena prius ſtabularia fuerat: ſed ꝓpter eius pulchritudinē conſtantinus ſibi eam cōiunxit. ſm qḋ dicit Ambroſius in hec verba. Stabulariam hanc fuiſſe aſſerūt. ſed cōiuncta ē conſtantino ſeniori qui poſtea regnū adeptus ē. Bona ſtabularia que tam diligenter p̄ſepe dn̄i requiſiuit. Bona ſtabularia que illum ſtabulariū non ignorauit. qui vulnera curauit a latronibus vulnerati. Bona ſtabularia que maluit omia eſtimare ſtercora. vt xp̄m lucrifaceret. Ideo illā xp̄us de ſtercore leuauit ad regnū. hec ambro. Alij vō aſſerūt ⁊ in quadā cronica ſatis autentica legit̄ ꝙ ip̄a helena fuit filia choelis regis britonum. Quā cōſtantinus in britaniam veniens cum eſſet vnica patri ſuo duxit vxorem. vn̄ inſula poſt mortem choelis ſibi deuenit. Hoc ⁊ ip̄i britones atteſtāt̄ licȝ alibi legat̄ ꝙ fuit treuerenſ. Iudei igit̄ nimiū formidantes dicebant adinuicem. Quare putatis ꝙ regina nos ad ſe faciat cōuocari. Unus aūt ex eis noīe iudas dixit. Scio em̄ quia vult a nobis diſcere. vbi nam ſit lignū crucis in q̊ xp̄c crucifixus fuit. Uidete ergo ne aliqs ſibi confiteri p̄ſumat. Sin autē certiſſime ſciat̄. ꝙ lex nr̄a euacuabit̄. ⁊ paterne traditiones funditus deſtruent̄. Zacheus em̄ auus meus p̄nunciauit patri meo ſymoni. ⁊ pater meus moriēs dixit mihi. Uide fili qn̄ inquiret̄ crux xp̄i illā manifeſta anteq̄ aliqua patiaris tormenta nuſq̄ em̄ extunc gens iudeoꝝ regnabit: ſed illi qui crucifixū adorant. quia ipſe xp̄c filius dei erat. cui ego dixi: Pat̄ mi ſi vere patres nr̄i ip̄m eſſe filiū dei ꝯgnouerunt cur ipſum crucis patibulo affixerunt? Et rn̄dit. Nouit dn̄s quia nūq̄ in conſilio eoꝝ extiti. ſed eis ſepius contradixi. quia vō ip̄e phariſeoꝝ vicia exprobrabat: ip̄m crucifigi fecerūt. Ip̄o vō die tercia reſurrexit ⁊ celos videntibꝰ diſcipulis penetrauit. In quē ſtephanus frater tuus credidit. quem iudeoꝝ veſania lapidauit. Uide ergo fili ne ipſum vel diſcipulos eius audeas blaſphemare. non videt̄ autem multum ꝓbabile. ꝙ pater iſtius iude tēpore paſſionis xp̄i eſſe potuerit cum a paſſione xp̄i vſq; ad helenam ſub qua iudas fuit. fluxerint pluſq̄. cclxx. āni niſi forte diceret̄. ꝙ tūc homines pluſq̄ modo viuebant. Dixerunt ergo iudei ad iudam. Nos talia nunq̄ audiuimus. Uerumtamen ſi de hoc regina queſierit. vide nec hoc ſibi aliquatenus confitearis. Cum ergo illi ante reginam ſtetiſſent. ⁊ illa interrogaſſet eos de loco vbi fuerat dominus crucifixus. ⁊ ip̄i locum nullatenus indicare vellent. iuſſit eos omnes igne cremari. At ille omnes timentes tradiderunt iudam dicentes. Hic domina iuſti ⁊ ꝓphete filius optime nouit legem. et tibi oīa que queſieris ab eo iudicabit. Tūc illa omnes dimittens tenuit iudam ſolum. Cui dixit. Mors ⁊ vita tibi ꝓpoſita ſunt. quod malueris: elige. Oſtende igitur mihi locum qui galgatha dicit̄. vbi fuit dominus crucifixus. vt crucem eius inuenire poſſim? Reſpondit Iudas. Quomodo locum ſcire valeam cū ducenti anni iam ⁊ amplius fluxerint. ⁊ nequaq̄ȝ illo tempore natꝰ eſſem. Cui regina: Per crucifixum fame te perimā niſi mihi dixeris veritatem.

Ipſum igitur in puteum ſiccum iuſſit proijci et ibidem famis moleſtia cruciari. Cum ergo ibidem ſex diebus ſine cibo manſiſſet: die ſeptimo extrahi petijt. ⁊ crucem ſe indicaturum promittit. Cum ergo extractus ad locum veniſſet et ibidem oraſſet. locus ſubito commouetur. et fumus aromatum miri odoris ſentitur. Ita vt miratus Iudas ambabus māibus plauderet et diceret. In veritate chriſte tu es ſaluator mundi. Erat autem in loco illo: ſicut in eccleſiaſtica hyſtoria legitur: templū veneris qḋ adrianus impator ibidē ꝯſtruxerat. vt ſi quis xp̄ianorum in loco illo adorare voluiſſet: videt̄ venerē adorare

⁊ ob hoc infrequēs ⁊ pene obliuioni da-
tus fuerat locus. regina aūt tēpli fundi-
tus fecit deſtrui ⁊ locū inarari. Poſt hec
iudas p̄cingens ſe viriliť fodere cepit. ⁊
viginti paſſus fodiēs tres cruces abſcō-
ditas repit. quas ad reginā ꝓtinus de-
portauit. Cum aūt crucē xp̄i ab alijs la
tronū neſcirēt diſcernere: eas ī medio ci-
uitatis poſuerūt. ibidē gloriā dn̄i p̄ſto-
lantes. Et ecce cū circa horā nonā qui-
dam iuuenis mortuus deferreť. Judas
feretꝝ tenuit ⁊ primā ⁊ ſecundā crucē ſu-
per corpus defūcti appoſuit. ſꝫ nequaq̄
ille ſurrexit. Apponēs āt terciā ꝓtinus
rediJt defunctus ad vitā. Jn hiſtoria āt
eccl'aſtica legiť q̄ cū quedā mulier p̄ma
ria ciuitatis ſemiuiua iaceret. machari⁹
ep̄s hieroſolimitanus primā ⁊ ſecundā
crucē adhibuit. ſed nihil ꝓfecit. terciam
v̾o appoſuit ⁊ mulier apertis oculis ꝓti-
nus ſanata ſurrexit. Ambroſius v̾o di-
cit: q̄ diſcreuit ip̄am crucē dn̄i. p titulū
quē poſuerat pylatus quē titulū ibidēꝫ
inuenit ⁊ legit. Dyabolus āt in aere
vociferabat dicēs. O iuda quid hic feci
ſti. Jude meo ꝯtraria opatus es. Nam
ille me ſuadente fecit ꝓditionē. ⁊ tu me
rēnuente iheſu inueniſti crucē. Per illū
multoꝝ lucratus ſum aīas. p te p̄dere vi
deor iam lucratas. Per illū regnabā in
populo. p te iam expellar a regno. Verꝝ
tamē tibi vicē rependā ⁊ cōtra te regem
aliū ſuſcitabo. q̄ fidem deſerēs crucifixi
cū tormētis te negare faciat crucifixum.
Qđ q̄dem de iuliano apoſtata dictū vi-
deť. q̄ iudam ep̄m hieroſolimis factuꝫ
multis tormētis affecit. ⁊ martirē xp̄i fe
cit. Audiēs iudas vociferantē dyabolū
nihil extimuit ſed ꝯſtanť dyabolo male
dixit dicens. xp̄c te damnet in abyſſum
ignis eterni. Poſt hoc iudas baptizať
⁊ quiriacus appellať. ⁊ hieroſolimorūꝫ
defuncto ep̄o ibidē in ep̄m ordinať. Ve
rum cū beata helena clauos dn̄i nō ha-
beret. rogauit ep̄m quiriacū vt ad locū
p̄geret ⁊ clauos dn̄i q̄reret. Qui cū veniſ
ſet ⁊ ad dn̄m p̄ces fudiſſꝫ cōtinuo velut

aurū claui fulgētes in terra apparuerūt
Quos ille accipiēs regine detulit. Jlla
aūt genua figens in terra. ⁊ caput incli-
nans: eos cū multa reuerētia adorauit.
Crucis ergo partē helena detulit filio.
partē vero thecis argenteis conditā reli
quit in loco. clauos v̾o q̄bus dominicū
corpus fuerat affixū portat ad filiū. ex q̄-
bus: vt Euſebius ceſarieñ. refert: frenos
q̄bus vtereť ad bellū compoſuit: ⁊ ex ali
is galeam ſuam armauit. Nōnulli aūt
aſſerūt: vt grego. turoneñ: clauos qua-
tuor in dominico corpore fuiſſe ex qui-
bus helena duos in freno impatoris po
ſuit. terciū in imagine conſtantini q̄ ro-
me ſupeminet: vrbi locauit. ⁊ quartū in
mari adriaticū. qđ vſq̄ꝫ tūc fuerat naui-
gantiū vorago proiecit. precipiens hoc
feſtū de inuentiōe ſancte crucis ſingulis
annis ſolēniter celebrari. Ambroſius ve
ro ſic ait. Queſiuit helena clauos dn̄i et
inuenit. ⁊ de vno frenos fieri p̄cepit: de
altero dyadema intexuit. Recte clauos
in capite. corona in vertice ⁊ ī manu ha-
beam. vt ſenſu p̄mineat. fides luceat. po
teſtas regat. Sanctū aūt quiriacum
epiſcopū quē Julianus apoſtata poſt-
modū interfecit. ex eo q̄ ſanctā crucē in-
uenit. cū vbiq̄ꝫ ſignum crucis deſtruere
nitereť. Cū em̄ cōtra perſas pergeret ce-
pit. Quiriacū inuitare ad ſacrificia ydo
loꝝ. Qđ cū ille rēnueret dextram ſibi ab
ſcidi fecit dicēs. Hac manu multas epi
ſtolas ſcripſit q̄bus multos a deoꝝ ſacri
ficijs reuocauit. Cui dixit Quiriacus.
Multū mihi canis inſenſate ꝓfuiſti. q̄r
priuſq̄ in xp̄m crederem ſepius ad ſyna
gogas iudeoꝝ ſcribebā epiſtolas. vt nul
lus in xp̄m crederet. ⁊ ecce nūc ſcandalū
mei corporis abſcidiſti. Tunc iulianus
plumbū fecit liq̄ri. ⁊ in os eius infundi.
Deinde lectū ferreū afferri. ⁊ in eo quiri
acum extendi ⁊ deſuper carbones. ſal et
adipem ſpargi. Sed cū quiriacus īmo-
bilis permaneret. Dixit ei iulianus. Si
non vis ſacrificare dijs ſaltē dic te xp̄ia-
num nō eſſe. Qui cū execrans recuſaret.

iuſſit altam foueam fieri ⁊ ſerpentes ve-
nenatos ibidē poni. ⁊ quiriacū in eandē
iactari. ſed tamen ſerpētes cōtinuo mor
tui ſunt. iuſſitq̄ꝫ iulianus quiriacū ī cal
dariam oleo feruentiſſimo plenam mit
ti. Qui dū ſe ſignans ſponte intrare vel
let. rogans dominū vt eū iterꝝ in marti-
rio lauacri baptizaret. iratus iulianus
iuſſit pectus eius gladio perforari. et ſic
in dn̄o conſūmari ꝓmeruit. Quan-
ta aūt ſit virtus crucis in illo fideli nota
rio patet. quem q̄dam magus decepit ⁊
ad quendam locū in quem demōes ad-
uocauerat: duxit. promittens ei q̄ mul-
tis diuitijs abūdaret. Et ecce vidit quē
dam magnū ethyopem ſuper excelſum
thronū ſedentem. ⁊ in circuitu eius ali-
os ethyopes circa eū cū lanceis et fuſti-
bus ſtantes. Tūc ille magū predictū in-
terrogauit dicens. Quis eſt iſte puer? et
ille dn̄e ſeruus noſter eſt. Cui demon.
Si vis me adorare ⁊ ſeruus meus eſſe ⁊
chriſtū tuū negare: faciam te ſedere ī dex
tra mea. Jlle aūt ſignū crucis mox edi-
dit ⁊ ſe chriſti ſaluatoris ſeruū libere eē
exclamauit. Statimq̄ꝫ vt edidit ſignum
crucis. omnis illa demonū multitudo
euanuit. Poſt hoc cū quadam vice tem
plū ſancte ſophie p̄dictus notarius cuꝫ
dn̄o ſuo intraſſet ⁊ ante ſaluatoris ima-
ginem ambo ſtarent vidit domin⁹ ſuus
q̄ predicta imago ſuper notariū oculos
fixos haberet. ⁊ ip̄m attente reſpiceret.
Qđ videns dictus dominus ⁊ admirās
iuuenem ex parte dextra ſtare fecit. Vi-
ditq̄ꝫ q̄ imago in illam iterꝝ partem ocu
los voluiſſet ⁊ ſuper notariū fixos habe
ret. Rurſūq̄ꝫ fecit ip̄m ire ex parte ſini-
ſtra et ecce iterū imago oculos voluit et
notariū vt prius reſpicere cepit. Tūc ad
iurat⁹ a domino vt ſibi diceret q̄d apud
deum meruiſſet. ꝓpter qđ ſic eū imago
reſpicēt. Dixit ſe nulli⁹ boni ꝯſciū eē. ni
ſi q̄ eū corā dyabolo negare noluiſſet.

Johannes apo

ſtolus ⁊ euangeliſta dum ephe-
ſi predicaret a proconſule capitur. et vt
dijs immolet inuitatur. Qui dum ren-
nueret in carcerem mittitur. ⁊ ad domi
cianū imperatorem epiſtola deſtinatur.
in qua magnus ſacrilegus ⁊ deorū con-
temptor ⁊ crucifixi cultor nominať. iuſ
ſu igitur domiciani romam deducitur
⁊ deducto omnes capilli pro deriſione a
capite preſcinduntť. Ac ante portam vr-
bis que latina dicitur in doleum feruen
tis olei igne deſubter cādente mitti iu-
betur. Nullum tamē ibidem dolorem
ſenſit. ſed penitus illeſus exiuit. Jn illo
igitur loco eccleſia a xp̄ianis fabricatur
⁊ dies illa tanq̄ dies ſui martirij ſolen-
nizatur. Cum ergo nec ſic a predicatōne
chriſti ceſſaret. iuſſu domiciani in path-
mos inſulam relegatus eſt. nec tm̄ impe
ratores romani apoſtolos perſequeban
tur. quia chriſtuꝫ predicabant. cum ipſi
nullum deum reſpuerent. ſed quia ip̄m
ſine ſenatus auctoritate deificatum dic-
bant. qđ ipſi omnino fieri prohibebant.
Unde legitur in hyſtoria eccleſiaſtica q̄
cum pylatus quadam vice ad tyberiū
epiſtolas de chriſto miſiſſet. ⁊ ip̄e tyberi
us eius fidem a romanis recipi aſſenti-
ret. ſenatus omnino reſpuit. ex eo q̄ nō
ſui auctoritate deus vocatus fuit. Alia
cauſa eſt que legitur in quadam chroni
ca. ex eo q̄ romanis prius non apparue-
rat. Alia cauſa eſt ex eo q̄ omniū deorū
cultum cui romani inſeruiebant euacu
abat. Alia cauſa eſt ex eo. q̄ mundi de-
ſpectum predicabat. ⁊ Romani auari ⁊
ambicioſi erant. chriſtus etiam hoc fieri
non permiſit. ne hoc humane potentie
aſcriberetur. Alia cauſa ſ̄m magiſtruꝫ
Johannem beleth. quare imperatores
⁊ ſenatus chriſtuꝫ ⁊ apoſtolos perſeque-
bātur: erat. quia videbatur eis deus ni-
mis ſuperbus ⁊ inuidus: eo q̄ conſorteꝫ
habere non dignaretur. Alia cauſa eſt
quam Oroſius refert: quia ſenatus in-
digne tulit quod pylatus ad tyberium
⁊ non ad ſenatum: de chriſti miraculis
litteras deſtinauit. ⁊ ideo eius conſecra-

tionem inter deos fieri noluit. Vñ iratus tyberius multos de ſenatoribus occidit. ⁊ quoſdam exilio dãnauit. Mater autem ipſius beati iohannis audiẽs filium rome detineri materna compaſſione permota: romam ad eum viſitandum acceſſit. Sed dum veniſſet ⁊ ipſuz in exilium relegatum audiſſet. indeqꝫ rediret ⁊ ĩ campania ciuitate verulana migrauit ad chriſtum. Cuius corpus in q̃dam ſpecu ſepultum multo tempore latuit. ſed poſtmodum a filio ſuo iacobo reuelatum fuit. Quod quidem multo odore redolens. ac miraculis multis refulgẽs. ad predictam ciuitatem cũ multo honore tranſlatum eſt.

Letanie in anno

bis fiunt. ſcꝫ in feſto ſancti marci. que dicitur letania maior ⁊ tribus diebus ante aſcenſionem domini que dicitur minor. Et interpretatur letania ſupplicatio vel rogatio. Prima igitur letania tripliciter vocatur. Primo letania maior. Secundo dicitur proceſſio ſeptiformis. Tercio dicitur cruces nigre. Dicitur autem letania maior ꝓpter tres cauſas. ſcꝫ ratione illius a quo inſtituta eſt. ſcꝫ a magno gregorio papa vrbis rome. Ratione loci in quo inſtituta eſt. qꝛ rome que eſt domina ⁊ caput mundi. ex eo ꝙ ibi eſt corpus principis apoſtolorũ ⁊ apoſtolica ſedes. Ratione cauſe pro q̃ inſtituta eſt. quia pro magno ⁊ grauiſſimo morbo. Romani enim cum in quadrageſima continenter vixiſſent ⁊ in paſca corpus domini recepiſſent poſtmodũ cõmeſſationibus. ludis ⁊ luxuria frena laxabant. Ideoqꝫ deus prouocatus peſtem maximam in eos miſit. quã inguinariam vocãt. i. apoſtema ſiue inflaturam in inguine. Tam ſeua autem illa peſtis fuit. vt homĩes in via. in menſa. in ludis. in colloquijs ſubito morerentur ita ꝙ cuꝫ aliquis: vt dicitur: ſternutabat ſepe cum ipſa ſternutatione ſpiritum exalabat. Vnde cuꝫ aliquis aliquem ſternutantem audiebat. ſtatim accurrẽs. deus te adiuuet: acclamabat. ⁊ abinde: vt dicunt: hec conſuetudo ſeruatur. vt cuꝫ aliquem ſternutantem audimus. deus te adiuuet: acclamamus. Rurſus: vt fertur: cum aliquis oſcitabat frequẽter continuo ⁊ ſubito ſpiritum emittebat. Vñ cũ aliquis ſe velle oſcitare ſentiebat continuo ſignum crucis ſibi imprimere feſtinabat. et hec conſuetudo ſimilit̃ vſqꝫ modo ſeruatur. hec autem peſtis qualiter ortum habuerit in vita ſancti gregorij reperitur. Secundo dicitur proceſſio ſeptiformis ex eo ꝙ beatus Gregorius proceſſiones quas tunc faciebat per ſeptem ordines diſponebat. Nam ĩ primo ordine erat omnis clerus. In ſecundo omnes monachi ⁊ religioſi. In tercio ſanctimoniales. In quarto omnes infantes. In quinto omnes laici. In ſexto omnes vidue ⁊ continentes. In ſeptimo omnes coniugate. Sed qꝛ modo non poſſumus in numero perſonarum ſupplem⁹ in numero letaniarum. quia ſepties dici debent anteq̃ inſignia deponantur. Tercio dicuntur cruces nigre quoniam in ſignum meroris ex tanta ſtrage hominũ ⁊ in ſignum penitentie homines nigris veſtibus induebantur. Et forte propter eandem cauſam cruces ⁊ altaria ſaccis cilicinis velabant. homĩes etiam fideles veſtes penitentionales debent aſſumere. Alia autem dicitur letania minor que fit tribus diebus ante aſcenſionem. quam beatus mamertus epiſcopus vienenſ᷑ tempore leonis imperatoris qui cepit anno domini. cccclviij. ante inſtitutiõem prime inſtituit. Que dicitur letania minor rogationes ⁊ ꝓceſſio. Dicitur autem letania minor. ad differentiã prime. quia ſcꝫ inſtituta eſt a minori epiſcopo. ĩ minori loco. ⁊ pro mĩori morbo. Cauſa autem inſtitutionis huius hec fuit. Tũc enim apud viennam frequentes ⁊ maximi terremotus fiebant que domos et eccleſias plurimas ſubuertebãt nocturni ſonitus ⁊ clamores ſepe audiebãtur. Tũc etiam aliud terribile accidit quia in die paſce ignis de celo cecidit. et regis palacium concremauit. Aliud inſuper mirabilius fiebat. Sicut eniꝫ demones porcos intrauerunt ſic permiſſione domini ꝓpter peccata hominũ lupos ⁊ alias feras intrabant. ⁊ nullos ferentes nõ ſolum per vias. ſed per ciuitatem publice diſcurrebant. ⁊ paſſim pueros ⁊ ſenes viros ⁊ feminas deuorabant. Cum igit̃ tam doloroſi caſus quotidie fierent. predictus epiſcopus triduanum ieiunium indixit. Letanias inſtituit. Et ſic predicta tribulatio conquieuit. Deinde ſtatutum eſt ab eccleſia ⁊ firmatum: vt hec letania vniuerſaliter obſeruetur. Dicitur etiam rogationes. quia tũc oĩum ſanctorũ ſuffragia imploramus. Et merito talis obſeruãtia his diebus ſeruanda eſt. ⁊ rogationibus ſanctorum ⁊ ieiunijs his diebus inſiſtendum multiplici ratione. Primo vt deus bella pacificet que in vere frequentius concitant̃. Secundo vt teneros adhuc fructus t̃re cõſeruando multiplicet. Tercio vt motus carnales qui hoc tempore magis feruẽt ĩ ſe quiſqꝫ magis mortificet. In vere em̃ ſanguis magis feruet ⁊ illiciti mot⁹ magis pullulant. Quarto vt ad receptionẽ ſanctiſpiritus ſe quiſquis magis habilitet. Nam per tempus ieiunij homo magis habilitatur. Et per rogatiões digni or reddit̃. Duas alias rationes aſſignat magiſter Guilhelmus altiſiodorenſis. Prima vt ſcꝫ chriſto aſcendente ⁊ dicente petite ⁊ accipietis. confidentius petat eccleſia. Secundo quia eccleſia ieiunat ⁊ orat. vt parum habeat de carne per ipſius carnis macerationem. Et acquirat ſibi alas per orationẽ. quia oratio eſt ala anime qua volat in celum. vt ſic chriſtũ aſcendentẽ libere poſſit aſſequi. qui aſcẽdit pandens iter ante nos. ⁊ volauit ſuper pẽnas ventorum. Auis enim q̃ multum abundat in carne et parum in plumis bene volare non poteſt. ſicut patꝫ in ſtrutione. Dicitur etiam proceſſio: quia tunc eccleſia generalem facit proceſſionem. In hac autem proceſſione crux defertur. campane pulſantur. vexillum portatur. Draco quidam cũ ingenti cauda in quibuſdam eccleſijs baiulatur. et omnium ſanctorum ſingulariter patrocinia implorantur. Ideo autem ibideꝫ crucem deferimus. et campanas pulſamus vt demones territi fugiant. Nam ſicut rex in ſuo exercitu habꝫ inſignia regalia. ſcilꝫ tubas ⁊ vexilla. ſic chriſt⁹ rex eternus ĩ ſua eccleſia militanti habꝫ campanas pro tubis. ⁊ cruces ꝓ vexillis. Et ſicut aliquis tyrannus valde timeret q̃ alicuius regis potentis. ⁊ ſibi inimici tubas in ſua terra audiret et vexilla videret. ſic demones qui ſunt in iſto aere caliginoſo vehementer metuunt quando tubas chriſti. ſcilicet campanas pulſari ſentiunt. ⁊ vexilla id eſt cruces conſpiciunt. Et iſta dicitur eſſe ratio. quare eccleſia campanas conſueuit pulſare. quando tempeſtates concitari videt. vt ſcilicꝫ demones qui hoc faciunt tubas eterni regis audiãt. ⁊ ſic territi fugiãt. et a tempeſtatis concitatiõe quieſcant. Licꝫ alia ratio ſit. quia campane tunc fideles admonent ⁊ prouocant. vt pro inſtanti periculo orationi inſiſtant. Aliud etiã vexillum eterni regis eſt ipſa crux ſ᷑m illud Vexilla regis ꝓdeunt fulget crucis miſterium ⁊c. Quod quidem vexillum demones valde timent ſ᷑m ꝙ dicit Criſo. Vbicunqꝫ inquit demones ſignum dominicum viderent: fugiunt timentes baculum quo plagam acceperunt. Et hec eſt ratio quare in quibuſdam eccleſijs tpe tempeſtatis crux de eccleſia extrahit̃ ⁊ tẽpeſtati opponit̃. vt. ſ. demões vexillũ ſummi regis videãt ⁊ territi fugiãt. Iõ

igitur crux in proceſſiōe defertur. ⁊ cam
pane pulſantur. vt demones in ipo aere.
exiſtentes territi fugiant ⁊ a nr̄a infeſta
tione deſiſtāt. Vexillū autē ibidē defert̄
ꝓpter rep̄ſentandā victoriā reſurrectio=
nis ⁊ victoriā aſcenſiōis xp̄i. q̄ cum ma
gna p̄da celos aſcēdit. Vn̄ ꝑ aera vexil=
lū incedens ē xp̄c in celū aſcendēs. Et ſi
cut vexillū qđ in ꝓceſſione defert̄ mul
titudo fideliū ſequit̄. ſic xp̄m aſcenden=
tem magna ſanctoꝝ collectō comitatur
Cantus aūt q̄ ibi fiūt ſignificāt cantus
⁊ laudes angeloꝝ q̄ xp̄o aſcendēti obui
arunt. ⁊ ip̄m cū ſua ſocietate vſq; in ce=
lum cū multis laudibus perduxerunt.
In quibuſdā aūt eccleſijs ⁊ maxime
in eccleſijs gallicanis cōſuetudo habet̄
ꝙ draco quidā cū longa cauda ⁊ infla=
ta. plena ſcꝫ palea vel aliquo tali duob⁹
diebus primis an̄ crucē. ⁊ tercio cū cau=
da vacua poſt crucē defert̄. ꝑ qđ ſignifi=
cat̄. ꝙ in p̄mo die an̄ legē. et in ſecundo
ſub lege. dyabolus in hoc mūdo regna
uit. In tercio aūt die. ſ. grē ꝑ paſſionem
xp̄i. de ſuo regno expulſus fuit. Rurſus
in ip̄a ꝓceſſione oīum ſctōꝝ ſingulariē
patrocinia poſtulamus. Quare aūt tūc
ſanctos rogamus plures cauſe ſunt ſu=
perius aſſignate. Sūt autē ⁊ alie cau
ſe generales ꝓpter quas deus ordinauit
vt ſanctos oremus. ſ. ꝓpter nr̄am inopiā
ſanctoꝝ gloriā. ⁊ dei reuerentiā. Sancti
em̄ vota ſupplicantiū ſcire p̄nt. q2 in il=
lo eterno ſpeculo intelligūt quātū vel il
lis ꝑtinet ad gaudiū vel nobis ad auxi
lium. Prima ergo rō eſt ꝓpter noſtram
inopiā. ⁊ hoc. vel ꝓpter inopiā quam ha
bemus in meredo. vt vbi nr̄a nō ſuppe=
tunt merita: patrocinent̄ aliena. Vel ꝓ
pter inopiā quā habemus in ꝯtemplā=
do. vt qui non poſſumus ſummam lu=
cem aſpicere in ſe ſaltem in ſanctis aſpice
re valeamus. Vel ꝓpter inopiam quam
habemus in amādo. quia plerumq; im=
ꝑfectus homo magꝭ ſentit ſe aſſici circa
vnū ſanctū q̄ etiā circa deū. Scđa ratō
eſt ꝓpter ſanctoꝝ gloriā. Vult em̄ deus
vt ſanctos inuocemus. vt dum ꝑ eoꝝ
ſuffragia qđ petim⁹ impetramus ipſos
magnificemus. ⁊ glorificādo collaude=
mus. Tercia ratio eſt ꝓpter dei reueren
tiam vt peccator qui deū offendit quaſi
nō audeat ip̄m in ꝓpria ꝑſona adire. ſꝫ
amicoꝝ poſſit patrocinia implorare. In
huiuſmodi aūt letanijs ēt illud ange=
licum canticū frequentādū. Sancte de=
us. ſancte fortis. ſancte ⁊ imortalis mi=
ſerere nobis. Refert em̄ iohānes dama=
ſcenus li. iij. ꝙ cū apud conſtantinopo=
lim ꝓpter quandā tribulationem leta=
nie fierent: quidā puer de medio popu=
li in celum eſt raptus. ⁊ illud canticum
ibidē edoctus. Deinde ad populū redi=
ens illud angelicū canticum in conſpe=
ctu populi decantauit. Et mox oīs tri=
bulatio ceſſauit. In calcedonenſi quoq;
ſynodo fuit iſtud canticū approbatum
⁊ ꝯcluditur ita damaſcenus. Nos aūt di=
cimus ꝙ ꝑ iſtud canticum demones re
cedant. Huius ergo cantici laus ⁊ auto
ritas ex quatuor colligit̄. Primo ex eo
ꝙ angelus illud edocuit. Scđo ex eo ꝙ
ad eius ꝓlationē illa tribulatio cōquie
uit. Tercio ex eo ꝙ calcedonenꝭ ſynod⁹
illud approbauit. Quarto ex eo ꝙ de=
mones illud timent.

Aſcēſio domini

quadrageſimo die a reſurrectio
ne facta ē. Circa quam aſcēſionem ſeptē
per ordinem conſiderāda ſunt. Primo
vnde aſcendit. Secunda quare nō ſta=
tim poſt reſurrectionem aſcēdit. ſed tot
dies expectauit. Tercio qualiter aſcēdit
Quarto cum quibus aſcendit. Quinto
quo merito aſcendit. Sexto quo aſcen=
dit. Septimo quare aſcendit. Circa
primum notandum quoniā de monte
oliueti verſus bethaniam celos aſcēdit.
qui mons ſ̄m aliam tranſlationem di=
citur mons trium luminū. Nam de no
cte ex p̄te occidētis illumiābat igne tē=
pli. q2 erat ignis iugis i altari. Mane ex
parte oriētis p̄mo excipiebat radios ſo=
lis anteq̄ illumiaret ciuitatē. Habebat
inſuꝑ in ſe copiā olei qđ ē fomentū lumi
nis. ⁊ iō dr̄ mons triū luminū. In hūc
igit̄ montem xp̄c diſcipulos ire p̄cepit.
Nā in ip̄a die aſcenſiōis bis apparuit. ſe
mel. xj. ap̄lis comedētibus in cenaculo.
Oēs q̄dē tā ap̄li q̄ alij diſcipuli necnō
⁊ mulieres habitabāt i illa p̄te hierl'm q̄
dicebat̄ mello. ſ. in mōte ſyon vbi dauid
conſtruxerat ſibi palaciū. ⁊ erat ibi illud
cenaculū grāde ſtratum in quo dñs p̄ce
pit ſibi pare paſca. ⁊ in illo cenaculo tūc
. xj. ap̄li habitabāt. Ceteri aūt diſcipuli
⁊ mulieres habitabāt circūquaq; per di
uerſa hoſpitia. Dū igit̄ in illo cenaculo
comederēt dñs eis apparuit. ⁊ incredu=
litatē coꝝ exprobrauit. ⁊ cū comediſſet
cū eis ⁊ p̄cepiſſꝫ vt in mōte oliueti v̄ſus
bethaniā irent. ibidem eis iteꝝ apparuit
ac iudiſcrete q̄rentibus rn̄dit. ⁊ eleuatꝭ
manibus eis benedixit. ⁊ inde corā eis i
celū aſcēdit. De loco aūt aſcenſiōis dicit
ſimplicius ep̄us hieroſolimitanus. ⁊ ha
bet̄ in glo. q2 cū ibi poſtea edificata eſſet
ecclia. locus ille i quo inſtiterūt veſtigia
xp̄i aſcendētis nunq̄ potuit ſterni paui
mēto. imo reſiliebāt marmora i ora col=
locantiū. Calcati etiā pulueris a domīo
hoc dicit eē documētū. ꝙ veſtigia imp̄ſ=
ſa cernunt̄ ⁊ eandē adhuc ſpeciem velut
ꝑſſis veſtigijs terra cuſtodit. Circa ſe
cundū quare. ſ. nō ſtati aſcēdit vt reſur
rexit. ſꝫ ꝑ quadragīta dies expectare vo=
luit. Notādū ꝙ hoc fecit ꝓpt̄ tres rōnes
Priō ꝓpt̄ reſurrectiōis certificationem.
difficilius em̄ erat ꝓbare vitatē reſurre
ctionis q̄ paſſiōis. q2 a p̄ma die vſq; ter
ciam vere poterat ꝓbari paſſio. Sed ad
verā reſurrectiōem ꝓbandā plures req̄=
rebant̄. ⁊ iō maius t̄ꝑus req̄rebat̄ int̄ re
ſurrectionē ⁊ aſcenſiōem. q̄ int̄ paſſionē
⁊ reſurrectiōem. De hoc ſic dicit Leo pa
pa in ſ̄mōe de aſcenſiōe. quadragenari⁹
hodie dieꝝ repletus ē nūerus. ſacratiſſi
ma ordinatiōe diſpoſitus. ⁊ ad vtilita=
tē nr̄e eruditiōis impēſus. vt dū a dñō i
hoc ſpacio mora p̄ñtie corꝑalis extendit̄
fides reſurrectionis documētis neceſſa=
rijs muniret̄. Grās agimus diuine di=
ſpenſatiōi ⁊ ſanctoꝝ patꝝ neceſſarie tar=
ditati. Dubitatū eſt ab illis ne dubitare
tur a nobis. Scđo ꝓpter ap̄loꝝ ꝯſolatio
nem. q2 em̄ ꝯſolatiōes diuine ſupabun=
dat tribulatiōibus ⁊ t̄pus paſſiōis fuit
t̄pus tribulatiōis ap̄loꝝ. ideo plures de
buerunt eē dies iſti q̄ illi. Tercio ꝓpter
myſticā ſignificatiōem vt per hoc daret̄
intelligi ꝙ conſolatiōes diuine compa=
rant̄ ad tribulatiōes ſicut annus ad di
em. dies ad horam. hora ad momentū.
Qđ em̄ comparēt ſicut annus ad diem
patꝫ per illud qđ legit̄ Yſa. lxj. p̄dicarē
annū placabilē dño. ⁊ diem vltiōis deo
noſtro. Ecce ꝓ die tribulationis reddit
annū conſolatiōis. Qđ autē comparen
tur ſicut dies ad horam. patꝫ per hoc ꝙ
dñs quadraginta horis mortuus iacu=
it. qđ fuit tribulatiōis ⁊ per quadragin
ta dies reſurgēs diſcipulis apparuit. qđ
fuit conſolatiōis. Vn̄ gloſa quadragin
ta horis mortuus fuerat. ꝓpter hoc qua
draginta diebus ſe viuere confirmabat
Qđ vero comparent̄ ſicut hora ad mo=
mentū inſinuat̄ Yſaie. liiij. In momen
to indignatiōis abſcondi faciem meam
parumper a te. ⁊ in miſericordia ſempi=
terna miſertus ſum tui. Circa terciū
qualiter ſcꝫ aſcendit. Notādū ꝙ aſcen
dit primo potenter. quia ꝓprijs virib⁹.
Yſaie. lxiij. Quis ē iſte q̄ venit de edom
tinctis veſtibus đ boſra? Iſte formoſus
in ſtola ſua gradiēs in multitudine vir=
tutis ſue. Item Ioh̄. iij. Nemo aſcēdit
in celum ſcꝫ ꝓpria virtute: niſi q̄ deſcen
dit de celo filius hominis qui eſt i celo.
Licꝫ em̄ quaſi in quodam globo nubis
aſcenderit. hoc tamen non fecit ꝙ nubis
miniſterio indigeret. ſed vt ꝑ hoc oſten
deret̄ ꝙ oīs creatura parata ē obſequi
creatori ſuo. Ipſe em̄ potentia deitatis
ſue aſcēdit. ⁊ in hoc notat̄ differētia ſ̄m
ꝙ dicit̄ in hyſtoria ſcolaſtica. Nā enoch
tranſlatus eſt. Helias ſubuectus eſt ſed
ihesus ꝓpria virtute aſcēdit p̄mus ſ̄m

Gregꝰ. per coitum generatus ⁊ generās
Secundus generatus ſed non generās.
Tercius non generatus nec generans.
Secundo aſcēdit patenter quia viden=
tibus diſcipulis. Vn̄ dicitur videntibus
illis eleuatus ē. Jtē ioh. xvj. Vado ad
eum qui miſit me. ⁊ nemo ex vobis int=
rogat me quo vadis. glo. Jta palā aſcē
dit. vt nemo interroget quod viſo corpora
li fieri cernat. Jdeo em̄ illis videntibus
aſcēdere voluit vt ipſi teſtes aſcenſionis
exiſterēt. ⁊ naturam humanā in celū fer
ri gauderet. ⁊ ipm̄ ſeq̄ deſideraret. Ter=
cio letanter quia iubilantibus angelis. pſ.
aſcēdit deus in iubilatione. Augꝰ. aſcen
dēte xp̄o pauet om̄e celum. aſtra mirāt.
plaudunt agmina. tube ſonant ⁊ letis ſe
miſcēt blāda modulamīa choris. Quar
to velocit̄ exultauit vt gigas ad curren=
dam viam. Valde em̄ velocit̄ aſcendit
qn̄ tātū ſpacium quaſi in momēto ꝑcur
rit. Refert em̄ rabi Moyſes maximus
ꝑhus. quod quodlibꝫ celū cuiuſlibꝫ plane
te habꝫ in ſpiſſitudine viam quingētoꝝ
annoꝝ. i. ſpaciū tantū quantū poſſet ali=
quis ire ꝑ via plana in quingētis annis
⁊ diſtantia int̄ celum ⁊ celū ē ſimilit̄. vt
dicit via quingētoꝝ annoꝝ. ⁊ iō cū ſint
ſeptē celi erūt. ſm̄ ipm̄ a cētro terre vſqꝫ
ad concauum celi ſaturni. quod ē celum ſe
ptimū. via ſeptēmiliū annoꝝ ⁊ ſeptingē
toꝝ annoꝝ. i. tantū ſpaciū quantū ꝑ via
plana aliquis iret in ſeptē milibꝰ ſeptin
gētis annis ſi tantū viueret. Jta ꝙ qui=
libꝫ annus componat̄ ex. ccc. lxv. diebꝰ
⁊ iter cuiuſlibꝫ die ſit quadraginta mi=
liaria. ⁊ quodlibꝫ miliare ſit duorū mi
lium paſſuum ſiue cubitorum. hec rabi
Moyſes. Utrum autem hoc verum ſit
deus ſcit. Hanc enim menſurationem
ille nouit q̄ omnia fecit in numero. pon=
dere ⁊ menſura. Jſte igitur fuit magnꝰ
ſaltus quem fecit xp̄c de terra. ſ. in celū
⁊ de hoc ſaltu ⁊ quibuſdam alijs ſaltibꝰ
xp̄i ſic dicit Ambroſius. Saltu quodā
xp̄c venit in hunc mundū apud patrē

erat. ⁊ in virginem venit. ⁊ ex virgine in
preſepe tranſilijt. deſcendit in iordanē.
aſcendit in crucem. deſcēdit in tumulū.
ſurrexit e tumulo ⁊ ſedet ad patris dex=
tram. Circa quartum cum quibus. ſ.
aſcendit notandum. ꝙ aſcēdit cum ma=
gna preda hominū ⁊ magna multitudi
ne angelorum. Quod enī cum magna pre
da hominū aſcēdit. patꝫ per illud quod
dicitur in pſ. Aſcendiſti in altum. cepi=
ſti captiuitatem ⁊c̄. Quod autem aſcendit
cum multitudine angelorum. patet per
illas interrogatiōes quas xp̄o aſcēden=
te minores angeli fecerunt maioribus.
vt habetur Yſaie. lxiij. Quis eſt iſte q̄ ve
nit de edom. tinctis veſtibus de boſra.
Ubi dicit gloſa. ꝙ quidam angeli non
plene cognoſcentes myſterium incarna
tionis. paſſionis ⁊ reſurrectiōis. viden=
tes aſcendere ad celos dominū cū mul=
titudine angelorum ⁊ ſanctorum homi
num ꝓpria virtute. ipſum incarnatio=
nis ⁊ paſſionis miſterium admirantur
⁊ angelis comitantibus dominū. dicūt
quis eſt iſte qui venit ⁊c̄. Et ī pſ. Quis
eſt iſte rex glorie. Dyoniſius autem in
libro angelice hierarchie. c. vij. inſinua
re videtur. ꝙ dum xp̄c aſcenderet tres q̄
ſtiones ab angelis facte ſunt. Primam
fecerunt maiores angeli ab inuicem ſibi
ipſis. Secundam fecerunt ipſi maiores
chriſto aſcendenti. Terciam fecerūt mi=
nores maioribus. Querunt igitur inter
ſe maiores dicētes. Quis eſt iſte qui ve=
nit de edom. tinctis veſti. ⁊c̄. edom ſan
guineus interpretatur. boſra minuta. q̄=
ſi diceret. quis eſt iſte qui venit ꝺ mun=
do ſanguineo per peccatum. et minuto
per maliciam contra deum: vel qui venit
de mundo ſanguineo et inferno minu=
to. Reſpondit dominꝰ ego qui loquor
iuſticiam ⁊c̄. Dyoniſius ponit talem lit
teram ego enim dicit diſputo iuſticiam
et iudicium ſalutaris. Jn redemptio=
ne humani generis fuit iuſticia. in q̄tū
ſcꝫ factor creaturā ſuam a dominio alieno

reduxit ⁊ fuit iudiciū in quantū dyabo
lū inuaſorē alieni iuris ab eo quē poſſi=
debat hoīem potent̄ eiecit. Sꝫ ſm̄ hoc
facit Dyoniſius q̄ſtione. cū ipſi ſuperio
res angeli ſint deo proximi ⁊ imediate a
dn̄o illuminent̄. quare abinuicē q̄runt
quaſi abinuicē diſcere cupiētes. Sed ſic
ſoluit ipſe ⁊ cōmentator exponit in eo ꝙ
interrogāt ſignificāt ſe ſciam appetere ī
eo aūt ꝙ primo int̄ ſe conferūt demon=
ſtrant ꝙ diuinā in ſe ꝓceſſionē non au=
dent ꝑuenire. Apud ſe ergo primo int̄=
rogare deliberāt ne forte illumīationē
q̄ ipſis a deo ſit nimis feſtina. interroga
tione ꝑueniāt. Scd̄a q̄ſtio eſt quā fece=
runt ipſi ſup̄mi angeli ad xp̄m: dī. Qua
re ergo rubꝝ ē indumentū tuū. ⁊ veſti=
mēta ſicut calcantiū in torculari. Domi
nus dī habuiſſe indumētū. i. corpus ſu
um rubꝝ. i. ſanguine cruentatū ex eo ꝙ
adhuc dū aſcēderet in corpe ſuo cicatri=
ces habebat. Voluit em̄ cicatrices ī cor=
pore ſuo ſeruare ſm̄ ꝙ dicit Beda quaqꝫ
de cauſis. ait em̄ ſic. Cicatrices dominꝰ
ſeruauit: ⁊ in iudicio ſeruaturus ē vt fi=
dem reſurrectiōis aſtruat. vt ꝓ hoībus
ſupplicando eas patri repn̄tet. vt boni
ꝙ miſericorditer redēpti: videant vt re=
probi ꝙ iuſte ſint damnati. recognoſcāt.
vt ꝑpetue victorie ſue certū triumphū
deferat. Huic ergo queſtioni dn̄s ſic rn̄
det. Torcular calcaui ſolus. ⁊ de genti=
bus nō eſt vir mecū. ⁊ pōt vocari torcu=
lar crux in qua tāq̄ in ꝑlio ſic ꝑſſus eſt.
vt etiā ſanguis ſic effunderet̄. Uel tor=
cular vocat dyabolū q̄ humanū genus
ſic funibus pctōꝝ inuoluit ⁊ ſtrinxit: vt
quicq̄d in eis ſpūale erat exprimeret et
ſolū vinariā remaneret. Sꝫ nr̄ bellator
torcular calcauit. vincula pctōꝝ dirupit
⁊ ī celū aſcendēs poſtmodū tabernā celi
apuit. ⁊ vinū ſanctiſpūs effudit. Tercia
queſtio eſt quā fecerunt minores angeli
maioribus: dicentes. Quis ē iſte rex glo
rie. Quibus illi rn̄derunt. Dn̄s virtutū
ipſe ē rex glorie. De hac angeloꝝ q̄ſtione
⁊ alioꝝ conuenienti rn̄ſione ſic dicit Aug.

Sanctificat̄ diuino comitatu immēſus
aer. ⁊ om̄is illa volitans per aera demo=
num turba xp̄o aſcendente: tranſfugit.
Quibus accurrentes angeli quis eēt ſciſ
ſitabantur: dicentes. Quis eſt iſte rex glo
rie. Quibus alij reſpondentes dixerunt.
Hic eſt ille candidus ⁊ roſeus. Hic ē il=
le qui non habꝫ ſpeciem. neqꝫ decorem.
Jnfirmus in ligno. fortis in ſpolio. vi=
lis in corpuſculo. armatus in ꝑlio. fedus
in morte. pulcer in reſurrectione. candi=
dus ex virgine. rubicūdus in cruce. fu=
ſcus in obprobrio. clarus in celo. Cir
ca quintū. ſ. quo merito aſcēdit. Notan
dum ꝙ triplici merito aſcendit. de quo
ſic dicit hie. Propter veritatem. quia il
la que per ꝓphetas diu ꝓmiſeras adim
pleſti. Et māſuetudinem. q2 ſicut ouis
ꝓ vita populi imolaris. Et iuſticiā nō
cū poteſtate. ſed iuſticia eripuiſti hoīem
⁊ deducet te mirabiliter dextera tua po=
tentia: ſiue v̄tus deducet te hoc eſt in ce
lum. Circa ſextū quo. ſ. aſcendit. No
tandum ꝙ ſuper om̄s celos aſcēdit ſm̄
ꝙ dī Eph. iiij. qui deſcendit ipſe eſt. e
qui aſcendit ſup om̄s celos vt adimple
ret oīa. Super oēs celos dicit: q2 plures
ſunt celi ſup quos ipſe aſcendit. Eſt em̄
celū materiale. rationale. intellectuale. ⁊
ſupſubſtantiale. Celū materiale mul
tiplex eſt. ſ. celum aereū. ⁊ ethereū. olim
piū. igneū ſydereꝝ. criſtallinū. ⁊ empyr
reum. Celū aūt rationale ē hō iuſtus
q̄ dī celū rōne inhabitatiōis diuie. q2 ſi
cut celū ē ſedes. ⁊ habitatio dei ſm̄ ꝙ di
cit̄ Yſa. lxvj. Celū mihi ſedes ē. Sic aīa
iuſti ſm̄ ꝙ dī in ſapia. aīa iuſti ſedes eſt
ſapie. Rōne ꝯuerſatiōis ſcte q2 ſancti ꝑ
ꝯuerſationē ⁊ deſideriū ſp habitāt in ce
lo. Sicut dicebat apl's ad Phil. iij. No
ſtra ꝯuerſatio ī celis ē. Rōe opatiōis ꝯti
nue. q2 ſicut ꝯtinue mouēt. ſic ⁊ ſancti ꝑ
bona opa cōtinue mouēt. Celum in
tellectuale ē angelus. Angeli em̄ dicūt
celum quia inſtar ſunt celi altiſſimi. ra=
tione dignitatiſ ⁊ excellēcie. De quoꝝ di=
gnitate ⁊ excellētia dicit Dyoniſius ī li=

bro de diuinis nõ. ca. iiij. Diuine men=
tes ſunt ſuper reliqua exiſtentia. ⁊ viuūt
ſup reliqua viuētia ⁊ intelligūt ⁊ cogno
ſcunt ſup ſenſum ⁊ rõnem ⁊ pluſꝙ om=
nia exñtia pulcꝝ ⁊ bonū deſiderant ⁊ eo
participāt. Scđo ſunt pulcerrimi ratiõe
nature ⁊ glorie. De quoꝝ pulcritudie di
cit Dyoniſius in eodē lib. Angelus eſt
manifeſtatio occulti lumīs. ſpeculū pu
rum. clariſſimū. incõtaminatū. incoin=
qnatū. imaculatū ſuſcipiens: ſi fas ē dicē
pulcritudinē boniformis deiformitatꝭ.
Tercio ſūt fortiſſimi rõe vtutē ⁊ potētie.
de quoꝝ fortitudine dicit Damaſ. li. ij. c.
iij. Fortes ſunt ⁊ pati ad dei voluntatis
expletiõem. ⁊ vbiqꝫ cõfeſtim inueniunt
vbicūqꝫ diuinus iuſſerit nutus. Celuꝫ
em̄ hꝫ altitudinē. pulcritudinē. fortitu=
dinem. De duobus p̃mis Ecclꝰ. xliij. al=
titudinis firmamētū pulcritudo eiꝰ ⁊c.
De tercio Job. xxxvij. Tu forſitan cuꝫ
illo fabricatus es celos. q̇ ſolidiſſimi q̄ſi
ere fuſi ſunt. Celū aūt ſupſubſtantiale ē
equalitas diuine excellentie de quo xp̄c
venit, ⁊ vſqꝫ ad illud poſtmodū deſcen=
dit de quo dī in pſ̄. A ſūmo celo egreſ=
ſio eius ⁊ occurſus eius vſqꝫ ad ſummū
eius. ſup oēs igit̄ hos celos vſqꝫ ad ipm̄
celum ſupſubſtantiale xp̄c aſcendit. Qđ
em̄ aſcendit ſuper om̄s celos materialeſ
habet̄ p illud qđ dī in pſ̄. Eleuata eſt
magnificentia tua ſup celos deus. Sup
oēs em̄ celos materiales vſqꝫ in ipm̄ ce=
lum empyreū aſcendit: non ſicut Heli
as q̇ in curru igneo aſcēdit. vſqꝫ ad ſub=
lunarem regiõem nec eam tranſcēdit. ſꝫ
in padiſum terreſtrē tranſlatus eſt. que
adeo eminet vt ptingat ad ſublunarem
regiõem nec eā tranſcēdit. In hoc ergo
celo empyreo xp̄c reſidet et eſt ſpecialis
⁊ ꝓpria eius māſio ⁊ angeloꝝ. ⁊ alioruꝫ
ſanctoꝝ. ⁊ cõgrue cõuenit hec habitatio
habitatoribus. Illud em̄ celuꝫ ceteros
celos excellit dignitate. prioritate. ſitu ⁊
ambitu. ⁊ iõ eſt cõueniens hītatio xp̄i.
q̇ omnes celos rõnales et intellectuales
tranſcendit dignitate. eternitate ſitu im

mutabilitatis ⁊ ambitu poteſtatꝭ. Sic̄
eſt congrua habitatio ſctoꝝ. illud em̄ ce
lum ē vniforme. īmobile luminoſitatis
pfecte. ⁊ capacitatis imēſe. Et recte con=
gruit angelis ⁊ ſanctis q̄ fuerunt vnifor
mes in opatiõe: imobiles in dilectiõe. lu
minoſi in fide ſiue cognitiõe. capaces in
ſancti ſpūs receptiõe. ꝙ aūt ſup om̄s ce=
los rõnales. i. om̄s ſanctos aſcēderit. pꝫ
p illud qđ dī: Cañ. ij. Ecce iſte venit ſa=
liens in mõtibus. tranſiliēs colles. ⁊ vo
cant̄ montes angeli. colles vō viri ſācti
Qđ vō ſup om̄s celos intellectuales. i.
angelos aſcenderit. pꝫ p illud qđ dī in
pſ̄. Qui ponis nubes aſcenſuꝫ tuū qui
ambulas ſup pennas ventoꝝ. Itē aſcen=
dit ſuper cherubin ⁊ volauit ſuper pen=
nas ventoꝝ. Qđ autē vſqꝫ ad celum ſup
ſubſtantiale. i. dei equalitatē aſcenderit
pꝫ per illud qđ dī Mar. vlt. ⁊ dñs qui
dem iheſus poſtꝙ locutus eſt eis aſſum
ptus ē in celum. ⁊ ſedet a dextris dei: de=
xtra em̄ dei ē equalitas dei Bern̄. Dño
meo ſingulariter a dño et dictum et da=
tū eſt ſedere a dextris glorie ipius. vt po=
te in gloria coequali. in eſſentia conſub=
ſtantionali. ꝑ generatiõe cõſimili. maie
ſtate nõ diſpari. etnitate nõ poſteriori.
Vel pōt dici ꝙ xp̄c in aſcenſiõe ſubli
mis fuit quadruplici ſublimitate. ſcꝫ lo=
cali. remuneratiõe p̃mij. cognitionali. ⁊
vtuali. De primo Eph̄. iiij. Qui deſcen
dit ipſe ē ⁊ q̇ aſcendit ſup om̄s celos. De
ſcđo ad Philꝰ. ij. Factus ē obediēs vſqꝫ
ad mortem ⁊c. ꝓpter qđ exaltauit illū.
Vbi dicit Augꝰ. Humilitas claritatis
eſt meritum. claritas humilitatꝭ eſt pre=
miū. De tercio pſ̄. Aſcendit ſup cheru=
bin, i. ſuper omnē ſcientie plenitudinē.
De quarto pꝫ. q̇ aſcendit etiam ſuper ſe
raphin Eph̄. iij. Scire etiā ſupeminen=
tem charitatem xp̄i. Circa ſeptimū
quare. ſ. aſcendit, Notandum ꝙ aſcen=
ſionis ſue nouem ſunt fructus ſiue vtili
tates. Primo vtilitas ē cõſecutio amo=
ris diuini Joh̄. xvj. Niſi ego abiero pa
raclitus non veniet. vbi dicit Augu. Si

carnaliter mihi heſeritis: capaces ſpiritꝰ
non eritis. Secunda eſt maior cognitō
dei Joh̄. xiiij. Si diligeretis me gaudere
tis vtiqꝫ q̇ꝛ vado ad patrē ⁊c. Vbi dicit
Augꝰ. ideo ſubtraho formā iſtā ſerui in
qua pater maior me eſt. vt deum ſpūali
ter videre poſſitis. Tercia eſt meritū
fidei. De hac ſic dicit Leo in ſermone de
aſcenſione. Tunc ad equalē patri filiuꝫ
eruditior fides greſſu mentis cepit acce=
dere. ⁊ ꝯtrectatiõe corporee in xp̄o ſubē
qua patre minor eſt nõ egere magnaruꝫ
em̄ hic vigor eſt mentiū incunctant̄ cre=
dere q̄ corporeo nõ videntur intuitu. et
ibi vigere deſideriuꝫ quo neq̄as inferre
conſpectū. Augꝰ. in li. cõfeſſionū. Exul
tauit vt gigas ad currendū viā. Nō em̄
tardauit ſed cucurrit clamans. dictis.
factis. morte. vita. deſcenſu. aſcenſu. cla
mans vt redeamus ad euꝫ ⁊ diſceſſit ab
oculis vt redeamus ad cor ⁊ inueniamꝰ
eum. Quarto ē noſtra ſecuritas. Jdō
em̄ aſcendit vt noſter aduocatꝰ ſit apud
patrem. Valde aūt ſecuri eē poſſumus
qñ talem aduocatū apud patrē nos ha
bere cõſideramus. j. Joh̄. ij. Aduocatū
habemus apud patrē iheſuꝫ xp̄m iuſtū
⁊ ipſe eſt ꝓpiciatio ꝑ pctīs noſtris. De
hac ſecuritate dicit Bern̄. ſecuꝝ acceſſū
habes o hō apud deū. vbi mat̄ añ filiuꝫ
⁊ filius añ p̄rem. mater oſtēdit filio pe=
ctus ⁊ vbera filius oñdit patri latꝰ ⁊ vul
nera. Nulla poterit ergo eē repulſa vbi
tot ſunt charitatis inſignia. Quinta
eſt noſtra dignitas. Maxima quidē no
ſtra dignitas eſt qñ natura nr̄a vſqꝫ ad
dexterā dei exaltata ē. Vñ ⁊ angeli hanc
dignitatē in hoībus cõſiderantes. dein=
ceps ꝓhibuerunt ſe adorari ab hoībus
ſicut dī Apo. xxij. cecidi inq̄t añ pedes
eius vt adorarē eū. ⁊ dixit mihi. vide ne
feceris cõſeruus tuus ſum ⁊ fratꝝ tuoꝝ.
vbi dicit glo. in ve. le. nõ ꝓhibuit ſe ado
rari. ſed poſt aſcenſionē videns ſup ſe ex
altari hoīem ab homīe timuit adorari.
Leo papa in ſermõe đ aſcenſiõe. Hodie
natura noſtra humanitatis vltra cūcta

rum altitudinem poteſtatū ad dei patrꝭ
eſt ꝓfecta cõſeſſum. vt mirabilior fieret
gratia dei cum remotis a cõſpectu hoīm
q̄ merito reuerentiā ſui ſentiebant̄ indi=
cere. fides nõ diffideret. ſpes nõ fluctua=
ret. charitas nõ tempet. Sexta ē ſpei
noſtre ſoliditas. Heb̄. iiij. habētes ergo
pontificem magnuꝫ q̇ celos penetrauit.
iheſum filiū dei teneamus ſpei nr̄e con=
feſſionem. Item heb̄. vj. q̇ ꝯfugimus ad
tenendā ꝓpoſitā ſpem quā ſicut ancho
ram habemus anie tutā ac firmā ⁊ ince=
dentē vſqꝫ ad interiora velaminis vbi p̄
curſor ꝓ nobis introiuit iheſus. De hac
iteꝝ Leo. xp̄i aſcenſio noſtra eſt ꝓfectio.
⁊ quo ꝓceſſit gloria capitis eo ſpes ten=
dit ⁊ corporis. Septima eſt vie oñſio
Michee. ij. aſcendit iter pandens ante
eos. Augꝰ. via tibi factus ē ſaluator ſur=
ge ⁊ ambula habes quo noli pigreſcere.
Octaua ianue celeſtis apertio: ſicut
em̄ primus adam aperuit ianuas infer=
ni ſic iheſus padiſi. Vñ eccla cantat. tu
deuicto mortis aculeo aperuiſti creden
tibus regna celoꝝ. Nona loci p̄para
tio Joh̄. xiiij. vado parare vobis locum
Aug. Dñe para qđ paras. nos enim ti=
bi paras ⁊ te nobis paras qñ locū paras
⁊ tibi in nobis. ⁊ in te nobis.

Piritusſanctus

hodierna die vt ſacra actuuꝫ te=
ſtatur hyſtoria in apl̄os in linguis igne=
is miſſus eſt. Circa cuius miſſionē ſiue
aduentum octo conſideranda ſunt. Pri
mo a quo miſſus eſt. Secūdo quot mo=
dis mittitur ſiue miſſus eſt. Tercio quo
tempe miſſus eſt. Quarto quotiēs miſ=
ſus eſt. Quinto qualiter miſſus eſt. Se=
xto in quos miſſus eſt. Septimo ꝓpter
quid miſſus ē. Octauo p qđ miſſus eſt.

Circa primum ſcꝫ a

quo miſſus eſt. Notanduꝫ ꝙ ſpiritum
ſanctum pater miſit. ⁊ filius miſit ⁊ ſpi
ritusſanctus ſeipſum dedit et miſit. De
p̃mo Joh̄. xiiij. paraclitus aūt ſpiritus=

ſanctus quem mittet pater in noīe meo ⁊c. De ſcđo ioħ.xvj. ſi autē abiero mittam eum ad vos. Miſſio enim in iſtis iñferioribus habet cōparationem ad ſuum mittentem ſub triplici habitudine. ſ. vt ad dantem eſſe. et ſic mittitur radius a ſole. vt ad dantem virtutem ⁊ ſic mittit̄ baculum a pictore. vt ad dantem iuriſditionem ſiue autoritatem. et ſic mittit̄ nuncius a p̄ceptore. Scđm hunc triplicem modū miſſio poteſt ꝯuenire ſpiritui ſancto. Mittitur enim a patre et filio tā ꝙ ab eis habens eſſe et virtutem ⁊ auctoritatem in operando. nihilominus ſpiritusſanctus ſeipm̄ dedit ⁊ miſit. qđ videt̄ inſinuari ioħ.xvj. cū dicitur. Cum autē venerit ille ſpiritus veritatis. Nā ſicut dicit Leo papa in ſermone de pēte. Beate trinitatis incōmutabilis deitas. vna eſt in ſubſtātia indiuiſa in opere conſors in voluntate. par in omni potentia. equalis in gloria. Diuiſit autem ſibi opus noſtre redemptionis miſericordia trinitat̄ vt pater ꝓpiciaret̄. filius ꝓpiciaret. ſpiritusſanctus igniret. Quia enī ſpiritusſanctus deus eſt. iō recte dicitur ſe ipm̄ dare. Hoc autem ꝙ ſpiritusſanctus deus ſit. oſtendit ambro. in li. de ſpiritu ſancto ſic dicens. Ex quattuor iſtis manifeſta diuinitatis eius gloria ꝓprobat̄. Deus enī eſſe ꝯgnoſcitur. aut quia ſine peccato eſt. aut quia peccata ꝯdonat. aut quia creatura non eſt. ſed creator eſt. aut quia nō adorat. ſꝫ adoratur. Et in hoc oñditur quomodo beata trinitas ſe totaliter nobis exhibuit. pater enī oīa q̄ habuit nobis exhibuit. quia ſicut dicit Auguſti. miſit nobis filium ſuū in p̄cium noſtre redemptionis ſpiritumſanctum in priuilegium noſtre adoptionis. et ſeipſuꝫ totum reſeruat in hereditatem adoptionis. Similiter filius totaliter ſe nobis exhibuit. quia ſicut dicit Bern̄. ipſe paſtor ipſe paſcua. ipſe redemptio. Dedit enim nobis animam in p̄cium. ſanguinem in potum. et carnem in cibum. et deitatem in premium. Similiter et ſpiritusſanctꝰ totaliter omnia ſua dona nobis exhibuit et exhibet. quia ſicut dicit̄. j. Cor. xij. Alij per ſpiritumſanctum datur ſermo ſcientie. alij ſermo ſapientie. ſm̄ eundeꝫ ſpirituꝫ. alteri fides in eodē ſpiritu Leo papa. ſpiritusſanctus impator eſt fidei. doctor ſcientie. fons dilectionis. ſignaculum caſtitatis. et totius cā ſalutis.

Circa ſcđm ſcꝫ quot

modis mittitur ſiue miſſus eſt. notandum ꝙ ſpiritusſanctus duobus modis mittitur. ſ. viſibiliter et inuiſibiliter. Inuiſibiliter cum mentibus ſanctis illabit̄ Viſibiliter cum in aliquo ſigno viſibili demonſtratur. De miſſione inuiſibili dicitur Ioħ.iij. Spiritꝰ vbi vult ſpirat ⁊ vocē eius audis. ſꝫ neſcis vnde veniat aut quo vadat. nec mirum q2 ſicut dicit Bern̄. de verbo inuiſibili per oculos nō intrauit. quia nō eſt coloratum. ſed neqꝫ per aures quia non ſonuit: ſed neqꝫ per nares quia nō aeri miſcetur. ſꝫ mēti nec inficit aerem. ſed fecit. neqꝫ vero per faucem q2 nō eſt manſuꝫ vel hauſtū. nec tactu corpis. q2 illud palpabile nō ē. Queris igitur cum ita ſint inueſtigabiles vie eius. vnde adeſſe nouerit. Nepe ex motu cordis intellexit p̄ſentiā eius. et ex fuga viciorum aduerti potentiam virtut̄ eius et ex diſcuſſione ſiue redargutione occultoruꝫ meorum admiratus ſum ꝓfunditatem ſapientie eius. et ex quantulacunqꝫ emendatione morum meorum expertus ſum bonitatem manſuetudinis eius. et ex reformatione et renouatione ſpiritus mētis mee percepi vt cūqꝫ ſpem decoris eius. et ex contuitu horum omnium ſimul expaui multitudinē magnitudinis eius. hec Bern̄. Miſſio autem viſibilis eſt cum in aliquo viſibili ſigno oſtenditur. Et notandū ꝙ in quintuplici ſpē viſibili ſpiritusſanctus monſtratus ē. Primo in ſpē colūbe ſup xp̄m baptizatuꝫ Luce. iij. Deſcēdit ſpūſſanctꝰ corpali ſpē. ſicut columba in ipm̄. Scđo in ſpē nubis lucide ſup xp̄m traſfigura-

tum Mat. xvij. adhuc eo loquente. ecce nubes lucida obumbrauit eum. vbi ſic dicit glo. Sicut baptizato domino ſic et glorificato miſteriū ſācte trinitatis oſtēditur. ſpiritusſanctus ibi in colūba. h̄ in nube lucida. Tercio in ſpē flatus. Ioħ. xx. Inſufflauit et dixit accipite ſpirituꝫ ſanctū ⁊c Quarto in ſpē ignis. Quinto in ſpē lingue ⁊ in hac duplici ſpē apparuit hodierna die. Iō aūt in hac quintuplici ſpē rerū monſtratus ē vt dat̄ intelligi ꝙ haꝝ reꝝ ꝓprietas opatur in cordibus i qbus illabit̄. Primo mōſtratus ē in ſpē colūbe. Colūba gemitū pro cantu hꝫ felle caret. in foramibꝰ petre manet. ſic ſpūſſanctus illos quos replet. facit ꝓ ſuis peccatis gemere. yſa. lix. Rugiemꝰ quaſi vrſi oēs et quaſi colūbe meditantes gememus. Ro. viij. Ipſe ſpūs poſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibus. i. nos poſtulantes ⁊ gemētes facit. Scđo ſine felle amaritudis ē. Sap. xij. O ꝙ bonus ⁊ ſuauis ē dñe ſpūſ tuus in nobis. Itē in eodē ca. vij. vocat̄ ſuauis. benignus. humanus ex eo ꝙ ſuaues benignos ⁊ humanos faciat. ſuaues in ſermone. benignos i corde. et humanos in ope. Tercio i petre foramibus. i. xp̄i vulneribus hitare: Cā. ij. ſurge ꝓpera amica mea. ſpecioſa mea. colūba mea et veni. glo. fouēs mihi pullos meos ĩfuſiōe ſpiritusſancti. in foramibus petre. glo. i xp̄i vulneribus. Treno. vlt̄ ſpūs oris noſtri xp̄c dñs captus ē in peccatis noſtris. cui diximus. i vmbra tua viuemus i gētibꝰ q. d. ſpūs q̄ ē oris noſtri. qđ os nr̄m ē xp̄c dñs q̄ ē os nr̄m. ⁊ caro nr̄a. facit nos dicere xp̄o i vmbra tua id ē in paſſiōe tua in qua xp̄c fuit tenebroſus et deſpectus viuemus ꝑ iugē memoriā. Scđo mōſtratus ē i ſpē nuƀ. nubes a terra eleuat̄. refrigerium p̄ſtat. ⁊ pluuiā generat. Sic ſpūſſanctus q̊s replet a terra eleuat ꝑ cōtēptū terrenoꝝ. Eze. viij. Eleuauit me ſpūs int̄ celū ⁊ terrā. ⁊ reduxit me i irl'm i viſione dei. Itē. Eze. j. q̄cūqꝫ ibat ſpūs illuc cūte ſpū ⁊ rote pit̄ eleuabāt̄ ſeqntes cū ſpūs enī vite erat i rot̄. Itē Grego. guſtato ſpū d̄ſipit oīs caro. Scđo refrigeriū p̄ſtat ꝯ icētiua vicioꝝ. Vñ ⁊ bt̄ē marie dictū ē ſpūſſanctꝰ ſupueniet in te ⁊ vtus altiſſimi obumbrabit tibi. i. te ab oī eſtu vicioꝝ refrigerabit. Vñ ⁊ ſpūſſāctus vocat̄ aq̄ q̄ hꝫ vim r̄frigeratiuā. io. vij. Flumia d̄ vētre eiꝰ fluēt aq̄ viue. hoc aūt dixit de ſpūſancto quē erāt accepturi credētes i eū. Tercō generat pluuiā lacriaꝝ ps. Flauit ſpūs eiꝰ ⁊ fluēt aq̄ ſcꝫ lacriaꝝ. Tercō mōſtratꝰ ē i ſpē flatus. flatꝰ leuis ē ⁊ ad reſpirādū neceſſarius ē. Sic ſpūſſ. leuis. i. velox ē ad ſe diffūdēdū. oībus enī mobilibꝰ mobilior ē. glo. ſup illud factꝰ ē repēte de celo ſonꝰ ⁊c. Neſcit tarda molimia ſācti ſpūs grā. Scđo calidus ē ad iflāmādū. Lu. xij. ignē veni mittere i terrā ⁊ qđ volo niſi vt ardeat. vñ ⁊ auſtro vēto calido ꝯpat̄. Cā. iiij. ſurge aqlo ⁊ veni auſte ꝑfla ortū meū. Tercio lenis ē ad demulcēdū. vñ ⁊ ad eiꝰ lenitatem iſinuādā vocat̄ noīe vnctiōis. j. Io. ij. vnctio eiꝰ docet nos d̄ oībꝰ. Noīe rorꝭ vñ cātat ecclā. ⁊ ſui roris īTima aſpſione fecūdet: Noīe aure tenuis. iij. Reg. xix. ⁊ poſt ignē ſibilꝰ aure tenuis. ⁊ ibi dñs. Qr̄to neceſſariꝰ ē ad r̄ſpirādū adeo q̄ppe neceſſariꝰ ē. ꝙ ſi ad horā ſubtheret̄ hō ꝯtinuo moreret̄. ſic et de ſpūſanato itelligendū ē. ps. Auferes ſpm̄ eoꝝ ⁊ deficiēt ⁊ i puluerem ſuum reuertētur. io. vj. ſpiritus eſt qui viuificat. Quarto monſtratus eſt in ſpecie ignis. Quinto in ſpē lingue. quare autem in hac die duplici ſpecie apparuit dicetur infra.

Circa terciū ſcꝫ quo

tempe miſſus eſt: Notanduꝫ ꝙ miſſus eſt quinquageſimo die a paſca. Iō autē in die quinquegeſima miſſus eſt. vt dat̄ intelligi qm̄ a ſpūſancto ē legis pfectio. eterna remuneratio et peccatoꝝ remiſſio Legis perfectio quoniā ſm̄ glo. a die agni imolati quinquageſimo die data eſt lex in igne. In nouo ē etiam teſtamēto quinquageſimo die a paſca xp̄i deſcēdit ſpūs i igne. lex i mōte ſynai ſpūs i mōte

ſyon.lex in ſublimis montis loco. ſpūs
datur in cenaculo. vñ p hoc inſinuat̄ ꝙ
ipe ſpūſſctūs eſt pfectio totius legis. qꝛ
plenitudo legis eſt dilectio. Secundo
eſt eterna remuneratio. vñ glo.ſicut.xl.
diebus qbus poſt reſurrectionē cū diſci=
pulis ↄuerſatus eſt: pñtem ecciam deſi=
gnat.ita qnq̄geſimus dies quo ſpūſſcts
dat̄. denariū eterne remunerationis ex=
pmit. Tercio pctōꝝ remiſſio. vñ glo.ibi
dem.iō in qnq̄geſimo anno indulgētia
fiebat in iubileo.⁊ p.ſſ.pctā remittunt̄.⁊
ſeqt̄ in glo.in ſpūali iubileo rei reſoluūt̄
debita mittunt̄.exules in pr̄ia reuocant̄
hereditas amiſſa reddit̄. ſui.i.hoīes
pctō venundati a iugo ſeruitutis liberā
tur.huc uſq̄ʒ glo. Rei mortis ſoluunt̄ et
liberant̄.vñ Ro.viij. Lex ſpūs vite in
xp̄o liberauit me a lege pctī ⁊ mortꝭ.De
bita pctōꝝ dimittut̄.qꝛ caritas opit mul
titudinē pctōꝝ. Exules in pr̄iam reuo=
cant̄.ps.ſpūs tuus bonus deducet me ī
terrā rectā. Hereditas amiſſa redditur
Ro.viij. Ipſe ſpūs teſtimoniū reddit
ſpūi nr̄o ꝙ ſumus filij dei. ſi autē filij et
heredes. Serui pctō liberant̄.ij.coꝝ.iij.
vbi ſpūs dn̄i. ibi libertas.

Circa quartum ſcili

cet quotiens aplis miſſus eſt. ſciendū eſt
ꝙ ſm glo.tribus vicibus datus eſt.ſ.añ
paſſionē.poſt reſurrectionē.⁊ poſt aſcen
ſionē. Primo ad faciendū miracula.ſecū
do ad relaxandū pctā.tercio ad ↄfirmā
dū corda. Prīo qñ eos ad pdicandū
miſit.⁊ ſup oīa demonia ⁊ vt languores
curarent ptātem dedit eis. Decem mi
racula p ſpm̄ſctm̄ fiūt.ſm ꝙ dī. Math
xii.ſi aūt in ſpū dei eiicio demōia pfecto
in vos venit regnū dei. Nō tñ conſeqns
eſt vt qcūq̄ʒ hʒ ſpm̄ſctm̄ faciat miracula
qm̄ vt Grego.ait. Miracula hoīem ſā=
ctū nō faciūt ſed oſtēdūt. nec qcūq̄ʒ facit
miracula hʒ ſpm̄ſctm̄. qm̄ ⁊ mali aſſert
ſe feciſſe miracula. dicētes. dn̄e dn̄e nō
ne in noīe tuo pphetizauimus. ⁊ in noīe
tuo eiecimus demonia? Deus enī fecit
miracula p auctoritatē. āgeli p materie
habilitationē. demones p virtutes natu
rales rebus inſitas. magi p occultos cō=
tractus cū demonibus. boni xp̄iani per
publicā iuſticiam. mali xp̄iani per ſigna
publice iuſticie. Secundo dedit eis
ſpm̄ſctm̄ qñ in eos inſufflauit dicens.
Accipite ſpm̄ſctm̄. quoꝝ remiſeritꝭ pctā
remittūt̄ ⁊c. nō tñ pt qs pctm̄ remittere
quantū ad maculā q̄ eſt in aīa. aut quā=
tū ad reatū.i.obligatōeʒ ad penā eternā
aut quantū ad dei offenſam q̄ ſolū ex in
fuſione gr̄e ⁊ virtute cōtritiōis remittit̄
dī tñ ſacerdos abſoluere.tum qꝛ a culpa
abſolutū eſſe inſinuat.tū qꝛ penam pur=
gatoriā in tempalem cōmutat. tū qꝛ de
ipo tpali parte relaxat. Tercio dedit
eis hodierna die quando eoꝝ corda ſic
ſolidata ſūt. vt nil tormenta timerent.
ps.ſpū oris ei⁹ oīs virtus eoꝝ. Aug.tal'
eſt grā ſpū ſctī ꝙ ſi triſticiā inuenit: diſſo
luit ſi deſideriū pniciosū cōſumit. ſi tre
pidationē abijcit: Leo papa. ſperabatur
ab aplis ſpūſſcts. nō vt tūc primū ſcrōꝝ
habitator eſſe īciperet ſed vt ſacrata ſibi
pectora. ⁊ feruentius accenderet ⁊ copio
ſius inundaret: cumulans ſua dona nō
in inchoans. nec iō nouus opere. qꝛ di=
tior largitate.

Circa quintum qua

liter ſcʒ miſſus eſt. Notandū ꝙ miſſus
eſt cum ſono.in linguis igneis. ⁊ ipſe lin
gue appuerunt ſedendo. Sonus autem
fuit repentinus. celeſtis vehemens et re=
plens. Repentinus. qꝛ ſpūſſctūs tarda
molimina neſcit. Celeſtis qꝛ celeſtes ef=
ficit. Vehemens qꝛ timorē filialē indu=
cit: vel qꝛ eternū ve adimit. vnde vehe=
mens q̄i ve adimens. Vel qꝛ mentē ab
oī carnali amore vehit vnde vehemens
q̄i vehens mentē. Fuit ⁊ replens. qꝛ ſpūſ
ſctūs oēs aplos repleuit. Unde repleti
ſunt omnes ⁊c. Triplex eſt aūt ſignum
plenitūdis quod fuit in aplis. Primuʒ
eſt non reſonare. vtʒ in doleo quod cum
plenū eſt nō reſonat. Job. vi. Nūquid

mugiet bos cū añ pſepe plenuʒ ſteterit.
q.d.cū pſepe cordis plenitudinē hʒ gr̄e.
locū nō hʒ mugitus ipatie. Hoc ſignuʒ
habuerūt aplī. qꝛ ī tribulatiōib⁹ p ipati=
entiā nō reſonabāt. imo ibant gaudētes
a ↄſpectu ↄcilij. qm̄ digni habiti ſūt con
tumelias p xp̄i noīe pati Actu.v. Se=
cūdū ſignū ē nō plus recipe ſiue ſacieta=
tem hr̄e. Qñ enī vas aliq̄ liq̄re plenū eſt
aliud recipe nō pōt. ſilr̄ hō ſat̄ nō appe=
tit amplius ſic ſancti q̄ hn̄t plenitudinē
gr̄e. nō pn̄t recipe aliū liq̄rē dilectionis
terrene yſa.j. Plen⁹ ſum holocauſta arie
tuʒ ⁊ adipē pinguiū ⁊ ſanguinē vituloꝝ
⁊ agnoꝝ ⁊ hircoꝝ nolui. Silr̄ q̄ guſtaue=
rūt celeſtē ſuauitatē. iō nō ſitiūt terrenā
voluptatē. Augu. Qui biberit d̄ fluuio
paradiſi cui⁹ vna gutta maior ē occeano
reſtat vt ī eo ſitis h⁹ mōi extīcta ſit. Hoc
ſignū habuerūt aplī. q̄ nihil pprīū volu
erūt hr̄e. ſʒ ī ↄmūi oīa diuidere. Terciū
ſignū ē ſupfluere vtʒ ī fluuio īundante.
eccli.xxiiij. q̄ iplet q̄ſi phiſō ſapiētiā. Ad
lr̄aʒ illi⁹ fluuij pprīū ē effluer̄. ⁊ circūad
iacētia irrigare. ſicut aplī ceperūt effluer̄
qꝛ ceperunt loq̄ varijs linguis. vbi dicit
glo. Ecce ſignū plenitudis. plenū vas
erūpit. ignis ī ſinu nō pōt occultari. Ce=
perūt itēꝝ circūadiacētia irrigari. vñ Pe
trus ſtatī pdicare cepit. ⁊ tria milia ↄuer
tit. Scd̄o miſſus ē ī liguis igneis. Cir
ca qd̄ tria vidēda ſunt. Prīo q̄re ↄiūctiʒ
ī linguis igneis. Scd̄o q̄re ī igne potius
ꝙ in alio elemēto. Tercio q̄re ī lingua
poti⁹ ꝙ ī alio mēbro. De prīo ſciēdū ꝙ
triplici rōne apparuit in linguis igneis.
Primo vt v̄ba ignea pferrent. Scd̄o vt
legē ignēa pdicarēt. ſ. legem amoris. De
his duobus Bern̄. Venit ſpūſſanctus ī
linguis igneis vt linguis oīm gentium
v̄ba ignea loq̄rent̄. ⁊ legeʒ ignēā lingue
ignee pdicarēt. Tercio vt ſpm̄ſanctuʒ q̄
ignis ē ꝓ eos loq̄ cōgnoſcerēt ⁊ hoc ne dif
fiderēt. et ne alioꝝ ↄuerſiōeʒ ſibi attribu
erent. ⁊ vt omēs eorum verba tanq̄ dei
audirent. De ſecundo ſciendum ꝙ
miſſus eſt in ſpecie ignis multiplici rati
one. prima ſumitur penes eius ſeptem=
plicem gratiam. Spiritus enim ad mo=
dum ignis alta humiliat per donum ti=
moris emollit dura per donuʒ pietatis
illuminat obſcura per ſcientiam. reſtrin
git fluida per conſilium. conſolidat mol
lia per fortitudinem. clarificat metalla
tollendo rubiginem. per donum intelle
ctus. ſurſum tendit per donuʒ ſapientie
Secunda ratio ſumitur penes eius
dignitatem et excellentiam. Ignis enim
excellit omnia elementa. ſpecie. ordine.
et virtute. Specie ratiōe pulcritudinis
in luce. Ordine ratione ſublimitatis in
ſituatione. Virtute ratione rigoroſitatꝭ
in actione. Sic et ſpiritusſanctus in his
omnia excedit. propter primum dicitur
ſpiritusſanctus incoinquinatus. propter
ſecundum q[illegible] capiat omnes ſpiritus ī
telligibiles. propter tercium habens om
nem virtutem ſap̄.vij. Tercia ratio ſu=
mitur penes eius multitudinis efficatiā
Hanc rationem aſſignat rabanus ſic di
cens. Ignis q̄tuor habet naturas. vrit.
purgat calefacit. ⁊ illuminat. ſimiliter ſpi
ritus exurit peccata: purgat corda tepo=
rem excutit. ignorantias illuſtrat. hec ra
banus. Exurit peccata. Und̄ zach. xiij.
per ignem vram eos ſicut vritur argen=
tum. hic etiam igne vri petebat. prophe
ta.d. Ure renes meos et cor meum. Pur
gat corda. yſa.iiij. Si ſanguinem hirl'm
lauerit ſ de medio eius in ſpiritu iudicij
et ſpiritu ardoris. Teporeʒ excutit. Vñ
dicitur de illis quos replet ſpiritusſan=
ctus ro.xij. Spiritu feruentes ⁊c. Item
gre. In igne apparuit ſpiritus. quia ab
omni corde qd̄ replet torporem frigoris
excutit. et hoc in deſiderio ſue eternitatiſ
accendit. Ignorantias illuſtrat. ſap̄.ix.
Senſum autem tuum quis ſciet niſi tu
dederis ſapientiam et miſeris ſpiritum=
ſanctum tuuʒ de altiſſimis. Et.j.coꝝ.ij.
Nobis autem reuelauit deus per ſpiri=
tum ſuum. Quarto ſumitur penes ipſi⁹
amoris naturam. Amor enim per ignē
habet ſignificari triplici ratione. Primo

quia ignis ſemper ē in motu. ſic ꝛ amoꝛ
ſpūſſancti qs r̄plet ſp facit e ē in motu bo
ne coopatiōis. Vn̄ grego. Nūq̄ ē amoꝛ
dei ocioſus opat̄ eni magis ſi eſt. ſi autē
opari negligit. amoꝛ nō eſt. Scđo quia
ignis inter cetera elemēta ē matie foꝛma
le et modicū hʒ de materia et multū de
foꝛma. Sic amoꝛ ſpiritusſancti q̊s replet
facit habere modicū de amoꝛe terrenoꝝ
et plimū de amoꝛe ſpiritualiū. vt iā nō
carnalia carnaliter. ſed poti⁹ ſpūalia ſpi
ritualiter diligat. Diſtinguit eni Bern̄.
quattuoꝛ modos diligēdi. ſ. diliger̄ car-
nem carnaliter. ſpm̄ carnaliter. carnem
ſpūalr̄. ꝛ ſpm̄ ſpūaliter. Tercio qꝛ ignis
hʒ alta inclinare. ſurſum tendere. fluida
adunare et ↄgregare. Per hec tria intel-
ligitur triplex vis amoꝛis. Amoꝛ enim
ſicut hr̄ ex verbis dyoniſij in libro de di-
uinis noībus hʒ triplicē vim. ſ. inclina-
tiuam. eleuatiuā. ꝛ cooꝛdinatiuā. Incli
natiuā. qꝛ inclinat ſupioꝛa inferioꝛibus
Eleuatiuā. qꝛ eleuat inferioꝛa ſupioꝛib⁹
Cooꝛdinatiuā. qꝛ cooꝛdinat eq̄lia coe-
qualibus. hec dyoniſius. Hanc eni tri-
plicem vim amoꝛis ſpūſſanct⁹ efficit in
his q̊s replet. qꝛ inclināt eos p humilita
tem ꝛ ſui conteptū eleuat in deſiderium
ſupnoꝝ. ꝛ cooꝛdinat inuicē p vnifoꝛmi
tatem moꝝ. De tercio ſciendū q̄ ap-
paruit poti⁹ in lingua q̄ⁱ in alio mēbro.
triplici rōne. Lingua eni ē mēbꝛuʒ igne
gehenne iflamatū difficile ad regendū
ꝛ vtile bene rectū. qꝛ ergo lingua igne in
fernali iflāmata erat. iō igne ſpūſſancti
indigebat. Jacobi. iij. Ligua nr̄a ignis
eſt ꝛc̄. qꝛ difficile regitur. iō p ceteris mē
bꝛis gr̄a ſpūſſancti indiget. Jacobi. iij.
Omnis natura beſtiaꝝ ꝛ volucrū ꝛ ce-
teroꝝ domātur et domita ſunt a natura
humana linguam autē hoīm nullus ho
minū domare poteſt. quia vtilis valde
ſi bene regitur. ideo neceſſe fuit vt ſpiritū
ſanctum rectoꝛē haberet. In lingua etiā
apparuit ad ſignificandum q̄ p̄dican
tibus valde neceſſarius fuit. Predican-
tibus enim neceſſarius ē. quia facit eos

loqui feruenter abſq̄ꝫ trepiditate. ꝛ ideo
miſſus eſt in ſpecie ignis. Bern̄. venit
ſpiritusſanctus ſuper diſcipulos in lin-
guis igneis vt verba ignea loquerentur
et legem igneam lingue ignee p̄dica-
rent ↄfident abſq̄ꝫ puſillanimitate. actu
um. iij. Repleti ſunt omnes ſpiritusſan
cto. et ceperunt loqui cum fiducia verbū
dei ꝛc̄. Multipliciter propter capacita-
tis auditoꝛum diuerſitatem. et ideo dici
tur actuum ij. q̄ ceperūt loqui varijs lin
guis. Utiliter ad edificationem et vtili
tatem. yſaie. lxj. Spiritus domini ſuper
me eo q̄ vnxerit me ꝛc̄. Tercio ipſe lin-
gue apparuerunt ſedendo ad ſignifican
dum q̄ p̄ſidentibus neceſſarius erat.
Preſidentibus quoq̄ꝫ ꝛ iudicibus neceſ
ſarius eſt. quia confert auctoꝛitatem ad
peccatum remittendum. io. xx. Accipite
ſpiritum ſanctum. quoꝛum remiſeritis
peccata ꝛc̄. Sapientiam ad iudicandū
yſa. xiij. Ponam ſpiritum meum ſuper
eum. iudicium gentibus pꝛoferet. Mā
ſuetudinem ad ſupportandum. nume.
xj. Dabo eis de ſpiritu qui ī te eſt. vt ſup-
portetur onus populi tecū. ſpirit⁹ moyſi
erat ſpiritus manſuetudinis vt patʒ nu
me. xij. Erat moyſes manſuetiſſim⁹ ꝛc̄.
Oꝛnatum ſanctitatis ad infoꝛmandūʒ
Job. xxvj. Spūs dn̄i oꝛnauit celos.

Circa ſextū in quos

ſcʒ miſſus eſt. Notandum q̄ miſſus eſt
in diſcipulos qui fuerunt. receptacula
munda et habilia ad ſuſceptionem ſpi-
ritusſancti. propter ſeptem que fuerunt
in eis. Ipſi enim pꝛimo fuerunt animo
quieti. q̄ notatur in hoc q̄ dicitur. dum
complerentur dies penthecoſtes. i. dies
requietionis. Illud enim feſtuʒ erat ad
requiem deputatuʒ yſa. lxvj. Super quē
requieſcet ſpiritus meus niſi ſuper hu-
milem et quietum ꝛc̄. Scđo dilectione
vniti. qđ notatur in hoc qđ dicitur. erāt
omnes pariter. Erat enim eis coꝛ vnuʒ
et anima vna. Sicut enim ſpiritus ho-
minis non viuificat membꝛa coꝛpoꝛis

niſi in vita. ſic nec ſpūſſanct⁹ mēbꝛa ſpiri-
tualia. et ſicut ignis lignoꝛū diuiſione
extinguitur. ſic ſpūſſanct⁹ p diſcoꝛdiā in
hoībus. Et iō cātatur de aplis. Inuēit
eos ↄcoꝛdes caritate ꝛ illuſtrauit eos in
undans diuinitas deitas. Tercio loco
ſecreti q̄ notat̄ in hoc qđ dicitur ī eodē
loco. ſ. in cenaculo. oſee. ij. Ducā eā in ſo
litudinē et loq̄r ad coꝛ eius. Quar
to oꝛatione aſſidua. Vn̄ p̄mittit̄. erāt
pſeuerantes vnanimiter in oꝛatiōe. Vn̄
cantemus de eis oꝛātibus aplis deū ve-
niſſe. Qđ enim oꝛatio neceſſaria ſit ad ſu
ſceptionem ſpiritusſancti oſtendit̄ ſap.
vij. Inuocauit et venit in me ſpūs ſapi
entie. Itē ioħ. xiiij. rogabo patrem meū
et aliū paclitum dabit vobis. Quito hu
militate p̄diti. qđ notat̄ in hoc qđ dr̄ ſe
dentes. pſ. Qui emittis fontes in ↄual-
libus. id ē grāꝫ ſpūſſancti donat humili
bus. et ſup quē requieſcet ſpūs meus ꝛc̄.
Sexto pace ↄiuncti. qđ notat̄ in hoc q̄
erāt in hirl'm q̄ interp̄tatur viſio pacis.
Qꝛ aūt ad recipiēdū ſpm̄ſanctū pax ne-
ceſſaria ſit. oñdit dn̄s ioħ. xx. Pꝛīo pacē
obtulit. di. Pax voħ. Dein̄ ſtatī inſflauit
et dixit. Accipite. ſſ. Septimo in cōtēpla
tione erecti. qđ notat̄ in hoc q̄ ſpm̄ſan
ctū receperūt ī ſupioꝛi cenaculo. Vn̄ di
cit glo. ibidē. q. ſſ. ↄſiderat. carnis domi
ciliū trāſcēdēs mētē ↄtēplatiōeꝫ calcat.

Circa ſeptimuʒ pꝛo

pter qđ. ſ. miſſus eſt. Notādū q̄ miſſus
eſt ꝓpter ſex cās q̄ notāt̄ in hac auctoꝛi-
tate. Paraclit⁹ aūt ſpūſſcti ꝛc̄. Pꝛīo ad
cōſolandū meſtos. qđ notat̄ cū dicitur
paraclitus. qđ idē eſt qđ conſolatoꝛ. yſa.
lxj. Spiritus domini ſuper me euange-
lizare pauperibus miſit me. et ſequitur.
vt ponerem conſolationem lugentibus
ſyon. Grego. conſolatoꝛ ſpiritus dicitur
q̄ de peccati perpetratione merentib⁹ dū
ſpeꝫ venie p̄pat. ab afflictione triſticie
mentē leuat. Secundo ad viuifican-
dum moꝛtuos. qđ notatur cum dicitur
ſpiritus quia ſpiritusſanctus eſt qui vi-
uificat. ezech. xxxvij. Oſſa arida audite

verbum domini. Hec dicit dominus de⁹
oſſibus his. Ecce ego imittā intra vos
ſpiritum et viuetis. Tercio ad ſancti
ficandum imundos. qđ notatur cuꝫ dr̄
ſanctus. ſicut enim dicit̄ ſpiritus qui vi-
uificat. ita ſanctus qui ſanctificat ꝛ mū-
dat. Unde ſanctus idē eſt qđ mundus.
pſ. Fluminis ipetus. i. mūdans et abū
dans gr̄a ſpiritusſancti. letificat ciuitatē
i. eccleſiā dei. et per iſtud flumen ſancti-
ficauit tabernaculū ſuum altiſſimus.
Quarto ad confoꝛtandum amoꝛem int̄
diſcoꝛdes et odioſos. qđ notatur cuꝫ di-
citur pater. pater enim dicitur eo q̄ natu
raliter diligit nos. io. xiij. Ipſe enim pa-
ter amat nos. Si pater et nos filij eius. ꝛ
fratres adinuicem. et inter fratres perfe-
cta amicitia perſeuerat. Quīto ad ſal-
uandum iuſtos. qđ notatur in eo qđ di-
citur in nomine meo qđ eſt iheſus et ſal⁹
interp̄tatur. in nomine igitur ihū. i. ſa-
lutis. pater miſit ſpiritum. vt oſtenderet
qđ ad ſaluandas gentes venit. Sexto
ad docendum ignaros qđ notatur ī eo
qđ dicitur. Ille vos docebit omnia.
Circa octauum notanduꝫ q̄ datur ſiue
miſſus eſt in pꝛimitiua eccleſia per oꝛa-
tionem: vnde oꝛantibus apoſtolis ꝛc̄. et
lu. iij. Oꝛante ihū deſcendit ſpiritusſan
ctus ꝛc̄. Secundo per verbi dei deuotā
et attentam auditionem. act. x. Adhuc
loquente petro cecidit ſpiritusſanct⁹ ſu-
per omnes qui audiebant verbum ꝛc̄.
Tercio per aſſiduam operationem. qđ
notatur in manuum impoſitione. act.
viij. Tunc imponebant manus ſuper il
los et accipiebant ſpiritum ſanctū. Uel
impoſitio manuum ſignat abſolutionē
que fit in confeſſionibus.

Oꝛdian⁹ a geos

qđ ē dogma ſiue dom⁹ et diā qđ
ē daꝝ q̄ clara dom⁹ ī q̄ hitabat de⁹. Sic
eī dicit Aug. ī li. de ciui. dei. Bona do-
mus eſt p̄ibus mēbꝛis diſpoſita. ampla
et lucida. Sic ille ſanctus fuit pariter
diſpoſit⁹ per cōcoꝛdie imitationē. ampl⁹

p̄ caritatē. lucidꝰ p̄ veritatē. Epyma-
chus ab epy qd̄ ē ſup̄: et machos qd̄ ē pu-
gna. quaſi p̄ ſupernis pugnans.

Ordiãuſ vicariꝰ

iuliani imperatoris. cum quendã
xp̄ianũ noīe ianuariũ ad ſacrificandum
cōpelleret ad p̄dicationem tñ ipſius ia-
nuarij. ad fidem cuz vxore ſua noīe ma-
rina. ꝛ. liij. viris. ꝯuerſus eſt: Qd̄ audi-
ens iulianus iuſſit ianuariũ in exilium
mitti. gordianum vero ſi ſacrificare nol-
let capite truncari: Decollatus eſt igitur
beatus gordianus et corpus eius ad ca-
nes p̄ octo dies ꝓiectũ eſt. ſed cũ omnio
remanſiſſet intactũ tandē a familia ſua
rapitur. ꝛ cũ beato epymacho quē dudũ
p̄dictus iulianus occidi fecerat. non lō-
ge ab vrbe miliario fere vno. circa annũ
domini. ccclx. ſepelitur.

N Ereus interp̄ta

tur lucis conſilium: vel nereus a
nereth. qd̄ eſt lucerna. ꝛ vs feſtinãs. vel
nereus quaſi ne. i. nequaq̄ȝ reus. Fuit
ergo conſilium lucis ĩ virginitatis p̄di-
catione. Lucerna in honeſta conuerſati-
one. Feſtinans in celi feruore: Nereus.
i. nequaq̄ȝ reus in conſcientie puritate.
Achilleus ab achi qd̄ eſt frater meus.
et leſa qd̄ eſt ſalus. q̄ſi fratrũ ſalus. Ho
rum paſſionē euthices victorinus ꝛ ma-
ro ſerui xp̄i ſcripſerunt.

N Ereus et achille

us eunuchi cubicularij. domi-
cille neptis domiciani imperatoris fuerũt
quos beatus petrus apoſtolus baptiza-
uit. Cum ergo predicta domicilla aure
liano filio conſulis nupta eſſet. et gem-
mis et purpureis veſtibus tegeretur. ne
reus et achilleus fidem p̄dicauerunt. et
v̄ginitatē mł'tiplicit̄ ꝯmēdauerũt oñtes
virginitatem deo eſſe proximam. ange-
lis germanam hominibus innatã. vxo-
rem viro ſubijci. pũgnis et calcibus cedi
deformes partus ſepius procreari. Kur
ſus q̄ vix matris pia monita ſuſtinebat
oportere grãdia cōuicia pati mariti. Il-
la autē int̄ cetera dixit. Scio patrē meũ
fuiſſe zelotipum et matrē meã ab eo con-
uicia plurima paſſam eſſe. Nũquid vir
meus talis futurus eſt: Cui ille. Quoni-
am q̄ diu ſũt ſponſi videnẗ eſſe benigni
ſed mariti effecti crudeliter dominãtur.
ꝛ aliquãdo ancillas preferũt dominabꝰ.
Omnis autē ſanctitas amiſſa per penitē
tiam reuocari poteſt. niſi ſola virginitas
ad ſuũ ſtatũ reuocari nō pōt. Reatꝰ eĩ p̄
pñiaȝ expelli pōt v̄ginitas reuocar̄ ñ p̄t
Tũc flauia domicilla credidit. ꝛ v̄gini-
tatē vouit. et a ſctō clemēte velata ē. Qd̄
ſponſus eius audiens licentia a domici-
ano impetrata. virginem cuȝ ſanctis ne
reo ꝛ achilleo in pontianam inſulam re-
legauit putans ſe per hoc poſſe virginis
propoſitum immutare. Poſt aliquod tē
pus cum ipſe ad inſulam perrexiſſet. et
multis muneribus ſanctos vt v̄gini ſua
derent. induceret. hmōi penitus reſpuē-
tes magis eam in domino confortabãt.
Qua propter cum ad ſacrificia compel-
lerent̄: et dicerent ſe a btō petro apoſtolo
baptizatos nulla ratione poſſe ydolis ĩ-
molare. capite celſi ſunt circa annum do
mini. lxxx. quorum corpora iuxta ſepul
crum petronelle poſita ſunt. Alios etiã:
ſ. victorinum euticem et maronem qui-
bus domicilla adherebat. tanq̄ȝ ſeruos
tota die in ſuis predijs laborare faciebat
Et veſpere cantabrum ad manducan-
dum eis dabat. Tandem euticem cedi
iuſſit q̄uſq̄ȝ ſpiritum exalaret. Victori-
num vero in aquis fetentibus ſuffocari
Maronē vero ſaxo ingenti opprimi iuſ
ſit. Cum autem ĩmaniſſimam petram
quam vix. lxx. viri mouere poterant ſup̄
eum iactaſſent. ipſe predictum lapideȝ
in humeros ſuos accepit. et quaſi leues
paleas ad duo miliaria portauit. et cum
plurimi credidiſſent conſularis eum oc
cidi fecit: Poſt hoc aurelianus domicil
lam de exilio reduxit. et duas virgines
eufroſinam et theodoram collectaneas

eius vt ei ſuaderēt miſit. quas tñ domi-
cilla ad fidem conuertit. Tũc aurelianꝰ
cum ſponſis predictarum puellarum et
tribus ioculatoribus ad domicillam ve
nit. vt eius nuptias celebraret. et ipſam
ſaltem violenter opprimeret. Sed cũ do
micilla p̄dictos ſanctos iuuenes cōuer-
tiſſet. Aurelianus domicillam in thala
mum ĩtroduxit: et ibidem mimos cane-
re fecit. et ceteros ſecum ſaltare iuſſit. vo
lens eam poſtmodũ violare. Sed cũ de
ficerent mimi in canendo. et ceteri in ſal-
tando. ipſe tñ per duos dies nō ceſſauit
q̄uſq̄ȝ ĩ ſaltãdo deficiēs expirauit. Luxu-
rius vero frater eius ĩpetrata licētia oēs
q̄ crediderãt interfecit. ꝛ cubiculo vbi p̄-
dicte virgines morabãt̄ ignē ſuppoſuit.
q̄ orantes ſp̄m emiſerũt. quoꝝ corpa ſãctus
ceſarius mane illeſa repiens ſepeliuit.

Angratiꝰ a pan

qd̄ eſt totũ et gratus qd̄ ē citius.
q̄ſi totus cito gratus. q2 in ſua pueritia.
vel ſicut dicit̄ in gloſario pancras dicit̄
rapina. pancranarius flagellis ſubiectꝰ.
pancrus lapis varie coloratus. Ipe enĩ
rapuit predã captiuoꝝ ſuie ſubiectus fla
gell' tormētoꝝ. coloratꝰ varietate v̄tutũ.

Angratiꝰ nobi

liſſimis ortus parentibus dũ apud
frigiam ꝛ patre ꝛ mr̄e orbatꝰ eſſet. ſub cu
ra dyoniſij patrui ſui relictus eſt. Ambo
ergo romã vbi largũ habebãt p̄rimoniũ
redierũt. in q̄ꝝ vico cornelius papa cuȝ
fidelibus latitabat. A q̄ q̄dē cornelio cũ
p̄dictus dyoniſius et pangratius fidem
xp̄i recepiſſent. tandē dyoniſius in pace
moritur. et pangratius capitur et ceſari
p̄ntatur. Erat aut pangratiꝰ q̄ſi annoꝝ
xiiij. cui dixit dyoclecianus ceſar. Infan
tule ſuadeo tibi ne mala morte moriaris
quia cum puer ſis facile deciperis. et q2
nobilis comprobaris et cariſſimi mei fi
lius extitiſti. rogo te vt recedas ab hac
veſania. vt velut filium meum te habeã
Cui pangratius. Et ſi puer ſum corpo-
re cor tamen gero ſenile. et virtute domi
ni mei ihū xp̄i terror veſter tantũ apud
nos eſt quantum hec picture quam cer-
nimus. Dij. auteȝ tui quos me hortaris
colere. deceptores et germanorum ſtu-
pratores fuerunt. qui etiaȝ nec parenti-
bus pepercerunt. Qd̄ ſi hodie ſeruos tu
os tales cognoſceres protinus occidi iu
beres. Tales deos miror quomodo co-
lere non erubeſcis: Auguſtus igitur pu
tans ſe a puero victum iuſſit eum in via
aureliana decollari. circa annum domi-
ni. cclxxviij. Cuius corpus octauilla ſe-
natrix diligenter ſepeliuit. Ad eius ſe-
pulcrum. vt ait Grego. turonen̄. ſi quis
falſum iurare voluerit. anteq̄ ad chorũ
cancelli perueniat aut ſtatim a demone
captus inſanit. aut cadens in pauimen-
tum protinus vitam perdit. Lis nō mo
dica inter duos erat. et iudex reum mi-
me ignorabat. Zelo igitur iuſticie iudex
ductus ambos ad altare ſancti petri de-
duxit. et ibidem reum innocentiam ſuã
quam pretendebat iuramēto expiare co
egit. Rogans apoſtolum vt aliquo in-
ditio oſtenderet veritatem. Cum auteȝ
ille iuraſſet et nihil mali paſſus fuiſſet.
Iudex eius malicie conſcius zelo accen
ſus iuſticie exclamauit. ſenior iſte petruſ
aut nimis miſericors eſt aut minori de-
fert. Eamus ad pangratium iuuenem.
et ab eo requiramus. Cũ ergo veniſſent
et ſuper tumulum reus iurare falſum p̄
ſumpſiſſet. manum inde trahere nō po-
tuit et idem poſtmodum expirauit. vnd̄
vſq̄ȝ hodie a pleriſq̄ȝ obſeruat̄. vt ſup̄ re-
liquias beati pangratij pro arduis iura
mentum fiat.

Icto ꝺ feſtiuita

tibus q̄ occurrunt inter tempus reconci
liationis. qd̄ tempus repreſentat eccleſia
a paſcha vſq̄ȝ ad octauam penthecoſtes.
Sequitur videre de feſtiuitatibus que
eueniunt infra tempus peregrinationis
qd̄ tempus repreſentat eccl'ia ab octaua
penthe. vſq̄ ad aduentum. Principiuȝ

aūt huiuſ tꝑis nō ſꝑ hic icipit ſed iuxtā
paſchalem terminum variatur.

rbanꝰ ab vrba

nitate dictus. vel vrbanus ab vr
qđ eſt lumē vł ignis. ⁊ banal rñſio. Fuit
enī lumē ꝑ cōſeruatiōeꝫ honeſtā. Ignis
ꝑ caritatē ſuccenſam. Rñſio ꝑ doctrinā.
Fuit lumē ſine lux. quia lux ē in aſpectu
amabilis. i abſentia imaterialis ī ſitu ce
leſtis. in actu ꝓutilis. Sic ille ſanctꝰ fuit
amabilis in conuerſatione. Immateria
lis ī mūdi deſpectiōe. celeſtis in cōtēpla
tione. vtilis in predicatione.

rbanus calixto

pape ſucceſſit. cuiꝰ tꝑe cū fuiſſet
maxia ꝑſecutio ī xpianos. tādē alexāder:
cuius mater noīe hamea xpiana erat quā
origenes cōuerterat. ſpiū ſumpſit. Ipſa
igitur filium ꝑcibus mīnis induxit. vt
a ꝑſecutione xpianoꝝ ceſſaret. Verūtñ
almachius vrbis ꝑfectus q̄ btāꝫ ceciliaꝫ
decollauerat ī xpianos crudeliter ſeuie=
bat. Sanctū igitur vrbanū diligenter i=
quiri fecit. et in q̄dā antro ꝓcurante car
paſio quodā miniſtro cū tribꝰ ꝑſbiteris
et tribus dyaconibꝰ repertū ī carcerē mit
ti iuſſit. Poſt hoc corā ſe ipm̄ adduci ꝑ=
cepit et ꝙ quinqꝫ milia hoim̄ cū ſacrile=
ga cecilia et illuſtribus viris tyburcio et
valeriano ſeduxerat eidē obiecit. et the=
zauros cecilie req̄ſiuit. Cui vrbanꝰ. Ut
video plus te ad ſeuiendū in ſanctos du
cit cupiditas q̄ cultus deoꝝ. Thezaurꝰ
cecilie ꝑ manꝰ pauperꝝ celos ꝯſcēdit. Cū
igiť ſanctū vrbanū cū ſocijs blūbatꝫ ce=
derent. et ipē nomē dñi helyō iuocaret
ſubridens ꝑfectus ait. Sapiēs vult iſte
ſenex videri. iō nūc ignota loq̄tur. Cum
aūt ſuꝑari nō poſſent iterꝝ in carcerē re=
clauduntur. vbi tres tribunos ad ſe ve=
nientes cū cuſtode carceris anolino ſan=
ctus vrbanus baptizauit. Audito igiť
ꝙ anolinus xpianus factꝰ eēt. perfecto
ſiſtiť et ſacrificare rennuens decollatur.
Sanctus autē vrbanus cum ſocijs ad ſi
mulacrum ducitur et thura imponere
vrgetur. Tunc orante Urbano ſi=
mulacrum cecedit. et viginti duos ſacer
dotes qui ignem miniſtrabant occidit.
Tunc grauiſſime laniantur. et poſt hoc
ad ſacrificandum ducuntur. Qui ī ipm̄
ydolum expuentes. frontes cruce muni
erunt. et inuicem dato pacis oſculo ca=
pitalem ſententiam acceperunt. ſub ale=
xandro qui cepit circa annum domini.
ccxx. Sed ſtatim carpaſius a demone ar
ripitur et deos ſuos blaſphemans. ⁊ xpi
anos inuitus magnificans a demōe ſuf
focatur. Qđ eius vxor in armenia vidēs
cum filia ſua lucina et tota familia a ſan
cto fortunato preſbitero baptiſma ſuſce
pit. et poſt hoc ſanctoꝝ corpora hono
rifice ſepeliuit.

Etronella cuius

vitaꝫ ſanctus marcellus ſcripſit
fuit filia. s. petri apoſtoli. Que cum ni=
mis ſpecioſa eēt et ex voluntate patris fe
bribus laboraret. diſcumbētibus apud
eum diſcipulis. dixit ad eum tytus. Cuꝫ
omnes a te ſanentur infirmi. cur petro=
nellam iacere permittis? Cui petrus. qꝛ
ſic ei expedit. Verūtamen ne puteťur i=
poſſibilitas ſanitatis eius meis ſermoni
bus excuſari. ait ad illam. Surge petro
nella velocius et miniſtra nobis. q̄ ſtatī
ſanata ſurrexit. et eis miniſtrauit. Com
pleto autem miniſterio. dixit petrꝰ. Pe=
tronela redi ad lectum tuum. q̄ ſtatim
rediit et vt prius febribus laborare cepit
at vbi in dei amore cepit eē perfecta. eam
perfecte ſanauit. Comes igitur flacchꝰ
ad eam venit vt ipſam propter eius pul
critudinem acciperet in vxorem. cui illa re
ſpondit. Si me in vxorem deſideras iu=
be ad me virgines venire q̄ me vſqꝫ ad
domum tuam debeant ſociare quas cū
ille pararet petronella ieiunijs et oratio
nibus inſiſter̄ cepit. ⁊ corpus domini ſu
ſcipiens ac in lecto ſe reclinās poſt tridu=
um ad dominum migrauit. Flacchus d
luſum ſe videns ad felicolam ſociam pe

tronelle ſe conuertit. et vt aut ſibi nube=
ret aut ydolis immolaret ꝑcepit. Quod
cum illa vtrūqꝫ renueret ꝑfectus ſepteꝫ
diebus ſine cibo et potu in carcere eaꝫ eē
fecit ac poſtmodum in eculeo tortā occi
dit. ac eiꝰ corpꝰ ī cloacā ꝓiecit. qđ tñ ſan
ctus nicodemus eleuās ſepeliuit. Unde
a flaccho comite nicodemus accerſitur ⁊
ſacrificare rēnuēs blūbatis cediť ⁊ in ty
berī eiꝰ corpꝰ ꝓijciť. ſed a iuſto eiꝰ cleri=
co leuatur et honorifice ſepelitur.

Etrus exorciſta

dū ab archemio in carcere detine
reť ⁊ ꝑdicti archemij filia a demone ve=
xareť. ⁊ ob hoc a patre ſepius plāgeretur
dixit ei petrus. Quod ſi in xpm̄ crederet
ſtatī filia eiꝰ ſanitatē rcipet. Cui archemi
us. miror q̄ rōne dñs tuꝰ filiā meā libe=
rare poterit. q̄ te tāta patientē ꝓ eo libe=
rare nō valet. Cui petrus potes q̄dē eſt
deꝰ meus eripe me. ſꝫ vult vt ꝑ paſſiōem
trāſitoriā ꝑueniamꝰ ad gl̄iaꝫ ſempiternā
Cui archemiꝰ. ſi me cathenas ſuꝑ te du
plicāte deus tuus te liberauerit et filiaꝫ
meā ſanauerit. ꝓtinꝰ in xpm̄ credā. Qđ
cū factū fuiſſet. ſanctus petrus candidis
veſtibus indutus et tenēs ſignū crucis ei
dem apparuit. ⁊ ille eius ſe pedibus pro
ſtrauit ⁊ filia eius ſanata. ipē cū tota do
mo ſua baptiſma ſuſcepit. ꝑmiſitqꝫ alijs
incarceratꝭ ꝙ exirent liberi q̄cūqꝫ vellēt
fieri xpiani. multiſqꝫ alijs credētibꝰ a btō
marcellino ꝑſbitero baptizāť. Qđ audi
ens ꝑfectus oēs īcarceratos ad ſe adduci
ꝑcepit. Quos archemius cōuocās ⁊ ma
nus eoꝝ deoſculās. dixit. Et ſi q̄s vellet
venire ad martiriū veniret intrepidus.
qđ ſi q̄s nollet abiret illeſus. Compto
aūt iudex ꝙ marcellinus et petrus eos
baptizaſſent ipos accerſiuit et eos ſeꝑati
in carcere recluſit. Marcellinus q̄dē nu
dus ſuꝑ vitrū fractū cōſterniť. ⁊ ei lumē
et aqua negať. Petrus vō in alio carcer̄
altiſſimo et artiſſimo cippo conſtringiť.
Angelus aūt domini marcellinū intu=
ens et ſoluēs ipm̄ cū petro in domo ar=
chemij reſtituit. ⁊ vt ſepteꝫ diebus po=
pulū confortarēt. et poſtea ſe iudici pre=
ſentarent precepit. Cum ergo predictus
iudex eos in carcere nō inueniſſet acer=
ſitum archemium et ſacrificare nolētem
in terra cum vxore ſua viuos obrui iuſ=
ſit. qđ ſancti marcellinus et petrus au=
dientes illuc venerūt ⁊ in illa cripta ſan
ctus marcellinus xpianis ſe ꝓtegentibꝰ
miſſaꝫ celebrauit. Dixeruntqꝫ ſancti ad
incredulos. ecce archemiuꝫ potuiſſemꝰ
liberare et nos abſcedere. ſed neutrū vo=
luimus facere. tunc irati gentiles. Arche
miū gladio necauerūt. Matrē vero cū
filia lapidibus obruerūt. Marcellinuꝫ
autē ⁊ petrū ad ſiluā nigrā q̄ nūc cādida
ꝓpter eoꝝ martiriū vocať. decollarunt
tꝑe dyocleciani qui cepit anno domini.
cclxxxvij. quoꝝ aīas veſtibus ſplēdidis
et gēmis indutꝭ ab angelis in celū defer=
ri ſpiculator noīe dorotheus vidit. vnđ
⁊ xpianus effectus ē. poſtmodū in pace
quieuit.

Rimꝰ q̄ſi ſūmꝰ

et magnus. Felicianus quaſi fe
lix anus. i. felix ſenex. Ille eni dicit ſum
mus ſiue magnus dignitate ꝓpter mar
tirij ꝑpeſſionē. Poteſtate ꝓpter miracu=
lorum operationem. Sanctitate ꝓpter
vite ꝑfectionem. Felicitate propter glo=
rioſam fruitionē. Iſte aūt dꝛ ſenex non
tm̄ ꝓpter tꝑis antiq̄tatē. ſꝫ etiā ꝓpter re=
uerentē dignitatē. ꝓpter ſapientie matu
ritatem. ⁊ ꝓpter morum grauitatem.

Rimꝰ et felicia

nus apud dyocleciamū ⁊ maxi
mianum a templorum pontificibus ac
cuſant. ꝙ niſi eos ſacrificare fecerit nul=
la a dijs. beneficia obtinere valebūt. iuſ
ſu igitur imperatorum in carcere reclu=
duntur. ſed ab angelo ſoluti poſtmodū
iterū īperatoribꝰ ꝑſentať q̄ cū ī fide firmi

perſiſteret crudeliter laniati ab inuicem
ſepātur. Dicitq́ꝫ p̄ſes feliciano vt ſue ſe-
nectuti conſuleret et dijs imolaret. Cui
felicianus. Ecce iā .lxxx. annos habeo ⁊
xxx. anni ſunt ex q̃ veritatē agnoui. et ele
gi deo viuere q̃ me pōt de tuis manibus
liberare. Tūc iuſſit p̄ſes eū ligari et cla-
uos ī manibꝰ ⁊ pedibꝰ affigi eiq́ꝫ dixit:
tādiu ſic eris donec nobis conſenſeris. q̃
dū leto vultu p̄ſiſteret. eū ibidē torqueri
iuſſit et nihil penitus miniſtrari. Poſt
hoc ſanctū primū adduci fecit eiq́ꝫ dixit
Ecce frater tuꝰ ip̄atꝝ decretis ꝯſenſit. et
ob hoc magnus in palatio veneratur. tu
igitr̄ ſilr̄ age. Cui ille. Licet filius dyabo
li ſis. verūtn̄ ī p̄te dixiſti q2 frater mensī
p̄atoris celeſtis decreto ꝯſenſit. Tūc ira
tus p̄ſes iuſſit facibus latera eius īcedi.
et plūbū bulliēs in os eius infūdi. cernē
te feliciano vt ſic terreri poſſet. Ipe autē
plūbū tāq̃ aquā frigidā ſuauiter bibit.
Tūc p̄ſes iratꝰ duos leones ad eos mit
ti p̄cepit. q̃ ſtatī ad pedes eoꝝ ſe ꝓiecerūt
et tāq̃ agni māſueti coram eis ſteterūt.
Rurſum vrſos crudeles dimittit et cū
leonibus manſueſcunt. Aderāt ad hoc
ſpectaculū pluſq̃ꝫ .xij. milia viroꝝ d̄ qbꝰ
q̃ngenti viri in dn̄o crediderūt. Preſes
autē ſanctos fecit decollari et eoꝝ corpa
canibus et auibꝰ ꝓijci. ſ ꝫ tn̄ ab eis illeſa
a xp̄ianis honorifice ſunt ſepulta. Paſſi
ſunt autē circa annos dn̄i .cclxxxvij.

Barnabas inter

pretatur filius venientis vel filius ꝯſo-
latiōis. aut filiꝰ ꝓphē. aut filiꝰ ꝯcludēs
Quattuor vicibus ponit̄ filius. propter
quattuor modos filiationis ipiꝰ. Dicit̄
enim filius ī ſcriptura ratione generatio
nis. eruditionis. imitationis. et adopti-
onis. Fuit enim a xp̄o regeneratus p̄ ba
ptiſmū. eruditꝰ p̄ euāgeliū. eip̄m imita
tus p̄ martiriū. Et ab ipſo adoptatꝰ per
celeſte p̄miū et hoc quātū ad ſe. Quātū
vero ad alios fuit adueniēs ꝯſolās. ꝓ-
pħans ⁊ ꝯcludēs. Adueniēs diſcurrē-
do ⁊ p̄dicādo vbiq́ꝫ. qd̄ patet quia fuit
ſocius pauli. Conſolās paupes ⁊ dēſola
tos. paupes quibus elemoſinā detulit.
deſolatos quibꝰ ex p̄te aplōꝝ epiſtolam
deſtinauit. Prophetās. q2 ꝓpħie ſpū cla
ruit. Concludens quia magnā multi-
tudinē in fide ꝯcluſit et adunauit ſicut
patet cū miſſus fuit in antiochiam. De
his quattuor act̄. xj. Erat vir. i. virilis.
quantū ad primū. bonus quātū ad ſe-
cundum. Plenus ſpirituſancto quātū
ad terciū. et fidelis quantū ad quartū
Eius paſſionem ꝯpilauit iohēs qui et
marcus eius conſobrinus. et maxime a
viſione ipſius iohis vſq́ꝫ fere in finē quā
beda d̄ greco in latinū credit̄ trāſtuliſſe.

Barnabas leuites

cyprꝰ genere. vnus d̄ .lxxij. diſcipulis do
mini. ab hyſtoria actuum in multis ex-
tollitur et laudatur. fuit nanq́ꝫ optime
informatus et ordinatus. et hoc quantū
ad ſe et quantum ad deum et quantum
ad proximum. Quantum ad ſe ordina
tus extitit ſcḋm tres vires ſcilicet rationa-
bilem. concupiſcibilem et iraſcibilem.
Habuit nanq́ꝫ rationabilem illuſtratā
lumine cognitionis. vnde dicit̄ actuū.
xiij. Erant autem in eccleſia q̄ erat antio
chie ꝓpħe et doctores in quibus barna-
bas et ſymon ⁊c̄. Secundo habuit con-
cupiſcibilem purgatam a puluere mun-
dane affectionis. vnde dicitur actuum.
iiij. q̄ ioſeph qui cognominatus eſt bar
nabas ab apoſtolis cum haberet agrum
vendidit illum et attulit precium et po-
ſuit ad pedes apoſtolorū. vbi dicit glo.
Deſtituendum probat qd̄ tāgere deuitat
et docet calcādū eē aurum quod ſubdit
greſſibus apoſtoloꝝ. Tercio habet iraſci
bilem roboratam magnitudine ꝓbitat̄
tatis et hoc vel viriliter aggrediendo
ardua vel perſeueranter agendo fortia.
vel conſtanter ſuſtinendo aduerſa. Viri
liter aggrediendo ardua. ſicut patet in
hoc q̄ illā maximā antiochiā ad ꝯuertē
dū accepit. ſicut etiā patꝫ act. ix. q2 cū pꝰ

conuerſionem. Paulus hieroſolimam
veniſſet ⁊ diſcipulis ſe iungere vellet. et
oēs eum tangere lupum agni fugerent.
Barnabas ip̄m audacter apprehendit
⁊ ad aplōs duxit. Perſeueranter opan-
do fortia. q2 corpus ſuū macerauit ⁊ ie-
iunijs afflixit. vn̄ d̄r actuū. xiij. de bar-
naba ⁊ quibuſdā alijs miniſtrantibus
aūt illis dn̄o ⁊ ieiunantibus ⁊c̄. Conſtā
ter ſufferendo aduerſa. ſicut aplī p̄hibēt
ei teſtimoniū dicentes. Cum cariſſimis
nr̄is barnaba ⁊ paulo hoībus: q̄ tradide
runt aīas ſuas ꝓ noīe dn̄i nr̄i iheſu xp̄i.

Secundo fuit ordinatus quantū ad
deum deferendo dei auctoritati maie-
ſtati ⁊ bonitati. Auctoritati. qd̄ patet ex
hoc q̄ officiū p̄dicationis ſibi non vſur-
pauit: ſꝫ hoc ex auctoritate dei accipe vo-
luit. ſicut habet̄ act. xiij. Dixit ſpūſſcts.
ſegregate mihi barnabā ⁊ ſaulū in opꝰ
ad qd̄ aſſumpſi eos. Scḋo dei maieſtati
cū eīn ſicut hr̄ act. xiiij. maieſtatē diui-
nā ſibi quidā vellent attribuere. ⁊ ei tan
q̄ deo hoſtias immolare. vocātes eū io-
uē tanq̄ p̄orem. ⁊ paulū mercuriū tan-
q̄ prudentē ⁊ eloquentē ꝯtinuo barna-
bas ⁊ paulus ꝯſciſſis tunicis clamauert̄
Viri quid facitis? Et nos mortales ſu
mus ſiles vobis. annūciantes vobis ab
his vanis ꝯuerti ad deū viuū. Tercio
dei bonitati. Nā ſicut hr̄ act. xv. cū boni
tate grē dei (q̄ gētis ⁊ nō ex lege ſumꝰ ſal-
uati) q̄dam ꝯuerſi de iudeis artare ⁊ di
minuere vellent. aſſerentes hoc ſine cir-
cūciſione nequaq̄ ſufficere paulus ⁊ bar
nabas ꝯ eos viriliter reſtiterūt ⁊ ſolā bo-
nitatē grē dei ſine lege ſufficere oñderūt.
Inſup ⁊ queſtionē ad aplōs detulerūt
⁊ ꝯ illoꝝ errorē aplōꝝ ep̄las impetrauert̄.

Tercio fuit optime ordinatus quan
tum ad ꝓximū. q2 gregē ſuū pauit v̄bo
b̄n̄ficio ⁊ exemplo. Verbo q2 verbū dei
ſollicite euangeliſauit. Vn̄ d̄r actuū. xv
Paulꝰ ⁊ barnabas demorabant̄ anthi-
ochie docentes ⁊ euangelizantes cū alijs
plibus verbū dn̄i. hoc etiā patet p̄ illam
maximā multitudinē quā anthiochie
ꝯuertit. adeo vt ibi p̄mo vocarent̄ diſci-
puli xp̄iani. Scḋo exemplo. q2 vita ſua
fuit oībus ſpeculū ſcītitatis et exemplar
religionis. Fuit eīn in oī ope virilis ⁊ re
ligioſus ⁊ ſtrēnuus oīm moꝝ bonitate
ꝯſpicuus. oī grā ſpūſſcti plenus. ⁊ oī vir
tute ⁊ fide p̄clarꝰ. De his q̄tuor hr̄ act.
xv. Miſert barnabā anthiochiā. ⁊ ſeq̄t
Hortabat̄ omēs ꝓpoſito cordis p̄mane
re in dn̄o. q2 erat vir bonus plenus ſpū
ſctō ⁊ fide. Tercio b̄n̄ficio. ⁊ hoc dupliciter.
Eſt eīn duplex b̄n̄ficiū ſiue elemo-
ſina. ſ. tp̄alis q̄ ꝯſiſtit in neceſſarioꝝ ſub-
miniſtratione. ⁊ ſpūalis q̄ ꝯſiſtit in offenſe
dimiſſionis. Primā habuit btūs barna
bas q̄n elemoſinā frībus q̊ erant hieru-
ſalē detulit. Nā ſicut d̄r actuū. xi. cū fa-
cta eſſet fames maxima ſub claudio ſcḋm
q̄ ꝓpħauerat agabus. diſcipuli ꝓut q̄ſ-
q́ꝫ habebat ꝓpoſuerūt in miniſteriū mitte
re hītantibus in iudea frībus. Qd̄ ⁊ fe-
cerunt mittentes ad ſeniores per manus
barnabe ⁊ pauli. Scḋam hūit. q2 iohi q̄
cognominabat̄ marcus offenſā dimiſit
Cū ei p̄dictꝰ diſcipulꝰ barnabā ⁊ paulū
reliq̄ſſet. redeūti tn̄ penitenti barnabas
indulſit ⁊ iterū in diſcipulū reſumpſit.
Paulus aūt ip̄m iterū aſſumere in diſci
pulū rēnuit. ⁊ ideo int̄ eos ſep̄atio facta
fuit. Vterq́ꝫ eīn ex pia cauſa ⁊ intentiōe
fecit. Nā q̄ barnabas ip̄m aſſūpſit hoc
fecit ex dulcedine miſcḋie. Qd̄ aūt paulꝰ
ip̄m aſſumere noluit. hoc fecit ex ſeuero-
ris rectitudine. Nā ſicut ibidē dicit glo.
act. xv. Quoniā in fronte faciei ſe ꝯſtitu
ens nimis trepidus ſteterat: merito ip̄ꝫ
paulus abiecit: ne illius ꝯtagione vires
alioꝝ corrūperent̄. Illa aūt ſep̄atio non
eſt facta ex cōmotione vicij ſed ex inſtin
ctu ſpūſſcti: vt ſcꝫ ab inuicē ſeparent̄. et
pluribus p̄dicarent ſicut ⁊ poſtmodū
factum eſt. Nam cum eſſet barnabas in
yconio ciuitate. p̄dicto Johāni eius cō-
ſobrino. vir quidā ſplendidus in viſu
apparuit: dicens. Johannes ꝯſtans eſto
q2 ammodo non Johannes ſed Mar-
cus id eſt excelſus vocaberis. Quod cū

ille barnabe retuliſſz. reſpondit ei. Caue
diligenter ne cuiq̄ quod vidiſti reueles
Nam ⁊ mihi ſimiliter dn̄s hac nocte ap
paruit: dicēs. Conſtans eſto Barnaba
q2 eterna premia percipies eo q̄ gentem
tuam reliquiſti. ⁊ aīam tuā ꝑ meo noīe
tradidiſti. Cum ergo paulus ⁊ Barna
bas diu in anthiochia p̄dicaſſēt. angel⁹
quoqȝ dn̄i paulo apparuit: dicens. Feſti
na venire hieruſalem. q2 quidā fratres
aduentū tuū preſtolantur ibidem. Cū
ergo barnabas cyprum vellet pergere et
parentes ſuos inuiſere. Paulus aūt hie
ruſalem ꝓperare vellet. ſctō ſic inſtigan
te ſpū ab inuicem diſceſſerunt. Uerum
cum paulus barnabe qd̄ ſibi dixerat an
gelus de eo indicaſſet. Reſpondit Bar
nabas. Fiat voluntas dn̄i. Nunc aūt cy
prum vado ⁊ ibidem vitā finiens te am
plius nō videbo. Et cum flens eius pe
dibus ſe humiliter volutaret. cōpatiēs
ei paulus dixit. Noli flere. q2 ſic dn̄i eſt
voluntas. Nam et mihi dn̄s in hac no-
cte apparuit dicens. Ne ꝓhibeas Bar
nabam ire cyprum. q2 multos ibidem il
luminabit ⁊ martirium conſummabit.
Pergens igit̄ Barnabas cyprum cum
iohanne euangelium ſcti Mathei ſecū
detulit. ⁊ ſup infirmos ponens multos
dei virtute ſanauit. Cum aūt de cypro
exiſſent inuenerunt elimā magum. quē
paulus lumine oculoꝝ ad tempus ꝓua-
uerat: q̄ eis reſtitit ⁊ paulum intrare pro
hibuit. Die igit̄ quadā vidit barnabas
hoīes ⁊ mulieres nudas currentes ⁊ ſua
feſta agentes. vnde indignatus templo
maledixit. et ſubito pars eius corruens
multos oppreſſit. tandē ſalaminā deue-
nit. ⁊ ibidem ꝯtra eū m̄ p̄dictus magus
ſeditionē non modicam excitauit: Com
p̄hendentes igit̄ iudei barnabam. mul
tis affectum iniurijs trahebant ⁊ iudici
ciuitatis puniendū tradere feſtinabant
Comperto aūt q̄ euſebius vir magn⁹
et potens de genere neronis illuc adue-
niſſet timuerūt iudei. ne ipm̄ de manib⁹
eoꝝ eriperet et ſic liberū abire ꝑmitteret.
Ligantes igitur funē in collo eius extra
portam eū traxerunt ⁊ ibidem eū ꝯbuſ
cōbuſſerunt. Deniqȝ nec ſic impij iudei
ſatiati eius oſſa in quodaȝ vaſe plūbeo
recluſerunt: in mare eadem p̄cipitare vo
lentes. Johannes aūt diſcipulus eius.
cū duobus alijs de nocte ꝯſurgens ea ra
puit ⁊ in quadā cripta occulte ſepeliuit
Que ibideȝ: vt ait ſigbertus: vſqȝ ad tpa
zenonis impatoris et gilaſij pape vſqȝ
ad annū dn̄i q̄ngenteſimū latuerīt. Sȝ
tunc ipſo reuelante reperta fuerūt. Bt̄s
aūt dorotheus ſic ait barnabas in roma
xp̄m primū p̄dicauit. ep̄s mediolanen-
ſium factus.

Jt⁹ dicitur a vi

ta. diſtinguit aūt aug. ī li. de ciui.
dei triplex genus vite. ſ. actuoſū qd̄ per-
tinet ad vitam actiuam. Ociosū qd̄ per
tinet ad ocium ſpūale vite ꝯtemplatiue
⁊ ex vtroqȝ compoſitum. Et iſtud tri-
plex genus vite fuit in eo. Uel vitus q̄ſi
virtus. i. virtuoſus. modeſtus q̄ſi ſtans
in modo hoc eſt in medio virtutꝭ. Quā
libet eīm virtutē tanq̄ mediū circūſtant
duo vicia tanq̄ extrema. Nam extrema
prudentie ſunt doloſitas ⁊ fatuitas. ex-
trema tꝑantie deſideriorum carnalium
ad impletio ⁊ oīmoda ſui afflictio. Ex-
trema fortitudinis. puſillanimitas ⁊ te-
meritas. Extrema iuſticie crudelitas ⁊ re
miſſio.

Vitus puer egre

gius ⁊ fidelis annorum. xij. in ſi
cilia martirium paſſus eſt. Hic a patre
crebro verberatur ex eo q̄ ydola ꝯtēne-
bat nec ipſa adorare volebat. quod au-
diens valerianus prefectus. puerum ac
cerſiuit et ſacrificare nolentem fuſtibus
cedi iuſſit. Brachia autem verberantiū
et manus prefecti ſtatim aruerunt cla-
mauitqȝ prefectus. ve mihi quia manuȝ
amiſi. Cui vitus. accedant dij tui et te
ſanent ſi poſſunt. Cui ille. nunquid et
tu facere vales hoc? Cui vitus. Jn noīe
domini mei valeo. Statimqȝ ꝓeo orauit
et ſanitatem ſibi obtinuit. Dixitqȝ prefe-
ctus patri. corripe puerum ne male pereat.
Tunc eū in domū ducens diuerſis mu-
ſicorum generibus et puellaruȝ luſibus
aliarūqȝ deliciarum generibus īmutare
animū pueri ſatagebat. Cū autem eum
in thalamū incluſiſſet. mirabilis odoris
fragrantia inde exijt q̄ patrē et totam fa-
miliam nimio odore ꝑfudit. Aſpiciēſqȝ
pater poſtium vidit ſeptem angelos cir-
ca infanteȝ ſtantes. Dixitqȝ. dij venerūt
in domum meam. Statimqȝ cecatus eſt
ad cuius clamorem tota ciuitas lucana
cōmota eſt. ita vt valerianus accurreret
et quid ſibi accidiſſet interrogauit. Cui
ille. Deos vidi igneos. et vultum eoruȝ
ferre nō potui. Ad templū igitur iouis
deducitur. et pro recupatione luminis
thaurum cum cornibus aureis pollicet̄
ſed cum nihil ꝓficeret filium ꝓ ſua ſa-
natione rogauit. et lumē ſuis p̄cibus re
cupauit. Cum autem nec ſic crederet ſȝ
potius filium occidere cogitaret. ange-
lus domini modeſto pedagogo eius ap
paruit. et vt nauim conſcendens puerū
ad aliam terrā duceret impauit. Qd̄ cū
feciſſet aquila eis cibū afferebat. et mul-
ta mirabilia ibideȝ faciebat. Jnterea fi-
lius diocleciani impatoris a demone ar
ripitur. et niſi vitus et lucanus veniat.
ſonum q̄ exire fatetur. Uitus q̄ritur. et
inuentus ad imperatoreȝ ducitur. Cui
dyoclecianus. puer puerum meum ſa-
nare vales? Cui ille non ego ſed domi-
nus. Statimqȝ ſuper eum manus impo
ſuit. et protinus ab eo demō aufugit. Et
ait dyoclecianus. Puer conſule tibi. et
dijs ſacrifica. ne mala morte intereas.
Qd̄ cum ille recuſaret et in carcerem cū
modeſto miſſus fuiſſet. ſubito ferri mo
les q̄ eis erat impoſita cecidit. et carcer
immenſo lumine choruſcauit. Qd̄ cum
imperatori nunciatum fuiſſet. eductus
in clibanum ardentem mittitur. ſed ta-
men illeſus egreditur. Tunc leo terribi
lis ad eum deuorādum mittitur. ſed tn̄
ab eo fidei virtute placatur. Tandē ipe
cum modeſto et creſcentia nutrice ſua: q̄
ſemper eum ſecuta fuerat. in eculeum ſu
ſpendi iubetur. ſed ſubito aer perturba-
tur terra concutitur. tonitrua mugiunt
ydolorum templa corruunt. et multos
occidunt. Jmperator autem territus fu-
giens. pugnis ſe percutiebat. d. Ue mihi
q̄ ab vno puero victus ſum. Jlli autem
ab angelo continuo ſoluti. iuxta quod-
dam flumen ſe inuenerunt et ibidē pau
ſantes et orantes animas domino red-
diderunt. Quorum corpora ab aquilis
cuſtodita. florentia illuſtris m̄rona ſan-
cto vito reuelante reperit. ⁊ ea accipiens
honorifice ſepeliuit. Paſſi ſunt autem
ſub dyocleciano. qui cepit circa annum
domini ducenteſimumoctogeſimum -
ſeptimum.

Viricus querés

arcum. Uel achiſil qd̄ eſt fortitu
do et cus niger. Uel a quiris qd̄ eſt ha-
ſta. Ul' a quiriles qd̄ dicitur ſedile. Jpe
enim fuit arcus. i. curuus in ſui humili
atione. fortis in tormentorum perpeſſi-
one niger in ſui deſpectione. haſta in in-
imici debellatione. dei ſedile ex dei habi
tatione. Hec enim in eo gratia ſupple-
uit qui etas negauit. Julita iuuans
vita. quia vita ſpirituali vixit et per hāc
multos profuit.

Viricus fuit fili⁹

in lite illuſtriſſime matrone yco-
nij q̄ perſecutionem declinare volens in
tharſum ſicilie cum puero ſuo quirico q̄
erat trium annorum venit. ſed tamen
alexandro preſidi preſentatur in vlnis
ſuis puerum geſtans. qd̄ due famule ſue
videntes fugerunt et eam protinus re-
liquerunt. Preſes igitur puerum in vl-
nis ſuis ſuſcepit. et matrē ſacrificare no-
lenteȝ crudis neruis flagellari precepit.

Puer aūt matrem flagellari cōſpiciens
amare flebat. ⁊ lamētabiles voces dabat.
At pſ̄es puerū quiricū in vlnas et ſup
genua ponens: eū oſculis ⁊ alijs blandi
cijs demulcebat. Infans aūt ad matrez
reſpiciens. preſidi oſcula abhorrebat ⁊
caput cū indignatione auertens. vultū
eius vngulis laniabat. et matri con=
ſonans voces dabat. quaſi diceret. ⁊ ego
xp̄ianus ſū. Tandē diu reluctans pſ̄idē
in ſcapulis momordit. Tunc pſ̄es indi=
gnatus dolore cruciatus pueruz ab alto
ꝑ gradus pcipitauit: ita vt tribunali te=
nellū cerebrū adhereret. Julita vō filiū
ad regnum pceſſiſſe videns leta grā deo
reddidit. Tunc iulita iuſſa eſt excoriari
⁊ bullienti pice ꝑfundi. et demuz capite
trūcari. In quadā aūt legenda inue
nit̄ ꝙ qricus tyrannū blandientez eq̄ vt
minantē puipendens: xp̄ianū ſe eſſe cō=
fitebat̄. Scōm tp̄s qdē elinguis infan=
tulus erat: ſed ī eo loqbat̄ ſpūſſctūs. quē
cū pſ̄es interrogaret qs eū docuiſſet: ait.
Tuā o pſ̄es miror inſipientiaz. q̄ meam
tantillā cernens etatulā. necdū tp̄is cir=
culo trimani pcōtaris quis me diuinaz
docuerit ſapiām? Qui cum cederet̄ cla
mabat xp̄ianus ſū. ⁊ q̊tiens hoc clama=
bat totiens vires inter tormenta recipie=
bat. Preſes aūt mr̄em cū puero mēbratī
ſcindi fecit. ⁊ eoꝝ mēbra ne a xp̄ianis ſe=
pelirent̄ diſpgi mandauit: ſed tn̄ ab an
gelo ſūt collecta. ⁊ nocte a xp̄ianis ſepul
ta. Hoꝝ corpa tp̄e ꝯſtantini magni: cuz
pax eccīe eſſet reddita ab vna de ancillis
q̄ adhuc ſuperat reuelant̄. ⁊ in deuotiōe
magna ab oī pplo habent̄. Paſſi ſūt aūt
circa ānū dn̄i. ccxx. ſb alexādro īpatore

Arina virgo vni

ca erat prī ſuo. Cū aūt pr̄ qdāz
monaſteriū intraſſet. mutauit hītū filie
ſue: vt nō femīa ſed maſculus videretur
rogauitqꝫ abbatē ⁊ frēs vt filiū ſuū vni
cū reciperent: q̄ eius pcibus annuentes in
monachū eſt receptus ⁊ fr̄ marinus ab
oībus appellatus. Cepit aūt valde reli=
gioſe viuere ⁊ valde obediens eſſe. Cuz
aūt eſſet. xxvij. annoꝝ. ⁊ pr̄ eius ſe morti
appropinqret ſentiret. filiā ſuā vocauit.
⁊ ipm in bono ꝓpoſito ꝯfirmans pcepit
ne aliqn̄ alicui reuelaret ꝙ mulier eſſet.
Ibat igit̄ frequent̄ cū plauſtro ⁊ bobuſ
⁊ ligna monaſterio deferebat. Conſue=
uerat aūt hoſpitari in domo cuiuſdā vi
ri cuius filia cum de quodā milite cōce=
piſſet interrogata: marinū monachuz ſe
violaſſe aſſeruit. Interrogatus autem
marinus cur tantū flagitiū ppetraſſet ſe
peccaſſe fatetur ⁊ veniā pcatur. Statim
de monaſterio eiectus ad hoſtiū mona=
ſterij manſit: ⁊ tribus annis ibidē pma=
nens. buccella panis ſuſtentabat̄. Poſt=
modū filius ablactat̄ abbati mittit̄. et
marino educandus tradit̄. ⁊ cū eo ibidē
ꝑ duos annos cōmoratur. Oīa aūt cuz
maxima patiā recipiebat. ⁊ in oībus gra
tias deo referebat. Tandē eius hūilita
tis ⁊ patientie frēs miſerti: eū in mona=
ſteriū recipiūt. ⁊ queqꝫ officia viliora ſi=
bi iniūgunt. Ipſe aūt oīa hilariter ſuſci=
piebat ⁊ cuncta patient̄ ⁊ deuote agebat
Tandē in bonis opibus vitā finiens mi
grauit ad dn̄m. Cū aūt corpus eius leua
rent. ⁊ in vili loco ſepelire diſponerent:
reſpicientes mulierem ipſum eſſe vide
runt. ſtupefacti ſunt om̄s. ⁊ timore pter
riti ſe in dei famulā plurimuz deliquiſſe
fatentur. Currunt om̄es ad tam grande
ſpectaculū. ⁊ veniā poſtulant ignorātie
⁊ delicti. Corpus igitur eius in eccleſia
honorifice poſuerūt. Illa aūt q̄ famulā
dei infamauerat a demone arripit̄ ⁊ ſce
lus ſuū ꝯfitens. ⁊ ad ſepulcruz virginis
veniens liberat̄. Ad cuius. tumultū po
puli vndiqꝫ ꝯfluūt ⁊ mlt̄a miracula ibi
fiunt. Obijt aūt. xiiij. kalendas iulij.

Eruaſiꝰ a hierar

quod eſt ſacrū ⁊ vas. Vl̄ a geua
q̄d eſt icolatus ⁊ ſyor puulus. q̄i ſacer ꝑ
vite meritū. vas ꝑ virtutū receptaculuz
Peregrinus ꝑ mundi contemptū. puu=
lus ꝑ ſui deſpectum.

Rothaſius a ꝓ

thos qd̄ eſt primū ⁊ ſyos deus ſi
ue diuinus. vel a ꝓcul ⁊ ſtaſis qd̄ ē poſi
to quaſi primus ꝑ dignitatē. diuinus ꝑ
dilectionē. ꝓcul poſitus a mūdi affectiōe
Hoꝝ paſſionē ambroſius in libello ad
caput eoꝝ poſito ſcriptam inuenit.

Eruaſius et pro

thaſius gemini frēs. filij fuerūt
ſancti vitalis ⁊ beate valerie. Qui om̄ia
ſua pauperibus erogantes. manebāt cū
ſancto nazario qui apud ebrudunū ora
torium conſtruebāt. ⁊ ei celſus puer la=
pides porrigebat. Qd̄ vō nazarius iam
celſum habuiſſe narratur forte per anti=
cipationem accipitur cum longe poſt eū
ſibi fuiſſe oblatū ex hyſtoria nazarij col=
ligatur. Cum autē omnes ad neronem
imperatorem ducerentur. ſequebat̄ eos
eiulans puer celſus. Quem cum vnus
militum alapis cederet ⁊ cedentem na=
zarius increparet: irati milites nazariuz
calcibus ceciderunt. ⁊ ipſum cum alijs ī
carcere recluſerunt. ⁊ poſtmodum ī ma=
re precipitauerunt. Geruaſium vero et
ꝓthaſium mediolanum duxerūt. Na=
zarius vō miraculoſe liberatus medio=
lanum venit. Eo tempore ſupueniente
comite aſtaſio. qui contra marchoman=
nos ꝓficiſcebatur ad bellum deorū cul=
tores eidem occurrerunt. aſſerentes ꝙ
dij ſibi reſpondere contemnerēt niſi pri=
us geruaſius ⁊ ꝓthaſius immolarent.
Continuo igitur tenētur ⁊ vt ſacrificēt
inuitantur. Cui cum geruaſius omnia
ydola ſurda ⁊ muta diceret. ⁊ ipſum ab
om̄ipotenti deo victoriam habere doce
ret. Iratus tamdiu eum plumbatis ce=
di iuſſit ꝙdiu ſpiritū exalaret. Deinde
ꝓthaſium accerſiri fecit. eiqꝫ dixit. Mi
ſer. vel tu viuere ſtude ⁊ noli cum fratre
tuo mala morte perire. Cui prothaſius
Quis eſt miſer? ego qui te non timeo,
aut tu qui me timere ꝓbaris. Cui aſta=
ſius. Ego te miſer hō quō timeo? Cui
ꝓthaſius. In hoc me timere ⁊ te ledi ꝓ
baris. ſi non ſacrificauero dijs tuis. Si
enim te ledi a me nequaꝙ̄ timeres. nūꝙ̄
ad ſacrificium ydoloꝝ me ipē compelle
res. tunc eum comes in eculeū ſuſpendi
pcepit. Cui ꝓthaſius. nō tibi comes iraſ
cor qm̄ cecos tui oculos cordis attendo
quin potius tui miſereor. q̄r neſcis quid
facias. age igit̄ qd̄ cepiſti: vt mihi cū fra=
tre meo occurrere poſſit benignitas ſal=
uatoris. Tunc comes iuſſit eum decol=
lari. Philippus aūt ſeruus xp̄i cum filio
ſuo corpa eoꝝ rapuit. ⁊ occulte in domo
ſua in archa ſaxea ſepeliuit. ⁊ libellū eoꝝ
ortum finem ⁊ vitam continentē ad eoꝝ
caput poſuit. Paſſi ſunt aūt ſub nerone
qui cepit circa annū dn̄i. lvij. Hoꝝ cor=
pora multo tempe latuerunt: ſed tempe
beati ambroſij hoc modo repta fuerūt.
Ambroſio nāqꝫ in eccleſia ſctōꝝ Nabo
ris ⁊ felicis in oratione poſito. ita vt nec
vigilaret aperte. nec dormiret integre. ap
paruerunt ei duo pulcerrimi iuuenes.
veſtibus candidiſſimis. i. collobio ⁊ pal
lio induti. caligulis calceati: ſecuz exten
ſis manibus orantes. Orauit igitur am
broſius vt ſi ē illuſio nō vltra appareat.
ſi aūt veritas denuo reueletur. Simili
igit̄ mō canente gallo orantes ſecū iuue
nes apparuerunt. Tercia vō nocte defe
cto iam corpe vigilijs. nō dormienti ſed
ſtupenti. cū tercia ſibi apparuere pſona
q̄ ſimilis paulo aplo videbat̄. ſm qd̄ in
pictura proſpexerat. Illiſqꝫ tacentibus
aplus ſibi dixit. Iſti ſunt qui nihil ter=
renum deſiderantes: monita mea ſecuti
ſunt quoꝝ corpa in eo loco repies ī quo
ſtas. Duodecim pedum altitudine terre
coopertam archam inuenies ⁊ ad caput
eoꝝ libellum in quo ortus eoꝝ continet̄
⁊ finis. Conuocatis igit̄ vicinis coepi=
ſcopis ipē prior terre foſſor acceſſit ⁊ oīa
ꝓut dixerat ſibi paulus inuenit. Et licz
iam tricenti anni ⁊ vltra fluxiſſent, ita
tn̄ corpora eoꝝ incorrupta ſunt reperta.
ac ſi ipſa hora ibidē fuiſſent poſita. In=
ſuper vō odor ſuauiſſimus ⁊ nobil' inde

fragrabat. Cecus aūt quidam tangens
feretrum illuminatus eſt. Et multi alij
meritis eoꝝ curati ſunt. In hoꝝ ſolen-
nitate pax inter longobardos ⁊ romanū
imperium reformata fuit. Et ideo bea-
tus gregorius papa. Loquet̄ dn̄s pacē
in plebem ſuam in introitu miſſe canta-
ri inſtituit. Un̄ ⁊ officia partim ſanctis
cōueniunt. partim euentibus qui ipſis
contigere diebus. Refert augu. in li. xx.
de ciuitate dei. Q̄d ipſo preſente impera
tore ⁊ multa turba quidam cecus apud
mediolanum ad corpora martirū ger-
uaſij ⁊ ꝓthaſij lumen recepit. Utrū au-
tem ſit predictus cecus an alius ignora-
tur. Idem quoqꝫ refert ibidem. ꝙ qui-
dam iuuenis in villa victoriana que ab
yppo regio. xxx. miliaribus diſtat. cum ī
quodam flumine equum lauaret. conti
nuo dyabolus eum vexauit: ⁊ in flumē
tanꝗ̄ mortuum ꝓiecit. Cum autem ve
ſpere in eccleſia beatoꝝ geruaſij ⁊ ꝓtha-
ſij. que ꝓpe erat. cantarent̄. ille vocibus
illis quaſi percuſſus cum grādi fremitu
eccleſiam intrans. altare tenebat. inde
amoueri non valens: tanꝗ̄ ſi ibidem al
ligatus fuiſſet. Et cum demon vt inde
exiret adiuraret̄. ille ſe eius membra am
putare cum exiret minabat̄. Cum ergo
adiuratus exiret oculus eius in maxil-
lam fuſus tenui venula depēdebat: ſed
in loco ſuo ſicut potuerunt oculum re-
uocarunt. ⁊ ecce intra paucos dies meri
tis ſanctorum geruaſij et ꝓthaſij plene
ſanatus eſt. Ambroſius quoqꝫ in prefa-
tione ſic ait. Hi ſunt qui vexillo celeſti
ſignati victricia apoſtoli arma ſumpſe-
rant a mundanis nexibus abſoluti. ne-
quiſſimi hoſtis viciorum aciem proſter
nentes. liberi ⁊ expediti chriſtum domi-
num ſunt ſecuti. O ꝗ̄ felix germanitas:
que ſacris inherendo eloquijs nullo po
tuit interpellari contagio. O ꝗ̄ glorio-
ſa certaminis cauſa. vbi pariter coronā-
tur quos vnus vterus maternus effu-
dit.

Johānes bapti

ſta multipliciter nominat̄. Di
citur enī ꝓpheta. amicus ſponſi. lucerna. an-
gelus. vox. helyas. Baptiſta ſaluatoris
p̄co iudicis: ⁊ p̄curſor regis. In ꝓpheta
deſignat̄ p̄rogatiua cognitōis. In ami
co ſponſi p̄rogatiua dilectionis. In lu-
cerna ardenti p̄rogatiua ſanctitatis. In
angelo p̄rogatiua virginitatis. In vo-
ce p̄rogatiua humilitatis. In helya p̄-
rogatiua feruoris. In baptiſta p̄rogati-
ua mirabilis honoris. In p̄cone p̄roga
tiua p̄dicationis. In p̄curſore p̄rogati-
ua p̄parationis.

Natiuitas iohan

nis baptiſte ab archangelo ga-
briele hoc modo annūciata fuit. Dauid
enī rex ſicut habet̄ in hyſtoria ſcolaſtica
volēs cultum dei ampliare. xxiiij. ſum-
mos ſacerdotes inſtituit. Quoꝝ tamen
vnus maior erat qui princeps ſacerdotū
dicebat̄. Statuit autem ſedecim viros
de eleazar. ⁊ octo d̄ thamar. ⁊ ſc̄m ſortes
dedit vnicuiqꝫ ebdomadam vicis ſue.
Abyas autem octauam ebdomodā ha
buit de cui⁹ genere zacharias fuit. Erāt
autē zacharias ⁊ vxor eius ſenes ⁊ abſqꝫ
liberis. Cum ergo zacharias templū do
mini vt incenſum poneret ingreſſus fu
iſſet. ⁊ multitudo populi deforis expe-
ctaret. apparuit ei gabriel archangelus.
Cum autem zacharias in eius viſiōe ti-
meret: ait angelus. Ne timeas zacharia
qm̄ exaudita ē oratio tua. ꝓpriū eſt enī
bonoꝝ angeloꝝ ſc̄m ꝙ dicit gloſa ex ſua
viſione territos benigna exhortatiōe ꝓ
tinus conſolari. Econtra mali angeli ſe
in lucis angelos tranſfigurātes. ſi quos
ex ſui preſentia territos ſenſerint. ampli-
ori eos horrore concutiunt. Annūciat
igit̄ gabriel zacharie ſe filium habiturū
cuius nomen iohānes eſſet: qui vinum
⁊ ſiceram non biberet ⁊ ante dn̄m in ſpi
ritu ⁊ virtute helye p̄cederet. Johānes
vocat̄ helyas rōne ſitus. q2 ambo in de-

ſerto rōne victus. quia ambo victu par
ci. rōne cultus. q2 ambo veſtitu inculti.
Rōne officij q2 ambo p̄curſores: ſed ille
p̄curſor iudicis. iſte ſaluatoris. Ratiōe
zeli q2 vtriuſqꝫ verbū q̄ſi facula ardebat
Zacharias aūt ꝯſiderās ſuā ſenectutem
⁊ vxoris ſterilitatē dubitare cepit ⁊ mo-
re iudeoꝝ ſignū ab angelo reqſiuit. An
gelus aūt ꝓ eo ꝙ verbis ſuis nō credi-
dit ipm̄ taciturnitatis plaga percuſſit.
Notandū aūt ꝙ dubitatio ꝯſueuit
fieri. ⁊ excuſari aliqn̄ ꝓpt̄ ꝓmiſſoꝝ ma-
gnitudinē. ſicut legit̄ de abrahā. Cū enī
dn̄s ſibi ꝓmiſiſſet ꝙ ſemē ſuum terram
chanaā poſſideret. dixit ad eū abraham
Dn̄e deus vn̄ ſcire poſſum ꝙ poſſeſſur⁹
ſum eā? Et rn̄dens dn̄s. ſume inq̄t mi-
hi vaccā triennē ⁊c. Aliqn̄ ꝓpter fragili
tatis ꝓprie cōſiderationē: ſicut pꝫ in ge
deone q̄ ait. Obſecro mi dn̄e in quo li-
berabo iſrael. Ecce familia mea infima
eſt in manaſſe. ⁊ ego minimus in domo
patris mei. ⁊ ex hoc ſignū petijt ⁊ accepit
Aliquando ꝓpter nature impoſſibilita
tem: ſicut patꝫ in ſara. Cum enī dixiſſet
dn̄s reuertens veniaꝫ ad te ⁊ habebit ſa-
ra filium. riſit ſara poſt oſtiū: di. Poſtꝗ̄
iā ſenui ⁊ dominus meus vetulus ē ⁊c.
Quid ē ergo ꝙ ſolus zacharias ex eo ꝙ
dubitauit plagā taciturnitatis incurrit
cū ibi eēt ⁊ magnitudo ꝓmiſſiōis. ⁊ cō-
ſideratio ꝓprie fragilitatis q̄ talem filiū
ſe habituꝝ indignū reputabat. ⁊ cū h⁹
impoſſibilitas naturalis. Hoc multipli
ci d̄ cauſa factū fuiſſe putat̄. Primo ſc̄m
bedā. qm̄ diſcredēdo locutus ē. iō ſilen-
tio plectit̄. vt tacēdo credere diſcat. Se-
cūdo qm̄ iō mutus effectus ē vt maius
miraculum ī natiuitate filij appareret.
Cū enī in natiuitate iohānis p̄ri loq̄la
reddit̄ miraculū miraculo cumulatur.
Tercio q2 ꝯgruū fuit vt vocē amitteret
qn̄ vox naſcebat̄ ⁊ legi ſilentiū impone
bat̄. Quarto qm̄ ip̄e a dn̄o ſignū petijt
⁊ ip̄am taciturnitatē in ſignum accepit.
Cū autē zacharias foras ad ppl'm exiſ-
ſet ⁊ eū factū mutū videret: cognouerūt
ipſo innuente ꝙ viſionē vidiſſet in tem-
plo. Completa aūt ſeptimana officij ſui
abijt in domū ſuā ⁊ concepit elizabeth:
et menſibus qn̄qꝫ ſe occultauit. q2 ſicut
ibi dicit amb. partus ſui erubeſcebat eta
tem: ne in ſenectute vacaſſe libidini vide
ret̄. et tamen gaudebat ſterilitatis care-
re obprobrio. quia obprobrium eſt mu
lieribus non habere premiū nuptiaruꝫ.
ꝓpter quod nuptie celebrātur et carna-
lis coitus excuſatur. Menſe autē ſexto
beata maria q̄ iam dn̄m conceperat con
gratulans virgo fecunda ablata ſterili-
tate ⁊ compatiens ſenectuti venit ad eli
zabeth. Et cum eā ſalutaſſet beatus io-
hannes iam ſpiritu ſancto repletus ſen-
ſit filium dei venire ad ſe. ⁊ pre gaudio
in matris vtero exultauit ⁊ tripudiauit.
⁊ motu ſalutauit quem voce non potu-
it. Exultauit enī quaſi geſtiens ſalutare
⁊ domino ſuo aſſurgere. mānſit ergo vir-
go beata cum cognata ſua tribus menſi
bus miniſtrans ei. natumqꝫ puerum ſu-
is ſanctis manibus de terra leuauit: vt
habetur in hyſtoria ſcolaſtica et q̄ſi mo
rem gerule officioſiſſime peregit. Hic
domini precurſor beatus. nouem ſpecia
liter ⁊ ſingularit̄ priuilegijs claruit. Nā
idem angelus qui dominū annūciauit
ipſum annunciauit. In vtero matrꝫ ex
ultauit. mater dn̄i ip̄m a terra leuat. lin
guam patris reſerat. baptiſmū primus
ordinat. xp̄m indice demonſtrat. ipſum
xp̄m baptizat. ip̄m p̄ oībus laudat xp̄c.
in limbo poſitis xp̄m ventuꝝ p̄nunciat
ꝓpt̄ hoc nouē p̄uilegia vocabat̄ ab ip̄o
dn̄o ꝓpha ⁊ pluſꝗ̄ ꝓpha. Cris. q̄re dicat̄
etiā pluſꝗ̄ ꝓpha ſic ait: ꝓphe ē bn̄ficiū a
deo accipe. Nūqd ꝓphe ē bn̄ficiū baptiſ
marꝫ deo dare. ꝓphe ē vt de⁹ d̄ illo ꝓphe
tet. Oēs ꝓphe ꝓphauerūt d̄ xp̄o. d̄ illo aūt
ꝓphetatū nō ē. Ipſe aūt nō ſolū ꝓphe
tauit de xp̄o ſed etiā alij ꝓphete ꝓphe-
tauerūt de illo. Oēs partitores vbi fue
rūt. iſte aūt ipſa vox. Quātū autem vox
ꝓximior verbo nō tn̄ verbū: tantum io
hannes ꝓpinquior xp̄o non tn̄ xp̄c.

Secūdū ambroſiū.

laus iohānis ex quinqȝ colligiť vel com
p̄hendiť. ſcȝ ex parētibus. ex miraculis.
ex moribꝰ. ex munere ⁊ p̄dicatiōe. Laus
aūt parentū ſm eundē ambꝛ. ex quinqȝ
manifeſtať. ait em̄ ſic. Plena laudatio q
genus in moribus. mores in eq̄tate. offi
ciū in ſacerdotio. factū in mādatis. iudi
cium in iuſtificationibus comp̄hendit.

Secūdo ex miracu

lis. quoꝝ q̄dā fuerūt an̄ eius ꝯceptiōem
in vtero. ſ. angelica annūciatio. nomis
impoſitio. ⁊ loq̄le patris amiſſio. Que-
dam q̄tū ad eius ꝯceptionē in vtero. ſ.
ſupnaturalis cōceptio. eius ī vtero ſan-
ctificatio. et prophetalis doni repletio.
Quedā q̄tū ad eius natiuitatē ex vtero
ſcȝ vtriuſqȝ parētis ſpūs ꝓphetalis ade
ptio. qꝛ ⁊ mater nomē ſciuit ⁊ pr̄ canti-
cum edidit. Loq̄le prīs reſeratio ⁊ ſpūſ-
ſancti repletio. Vn̄ ⁊ zacharias pr̄ eius
repletus ē ſpūſancto ⁊c̄. Amb. reſpicite
iohannē quāta vis ſit in eius vocabulo.
cuius nūcupatio reddit muto vocē. prī
prolem ⁊ pietatē. pplō ſacerdotē. Prius
em̄ erat tacēs lingua. ſterilis filio. priua
tus officio. at vbi iohannes naſciť. fit re
pente pr̄ ꝓpheta. loq̄le vſum recipit. p-
lem a ſpūſancto ſuſcepit. ſacerdotē fun-
ctio recognoſcit.

Tercio ex moribus

qꝛ ſanctiſſime vite fuit. d̄ cuius ſanctita-
te dicit criſo. Conuerſatio iohānis om
niū vitam culpabilē faciebat apparere.
Queādmodū em̄ ſi videris albam ve-
ſtem dicis ſatis candida veſtis. ſi vō p-
poſueris eā iuxta niuem incipit tibi ſor-
dida apparere. ⁊ ſi vere ſordida non eſt.
Sic q̄tū ad compationē iohānis om̄is
hō videbať imūdus. Cuius q̄dē ſan
ctitatis triplex habuit teſtimoniū. Pri-
mo a ſuper celeſtibus. i. ab ipā trinitate.
Et primo a patre qui vocat eū angelū.
Malach. ij. Ecce mitto angelū meum

⁊c̄. angelus aūt eſt nomen officij nō na-
ture. ⁊ ideo dr̄ angelus rōne officij ex eo
q̄ oīum angeloꝝ officiū exercuiſſe vide
tur. Habuit em̄ officiū ſeraphin. Inter
p̄tať em̄ ſeraphin ardēs. qꝛ illi nos ardē
tes faciūt ⁊ in dei amore plus ardēt. ⁊ d̄
iohāne dr̄ in ecclā. Surrexit helias quaſi
ignis ⁊c̄. ipſe em̄ venit in ſpū ⁊ v̄tute he
lie. Scdo habuit officiū cherubin. Che
rubin em̄ interp̄tať plenitudo ſciē. ⁊ io-
hannes dr̄ lucifer Job. xxviij. ex eo fuit
terminus noctis. ignorātie. ⁊ initiū luc̄
grē. Tercio habuit officiū thronoꝝ. q̄ꝝ
officiū eſt iudicare. ⁊ de iohāne dr̄. qꝛ ar-
guebat herodē. dr̄. Nō licȝ tibi hr̄e vxo
rem fratris tui. Quarto habuit officium
dn̄ationū. qui docēt nos erga ſubditos
dn̄ium gerere. ⁊ iohānes erga ſubditos
habebať in amore erga reges in timore.
Quinto officiū p̄ncipatū. q docēt nos ſu
periores reuereri. ⁊ iohānes d̄ ſe dicebat
Qui de terra ē de terra loq̄ť de xp̄o aūt
q d̄ celo venit ſup oēs eſt ⁊c̄. Itē cuiꝰ nō
ſum dignus corrigiā calciamēti ſoluere
Sexto officiū poteſtatū p quos poteſta-
tes aeree vel cōtrarie arcenť. q nō potu
erūt nocere ſibi iā ſanctificato. A nobis
etiā arcebat cū ad baptiſmū pnie nos di
ſponebat. Septimo officiū virtutum p
quos fiūt miracula. ⁊ btūs iohēs multa
miracula ī ſeipſo oñdit. Magna enim
miracula mel ſilueſtre ⁊ locuſtas edere.
pilos camelorū induere ⁊ hmōi. Octa-
no officium archangeloꝝ. q̄n reuelabat
maiora ſicut ea q̄ ſpectāt ad nr̄aȝ redem-
ptionē. cū ȝ dicebat. Ecce agnus dei ⁊c̄.
Nono officiū angelorū q̄n annūciabat
miora: ſicut ea q̄ ſpectant ad mores vt il-
lud. pniaȝ agite appropinq̄bit ei regnū
celoꝝ. Itē nemīȝ cōcutiatis ⁊c̄. Se
cūdo habuit teſtioniū a filio ſicut patet
Matth. xj. vbi eū xp̄c multipliciť et mi-
rabiliť cōmēdat: dr̄. intˀ cetera. Inter na
tos mulieꝝ nō ſurrexit maior iohanne
baptiſta. Petrus damiani. ab illo v̄bo
iohannis ſunt deprompta p̄conia p q̄ d̄
fundata ē arida. ⁊ moucť ſydera celi unt

condita elemēta. Tercio a ſpūſancto
p patrē ſuū dixit. Tu puer ꝓpheta altiſ
ſimi vocaberis. Scdo a celeſtibus. i.
ab angelis. ſicut pȝ Luce. j. vbi eū ange-
lus multipliciť cōmendabat oſtendens
quāte ſit dignitatis quo ad deū cū dicit
Erit em̄ magnus corā dn̄o. quante ſan-
ctitatis quo ad ſeipm̄. cū ſubdit. vinum
⁊ ſicerā nō bibet. et ſpūſancto replebitur
⁊c̄. quāte vtilitatis quo ad ꝓximū cū di
cit. Et multos filioꝝ iſrahel ꝯuertet ⁊c̄.
Tercio a ſubceleſtibus. i. ad hoībus
ſicut a patre ſue ⁊ vicinis. cum dicebāt.
quiſputas puer iſte erit ⁊c̄.

Quarto comp̄hēdi

tur laus iohānis ex munere. Habuit. n.
munus in ſtatu ī vtero. in egreſſu ex vte
ro. in mūdi ꝓgreſſu. ⁊ in mūdi egreſſu.
In vtero habuit triplex mirabile mu
nus gratie. Primo gratiā qua in vtero
ſanctificatus fuit. Vn̄ fuit ante ſanctus
q̄ natus. Hiere. j. Priuſq̄ te formarē in
vtero noui te ⁊c̄. Scdo gratiā qua ꝓphe
tare meruit. ſicut q̄n in vtero m̄ris exul-
tans deū adeſſe cognouit. Vn̄ criſo. vo-
lens oſtēdere qualiť fuerit pluſq̄ȝ ꝓphe
ta. dicit ꝓphete eſt ꝓ merito ꝯuerſatio-
nis ⁊ fidei ꝓphetiā accipere. Nūquid ꝓ
phete fuit vt prius fieret ꝓpheta q̄ȝ hō?
Et qꝛ ꝯſuetudo erat vt ꝓphete inūgereť
Tūc q̄n beata virgo elizabeth ſalutauit
xp̄c iohannē in ꝓphetā inunxit. ſm q̄
dicit criſo. in hec verba. Iō xp̄c fecit ma
riam ſalutare elizabeth: vt ſmō ꝓcedēs
de vtero matris vbi habitat dn̄s. et per
aures elizabeth ingreſſus deſcēderet ad
iohannē vt illū eū vngeret in ꝓphetā.
Tercio gratiā qua ſuis meritis matri ꝓ
phetie ſpm̄ tradidit. Vnde criſo. volēs
oñdere qualiter fuit pluſq̄ȝ ꝓpheta ait.
Quis ꝓphetaꝝ cū eēt ꝓpheta. ꝓphetā
facere potuit. Helyas quidē vnxit eli-
zeum in ꝓphetā. nō tn̄ ꝓphetizandi gra
tiam cōtulit. Iſte aūt in vtero matris ex-
iliens: diuini introitus ſciam m̄ri dona
uit. ⁊ os illius v̄bo ꝯfeſſiōis aperuit: vt

cuius non videbat perſonam cognoſce
ret diuinitatem: dr̄. Vn̄ hoc mihi vt ma
ter dn̄i mei veniat ad me. In egreſſu
ex vtero habuit triplex munus grē. qm̄
ortus eius fuit miraculoſus. ſanctꝰ ⁊ io
cundus. Quia miraculoſus excluditur
defectus impotentie. qa ſanctus: reatus
culpe. quia iocundus lamentum miſe-
rie. Celebratur autem eius ortus ſiue na
tiuitas ſm magiſtꝝ guilhelmū altiſio-
dorenſem triplici ratione. Primo ratio-
ne ſanctificationis in vtero. Secūdo ra
tione dignitatis in officio. ipē em̄ tanq̄ȝ
lucifer venit ⁊ eternum gaudiuȝ nobis
pumꝰnunciauit. Tercio ratione iocun-
ditatis in ortu ſuo. Dixerat em̄ angelus
⁊ multi in natiuitate eius gaudebunt. ⁊
ideo dignum eſt vt ⁊ nos in natiuitate
eius gaudeamus. In proceſſu habu
it ſimiliter multiplex munus. In hoc
autem patent eius excellentiſſima et di-
uerſa munera gratie. quoniam habuit
perfectionem omnium ſanctorū. Nam
ꝓpheta fuit quando dixit. Qui poſt me
venturus eſt ⁊c̄. Pluſq̄ȝ ꝓpheta quan-
do chriſtum digito demonſtrauit. Apo
ſtolus. quia a deo miſſus fuit. Apoſto
lus enim idem eſt quod miſſus. Vnde
fuit homo miſſus a deo ⁊c̄. Martir. qa
pro iuſticia mortem ſuſtinuit. Confeſ-
ſor. qa confeſſus eſt et non negauit. Vir
go. vnde ⁊ propter ipſius virginitatē an
gelus eſt appellatus. Malachie. ij. Ec-
ce ego mitto angelum meum ⁊c̄. In
egreſſu de mundo habuit triplex munꝰ.
Quia efficiť martir inuictus. Tunc em̄
palmam martirij adeptus eſt. Dir igitur
nuncius precioſus. Ipſe enim tūc illis
qui erant in limbo precioſum nuncium
attulit ſcȝ de aduentu chriſti ⁊ redēptio
ne ipſorū. Et colitur exitus glorioſus.
Eius enim exitus de omnibus qui ad
limbum deſcenderunt ſpecialiter ab ec-
cleſia ſolennizatur ⁊ glorioſe colitur.

Quinto ex p̄dicatio

ne. Circa cuius p̄dicationē angelus q̄-

tuoꝛ ponit cū dicit ⁊ multos filioꝝ iſra‑
hel conuertet ad dn̄m deū ipſoꝝ. ⁊ ipſe p̄
cedet. Et tangit quatuoꝛ. ſ. fructū. oꝛdi
nem. virtutē ⁊ finē. ſicut in lr̄a pꝫ. Et
notādū ꝙ p̄dicatio iohānis tripliciť fu‑
it cōmēdabilis. Ipſe nāqꝫ p̄dicauit fer
uenter. efficaciť ⁊ prudenť. Feruenť
cū dicebat genimia viperaꝝ: qs oſtēdet
vobis fugere a ventura ira. Qui qdē fer
uoꝛ fuit inflāmatus charitate. qꝛ erat lu
cerna ardēs: vn̄ ipſe dicit in pſona hiere.
Poſuit os meū qſi gladiū acutum. In
formatus v̓itate qꝛ erat lucerna lucens
vn̄ Ioh. v. Uos miſiſtis ad iohannē ⁊
ille phibuit teſtioniū v̓itati. Directus a
diſcretiōe ſuie ſciā: vn̄ turbis ⁊ publica‑
nis ⁊ militibus ſm̄ vniuſcuiuſqꝫ exigen
tiam ꝓpriā legem dedit. Firmus cōſtā
tiam: vnde tā conſtanter p̄dicauit ꝙ ex‑
hoc vitam amiſit. Hec em̄ quatuoꝛ de‑
bet habere zelꝰ ſm̄ ꝙ dicit Bern̄. zelum
tuū inflāmet caritas, infoꝛmet veritas
regat ſciā. ⁊ firmet cōſtātia. Scd̓o effi‑
caciter. qm̄ ad p̄dicatiōꝫ eꝰ multi ꝯuerſi
ſūt. p̄dicauit eī v̓bo: ꝑ aſſiduitatē doctrīe
⁊ exēplo pſctitatē vite: p̄dicauit eī ꝯuer
ſit meritis ⁊ oꝛōnibꝰ deuotis. Tercio
prudēť cuius prudētia p̄dicatōis in tri‑
bus fuit. Primo in eo ꝙ vſus fuit cōmi
natiōibꝰ: vt malos terreret. d. Iam em̄
ſecuris ad radicē arboꝛis poſita ē. Secū
do ꝓmiſſionibus vt bonos alliceret. di.
Penitentiā agite appꝛopīquat eī regnū
celoꝝ. tercio moderatōibꝰ: vt mediocres
paulatim ad pfectionē attraheret. Un̄
turbis ⁊ publicanis ⁊ militibꝰ leuia im
ponebat vt poſtmodū ad maioꝛa ꝓue‑
herenť. turbis vt opa miſericoꝛdie face‑
rēt. publicanis vt ſe ab alioꝝ appetitu
abſtinerēt. militibus vt neminē cōcute
rent. nullam calumniā facerēt ⁊ ſuis ſti‑
pendijs ꝯtenti eēnt. Et notādū ꝙ io
hannes euāgeliſta hac die migrauit ad
dn̄m: ſꝫ eccl̄a ipſius feſtū in terciū diē pꝰ
xp̄i natiuitatē celebrādū īſtituit. qꝛ tūc eiꝰ
eccl̄a dedicata fuit. Et ſolēnitas natiui
tatis beati iohānis baptiſte in ſuo die re
māſit. nimiꝝ qꝛ hic dies ab angelo gau‑

dio natiuitatꝭ p̄curſoꝛis autēticatꝰ fuit.
Nō aūt dogmatizandū ē ꝙ euāgeliſta
baptiſte ceſſerit tāꝙ mioꝛ maioꝛi. Nō
eī decēs ē qs maioꝛ eoꝝ ſit diſputare qd̓
etiā quodā exemplo diuinitus ē oſteſū.
Erāt em̄: vt legiť: duo doctoꝛes theolo‑
gi quoꝝ vnus iohānē baptiſtā. alter v̓o
iohānē euangeliſtā p̄ferebat. Tandē ſu
per hoc ſolēni diſputatiōe indicta. qui‑
libet valde ſollicitus erat auctoꝛitates ⁊
efficaces rōnes inuenire qbus ſuū iohā‑
nem poſſet p̄ferre. Adueniēte aūt diſpu
tatiōis die: q̄libꝫ ſanctoꝝ emulatoꝛi ſuo
apparuit. eiqꝫ dixit. Bene cōcoꝛdes ſu‑
mus ī celis de nobis nō diſputetis in ter
ris. Tunc illi ſibi adinuicē ⁊ oī populo
viſionē publicauerūt. ⁊ dn̄m benedixe‑
rūt. Paulus hyſtoꝛiographus longo
bardoꝝ romane eccl̄e dyaconꝰ ⁊ caſſinen
monachus. cū deberet quadā vice cere‑
um ꝯſecrare. fauces eius rauce facte ſūt.
cū prius vocalis eēt. Ut ergo vox ſibi re
ſtitueretꝰ hymnū. ſ. Ut queant laxis ⁊c̄.
ad honoꝛē beati iohānis cōpoſuit: vbi ī
pꝛincipio petit ſibi vocē reſtitui. ſicut et
zacharie reſtituta fuit. Oſſa moꝛtuo‑
rum animaliū vndecūqꝫ collecta in hac
die ab aliqbus comburūť. Cuiꝰ duplex
ē cauſa: vt ait iohānes beleth. Una ē ex
antique inſtitutiōis obſeruātia. ſt etem̄
quedā animalia q̄ dracones vocātque
ī aere volāt. in aquis natāt. in terrā am‑
bulant. Qn̄qꝫ autē dū p aera ambularēt
ad libidinē ꝯcitabāť. ⁊ in puteis ⁊ ī aq̇s
fluuialibus ſperma iactabāť ⁊ inde ſeq̄‑
batꝰ letalis annus. Cōtra hoc ergo iſtud
inuentū fuit remediū vt de oſſibus aīa‑
lium rogus fieret. ⁊ ſic talia aīalia fumꝰ
fugaret. Et qꝛ iſtud maxime hoc tp̄e fie‑
bat. iō iſtud adhuc ab aliqbus obſ̓uatꝰ.
Alia cauſa ē ad repſentādū. qꝛ oſſa ſan‑
cti iohānis in ſebaſte ciuitate ab infide‑
libus cōbuſta fuerūt. Ferunťetiā fa
cule ardētes. qꝛ iohānes fuit lucerna ar
dens ⁊ lucens. Et rota vertiť. qꝛ ſol tūc
in circulo deſcendit ad ſignificādū ꝙ fa
ma iohānis qui xp̄c putabatꝰ deſcendit
ſm̄ ꝙ ipſe teſtimoniuꝫ phibuit: di. Me

oportꝫ minui. illū autē creſcere. Hoc ſi
gnificatum ē ſm̄ ꝙ dicit augꝰ. in eoꝝ oꝛ
tibus ⁊ in eoꝝ moꝛtibus. In eoꝝ oꝛtibꝰ
qꝛ circa natiuitatē iohānis dies incipi‑
unt decreſcere. circa natiuitatē xp̄i creſcꝰ
Iuxta illud: ſolſticiū decimo xp̄m pꝛeit
atqꝫ iohannē. Itē in eoꝝ moꝛtibus. qꝛ
coꝛpus xp̄i in cruce fuit exaltatuꝫ. coꝛpꝰ
iohānis capite mioꝛatū. Refert pau
lus ī hyſtoꝛia longobardoꝝ ꝙ rotharit
rex longobardoꝝ iuxta eccl̄iam ſancti io
hannis baptiſte cū multo oꝛnatu ſepul‑
tus fuit. quidā v̓o cupiditate illectꝰ no
cte ſepulcꝝ aperiens: abſtulit vniuerſa
Cui btūs iohānes apparens: dixit. Cur
auſus fuiſti tangere mihi cōmiſſum: ec‑
cleſiam meā decetero ingredi nō valebꝭ.
qd̓ vtiqꝫ ſic euenit. Nā quādocūqꝫ pre
dictā eccl̄iam intrare volebat. quaſi a va‑
lidiſſimo pugile guttur eius feriebatꝰ. et
ſic ſubito retro ruebat.

Ohānes et pau

lus pꝛimicerij ⁊ pꝛepoſiti ꝯſtan‑
tie filie conſtantini auguſti fuerunt. Eo
autem tempoꝛe cum gens ſcithica daci‑
am et traciam occuparet. et gallicanus
dux romani exercitus contra pꝛedictam
gentem mitti deberet. conſtantiam filiā
conſtantini pꝛo mercede laboꝛis ſibi in
vxoꝛem dari petebat. Qd̓ etiaꝫ romani
pꝛincipes inſtantius fieri poſtulabant.
Pater autem plurimum triſtabatur ſci
ens filiam ſuaꝫ poſtꝙ a beata agnete ſa‑
nata fuerat in virginitatis pꝛopoſito po
ſitam facilius occidi poſſe ꝙ ad conſen
ſum inclinari. Uirgo tamen de deo con
fidens patri conſuluit. vt eam ſibi ſpon
deat cuꝫ victoꝛ rediret. Uerūtamen du‑
as filias ſuas quas ex vxoꝛe defuncta ſu‑
ſceperat idem gallicanus ſecum manere
permitteret vt per eas moꝛes et votū pa
tris ſcire poſſet. Et ipſa duos pꝛepoſitoſ
ſuos Iohannem et paulum ſibi conce‑
deret in ſpe quaſi maioꝛis firmitatis. ro‑
gans deum vt ipſum et filias conuerte‑
ret. Qd̓ vbi omnibus placuit gallicanus

aſſumptis iohanne et paulo ⁊ copioſo ex
ercitu pꝛoficiſcitur. ſed tamen a ſciticaꝝ
gente eius exercitus frangitur. ⁊ in vrbe
traciarum ab hoſtibus obſidetur. Tunc
accedentes iohannes ⁊ paulus eidem di
xerunt. Fac votuꝫ deo celi. et eris victoꝛ
melioꝛ ꝙ fuiſti. Qd̓ cum feciſſet iuuenis
in humero ferens crucem ſtatim ſibi ap‑
paruit eiqꝫ dixit. Sume gladium tuum
et ſequere me. Quem ille accipiens per
media caſtra iuit. et ad regem vſqꝫ deue
niens illumqꝫ occidens. ſolo timoꝛe vni
uerſum exercitum ſubiugauit. et roma‑
nis tributarios fecit. Duo quoqꝫ mili‑
tes armati eidem apparentes eum hinc
inde confirmabant. Factus igitur xp̄ia‑
nus romam redijt. et cum multo hono‑
re ſuſceptus rogauit auguſtum vt ſibi ī‑
dulgeret. ſi filiam minime deſponſaret.
eo ꝙ decetero chꝛiſto continenter viuere
pꝛoponeret. Qd̓ cum auguſto plurimū
placuiſſet. et due filie gallicani a conſtā‑
tia virgine ad chꝛiſtum conuerſe eſſent.
ipſe gallicanus ducatui ceſſit. et omnia
pauperibus tribuens chꝛiſto cum alijs
ſeruis dei in paupertate ſeruiuit. Mul‑
ta autem miracula faciebat. ita vt ſolo vi
ſu demones de obſeſſis coꝛpoꝛibus effu‑
garet. Huius ſacre opinionis fama in
toto oꝛbe terraꝝ intantuꝫ excreuit vt ab
oꝛiente et occidente venientes viderent
virum ex patricio conſule lauantem pe
des pauperū. ponentem menſam. aquā
manibus effundentē. languentibus ſol‑
licite miniſtrantem. et cetera ſancte ſerui
tutis officia exhibentem. Conſtantino
igitur d̓functo conſtantius conſtantini
magni filius. arriana hereſi deprauatuſ
imperium tenuit. Uerum cum conſtan
tius frater conſtantini duos filios ſcili‑
cet gallū et iulianū reliquiſſet. ꝯſtācius
iperatoꝛ dictū gallū ceſarē fecit. et cōtra
iudeā rebellentē miſit. Quē tamen poſt
modū interfecit. Iulianus v̓o timēs nē
exēplo friſa ꝯſtātio pimeť mōaſteriū ī‑
greſſus ē vbi magā religiōeꝫ ſimulās le‑
ctoꝛ oꝛdinatꝰ ē. q ꝑ maleficiū demonē ꝯſu‑

luit: rīſum accipiens ꝙ ad imperiū ſub
limandus eēt. Poſt aliq̄d tp̄us vrgenti
bus aliq̄bus negocijs ꝯſtantius iulianū
ceſarem fecit. ⁊ ip̄m in galliā deſtinauit
qui oīa ſtrenue agebat. Mortuo aūt: vt
dictū eſt: conſtantio: ⁊ iuliano apoſtata
in impiū a conſtantio ſublimato: iuſſit
iulianus: vt gallicanus aut dijs īmola-
ret aut abſcederet. Tanto eīm viro non
audebat necem inferre. Ille igit̄ alexan
driam perrexit. ⁊ ab infidelibus per cor
transfixus martirij coronam ꝑcepit. At
iulianus capt⁹ cupiditate ſacrilega: aua-
riciam ſuā euangelij teſtimonio colora-
bat. Nā facultates a xp̄ianis auferēs di-
cebat. xp̄c veſter dicit in euāgelio. Qui
nō renūciauerit oībus q̄ poſſidet nō ꝑt
eē meus diſcipulus. Audiēs igit̄ ꝙ io-
hannes ⁊ paulus ex opibus q̄s v̄go con
ſtantia reliq̄rat: xp̄ianos pauperes ſuſtē
tabant: mandauit eiſdē ꝙ ſicut conſtan-
tino ita quoq; ⁊ ſibi adherere deberent.
At illi dixerunt. Dum glorioſi impera
tores conſtantinus ⁊ filius eius cōſtan-
tius ſe eſſe ſeruos xp̄i gloriabantur: nos
famulabamur eiſdem. Tu vero quia re
ligionem plenam virtutibus reliquiſti
a te omnino receſſimus ⁊ tibi obedire cō
temnimus. Quibus iulianus manda-
uit. Ego in eccleſia clericatum obtinui.
⁊ ſi voluiſſem ad primū eccleſie ſtatum
perueniſſem: ſed conſiderans vanum eē
inerciam ſectari ⁊ ocium: milicie animū
dedi. dijſq; ſacrificās eoꝝ ſuffragijs im-
perium obtinui. Unde vos in aula re-
gia nutriti: nō debetis lateri meo deeſſe
vt p̄rimos vos in palacio meo habeam.
Qđ ſi a vobis ꝯtemptus fuero agam ne
ceſſe ē vt ꝯtemni nō poſſim. Qui rn̄den
tes dixerūt. Deū tibi ꝑponentes minas
tuas nequāq̄ timem⁹. ne dei eterni ini-
micitias incurramus. Ad hoc iulianus
Si infra decē dies vl̄t ad me venire cō-
tempſeritis: coacti poſtmodū facietis. q̄đ
ſpōte facere nō curatis. Cui ſancti rn̄de
runt. Jam decē dies p̄teriſſe eſtima mi-
ſer. ⁊ hodie facito q̄đ tunc te facturū eſſe

minaris. Quibus iulianus. Putatis nē
ꝙ martires vos faciāt xp̄iani: niſi mihi
conſenſeritis puniā vos nō vt martires
ſed vt publicos hoſtes. Tunc iohānes ⁊
paulus ꝑ totos decē dies elemoſynis in
ſiſtentes. omīa ſua paupibus erogabant
Decima autem die miſſus eſt ad eos te-
rentianus. qui dixit eis. Dn̄s noſter iuli
anus ſtatunculū aureum iouis ad vos
miſit: vt eidem thura incendatis: alio-
quin ambo ſimul peribitis. Cui ſacti di
xerunt. Si tuus dominus eſt iulianus
habeto pacem cum illo: nobis aūt non
eſt alius niſi dominus iheſus chriſtus.
Tunc iuſſit eos occulte decollari. ⁊ in fo
uea intra domum ſepeliri. famam faci-
ens ꝙ in exiliū eēnt miſſi. Poſt hoc fili⁹
therentiani a demone arripitur. at intra
domum clamare cepit. ꝙ a demone vre-
retur. Qđ videns therentianus: ſcelus
cōfitetur. ⁊ xp̄ian⁹ efficitur. Paſſio ſan
ctorum ab eo conſcribitur. ⁊ eius filius
liberatur. Paſſi ſunt autem circa annū
domini tricenteſimum ſexageſimūquar
tum. Refert Gregorius in omelia
euangelij. Si quis vult venire poſt me
⁊c̄. ꝙ quedam matrona dum eccleſiam
iſtorum martirum frequentius viſita-
ret. ⁊ die quadā inde rediret. duos ſtan-
tes monachos ſub peregrino habitu in-
uenit: quos peregrinos credens elemo-
ſynam ipſis dari precepit. Sed priuſq̄
diſpenſator eis ad largiendum appro-
pinquaſſet. aſtiterunt ei vicinius. ⁊ dixe
runt. Tu nos modo viſitas: nos te ī die
iudicij requiremus. ⁊ quicquid poteri
mus tibi p̄ſtabimus. Quo dicto ab ocu
lis eius ablati ſunt. Sanctus Am-
broſius de his martiribus in prefatione
ſic dicit. Beati martires iohānes ⁊ pau
lus veraciter impleuerunt: q̄đ dauidica
voce dicitur. Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocun-
dum habitare fratres ī vnum. Naſcen-
di lege conſortes. fideli ſocietate coniun-
cti paſſionis equalitate conſimiles. ī vno
ſemper domino glorioſi.

Leo papa vt in mi

raculis beate virginis legit̄ dū
in eccīa ſancte marie maioris in die dn̄i
ce reſurrectiōis miſſam celebraret. ⁊ dū
fideles ꝑ ordinē coīcaret. ⁊ q̄dā matro-
na manū ei⁹ oſculata fuiſſ: ex hoc in eū
vehemēs carnis temptatio inſurrexit.
At vir dei in ſemetip̄m ſeuiſſimus vltor
inſurgit. ⁊ eodē die manū ſe ſcādalizan-
tem occulte penit⁹ amputauit. ⁊ a ſe reie
cit. Interea murmur oriebat̄ in popu-
lo: cur ſūmus pōtifex diuina more ſoli-
to nō celebraret. Tūc leo ad beatā virgi
nem ſe cōuertit. ⁊ eius ꝓuidētie tota lit̄
ſe cōmiſit. Tūc illa ꝯtinuo ſibi aſtitit et
manū illi ſuis ſanctiſſimis manibus re
ſtituit ⁊ ꝯfirmauit: iubens vt ꝓcederet
⁊ filio ſuo ſacrificiū īmolaret. Leo igit̄
omī populo q̄đ ſibi ꝯtigerit p̄dicauit. ⁊
manū reſtitutā omibus euident oñdit.
Hic calcedonen̄. ꝯciliū celebrauit: ſo-
las virgines velari ibidē inſtituit. Ibi
etiā ſtatutū fuit: vt v̄go maria mat̄ dei
appellaret̄. Eo quoq; tp̄e attila italiā
deuaſtabat. igit̄ ſctūs leo in eccīa aploꝝ
tribus diebus ⁊ tribus noctibus orōni
vacās: poſt hoc dixit ad ſuos. Qui vult
me ſequi ſequat̄. Cū igit̄ ad attilam ap
propinquaſſet: ille vt beatū leonē vidit
de equo deſcēdit eiuſq; pedibus ꝓuolu
tus: rogauit vt peteret quicq̄d vellet. q̄
petijt vt ab italia diſcederet. ⁊ captiuos
relaxaret. Et dū argueret̄ a ſuis ꝙ triū-
phator orbis a ſacerdote victus eſſet. re-
ſpondit: ꝓuidi mihi ⁊ vobis. Uidi eīm
a dextris eiꝰ fortiſſimū militē euagina
to gladio ſtantē: mihiq; dicētē. Niſi hu
ic parueris cum omībus tuis interibis.
Cū beat⁹ leo epl̄am ad fabianū ep̄m
ꝯſtantinopolitan̄. aduerſū euthicibum
⁊ neſtoriū ſcripſiſſet ſup ſepulcꝝ btī pe-
tri ip̄am poſuit. ⁊ ieiunijs ⁊ orōnibus in
ſiſtens dixit. Quicq̄d in hac epl̄a vt hō
erraui: tu: cui eccīa cōmiſſa eſt: corrige et
emēda. Et poſt dies. xl. orāti illi petrus
apparuit dicēs. Legi ⁊ emendaui. Acci

piēſq; leo epiſtolā. inuenit eam mani-
bus apl̄i correctā ⁊ emēdatā: al's etiā ſe-
pulcro beati Petri. xl. diebus ieiunijs et
orōnibus leo aſtitit: obſecrans vt ſuorū
peccatoꝝ veniā impetraret. Cui petrus
apparēs dixit. Deꝑcatus ſum ꝓ te dn̄m.
⁊ oīa peccata tua dimiſit. Solūmodo de
manuū impoſitiōe debes inquiri. id eſt.
ſi bene ſiue aliter alicui manus impoſu-
eris exigeris. Obijt circa annum domi-
ni. ccccix.

Petrus trinomi⁹

extitit. Uocatus ē ſymon bario-
na. Symon interp̄tatur obediēs vel po
nens triſticiam. Bariona filius colum-
be. bar lingua ſyra filius. iona hebraice
columba. Fuit eīm obediēs q̄n xp̄c eum
vocauit. qr ad vnius iuſſiōis vocē dn̄o
obediuit ponēs triſticiam q̄n xp̄m nega
uit. qr egreſſus foras fleuit amare. Fili-
us columbe. qr deo ſimplici intētiōe ſer-
uiuit. Scdo vocatus ē cephas q̄đ inter-
p̄tat̄ caput vel petra vel increpans ore.
Caput rōne p̄ncipatus ī relatiōe. petra
rōne firmitatis ī paſſiōe. Increpans ore
rōne ꝯſtātie in p̄dicatiōe. Tercio voca-
tus ē petrus q̄đ interp̄tat̄ agnoſcens vl̄
diſcalciās vel diſſoluēs. Agnoſcēs. quia
xp̄i diuinitatem agnouit cū dixit. tu es
xp̄c filius dei viui. Diſcalciās. qr pedes
affectuū ſuoꝝ ab oī ope mortuo ⁊ terre-
no diſcalciauit cū dixit. Ecce nos reliq̄-
mus oīa ⁊c̄. Et vincula pctōꝝ a nob̄ diſ
ſoluit. ⁊ hoc per claues q̄s a dn̄o accepit
Habuit aūt triplex ꝯgnomē. Dictus
eīm ſymō iohāna. q̄đ iterp̄tat̄ dn̄i pul
critudo. ſcdo ſymō iohānis q̄đ interp̄ta
tur: cui donatū ē. tercio ſymon bariona
q̄đ interp̄tat̄ filius colūbe. ꝑ q̄đ dat̄ ītel
ligi ꝙ ipſe habuit pulcritudinē moꝝ do
na v̄tutū. habūdantiā lacrimaꝝ: qr co-
lumba hꝫ gemitū ꝓ cantu. Iſtud autē
nomē petrus: iheſus p̄mo ſibi imponen
dū ꝓmiſit. cū dixit Joh. j. Tu vocabe-
ris cephas q̄đ interp̄tat̄ petrus. Secun
do ꝓmiſſū impoſuit ſicut dī Mar. iij.

impoſuit ſymoni nomen petrus. Tercō
impoſitū confirmauit: cū dixit Math.
xvj. Et ego dico tibi q̄ꝛ tu es petr⁹. ⁊ ſup
hanc petram edificabo eccleſiam meam.
Eius martirium marcellus linus papa
egeſippus ⁊ leo papa ſcripſerunt.

Etrus apoſtol⁹

inter ceteros ⁊ ſupra ceteros apo
ſtolos maioris feruoris extitit. Nam et
ſcire dn̄i ꝓditorē voluit. q̄ꝛ vt dicit au-
guſtinus. Si eum ſciuiſſet dentibus di-
ſcerpiſſet. ⁊ ob hoc dn̄s proditorem ſuū
nominaret nolebat. q̄ꝛ vt ait Criſoſt. ſi
ipſum nominaſſet. petrus cōtinuo ſurrex
iſſet. ⁊ ipm̄ protinus trucidaſſet. Hic
ſuper mare ad dn̄m ambulauit. in dn̄i
transfiguratione ⁊ puelle ſuſcitatione a
deo electus fuit. Staterem in ore piſcis ī
uenit. claues regni celoꝝ a dn̄o accepit.
paſcēdas oues a xp̄o ſuſcepit. tria milia
hominum in penthecoſtes ſua predica-
tione conuertit. ananie ⁊ ſaphire mortē
predixit. Eneam paraliticū curauit. cor
nelium baptizauit. tabitam ſuſcitauit.
vmbra ſui corporis infirmos ſanauit. et
ab herode incarceratur ſed ab angelo li
beratur. Qualis autē eius cibus vel in-
dumentum fuerit: ipſe hoc in libro cle-
mentis teſtatur. Panis inquit ſolus mi
hi cum oliuis. ⁊ raro cū oleribus ī vſu
eſt. indumētum autem hoc eſt mihi qd̄
vides. tunica cum pallio. ⁊ hoc habens
nihil aliud requiro. Fertur quoqꝫ quia
in ſinu ſemper ſudarium portabat. quo
crebro fluentes lacrimas tergebat. quia
quando dulcis allocutionis ⁊ preſentie
domini memor erat pre nimio amoris
dulcedine lachrymas continere non po
terat. Quando etiam culpam negatiōis
ad memoriam reducebat vberrimas la
chrymas emittebat. Unde adeo in con
ſuetudine habuit flere: vt eius facies to
ta aduſta lachrymis videretur. ſicut di-
cit clemens. Idem etiam dicit ꝙ au-
dito in nocte galli cantu ad orationem
ſurgere ꝯſueuerat: tunc ſilr̄ ad fletum ꝓ
rumpere ꝯſueuit. Refert quoqꝫ clemēs
ſm̄ ꝙ in eccleſiaſtica hyſtoria inuenit̄.
ꝙ cum vxor petri ad paſſionem duceret̄
petrus ingenti gaudio exultauit. ⁊ ac eam
ꝓprio vocās noīe poſt eā clamauit. O
cōiunx memēto dn̄i. Quadā vice dn̄s
petrus apl̄s duos de diſcipulis ſuis mi
ſiſſet ad ꝑdicanduꝫ. dum viginti dietas
iuiſſent vnus illoꝝ defunctus ē: alter vo
ad petꝝ rediit. ⁊ qd̄ acciderat nūciauit.
Hoc dr̄ fuiſſe beatus marcialis. vel ſm̄
quoſdā beatus maternus. Alibi legit̄ ꝙ
primus fuit beatus fronco. ſocius q̄ de-
functus ē fuit p̄ſbiter georgius. Tūc pe
trus ſuū baculū ſibi tradidit: p̄cipiēs vt
ad ſociū ꝑgeret: ⁊ eum ſup illū poneret.
Qd̄ cū feciſſet ille q̄ iam p. xl. dies iacta-
bat mortuus ꝓtinus ſurrexit viuus.
Eo tp̄e erat in hieruſalē q̄dā magus no
mine ſymon: q̄ ſe primā veritatē dicebat
⁊ ſibi credētes ꝑpetuos effici aſſerebat. ⁊
nulla ſibi impoſſibilia dicebat. Legitur
etiā in libro clemētis ip̄m dixiſſe. adora
bor: vt deus publice diuīs donabor ho-
noribus. ⁊ quicq̄d voluero facere pote-
ro. Aliqn̄ cū mater mea rachel iuberet
me exire ad campū vt meterē: ego falceꝫ
videns poſitā ꝑcepi falci vt ꝑ ſe meteret
⁊ meſſuit. decuplo amplius ceteris. Ad
didit quoqꝫ ⁊ hoc ſm̄ ꝙ dic hiero. Ego
ſum ſermo dei. ego ſpecioſus. ego paracli-
tus. ego oīpotēs. ego oīa dei. Serpen
tes quoqꝫ eneos faciebat ſe mouere. ſtatu
as eneas ⁊ lapides ridere. ⁊ canes canta
re. Hic igit̄: vt linus ait: volēs diſputa-
re cū petro. ⁊ oſtēdere ꝙ deus eēt: ſtatu-
ta die venit ad locū certamīs ⁊ aſtanti-
bus petrus dixit. Pax vob̄ frēs q̄ v̄itatē
amatꝭ. Cui ſymō. Nos tua pace opus
nō habem⁹. ſi eñ pax ſit ⁊ ꝯcordia: ad ī-
ueniēdā v̄itutē nihil ꝓficē poterimus.
hn̄t eñ int̄ ſe pacē latrones: ꝓpt̄ qd̄ no-
li inuocare pacē: ſꝫ pugnā. duob⁹ eñ dimi
cātib⁹ tūc erit pax cū alt̄ fuerit ſuꝑatus.
Et petrus. Cur times audire pacem. ex
peccatis eñ bella naſcunt̄ vbi aūt pctm̄
non fit: pax eſt. In diſputatiōne veritas
in operibus iuſticia inuenitur. Et Sy-

mon. nihil dicis ſed ego oſtendam tibi
mox deitatis mee potentiā: vt repēte ad
ores me. Ego ſum pr̄ia veritas ⁊ poſſuꝫ
volare ꝑ aere. nouas arbores facere. lapi
des in panē mutare. ī igne ſine leſiōe du
rare ⁊ oīa que volo poſſū facere. Cōtra
hūc igit̄ Petr⁹ diſputabat ⁊ oīa ei⁹ ma-
leficia detegebat. Tunc Symon vidēs
q̄ꝛ Petro nō poſſe reſiſtere. omnes libros
ſue magice artis ne forte magus ꝓdere-
tur in mare ꝓiecit. ⁊ romā vt ibi de⁹ ha
beat̄ perrexit. Qd̄ vbi Petrus comperit
ipſum inſequit̄. ⁊ romā vſqꝫ proficiſcit̄.
Quarto q̄ anno claudij impatoris Pe-
trus romā applicuit. ⁊ ibi annis. xxv. ſe-
dit. Et duos epōs: Linū ⁊ Cletum ſibi
coadiutores: vt ait Johēs beleth: vnum
ex̄ muros vrbis alium intra ordinauit.
Predicationi autē inſiſtēs: multos ad fi
dē conuertebat. ⁊ infirmos ꝙplurimos
curabat. ſed in predicatiōe ſua ſemꝑ lau-
dans ⁊ preferēs caſtitatē. quatuor cōcu-
binas agrippe prefecti adeo cōuertit ꝙ
ad p̄fectū redire vlterius recuſarēt. Un
iratus p̄fectus aduerſus Petrū occaſio-
nē querebat. Poſt hoc apparuit dn̄s Pe
tro di. Symon ⁊ Nero cōtra te cogitāt
ſed ne timeas. q̄ꝛ tecū ſum vt eruaꝫ te. ⁊
dabo tibi ſerui mei Pauli ſolaciū: q̄ cras
romā ingredit̄. Sciēs igitur Petrus: vt
ait Linus: q̄ꝛ velox eſſet depoſitio taber
naculi ſui in cōuentu fratrū poſitus: ma
nū Clemētis apprehēdit. ⁊ eū in ep̄m or
dinauit. ⁊ in cathedra loco ſui ſedere co
egit. Poſt hoc Paulus ſicut dn̄s p̄dixe
rat romā venit. ⁊ cū Petro xp̄m predica
re cepit. Symon autē magus intantū a
Nerone amabat̄. ꝙ vite eius ⁊ ſalutis
⁊ totius ciuitatis cuſtos ſine dubio pu-
tabat̄. Quadā aūt die: ſicut dicit Leo
papa: dū ante Neronē aſtaret: eius effi-
gies ſubito mutabat̄ ⁊ modo ſenior: mō
adoleſcētior videbat̄. Qd̄ cum videret
Nero: veꝝ hunc eē filiuꝫ dei eſtimabat.
Dixitqꝫ Symō mag⁹ Neroni. ſicut idē
refert. Ut ſcias optime impator. me dei
filiū eē: iube me decollari. ⁊ die tertia re-
ſurgam. Precepit igitur nero carnifici vt
eum decollare deberet. qui cum putaret
ſe decollare ſymonem decollauit arietē.
ſymon autem arte magica illeſus euaſit
⁊ arietis membra colligens ea abſcon-
dit. ⁊ tribus dieb⁹ ſe occultauit. ſanguis
autem arietis ibidem congelatus remā
ſit. Die autē tercio oſtendit ſe neroni: di-
cens. Fac ſanguinem meum qui effuſus
eſt extergi. quia ecce ego qui decollat⁹ fu
erā ſicut ꝓmiſi die tercia reſurrexi. Quē
nero videns obſtupuit ⁊ ipſum verū dei
filium eſſe putauit. hec leo. Aliquā-
do etiam cum in conclaui cū nerone eēt
demon in eius ſpecie foris populo loque
batur. Deniqꝫ romani in tāta veneratio-
ne eum habuerunt. ꝙ eidem imaginē fe-
cerunt. ⁊ hunc titulum ſuperſcripſerunt
Symoni deo ſancto. Petrus aūt ⁊ pau
lus: vt leo teſtatur: ad neronem introie-
runt ⁊ omnia eius maleficia detegebant
Addidit quoqꝫ petrus ꝙ ſicut ī chriſto
ſunt due ſubſtātie. ſcꝫ dei ⁊ hominis. ſic
et in iſto mago ſunt due ſubſtātie. ſcilicꝫ
hominis ⁊ diaboli. Dixitqꝫ ſymon: vt te
ſtantur ſanctus marcellus ⁊ leo: Ne diu
tius hunc patiar inimicū. precipiam an-
gelis meis vt vindicent me de iſto. Cui
petrus. Angelos tuos nō timeo: ſed ipſi
me timent. Nero dixit. Nō times. Sy-
monem qui diuinitatem ſuam rebus af
firmat. Cui petrus. Si diuinitas eſt in
ipo. dicat nunc mihi quid cogito: vel q̄d
facio. Quam cogitationem meam prius
auribus tuis inſinuare volo. vt non au
deat mentiri. Nero dixit: accede huc et
dic mihi quid cogitas. Petrus autē ac-
cedens ſecreto dixit. Jube mihi panē or-
deaceum afferri. ⁊ occulte dari: qui cū al-
latus fuiſſet. ⁊ petrus illum benedixiſſꝫ,
⁊ ſub manica abſcōdiſſet: dixit. Dicat mi
hi ſymon qui ſe deum fecit: quid ſit co-
gitatum. quid dictum. ⁊ quid ſit factuꝫ.
Reſpondit ſymon. Petrus magis di-
cat quid cogito ego. Dixitqꝫ Petrus.
Quid cogitet Symon me ſcire docebo:
dum quod cogitauerit fecero. Tunc ſy-

mon indignatus clamauit. Procedant
canes magni ⁊ deuorēt eū. Et ſubito ca=
nes maximi apparuerūt. ⁊ in petꝝ impe
tum fecerūt. Jlle vero panē benedictum
obtulit. ⁊ ſubito ipſos in fugā conuertit
tūc dixit ad neronē petrus. Ecce oſtēdi
me noſſe quid ꝯ me cogitauerat ſymon
nō vbis ſed factis. Nā qui ꝓmiſerat ꝯ
me angelos venturos: exhibuit canes: vt
oſtēdat ſe diuinos angelos nō hēre ſed ca
ninos. Dixit ſymon. Audite petre ⁊ pau
le: ſi hic vobis nihil poſſum facere: venie
mus vbi oportz me vos iudicare. ego au
tem mō vobis parco. hec leo. Tūc ſymō
vt ait egeſippus ⁊ linus in ſupbiā elatus
auſus ē ſe iactare ꝙ poſſet mortuos ſuſci
tare. Et accidit vt qdā iuuenis moreret
vocatis ergo petro ⁊ ſymone. hāc oēs de
volūtate ſymonis ſnīam firmauerūt: vt
ille occideret q̄ mortuū ſuſcitare nō poſ
ſet. Symon igit̄ dū ſup mortuū ſuas in
cantatiōes faceret: viſus ē a circūſtātib⁹
caput agitare defūctus. Tunc oēs excla
mantes petꝝ lapidare volebāt. Petrus
aūt vix impato ſilentio dixit. ſi viuit de
functus ſurgat. ambulet et loqͣt̄. Alio=
qn ſciatis fantaſma eē: qꝛ caput mortui
cōmouet̄. ſeparet̄ ſymon a lectulo: vt ple
ne figmēta diaboli denudent̄. Separat̄
igit̄ ſymon a lectulo ⁊ puer īmobilis re=
māſit. Petrus aūt a longe ſtans. ⁊ orōne
facta exclamauit. d. Adoleſcēs: in nomi
ne ieſu xpi nazareni crucifixi ſurge. ⁊ ſta
tim viuus ſurrexit ⁊ ambulauit. Cū au
tem pplꝰs vellet ſymonē lapidare. ait pe=
trus. ſatis ē illi ad penā ꝙ ſe in ſuis arti=
bus agnoſcit ſupatū. magr̄ autē nr̄ nos
docuit vt ꝓ malis bona reddamus. Di
xit autē ſymon: ſcitote vos petre ⁊ paule.
nō vobis ꝯtigit qđ cupitis: vt martirio
vos digner coronare: q̄ rn̄derunt. Adue
niat nobis qđ cupimus tibi aūt nunq̄z
bene ſit: q̄cūq̄z loq̄ris mētiris. Tūc ſymō
vt ait ſanctus marcellus: iuit ad domuz
marcelli diſcipuli eius. ligauitq̄z maxi=
mū canē ad oſtiū eius domus. d. Nūc
videbo ſi petrus qui ad te venire conſue

uit ingredi poterit. Poſt paululū venit
petrus. ⁊ facto ſigno crucis canem ſoluit
Canis aūt omībus alijs blandus: ſoluz
ſymonē pſequebat̄: qui apprehendēs eū
ad terrā ſubtus ſe deiecit ⁊ eū ſtrangula
re volebat. Accurrēs aūt petrus cani cla
mauit: ne ei noceret. ⁊ canis quidē corp⁹
eius nō leſit: ſed veſtes adeo lacerauit vt
ille nudus penitus remaneret. Popul⁹
aūt eius ⁊ maxime pueri ſimul cum ca=
ne tādiu poſt eū cucurrerūt: donec illuz
quaſi lupū de ciuitate fugarent. Cuius
obprobrij pudorem nō ferens per annū
nuſq̄z comparuit. Marcellus autē hec
miracula videns deinceps petro adhe=
ſit. Poſtea autem ſymon rediens: iteruz
in neronis amicitiam eſt receptus. Sy=
mon igitur: vt refert leo: populum cōuo=
cauit ⁊ ſe a galileis grauiter offenſum p=
hibuit. ⁊ idō vrbem quam tueri ſolebat
ſe deſerere velle dixit. ⁊ diez ſtatuere qua
in celum deberet aſcendere. quia nō di=
gnabat̄ in terris amplius habitare. Sta
tuto igitur die turrim excelſam vl' ſcōm
linum capitolium conſcendit. et inde ſe
deijciens coronatus lauro volare cepit.
Dixit autem paulus ad petrum. Meū
eſt orare ⁊ tuū eſt imperare. Dixitq̄z Ne
ro. Verax eſt hic hō: vos aūt ſeductores
eſtis. Petrus aūt dixit ad paulum. Pau
le erige caput et vide. Cūq̄z eleuaſſet ca=
put ⁊ vidiſſet ſymonē volātem. dixit ad
petrum. Petre quid ceſſas perfice qđ ce
piſti. iam em̄ vocat nos dn̄s. Tunc pe=
trus ait. Adiuro vos āgeli ſathane qui
eū in aera fertis. p dn̄m nr̄m ieſū xpm:
vt ipm amplius nō ferati ſz corruere di=
mittati. ⁊ ꝯtinuo dimiſſus corruit. ⁊ cō
fracti ceruicib⁹ expirauit. Audiēs hoͦ ne
ro talem virꝝ ſe pdidiſſe doluit. Dixitq̄z
aplis. ſuſpecto aīo me fceiſti: ꝓptea ma=
lo exēplo vos pdā. hec leo. Deditq̄z eos
in māu paulini viri clariſſimi. ⁊ paulin⁹
tradidit eos in cuſtodia mamertini. ſub
cura militū proceſſi ⁊ martiniani: quos
tamen milites petrus ad fidem conuer=
tit. Unde carcerem aperuerunt et eos li

beros dimiſerūt. Quapropter paulinus
poſt paſſionē aploꝝ ꝓceſſum ⁊ martini
anum accerſiuit. et comperto ꝙ xpiani
erāt: capite ceſi ſunt. Rogabāt ergo fra=
tres petꝝ: vt inde diſcederet. ⁊ cū diſcede
re nollet: tandem p̄cibus victus abſceſ=
ſit. ⁊ cum veniſſet ad portam: vt leo et li
nus teſtant̄: ad locū vbi nunc dr̄ ſancta
maria ad paſſus: vidit xpm ſibi occurrē
tem. ⁊ ait. Dn̄e quo vadis? qui reſpon=
dit. Venio romā iterꝝ crucifigi. Cui pe=
trus. Dn̄e iterꝝ crucifigeris? Cui dn̄s. eti
am. petrus vō ait. Ergo dn̄e reuertar vt
tecum crucifigar. His dictis dn̄s vidēte
petro ⁊ lacrimāte in celū aſcēdit. Qđ dn̄
de ſua paſſione dictū intelligeret: rediit
Cūq̄z hoc fratribus retuliſſz: a miniſtri
neronis capit̄ ⁊ prefecto agrippe p̄ſenta=
tur. Factaq̄z ē eius facies ſicut ſol vt ait
linus. Cui dixit. Tu ne es ille qui i ple=
bibus ⁊ mulierculis quas a thoro viro=
rum ſeparas gloriaris. Quem aplus in=
crepans. dicebat ſe in cruce dn̄i gloriari.
Tunc Petrus tanq̄ alienigena iuſſus
ē crucifigi. paulus vō quia ciuis erat ro=
manus iuſſus ē capite truncari. De
hac aūt ſententia in ipos data. dicit dyo
niſius in epl'a ad timotheum de morte
pauli in hec verba. O frater mi Timo=
thee. ſi vidiſſes agones conſummatiōis
ipoꝝ. defeciſſes quidem p̄ triſticia ⁊ do
lore. Quis non fleret illa hora quādo p̄
ceptū ſnīe egreſſuz in eos ē. vt petrus. ſ.
crucifigeret̄. ⁊ paulus decollaret̄. Vidiſ
ſes tūc turbas gētiliū ⁊ iudeoꝝ percutien=
tes eos. ⁊ expuentes in facie eoꝝ. Adue
niēte aūt terribili tpe ꝯſummatiōis ipo
rum: cū ſepararent̄ ab inuicē: ligauerūt co=
lumnas mūdi nō tn̄ abſq̄z fratꝝ gemi
tu ⁊ ploratu. Tūc inqͭt paulꝰ petro. Pax
tecū fundamētū eccl'iaꝝ. ⁊ paſtor ouiū et
agnoꝝ xpi. Petrus ait ad paulū. Vade
in pace p̄dicator bonoꝝ moꝝ. mediator
⁊ dux ſalutis iuſtoꝝ. Cū aūt elongaſſent
eos ab inuicē: ſecutus ſum magiſtꝝ meū
Nō em̄ in eodē loco occiderūt eos. hec
dyoniſius. Petrus aūt. vt leo et mar=

cellus teſtant̄: dum veniſſet ad crucē ait
Qm̄ dn̄s meus de celo ad terrā deſcen=
dit: recta cruce ſublimatus eſt. Me autē
quē de terra ad celū vocare dignat̄: crux
mea caput meū in terra debet oſtendere
⁊ pedes ad celū dirigere. Ergo qꝛ non
ſum dignus ita in cruce eē vt dn̄s meus
crucē meam girate. ⁊ capite dimiſſo me
crucifigite. Tunc illi crucē verterunt et
pedes ſurſum. manus aūt deorſū fixerūt.
Tūc populus furorē repletus volebat
neronem ⁊ p̄fectum occidere ⁊ apoſtolū
liberare. Qui eos rogauit ne paſſionem
ſuā impedire deberent. Dn̄s autem. vt
ait egeſippus ⁊ linus. aperuit oculos eo
rum q̄ ibi flebāt. ⁊ viderūt angelos ſtan
tes cū coronis de floribus roſaꝝ ⁊ lilioꝝ
et petrum in cruce ſtantē cum eis ⁊ librꝝ
a xpo accipientem: et ea verba que loque
bat̄ ibi legentē. Tunc petrus. vt teſtat̄
idem egeſippus. d̄ cruce dicere cepit. Te
dn̄e imitari optaui. ſed rectus crucifigi
nō vſurpaui. Tu ſemp rectus excelſus ⁊
altus. Nos primi homīs filij qui caput
ſuū dimerſit in terrā: cuius lapſuz ſigni
ficat ſpecies generatiōis humane: ſic em̄
naſcimur vt ꝓni in terram videamur ef
fundi. Mutata quoq̄z cōditiōe vt hoc
putet mūdus dextꝝ qđ cōſtat eē ſiniſtꝝ.
Tu dn̄e mihi om̄ia es. totum qđ es. tu
mihi totum ⁊ nihil aliud niſi tu ſolus.
gr̄as tibi ago ſpū toto: quo viuo. quo te
intelligo: que īterpello. Ubi due alie rō
nes tangunt̄ quare rectus noluit cruci=
figi. Videnſq̄z petrus ꝙ fideles gloriaz
ſuam vidiſſent: gr̄as agens: deo fideles
cōmendās ſpm̄ emiſit. Tūc marcellus
⁊ apuleus fratres diſcipuli eius. eum d̄
cruce depoſuerūt: ⁊ diuerſis condientes
aromatibus ſepelierūt. Jſidorus in
libro de ortu ⁊ obitu ſanctoꝝ ſic ait. Pe
trus poſtq̄ antiochenā fundauit eccleſi
am: ſub claudio ceſare ꝯtra ſymonē ma
gum romā pergit: ibiq̄z p̄dicans euange
lium. xxv. annis eiuſdē vrbis pontificatum tenuit. triceſimo autē ſexto anno a
paſſione dn̄i a nerone deorſū vt ipſe vo=

luit: crucifixus eſt. hec Yſid. In ipſo
aūt die petrus ⁊ paulus dyoniſio appa=
ruerunt. ſm ꝙ ipſe ait in p̄dicta epl'a in
hec verba. Attende miraculū. vide ꝓdi
gium frater mi timothee. dixi victima=
tionis ipſoꝝ. Nam p̄ſto fui in tp̄e ſepa=
tionis ipſoꝝ. Poſt mortē aūt illoꝝ vi=
di eos inuicē manu ad manū intrantes
portas vrbis. ⁊ indutos veſtes lumino
ſitatis: vel veſte luminis ⁊ coronis clari
tatis ⁊ lucis ornatos, hec dyoniſi⁹. Ne=
ro aūt impunitus nō euaſit ſup hoc ſce
lere ⁊ alijs q̄ cōmiſit. Nā manu ꝓpria ſe
peremit. Quoꝝ ſceleꝝ hic aliqua breuit̄
inſeramus. Cū ſeneca magiſter ſuus
vt in quadā hyſtoria licet apocripha le
git̄. condignā mercedē laboris ſui ſpera
ret: iuſſit nero ip̄m eligere in cuius arbo
ris ramo ſuſpendiū affectaret. dicens ꝙ
hoc p̄miū laboris ſui ab eo recepturus
eēt. Cū aūt ſeneca requireret. vn̄ hoc mor=
tis ſuppliciū meruiſſet: acutū gladium
ſup eius verticē crebro vibrari fecit. Se=
neca aūt nutu capitis mināti gladio ce=
debat. vehement̄ timēs periclitari mor=
tis p̄iculo. Cui nero ait. magr̄ vt qd nu
tu capitis minanti gladio cedis? Cui ſe
neca r̄ndit. Hō ſum: ⁊ iō mortē vereor
⁊ inuitus morior. Cui nero ait. Sic ego
adhuc te metuo vt puer metuere cōſue=
ui. Quare te viuēte q̄uiete nō potero vi=
uere. Dixitqȝ ſeneca. Si me mori neceſſe
eſt: ſaltē mihi concede vt qđ voluero eli
gam genus mortis. Cui nero. Feſtinus
eligas. qm̄ mori ne differas. tunc ſeneca
balneo in aqua facto: in vtroqȝ brachio
ſibi minui fecit: ⁊ ſic nimio ſanguinis flu=
xu ibidē vitā finiuit. Et ſic quodā p̄ſa=
gio ſeneca nomen habuit q̄ſi ſe necans.
qr quodāmodo. licȝ coactus. manu ꝓ=
pria ſe necauit. Hic ſeneca duos frēs
habuiſſe legit̄. vnus fuit Iulius gallio
declamator egregius qui manu ꝓpria
ſe peremit. Alius mela pat̄ lucani poete
Qui lucanus iuſſu neronis inciſiōe ve=
naꝝ obiiſſe legit̄. Rurſus nero nefa=
ria mentis veſania ductus. vt in eadem
hyſtoria apocripha reperit̄. matrem oc=
cidi ⁊ ſcindi iuſſit. vt videret qualit̄ in
eius vtero fouebat̄. Phiſici vero eum d̄
matris perditione arguentes: dicebant
Iura negant ⁊ fas ꝓhibet: vt filius ma
trem necet q̄ ip̄m cum tāto dolore pepe=
rit ⁊ cum tāto labore ⁊ ſollicitudīe enu=
triuit. Quibus nero. Faciatis me puero
impregnari. poſtea parere: vt quātus do
lor matri mee fuit poſſum ſcire. Hāc in=
ſuper voluntatē pariēdi cōceperat: eo ꝙ
per vrbem tranſiens quandā mulierem
parientē vociferantē audierat. Dicunt
ei. Non eſt poſſibile qđ nature ꝯtrariū
eſt, nec eſt ſcibile qđ rationi non eſt con=
ſentaneū. Dixit ergo eis nero. Niſi me
feceritis impregnari et parere oīs vos
faciam crudeli morte interire. tūc illi eū
impotionātes ranam ſibi occulte ad bi=
bendum dederunt. ⁊ eam artificio ſuo
in eius ventre excreſcere fecerūt. Et ſubi
to venter eius nature contraria non ſu=
ſtinēs intumuit. ita vt nero ſe puero gra
uidum extimaret. Faciebantqȝ ſibi ſer
uare dietam qualem nutriēde rane no=
uerant conuenire. dicētes ꝙ ꝓpter con=
ceptum talia eum obſeruare oporteret.
tandem nimio dolore vexatus: medicis
ait. Accelerate tēpus partus. quia lan=
guore pariendi vix anhelitum habeo re
ſpirandi. tunc ip̄m ad vomitum impo=
tionauerunt. ⁊ ranam viſu terribilē hu=
moribus infectam ⁊ ſanguīe edidit cru=
entatam. Reſpiciensqȝ nero partū ſuū.
ip̄m abhorruit: ⁊ mirabatur adeo mon
ſtruoſum. Dixerūt autem. ꝙ tam defor=
mem fetum protulerit ex eo ꝙ tp̄s par=
tus noluerit expectare. Et ait. Fui ne ta
lis de matris egreſſus latibulis. Et illi.
Etiam. Precepit ergo vt fetus ſuus ale
retur. ⁊ teſtudini lapidū ſeruandus in=
cluderet̄. Hec autem in cronicis non le
gunt̄ ſed apocripha ſūt. Deinde mi=
ratus qualis ⁊ quanta fuerit ſuccenſio
troye: romā per ſeptē dies ⁊ noctes ſuccē
di fecit. qđ ex altiſſima turri proſpectās:
letatuſqȝ flāme pulcritudīe. turgido ha

bitu hel yadam decantabat. Hic. ſicut
habet̄ in cronicis. rethibus aureis piſca
batur. cantibus intendebat: ita vt oīs
cythariſtas ⁊ tragedos ſuperaret. Viꝝ
in vxorem duxit. Ipſe a viro vt vxor ac
ceptus eſt. vt ait oroſius. Romani vero
eius veſaniam vlterius non ferentes. in
eum impetū fecerunt: ⁊ vſqȝ extra ciuita
tem perſecuti ſunt. Qui videns ꝙ eua=
dere non poſſet: fuſtem dentium morſi=
bus exacuit. et ſe per medium palo tranſ
fixit: et tali morte vitam finiuit. Alibi
tn̄ legitur ꝙ a lupis deuoratus ſit. Re=
deuntes romani ranam in teſtudine la
titantem inuenerunt: ⁊ ipam extra ciui=
tatem ꝓijcientes combuſſerunt. Unde
et pars illa ciuitatis. vt aliqui dicūt vbi
latuerat rana lateranis a latēte rana no=
men accepit. Tempore ſancti corne
lij pape. greci fideles apoſtoloꝝ corpa fu
rati eadem aſportabant. Sed demones
in ydolis habitantes diuina coacti v̄tu
te clamabāt. Viri romani ſuccurrite q̄a
dij veſtri auferuntur. Quapropter fide
libus intelligentibus de apoſtolis: gen=
tilibus v̊o de ſuis dijs: multitudo ado=
nata fidelium ⁊ infidelium perſequit̄.
Unde greci timentes apud cathacum=
bas apoſtoloꝝ corpora in puteum ꝓiece
runt: ſed a fidelibus inde poſtmodum
ſunt extracta. Gregorius tamen in regi
ſtro dicit. ꝙ tanta eos vis tonitrui atqȝ
fulguris terruit ac diſperſit. vt ea apud
cathacumbas dimitterent. Sed cū du=
bitarent q̄ oſſa eēnt beati petri ⁊ q̄ beati
pauli. orātibus fidelibus et ieiunijs in=
ſiſtentibus: d̄ eis r̄nſum eſt. Maiora oſ
ſa ſunt predicatoris. Minora v̊o piſca=
toris. Et ſic oſſa ſe abinuicē ſeparauerunt
et in ſuis eccleſijs q̄s cuilibet edificaue=
rant: poſuerūt. Alij v̊o dicunt ꝙ ſilue=
ſter papa volēs eccīas ꝯſecrare. tā magna
q̄ parua oſſa in lance ſumma reuerētia
pōderauit et medietatē in vna eccīa: et
medietatē in alia collocauit. Refert
gregorius in dyalogo. ꝙ in eccīa ſcti pe=
tri vbi corpus eius requieſcit. ꝙ vir qui
dam erat agoncius nomine magne hu=
militatis et ſanctitatis exiſtēs. Cum v̊o
quedam puella paralitica in eius eccl'ia
permanens: manibus reperet: ⁊ diſſolu=
tis renibus corpus per terram traheret
diuqȝ a beato petro ſanitatem peteret ei
per viſionē aſtitit: dicens. vade ad agon
cium manſionarium: et ipſe te ſaluti re=
ſtituet. Cepit igitur illa per eccleſie loca
ſe huc atqȝ illuc trahere: ⁊ quis eēt agon
cius inueſtigare. Cui repente obuiā ipe
factus eſt quem querebat: eiqȝ dixit. Pa
ſtor et nutritor noſter beat⁹ petrus apo=
ſtolus ad te me miſit: vt ab infirmitate
mea me liberes. Cui ille reſpondit. Si
ab ipſo miſſa es: ſurge. Apprehenſaqȝ
eius manu ipſam leuauit. illaqȝ nullo
languoris veſtigio remanente plene ſa=
nata fuit. In eodem quoqȝ libro ait
gregorius. ꝙ galla vrbis rome: nobiliſ=
ſima puella ſymachi conſulis ac patrici
dij filia marito tradita: in vnius anni
ſpacio eius eſt morte viduata. Quā dū
ad iterandum thalamum etas et opes
vocarent: elegit magis ſpiritualibus nu
ptijs copulari deo. in quibus a luctu
incipitur. ſed ad eterna gaudia perueni
tur. ꝙ carnalibus nuptijs ſubijci que a
leticia ſemper incipiūt: et ad finem cum
luctu tendunt. Huic autem cum val=
de ignea conſperſio corporis ineſſet: ce=
perunt medici dicere. Quia niſi ad am=
plexus viri rediret: calore nimio cōtra
naturam barbam habitura eſſ. Quod
ita poſt factum eſt. Sed illa nihil exteri
us deformitatis timuit: que interiorem
ſpeciem amauit. Nec veritas eſt ſi hoc ī
ea fedaretur: quod a celeſti ſponſo non
amaretur. Abiecto igitur ſeculari ha=
bitu: apud eccleſiam ſancti Petri mo=
naſterio ſe dedit: ibiqȝ multis annis in
ſimplicitate orationibus et elemoſynis
deo ſeruiuit. Tandem cancri vlcere in
mamilla percuſſa. Dum ante eius lectū
duo candelabra ſemper lucerent. quia
velut amica lucis. Non ſolum ſpiri=
tuales. Sed etiam corporales tenebras

odio habebat. Vidit beatū petrū aplm̄ inter ipſa duo candelabra an̄ eius lectulum conſtitiſſe. Qui ex amore ſumēs audaciam: exultauit ⁊ dixit. Quid ē domine meus? Dimiſſa ſūt mihi pctā mea? Cui ille benigniſſimo vultu inclinato capite annuit: dicēs. Dimiſſa. Veni. Et illa. Rogo vt ſoror benedicta veniat mecum. Et ille. Nō: ſed talis veniat tecū. Qđ illa abbatiſſe indicans die tercia cū illa defuncta ē. In eodem inſup libro gregorius ait. ꝙ dum pſbiter quidā magne ſanctitatis ad extrema deductus eēt: cum magna leticia clamare cepit: dicēs. Beneueniūt dn̄i mei. beneueniunt dn̄i mei. Quid ad tantillū ſcꝫ ſeruū veſtrum dignati eſtis venire? venio. venio. gratias ago. gratias ago. Cūqꝫ qui aſtabāt q̄bus hec diceret interrogarent: ille admirando rn̄dit. Nūquid cōueniſſe hic ſanctos aplos petrum ⁊ paulum nō videtꝛ? Cum vero iterū vt prius repeteret: ſancta illa anima e carne ſoluta ē. Dubitatur aūt ab aliquibus. vtꝝ eadem die petrus ⁊ paulus paſſi ſunt. Dixerūt em̄ quidam ꝙ ea die reuoluto anno. ſꝫ hieronimus vt om̄s fere ſancti, qui de hoc tractant: in hoc concordāt ꝙ ea die ⁊ anno paſſi ſunt ſicut manifeſte etiā habetꝛ ex epl'a dyoniſij. ⁊ ſicut dicit leo in quoſdam ſermōe: vbi ſic ait. Nō em̄ ſine cā factū putamus. ꝙ vna die in vno loco. vnius tyranni tolerauere ſn̄iaꝫ. In vno die paſſi ſunt. vt ad xp̄m pariꝭ puenirēt. vno loco ne alteri roma deeſſet. ſub vno pſecutore vt eq̄lis crudelitas vtrūqꝫ conſtringeret. Dies ergo ꝓ merito. locꝰ aūt ꝓ gloria. pſecutor decretus ē ꝓ virtute. hec leo. Licet āt eadē die ⁊ hora paſſi ſūt nō tn̄ eodē loco ſed in diuerſis. Et qđ dicit leo ꝙ eodē loco paſſi ſūt. hoc dicit ex eo ꝙ ambo rome paſſi fuerūt. De hoc q̄dā ſic v̄ſibus dixit. Enſe coronatꝛ paulus. cruce petrus eodeꝫ. Sub duce luce loco: dux nero roma locus. Item alius. Enſe ſacrat paulum: par. lux. dux. vrbs. cruce petꝝ. Licꝫ aūt eadē die paſſi fuerit ordinauit tn̄ gregorius vt ipa die ſpecialius fieret quo ad officiū ſolēnitas petri ⁊ in ſequēti die cōmemoratio pauli. Tū q̄r ea die fuit dedicata eccl'ia ſcti petri. tū q̄r maior ē dignitate. tū q̄r prior ꝯuerſione. tū q̄r primatū obtinuit rome.

Aulus interp̄ta

turos tube. vl' os eoꝝ ſeu electū mirabile vel electiōis miraculū. vl' paulus a pauſa qđ ē requies. vl' dr̄ modicus latine. Per hec intelligunꝛ ſex ꝓrogatiue q̄s habuit. Prima ē lingua fructuoſa q̄r ab ilirico vſqꝫ hierl'm repleuit euāgeliū. ⁊ ideo dr̄ os tube. Scd'a charitas viſceroſa q̄r q̄s infirmatꝛ ⁊ ego non infirmor ⁊c. Et inde dr̄ os eoꝝ. os ſcꝫ cordis de quo ipſe dicit os nr̄m patet ad vos o chorinthi cor nr̄m dilatatū ē. Tercia eſt cōuerſio miraculoſa: ⁊ inde dr̄ electū mirabile. q̄r mirabiliꝛ electus ⁊ ꝯuerſus fuit. Quarta ē manus opoſa: ⁊ inde dr̄ electionis miraculū. Magnū em̄ miraculum fuit. qn̄ elegit ſibi ꝓprijs manibus ſumptus acq̄rere: ⁊ inceſſanter p̄dicare. Quita fuit ꝯtēplatio delicioſa q̄r raptus ē vſqꝫ in terciū celū. ⁊ inde fuit dn̄i req̄es. q̄r in ꝯtēplatiōe exigiꝛ reqes mentis. Sexta ē hūilitas v̄tuoſa. ⁊ inde dr̄ modicus. De hoc aūt nomīe paulus tres ſꝛ opiones. Origenes vult ꝙ ſp fuerit binomius ⁊ vocatus ſit ſp ſaulus ⁊ paulꝰ. Rabanus v̄o vult ꝙ an̄ dictus ē ſaulus a ſaule rege ſupbo. Sꝫ poſt ꝯuerſionem vocatus ē paulus q̄ſi puulus a modico ⁊ humili ſpū. Vn̄ ⁊ nomē ſuū interpretando dicebat. Ego ſum minimus apoſtoloꝝ ⁊c. Beda autē vult ꝙ dictus eſt paulus a ſergio paulo ꝓconſule quem ad fidē ꝯuertit. Paſſionē ſancti pauli linus papa conſcripſit.

Aulus apoſtolꝰ

poſt ſui ꝯuerſionē: multas perſecutiones paſſus eſt. quas beatus hilarius breuiꝛ enumerat: dicēs. Paulus apoſtolus in philippis virgis ceditꝛ. in car

cere poniꝛ ⁊ ligno pedibus affigiꝛ. in liſtris lapidatꝛ. ī iconio ⁊ theſſalonica ab iniquis pſequiꝛ. In epheſo feris datur. In damaſco p ſportā e muro deponiꝛ. In hierl'm ſiſtiꝛ ceditur ligatꝛ. inſidiatꝛ. In ceſaria claudiꝛ. criminatꝛ. Nauigās in ytaliam periculo dirigiꝛ. Romā veniens: ſub Nerone iudicatꝛ: ⁊ occiſus finiꝛ. hec Hilarꝰ. Aplatum inter gentes accepit quendā cōtractum in liſtris erexit. Iuuenē qui de feneſtra ceciderat et expirauerat ſuſcitauit. ⁊ multa alia miracula fecit. Apud mitilenā inſulā vipera manū eius inuaſit: ſed nihil eum leſit qn̄ potius in ignem ipſam excuſſit. Diciꝛ quoqꝫ ꝙ oēs qui de ꝓgenie illius hoīs qui Paulū hoſpitio ſuſcepit: naſcunꝛ: a venenoſis vllatenus nō leduntur. Vnde cū pueri nati ſunt: in cunis eoꝝ ſerpentes ponunt. vt probēt ſi vere eorum filij ſunt. Inueniꝛ autē aliqn̄ ꝙ paulus ē minor petro. qn̄qꝫ maior. qn̄qꝫ equalis. Sed reuera minor dignitate maior predicatione. equalis ſanctitate. Refert Haymo. ꝙ paulus a pulloꝝ cantu vſqꝫ ad quintā horam labori manuū inſiſtebat. Deinde predicatiōi vacabat ita ꝙ plerūqꝫ vſqꝫ ad noctē ſermonē ꝓtrahebat. Reſiduū v̄o tēporis comeſtiōi. ſomno orōni ſatis neceſſariū erat. Dū veniſſet v̄o romā cū Nero nondū eſſet in imperiū confirmatus. ⁊ etiā audiens ꝙ de lege iudeoꝝ ⁊ fide chriſtianoꝝ inꝛ paulū ⁊ iudeos queſtio vertebatꝛ: nō multū inde curauit. ⁊ ſic paulus quo volebat libere ibat. ⁊ libere predicabat. Hieroꝰ. quoqꝫ in li° de viris illuſtribꝰ ait. ꝙ. xxv. anno a paſſiōe dn̄i hoc eſt Neronis ſecūdo paulus romā vinctus mittiꝛ: ⁊ per bienniū in libera manens cuſtodia: aduerſus iudeos diſputauit. Deīde a Nerone dimiſſus: euāgeliū in occidētis ptibus predicauit. Quartodecimo v̄o Neronis anno. eodē anno ⁊ die quo crucifixus eſt petrꝰ. capite truncatꝛ. hec Hiero.

Eiꝰ autē ſapientia ⁊ religio vbiqꝫ diuulgabatꝛ ⁊ ab oībus admirabilis habebatur. Multos etiā de domo ceſaris ſibi in amicitiā copulauit: ⁊ eos ad xp̄i fidem cōuertit. Quedā etiā ſcripta eiꝰ corā ceſare recitata ſunt ⁊ ab oībus mirabiliter cōmēdata. Senatus etiā de illo alta nō mediocriꝛ ſentiebat. Quadam v̄o die dū paulus circa veſperas in quodā ſolario p̄dicaret. quidā iuuenis nomine patroclus pincerna neronis. ⁊ ſibi admodū dilectꝰ. vt paulum ꝓpter multitudinē cōmodiꝰ audiret: feneſtrā aſcendit. ⁊ paululū ibi dormitando decidens expirauit. Quod audiēs nero plurimū de eius morte doluit: ⁊ ſtatim alium in eius officiuꝫ ordinauit. Paulus v̄o per ſpiritum hoc cognoſcens: dixit aſtantibꝰ. vt illuc irent ad patroclum ceſaris: kariſſimū ad ſe defunctum afferrent. queꝫ allatum: paulus ſuſcitauit. ⁊ ad ceſareꝫ cum ſocijs ſuis miſit. Qui cum de morte eius lamentaretꝛ: ecce patroclus viuēs adeſſe pre foribus nunciatur. Audiens nero patroclum viuū quem paulo ante nouerat mortuum: plurimū quidem expauit ⁊ eum ad ſe ingredi recuſauit. ſed tandeꝫ perſuaſu amicoꝝ introire permiſit. Cui nero ait. Patrocle viuis? Et ille. Ceſar viuo. Et nero. Quis te fecit viuere? Et ille. Dominus iheſus chriſtus omnium rex ſeculorum. Iratus nero dixit. Ergo ille regnabit ī ſecula. ⁊ ꝯſoluet oīa regna mundi. Cui patroclus. Etiā ceſar. Tunc nero dedit ei alapam dicēs. Ergo militas illi regi. Et ille. Vtiqꝫ milito. q̄r me a mortuis excitauit. Tūc qnqꝫ miniſtri impatoris qui ei iugiter aſſiſtebant: dixerūt ei. Cur imperator pcutis iuuenē prudentē ⁊ veraciꝛ reſpondētē? Nā ⁊ nos illi regi inuictiſſimo militamus. Qđ audiēs nero: eos recluſit in carcere vt nimiū torqueret: quos an̄ nimis dilexerat. Tūc oēs xp̄ianos fecit inquiri: ⁊ oēs ſine interrogatōe per tormēta varia puniri. Tūc paulus vinctꝰ inꝛ ceteros ante neronem adductus ē. Cui nero. O hō magni regis ſuus mihi aūt vinctꝰ. Cur milites meos mihi ſubtra-

his et tibi recolligis? Cui paulus. Nō
ſolum te de tuo angulo milites collegi.
ſꝫ etiā de orbe vniuerſo. quibꝰ rex noſter
dona talia ꝙ nūꝗ̄ deficient et ꝙ oēm ex=
cludent indigentiā largiet̄. Huic ſi ſub
iectus eē volueris. ſaluus eris. Qui tan
te extat potentie. vt iudex oīm veniat et
mundi huius ꝑ ignē figuram reſoluat.
Hec audiens nero et ira ſuccenſus. qꝛ fi
gurā mundi ꝑ ignē paulus dixerat diſ=
ſoluendā. oēs milites xp̄i igne iuſſit cre=
mari. Paulū vero tāꝗ̄ maieſtatis reum
capite truncari. Tanta aūt xp̄ianoꝝ tūc
occiſa ē turba. vt populū romanus pala
tiū neronis virtute irrūꝑet. ⁊ ſeditionē
cōtra euꝫ excitare moliens ꝓclamaret.
pone modū ceſar tempa occiſiōeꝫ vł iuſ
ſionē. noſtrates ſunt quos ꝑdis. Roma
num tuentur ipium. timens īpatoꝛ mu=
tauit edictū vt nullus xp̄ianus tangerꝫ
donec īperatoꝛ de eis plenius iudicaret.
Quapropter paulus iterū ē reductus. et
aſpectui neronis oblatus. Queꝫ vt nero
vidit vehementiſſime exclamauit. Tol=
lite maleficū. decollate īpoſtorē. nec ſini=
te viuere criminatorē: ꝑdite ſenſum alie
natorē. Auferte ꝺ ſupficie terre mentiū
īmutatorē. Ad quē paulus ait. Nero tē
pore modico patiar. ſꝫ viuā eternaliter
dn̄o ih̄u xp̄o. Nero dixit. Auferte ab eo
caput vt me regē ſuo fortiorē intelligat.
ꝗ enim deuici. et videamus ſi ſꝑ viuere
valeat. Cui paulꝰ. Ut ſcias me pꝰ mor=
tem corpis eternaliter viuere. cuꝫ mihi
caput abſciſſum fuerit. viuus tibi appa=
rebo. et tunc cognoſcere poteris. qꝛ xp̄c ē
deus vite et mortis. Et his dictis ad lo=
cum ſupplicij ducitur. Qui cū duceret̄
dixerunt ei tres milites ꝗ eū ducebant.
Dic nobis paule ꝗs ē iſte rex veſter queꝫ
tantū diligitis. ꝙ ꝓ eo magis mori ꝙ̄ vi
uere eligitis. et qualē inde mercedē ha=
bebitis? Tūc paulus de regno dei et pe
na inferni adeo eis ꝑdicauit. ꝙ eos ad
fidē cōuertit. Qui cū rogarent eū vt li=
bere abiret quo vellet. ait. Abſit fratres
vt fugiam. Non eni ſum profugus. ſed
miles xp̄i legittimus. Scio enim ꝙ per
hanc vitam tranſitoriam ad vitam trāſ=
ibo eternam. Mox autem vt fuero ꝺcol
latus. viri fideles rapient corpus meum
vos autem locum notate ⁊ illuc cras ma
ne venite. Inuenietis enim iuxta ſepul=
crum meum duos viros orantes. ſcilicet
tytum et lucam. Quibus cum dixeritis
qua ꝺ cauſa vos ad eos miſi. ipſi vos ba
ptizabunt et regni celeſtis facient cohe=
redes. Qȯ cum loqueretur. miſit nero
duos milites vt viderent ſi adhuc eſſet
ꝑcaſſus. et cum eos vellet conuertere. illi
dixerunt. Cum mortuus fueris et reſur
rexeris. tūc credemus his ꝙ dicis. Nūc
autēꝫ cito veni qȯ meruiſti accipe. Cūꝗ
ad locum paſſionis duceretur. in porta
hoſtienſi cuidam matrone nomīe plau
tille diſcipule pauli. ꝗ ꝺm dyoniſiū alio
nomine dicebatur lemobia. quia forte
binomis fuit. obuiam habuit. Que flēs
ſuis orationibus ſe recomendare cepit.
Cui paulus. Uale plautilla eterne ſalu
tis filia. cōmoda mihi velum quo caput
tuum tegis et inde oculos meos ligabo
et poſtmodum tibi reſtituam illud. Qȯ
dum ſibi traderet. irridebant ei carnifi=
ces dicentes. Quid impoſtori iſti ⁊ ma=
go tam precioſum pannum tribuis. vt
ipſum amittas? Cum ergo ad locū paſ
ſionis paulus veniſſet. ad orientem ver
ſus et manibus in celum extenſis. diutiſ
ſime cum lacrimis patria voce orauit et
gratias egit. Poſt hoc valefaciens fra=
tribus oculos ſibi de velo plautille liga=
uit. et vtrūꝗ genu in terra figens colluꝫ
extendit. et ſic decollatus eſt. Moxꝗ eiꝰ
caput ꝺ corpore exiliens ih̄s xp̄s. qȯ ſibi
in vita tam dulce extiterat. ⁊ tam crebro
nominauerat. hebraice clara voce inſo=
nuit. Dicitur enim ipſum in ſuis epiſto=
lis xp̄m vel ih̄m vel vtrūꝗ quingentis
vicibus nominaſſe. De eiꝰ s aūt vulne=
re vnda lactis vſꝗ in veſtimēta militis
exiliuit. ⁊ poſtea ſanguis effluxit. in aere
lux īmēſa emicuit. ꝺ corpe odoꝛ ſuauiſſi
mus emanauit. Dyoniſius autē in

epiſtola ad timotheū de morte pauli ſic
dicit. In hora aūt illa triſticie plena fra
ter mi dilecte dicēte carnifice paulo. Col
lum para. Tunc beatus apl̄us ſuſpexit
in celū. muniens frontē: ⁊ pectus ſuum
ſigno crucis: ⁊ dixit. Dn̄e mi hieſu xp̄e. ī
manus tuas cōmendo ſpiritū meum. et
tunc abſꝗ triſticia ⁊ compulſiōe exten=
dit collū ſuū: ⁊ ſuſcepit coronā percutiē=
te carnifice ⁊ āputante pauli caput. Tūc
beatiſſimus in ipo ictu explicuit velum
⁊ collegit ſanguinē ꝓpriū in velo et liga=
uit eum ⁊ obuoluit: ⁊ tradidit illi femīe.
⁊ reuerſo militi: carnifici dixit lemobia.
vbi dimiſiſti magiſtꝝ meū paulꝫ? Re
ſpondit miles. Cū ſocio iacet ibi ext̄ vr=
bem in valle pugilū: ⁊ velo tuo velata ē
facies eius. Ipſa autē rndens ait. Ecce
intrauerūt petrus ⁊ paulus induti veſte
preclara. Et coronas fulgentes luce ra
diantes habebāt in capitibus ſuis. ⁊ pro
tulit velū ſanguine cruentatū. ⁊ mōſtra
uit eis. ꝓpter qȯ opus multi crediderūt
dn̄o. ⁊ xp̄iani facti ſunt. hec dyoniſius.
Audiens nero ꝙ ꝯtigerāt: vehemen
ter extimuit ⁊ de his omībus cum phis
⁊ amicis loqui cepit. Dum hec inuicē lo
querent̄: venit paulus ianuis clauſis: et
ante ceſarē ſtans ait. Ceſar ecce Paulus
regis eterni ⁊ inuicti miles. vel nunc cre=
de. qꝛ nō ſum mortuus ſed viuus. et tu
miſer eterna morte moriens. eo ꝙ ſācto3
dei iniuſte interficis. ⁊ his dictis diſpa=
ruit. Nero autē ex nimio timore velut
amens effectus. quid ageret ignorabat:
⁊ ſuaſu ⁊ cōſilio amicoꝝ patroclū ⁊ bar
nabam cū alijs ſoluit: ⁊ quo vellent libe
re abire ꝑmiſit. Illi ꝟo milites. ſ. longi
nus magiſter militū. ⁊ aceſtus ad ſepul
chrum pauli mane venerunt ⁊ duos vi
ros. ſ. titum et lucam orantes inuenerūt
Et in eoꝝ medio paulum ſtantem vide
runt. Quos titus et lucas vidētes vehe=
menter territi fugere ceperunt: ⁊ paulus
diſparuit. Illi autem poſt eos clamātes
dicebant. Non vt putatis vos perſequi
mur. ſed a vobis baptizari volumus. ſi=
cut paulus nobis dixit. quem modo vo=
biſcum orantem vidimus. Hec illi au=
dientes: reuerſi ſunt ⁊ cum magno gau=
dio eos baptizauerunt. Caput autē pau
li in quandam vallem ꝓiectum eſt. Et
pre multitudine alioꝝ qui interfecti fue
runt ⁊ illuc ꝓiecti: inueniri non potuit.
Legitur autem in eadem epiſtola dyoni=
ſij. ꝙ cum quadam vice fouea munda=
retur. ⁊ caput pauli cum alijs purgamē=
tis ꝓiectum fuiſſet. quidam paſtoꝛ illud
in virga ſua leuauit: ⁊ iuxta caulas oui=
um fixit. Uidit autē per tres noctes con
tinuas ipſe cum domino ſuo ſuper predi
ctum caput lucem ineffabilem refulgere
Qȯ cum epiſcopo ⁊ fidelibus nunciatū
fuiſſet: dixerunt. Uere hoc eſt caput pau
li. Egreſſus igitur egeſippus ⁊ vniuerſa
fidelium multitudo caput illud ſecum
detulerunt. ⁊ in quadam menſa aurea il
lud deponentes: illud corpori cōiunge=
re volebant. Quibus patriarcha reſpon
dit. Nos ſcimus ꝙ multi fideles occiſi
ſunt: ⁊ eoꝝ capita ſunt diſperſa. Unū du=
bito illud caput corpori pauli cōiunge=
re. ſed caput hoc ad pedes corporis po=
namꝰ: ⁊ oīpotentē dn̄m exoremꝰ. vt ſi ca
put ſuū ē: ꝯuertat̄ ad corpꝰ: ⁊ capiti ꝯiū=
gat̄. Qȯ cū oībꝰ placuiſſꝫ: caput ipm̄ ad
pedes corpis pauli poſuerīt. Et ecce cun
ctis orātibꝰ ⁊ ſtupētibꝰ: corpꝰ ſe ꝯuertit. ⁊
ī loco ſuo capiti ſe iūxit: et ſic oēs deū bn̄
dixerīt. et hoc eē caput pauli ꝟacit̄ cog̃ue
runt. hec dyoniſius. Refert gregoriꝰ
turonenſis ꝙ t̄pe iuſtini iunioris claru=
it. ꝙ quidā deſperās laqueū ſibi ꝑabat.
Nomē tn̄ pauli inuocās: ſꝑ dicebat. ad=
iuua me ſancte paule. Tūc affuit ꝗdam
vmbra ſqualida: hortās eū ac dicēs. Eya
bone vir. age ꝗd agis moram ne feceris.
At ille ſꝑ parans laqueū: dicebat. Sra=
tiſſime paule adiuua me. expedito iā la=
qo: affuit alia vmbra tāꝗ̄ hoīs: di. illi ꝗ
hoīem hortabat̄. fuge miſerrie. qꝛ pau=
lus aduocatꝰ adueīt. tūc ſq̄lida vmbra
euanuit ⁊ hō ad ſe rediēs ⁊ laqueū ꝓij=
ciēs pniāꝫ ꝯdignā accepit. Greg. ī regi

ſtro ex cathenis beati pauli multa mira=
cula demonſtrantur. et dum multi par
qd ex limatura petunt: aſſiſtit ſacerdos
cum lima. Et aliquibus petentibus ita
cōcite aliqd cathēis ipis excutit̄. vt nul=
la mora ſit. Quibuſdā vero petētib⁹ diu
per cathenas ipas lima ducit̄ 7 tm̄ vt ali
quid inde exeat nō obtinet̄. Jn eadē
q̄z epl'a que ſup̄ dicta ē, beatus dyoniſi=
us morte pauli magiſtri ſui pijs verbis
deplorat dicēs. Quis dabit oculis noſtris
aquas et pupillis noſtris fonte lacrima
rum vt ploremus die ac nocte lumē eccle
ſiarū qd̄ extinctū ē. Quis nō induet fle=
tum et gemitū, aut nō veſtiget lugubri
bus. 7 mēte attonit⁹ nō obſtupeſcet. Ec
ce etenim petrus fundamētū ecclaꝝ. gl'a
ſanctoꝝ: a nobis receſſit. 7 nos orphanos
dereliquit. Paulus quoq̄z gentiū fami
liaris. conſolator pauꝑuꝫ defecit nobis
7 vlterius nō inuenitur. Qui fuit pater
patrum. doctor doctoꝝ. paſtor paſtoruꝫ.
Abyſſum ſapiētie. fiſtolā altiſonam. pre
dicatorē veritatis infatigabilē paulū di=
co nobiliſſimū apl'm. Hic angelus ter=
reſtris et hō celeſtis. imago 7 ſimilitudo
deitatis, et ſpiritus deiformis. oēs nos d̄
reliquit. Nos inq̄ inopes 7 indignos ī
hoc mundo conteptibili et maligno. in
greſſus ē ad deū ſuū dn̄m 7 amicū. heu
frater mi thimothee dilecte aīe mee. vbi
eſt pater tuus. mgr̄ 7 amator? Unde te
vlterius ſalutabit? Ecce eniꝫ orphanus
factus es. 7 remanſiſti ſolus. iaꝫ nequaq̄
ſcribit tibi ſua ſāctiſſima māu dicēs tibi
fili kariſſime. veni frater mi thimothee
Quid hic accidit triſticie et tenebrarum
et dāni. q̄r orphani facti ſumus. Jam n̄
venient ad te epl'e eius in quib⁹ ſcriptuꝫ
ſit. Paulus modicus ſeru⁹ iħu xp̄i. Jā
non ſcriberet de te vlteri⁹ ciuitatibus dicēs
Suſcipite filiū meū dilectū: Cōplica fr
libros ꝓphetarū. 7 ſigna ſup eos. q̄r ne=
minē habemus interp̄tem ꝑaboloꝝ et ꝑ
adigmatum et eloquioꝝ ipſoꝝ. Dauid
ꝓpheta plangebat filium ſuum et dice=
bat. Ue mihi ꝓ te fili mi ve mihi. Ego
āt ve mihi mgr̄ mi vere ve mihi. Amo
do defecit et ceſſauit concurſus diſcipulo
rum tuorum romam venientium et q̄=
rentium nos. Jam nemo dicturus eſt.
eamus et videamus doctores noſtros 7
interrogemus eos. qualiter nos regere
oporteat eccleſias nobis cōmiſſas et iter=
pretabunt̄ nobis eloquia domini noſtri
iheſu chriſti. et eloquia prophetaruꝫ ve
ve his filijs frater mi. q̄ priuati ſunt pa=
tribus ſpiritualibus quibus priuatus ē
grex et nobis etiam frater ve qui priua=
ti ſumus magiſtris noſtris ſpiritualib⁹
qui collegerant intellectum ac ſcientiaꝫ
veteris atq̄z noue legis. 7 collegerant in
ſuis epiſtolis. Ubi eſt curſus pauli et la=
bor ſanctorum pedum eius? Ubi eſt os
loquens et lingua conſulens. et ſpiritus
beneplacens deo ſuo? Quis non ploret
et vlulet. Nam qui meruerunt gloriaꝫ
et honorem apud deum tanq̄ malefacto
res traduntur in mortem. Ue mihi q̄m
in illa hora intuitus ſum corpus ſanctū
ſanguine innocenti cruentatum. Heu
mihi pater mi. magiſter et doctor. non
quidem reus tali morte extitiſti. Nunc
ergo quo ibo te querere gloria chriſtia=
norum et laus fidelium. Quis contice=
ſcere fecit vocem tuā fiſtula ecclaꝝ. et fi=
ſtula altiſſona. plectrū pſalterij decacor=
di? Ecce introiſti ad dominum deū tu=
um quē deſideraſti. 7 toto affectu cōcupi
ſti. Hierl'm et roma prauā amicicias eq̄=
les facte ſunt in malo. Hierl'm crucifi=
xit dn̄m noſtrū iħm xp̄m. Roma vero
apoſtolos eius interemit. Hierl'm autē
ſeruitei quē crucifixit. Roma aūt ſolēni
zando glorificat q̄s interemit. Et nunc
frater mi thimothee. quos dilexiſti 7 to
to corde deſiderabas. ſaul dico regem
7 ionathā in vita ſua nō ſunt ſepati nec
in morte. Et ego non ſum ſepatus a do
mino magiſtro meo niſi cuꝫ ſe ꝑauerint
nos homines peſſimi et iniqui. et ſepa=
tio huius hore nō erit ſemper. Anima
eius cognoſcit dilectos etiaꝫ ſine hoc q̄
ei loquant̄ qui nunc ab eo elongati ſunt

Jn die aūt reſurrectionis magna iactu=
ra eēt ſeparari ab eis. hec dyoniſius.
Johannes criſo. in libro de laudib⁹ pau
li hunc glorioſum apl'm multiplicit̄ cō
mendat: ſic dicens. Nihil prorſus erra=
uit qui pratū inſigne virtutū ac paradi=
ſum ſpiritualē pauli animā nuncupauit
Que aūt lingua laudibus eius inuenia
tur equalis cuꝫ oīa que ſunt in omnibus
bona: anima ſua vna poſſideat: 7 ea cun
cta plene accumulante nec ſolum hoīm
ſed etiā qd̄ eſt amplius angeloꝝ. Nec ta
men idcirco reticebimus ſꝫ potius pau
ca dicemus. Eſt eni hoc maximū laudiſ
genus. cum ordinis copiā virtus ſupat 7
magnitudo laudati. Sicq̄z vinci multo
ē nobis glorioſius q̄ ſepe viciſſe. vn̄ igit̄
oportunius laudū eius ſumemus exor=
dium. niſi ab hoc ipſo primū vt oſtenda
mus eū bona oīum poſſidentē. Abel
obtulit ſacrificiū 7 inde laudat̄: ſꝫ ſi pau
li hoſtiam adducamus in mediū. q̄tum
celum a terra ſupior apparebit. ſiquideꝫ
ſemetipm̄ ꝑ dies ſingulos immolabat.
Quā tn̄ hoſtiā dupliciter offerebat. tum i
corde tum in corꝑe mortificationē circū
ferēs. Nō eni oues offerebat aut boues.
ſed ſeipm̄ duplicit̄ īmolabat. Neq̄z his
cōtentus fuit: ſed etiā orbē vniuerſū ſtu
duit offerre. qui terrā ac mare. greciā atꝫ
barbariē omneq̄z ſub ſole regionē quaſi
volitās circuiuit. ex hoībus angelos fa=
ciens quinimo ipſos hoīes q̄ſi ex demo=
nibus in angelos ꝓuehens. Quid huic
hoſtie reperiet̄ eq̄le quā paulus gladio
ſpūſſancti īmolauit. 7 ī illo altari qd̄ ſu=
per celū locatū eſt: obtulit. Sꝫ abel dolo
germani ꝑcuſſus occubuit. Paulus vō
ab eis interfectus ē. quos ab innumeris
malis cupiebat eruere. Uis aūt eius in=
numeras tibi oſtēdā mortes tot vtiq̄z q̄t
etiā dies vixit. Noe ſe tn̄ ī archa le=
git̄ ſeruaſſe cū liberis: hic aūt multo ſe=
uiore inundāte diluuio. nō archā coap=
tando a cōpaginibus tabulaꝝ: ſed eplas
cōponēdo ꝓ tabulis vniuerſū orbē peri
clitantē ex medijs fluctibus liberauit.
Nec aūt archa nō vno loco circūfert̄ q̄
orb̄ termīos compꝛhēdit: nec bitumie ac
pice ſꝫ ſpūſancto eius tabule ſūt puncte.
Hec ſuſcipiēs pene irrōnabilib⁹ aīalib⁹.
ſtultiores: imitatores efficit angeloꝝ. hic
q̄z illā vicit archā. q̄r illa coruū recipiēs
coruū rurſū emiſit 7 icludēs lupū ferita
tē eius mutare nō potuit. Hic vō acci=
pitres miluoſq̄z ſuſcipiēs. fecit colūbas
7 excludēs oēm feritatē: māſuetudinem
ſpūs introduxit. Abrahā mirat̄ oēs
q̄r ad dei p̄ceptū. patriā atq̄z ꝯgnatos re
liq̄t. Sꝫ quō paulo poſſit eq̄ri q̄ non tm̄
mō patriā vel cognatos: ſꝫ ipm̄ q̄z mūdū
reliq̄t. imo etiā celū 7 celū celi: 7 hec oīa
xp̄m ſuſcipiēdo deſpexit vnū ꝓ cunctis.
iſtud ſolū. i. xp̄i charitatē requirēs. neq̄z
inſtātia inquit. neq̄z futura neq̄z altitu=
do neq̄z ꝓfundū. neq̄z creatura alia pote
rit nos ſepare a charitate dei. Sꝫ et abra
ham in ꝑiculū ſe tradēs hoſtibus filium
fratris eripuit. At paulus vniuerſuꝫ or
bem vt de ipſa dyaboli extraheret manu
īnumerabilia ꝑicula ſuſtinuit: ꝓprijſq̄z
mortibus maximā ſecuritatē alijs cōpa
rauit. Filiū q̄z ſuū abrahā voluit imola=
re. Paul⁹ vō ſemetipm̄ millies īmolauit
Jn yſaac patientiā aliq̄ admirant̄. quō
puteos a ſe factos obſtrui patiebat̄. At
paulus nō puteos cernēs lapidibus ob
rutos: ſꝫ ꝓpriū corpus nō ſoluꝫ ſicut ille
cedebat ſꝫ eos etiā a q̄bus patiebat̄ in ce
lū ſtudebat euehere. Quāto eni amplius
obruebat̄ iſte fons: tāto magis erūpebat
ac pluries a ſe effundēdo fluuios manā
bat. De lōganimitate atq̄z patientia
iacob ſcriptura mirat̄ 7 que nam illa eſt
adamātina aīa q̄ pauli patiētiam poſſit
imitari. Neq̄z eni ſeptē annoꝝ: ſed tot⁹
vite ſeruitium ꝓ ſponſa ꝑtulit xp̄i. Non
aduſtus ſoluꝫ eſtu diei 7 noctis gelu. ſed
temptatiōes mille ꝑpeſſus: 7 nūc quidē
verberibus: nunc vero lapidibus ſciſſus
atq̄z colliſus. 7 inter certamia vbiq̄z ꝓſi
liens: captas oues ex dyaboli faucib⁹ ab=
ſtrahebat. Sꝫ ioſeph pudicicie vtu=
te decoratus ē. 7 ego vereor ne iā ridicu

lum ſic hinc etiā paulum laudare qui ſe
metipm̄ crucifigēs. non ſolū humanoꝝ
corpoꝝ pulcritudines. ſed oīa etiā q̄ vi-
dent̄ rebus clara ac decora cernebat. quē
admodū nos favillā cineremqꝫ conſpi-
cimus. qui q̄ſi mortuos prorſus ad mor
tuū immobilis ꝑmanebat. Stupent
iob oēs homines: eſt enī atletha mirabi-
lis. Ac paulus nō menſibus tm̄: ſed an-
nis pluribus in agone ꝑdurās tā clarus
emicuit: non teſte gleba ſaniem carnis
radens: ſed in ipſius intelligibile os leo-
nis frequent̄ incurrēs: ⁊ pugnans aduer
ſus temptatiōes innumeras. oīm̄ erat la-
pide tolerantior. Qui nō a tribus ⁊ qua
tuor amicis: ſed a cunctis infidelibus a
fratribus etiā obprobria ſuſtinebat; ꝯſpu-
tatus ab oībus maledictus. Et illi erat
magna hoſpitalitas ⁊ cura pauꝑꝝ. Sꝫ
quā ille curā impēdebat carne debilib⁹:
hāc iſte animis morbidis exhibebat. Il
lius oīum aduenięti aperiebat̄ domus.
Huius vero aīa vniuerſo patebat orbi.
Et ille quidē cū oues ⁊ boues hr̄et innu
meros: erat in paupes liberalis. Hic v̓o
nihil amplius corpe ſuo poſſidēs. ꝙ hoc
ſufficient indigētibus miniſtrabat. Qꝺ
alicui cōmemorans: neceſſitatibus inq̄t
meis. ⁊ his qui mecū erāt miniſtrauerūt
manus iſte. Sed etiā vermes atqꝫ vulne
ra ſeuos ſctō iob inferebāt dolores. Sꝫ
ſi pauli. verbera famē. cathenaſqꝫ ſeu pe
ricula ꝯſīderes q̄ a domeſticis, ab extra-
neis a cetero patiebat̄ orbe ſollicitudinē
quā ipſe ꝓ eccleſijs. ꝯſtionē quā ꝓ ſcan-
dalizatis ſingulis ꝑferebat: videb̄ ꝙ om
ni erat ſaxo durior: aīa illa ⁊ ferrū atqꝫ
adamātē firmitate ſupabat. Que enī il-
le corpe: hec mente paulus ſuſtinuit: quē
oīm̄ verme moleſtior de ſingulis quibuſ
dam labentibus meſticia cōſummebat.
Vn̄ ⁊ iuges ex eo fontes lacrimaꝝ non
diebus ſolū: ſed etiā noctibus effluebāt.
Omniqꝫ muliere pturiente vehementi-
us affligebat̄ in ſingulis. ꝓpter qꝺ etiā
dicebat. Filioli mei quos iteꝝ parturio.
Moyſes ꝓ iudeoꝝ ſalute deleri elegit ꝺ
libro. Moyſes itaqꝫ ſe cum ceteris obtu
lit perire. Paulus ꝓ ceteris. Nō enī cū
peuntibus perire voluit: ſed vt alij ſal-
uarent̄: ipſe de glorie eternitate decidere
Et ille qdē pharaoni hic dyabolo quo-
tidie repugnabat. Ille ꝓ vna gente. iſte
ꝓ vniuerſo orbe certauit: nō ſudore ſed
ſanguine. Johannes in cibū locuſtas et
mel ſilueſtre ſumebat: ſed paulus ita in
medio mūdi ſtrepitu. queadmodū ille
in heremo quiete verſatus eſt. Nō qui
dem paſtus locuſtis aut melle ſilueſtri.
multo autē victu viliore his ꝯtentus eſt
ac neceſſario quidē indulgens cibo: fer-
uenti ſtudio ꝑdicandi. Verū illius ad-
uerſus herodiadē apparuit magna con
ſtātia. Et ille nō vnū aut duos aut tres:
ſed inumeros et ſimili poſitas poteſtate
compuit: imo longe illos ſeuiores tyran
nos. Reſtat vt paulum iam angelis
compemus in quibus magnificū ꝑdica
mus. q2 cum oī cura deo obediuit. Qꝺ
dauid admirādo dicebat. potentes vir-
tute facientes verbū eius ⁊c̄. Quid v̓o ali-
ud ꝓpheta in angelis mirat̄. qui facit in
quit angelos ſuos ſpūs: ⁊ miniſtros ſu-
os ignē vrentē. Sed hoc in paulo poſſu
mus inuenire. qui velut ignis ac ſpirit⁹
totū terraꝝ ꝑcurrit orbē: ⁊ ꝑcurrēdo pur
gauit. Sed nōdū celū iſte ſortitus eſt et
hoc eſt oīno mirabile. q2 talis ꝯuerſaba
tur in celis mortali adhuc carne circun
datus. Quāta ergo nos ꝯdemnatiōe di-
gni ſumus cū vno hoīe bona in ſe omīa
ꝯgregāte nec minimā qdē ptēeoꝝ ſtude
mus imitari. Nō enī aliā eſt ille ſortitus
naturā: nec diſſilē nactus aīam: nec al
teꝝ inhabitās mūdū: ſꝫ ī eadē t̄ra. eadēqꝫ
regiōe. ſub eiſdē etiā legibus nutritus et
moribus: cūctos q̄ nūc hoīes ſūt vel fue-
rūt animi v̓tute traſcēdit. nec v̓o in illo
hoc ſolū mirabile ē. qꝺ ꝑ habūdātia de-
uotiōis quodāmodo non ſenſit dolores
ꝓ v̓tute ſuſceptos: ſꝫ ꝙ virtutē ipam ꝓ
mercede penſauit. Nā nos qdē ꝓpt̄ eam
nec ꝓpoſita mercede certamus quam il
le cōplectēs etiā ſine p̄mio diligebat: cū
ęra illa q̄ aſpitate ſui videt̄ ipedire v̓tu-
te cū oī māſuetudie ꝑpetꝰs q̄tidie celſior
q̄tidie aſſurgebat ardetior. ⁊ in tectat ſibi
piculis noua ſemꝑ alacritate pugnabat.
Qui cū ſibi morte iā iminentē videt: ad
coio rem d lectationꝭqꝫ gaudij alios ꝓ-
uocabat dicēs: Gaudete ⁊ ꝯgratulami-
ni mihi. Itaqꝫ ad ꝯfuſionē ⁊ iniurias q̄s
ob ꝑdicādi ſtudiū ſuſtinebat: magis q̄
ad bonoꝝ oblectamēta ꝓperabat mortē
potius q̄ vite deſideriū appetens. paup
tatis q̄ opulentie: ⁊ multo amplius labo
res q̄ alij requiē poſt laborē ac merorem
magis eligēs q̄ alij voluptatē: ſtudioſi⁹
ꝓ inimicis. ⁊ fructuoſius orās q̄ alij ad
uerſus inimicos. Vnū illi formidandū
erat atꝫ metuēdū offenſa nimiꝝ dei. nec
deſiderabile aliud erat niſi placere deo
ſꝑ. Nō dico autē ꝙ nihil p̄ſentiū deſide
rabat: ſꝫ nec aliqd futuroꝝ. Nō eī mihi
dicas mercedes ⁊ gētes. exercitus pecuni
as. ꝓuincias. poteſtates. Hec enī nec q̄ſi
araneaꝝ fila reputauit: ſꝫ ea q̄ ꝓmittūt̄
ī celis: ⁊ tūc eius ardentē ī xp̄o amorē vi-
debis. Hic ſiqdē ꝓ eius amore nō ange
loꝝ non archangeloꝝ dignitatē: nec qcq̄
hoꝝ ſilē ꝯcupiuit. Qꝺ enim erat maius
oībus xp̄i amore fruebat̄. Cum hoc bea
tiorē cūctis ſe putabat. ſine hoc aūt neqꝫ
dominatiū neqꝫ p̄ncipatuū ſocius ee cu
piebat: ſꝫ cū hac dilectiōe magis eē vel ex-
tremus imo etiā ex numero penultimo-
rū q̄ ſine hac inter ſummos honores ſub
limes. Hoc enī erat illi maximū ac ſin-
gulare tormentū: ab hac charitate diſce-
dere. Hoc illi erat gehēna hoc ſola pena
hoc infinita ⁊ intolerāda ſupplicia. Sꝫ
perfrui caritate xp̄i. h⁹ illi vita. hoc mū
dus. hoc regnū hec ꝓmiſſio hec bona
videbant̄ innumera. Sic deſpiciebat
vniuerſa q̄ timemus. vt ſolet herba iā
putrefacta ꝯtēni. Tyrānos v̓o ac po-
pulos ſpirātes furorem velut quoſdam
eē culices eſtimabat. Mortem v̓o atqꝫ
cruciatus ⁊ mille ſupplicia q̄ſi ludū pu-
tabat eē pueroꝝ. dūmodo ꝓ xp̄o aliqd
ſuſtineret. Decorabat̄ enī vinculis cathe
nis magis q̄ dyademate coronatus. Et
enī coartatus carcerē habitabat in celo
Ac libentius verbera recipiebat. ⁊ vul-
nera q̄ alij brauia diripiāt. Et dolores
non min⁹ q̄ premia diligebat. cū ipſos
vtiqꝫ dolores loco duceret premioꝝ pro-
pterea ipſos etiam gratiam nominabat
q̄m que nobis ſunt cauſe triſticie: he il-
li maximā parabant voluptatem. Me-
rore quoqꝫ maximo vrebat̄ propter qꝺ
⁊ dicebat. Quis ſcandalizatur ⁊ ego nō
vror. Etiā ſi merore dicat quis ineſſe ali
quam voluptatem. Multi enim qui fi-
liorū mortibus vulnerantur. aliquid
conſolationis accipiunt: cum ſuis fleti-
bus relinquuntur: magiſqꝫ dolent cum
dolere prohibentur. Sic ⁊ Paulus no
cte ac die conſolationē accipiebat ex la
crimis. Nullus qppe tanto affectu ma
la propria quanto ille deflebat aliena.
Quemadmodum enim illum opinat̄
afflictum. cum perditionē defleret pec
catorum. qui vt illi ſalui fierent a celoꝝ
glorie cupiebat animam excludi. Nā
nō ſaluari illos multo acerbius eſtima-
bat. q̄ ſemetipſum perire. Nunc ergo
cui nam rerum poterat quis compare?
cui ferro? cui adamanti? Quid nā ali-
quis illā appellat animam auream vel
magis adamantinā? Nam ⁊ omni erat
adamāte fortior auro gemmiſqꝫ precio-
ſior. ⁊ alteram quidē materiam firmita-
te. alteram ſuperabat precioſitate: Cui
igitur rei huius ab aliquo anima com-
petur? Earum quidē que ſunt omni-
no nulli. Quod ſi vel auro adamantis for-
titudo. vel adamanti honor daretur au-
ri. tunc forte aliquo modo comparatio ei⁹
Pauli poſſet aīe cōuenire. Sed qd ego
adamātē ⁊ auꝝ ad ſilitudinem adduco
Pauli? mundū ſi ex diuerſo appendas
oēs ⁊ tūc videb apte pauli mergē pōd⁹
examīs. Mūdo igit̄ ⁊ oīb⁹ q̄ ī mūdo ſūt
paulū dicim⁹ digniorē. Si igit̄ mūd⁹ eo
dign⁹ nō ē. ſꝫ forte vel celū ſꝫ iſtud q̄ꝫ ine
nit inferi⁹. Si enī non ſolū celū ſꝫ etiā q̄
hn̄t in celis dei d⁹poſuit caritati: q̄mo-

Nõ nō magis dñs qui xp̄o enī benigni
oꝛ paulo quãto malicīā bonitatis ante-
cellit. innumeris celis eū iudicat dignio-
rem. Nō enī nos tantū dilexit deꝰ quãtū
a nobis ipſe diligit: ſed tãto effuſiꝰ quãto
nec ſermo ſufficit explicare. In para-
diſum quoqꝫ hūc deus rapuit ⁊ ī celum
tercīū ſubleuauit. Nec imerito ſiquidē
paulus in terra gradiēs. ſic ſe gerebat in
cūctis q̃ſi angeloꝝ ſocietate frueret̄. Nā
viſibili adhuc corꝑi colligatus: angeloꝝ ꝑ-
fectiōe gaudebat. tantiſqꝫ fragilitatibꝰ
ſubditus in nullo inferioꝛ ſupius vtuti
bus apparere certabat. Nã ⁊ tanq̃ pēna
tus totū docēdo puolauit oꝛbē. et velut
incoꝛpoꝛeus labores ꝑiculaqꝫ ꝯtēpſit: et
quaſi iã celū poſſidēs cuncta ꝓſus ter-
rena deſpexit: ⁊ tanq̃ cū ipſis iã incoꝛpo-
reis virtutibus degens iugi mētis inten
tiōe vigilauit: ⁊ angelis quidē ſepe diuer
ſaꝝ gentiū cura cōmiſſa ē: ſed nullus illo
rū ita creditū ſibi populū gubernauit:
vt paulus vniuerſum oꝛbē. Sicut ãt
aliqs indulgētiſſimus pat̄ afficit̄ erga fi
liū freneſi cōꝑhenſum. cuius quanto
magis cōuicijs ictibuſqꝫ pulſat̄: tãto eiꝰ
potius miſeret̄ ⁊ defletita paulus iſtis a
quibus affligebat̄ maioꝛa adhibebat fo
mēta pietatis. Nãqꝫ ſepe ꝓ illis qui eum
qnquies verberauerãt ⁊ eius ſanguinē
ſitiebãt ⁊ lacrimabat̄ ⁊ vehementer do-
lebat: ⁊ ꝓ eis oꝛabat dicēs. fratres inquit
volūtas qdē coꝛdis mei ⁊c̄. Vehementē
quoqꝫ moꝛdebat̄ ac penitus diſſecabat̄.
cū eos pereūtes videret. vt enī miſſuꝫ in
ignē ferrū totum ꝑfecto ignis efficit̄: ſic
paulus charitate ſuccēſus effectus eſt to
tus charitas. Qui quaſi cōīs totius mū
di eēt pat̄ ita in amoꝛe vel actiōe bonum
⁊ ipſos eoꝝ imitabat̄ parentes. imo cun-
ctos non carnales verūetiã ſpūales p̄res
ſollicitudine ac pietate ſupabat. Omnē
enī ꝓſus hominē deo exhiberet cupie-
bat: quaſi eū vniuerſum mundū ipſe ge
nuiſſet. ſic omēs in dei regno feſtinabat
inducere coꝛpus ⁊ animã ꝓ his quos di
ligebat impendēs. Nō iſte ignobilis et
circūferarius qui artem exercebat in pel-
libus. tanta virtute ꝓgreſſus ē vt vix tri
ginta annoꝝ ſpacio. ⁊ romanos ⁊ perſas
⁊ parthos ⁊ medos. indos ⁊ ſithas. ethio
pes ⁊ ſoꝛomathas atqꝫ ſaracenos. ⁊ omē
ꝓſus hoīm genus ſub iugo mitteret ve
ritatis. Et ſicut ī ſtipulas aut fenū ignis
īmiſſus: ſic oīa demonū opera ꝯſumpſit
Pauli enī inſonanti lingua ⁊ oī igne ve-
hementius irruente cedebãt oīa: omnia
atqꝫ fugiebant: ⁊ demonū cultus ⁊ tyrã-
noꝝ mine: ⁊ domeſticoꝝ inſidie. Magiſt̄
autē ſicut radijs ſolis oꝛientibus ⁊ tene-
bꝛe fugãt̄. ⁊ adulteri ac fures foueis con
dunt̄: ⁊ latrones recedunt et homicide
ad antra fugiunt. oīa qꝫ lucida efficiū-
tur ⁊ clara deſup illuſtrantibus radijs.
Sic vbiqꝫ euangeliū diſſeminante pau
lo: fugabat̄ erroꝛ et veritas remanebat.
Adulteria ⁊ alia dictu feda defecerãt atqꝫ
conſumpta ſunt iſto ignis vapoꝛe: palea
rum vice pereuntes. Clara vero int̄ hec
veritatis flãma ſurgebat reſplendens et
vſqꝫ ad celi ſublimitatē conſcendens: ab
his potiſſimū ſubleuata qui eã opp̄me-
re videbãt: nec pericula aut impetus ꝓ-
ceſſuꝫ eius impedire potuerūt. Erroꝛis
vero talis eſt conditio. ꝙ nullo ſibi obſi
dente conſeneſcit ac defluit. Talis autē
e diuerſo veritatis ſtatus eſt ꝙ mult̄ im
pugnantibus ſuſcitat̄ ⁊ creſcit. Qm̄ igit̄
ita genus noſtꝝ nobilitauit deus ei ſimi
les ſtudeamus inueniri. Neqꝫ impoſſi-
bile iſtud putemus qm̄ ⁊ illi quale no
bis coꝛpus fuit. talis aīa. tales cibi. Idē
illum teqꝫ formauit. ⁊ quēadmodū illi-
us ita eſt deus tuus. Vis dei dona ī
paulo cognoſcere veſtimēta eius terroꝛ
demonibus erant. Hec vero ampliꝰ ad-
miranda. quia paulus nec cuꝫ in pericu
la irrueret temeritat̄ argui poterat: nec
cum pericula ſurgerēt timiditat̄. Ama-
bat enim preſentem vitam ob lucruꝫ do
cendi. ⁊ rurſus eam valde deſpiciebat ob
philoſophiam ad quã illū mundi ꝯtem
ptus erexerat. Deniqꝫ cū videris paulū
pericula fugientē: non minus illū admi-
reris: ꝙ cum ſe periculis gaudet oppone
re. vt enī hoc foꝛtitudinis: ita illud ē ſa-
pientie. Et cū videris illū de ſeipſo aliq̄
ſonantē: ſilr̄ admireris. ac ſi videris illū
ſemetipm̄ deſpicere: vt enī illud humili
tatis eſt. ita iſtud magnanimitat̄. Ma-
gis enī merebat̄ loquēdo de ſe ꝙ tacēdo
laudari. Qm̄ niſi feciſſet iſtud. culpabi
lioꝛ illis eēt. qui ſeipſos importune lau-
dare didicerūt. Niſi enī gloꝛiatus fuiſſꝫ
creditos ſibi oēs ꝑdidiſſet. qꝛ dum ſe hu
miliaſſet eos extuliſſet. Ampliꝰ tūc pau
lus placuit gloꝛiãdo: q̃ꝫ alter laudes ꝓ-
prias occultãdo. Nec tm̄ quiſq̃ꝫ ꝓfuit.
cū ſua merita celaret. q̃ꝫ iſte cū ꝓderet.
Eſt autē grande malū de ſeipſo grande
aliqd̄ dicere: atqꝫ mirabile extremeqꝫ de-
mentie eſt nulla īminēte neceſſitate rerū
violenta ꝓſus laudibus velle decoꝛari
Nō hec ſm̄ deū loq̄ iudiciū ē ſed potiꝰ
inſanie eſt. Hoc em̄ omnē mercedē eua-
cuat laboꝛibus ſudoꝛibuſqꝫ q̄ſitam. Et
enī altius de ſe efferre ſermone gloꝛioſi ē
⁊ inſolētis ſeſeqꝫ iactã-tis. Dicere aūt illa
q̄ p̄ſenti cauſe tm̄modo neceſſaria ſunt.
fructū amantis ⁊ multoꝝ remedia cogi
tantis ſicut et fecit paulus: q̄ dū a pſeu-
do capet̄ in laudes ſuas ire cōpulſus eſt
maxime. q̄ dignitatē ſuã oſtenderet.
Plura aūt et maioꝛa celauit. Veniã in-
quit ad viſiones et reuelationē dei par-
co ⁊c̄. Tanto paulus tã q̃ꝫ crebꝛa cū deo
hñs colloquia. quãta nec ꝓphaꝝ apl̃oꝝ
vllus habuit. ꝑ ea ipſe humilioꝛ redde-
bat̄ viſus eſt plagas metuere: vt diſceres
qꝛ cū ſm̄ naturã vnus erat ex pluribus
ꝑ volūtatē nō ſolū multos hoīes. verū-
etiã vnus ex angelis erat: neqꝫ vero me-
tuere plagas rep̄henſiōe dignū ſꝫ plaga
rū metu aliqd̄ indignū pietate cōmitte-
re: hoc ipſo enī quo plagas timet. qui in
certamīe nō vincit̄ admirabilioꝛ oſtēdi
tur: q̃ꝫ ille qui nō timet. ſicut nec merere
culpabile ē. ſed ꝑ meroꝛē dicere aut face-
re aliqd̄ eoꝝ que deo diſplicent. Hinc q̄
lis fuerit paulus oſtēdit̄: qꝛ in tali natu-
ra viuens potuit quodãmodo ſupra na
turã ꝙ ſi moꝛtē timuit nec ipſa quidē re-
cuſabat. Nō enī naturã habere infirmi
tatibus ſubditã. ſed ſeruire infirmitati-
bus crīmioſū ē: vt merito ille mirabilis
habeat̄ q̄ imbecillitatē natur̄ volūtatis
virtute ſupauit. ꝙ ſi iohannē q̄ dicebat̄
marcus a ꝯſoꝛtio ſepauit: hec itaqꝫ rectiſ
ſime ꝑ p̄dicatiōis officiū efficit. cū ſiqdē
q̄ iſtud ſuſcepit officiū. nō opoꝛꝫ eē mol
lem aut reſolutū. ſed foꝛtē. ⁊ ꝑ cuncta ro
buſtū. Neqꝫ em̄ aliqs debꝫ attingere p̄-
clari huius muneris functionē. niſi para
tus ſit animã milies tradere in moꝛtem
atqꝫ diſcrimīa. q̄ enī nō tali aīo eſt. mul-
tos alios ſuo ꝑdet exemplo. magis vtile
ē ſi quieſcat ſibiqꝫ tantū vacet. Non ita
gubernatoꝛē nō ad beſtias dimicãtē. nō
ludo gladiatoꝛio deſtinatū non quēpiã
ſic ad diſcrimīa atqꝫ moꝛtes pat̄ã aīam
opoꝛꝫ habere: vt eū q̄ officiū ſuſcepit p̄-
dicãdi. Nã ⁊ ꝑicula ꝑfecto maioꝛa ⁊ ad
uerſarij ſeuioꝛes nec vſqꝫ ꝓſus ſibi ꝯdi-
tione certat̄. Celū nãqꝫ in p̄mio. in ſup
plicio. gehēna ꝓponit̄. Si vero aliq̄ int̄
eos cōmotio facta ē. noli hoc delictū pu-
tare: nō enī cōmoueri malū ē. ſed irratō
nabilit̄ nulloqꝫ iuſto flagitãte negocio
cōmoueri malū ē. Hūc enī affectū pu-
dus nobis creatoꝛ inſeruit. vt doꝛmien-
tes aīas atqꝫ reſolutas. ab inertia atꝫ de
ſidia ſuſcitaret. quaſi enī gladio aciem.
ita mēti noſtre ire acumē impoſuit vt cū
opoꝛꝫ: vtamur. Benignitas aūt non ſꝑ
bona eſt. ſed cum illã tp̄s affligat. quan
do vero id nō adeſt. etiã illa vicioſa eſt.
Ita ⁊ paulus ſepe hoc vſus eſt affectu. ⁊
īmodeſte loquentibus melioꝛ erat iratꝰ
Hoc autē in eo erat mirabile. quia cum
vinculis verberibus atqꝫ vulneribꝰ lon
ge ſplendidioꝛ erat. dyademate purpu-
reaqꝫ fulgentibus. Cūqꝫ vinctus ꝑ tam
vaſtum pelagus ducebat̄: ita gaudebat
tanq̃ꝫ in maximū imperium duceretur.
Poſtq̃ꝫ vero romam ingreſſus ē nec ibi
ſtare contentus eſt. ſed in hiſpaniã ꝑuē
nit: nec vnū quidem die in ocio paſſus ē
et quiete trãſire. ſed in p̄dicandi ardoꝛe

ipſo igne ardentior nec periculiſ timuit:
nec irriſiōis erubuit. Hoc vero maiori
admiratiōe dignū ē q̄ cum ꝯtāndaꝛ eēt
ac velut ad pugnā ſp accinctus. ⁊ ignem
quēdā belli aſpirāſ rurſus placabilē atꝫ
flexibilē ſe p̄bebat. Nā ſemetiꝰ vl' potius
ferueū p̄ceperūt: vt iret tharſum non re-
cuſauit. dixerunt p muꝝ eū oportere de-
poni ⁊ paſſus ē. Huius rei gr̄a ita facie-
bat. vt p̄dicatiōi diutius iſiſteret. ⁊ mul
tis hinc credētibus iret ad xp̄m. Metu
ebat ꝓfecto. nec forte paup hinc atqꝫ in-
ops ſalutis multoꝝ abſcederet. Ceteruꝫ
cūqꝫ hi q̄ ſub vno pugnāt magr̄o. vide-
rint infixa vulnera. fluente ſanguinem
⁊ nec ſic hoſtibus aliqn̄ cedentē. ſꝫ ſtantē
ortiē, haſtaſqꝫ vibrantē. ⁊ crebris ictibꝰ
aduerſarios corruere facienteꝫ nec oīno
dolori pcentē. maiori abſit dubio tanta
duci alacritate ſubdūt. Hoc ita factū ē
in paulo ⁊c. vidētes enī illum ligatū ca
thenis. ⁊ nihilominus ī carcere p̄dicatē
vidētes etiā vulneratū ⁊ tn̄ verberantes
ipſos ſermone capiētes: maiorē ꝓfecto fi
duciā colligebāt. idqꝫ ſignificans ait ita
vt plures e fratribus ꝯfidētes ī vinculis
meis abundanꝰ auderent ſine timore v̄
bū dei loq̄. Tūc certiorē alacritatē ⁊ ipe
capiebat. ac vehemētius ī aduerſarios fe
rebat. ſicut enī ignis ī diuerſas plurimū
materias incidēs auget. magis incremē
ta ſortit. ſic etiā lingua pauli q̄buſcūqꝫ
fuiſſet admota ad ſe eos cōtinue tranſfe
rebat. Impugnatores quoqꝫ in eius pa-
bulū ſp̄uale efficiebat. q꞉ p ipſos euāge-
lij flāma magis creſcebat. hec criſo.

Eptem fratres

fuerūt filij beate felicitatꝭ. quoꝝ
noīa ſūt. ianuarius. felix. philippus. ſil-
uanus. alexander. vitalis et marcialis.
Hos oēs cū mr̄e iuſſu impatoris anto-
nij. publius prefectus ad ſe vocari fecit.
Suaſitqꝫ matri vt ſui ⁊ filioꝝ ſuoꝝ mi
ſereri deberet. q̄ ait. Neqꝫ blandicijs tu
is potero allici: nec terroribus frāgi. Se
cura enī ſum de ſp̄uſancto quē habeo: q꞉
te ſuperabo viua ⁊ melius vincā occiſa.
Et ꝯuerſa ad filios ait. Videte filij ī ce-
lum. ⁊ ſurſum aſpicite chariſſimi: q꞉ ibi-
dem xp̄c nos expectat. Fortiē ꝓ xp̄o pu-
gnate ⁊ fideles vos in xp̄i amore exhibe
te. q̄ p̄fectus audiens eā alapis cedi iuſ-
ſit. Cū ergo mater ⁊ filij in fide conſtan
tiſſimi pmanerent. oēs matre vidente et
confortāte. diuerſis ſunt ſupplicijs per-
empti. Hāc beatā felicitatē vocat gregꝰ
pluſq̄ matrē: q꞉ ſepties paſſa ē in ſeptem
filijs ⁊ octauo in corpe ſuo. Idē grego.
in omel'. beata felicitas q̄ credēdo exti-
tit āalla xp̄i p̄dicādo facta ē martir xp̄i.
Septē quippe filios ſic poſt ſe relinqre
timuit viuos in carne. ſicut carnales pa
rentes ſolent metuere ne mortuos pmit
tant. parturiuit ſp̄ū quos carne pepera
vt predicando pareret deo quos carne
peperat mundo. Filios ſuos quos carnē
ſuam eſſe nouerat ſine dolore non pote-
rat morietes videre ſed erat vis amoris
interior que doloreꝫ vicerat carnis. Re-
cte ergo hanc feminā vlt̄ matrē dixerim
que totiens in filijs eſt ⁊ tam deſiderāter
extincta. Dum enī multipliciter martiri
um obtinuit. ipa quoqꝫ martirij palmā
vicit. quia ⁊ amore xp̄i ſola mors ſua ei
minime ſuffecit. Paſſi ſunt circa annuꝫ
domini centeſimūnonū.

Heodora nobi

lis mulier ⁊ ſpecioſa apō alexan
driam tempore zenonis imperatoris. vi
rum habebat diuitem. ac timentem deū
Dyabolus autem theodore inuidēs ſan-
ctitati. virum quendam diuitem in illi-
us concupiſcentiam incitauit. Qui eam
crebris nūcijs ⁊ muneribus moleſtabat
vt aſſenſum ſibi preberet. Sed illa nun
cios reſpuebat ⁊ munera contemnebat.
Intantū autē eum moleſtabat. q̄ ipam
quietem habere non permitteret. ⁊ pene
deficere videretur. Tandem quandam
magam ad eam miſit. que eam vt viri il
lius miſereretur. ſibiqꝫ conſentiret pluri
mum hortabatur. Que cū diceret ſe co-

ram oculis dei cuncta cernentis. tā gran
de peccatum nunq̄ cōmittere. malefica
adiunxit. Quicquid in die fit hoc vtiqꝫ
deus ſcit ⁊ videt. quicquid autem aduē
ſperaſcente ⁊ occidente ſole cōmittit de-
us minime intuetur. Dixitqꝫ puella ma
lefice. Nunquid veritatem dicis? Et il
la etiam: dico veritatem. Decepta puella
verbis malefice. dixit vt aduesperaſcen-
te die virum ad ſe venire faceret. ⁊ volū-
tatem ſuam adimpleret. Qō cum viro
retuliſſet. ille vehementer exultans, ho-
ra qua cōdixerat ad eam venit. ſecumqꝫ
cōcubuit ⁊ abſceſſit. Theodora autem
ad ſeipam rediens amariſſime flebat: et
faciem eius percutiebat: dicens. Heu.
heu. me perdidi animā meam. deſtruxi
aſpectum decoris mei. Vir autem eius
domum rediens. ⁊ vxorem ſuam ſic de-
ſolatam ⁊ merentem videns cauſam ta-
man neſciens eam conſolari nitebatur.
Sed illa nullam conſolationem percipe
re volebat. Mane autem facto quoddā
monaſterium monialium adijt: ⁊ abba-
tiſſam interrogauit. an deus quoddam
graue delictum qō die aduesperaſcente
commiſerat ſcire poſſet. Cui illa. Nihil
deo abſcondi poteſt: ⁊ deus ſcit et videt
omne qō fit quacūqꝫ hora illud cōmit-
tatur. Que flens amare dixit. Da mihi li
brum ſancti euangelij. vt ſortiar memet
ipam. Aperiēs repperit. qō ſcripſi: ſcp̄ſi.
Rediens ergo domū dū quadā die vir
ſuus abeſſet comā ſuā p̄cidit. ⁊ veſtimen
ta viri aſſumens. ad quoddam monaſte
rium monachorum quod per decem et
octo milia diſtabat, feſtinauit: ⁊ vt ibidē
cum monachis reciperetur petijt: et qō
petijt impetrauit. Interrogata de nomi
ne dixit ſe theodoꝝ nūcupari. Illa vero
officia omnia humiliter faciebat: ⁊ eius
ſeruitium omnibus gratū fuit. Poſt ali-
quos g̊ annos abbas frēm theodoꝝ vo-
cauit: ⁊ vt boues iūgeret: ⁊ oleum d̄ ciui
tate afferret p̄cepit. Vir aūt eiꝰ plurimū
flebat timens ne cū altero viro receſſiſſet
Et ecce angelus domini ſibi dixit. Sur
ge mane ⁊ ſta in via martirij petri apl̄i ⁊
q̄ tibi obuiau rit ipa tua vxor erit. Quo
facto theodora cū camelis venit. ⁊ virū
ſuum videns et recognoſcēs intra ſe di-
xit. Heu me vir bone meus. q̄ tū laboro
et eripiar a peccato qō feci in te. Cū aūt
appropinquaſſet ſalutauit eum dicens.
Gaudeat dn̄s meus. Ille aūt eam pe-
nitus nō cognouit. Sed cuꝫ diutiſſime
expectaret et ſe deceptuꝫ clamaret. facta
eſt vox ad eum dicens. Ille q̄ te heri ma
ne ſalutauit. vxor tua erat. Tāte aūt
ſanctitatis fuit beata theodora. vt m̄lta
miracula faceret. Nam et hominēꝫ a be-
ſtia laceratuꝫ eripuit et ſuis precibus ſu
ſcitauit. Ipſam beſtiam inſecuta male-
dixit. q̄ ſubito mortua corruit. Dyabolꝰ
autem ſanctitatem ſuam ferre nō valēs
eidem apparuit dicens. Meretrix p̄ om
nibus et adultera. reliquiſti virum tuū
vt huc venires ⁊ me contēneres. p virtu
tes meas tremēdas in te ſuſcitabo p̄liū.
et ſi non te fecero crucifixum negare nō
dicas. quia ego ſum. Ipſa autem ſignuꝫ
crucis ſibi edidit. et protinus demō eua-
nuit. Quadā autem vice cum de ci-
uitate cum camelis rediret. et in quodā
loco hoſpitata fuiſſet. puella quedā no-
cte ad eaꝫ venit ſic dicens. Dormi mecū
Que cum reſpueret. iuit ad alterum qui
in eodem loco iacebat. Cum autem eiꝰ
venter intumuiſſet. et de quo concepiſſꝫ
īterrogata fuiſſet ait monachꝰ ille. The-
odorus dormiuit mecum. Natum igit̄
puerum ad abbatem monaſterij trāſmi
ſerunt. Qui cum theodorum increparet
et ille indulgeri ſibi peteret. ſcapulis ſuis
puerum impoſuit. et de monaſterio ꝓ-
iecit. Illa autem abiecta per ſeptem an-
nos extra monaſterium manſit. et de la-
cte pecorum infantem nutriuit. Dyabo
lus autem tante eius patientie inuidēs
in ſpēm viri ſui ſe tranſfigurauit eiqꝫ di-
xit. Quid hic agis dn̄a mea. ecce lāgueo
pro te. nec aliquam conſolationem reci-
pio. Veni ergo lux mea q꞉ ſi cū viro alio
iacuiſti hoc tibi indulgeo. At illa cre-

dens virū ſuū eſſe dixit ad illū. Nunꝗ̄
amplius tecū manebo: q̄ filius iobis mi-
litis iacuit mecū. ⁊ volo age̅ pniam ꝺ eo
qđ i te peccaui. Et cū oraſſet ſtati euanu
it ⁊ demone̅ ee̅ cognouit. Altera iteꝝ
vice dyabolus vole̅s eā terrere. in ſolitu-
dine̅ feraꝝ t̄ribiliū demōes ad eā venert
⁊ vir q̄dā inſtigās eas dicebat. Comedi-
te meretrice̅ hāc. illa aūt orauit ⁊ euanue-
rūt. Alia vice multitudo militū veni
ebat ad eā quā p̄ceps p̄cedebat. ⁊ eū ce
teri adorauerūt. Dixeruntqꝫ milites theo
dore. Surge et adora p̄ncipe̅ nr̄m. Que
r̄ndit. dn̄m deū adoro. Qđ cū p̄ncipi nū
ciatū fuiſſʒ. iuſſit eā adduci ⁊ tot torme̅-
tis affici. vt mortua putaret: ⁊ poſtmođ
oīs turba euanuit. Alia iteꝝ vice vi-
dit ibide̅ auꝝ multū. q̄ ſignās ſe illud re
fugit ⁊ deo ſe recōme̅dauit. Alia ite
rū vice vidit que̅dā caniſtꝝ plenū oī ge-
nere ciboꝝ ferente̅ ⁊ dicente̅ ſibi. Dic p̄n-
ceps q̄ te cecidit tolle ⁊ comede: q̄ neſcie̅s
fecit hoc. Illa aūt ſe ſignauit ⁊ ꝓtinꝰ eua-
nuit. Cōpletis aūt ſepte̅ annis abbas
patie̅tiā eius ꝯſiderās. eā recōciliauit: et
cū puero ſuo in monaſteriū introduxit.
Ubi cū duos poſtmodū ānos laudabi-
lit̄ pegiſſet. pueꝝ accepit a ſecū illū i cel-
la ſua clauſit. Qđ cū abbati reuelatū fu-
iſſet. miſit quoſdā mōachos: q̄ diligēꝰ
auſcultaret q̄dnā cū eo loq̄ret. Illa aūt
pueꝝ amplexās ⁊ deoſculans dixit. Fili
mi dulciſſime tp̄s vite mee ven̄t. Relinq̄
te deo: ip̄m patre̅ ⁊ adiutore̅ habeas: fili
dulciſſime ieiunijs ⁊ orōnibus inſiſtas:
⁊ frībus tuis deuote ſuias: hec dice̅s ſpi
ritū tradidit. ⁊ i dn̄o felicit̄ obdormiuit
circa annū dn̄i. cccclxx. Qđ puer cernens
plurimū flere cepit. In ipa aūt nocte
viſio abbati mōaſterij mōſtrata ē i hūc
modū. Nuptie marie pabant̄. ⁊ venie-
bāt ordies angeloꝝ ⁊ ꝓphaꝝ ⁊ martiꝝ. et
oīm ſctōꝝ ⁊ ecce i medio eoꝝ mulier ſola
gl'a ieffabili circūdata. Et venit vſqꝫ ad
nuptias ⁊ ſedit ſup lectū ⁊ oīs aſtantes
adorabāt eā. Et ecce vox dī. Hic eſt ab-
bas theodorus q̄ falſo ꝺ puero accuſatꝰ
eſt. Septe̅ tp̄a ſup ea mutata ſūt. caſtiga
ta ē eni q̄ cubile viri ſui coinquinauit. Ex
citatus aūt abbas ꝯcitus cū frībus ad cel
lā eius iniit: ⁊ eā iā defūctā inuenit. Et i-
trātes ⁊ diſcoopientes. ipſā ee̅ feminā in
uenerūt. miſitqꝫ abbas ꝓ p̄re puelle q̄ eā
īfamauerat ⁊ dixit illi. Uir filie tue mor-
tuus ē. ⁊ auferēs veſtimētū muliere̅ eſſe
cognouit. Factus eſt igit̄ timor magnuſ
ſuper omnes qui audierūt. Angelus au
tem domini abbati locutus eſt. Surge
velociter equum aſcende ⁊ vade in ciui
tatem. ⁊ ſi quis obuiauerit aſſume ⁊ te-
cum adduc: qui dum pergeret quidam
vir currens ſibi obuiauit. Quem cuʒ ab
bas interrogaret quo pergeret: ille ait.
Mulier mea mortua eſt et vado videre
eam. Et aſſumpſit abbas virū theodore
in equum. Et venientes plurimum fle-
uerunt; ⁊ ipſam cum multis laudibus
ſepelierunt. Uir autem eius cellam vxo
ris ſue theodore accepit ⁊ ibidem perma
nens. tandem in domino obdormiuit.
Puer autem theodore nutricem ſeque̅s
omni morum honeſtate pollebat: ita ꝙ
mortuo abbate monaſterij i abbate̅ ipſe
vnanimiter eſt electus.

M Argaretha dici
tur a quadā p̄cioſa ge̅ma q̄ mar
garitha vocat̄. Que ge̅ma ē cādida par-
ua ⁊ virtuoſa. Sic beata margaretha fu
it candida ꝑ virginitate̅. parua ꝑ humi-
litate̅. v̄tuoſa ꝑ miraculoꝝ operatione̅.
Uirtus aūt huius lapidis dr̄ eſſe ꝯ̄ ſan-
guinis effuſione̅. ꝯ̄ cordis paſſione̅ et ad
ſpiritus confortatione̅. Sic beata mar-
garetha habuit virtute̅ cōtra effuſioe̅m
ſui ſanguinis per conſtantiā. quia in ſuo
martirio ꝯſtantiſſima extitit. Cōtra cor
dis paſſione̅. i. demonis temptatione̅ ꝑ
victoriam: quia ipa dyabolum ſupauit.
Ac ſpūs confortatione̅ per doctrinā. q̄a
per ſuam doctrinā multoꝝ animos con
fortauit. ⁊ ad fidem chriſti cōuertit. Cu
ius legendam theotimus vir eruditus
ſcripſit.

M Argaretha ꝺ ci
uitate antiochie filia fuit theo-
doſij gentiliū p̄triarche. Hec nutrici tra
ditur. ⁊ ad adultam etate̅ veniens bapti
zatur. ⁊ ꝓpter hoc exoſa patri plurimum
habebat̄. Quadam igit̄ die dum iā an-
num. xv. attigiſſet. ⁊ cum alijs v̄ginibꝰ
oues nutricis cuſtodiret: p̄fectus olibri
us tranſitū inde faciens et puellam tam
ſpecioſam ꝯſiderans mox in eius amore
exarſit: ⁊ pueros ad eam concitus miſit
dicens. Ite ⁊ eam comp̄hendite vt ſi li-
bera eſt eam mihi in vxore̅ accipiaꝫ. Si
ancilla ē eam mihi in ꝯcubinā habeam.
Cum ergo fuiſſet eius ꝯſpectui p̄ſentata
eam de genere ſuo ac noīe ⁊ religione re-
quiſiuit. Illa aūt r̄ndit ſe genere nobile̅
noīe margaretham. religione xp̄ianam.
Cui p̄fectus duo prima tibi recte conue
niunt q̄ nobilis haberis. ⁊ pulcerrima
margaritha comprobaris. Sed terciū ti
bi nō ꝯuenit: vt puella tam pulcra et no
bilis deū habeat crucifixū. Cui illa vnđ
ſcis xp̄m fuiſſe crucifixū. Et ille: ex libriſ
xp̄ianoꝝ. Cui margaretha. Cū igitur le
gatur pena xp̄i ⁊ gloria q̄ verecundia eſt
veſtra. vt vnū credatis ⁊ alteꝝ denegetiſ.
Cū aute̅ margaretha eū ſponte crucifi-
xum fuiſſe ꝓ redemptione nr̄a aſſereret.
ſed nunc eū in eternū viuere affirmaret:
iratus p̄fectus eā in carcere̅ mitti iuſſit.
Sequēti aūt die eam ad ſe vocari fecit.
eiqꝫ dixit. Uana puella miſerere pulcri
tudinis tue ⁊ deos noſtros adora: vt ti-
bi bene ſit. Cui illa. Illū adoro que̅ ter
ra cōtremiſcit. mare formidat. ⁊ oēs crea
ture timēt. Cui p̄fectus. Niſi mihi con
ſentias corpus tuū faciam laniari. Cui
margaretha xp̄c in morte̅ ſeip̄m pro me
tradidit: ⁊ iđ ꝓ xp̄o mori deſidero. Tūc
p̄fectus iuſſit eā in eculeū ſuſpendi. ⁊ tā
crudeliter primo virgis. deinde pectini
bus ferreis vſqꝫ ad nudatione̅ oſſium la
niari. ꝙ ſanguis de eius corpe tanq̄ʒ de
fonte puriſſimo emanauit. Flebant aute̅
q̄ ibi aderāt ⁊ dicebant. O margaretha
vere ꝺ te dolemus. q̄ corpus tuum tam
crudeliter laniari cōſpicimus. O quale̅
amiſiſti pulcritudine̅ ꝓpter tuā incredu
litatem. Tū nunc vel ſaltem crede vt vi
uas. Quibus illa. O mali cōſiliarij re-
cedite ⁊ abite. hec carnis cruciatio ē ani-
me ſaluatio. Dixitqꝫ ad p̄fectū. Impu-
dens canis ⁊ inſatiabilis leo, in carnem
poteſtate̅ habes. ſed animā xp̄c reſeruat
Prefectus aute̅ facie̅ clamide operiebat
nec tantā ſanguinis effuſione̅ videre po
terat. Deinde eā deponi fecit. ⁊ eā in car
cere̅ recludi iuſſit. ⁊ mira ibi claritas ful
ſit. Ubi dum eſſʒ orauit dn̄m vt inimi-
cum q̄ ſecū pugnaturus ee̅t ſibi viſibilit̄
demōſtraret. Et ecce draco imaniſſimus
ibide̅ apparuit. q̄ dū eā deuoraturꝰ im-
petraret. ſignuʒ crucis edidit. ⁊ ille eua-
nuit. Uel vt alibi legit̄. os ſup caput eiꝰ
ponens. ⁊ linguā ſup calcaneū porrige̅s
eā ꝓtinus degluciuit. Sed dū eā abſor-
bere vellet. ſigno crucis ſe muniuit. et iđ
draco virtute crucis crepuit ⁊ virgo ille
ſa exiuit. Iſtud aute̅ qđ dr̄ de draconis
deuoratioē. ⁊ ipſius crepatōe apocriphū
⁊ friuolū reputat̄. Dyabolus iteꝝ vt eam
decipe poſſet in ſpecie̅ hoīs ſe mutauit.
Que̅ videns in oratione̅ ſe dedit. ⁊ dum
ſurrexiſſet dyabolus ad eā acceſſit ⁊ ma
num tenens dixit. Sufficiant tibi q̄ feci
ſti. ideo nūc ceſſa de mea ꝑſona. Illa au
tem eū ꝑ caput apprehendit. ⁊ ſub ſe ad
terrā deiecit. ⁊ ſup ceruice̅ eius dextꝝ pe
dem poſuit ⁊ dixit. Sternere ſuperbe de
mon ſub pedibus femine. Demon aute̅
clamabat. O beata margaretha ſupera
tus ſum. ſi iuuenis me vinceret non cu-
raſſem: ecce a tenera puella ſupatus ſum
⁊ inde plus doleo q̄ pater tuus ⁊ mater
amici mei fuerūt. Illa vero cum coegit.
vt diceret cur veniſſet. q̄ ſe veniſſe ait: vt
ſibi conſuleret ꝙ monitis p̄ſidis obedi
ret. Coegit quoqꝫ vt diceret. cur xp̄ianos
tā multipliciter temptaret. Qui reſpon
dit. Naturale odiū ſibi eſſe cōtra viros
virtuoſos: ⁊ q̄uis ſepe ab eis repellat̄. ſʒ
tamen deſiderio ſeducendi ipſe infeſtus

exiſtit. ⁊ q̄ inuidet homini de felicitate
quā ipſe amiſit. q̄uis eam recuperare non
poſſet. ipam tñ alijs auferre ꝯtēdit. Ad
diditq; ꝙ ſalomō infinitā demonū mul
titudinē ī quodā vaſe incluſit. poſt mor
tem ſuā cū de illo vaſe demones ignem
mitterēt ⁊ hoīes ibidē magnū theſaurū
ee putarēt. ⁊ vas ꝯfregerunt ⁊ demones
exeūtes aerē impleuerūt. His dictis vir
go pedē ſubleuauit ⁊ dixit. Fuge miſer.
⁊ demon ſtatim euanuit. Secura igit̄ ef
ficit̄. q̄ q̄ principē vicerat miniſtꝝ ꝓcul-
dubio ſuperaret. Sequēti igit̄ die cōue-
nietibus populis iudici ꝑſentat̄ ⁊ ſacri-
ficare cōtemnēs exuit̄. corpuſq; facibus
ardētibus cōburit̄. ita ꝙ cūcti mirarent̄
quō tā tenera puella tot poſſet tormenta
ſuſtinere. Deinde in vaſe pleno aq̄ ipam
ligari ⁊ poni fecit vt ex penaꝝ commuta
tiōe ꝯcreſcēt vis doloris. Sꝫ ſubito ter-
ra ꝯcutit̄. ⁊ cūctis videntibus v̄go illeſa
egredit̄. Tūc qnq; milia viroꝝ credide
rūt. ⁊ ꝓ noīe xpi capitalē ſniam accepert̄
Prefectus aūt times ne alij ꝯuerterent̄.
cōcitus beatā margarethā decollari p̄ce
pit. Illa aūt impetrato orandi ſpacio ꝓ
ſe ⁊ ſuis pſecutoribus. necnō ⁊ ꝓ ei⁹ me
moriā agētibus ⁊ ſe inuocātibus deuote
orauit. Addēs vt quecūq; ī partu ꝑicli-
tans ſe inuocaret illeſam ꝓle emitteret.
Factaq; ē aūt vox de celo ꝙ in ſuis ſe no-
uerit petitiōibus exauditā. Surgenſq;
ab orōne dixit ſpiculatori: frat̄ tolle gla
dium tuū ⁊ ꝑcute me. Qui ꝑcutiens ca-
put eius vno ictu abſtulit. ⁊ ſic martirij
coronā ſuſcepit. Paſſa ē aūt. xiij. kalen.
auguſti vt in eius hiſtoria inuenit̄. Alu
bi legit̄ ꝓ tercio ydus iulij. De hac ſā
cta v̄gine ſic dicit qdā ſāctus. beata mar-
garetha fuit timoris dei plena. iuſticia ꝑ
dita. religione comperta. compunctōne
perfuſa. honeſtate laudabilis. patientia
ſingularis. Nihilq; in ea contrarium re
ligioni chriſtiane inueniebatur. odioſa
patri ſuo dilecta domino noſtro iheſu
chriſto.

Lexius fuit fili⁹

Euphemiani viri nobiliſſimi
romanoꝝ. ⁊ in aula impatoris p̄mi. Cui
tria milia pueroꝝ aſſiſtebāt. q̄ zonis au-
reis cingebant̄. ⁊ veſtimentis ſericis in-
duebant̄. Erat aūt p̄fectus euphemian⁹
valde miſericors. ⁊ ſingulis dieb⁹ in do
mo ſua tres mēſe. paupibus. orphanis.
viduis ⁊ peregrinis pabant̄. q̄bus ſtren
nue ſeruiebat. ⁊ hora nona ipſe cuꝫ viris
religioſis cibum in timore dñi capiebat.
Cui vxor noīe aglaes eiuſdē religionis
ac ꝓpoſiti erat. Cū autē filiū nō haberēt
ad p̄ces tñ ſuas dñs eis ꝯtulit filiuꝫ poſt
que ipſi deinceps in caſtitate viuere fir-
mauerūt. Traditus āt puer liberalibus
diſciplinis. cū oībus philoſophie artib⁹
ipſe floreret. ⁊ iā ad puberē etatē veniſſꝫ
puella ſibi de domo impiali eligit̄. ⁊ ſibi
in ꝯiugē copulat̄. Venit nox in qua cū
ſpōſa ſua ſuſcepit ſecreta ſilētia. Tūc
ſanctus iuuenis cepit ſpōſam ſuā in dei
timore inſtruere: ac ipſā ad v̄ginitatis ꝓ
uocare pudorē. Deinde anulū ſuū aure
um ⁊ caput balthei quo cingebat̄ ſibi ſer
uanda tradidit dicēs. Suſcipe hec ⁊ ſer-
ua. donec deo placuerit. ⁊ dñs ſit int̄ nos
Poſt hoc de ſuba ſua accipiens ad mare
diſceſſit. Aſcendēſq; occulte nauē laodi-
ciam vſq; deuenit. indeq; ꝑgens in ediſ
ſam ciuitatē ſyrie ꝓfectus ē. Ubi imago
dñi nr̄i iheſu xpi ſine humano ope facta
in ſindone habebat̄. Quo ꝑueniens oīa
q̄ ſecū detulerat paupibus diſtribuit: et
veſtimēta vilia induēs cū ceteris paupi-
bus ī atrio dei genitricis marie ſedere ce
pit. De elemoſinis v̄o quātū ſibi ſuffice
re poterat ſibi retinebat. cetera vero alijs
paupibus erogabat. At v̄o pat̄ de re-
ceſſu filij plurimū ingemiſcēs. ꝑ vniuer
ſas mūdi ꝑtes pueros ſuos miſit. q̄ eū di-
ligent̄ inq̄rerēt. Quoꝝ cū aliq̄ ad ciuita-
tem ediſſam veniſſent ab eo cogniti ſꝫ ip
ſi eū minime cognoſcētes. eidē cum cete
ris paupibus elemoſinas tribuerūt. q̄s
accipiēs deo gratias agens dixit. Grati-

as tibi ago dñe q̄ a ſeruis meis elemoſi-
nam recipere me feciſti. Reuerſi aūt pueri
renunciāt patri ꝙ nuſq̄ valeat reperiri.
Mater igit̄ ſua a die ſui receſſus ſaccuꝫ ī
pauimēto cubiculi ſui ſtrauit. vbi eiulās
lamētabiles voces dabat dicēs. Hic ſp̄ ī
luctu manebo donec filiū meū recupera
uero. Sponſa vero ad ſocꝝ dixit. Donec
audiā de ſponſo meo dulciſſimo: inſtar
turturis ſolitaria tecū manebo. Cuꝫ
autē alexius in p̄dicto atrio decē et ſeptē
annos maneret in dei ſeruitio: imago tā
dem beate virginis q̄ ibidē erat cuſtodi
eccleſie dixit. Fac introire hominē dei: q̄
dignus ē regno celoꝝ. ⁊ ſpiritus dei req̄e
ſcet ſup eum. Nā oratio eius ſicut incen
ſum in cōſpectu dei aſcendit. Cum autē
cuſtos de quonā diceret ignoraret iteꝝ ei
dixit. Ille qui foris ſedet in atrio ipe eſt
Tunc cuſtos feſtinus exijt: ⁊ ip̄m in ec-
cleſiam introduxit. Qđ factū dum cun-
ctis inoteſceret. ⁊ ab omībus venerari ce
piſſet. humanā gloriam fugiens inde re
ceſſit ⁊ laodiciā venit. ibiq; nauē aſcen-
dens. cum in tharſum cilicie vellet per-
gere, diſpenſante deo nauis a ventis pul
ſa in romanū portum deuenit. Qđ cer-
nens alexius ait intra ſe. In domo patrꝭ
mei ignot⁹ manebo; nec alteri oneroſus
ero. Patrem igit̄ a palatio redeūtē mul-
titudine obſequentiū circūdatū obuiū
habuit: ac poſt eum clamare cepit. Serue
dei me peregrinū in domo tua ſuſcipi iu
beas: ⁊ de micis menſe tue me nutrire fa
cias. vt tui quoq; peregrini dignet̄ dñs
miſereri. Qđ audiens pr̄ ob amorē filij
ſui eū ſuſcipi iuſſit ⁊ locū ꝓpriū in domo
ſua conſtituit. Et cibum đ menſa ſua tri
buit: ⁊ miniſtꝝ ꝓpriū delegauit. Ipē au
tem in orōnibus pſeuerabat. ⁊ corp⁹ ſuū
ieiunijs et vigilijs macerabat. Famuli
autem domus ip̄m multipliciter deride
bant: ⁊ aquam vtenſiliū ſuper caput ei⁹
frequenter fundebant. Sed ipē ad oīa
patiens valde erat. Decem ⁊ ſeptem igi-
tur annos in domo patris permanſit ſic
ignotus. Videns ergo per ſpiritum
ꝙ appropinquaret termin⁹ vite ſue. car-
tham cum attramento petijt ⁊ totum or
dinem vite ſue ibidem conſcripſit. Do-
minica igitur die poſt miſſarum ſolēnia
in ſanctuario vox đ celo inſonuit: dicēs
Venite ad me omnes qui laboratis et
onerati eſtis ⁊ reficiam vos. Qđ audien
tes oēs territi in facies ſuas ceciderunt.
Et ecce vox ſecundo dicens. Querite ho
minem dei vt oret pro roma. Querenti-
bus illis ⁊ minime inuenientibus iterū
dictum eſt. In domo eufemiani querite
Requiſitus ille ſe nihil ſcire de hoc dice-
bat. Tunc imperatores archadius et ho
norius vna cum pontifice innocētio ad
domum predictam venerunt ⁊ ecce mi-
niſter alexij ad dominū ſuū venit dicens
Vide domine ne ille peregrinus noſter
ſit: quia magne vite ⁊ patiētie homo eſt.
Currens igitur euphemianus eū defun
ctum reperit ⁊ vultum eius tanq̄ angeli
rutilantem vidit. Voluitq; carthā quā
in manu habebat accipere. Sed nequi-
uit. Exeunte igitur eo. cum hoc impera
toribus ⁊ pontificibus retuliſſet: ⁊ illi ad
eum intraſſent: dixerunt. Quāuis pecca-
tores ſumus. regni tamen gubernacula
gerimus. ⁊ hic curam vniuerſalis regi-
minis paſtoralis. Da igit̄ nobis carthaꝫ
vt ſciamus que in ea ſcripta ſunt. Et ac-
cedens pōtifex cartham de manu ſua ac
cepit. ⁊ ille eam ſtatim ſibi dimiſit. Fecit
q̄ eam legi coram omni populo et mul-
titudine et patre ipſius. At euphemia-
nus hoc audiens nimio dolore cōtur-
batus obſtupuit. ⁊ factus exanimis reſo
lutuſq; viribus in terram decidit. Cum
vero aliquantulum ad ſe rediſſet. veſti-
menta ſua ſcidit. Cepitq; canos capitis
ſui euellere. barbam trahere. atq; ſemet-
ipſum diſcerpere. ac ſuper filij ſui corpuſ
corruens: exclamabat. Heu me fili mi.
quare me ſic contriſtaſti. ⁊ per tot annos
mihi dolores et gemitus incuſſiſti. Heu
me miſerum: quia te video baculum ſe-
nectutis mee in grabato iacentem ⁊ non
loquentē mihi. Heu me qualē ꝯſolatio

nem decetero habere potero. Mater vo⸗ ruus hoc audiens: quaſi leena rumpens rethe ſciſſis veſtimentis ruens. coma diſſoluta ad celum oculos leuabat. Et cū ꝑ nimia multitudine ſanctū corp⁹ adire non poſſet. clamans dicens. date mihi vie aditum: vt videā filiū meū: vt videam conſolationem anime mee. ⁊ qui ſuxit vbera mea. Et cū pueniſſet ad corpus incumbēs ſup illō clamabat. Heu me fili mi: lumen oculoꝝ meorū. q̄re ſic nobis feciſti ⁊ tā crudelit̄ nobiſcū egiſti. Videbas patrē tuū ⁊ me miſeram lacrimantes: ⁊ nō oſtēdebas teipm nob. Serui tui iniuriabant̄ tibi ⁊ ſuſtinebas. Et iterꝝ atqꝫ iterꝝ ꝓſternebat ſe ſupra corpus ⁊ nūc brachia ſup illud expādebat: nūc manibus angelicū vultū contrectabat oſculanſqꝫ: clamabat. Plorate mecū oēs qui adeſtis: q2 p decē ⁊ ſeptē annos eum in domo mea habui. ⁊ non cognoui. q̄a vnicus filius meus eēt. Serui etiā eum conuiciabant̄ a lapis ꝑcutiebāt. Heu me q̄s dabit oculis meis fontē lacrimaꝝ: vt plangā die ac nocte dolorē aīe mee. Spōſa vō eius induta veſte adriatica cucurrit plorās ⁊ dicēs. Heu me q2 hodie deſolata ſum. ⁊ apparui vidua: iam nō habeo in quē ꝯſpiciā. nec in quē oculos leuem. nūc ruptū ē ſpeculū meum: ⁊ periit ſpes mea. Ammodo incipit dolor q̄ finem nō hꝫ. Populus aūt audiēs hec lacrimabilit̄ flebat. Tūc pōtifex cū impatoribus poſuerūt corpus in honorato feretro. ⁊ duxerūt ī mediā ciuitatē: ⁊ nūciarūt ē pplo: inuētū eſſe hoīem dei. quem ciuitas tota querebat. ⁊ oms obuiā currebant ſancto. Si quis autē infirmus illud corpus ſanctiſſimū tāgebat ꝓtinus curabat̄. ceci viſum recipiebant. demoniaci curabantur. Jmpatores autē tanta mirabilia videntes. ceperunt per ſe cum pontifice lectum portare: vt ⁊ ipi ſanctificarent̄ ab eodem corpore ſancto. Tunc impatores iuſſerunt copiam auri ⁊ argenti in plateis ſpargi: vt turbe occuparentur amore pecuniaꝝ. ⁊ ſinerent corpus ſanctū perduci ad eccleſiā. Sed plebs amore pecuniaꝝ ſepoſito. magis ac magis ad tactum ſacratiſſimi corpis irruebat. Et ſic cū magno labore ad templum ſancti bonifacij martiris illud tandem perduxerūt. Et illic per ſeptē dies in dei laudibus ꝑſiſtentes operati ſunt monumentū ex auro ⁊ gēmis et lapidibus precioſis. Jn quo ſanctū corpus cū magna veneratiōe collocauerūt. De ipſo q̄qꝫ monumēto ita ſuauiſſimus odor fragrauit vt omibus videretur aromatibus eſſe plenū. Obijt autem. xvj. kal. auguſti circa annū dn̄i tricenteſimū viceſimūoctauū.

Karedis virgo

fuit beate potentiane ſoror q̄ fuerunt ſorores ſcti Nouati et Timothei qui ab apoſtolis in fide ſūt eruditi. Qui cum ꝑſecutiōe ſeuiēte multoꝝ xpianoꝝ corpa ſepeliſſent. ⁊ facultates ſuas pauperibus erogaſſent. tādē in pace quieuerunt. Circa annū dn̄i. clxv. ſub Marco ⁊ anthonio ſecūdo.

Aria interpreta

tur amarum mare. vel illumiatrix aut illuminata. Per hec tria intelliguntur tres partes optime quas elegit. ſalicꝫ pars penitentie. pars contemplationis interne. ⁊ pars celeſtis glorie. De qua triplici partem intelligitur qō dicit dominus. Maria optimam partem elegit ⁊c̄. Prima enim pars non auferetur ratione finis que eſt conſecutio beatitudinis. Secunda ratione continuitatis: quia contemplatio vie continuatur cum contemplatione patrie. Tercia ratione ſue eternitatis. Jnquantū igitur elegit optimam partem penitentie dicitur amarum mare: quia ibi multā amaritudinem habuit. qō patꝫ quia tot lacrimas fudit q̄ īde pedes dn̄i lauit. Jnquantū elegit optimā ptē ꝯtemplatiōis interne. dr̄ illumiatrix: q2 ibi hauſit auide qō poſtmoō effudit abūde: ibi lumē

accepit quo poſtmodū ceteros illuſtrauit. Jnquātū elegit optimā ptē celeſtis glorie. dicitur illuminata. quia nunc illuminata eſt et lumine perfecte cognitiōis in mente. et illuminabitur lumine claritatis in corpe. Magdalēa dicitur quaſi manens rea. vl' magdalena interꝑtatur munita. vel inuicta. vl' magnifica. p que inſinuatur qualis fuit ante conuerſionē qualis in conuerſione et qualis poſt cōuerſionem. Nam ante conuerſionē fuit manens rea per obligationem ad penā eternam. Jn conuerſione munita vel īuicta per penitentie armaturam. Optime enim omnibus armis penitentie ſe muniuit. quia quot ī ſe habuit oblectamenta. tot de ſe reperit holocauſta. Poſt conuerſionem magnifica per gratie ſupabundantiam. quia vbi abundauit delictum ſuperabundauit et gratia.

Aria magdale

na a magdalo caſtro cognomiata clariſſimis eſt orta natalibus. vtpote ex regia ſtirpe deſcendentibus. cuius pr̄ ſyrus mater vero eucharia nuncupata ē. Hec cum fratre ſuo Lazaro ⁊ ſorore ſua martha. magdalum caſtrum quod ē ſecundo miliario a genazareth et bethaniam caſtellum quod eſt iuxta hieruſalem et magnam hieroſolimorum partē poſſidebat. Qui tamen omnia interſe talit̄ diuiſerunt. q̄ maria magdalum a quo et magdalena nuncupata ē. Lazarus ꝑtem vrbis hieruſalem. et martha bethaniam poſſederunt. Cum autem magdalena delitijs corporis ſe totum exponeret et lazarus plus militie vacaret. Martha prudens partes ſororis ⁊ fratris ſue ſtrenue gubernabat. et militib⁹ et famulis ſuis ac pauperibus neceſſaria miniſtrabat. Omnia tamen hec poſt aſcenſionem domini vendiderunt et ad pedes apoſtolorum precium poſuerunt. Cū igitur magdalēa diuitijs abundaret q2 rerum affluentiam voluptas comes ſequitur. quanto diuitijs et pulcritudie ſplēduit. tanto corpus ſuum voluptati ſubſtrauit. Vnde iam proprio nomine perdito peccatrix conſueuerat appellari. Sed cum xp̄c illic et alubi predicaret. illa nutu īſpirata diuino. ad domū ſymonis leproſi vbi audiuit eum diſcumbere ꝓperauit. et nō audens vt peccatrix int̄ iuſtos comparere. retro ſecus pedes dn̄i manſit. vbi pedes eius lacrimis lauit. capillis terſit et vngento precioſo ꝑunxit. Nam incole regionis illius ꝓpter vehementiſſimum ſolis ardorem vngentis ⁊ balneis vtebantur. Cumqꝫ ſymon phariſeus intra ſe cogitaret. qm̄ ſi hic eēt propheta a peccatrice tangi ſe nequāq̄ ꝑmitteret. dn̄s illū de ſupba iuſticia r̄darguit et mulieri omnia peccata dimiſit. Hec ē ergo illa maria magdalena. cui dn̄s tā magna beneficia cōtulit. et tanta dilectionis ſigna oſtendit. Nā ab ea ſeptem demonia expulit. in ſuo amore eā totaliter accendit familiariſſimā eā ſibi ꝯſtituit. hoſpitā ſuā fecit. et ꝓcuratricē ſuā eam in itinere hr̄e voluit. eā ſp dulciter excuſauit. Nā excuſauit eā apud phariſeū q̄ dicebat ipā imūdā. et apud ſororē ſuā q̄ dicebat ipā ocioſā. et apud iudā q̄ dicebat eā ꝓdigā: lacrimātē videns lacrimas continere nō potuit. Cuius dilectione quadriduanū fratrē ſuū reſuſcitauit. Cuius amore marthā ſororē ſuā a fluxu ſanguinis quē. vij. annis ꝑpeſſa fuerat liberauit. Cuius meritis marcillā ſororis ſue famulā. vt illud tā beatū et tā dulce v̄bū exclamās diceret. beat⁹ venter q̄ te portauit dignū fecit. Nam f̄m amb. illa fuit martha et hec eius famla. Hec eſt inquā illa que dn̄i pedes lacrimis lauit capillis terſit et vngēto ꝑunxit q̄ tpe gratie ſolēnē penitētiā ꝑmo fecit. q̄ optimā ptē elegit. q̄ ad pedes ſedēs domini v̄bū eius audiuit. et dn̄i caput perunxit. q̄ iuxta crucē in dn̄i paſſiōe fuit. q̄ vnguēta parās corpus eius vnguere voluit. q̄ a monumēto diſcipulis recedētibus nō receſſit. cui xp̄c reſurgēs p̄mo apparuit. et aplo2 aplā fecit. Poſt aſcenſi-

Oriem igit̄ dn̄i .ſ. anno .xiiij. a paſſiōe. cū
iudei ſtephanū iā diu occidiſſent. et cete-
ros diſcipulos a iudee finib⁹ eieciſſent.
diuerſas gentiū diſcipuli ſubeūt regio-
nes. verbū dn̄i ibidē ſeminantes. Erat
aūt tūc cū apl'is beat⁹ maximinus
vnus de .lxxij. dn̄i diſcipulis cui a beato
petro maria magdalena fuerat cōmēda
ta. In hac igit̄ diſpſione. beat⁹ maximi
nus maria magdalena. lazarus frater ei⁹
Martha ſoror ip̄ius. et marcilla pediſ-
ſequa marthe necnō ꝛ beat⁹ cedoni⁹ q̄ ce-
cus a natiuitate extiterat. ſed a dn̄o illu
minatus. oēs hi ſimul et plēs alij xp̄iani
naui ab infidelibus īpoſiti ꝛ pelago ſine
aliquo gubernatore expoſiti vt oēs .ſ. ſil'
ſubmergerēt̄. diuino tandē nutu marſi-
liaꝫ aduenerūt. Ubi cū nullos q̄ eos ho
ſpicio recipe vellēt inueniſſent ſub q̄dā
porticu q̄ phano gentꝭ illius terre pērat
morabāt̄. Cū aūt btā maria magdalena
viderat populū ad phanum ꝯfluere. vt
ydol' imolaret. aſſurgēs vulto placito
facie ſerena. lingua diſerta. eos ab ydo-
lorum cultura reuocabat. et xp̄m ꝯſtan
tiſſime p̄dicabat. Et admirati ſunt vni
uerſi. p̄ ſpecie p̄ facūdia. p̄ dulcedine elo
quētie illi⁹. Nec mirꝫ ſi os qd̄ tā pia ꝛ tā-
pulcra pedib⁹ ſaluatoris īfixerat oſcula.
ceteris amplius verbi dei ſpiraret odorē
Poſt hoc aūt aduenit princeps prouincie
illi⁹ cū vxore ſua. vt ꝓ habēda ꝓle ydol'
imolaret. Cui magdalena xp̄ꝫ p̄dicans
ſacrificia diſuaſit. Interea euolutis ali-
quot dierūꝫ curriculis. apparuit in viſu
magdalena illi matrone. dicens. Quare
cū tot diuitijs abūdesꝭ. ſanctos dei fame
ꝛ frigore mori p̄mittisꝭ. addidit et mīas
niſi marito ſuo pſuaderet. vt ſanctorum
inopiā reuelaret. irā dei oīpotētis incur
reret. Ipa aūt viro ſuo viſiōeꝫ īdicare
timuit. Sequēti igit̄ nocte eidē ſimilia
dicēs apparuit. ſed adhuc viro ſuo hoc
indicare neglexit. Tercio vero ſub intē-
peſte noctis ſilētio. apparuit vtriſqꝫ fre-
mēs ꝛ irata vultu igneo. ac ſi tota dom⁹
arderet et ait. Dormis ne tirāne mēbrū
patris tui ſathā. cū vipera ꝯiuge tua
q̄ tibi indicare noluit verba mea. Quie-
ſcis ne crucis xp̄i inimice. diuerſis cibor̄
generib⁹ vētris tui refecta īgluuie. ꝛ ſan
tos dei fame et ſiti p̄mittis pīre. Iaces
ne ī palatio pānis inuolut⁹ ſericis. ꝛ illos
deſolatos ꝛ ſine hoſpicio vides ꝛ p̄teris.
Nō ſic iniq̄ nō ſic euades. nec ī pune fe-
res. ꝙ in tātū eis bn̄facere diſtuliſti. Sic
locuta ē ꝛ abſceſſit. Cūqꝫ matrona vigi-
lans ſuſpiraret et tremeret viro ſuo eadē
d̄ cā ſuſpirāti ait. Dn̄e mi vidiſti ne ſom
niū qd̄ vidi: Uidi inq̄t et admirari et
pauere nō d̄ſino q̄d inde faciem⁹: Cui
mulier. vtilius ē ei obtpare q̄ irā dei ſui
quē p̄dicat incurrere. Quapropter ip̄os
hoſpicio receperunt et eis neceſſaria mi-
niſtrauerūt. Cū aūt q̄dā die maria ma-
gdalena p̄dicaret p̄dict⁹ p̄ceps dixit ei
Putas poſſe defendere fidē quā p̄dicas
Cui illa. Eā q̄dē illā defendere p̄ſto ſum
vtpote quottidianis miraculis ꝛ p̄dica-
tione mḡri mei petri q̄ rome p̄ſidet robo
ratā. Cui p̄ceps cuꝫ ꝯiuge dixit. Ecce
dictis tuis p oīa obtpare pati ſumus. ſi
a deo quē p̄dicas nobis filiuꝫ īpetrabis.
Propter hoc inq̄t magdalēa nō remana
bit. Tūc beata magdalēa ꝓ ip̄is domi-
nuꝫ exorauit. vt ſibi filiū ꝯcedere digna
retur. Cuius p̄ces dn̄s exaudiuit. et ma-
trona illa cōcepit. Tūc vir ei⁹ cepit velle
ꝓficiſci ad petruꝫ vt ꝓbaret ſi vt maria
magdalēa d̄ xp̄o p̄dicauerat ſic veritas
ſe haberet. cui vxor dixit. Quid ē dn̄e. pu
taſne ſine me ꝓficiſci. abſit. Te eī recedē
te recedā. te veniēte veniā. te q̄ſcēnte q̄e-
ſcam. Cui vir ait. Nō ſic fiet dn̄a. et eī
cū ſis grauida et in mari ſint infinita p-
icula. de facili piclitari poſſes. Domi igi-
tur quieſces et poſſeſſionib⁹ noſtris cu-
ram impendes. Econtra illa inſtabat. fe
mineū nec mutās femina morē. ꝛ cū la-
crimis pedibus eius obuoluta qd̄ pete-
bat tandē obtinuit. Maria ergo hume
ris eorum ſignū crucis impoſuit. ne eos
antiquus hoſtis in aliquo in itinere im
pediret. Naue igit̄ omnibus neceſſarijs
copioſe onerantes. cetera q̄ habebant in
marie magdalene cuſtodia relinquētes
ꝓficiſci ceperunt. Iāqꝫ vnius diei et no
ctis curſu cōſūmato. cepit nimiū mare ī
tumeſcere. vent⁹ flare. ita vt oēs ꝛ maxi-
me matrona grauida ꝛ debilis trāſeua ī
undatiōe fluctuū q̄ſſati grauiſſimis an
guſtijs vrgerēt̄. in tātū ꝙ in ea ſubito do
lor ptus irruit. ꝛ inter anguſtias vētris
ꝛ p̄ſſuras tēpeſtatis filiū pturiens expira-
uit. Natus igit̄ puerulus palpitabat.
Et mām̄illar̄ mīnatū querens ſolatia.
lamentabiles dabat vagitus. Proch do-
lor et natus ē infans viuus ꝛ matricida
effectus. mori eū ꝯuenit cū nō ſit q̄ vite
tribuat alimentū. Quid faciet pegrinus
ꝛ cū vxorē mortuā videat et puerū vagi-
entē q̄rulis vocibus matris mām̄as ap-
petentē. Lamētabat̄ plurimū ꝛ dicebat
Heu heu miſer q̄d facies. filiū habere d̄-
ſideraſti. et matrē cū filio pdidiſti. Nau
te acclamabāt dicentes. Proijciat̄ in ma
re hoc corpus. anteq̄ ī ſil' peamus. q̄diu
eī nobiſcū fuerit. hec q̄ſſatio nō ceſſabit
Et cū corpus ꝯp̄hendiſſent. vt illud in
marē iactarēt. pcite inq̄t pegrinus pcite
Et ſi nec mihi nec matri pcere volueritꝭ
miſereamini ſaltē puuli vagiētis. Sini-
te modicū et ſuſtinete ſi forte mulier pre
dolore in extaſi poſita. adhuc valeat re-
ſpirar̄. Et ecce nō ꝓcul a naui q̄dā coll'
apparuit. quo viſo vtilius eē credit cor-
pus et puerulū illuc deferri. q̄ marinis
beluis ad deuorādū dari. Et vix a nau-
tis p̄ce ꝛ p̄cio extorſit. vt illic applicarent
Cūqꝫ illuc p̄ duricia foueā nō potuiſſet
effodere. ī ſecretiori pte coll' clamide ſup
poſita. corpus collocauit et puerulū mā̄
mis eius apponēs cū lacrimis ait. O ma
ria magdalena. cur ad perditionis et mi
ſerie mee cumulū marſilie ꝑtibus appli-
cuiſti: cur infelix a domo admonitione
tua hoc iter arripui. Petiſti ne deum vt
mulier mea hac de cā cōciperet vt p̄iret.
Ecce enim concepit et pariendo mortē
ſubijt. Conceptuſqꝫ eſt natus vt pereat.
cum non ſit q̄ enutriat. Ecce qd̄ p̄ce tua
obtinui. tibi cui omnia mea cōmenda-
ui. deoqꝫ tuo commendo. Si potens eſt
memor ſit anime matris. Et p̄ce tua mi-
ſereatur: ne pereat natus. Tunc clamide
ſua corpus cum puero circumquaqꝫ op
eruit. et poſtmodum nauem conſcendit.
Cumqꝫ ad petrum veniſſet: petrus ei ob
uius fuit. Qui viſo ſigno crucis in hu-
mero ſuo. quis eſſet et vnde veniret ſci-
ſcitatus eſt. Qui omnia ſibi per ordineꝫ
narrauit. Cui petrus. Pax tibi fiat. Be
ne veniſti. ꝛ vtili conſilio credidiſti: Nec
moleſte feras ſi mulier tua dormit. ſi par
uulus cum ea quieſcit. potens enim eſt
dominus: cui vult dona dare. data aufer
re. ablata reſtituere. et merorem tuum in
gaudium commutare. Petrus autem
ipſum in hieroſolimam duxit. ꝛ omnia
loca in quibus xp̄c predicauit. mirabilia
fecit. locum etiam in quo paſſus eſt. ꝛ in
quo celos aſcendit eidem oſtendit. Cūqꝫ
de fide fuiſſet inſtructus diligenter a pe-
tro: biennij ſpacio iam elapſo nauē aſcē
dit. repatriare curans. Cum igitur na-
uigarent. domino diſponente iuxta col-
lem in quo corpus vxoris cuꝫ puero po
ſitum erat. peruenerunt. qui prece et pre
cio eos ibi ad applicanduꝫ induxit. Pu
erulus autem ibidem a maria magdale
na incolumis conſeruatus. frequēter ad
litt⁹ maris ꝓcedebat. ꝛ ibidē vt puerorꝫ
morꝭ ē cū lapill' ꝛ glareis ludē ſolit⁹ erat
et cū applicuiſſꝫ. vidit puerulū more ſo-
lito in littore marꝭ cū lapill' ludēteꝫ. Et
q̄d eēt admirari n̄ d̄ſinēs d̄ ſcapha exilijt
Quē vidēs puerul⁹ cū nūq̄ tāle vidiſſet:
expauit ꝛ ad ſolita mr̄is recurrēs vbera.
occulte ſub clamid' latitabat. Peregrin⁹
v̄o vt māifeſti⁹ vidēt. illuc acceſſit ꝛ pu
erulū pulcerrimū mr̄is vbera ſugēteꝫ in
uenit. ꝛ accipiēs pueꝝ ait. O btā maria
magdalēa q̄ felix eēꝫ ꝙ mihi cūcta ꝓſpe
ra aduēiſſet. ſi mlier r̄ſpiraret ꝛ mecū re-
patriar̄ valēt. Scio eq̄dē ſcio. ꝛ ꝓculdu-
bio credo: ꝙ tu q̄ pueꝝ d̄diſti. ꝛ ī hac ru-
pe p biēniū pauiſti poterꝭ mr̄eꝫ ſuā p̄ce
tua p̄ſtine r̄ſtituere ſanitati. Ad hec v̄ba
mlier r̄ſpirauit. ꝛ q̄ſi a ſōno euigilās ait.
Magni meriti eſ btā maria magdalēa ꝛ

gloriosa. que in partus mei preſſuris ob
ſtetricis impleſti officiū. et in omnibus
neceſſitatibus ancille tue ſeruicium ex=
pleſti. Quo audito pegrinus admirans
ait. Viuis ne vxor mea dilecta? Cui illa
Viuo equidem. et nunc primo de pegri
natione de qua et tu veniſti venio. ⁊ ſi=
cut beatus petrus te hieroſolimā duxit.
et omnia loca in quibus xp̄c paſſus eſt.
mortuus et ſepultus. et alia plura loca
oſtendit. ſic et ego vna cum beata maria
magdalena duce et comite vobiſcū fui
Et ſingula loca conſpexi. et cōſpecta me
morie ꝯmendaui. Et incipiens loca oīa
in quibus xp̄c paſſus eſt: ⁊ miracula que
viderat adeo plene explicuit. vt nec ī ali
quo deuiaret. Tunc pegrinus recepta
ꝯiuge et puero nauem letus conſcendit
et paulopoſt marſilie partibus applicu=
erunt. Et naui egreſſi. inuenerūt beatā
mariā magdalenā cū ſuis diſcipulis pre
dicantē. et eius pedibus cū lacrimis pro
uoluti. oīa que eis acciderant. narra=
uerunt ⁊ a beato maximino ſacrū baptiſ
ma ſuſceperunt. Tunc in ciuitate marſi
lie oīm idoloꝝ templa deſtruētes. chriſti
eccleſias cōſtruxerūt. ⁊ beatū lazarum in
eiuſdem ciuitatis ep̄m vnanimiter ele=
gerunt. Tandē diuino nutu ad aquen=
ſem ciuitatē venerūt. et populū illū ad
fidē xp̄i per multa miracula adduxerūt
Vbi etiā beatus maximinus in ep̄m eſt
ordinatus. Interea beata maria
Magdalena ſuperne contemplationis
auida. aſperrimū heremū petijt. et in lo=
co angelicis manibus preparato p trigī=
ta annos incognita hominibus manſit.
In quo quidem loco nec aquaꝝ fluen=
ta nec arboꝝ nec herbaꝝ erāt ſolacia. vt
ex hoc manifeſtaret: qꝫ redemptor noſter
ipſā nō terrenis refectionibus. ſꝫ tantū
celeſtib⁹ epulis diſpoſuerat ſatiare. Qua
libet autē die ſeptē horis canōicis ab an
gelis in ethera eleuabatur. et celeſtium
agminū glorioſos ꝯcētus etiā corpalibus
auribus audiebat. Vn̄ diebus ſingulis
his ſuauiſſimis dapibus ſatiata. et inde
p eaſdē angelos ad locū ꝓpriū reuoca=
ta. corpalibus alimentis nullatenus indi
gebat. Sacerdos autē qdā ſolitariā vitā
agere deſiderās. ad duodecim ſtadia lo=
co eidē vicinā ſibi cellā locauit. Die igitur
quadā dn̄s p̄dicti ſacerdotis oculos ape=
ruit. ⁊ corporeis oculis euidenter aſpe=
xit qualiter angeli ad p̄dictū locū ī quo
beata maria magdalena morabatur. de
ſcendebāt et eā in ethera ſubleuabant. et
poſt hore ſpaciū ad eundē locū cū diui=
nis laudibus reuocabāt. Volens autē ſa
cerdos tā admirabilis viſionis veritatē
agnoſcere. creatori ſuo p̄cibus ſe ꝯmen=
dans. ad p̄dictū locū audaci deuotione
p̄perabat. Cumqꝫ ad vnius iactū lapidis
appropiquaret ceperūt eius crura reſol=
ui. et timore valido ipius p̄cordia me=
dullit⁹ anhelare. Cūqꝫ retro rediret am=
bulandi vſū crura cū pedibus ſibi p̄be=
bant. Sed ſi verſo tramite ad predictū
locum accedere conaretur. totiens eum
languor corporis et ebetudo mentis mo
dis omnibus ꝓhibebāt. Intellexit igitur
vir dei illud proculdubio celeſte eſſe ſa=
cramentum. ad qd̓ accedere humanum
non poterat experimentum. Inuocato
igitur ſaluatoris nomine exclamauit.
Adiuro te per dominum. vt ſi homo es
vel aliqua rationalis creatura. q̄ in illa
ſpelunca habitas. mihi reſpondeas. et
tui ediſſeras veritatem. Cumqꝫ hoc ter=
cio repetiſſet. beata maria magdalēa ei
reſpondit. Accede propius. et omnium
q̄ deſiderat anima tua ſcire poteris veri=
tatem. Cumqꝫ ille tremēs vſqꝫ in medij
ſpacij terminum appropinquaſſet ⁊ ait
ad eum. Meminiſti ex euangelio de ma
ria illa famoſa peccatrice. q̄ pedes ſalua=
toris lacrimis lauit. capillis terſit. et ſua
orum delictorum veniā ꝓmeruit. Cui
ſacerdos. memini. ⁊ plus q̄ triginta anno
rum euoluta ſunt curricula. q hoc factū
etiam ſancta credit et confitetur eccleſia
Ego inquit ſū illa q̄ per triginta anno=
rum ſpacium omnibus hoībus ignota
pmanſi. ⁊ ſicut heri cernere tibi pmiſſū
eſt ſic ſingulis diebus angelicis manib⁹
in ethera ſubleuata celeſtiū agminū dul
ciſſimā iubilationē ſeptenis vicib⁹ p ſin
gulos dies corporeis aurib⁹ audire pro
merui. Quia igitur mihi a dn̄o reuelatū ē q
ex hoc migratura ſum ſeculo. beatū ma=
ximinū adeas: ⁊ ei hoc ſtudeas intimare
Proximo die reſurrectionis dn̄ice. tpe q̄
ad matutinū ſurgere ꝯſueuit oratoriū
ſolus ingrediatur. et me illic p angeloꝝ mi=
ſteriū inueniet ꝯſiſtentē. Sacerdos autē
vocē ei⁹ velut vocē angeli audiebat. ne
minē autē videbat. Concit⁹ igitur beatū
maximinū adijt. et ei oīa p ordinē enar=
rauit. Sanctus autē maximinus nimio
repletus gaudio. ſaluatori gratias imē=
ſas retulit. ⁊ illa die ac hora vt ſibi iuſſū
fuerat oratoriū ſolus īgreſſus. videt bea
tam mariā magdalenā in choro adhuc
ſtātē eoꝝ q eā adduxerāt angeloꝝ. Erat
autē ſpacio duoꝝ cubitoꝝ eleuata a ter=
ra. ſtans in medio angeloꝝ. ⁊ extēſis ma
nibus deū exorās. Cū autē beat⁹ maximi
nus ad eā accedere trepidaret. conuerſa
dixit ad eū. Accede huc ꝓpius. nec fugi
as filiā tuā pater. Appropinquāte autē
illo ſicuti ipi⁹ beati maximini legitur li=
bris ita vultus dn̄e ex ꝯtinua ⁊ diutur=
na viſiōe angeloꝝ radiabat. vt facilius
ſolis radios q̄ faciē ſuā ītueri qs poſſet.
Cōuocato igitur vniuerſo clero et ſacer=
dote predicto. corp⁹ ⁊ ſanguinē dn̄i ab
ep̄o beata maria magdalena cū multa
lacrimaꝝ inundatione ſuſcepit. Deinde
toto corpuſculo an̄ altaris ꝓſtrata crepi
dinē ſanctiſſima illa aīa migrauit ad do
minū. P⁹ cui⁹ exitū tant⁹ odor ſuauitatis
ibidē remāſit vt p ſeptē dies fere ab īgre=
dientibus oratoriū ſentiretur. Cuius ſan=
ctiſſimū corpus beat⁹ maximinus diuer=
ſis cōditū aromatib⁹ honorifice ſepeli=
uit. ⁊ poſt mortē ſuā iuxta ipā ſe ſepeli=
ri fecit. Egeſipp⁹ autē vel ſm̄ quoſdā
libros ioſephus ſatis cū p̄dicta hiſtoria
cōcordat. Ait enī ī quodā ſuo tractatu.
q maria magdalena p⁹ dn̄i aſcēſionē ꝓ
ardore caritatis xp̄i. ⁊ tedio qd̓ habebat.
nūq̄ hoīem videre volebat. ſꝫ poſtq̄ ad
aquēſe territoriū venit in deſertū abijt. ⁊
trigita ibi annis incognita māſit vbi vt
ait qlibet die ſeptē horis canonicis ab
angelis ī aera eleuabatur. Addidit tamē
q ſacerdos dum ad eam veniſſet. reppe
rit eam in cella clauſam. qui ad eius pe=
titionem veſtem ſibi porrexit. quam in=
duens ad eccleſiam ſecum iuit. Et ibi ꝯ
munione precepta eleuatis in oratione
manibus iuxta altare in pace quieuit.

Temporibus autem karoli magni.
ſcꝫ anno domini ſeptingenteſimo. lxix.
Gyrardus dux burgundie. cum de vxo
re ſua filium habere nō poſſet. larga ma
nu res ſuas pauperibus erogabat. ⁊ mul
tas eccleſias et monaſteria conſtruebat.
Cum ergo vizeliacenſe monaſteriū cō
ſtruxiſſet. miſit ipſe et abbas ipſius mo=
naſterij monachum quendam cum de=
centi comitatu ad aquenſem ciuitatem
vt inde ſi poſſet beate marie magdalene
reliquias tranſportaret. Veniens igitur
predictus monachus ad predictā ciui=
tatem. cum ipſam funditus a paganis
deſtructam repperiſſet caſu quoddam ī=
uenit ſepulcrum. cuius ſculptura mar=
morea demōſtrabat q corpus beate ma=
rie magdalene repoſitum intus erat. in
ipſo autē ſepulcro hiſtoria eius miro ope
re ſculpta erat. Nocte igitur illō effringēs
aſſumptas reliquias ad hoſpicium de=
portauit. In ipſa autē nocte beata maria
magdalēa eidē mōacho apparuit. dicēs
ne timeret ſꝫ ceptū opus pficeret. Redi=
ens igitur cum ad mediam leucā a mo
naſterio veniſſet. nullo modo inde reliq
as mouere potuerunt. donec veniente
abbate cū monachis cū ꝓceſſiōe hono=
rifice ſunt recepte. Miles quidam qui
ſingulis annis. ad corp⁹ beate marie ma
gdalene venire conſueuerat. ī prelio oc=
ciſus ē. q du in feretro a pentib⁹ ploraret
magdalene pijs qrelis opponebant. cur
deuotum ſuum mori ſine cōfeſſiōe ⁊ pe=
nitentia permiſiſſet. Tunc ſubito qui de=
functus fuerat. ſtupentibus cunctis ſur

rexit. ⁊ ſacerdotē ad ſe vocari precepit.
Cūq; deuote ꝯfeſſus fuiſſet. ⁊ viaticum
recepiſſet. ꝓtinus in pace quieuit. Ma=
ris quidā viris ⁊ feminis onerata naufra=
giū ptulit. vna aūt femina cū eēt pgnās
⁊ ſe ī mari piclitari ꝯſpiceret magdalenā
inquātū poterat acclamabat. vouēs ꝙ ſi
ſuis meritis a naufragio euaderet et fili
um pareret: ipm eiꝰ monaſterio ꝯdona=
ret. Statimq; femina quedā ſpē ⁊ hītu vene
randa ei apparuit. q̄ eā p mentū arripi=
ens piclitantibus alijs ī columē ad ripā
pduxit. Illa aūt poſtmodū filiū pepit
⁊ votū ſuū viriliter adimpleuit. Aiūt quidā
mariā magdalenā ſponſā fuiſſe iohānis
euāgeliſte. quā duxerat tūc qn̄ de nuptijs
xp̄c eum vocauit et hoc ipa indignata. ꝙ
ſ. ſponſū ſuū ſibi abſtulerat. abijt ⁊ om=
ni voluptati ſe dedit. Sz q: cōgruū nō
erat vt iohānis vocatio dānationis ſibi
occaſio fieret dñs ad penitētiā ipā miſe
ricordit cōuertit. Et qa ſūma delecta=
tiōe carnali eā rmouit. iō ipā ſūma dele
ctatiōe ſpūali q̄ ē in dei amore p̄ ceteris eā
impleuit. Qd ⁊ de iohāne quidā fatet ꝙ iō
dulcedine ſue familiaritatis eum pcete=
ris decorauit. qa a p̄dicta delectatiōe eū
remouit. Hec aūt falſa ⁊ friuola reputā
tur. qr frater albertus ī ꝓhemio ſup euā=
geliū iohānis ponit ꝙ hec ſpōſa de cuius
nuptijs vocatꝰ fuerit idē iohāne ai vir=
ginitate pmanſit. ⁊ in ſocietate beate ma
rie virginis matris xp̄i poſtmodū viſa
fuit. ⁊ tādē fine bono quieuit. Vir quidam
oculoꝝ lumīe priuatus cū ad monaſteriū
vizeliacen. cā viſitādi corpus beate ma=
rie magdalene veniret. ⁊ ſuus ei ductor
diceret ſe eccliam iā videre. ille magna voce
exclamauit. O ſancta maria magdalena
vtinā aliquādo videre merear eccliā tuā
ſtatimq; oculi eius ſunt aperti. Quidam
dū peccata ſua ī quadā ſcedula ſcripſiſſent
eā ſub palla altaris beate marie magda=
lene poſuit rogans eā vt ſibi idulgentiā
īpetraret. q poſtmodū ſcedulā accipiens
peccata ſua de ipa ſcedula omnino dele
ta inuenit. Quidā dū ob pecunie exacti
onē in cōpedibus teneret. mariā magda
lenā in ſui adiutoriū inuocabat. Et ecce
quadā nocte quedā mulier ſpecioſa ſibi ap
paruit q vincula frāgens ⁊ oſtiū reſerās
ſibi vt fugeret īpetrauit. q ſe ſolutum vi
dens ꝓtinus inde aufugit. Clericus
quidā de flandria ſtephanus noīe. in tātū
ſcelerū īmanitatem ceciderat ꝙ oīa exer=
cens flagitia. ea q̄ ſalutis erāt. nō ſolū n
facere: ſed nec audire volebat. In beatā
tū mariā magdalenā deuotiōez magnā
hñs eiꝰ vigiliā ieiunabat. et feſtum cole=
bat. Dū igit eiꝰ tumulū viſitaſſet maria
magdalena nec ex toto dormienti. nec ex
toto vigilāti tanq̄ mulier formoſa lugu=
bres gerēs oculos. ⁊ duoꝝ angeloꝝ dexte
ra leuaq; ſuſtētata pſidio apparuit. eiq;
dixit. Cur queſo ſtephane indigna meis
meritis facta repēdis? Cur labioꝝ meo=
rum inſtantia nulla cōpunctione moue
ris. Ex quo enī deuotionē ī me hr̄e cepiſti
ꝓ te dominū ſemper inſtanter exoraui.
Surge igit et peniteas. neq; enī ego te de
ſeram donec deo fueris recōciliatus. Il=
le igit mox in ſe infundi tātā gratiā ſen=
ſit ꝙ ſeculo abrenūcians religionem in=
trouit ⁊ perfectiſſime vite fuit. In cuiꝰ
morte viſa ē maria magdalena iuxta fe=
retrum cum angelis aſtitiſſe. et eius ani=
mam quaſi columbam candidam cum
laudibus in celum ſuſtuliſſe.

Ppolliaris dici

tur a pollens. ⁊ ares virtus. qua=
ſi pollens virtutibus. Vel dicitur a pol=
lo qd̄ interpretatur mirabilis et naris p
quam intelligitur diſcretio quaſi mira=
bilis diſcretionis vir. Vel dicitur ab a
qd̄ eſt ſine et polluo. et ares virtus qua=
ſi virtuoſus ſine pollutione viciorum.

Ppolliaris Pe

tri apoſtoli diſcipulus fuit ab eo
rauennam de roma miſſus eſt. vbi vxo=
rem tribuni ab eo ſanata ipſam cum viro
et eius familia baptizauit. Quod quidē
iudici nunciatur. et ab eo appollinaris
prouocatus accerſitur. ductuſq; ad tēplū
iouis vt ibi īmolaret. cū diceret ſacerdo=

tibus idoloꝝ aurū ⁊ argentū idolis ap
penſū melius pauperibꝰ dari quā ante
demones ſic appēdi. ꝓtinus capit ⁊ fu=
ſtibus ceſus ſemiuiuus relinqt ſz a diſci
pulis collectus in domo cuiuſdā vidue
ſeptē mēſibꝰ reſonet. Inde aūt venit ad
ciuitatē claſſanēſez. vt quendā nobilem
mutū ibidē curaret. Cū autem domum
ingrederetur puella quedā inmundū ſpi=
ritum habens. exclamauit dicens. Rece
de hinc ſerue dei. nā faciā te ligatis ma=
nibus et pedibꝰ de ciuitate extrahi. Quē
appollinaris increpans ꝓtinus exire ex
ea coegit. Cū igit ſup mutū nomē dñi i=
nocaſſet ⁊ curatus fuiſſet. plus ꝙ quin=
genti hoīes crediderunt. Pagani autē
eū fuſtibus ceſum ꝓhibebant. ne iheſū
noīaret. Ille vero in terra iacens: clama=
bat qm̄ ipſe verus eſt deus. Tunc nudis
pedibꝰ ſup prunas eū ſtare fecerūt. Sz cū
adhuc xp̄m ꝯſtātiſſime p̄dicaret ex vrbe
eū ꝓiecerūt. Eo tēpore dū ruſus patri
ciꝰ rauēne filiā infirmā haberet. ⁊ ad eā
ſanandā appollinarē vocaſſz mox vt do
mum ingreſſus ē defuncta ē. Cui ruſus
Vtinam domum meam non introiſſes.
Dij enim magni irati ſunt et filiam meā
ſanare noluerunt. Tu vo quid ei facere
poteris? Cui appollinaris. Noli timere
tantum mihi iura ꝙ ſi puella ſurrexerit
eam creatorem ſuum ſequi nequaquā ꝓ
hibebis. Qd cum feciſſet. facta oratione
puella ſurrexit. et nomen chriſti cōfitēs
cum matre et magna multitudine baptiſ
ma ſuſcepit. ⁊ virgo permanſit. Qd au=
diens ceſar. ſcripſit ad p̄fectū p̄torij vt
apoollinarem aut ſacrificare faceret. aut
in exilium mitteret. Prefectus igit eū ſa
crificare nolentem. fuſtibus cedi fecit. et
in eculeo extenſum torqueri mandauit.
Vbi dum dominum conſtantiſſime p̄=
dicaret. aquam feruentem in eius vulne
ribus recentibus iactari iuſſit. et ſic gra=
ui pondere ferri vinctum in exiliū mit=
tere voluit. Videntes autem chriſtiani
tantam impietatem. accenſi animo in
paganos irruerunt. et plus quam ducē
tos viros ex ipſis occiderunt. Quod vi=
dens prefectus abſcondit ſe. et Appolli=
narem in artiſſimo carcere truſit. De=
inde cathenatum in nauim poſuit. et cū
tribus clericis eum ſequentibus in exili=
um deſtinauit. Vbi ſolummodo cum
duobus clericis et duobus militibus p
iculum tempeſtatis euadens. ipſos mili=
tes baptizauit. Deinde Rauennam re=
diens. a paganis capitur. ⁊ ad templum
appollinis ducitur. Cuius ſimulacrum
videns. maledixit et ſubito corruit. Qd
videntes pontifices. ipſum thauro iu=
dici preſentauerunt. Qui iudex cum fili
um ſuum cecum illuminaſſet. credidit.
et ipſum annis quattuor in ſuo predio
manere fecit. Poſt hoc cum pontifices.
apud veſpaſianum eum accuſaſſent. iuſ=
ſit veſpaſianus vt quicunq; dijs irriga=
ret iniuriam. aut ſatiſfaciat. aut vrbe pri
uetur. Non enim iuſtum eſt vt deos vi
dicemus. ſed ipſi de inimicis ſuis ſe vl=
ciſci poterunt ſi iraſcuntur. Tunc de=
moſthenes patricius eum nolentem ſa=
crificare. cuidam centurioni chriſtiano
tradidit. Cuius rogatus pergens in vi=
cum leproſorum vt ibidem propter fu=
rorem gentiliū latitaret. Populus autē
eum inſecutus eſt et vſq; ad mortem di
uitiſſime ceſus eſt. vbi ſeptem dies ſuper
uiuens et diſcipulos admoneus. ſpiri=
tum tradidit. et ibidem a chriſtianis ho
norifice ſepultus ē ſub veſpaſiano. qui
cepit circa annū domini ſeptuageſimū.
De hoc martire ſic dicit Ambroſius
in prefatione. Apoollinaris digniſſimꝰ
preſul a principe petro rauennam mitti=
tur. iheſu nomen incredulis nunciare. q
dum illic mira virtutum ſigna conferret
in chriſto credentibus ſeuis verberum
flagellis ſepe conteritur. et ſenile iā cor
pus ab impijs gorrēdis cruciatibꝰ laniat.
ſz ne de ſuis vexatiōibꝰ fideles trepidēt. ī
virtute dñi iheſu xp̄i ſigna aplica pficit. poſt
tormēta puellā rſuſcitat mortuā viſū ꝯ=
ſpicuū ceco reddit ⁊ muto rſtaurat loqlā
obſeſſam a dmōio liberat. cōtagiōez mū

dat leproſi. diſſoluta morbo peſtifero ſanat mēbra, portētūꝫ ſimulacri ſilꝭ cum tēplo deiecit. O digniſſimꝰ admiratione ꝑconij pontifex. q̇ cum pōtificis dignitate apoſtolicā ꝓmeruit accipe pr̄ātem. O fortiſſimꝰ atletha xp̄i qui etatis iā frigeſcente calore. cōſtāter in penis illm xp̄m mundi p̄dicat redemptorem.

CRiſtia quaſi criſmate vncta. Habuit eī balſamū boni odoris ī ꝯuerſatione. ⁊ oleū deuotionis in mente. ⁊ benedictionē gratie.

CRiſtia nobiliſſimis pētibus orta in tyro italie a patre ſuo in q̄dā turri cū .xij. pediſſeq̄s collocata ē. deos argēteos ⁊ aureos ſecū h̄ns. Et cū pulcerrima eēt ⁊ a multꝭ in cōiugiū peterē pentes eiꝰ nulli eā volebant cōcedere. volētes vt ī doꝝ cultura maneret. Ipa aūt a ſpūſancto docta. idolorū ſacrificia abhorrebat ⁊ īcēſa dijs imolanda ī feneſtra abſcōdebat. Uenientes at patri eiꝰ pediſſeq̄ dixerūt. Filia tua dn̄a nr̄a dijs noſtris īmolare cōtēnit ſꝫ xp̄ianaꝫ ſe eē aſſerit. Pr̄ aūt ei blādiēs ad deorūꝫ culturā eā ꝓuocabat. Cui illa. Noli me vocare filiā tuā. ſꝫ eiꝰ q̄ ſacrificiū laudis decet. Nō eī dijs mortalibus ſꝫ deo celi ſacrificium offero. Cui pr̄. Filia mea ne vni deo tm̄ ſacrificiū offeras. ne tibi alij iraſcent. Cui illa. Bn̄ locutꝰ es neſciēs vītatē. offeres ei ſacrificiū pr̄i ⁊ filio ⁊ ſpirituiſancto. Cui pr̄. Si tres deos adoras: cur ⁊ alios nō adoras? Cui illa tres illi vna deitas ſunt. Poſt hoc criſtīa patris ſui deos cōfregit. ⁊ auꝝ ⁊ argētūꝫ pauperibus erogauit. Rediēs pr̄ vt deos adoraret: ſꝫ illos nō īueniēs ⁊ ab ancillis q̇d de illꝭ criſtīa. fecerit audiēs iratus iuſſit eā expoliari ⁊ a .xij. viris cedi. adeo vt ipi miniſtri deficerēt. Tūc criſtīa pr̄i dixit. Sine honore ⁊ pudore ⁊ abomīabilꝭ deo. qui me cedūt deficiūt pete illis a dijs tuis vītutē ſi vales. Tūc cathenatā eam ī carcerē mitti iuſſit. Audiēs hoc mater veſtimēta ſua ſcidit. ⁊ ad carcerē ꝑgēs filie pedibus ſe ꝓſtrauit dicēs. Filia mea criſtina. lumē oculoꝝ meoꝝ miſerere mei. Cui illa. Quid me dicꝭ filiā neſcis quia nomē dei mei habeo. Cūq̄ꝫ nil ſibi ꝑſuadere poſſꝫ. ad virū rediit. ⁊ quid ſibi reſponderit indicauit. Tūc pr̄ iuſſit eā an̄ tribunal ſuū duci. Cui dixit. Sacrifica dijs. Sin autē multis afficieris ſupplicijs ⁊ mea filia nō diceris. Cui illa. Magnā mihi gratiā ꝓſtitiſti. q2 iā me nō vocas filiam dyaboli. Quod autēꝫ de dyabolo naſcitur demō ē. Tu es pr̄ ipius ſathāe. Tūc ille iuſſit carnes eius vngulis radi ⁊ mēbra eiꝰ tenera diſrūpi. Criſtīa autēꝫ de carnibus ſuis accipiēs ī vultū ꝓiecit patris. dicens. Accipe tyrāne ⁊ carneꝫ a te genitā comede. Tūc pater ſup rotam eā poſuit ⁊ ignē cū oleo accēdit. ſꝫ flāma exiliēs mille quingentos viros occidit. Pater autē eiꝰ oīa hec magicis artibus aſcribens: ipaꝫ iteꝝ ī carcerē mitti fecit ⁊ facta nocte iuſſit pueris ſuis vt lapideꝫ grandē ad colliū eius ligarēt. ⁊ ī mare ꝓicerent. Qd̄ cū feciſſꝫ ꝓtinus angeli eaꝫ aſſumunt. Xp̄c autē ad eā deſcēdit. ⁊ eā in mari baptizauit dicēs. Baptizo te in deo patre meo. ⁊ ī me ihū xp̄o filio eius et in ſpūſancto. Et cōmiſit eā michaeli archangelo qui eam ad terram adduxit. Quod audiens pater frontē ſuā ꝑcutiēs dixit. Quibus maleficijs hec facis. vt in mari maleficia tua exerceas? Cui illa. Stulte ⁊ infelix a xp̄o hanc accepi gratiam. Tunc in carcerē eam miſit. iubēs vt in craſtino debeat decollari. Ipa autēꝫ nocte vrbanus pater ſuus mortuus inuenitur. Huic quidam iudex iniquus ſucceſſit. nomine dius. qui cunam ferream ſuccenſam cum oleo. reſina. et picē parari fecit. et criſtinam ibidē iactari. cunāq̄ꝫ a viris quattuor agitari. vt citius conſumeretur. Tunc criſtina deum laudauit ꝙ eam nuper renatam denuo volebat vt infantulam in cunabulis agitari. tūc iudex iratus fecit radi caput eius. et nudam per ciuitatem vſq̄ꝫ ad appollinem

duci. vbi ydolo īꝑauit ⁊ corruēs in puluerem eſt redactum. Quod audiens iudex expauit et ſpiritum tradidit. Huic ſucceſſit iulianus qui fornaceꝫ ſuccendi fecit. ⁊ criſtinaꝫ intus iactari. Ubi ꝑ .v. dies cum angelis cantans ⁊ deambulās illeſa ꝑmāſit. Quod audiens iulianus et magicis artibus hoc aſcribens. duas aſpides. duas viperas. duoſq̄ꝫ colubres ad eā mitti fecit. Sed ſerpentes eius pedes lingunt. aſpides nil nocētes ad vbera pendent colubri collo ſe voluētes ſudorem lingunt. Julianus autē in cantatori dixit. Nunquid et tu magus es. irrita beſtias. Qd̄ cū faceret ſerpentes ī eū īpetū fecerunt ⁊ eū ꝓtinꝰ occiderūt. tūc ſerpētibus imꝑauit criſtina. et ad deſertum locum ire fecit. ⁊ mortuū homineꝫ reſuſcitauit. tunc iulianus māmillas eiꝰ ꝑcidi mādauit. de quibus lac ꝓ ſanguine fluxit. Deīde linguā eius ꝑcidi fecit. Criſtina vero nequaq̄ꝫ loq̄la amittens ꝑciſſurā lingue accipiēs. in faciē iuliani ꝓiecit. ⁊ oculum eius inde ꝑcutiens eū excecauit. Iratuſq̄ꝫ iulianus duas ſagittas circa cor eius. ⁊ vnā in latus eius dimiſit. Et illa ꝑcuſſa ſpiritū deo tradidit circa ānnū domini ducenteſimū octrogeſimū ſeptimum ſub diocleciano. Requieſcit autem corpus eius in quodā caſtro qd̄ bulſena vocatur. inter vrbē veterē ⁊ viterbiū ſito. Tyrus enim q̄ iuxta caſtrū illud erat funditus eſt euerſa.

IAcobꝰ iſte apoſtolus dicitus ē iacobus zebedei Jacobus frater iohis boanerges. i. filius tonitrui. ⁊ iacobus maior. Dicitur eniꝫ iacobus zebedei. ſ. filius. nō tm̄ carne. ſed etiā noīs interp̄tatione. zebedeus interp̄tatur donans ſiue donatus. ⁊ beatꝰ iacobus ſe ipm̄ deo donauit per mortis martirium. ⁊ a deo nobis donatus eſt in ſpiritualē ꝓtonū. Dicitur iacobꝰ frater iohis. q2 fuit eius frater. nō tm̄ carne ſꝫ etiā moꝝ ſimilitudine. Ambo eni fuerunt eiuſdē zeli. eiuſdē ſtudij. eiuſdē voti ad dominū vlciſcendū. Cū eni ſamaritani xp̄m nō r̄ciperēt iacobus et iohes dixerunt vis dicimus deſcendat ignis d̄ celo et conſumat illos. Eiuſdem ſtudij ad diſcendū. Unde iſti precipue fuerūt qui xp̄m de die iudicij et alijs venturis interrogauerunt. Eiuſdē voti ad obtinendum quia ſeſſionem ad dexterā et ſiniſtram xp̄i ambo habē voluerunt. Dicitur filius tonitrui ratione ſonore p̄dicationis. quia malos terrebat. pigros excitabat. omnes ſua altitudine in admirationem conuertebat. Unde dicit Beda de iohe. ꝙ tam alte intonuit. vt ſi aliquantuluꝫ altius intonuiſſet totus mūdus eum capere non potuiſſet. Dicitur iacobus maior ſicut alter minor. Primo ratione vocationis quoniam primꝰ vocatus eſt a xp̄o. Secundo rationē familiaritatis quoniam maiorem familiaritatem videtur xp̄c habuiſſe cū iſto ꝙ̄ cum illo. ſicut patet. quia ipſum ad ſecreta ſua admittebat ſicut fuit ad puelle reſuſcitationem: et ad glorioſam transfigurationem. Tercio ratione paſſionis. quia primꝰ inter ceteros apoſtolos paſſus eſt. Sicut ergo dicitur maior alio. ex eo ꝙ prius vocatus eſt ad apl̄atus gr̄atiam. ita poteſt dici maior ex eo ꝙ prius vocatus eſt ad eternitatis gloriam.

IAcobꝰ apoſtolus filius zebedei poſt aſcenſionem dn̄i dum ꝑ iudeam et ſamariā predicaret in hiſpaniam tandeꝫ iuit. vt ibi verbum domini ſeminaret. Sed dū ibi ſe ꝓficere nil videret. et ſolum ibidem nouem diſcipulos acquiſiuiſſet. duos ex illis cā predicandi ibi reliquit. et alios ſeptē ſecum aſſumens iterum in iudeaꝫ rediit. Mgr̄ autē iohes beleth dicit. ꝙ tantum vnum ibi conuerteret. Cum ergo in iudea verbū domini predicaret magus quidam nomine hermogenes cuꝫ pheis diſcipulum ſuum nomine philetum ad iacobum miſit. vt ipſum philetꝰ coram iudeis conuinceret. ꝙ ſua p̄dica-

tio falſa eēt. Sꝫ cū apoſtolus corā oibꝰ rā
tionabiliter eū cōuinceret. ⁊ multa corā
eo miracula feciſſꝫ. rediit philetꝰ ad her
mogenē doctrinā iacobi approbās. ⁊ mi
racula recitās. ac eiꝰ diſcipulū ſe velle fie=
ri ꝯteſtans. ⁊ vt ipē ſiſr efficeret̄ diſcipu
lus ꝑſuadēs. Tūc hermogenes iratꝰ ar=
te ſua magica ita eū īmobilem fecit. vt ſe
nullatenus mouere poſſꝫ. dicēs. Vide=
bimus ſi iacobꝰ tuꝰ te ſoluat. Qḋ cū phi
letus iacobo ꝑ puez ſuū nunciaſſꝫ. miſit
ad eū ſudariū ſuū. dicēs. accipiat ſudari
um ⁊ dicatōnis erigit̄ eliſos: ⁊ ipē ſoluit
cōpeditos. Statiqꝫ vt de ſudario tactus
eſt. ſolutꝰ ē a vinculis. ⁊ magicis artibꝰ
hermogenis inſultauit ⁊ ad Jacobū ꝓ
perauit. Iratꝰ hermogenes dmones ad
uocauit. ꝑcipiēs vt ipm̄ iacobū vinctū
cū phileto adducāt. vt de ipis ſe vindi=
cet. ne diſcipuli eius decetero ſibi audeāt
taliter inſultare. Venientes aūt demo=
nes ad iacobū in aere vllulare ceperunt.
dicentes. Jacobe apl̄e dei miſerere nob
qꝛ anq̄uā tēpus nr̄m adueniat iā arde=
mus qbus iacobus ait. Vt qḋ veniſtis
ad me? Qui dixerūt. Hermogenes mi=
ſit nos: vt te et philetū ad ipſū duceremꝰ
Sed mox vt ad te venimus. angelus dī
nos cathenis igneis r̄ligauit. ⁊ plurimū
cruciauit. Quibꝰ iacobꝰ. Exoluat vos
angelus dn̄i ⁊ ad ipm̄ redite: ⁊ eū ad me
vinctū adducite. ſed illeſum. Qui cum
abiiſſent: ⁊ apphendētes hermogenē ma
nus ei a tergo ligauer̄t. ⁊ ipm̄ ſic vinctū
ad iacobū adduxerūt: dicentes. Miſiſti
nos vbi incenſi ſumus ⁊ grauit̄ cruciati
Dixerūtqꝫ demones ad iacobū. Da nob
in eū ꝑtātē: vt poſſimus tuas iniurias et
nr̄a incēdia vindicare. Quibus ait iaco=
bus. Ecce philetus añ vos ē. cur eū non
tenetis. Cui illi. Nos non poſſumꝰ: nec
formicā q in cubiculo tuo ē māu ꝯtingē
Dixitqꝫ iacobus ad philetū. Vt bona ꝓ
malis r̄m qḋ xp̄c nos docuit. reddamꝰ
hermogenes te ligauit. tu eū ſolue. So=
lutus hermogenes ꝯfuſus ſtetit: ⁊ iaco=
bus ei dixit. Vade liber quocūqꝫ volue

ris. Nō ēm diſcipline nr̄e eſt: vt inuitus
aliqs ꝯuertat̄. Dixitqꝫ ei Hermogenes.
Ego noui iras demonū. Niſi mihi ali=
qḋ dederis qḋ mecū habeā: occidēt me.
Cui iacobus baculū ſuū dedit. Ille aūt
prexit: ⁊ oēs libros artis ſue magice ad
apl̄m cremādos attulit. Jacobus autez
ne forte odor incendii vexaret incautos.
eos in mari ꝓiici fecit. Proiectis ergo
libris ad apl̄m rediit: ⁊ plantas eiꝰ tenēs
dixit. Aīaꝝ liberator accipe penitentē
quē inuidentē ⁊ tibi detrahentē hactenꝰ
ſuſtinuiſti. Cepit igit̄ ī dei timore perfe
ctus eē: adeo vt v̓tutes plurime ꝑ eū fie=
rent. Videtēs aūt iudei hermogenē cō=
uerſū zelo cōmoti iacobū adierūt: et cur
ieſū crucifixū ꝑdicaret increpauer̄t. Ille
v̓o cū eis ꝑ ſcripturas aductū xp̄i ⁊ paſ=
ſionē euidenť ꝓbaſſet: plurimi credide=
runt. Abiathar v̓o pōtifex āni illius ſe=
ditionē ī ꝑp̄lo excitauit: ⁊ miſſo fune in
collo apl̄i ipm̄ ad herodē agrippam ad
duci fecit. Cūqꝫ iuſſu eius ad decollādū
duceret̄ qdā paliticus ī via iacēs: ad eūz
clamauit vt ſibi ſanitatē cōferret. Cui ia
cobus ait. In noīe iheſu xp̄i ꝓ cuius fi
de ducor ad decollādū: exurge ſanus et
benedic creatorē tuū. ⁊ ſtatim ſanatꝰ ſur
rexit ⁊ dn̄m benedixit. Scriba autē q fu
nem ī collo ſuo miſerat ⁊ trahebat noīe
ioſias hoc videns ad pedes eius ſe ꝓie=
cit: ⁊ veniā petēs ſe xp̄ianū fieri poſtula=
uit. Qḋ videns abiathar eū teneri fecit.
ſibiqꝫ dixit. Niſi nomē xp̄i maledixeris
cum ipſo iacobo decollaberis. Cui ioſias
Maledictus tu ⁊ maledicti oēs dii tui.
Nomē aūt dn̄i iheſu xp̄i ſit benedictuz
in ſecula. Tūc abiathar os eius pugnis
cedi iuſſit. ⁊ miſſa de eo legatiōe ad hero
dem impetrauit: vt cū iacobo decollare=
tur. Cū autē ambo decollari deberēt ia=
cobus a ſpiculatore lagenam aq̄ petiit. ⁊
ibidem ioſiam ꝓtinus baptiſauit et ſta
tim capitis obtruncatiōe vterqꝫ martiri
um ꝯſummauit. Decollatus eſt aūt
beatus iacobus. viii. kalen̄. apl̄. in an=
nunciatiōe dominica. et. viii. kal̄. aug=

compoſtellam trāſlatus. et. iii. kalen̄. ia=
nuarii ſepultus. Quia ſepulcri eius fabri
ca fuit ab auguſto vſqꝫ ad ianuarium ꝓ
telata. Statuit igitur eccleſia vt feſtum
eius. viii. kalen̄. auguſti in tempē. ſcilicꝫ
magis congruo deberet vniuerſaliter
celebrari. Decollato autē iacobo vt ait
iohānes beleth qui hanc trāſlationē di=
ligenter exeq̄t̄ diſcipuli eius corpus no=
cte timore iudeoꝝ rapientes. naui illud
impoſuerunt. et ſepulturam diuine pro
uidentie cōmittentes. naui ſine regimīe
conſcenderunt. et angelo domini duce ī
galliciam in regno lupe applicuerunt.
Erat enim in hiſpania regina quedam
ſic dicta nomine et merito vite. Deponē
tes igitur corpus de naui. ſuper quendā
magnum lapidem illud depoſuerunt.
Qui lapis mox vt cera corpori ceſſit. et
in ſarchofaguz corpori ſe mirabiliter co
aptauit. Ingrediētes igitur diſcipuli ad
lupam dixerunt. Dominus iheſus chri
ſtus mittit ad te corpus diſcipuli ſui vt
quem noluiſti ſuſcipere viuum. ſuſcipi=
as defunctum. Et narrantes ei miracu=
lum. qualiter ſcilicet ſine regimine illuc
veniſſet. locum ad eius ſepulturam con
gruum petierunt. Qḋ duz regina audiſ=
ſet vt dicit idem iohannes beleth eos in
dolo ad quendam virum crudeliſſimū
vel ſm̄ alios ad regem hyſpanie deſtina=
uit. vt eius ſuper hoc conſenſum habe=
rent. qui eos cepit et in carcerem recluſit
Cum autem ille diſcumberet. angelus
domini carcerē aperuit. et eos libere abi
re permiſit. Qḋ duz ille cognouiſſet. ve
lociter poſt eos milites qui eos caperent
deſtinauit. Cum autem milites illi per
pontez tranſirent. fracto ponte oēs ī flu=
mine ſunt ſubmerſi. Qḋ ille audiens pe
nitentia ductus. ſibi et ſuis metuens mi
ſit poſt illos rogans. vt ad ſe redirent. et
quicq̄d vellent ad libitum impetrarēt.
illi autem redierunt et populum ciuita=
tis ad fidem domini conuerterunt. Qḋ
lupa audiens vehementer doluit. et re=
deuntibus ad ſe diſcipulis et aſſenſuz re

gis aperientibus illa reſpondit. Accipi
te boues quos habeo in tali loco vl̄ mō
te. Et plauſtrum iungite. ac corpus dn̄i
veſtri deferte. et locū ſicut volueritis edi=
ficate. Hec aūt lupina cogitatione dice=
bat. Sciebat enim boues thauros eē in
domitos et ſilueſtres. et ideo putauit ꝙ
nō poſſent iungi nec applicari. Vel ſi iū
gerent̄ huc illucqꝫ diſcurrerent. et ſic cur
rum diſſiparent et corpus deiicerent. et
ipſos necarent. Sed non ē ſapientia con
tra deum illi enim dolum eius nō cogi=
tantes montē aſcendūt et draconē quen
dam ignē ſpirantem et in eos irruentem
cruce oppoſita per medium ventrē ſcin=
dunt. Facto etiā ſigno crucis ſuꝑ thau=
ros velut agni ſubito manſueſcūt ⁊ eos
iungentes corpus ſancti iacobi cum la=
pide ſuper quē poſitū fuerat in curru po=
ſuerunt. Boues autē ſine alicuius regi=
mine corpus in medium palacium lupe
detulerūt. Qḋ illa vidēs ⁊ ſtupēs credi=
dit ⁊ xp̄iana effecta. oīa q petierūt tribuit
⁊ palaciū in ecciāz ſancto iacobo ḋdicās
magnifice ipāz dotauit. et in bonis ope=
ribus vitā finiuit. Vir qdā noīe bern
hardus de ep̄atu mutineſi vt ait calixtꝰ
papa dū captus et cathenatus ī ꝓfundo
turꝛ poſitꝰ eēt ⁊ ſꝑ btm̄ iacobū inuocarꝫ.
apparuit ei ſc̄tꝰ iacobꝰ dicēs. Veni ſeq̄r
me ī galliciā. ⁊ cōfractꝭ cathēis cū diſpa=
ruiſſet ille vīcul̄ ad collū ſuſpēſis ad ſū=
mitatē turris conſcēdit ⁊ inde ſine aliq̄
leſione vnicuz ſaltū fecit cū tn̄ turris. lx.
cubitoꝝ altitudinem poſſideret. Qui
dam vt ait beda cū enorme plurimū pec
catū cōmiſiſſet. ⁊ epūs cōfitentē abſol=
uere timuiſſet. hoīez illū cū ſcedula in q̄
illud peccatum ſcriptum erat ad ſanctū
Jacobum miſit. Cum ergo in feſto euſ=
dem ſcedulam ſuper altare poſuiſſet: et
ſanctum Jacobum vt illud peccatum
deleret ſuis meritis exoraret. ſcedulam
poſtmodum aperuit. et peccatum peni=
tus deletū iueniēs deo et ſancto iacobo
gr̄as reddidit ⁊ factum oībꝰ publicauit.

Triginta viri de loteringia vt ait vber-
tus biſuntinus circa annū dn̄i. M.lxx.
ad ſanctū iacobū ꝓperātes oēs vno exce
pto fidē ſibi mutui ſeruitij ꝓmiſerunt.
Unus igit̄ illoꝝ īfirmatꝰ.xv.diebꝰ a ſo-
cijs expectat̄. ſꝫ tādē a cūctis relinqt̄. et a
ſolo illo q̄ fidē nō ꝓmiſerat ad pedē mō
tis ſancti michaelis cuſtodit̄ ſꝫ aduesꝑa-
ſcente die moꝛit̄. Uiuꝰ aūt ꝓpter illius
loci ſolitudinē. ⁊ defuncti hoꝛrendā pre
ſentiā ⁊ īminentē noctis caliginē. ⁊ gen-
tis barbare feritatē valde timuit. Sꝫ ſta-
tim beatus iacobꝰ ī ſpē equitis ſibi appa
rens. ⁊ eū cōſolās ait. Trade mihi hūc
moꝛtuū ⁊ tu aſcēde pꝰ me ſup equū. Sic
qꝫ illa nocte añ ſol' oꝛtū dietas.xv. pagē
tes ad montē gaudij q̄ eſt dimidia leuca
circa ſanctū iacobū ꝑuenerūt. Ibiqꝫ ſan
ctus iacobus vtrūqꝫ depoſuit. p̄cipiens
vt canonicos ſancti iacobi ad ſepeliēdū
ꝑegrinū moꝛtuū cōuocaret. ⁊ ſuis ſocijs
diceret ꝙ ꝓpter fidē fractā eoꝝ ꝑegrina-
tio nil valeret. Qui iuſſa cōpleuit. ⁊ ſtu-
pentibꝰ ſocijs de eius itinere ea q̄ ſanctꝰ
iacobus dixerat intimauit. Theutu-
nicus q̄dā vt ait calixtꝰ papa cū filio ſuo
circa annū dn̄i. M.xx. ad ſanctū iaco-
bum ꝑgens. ⁊ in vrbe doloſa gratia ho-
ſpitandi diuertēs. ab hoſpite iebꝛiatur.
Et ab eo ī malha argenteꝰ ciphus abſcō
ditur. Mane igit̄ exeūtes. q̄ſi latrones ī
ſequēs reuocauit. ⁊ ꝙ ciphū argēteū fu-
rati fuiſſent eiſdē obiecit. Cui cū diceret
punire eos faceret ſi apud eos ciphū iue-
nire poſſet. et cū apta malha iuentꝰ fuiſ-
ſet. ꝓtinus ad iudicē rapiūt̄. Data ergo
ſnīa oīa q̄ habebat hoſpiti tradūt̄. ⁊ vnꝰ
eoꝝ ad ſuſpēdiū iudicat̄. Sꝫ cū pater ꝓ
filio. ⁊ filiꝰ ꝓ p̄re moꝛi vellet tādē filius
ſuſpendit̄. ⁊ pater ad ſanctū iacobū ine-
rens ꝓgredit̄. Igit̄ pꝰ trigīta ſex dies re-
diens. ⁊ ad coꝛpꝰ filij diuertēs. ſup eū la-
mentabiles voces ꝓmebat. ⁊ ecce filius
ſuſpēſus ipm̄ cōſolari cepit dicens. Dul
ciſſime pater ne fleueris. qꝛ nunq̄ mihi
ſic bn̄ fuit. q̄m hucuſqꝫ ſanctꝰ iacobus
me ſuſtentat. ⁊ celeſti dulcedine reuocil-
lat. Qd̄ pater audiēs ad vrbē cucurrit ⁊
venientes populi filiū ꝑegrini icolumē
depoſuerūt. ⁊ hoſpitē ſuſpēderūt. Re-
fert hugo de ſancto victoꝛe. ꝙ cuidā pe-
grino ad ſanctū iacobū ꝑgenti. dyabolꝰ
in ſpē ſancti iacobi apparuit. ⁊ d̄ miſeria
p̄ſentis vite plura cōmemoꝛās. felicē ſe
eē ſi ob honoꝛeꝫ ſuū ſe necaret. aſſeruit.
Qui mox gladiuꝫ arripuit et ꝓtinus ſe
ipm̄ occidit. Et cuꝫ ille in domū cuius
hoſpitatus fuerat ſuſpectus haberetur. ⁊
moꝛi plurimū foꝛmidaret. cōtinuo qui
moꝛtuus fuerat reuixit. aſſerens ꝙ dum
demō q̄ moꝛtē ſuaſerat ad ſupplicia ipſꝫ
duxiſſet. beatus iacobus mox occurrit.
⁊ ereptū ad thronū iudicis deduxit. ⁊ ac
cuſantibus demonibus. vt vite reſtitue-
tur obtinuit. Quidā iuuenis de ter-
ritoꝛio lugdunēſi vt narrat hugo abbas
cluniacenſis qui ad ſanctum iacobū fre
quenter cum deuotione magna ire ſole
bat. Quadam vice dum illuc tēdere vel
let nocte illa in foꝛnicationem lapſus eſt
Pergenti igitur nocte quadam dyabolꝰ
in ſpecie ſancti iacobi apparuit. dicens.
Noſti qui ſum? Neganti illi dixit dya
bolus. Ego ſuꝫ iacobus apoſtolus queꝫ
ſingulis annis viſitare conſueuiſti. Scī-
as ꝙ multū de deuotione tua gaudebā.
ſed nuper de domo tua egrediens in foꝛ
nicationē incidiſti. et non confeſſus ad
me accedere preſumpſiſti. quaſi tua pere
grinatio mihi et deo placere poſſit. Nō
ſic expedit. ſed quicunqꝫ ad me peregri
nādo venire d̄ſiderat prius peccata ſua
per confeſſionam debet precidere ⁊ poſt
peregrinando eadem commiſſa punire.
Et his dictis demon euanuit. Tunc iu
uenis anxiatus domum ſuam redire et
peccata confiteri. deinde iter reincipere
diſponebat. Et ecce dyabolus apparēs
iteruꝫ in ſpecie apoſtoli hoc omnino di
ſuaſit. aſſerens ꝙ peccatum illud nullo
mō ſibi r̄mitteret̄ niſi penitꝰ gēitalia ſibi
mēbꝛa ſecaret. beatioꝛ autē foꝛet ſi ſe vel
let occidē ⁊ ꝓ eiꝰ noīe martir eē. Iuuēis
igī nocte ſocijs doꝛmientibꝰ gladium ac-
cipiens genitalia ſibi p̄ſcidit. Deide eo-
dem cultro ſe ꝑ ventrē trāſfixit. Expge-
facti ſocij hoc videntes ⁊ plurimū foꝛmi
dantes ꝓtinus aufugerunt. ne ſuſpecti
de homicidio haberent̄. Uerū cū fouea
ei pararetur q̄ fuerat defunctus reuixit.
et cunctis fugientibus et ſtupentibus q̄
ſibi acciderāt enarrauit dicens. Cuꝫ me
ad ſugeſtionē demonis occidiſſeꝫ. demo
nes me capientes v̄ſus romā deducebāt
et ecce poſt nos beatus iacobus ꝓtinus
cucurrit. ⁊ demones d̄ fallacia plurimū
increpauit. Cūqꝫ ad inuicē diutius di-
ſceptarent. cogēte beato iacobo ad quod
dam pratū venimus. vbi v̄go beata cuꝫ
multꝭ ſanctis colloquēs reſidebat. Cui
cū beatus iacobus ꝓ me cōq̄ſtus fuiſſꝫ
illa plurimū demones increpauit. et me
vite reſtitui p̄cepit. Beatus igit̄ iacobꝰ
me ſuſcipies vite reddidit vt videtis.
Poſt triduū ergo ſolis in illo cicatricibꝰ
remanentibus. iter arripuit. ⁊ inuētis ſo
cijs omnia per oꝛdinē enarrauit. Frā-
cus q̄dā vt ait calixtus papa circa annū
domini. M.c. cū vxoꝛe et filijs ad ſan-
ctum iacobū ibat. tum volens moꝛtali
tatem q̄ erat in francia fugere. tū ſanctuꝫ
iacobū cupiens viſitare. Qui cū ad vr-
bem pāpilanā veniſſet. vxoꝛ eius ibidē
obijt: ⁊ hoſpes totā illius pecuniā ſibi cū
iumento quo vehebāt̄ pueri vſurpauit
Ille aūt d̄ſolatus incedēs pueros quoſ
dam in humeris poꝛtauit. quoſdam ad
manum trahebat. Cui vir cū azino cō-
paſſione ꝯmotus occurrens. ſibi azinū
ꝯmodauit vt ſup illū pueri veherentur
Qui cū ad ſanctū iacobū ꝑueniſſet. eideꝫ
vigilanti et oꝛanti ſanctus iacobus ap-
paruit. et an ſe cognoſceret requiſiuit.
Cui neganti ait. Ego ſum iacobus apo
ſtolus. q̄ tibi meū azinū ꝯmodaui. ⁊ ite
rum a cōmodo reuertenti. Sed ſcito p̄-
noſcens ꝙ hoſpes tuus de ſolario corru
ens moꝛietur. et omnia q̄ tibi abſtulerat
rehabebis. Que cum omnia ꝯtigiſſent.
ille domū letus rediit. et pueris de azio
depoſitis. azinus ſtatim diſparuit.
Quidam mercatoꝛ a quodam tyranno
iniuſte ſpoliatus in cuſtodia tenebatur.
q̄ deuote ſanctū iacobū in ſui auxilium
īuocabat. Cui ſanctus iacobus vigilan
tibus cuſtodibꝰ apparuit. et vſqꝫ ad tur
ris ſummitateꝫ ipm̄ ꝑduxit. Statimqꝫ
turris adeo ſe inclinauit. ꝙ ipſius ſum-
mitas terre equalis fuit. de qua ſine ſal-
tu deſcendens ſolutus receſſit. Que cu-
ſtodes inſequentes. licet iux̄ eū ꝑgerent.
tamen ipm̄ videre non poterant. Dum
tres milites vt ait vbertus byſuntius lu
dunenſis dyoceſis ad ſanctum iacobuꝫ
ꝑgerent: vnus eoꝛum a quadam mulier
cula rogatus. ſacculuꝫ ipſius amoꝛe ſan-
cti iacobi ſuper equum ſuum poꝛtabat.
Deinde quendā infirmū in via deficien
tem īueniēs ipm̄ ſup equū poſuit. ⁊ infir
mi burdonē cū ſacculo mulieris accipi
ens equū p̄iter ſeq̄batur. ſed feruoꝛe ſolis
et laboꝛe itineris fractus eſt. cū galiciam
aduenisset. īfirmitate grauiſſima laboꝛa
uit. Cūqꝫ a ſocijs d̄ ſalute aīe rogaretur
ille tribus diebus extitit mutus. ſꝫ quar
to die ſocijs eius moꝛtē expectātibꝰ gra-
uiter ſuſpirans ait. Gratias deo ⁊ ſancto
iacobo. qꝛ eius ſum meritꝭ liberatꝰ. Cū
enim qd̄ monebatis facere vellē. demo-
nes ad me venerunt. me tam grauiter ꝯ-
ſtringentes. vt nihil qd̄ ad ſalutē anime
ꝑtineret. aliquatenus loqui poſſet. Uos
quippe audiebā ſꝫ ꝓſus r̄ndere nō po-
terā. Nunc a ūt ſanctus iacobus huc in
trauit. ferens in ſiniſtra manu ſacculum
mulieris. in dextra baculum pauperis.
quos in via adiuuerā. ita vt burdonem
ꝓ lācea. et ſacculū ꝓ ſcuto hr̄et. ⁊ demo-
nes quaſi iratus aggrediens eleuato ba
culo ipos terruit. ⁊ in fugā ꝯuertit. Nūc
ergo ecce bt̄i iacobi gratia me liberauit: ⁊
loq̄lā reſtituit. Uocate ergo ad me ſacer
dotem. qꝛ diu in hac vita eē nō poſſum.
et conuerſus vni eoꝝ dixit. Amice. noli
amodo dn̄o tuo militare qꝛ veraciter eſt
damnatus. ⁊ mala moꝛte in ꝓximo mo
riturus. Sepulto aūt ſocio cuꝫ ille dn̄o
ſuo hoc dixiſſet. ille ꝓ nihilo hoc ducēs
⁊ ſe emēdare cōtēnēs pꝰ modicū lācea

bello cõfoſſus iterijt. Cũ cuidã viro de
vizilaco vẽdit calixtus papa ad ſanctũ
iacobũ ꝓperãti pecunia ſfeciſſꝫ ⁊ ille me
dicarẽ erubeſceret. ſub q̃dã reqeſcẽs arbo
re ſõniabat ꝙ ſanctꝰ iacobꝰ eũ paſcebat.
Euigilans igiẽ ſubcinericiũ panẽ ad ca
put reperit. de quo. xv diebꝰ vixit. quo=
uſqꝫ ad ꝓpria remeauit. Singulis diebꝰ
ſufficienter bis de eo comedẽs. ſequenti
die ipm̃ i ſacculo integrũ inueniebat.

Refert calixtus papa. ꝙ ciuis q̃dam
barchinone vrbis. circa annũ dñi. M.
c. ad ſanctũ iacobũ veniẽs. hoc ſolũ po
ſtulaſſe dñ ne deinceps ab aliquibus ho
ſtibꝰ caperetẽ Rediẽs igiẽ p ſicilia in ma
ri a ſaracenis capitur et pluries ab eis p
nundinas venditẽ. ſꝫ tñ ſp cathene quibꝰ
ligatus fuerat ſoluebantẽ. Cũ aũt iã tre=
decim vicibus venditus fuiſſet. ⁊ dupli
cibus cathenis aſtrictus eẽt ⁊ ille btm̃ ia
cobũ iuocaret. ſanctus iacobus eidẽ ap=
paruit dicẽs. Qm̃ i eccĩa mea cõſiſtẽs pꝰ=
poſita ſalute aĩe liberatõeꝫ tm̃ corpis po
ſtulaſti. idõ in hec pĩcula icidiſti. Sed q2
dñs nr̃ miſericors eſt miſit me vt te redi
mã. Statimqꝫ ruptis cathenis p terras
⁊ caſtella ſaracenoꝝ pte quãdã cathene i
teſtimoniũ huius miraculi ferẽs. ad ter=
raꝫ ſuã cũctis videtibꝰ ⁊ ſtupẽtibꝰ rediJt
Cũ eũ eũ aliqs caperẽ volebat. viſa cathe
na territus ꝓtinus fugiebat. Sꝫ cũ leo=
nes aliaeqꝫ fere in eũ p deſerta gradienteꝫ
vellẽt inſurgere. mox viſa cathena cõcu=
tiebãẽ terrore nimio et in fugã ꝓtinꝰ v=
tebantur. Anno dñi milleſimo ducẽteſi
mo triceſimo octauo in vigilia ſancti ia=
cobi. in quodã caſtro quod diciẽ pratuꝫ
iter floretiã ⁊ piſtoricũ ſito. iuuenis q̃dã
ruſtica q̃dã ſimplicitate deceptus. in ſe=
getes tutoris ſui igneꝫ appoſuit. eo ꝙ he
reditatẽ ſuã ſibi vſurpare volebat. Ten
tus igiẽ ⁊ ꝯfeſſus. ad caudã equi trahen
dus icẽdio adiudicatꝰ ẽ. Qui peccatũ cõ
fitens. et ſanctũ iacobũ ſe deuouẽs. cum
ſuper terrã petroſaꝫ in ſola camiſia diuti
us tractus fuiſſꝫ. nec i corpe nec in cami
ſia ſenſit aliquã leſionẽ. Tãdẽ ad paluꝫ
ligatẽ ligna vndiqꝫ cõgerũẽ. igne ſuppo
ſito ligna et vincula cõburũẽ: ſed ipo ſp
beatũ iacobũ iuocãte nec i camiſia nec i
corpe aliqua leſio repiẽ. Quẽ dñi i igneꝫ
vellẽt iterato iactare a populo eripiẽ et
deus i apoſtolo magnifice collaudatur.

Chriſtoferꝰ ante

baptiſmũ dicebatẽ reprobꝰ. ſed
poſtmodũ xp̃oferus dictus ẽ: q̃ſi xp̃m fe=
rens. Ex eo ſcꝫ ꝙ xp̃m quattuor modis
portauit. ſ. in humeris p traductiõeꝫ in
corpe p mortificationẽ: i mẽte p deuoti=
onẽ: in ore p cõfeſſionẽ ſiue p̃dicationeꝫ

Chriſtoferus ge

nere chananeus. ꝓceriſſime ſta=
ture. vultuſqꝫ terribilis erat. ⁊ duodeciꝫ
cubitos in lõgitudine poſſidebat. Qui
vt in q̃buſdã geſtis ſuis legiẽ cuꝫ ſtaret
cũ q̃dã rege chananeoꝝ venit ſibi in mẽ
tem vt maiorẽ pñcipẽ q̃ i mũdo eẽt q̃reret
vt ad eũdẽ ſecũ moraturꝰ accederet. Ve
nit igiẽ ad quẽdẽ maxim regẽ d̃ q̃ gene=
ralis fama habebatẽ: ꝙ maiorẽ mũdꝰ pñ
cipẽ nõ hẽet. Quẽ rex vidẽs libẽter rece=
pit. et in ſua curia manere fecit. Quadaꝫ
aũt vice ioculator q̃dẽ cãtionẽ corã rege
cãtabat: i q̃ frequẽter dyaboluꝫ noĩabat:
Rex aũt cũ fidẽ xp̃i hẽret q̃ñcũqꝫ dyabo=
lũ noĩare audiebat. ꝓtinus in faciẽ ſuã
crucꝭ ſignaculũ ip̃mebat. Qð vidẽs xp̃o
ferus plurimuꝫ admirabatẽ. cur hoc rex
ageret. ⁊ q̃d ñã hmõi ſignũ ſibi vellꝫ. Cũ
aũt ð hac re regẽ iterrogaret. ⁊ ille hoc ſi=
bi manifeſtare nollet. rñdit xp̃oferꝰ niſi
hoc mihi dixerꝭ. tecũ vlterius nõ mane=
bo. qua ꝓpter coactus rex dixit ei. Qñcũ
qꝫ dyabolũ noĩari audio. hoc ſigno me
munio. timẽs ne i me poteſtatẽ accipiat.
mihiqꝫ noceat. Cui xp̃oferus. Si dyabo
lũ ne tibi noceat metuis. ergo ille maior
⁊ potẽtior te eẽ cõuiciẽ. quẽ tu i tãtũ for
midare ꝓbaris. Fruſtratus igiẽ ſum ſpe
mea putãs ꝙ maiorẽ et potẽtiorẽ mũdi
dominũ iueniſſeꝫ ſꝫ iã nũc vale as. quia
ipꝫ dyabolũ q̃rere volo. vt ip̃m mihi in
dñm aſſumã. et eius ſeruꝰ efficiar. Diſceſ
ſit igiẽ ab illo rege et dyabolũ q̃rere ꝓpe
rabat. Cũ aũt p q̃ndã ſolitudinẽ pgeret
vidit magnã multitudinẽ militũ. quoꝝ
q̃dã miles ferus ⁊ terribilis venit ad euꝫ
⁊ quo nã pgeret. reqſiuit. Cui xp̃oferus
rñdit. Vado q̃rere dñm dyabolũ vt ipꝫ
in dñm mihi aſſumã. Cui ille. Ego ſuꝫ
ille quẽ q̃ris. Gauiſus xp̃oferꝰ ſe ſibi in
ſeruũ ppetuũ obligauit ⁊ ip̃m ꝓ domio
ſuo accepit. Cuꝫ ergo ambo pgerẽt. ⁊ in
quadã via cõmuni quãdã crucẽ erectaꝫ
inueniſſent. mox vt dyabolus ipaꝫ cru=
cem vidit territꝰ fugit. et viã deſerẽs per
aſperã ſolitudinẽ xp̃oferuꝫ duxit. ⁊ poſt
modũ ip̃m ad viã reduxit. Qð videns
xp̃oferus. ⁊ admirãs iterrogauit. cur in=
tãtũ timẽs viã planã reliqrit. ⁊ tãtũ ðui
ens p tã aſperã ſolitudinẽ ierit. Qð cum
ille ſibi nullatenus indicare vellet. dixit
xp̃oferꝰ. Niſi mihi hoc indicaueris ſta
tim a te diſcedaꝫ. Quapropter cõpulſus
dyabolus dixit ei. Quidã homo q̃ diciẽ
xp̃c in crucẽ affixus fuit. cuiꝰ crucꝭ ſignũ
cũ video. plurimũ ptimeſco ⁊ territꝰ fu=
gio. Cui xp̃oferus. Ergo ille xp̃c maior
⁊ potẽtior te ẽ. cuiꝰ ſignũ intãtum formi
das. Inuacuũ igiẽ laboraui. nec adhuc
maiorẽ pñcipẽ mũdi ĩueni iã nũc valeas
q2 te volo deſerere. et ip̃m xp̃m inq̃rere.
Cũ igiẽ diu q̃ſiſſet. q̃ſnã ſibi xp̃i noticiã
indicaret. tãdẽ ad quẽdã heremitã deue
nit q̃ ſibi xp̃m p̃dicauit ⁊ i eiꝰ fide ipꝫ di=
ligẽter inſtruxit. Dixitqꝫ heremita xp̃ofe
ro. Rex ille cui ſeruire deſideras. iſtud
reqrit obſeqũ. q2 te frequenter ieiunare
oportebit. Cui xp̃oferꝰ. Aliud a me req
rat obſeqũ q2 iſtã rẽ nequaq̃ agere valeo
Rurſus heremita. Multas quoqꝫ ora=
tiones te ſibi facere oportebit. Cui xp̃o=
ferus. Neſcio q̃d ſit hoc. nec hmõi obſe=
quiũ pficerẽ poſſũ. Cui heremita. Noſti
talẽ fluuiũ in quo mlti trãſeũtes piclitã
tur ⁊ peũt. Cui xp̃oferꝰ. noui. et ille. cuꝫ
ꝓcere ſtature ſis ⁊ fortꝭ viribus. ſi iuxta
fluuiũ illũ rñderes. ⁊ cũctos traduceres
regi xp̃o cui ſeruire ðſideras. plurimum
gratũ eẽt. ⁊ ſpero ꝙ ibidẽ ſe tibi manife=
ſtaret. Cui xp̃oferus. Utiqꝫ iſtud officiũ
agere valeo. ⁊ me ſibi in hoc ſeruiturum
ꝓmitto. Ad p̃dictũ igiẽ fluuiũ acceſſit
⁊ ibidẽ ſibi habitaculũ fabricauit. Por=
tãſqꝫ loco baculi quãdã pticã i manibꝰ.
qua ſe in aqua ſuſtẽtabat. ⁊ oẽs ſine ceſſa
tiõe trãſferebat. Euolutꝭ multꝭ diebus
cũ in domũcula ſua qeſceret. audiuit vo
cem cuiuſdam pueri ſe vocantis et dicẽ=
tis. Chriſtofere veni foras et me ipſum
traducas. Concitus chriſtoferus exiuit
ſed nemineꝫ repperit. Rediẽſqꝫ in do=
mũculam ſuam predictam iterum vocẽ
ſe acclamãtis audiuit. qui rurſus foras
cucurrit. ſed neminem inuenit. tercia vi
ce ab eodem vt prius vocatus exijt. ⁊ pu
erum quendam iuxta ripam fluminis
inuenit. qui chriſtoferum vt ſe traduce
ret obnixe rogauit. Chriſtoferus igitur
puerum ſibi in humeris eleuans. et ba=
culum ſuum accipiens. flumẽ tranſitu=
rus intrauit. ⁊ ecce aqua fluminis pau=
latim intumeſcebat. et puer inſtar plum
bi grauiſſime ponderabat. quãtoqꝫ ma
gis procedebat. tanto amplius vnda cre
ſcebat et puer magis ac magis chriſtofe=
ri humeros pondere intollerabili depri
mebat. adeo vt chriſtoferus in anguſtia
multa poſitus eſſet. et ſe periclitari plu=
rimum formidaret. ſed cum vix euaſiſſꝫ
et fluuium tranſfretaſſet. puerum in ri=
pa ðpoſuit. eiqꝫ dixit. In magno me pu
er periculo poſuiſti. et a deo ponderaſti.
ꝙ ſi totum mundum ſuper me habuiſ=
ſem. vix maiora perſenſiſſem. Ad quem
puer reſpondit. Ne mireris chriſtofere.
quia non ſolum ſuper te totum mũdũ
habuiſti. ſed etiam illuꝫ qui creauit mũ=
dum tuis humeris baiulaſti. Ego eniꝫ
ſum chriſtus rex tuus. cui in hoc opere
ipſe deſeruis. Et vt me verum dicere cõ
ꝓbes: cũ pertranſieris baculum tuũ iux
domũculã tuã i terra fige et mane ipſuꝫ
floruiſſe et fructificaſſe videb. ſtatiqꝫ ab

oculis eius euanuit. Veniens igitur cri
ſtoferus cū baculū in terra fixiſſet mane
ſurgens inuenit ipſꝫ ad modū palme frō
des et dattilos ꝓtuliſſe.

Poſt hoc autem Samonā ciuitatem
Licie venit. vbi dum coꝝ linguā nō in-
telligeret. orauit dominū vt illius ligue
ſibi cōcederet intellectū. Dū aūt in pce
cōſiſteret iudices eū inſanū putātes eū
reliquerūt. Aſſecuto Criſtofero qđ pete
bat. vultū operiēs ad loca certāinis veit
et xpianos q̄ torq̄bant in dño ꝯfortabat
Tunc vnus ex iudicibus in faciē cū per
cuſſit. Cui criſtoferus vultū diſcoopiēs
dixit. niſi xpianus eſſem. meā ꝓtinus i-
iuriā vindicaſſem. Tunc criſtoferus vir
gam ſuā in terrā fixit. et vt ꝓpter ꝯuer
ſionē populi frōderet. dominū exorauit
Qđ dum ꝓtinus factū fuiſſet octo milia
hominum crediderūt. Rex aūt ducētos
milites qui eum ad ſe adduceret. miſit
et cum eum orare inueniſſent. ⁊ ſibi hoc
intimare timeret. iterū totidē miſit q̄ ⁊
ipſi cum eo orante protinus orauerunt.
Surgens criſtoferus dixit eis. Quid q̄-
ritis? qui eius vultum videtes. dixerūt.
Rex miſit nos ad te vt te ad ipm vinctū
ducamus. Quibus Criſtoferus. Si ego
voluero nec ſolutus nec ligatus a vobiſ
duci potero. Dicunt ei. ſi ergo non vis
vade liber quocūꝗ volueris. et nos re
gi dicemus ꝙ te nequaꝗ̄ inuenimus.
Non ita inquit ſed ego vobiſcum vado
Ipſe aūt eos ad fidem conuertit. et ab
eis manus ſibi tergo ligari fecit. ⁊ ſe regi
vinctum preſentari. Quem rex videns
territus eſt. et đ ſede ſua ꝓtinus corruit
Deinde a ſeruis ſuis leuatus. de nomie
ſuo et patria eum interrogauit. Cui cri-
ſtoferus. Ante baptiſmum reprobus di
cebar. nunc aūt criſtoferus vocor. Cui
rex. Stultum tibi nomē impoſuiſti. xpi
ſcꝫ crucifixi. qui nec ſibi profuit. nec tibi
prodeſſe poterit. Nunc ergo chananee
malefice quare nō ſacrificas dijs noſtris
Cui criſtoferus. Recte vocaris Dagnus
quia tu es mors mundi ſocius dyaboli.
Dij autem tui ſunt opera manuum ho-
minum. Cui rex. Inter feras nutritus es
et non potes niſi feralia et hominibus i-
cognita loqui. Nunc ergo ſi ſacrificaue
ris magnos honores a me conſequeris.
Sin autem diris ſupplicijs conſumeris
Nolentem ergo ſacrificare in carcerem
mitti iuſſit ac illos milites q̄ ad criſtofe
rum miſſi fuerant pro xpi nomine decol
lari fecit. Deinde duas formoſas puellas
quarum vna dicebatur Nicea. et altera
aquilina ſecum in carcere recludi fecit.
promittens eis multa munera. ſi eum ad
peccandum ſecum allicerent. Quod vi-
dens Criſtoferus protinus in orationē
ſe dedit. Sed cum a puellis plauſu ma-
nuū et amplexibus vrgeretur. ſurrexit ⁊
ait illis. Quid q̄ritis et quā ob cām huc
introducte eſtis. At ille claritate vultus
eius perterrite. dixerunt. Miſerere noſtri
ſancte dei vt in deum quē pdicas crede-
re valeamus. Quod audiens rex. eas ad
ſe duci fecit. dicens. Ergo et vos ſeducte
eſtis. Per deos iuro quia niſi dijs ſacri-
ficaueritis. mala morte peribitis. Que
reſponderūt. Si vis vt ſacrificemus. iu
be plateas mundari. et omnes ad teplū
congregari. Quo facto cum ille introiſ-
ſent templum. ſoluentes cingulum ſuū
poſuerunt in colla deorum. et ad terram
trahētes in puluerē ꝯfregerūt. Dixerūtꝗ
aſtantibus. Ite et vocate medicos vt cu
rent deos veſtros. Tunc iuſſu regis aq
lina manibus ſuſpendit̄ et ligato ad eiꝰ
pedes ingēti ſaxo membra eius omnia
diſrumpunt̄. Que cum migraſſet ad do
minum ſoror eius Nicea in ignem ꝓij-
citur. ſed inde illeſa exiens protinus de-
collatur. Poſt hoc criſtoferus regi pſen
tatur. qui iuſſit eum virgis ferreis ce[illegible]
caſſidam ferream et igneam in capite eiꝰ
poni. Deinde ſcamnum ferreum fieri fe-
cit et criſtoferum ibidem ligari et igne
iniecta pice ſuccendi. ſꝫ inſtar cere ſcānū
ꝯfringitur. et criſtoferus illeſus egredit̄
Deinde iuſſit eum ad ſtipitem ligari. et
a quadrigentis militibus ſagittari. Sa-

La istoria de los siete dormientes.

gitte autem oēs in aere ſuſpendebantur
nec ipm aliqua contingere potuit. Rex
autē putans ipm a militibus ſagittatū
cū eiſdē inſultaret ſubito vna de ſagitt[is]
ab aere veniens. ⁊ retro ſe vertens. regem
in oculo pcuſſit. ⁊ ipm ꝓtinꝰ excecauit.
Cui xpoferus. Craſtina die cōſūmādus
ſum. tu igit̄ tyrāne lutū de ſanguīe meo
facies. oculū inunges. ⁊ ſanitatem recipi
es. Tunc iuſſu regis ad decollandum
ducit̄. et ibi fuſa oratione decollat̄. Rex
aūt modicū de ſanguine eius accipiens
⁊ ſup collū ſuū ponens ait in noīe dei et
ſancti xpoferi. et cōtinuo ſanus effectus
eſt. Tunc rex credidit dans pceptū. vt ſi
qs deū et ſanctū xpoferū blaſphemaret.
continuo gladio ferireuir. Ambro-
ſius autem in pfatione ſic ait đ hoc mar
tire. Chriſtofero tante virtutis cumulū
et doctrine gratiā dñe contuliſti. vt qua
draginta octo milla hoīm de gentilitat[is]
errore ad xpiani dogmatis cultū chorū
ſcantibus miraculis reuocaret. Quiꝗ
Niceam et aquilinam publico lupana
ri longo tempore ſub meretricia ſorde fa
mulantes ad caſtitatis habitum reuoca
uit. eaſdemꝗ coronam pcipe edocuit ꝓ
pterea inter igneum rogum ferreo ſcāno
cōſtrictus nimiū calorē nō timuit. atꝗ
p diem integrum oīm militum ſagittis.
tranſfigi non potuit. Ceterū vna ex his
carnificis oculum colliſit. cui tamē beati
martiris cruor mixtus terre. lumen reſti
tuit. et corporis cecitatem tollendo illu
minauit et mentem. Nam et apud te ve-
niam ipetrauit. atꝗ vt morbos et infir-
mitates repellat. ſuppliciter obtinuit.

SEptem dormien
tes in ciuitate epheſi orti ſunt.
Decius aūt ipator pſequēs xpianos. cum
veniſſet epheſum. iuſſit edificare tepla ī
medio ciuitatis vt oēs cū eo miſceret̄ ſa
crificijs ydoloꝝ. Cū ergo oēs xpianos i-
quiri iuſſiſſꝫ. ⁊ victos aut ſacrificare aut
mori cōpelleret. tātus penaꝝ terror cun-
ctis inerat. ꝙ amicus amicū. filiū pater. ⁊
patrē filius abnegabat. Tunc in illa vr-
be inuenti ſunt xpiani ſeptē. Maximia
nus. Malchus. Marcianus. Dyoniſiꝰ
Johānes. Serapiō. ⁊ Cōſtātinus. Qui
hoc videntes nimis dolebant. et cū eēnt
primi palacij. ſacrificia ydoloꝝ ſpernen
tes in domo ſua ſe celabāt. et ieiunijs et
orationibus vacabāt. Accuſati igit̄. an
Deciū ſtatuūt̄. ⁊ cōprobati veracit̄ xpi-
ani. dato eis reſipiſcendi ſpacio vſꝗ ad
reditum Decij dimittunt̄. At illi patri-
moniū ſuū interī in paupes expendētes
inito cōſilio in monte celiō ceſſerunt. et
ibi eē ſecretius decreuerūt. Diu ergo ſic
latentes vnus eoꝝ ſp miniſtrabat ⁊ quo
tiens intrabat vrbem figura ſe mendici
⁊ habitu veſtiebat. Cū ergo decius ī vr
bem rediſſet. et eos ad ſacrificandū per
quiri iuſſiſſet. malchus miniſter eoꝝ ter
ritus ad ſocios rediit et eis furorē ipato
ris indicauit. Qui cū grauiter terrerēt̄.
malchus allatos panes eis appoſuit. vt
cibo confortati fortiores ad pliū redde-
rentur. Poſtꝗ̄ aūt cenabant ſedentes ⁊
colloquētes in luctu et lacrimis. ſubito
ſicut deus voluit dormierūt. Manefa-
cto cū queſiti fuiſſent et inueniri nō poſ-
ſent. ⁊ decius doleret ꝙ tales iuuenes p
didiſſꝫ. accuſati ſunt ꝙ hucuſꝗ ī mōte
celiō latuiſſent. ⁊ ſua xpianis paupibus
erogātes in ſuo ꝓpoſito pmanerēt. Iuſ-
ſit ergo decius vt parētes eoꝝ adeēnt. et
cōminatus ē eis mortē. niſi đ eis diceret
q̄cquid ſciret. Illi aūt eos ſiliter accuſa-
uerunt. ⁊ diuitias ſuas cū paupibꝰ expē-
diſſe cōq̄ſti ſunt. Tūc cogitās q̄d de eis
faceret. nutu dei iuſſit os ſpelunce lapi-
dibus obſtrui. vt ibi fame morerēt̄. ⁊ in
opia circūcluſi. Qđ miniſtri q̄dē fecerūt
⁊ duo xpiani. Theodorus et Rufinus
eoꝝ martiriū deſcribētes. caute inter la-
pides poſuerūt. Mortuo igit̄ Decio. et
tota illa generatione pꝰ ānū tricēteſimū
ſeptuageſimūſecūdū āno triceſimo ipe-
rij Theodoſij. pullulauit hereſis eoꝝ q̄
negabāt reſurrectionē mortuoꝝ. Vñ cō
triſtatꝰ theodoſiꝰ xpianiſſimꝰ ipator. q̄r

fide ꝗ̄ tā impie agitari videbāt. indutꝰ ci-
licio ſedens ī interiori loco ꝑ ſingulos di
es flebat. Qđ vidēs miſericors deus. cō
ſolari lugētes. ⁊ ꝯfirmare ſpē de reſurre-
ctione voluit mortuoꝝ ⁊ theſauꝝ ſue pi-
etatis aperiens. ita ꝑdictos martires ſu-
ſcitauit. Miſit ſiquidē in cor cuiuſdaꝫ
ciuis Epheſi vt in illo mōte edificaret
ſtabula paſtoribus ſuis. Cemētarijs ſpe
luncā aperientibꝰ ſurrexerūt ſancti ⁊ ſein-
uicē ſalutantibꝰ. putabāt ſe tm̄ vna no-
cte dormiſſe ⁊ pridianā triſticiā recordā-
tes. iterrogauerūt Malchū q̄ eis mini-
ſtrauerat. qđ d̄ eis Deciꝰ d̄creuiſſet. At
ille r̄ndit. Sicut dixi inſero. q̄ſiti fuimꝰ
vt ydolis īmolemꝰ ecce qđ de nobis co-
gitat īꝑator. R̄ndit maximianꝰ. ⁊ deus
ſcit. ꝙ nō ſacrificabimꝰ. Cūqꝫ ſocios cō-
fortaſſet iuſſit malcho vt emptꝰ panes
ad vrbē deſcēderet. ⁊ plures ꝙ heri ferēs
panes. qđ iuſſiſſꝫ īꝑator redies nūciaret
Tollens ergo malchus quiqꝫ ſolidos de
ſpelūca exijt. ⁊ vidēs lapides miratus ē:
ſꝫ aliud cogitās. paꝝ de lapidibꝰ cogita-
uit. Veniens igr̄ timidꝰ ad portā vrbis
valde miratꝰ ē. vidēs ſuppoſitū ſignum
crucis. vn̄ ꝑgens ad alterā ꝑte dū idē ſi-
gnū inuenit vltra modū miratꝰ ē. vidēs
oēs portas ſigno cruc̄ appoſito ⁊ muta-
taꝫ ciuitatē. Signāſqꝫ ſe ad primā portā
redijt. ſe exiſtimās ſomiare. Vn̄ ſe cōfir-
mās ⁊ vultū opiēs vrbē īgredit̄. ⁊ ve
niens ad vēditores panū. audiuit hoīes
loquētes de xp̄o. Et ampliꝰ ſtupefactꝰ
ait. Quid ē inq̄t ꝙ heri nemo audebat
xp̄m noīare. ⁊ nūc oēs xp̄m ꝯfitet̄. Pu-
to ꝙ hoc nō ē Epheſioꝝ ciuitas. q̄r aliē
edificata ē ſꝫ aliā ciuitatē neſcio talē. Et
cū interrogās audiſſꝫ hāc ee epheſuꝫ. er-
rare veraciter ſe putauit et redire ad ſoci
os cogitauit. Acceſſit tn̄ ad eos q̄ paneꝫ
vendebant. ⁊ cum argenteos ꝓtuliſſet
mirati vēditores panū dicebāt ad īuicē.
ꝙ ille iuuenis antiquū theſauꝝ īueniſſꝫ.
Malchus vo eos ad inuicē loquētes vi
dens putabat ꝙ vellēt eū trahere ad im-
ꝑatorē. ⁊ territus rogauit eos vt ſe dimit
terent et panes et argenteos retinerent.
At illi tenentes eū dixerūt ei. Unde es
tu? quia theſauros antiquoꝝ impera-
torum inueniſti. Indica nobis et eri-
mus ſocij tecū ⁊ celabimꝰ te. quia aliter
celari non potes. Malchus vero non in
ueniebat quid diceret illis ꝑ timore. Il-
li vero videntes eū tacentem. miſſo fune
in collo eius trahebant ꝑ vicos vſqꝫ in
medium ciuitatis. ⁊ exijt rumor ad om
nes. ꝙ quidam iuuenis theſauros inue
niſſet. Congregatis ergo ad eum vniuer
ſis. ⁊ admirantibus volebat eis ſatiſfa-
cere ꝙ nihil inuenerat. ⁊ circūſpiciēs om
nes a nemine cognoſci poterat. Et ꝓſpi
ciens in populum. volebat cognoſcere
alique de conſanguineis ſuis quos ve-
raciter viuere putabat. et nullum inue-
niens ſtabat quaſi inſanus in medio po
puli ciuitatis. Qđ cum audiſſet ſanctuſ
martinus epiſcopus et antipater pro ꝯ
ſul. qui nuper in vrbem aduenerat. mā
dauerunt ciuibus vt eum caute addu-
cerent et argenteos eius. Cumqꝫ a mini-
ſtris traheretur ad eccleſiam. putabat ꝙ
duceretur ad īperatorē. Epiſcopus igi-
tur et pro conſul mirantes argenteos. in-
terrogauerūt eū vbi theſauꝝ incognitū
inueniſſet. At ille r̄ndit ſe nihil penitus
inueniſſe. ſed de ſacculo parentū ſuoꝝ eoſ
dem denarios habuiſſe. Et interrogatꝰ
cuiꝰ ciuitatis eēt. R̄ndit bn̄ ſcio ꝙ huiꝰ
ciuitatis ſum. ſi tn̄ hec eſt ciuitas ephe-
ſioꝝ. Proconſul dixit. Fac venire paren-
tes tuos vt teſtent̄ ꝓ te. Quos cū noīaſſꝫ
⁊ nullꝰ eos cognoſceret. dicebāt eū fingē
vt aliquo mō euaderet. Et ait ꝓcōſul.
Quō credimꝰ tibi ꝙ hoc argentū parētū
tuoꝝ fuerit cū ſcriptura eiꝰ habeat pluſ-
ꝙ tricētos ſeptuaginta duos annos. Et
ſit primoꝝ dieꝝ Decij īꝑatoris et in nllo
ſiles ſint argenteis nr̄is. Et quō parentes
tui aī tātū tp̄us fuerūt. Tu vo iuuenis
vis d̄cipe ſapiētes ⁊ ſenes epheſi. Idcir
co iubeo te legibꝰ tradi. donec ꝯfitearis
qđ īueniſti. Tūc ꝓcidēs Malchꝰ ante
eos dixit. Pro d̄o dn̄i dicite mihi quod

vos interrogo. et ego dico vobis qđ eſt ī
corde meo. Decius īꝑator q̄ fuit ī hac
ciuitate. Ubi ē. Ep̄s dixit. Fili nō ē ho-
die ī terra q̄ decius noīet̄. Imꝑator autē
fuit aī longū tp̄s. Malchus autē dixit
In hoc dn̄e ita ſtupeo ⁊ nemo credit mi
hi. Sꝫ ſeq̄mini me ⁊ oſtēdā vobis ſocios
meos q̄ ſunt ī mōte celio: ⁊ ipſis credite.
Hoc eīm ſcio. ꝙ a facie decij imꝑatoris
fugimus. ⁊ ego ſero vidi ꝙ ingreſſus eſt
decius ī hāc vrbē. ſi tn̄ hec ē ciuitas ephe
ſioꝝ. Tunc ep̄s cogitans in ſemetipo di
xit ꝓconſuli. q̄r viſio ē quā deꝰ vult oſtē-
dere in iuuene iſto. Perrexerūt ergo cuꝫ
eo: ⁊ ciuitat̄ plurima multitudo. Et in
greſſus ē primo malchus ad ſocios ſuos
⁊ poſt eū ep̄s egrediēs inuenit inter lapi
des lr̄as ſigillatas duobus ſigillis argē-
teis: et cōuocato populo legit eas. et au-
dientibus et vidētibus. et admirantibꝰ
cunctis ſanctos dei ſedentes in ſpelunca
⁊ facies eoꝝ tanq̄ꝫ roſas florentes: ꝓci-
dentes glorificauerunt deuꝫ. Statimqꝫ
ep̄us et ꝓconſul miſerūt ad theodoſiū
imperatorē. rogantes vt cito veniret. et
mirabilia dei nuꝑ oſtenſa videret. Qui
ꝓtinus ſurgens de humo et d̄ ſacco in q̄
lugebat glorificans deum venit a ꝯſtan
tinopoli epheſum: ⁊ obuiantibus ei cun
ctis aſcenderunt ſimul oēs ad ſpelun
cam. Et mox vt ſancti viderūt impera-
torem reſplenduerūt facies eoꝝ ſicut ſol
Et ingreſſus imperator ꝓcidit ante eos
et ſuꝑ ſingulos fleuit: dicens. Sic video
vos tanq̄ꝫ ſi viderem deum reſuſcitan-
tem lazarum. Tunc dixit ſanctus maxi
mianus ad eum. Crede nobis. ꝙ ꝓpter
te reſuſcitauit nos deus ante dieꝫ magne
reſurrectionis: vt credas indubitant̄ ꝙ
reſurrectio mortuoꝝ eſt. Uere eīm reſur
reximus et viuimus. et ſicut infans ē in
vtero matris nō ſentiens leſionem et vi
uit. ſic fuimus viuentes. iacentes et dor-
mientes et nō ſentientes. Et his dictis
videntibus cunctis inclinantibus capi-
ta ſua in terram: obdormierunt. ⁊ tradi
derunt ſpiritus ſuos ſm̄ dei imperium.
Surgens autem imperator: cecidit ſuꝑ
eos flens. et deoſculans eos. et cū iuſſiſſꝫ
fieri loculos aureos in quibus mitteren
tur: in ipſa nocte apparuerunt dicentes
imperatori. vt ſicut hactenus in terra ia
cuerunt ⁊ ex terra reſurrexerāt. ita eos di
mitteret donec deus iterum eos reſuſci-
taret. Iuſſit ergo imperator locum illū
inauratis lapidibus adornari. ⁊ omnes
epiſcopos reſurrectionem confitētes ab-
ſolui. Qđ tricentiſ ſeptuaginta duobꝰ
annis dormiſſe dicuntur dubiū eſſe pōt
quia anno domini quadringenteſimo
quadrageſimo octauo ſurrexerunt. De-
cius autem regnauit vno tm̄ anno ⁊ tri
bus menſibus. ſ. anno dn̄i. cclij. ⁊ ita nō
dormierūt niſi cētū nonagīta ſex annis.

Azarius dicitur

q̄ſi nazareus qđ interꝑtat̄ cōſe-
cratus. vel mūdus. vel ſeꝑatus. vel flori-
dus aut cuſtodiēs. In hoīe repeniuntur
hec quinqꝫ. ſ. cogitatio. affectio. intētio.
actio ⁊ locutio. cogitatio aūt dꝫ eē ſācta
affectio mūda intentio recta. actio iuſta
⁊ locutio moderata. Hec oīa fuerunt in
beato nazario. habuit eīm cogitationem
ſanctā. Et inde dr̄ ꝯſecratus. Affectio-
nē mūdā. ⁊ inde dr̄ mūdus. Intētionē
rectam. et inde dr̄ ſeꝑatus. Intentio eīm
eſt que ſeparat opera. q̄r ex oculo ſimpli-
ci corpus lucidū. Ex oculo nequam cor
pus tenebroſū creat̄. Actionē iuſtā: ⁊ in-
de dr̄ floridus. q̄r iuſtus florebit ſicut li-
liū. Locutionē moderatā. ⁊ inde dr̄ cu-
ſtodiēs q̄r cuſtodiuit vias ſuas: vt nō de
linq̄t ī lingua ſua. Celſus q̄ſi excelſus q̄r
ſe ſupra ſe extulit: dū etatē puerilē vtute
animi ſuperauit. Hoꝝ vitam ⁊ paſſio-
nem ambroſius in li. geruaſij et ꝓthaſij
reperiſſe dr̄. In quibuſdam aūt libris le
git̄. ꝙ q̄dā phūs nazario deuotus eius
paſſionē ꝯſcpſit. quā ceracius q̄ ſanctoꝝ
corpa ſepelierat ad caput illoꝝ poſuit.

Azarius filius il

luſtriſſimi viri noīe aphricani. ſꝫ

iudei. et beate ꝑpetue xp̄ianiſſime et ro-
manoꝝ nobiliſſime ⁊ a beato petro ap̄lo
baptizate. cū haberet nouē annos ꝑtim
mirabat̄. vidēs patrē ſuū et matrē in ob
ſeruatiōe religionis tā diſſimiliter vari-
ari. ⁊ q̄ mater ſua legem baptiſmi. pater
vero ſuus legē ſabbati ſeq̄ret̄. Vn̄ cuinā
magis adherere deberet plurimū dubi-
tabat. cū vterq̄ȝ ad fidē ſuā eū attrahere
niteret̄. Tandē nutu dei veſtigijs ma
tris adheſit. ⁊ a beato Lino papa ſacruȝ
baptiſma ſuſcepit. Qd̄ pater intelligēs ce
pit ip̄m a ſancto ꝓpoſito auertere et toꝛ-
mentoꝝ genera q̄ xp̄ianis inferunt̄ ꝑ oꝛ-
dinem explicare. Qd̄ aūt dicitur eū a li-
nu papa baptizatū forte intelligit̄ non
qui tunc papa erat. ſed qui futurus erat
Nazariꝰ em̄ poſt baptiſmū (ſicut infra
patȝ) ānis m̄ltis ſuꝑ vixit. q̄ tn̄ ſub Ne
rone martiriū ptulit. q̄ Petrū anno vl-
timo ſui iꝑij crucifixit. Linꝰ aūt poſt
mortē petri papa fuit. Cū aūt patri nul
latenus aſſentiret. ſed pocius xp̄m con-
ſtantiſſime p̄dicaret. ad p̄ces parentū q̄ ne
occideret̄ timebāt de vrbe roma exijt. et
ſeptē ſamarios de parentū diuitijs onera-
tos accipiēs. ꝑ ciuitates ytalie venit ⁊ oīa
paupibus erogauit. Decimo aūt anno
digreſſionis ſue a roma placentia. ⁊ inde
mediolanū adueniēs. ſanctos. Geruaſi
um et Prothaſiū ibidē in carcere detine-
ri repperit. Audito aūt q̄ Nazarius p̄
dictos martires aniaret. cito ad p̄fectum
ptrahit̄. ⁊ i cōfeſſione xp̄i ꝑdurās fuſti-
bus verberatur. Et ſic ex vrbe illa ꝓiectꝰ
dū de loco ad locū pgeret. mater eius q̄
obierat ſibi apparuit. et filiū ſuū confoꝛ
tans. vt ad gallias ꝓperaret. admonuit.
Cūq̄ȝ ad vrbē Gallie que gemellus di-
citur aduenīſſet. et ibidē plurimos con-
uertiſſet. quedā matrona filiuȝ ſuū noīe
Celſuȝ elegantē pueꝝ ſibi obtulit. rogās
vt ip̄m baptizaret. ⁊ ſecū duceret. Qd̄ p̄-
fectus galliaꝝ audiens. ip̄m cuȝ puero
Celſo retro manibꝰ victū ⁊ collo cathe-
na cōſtrictū in carcere recluſit. vt euȝ in
craſtino tormētis afficerȝ. Tūc vxoꝛ ſua
miſit ad eū aſſerēs iniuſtū eē iudiciū. vt
innocentes occideret. ⁊ deos oīpotentes
vindicare p̄ſumeret. Quibꝰ verbis p̄fe-
ctus correctos ſanctos abſoluit. ſȝ ne ibi
p̄dicare p̄ſumeret. admonuit et interdi-
xit. Venit aūt ad vrbem Treueris ⁊ ibi
xp̄m primus p̄dicās et multos ad fideȝ
xp̄i cōuertēs. ibidē ſibi eccl̄iaȝ edificauit
Qd̄ audiēs Cornelius vicarius neroni
iꝑatori mādauit. Qui centū milites ad
eū capiendū miſit. qui cū illi iuxta oꝛato
rium quod ſibi cōſtruxerat inueniſſent
manus eius ligauerunt dicentes. Ma-
gnus nero te vocat. Quibus nazarius.
Incōpoſitus rex. incōpoſitos milites
habet. Quare enim venientes honeſte
non dixiſtis. Nero te vocat et veniſſem.
Vinctum igitur ad neronem ducebant
et puerum celſum plorantem alapis ce-
dentes vt ſequeretur. vrgebant. Quos
cum nero vidiſſet. iuſſit eos in carcare re
trudi. donec ipſos ſupplicijs excogitatiſ
perimeret. Interea cū Nero quadā
vice ad capiendas feras venatores miſiſ
ſet. ſubito ferarum multitudo erumpēs
viridarium Neronis intrauit vbi mul-
tos lacerauit et pleroſq̄ occidit. Intātū
vt nero turbatus diffugeret. ⁊ vulnerato
pede vix ad palaciū perueniret. Multiſ
autem diebus illius vulneris dolore de
cumbens. et tandem Nazarij ⁊ celſi me
minit. et putauit deos ſibi iratos fuiſſe.
eo q̄ tamdiu ipſos viuere permiſit. Iuſ
ſu igitur imperatoris. milites nazariuȝ
calcibus tundentes ⁊ puerum verberan
tes de carcere eduxerunt. et coram impe
ratore ſtatuerunt. Videns autem Nero
faciem eius inſtar ſolis. ſe fantaſtice illu-
di putauit. ⁊ vt magicas artes deponeret
ſibi dixit. Ac vt dijs imolaret. precepit.
Ductus ergo Nazarius ad tēplū roga-
uit vt oēs exirent. ⁊ ſic eo oꝛāte oīa ydo-
la ſunt cōfracta. Qd̄ audiēs nero. iuſſit
eū in mare p̄cipitari. p̄cipiens vt ſi forte
euaderet ip̄m inſequētes igni cōburerēt
⁊ puluerē eiꝰ in mari ꝓijceret. Nazariꝰ
igit̄ ⁊ puer celſus naui iponūt̄. ⁊ in me-

dium pelagus p̄ducti ibi p̄cipitantur.
Sȝ ſtatim circa nauē tēpeſtas maxia cō-
citatur. et circa ſanctos trāq̄llitas ma-
gna cernit̄. Cūq̄ȝ illi piclitari timerēt. et
maloꝝ que in ſanctos ꝯmiſerāt. penite-
rent. ecce nazarius cū puero celſo ſuper
aquas ambulās. hilari vultu eiſdē ap-
paruit. ac ſuꝑ nauē cōſcēdēs ip̄is iā credē
tibus oꝛatiōe ſua mare placauit. ac inde
cū eis ad locū ꝑ paſſus fere ſexingentos
iuxta vrbē Ianuēſeȝ puenit. Vbi cū di
uinus p̄dicaſſȝ Mediolanū tandeȝ vbi
ſanctos geruaſiū ⁊ ꝓthaſiū reliq̄rat. ve
nit. Qd̄ cū Anolinus p̄fectus audiuiſſȝ
eū remanēte Celſo ī domo cuiuſdā ma
trone ī exiliū direxit. Nazariꝰ vō romā
veniēs. ⁊ patrē ſuū iā ſenē ⁊ xp̄ianū iue-
niens. quō cōuerſus fuit inq̄ſiuit. Cui
dixit ap̄lm̄ Petrū ſibi apparuiſſe. ⁊ vt p̄
cedentes ſe ad xp̄m ⁊ vxoꝛē ⁊ filiū ſeq̄re-
tur admonuiſſe. Deinde a tēploꝝ pōti-
ficibus ad vrbē Mediolanū. vn̄ romaȝ
miſſus fuerat redire cū iniuria multa ꝯ
pellit̄. vbi cū puero celſo p̄ſidi p̄ſentatur
Qui eductus extra poꝛtā romanā ī loco
qui dicit̄ tres muri. cū puero Celſo de-
collatus ē. Quoꝝ coꝛpa cū xp̄iani rapu-
iſſent. et in oꝛtis ſuis collocaſſent. ī ipſa
nocte ſancto cuidā noīe Ceratio apparē
tes dixerūt vt eoꝝ coꝛpa ī domo ſua ꝓpē
Neronē ꝓfundius ſepeliret. Quibꝰ ille
Queſo dn̄i. ſanate prius filiā meā para-
liticā. Que cū ꝯtinuo ſanata fuiſſet coꝛ-
poꝛa eoꝝ tulit. ⁊ vt iuſſerāt ſepeliuit.

Poſt longū vō tēpus dn̄s coꝛpa eoꝝ
beato Ambroſio reuelauit. Celſuȝ vero
in loco ſuo relinquēs Nazariū cum ſan
guine recēti quaſi eadē hoꝛa ſepultū mi
ro odoꝛe fragrātē integrū ⁊ incoꝛruptuȝ
cū capillis ⁊ barba repiēs. ip̄m ad eccl̄iaȝ
apoſtoloꝝ trāſtulit. ⁊ ibi honoꝛifice ſepe
liuit. Celſuȝ q̄ȝ inde poſtmodū ſuſtulit
et in eadem eccl̄ia collocauit. Paſſi ſunt
aūt ſub nerone. q̄ cepit circa annuȝ dn̄i.
lvij. De hoc martire ſic dicit ambro-
ſius in p̄fatiōe. Martir ſanctus roſeo lu
ſtratus cruoꝛe nazarius. celeſte meruit ꝯ
ſcendere regnum. Qui duȝ ꝑ innumera
toꝛmentoꝝ ſupplicia crudelius vexaret̄
tyrānicam rabiem fidei conſtantia ſupa
bat. Nec potuit perſecutoꝝ illatis cede-
re minis. quando ꝓ ſe certante ip̄e autoꝛ
victoꝛie xp̄s dominus dimicabat. Duci
tur interea ad tēplū ydolis p̄libare pro-
phanis. quoꝝ poꝛtēta diuino fultus pre
ſidio. mox vt ingreſſus ē redegit in pulue
rem. Ob hoc liquidas maris in vndas
longius in terra ꝓiectus. angelici mune
ris famulatu ſolida inter fluctus veſtigia
p̄figebat. O felix ⁊ inclitus dn̄i p̄liatoꝛ
qui mundi congreſſus principē innume-
ram populi multitudineȝ vite ſociauit
eterne. O magnū ⁊ ineffabile ſacramen-
tum. vt de illoꝝ potius ſalute letet̄ ec-
cleſia quos puniſſe mundus exultat. O
beata mater natoꝝ ſuoꝝ gloꝛificata toꝛ-
mentis. quos nō planctu. non gemitu ad
inferna deducit. ſed ad celeſtia regna mi
grantes perpetua laude proſequitur. O
teſtis fragrātiſſime nitoꝛ e celeſti fulgide
cuius ineſtimabilis odoꝛ ſalutis prepol
let aromatibus quem ambroſius reperi
ens. perhennem patronum dedit. et me
dicum fidei propugnatoꝛem ſacri prelij
bellatoꝛem. Tu dudum multo latitan
tem puluere dragmam inuenis accenſa
verbi virtute ſuperna. Vt pateant xp̄e
cunctis tua munera ſeculis. Angelicos
cernant humanaq̄ȝ lumina vultus. hec
Ambroſius.

Elix loco liberij

in papā eligit̄ et oꝛdinatur. Cū
enim Liberius papa nollet Arriane he-
reſi aſſentire. miſſus eſt in exilium a Cō
ſtantio filio Conſtātini. et ibidem ꝑ triē
nium moꝛatus eſt. Quapropter vniuer-
ſis clerus romanus loco eius Felicē oꝛ-
dinarunt. ip̄o Liberio volente ⁊ conſen
tiente. Qui quidem felix concilio conuo
cato coram quadragintaocto epiſcopis.
Cōſtātiū iꝑatoꝛē Arrianū hereticuȝ. et
duos p̄ſbiteros ſibi fauentes cōdēnauit
Quapropter cōſtātius indignatus Fe-

licem de epiſcopatu ſuo deiecit. ⁊ Liberi
um eo pacto reuocauit, vt. ſ. ſolūmodo.
Coſtātio ⁊ alijs quos felix dānauerat, ꝯ
municaret. Liberius igiť tedio affectus
exilij in heretica prauitate ſubſcripſit. et
ſic in tm̄ pſcẽno excreuit vt ꝙplũmi cle=
rici ⁊ ſacerdotes liberio n̄ ꝓhibẽte intra
eccīaȝ ſunt necati. Felix vō de ep̄atu deie=
ctus. cū in p̄dio ſuo habitaret. inde edu
ctus martiriū capitis obtrūcatiōe ꝓme=
ruit. Circa ānū dn̄i, tricenteſimum qua=
dragenteſimum.

S Implici⁹ et fau

ſtinus fratres cū ſacrificare ꝯtē=
nerent ſub diocleciano rome mlťa ſup=
plicia ptulerūt. Tādē data ſup eos ſen=
tentia decollati ſunt. ⁊ in tyberim corpa
eoꝝ ꝓiecta. Soror aūt eoꝝ noīe beatrix
eoꝝ corpa de flumīe leuauit. ⁊ honorifi=
ce ſepeliuit. Lucretius aūt p̄fectus. et ei⁹
vicarius dū p̄diū ipoꝝ ambiret eā tene=
ri fecit. ⁊ vt ydolis īmolaret. p̄cepit. Quā
renuētē Lucreci⁹ nocte a ſeruis ſuis p̄fo=
cari p̄cepit. Cui⁹ corp⁹ Lucina virgo ra
piens iuxta fratres ſuos ſepeliuit. Poſt
hoc Lucrecius p̄diuȝ ipm̄ intrauit. vbi
facto amicis ſuis cōuiuio. cū martirib⁹
inſultaret. infantulus q̄dā lactēs pānis
inuolut⁹. de gremio matris que ibi ade=
rat cūctis audientib⁹ exclamauit. Audi
lucreci. Occidiſti ⁊ inuaſiſti. Ecce datus
es in poſſeſſionē inimici. Statiq̄ȝ lucre=
tius timēs ac tremēs. a demone arripiť.
⁊ p tres horas a deo ē vexat⁹. vt in ipō ꝯ
uiuio moreretť. Qđ videtes q̄ aderāt ad
fidē ꝯuerſi ſunt. Et narrabāt oīb⁹ paſſi=
oneȝ ſancte Beatricis v̄ginis in ꝯuiuio
vidicatā. Paſſi ſūt aūt circa ānū dn̄i du
centeſimumoctogeſimumſeptimum.

M Artha hoſpita

xp̄i Siro patre Eucharia matre
regali ex progenie deſcēdit. Pater ei⁹ ſirie
et maritime multaꝝq̄ȝ oraruȝ dux extitit
Tria aūt oppida. ſcȝ magdalū et betha=
niaȝ vtrāq̄ȝ ⁊ hieroſolimitane vrbis ptē
Martha cum ſorore iure materne here=
ditatis poſſidebat. Nūq̄ aūt legiť aut
virū habuiſſe. aut hoīm ꝯtuberniū ſubi
iſſe. Miniſtrabat aūt dn̄o nobilis ho=
ſpita et ſororē piter miniſtrare volebat.
q̄r videbať ſibi ꝙ ſeruiēdū tāto hoſpiti
nō ſufficeret etiā totus mūdus. Poſt
aſcenſionē dn̄i cū facta eēt diſperſio diſci
puloꝝ. ipa cū fratre ſuo Lazaro et ſorore
ſua maria magdalēa necnō ⁊ btō Ma=
ximino q̄ eas baptizauerat. et cui a ſpiri=
tuſancto fuerāt cōmendate. multiq̄ȝ alij
ablatꝭ remis velis et gubernaculis oīb⁹
et alimētis ratibus ab infidelib⁹ icludū
tur. Qui dn̄o duce Marſiliā puenerūt.
Tandē territoriū aquēſe adeūt ⁊ ibideȝ
populū ad fidē ꝯuerterunt. Erat beata
Martha valde facūda. ⁊ oīb⁹ grōſa.

Erat aūt tūc tpis ſup rhodanū in ne
more quodā inteř arelatē et auinionem
draco q̄dā medius animal. medi⁹ piſcis
groſſior boue. longior equo hñs dentes
vt ſpata acutos. ⁊ cornua vtraq̄ȝ pte mu
nitus. caput leoninū dentes vt gladios
acutos. comas eq̄nas ſquamas hirſutas
caudā vipperinā binis pennis in vtraq̄ȝ
pte defendebať. vn̄ nec iaculis nec alijs
armis cedebat et tante fortitudinis vt.
xij. leones vel vrſi. q̄ iacēs in flumīe oēs
tranſeūtes pimebat. ⁊ naues ſubmerge=
bat. Venerat aūt p mare de galacia aſie
generatus a leuiatan q̄ ē ſerpēs aquoſus
et ferociſſim⁹. et ab honacho animali qđ
galacie regio gignit. qđ inſectatores ſuos
p ſpaciū iugeris ſtercus ſuū velut ſpicu=
lum dirigit et quicquid tetigerit velut
ignis exurit. Ad quē Martha a populꝭ
rogata accedēs ipmq̄ȝ in nemore quedā
hoīem mādu cātē repiens. aquā benedi=
ctam ſup eū iecit. et crucē quādam ſibi
oñdit. Qui ꝓtinus victus vt ouis ſtās
a ſancta martha ꝓprio cingulo alligať ⁊
ilico a populo lanceis et lapidibus peri
mitur. Vocabať aūt draco ab incolis ta
raſconus. vn̄ in hui⁹ memoriā lacus ille
adhuc vocať taraſconus q̄ antea voca=
batur. nerluc. id eſt. niger lacus. eo ꝙ ibi
erant nemora nigra ⁊ vmbroſa. Ibi igiť
beata Martha de licētia mgr̄i ſui maxi=
mini ⁊ ſororis ſue deinceps remanſit. et
orōnib⁹ ⁊ ieiunijs indeſineter vacabat.
Deinde ꝯgregato ibidē magno ſororuȝ
ꝯuētu. ⁊ ad honorē beate marie ſp v̄gi=
nis mag̃ edificata baſilica. ſatꝭ ſibi aſpe=
ram duxit vitā. carnē ⁊ oēm pinguedinē
oua caſeū ⁊ vinū vitās. ſemel tm̄ in die
edebat. Centies in die totiēs ī nocte ge
nua flectebat. Quadā vice dū apud
auinionē inter vrbē ⁊ fluuiū rhodani p̄
dicaret. iuuenis quidē vltra fluuiū ꝯſi=
ſtēs ei⁹ v̄ba audire ꝯſiderās. cū nauigio
careret. nudat⁹ natare cepit. ſȝ ſubito vi
fluminis rapiť ⁊ ꝓtinus ſuffocať. Cui⁹
corpus vix ſecūda die inuētū. aū pedes
ſancte Marthe reſuſcitandū p̄ſentatur
Illa vō in modū crucis ſolo ꝓſtrata ta
liter orauit. Adonay dn̄e ihu xp̄e q̄ fra=
trem meū lazarū dilectū tuū olim reſu=
ſcitaſti. reſpice mi hoſpes care ad fidem
circūſtantiū ⁊ reſuſcita pueꝝ iſtū. ⁊ app̄=
henſa eius manu mox iuuenis ſurrexit.
et ſacꝝ baptiſma ſuſcepit. Refert eu=
ſebius in libro quinto hiſtorie eccīaſtice
ꝙ mulier emorroiſſa poſtq̄ ſanata fuit. ī
curia ſiue viridario ſuo ſtatuā fecit. ⁊ ad
imaginē xp̄i cū veſte et fimbria ſicut ipȝ
viderat ⁊ eā plurimū reuerebať. Herbe
vō ſub illa ſtatua creſcētes. q̄ aū nullius
erant v̄tutis. cū fimbriā attingerēt. tan=
te virtutis erāt. vt multi infirmi inde ſa=
narenť. Illā aūt emorroiſſam q̄ dn̄s ſa
nauit Ambroſius dicit fuiſſe Marthā
Refert hiero. ⁊ habeť ī hiſtoria triptita
ꝙ Julian⁹ apoſtata imaginē quā emor
roiſſa fecerat inđ ſuſtulit: ⁊ ſuā ibidē col=
locauit. que ictu fulminis cōfracta fuit.

Obitū aūt ſuū ſibi dn̄s aū pannuȝ
reuelauit. In quo toto āno febrib⁹ ela=
borans. aū octauū diē ſui exitus angeli=
cos choros ſororis ſue in celū aīaȝ deferē
tes audiuit. Que mox fratꝝ et ſoroꝝ cō=
uentu ꝯgregato ait. Mei comites ⁊ dul
ciſſimi alūni mihi queſo ꝯgratulamini
q̄ angelicos choros ſororis mee aīam
ad ſedes pollicitas ferētes ouāter cerno:
O pulcerrima ⁊ mi dilecta ſoror. viuas
cū mgr̄o tuo et hoſpite meo in ſede btā.
Statiq̄ȝ btā Martha exitū ſuū vicinuȝ
p̄ſentiēs. ſuos admonuit. vt luminarib⁹
accenſis. circa ſe vſq̄ȝ ad obitū vigilarēt.
Nocte vero media aū trāſitus ſui dieȝ
cuſtodib⁹ ſomno grauatis: ventus vehe
mens irruit. ⁊ luminaria cūcta extinxit.
Illa vero malignoꝝ ſpirituū turbā cer
nens orare cepit. Mi pr̄ ely mi hoſpes
care. Congregati ſunt ad deuorandum
me ſeductores mei ſcripta tenētes mala
q̄ geſſi. Ely ne elongeris a me ſȝ in adiu
torium meū intēde. Et ecce ſororē ad ſe
venientē vidit. que manu facē tenēs ce=
reos ⁊ lāpades inde accendit. Dūq̄ȝ al=
tera alteraȝ ꝓprio noīe vocaret. ecce xp̄c
aduenit dicens. Veni dilecta hoſpita et
vbi ego ſum illic mecum eris. tu me ſu=
ſcepiſti ī hoſpicio tuo ego te recipiā ī celo
meo. ⁊ inuocātes te exaudiā amore tuo:
Appropinquāte vō hora ſui trāſitus fo=
ras deferri ſe fecit vt celuȝ poſſet videre.
Juſſitq̄ȝ ſe in terra ſup cinerē poni. ⁊ ſi=
gnū crucis corā ſe teneri ⁊ ī hec v̄ba ora=
uit. Hoſpes mi care hāc paupculā tuaȝ
cuſtodi. ⁊ ſicut mecū dignatus es hoſpi
tari. ſic me ſuſcipe in hoſpitio tuo celeſti
iuſſitq̄ȝ vt paſſio ſ̄m lucam coram ſe le=
geretur. Et cum diceretur. Pater in ma
nus tuas cōmendo ſpiritum meum. illa
emiſit ſpiritum. Sequenti vero die. ſcȝ
dominica dum circa corp⁹ eius laudes
fideles exoluerent. circa horam terciam
apud petragoricas beato Frōtonio miſ
ſam celebranti. et poſt epiſtolā in cathe=
dra dormitāti dominus apparuit. dicēs
ei. Dilecte mi Frontoni ſi vis adimple=
re qđ olim hoſpite noſtre pollicitus es
ſurge velociter et ſequere me. Quo iuſſa
complente ſubito ambo taraſconium ve
nerunt et circa corpus eius pſallentes to
tum officium ambo ceteris reſponden=
tibus peregerūt. Et corpus ei⁹ ī ſepulcro
ſuis manibus collocauerunt. Verū dū

apud petragoricas finitis cantibꝰ dya=
conus euangeliū lecturus benedictio=
nem petēs epm̄ excitaret. Ille vix excita
tus. rn̄dit. Fratres mei cur me excitaſtis
Dn̄s ih̄s xp̄c ad corpus Marthe hoſpi
te ſue me duxit et ipaꝫ tradidimꝰ ſepul=
ture. Dirigite igiť illuc velociter nunci=
os q̄ nobis anulū nr̄m aureū et cirothe=
cas griſeas deferāt. q̄ dū ad corpus ſepe
liendū me aptarē. ſacriſte cōmēdaui. et
ea ex obliuione dimiſi. q2 me tacito exci=
taſtis. Miſſi nuncij et hoc vt epiſcopus
dixerat inuenīētes anulū ſolāqꝫ cirothecā
attulerunt. Aliā vo in huiuſ rei teſtimo
nium ſacriſta retinuit. Addidit qꝫ bea=
tus Frōtonius dicēs. Cū poſt ſepultu=
ram ab eccl̄ia exiremus. frater qd̄ā illiꝰ lo
ci lr̄is peritus nos inſecutus dn̄m inter
rogauit q̄ noīe vocareť. Cui ille nihil r̄
ſpondens. oñdit ei codicē quē in manu
tenebat aptū. i q̄ nihil aliud erat ſcriptū
niſi verſiculus iſte. In memoria eterna
erit iuſta hoſpita mea ab auditione ma
la nō timebit in die nouiſſimo. Cū vo
codicē r̄uolueret cūctꝭ folijs hoc reppit
ſcriptū. Cū ğūt ad eiꝰ ſepulcrū cre=
bra miracula fierent. Clodoueus rex frā
coꝝ. xp̄ianus effectꝰ. a ſancto remigio ba
ptizatus. cū grauē renū pateretꝛ doloreꝫ
ad eius tumulū veniēs. ſanitatē integrā
reportauit. Quapropter illū locū ditauit
et triū miliarū ſpacio in giro ex vtraqꝫ
pte rhodani terrā. villas ꝛ caſtra dedit.
locūqꝫ illū liberū fecit. Marcilla vo eiꝰ
famula vitā ipiꝰ ꝯſcripſit. q̄ poſtmodū ī
ſclauoniā pgens. ꝛ ibi euāgeliū xp̄i p̄di=
cans. poſt decimuꝫ annū a dormitione
Marthe in pace quieuit.

Abdon et ſennē

sub decio īpatore martiriū paſſi
ſunt. Cū eñi decius ipptor babiloniam
cū alijs ꝓuīcijs ſup iſſꝫ quoſdā xp̄ianoſ
ibi inuenit quos ſecū ad vrbē cordubaꝫ
deducēs diuerſis ſupplicijs cōſūmauit.
Et eos duo ſubreguli rapiētes. ſ. Abdō
ꝛ ſennē ſepelierūt. Un̄ accuſati et decio
preſentati romā poſt eū vincti cathenis
ducūtur et in ꝯſpectu decij et ſenatus in
troducti. at ſacrificare et reꝝ ſuaꝝ recipe
libertatē. aut morſibꝰ beſtiaꝝ deuorari
iubenť. Cōtēnentes itaqꝫ et expuētes in
ſimulacra. ad theatrū ptrahūť. ꝛ ad eos
duo leones ꝛ vrſi quattuor dimittūť. q̄
cū ſanctos nō tāgerēt ſed etiā cuſtodirēt
iniectis in eos gladijs occidunť. ꝛ ligatꝭ
pedibus tracti ſunt ꝛ iactati ante ſimu=
lacrū ſolis. Qui cū ibi triduo iacuiſſent
Quirinꝰ ſubdyaconus eos collegit. et in
domo ſua ſepeliuit. Paſſi ſunt aūt circa
ān̄ū dn̄i ducēteſimūquinq̄geſimūterciū

Germanꝰ dicitur

a germine ꝛ ana qđ ē ſurſuꝫ. qua
ſi ſupnū germē. Tria eñi repiūť in ſege=
te germināte. ſcꝫ calor naturalis. humor
nutrimentalis. ꝛ ratio ſeminalis. Beatꝰ
igiť Germanus dicitur quaſi ſemē ger=
mināſ q2 in ipo fuit calor p feruorē dile=
ctionis: humor p pinguedinē deuotiōis
et rō ſeminalis p virtutē p̄dicationis. p
quā multos in fide et moribꝰ generabat
Cuiꝰ vitā Cōſtātinꝰ pſbiter. ad ſanctuꝫ
Cenſuriuꝫ epm̄ altiſiodorēſem ſcripſit.

Germanus nobi

liſſimus genere in vrbe altiſiodo
ronēſi natus et liberalibꝰ ſtudijs pluri=
mum eruditꝰ. tandē romā ad diſcēdam
iuris ſciam ē ꝓfectꝰ. Ubi tm̄ dignitatis
accepit. vt eū ſenatꝰ ad gallias trāſmitte
ret. vt apicē ducatꝰ totius burgūdie ob=
tineret. Cum ergo altiſiodoronenſem
ciuitatem ceteris diligentius guberna
ret. arborē quādā pinū in media ciuita=
te habebat. ad cuius ramos ꝓ admira=
tione venationis ferarum capita ſuſpen
debat; ſed cum ſanctos amator eiuſdem
ciuitatis epiſcopus. de tali eum vanitate
ſepe redargueret. monens vt etiam illaꝫ
arborem incidi mandaret. ne aliqua ma
la occaſio ex hoc xp̄ianis eueniret. ille
nullatenus acquieuit. Quadam autem
vice abſente Germano arborem incidit
et incendio totam dedit. Qđ germanus
audiens. xp̄iane religionis oblitus. val
latus militibꝰ ſuis illuc aduenit. ꝛ mor=
tē epo intentauit. Ep̄s aūt diuina reue=
latiōe germanū ſibi ſucceſſurū agnoſce=
ns furenti ceſſit et auguſtudunū pexit.
poſtmodū altiſiodorū reuerſus germa=
num in eccl̄ia caute cōcluſit: et ibidem
eū tonſurās ipm̄ ſibi ſucceſſorem eē p̄di=
xit. Qđ ꝛ factū ē. Nā paulo poſt ep̄s feli
citer obijt et Germanū plebs omnis in
antiſtitē poſtulauit. Qui ſubſtantia pau
peribus erogata. ꝛ vxore in ſororē cōmu
tata corpus ſuū p triginta annos ſic af=
flixit. vt nūqꝫ panē frumēti. nō vinū. nō
legumen. nūq̄ uel ſalē ꝓ ſapore come=
derit: Bis tm̄ in anno ſcꝫ in paſcha ꝛ na
tali vinū ſumebat. ſꝫ tn̄ ipm̄ vini ſaporē
aq̄s nimis extīguebat. i r̄fectōe p̄mū cine
rē plibabat. deinđ panē ordeaceū ſume
bat ſp̄ aūt ieiunās nūq̄ niſi veſpe come=
debat. In eſtate vel hyeme nullā veſteꝫ
habuit. p̄ter cilicū et tunicā ꝛ cucullam
Que veſtis niſi forte alicui donareť taꝫ=
diu ferebať donec attritiōe nimia ſolue
retur. Lectus ſuus cinerecilicio ꝛ ſac=
culo ornabatur. nulluꝫ puluinar caput
ab humeris eiꝰ leuabat. ſed ſemp gemēs
et ſanctoꝝ reliquias collo gerens: nunq̄
veſtimentum. raro calciamenta: et raro
cingulum detrahebat: Supra homineꝫ
ſiquidem fuit omne qđ geſſit. Talis eñi
eius extitit vita: vt ſi miraculis caruiſſet
incredibilis videretur. Tanta fuerūt mi
racula vt niſi merita p̄ceſſiſſent. fantaſti
ca putarentur. Hoſpitatꝰ in quodā
loco cum poſt cenam menſa iterum pa=
raretur. admiratus interrogat cui denuo
preparent. Cui cum dicerent q̄ bonis il=
lis mulieribus q̄ de nocte incedunt p̄pa=
rarent. illa nocte ſanctus germanus ſta=
tuit vigilare. Et ecce vidit multitudinē
demonum ad menſam in forma homi=
num et mulierum venientem. Qui eis p̄
cipiens ne abirent cunctos de familia ex
citauit. inquirens ſi perſonas illas. agno
ſcerent. Qui cū omnes vicinos ſuos et
vicinas eē dicerent. miſit ad domos ſin=
gulorū: demonibus p̄cipiens ne abirent
et ecce omnes in ſuis lectulis ſunt inuēti
Adiurati igiť ſe demones eē dixerunt q̄
ſic hominibus illudebāt. Eo tēpore
beatus Lupus ep̄s trecaſienſis florebat:
cuius vrbē cū athila rex obſideret. ſuper
portam beatus lupus acclamans. q̄s eēt
q̄ eos ſic ipeteret inq̄ſiuit. Cui ille. Ego
ſum athila flagellum dei. Quo ꝯtra hu
milis pſul ait. dicens ꝛ gemens. Et ego
lupus heu vaſtator gregis dei ꝛ indigēs
flagello dei. Moxqꝫ portas reſerari iuſ=
ſit. Illi aūt diuinitus excecati p portaꝫ
ad portā trāſierunt. neminē aūt vidēteſ
aut ledentes. Beatus igī germanus aſ=
ſumpto beato epiſcopo lupo in britania
vbi heretici pullulauerut ꝓfectus ē. Sꝫ
dum in mari eēnt. ꝛ tēpeſtas maxia ori=
retur. ad orationē ſancti germani ꝓtinꝰ
trāquillitas magna efficitur. Honorifi
ce igī a populis ſuſcipiūť. quoꝝ aduen
tum demones iam predixerāt. quos ſan
ctus germanꝰ de obſeſſis expulerat. Ue
rum cum hereticos conuiciſſent ad pro
pria redierunt. Cum in quodam lo
co infirmus decumberet. contigit vt to
tus ille vicus repentino incendio cōfla=
graret. Qui cuꝫ rogaretur vt inde aſpor
tatus ignem euaderet. ille incendio ſe op
ponit ꝛ vltra citraqꝫ omnia cōſummati
te flamma hoſpicium eius non tetigit.
Dꝫ ad britaniam iterato rediret vt
hereticos confutaret. quidam ex diſcipu
lis eius gradu cōcito eius veſtigia ſeque
batur. qui tamen apud cormandorum
infirmatus occubuit. Rediens inde be
atus Germanus ſepulcrum eius aperi=
ri fecit. ipmqꝫ vocans ex nomine q̄d age=
ret. an adhuc ſecum militare cupet req̄=
ſiuit. Mox ille reſidens cūcta ſibi cōſta=
re ſuauia ac ſe nolle econtra vlterius re=
uocari rn̄dit. Tunc ſancto annuente vt
requieſceret. ille depoſito capite rurſum
in domino obdormiuit. Dum in bri
tania predicat. ꝛ ſibi ꝛ ſocijs rex britanie
hoſpicium denegaſſet ſubulcus regis re

greſſus a paſcuis. receptā ꝓbendā in palacio. ad tuguriū ꝓpriū referēs. vidit beatū Germanū cū ſocijs fame et frigore laborantē. quos ī domo ſua benigne recepit. ⁊ vnicū vitulū quē habebat hoſpitibus occidi ꝑcepit. Poſt cenā ſanctꝰ Germanus oīa oſſa vituli ſup pellē vituli īponi fecit. et ad eius orationē vitulus ſine mora ſurrexit. Sequēti die germanus regi feſtinus occurrit et cur ei hoſpiciū denegauit poteter inquirit. Tūc rex vehementer attonitus ſibi rñdere nō potuit. Et ille. Egredere īquit et regnū meliori dimitte. Germanus igit̄ dei mādato ſubulcū cū vxore venire fecit. ⁊ vniuerſis ſtupentibꝰ regē cōſtituit. Et tunc reges de ſubulci genere ꝓcedētes dominantur genti britonū. Cū ſaxones ↄtra britones dimicarent. et ſe paucos viderent. ſanctos inde tranſeuntes vocauerunt ad ſe. et ab eis ꝑdicati certatim oēs ad baptiſmi gratiā cōuolabāt. Die igit̄ paſce ex feruēti fidi amore. ꝓiectꝭ armis ꝓperant fortiter ꝓliari. Quod alij audiētes audacter contra inermes ꝓperant ſꝫ germanus latens cū ſuis omnes admonuit vt cū ipe allꝫa clamaret oēs ſibi vno clamore reſpondeant. Qđ cū factū eſſet tantus hoſtes ſup ſe iā irruētes terror inuaſit. vt ꝓiectis armis nō ſolū montes. ſed celū ſup ſe ruere putarēt. cūctiqꝫ diffugerunt. Quadā vice dū ꝑ auguſtudunum tranſiens. ad tumulū ſancti Caſſiani epi deueniſſet quomō ſe haberat inquiſiuit. Ille ſtatim ex tumulo cunctis audiētibus ſic rñdit. Dulci quiete ꝑfruor et aductū redēptoris expecto. Et ille quieſce ꝑ longū in xp̄o tempus ⁊ ꝓ nobꝫ attentius intercede vt obtinere ſacre reſurrectionis gaudia mereamur. Dū apud rauēnā deueniſſet. a regina placida et filio ſuo Ualentiniano honorifice ſuſceptus ē. Hora vō cene regina miſit eis vas argenti ampliſſimū. delicatōibꝰ cibis plenū. Qđ ille ſuſcepit vt cibos famulis traderet. ⁊ ſibi ꝓ paupꝫbꝰ ipꝫ vas argenteū retineret. Loco vero muneris miſit regine ſcutella ligneā panē ordeaceum continentem. Qđ illa libēter recepit ⁊ vas iſtud poſtmodū argēto texit. Quadam autem vice dum ꝑdicta regina eum ad cōuiuiū inuitaſſet. ille benigne annuens ab hoſpicio ſuo vſqꝫ ad palacium eo ꝙ ieiunijs et orationibꝰ eſſet confectus: azino deferente portatus ē. Sꝫ dū comederet. azinus ſancti Germani mortuꝰ ē. Qđ regina audiens equū mire māſuetudinis epo ꝑſentari fecit. Quē intuens ait. Meus mihi azinus ꝑſentet̄ qꝛ q̇ me huc attulit reportabit. Pergēſqꝫ ad cadauer. Surge īquit muſcio reuertamur hoſpicio. Statiqꝫ ſubſiliēs ſeipm̄ cōcuſſit et quaſi nihil mali paſſus eēt. Germanum ad hoſpiciū deportauit. Sed anꝙ de rauēna exiret. predixit ꝙ nequaꝙ in hoc ſeculo diutius moraret̄. Poſt modicum febre corripit̄ ⁊ die ſeptimo in domino moritur. ⁊ corpus eius ad gallias ſicut a regina petierat trāſportat̄. Obijt circa ānū dn̄i q̄dringētēſimūtriceſimū.

Uerum cum ſanctus Germanus beato euſebio vercellēſi epo ꝓmiſiſſet ꝙ in ſui reuerſione eccleſiam quā fundauerat ſibi dedicaret. cū intellexiſſet ſanctus Euſebius beatū Germanū exiſſe ꝺ corpore. eccleſiā ſuā dedicaturus cereos accendi iuſſit. Sed quāto plus accendebātur. tāto plus. extinguebant̄. Qđ vidēs Euſebius intellexit ꝺdicationē aut alio tpe fieri oportere. aut alteri epo reſeruari. Cū igit̄ beati Germani corpꝰ vercellas delatū fuiſſet. mox in ꝑdictā eccleſiā inducit̄. ⁊ ſtatim cerei omnes diuinitus inflāmantur. Tunc ſanctus Euſebius promiſſionis. beati Germani meminit et qđ viuēs ſe facturū ꝓmiſerat mortuum feciſſe cognouit. Hoc ita oportet accipi. vt nō ītelligat̄ de magno Euſebio vercellenſi ꝙ tpe ipius factū ſit hoc. Nā ipe ſub valente imꝑatore mortuꝰ fuit. et a morte ipſius vſqꝫ ad mortē ſancti germani vltra annos quinquaginta effluxerant. Fuit ergo alius Euſebius ſub q̄ iſtud qđ enarratur euenit.

Euſebius dicitur ab eu quod ē bonū ⁊ ſebe qđ dr̄ eloquētia vel ſtatio. vel euſebius ſonat bonus cultus. Ipē nāqꝫ habuit bonitatem in ſanctificatione ſua. eloquētiā ꝫ in defenſione fidei. Stationem in cōſtātia martirij bonum cultū in reuerentia dei.

Euſebiꝰ ſemper virgo exiſtens. dū adhuc cathecuminus eēt. ab euſebio papa baptiſma ſuſcepit. et nomē accepit. In quo baptiſmo manus angelice viſe ſunt. q̄ ipſm̄ de ſacro fonte leuauerunt. Matrona quidam eiꝰ pulcritudine capta. cū ipius cubiculum vellet adire. cuſtodientibꝰ angelis preuenire nō potuit. Un̄ facto mane ad eius pedes ꝓcidit. et ab eo veniā petijt. Ordinatus ꝑſbiter tāta ſanctitate emicuit. vt in miſſaꝝ ſolēnijs inter manus eius miniſteriū angelicū appareret. Poſt hoc cū arriana peſtis totā ytaliā inficeret. Impatore cōſtantio eidē hereſi fauente. Julianus papa euſebiū in vercellenſem epm̄ cōſecrauit. que tūc obtinebat inter alias vrbes ytalie ꝑncipatū qđ heretici audiētes oēs fores eccleſie claudi fecerunt. At euſebius vrbē ingreſſus. ante oſtiū maioris eccl̄e que ē beate marie genua flexit. et omnia oſtia ſua mox oratione aperuit. Auxentium mediolanenſē ꝫ epm̄ heretica ꝑuitate corruptū de ep̄atu eiecit. ⁊ ꝓ eo virꝫ catholicū dyoniſiū ordīauit. Sicqꝫ Euſebius totā eccl̄iam occidētis. ⁊ Athanaſius totā eccl̄iam orientis ab arrianoꝝ peſte purgabāt. Arrius nāqꝫ ꝑſbiter alexādrinus fuit q̇ xp̄m purā creaturā eē dicebat Aſſerens ꝙ erat qn̄ nō erat. ⁊ ꝙ propter nos factus ē. vt nos ꝑ eū tāꝙ per inſtrumētū deꝰ crearet: ⁊ iō magnꝰ Cōſtātinus celebrari fecit nicenū ↄciliū vbi error ↄdēnatus ē. Ipē aūt poſtmodū miſerabili morte interijt. qꝛ oīa viſcera ⁊ īteſtina ꝑ ſeceſſū emiſit. Cōſtātiꝰ aūt cōſtantini filius ipa hereſi corruptus fuit. Quo circa Cōſtātiꝰ īpator ↄ̄ euſebiū plurimū indignatꝰ mltoꝝ epoꝝ ↄciliū conuocauit et dyoniſiū accerſiuit. multaſqꝫ ep̄las ad euſebiū deſtinauit. Qui ſciens maliciā ī mltitudīe ꝑualē. venire ↄtēſit. Un̄ īpator ſtatuit ↄ̄ eiꝰ excuſatiōeꝫ in mediolanēſi vrbe q̄ ꝓpe erat ↄciliū celebrari. Ubi cū euſebiū ꝺ eē videret. iuſſit Arrianos fidē ſuā deſcribē et dyoniſiū ep̄m mediolanēſē ꝫ ac. xxix. ep̄os eiꝰ fidē fecit ſubſcribē. Qđ audiēs euſebiꝰ ex vrbe ſua ꝓfectꝰ. mediolanū exijt. ⁊ ſe multa paſſuꝝ ꝑdixit. Cū igit̄ ad quēdā fluuium veniſſꝫ vt mediolanū ꝑgeret. nauis ꝓcul ex alia pte fluuis exiſtēs eo iubēte ad eū venit. ⁊ ipm̄ cū ſocijs ſine gubernatore alio trāſportauit. Tūc ei ꝑdictꝰ dyoniſius obuiauit. et ad pedes eiꝰ ꝓcidēs veniā poſtulauit. Cū igit̄ Euſebiꝰ ab īpatore nec minis nec blādicijs flecti poſſꝫ corā oībꝰ dixit. Uos dicitꝭ filiū minorē eē p̄re: cur ergo mihi filiū meū ⁊ diſcipulum ꝑtuliſtis. Nō ē eni diſcipulꝰ ſup magiſtrū. nec ſeruꝰ ſup dn̄m ſuū. nec filius ſup patrē. Qua illi rōne ↄmoti ſtatī cirographū quē ſcripſerāt. ⁊ cui dyoniſiꝰ ſubſcripſerat ei obtulerūt. At ille. Nequaꝙ poſt filiū ſcribā cui auctoritate ꝑſum. ſꝫ iſtū incēdite. nouūqꝫ cui ſubſcribaꝫ ſi vultis cōſcribite. Sicqꝫ nutu dei ſuccenſus ē cirographus. Cui dyoniſiꝰ et alij. xxix. ep̄i ſubſcripſerāt. Rurſumqꝫ arriani aliū cirographū cōſcripſerūt. ⁊ Euſebio ⁊ alijs epiſcopis vt ſubſcriberent tradiderunt. Sed cū ab euſebio animati nullatenus conſentirent ceperunt plurimum gratulari. ꝙ cirographum cui coacti ſubſcripſerant penitus combuſtum videbant. Tunc iratus Conſtantius Euſebium voluntati arrianorum tradidit. qui protinus ipſum de medio aliorum epiſcoporum rapientes: et durius flagellantes. eum per gradus palacij a ſummo vſqꝫ ad imum. ⁊ rurſus ab imo vſqꝫ ad ſummum traxerunt. Cum ergo capite quaſſato multum ſanguinem fudiſſet. et adhuc non aſſentiret.

vinctis poſt tergum manibus.per colluꝫ
cū fune ipm̄ trahebāt. Ipſe aūt gratias
agens dicebat. ſe ꝓ cōfeſſiōe fidei catho
lice mori eē paratū. Tūc cōſtantius liberi
um papā Dyoniſiū paulinum ⁊ omnes
alios ep̄os q̄ ei⁹ exēplo fuerāt aiati in exi
lium mitti fecit. Euſebiū vō apud ſcito-
polim in vrbe paleſtine arriani duxerūt
et ipm̄ in quodā loco ſic artiſſimo redu
ſerunt vt eēt illo lōgitudine breuior. la
titudine anguſtior: ita vt curuatus nec
pedes extendere. nec ſe in latus alterum
vertere poſſet. capiteq̄ꝫ depſſo. humeros
tm̄ ⁊ cubitos mouere valebat. Verū cō-
ſtantio defuncto iulianus eidē ſuccedēs
⁊ omnibus placere volens. iubet exula-
tos ep̄os reuocari. ⁊ deoꝝ tēpla apperiri
⁊ pace frui ſub lege qua quiſq̄ꝫ vellet. Et
ſic Euſebius inde exiēs ad athanaſium
vēit: ⁊ quāta paſſus fuerat eidē expoſuit
Defuncto aūt Juliano. ⁊ Jouiniano re
gnante. ſopitis arrianis euſebi⁹ vcellas
rediit et eū populus cū magna exultatio
ne ſuſcepit. Sed tēꝑ valente regnāte. ar
riani repullulāt. et euſebij domū vllulā
tes: ⁊ extra domū ſupinū ipm̄ trahētes.
lapidibus eū obruerūt. ⁊ ſic ad dn̄m fe-
liciter migrās in ecclia quā ipe cōſtruxe-
rat ſepultus ē. Fertur q̄ꝫ hanc gratiā ſue
ciuitati euſebius a deo ſuis pcibus ipe-
traſſe. vt nullus arrianus ibidē viuere
poſſit. Vixit aūt ſm̄ cronicā ad minus.
lxxxviij. ānis. Floruit circa ānū dn̄i. ccc l.

Chabei fuerunt

ſeptē fratres. cū matre venerēda.
⁊ Eleazaro ſacerdote: q̄ ꝓ obſeruatione
legis cū carnē porcinā nollēt comedere.
in audita ſuppliciōꝝ genera ptulerunt
ſm̄ qđ ī ſcđo libro Machabeoꝝ. vij. ca.
plenius cōtinet. Et notādū q̄ ecclia ori
entalis facit feſta đ ſanctis vtriuſq̄ꝫ teſta
menti. Occidentalis aūt nō facit feſta đ
ſanctis veteris teſtamenti eo q̄ ad infe-
ros deſcendererunt. preterq̄ de innocē-
tibus. ex eo q̄ in ipſis ſingulis occiſus ē
xp̄s. ⁊ de machabeis. Sunt autē quattu
or ratiōes quare ecclia de iſtis machabeis
licet ad inferos deſcenderint ſolēnizat.
Prima eſt propter prerogatiuā martirij
qꝛ enī inaudita ſupplicia inter ſanctos
veteris teſtamēti paſſi ſunt. Ideo priui
legiati ſunt vt coꝝ paſſio merito celebret.
Hec ratio ponit in hiſtoria ſcolaſtica.
Secunda eſt propter repreſentationem
miſterij. ſeptenarius enim eſt numerus
vniuerſitatis. Significant ergo in iſtis
omnes patres ve. teſt. celebritate digni.
Nam licet de ipis nō ſolēnizet ecclia. tū
qꝛ ad limbū deſcēderūt tū quia multitu
do multoꝝ nouorū ſubintrauit. In hiſ
tm̄. ſeptem impendit omnibus reueren-
tiam quia per. vij. vt dictum eſt vniuer-
ſitas deſignat. Tercia ē propter exēplū
patiēdi. ꝓponūt enī in exemplū fidelib⁹
vt ſm̄ hoꝝ ꝯſtātiā ad zelū fidei animēt:
⁊ ad patiendū ꝓ lege euāgelij. ſicut illi
ꝓ lege moyſi fortius accingāt. Quarta
ē ꝓpter cām ſupplicij. nā ꝓ defenſiōe le-
gis ſue talia ſupplicia paſſi ſunt. ⁊ ſicut
xp̄iani ꝓ defenſiōe legis euāgelice pati-
untur. Has tres vltias rōnes aſſignat
magiſter Johannes beleth in ſumma đ
officijs capitulo quinto.

FEſtuꝫ ſancti Pe

tri ap̄li qđ ad vīcula dr̄ q̄druplī
cī đ cā īſtitutū fuiſſe putat. ſ. ī memoriā
liberatiōis petri. In memoriā liberatio
nis alexādri. ꝓ deſtruēdo ritu gētiliū. et
ꝓ īpetrāda abſolutiōe ſpūaliū vīculoꝝ.
Prīa ergo cā ē ī memoriā liberatiōis pe
tri. Nā ſicut dr̄ ī hiſtoria ſcolaſtica. He-
rodes agrippa romaꝫ adiit: et ibi Gaio
nepoti. tyberij ceſaris familiariſſim⁹ ex̄ti
tit. Quadā aūt die cū eēt herodes ī cur-
ru cū gaio. leuat ī celū manib⁹ ait: Uti-
nā vidērē morte ſenis. ⁊ te dn̄m toti⁹ orb
ſed hoc auriga herodis audiuit et Ty-
berio continuo intimauit. quapropter
indignatus Tyberius ceſar. herodem
recludit in carcerem. vbi dum quadam
die iuxta arborem innitus eſſet. cuius
frondibus inſidebat bubo. Unus

de captiuis peritus in augurijs dixit ei.
Noli timere qꝛ cito liberaberis: ⁊ intan
tum ſublimaris q̄ amicos tuos ī tui in-
uidiam ꝓuocabis. ⁊ in hac ꝓſperitate mo
rieris: q̄ cito aūt huius generis aīal ſup
te videris vltra quintū diem viuere nō
valebis. Poſt aliqđ tp̄us tyberius mo-
rit: ⁊ gayus in imperiū ſublimat. q̄ qui
dem herodē de vinculis liberauit: ⁊ ma-
gnifice ſublimauit regē ī iudeam miſit.
Cūq̄ꝫ veniſſet miſit manus vt affligeret
quoſdam de eccleſia. Occiſo aūt iacobo
fratre iohānis gladio ab eodē ante dies
azimoꝝ. videns qꝛ hoc gratū eſſet iude-
is. in diebus azimoꝝ petꝝ apprehendit:
⁊ in carcerē miſit. volens poſt paſca pro-
ducere eū populo. Angelus autē no-
ctu eidē aſſiſtens mirabiliter eū a vincu
loꝝ nexibus liberauit: ⁊ ad miniſteriuꝫ
p̄dicationis liberꝝ ire iuſſit. Facinus aūt
regis dilationē non patit vltionis. Se-
quenti vero die cuſtodes ad ſe venire fe
cit: vt ꝓ fuga petri diris eos penis affice
ret. hoc tm̄ impeditus ē facere. ne ſolutio
petri alicui noceret. nā ꝓtitus in ceſareā
deſcendit: ⁊ ibi pcuſſus ab angelo expira
uit. Et enī ſicut refert ioſephus ī de
cimonono antiquitatū libro. cū ceſareaꝫ
aduenīſſet. ⁊ ad euꝫ totius ꝓuincie viri
vnanimē cōueniſſent. Ille fulgēti veſte
ex auro argentoq̄ꝫ mirabilit ꝯtexta in-
dutus incipienti die ꝓcedit ad theatrū
Ubi cū primo ſolis radios veſtis argen
tea ſuſcepiſſet repercuſſo ſplendore du-
plicatam ſpectantibus lucem. fulgor me
talli vibrantis effudit. vt intuētibus per
ſtringeret aciem terror aſpectus. ⁊ p hoc
plus aliquid de eo q̄ humane nature ē
artifex arrogantiā mentiret. Ilico adu
lantes vulgi concrepant voces dicentes
Hucuſq̄ꝫ vt hoīem te tenuimus. ſed ex
nunciā ſupra humanā naturā te eſſe fa-
temur. Et dū adulatorijs demulceretur
honorib⁹ ⁊ oblatos ſibi diuinos hono-
res nō reſpueret. reſpiciēs vidit inſiden
tem ſup funiculū capiti ſuo angelū. i. bu
bonē mortis eius ꝓximē nunciū. Reſpi
ciēſq̄ꝫ ad populū dixit. en ego deus ve
ſter morior. ſciebat enī iuxta p̄dicationē
auguris ſe infra quinq̄ꝫ dies moriturū
⁊ ꝯtinuo pcuſſus p quinq̄ꝫ dies vermib⁹
eū corrodentibus expirauit. hec ioſeph⁹
In memoriā igitur tā mire liberatio-
nis principis apoſtoloꝝ a vinculis. ⁊ tā
dire vindicte in tyrannū ꝓtinus ſubſe-
cute. eccleſia feſtū ſancti petri ad vincu-
la ſolennizat. vn̄ ⁊ epiſtola in miſſa cani
tur in qua hec liberatio facta fuiſſe ꝓhi-
betur. ⁊ ſm̄ hoc videtur q̄ hoc feſtuꝫ de-
beret vocari Pe. a vinculis. Secūda cau
ſa inſtitutiōis extitit. qm̄ Alexander pa
pa qui ſextus poſt beatū petrum rexit ec
cleſiam ⁊ hermes p̄fectus vrbis rome. q̄
per alexandrum ad fidem ꝯuerſus fue-
rat. a quirino tribuno in diuerſis locꝭ ī
cuſtodia tenebantur. Dixitq̄ꝫ tribunus
ad hermem prefectum miror te virum
prudētem honorem dimittere p̄fecture
⁊ vitā aliam ſomniare. Cui hermes di-
xit. ⁊ ego ante hos annos hec omnia de
ridebam ⁊ hāc vitam ſolam eſſe putabā
Reſpondit Quirinus. Fac ergo ꝓbare
me q̄ aliam vitā noueris eſſe ⁊ cōtinuo
fidei tue diſcipulū me habebis. Cui her
mes dixit. ſanctus Alexāder quē tenes
in vinculis. ipſe hoc melius te docebit.
Tunc quirinus maledicens alexādro
ait. Ego tibi dixi vt me probare faceres
hec. ⁊ nunc me mittꝭ ad alexandrū quē
ꝓ ſuis ſceleribus teneo vinculatū. Ve-
rūtm̄ ſuper te ⁊ alexandrū cuſtodiaꝫ du
plicabo et ſi ipm̄ cecū vel cū ipſo īueni-
re potero. vere fidem tuis ⁊ eius dictis
vel ſermonibus adhibebo. Fecit qđ di-
xit ⁊ Alexandro hoc hermes ꝓtinus in
dicauit. Orante igit ſancto Alexādro
angelus ad eū venit ⁊ ipſum ad hermē
in carcerem adduxit ⁊ inueniens eos q̄-
rin⁹ in ſimul plimū admirat⁹ eſt. Et cū
hermes quirino narraret. quō Alexan-
der filiū ſuū mortuū ſuſcitaſſet. dixit ale
xandro quirin⁹ habeo filiā gutturoſam
nomine balbinam. promitto igit me re
cipere tuā fideꝫ. ſi filie mee impetrare po

terīs ſalutem. Cui alexander. Vade ci-
tius ⁊ ipſam ad carcerē meū adducite.
Cui dixit quirinus. Cū hic ſis. quō in
carcere tuo te potero inuenire. Ad quē
alexander vade cito. qꝛ q̄ me huc addu-
xit ille me illuc cito reducꝫ. Pergens igit̄
Quirinus filiā ſuā ad carcerē cito addu-
xit. ⁊ ibidē alexandrū inueniēs ad pedes
ſuos ꝓſtrauit. Tūc filia eiꝰ cepit vincu-
la ſancti alexandri d̄uote oſculari vt ſa-
nitatē reciperet. Cui ſanctus alexāder di-
xit. Noli filia has meas oſculari cathēas
ſꝫ boīas ſancti petri diligent̄ inq̄re. quas d̄-
uote oſculās recipies ſanitatē. Quirinꝰ
igit̄ i carcere vbi petrus detētꝰ fuerat di-
ligēter boīas inq̄ri fecit. eaſq̄ꝫ cū inueniſſꝫ
filie ſue oſculādas dedit. Illa mox vt o-
ſculata eſt vīcula. ſanitatē integre bn̄ficī-
um aſſecuta. Tūc q̄rinus veniā petens.
alexādrū d̄ carcere extraxit. ⁊ ipe cū fami-
lia et alijs q̄ꝫ pluribꝰ baptiſma ſuſcepit.
Tūc ſanctꝰ alexāder hoc feſtū in kl̄. au-
guſti celebrādū inſtituit. ⁊ i honorē apl̄i
petri eccīaꝫ fabricauit. vbi vīcula repoſu-
it. ⁊ ad vīcula noīauit. In hac ſolēnita-
te ad p̄dictā eccīaꝫ magnꝰ fuit ꝯcurſus
populi. ⁊ ibidē populꝰ vincula oſculat̄.
Tercia cā inſtitutiōis ſc̄m bedā hec ē.
Octauianꝰ ipator ⁊ anthoniꝰ ſibiīuicē
affinitate ꝯiūcti. ſic iter ſe mōdi totiꝰ ipiū
diuiſerūt vt Octauianꝰ i occidēte ytaliā
galliā. ⁊ hiſpaniā. Anthoniꝰ vō i oriēte
aſiā. pōtū ⁊ affricā poſſederūt. Anthoni-
us aūt laſciuus ⁊ lubricꝰ. cū ſororē octa-
uiani i vxorē hr̄et. ipāꝫ repudiauit ⁊ cle-
opatrā reginā egipti i vxorē accepit. Ob
hoc idignatus octauianus manu arma-
ta i aſiā ꝯ anthoniū ꝓcedit. ⁊ ipm̄ i oībꝰ
ſupauit. Tūc āthoniꝰ ⁊ cleopatra victi
fugierūt ac ſemetipōs p̄ dolore nimio oc-
ciderūt. Egipti igit̄ regnū octauianꝰ de-
ſtruxit. ⁊ romanā ꝓuinciā fecit. Inde i
alexandriā perexit ⁊ oībꝰ eā diuitijs ſpo-
lians romā ipās trāſuexit. Vn̄ republi-
cam auxit ita. q̄ ꝓ vno denario daret̄
qꝺ prius ꝓ quattuor vēdebat̄. Et qꝛ ci-
uilia bella valde vrbē vaſtauerāt. ita eaꝫ
renouauit vt diceret. inueni latericiā relī-
quo marmoreā. Quia igit̄ in tantū rem-
publicam auxit. auguſtus primo omniū
vocatus eſt. Unde ⁊ ab eo auguſti dicti
ſunt q̄ ſibi i imperio ſucceſſerūt. ſic a iulio
ceſare auunculo eius ceſares appellant̄.
Unde et hūc mēſem auguſtum q̄ prius
ſextilis dicebat̄. qꝛ a martio ſextus erat
populus ſuo noīe intitulauit eū augu-
ſtum vocans. In memoriā itaq̄ꝫ ⁊ hono-
re victorie illius. quā prima die auguſti
octauianus habuit. oēs romani hac die
ſolēnizabant. vſq̄ꝫ ad tēpus theodoſij i-
peratoris. qui cepit regnare anno domi-
ni quadrigenteſimo viceſimo ſexto. Eu-
doxia igitur filia p̄dicti theodoſij impe-
ratoris. vxor valentiniani. hieroſolimā
ex voto perrexit. vbi quidam iudeus ꝓ
magno munere. duas ei cathenas obtu-
lit quibus ſub herode Petrus apoſtolꝰ
vinctus fuit. Cum igitur romam redi-
iſſet et kalendas auguſti. in honorem i-
peratoris gentilis romanos ſolennizare
videret. dolens q̄ dānato homī tantus
honor exhiberet̄. cogitāſq̄ꝫ q̄ nō eos de-
facili a tali cultura ⁊ conſuetudine reuo-
care poſſet cogitādo tractauit. vt obſer-
uantia quidē ſic ſtaret. ſed in honorē ſan-
cti petri fieret. ⁊ illū diē vniuerſus popu-
lus ad vincula noīaret. Habita igitur
collatione cū beato pelagio papa. popu-
lum blandis exhortationibꝰ induxerūt.
vt obliuioni traderet̄ memoria p̄ncipū
paganoꝝ et celebris fieret memoria p̄n-
cipis apoſtoloꝝ. Qꝺ dū cūctis placuiſſꝫ
illa cathenas quas d̄ hiertm̄ attulerat ꝓ-
tulit ⁊ pplo oſtēdit. papa vō et illā cathe-
nā ꝓtulit q̄ ſub nerōe idē aplꝰ vinctꝰ fu-
it. Hac ergo illis ſociata. ita miraculoſe
vna cathena facta ē. ac ſi ſēp vna ⁊ eadem
extitiſſet. Vn̄ papa ⁊ regina ꝓtinus ſta-
tuerunt. vt qꝺ hoim indiſcreta religio
faciebat gentili dānato. in melius mu-
tata faceret apoſtoloꝝ p̄ncipi petro. Ipſa
igitur vincula papa cum regina in eccle-
ſia ſancti petri ad vincula poſuit. et ipāꝫ
multis muneribꝰ et priuilegijs magnis
dotauit. ac predictam diem vbiq̄ꝫ cele-
brem fore inſtituit. hec beda. Idē dicit
Sigibertus. Quāte aūt virtutis hec
cathena fuerit āno dn̄i q̄dringenteſimo
ſexageſimoquarto apparuit. Quedāꝫ ei
comitē ipatoris. Ottois ꝓpinquū dia-
bolus. ante oculos omniū tā crudeliter
arripuit vt ſeipm̄ dentibꝰ laceraret. Tūc
iuſſu ipatoris ad Iohānē papā ducitur
vt cathena ſancti petri eiꝰ collo circūda-
retur ſꝫ cū quedā alia cathēa furētis col-
lo fuiſſet ipoſita ⁊ nihil ex hac ꝓueniſſet
ſalutis. nimirꝝ vbi nil latebat virtutis. tā-
dem vera Petri cathena ꝓducit̄ ⁊ furē-
tis collo iponit̄. Tāte aūt virtutis pon-
dus dyabolus ferre nō potuit. ſꝫ mox co-
ram oībꝰ exclamās abſceſſit. Tūc theo-
doricus metenēſis eps̄ ipāꝫ cathenā arri-
puit ⁊ eā ſe nullatenus dimiſſuꝝ niſi ma-
nus ſibi p̄ciderēt aſſeruit. Cū igit̄ ſup hoc
inter epm̄ ⁊ papā alioſq̄ꝫ clericos grauis
oriretur contētio. Impatō tādē ipm̄ li-
tigiū ſedauit. ⁊ epō ex ipā cathena a pap̄
anulū ipauit. Narrat milecꝰ in cronica
et idē habet̄ i hiſtoria tripita q̄ his die-
bus apud empireū draco ingens appa-
ruit in cuius ore donatus eps̄ virtute in-
ſignis expuens mox eū occidit. Prius
tamē añ eius faciē digitꝰ crucē deſignāſ
et eidē oſtendēs quem vix octo iuga bo-
um ne eius putredine aer inficeret̄ ad lo-
cum incendij trahere potuerunt. Idem
quoq̄ꝫ ait ibidem et in eadem tripertita
habetur. q̄ in creta dyabolus i ſpecie mo-
yſi ſe poſuit. qui iudeos vndecūq̄ꝫ con-
gregans ſuper magnum montis precipi-
cium iuxta mare eos auxit. quos duꝫ ad
terram promiſſionis ſicco pede ſe preeū-
te ducere pollicetur. innumeros eneca-
uit. vnde creditur q̄ dyabolus indigna-
tus. quia occaſione iudei qui regine ca-
thenam dederat plauſus octauiāi ceſſa-
uit de his ſe taliter vindicauit. Multi
autem ex his qui euaſerūt ad baptiſmi
gratiam conuolauerunt. Cum enim
mons ipſe decliuis incumberet. ⁊ illi ſe-
ſe euoluerēt priores tā acutis rupibus la-
cerati q̄ in mare preuocati mortui ſunt.
Cunq̄ꝫ reliqui idem facere vellent. et de
prioribus quid eis acciderit ignorarent
quidam piſcatores inde tranſeūtes. ma-
lum qꝺ acciderat narrauerunt eiſdem.
Et ſic ꝯuerſi ſunt hec i hiſtoria tripita.
Quarta cauſa inſtitutionis hic aſſigna-
ri poteſt. Dominus enim a vinculis Pe-
trum miraculoſe abſoluit et eidem ligā-
di et ſoluendi poteſtatē dedit. Nos aūt
vinculis peccatorum obligati tenemur.
et abſolui indigemus. Ideo igitur ipm̄
in ſolennitate que dicitur ad vincula ho-
noramus vt ſicut ipſe a vinculis abſolui
promeruit: et ſicut abſoluendi poteſtatē
a domino accepit: ſic et ipſe a peccatoruꝫ
vinculis nos abſoluat. Hanc vltimam
inſtitutionis cauſam nonnullam extitiſ-
ſe quis de facili perpendat vel perpende-
re poteſt. ſi videat q̄ abſolutionem a vī-
culis in apoſtolum factam. epiſtola com-
memorat: et abſoluendi poteſtatem ſibi
conceſſam euangiliſta recitat. Abſoluti-
onem ab ipſo nobis fiendam. hodierna
oratio poſtulat. Qꝺ autē per claues q̄s
accepit interdum etiam damnandos ab-
ſoluat. in quodam miraculo legitur in
libro miraculorum beate virginis ſatis
claret. Apud nanq̄ꝫ Coloniam vrbē
in monaſterio ſancti Petri erat quidāꝫ
monachus leuis lubricus et laſciuꝰ. hic
dum cum ſubita morte fuiſſet preuētꝰ
demones ipſum accuſabant. et quilibet
peccatorum genera contra ipſum clama-
bant vnum dicebat. Ego ſum cupiditaſ
tua. qua contra dei precepta tam frequē-
ter concupiſti. Aliud clamabat. Ego ſū
vana gloria qua te apud homines iactā-
ter exaltaſti. Aliud clamabat. Ego
ſum mendacium in quo mendacio pec-
caſti ⁊c̄. Similiter econtra quedam bo-
na opera que fecerat. ipſum excuſabant
dicentia. Ego ſum obedientia quam ſe-
nioribus ſpiritualibus exhibuiſti. Ego
ſuꝫ pſalmoꝝ cātꝰ quē frequēt̄ deo ꝯcinuiſti

Sanctus autem Petrus cuius erat monachus ꝓ ipo deprecaturus dñm adijt. Cui rñdit dñs. Nunqd nõ ꝓpheta me inſpirante dixit. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. aut qs requieſcet in monte ſancto tuo? Qui igredit̃ ſine macula ⁊c. quõ hic poteſt ſaluꝰ eē cū nec ſine macula ſic ingreſſus. nec ſit iuſticiam opatus: Rogāte igit̃ ꝓ eo Petro cū virgine matre dei. hanc dñs ſententiā ꝓtulit. vt ad corpus rediret. ⁊ ibi penitentiaʒ ageret. Tunc confeſtim petrus claue quam in manu tenebat dyabolum terruit et in fugam conuertit. Animā vero eius i manu cuiuſdaʒ qui in ꝑdicto monaſterio monachus fuerat tradidit et vt ad corpus ipſaʒ reduceret precepit. Qui ab eo ꝓ mercede reductionis popoſcit. vt ſingulis diebus pſalmū Miſerere mei deꝰ diceret. et ſepulturā eius ſepe ſcopis mūdaret. Ipe qꝫ de morte rediens que ſibi contigerant oībꝰ enarrauit. Finit ſancti Petri apoſtoli totius xp̄iane eccleſie p̄ncipatum tenens feſtum quod ad vincula dicitur.

[S]Tephanus pa

pa cum multos gentilium verbo et exemplo conuertiſſet et multa corpora ſanctorum martirū ſepeliſſet a Valeriano et Gallieno. anno domini ducenteſimo ſexageſimo, ſummo ſtudio perqritur. vt eum et cleros ſuos aut ſacrificare cogerent aut ſupplicijs diuerſis punirent. dederuntqꝫ edictum vt quicunqꝫ eos ꝓderet. totā eorum ſubſtantiā poſſideret. Quapropter decem de eius clericꝭ cōprehenſi. ſtatim ſunt ſine audientia ꝺ collati. Sequenti die Stephanus papa cōprehenditur. ⁊ ad templū martis ducitur vt ibi aut ydolū adoraret. aut capitalem ſententiā ſubiret. Sed cū templū ingreſſus fuiſſet. et deū vt ipʒ templū deſtrueret. exoraſſet. ſtatim magna pꝫ templi corruit ⁊ oīs multudo ꝑ nimio timore aufugit. Ipe vero ad cimiterū ſancte Lucie perrexit. Qð audiens valerianus milites plures prioribus ad eum miſit. Qui venientes eum miſſam celebrantē inuenerūt. ⁊ ſtantē intrepidū ac icepta deuote perficientē. in ſua ſede ꝺcollauerūt.

[I]Nuentio corpo

poris ꝓthomartiris Stephani. āno dñi qdringenteſimo decimo ſeptīo. honorij principis anno ſeptimo facta fuiſſe narratur. Repit̃ aūt eius inuentio. trāſlatio ⁊ coniunctio. Inuētio ipiꝰ hoc ordine facta fuit. Nā cū quidā p̄ſbiter noīe lucianus in territorio hieroſolimitano (quē Genadiꝰ inter illuſtres viros cōmemorat et hec ſcripſit) feria ſexta dū in ſtratu ſuo quieſceret ⁊ pene vigilaret. quidam vir ſenex ſtatura ꝓcerus: vultu decorus. barba prolixa. pallio candido amictus. cui gēmule auree et cruces inerant contexte. calciatus caligis in ſuperficie deauratis eidem apparuit. Qui manu auream virgam tenens. tetigit eum dicens. Summa cuʒ diligentia noſtros patefacio tumulos. qꝛ indecenter in deſpectto loco reconditi ſumꝰ. Vade igit̃ ⁊ dic iohanni epiſcopo hieroſolimitano vt nos in honorabili loco reponat: quia cum ſiccitas et tribulatio mundum concuſſerit. noſtrorum ſuffragijs deus mundo propiciari decreuit. Cui Lucianus preſbiter. dixit. Domine qui es? Ego ſū inquit Gamaliel qui Paulum apoſtolum enutriui. et ad pedas meos legem perdocui. Qui autem mecum iacet. ſanctus eſt Stephanꝰ qui a iudeis lapidatus extra ciuitatem proiectus eſt. vt a feris et auibus deuoraret̃. Sed hoc omnino ille prohibuit. cuius dem martir illeſam fidem ſeruauit. Ego autem ipſum cum reuerentia multa collegi. et in meo nouo tumulo ſepeliui. Alius autem q̇ mecum iacet eſt Nicodemus nepos meus. qui nocte ihesum adijt. et a Petro ⁊ Iohanne ſacrum baptiſma ſuſcepit. Quapropter indignati in eum principes ſacerdotum eum occidiſſent niſi ob noſtri reuerentiā ꝺſtitiſſent. Verūtn̄ oēm

ſubſtantiā eius diripuerūt: ⁊ a principatu depoſuerunt multis eū afficientes v̇beribus ipm ſeminiū reliquerunt. hūc cū ego in domo mea duxiſſem. diebꝰ aliquibus ſupuixit ⁊ defunctū iuxta pedes beati Stephani ſepeliri feci. Tertiꝰ v̇o q̇ mecuʒ eſt ipē eſt abibas filius meus. q̇ anno etatis ſue. xx. baptiſma mecū ſuccepit: ⁊ virgo ꝑmanens cū paulo diſciplo meo legē didicit. Vxor v̇o mea ethea et ſelēnas filius meus. qꝛ fidem xp̄i noluerūt recipe. nr̄a nequaq̄ digni ſepultura fuere. ſʒ eos alubi ſepultos inuenies. et eoꝝ tumulos vacuos ⁊ inanes. Hoc dicto ſāctꝰ Gamaliel diſpuit. Luciāus v̇o euigilās dñm exorauit vt ſi hec viſio in veritate fieret. eidē ſecundo ac tertio appareret. In ſequenti igitur feria ſexta eidem ſicut priꝰ apparuit. ⁊ cur ea q̄ ſibi dixerat neglexerit: requiſiuit. Nō inqt dñe neglexi: ſed rogaui dñm vt ſi hec viſio ex deo eſſet: mihi tertio appareret. Dixitqꝫ ei Gamaliel. Qm̄ in mente tua cogitaſti. ſi nos inuenires quō reliqas ſigulorū diſcernere poſſes: exbis q̄ tibi ſub ſiſitudine offero. ſinguloꝝ loculos ⁊ reliqas edocebo. Oſtenditqꝫ ei tres calathos aureos ⁊ quarū argēteū. quoꝝ vnꝰ erat plenus roſis rubentibus. ⁊ alij duo roſis albis. Quartū etiā oſtendit calatbū argenteum plenum croco. Dixitqꝫ gamaliel. Hi calatbi noſtri ſūt loculi. ⁊ noſtre reliquie ſūt he roſe: Calathus plenꝰ roſꝭ rubeis ē locus ſancti Stephani. qui ſolꝰ ex nobis martirio meruit coronari: Alij duo roſis albis pleni mei ⁊ nicodemi ſūt loculi. q̇ ſincero corde in confeſſione xp̄i ꝑſeuerauimus. Quartus v̇o argenteus croco plenus ē abibe filij mei. q candore virginitatis pollebat ⁊ mūdus de mūdo exiuit. His dictis iterum diſparuit. Feria autē ſexta ſequentis hebdomade eidem iratus apparuit ⁊ de dilatione et negligentia eum grauiter increpauit. Cōtinuo igitur Lucianꝰ hieroſolimā adijt ⁊ Iohāni epō cūcta ꝑ ordinē enarrauit.

Pergūt igitur cū alijs epis acceſſitis ad locū predictū Luciano oſtenſum. Cūqꝫ cepiſſent fodere terra concutit̃ ⁊ ſuauiſſimus odor ſentitur. Ad cuiꝰ odoris mirā fragrātiam meritis ſctōꝝ. lxx. hoīes a diuerſis infirmitatibus libirant̃. Sicqꝫ in ſyon eccleſia que eſt in hieruſalem. vbi ſanctus Stephanꝰ archidiaconi officio functus eſt. cum magno gaudio ſāctorum reliquias tranſtulerūt. ⁊ eas ibidem honorifice cōdiderūt. Ea aūt hora pluuia magna deſcendit. Huius viſionis ⁊ inuentionis mentionē facit Beda in cronica ſua. Hec inuentio ſcti Stephani facta eſt ea die qua eius paſſio celebratur. ⁊ eius paſſio in hac die fuiſſe dr̄. Feſta aūt ab eccleſia mutata ſunt duplici rōne. Prima eſt qm̄ xp̄s ideo natus eſt in terris vt homo naſceret̃ in celis. Decuit em̄ vt natiuitati xp̄i continuaretur natale ſancti Stephani. q̇ primꝰ ꝓ xp̄o martiriū ſuſtinuit qð eſt naſci in celo: vt ꝑ hoc notaret̃ vnaʒ ex alia ſequi. Unde etiā cantat̃ de ipō. Heri xp̄s natus eſt in terris: vt hodie Stephanus naſceretur in celis. Secunda rō eſt. qm̄ feſtum de inuentione ſolennius agebatur q̄ feſtum de paſſione. Et hoc tum ꝓpter reuerentiam natiuitatis domini. tum propter multa miracula que in ipſius inuentione dñs oſtendit. Quia ḡ paſſio ipius dignior ē q̄ inuētio ⁊ ob hoc ſolennior dʒ eē. Iō eccīa feſtum de paſſione ad illud tempus trāſtulit. in quo in ampliori reuerentia habeatur. Tranſlatio autē eius: vt ait Aug. hoc mō fuit. Nā alexāder ſenator cōſtantinopolitanus hieruſ cum vxore ſua adijt: ⁊ ꝓthomartiri Stephano pulcerrimū oratoriū cōſtruxit. ac poſt eius obitū iuxta eius corpꝰ ſe ſepeliri fecit. Euolutis ergo ſeptē annis. Iuliana eius vxor in patriā ſuā volēs redire: vtpote que a p̄ncipibꝰ iniurias patiebat̃ corpus viri voluit deferre. Quod cū ab epō multis precibus poſtulaſſet. Epus duos loculos argenteos protulit dicens:

Nō noui q̄s ſit ex his loculis viri tui. et
illa. Ego noui ⁊ ipetū faciēs amplexata
ē corpus ſancti Stephani. Sic ḡ dū cor-
pus viri putat accipe: caſu corpus ꝓtho-
martirꝭ accepit. Cū aūt naui cū corpo
re ꝯſcendiſſet. hymni audiunt̄ angelici
odor ī fragrat. clamāt demones ſeuā ſuſ
citant tempeſtatē dicentes. Ve nobis q̄
ꝓthomarti. Stephanus trāſit diro nos
verberans igne. Cū ergo naute naufra-
gium formidaret. Stephan⁹ inuocat̄ ⁊
continuo apparuit dicēs. Ego ſū nolite
timere. ſtatimqꝫ trāq̄llitas magna ſubſe
cuta ē. Tūc audite ſūt voces demonum
clamātiū. Impie ꝑnceps nauē accēde.
q̄ adverſarius nr̄ Stephan⁹ ē in ea. tūc
ꝑnceps demonū q̄nqꝫ demones q̄ nauē
incenderent miſit: ſꝫ angelus dn̄i i ꝓfū-
dū eos dimerſit. Et cū calcedonē veniſ-
ſent. demōes clamabāt ſeru⁹ dei venit q̄
ab iniq̄s lapidatus ē iudeis. Cōſtanti-
nopolim igit̄ incolomes ꝑuenerūt. ⁊ in
quadā eccl̄ia corpus ſcti Stephani cum
magna reuerētia cōdiderūt. hec Augu.
Cōiuncto aūt corporis ſcti Stepha-
ni cū corpe ſcti laurēcij hoc ordine facta
fuit. Cōtigit em̄ eudoxiā filiā theodo-
ſij impatoris a demone grauit̄ cruciari.
Qd̄ cū patre ſuo cōſtantinopolim cōſti-
tuto intimatū fuiſſet. iubet filiā conſtāti
nopolim adduci: vt ſacroſanctis ꝓtho-
martiris ſtephani reliquijs tāgeret. De-
mon aūt in ea clamabat. Niſi ſtephan⁹
romā veniat nō exibo. qm̄ ſic ē aplōrum
volūtas. Qd̄ cū impator audiuiſſet a cle
ro ⁊ populo cōſtantinopolitano obtinu-
it vt corpus ſcti ſtephani romanis daret
Et ipſi bti Laurentij corpus acceperent.
Tūc impator pelagio pape ſup hoc ſcri-
pſit. Papa v̄o de cōſilio cardinaliū imp
atoris petitioni cōſenſit. Miſſi igit̄ cō-
ſtantinopolim cardinales corpus ſcti ſte
phani romā deferūt. ⁊ greci ꝓ accipiēdo
corpe ſancti Laurēcij ꝓſequūt̄. Capue
igitur corpus ſcti Stephani recipitur et
brachiū eius dextrū a capuanis deuotis
precibus obtinet̄ ⁊ metropolitana eccl̄ia
in eius honore fabricat̄. Cum aūt ro-
mam veniſſent et in eccl̄ia ſācti Petri ad
vincula corpus deferri vellent. Vectores
ſubſiſtunt nec vltra procedere poſſūt. de-
mon autē in puella clamabat. Fruſtra la
boratis. quia nō hic ſed apud fratrē ſuū
Laurentiū ſedē elegit. Illuc igitur cor-
pus defertur. ⁊ ad eius tactū puella a de-
mone liberatur. At laurētius aduentui
fratris ſui quaſi congratulans ⁊ arridēs
in alterā ꝑtem ſepulcri receſſit. ⁊ medie-
tatem illius vacuam fratri reliquit. gre-
ci v̄o dum manus apponunt vt laurenti-
um ferant. ad terrā velut exanimes cor
ruerunt. Sꝫ orantibus pro eis papa cle-
ro et populo vix ad ſe ad veſpam redie-
runt. omnes tñ infra decē dies mortui ſūt
Latini etiā q̄ ſibi conſenſerāt in freneſiꝫ
verſi ſanari nō potuerūt quoadusqꝫ ſā-
ctorū corpora inſimul tumulata fuerunt
Tunc vox de celo audita eſt. O felix ro-
ma que corpus Laurentij. hiſpani ⁊ ſte-
phani hieroſolimitani vno claudis mā-
ſoleo glorioſa pignora. Facta ē iſta cōiū-
ctio circa ānū dn̄i q̄drigēteſimūuiceſi-
mū quintū. Refert aug. in lib. xxij. de
ciuitate dei. ſex mortuos ad inuocatio-
nē ſancti Sephani ſuſcitatos. Videlicet
quēdam cū mortuus ſic iaceret vt ei iaꝫ
pollices ligarent̄. inuocato ſup eū noīe
bti Stephani cōtinuo ſuſcitat⁹ ē. Item
quēdam puer a plauſtro ꝯtritū quē mr̄
ad eccl̄iam ſcti Stephani deferes viuū et
ſanū recepit. Itē quedā ſctimonialis q̄
cū in extremo ſpū ꝯſtituta ⁊ ad eccl̄iam
ſcti Stephani delata fuiſſet. ⁊ ibidē ex-
piraſſet. videntib⁹ oīb⁹ ⁊ ſtupētib⁹ ſana
ta ſurrexit. Itē quādā puellā apud Ippo-
neſes. cui⁹ tunicā cū pr̄ ad eccl̄iam ſcti ſte-
phani deportaſſet. eā poſtmodū ſup cor-
pus defuncte filie ꝓiecit: et illa ſtatiꝫ ſur-
rexit. Itē quēdā iuuenē apud iponenſes
cuius corpus cum inunctū fuiſſet oleo
ſancti ſtephani ſtatim ſurrexit. Itē quē-
dā puer q̄ cū ad eccl̄iam ſancti Stephāi

mortuus fuiſſet delatus. ad inuocatiōeꝫ
ſcti Sephani vite ē ꝓtin⁹ reſtitutus.
De hoc martire ſic dicit aug. Martireꝫ
iſtum gamaliel ſtolatus reuelauit. Sau-
lus ſpoliatus lapidauit. xp̄s pānis inuo-
lut⁹ ditauit: ⁊ precioſo lapide coronauit.
Idē. In ſtephano emicuit pulcritudo
corporis. flos etatis. eloquētia ſermoci-
nantis. ſapīa ſanctiſſime mētis. ⁊ opatō
diuinitatis. Idē fortis colūna ei cū int̄
lapidiferas man⁹ captatorio forcipe tene
retur fide fundabilis igniebat̄ ⁊ pēdeba
tur. feriebat̄ ⁊ ꝑducebat̄. conſtringebat̄
et angebatur. cedebat̄ et nō vincebatur.
Idē ſup illud dura ceruice ⁊c̄. Hic nō
blanditur ſed inuehit̄. nō palpat ſꝫ ꝓuo
cat. nō trepidat ſꝫ inſtigat. Idē Attēde
ſtephanū ꝯſeruū tuū. homo erat ſic ⁊ tu
de maſſa pc̄ti erat ſicut et tu. eo precio re-
demptus. Et cū dyaconus erat euange-
liū legebat quod legis vel audis ⁊ ibi
inuenit ſcriptum diligite inimicos didi
cit legēdo. ꝑfecit obediendo.

Dominic⁹ dicitur

quaſi domini cuſtos. Vel a dn̄o
cuſtoditus. Vel dicitur dominic⁹ ſc̄dm
ad ethymologiam huius nominis qd̄ ē
dominus. Dicit̄ aūt cuſtos dn̄i tribus
modis. ſ. cuſtos honoris dn̄i quo ad de-
um. cuſtos vinee domini vel gregis dn̄i
quo ad ꝓximum. cuſtos voluntatis dn̄i
ſiue pceptorū domini quo ad ſeipm̄. Se
cundo dicit̄ dominic⁹ quaſi a domio cu
ſtoditus. Dominus em̄ cuſtodiuit ipm̄
ſc̄dm ad triplicem ſtatū ſuū. In quo-
rum primo fuit laicus. in ſecundo regu-
laris canonic⁹. in tertio vir apoſtolicus.
Nā in pmo cuſtodiuit eū faciēdo eum
laudabilit̄ incipe. In ſc̄do feruent̄ ꝓfi-
cere. In tertio ꝑfectiōem apphendere.
Tertio pōt dici Dominic⁹ ꝑ ethymolo-
giam huius nominis dn̄s. dn̄s nāqꝫ di-
cit̄ quaſi donans minas. vel donās mu-
nus. vel donās minus. Sic beat⁹ domi-
nic⁹ fuit donās. i. cō donās minas. ꝑ iniu
riarū dimiſſioneꝫ. donans minus ꝑ cor-
poris macerationem. Quia corpori ſuo
ſemꝑ minus dabat q̄ appetebat. Donās
munus ꝑ libertatis largitionem. Quia
nō ſolū ſua paupibus tribuit: ſed etiam
ſeipm̄ pluries vendere voluit.

Dominicus ordi

nis p̄dicatorum dux et pater incli-
tus. ex hiſpanie partibus villa que dicit̄
calagora oxonienſis dioceſis. pr̄e Felice
matre v̄o iohanna nomine ſc̄dm carnem
originem duxit. Cuius mater ante ipſi⁹
ortum vidit in ſomnis. ſe catulum ge-
ſtantem in vtero. ardentem in ore faculā
baiulantem. Qui egreſſus ex vtero totā
mundi fabricam incendebat. Cuidā eti-
am matrōe que ipm̄ ex ſacro fonte leua-
uerat videbatur q̄ puer dominicus ſtel-
lam prefulgidā haberet in fronte que to-
tum orbem illuſtrabat. Dum adhuc eēt
puerulus. ⁊ ſub nutricis cuſtodia conſti-
tutus. deprehenſus eſt ſepe lectū dimit-
tere ⁊ ſup nudam humū iacere. Miſſus
tandē palentiam ad ſtudiū amore ſapiē-
tie addiſcendum. vinum per decenniū
non guſtauit. Vbi cum fames valida eſ-
ſet. libros cum omni ſuppellectili vendi-
dit: ⁊ precium eorum pauperibus eroga
uit. Creſcēte iā eius fama ab epō oxoniē
ſi in ſua eccl̄ia canonic⁹ regularis efficit̄.
⁊ poſtmodū fact⁹ oīb⁹ vite ſpeculum a
canonicis ſubprior ordinauit. Ipe auteꝫ
die ac nocte lectioni ⁊ orationi vacabat:
aſſidue deū exorans vt ſibi hāc grām in-
fundere dignaret̄: qua ſe totum aliquan
do ſaluti poſſet impendere proximorū.
In libro quoqꝫ de collationibus patrū
ſtudioſiſſime legens: magnum perfectio-
nis cumulum apprehendit. Pergens
autem cum predicto epiſcopo tholoſā.
Deprehendit hoſpitem ſuum heretica
prauitate corruptum quem ad fidē chri-
ſti conuertit. Et quaſi quēdam primi-
tiarū manipulum future meſſis domi-

nõ ꝓ̄ſentauit. Legitur in geſtis comi-
tis mõtiſfortis. ꝙ cũ beat⁹ Dñicus q̄dã
vice vel die aduerſus hereticos predicaſ
ſet. auctoritates quas in mediũ ꝓduxe-
rat redegit in ſcriptis. ⁊ cuidam heretico
ſcedulã illã tradidit: vt ſup obiectis de-
liberare deberet. Illa aũt nocte ad ignē
hereticis congregatis ſcedulã quã recepe
rat ꝓduxit in mediũ. Cui ſocij dixerũt
vt in ignē illã proijceret ⁊ ſi cõburi cõtin
geret. eoꝝ fides imo perfidia vera eſſet.
Si vero cõburi nõ poſſet. verã fidē roma-
ne eccl̃ie ꝓ̄dicaret. Quapropter ſcedula ī
ignē proijcitur que cũ aliquãtulũ morã
in ignibus feciſſet incõbuſta ab igne ꝓ-
tinus ꝓſilijt. ſtupentib⁹ cunctis vn⁹ ce-
teris durior ait. Proijciat̃ iteꝝ ⁊ ſic expe-
riemur plenius veritatē. Proijcit̃ iteꝝ. ⁊
iteꝝ proſilijt incõbuſta. Iterũ ille dixit.
Tertio ꝓijciatur et tunc ſine dubio rei
exitum cognoſcemus. Proijcitur tertio
⁊ iteꝝ incõbuſta ꝓſilijt et illeſa. Hereti-
ci aũt in ſua duricia ꝑmanētes diſtrictiſ-
ſima inter ſe iuratione firmauerũt: ne h⁹
ꝑ aliquis publicaret. Quidam tamen mi-
les qui ibi aderat. ⁊ nr̃e fidei aliquãtulũ
adherebat. iſtud miraculũ poſtmodum
publicauit. Factũ eſt autē hoc apud mõ
tem victorialem. Simile quoddã dicit̃
accidiſſe apud phanum Iouis. in dicta
ibidem in diebus illis contra hereticos
q̄dam diſputatiõe ſolēni. Ceteris igi-
tur ad ꝓpria redeuntib⁹. ⁊ epõ oxonienſi
defuncto. ſolus ibidē factus Dñicus cũ
paucis ſibi adherentibus remãſit. cõtra
hereticos cõſtanter ṽbũ dei annuncians
Irridebant aũt eũ aduerſarij veritatis.
ſputa. lutũ ⁊ hmõi vilia ꝓijcientes ī euꝫ
et a tergo ꝓ deriſu ſibi paleas alligantes
Cũ autē ſibi interitũ minarent̃: imper-
territus reſpondebat. Nõ ego martirij
dignus ſũ gloria nõ dũ merui iſtã mor-
tem. Quapropter locũ tranſiens in quo
ſibi parate ferebant̃ inſidie. nõ ſolũ intrē
pidus verũetiaꝫ cantãs et alacer ꝓcede-
bat. Quod illi audientes ⁊ admirantes

dixerunt illi. Nũquid nõ tu mortis hor
rore cõcuteris? Quid acturus eras ſi cõ-
prehēdiſſem⁹? At ille. Rogaſſem vos ne
repentinis me ſubito perimeretis vulne
ribus ſed paulatim et ſucceſſiue mēbra
ſingula mutilantes. deinde oſtenſis co-
ram oculis meis detruncatis mēbrorũ
ꝑticulis ipõs etiã oculos eruētes ad vlti-
mũ ſemiuiuũ laceratũq́ꝫ corpus ſic ꝑmit
teretis in ſuo ſanguine volutari. Vel ꝓ-
ſus ad libitum necaretis. Cũ quedã
repperiſſet ꝓpter nimiã quã patiebat̃ in-
opiã hereticoꝝ cõſortijs adheſiſſe. decre-
uit ſeipm venundare q̄tenus ex accepto
ꝓ̄cio d̃ ſeipõ. ⁊ egeſtatis ſimul occaſionē
ꝓ̄cideret ⁊ ſub errore venundatũ libera-
ret. Quod et feciſſet niſi inopie eius diui
na miſcdia alit̃ ꝓuidiſſet. Alſs etiam
cũ quedã mulier fratrē ſuũ in ſaracenoꝝ
captiuitate detentũ. lamentabili ſibi con
queſtione exponeret. nullũq́ꝫ ad eius libe
rationē fateretur cõſiliũ ſupeſſe. ille inti-
ma cõpaſſione cõmotus. ſeipm pro redē
ptione captiui vendenduꝫ obtulit. ſꝫ de⁹
q̄ ipm neceſſariorem ad redēptionē ſpiri
tualē multoꝝ captiuoꝝ ꝓ̄uiderat: nõ ꝑ
miſit. Hoſpitatus in ꝑtibus tholoſa
nis. apud quaſdã matronas ab heretic[is]
ꝑ oſtentatõeꝫ religionis deceptas. ꝑ to-
tã quadrageſimã vt ſic clauũ clauo obtũ
deret. in pane ſolũ ⁊ aqua frigida cũ ad-
iuncto ſibi ſocio ieiunauit. Nocte vero vi
gilans cum neceſſitas cogebat laſſa mem
bra ſup nudã tabulã reclinabat Sicq́ꝫ fa-
ctũ ē vt illas matronas ad agnitiõem ve
ritatis ꝑduceret. Poſt h⁹ aũt cepit de in
ſtitutiõe ordinis cogitare cui⁹ officiũ eēt
ꝑ mũdũ ꝓ̄dicãdo diſcurrē. ⁊ ꝯ̃ hereticos
fidē catholicã ꝯmunire. Cũ igit̃ ī ꝑtibus
tholoſanis mãſiſſꝫ ꝑ decē annos a trãſitu
oxonienſi epi vſq́ꝫ ad tp̃s q̄ lateranēſe cõ-
ciliũ debuit celebrari. cũ fulcone tholoſa
no epõ romã ad cõciliuꝫ generale adijt.
ac a ſũmo pontifice Innocentio. ordinē
q̄ ꝓ̄dicatoꝝ diceret̃ ⁊ eēt confirmari ſibi
ſuiſq́ꝫ ſucceſſorib⁹ poſtulauit. Qui cũ ali

quãtulũ difficilē ſe exhiberet. nocte q̄dã
idē pontifex videbat in ſomnis ꝙ latera
nenſis eccleſia grauē ſubito ruinã mina-
ret̃. Qd̃ dũ tremens aſpiceret ex aduerſo
vir dei dominicus occurrebat humeriſ-
q́ꝫ ſuis ſuppoſitis totã illã caſurã fabricã
ſuſtentabat. Euigilãs aũt et viſionē in-
telligens. petitionem viri dei acceptauit.
Hortans vt ad fratres rediens. regulaꝫ
aliquã approbatã ſibi eligeret ⁊ ſic ad ip
ſũ rediens cõfirmationē ad libitũ repor-
taret. Regreſſus igitur ṽbũ ſũmi ponti
ficis fratribus patefecit. Erãt aũt fratreſ
numero circit̃. xvj. Qui inuocato ſpũ ſa
cto. regulã beati Aug. doctoris ⁊ ꝓ̄dica
toris eximij. ipi parit̃ ⁊ re et nõie ꝓ̄dica-
tores futuri vnanimit̃ elegerũt. Quaſdã
inſuper artioris vite cõſuetudines. q̄s ſibi
ꝑ formã cõſtitutiõnũ obſeruãdas ſtatue
runt aſſumētes. Verũ interea innocētio
defuncto. ⁊ honorio in ſũmũ põtificeꝫ
ſublimato. cõformatiõem ordinis anno
dñi. Mccxvj. a ꝓ̄dicto honorio impet̃-
uit. Dũ igit̃ rome in eccl̃ia ſancti petri ꝓ
dilatione ſui ordinis exoraret. glorioſos
ꝓ̄ncipes apoſtoloꝝ petrũ et pauluꝫ ad ſe
venientes aſpexit. quoꝝ prim⁹ petrus vi
delicꝫ baculũ. paul⁹ vero ſibi libruꝫ trad[e]
videbat̃ addebãtq́ꝫ dicentes. Vade pre
dica. q2 a deo ad hoc miniſteriũ es elect⁹.
Moxq́ꝫ in momēto tp̃is videbat̃ ei ꝙ
filios ſuos ꝑ totũ mũdũ diſꝑſos aſpice-
ret incedentes binos ⁊ binos. Qua pro-
pter tholoſaꝫ rediēs fratres ſuos diſꝑſit
⁊ quoſdã q̄dē ī hyſponiã quoſdã vero pi-
ſius alios tãdē bononiã deſtinauit. Ipe
vero romã reuerſus eſt.
Monachus q̄dã añ ordis ꝓ̄dicatoꝝ
inſtitutioꝫ in extaſi fact⁹. vidit beatã vir
ginē flexis genub⁹ ⁊ iunctis manib⁹ pro
humano genere filiũ depcãtē. q̄ dũ ſepe
pie matri repulſã: tãdeꝫ inſtãte ea ſic ait.
Mater mea qd poſſũ vel debeo ampli⁹
eis facere? Miſi pr̃iarchas ⁊ ꝓ̄phas ⁊ pa
rũ ſe emēdauerũt. Veni ego ad eos de-
inde miſi apoſtolos ⁊ me ⁊ illos occide-

runt. Miſi martires et confeſſores ⁊ do
ctores: nec illis acq̄uerũt. Sꝫ q2 nõ eſt fas
vt tibi aliquē id denegē: dabo eis meos
ꝓ̄dicatores: ꝑ quos valeant illuminari ⁊
mundari: ſin aũt veniaꝫ contra illos.
Similē viſionē ali⁹ vidit eodeꝫ tp̃e. quo
duodecim abbates ciſterſienſis ordinis
tholoſã ꝯ̃tra hereticos ſũt trãſmiſſi. Nã
cũ fili⁹ mr̃i oratiõi rñdiſſet. vt. ſ. dixit mr̃.
Bone fili nõ ſm̃ eoꝝ maliciã: ſꝫ ſm̃ tuã
miſcdiam agere debes. Tũc fili⁹ victus
ꝑcib⁹ mr̃is ait. Ad votũ tuũ adhuc hãc
cũ eis miſcdiam faciã. ꝙ ꝓ̄dicatores me-
os eis mittã. q̄ eos moneãt ⁊ informēt: ⁊
ſi ſe nõ correxerint ampli⁹ eis nõ parcaꝫ
Quidã fr̃ minor q̄ multo tp̃e ſoci⁹ ſã
cti Franciſci extiterat. plurib⁹ frib⁹ de or
dine ꝓ̄dicatoꝝ narrauit. ꝙ cũ. b. Dñicus
rome ꝓ cõfirmatiõe ſui ordis apud pa-
pã inſtaret nocte orãs vidit in ſpũ xp̃ꝫ in
aere exiſtētē ⁊ tres lanceas ī manu tenētē
⁊ ꝯ̃ mũdũ eas vibrantē. Cui velocit̃ mr̃
occurrēs: qd nã vellet facē req̄ſiuit. Et il
le. Ecce tot⁹ mundus tribus vicijs ple-
nus ē. ſ. ſupbia. ꝯcupiſ̃ ⁊ auaricia: Et iõ
his tribus lanceis ipm volo ꝑimere. tũc
vgo ad eius genua ꝓcidens ait. Fili ca-
riſſime miſerere. ⁊ tuã iuſticiã miſcdia tē
parato. Cui xp̃s. Nõne vides quãte mi
hi iniurie irrogãt̃. Cui illa. Tēpa fili fu-
rorē: ⁊ pauliſper expecta. habeo eñ fidelē
ſeruũ ⁊ pugilē ſtrenuũ: q̄ vbiq́ꝫ diſcurrēs
mũdũ expugnabit ⁊ tuo dñio ſubiuga-
bit. Aliũ quoq́ꝫ ſeruũ ſibi i adiutoriũ da
bo q̄ ſecũ fidelit̃ decertabit. Cui filius.
Ecce placatus faciem tuã ſuſcepi: ſꝫ vel-
lem ego videre quos vis ad tãtũ officiũ
deſtinare. Tũc illa xp̃o ſanctũ dñicuꝫ ꝓ̄-
ſentauit. Cui xp̃s. Vere bonus ⁊ ſtren-
nuus pugil iſte ⁊ ſtudioſe faciet q̄ dixiſti
Obtulit etiam ſctũ Fraciſcũ. ⁊ hũc xp̃s
ſicut et primum pariter commendauit.
Sanctus autē Dñicus ſociũ ſuũ in viſi-
one ſua diligenter conſiderãs. quem añ
non nouerat in craſtino in eccleſia inuē-
tum ex his que nocte viderat ſine indice

recognouit. Et in eius amplexus ꝛ oſcula pia ruēs ait. Tu es ſocius meus tu pariter curres mecū. ſtem⁹ ſiṁ ꝛ nullus aduerſari⁹ ꝑualebit. Viſionē quoq; ꝑdictā ſibi ꝑ ordinē enarrauit: ꝛ extunc factum eſt eis cor vnum ꝛ anima vna in domino. quod et inpoſteris mandauerunt ꝑpetuo obſeruari. Cū quēdā nouiciū apulū ad ordinē recepiſſet. q̇dā qui ꝑdicti nouicij ſocij fuerant: eū adeo ꝑuerterūt ꝙ ad ſeculū iā redire deliberās veſtes ſuas modis omnibus expetebat. Quod b. Dn̄icus audiens: cōtinuo orōni ſe dedit. Igitur cum dictū iuuenē iam religioſis veſtibus expoliaſſent: et iam ſua camiſia induiſſent: ille magnis vocibus clamare cepit ac dicere. En eſtuo. en ardeo. en totus exuror. Extrahite extrahite hanc camiſiam maledictam: que me totum exurit. Nullo ergo mō quieſcere potuit. q̄uſq; exutus camiſiam religioſis veſtib⁹ denuo eſt indutus: et ad clauſtrum reductus. Exiſtente beato dn̄ico bononie cū fratres iam ad dormiēdū iuiſſent q̄dā frater conuerſus a dyabolo iā vexari cepit. Quod cū frater Reynerius lauſanenſ magiſter eius audiſſet. bτō dn̄ico hoc ſtuduit indicare. Sāct⁹ aūt Dn̄icus ad eccleſiā ante altare eū portari fecit. Qui cū vix a fratribus dece fuiſſet deportat⁹: dixit beat⁹ Dn̄icus. Adiuro te miſer vt dicas mihi. quare vexas creaturā dei: ꝛ q̄re ꝛ quomō hic intraſti? Qui reſpondit vexo eum quia meruit. bibit em̄ heri in ciuitate ſine licentia non adhibito ſigno crucis. Unde tunc intraui in euz in ſpecie bibionis. quin potius ipſe ſimul bibit me cum vino. Hoc autem tunc eum bibiſſe compertum eſt. Inter hec factuz eſt primum ſignuz ad matutinas. Quo audito dyabolus qui in eo loquebatur dixit. Ammō hic plus ſtare nō poſſum ex quo capuciati ſurgūt. Et ſic ad orōnē beati dn̄ici exire cōpulſus eſt.

Cum in partibus tholoſanis quondam flumē vir dei Dominicus trāſiſſet. libri eius nullū habētes cōſeruatorium in fluuiū ceciderūt. Die autē tercia quidam piſcator ibi hamum proijciēs. cum magnū piſcē ſe prēdidiſſe putaret libros ipſos extrahit. penitus ſic illeſos: ac ſi in aliquo armario fuiſſent cū omni diligētia cuſtoditi. Cū ad quoddā monaſteriū veniſſet. et fratres quieſcerēt nolēs eos inquietare orōne fuſa clauſis ianuis monaſteriū cū ſocio introiuit. Idē etiaz cōpertū eſt cū in ꝯflicto hereticorū. cum quodā cōuerſo ciſtercienſi fuiſſet. Nam cū ſero ad quandā eccl'iam deueniſſet. ꝛ clauſā inueniſſent. oratione fuſa a beato Dominico. intus ſe ſubito inuenerūt: et noctē illā totā in orōe duxerunt.

Poſt laborē itineris anteq̄ ad hoſpiciū deueniſſet. ſitim ad fontē aliquē extinguere ꝯſueuit. ne ī domo hoſpitꝭ pl⁹ bibēdo aliquā notam incurreret.

Scolaris quidā lubricū carnis patiens. venit in quodā feſto ad domū fratrū de bononia. vt ibi miſſā audiret. Contigit autē tūc miſſam beatū dominicū celebrare. Cū autē ad oblationē ventū fuiſſet: dictus ſcolaris acceſſit ꝛ manū eius cū multa deuotione oſculatus eſt. Quā cū oſculat⁹ fuiſſet: tantā ex illa ꝑdire ſenſit odoris fragrātiā. quantā in vita ſua nūquā aliquādo exptus eſt. ꝛ extūc eſtus libidinis in eo mirabiliter refriguit: adeo vt qui ante erat vanus et lubricus: efficeretur poſtmodū cōtinēs ꝛ caſtus. O quāta mūdicie puritate eius caro pollebat: cuius odor tā mirabiliter ſordes mentis purgabat. Sacerdos quidā videns aliquādo beatū dominicū cū ſuis fratribus ꝑdicationi tā feruēter īſiſtere deliberauit eis adherere dummodo nouuz teſtamentum ſibi ad predicandum neceſſarium habere poſſet. Hec eo cogitante quidam iuuenis venale teſtamentū ſub veſte baiulans affuit. quod ſtatim ſacerdos cum magno gaudio emit. ſed dum adhuc aliquantulum dubitaret fuſa ad deū prece. impreſſaq; ſup librū exteri⁹ cruce librū aperuit: et oculos ad capitulum quo primo ſe obtulit mox ꝯiecit. Et illud qḋ in actibus petro dictū eſt eidē occurrit. Surge deſcende ꝛ vade cuz eis nihil dubitās q2 ego miſi illos. Statimq; ſurgēs eiſdē adheſit. Cū apud tholoſam in theologia regeret mgr̄ quidā ſciā ꝛ fama preclarus. quodam maneante diem cum ſuas preuideret lectiones. oppſſus ſomno caput ſuum in cathedra paululum reclinauit. viſumq; ē ſibi. ꝙ ſeptē ſtelle ei ꝑſentarent. Qui cum de nouitate talis reij plurimū miraretur ſubito in lumine ꝛ quantitate predicte ſtelle ītantū creuerunt. ꝙ totū mundū illuminauerūt. qui euigilans quid nā ſibi hoc vellet: plurimū mirabat. Et ecce dū ſcolas intraſſet ꝛ legeret: beatus Dominic⁹ ꝛ cuz eo ſeptem fratres eiuſdem habitus ad predictum mgr̄m humiliter acceſſerunt. ꝛ ſuum ſibi ꝑpoſitum intimantes dixerunt ꝙ ſcolas ſuas cuperent frequētare qui recolens viſionem ipſos eſſe ſeptem ſtellas quas viderat non dubitauit.

Rome viro dei dominico poſito vir quidā magiſter Reginald⁹ ſancti Amiani aurelian̄. decanus. qui etiā pariſius ī iure canonico rexerat annis quinq; romam cum aureliano epiſcopo. mare trāſiturus aduenerat. Dudum autem in ꝑpoſito habebat relictis omnibus predicationi inſiſtere: ſed quonam modo id complere poſſet: necdum aduerterat. cū autem a quodaz cardinali cui hmōi votum expreſſerat. de inſtitutione predicatorum didiciſſet: ꝛ beato Dominico acerſito. eidem ſuum propoſitum reuelaſſet: tunc ipſi⁹ ordinis deliberauit ingreſſum. Nec mora graui infirmitate febrium corripitur: ꝛ de eius ſalute penit⁹ deſperatur. Perſeuerante aūt in orōne beato Dominico ac beatā virginez cui tanq̄ ſpeciali patrone. curam ordinis totaz cōmiſerat exorante. vt vel ſaltē modico tempore eū ſibi cōcedere dignaret. Ecce ſubito reginā miſcdie duabus comitatā puellis admodū ſpecioſis. Reginaldus vigilās ꝛ mortē expectās. ad ſe viſibilr̄ venientē aſpexit: blanda facie ſibi dicentem. Pete a me qḋ vis ꝛ dabo tibi. Deliberāti quid peteret. vna ex predictis puellis ſuggeſſit ne quid peteret. ſed ſe totum regine miſericordie cōmitteret. qḋ dum feciſſet. illa manum extendens virgineam. aures eius ꝛ nares. manus eius ꝛ pedes ſalutari quā tulerat vnctione ꝑunxit. ꝑformulas verborum proprias ad ſingulas vnctiones ſubinferens ad renes ait Stringantur renes tui cingulo caſtitatis. Ad pedes ait. Unge pedes in ꝑparationem euangelij pacis: Addiditq; die tertia mittam tibi ampullam reſtitutionis plenarie ſanitatis. Tunc ei habitum ordinis oſtendebat. En inquit iſte eſt habitus ordinis tui. Hanc autem viſionem ſimul ter beatus Dominicus in oratione poſitus vidit. Mane autem facto ad eum veniens ſactus Dominicus ꝛ ſanū reperit: ꝛ ab eodem totius viſiōis ſeriem audiuit. ꝛ habitum quem virgo monſtrauerat aſſumpſit: nam antea fratres ſuppellicijs vtebantur. Die aūtē tertia dei mater affuit: ꝛ corpus reginaldi a deo perunxit ꝙ non ſolum eſtus febris ſed etiam ardorem concupiſcentie ſic extinxit: vt ſicut ipſe poſtmoduz eſt confeſſus. nec primus in eo mot' libidinis pullulauit. Hanc viſionem iterato exhibitam quidam religioſus de ordine hoſpitaliorum. preſente quoq; beato dominico proprijs oculis vidit et ſtupuit. Hāc viſionem multis fratribus poſt illi⁹ obitum beatus dominicus publicauit. miſſus igitur Reginaldus bononiam predicationi ardenter inſtabat et fratruz numeruz excreſcebat. Poſt hoc autem miſſus pariſius. non poſt multos dies ī domino obdormiuit. Iuuenis quidam nepos domini ſtephani cardīal' de foſſa noua. cum equo in foueam precipicio lapſus inde mortuus eſt eductus. qui beato Dominico oblatus oratione fuſa vt

te pſtine ē reſtituit⁹. In eccia. s. Sixti
architectū quedā cōductū a frībus ſub
cripta q̄dā ruina deſup reſo luta cōtri-
uit. deniqꝫ ſub cumulo cadentis materie
iacentē extinxit. Sꝫ vir dei dn̄ic⁹ corpuſ
de cauerna ſubductū ad ſe deferri iuſſit:
orōnūqꝫ ſuaꝝ ſuffragio ſtatim vite ſil' et
ſanitati reſtituit. In eadē eccia dū fra
tres circiter. xl. manerent ꝛ quadam vice
panis valde modicū inuenıſſent: beatus
Dn̄ic⁹ id modicū qđ habebāt panis di-
uidi p ptes ſup mēſā mādauit. Dūqꝫ
vnuſqſqꝫ buccellā panis cū gaudio fran
geret, ecce duo iuuenes eiuſdē habit⁹ et
forme cōſimiles refectoriū intrauerunt.
palliorū ſinus qui a collo pēdebant ple-
nos panibus deferentes qb⁹ in capite mē
ſe ſerui dei dn̄ici ſilent oblatis. ita ſubi-
to diſceſſerunt. vt nullus de cetero vl' vn̄
venerint vel quo abierūt ſcire poſſꝫ. tūc
ſāct⁹ dn̄icus manu ad fr̄es circūqꝫ ꝓte-
ſa. mō inqt. fr̄es cōmedite. Cūqꝫ beat⁹
Dn̄ic⁹ aliqn̄ i itinē poſit⁹ eſſꝫ: ꝛ ḡuis plu-
uiaꝝ inūdatio facta eēt. ille ſignū crucis
edidit: ꝛ a ſe ꝛ a ſocio oēm pluuiā adeo ꝓ
pulſauit. vt q̄ſi facto papilione de cruce:
tū i tota terra dēſa imbriū mūdatōe ma-
deſceret. nec vna gutta ad ſpaciū triū cu
bitoꝝ eos cōtingeret. Quadā vice in
ptib⁹ tholoſanis trāſiſſꝫ nauigio quādā
aquā nauta ab eo deariū ꝓ mercede trā
ſitus exigebat: cui vir dei ꝓ ſeruitio ſibi
īmpēſo cū celoꝝ regnū ꝓmitteret addēs
ꝙ diſcipulus xpi eēt. nec aurū vel pecu-
niā deportaret. Ille eū p cappā violent̄
trahēs mihi inqt. aut cappā aut denari-
um dimittes. Tūc vir dei erect⁹ ad celū
oculis paululūqꝫ intra ſe orās mox i ter
rā reſpiciēs ꝛ diuino nec dubiū ꝓcuratū
nutu denariū iacētē vidēs. Ecce inqt fr
qđ poſtulas tolle ꝛ me liberꝫ i pace dimit
te. Cōtigit aliqn̄ viro dei iter agente
aſſociari ſibi religioſū quēdā cōuerſatio
nis q̄dē ſctitate domeſticū: ſꝫ loq̄le ligua
penit⁹ alienū. Dolēs itaqꝫ ꝙ diuinis elo-
quijs vna cū illo mutua ſe collatiōe refo
uere nō poſſet. tādē ꝑ a dn̄o vt vnus lin-
gua loq̄ret alterius verbiſqꝫ ſic alterutꝝ
variatis p triduū q̄ vicꝫ ſeſe ſil' ituri erāt
intelligerēt īpetrauit. Quadā vice cū
q̄dā multis obſeſſus demonijs ſibi fuiſ-
ſet oblatus ille ſtolā accipiēs pri⁹ ſup ꝓ-
priū collū poſuit. deinde demoniaci col
lū cinxit. mādās illis vt de cetero illū ho
minē nō vexarent. Ipi vō in eiuſdē ob-
ſeſſi corpe ſtatim torq̄ri ceperūt ꝛ clama-
re. pmitte nos exire quare nos cruciari h̄
cōpellis. At ille. Nō dimittā vos inqt:
niſi mihi fideiuſſoreꝫ dederitis ꝙ vltra
nequaq̄ de cetero redeatis. Quos inqui
unt fideiuſſores poterim⁹ tibi dare. Et
ille ſctōs martires q̄ꝝ corpa in eccia hac
requieſcūt. Et illi nō poſſum⁹: q꞉ merita
nr̄a cōtradicūt. oportꝫ vos inqt dare alio
qn̄ a cruciatu hic nequaq̄ liberos vos di
mittā. Tūc rn̄derunt ad hoc opā ſe da-
turos. Et poſt modicū dixerūt. Ecce im
petrauim⁹ licet īmeriti ꝙ ſancti martireſ
fideiuſſerūt ꝓ nobis. Req̄rēte aūt eo hu-
iuſ rei ſignū dixerūt Eatis ad capſā in q̄
ſunt recōdita capita martirū: ꝛ eā inue-
nietis inuerſam. Queſitū ē ꝛ ita inuentū
ſicut illi fuerāt ꝓteſtati. Predicāte eo
aliqn̄ q̄dā matrone ab hereticis deprauā
te. eius pedib⁹ ꝓuolute: dixerūt. Serue
dei adiuua nos ſi vera ſūt q̄ hodie pdi-
caſti: iā diu mētes nr̄as erroꝝ ſpūs excecā
uit. Quib⁹ ille. Cōſtātes eſtote ꝛ expecta-
te paulıſp vt videatis q̄li dn̄o adheſiſtiſ
Statimqꝫ viderūt de medio ſui cattum
vnū teterrimū ꝓſilire. qui magni canis
quātitatē pferēs. habebat groſſos oculoſ
ꝛ flamātes. linguā latā atqꝫ ſanguinolē-
tā. ꝛ ꝓtractā vſqꝫ ad vmbilicū. Caudāꝫ
vō habēs curtā ſurſūqꝫ ꝓtētā: poſterioꝝ
turpitudinē quocūqꝫ ſe vtteret oſtēdebat
de q̄bus fetor intolerabilis exalabat. cū-
qꝫ circa illas matronas ſe aliquādiu huc
illucqꝫ vertiſſꝫ. tādē p cordā i cāpanile cō
ſcendēs diſpuit: ꝓfeda poſt ſe feſtigia dere
linquēs. Ille ḡ matrone grās agentes ad
catholicā fidē ſūt cōuerſe. Cū in ptib⁹
tholoſanis quoſdā hereticos cōuicıſſet.
ꝛ illi eēnt incendio deputati. aſpiciēs in-

ter eos quēdā Raymūdū noīe: ait mini
ſtris. Iſtū ſeruate ne eliq̄ mō cū ceteris
cōburat. Cōuerſuſqꝫ ad eū blandeqꝫ al-
loquēs. Scio inqt fili mi. ſcio ꝙ adhuc
lꝫ tarde bonus hō eris ꝛ ſanct⁹. Dimiſſ⁹
itaqꝫ p annos. xx. in heretica prauitate p
manſit. Tādē conuerſus ꝛ fr pdicatorū
effectus. in eodē ordine vitā ſuā laudabi
liter duxit: ꝛ feliciē cōſummauit. Cū eſ-
ſet in hiſpania. quibuſdā ſibi fratrib⁹ ſo-
ciatis. apparuit ei p viſū imaniſſim⁹ dra
co q̄dā. q̄ fratres illoſ q̄ ſecū erāt abſorbe
re aptis faucib⁹ nitebāt. Qđ vir dei in-
telligēs. fratres alios fortiē reſiſtere hor-
tabāt. Poſtmodū oēs illi excepto fratre
Adā ꝛ duob⁹ cōuerſis ab eo receſſerunt:
Interrogat⁹ aūt q̄dā ex illis ab eo an ſi-
militer vellet abire. ait. Abſit pr̄ vt reli-
cto capite ſeq̄r pedes. continuo orōni ſe
dedit: ꝛ fere oēs poſt modicū ſua orōne
cōuertit. Apud ſctm̄ ſixtū in vrbe ro-
mana cū frībus exiſtēs. ſubito facto ſup
eū ſpū dn̄i. ad capitulū fratrib⁹ ꝯuocatſ
palā oībus nunciauit: quatuor frēs ex ip-
ſis in breui. duos vicꝫ in corpe duos vō
in aīa morituros. Poſt modicū duo fra
tres ad dn̄m migrauerūt. duo vō de or-
dine receſſerunt. Exiſtente eo bono-
nie erat ibi q̄dā magiſter Cōrad⁹ theu-
tonic⁹. cui⁹ ingreſſū ad ordinē frēs mira-
biliter affectabāt. Cū aūt. b. Dn̄icus cuꝫ
priore monaſterij caſſamarie ō ordine ci
ſtercienſiū in vigilia aſſūptionis btē ma-
rie ſermocionaretē. familiari quadā cōfi-
dentia exigēte materia: dixit ei. Fateor ti
bi prior. qđ tm̄ adhuc nulli vnq̄ expoſui
nec tu alteri q̄diu vixero reuelab̄ ꝙ nū-
q̄ a deo in hac vita aliquid petij qđ n̄ ex
eq̄rer iuxta votū. Cui cū pdictus prior
diceret. ꝙ forſitan an̄ eū vitā finiret. bea
tus Dn̄icus ſpū ꝓphetico dixit. ꝙ ipē p-
or diu poſt ſe viueret: ſicqꝫ factū ē vt pdi-
xit. Tunc ille p̄or adiecit. pete ergo pat̄
vt det tibi mgrm̄ Cōradū ad ordinē cu
ius frēs introitū tātū flagitare videntur
Accipere īqt bone fr difficilē poſtulaſti.
Finito cōpletorio ceteris fratribus ad q̄-
eſcendū pgentib⁹. ipē in eccīa remāſit: et
in orōne more ſolito pnoctauit. Cōueni
entib⁹ igiē fratribus ad p̄mā cū cātor in
cepiſſꝫ. Iā lucis orto ſidere ecce lucis no
ue. ſydus nouū. futur⁹ mgr̄ Cōrad⁹ ſub
ito veniens ad pedes beati dn̄ici ſe pro-
ſternēs: habitū ordinis inſtāē petijt ꝛ pſe
ueranter accepit. Hic fuit in ordine val-
de religioſus. Et lector in ordine pluri-
mū gratioſus. Qui tādē moriens cū iaꝫ
oculos clauſiſſet. ꝛ fratres eum migraſſe
crederent. ille apertis oculis fratres circū
ſpiciens ait. dominus vobiſcum. Qui-
bus reſpondentibus. et cum ſpiritu tuo
Adiunxit. fideliuꝫ anime per miſericor-
diam dei requieſcant in pace. et ſic proti-
nus ille in pace quieuit. Inerat autē ſer-
uo dei dominico firma valde mentis eq̄-
litas niſi cum ad paſſionem ꝛ miſericor-
diam turbaretur. ꝛ quia cor gaudēs ex-
hilarat faciem placidā interioris homi-
nis compoſitionē manifeſta deforis be-
nignitate prodebat. Tempore diur-
no cum fratribus ſuis ſocijs venit omni
bus ſaluo quidem honeſtatis tenore. ne
mo ꝯmunior: nocturnis horis. vigilijs.
ꝛ orōnibus nemo īſtantior. Diē impti-
bāt ꝓximis: noctē deo. De oculis ſuis q̄ſi
quendam fontem effecerat lacrimarum.
Frequēter quando corpus domini leua
batur in miſſa in tantū mentis rapiēba-
tur exceſſum. ac ſi ibidem xp̄m incarna-
tum oculis corporalibus pn̄tem videret
propter quod miſſam multo tpe cum ce-
teris non audiuit. Erat autem ſibi in ec
cleſia pernoctandi conſuetudo creberri-
ma. vt vix aut raro certum ad quieſcēdū
locum videretur habere. ꝛ cum laſſetudi
ne ſuccedente ſomnij interpellaret neceſ-
ſitas. ſiue ante altare aut ſuper lapidem
capite reclinato. paululū quieſcebat. tres
ſingulis noctibus accipiebat manu pro-
pria de quadam cathena ferrea diſcipli-
nas. vnam videlicet pro ſe: alterā pro pec
catoribus qui verſantur in mundo. ter-

tiam vo pro his q̄ in purgatorio cruciāt
Electus aliqñ ī coceraneſē epm oīno
renuit: cōteſtās ſe pu⁹ terrā deſerere q̄ ele
ctioni alicui de ſe facte aliquaten⁹ ꝯſenti
re. Interrogat⁹ aliqñ cur ñ libencius
tholoſe in tholoſanaqꝫ dioceſi ī ei⁹ vicꝫ
dioceſi q̄ ī carchaoneoſi dioceſi moraret̄
ire rn̄dit: q ī tholoſana dioceſi mltos q̄
me honorāt inueio. Apō carchaſonā vo
oēs ecōtrario me impugnāt. Interro
gat⁹ a quodā in q̄ libro plus ſtuduiſſet.
rn̄dit in libro caritatis. Quadaꝫ vice
dū vir dei dn̄ic⁹ apud bononiā ꝯſtitut⁹ ī
eccia pnoctaret. dyabol⁹ in ſpecie fris ei=
deꝫ appuit. quē. s. dn̄ic⁹ fratrē exiſtimās
ei innuebat vt cū ceteris ad q̄ſcedū pge=
ret. Ille vo q̄ſi derideōo eūdē ſibi nuti=
bus rn̄debat. Tūc ſctūs dn̄ic⁹ q̄ſnā eēt
q̄ ſuū mādatū ꝯtēneret ſcire volēs: cāde=
lā ad lāpadē accedit: ⁊ in faciē ei⁹ reſpici=
ens q̄ dyabolus eēt cōfeſtim ꝯg̃uit. qua=
re cū eū vehemēt⁹ increpaſſet. mox eidē
dyabol⁹ de fractiōe ſilentij īſultare cepit
Sāct⁹ aūt dn̄ic⁹ vtpote fratrū mgr̄o ſibi
loq̄ licere aſſerens. coegit ipm. vt ſibi di=
ceret de quo fres ī choro teptaret. Qui re
ſpondit. Facio eos tarde venire ⁊ cito ex
ire. Deinde duxit eū ad dormitoriū de q̄
ibidē fratres tēptaret inq̄rēs. Qui ait. fa=
cio eos nimis dormire: tarde ſurgere ſic=
qꝫ a diuino officio remanere: ⁊ interduꝫ
īmūdas cogitatiōes habere. Deinde ad
refectoriū ipm duxit ⁊ de quo ibidē fres
temptaret queſiuit. Tunc demon per
menſas ſaliens plus et minus plus ⁊ mi
nus ſepius repetendo dicebat. Quem
cuꝫ ſanctus Dominicus q̄d ſibi hoc vel
lꝫ interrogaret ait. Quoſdā fres tēpto vt
plus ꝯmedāt ⁊ ſic ex nimia cibi ſūptiōe
delinquāt quoſdā vt min⁹ ſumāt: ⁊ ſic in
dei ſeruitio ⁊ ſui ordinis obſeruatōe de=
biliores fiāt. Inde duxit eū ad locutori=
um de quo ibidē fres tēptaret inq̄rēs. tūc
ille crebro linguā reuoluēs mirabilis cō=
fuſiōis ſonū ꝓmebat. Quē cuꝫ. s. dn̄ic⁹
q̄d ſibi hoc vellet inq̄reret aiꝫ. Hic loc⁹
totus me⁹ ē. Cū em̄ fres ad loquēdū cō=
ueniūt eos tēptare ſtudeo vt ꝯfuſe loq̄nt̄
ſeſe inutilib⁹ verbis ꝯmiſceāt ⁊ vn⁹ aliuꝫ
nō expectet. Poſtremo duxit eū ad capi=
tulū. ſꝫ cū an oſtiū capituli fuiſſet: demō
nullatenus intrare voluit: ſed ait. Huc
nunq̄ ingrediar. q locus maledictiōis et
infernus mihi ē. Et totū ibi amitto q̄d ī
alijs locis lucror. Nā cū aliq̄ue fratrē p
aliquam negligentiaꝫ delinquere fecero
mox in loco hoc maledictiōis de ipa ne=
gligentia ſe purgat ⁊ corā oībus ſe ꝓcla=
mat. Nā hic monet̄. hic cōfitet̄. hic ac=
cuſant̄. hic verberāt̄. hic abſoluunt̄. ⁊ ſic
amiſiſſe me doleo q̄d alubi me lucratum
gaudebā. Et his dictis euanuit. Tā=
dem appropinq̄nte pegrinatiōis ſue ter=
mino. cōſtitut⁹ apud bononiā graui ce=
pit corpis infirmitate lāguere. Sui autē
corporis diſſolutio ſibi in viſiōe mōſtra=
ta ē. Vidit em̄ iuuenē pulcerrimū bis vo=
bis ſe vocātē ⁊ dicentē. Veni dilecte mi.
Veni ad gaudia veni. Cōuocatis igitur
fratrib⁹ bononienſ conuētus. xij. ne eos
exheredes ⁊ orphanos derelinq̄ret. teſta=
mentū cōdidit. d. Hec ſūt q̄ vobis tāq̄
filijs hereditario iure poſſideda relinquo
caritatē habete. humilitatē ſeruate. pau=
pertatē volūtariā poſſidete. Illud vo q̄
potuit diſtrictiōe ꝓhibuit. ne q̄s vnq̄ ī
ſuo ordine poſſeſſiones induceret tpales
maledictiōꝫ dei oīpotētis et ſuā terribi=
liter impcans ei. q̄ pdicatorꝫ ordinē ter=
renarū diuitiarū puluere pſumeret ma=
culare. Fratrib⁹ vo de ei⁹ deſtitutiōe in=
cōſolabilit̄ dolētib⁹: dulcit̄ eos cōſolans
ait. Ne vos mea filij corpalis turbꝫ diſ=
ceſſio. nullaten⁹ dubitātes vtiliorem me
vos mortuuꝫ habituros q̄ viuum. Ad
extremaꝫ horam veniens anno domini.
Mccxxj. dormiuit ī dn̄o. Cuius q̄dē
trāſit⁹ eadē die eadēqꝫ hora fratri Guali
pori tūc fratꝝ pdicatorꝫ ō brixia poſtmo
dū eiuſdē ciuitatis epo h⁹mō mōſtratur
Nā cū in cāpanili fratꝝ capite ad murū
inclinato leui ſomno dormitaſſet vidit

celum apertum ⁊ duas ſcalas candidas
ad terrā ſubmitti: quarū ſūmitates xp̄s
cū matre tenebat et angeli p eas iubilan=
tes aſcendebant ⁊ deſcendebant. In me
dio autē ſcalarū ī ymo ſedes poſita erat.
⁊ ſup ſedē velato capite beat⁹ fr̄ Dn̄icus
ſedens. Ihus autem ⁊ mater eius ſurſū
ſcalas trahebant: donec ſedente in ſoliuꝫ
eleuato apertura celi clauſa eſt. Veniens
igitur predictus frater bononiam conti=
nuo eodem die ⁊ hora patrem migraſſe
cognouit. Frater quidā nomine Rao
poſitus apud tybur. eadem die et hora
qua pater migrauit a corpore miſſam ce
lebraturus acceſſerat ad altare. Cum au
diſſet eum bononie egrotaſſe: et ad locuꝫ
canonis veniens in quo de viuis men=
tio fieri conſueuit: vellet pro eius ſalute
orare. ſubito factus eſt in exceſſu mentis
Viditqꝫ virum dei dominicum corona
quadam aurea laureatū. totū qꝫ mirabi
bili ſplendore fulgētē. duobus q̄dē reue=
rendis viris comitatū hinc inde extra bo
noniā ī via regia ꝓcedētē. Diem igit̄ no=
tans ⁊ horā: inuenit tūc ſeruū dei dn̄icū
a corpe migraſſe. Cū ig̃it̄ corpus eius
multo tempore ſub terra iacuiſſet ⁊ cre=
breſcentibus indeſinenter miraculis. nō
poſſet vlterius eius ſanctitas occultari.
fidelium dignum duxit deuotio: corpus
eius ad altiorem locum transferre. Cū=
qꝫ monumentū fuiſſet fractum. vix fer=
reis inſtrumentis. cemento ſublatoqꝫ la
pide patefactuꝫ tanta ex ipo ſuauiſſimi
odoris prorubit fragrantia vt non tā ſe=
pulchrū q̄ cella videret aromatum pa=
tuiſſe. Qui quideꝫ odor cuncta ſupabat
aromata. nec alicuius rei naturalis odor
ſimilis videbat̄. nec ſolū oſſibus aut pul
ueri ſacri corporis inerat vel capſe: Ve=
rūetiam terre circūquaqꝫ congeſte: ita vt
ad longinquas regiones etiam poſtmo=
dum delata: odorem ipſum longo tem=
pore retineret. Fratrum vo manibus ali
quid de reliquijs ſacroſanctis tangenti=
bus ſic inheſit: vt quantumcūqꝫ lote vel
etiam confricate fragrantie diu teſtimo=
nium perhiberent. In prouincia vn=
garie vir quidam nobilis. cuꝫ vxore ſuā
⁊ filio paruulo ad reliquias beati Domi
nici que in ſilon habebantur viſitandas
acceſſit. at filius eius infirmatus ibidem
ad extremum vite moriendo peruenit.
Pater autem corpus filij coram altari be
ati Dominici collocans: lamentari cepit
et dicere. Beate dominice letus veni ad
te: et triſtis recedo. Cum filio veni: et
orbatus recedo. Redde mihi queſo fili=
um meum. Redde mihi leticiaꝫ cordis
mei. Et ecce circa noctis medium puer
reuixit et per eccleſiam ambulauit.
Iuuenis quidam cuiuſdaꝫ nobilis
domine mancipium. Dum in quodam
fluuio piſcandi gratia inſiliret. in aqua
lapſus ⁊ ſuffocatus diſparuit. Magno
autem ſpacio temporis interiecto. ei⁹ cor
pus de profundo fluuij mortuum eſt eie
ctum. Domina autem ipſius pro eius re
ſuſcitatione beatum dominicum inuo=
cās. promiſit ſe ad ſuas reliquias nudis
pedibus acceſſuram: ⁊ reſuſcitatum mā=
cipium libertati daturam. Statimqꝫ q̄
fuerat mortuus in medium videntibus
omnibus vite redditus proſilijt: votum
qꝫ ſuum predicta domina ſicuti promiſe
rat adimpleuit.
In eadem prouincia vngarie dum
quidam vir filium ſuum defunctū ama
re lugeret. ⁊ beatuꝫ Dominicum pro ei=
us reſurrectione inuocaret: circa pullorū
cantum qui mortuus fuerat oculos ape=
ruit. et patri dixit: Quid eſt pater q̄ ſic
habeo faciem madefactam? Et ille. La=
crime patris tui ſunt fili. Quia tu mor=
tuus fueras ⁊ ego ſolus remanſeraꝫ om=
ni gaudio deſtitutus. Cui ille. multum
fleuiſti pater: Sed beatus Dominicus
deſolatione tue compatiens. vt tibi vi=
uus redderet ſuis meritis impetrauit.
Languidus quidam per. xviij. an=
nos cecus. reliquias beati Dn̄ici viſitare
deſiderās. tāq̄ teptās ire d lecto ſurrexit

tantaq̃ ſubito ſibi ſenſit infundi virtute ꝙ paſſu ɔtrito gradi cepit. tãto magis in ɔualeſcẽtia corporis ⁊ illuĩnatione oculorũ pficiens. quanto quotidie ꝓcedebat. donec tandẽ ad locũ deſtinatũ ꝑueniens: pfectũ recepit vtriuſq; beneficiũ ſanitatis.

In eadẽ ꝓuincia vngarie matrona quedã ad honorẽ bti Dñici miſſã diſponẽs facere celebrare. ſacerdotẽ hora debita nõ inuenit. Quapropter cãdelas tres ad hoc paratas manutergio mũdo inuoluit: ⁊ in quodã vaſe repoſuit. Aliquãtulũ aũt diuertens: ⁊ poſtea rediens cãdelas flãmis patentibus ardere vidit. Currẽtes oĩs ad tã grãde ſpectaculũ tãdiu ibidẽ tremẽtes ⁊ orãtes ſteterũt donec ſine leſiõe manutergij penit⁹ exarſerũt. Apud bononiã ſcolaris q̃dã noĩe Nicolaus. grauĩ renũ ac genuũ dolore adeo ẽ vexatus ꝙ de lecto ſurgẽ nõ valebat: cui⁹ ⁊ femur ſiniſtrũ emarcuit itãtũ ꝙ oĩs ab eo ſpes curationis abſceſſit. Deo igit̃ ⁊ btõ Dñico ſe deuouens. cũ ſe filo de q̃ parãda erat cãdela totũ mẽſus eẽt in lõgũ cepit collum ⁊ pectus cingere. Cũ tãdẽ genu filo ambiente cingeret. inuocato ad quãlibꝫ menſurationẽ noĩe iħu ⁊ bti Dñici: cõtinuo ſe alleuiatũ ſentiẽs exclamauit. Ego ſũ liberat⁹. Exurgẽs ⁊ p gaudio lacrimãs ſine aliquo fulcimento venit ad eccl'iam in qua corpus ſcti dñici q̃eſcebat. In ea de quoq; ciuitate multa ⁊ fere innumerabilia miracula de⁹ p ſuũ ſeruũ dñicũ operat⁹ ẽ. In ſicilia apud auguſtã cũ puella q̃dã q̃ vicio lapidis laborabat: incidi deberet. mr̃ eius ꝓ inſtanti ꝑiculo filiã ſuã deo et beato dñico cõmendauit. Sequẽti igit̃ nocte dormiẽte puelle. b. Dñic⁹ aſtitit: ⁊ in manu eius lapidẽ q̃ torq̃bat̃ poſuit et abſceſſit. Que puella euigilãs ⁊ ſe liberatã inueniẽs mr̃i dedit: ⁊ viſionẽ per ordinẽ explicauit. Mr̃ vero lapidẽ ad domũ fratrũ attulit: ⁊ ipſũ in memoriã tãti miraculi corã imagine bti dñici ſuſpẽdit.

Apud placẽtiã. in ſicilia mulier q̃dã paup filiũ habebat ꝓ infirmitate q̃dam ſcrophularũ q̃s pueri in collis hr̃e ɔſueuerũt: plurimũ affligebat̃. Cũq; ſup hoc nullũ poſſꝫ remediũ inuenire vouit deo ⁊ btõ dñico. ꝙ ſi liberaret̃. ipm in ope eccl'ie fratrũ q̃ tũc cõſtruebat̃ gratis faceret laborare: Sequenti igit̃ nocte q̃dã in habitu fratris ſibi apparuit: eiq; dixit. Mulier cognoſcis has res? nominãs ei q̃tuor genera rerũ. ſ. es viride. pilatũ lapaciũ ⁊ ſuccũ porri. Que cũ diceret cognoſco. Ille ait vade ⁊ accipe hec: ⁊ cõficias ea cũ ſucco porri. ⁊ pone ea ſup bombicinũ ⁊ ipone collo filij tui ⁊ ſanabit̃. Euigilãs aũt hoc fecit ⁊ filius ei⁹ liberat⁹ votũ mr̃is implevit: Quidã de ꝑtibus pedemontis mõſtruoſe inflat⁹ btõ dominico ſe vouit cui dormienti beat⁹ dñic⁹ apparuit ventrẽq; ei⁹ ſine dolore ſcindẽs imũdicias oẽs extraxit: ⁊ iterũ manu ſua ſacra vnctõe cõſolidãs ipm pfecte ſanauit. In auguſta ciuitate cũ in feſto trãſlatiõis bti dñici. matrone quedã q̃ in eccl'ia fratrũ miſſarũ ſolennijs interfuere domũ redirẽt et quãdã mulierẽ ꝑ forib⁹ dom⁹ ſue filantẽ viderẽt. ipam caritatiue redarguẽ ceperũt: cur in feſto tãti pr̃is a ſeruili ope nõ ceſſaret. Illa vero indignata r̃ndit. Vos que eſtis byzoce fratrum feſtum colite veſtri ſancti. Statimq; oculis in tumorem cum prurito conuerſis. ex ipſis ceperunt vermes protinus ſcaturire: Ita ꝙ vicina quedã. xvij. vermes eduxit ex eius oculis numeratim. Compuncta igitur ad eccleſiam fratrũ venit: ibiq; peccata ſua confitens et votum emittens ꝙ de cetero ſancto dei dominico nunq̃ detraheret et eius feſtum deuote ageret protinus reſtituta eſt priſtine ſanitati.

Sanctimonialis quedam nomine Maria apud tripolim in monaſterio quod dicitur mag. validiſſimis infirmitatib⁹ elaborãs. ⁊ in tibia grauiter percuſſa. v. menſibus cruciatu miſerabili vrgebatur: ita vt ſingulis horis exitus timeretur. Que intra ſe recolligens ſemetipſam ſic orauit. Mi domine non ſum digna orare te. nec exaudiri a te: ſꝫ rogo dñm meum beatũ Dñicũ vt ſit mediator inter me et te. ⁊ mihi ĩpetret bñficiũ ſanitatis. Cũ ergo diu cũ lacrimis exoraret in extaſi facta vidit beatũ Dñicũ cũ duobus fratribus aꝑta cortina q̃ ante lectũ eius pẽdebat intrantẽ ſibiq; dicẽtẽ. Quare tãtũ ſanari deſideras? Et illa: Dñe vt deo meo deuotius ſeruire poſſim. Tũc ille ſub capa vnctionẽ mire fragrantie ꝓferens. tibiam eius vnxit: ⁊ ſtatim ſanata fuit. Hec vnctio eſt valde ꝑcioſa. dulcis et difficilis. Cuius vbi cũ mulier req̃reret rõnẽ: ait Hec vnctio dilectionis ẽ ſignũ q̃ videlicet precioſa ẽ. q2 nullo ꝑcio emi põt. ⁊ q2 in donis dei nullũ ẽ melius dilectione. Dulcis nihil dulcius caritate. difficilis q2 cito perdit̃. niſi caute cuſtodiat̃. Ipſa nocte ſorori ſue in dormitorio quieſcẽte apparuit. d. Ego ſanaui ſororẽ tuã. que currens ipam ſanatã inuenit. Quod cũ ſe etiam ſenſibili vnctione inunctã ſentirẽt ipam cũ bombice ⁊ reuerentia multa exterſit. q̃ cũ abatiſſe. ɔfeſſori ⁊ ſorori oĩa retuliſſet. ⁊ vnctionẽ in bombice preſentaſſet. tãta et tam noua odoris fragrãtia fuit ꝑcuſſi: vt nulla ei poſſet aromata cõparari. Ipam aũt vnctionẽ cũ multa reuerẽtia ſeruauerunt. Quã gratus aũt deo exiſtat locus in quo ſacroſctm̃ corp⁹ beati Dñici requieſcit. licet ex miracul' multis claruerit. vnũ tñ hic poſuiſſe ſufficiat Refert mgr̃ Alexander ep̃s vindonicenſis in poſtillis ſuis ſup illud verbũ. Miſericordia et veritas obuiauerũt ſibi ⁊c. ꝙ q̃dã ſcolaris degẽs bononie vanitatibus ſeculi dedit⁹ viſionẽ talẽ ɔſpexit. Videbat̃ ſiq̃dẽ ſibi ꝙ in q̃dã cãpo magno cõſiſteret. ⁊ ibidẽ tẽpeſtas ingẽs ſup ipm deſcẽderet. q̃ dũ fugeret a facie tẽpeſtat'. ad quãdã domũ ꝑuenit: quã cũ clauſã inueniſſet. ⁊ pulſãs ad oſtiũ ſe ibidẽ recipi poſtulabat. ſꝫ hoſpita q̃ deint⁹ erat: r̃ndit. Ego ſũ iuſticia q̃ hic habito ⁊ hec dom⁹ mea ẽ. Quia ãt tu iuſt⁹ nõ es in ea habitare nõ vales. Ad cui⁹ verba ille plurimũ merẽs abſceſſit: ⁊ aliã domũ vltra illã cõſpiciẽs: ad eã venit ⁊ pulſans ad oſtiũ ſe ibidẽ recipi poſtulabat. Sꝫ q̃ deint⁹ erat hoſpita reſpondit. Ego ſũ veritas q̃ hic habito: ⁊ hec dom⁹ mea ẽ. Te aũt hoſpicio nõ recipiã. q2 veritas eũ nõ liberat qui eã nõ amat. Indeq; abſcedẽs terciã domũ vltra illã ꝓſpicit: ad quã veniẽs ſe ſilr̃ ꝓ impetũ tẽpeſtatis recipi flagitauit. Cui q̃ deint⁹ erat dña r̃ndit. Ego ſũ pax q̃ hic habito. Nõ ẽ aũt pax impijs. ſꝫ hoibus bone volũtatis Verũ q2 ego cogito cogitationes pacis ⁊ nõ afflictiõis vtile cõſilium tibi dabo. Vltra me ſoror habitat q̃ miſeris ſp auxiliũ pſtat: ad hãc accede et eius monita cõple: Cũ ergo acceſſiſſet q̃ deintus erat: reſpondit ſibi. Ego ſum miſericordia q̃ hic habito. Si igit̃ ab iminẽte tempeſtate ſaluari deſideras vade ad domũ in qua fratres de bononia ꝑdicatores habitant. ibiq; inuenies ſtabulum doctrine. ⁊ int⁹ pſepe ſcripture. ⁊ azimũ ſimplicitatis cũ bone diſcretiõis. mariã ⁊ illuminãtẽ puerũ ihm te ſaluãtẽ. Cũ ꝑdictus ſcolaris euigilaſſet: ad domũ fratrũ venit. ⁊ viſionẽ p ordinẽ recitãs: habitũ ordinis petijt ⁊ accepit.

Ixtus dicitur a

ſios qđ ẽ deus et ſtatus. quaſi diuinus ſtatus. vel Sixtus a ſiſto ſiſtis q̃ſi fixus ⁊ firmus in fide ⁊ paſſione et bona operatione.

Ixtus papa at-

thenienſis natiõe. ꝑmo q̃dẽ pħs. ſed poſtea xp̃i diſcipulus. ⁊ põtifex ſummus electus. decio ⁊ valeriano cũ duob⁹ diaconibus ſuis feliciſſimo ⁊ agapito ꝑſentat⁹ ẽ. quẽ cũ deci⁹ nullis poſſꝫ pſuaſionib⁹ inclinare fec̃ eũ duci ad tẽplũ martis: vt aut ſacrificaret aut in cuſtodia mamertini reciperet̃. Sꝫ cũ ſacrificare renuẽt in cuſtodiã duceret̃. b. Laurẽti⁹ p⁹ eũ clamãs ibat ⁊ dicebat. Quo ꝓgrederis ſine filio pr̃? q̃ ſacerdos ſcte ſine miniſtro

ꝓperas? Cui ſixtus. nõ ego te deſero fili
neqꝫ derelinquo: ſꝫ maiora tibi debentur
ꝓ fide xp̄i certamina. poſt triduũ me ſe-
queris ſacerdotẽ leuita. Interim ĝ the-
ſauros eccl̃ie accipe ⁊ quibus tibi videt̃:
diuide. Quos cũ ille xp̄ianis paup̄ibus
diſtribuiſſet. Ualerianus p̄fectus decre-
uit vt ſixtus ad tẽplũ Martis ſacrifica-
turus duceret̃. Qđ ſi renueret ibidẽ capi
te truncaretur. Quo cũ duceret̃. beatus
Laurentius poſt eũ clamare cepit ac di-
cere. Noli me derelinquere pr̃ ſancte. qꝛ
theſauros tuos iã expendi quos tradidi
ſti mihi. Tũc milites audientes theſau-
ros nominare Laurentiũ tenuerũt. Six
tũ võ cũ feliciſſimo ⁊ agapito ibidẽ de-
collauerũt. In hac die eſt feſtũ trãſfi-
gurationis dñi. ⁊ ſanguis xp̄i de nouo vi
no ſi fieri põt ⁊ inueniri in aliquib⁹ eccle
ſijs conficitur. Uel ſaltẽ de matura vua
aliquãtulũ in calice eliquat̃: In hac eti
am die Racemi bñ dicũt̃. ⁊ pp̄ls cõicat.
Rõ aũt huius ẽ ex eo ꝙ dñs diſcipulis
ſuis dixit in die cene. Nõ bibã ãmodo
de hoc genimine vitis donec bibã illud
nouũ in regno patris mei. Illa võ tranſ
figuratio dñi: ⁊ qđ dixit nouũ vinũ rep̄-
ſentat glorioſam innouationem quã xp̄s
poſt reſurrectionẽ habuit. ⁊ iõ in hac die
tranſfigurationis que reſurrectionẽ re-
p̄ſentat. vinũ nouum inquiritur. nõ ꝙ i
hac die: vt quidã aiunt. tranſfiguratõ ſit
facta: ſꝫ in hac die ab apoſtolis manifeſta
ta. Trãſfiguratio eñ facta dr̃ fuiſſe cir-
ca p̄ncipiũ veris. Diſcipuli aũt ꝓpter ꝓ-
hibitiõem eis factã a dño ipſam tãdiu ce
lauerũt. ⁊ ĩ hac die manifeſtauerũt. Sic
legit̃ in libro qui dicit̃ Mitrale.

Donatus quaſi a

deo datus ⁊ hic ꝑ regenerationẽ
⁊ gratie infuſionem ⁊ glorificationem q̄
eſt triplex generatio ſpiritualis a deo. na
cum ſancti moriunt̃ tũc naſci dicũt̃. vñ
obitus ſanctoꝝ nõ mors. ſed natale vo-
cat̃. Puer eñ apparet naſci vt recipiat am
pliorẽ locũ ad manendũ: vberiorẽ cibũ
ad veſcendũ. liberaliorẽ aerẽ ad reſpirã-
dum ⁊ lucẽ ad videndũ. Et qꝛ ſancti cũ
đ vtero matris eccleſie ꝑ mortẽ exeũt. il-
la quatuor ſm̃ modũ ſuũ recipiunt. iõ
naſci dicunt̃. Uel dicitur donatus q̄ſi
dono dei datus.

Donatus cum iu

liano impatore eruditus ⁊ nutri
tus ẽ ita ꝙ predictus Julianus fuit tũc
in ſubdiaconum ordinatus. Sꝫ cũ ĩ im
pium ſublimatus fuiſſet. patrẽ ⁊ matrẽ
beati donati occidit. Donatus võ in are
tinam ciuitatẽ aufugit: ⁊ apud Hilariũ
monachoꝝ manens multa ibidẽ miracu
la fecit. Nã cum p̄fectus ciuitatis hñs fi
liũ demoniacum: cum eum ad donatũ
adduxiſſet. ſpiritus ĩmundus clamare ce
pit ac dicere. In nõĩe dñi nr̃i ihũ xp̄i no
li mihi ẽẽ moleſt⁹ vt de domo mea egre
diar. O donate q̄re me exire coartas cũ
tormentis: Sꝫ orante donato fuit ꝯtin⁹
liberatus. Uir qdam euſtaſi⁹ nomĩe ex-
actor fiſci publicã pecuniã in cuſtodia
vxoris nomine Eufroſine dereliqt. Sꝫ
cum ꝓuincia ab hoſtibus vrgeret̃. pecu
niã abſcõdit: ⁊ dolore p̄uenta vitã fini-
uit. Uir autẽ eius rediẽs cũ pecuniã h̃-
uenire nõ poſſꝫ ⁊ iã cũ filijs ſuis ad ſup
plicium trahi debẽt. ad ſctm̃ donatũ cõ-
fugit. Donatus autẽ ad ſepulchꝝ vxoris
cum eo pergens oĩone facta clara voce di
xit. Eufroſina ꝑ ſpiritũſctm̃ te adiuro.
vt dicas nobis vbi talẽ pecuniã poſuiſti
Et facta ẽ vox de ſepulchro dicẽs. In in-
greſſu dom⁹ mee ibi eã ſuffodi. Et euun-
tes eã ibi vt dixerat inuenert̃. Poſt aliqt
ãt dies Satyrus ep̄s ĩ dño obdormiuit
⁊ oĩs clerus donatũ in ep̄m elegit. Cũ
autẽ: vt refert greg. q̄dã die miſſa celebra
ta pp̄ls cõicaret: ⁊ dyaconus cõicaret xp̄i
ſanguinem ꝓpinaret. ſubito paganoꝝ
impulſu dyaconus cecidit: ⁊ calicẽ ſctm̃
fregit. De quo cũ ipe ⁊ oĩs pp̄ls plurimũ
meſtus eſſet. donatus fragmẽta colligẽs
calicis. orõe ip̄m in priſtinam formã re-
ſtaurauit. Una aũt p̄ticula dyabolo ab-
ſcõſa fuit q̄ in calice p̄dicto defecit q̄ tñ
ẽ ad teſtimoniũ miraculi hui⁹ reſeruata.
Pagani aũt hoc viſo miraculo ad fidem
ſũt ꝯuerſi: ⁊ lxxx. baptiſma ſuſceperũt.
Fons quidã a deo erat infect⁹ vt qui-
cũqꝫ de illo biberet ꝯtin⁹ moreret̃. Dũ
igit̃ ſãct⁹ donat⁹ ſup̄ aſinũ ſuũ illuc iret
vt orõne ſua aquã ſonaret draco terri-
bilis inde erupit. ⁊ pedes aſini cauda in-
uoluẽs ꝯ donatũ ſe ꝯtin⁹ erexit: quẽ do-
natus flagello quodã p̄cutiẽs: vel ſm̃ ꝙ
alibi legit̃ in os eius expuẽs. ꝯtinuo in-
terfecit. orauitqꝫ ad dominũ vt oẽ ve-
nenũ a fõte fugaret. Aliũ quoqꝫ fõtẽ dũ
ipe cũ ſocijs ſuis valde ſitiret quadã vice
ſua orõe ibidẽ ꝓduxit. Cũ filia theo-
doſij ĩpatoris a demone vexaret̃: ⁊ ad ſã-
ctũ donatũ adducta fuiſſet dixit ei dona
tus. Exi ĩmũde ſpũs: ⁊ noli in plaſmate
dei habitare. Cui demon. Da mihi trã-
ſitũ quo exeã aut quo vadã. Cui dona-
tus. Uñ huc veniſti? Cui demõ. De he-
remo. Et ſanct⁹. Illuc reuertere. Et de-
mon. Uideo ſignũ cruc̃ ĩ te đ quo ignis
exit ꝯ me. ⁊ p̄ timore ignoro quo vadã: ſꝫ
da mihi locũ exeũdi ⁊ exeo. Cui donat⁹
Ecce habes trãſitũ: redi ad locũ tuũ et
vniuerſã domũ cõcutiẽs exiuit.
Cũ quidã mortu⁹ efferret̃. aduenit q̄-
dã cũ cirographo. aſſerẽs deberi ſibi ab
ip̄o: cc. ſolidos vnđ nullaten⁹ ip̄m ſepeli-
ri ſinebat. Quod cũ vxor ei⁹ vidua bea-
to donato cũ lacrimis indicaſſꝫ adiũgẽs
ꝙ homo ille pecuniã totaliter recepiſſet:
aſſurgẽs ad locũ iuit: ⁊ manu defũctũ tã-
gens: ait. Audi me. Qui reſpõdit. Ego
ſũ. Et ſactus donat⁹ ad eũ. Surge ⁊ vi-
de q̄d agas cũ homĩe iſto q̄ te ſepeliri nõ
ſinit. qui reſidẽs eũ de ſolutõe debiti co-
ram oĩbus ꝯuicit: ⁊ cirographũ accipiẽs
manu ſcidit. Deinde dixit ſãcto donato.
iube me iterũ pater dormire: ⁊ ille vade
ãmõ fili q̄ſcere. Eo tp̄e cũ fere annis tri-
bus nõ pluiſſet ⁊ ſterilitas magna eſſet.
infideles ad imperatorẽ theodoſiũ cõue
niunt. petẽtes vt ſibi donatũ traderet q̄
per artem magicã hoc feciſſet. ad̃ impa-
toris igit̃ inſtantiã donatus egreſſus: do-
minum exorauit: ⁊ pluuiam copioſam de-
dit. ipſe ſiccis qꝫ veſtibus ceteris pluuia ĩ
fuſ. e domũ rediJt. Cũ autẽ gothi eo tp̄e
ytaliam deuaſtarẽt. et multi a fide xp̄i re-
cederent. Euadratian⁹ prefectus a ſãcto
donato ⁊ hilario de apoſtaſia reprehenſ⁹
ſãctos ipſos cepit: ꝯpellens eos vt ioui ĩ-
molarent. Quod cũ renuerent. hilarinũ
expoliatũ tamdiu cedi fecit quouſqꝫ ſpi-
ritum exalaret. Donatũ vero in carcerẽ
recluſit: et poſtmodũ eũ decollari fecit.
circa an. do. ccclxxx.

Ciriac⁹ a marcel

lo papa dyacon⁹ ordinatus ꝯpre
henſus ⁊ ad maximianũ reduct⁹ iuſſus ẽ
cũ ſocijs ſuis vt terrã foderet. Et ad locũ
ſcꝫ termas qui ibidẽ ꝯſtruebãt ſuis eam
humeris deportaret. Ubi erat ſanct⁹ ſa-
turninus ſenex. quem ciriacus ⁊ ſiſinnius
ad portandũ iuuabant. Tadẽ in carcerẽ
recluſũ prefectus iuſſit ciriacum p̄ſenta-
ri. ⁊ cum eum apronianus educeret ſu-
bito vox cum luce de celo veniens dixit.
Uenite benedicti patris mei ⁊c̃. Tunc
apronianus credidit: ⁊ baptizari ſe fecit:
⁊ ad p̄fectum confitens xp̄m venit. Cui
prefectus. Nũquid tu chriſtianus fact⁹
es? Qui reſpondit. Ue mihi quia perdi
di dies meos. Reſpondit prefectus. Uere
modo perdes dies tuos: ⁊ miſit eum de-
collari. ſaturninus võ et ſiſinnius cũ ſa
crificare nollent. diuerſis ſupplicijs affe-
cti tandem decollati ſunt. Filia aũt dio-
cletiani nomine arthemia: cum a demo
nio vexaretur. clãmabat in ea demon: di
cens. Non exeam niſi Ciriacus dyaco-
nus veniat. Unde ad eum adductus ci-
riacus. cum demoni imparet. Reſpon-
dit. Si vis vt exeam da mihi vas aliqđ
in quo intrẽ. Rñdit ciriac⁹. Ecce corp⁹
meũ ſi potes ingredere. Cui demõ ĩ vas

tuū intrare nō poſſū. q2 vndiqꝫ ē ſignatū
7 clauſū: ſed ſi eijcis me. ſcito ꝙ in babi
loniā faciā te venire. Et cū coactꝰ exiſſet
arthemia clamabat. o. ꝙ deū quē ciriacꝰ
ꝑdicat videret. Cū igit̄ illā ciriacus ba
ptizaſſꝫ 7 ex grā diocletiani 7 ſerene vxo
ris eiꝰ i domo quā dederāt ei ſecurus vi
ueret. venit nunciꝰ a rege pſaꝝ: ad diocle
cianū: rogās vt ad ſe ciriacus mitteretur
quia filia ſua a demone vexaret̄. Ad ꝑ
ces igit̄ diocleciani ciriacus cū largo et
ſmaragdo naui īpoſitis neceſſarijs ī ba
biloniā letus iuit. Cūqꝫ ad puellā ꝑue
niſſet demō ꝑ os eiꝰ clamauit. o. ꝯfatiga
tus es ciriace. cui ciriacus rn̄dit. Nō ſū
fatigatus. ſꝫ vbiqꝫ dei auxilio guberna
tus. Ait demō. Tn̄ ego ad qđ volui te
ꝑduxi. Tūc ciriacus dixit demoni. Im
pat tibi ihs vt exeas: 7 ſtatim exiens de
mō dixit. O nomē terribile qđ me coar
tat exire: 7 ſic ſanatā puellā cū p̄re 7 m̄re
7 multis alijs baptizauit. Et cūꝫ multa
ſibi munera offerret̄: recipe noluit. ſꝫ. xlv.
diebus ibidē in pane 7 aq̄ ieiunās tādeꝫ
romā redijt. Poſt duos aūt mēſes dio
clecianꝰ defunctꝰ ē. Cui maximianꝰ ſuc
cedēs iratus de ſorore ſua arthemia: ciri
acū cōꝑhendit. 7 nudū cathenis ligatū
añ currū ſuū trahi iuſſit. Iſte maximia
nus ꝓ tāto pōt dici filius diocletiani. ꝙ
ſibi ſucceſſit 7 eius filiā habuit in vxorē
q̄ valeriana nūcupata eſt. Deinde iuſſit
carpaſio vicario vt ip̄m cū ſocijs ſacrifi
care ꝯpelleret: aut diuerſis ſupplicijs oc
cideret. Et cū ip̄e picē ſup caput eiꝰ liq̄ſ
ſet: 7 in eculeo ſuſpendiſſꝫ. fecit ciriacum
oībus ſocijs ſuiſ decollari. Circa ānū dn̄i
tricēteſimū. Carpaſiꝰ āt cū domū ſcti
ciriaci īpetraſſꝫ 7 ad deriſionē xp̄ianorū
in loco vbi ciriacꝰ baptizabat ſe balnea
ret. epulaſqꝫ cū. xix. ſocijs celebraret: ſubi
to oēs mortui ſūt. 7 extūc clauſo balneo
gentiles xp̄ianos timere 7 venerare ce
perunt.

Aurētiꝰ dicitur

quaſi laureā tenens. Que ē coro
na de lauro facta. Quia oliꝫ de hmōi ra
mis victores coronabāt̄. Hec aūt arbor
ē victorie ſignū. ꝯtinua viriditate ame
na odore grata. 7 efficatia vtuoſa. Btūs
igit̄ laurentiꝰ dr̄ a lauro. q2 victoriā obti
nuit in ſui paſſione. vn̄ 7 ꝯfuſus decius
dixit. Puto qꝛ iā victi ſumꝰ. viriditatem
hūit in cordis mūdicia 7 puritate. vn̄ et
dixit. mea nox obſcurū nō hꝫ 7c̄. Odo
rē habuit ꝑ memorie ꝑpetuitate: vn̄ đ ip
ſo cātat̄. Diſpſit dedit paupibꝰ. 7 iō iuſti
cia eiꝰ manet in ſeculū ſecli. b. Maximꝰ
ait. quō n̄ in eternum hmōi manet iuſti
cia quā in ſctō ꝯpleuit ope 7 glorioſiſſi
mo martirio ꝯſecrauit. Efficaciā ꝑ vtuo
ſā ꝑdicatione ꝑ quā lucillū. yppolituꝫ 7
romanū cōuertit. Hmōi aūt arboris ef
ficatia ē. q2 calculū frāgit. ſurdidati ſub
uenit. fulmē n̄ metuit. Sic beatꝰ laurē
tius frāgit cor durū ſpūalem reddit au
ditū ꝓtegit a fulmīe ſnīe reproboꝝ.

Aurētiꝰ martir

7 leuita. genere hiſpanꝰ a btō ſix
to romā deductꝰ ē. Nā ſicut dicit magr̄
Ioh̄. beleth. Cū idē beatꝰ ſixtꝰ ī hiſpani
am ꝓfectꝰ eēt. duos iuuenes ibidē repi
ens. ſ. laurētiū 7 vicētiū eiꝰ cognatū. mo
rū honeſtate cōpoſitos. 7 ī oī actōe ꝑcla
ros. ipos ſecū romaꝫ adduxit q̄ꝝ alt̄. ſcꝫ
laurentiꝰ ſecū rome māſit. vincēṫ vo in
hiſpaniaꝫ redijt. 7 ibi glorioſo martirio
vitā finiuit. Huic aūt poſitiōi mḡri io
hānis beleth. repugnat tp̄s martirij vtri
uſqꝫ. Nā laurentius ſub decio. Vincē
tius aūt in iuuenili etate ſub dioclecia
no 7 daciāo paſſus ē. Sꝫ int̄ deciū 7 dio
cletianū fluxerūt anni circit̄. xl. 7 ipato
res ſeptē medij fuerūt. vt tūc. b. vincēti
us n̄ potuit iuuenis extitiſſe. b. āt Sixtꝰ
Laurētiuꝫ ſuū archidiaconē ordinauit.
Eodē tp̄e Philippus impator 7 filiꝰ ſui
us nomine Philippus fidem xp̄i recepe
rant 7 chriſtiani effecti. eccleſiam ſubli
mare plurimū nitebātur. Iſte philippꝰ
primus imperator fuit. qui fidem chri
ſti recepit. quem origenes: vt dicitur. ad

fidem cōuertit. lꝫ alibi legatur ꝙ beatꝰ
Pontius eū cōuerterit. Regnauit autē
anno. Milleſimo ab vrbe ꝯdita. vt mil
leſimꝰ annꝰ xp̄o poti 9 ꝙ idolis dedicaret̄
q̄ q̄dā annꝰ milleſimꝰ fuit a romanis cū
īgēti ludoꝝ 7 ſpectaculoꝝ apparatu cele
bratus. Erat autem Philippo impatori
miles quidā noīe Decius. in armis bel
licis plurimū ſtrenuus 7 famoſus. Cū
autē hiſdē tp̄ibus gallia rebellaret. illuc
imperator Deciū miſit. vt rebellātē gal
liam romāo impio ſubiugaret. Miſſus
Decius proſpere cūcta gerit. 7 ad libitū
potitus victoria romā redijt. Audiens
impator eius aduentū. eum alacrius ho
norificare voluit. 7 eidē a roma vſqꝫ ad
veronā obuiꝰ iuit. Sed q2 maloꝝ mē
tes quo magꝰ honorari ſe ſentiūt. eoam
pliꝰ ꝑ ſuperbiā intumeſcūt. Decius in
ſuperbiā elatus. imperiū cepit ambire.
7 de morte ſui dn̄i ꝑtractare. Cū igit̄ im
pator in ſtratu ſuo ſub papilione q̄ſce
ret: Decius papilionē latent̄ introiuit. 7
dormientē dn̄m iugulauit. Exercitum
autē q̄ cū impatore venerat. ad ſe ꝑce 7 ꝑ
cio. muneribus 7 ꝓmiſſis attraxit. 7 ad
vrbē regiam gradu ꝯcito ꝓꝑauit. Au
diēs hoc Philippus minor vehementer
extimuit. 7 totū thezauruꝫ p̄ris 7 ſuū. vt
ait Siccardus in cronica ſua. beato Si
xto 7 ſancto Laurētio cōmēdauit. vt ſi
ipſum a Decio interfici contingeret. the
zaurū ipſum eccleſijs 7 pauperibus ero
garet̄. Nec te moueat ꝙ thezauri quos
beatus Laurentius diſpenſauit non di
cuntur thezauri imperatoris: ſed eccle
ſie. q2 potuit eſſe ꝙ cum ipſis thezauris
Philippi impatoris. aliquē etiā thezau
rū eccleſie diſpēſauit. Vel forte ideo di
cunt̄ thezauri eccleſie. q2 Philippus eos
reliquerat eccleſie pauperibꝰ diſpenſan
dos. poſtea Philippus aufugit 7 ſe a fa
cie Decij occultauit. Senatꝰ igit̄ obuiā
Decio ꝓceſſit. 7 ipſum in iperiū ꝯfirma
uit. Ne vō ꝓditorie ſed zelo idolatrie
dn̄ꝫ ſuū occidiſſe videret̄. xp̄ianos cepit
crudeliſſime perſeq̄: ꝑcipiens illos ſine
vlla miſericordia trucidari. In hac ꝑſe
cutōe multa milia martiꝝ corruerūt. In
ter quos 7 philippus martirio ē corona
tus. Poſt hoc decius de thezauro domi
ni ſui inq̄ſitionē faciēs. oblatus eſt ei bea
tus ſixtus. tanq̄ꝫ q̄ xp̄m coleret et impa
toris thezauros hr̄et. Tunc decius iuſſit
eū in carcerē recipi. vt ꝑ illata tormenta
xp̄m negaret 7 thezauros ꝓderet. Btūs
autē laurētius ip̄m ſequēs poſt eum cla
mabat. Quo ꝓgrederis ſine filio pater
quo ſacerdos ſine miſtro 7c̄. tu nunq̄ꝫ ſi
ne miniſtro ſacrificiū offerre cōſueueras
Quid in me diſplicuit paternitati tue?
nūquid degenerem me ꝓbaſti? experire
certe vtꝝ ydoneum miniſtꝝ elegeris cui
cōmiſiſti dominici ſanguis diſpēſatio
nem. Cui beatus ſixtus dixit. Non ego
te deſero fili neqꝫ derelinquo: ſed maiora
tibi debent̄ ꝓ fide xp̄i certamina. Nos
quaſi ſenes leuioris pugne curſum reci
pimus. Te autē quaſi iuuenē manet de
tyranno glorioſior triūphus. poſt tridu
um me ſeq̄ris ſacerdotē leuita. Deditqꝫ
ei oēs theſauros ꝑcipiens vt eccleſijs 7
pauperibus erogaret. Beatus igit̄ lau
rentius xp̄ianos die ac nocte diligenter
q̄ſiuit. 7 vnicuiqꝫ ꝓut opus fuerat: mi
niſtrauit. Venit ad domū cuiuſdaꝫ vi
due que multos xp̄ianos in domo ſua
abſconderat. quā longus dolor capitis
detinebat. Sanctus aūt laurentius per
impoſitionem manus eam a dolore ca
pitis liberauit. 7 paupibꝰ pedes lauans
omibus elemoſynam dedit. Eadem no
cte in domo cuiuſdam xp̄iani veniens.
quendā cecum ibidem reperit. 7 facto ſi
gno crucis eum illuminauit. Cum auteꝫ
beatus ſixtus decio nollet cōſentire nec
ydolis imolare. ip̄m ad decollandū du
ci precepit. Accurrēs autem beatus lau
rentius poſt ip̄m clamauit. Noli me de
relinquere pater ſancte. quia theſauros
tuos iam expendi quos tradidiſti mihi
Tunc milites audientes theſauros lau
rentium tenuerunt. 7 parthemio tribu
no tradiderūt. Ip̄e aūt eum decio p̄ſen

tauit. Cui Deciꝰ ceſar ait. Ubi ſunt the zauri eccl'ie quos apud te cognouimꝰ eſſe abſcõditos. Qui cũ non ſibi reſpõderet: tradit eũ Ualeriano ꝓfecto. vt aut theſauros ꝓdat. aut ydolis ſacrificet. aut diuerſis eũ interire faciat ſupplicijs ⁊ tormẽtis. Ualerianꝰ aũt cuidã prefecto noĩe Yppolitus in cuſtodiã eum tradidit q̃ eũ ille cũ multis alijs in carcere recluſit. Erat autẽ in cuſtodia ibi quidã gẽtilis noĩe Lucillus. q̃ plorãdo lumen oculoꝝ amiſerat. Cui cum Laurentiꝰ lumen ſe reſtaurare ꝓmitteret. ſi in xp̃m crederet ⁊ baptiſma ſuſciperet. ille ſe inſtantius baptizari poſtulauit. Accipiẽs ergo aquã Laurentiꝰ dixit ei. Oĩa in cõfeſſione lauant. Cũq; ipſũ de articulis fidei diligẽter interrogaſſet. ⁊ ille oĩa ſe credere ꝯfeſſus fuiſſet. aquã ſuper caput eiꝰ effudit. ⁊ ipſũ in xp̃i noĩe baptizauit. Statiq; qui cecꝰ fuerat lumẽ recepit. Quapropter multi ad eũ ceci veniebant ⁊ ab eo illuminati redibãt. Hoc vidẽs Yppolitus dixit ei. Oſtende mihi thezauros. Cui Laurentiꝰ. O yppolite ſi in dominũ ihm̃ xp̃m credideris. ⁊ theſauros tibi oſtẽdo ⁊ vitã eternam ꝓmitto. Cui yppolitus. Si dictis facta compenſes: faciam qđ hortaris. Eadẽ hora yppolitꝰ credidit ⁊ ſacrũ baptiſma cũ familia ſua ſuſcepit. Baptiſatus autẽ ait. Uidi animas innocentũ letas gaudere. Poſt hoc mandauit Ualerianus ad yppolitum vt Laurentiũ p̃ſentaret. Cui Laurentiꝰ ait. Ambulemꝰ ambo pariter. q: mihi ⁊ tibi gloria p̃paratur. Ad tribunal ergo ambo veniũt. ⁊ fit iteꝝ inquiſitio de thezauro. Laurentius aũt triduo inducias petijt: quas Ualerianus eidẽ ſub yppoliti pollicitatiõe cõceſſit. In hoc triduo Laurentius paupes. claudos ⁊ cecos collegit. ⁊ eos in pallacio ſaluſtiano coram Decio p̃ntauit: dicens. Ecce iſti ſunt thezauri eterni: q̃ nũq̃ minuũtur: ſed creſcũt qui in ſingulis diſpgũtur ⁊ in oĩbus inueniuntur. Hoꝝ enim manus thezauros in celũ deportauerunt. Ualerianꝰ p̃nte

Decio dixit. Quid variaris per multa? Jam nũc ſacrifica ⁊ magicã artem depone. Cui Laurentius. Quis debet adorari. qui factꝰ ẽ aut qui fecit? Iratꝰ Decius iuſſit eũ ſcorpionibꝰ cedi. ⁊ oẽ genus tormentoꝝ ante ipſum deferri. Quẽ cum ſacrificare iuberet. vt hec tormenta euaderet: reſpondit. Infelix has epulas ſemp optaui. Cui Deciꝰ. Si epule iſte ſũt tibi ſimiles pande ꝓphanos vt tecũ pariter epulent. Cui Laurentius. Jam in celis noĩa ſua dederũt. ⁊ ideo eoꝝ aſpectibus nõ es dignus. Tũc iubente Decio nudꝰ fuſtibus cedit. ⁊ ardentes lamine ad latera apponunt. Dixitq; Laurentiꝰ. Domine ihũ chriſte deꝰ de deo miſerere mei ſeruo tuo. q: accuſatꝰ nõ negaui nomen ſanctũ tuũ: interrogatus te dñm confeſſus ſum. Dixitq; ei Decius. Scio q: per artẽ magicam tormenta deludis. me tñ deludere diu non valebis. Teſtor deos deaſq; q: niſi ſacrificaueris: diuerſis ſupplicijs punieris. Tũc iuſſit eũ plumbatis diutiſſime cedi. Laurentiꝰ autẽ orauit dicẽs. Dñe ihũ chriſte accipe ſpiritũ meũ. Tũc audiẽte Decio vox de celo inſonuit. Adhuc tibi multa certamĩa debent. Tũc Decius furore repletus dixit. Uiri romani audiſtis demones iſtũ ſacrilegũ cõſulantes. qui nr̃os deos nõ colit nec tormenta metuit. nec iratos p̃ncipes expaueſcit. Juſſitq; eũ iteꝝ ſcorpionibus cedi. Subridens autẽ Laurentiꝰ gr̃as egit ⁊ ꝓ aſtãtibus exorauit. Eadẽ hora miles quidã noĩe Romanꝰ credidit ⁊ btõ Laurentio dixit. Uideo ãnte iuuenẽ pulcerrimũ ſtãteꝫ ⁊ membra tua cũ lintheo extergentẽ. Adiuro te ꝑ deũ ne me derelinq̃s: ſed feſtina me baptizare. Dixitq; Decius Ualeriano. Puto q̃ iam ꝑ artem magicã victi ſumꝰ. Juſſit q̃ eũ de cathaſta ſolui ⁊ in cuſtodia yppoliti recludi. Romanus autẽ afferens vrceum cum aqua ad pedes Laurentij ꝓcidit: ⁊ ſacrum ab eo baptiſma ſuſcepit. Quod vt Decius cõperit: Romanũ fuſtibus cedi iuſſit. Qui cũ libere chriſtianum ſe ꝯfiteretur: iuſſu Decij decollatꝰ eſt. Eadem nocte Laurẽtius ad Deciũ adducitur. Cum autem yppolitus fleret. ⁊ ſe chriſtianũ eſſe clamaret. dixit ad eum Laurentius. In interiori homine chriſtum abſcõde ⁊ dum clamauero audi ⁊ veni. Omnia igitur tormentorum genera coram Decio afferũtur. Dixit ergo Decius Laurentio. Aut dijs ſacrificabis. aut nox iſta in te cũ ſupplicijs expendetur. Cui Laurentius. Mea nox obſcurum non habet: ſed omnia in luce clareſcunt. Dixitq; Decius. Afferatur lectus ferreus vt requieſcat in eo ꝯtumax Laurentius. Miniſtri ergo eum exuũt ſuper cratem ferream extendunt. ⁊ prunis ſuppoſitis eum cum furcis ferreis cõpreſſerunt. Dixitq; Laurẽtius Ualeriano. Diſce miſer: q: carbones tui mihi refrigerium. tibi autem eternũ ſupplicũ preſtant. q: ipſe dominus nouit q̃ accuſatus non negaui eum. interrogatꝰ chriſtum confeſſus ſũ. aſſatus gratias ago. Dixitq; hilari vultu ad Decium. Ecce miſer aſſaſti vnam partem: gira aliam ⁊ manduca. Et gratias agens dixit. Gratias tibi ago domine. q: ianuas tuas ingredi merui. ⁊ ſic ſpiritum emiſit. Confuſus Decius cũ Ualeriano abijt in palaciũ Tyberij relicto ſancto corpore ſuper ignem. quod yppolitus mane rapuit. ⁊ cum Juſtino preſbytero in agro ferano conditum aromatibus ſepeliuit. Chriſtiani igitur ieiunantes triduo. vigilias celebrarẽt. mugitus dantes. ⁊ lacrimas effundentes. Utrum autem hoc verum ſit q̃ Laurẽtius ſub iſto Decio impatore martiriũ ſit paſſus. a multis dubitatur. cum in cronicis Sixtꝰ lõge poſt Decium fuiſſe legatur. Eutropiꝰ autem hec aſſerit dicens. Decius perſecutionem in chriſtianos mouens. inter ceteros beatum leuitã ⁊ martirem Laurentium necauit. In quadam autẽ cronica ſatis autẽtica dicitur. q̃ nõ ſub Decio iperatore qui Philippo ſucceſſit. ſed ſub quodã Decio iuniore. qui ceſar non

ipatoꝛ extitit. martiriũ paſſus fuit. Nã inter Deciũ impatoreꝫ ⁊ Deciũ iunioreꝫ ſub quo Laurentius dicit paſſus. plurimi impatores ⁊ ſũmi põtifices intermedij extiterunt. Etenĩ vt ibidem dr̃. cum Decio impatori gallus ⁊ voluſianus eiꝰ filius in imperio ſucceſſiſſent. Ualerianus cũ galieno eius filio poſt eoſdẽ imperiũ tenuiſſent dicti Ualerianꝰ ⁊ Galienus Deciũ iuniorẽ ceſarem nõ impatorem fecerũt. Nã antiquitus q̃nq; aliq̃ ab imperatoribus fiebant ceſares nõ tñ auguſti vel ipatores. Sicut legit in cronicis. q̃ Dyocecianus maximianũ ceſarẽ fecit. Poſtmodum ex ceſare auguſtuꝫ creauit. Tempore autẽ hoꝝ imperatoꝝ .ſ. Ualeriani ⁊ Galieni Sixtus romanã ſedẽ tenebat. Hic igit ceſar Decius appellatꝰ nõ impatoꝛ effectus. beatũ Laurentiuꝫ martirẽ fecit. Uñ nuſq̃ in legenda beati Laurentij vocat Decius imperator: ſed Decius ceſar tm̃. Decius enim impatoꝛ duobus tm̃ annis regnauit ⁊ beatuꝫ Fabianũ martirẽ fecit. Fabiano ſucceſſit Cornelius q̃ ſub Ualeriano et Galieno. q̃. xv. annis impauerũt martirizatus eſt. Cornelio ſucceſſit Luciꝰ. Lucio Stephanꝰ. Stephão ſucceſſit Sixtꝰ. Oẽs autẽ cronice tã Euſebij q̃ Bede ⁊ Iſidori in hoc ꝯcordãt. q̃ Sixtus papa nõ fuit tp̃e Decij impatoris ſ; Galieni.

Legit tñ in illa quadã cronica. q̃ predictꝰ Galienꝰ fuit binominꝰ. Dictꝰ ẽ enĩ galienꝰ ⁊ deciꝰ. ⁊ ſb̃ illo paſſi ſũt ſixtus ⁊ Laurẽtiꝰ. circa ãnũ dñi. cclx. Gotfridꝰ q̃ʒ li. ſuo q̃ dr̃ pãtheõ idẽ aſſerit. q̃. ſ. galienꝰ vocatꝰ ẽ alio noĩe Deciꝰ. ⁊ q̃ ſb̃ eo paſſi ſũt ſixtꝰ ⁊ Laurentiꝰ. Et ſi hec vera ſũt tũc poſitio iohis beleth vã poſſet eẽ. Refert q̃ʒ Grego. i li. dialogoꝝ. q̃ i ſabina q̃dã ſctĩmõial' fuit q̃ carnis q̃dẽ cõtinentiã habuit. ſ; lingue ꝓcacitatẽ nõ declinauit. Hec dũ i eccl'ia ſcti Laurẽtij fuiſſet ſepulta. an̄ altare martir ſa demõibꝰ ſecta ꝑ9 vna illeſa ꝑmãet. alta ꝯcremat ita vt mãe viſibilr aduſtio appẽt. Greg. q̃ʒ turonẽ. ait. q̃ dũ q̃dã ſacerdos q̃n-

dam eccleſiā ſancti Laurentij repararet. ⁊
trabs quedā nimiū breuis eēt: rogauit
beatū Laurentiū. vt qui pauperes foue=
bat. ſue inopie ſubueniret. Que ſubito
ſic excreuit. vt pars nō modica abūdaret.
quā parte ſacerdos minutatim incidit.
⁊ multas inde infirmitates ſanabat.
Quidā inſup presbyter noīe Sanctulꝰ:
vt refert Gregoꝰ. in dyalogo: ſancti Lau
rētij eccleſiā a longobardis incenſam re
parare volēs. artifices multos cōduxit.
Quadā aute die dū quid eis apponeret
nō haberet. pmiſſa orōne in clibano re=
ſpexit. ⁊ ibidē candidiſſimū panē ꝫ inue=
nit. Sed cū vix ad vnius prandij eſum
tribus pſonis ſufficere videret. Laurē=
tius artifices ſuos nolēs deficere. ſic pre=
dictū panem multiplicari fecit. ꝙ in ali=
mentū decē dierū oparijs cūctis ſuffecit
In eccleſia ſancti Laurētij apud me=
diolanū: vt refert Vincentiꝰ in ſua chro
nica: calix quidā criſtallinus mire pul=
critudinis habebat. q cum in quadā ſo
lēnitate ad altare a dyacono portaretur
elapſus de manibꝰ in terrā cecidit. ⁊ ſta=
tim comminutus fuit. At dyaconus me=
rēs fragmenta collegit ⁊ ſuper altare po=
nēs beatū Laurentiū exorauit ⁊ fractū ꝫ
calicē integrū ⁊ ſolidatū recepit. Legi
tur quoqꝫ in li. de miraculis beate vir=
ginis. ꝙ quidā iudex Stephanus noīe
rome erat. q munera libēt accipiēs. mul=
torꝫ iudicia puertebat. Hic tres domos
ecclie ſcti Laurētij ⁊ vnū ortū ſcte Agne=
tis violent abſtulit. ⁊ ablata iniuſte poſ
ſedit. Accidit autē vt moret. ⁊ an̄ dei iu
diciū duceret. ad quē ſanctus Laurentiꝰ
cū nimia indignatione acceſſit. ⁊ tribus
vicibus brachiū eiꝰ duriſſime ſtrinxit. et
dolore nimio cruciauit. Scta vo agnes
cū ceteris virginibꝰ in eum reſpicere no
luit: ſed faciē ſuam auertit. Tunc iudex
ſup eū ſententiā ferens: dixit. qm̄ aliena
ſubtraxit ⁊ munera accipiens veritatem
vendidit. in loco inde pditoris tradat
Sanctꝰ autē piectus quē idem Stepha
nus in vita ſua valde dilexerat. ad btm̄

Laurentiū ⁊ beatā Agnetā accedens. p
eo veniā pcabatur. Illis vo ⁊ btā virgi
ne pro eo orantibus cōceſſum ē. vt eius
aīa ad corpus rediret. ⁊ ibidem. xxx. die=
bus penitentiā ageret. Accepit inſuper
a beata virgine in mandatis vt pſalmū
Beati imaculati in via. ſingulis diebus
vite ſue diceret. Cūqꝫ ad corpus rediſ=
ſet. brachiū eius ita erat liuidum ⁊ ad=
uſtum. ac ſi in hoc corpore paſſus eēt. Qd
ſignū ꝫ in eo extitit. quoad vixit. Male
igit ablata reſtituēs ⁊ penitentiam agēs.
die. xxx. migrauit ad dn̄ꝫ. Legit in vi=
ta impatoris Heinrici ꝙ dū ⁊ ipſe ⁊ ku=
negundis vxor eiꝰ virgines inſimul per
manerent. diabolo inſtigante de quodā
milite vxorē ſuſpectam habens ſup can
dentes vomeres. xv. pedum nudis pedi
bus incedere eā fecit. qua aſcēdēte dixit.
Sicut me ab Heinrico ⁊ omnibꝰ intā=
ctā noviſti. ita adiuua me xpe. Heinri=
cus vo verecundia ductus eā in maxillā
percuſſit. Cui vox dixit: virgo maria te
virginē liberauit. Totā igit candentē ꝫ
maſſam illeſa percurrit. Cū ꝫ ergo ceſar
obijſſꝫ multitudo maxima demonū an=
te cellam cuiuſdā heremite tranſibat. q
aperta feneſtra interrogauit vltimū qui
nā eſſent. Et ille. Legio demonū ſumꝰ
qui ad mortem ceſaris pperamus. ſi for
te aliquid propriū in eo reperire poſſu=
mus. Adiuratꝰ autē vt ad ſe redeat: re=
diens dixit. Nihil pfecimus. qr dū fal=
ſa vxoris ſuſpicio. ⁊ alia mala. ac etiā bo
na in ſtatera fuiſſent poſita. Aduſtus il=
le Laurentius ollam aureā imenſi pon=
deris attulit. ⁊ dū ſuperaſſe videbamur
illa iactata pars alia ſtatere. ſ. plurimū ꝫ
pōderauit. Tūc ergo iratꝰ. vnam aure ꝫ
olle prupi. Ollam calicem vocabat quē
dictus ceſar eccleſie merſburgenſi in ho
nore ſancti Laurētij fieri fecerat: quā in
ſpeciali deuotione habuerat. cui pter
magnitudinē due aures inerant. Rep=
tū qꝫ eſt impatorē tunc obijſſe. ⁊ vnā au=
rem calicis fractā ꝫ fuiſſe. Refert bea=
tus Gregoꝰ. in regiſtro. ꝙ dū predeceſ=

ſor ſuus qdā ad corpus ſcti Laurētij me
liorare cuperet. ⁊ vbi nā corpus eius eſſet
neſciret. ſubito corpus eius ignorant ape
rit. oēſqꝫ qui pñtes erant tā monachi ꝙ
māſionarij q corpus eiꝰ viderūt. infra. x.
dies mortui ſunt. Nōndū ꝫ ꝙ paſſio
Laurētij int ceteras ſctōꝝ martirū paſ=
ſiones excellentiſſima videt eſſe. ſ. ex q̄=
tuor ſicut ex dictꝭ ſcti Maximi epi ⁊ btī
Augꝭ. colligit. Primo in paſſiōis acer=
bitate. Scdo i affectu ſiue vtilitate. Ter
tio in ꝯſtantia ſiue fortitudine. Quarto
i mirabili pugna ſiue fortitudine ⁊ mo=
do victorie.

Primo igitur excel

lentiſſima fuit i pene acerbitate. De cu=
ius pene acerbitate ſicut dicit btūs Ma
ximus eps. vel ſm quoſdā libros Am=
bro. Nō eni fratres beatꝰ Laurentiꝰ bre
ui vel ſimplici paſſiōe perimit. Naꝫ qui
gladio pcutit vno impetu liberat. qui
vo in flāmarꝫ camino mergit. ſet morit
Hic autē lōga ⁊ multiplici pena crucia
tur. vt mors ei nō deſit ad ſupplicium ⁊
deſit ad finē. Legimꝰ btōs pueros in pe=
narū ſuarū deābulaſſe flāmis. ⁊ igneos
globos pedibus ꝯculcare. Vn̄ ⁊ beatus
Laurētiꝰ nō minori glorie pferēdus eſt
Siquidē illi in penarū flāmis ambula=
rēt. h in ipſo ſupplicij ſui igne diſcūbit.
Illi veſtigijs pedum ꝯculcauerūt incē=
dia. iſte laterū ſuorꝫ diffuſione reſtrinxit.
Iſti ſtātes in pena eleuatis manibꝰ ora=
bāt ad dn̄ꝫ. iſte pſtratus in ſua pena to=
to corpore dn̄m depcabat. Et notan=
dū ꝙ beatus Laurētius poſt btm̄ Ste=
phanū int ceteros martires pmatū te=
nere di: non qr maiorē penā ſuſtinuerit
ꝙ ceteri martires: cū multi tantā penā ꝫ
⁊ aliq etiā maiorē ꝫ ſuſtinuiſſe legantur.
Sed hoc di pter ſeptē cās inſimul oc=
1º currētes. Primo pter paſſiōis locū ꝫ qr
rome que eſt caput mūdi ⁊ ſedes aplica
2º paſſus ē. Scdo pter pdicatiōis officiū
qr officiū predicatiōis diligent imple=
3º uit. Tertio pter laudabilē diſtributio=

nē theſaurorꝫ quos oēs paupibus ſapiē=
ter diſtribuit. Has tres rōnes ponit ma
giſter Guil. altiſſiodorēſis. Quarto ꝑpt 4º
autēticatū ⁊ approbatū eius martiriū ꝫ.
qr ⁊ ſi de aliqbus maiora tormēta legan
tur tn̄ hoc autēticū nō habet ⁊ aliqn̄ in
dubiū vertit. Huius autē paſſio in ec=
cleſia ē valde ſolēnis ⁊ approbata. Vn̄ ⁊
multi ſcti in ſuis ſermonibus eiꝰ paſſio=
nē approbāt ⁊ ꝯfirmāt. Quinto propter 5º
dignitatis gradū ꝫ. qr fuit archidyaconꝰ
ſedis aplice. poſt quē (vt aiūt) in roma=
na ſede archidyaconus nō ſurrexit. Se= 6º
xto pter ſeuiciam tormētorꝫ. qr grauiſſi
ma ſupplicia ptulit. vtpute qr ſup cratē
ferreā aſſatus fuit. Vn̄ de eo dicit beatꝰ
Augꝰ. Laceratos artus ⁊ multa verberꝫ
ſectiōe ꝯciſos. ſubiecto pcepit igne torq=
ri. vt per cratē ferreā que iā de feruore cō
tinuo vim in ſe haberet vrēdi. cōuerſorꝫ
alterna mutatōe membrorꝫ. fieret crucia
tus vehemētior penarū pductarū.

Secundo fuit excel

lentiſſima in effectu ſiue vtilitate. Ipſa
eni pene acerbitas ſm Augm ⁊ Maxi=
minū fecit eū glorificatiōe ſublimē. opi=
nione ⁊ fama celebrē. deuotiōe laudabi=
lem. ⁊ imitatiōe inſignē. Primo igit
glorificatiōe ſublimē. Vn̄ Augꝰ. dicit.
Seuiſti perſecutor in martirē con ſeuiſti
⁊ auxiſti palmā dū aggeras penā. Iterū
Maximinꝰ. vel ſm quoſdā libros Am
bro. Quāuis in fauillā membra ſoluant
fidei tn̄ fortitudo nō ſoluit. corporis de
trimentū ſuſtinet. ſed lucrū ſalutis acq=
rit. Itē Augꝰ. vere beatū corpus qd nō
a fide xpi tormentū imutauit ſed ad re=
quiē ꝫ ſanctā religio coronauit. Scdo
opinione ⁊ fama celebrē. Maximinꝰ vel
ſm quoſdā libros Ambro. Beatū mar
tirē Laurentiū ꝫ grano ſinapis poſſumꝰ
compare. q diuerſis attritus paſſionibꝰ.
per totū orbē gratia ſui meruit fragrare
miniſterij. qr antea cōſtitutus in corpo=
re erat humilis. ignotus ⁊ vilis. poſtea
ꝙ vexatus. laceratus. exuſtus. vniuerſis

btus laurētius int ceteros martires p btm̄ ſtephanū pmatū tenet ppt ſepte cās

per totũ mundũ eccleſijs odorē ſue no=
bilitatis infũdit. Idē ſanctum ē ac deo
placitũ vt natalem ſancti Laurētij pci=
pua veneratiōe veneremur. cuiꝰ radian
tibus flāmis nutrix victrix in hunc diē
toto orbe xpi chorruſcat eccleſia. Idem
tanta eni gloria martirij pclarus extitit
in paſſiōe ſua ꝙ mundum illuminauit
vniuerſũ. Tertio deuotiōe laudabi=
lē. q̄re autē ſit laudandus oñdit Augꝰ.
tribus rōnibꝰ ſic dicēs. Btm virũ Lau
rentiũ tota debemus deuotiōe ſuſcipe.
Primo q2 pcioſum ſanguinē ꝓpter deũ
tradidit. Deinde q2 ei pgatiua apud
deũ nrm nō minima tradidit. oſtendēs
qualis debeat eē xpi fides. de cuius con
ſortio extitere martires meruerũt. Ter
tio ꝙ idē tāte ⁊ tā ſancte ꝯuerſatōis fuit
vt coronā martirij tpe pacis inueniret.
Quarto fecit eũ imitatiōe inſignē. Vñ
Augꝰ. Hec totius cā paſſiōis xpi quā
morti addictꝰ eſt vir ſanctꝰ. vt ſui ſites
ceteros eē hortaret. In tribus autem ſe
nobis imitabilē exhibet. Primo in ad=
uerſarioꝝ forti ppeſſiōe. Vnde Augꝰ.
Ad erudiēdũ dei populũ nulloꝝ ē uti=
lior forma ꝙ martirũ. Eloquentia faci
lis ad exhortandũ. Nō efficax ad ſuadē
dũ. Validiora tñ ſunt exēpla ꝙ verba.
⁊ pluſ ē ope docere ꝙ vbo. In quo ex=
cellentiſſimo genere doctrinē beatꝰ mar=
tir Laurētius ꝙ glorioſa polleat digni=
tate. etiā pſecutores ipſius ſentire pote=
runt. quē illa mirabilis fortitudo ani=
mi nō ſolum nō cedere: ſed etiam alios
exēplo ſue tolerātie roboraret. Scđo in
fidei magnitudine ⁊ feruore. Vñ Ma
ximinus. vel ſm quoſdaꝫ libros Amb.
Dũ in fide ſua pſecutoris flāmas vicit:
oſtēdit nobis p ignē fidei. gehēne incē=
dia ſupare. ⁊ amore xpi diē iudicij nō ti
mere. Tertio in ardēti timore. Idez vel
Amb. Illuminauit mũdũ plane Lau=
rentius eo lumine quo ipſe ſuccēſus eſt
⁊ flāmis q̄s ipſe pertulit xpianoꝝ corda
calefecit. De his tribꝰ etiā ſic dicit Ma=
ximinus vel Amb. ſm quoſdaz libros
bti Laurētij exēplo ꝓuocamur ad mar
tiriũ accēdimur ad fidez incaleſcimꝰ ad
deuotionē.

Tertio fuit excellē

tiſſimus in ꝯſtantia ſeu fortitudine. de
cuius ꝯſtantia ⁊ fortitudine dicit beatꝰ
Augꝰ. Beatus Laurētius māſit in xpo
vſqꝫ ad tēptationē. vſqꝫ ad tyrannicaꝫ
interrogationē. vſqꝫ ad acerrimā ꝯcre=
mationē. vſqꝫ ad pemptionē. in qua lō
ga morte. q2 bene manducauerat bñ bi=
berat tāꝙ illa eſca ſaginatus. ⁊ illo cali=
ce ebrius factꝰ. tormēta nō ſenſit. nō ceſ=
ſit. ⁊ in regnuꝫ ſucceſſit. Adeo autē fuit
cōſtans ⁊ firmꝰ. ꝙ nō ſolũ tormētis nō
ſuccubuit: ſed etiā ex ipſis tormentis vt
habet ex dictis bti Maximini factus ē
pfectior in timore. feruētior in amore. ⁊
iocũdior in ardore. De pmo ſic dicit. ex=
tendit ſup flāmarũ ignitos globos. ⁊ ſe
pius verſat in latera: ſꝫ q̄ntũ plus pena=
rũ patit. tantũ patiētius xpm dñm per=
timeſcit. Quātũ ad ſcđm ſic ait Maxi=
minꝰ vel ſm quoſdā libros Amb. Gra
nũ ſinapis cũ terit accēdit. Laurētius
cũ patit inflāmat. Idē. Nouo admira
tionis genere aliꝰ aliũ torquet. ⁊ alij ſe=
uiētes tormēta pficiũt. deuotiorē Laurē
tium ſaluatori ſupplicia atrociora fece=
rũt. Quātũ ad tertiũ ſic dicit. Cor eius
tāta fide xpi magnanimitate ꝯculcauit
vt deſpectis ꝓprij corporis cruciatibus.
inſaniſſimo tortori ſuo ⁊ triũphātis eiꝰ
ignibus letus illuderet.

Quarto fuit excellē

tiſſima in mirabili pugna ⁊ modo victo
rie. Batꝰ nanqꝫ Laurentiꝰ ſicut ex vbis
bti Maximini ⁊ Auguſtini colligitur
qnqꝫ ignes exteriores qꝺ āmodo habu=
it. quos tñ ſupauit fortit ⁊ extinxit. Pri
mus fuit ignis gehēne. Scđs ignis ma
terialis flāme. Tertiꝰ carnalis concupi=
ſcētie. Quartꝰ ardētis auaricie. Quintꝰ
furiētis inſanie. De extinctione pmi
ignis. ſ. gehēne ſic dicit Maximinus.

Nũqd cedere poterat momētanee cor
poris vſtioni cuiꝰ fides eternũ gehenne
extinguebat ardorē. Vel idem trāſijt p
ignē momētaneũ atqꝫ terrenũ: ſꝫ flāmā
gehēne ppetuo exurētis euaſit. De ex=
tinctōe ſcđi ignis. ſ. mālis flāme. ſic ait
Maximinꝰ vel Amb. ſm quoſdam li=
bros. Corporali laborat incēdio. ſed di=
uinꝰ ardor materialē reſtrinxit ardorez.
Itē ꝙuis rex improbꝰ ligna ſubijcēt. in
cēdia maiora ſupponeret. tñ ſctũs Lau
rētius has flāmas fidei calore accenſus
nō ſenſit. Item Augꝰ. Supari caritas
xpi flāma ñ potuit. ⁊ ſegnior fuit ignis
q̄ foris vſſit ꝙ q̄ intus accēdit. De ex=
tinctiōe tertij ignis. ſ. carnalis ꝯcupiſcē
tie ſic dicit Maximinꝰ. Ecce btũs Lau
rētiꝰ trāſit p ignē quo nō adultus ihor=
ruit. ⁊ illumiatus effulſit. arſit ne arde=
ret. ⁊ ne vreret exuſtꝰ ē. De extinctiōe
q̄rti ignis. ſ. auaricie q̄liter videlꝫ eua=
nuit auaricia illoꝝ q̄ thezauros cupie=
bāt. ⁊ fruſtrata ē ſicut dic Augꝰ. arma=
tur gemina face hō cupidꝰ pecunie ⁊ ve
ritatis inimicꝰ. Auaricia vt rapiat auꝝ
īpietate. vt auferat xpm. nihil obtines.
nihil pficies hũana crudelitas ſubtra=
hit inuētis tuis mā mortalis. ⁊ Laurē=
tio in celũ abeũte tu deficis flāmis tuis
De extinctōe q̄nti ignis. ſ. furiētis in
ſanie. q̄liter videlꝫ inſania pſequētium
fruſtrata ē. ſic dicit Maximinꝰ. Supa=
tis flāmaꝝ miniſtris oīmode mũdane
inſanie reſtrinxit incēdiũ. Ad hoc vſqꝫ
diabolica pfecit intentio: vt vir fidelis
ad dñm ſuũ glorioſus aſcēdat. ⁊ crude=
litas pſequentiũ cũ ſuis ignibꝰ pfuſa tor
peſcat. Q2 enĩ pſequentiũ inſania ignis
fuerit oñdit cũ ait. furor gētilis accēſus
craticulā pperat ignitā. vt indignatōis
flāmas ignibus vindicaret. Nec mi
rũ ſi hos qnqꝫ ignes exteriores ſupauit
qm ex verbis pdicti Maximini habēt
tria refrigeria q̄ intꝰ habuit. ⁊ tres ignes
in corpore portauit p quez oēm ignē ex=
teriorez ⁊ refrigerio mitigauit. ⁊ maiori
ardoris incēdio ſupauit. Primũ nanqꝫ
refrigerium fuit deſideriũ regni celeſtis
Scđm meditatio diuine legis. Tertiũ
puritas cō ſcientie. Per hoc triplex refri
gerium omnē ignē exteriorem extingui
fecit. ⁊ frigidũ reddidit. De primo re
frigerio quod eſt deſiderium celeſtis pa
trie dicit Maximinus vel Amb. Neqꝫ
enĩ beatus Laurētius igniũ ſentire tor=
mēta poterat. qui in ſenſibus refrigeriũ
paradiſi poſſidebat. Item. Jacet añ pe
des tyranni exuſta caro corpus exanime
nihil detrimēti patit in terris cuius anĩ
mus demorat in celis. De ſcđo refri=
gerio qꝺ eſt meditatio legis diuīe ſicut
dicit Maximinus vel Amb. Dum xpi
cogitat pcepta. frigidũ eſt illi omne qꝺ
patit. De refrigerio qꝺ ē puritas cō=
ſcientie ſic dicit. Ardet ꝓfecto totis vi=
ſceribꝰ fortiſſimus martir ⁊ urit. ſed re=
gnũ dei pertractās refrigerio cōſcientie
victor exultat. Habuit nihilominus
vt idē Maximinus oñdit tres ignes in=
teriores. p quos oēs ignes extiores ma=
iori incēdio ſupauit. Primus fuit fidei
magnitudo. Scđs ardēs dilectio. Ter=
tius vera dei cognitio que ipſũ irradia=
uit tāꝙ ignis. De illo igne ſic dicit idez
vel ambo: In q̄ntũ in illo fidei ardor
ferbuit. intantũ ſupplicij flamma frige=
ſcit. Item eē ſaluatoris ignē ſeruorez fi=
dei legimꝰ in euangelio. Ignē veni mit
tere in terraꝫ. Hoc igit igne bea. Lau.
accenſus flāmarũ non ſentit incendiuꝫ.
De ſcđo igne ſic ait idem vel Ambro
ſius. Ardebat extrinſecus martir Lau=
rentius tyranni ſeuientis incēdijs. ſed
maior illũ intrinſecus xpi amoris flāma
torrebat. De 3° igne ſic dic. Fortiſſimũ
martirē ſeuiſſima pſecutoris flāma ſupa
re ñ potuit. q2 lōge ardētiꝰ veritatis radijs
mēs eiꝰ accēſa feruebat. Itē odio pfidie
⁊ amore veritatis accēſus appoſitā ſibi ex
trinſecus flāmā aut nō ſenſit aut vicit.
Hꝫ autē int ceteros martires Lau. tria
pilegia q̄tũ ad offim. Primũ ei vi=
gilia. Solꝰ ei īt martires vigiliā hꝫ. ſꝫ vi
gilie ſcōꝝ ꝓpt inſtās d ordīatōes hodie

ieiunia mutate ſunt. mos eni fuit olim
(vt refert Johẽs beleth) vt ĩ feſtiuitati-
bus ſctõꝝ hoĩes cum vxoribus et filiabꝰ
ad eccleſiã venirent. ⁊ ibi cũ luminaribꝰ
ꝑnoctarent. Sed qꝛ multa adulteria in
his vigilijs fiebãt: ſtatutũ fuit vt vigilie
in ieiunia ꝯuerterent. Nomen tñ anti-
quũ eſt retẽtuꝫ. qꝛ nõ ieiunia: ſed vigilie
adhuc appellant. Scdm ẽ in octaua.
ipſe nãqꝫ ſolus cuꝫ ſtepħ. habet oct. int
martires. ſicut Martinꝰ inter ꝯfeſſores.
Tertiũ ẽ in regreſſiõibus antiphona-
rũ qđ ſolꝰ ipſe ⁊ Paulus hꝫ. Sed Pau-
lus ꝓpter excellentiam ꝑdicatiõis. Iſte
ꝓpter excellentiã paſſionis.

Ppolitꝰ dicitur
ab hyper qđ eſt ſupra ⁊ litos qđ
eſt lapis q̄ſi ſup lapidẽ. i. xp̄m fundatꝰ.
Uel ab in ⁊ polis qđ eſt ciuitas. vel yp-
politus q̄ſi valde politus. Fuit eni ſup
lapidẽ xp̄m bene fundatus ꝑ cõſtantiã
⁊ firmitatẽ fuit in ciuitate ſuperna. ꝑ de
ſideriũ ⁊ auiditatem. bene politus ꝑ tor
mentoꝝ acerbitatẽ.

Ppolitus poſt
q̄ corpus bti Laurentij ſepeli-
uit. venit in domũ ſuam ⁊ dãs
pacẽ ſeruis ſuis ⁊ ancillis. oẽs ſacramen
to altaris qđ Juſtinus preſbyter obtule
rat. cõicauit. ⁊ appoſita menſa priuſq̄ ci
bũ ſumeret. venientes milites eũ rapue
rũt. ⁊ ad ceſarẽ duxerũt. Quẽ videns De
cius ceſar. ſubridens dixit ei. Nũquid ⁊
tu magus effectus es. q̄ corpus Lauren-
tij abſtuliſti? Cui yppolitus. Hoc feci
non quaſi magus ſed q̄ſi xp̄ianus. Tũc
Decius furore repletus precepit vt habi
tu quo vt xp̄ianus vtebat̃: expoliaretur
⁊ os eius lapidibus tũderet̃. Cui yppo-
litus. Non me expoliaſti. ſed magis ve-
ſtiſti. Cui Decius. Quõ inſipiens effe-
ctus es. vt nuditatẽ tuã non erubeſcas?
Nũc ergo ſacrifica ⁊ viues ne cum tuo
Laurẽtio pereas. Cui yppolitus. Exẽ-
plum merear fieri beati Laurentij. queꝫ
tu ore polluto auſus es noĩare. Tũc De-
cius fecit eũ fuſtibus cedi ⁊ pectinibꝰ fer-
reis laniari. Ille autẽ ſe xp̄ianũ eẽ voce
clara ꝯfitebat̃. ⁊ cum tormenta hmõi de
rideret. veſte militari qua antea vteba-
tur eũ veſtiri fecit. hortans vt amicitia ⁊
priſtinã militiaꝫ retineret. Cui yppolitꝰ
cũ diceret ſe xp̄o militare. Decius ira re-
pletus Ualeriano p̄fecto eum tradidit
vt oẽs facultates eius acciperet. ⁊ diris tor-
mẽtis euꝫ interficeret. Inuẽto quoqꝫ q̄
eius familia xp̄iana eẽt. adducti ſunt an
ꝯſpectũ eius. Qui cũ ad ſacrificia coge-
rent̃. concordia nutrix yppoliti ꝓ oĩbus
reſpõdit. Nos cum dño nr̃o volumus
mori potius pudice q̄ impudice viuere
Cui Ualerianus. Genus ſeruoꝝ nõ ni
ſi cũ ſupplicijs emendat̃. Tunc p̄nte yp
polito ⁊ gaudẽte iuſſit eam tãdiu plum
batis cedi. quouſqꝫ emiſit ſpm̄. Dixitqꝫ
yppolitus. Gr̃as tibi ago dñe qꝛ nutri-
cẽ meam an̄ cõſpectum ſctõꝝ tuoꝝ pre-
miſiſti. Deinde extra portã tiburtinã Ua
lerianus yppolitũ cuꝫ familia ſua duci
fecit. yppolitus oẽs ꝯfortans dixit. Fr̃es
nolite metuere. qꝛ ego ⁊ vos vnũ deum
habemus. Juſſitqꝫ Ualerianꝰ vt in con
ſpectu yppoliti oĩbus capita amputarẽ-
tur. yppoliti vo pedes ad colla indomi-
toꝝ equoꝝ fecit ligari. ⁊ ꝑ carduos ⁊ tri-
bulos trahi. tãdiu donec ſpm̄ exalaret.
circa annũ dñi. cclvj. Eoꝝ autẽ corpo-
ra Juſtinus p̄ſbyter rapuit. ⁊ iuxta cor-
pus ſancti Laurẽtij ſepeliuit. Corpꝰ vo
ſancte Cõcordie inueniri nõ potuit: qꝛ
fuerat in cloacã proiectum. Miles autẽ
quidã noĩe Porphirius. credẽs beatam
Concordiã aurũ aut gẽmas in veſtimẽ-
tis habere ad quendã cloacariũ noĩe hy
reneũ q̄ erat occulte xp̄ianus acceſſit ⁊ di
xit. Secretũ cuſtodi ⁊ extrahe cõcordiaꝫ
qꝛ ſpero q̄ aurũ aut gẽmas in veſtibus
ſuis habet. Cui ille. Oſtẽde mihi locũ
⁊ ſecretũ habeo. ⁊ quicqđ inuenero nũ
ciabo. Cũ ḡ extractũ fuiſſet ⁊ nihil inue-
niſſent. miles ꝓtinus fugit. ⁊ hyreneꝰ vo
cato quodã xp̄iano noĩe Habũdo. cor-
pus ad ſanctum Juſtinũ detulit. qđ ille
deuote ſuſcipiẽs iuxta corpus ſctĩ yppo-
liti ⁊ alioꝝ ſepeliuit. Qđ Ualerianꝰ au
diẽs Hyreneum ⁊ Habundũ tenuit. ⁊
ambos in cloacã viuos miſit. Quoꝝ cor
pora Juſtinus rapuit ⁊ cum alijs ſepeli
uit. Poſt hꝰ Decius cũ Ualeriano in
currũ aſcendit aureũ ⁊ ꝑgunt amphitea-
trũ vt cruciẽt xp̄ianos. Arreptus igitur
Decius a demonio clamabat. o yppoli-
te cathenis aſꝑis vinctũ me tenes. Uale
rianus ſilr̃ clamabat. O Laurẽti igneis
cathenis me ligatũ trahis. ⁊ eadem hora
Ualerianꝰ expirauit. Decius aũt domũ
reuerſus triduo a demone vexatꝰ clama
bat. Adiuro te Laurẽti modicuꝫ ceſſa a
tormẽt. ⁊ ſic miſerabilr̃ mortu eſt. Qđ
vxor eius triphonia crudelis videns. di
miſſis oĩbus ad ſanctũ Juſtinũ cũ filia
ſua Cyrilla acceſſit. ⁊ ab eo cum multis
alijs baptizari ſe fecit. Alia vo die cũ ora
ret Triphonia emiſit ſpm̄. Cuius corpꝰ
Juſtinus preſbr̃ iuxta corpus ſctĩ yppo-
liti ſepeliuit. Audiẽtes. xlvij. milites q̄
regina ⁊ eius filia xp̄iane effecte eẽnt. ve-
nerũt cũ vxoribus ſuis ad Juſtinũ pre-
ſbyterum. vt baptiſma ſuſciperẽt. quos
oẽs Dyoniſius q̄ ſctõ Sixto ſucceſſerat:
baptizauit. Claudius aũt imꝑator Cy
rillã cũ ſacrificare nollet iugulari fecit. ⁊
ceteros milites decollari. quorũ corpora
in agro verano cũ ceter ſepeliũt. Et
aduertendũ q̄ expreſſe habet̃ hic. q̄ illi
Decio qui Laurentiũ ⁊ yppolitũ mar-
tirizauit. ſucceſſit claudius. Claudiꝰ au-
tẽ nõ ſucceſſit Decio imperatori imo De
cio ſucceſſit ſcđm cronicas voluſianꝰ. vo
luſiano galienꝰ. galieno claudiꝰ. Opor
tet ḡ dicere vt videt̃. q̄ aut galienus fue-
rit binomius ⁊ q̄ dictus ſit galienꝰ ⁊ de-
cius. ſic dicit Uincentius in cronica ſua
⁊ Gotfridus ĩ li. ſuo. aut q̄ galienus in
ſui adiutoriũ quendã noĩe Deciuꝫ fece-
rit ceſarẽ nõ tñ imꝑatorẽ ſicut dicit Ri-
cardus in cronica ſua. De hꝰ martire ſic
dicit Ambro in ꝑfatõe. Beatus martir
yppolitus xp̄m vero ducẽ ꝯſiderans. mi-
les eius eẽ maluit q̄ dux militũ compro
bari. bẽniqꝫ Laurẽtiũ ſue cuſtodie man-
cipatũ nõ ꝑſecutus ẽ: ſꝫ ſubſecutus. Qui
cũ thezauros eccleſie diſcuteret: inuenit
thezauꝝ nõ quẽ tyrannus eriperet: ſꝫ quẽ
pietas poſſideret iuenit thezaurũ vñ ve-
re diuitie petũt. Spreuit furorẽ tyran-
ni. vt cũ regis ꝑpetui grã ꝓbaret. mem
bris diuidi nõ refugit. ne nexibus diuel
leret̃ eternis. Bubulcus quidã noĩe
Petrꝰ cũ ĩ feſto marie magdalene plau-
ſtrũ iũxiſſet. ⁊ boues ſequẽs ipſos male-
dictis vrgeret. ꝓtinus boues ⁊ aratrũ a
fulmine abſumunt̃. ⁊ ipſe petrus q̄ hoc
imꝑcatꝰ fuerat. ſupplicio attrociori tor-
q̄bat̃. Nã ignis eũ arripuit a deo. q̄ car
nibus ⁊ neruis tibie ⁊ cruris ꝯſũptis oſ-
ſa pateret ⁊ ipſa tãdẽ tibia a ſua cõpage
penitus ſolueret̃. Tũc ille ad q̄dã eccle
ſiã btẽ virginis accedens. tibiã ipſam in
quodã foramine ipſius ecclie abſcõdit.
Et beatã virginẽ lacrimis ⁊ p̄cibus ꝓ
ſua liberatiõe rogauit. Et ecce nocte q̄-
dã btã virgo cũ btõ yppolito ⁊ in viſiõe
affuit ⁊ eidẽ yppolito vt petruꝫ priſtine
ſanitati reſtitueret ĩpetrauit. Statiqꝫ ſan-
ctus yppolitus tibiã de foramine accipi-
ens. loco ſuo q̄ſi ſurculum arbori in mo
mẽto inſeruit. In q̄ inſitione tantos do
lores ſenſit. vt ſuis clamoribus totam fa
miliã excitaret. Qui ſurgẽtes ⁊ lumẽ ac-
cedẽtes. petruꝫ duo crura ⁊ duas tibias
hr̃e conſpiciũt. Sed ſe deludi putantes
ipſũ iteꝝ atqꝫ iteꝝ ꝯtrectabant. ⁊ mẽbra
vera ipſũ hr̃e cõſpiciebant. Qui vix euꝫ
excitãtes. vñ hoc ſibi acciderit: ſciſcitãt̃.
Sꝫ ille eos ludere exiſtimãs: tandẽ victꝰ
rẽ vidit ⁊ extupuit. Sꝫ tamẽ coxa noua
mollior q̄ vetuſta ad ſuſtinẽtiã corpor
nõ poterat erigi. Uñ ad publicationẽ
miraculi ꝑ annũ claudicauit. Et tũc ite
rũ beata virgo eidẽ apparẽs. ſctõ yppoli
to dixit. vt qcqđ curatiõi deeſſet. ſupplẽ
deberet. Euigilãs igit̃ ⁊ ſe plene ſanatũ
inueniens recluſoriũ introiuit. Cui dia
bolus in ſpẽ nude mulieris frequentiſſi-
me apparebat ⁊ nudã ei ſe ingerẽs. q̄nto

ille fortiꝰ reſiſtebat. tanto illa ei impu
dētiꝰ incūbebat. Cū ꝗ illa eū plurimū
vexaret. Tandē ille ſtolā ſacerdotalem
accipiēs collū eiꝰ cinxit ⁊ mox diabo-
lo abſcedente cadauer putridū ibidem
remanſit. Tantuſq; fetor inde exalauit
vt nullus q̄ hoc vidit ambigeret q̄n cor-
pus mulieris alicuiꝰ mortue fuiſſet. qḋ
diabolus aſſumpſit.

Aſumptio bea

te ṽginis Marie qualiť facta
ſit. ex quodā libello apocripho q̄ Johā-
ni euangeliſte aſcribitur: edocet. Apl'is
nāq; ob p̄dicatiōis grām diuerſas mū-
di ſubeūtibus regiones: virgo beata in
domo iuxta montē ſyon poſita dr̄ remā
ſiſſe. Oiaq; loca filij ſui. ſ. locū baptiſ-
mi. ieiunij. orōnis. paſſionis. ſepulture
reſurrectiōis. ⁊ aſcēſiōis quoad vixit de
uotione ſedula viſitauit. Et ſm̄ ꝙ ait
Epiphanius. xxiiij. annis poſt aſcenſio
nē filij ſui ſupuixit. Refert ḡ ꝙ btā vir-
go. qn̄ xp̄m ꝯcepit erat annoꝝ. xiiij. ⁊ in
xv. xp̄z pepit. ⁊ vixit cū eo annis. xxxiij.
⁊ poſt mortē xp̄i ſupuixit. xxiiij. annis. ⁊
ſꝫ hꝰ qn̄ obijt erat annoꝝ. lxxij. Proba-
biliꝰ tn̄ videť qḋ alubi legiť. vt. xij. ānis
filio ſupuixerit. ⁊ ſic ſexagenaria ſit aſſū-
pta. cū apl'i totidē annis predicauerint
in iudea. ⁊ circa partes illas. ſicut eccleſia-
ſtica tradit hiſtoria. Die igiť q̄dā dn̄ꝫ in
filij deſideriū cor ṽginis vehementer ac-
cēdiť. eſtuās aīmꝰ cōmoueť. ⁊ in exte-
riorē lacrimarū abundantiam excitať.
Cūq; ad tempꝰ ſubtracti filij eq̄nimiť
nō ferret ſubtracta ſolacia. ecce angelus
cū multo lumine eidē aſtitit. ⁊ reuerenť
vt matrē ſui dn̄i mrēm ſalutauit. Aue in
q̄t bn̄dicta. ſuſcipies bn̄dictionē illiꝰ q̄
mādauit ſalutē iacob. ecce autem ramū
palme de padiſo ad te dn̄am attuli. quē
an̄ feretrū portare iubeas. cū die tertia
de corpore aſſumeris. Nā filiꝰ tuꝰ te ma
trē reuerēdā expectat. Cui maria reſpō-
dit. Si inueni grām in oculis tuis. obſe
cro vt nomē tuū mihi reuelare digneriſ.
Sꝫ hꝰ peto inſtantius. vt filij ⁊ fres mei
apoſtoli ad me pariter ꝯgregenť. vt eos
an̄ꝙ moriar corporalibꝰ oculis videam
⁊ ab eis ſepeliri valeā. ⁊ ipis p̄ntibꝰ ſpm̄
deo reddā. Hoc item peto ⁊ obſecro vt
aīa mea de corpore exiēs. nullū ſpm̄ de-
terrimū videat. nullaq; mihi ſathane
ptās occurrat. Cui angelꝰ. Cur ſcire de-
ſideras dn̄a nomē meū qḋ admirabile
⁊ magnū? Ecce enī oēs ad te venient ho-
die. ꝯgregabūť apl'i q̄ nobiles tibi exhi-
bebūt exeq̄as funerī. ⁊ in eoꝝ conſpectu
ſpm̄ exalabis. Nā q̄ olī p̄phā de iudea
in babilone ī crine attulit ſubito ipſe p-
culdubio ad te apl'os adducē poterit ī
mometo. Malignos aūt ſpūs vidē cur
metuis? cum caput eiꝰ oīno ꝯtriueris ⁊
ſpoliaueris ipſū ſue īperio ptātis fiat. tn̄
volūtas tua vt ipos n̄ videas. His dicť
angelꝰ cū multo lumīe celos aſcēdit pal
ma autē illa nimia claritate ſplendebat
⁊ erat q̄dē virge viriditate ꝯſilis. ſed fo-
lia ipſa vt ſtella matutina fulgebāt. Fa-
ctū ē autē dū Johes in epheſo p̄dicaret
celum repēte intonuit et nubes cādida
ipſum ſuſtulit: ac raptū an̄ marie ianu-
as collocauit. pcutiēſq; oſtiū interiꝰ in-
troiuit. ⁊ reuerenter ṽgo virginē ſaluta
uit. quē felix maria inſpiciēs. vehemenť
obſtupuit ⁊ p̄ gaudio lacrimas ꝯtinere
n̄ equit dixitq;. Fili Johes memor eſto
ṽboꝝ mgr̄i tui quibꝰ me tibi mrēm ⁊ te
mihi in filiū cōmendauit. Ecce a dn̄o
euocata debitū hūane ꝯditiōis exoluo.
ac corpꝰ meū tibi cura ſollicita recōmē-
do. Audiui enī iudeos inijſſe ꝯſiliū di-
cētes. Expectemꝰ viri fres q̄duſq; illa
q̄ ihm̄ portauit ſubeat mortē. ⁊ corpus
eius ꝯtinuo rapiemꝰ. ac iniectū ignibus
cōburemꝰ. tu igiť hāc palmā deferri fa-
cies an̄ feretrū cū corpus meū duxeritis
ad ſepulcrū. dixitq; Johes. o vtinā hic
eſſent oēs apoſtoli frēs mei. vt decenť ti-
bi parare poſſemus exeq̄as. ac exoluere
laudes dignas. hec illo dicēte. oēs apo-
ſtoli de locis in q̄bus p̄dicabāt a nubibꝰ
rapiunť. ⁊ an̄ marie oſtiū collocantur.
Qui videntes ſe ibidē inſimul cōgrega
tos mirabantur: dicentes. Que nā cau-
ſa eſt propter quam nos hic dominꝰ in-
ſimul congregauit? Johannes igitur
ad eos exijt et dominam de corpore re-
ceſſuram predixit. ⁊ addidit dicēs. Ui-
dete fratres. ne cū obierit aliquis eā de-
fleat ne hoc videns populus conturbe
tur ⁊ dicat. Ecce iſti quomodo timent
mortem qui tamen alijs predicāt reſur-
rectionem. Dyoniſius Pauli apoſto
li diſcipulꝰ. in libro de diuinis nomi-
nibus hoc idem aſſerit. apoſtolos. ſ. in
dormitione virginis conueniſſe ⁊ ſe ſi-
miliť interfuiſſe. Ac vnūquēq; in lau-
dē xp̄i ⁊ ṽginis ſermonē feciſſe. Ait enī
ſic loquēs ad Thimotheū. Nos vt no-
ſti ⁊ ipſe ⁊ multi ſctōꝝ nr̄oꝝ fratrū cum
ꝯueniſſemꝰ ad viſionē corporis vite p̄n
cipis. ⁊ qḋ deū ſuſcepit. aderat autem ⁊
frať dei Jacobꝰ ⁊ Petrꝰ ſūma ⁊ pfectiſſi
ma theologoꝝ ſūmitas. Poſtea viſū eſt
vt vniuerſi hierarche laudarēt. ſic vnꝰ-
q̄ſq; erat ſufficiēs infinite virtutiſ boni-
tate tearchice infirmitatis. hec Dyoni-
ſius. Cū autem btā maria oēs apl'os
ꝯgregatos vidiſſet. dn̄m bn̄dixit ⁊ ī me
dio eoꝝ ardētibꝰ lāpadibꝰ ⁊ lucernis cō
ſedit. Circa ṽo horā noctis tertiā. ih̄s
aduēit cū angeloꝝ ordinibꝰ. patriarcha-
rū cetibus martirū agminibus. ꝯfeſſoꝝ
acie. virginūq; choris. ⁊ an̄ thoꝝ virgis
acies ordinať. ⁊ dulcia cantica frequen-
tanť. Quales autē exequie ibidē cele
brate ſunt. ex p̄dicto libello q̄ Johanni
aſcribiť: edoceť. Nam prior ipſe ih̄s in-
choauit ⁊ dixit. Ueni electa mea ⁊ ponā
te in thronū meum. q2 ꝯcōcupiui ſpēm
tuā. Et illa. Paratū cor meū dn̄e para-
tū cor meū. Tūc oēs qui cum ih̄u vene
rāt dulciť intonāt: dicentes. Hec ē q̄ ne-
ſciuit thoꝝ in delictis. habebit fructum
in refectiōe aīaꝝ ſanctarū. Ipſa autē de
ſemetipſa cecinit: dicēs. Beatā me dicēt
oēs generatiōes. q2 fecit mihi magna q̄
potēs ē ⁊ ſanctū nomē eiꝰ. Tunc cantor
omnibus intonauit: dicēs. excellentius.
Ueni de libano ſpōſa veni de libano ve
ni coronaberiſ. Et illa. Ecce venio: q2 in
capite libri ſcriptum eſt de me. vt facerē
voluntatem tuam deꝰ. q2 exultauit ſpi-
ritus meꝰ in deo ſalutari meo. Sicq; ma
rie anima de corpore egreditur. ⁊ in vl-
nas filij aduolauit. Fuitq; tam a dolo-
re carnis extranea. ꝙ a corruptiōe extite
rat aliena. Dixitq; apoſtolis dominus.
Corpus virginis matris in vallem ioſa
phat deferte. ⁊ in monumento nouo qḋ
ibidem inuenietis. illud recōdite. ⁊ me
ibidem triduo donec ad vos redeā expe
pectate. Statiq; circūderunt eā flores
roſarum. roſei. ſ. cetus martirum. ⁊ lilia
ꝯualliū. agmina. ſ. angelorum. confeſſo
rum ⁊ virginum. Poſt eā apoſtoli cla-
mitant dicētes. Uirgo prudentiſſima
quo progrederis? Eſto noſtri memor o
domina. Tunc ad concentum angelo-
rum aſcendentium cetus qui remanſe-
rant admirati concite obuiam proceſſe
runt. Uidenteſq; regem ſuum femine
animam in vlnis proprijs baiulantem
Illāq; ſuper illum innixam. obſtupefa
cti clamare ceperunt: dicentes. Que eſt
iſta que aſcendit de deſerto. delitijs af-
fluens innixa ſuper dilectū ſuū. Quibꝰ
concomitantes dixerunt. Iſta eſt ſpecio
ſa inter filias hieruſalem. ſicut vidiſtis
eam plenam caritate ⁊ dilectiōe. Sicq;
in celum gaudens ſuſcipitur ⁊ a dextris
filij in throno glorie collocať. Apoſto-
li autem viderūt eius animam tanti eē
candoris. vt nulla mortaliū lingua poſ
ſet effari. Tres autem virgines que
ibidem erant corpus eius lauandi gra-
tia expoliaſſent. tanta ſtatim corpus cla-
ritate reſplenduit. vt tangi quidem ad
lauandum poſſet. videri autem nō poſ
ſet. tamdiu autem lux illa ibidem reſplē
duit donec corpus a virginibus lotum
fuit. Apoſtoli autem corpus eius reue-
renter ceperunt. ⁊ ſuper feretrum poſue
runt. Dixitq; Johānes Petro. hāc pal-

mam añ feretrũ petre portabis. q2 dñs
nobis te ꝓtulit. ⁊ ſuaꝝ oĩuũ paſtorem et
ꝑncipẽ ordinauit. Cui petrus. Hãc po
tius portare te ꝯuenit q2 virgo a dño ea
electus. ⁊ dignũ eſt vt palmã v̾ginis vir
go ferat. Tu ſup pectus dñi recumbere
meruiſti. ⁊ exinde ſapientie ac grẽ plus
ceteris flueta potaſti. ⁊ iuſtũ videt̃ vt q̃
a filio recepiſti plus muneris: impẽdas
virgini plus honoris. Tu igit̃ portare
debes hãc palmã luminis ad exequias
ſctitatis. q̃ potatus es poculo lucꝫ de fon
te ꝑpetue claritatis. Ego autẽ portabo
cũ feretro ſctm̃ corpus. Ceteri autẽ fra
tres nr̃i circũdantes feretrũ: referant lau
des deo. Paulus autẽ dixit. ⁊ ego q̃ mi
nimus vr̃m oĩm ſum portabo tecũ. Ele
nãtes itaqꝫ petrus ⁊ paulus feretrũ. Pe
trus incepit cãtare ac dicẽ. In exitu iſrl̃
de egypto all'a. Ceteri autem apl̃i cãtus
dulcẽ proſequunt̃. Dñs autẽ feretrũ ⁊
apl̃os nube ꝯtexit. ita ꝙ ipi nõ videbã
tur ſed tñ eoꝝ vox audiebat̃. Affuerũt
angeli cũ apl̃is cõcinẽtes. ⁊ terrã totam
ſonitu mire ſuauitatis replẽtes. Excita
ti oẽs ad tã dulcẽ melodiã de ciuitate ve
locius exeũt. ⁊ qd nã hoc ſit diligent̃ ſci
ſcitant̃. Tũc extitit q̃ diceret. mariã illã
diſcipuli ihũ efferũt mortuã. Circa illaꝫ
hãc quã auditis cõcinũt melodiã. Tũc
oẽs ad arma cõcurrũt ⁊ ſe mutuo horta
bant̃ dicẽtes. Uenite oẽs diſcipulos oc
cidamus: ac corpus illud qd̾ ſeductorẽ
illũ portauit: ignibus cõburamus. Pri
ceps autẽ ſacerdotũ hec vidẽs obſtupu
it. ⁊ ira repletus ait. Ecce tabernaculũ
illius q̃ nos ⁊ genus nr̃m cõturbauit q̃
lẽ gloriã nũc accepit. ⁊ hoc dicẽs manus
ad lectũ miſit. volẽs illud euertere ac ad
terrã deducere. Tũc manus eius ſubito
ambe aruerãt. ⁊ lectulo adheſerũt ita vt
ad lectulũ manibꝰ pẽderet. ⁊ nimio cru
ciatu vexatꝰ: lamẽtabilit̃ eiulgilaret. Reli
quus autẽ populus ab angelis q̃ erãt in
nubibus cecitate ꝑcuſſus eſt. Princeps
autẽ ſacerdotũ clamabat dicẽs. Sancte
petre in hac tribulatõe me nõ deſpicias.

ſed ꝓ me obſecro ad dñm ꝓces funde.
Memor enim debes eẽ q̃liter aliq̃n tibi
aſtiti. ⁊ q̃lit̃ te accuſante ancilla oſtiaria
excuſaui. Cui petrꝰ. In obſequijs dñe
nr̃e ĩpediti ſumus. ⁊ curatiõi tue intẽdẽ
non valemus. Uerũtñ ſi in dñm nr̃m
ihm xp̃m ⁊ in hanc q̃ ipſum portauit cre
dideris. ſpero ꝙ cõtinuo ſanitatis bñfi
cio potieris. Qui reſpõdit. Credo dñm
ihm verũ eẽ filiũ dei ⁊ hanc ſacratiſſimã
mr̃em eius. Statiqꝫ a feretro manus eiꝰ
ſolute ſũt. ſed tñ in brachijs adhuc ari
ditas remãſit. ⁊ dolor vehemẽs nõ receſ
ſerat. Dixitqꝫ ei petrꝰ. Oſculare feretrũ
⁊ dic. Credo in deũ ihm xp̃m quem iſta
in vtero portauit. ⁊ poſt ꝑtũ virgo ꝑmã
ſit. Qd̾ cũ feciſſet cõtinuo priſtine ẽ red
ditus ſanitati. Dixitqꝫ ei petrus. Accipe
hãc palmã de manu fratris nr̃i Johan
nis ⁊ pone eã ſup populũ excecatũ. ⁊ q̃
cũqꝫ credere voluerit recipiet viſũ. Qui
autẽ credẽ noluerit: videre non poterit
ineternũ. Mariã autẽ portãtes apoſto
li in monumẽto poſuerũt. ⁊ iuxta illud vt
dñs iuſſerat cõſederũt. Tertia autẽ die
veniẽs cũ multitudine angeloꝝ ipſos ſa
lutauit dicẽs. Pax vobis. q̃ r̃nderũt glo
ria tibi deus q̃ facis mirabilia magna ſo
lus. Et dixit apl̃is dñs. qd grẽ ⁊ honorꝭ
vobis videt̃. vt mee nũc conferã genitri
ci. Et illi. Juſtũ videt̃ dñe ſeruis tuis.
vt ſicut tu deuicta morte regnas ĩ ſecula.
ſic tue reſuſcites mr̃is corpuſculũ ⁊ a dex
tris tuis colloces in eternum. Quo an
nuẽte michael angelus continuo affuit
⁊ Marie animã coram dño ꝑſentauit.
Tũc ſaluator locutus ẽ: dĩ. Surge ꝓxi
ma mea. columba mea. tabernaculũ glo
rie. vaſculuꝫ vite. templũ celeſte. vt ſicut
ꝑ coitũ labeꝫ non ſenſiſti criminis. ſic in
ſepulcro ſolutionẽ corporis minime pa
tiaris. Statiqꝫ aĩa ad marie acceſſit cor
puſculum. ⁊ de tumulo prodijt glorio
ſum. Sicqꝫ ad ethereum aſſumitur tha
lamum comitante ſe cum multitudine
angelorum. Thomas autem cum abeſ
ſet ⁊ rediẽs credẽ recuſaret. ſubito zonã

quã corpꝰ eius ꝑcinctum fuerat: ab aere
recepit illeſaꝫ vt vel ſic intelligeret ꝙ to
talit̃ fuiſſet aſſumpta. Hoc autẽ qd̾
ꝑdictũ eſt totũ illud apocriphum ẽ. de
quo ait Hieroꝰ. in ep̃la ſiue ſermone ad
Paulã ⁊ Euſtochiũ. Jlle ſane libellus
vere apocriphꝰ ẽ cenſendus niſi quo ad
aliq̃ fidedigna q̃ videnť a ſanctis appro
bata. q̃ ſunt. ix. ſ. ꝙ ꝓmiſſa ſit ⁊ exhibi
ta virgini oĩmoda ꝯſolatio. apl̃oꝝ oĩuꝫ
congregatio. ſine dolore conſũmatio. ſe
pulture in valle ioſaphat ꝑparatio. exe
quialis xp̃i deuotio. ⁊ totiꝰ curie celeſtis
obuiatio. iudeoꝝ perſecutio. miraculoꝝ
in oĩ cauſa ꝯdecente choruſcatio. in aĩa
ſil' ⁊ corpore aſſumptio. Porro alia mul
ta ſunt ibi poſita potiꝰ ad ſil'ationem q̃
ad veritatẽ. vt ꝙ Thomas non affuerit
⁊ veniẽs dubitauerit. ⁊ his ſilia que ꝑ ſe
patent q̃ ſunt relinquẽda potiꝰ q̃ aſſeren
da. Ueſtimenta autẽ ipſius ad ꝯſola
tionẽ fideliũ dicunt̃ in tumulo remãſiſ
ſe. Uñ ⁊ de quadã ꝑte ipſarũ veſtiũ tale
miraculũ cõtigiſſe narrat̃. Cũ dux nor
manoꝝ vrbẽ carnotenſiũ obſediſſet. epi
ſcopus illius vrbis tunicã btẽ Marie q̃
ibidẽ ſeruabat̃ more vexilli haſte impo
ſuit. ⁊ ſubſequẽte populo ſecurꝰ ad ho
ſtes exiuit. ſtatiqꝫ oĩs hoſtilis exercitus
amẽtia ⁊ cecitate ꝑcuſſus ẽ. ſtabatqꝫ to
tus corde tremulus ⁊ totꝰ aĩo ſtupefactꝰ
Qd̾ illi de ciuitate vidẽtes diuino iudi
cio ſupaddũt. ⁊ attrociter hoſtes cedũt.
qd̾ btẽ Marie plurimũ diſplicuiſſe pro
bat̃ ex eo ꝙ ꝓtinus tunica illa diſparu
it. ⁊ viſum ꝯtinuo hoſtis recepit. Jn
reuelatiõibus ſctẽ Elizabeth legitur. ꝙ
dũ ipſa Elizabeth q̃dã vice in ſpũ rapta
eẽt. vidit in loco valde remoto quoddã
ſepulcrũ multo lumine circũfuſũ. ⁊ q̃ſi
ſpẽm mulieris in eo ⁊ circũſtabat multi
tudo angeloꝝ. ⁊ poſt puſillum de ſepul
cro erepta eſt ⁊ in ſublime cũ illa aſtãtiũ
multitudĩe eleuata. ⁊ ecce in eius occur
ſum vir q̃dã de celis admirabilis ⁊ glo
rioſus aduenit. portãs in dextra crucis
vexillũ. ⁊ cum eo innfinita milia angeloꝝ.

Sicqꝫ eã alacrit̃ ſuſcipientes. cũ magno
cõcentu eã in celos deduxerũt. Poſt mo
dicũ v̾o tp̃is Elizabeth angelũ cũ quo
ſepe loquebat̃ de predicta viſiõe interro
gauit. Qui reſpõdens ait. Oſtenſum eſt
tibi in hac viſione q̃uo taꝫ in carne q̃ in
ſpũ dña noſtra in celũ aſſumpta ẽ. Dicit̃
autẽ in eiſdẽ reuelationibꝰ ſibi reuelatũ
eẽ ꝙ poſt. xl. dies ſui trãſitus in corpore
ſit aſſumpta. Nã btã Maria ſecũ collo
quens: ait. Poſt aſcenſionẽ dñi ⁊ tot die
bus quot ſũt a die aſcẽſiõis vſqꝫ ad diẽ
mee aſſumptiõis: ſupuixi. Oẽs aũt apl̃i
dormitioni mee interfuerũt. ⁊ corpꝰ meũ
reuerent̃ ſepulture dederũt. Sed q̃dra
geſima die poſtmodũ reſurrexi. Cũ aũt
Elizabeth eũ interrogaſſet vtꝝ hoc mani
feſtare vel celare deberet: dixit: nec carna
libus ⁊ incredulis reuelanda. nec deuo
tis ⁊ fidelibus abſcondẽda. Notan
dũ eſt g̃ ꝙ glorioſa v̾go Maria aſſũpta
⁊ exultata ẽ integralit̃. honorabiliter. le
tant̃ ⁊ excellent̃. aſſumpta ẽ eñi integre
in aĩa ⁊ corpore. ſicut pie credit eccleſia.
Qd̾ quidẽ multi ſctoꝝ nõ ſolum aſſerũt
ſed etiã hꝰ ꝓbare multis rõnibus moli
unt̃. Bernhardi eñi rõ eſt. q̃m ſctoꝝ cor
pora deus ꝑcioſa ſublimauit. vtputa Pe
tri ⁊ Jacobi tã glorioſe venerabilia red
didit. ⁊ honore tã mirifico ſublimauit.
vt ⁊ ipſis deputet̃ locus eoꝝ venerationi
ꝯgruus. ⁊ ad ipſa mundꝰ ꝯcurreret vniuer
ſus. Si igit̃ Marie corpꝰ ſup terram eſſe
dicat̃ cũ nec deuota frequent̃ viſitatiõe
fideliũ. nec eideꝫ locꝰ deputet̃ honoris.
numiꝝ videbit̃ xp̃s honorẽ materni cor
poris ꝯteſiſſe cum tñ ſup terrã alioꝝ ſan
ctoꝝ corpora ſic honoret. Hieroꝰ. etiam
dicit ꝙ. xviij. kalẽdas ſeptẽbris Maria
ad celos aſcẽdit. Qꝛ v̾o dicit de Marie
corporali aſſumptiõe eccl'ie potiꝰ eliget
pie dubitare q̃ aliud temere diffinire in
ſequentibꝰ credendũ eẽ ſic ꝓbat. Si nõ
deſunt q̃ dicũt in his qui cuꝫ xp̃o ſurre
xerunt perpetuã reſurrectionẽ iã eẽ com
pletam. ⁊ nõnulli credãt cuſtodẽ virgi
nis Johãnẽ etiã in glorificata carne gau

dere cū xpo. cur id nō magis ē credēduȝ
de mr̄e ſaluatoꝛ. Qui eñ dixit honoꝛa
pr̄em ⁊ mr̄em. ⁊ nō veni ſoluē legē ſȝ ad
iplere: pfecto mr̄em ſuā ſup oēs honoꝛa
uit nec nos de btā Maria factū ambigi
mus. Aug⁹ aūt nō ſolū h⁹ affirmat. ſed
etiā trib⁹ rōnibus h⁹ pbat. ⁊ pᵃ q̄d ē eſt
caro xpi ⁊ v̄ginis vnitas. Ait eñ ſic.
Putredo nāq; ⁊ v̄mis humane ē obpro
briū ↄditiōis a q̄ obprobrio cū ih̄s alie
nus ſit marienā excipit quā ih̄us de ea
aſſumpſiſſe pbat. Scōa rō ē corpoꝛ ei⁹
dignitas. vñ ait thronum dei. thalamū
dñi. tabernaculū xpi. dignuȝ ē ibi ē vbi
ipſe ē. tā p̄cioſū thezaurū dignius ē celo
ſeruari q̄ terra. Tertia eſt v̄ginalis car
nis pfecta integritas. Ait enim ſic. Le
tare maria leticia inenarrabili corpoꝛe ⁊
aīa in xpo ꝓprio filio. p ꝓpriū filiū. Nec
ſeq̄ dȝ corruptōis erūna. quā nulla ſecu
ta eſt tātū filiū pariēdo integritatis cor
ruptio. vt ſit ſp incorrupta quā tāta pfu
dit grā. ſit integra viuēs q̄ oīuȝ integraȝ
pfectāq; genuit vitā. ſit cū illo que ī ſuo
geſſit vtero ſit apud illum illa q̄ genuit.
fouit. ⁊ aluit illum. btā maria dei geni
trix dei miniſtratrix ⁊ ſuatrix. De q̄ (q2 ali
ter ſentire nō audeo) aliud dicē nō p̄ſu
mo. Ad h⁹ facit q̄ð ille egregi⁹ v̄ſificatoꝛ
ait. Scādit ad ethera v̄go puerpera. vir
gula yeſſe. Nō ſine corpoꝛe ſȝ ſine tpe tē
dit ad eē. Scōo letant̄. De h⁹ dicit Ge
rardus eps ⁊ martir in ſuis omelijs. ſ.
hodie v̄ginē beatā celi ſuſceperūt letan
do. angeli gaudēdo. ⁊ archāgeli iubilā
do. throni exultādo. dñatiōes pſallēdo
pncipat⁹ armonizādo. ptātes citharizā
do. cherubin ⁊ ſeraphin hymnizādo. at
q; ad ſupmū diuine maieſtatis tribunal
ducēdo. Tertio honoꝛabilit̄. q2 ipſe
ih̄s ⁊ toti⁹ milicie celeſtis exercit⁹ eidem
obuiā venit. Vñ Hiero. q̄s illud cogita
re ſufficiat. q̄ glīoſa hodie regina mūdi
pceſſit. q̄nto deuotōis affectu tāta ī ei⁹
occurſū celeſtiū legionū ꝓdierit multi
tudo. Quātis ad thronū cātic ſit dedu
cta. q̄ placito vultu. q̄ ſerena facie. q̄ di
uinis amplexib⁹: a filio ſit ſuſcepta ⁊ ſu
per oēm creaturā exaltata. Idē. hodier
na die credēdū ē militiā celoꝝ feſtiue ge
nitrici dei obuiā aduenisse. eāq; igēti lu
mine circūfulſiſſe. ⁊ vſq; ad dei thronuȝ
cum laudib⁹ ⁊ cāticis ſpiritualib⁹ pduxiſ
ſe. Celeſtē q̄ȝ hierl'm militiā tūc ieffabi
li leticia exultaſſe. ⁊ iocunda tā ieffabili
caritate ⁊ oī ḡtulatiōe iubilaſſe. qm̄ feſti
uitas hec q̄ nobis hodie reuoluit̄ ānua
līs oibus facta eſt cōtinua. Credit̄ q̄ȝ
q̄ ipſe ſaluatoꝛ p ſe tot⁹ feſtiu⁹ occurre
rit ⁊ cū gaudio eā ſecū in throno collo
cauit. alˀs quoq; nō īpleſſȝ q̄ð in lege ipe
mādauit. honoꝛa pr̄em tuū ⁊ mr̄ez tuaȝ
hec Hiero. Quarto excellēt. Hiero.
Hec ē dies in q̄ vſq; ad throni celſitudi
nē intemerata mr̄ ⁊ v̄go pceſſit atq; ī re
gni ſolio ſublimata. p⁹ xpm glorioſa re
ſedit. Qualit̄ autē in celeſti gloria ſubli
mata ⁊ honorificata ſit oñdit btūs Ge
rardus in ſuis omelijs dicēs. Sol⁹ dñs
ih̄s xps pōt hāc magnificare. quēadmo
dū fecit vt ab ipſa maieſtate laudem ↄti
nue accipiat ⁊ honoꝛem. angelicꝭ ſtipata
choris. archāgelicis vallata turmis thro
noꝝ hincinde poſſeſſa iubilatōibus: do
minationum circūcincta tripudijs. pn
cipatuū circūſepta obſequijs. poteſtatū
amplexata plauſib⁹. v̄tutū grata hono
ribus. cherubin circūſtantia hymnifica
tiōibus. ſeraphin vndiq; poſſeſſa ineffa
bilibus cātiōibus. Ipſa quoq; ineffabi
liſſima trinitas pheni tripudio ſibi ap
plaudit. atq; ſua grā in eo tota redūdāte
oēs eidē attēdere facit. Apl'oꝝ ſplēdidiſ
ſimus ordo. ineffabile laude eā extollit.
martiꝝ multitudo oīmode ſupplicat tā
tē dn̄e. Confeſſoꝝ exercitus inumerabil
ↄtinuū ſibi pſonat canticū. v̄ginū cādi
diſſima cōtio. iugē choꝛeā ad ſuam cele
brat gloriā. Inuitē etiā īfernus ſibi vlu
lat. ⁊ peſſiſſimi demones cōclamāt.

Quidā clericus v̄gini marie deuotus ꝯ
doloꝛē q̄nq; vulneꝝ xpi eaȝ quotidie per
hec v̄ba q̄ſi ↄſolari ſtudebat di. Gaude
dei genitrix virgo immaculata. Gaude q̄
ab angelo gaudium ſuſcepiſti. Gaude q̄
cōcepiſti. Gaude q̄ genuiſti eterni lumīs
claritatē. Gaude mr̄. Gaude ſancta dei
genitrix v̄go tu ſola mr̄ innupta. te lau
dat oīs creatura ⁊ factura. genitrix lucis
ſis ꝓ nob̄ q̄ſumus ppetua interuentrix.
Hic cū nimio lāguore correptus ad ex
tremā veniſſȝ pauoꝛe pturbari cepit. Cui
v̄go apparens dixit. Cur fili tāto timoꝛe
trepidas q̄ totiēs mihi gaudiū nūciaſti?
gaude etiā tu. ⁊ vt eternalit̄ gaudeas: ve
ni mecū.

Miles q̄dā potens ⁊ diues
dū oīa bona ſua indiſcreta libalitate di
ſpergēt. ad tantā deuenit inopiā. vt q̄ cō
ſueuerat magna tribuē iā inciperet mini
mis indigere. Habebat āt quandā vxo
vxoꝛē pudiciſſimā ⁊ btē marie valde de
uotā. Appropinquāte āt q̄dā ſolēnitate
ī q̄ pdictus miles multa donaria cōſue
uerat elargiri. cū iā q̄ð tribueret non ha
beret nimia ↄfuſiōe ⁊ v̄ecūdia ductus
q̄uſq; p̄dicta trāſiſſet ſolēnitas deſtū lo
cū meroꝛis amicuȝ expetijt. vt ⁊ foꝛtune
ſue incōmoda plāgeret. ⁊ verecūdiā eui
taret. ⁊ ecce ſubito q̄dā equus valde ter
ribilis terribilioꝛē hn̄s ſeſſoꝛē ad euȝ ac
ceſſit. Cuius ſeſſoꝛ eū alloq̄t̄. ⁊ cām tāte
triſticie ſciſcitat̄. Cui cū oīa q̄ ſibi ↄtige
rant p oꝛdinē enarraſſȝ: ille ait. Si mihi
ī modico obtpare volueris magis q̄ an
tea gloria ⁊ diuitijs habūdab̄. Spōdet
ille pn̄cipi tenebraꝝ. ſe q̄cq̄d iuſſerit libēt̄
facturū. dūmō ipſe ſibi impleat q̄ pmit
tit. ⁊ ille. Ecce pgens ī domū tuā ī tali lo
co reqres. ⁊ ibidē tot auri ⁊ argēti pōde
rat. tot lapides p̄cioſos inuenies. mihi āt
hoc facias vt tali die huc vxoꝛem tuā ad
me adducas. ſub tali pmiſſiōe miles ad
domū reuertit̄ ⁊ ī loco quo ſibi dixerat
q̄rēs oīa repit q̄ p̄dixit q̄ inueniens mox
emit palatia largit̄ dona redemit fūdos
comparat ſeruos. Appropinquāte vero
die ſtatuta vxoꝛē ſuam vocauit: ⁊ dixit.
Equū ↄſcendite. q2 aliquo longius me
cum pergere vos opoꝛȝ. At illa tremēs
ac pauens ⁊ viri imperio cōtradicere nō
pſumens. beate marie ſe deuote cōmen
dauit. ⁊ poſt virum abire cepit. Cum au
tem longius pceſſiſſent ⁊ in via quādā
eccleſiam inueniſſent. illa de equo deſcen
dens eccleſiam intrauit viro exterius ex
pectante. Dum vero beate marie ſe deuo
te cōmendaret. illa ſubito obdoꝛmiuit.
⁊ virgo glorioſa predicte matrone in ha
bitu ⁊ qualitate per om̄ia ſimilis de alta
ri proceſſit ⁊ foras exiens equum cōſcen
dit. matrona illa in eccleſia doꝛmiente ⁊
remanente. Uir autem ſuam vxoꝛem eē
arbitrans: profectus eſt. Cum autem ad
locum ſtatutum veniſſent. ecce princeps
tenebrarum cuȝ impetu nimio veniebat
⁊ ad locum feſtinabat. ⁊ cum appropin
quaſſet ſtatim ille infremauit. ⁊ tremens
ac pauens accedere non preſumpſit. Di
xitq; militi. Infideliſſime hominū cur
me taliter illuſiſti: ⁊ pro tantis benefici
js mihi talia contuliſti? Ego eñ tibi di
xeram. vt ad me adduceres tuam coniu
gem ⁊ tu adduxiſti domini genitricem.
Uolebam vxoꝛem tuam et tu adduxiſti
mihi mariam. Nam cum vxoꝛ tua mihi
multas inferat iniurias. de ea volebam
expetere vltionē. ⁊ tu ad me iſtā adduxi
ſti vt me toꝛq̄at: ⁊ ad infernū mittat. Au
diēs hoc vir vehemēt̄ ſtupebat. ⁊ p̄ timo
re ⁊ admiratiōe nimia loqui nō poterat.
Beata aūt maria dixit. Qua temeritate
nequā ſpūs deuote mee nocē p̄ſūpſiſti?
Nō h⁹ tibi ipune cedet. ⁊ nūc te hac ple
ctoꝛ ſnīa. vt in infernū deſcēdas ⁊ alicui
mecū deuotōe inuocāti nocē deceto nō p̄
ſumas. Ille āt cū multo eiulatu receſſit
⁊ vir de eq̄ exiliēs ſe ad ei⁹ pedes pſtrauit
Que v̄go increpās ad ſuā vxoꝛē que ad
huc in ecclīa doꝛmiuit iubet redire. ⁊ oēs
diuitias demonis abijcere. Rediēs igit̄
cū adhuc vxoꝛem ſuam doꝛmientē inue
niret eam excitauit. ⁊ ſibi que acciderant
enarrauit. Cum autē domū rediſſent.
⁊ omnes demonis diuitias abieciſſent. ī
laude v̄ginis deuotiſſime pmanſerūt. et
multas poſtmodū diuitias ipa largiēte
v̄gie receperūt.

Ad iudiciū dei q̄dā ī
viſione rapit̄. q̄ pctōꝝ ſarcina grauabat̄

⁊ ecce ſathan affuit ⁊ dixit. Nihil in hu=
ius aīa habetis ꝓprij ſed mei potius ex=
tat dn̄ij. Habeo enī inde publicū iſtru=
metū. Cui dixit dn̄s. Ubi ē tuū inſtru=
mentū? Et ille. Inſtrumentū habeo qđ
ore ꝓprio ipſe dictaſti ⁊ ꝑpetuo duratu=
rū ſanxiſti. Dixiſti enī q̄cūqꝫ hora come=
deritis morte moriemini. Cum igitꝰ iſte
ſic de ꝓgenie illoꝝ qui cibū vetitū come
derūt. iure inſtrumēti publici mecū ī iu=
dicio dꝫ mori. Dixit autē dn̄s. Permit=
titꝰ tibi hō. ꝓ te loqui. Ille autē obmu=
tuit. Dixit iterꝫ demon. Mea ē iterꝫ ꝓſcri=
ptione. qꝛ eam iam. xxx. annis poſſedi. ⁊
mihi tanqꝫ ſeruus ꝓprius obediuit. ⁊ ad=
huc ille obmutuit. Demon iterū dixit.
Mea ē etiā. qꝛ ⁊ ſi aliq̄ bona fecerit eius
tn̄ mala icōparabilitꝰ vincūt bona. Dn̄s
autē nolēs ꝯ eū cito ꝓferre ſn̄iam. eidē
terminū ꝯceſſit octo dieꝝ vt octauo die
corā ſe cōpareret. ⁊ de his oībus rationē
redderet. Cum igitꝰ a facie dn̄i timēs ac
merēs abiret. quidā ei obuiauit ⁊ cāꝫ tā=
te triſticie requiſiuit. Cui cū ille oīa per
ordinē retuliſſet. At ille. Ne timeas nec
formides. qꝛ de primo viriliꝰ te iuuabo
Cū autē ab eo interrogaretꝰ quo noīe vo
caretꝰ ait. veritas ē nomē meū. Inuenit=
qꝫ ſcđm qui ꝓmiſit eū iuuare efficaciter
de ſcđo. Interrogatus autem quo noīe
vocaretꝰ? Reſpōdit iuſticia vocor. Die
autē octauo an̄ iudiciū venit ⁊ demō ei
primū obiecit. Ad quē reſpondēs veri=
tas ait. Duplicē mortē eē nouimus cor=
poris. ſ. ⁊ gehēne. Illud ģ inſtrumentū
qđ pro te demon allegat. non loquitꝰ de
morte gehēne ſed corporis. Qđ quidem
ex hoc manifeſtū ē. qꝛ cum oēs in illa ſen
tentia includantꝰ. ſ. ꝙ corpore moriantꝰ.
nō tamen oēs gehenne ignibꝰ moriuntꝰ
Qūtū enī ad mortē corporis ē ſemp dura
turū q̄tūꝫ vō ad mortē aīe eſt ꝑ xpi ſan=
guinē reuocatū. Tunc demon videns
qꝛ in primo ſuccubuit. Scđm ſibi obij=
cere cepit. ſed iuſticia affuit. ⁊ ꝓ eo talitꝰ
reſpōdit. Licet enim multis annis ſeruū
poſſederꝭ. tn̄ ⁊ ō ſemper ꝯdixit. ſemꝑ enī

rō murmurabat ꝙ tam crudeli dn̄o ſer=
uiebat. Ad tertiū obiectū neminem ha=
buit adiutorē. Dixitqꝫ dn̄s. Afferatꝰ ſta=
tera ⁊ bona ⁊ mala oīa ponderentꝰ. Ve=
ritas autē ⁊ iuſticia peccatori dixerunt.
Ad mr̄em miſericordie q̄ iuxta dn̄m ſe
det tota mente recurre. ⁊ eā in tui adiu=
toriū inuocare ſtude. Qđ cū feciſſet: bea
ta Maria in eiꝰ adiutoriū venit. ⁊ ſup
ſtaterā ex illa ꝑte vbi erāt pauca bōa ma
nū appoſuit. Diabolus autē ex alia par
te trahere conabatꝰ. ſed mr̄ miſericordie
preualuit. ⁊ peccatorē liberauit. Ille igi
tur ad ſe rediēs: in melius vitā mutauit

In ciuitate byturicēſi circa annū do
mini quingēteſimū viceſimū ſeptimum
cū xpiani in die paſce cōicaret. cū pueris
xpianoꝝ quidam puer iudeoꝝ ad altare
accedēs corpꝰ dn̄i cū eiſdē ꝑcepit. Reuer
ſus domū cum a pr̄e vn̄ veniſſet interro
garetꝰ. reſpōdit ſe cū pueris xpianis cum
quibus ad ſcholas ibat ad eccleſiā iuiſ=
ſe ⁊ cū eis cōicaſſe. Tunc pr̄ eius furore
repletus puerū apprehendit. ⁊ cōtinuo
in fornacē ardentē que ibidem erat. ꝓie
cit. Statī autē dei genitrix in ſpecie ima=
ginis quā puer in altare viderat eidē af
fuit. ⁊ eū illeſum ab igne ſeruauit. Mat
vō pueri m̄ltos iudeoꝝ ⁊ xpianoꝝ ſuis
clamoribꝰ ꝯgregauit. Qui videntes pue
rū in fornace nil leſionis habentē ipſum
inde extraxerūt. ⁊ quō potuiſſet euadere
interrogauerūt? Qui reſpondit. qm̄ illa
reuerēda dn̄a q̄ ſuper altare ſtabat mihi
auxilium ꝓbuit. et oē a me incendiū pro
pulſauit. Tūc xpiani itelligētes eē ima=
ginē beate Marie. patrem pueri accepe
runt ⁊ ipſum in fornacē ꝓiecerūt q̄ cōti=
nuo cōbuſtus ⁊ penitus ꝯſumptꝰ eſt.

Quidā monachi an̄ die iuxta fluuiū ſta
bant ⁊ ibidē ſe fabulis ⁊ ocioſis ſermoni
bus exoluebāt. Et ecce audiūt remiges
ꝑ flumē ipetu nimio nauigantes. quibꝰ
monachi dixerūt. Qui eſtis vos? Et illi
Demones ſumus q̄ aīam ebroini ꝑpoſi
ti domꝰ regis fracoꝝ. qꝛ a mōaſterio ſcti
Galli apoſtatauit in infernū deferimꝰ.

Qđ audiētes mōachi vehemētiſſime ti=
muerūt. ⁊ fortitꝰ exclamauerūt ſcta maria
ora ꝓ nob. qbus demōes dixerūt. Bn̄ ma
riā iuocaſtis vos. n. diſcerpe ⁊ ſubmergē
volebamꝰ. qꝛ vos diſſolute ⁊ extꝰ horā cō
fabulātes īuenimꝰ. Tūc mōachi redeūt
ad cenobiū. ⁊ demōes ꝑperāt ad īfernū.

Erat q̄dā mōachꝰ valde lubricꝰ. ſꝫ in
be. mariā valde deuotꝰ. Quadam nocte
ad ſcelꝰ aſſuetū ꝑgēs ⁊ corā altari trāſiēs
be. virginē ſalutauit. ⁊ ſic de eccl̄a exiens
dū quedā fluuiū vellet trāſire in aquā de
cidens: expirauit. Cuiꝰ aīam cū demōes
rapuiſſēt affuerūt angeli vt eā liberarēt. q̄=
bus demōes dixerūt? Ut qđ huc aduēiſtꝭ
Nihil ī hac aīa habetꝭ. Staťqꝫ. b. ma=
ria affuit et cur aīaꝫ eius rape ꝑſūpſerant
īcrepauit. Illi autē dixerūt. qꝛ cū finiſſe vi=
tā in malꝭ opibus inuenerūt. At illa. Fal=
ſa ſunt q̄ ꝓfertis. Scio enī ꝙ aliq̄ ꝑgēs
me ꝑmū ſalutabat. ⁊ rediēs ſibi faciebat
ꝙ ſi dicitis vobis vim fieri ponamus ī iu
dicio ſūmi regis. Cū de hꝰ corā dn̄o diſ=
ceptarēt. placuit ei vt aīa ad corpꝰ rediret
⁊ de ſuis actibꝰ peniteret. Intēa frēs vi=
dētes matutīas differri ſacriſtā q̄rūt ⁊ vſ=
qꝫ ad fluuiū ꝑgētes ſubmerſū in aq̄ repi
unt. Cūqꝫ extracto corꝑe ſecū qđ factūꝫ
fuerat mirarentꝰ. ille repente ad vitā re=
dijt ⁊ reꝫ geſtā referēs: vitā in bonis opi
bus ꝯſūmauit. Quedā m̄lier a demōe
ſibi viſibilitꝰ ī forma hoīs apparēte. m̄l=
tas moleſtias ſuſtinebat. multaqꝫ reme=
dia. nūc aq̄ bn̄dicte aſꝑſionē. nūc hꝰ nūc
illud adhibebat. ſꝫ nec ſic ille ceſſabat. q̄=
dā autē vir ſctūs ſibi cōſuluit vt cū ad eā
accederet. illa eleuatꝭ manibꝰ ſctā maria
adiuua me ꝓtinꝰ exclamaret. qđ cū illa
feciſſet dyabolus q̄ſi lapide ꝑcuſſus ter=
ritus ſtetit. ⁊ poſtmodū dixit. Malꝰ dia
bolus intretꝰ ī buccā illius q̄ te iſtud do=
cuit. ⁊ ſtatim euanuit. nec ad eā poſtmo=
dum acceſſit.

Odus ſacratiſſi

me aſſūptionis marie traditꝰ ī q̄=
dā ſmone ex diuerſis dictis ſctoꝝ ꝯpi=
lato q̄ in plibꝰ eccleſijs ſolenniťꝰ legitꝰ vbi
ſic hr̄. Qđ in ſctoꝝ pr̄m narratiōibꝰ ī to=
to orbe de venerāda migratōe dei gene=
tricis inuenire potui. ad ipſius laudē cō=
memorare curaui. Sāctus coſmas ꝯg̃=
mento veſticor ea q̄ ab eoꝝ poſteris q̄ in=
terfuerūt ſe didiciſſe certa relatōe cōme=
morat. obmittēdū n̄ ē. Ait enī. Qm̄ xps
ad ſe vite genetricē diſpoſuit. adducere.
ꝑ angelū ꝯſuetū ei ꝓnunciat exhibitiōꝫ
dormitiōis ne mors inopinate veniens
turbatōꝫ ipī auferret. Obſecrauerat illa
facie ad faciē cuꝫ adhuc in tra ꝯuerſaretꝰ
filiū ne videret queq̄ ſpūuꝫ malignorū.
Premittit igitꝰ āgelū ad eā cū his vbis. tps
ē te aſſumēdi ad me mr̄eꝫ meā ſic. n. trā
gaudio repleſti ita fac celeſtia gratulari.
pr̄is mei māſiōes iocūdas igredē. ſctōrū
meoꝝ ſpūs ꝯſolare. ne turberis deſerens
corrūpēdū cū ſuis cōcupiſcētijs mūduꝫ
adeptꝰ a celeſte palaciū. nec omr̄ ťreat te
carnis ſeq̄ſtratio. q̄ ad vitā vocaris ꝑpe=
tuaꝫ. ad gaudium indefieiēs. ad paucis
requiem. Ad conuerſationem ſecuram.
ad refectionem iterminabilem. ad luceꝫ
iacceſſibilē. ad diē nō veſpaſcētē. ad glo=
riā inenarrabilē ad meipm̄ tuū filiū vni=
uerſitatis factorē. Ego. n. ſū vita eterna
dilectōꝫ. icōꝑabilꝭ. hitatio icffabilꝭ. lumē
neſciēs tenebras. ieſtiabilis bōitas. da ſi=
ne trepidatōe ťre qđ ſuū ē. Nō te q̄ſq̄ d
manu mea rapiet. qm̄ ī manu mea ſtoēs
fines ťre depōe mihi corpꝰ tuū: qꝛ ī vtero
tuo poſui diuitatē meā. n̄ gl̄iabitꝰ ſup te
mors. qꝛ vitā genuiſti. n̄ obfuſcabit te ca=
ligis vmbra. qꝛ lumē pepiſti. n̄ cōcaſiōis
ꝯtritio te attiget. q̄ meū vas fieri meruī=
ſti. veni iā ad eū q̄ ex te natꝰ ē recepturā mr̄=
ni vteri pignora. educatōis mercedē. la=
ctꝭ ⁊ eſce viciſſitudinē cohita cū vnigeni
to: feſtīa adherē filio. Noui. n. ꝙ alterꝰ
affectu filij n̄ āguſtierꝭ. Qui te vgīnē ma
trē exhibui. totiꝰ mūdi exhibeo te murū
piclitāniū. archā ſaluādoꝝ. pōtē fluctuā=
tiū baculū ībecilliū. ſcalā ad celos aſcēdē

dū ꝓpiciatricē peccatoꝝ. Adducā aūt a=
poſtolos ad te quoꝝ acſi meis ſepeliaris
manibꝰ. decet nāqꝫ vt ſpūalis mee lucis
filij qbꝰ ſcēm tradidi ſpm: tuū corpꝰ ſepe
liāt ⁊ ipi in tuo admirabili funē meā ꝑ=
ſonā ipleant. Pꝰ hoꝝ narratōꝫ dat an
gelus ꝟgini brauiū palme miſſū ex para
diſi ꝓpagine ad certitudinē aduerſꝰ cor=
ruptiōem mortis victorie. ⁊ veſtimenta
fūebria. ac celū quo venerat: repetit bēā
maria cōuocās amicos ⁊ cognatos dixit
Notū vobis facio. me a tpali vita forte
hodie trāſiturā optet ḡ vigilare qr vno=
ꝗꝫ trāſeūt diuina ꝟtus angeloꝝ ⁊ mali=
gni ſpūs ad morientis lectū veniūt. his
dictis oēs flere ceperūt ac dicere. Tu ti=
mes faciē ſpirituū q̄ auctoris oīm mr̄ effi=
ci meruiſti? q̄ ꝑdonē inferni genuiſti q̄
ſup cherubī. ⁊ ſeraphī ꝑparatū habē ſo=
liū meruiſti? Quid igit nos faciemꝰ aut
q̄ualit fugiemꝰ? Aderat multitudo mu=
lierū flentiū ⁊ dicentiū. ne ſe orphanas
dereliqueret. Bēā autē ꝟgo eas conſo=
lans ait. Si vos corruptibiliū natorum
mr̄es nō toleratis ab eis modicū ſepari.
quō ego mr̄ ⁊ ꝟgo deſiderare nō debeo
ad meū ꝑgere filiū dei pr̄is vnigenituꝫ?
Sic q̄libet vr̄m aliquo orbabit filio: cō=
ſolabit ſupſtite vel naſcituro. Ego autē
quē vnicū poſſideo. ⁊ incorrupta mr̄ eo
quō ad eū nō ꝓperē a p̄tis q̄ oīm ē vita?
Dū autē hec ageret. b. iohēs adueniēs q̄=
modo res ſe habeat ꝑcūctat. Cui cū ꝟgo
ſuā celeſtē migratiōꝫ annūciaſſꝫ. ille i ter
rā ꝓſtratus cū lacrimis clamabat. Quid
ſumꝰ nos dn̄e. qm̄ ſup nos tātas tribu=
latiōes inducis? vt qd potiꝰ de corpore
me n̄ eduxiſti vt magis viſitarer a dn̄i
mei mr̄e q̄ eiꝰ funeri intereſſe? Quē ꝟgo
flentē in thalamū introducēs. palmam
⁊ veſtimenta oñdit. ⁊ poſt hꝰ in lecto ſibi
ad ſepulturā dato requieuit. Et ecce vale=
diſſimꝰ tonitrui ſonus audit. turbo q̄ſi
nubes cādida generat. ⁊ apl'i an̄ ianuaꝫ
domus ꝟginis inſtar imbriū collocant.
Qui cū de hoc plurimū mirarēt. Iohā=
nes ad eos ꝓgrediēs reuelat q̄ bte ꝟgini
ꝑ angelū nunciata erant. Qui cū oēs fle=
rent iohēs eos cōſolatꝰ ē. Deterſis igitur
lacrimis introierūt ⁊ beatā virginē reue
rent ſalutātes: eam adorauerūt. Et illa.
Auete filij vnigeniti mei. Et dū mō ad=
uentū eoꝝ audiuiſſet. illa eis oīa manife
ſtat. Cui apl'i. In te celeberrima ꝟgo (q̄i
ipm dn̄m ⁊ mgr̄m nr̄m aſpicientes) ꝯſo
labamur. hoc ſoluꝫ refrigeriū habemus
q̄ te mediatricē apud deū nos habē ſpe=
ramus. Que cū paulū noīatim ſalutaſſet
ille ait. Aue impetratrix mei ſolaminis.
lꝫ em̄ in carne xp̄m nō viderim. cuꝫ tn̄ te
in carne video acſi ipm videā: ꝯſolor. vſ
qꝫ ad hūc diē te genuiſſe gentibus ꝑdica
bā. āmodo te ad ipm trāſlatā eē docebo
Poſt hoc ea q̄ angelꝰ attulit ei virgo oñ=
dit. ⁊ de lucernis vſqꝫ ad obitū nō extin=
guēdis admonuit. Aderāt. xxx. virgīes
in eius obſequium occupate. Deinde ve
ſtimenta funebria induens ⁊ oībꝰ va=
ledicens. corpus ad exitū in lecto cōpoīt
petro ad caput poſito. Iohāne ad pedeſ
locato. ceteris apl'is lectū ambientibus.
⁊ dei genetricē laudantibus. Petrus igi
tur inchoans dixit. Gaude celeſtiū tha=
lamorū ſponſa ⁊ trifidū ardui luminis
cādelabrū. ꝑ quā ē eterna claritas manife
ſtata. Nos aūt. ſ. apl'os ad dormitio=
nē ſacratiſſime virginis conueniſſe teſta
tur beatꝰ germanus ꝯſtātinopolitanus
archieps dicēs. Licꝫ ineuitabilē mortem
o dei genetrix hūane nature ſuſcepis nō
tn̄ dormitabit neqꝫ dormiet q̄ nos cuſto
dit oculꝰ tuus. Nō em̄ ſine teſtimonio
trāſmigratio tua. nec mēdax dormitio.
Celū enarrat gloriā eoꝝ q̄ ſup te cecine=
rūt. terra de illis exhibet veritatē. nubes
vociferant honorem q̄ ex eis tibi admi=
niſtratus ē. angeli factū in te obſequiuꝫ
ꝑdicāt. quo vicꝫ apl'i ad te in hierl'm cō=
uenerūt. Magnꝰ q̄ꝫ dyoniſiꝰ ariopa=
gita hoc idē teſtat dicēs. Nos vt nr̄i ⁊ ip
ſe ⁊ multi ex fr̄ibꝰ nr̄is ad viſiōeꝫ corpis
qd dn̄m ſuſcepit. cōuenimꝰ. ꝑſto ā erat
iacobus fr̄ dn̄i. et petrus eximia ⁊ maria
theologoꝝ ſūmitas. Deinde placuit q̄

dictuz dyoniſi.

poſt viſionem vniuerſi ſūmi ſacerdotes
hymnizarent. ꝓut vnuſqſqꝫ eēt ſuffici=
ens immenſe ꝟtutis bonitate viuifice infir
mitatis. Subſecutꝰ aūt. s. Coſmas ſuaꝫ
narrationē ait. Poſt hoc aūt tonitruum
magnū totā domū concuſſit. ⁊ ſpūs fra=
grās domū tāta ſuauitate repleuit vt cū=
ctos q̄ aderāt exceptis apoſtolis ⁊ tribus
virginibus. lucernās geſtantibꝰ. ingēs ſo
por opprimeret: dn̄s em̄ cū multitudine
angeloꝝ deſcēdens: aīam mr̄is ſue aſſū=
pſit. tāta autē eiꝰ aīa claritate reſplēduit
vt nullus apoſtoloꝝ in eā reſpicē poſſet.
Dixitqꝫ dn̄s petro. Corpus mr̄is mee cū
oī reuerentia ſepelite ⁊ tribus diebꝰ illō
cū diligētia cuſtodite. ego q̄ppetuū veniā
⁊ illō ad icorruptōꝫ trāſferā. ⁊ ſili meaꝫ
claritate induā vt id qd̄ acceptū ē ⁊ id qd̄
accepit ꝑit ꝯueiāt. ⁊ cōcordet. Refert qꝫ
⁊ idē ſctūs Coſmas terribile et mirabile
miſteriū. qd̄ nō indiget naturali diſcuſ
ſiōe. nec curioſa iueſtigatōe cū oīa q̄ de
dei genetrice dicunt ſunt ſupnaturalia et
admirāda ⁊ tremēda potiuſq̄ inueſtigā
da. Egreſſa (vt ait) de corpe eius aīa. hec
ꝟba ꝓtulit corpus: Grās tibi ago dn̄e q̄
tua digna ſū gloria. Memento mei qm̄
tuū ſū figmentū ⁊ tuū ſeruaui depoſitū
Expgefacte ſūt (vt ait) ceteri videtes ꝟ=
ginis corpus ex aīe ꝯtriſtati plurimū ac
gemere ceperūt. Tollentes igit apoſtoli
corpus ad monumētū ferebāt. Incipien
te petro pſalmū. In exitu iſrahel de egy.
chori quoqꝫ angeloꝝ ꝟginē laudant. ita
q̄ hieruſalē ad tātā gloriā ē ꝯcuſſa. Tūc
ſūmi ſacerdotes cū gladijs ⁊ fuſtibꝰ mul
titudinē mittūt. vnꝰ aūt ipetu furiēs ad
grabatū acceſſit. cupiēs ad terrā trahere
corpus genetricis dei marie. q̄ qr indig=
ne trahē nitit. eius tactu merito priuat:
vtraqꝫ nāqꝫ manus a cubitis euulſa ab=
ſcidit illiſqꝫ ad grabatū pēdētibus. dolo
re horribili cruciat. Implorat aūt veni
am ⁊ ꝓmittit emēdā. Cui petrus nulla
tenus veniā cōſeq̄ poteris niſi corpus ꝑ=
petue virginis oſculeris. ⁊ xp̄m ex ea ꝓ=
gatum dei filiū eē cōfitearis. Qd̄ cuꝫ fe
ciſſet manus vnde auulſe fuerant cubitꝫ
ſunt adiuncte. Accipienſqꝫ petrus vnuꝫ
dactilum ex palma dedit illi. dicens. va=
de ingredere in ciuitatem ⁊ pone ſup in=
firmos. ⁊ omnes qui crediderint recipi=
ent ſanitatē. Peruenientes igitur apl'i
ad predium gethſemani inuenerunt ibi
ſepulchrū ſimile xp̄i ſepulchro mirifico.
vbi corpus cum multa reuerentia poſue
runt. illud ſublimiſſimum dei vas tan=
gere non audentes. ſed hincinde apprehē
ſa ſindone deponentes. Quo facto dum
apoſtoli et diſcipuli domini iuxta man=
datum domini circa ſepulchruꝫ ſtarent.
tertio die nubes ſplendidiſſima ſepul=
chrū circūdedit. voces angelice reſonāt.
ineffabilis odor ſentitur. fit oībus ſtupor
immenſus. dum dn̄m illuc cernerent deſ
cēdiſſe ⁊ corpus virginis cū gloria tam=
immenſa transferre. Oſculantes igitur
apoſtoli ſepulchrū. in domum euāgeli=
ſte. et theologi ſancti iohannis reuerſi ſūt
tante virginis cuſtodē laudātes. Vnus
autē ex apoſtolis ſolennis dfuit. qui tan
ta mirabilia audiens ⁊ admirās. Sepul
chrū ſibi apperiri inſtantius poſtulabat
vt horum omnium cognoſceret veritatē
quod cum apoſtoli renuerent. ſufficere
ſibi tantorum teſtimonia aſſerentes. ne
forte ſi hoc infideles intelligerent: corpꝰ
furto ſublatū eē predicarent. Ille cōtri=
ſtatus dicebat. cur me ſimilē vobis coīs
nr̄i thezauri portōe fraudatis. Tādem
ſepulchrū aperientes corpus minime in
uenerūt. ſꝫ tm̄ veſtimēta ⁊ ſindonē repi=
erunt. In euthimiata quoqꝫ hyſto=
ria. li. iij. ca. xl. ſanctus Germanus con=
ſtantinopolitanus archieps ſe reperiſſe
dicit (quod ⁊ magnus Damaſcenꝰ ſimi
liter atteſtatur) q̄ ſacre memorie pulcer=
rima auguſta: cū apud conſtantinopolī
multas eccleſias erexiſſet. Inter ceteras
apud balthernas. admirabilē eccleſiam
tempore marciani imperatoris. ad ho=
norē ſacre ꝟgis edificauit. ⁊ ꝓuocās iuue

nalē archiepm̄ hieroſolimitanū. ⁊ alios paleſtine epos. q̄ tunc in vrbe regia morabanť ꝓpter ſynodū q̄ facta ē calcedone: dixit eis. Audiuimꝰ corpꝰ ſāctiſſime virginis in p̄dio gethſemani tumulatū volumꝰ igiť ad cuſtodiā huiꝰ vrbis corpus illud cū debita reuerentia huc trāſferre. Cui cū iuuenalis r̄ndiſſet corpus illō ſicut ex antiq̄s hyſtorijs ꝯpererat in gloriā ee tranſlatum ⁊ ſola veſtimenta ī monumento cū ſindone remāſiſſe. Ipſa veſtimenta dictꝰ iuuenalis cōſtantinopolī miſit ⁊ in dicta eccl̄ia honorifice collocauit. nec me quiſq̄ ꝓprio hoc arbitretur ſenſu finxiſſe. ſꝫ ea poſui q̄ per doctrina ⁊ ſtudiū lectiōis eoꝝ didici. q̄ veriſſima traditiōe a priorībꝰ acceperūt. Huc uſq̄ ſunt v̄ba q̄ in p̄dicto ſermone habētur. Verū iohēs damaſcenus q̄ ⁊ ipē grecus extitit: plura mirāda de hac ſacratiſſima virginis aſſumptōe ꝓſecutus ē. Ait em̄ in ſermonibus ſuis. Hodie ſac̄tiſſima virgo celeſti templo inuehiť: hodie ſacra ⁊ animata archa que intra ſe ſuum tulit artificem in templo nō manufacto reponitur. hodie ſacratiſſima columba innocens ⁊ ſimplex euolās ex archa. i. ex corpe qd̄ deū ſuſcepit: pedibus ſuis requiē adinuenit. Hodie immaculata virgo terrenarū paſſionū neſcia. imo celeſtibus īntellectibus erudita. nō ī terrā abijt ſed vere celū aīaeum appellata: in celeſtibus tabernaculis habitat. Licet em̄ naturaliť ſacerrima btā aīa tua a glorioſo tuo corpe ſepareť. ⁊ ſepulture corpꝰ tradať. verūtamē non manet in morte. nec diſſoluiť a corruptiōe. Cuiꝰ em̄ parienť virginitas inuiolata ꝑmāſit: huiꝰ. ⁊ migrātis corpꝰ irreſolutū ꝑ oīa ꝑſeuerat. et ad meliorē ſanctiorēq̄ vitā traduciť nō morte diſſolutū ſꝫ et iā eterna ſecula permāſurū ſicut em̄ ſol iſte ſplendidꝰ ac lucidiſſimꝰ ſub lunari corpe latēs ad breuē horā videť q̄dammō deficere. tn̄ ipē ſuo nō priuabiť lumine hn̄s in ſe ꝑhennem fontē luminis. ſic ⁊ tu fons veri luminis incōſūptꝰ vite theſaurōs. ſꝫ quodā breui interuallo tēpis corpaliť morti ſis addicta. tn̄ copioſe nobis īfūdis īdeficiētis luminis claritatē. Hinc ſacra tua obdormitio nō ē mors appellēda. ſꝫ trāſmigratio ſiue receſſus ſeu magis ꝓprie aduentꝰ. diſcedens em̄ a corpore adueniſ celo. tibi obuiant angeli ⁊ archangeli. aſcenſū tuū horrent ſpūs īmundi. Nō iuiſti virgo beata in celū vt helyas. neq̄ vt paulꝰ vſq̄ ad terciū celum aſcēdiſti. ſed vſq̄ ad regalē thronū filij tui attigiſti. Mors aliorū ſanctoꝝ bene diciť. eo ꝙ ipos beatos exhibet. in te aūt hoc locū no habet. mors enim tua non beatitudo tua. ſed nec tranſmigratio tua nec ꝑfectio tua. ſed nec receſſus largitur tibi beatitudīs ſecuritatem. omnium enim bonorum q̄ humanam mentem excedūt. tu principium mediū et finis. Tua ſecuritas ⁊ vera ꝑfectio. ⁊ ſine ſemine conceptio diuina īhabitatio. Vn̄ vere dixiſti. nō a morte. ſꝫ ab ipa cōceptione ab oībus generationibus te beatificari. Hinc te mors nō beauit. ſed tu mortē clarificaſti. ſoluens eiꝰ meſticiā mortemq̄ cōuertēs in gaudiū. Si em̄ deus dixit. Ne forte ꝓthoplaſtꝰ extēdat manū ſuā ⁊ arripiat de ligno ⁊ viuat in eternū. Quō q̄ ipam vitā portauit. vitam ſine ꝑncipio vitā ſine fine. nō viuet in ſeculū ſempiternū? Olim deus parentes hūani generis in morte peccati dormientes. inobedientie p̄cipitio iā ſepultos. peccati crapula iā fetētes. exules de paradiſo expulit. Nūc aūt hāc q̄ toti humano generi vitā attulit. dei ac pr̄is obedientiā exhibuit. totius paſſionis īmiſſionē excuſſit. quō paradiſus nō ſuſcipiet celū gaudēs ianuas nō patefaciat. Eua ſerpenti aurē exhibuit. peſtiferum virus hauſit. voluptatibꝰ illiciť. partꝰ dolori ſubijcitur. ⁊ cū Adam cōdēnatur hāc autē vere beatā que verbo dei aurem inclinauit quam ſpiritus ſanctus repleuit: que paternam miſcōiam in vtero baiulauit. que ſine viri cōtactu ꝯcepit

ſine dolore peperit. quō mors abſorbet quō corruptio audet aliq̄d in corpus ꝙ ipam vitā portauit. Addit quoq̄ idem damaſcenus in eiſdē ſermonibus dicēs. Vex apoſtolos q̄ vbiq̄ terraꝝ diſpſi. hominū piſcationi vacabant. ſagena verbi dei homines de profundis tenebrarū ad celeſtem mēſam curie ſeu ſolennes patrī nuptias educentes diuinū preceptum q̄ſi ſagena quedam vel nubes e finibꝰ terre hieruſalem contulit. vlta quaſdā aq̄s congregans et colligēs. Tunc quidam Adam et Eua primi parentes exclamauere. Veni ad nos o ſacrum ⁊ ſalutiferꝝ celarium. que noſtrum impleſti gaudium. Ecōtra ſanctoꝝ caterua que corporaliter aderat. dicebat. mane nobiſcū cōſolatio noſtra. nec derelinquas nos orphanos quā habemus laborū ſalacium. ſudorum refrigerium. tibi viuenti conuiuere tibi morienti ꝯmori glorioſum. Nobis em̄ hec vita amara eſt tua deſtitutis preſētia. et his ſimilia vt arbitror apoſtoli cum reliqua plenitudine eccl̄ie crebris ſinglutibus querelas īterrumpētibus ꝓponebāt. Illa ad filium conuerſa: ait. Tu dilectis filijs quos fratres appellare placuit. de meo diſceſſu dolentibus fias conſolator. ⁊ īpoſitioni manuū meaꝝ appone bn̄dictionē ſuper benedictionē eorum. Deinde extendens manꝰ fidelium collegiū benedixit ⁊ addidit. In manus tuas domīe ꝯmēdo fili ſpm̄ meū ſuſcipe aīam meā tibi dilectā quam inculpatā ſeruaſti tibi. ⁊ non terre ꝯmēdo corpus meū. cuſtodi illud integrum qd̄ tibi inhabitare cōplacuit. transfer me ad te vt vbi tu es viſceꝝ meoꝝ ꝑtus ſim ⁊ ego tibi cohabitans. illic itaq̄ talia ſūt audita. Surge veni itaq̄ dilecta mea. O pulchra in mulieribꝰ. pulcra es amica mea: ⁊ macula non eſt in te. Hec beatiſſima v̄go audiēs cōmēdabat in manꝰ filij ſpm̄ ſuū ꝓfuſis apl̄i lacrimis. figūt oſcula tabernaculo dn̄i bn̄dictiōe ac ſanctitate ex contactu ſacri corporis adimpleti. Tūc morbi ⁊ demōes fugāť aer et celum ſanctificať. ſpūs aſcenſione. terra corporis depoſitione aq̄ v̄o ablutione. Abluitur enim ſacrū corpus aqua mundiſſima. non ab ipa mundatur: ſꝫ ab ipo ſanctificata. Deinde ſacrū corpus mūda ſindone īuolutū. lecto ſupponiť. lampades choruſcant. vnguenta redolēt. hymni angelici reſonant. Aplis autē alijſq̄ ſanctis q̄ aderant diuinas odas modulantibus. archa domini e monte ſyon ſacris apl̄oꝝ ceruicibus impoſita. ad ſacratiſſimam villam gethſemani adducitur angelis antecedentibus ſubſequentibuſq̄ alijs ſacrū corpus vehentibꝰ tota eccl̄ie plenitudine cōcomitante. Affuerunt et q̄dam iudeoꝝ fermento veteris malicie obſtinati. Referunt etiā cū iam e monte apl̄i deſcenderent. ſacrū corpus dei genitricis ferentes. hebreum quēdam organum dyaboli temerario actū īpetu: dyabolicoq̄ impulſum incurſu. ad ſacrum corpus acceſiſſe. ad quod angeli trepidabant accedere. Ac vtraq̄ manu furibūde lectū arripiēs ad terrā traxiſſe. fertur tn̄ manus illi tanq̄ lignū arida decidiſſe. Eratq̄ videre tanq̄ truncū inutilem donec fides mentē alteauerit. ſuiq̄ ſceleris penituit ingementē. Hi autē qui portabant feretrum. ſtetere donec miſer imponens manū ſacratiſſimo corpori. ad tactū eius in ſtatū priſtinū reuocať. Inde igiť addiť gethſemani. vbi oſcula. cōplexus. hymni ſacri lacrime ſudoris gutte fluētes. ⁊ ſi ſacrū corpus venerabili in ſepulchro poniť. ſꝫ n̄ ē derelicta aīa tua ī inferno. nec corpus tuū vidit corruptiōē. Decebat autē dei ſacrarium. fontē indefoſſium. agrum inaratū: vineā non irrigatam oliuam fructiferā. terre gremio n̄ teneri. Decuit matrem a filio ſublimari vt ad ipum aſcendat ſicut ad ipam deſcenderat. vt que in partu ſeruauit virginitatē poſt mortem corpus nō videret corruptionē et que creatorem portauit ī ſinu: in diuinis tabernaculis cōmoreť

ꝫ quam pater deſponſauit: in ſponſam in celeſtibus thalamis conſeruetur. et a matre que ſunt filij poſſideantur. Hec Damaſcenus.

Sanctus quoqꝫ Auguſtinus in quodam ſermone eius ſacratiſſimã aſſumptionem multiplicit(er) ondit dicens. De ſctiſſimo corpe ꝑpetue v(ir)ginis eiuſqꝫ ſacre aĩe aſſumptiõe loq̃ ſuſcipientes h(oc) primitꝫ dicim(us) q(uod) in ſcripturis poſtq̃ eã dñs ĩ cruce diſcipulo ꝯmẽdauit. nihil de ea repit(ur). pterq̃ q(uo)d Lucas ꝯmemorat in actib(us): dicens Ibi oẽs erãt pſeuerãtes vnanimit(er) ĩ orõe cũ maria mr̃e iħu. Quid g(o) de morte. q(uo)d pe eius aſſũptiõe dõm ẽ. vñ ſcriptura nil ꝯmemorat. niſi q̃redũ rõe q(uo)d cõſentiat veritati (ꝫ fiat g(o) ipa veritas autoritas. ſine q̃ nec valet autoritas. Memores igit(ur) ꝯditiõis humane morte illã ſubijſſe tpalem dicere nõ metuim(us). Sed ſi dicimus eã reſolutã in cõmunẽ putredinẽ. vermẽ ac cinerẽ. deliberãdũ ẽ ſi tãte cõueniat ſãctitati tãte aule dei ꝑrogatiue. Scimus enĩ dictũ primo pẽti: q(uia) pulvis es ꝛ in puluerem ibis. Hãc cõditiõez caro xp̃i euaſit. que corruptiõz nõ ſuſtinuit. Excipit(ur) ergo ab illa generali ſentẽtia de virgine ſumpta natura. Mulieri q(uo)qꝫ dñs dixit Multiplicabo erumnas tuas. In dolore pies. Erumnam maria ſuſtinuit. cui(us) aĩam gladi(us) ptrãſiuit. Sꝫ ſine dolore genuit. Maria ergo ꝛ ſi cõmunicat erumnis eue. nõ tñ cõicat pturiẽdo cũ dolore. Excipit(ur) ergo a q̃buſdã generalib(us) quam tãta attollit dignitatis ꝑrogatiua. Si g(o) eã dicim(us) morteꝫ ſubijſſe nec tñ vinculis eius retineri. nũq(uid) impiũ erit? Si voluit dñs integrã matrẽ virginitatis ſeruare honore. cur nõ velit incorruptã a putredinis ſeruare fetore? Nũq(uid) ñ ptinet ad benignitatẽ dñi. matri ſeruare honorẽ. q̃ legẽ ſoluere nõ venerat. ſꝫ adimplere? Qui enĩ in vita p̃ ceteris illaꝫ gratia ſui conceptus honorauit: pium eſt credere eã in morte ſingulari ſalutatiõe ꝛ ſpeciali gratia honoraſſe. Putredo ꝛ vermis humane ẽ obprobriũ cõditiõis. Ab h(oc) obprobrio cũ iħs ſit alienus. natura marie excipit(ur). quã iħs d(e) ea aſſumpſiſſe probat(ur). Caro enĩ iħu caro ẽ marie. quã ſup aſtra tranſuexit. honorãs oẽm hũanã naturã ꝛ multo magis maternã. Si natura matris ẽ filius cõueniens ẽ vt ſit et filij mat(er). Nõ q̃tũ ad vnitatẽ pſone. ſed q̃tũ ad vnitatẽ corpalis nature. Si enĩ vnitatẽ facere põt gratia ſine ꝓprietate ſpecialis nature. q̃to magis vbi gratie vnitas ꝛ corporalis et ſpiritualis natiuitas vnitatie eſt. vt diſcipulo(rum) in xp̃o de quibus dicit. vt ſint vnũ ſicut et nos. ꝛ poſtea. pater volo vt vbi ſum ego ꝛ illi ſint mecũ. Si igitur ſecum habere vult eos qui hic ſua fide iuncti vnum cum eo eſſe iudicant. Quid exiſtimandum eſt de matre vbi digna ſit haberi niſi in preſentia filij. quantum igitur intelligo quantũ credo marie anima excellentiori quadã ꝑrogatiua a filio honoratur poſſidens in xp̃o corpus ſuum quod genuit glorificatum ꝛ quare nõ ſuũ q(uo)d genuit. Si non obuiauerit necdum pſpecta autoritas vere credo. ꝛ per q(uo)d genuit. quia tanta ſanctificatio dignior eſt tam celo q̃ terra. Thronum dei thalamũ ſpõſi. domũ dñi atqꝫ tabernaculũ xp̃i. dignum eſt ibi eſſe vbi ipſe eſt. Tam p̃cioſum theſaurum dignius eſt celum q̃ terram ſeruare. Tantã integritatẽ merito incorruptibilitas. nõ putredinis vlla reſolutio ſequitur. Illud ſacratiſſimum corpus in eſcam vermibus traditum. quia ſentire non valeo: dicere pertimeſco. Quam exiſtimationem procul propellit incomperabilis gratie munus. quod me dicere multarũ ſcripturarum conſideratio inuitat. Suis aliquando miniſtris veritas ait. Ubi ego ſum illic ꝛ miniſter meus erit. Si hec eſt generalis ſententia omnium. per fidẽ ꝛ operatiõnẽ xp̃o miniſtrantiũ. quãto magis quodãmõ ſpecialiter marie q̃ abſqꝫ dubio omĩ ope miniſtratrix extitit. que hũc in vtero geſſit. partũqꝫ ꝓfuſũ aluit ꝛ fouit. ꝛ in p̃ſepio reclinauit. ꝛ fugiens in egyptũ abſcondit. ꝛ omnem infantiã ei(us) ꝓſecuta vſqꝫ ad crucẽ. ab eius nõ receſſit conſectatu. Nõ potui aũt ei(us) diuinitatis nõ eſſe credula. que ſe nouerat hũc ñ virili ſemine ſed diuino ſpiramine concepiſſe. Unde de filij poteſtate tanq̃ de dei virtute non nutabunda deficiente vino dixit. Uinum non habent. ſciens eũ hoc potuiſſe. quod eũ mox contigit miraculo compleuiſſe. Ecce igitur Maria fide et opere xp̃i miniſtratrix. ſi ibi nõ fuerit vbi xp̃s miniſtros ſuos vult eſſe. vbi ergo erit? et ſi ibi fuerit nunquid equali gratia? Et ſi equali gratiã vbi equa dei cenſura qui reddit vnicuiqꝫ ſm merita ſua. Si merito pre omnibus marie viuẽti tanta eſt gratia donata ꝛ gratia mortue erit minuenda; abſit. Si enim omnium ſanctorũ mors eſt precioſa: Marie ſane eſt precioſiſſima. Confitendum igitur cenſio mariam ad eternitatis gaudium aſſumptam. benignitate chriſti ꝛ honorabilius ſuſceptam ceteris. quam gratia honorauit pre ceteris. atqꝫ ad communem humanitatis conditionem non eſſe adductam poſt mortem putredinis; videlicet vermis et pulueris. que ſuum et omnium genuit ſaluatorẽ. Si elegit diuina voluntas inter igneum flammas puerorum veſtimenta ſeruare illeſa. cur abnuat in matre propria quod elegit in veſte aliena. Jonam ſeruare in ventre ceti incorruptum voluit ſola miſericordia. mariam incorruptam non ſeruabit gratia? Seruatus eſt daniel in intemperatiſſima fame leonum. non ſeruanda ẽ maria tantis donata. etiam meritis dignitatum. Hec ergo cuncta que diximus quia naturam non ſeruaſſe cognoſcim(us) in integritate quoqꝫ marie plus gratiam q̃ naturam potuiſſe non dubitam(us). Xp̃s ergo letari facit mariam anima et corpore in ſe proprio filio. Nec vllam ſaqui corruptionis erumnam quam nulla ſecuta eſt tantũ pariendo filium integritatis corruptio. vt ſit ſemper incorrupta quam tanta perfudit gratia. ſit integraliter viuens. que omnium integra genuit vitam. Si ergo dixi vt debui. Approba chriſte tu et tui. Si vo non vt debui. Ignoſce obſecro tu et tui. Finit legenda de aſſumptione caſtiſſime ac intemerate virginis marie.

Sequitur legenda ſancti Bernhardi abbatis deuotiſſimi.

Ernhardus dicitur a ber quod eſt puteus vel fons. et nardus que eſt (vt dicit gloſa ſuper cantica) Herba humilis ꝛ calide nature ꝛ odorifera. fuit enim calidus in feruenti amore. humilis in conuerſatione fons in doctrine emanatione et puteus in ſcientie profũditate. et odoriferus in fame ſuauitate. Eius vitã vuilhelmus abbas ſancti theodorici ſocius beati Bernhardi. et hernald(us) abbas clareuallis ſcripſerunt.

Ernhardus in burgunia caſtro fontanis ex nobilibus valde et religioſis parentibus ortus eſt. Cuius pater decelinus miles ſeculo ſtrenuus. nec minus deo religioſus. Mater vo aleth nuncupata eſt. Hec ſeptem filios genuit. ſex mares, et feminam vnam. Mares autẽ omnes monachos futuros feminam autem ſanctimonialem. Mox autem vt filium partu ediderat: manibus proprijs ipſum deo offerebat. Alienis vberibus ipſos nutriri refugiebat. q̃ſi cũ lacte materno materni q(uo)dãmõ boni ĩfũdẽs eis naturã. Cũ aũt creuiſſet q̃diu ſub manu eius

erāt: heremo magiſq̄ curie nutriebat. cī-
bis groſſioribus et cōibꝰ paſcens eos. q̄ſi
continuo ad heremū trāſmittēdos. Cū
igitur tertiū filium. ſ. bernhardū adhuc
geſtaret in vtero vidit ſomniū p̄ſagium
futuroꝝ catellū. ſcꝫ totū candidū totū in
dorſo ſubrufum et latrantem in vtero ſe
habere. Quod cum cuidā viro dei expo
ſuiſſet. ille ꝓphetica voce reſpōdit. Op-
timi catuli mr̄ eris. q̄ domꝰ dei cuſtos fu-
turus magnos cōtra inimicos dabit la-
tratus. Erit em̄ p̄dicator egregius ⁊ mł-
tos medecinalis lingue gratia curaturꝰ.

Cū aūt bern̄. adhuc puerulꝰ eēt. ⁊ gra
ui dolore capitis egrotaret. venietē ad ſe
mulierculā. vt dolorē ſuis carminibꝰ mi
tigaret: cū indignatiōe nimia exclamās
repulit ⁊ abiecit. puerulí autē bono zelo
miſcōie dei non defuit. ſed tunc cōtinuo
ſurgens liberatū ſe eē cognouit. In ſa
cratiſſima dñice natiuitatis nocte cū pu-
er bernhardus matutinale officiū i eccla
expectaret. ⁊ q̄ hora noctis xp̄s natꝰ fuiſ-
ſet ſcire cuperet. apparuit ei puerulꝰ ihs q̄
ſi iteꝝ ante oculos ſuos naſcens ex vtero
matris. Unde q̄diu vixit hāc fuiſſe ho-
rā natiuitatis dñice ſꝑ putauit. Ab illa
ꝗ hora in his q̄ ad illud ꝑtinēt ſacr̄m. et
ſenſus ei ꝓfūdior ⁊ ſermo copioſior da-
tus ē. Un̄ ⁊ poſtmodum i laudē genetri
cis ⁊ gēiti. in tīpa ſuoꝝ tractatuū initia
inſigne opuſculū edidit. in quo illā lecti
onē euāgelicā. Miſſꝰ ē gabriel āgelus ex
planauit. Uidēs āntiquꝰ hoſtis ꝓpo-
ſitū pueri tā ſalubre: eiꝰ caſtitatis ꝓpoſito
inuidit. multoſq̄ꝫ ſibi laqueos tēptatōis
oppoſuit. Cū em̄ aliqn̄ i quādā feminaꝫ
oculos defixos aliq̄diu tenuiſſet. conti-
nuo de ſeipo erubeſcēs. in ſemetipm ſeue
riſſimꝰ vltor iſurgit. ac in ſtagnū gelida-
rū aquaꝝ inſiliēs. tādiu ibidē ꝑmāſit do
nec pene examinis infectꝰ ꝑ grām dei a ca
lore carnalis ꝯcupiē totꝰ refriguit. Cir
ca idē tp̄s inſtinctu demonis puella que-
dam in lectū dormientis ſe nudā iniecit
quā ille ſentiēs cū omi pace ⁊ ſilētio par-
tem ei lectuli quā occupauerat: ceſſit ⁊ i
latus alteꝝ ſe cōuertens: dormiuit. Mi-
ſera vō illa aliq̄diu ſuſtinens ⁊ expectās
denuo palpans ⁊ ſtimulans. nouiſſime
cū imobilis iṗe ꝑſiſteret. illa lꝫ impudē
tiſſima eēt erubuit. ⁊ horrore ingenti at-
q̄ admiratione ꝑfuſa. ſurgens aufugit.

Cū iterū in domo cuiuſdā matrone
hoſpitaretᷓ illa adoleſcentē aſpectu deco
rum conſiderans: vehementᷓ in cōcupiā
eius exarſit. Cum autē ſeorſum lectū ſi-
bi ſterni feciſſet ipa īpudentᷓ ⁊ ſilenter de
nocte ſurgens ad eū acceſſit. Quā ille ſē-
tiens protinus exclamauit latrones la-
trones. Ad quā voce mł'ier fugit. Fami-
lia ſurgit. lucerna accenditur. latro q̄ritᷓ.
ſed minime inuenitᷓ. ad lectulos ſinguli
redeunt. quieſcūt ceteri. ſꝫ nō illa miſera
req̄eſcit. nā denuo exurgit bernhardi le-
ctulū petit. Sꝫ ille latrones latrones de-
nuo exclamauit. latro iteꝝ q̄ritᷓ ſꝫ neq̄q̄
ab eo q̄ ſolus nouerat: publicatᷓ. vſq̄ꝫ ter
tio iꝓba mulier ſic repulſa vix tādem
metu vel deſꝑatione victa ceſſauit. Cū
aūt ſequēti die iter ageret. arguētes eum
ſocij q̄ totiens latrones ſomniauerit. ꝑ-
quirebant. Quibus ille ait. Ueracitᷓ hac
nocte inſidias ſum ꝑpeſſus latronis. q̄r
hoſpita mihi nitebatᷓ auferre thezaurū
irrecupabilē caſtitatis. Perpendens
igitᷓ non eē tutum cohabitare ſerpēti. fu-
gā meditari cepit ⁊ ordinē ciſtercienſium
extūc ingredi deliberauit. Qđ cū frēs eiꝰ
cognoſcerēt ⁊ eū ab hoc ꝓpoſito modis
omibꝰ ꝓhiberent. tātā ei grāꝫ dñs ꝯtu-
lit vt nō ſolū iṗe a cōuerſiōe nō ꝓhibetᷓ
ſꝫ oēs frēs ſuos ⁊ multos alios ad religi-
onē dño lucraretᷓ. Gerardꝰ tn̄ frᷓ eiꝰ mi-
les ſtrennuꝰ. hec fr̄is vba vana putabat.
⁊ eius oīno mōita repellebat. Tūc bern
hardus fide iā igneus ⁊ fr̄no caritatis
zolo mirūimmodū exaſꝑatus. Scio in-
quit frᷓ mi. ſcio ſola vexatio intellectum
dabit auditui. Digitūq̄ꝫ lateri eius appo
nēs veniet inq̄t dies ⁊ cito veniet qn̄ ido
lancea latus hoc ꝑforabit ⁊ ad cor tuum

ꝯſilio qđ abicis viā dabit. Pꝰ paucos di-
es Gerardus ab inimicis capitᷓ ⁊ in loco
cui frater digitū impoſuerat infixā lāceā
geſtās trahitᷓ. ⁊ in cuſtodia vinculatur.
Ad quē bernhardꝰ veniēs cū ſibi loq̄ nō
ꝑmitteretᷓ. ad eū exclamauit. Scito fra-
ter geerarde q̄r in ꝓximo ituri ſumus et
monaſteriū itraturi. Eadem nocte ꝯpe-
des de eius pedibꝰ ceciderūt. ⁊ oſtio ꝑ ſe
apto letus aufugit. Indicauit fratri ſe
mutaſſe ꝓpoſitū ⁊ fieri velle monachū.

Anno ab incarnatione dñi. M.c.xij. a
ꝯſtitutōe domus ciſterciēſiū. xv. Seruꝰ
dei ber̄. annos nactus circiter. xxij. cū ſo-
cijs ampliuſq̄. xxx. ordinē ciſtercieñ. in-
greſſus eſt. Cum aūt bernhadus cū fra-
tribus ſuis domū paternam egrederetᷓ
guido ꝑmogenitꝰ vidēs minardū frēm
ſuū minimū puerū ludētē in platea cum
pueris. Eya inquit frater minarde ad te
ſolum reſpicit ōis terra poſſeſſionis nr̄e.
Cui nō pueriliter puer r̄ndit. Uos ergo
celū habebitis ⁊ mihi ſolū terrā relinq̄tis
Non ex equo diuiſio facta eſt hec. Mo-
dico igitᷓ tp̄e cū patre remanſit. ſꝫ fratres
poſtmodū ſecutus eſt. Ingreſſus igitur
ordinē ſeruus dei bern̄. ita totus in ſpū
abſorptus eſt. ⁊ deo talᷓ occupatꝰ q̄ iam
nullis ſenſibus corpis vteretᷓ. Iam q̄ppe
annū in cella nouiciorum exegerat. ⁊ ad-
huc an domus haberet teſtitudinē igno-
rabat. Multo tp̄e eccleſiā intrans ⁊ exi-
ens in capite vbi tres erant vnā tm̄ puta-
bat eſſe feneſtram. Abbas autē ciſter-
cienſis fratres ad edificandā domū clare-
uallenſis miſit. ⁊ eis bernhar. in abbatia
prefecit. qui multo ibidem tp̄e in nimia
pauꝑtate degebant. ⁊ pulmēta ſepius ex
folijs fagi ꝯficiebant. vigilabat autē ſer-
uus dei vltra poſſibilitatē humanam.
Nullū em̄ tempus ſe magis ꝑdere ꝯq̄ri
ſolebat quā quo dormiuit. idoneā ſatis re-
putans ꝯparationē ſomni ⁊ mortis vt ſic
dormiētes videantᷓ mortui apud homi-
nes. quoniā apud deū mortui peccatis
dormientes. Unde etiā ſi que forte du-
rius ſtertētē audierit ſeu minus ꝯpoſite
viderit iacētē. paciēter ferre vix poterat.
⁊ carnaliter ſeu ſeculariter eum dormire
cauſabatᷓ: Ad comedēdū vix aliqua vo-
luptate trahebatᷓ appetitꝰ. ſed ſolo timo-
re defectus. ſic accedebat ad ſumendū ci-
bum quaſi ad tormentū. Poſt cibū quā
tum comederit ſemper cogitare ſolitus
erat ſi quando vel ad modicū menſurā
ſolitam exceſſiſſe ſe deprehendit: inpune
abire non patiebatᷓ. Sic gule illecebras
edomuerat. vt ipſā quoq̄ꝫ ſaporū diſcre-
tionem ex magna parte perdiderit. Nā
⁊ oleū ſibi per errorem aliquando propi-
natū bibit et penitus ignorauit. nec priꝰ
id eſſe cognouit. donec quidē labia eius
mirarentᷓ inuncta. Sagimē crudū in ſup
per errorem ſibi oblatū pro butirio mltᷓ
diebus noſcitᷓ ꝯmediſſe. Solā autē aquā
ſibi ſapere dicebat. eo q̄ dū ſumeret fau-
ces ⁊ guttur ei refrigeraret. Quicquid in
ſcripturis didicerat maxie in ſiluis ⁊ i a-
gris meditādo ⁊ orando ſe ꝯfitebatᷓ acce-
piſſe. ⁊ nullos ſe aliquando magr̄os ha-
buiſſe. niſi quercus ⁊ fagos inter amicos
dicere ſolebat. Deniq̄ꝫ ꝯfeſſus ē aliqn̄ me-
ditanti vel oranti ſacram orationē velut
ſuppoſitā vel expoſitam ſibi apparuiſſe
ſcripturā. Quodā tp̄e (ſic ipſe in cāticis
refert) cū inter loquēdo ex his que ſug-
gerebat ſpūs. ⁊ ſi nō infideli minus tn̄ fi-
denti animo reſeruaret. vt haberet qđ di
ceret denuo tractaturus. ecce vox ad eū
venit: dicens. donec iſtud tenueris aliud
nō accipies. In veſtibus ei ſēper pau
ꝑtas placuit. ſordes nunq̄. nimirū ai fo-
re iudices aiebat aut neligētis. aut apud
ſe inaniter gloriātis. aut foris humanā
gliam affectātis. ꝓuerbiū illud in ore eiꝰ
frequēter ſēper in corde. Qui hoc facit q̄
nemo miratᷓ oēs. Un̄ ⁊ ciliciū ꝑlibꝰ ānis
portauit. q̄ diu occultū eē potuit. Sed
vbi hoc ꝯgnitū eē ſenſit ꝯtinuo illud ab-
iciēs ad ꝯmūia ſe ꝯuertit. Nūq̄ ſic riſit
vt nō potius ad ridendum quā ad repri-
mēdum vim ſibi facere oporteret. ⁊ riſui

ſuo magis ſtimulū adhibere ꝙ̄ frenum. Cū autē patientie gen⁹ ſolit⁹ erat dicere triptitū. videlicet ad verbo⁊um iniurias ad dāna rerū. ad corpis leſionē. hāc ipe his exemplis ſe habere ꝓbauit. Cū eñ cuidā epo amicabiliter eum admonēs quādā ſcripſiſſet epl'am. ille vehemēter excandeſcens amariſſimā ſcripſit ei epl'am in pncipio ita dicens. Salutē. ⁊ nō ſpiritū blaſphemie tanq̄ ex ſpū blaſphemie illa ſcripſiſſet. Ad qḋ ille. Ego ſpiritū blaſphemie me hre nō credo. nec maledixiſſe cuiq̄ aut maledicere me velle ſcio: preſertim pncipi ppl'i mei. Quidam abbas ꝓ vno cenobio ꝯſtruēdo ſexcētas marcas eidē miſit argēti. Sed tota pecunia cū deferret a predonib⁹ ſublata eſt. Quo audito nihil aliud dixit niſi benedictus de⁹ q̄ vobis pepcit ab onore. Sed illis inquit q̄ tulerūt leuius ē ferendū. tū quia h⁹ romana cupiditas ſuſtulit. tū q2 magna pecunia magnā eis tētationis occaſione ingeſſit. Quidā inſup canonicus reglaris ad eū venit. ⁊ vt in monachū reciperet: inſtāter rogauit. Cui cū ille nō acq̄eſceret: ſed ad ſuā eccīaȝ redire pſuaderet. vt qḋ ergo ait ille i libris tuis pfectionē tātope ꝯmēdaſti. ſi ea nō exhibes cupienti. vtinā illos tuos tenerē libros vt eos penit⁹ lacerarē. Cui ille. In nullo eo⁊ legiſti nō poſſe te in tuo clauſtro eſſe pfectū. Mo⁊ correctōnē nō loco⁊ mutatōnē in libris omnib⁹ ꝯmēdaui. Ille vo inſaniens: in eū impetū faciēs. tā grauiter maxillā eius percuſſit. vt ſuccederet rubo⁊ ictui. ⁊ tumo⁊ rubori. Iam q̄ aderant in ſacrilegū inſurgebāt. ſed preueit eos ſu⁹ dei: clamās ⁊ adiurāſ p nomē xpi vt nullatenus tāgerent. nec ſibi quicq̄ iniurie inferret. Nouitijs autē intrare volētib⁹ dicere ꝯſueuerat. Si ad ea q̄ intus ſunt feſtinatis. hic foris dimittite corpa q̄ de ſeclo attuliſtis. Soli ſpūs ingrediantur. caro autem nō ꝓdeſt quicquid.

Pater eius q̄ ſolus domi remāſerat: ad monaſteriū iuit. ⁊ ibidem poſt aliqḋ tēp⁹ i ſenectute bōna deceſſit. Soro⁊ autē ei⁹ ſeculo nupta cū in diuitijs ⁊ delitijs ſeculi piclitaret quadā vice fratres ſuos ad mōaſteriū viſitatura acceſſet. Cūq̄ veniſſet cū comitatu ⁊ apparatu ſupbo. ille ad eā tanq̄ rethe diaboli ad aīas capiendas exhorruit. nec ad videndā eam exire aliquaten⁹ acquieuit. vdiēs illa q̄ null⁹ fratrū ſuo⁊ū occurreret. ſȝ ab vno earū q̄ tunc portarius erat ſtercus inuolutū diceretur tota in lacrimis reſoluta eſt. Et ſi peccatrix ſū inq̄t ꝓ talib⁹ xp̄s mortu⁹ ē. Quia eñ peccatricē me ſentō. idcirco cōſiliū ⁊ colloquū bono⁊ requiro Et ſi deſpicit frater me⁹ carnē meā. ne deſpiciat ſeruus dei aīam meā. veniat ⁊ pcipiat ⁊ qcquid pceperit: adimplebo. Hāc g̊ ꝓmiſſionē tenens exijt ad eā cū fratrib⁹ ſuis. ⁊ q2 eā a viro ſeparē nō poterat. pmo oēm ei mundi gloriā interdixit ⁊ formā matris imitādā eidē indicens illā dimiſit. Illa vo rediens ita repente mutata ē. vt in medio ſeculi vitā duceret heremiticā et ab omni ſeculo ꝓſius ſe faceret alienā. Tādē pcibus multis viꝝ ſuū vicit ⁊ ab ipo abſoluta: mōaſteriū intrauit. Infirmatus aliqñ vir dei cū extremū iā ſpiritū trahere videret: ⁊ in exceſſū mentis ſue an̄ tribunal viſus ē pſentari. Affuit aūt ⁊ ſathan ex aduerſo improbis eū accuſationib⁹ pulſans. Ubi vo ille oīa fuerat ꝓſecutus ⁊ viro dei ꝓ ſua fuit pte dicendū nihil territ⁹ aut turbat⁹: ait. Fateo⁊ nō ſū dignus ego nec ꝓprijs poſſū meritis regnū obtinere celo⁊. Cete⁊ dupli ci iure illud obtinēs dn̄s me⁹ hereditatē ſcȝ pr̄is ⁊ merito paſſiōis: altero ipe cōtētus alte⁊ mihi donat. Ex cui⁹ dona imitus illud mihi vēdicās: nō ꝯfūdo⁊. Cōfuſ⁹ in hoc vbo inimicus conuentus ille ſolutus. ⁊ vir dei in ſe reuerſus ē. Tāta aūt abſtinentia labore ⁊ vigilijs corpus ſuū attriuit. q̄ ⁊ grauiſſima ⁊ vere continua

egritudine languens conuentum vix ſequi poſſet.

Quadā vice dū grauiſſime infirmaret. fratribus ꝓ eo inſtāter orātibus: aliquātulum cōualuiſſe ſenſit. Cōgregatis aūt fratribus: dixit. Quid tenetis miſerū hominē. fortiores eſtis et īualuiſtis. parcite queſo parcite: ⁊ ſinite me abire.

A multis autē ciuitatibus vir dei in epm electus. pcipue a ciuitate ianuenſi. ⁊ ciuitate mediolaneñ. petētibus ſe nec annuens nec improbe renuens: dicebat ſe nō eſſe ſuū ſed alio⁊ū ſeruitio deputatū. Fratres autē ex cōſilio viri dei ſibi ꝓuiderant ⁊ ſummi potificꝭ auctoritate muniti erant. ne quis gaudiū ſuū ab eis tollere poſſet. Quodā tempore cū fratres cartuſieñs viſitaſſet. ⁊ ipi ab eo in omnibus plurimū edificati fuiſſet. Unū fuit quod pdicti loci prio⁊ē aliquantulū mouit ſcilicȝ q̄ ſella cui equitādo inſidebat minus neglecta erat. ⁊ parū pferēs paupertatē. Quod cū dictus prio⁊ vni ex fratribus ⁊ ille viro dei retuliſſet nō minus ipſe miratus qualis eſſet ſella querebat. Nam a claraualle vſq̄ cartuſiam venerat. ⁊ tamen qualis eſſet ſella penitus ignorabat. Iuxta lacum lauſanenſem totius diei itinere pergens penitus eum nō vidit. aut ſe videre ſe non vidit. Cū enī ſero facto de eodem lacu ſocij loquerent interrogauit eos vbi nam lacus ille eſſet Quod illi audientes plurimum admirati ſunt. Uincebat ſane in eo ſublimitatem nominis hūilitas cordis. Nec tam poterat vniuerſus eum erigere mūdus q̄ ſeipſe deijcere ſolus. Summ⁹ reputabatur ab omnibus infirmū ipe ſe reputans. et quem ſibi omnes ipſe ſemini pferebat. Deniq̄ ſicut ſepius fatebatur inter ſummos quoq̄ honores ⁊ fauores populo⁊um alterum ſibi mutuatus hominem videbatur. Seq̄ potius reputabat abſentem velut quoddam ſompnium ſuſpicatus. Ubi vo inter ſimplici

ores fratres erat. ⁊ amica ſemper humilitate frui licebat: ibi ſe īueniſſe gaudebat ⁊ in propriam rediſſe perſonā. Semper autem inueniebatur. Aut orans aut legens. aut ſcribens. aut meditans. aut fratres verbo edificans. Quadam vice cum populo predicaret. ⁊ omnes verba eius attente ac deuote ſuſciperēt. eius animo quedam talis irrepſit tentatio. Uere nunc optime predicas. ⁊ ab hominibus libenter audiris ⁊ ſapiens ab omnibus reputaris. At vir de tali tentatione pulſari ſe ſentiens. parumper ſubſiſtit. ⁊ an procederet vel finem faceret. cogitare cepit. Statimq̄ diuino confortatus auxilio tentatori ſilenter reſpondit. Nec p te incepi nec per te dimittam. ſicq̄ ſecur⁹ predicationē vſq̄ ad finem proſecut⁹ ē.

Monachus quidam qui in ſeculo ribaldus fuerat atq̄ luſo⁊: maligno ſtimulatus ſpiritu: ad ſeculum redire voluit. Cum autem beatus Bernhardus eū retinere non poſſet. interrogauit eū vnde victurus eſſet. Qui reſpondit ad taxillos ludere ſcio. ⁊ inde viuere potero. Et ille. Si tibi capitale commiſero. vis ſingulis annis ad me redire et mecū lucrum diuidere: Quod ille audiens gauiſus eſt. et ſe libenter ſic acturum promiſit. Uiginti igitur ſolidos ei dari precepit. et ille cum illis abijt. hoc autem faciebat vir ſanctus vt eum iterum reuocare poſſet ſicut et poſtmodum factum eſt. Ille igitur abiens totum perdidit et ad portam confuſus redijt. Quo audito vir dei ad eum letus exijt. extenditq̄ gremium vt ſimul diuideret lucrum. Cui ille. Nihil pater lucratus ſum. ſed etiam capitali noſtro nudatus ſum. Si vultis ꝓ noſtro capitali recipere me. Cui bernhardus benigne reſpondit. Si ita inquit eſt. melius eſt vt hoc recipiam q̄ ſimul vtrumq̄ perdam.

Quadam vice dum beatus Bernhard⁹ iumento inſidens aliquo pergeret

cuidam ruſtico materia ſic ſe offerente
de cordis inſtabilitate in oratione eſt cō
queſtus. Quod ille audiens mox eum
deſpexit ⁊ in orōnibus ſuis cor firmū et
ſtabile habere ſe dixit. Volens autē beatꝰ
Bern̄. eū cōuicere ⁊ a ſua temeritate co-
ercere dixit. Sequeſtrare paulisp̄ a nobiſ
⁊ tota q̄ poteris intēcōe orōnē dn̄icam i-
choato. Quā ſi abſq; aliq̄ cordis intēcōe
⁊ vagatiōe finire poteris. iumēto cui in-
ſideo tuū ꝓculdubio mox habebis. Tu
autē mihi in fide tua ſpōdes q̄ ſi aliud ibi-
dem cogitaueris hoc mihi aliq̄tenꝰ nō ce
labis. Letat̄ ille ⁊ tanq̄ iumētū iā lucra-
tū ſe reputās audacter ſecedit. ⁊ ſeipſū re
colligēs orōnē dn̄icaz dicere inchoauit.
Vix orōnis expleuit dimidiū. ⁊ ecce im-
portuna cogitatio de ſella cordi ſuo ſe in
gerit. vtrū eā habē debeat cū iumēto. qḋ
ille aduertēs. cōcitus ad bernardū redi-
jt. ⁊ q̄d i ipa orōne ſollicite cogitauerit.
indicauit ⁊ depoſt temere nō p̄ſumpſit.
Frater robertus eius mōachus ⁊ ſm̄
ſeculū ꝓpinquus in adoleſcētia ſua q̄rū
dā p̄ſuaſiōe ꝺcepꝰ: cluniacū ſe cōtulerat
Venerabilis autē pr̄ poſtq̄ aliq̄diu diſſi
mulauit: eūdē ſtatuit p̄ ep̄lam reuocare.
Quā cū ſub diuo dictaret. ⁊ aliꝰ mōachꝰ
eā ex ore ſuo cōſcriberet. ſubito inopinatꝰ (de hymbre)
hymber erupuit. ⁊ hic q̄ ſcribebat chartā
ꝯplicare voluit. Cui Bern̄. Opus dei ē
ſcribere ne formides. Scripſit ḡ ep̄lam i
medio hymbre ſine hymbre. Cū em̄ vn-
dique plueret. ibidē tn̄ moleſtiā hymbris
virtus expulit charitatis. Cū quod-
dā monaſteriū qḋ vir dei ꝯſtruxerat oc-
cupaſcet muſcarū incredibilis multitu- (de muſcis)
do. ita vt oībus graue moleſtiaz genera-
rent: ille dixit. Ego excōico eas. Mane
autē oēs pariet̄ mortuas iuenerūt. Cū
a ſūmo pontifice mediolanū miſſꝰ fuiſ-
ſet vt ipſos cū ecclia recōciliaret ⁊ iā papi-
am rediſſet. q̄dā vxorē ſuā demoniacā
ad eū adduxit. Moxq; p̄ os miſere mu-
lieris dyabolꝰ in cōtumelias eiꝰ ꝓrupit (de demonium)
dicēs: Nō me de anicula mea hic porru-

los edens ⁊ braſſicas deuorās pellet. At
vir dei ipam ad ecclīam beati ſyri remiſit
Beatꝰ autē ſyrus hoſpiti ſuo deferre vo-
luit. nec eidē aliquid curatiōis impēdit
ſicq; iterum ad btm̄ Bernhardū addu-
cta eſt. Tunc dyabolus per os eius garri
re cepit ac dicere. Non me expellit ſyrulꝰ
nec eijcit bernhardus. Ad hec ſeruus dei
reſpondit. Nec ſyrus nec Bernhardus
te eijciet ſz dn̄s ihs xp̄s. Mox vt ille orō
nem effudit ſpūs nequā dixit. Qualibet̄
egrederer ab hac anicula grauit̄ moleſta
tus in ea. Qualibent̄ egrederer ſz nō poſ
ſum. q̄r nō vult magnꝰ dn̄s. Cui ſāctus
Et quis ē magnꝰ dn̄s: Cui ille ihs naza
renus. Ad que vir dei. vidiſti ne vnq̄ eū
Quo rn̄dente: etiā ait. Vbi eū vidiſti: ⁊
ille in gloria. Et ſāctꝰ. ⁊ tu in gloria fui-
ſti. quo rn̄dente. vtiq; ait. Quō inde exi-
ſti: Et ille. Cū lucifero multi cecidimuſ
Hec autē omnia voce lugubri p̄ os vetu
le oībus audiētibꝰ loq̄bat̄. Dixitq; ei vir
dei. Nunquid in illam gloriam redire
velles. At ille miro modo cachinans: ait
Tarde eſt. Tunc orante viro dei demō
de muliere exiuit. Sed cum vir dei inde
receſſiſſet: dyabolus iterum ipam inua-
ſit. vir autem eius poſt eum accurrēs qḋ
acciderat indicauit. Ille autem collo eiꝰ
alligare cartulam continentem hec ver-
ba precepit. In nomine domini noſtri
ihu xp̄i precipio tibi demon ne hanc mu
lierem ammodo contingere preſumas.
Qḋ cum factum fuiſſet ad eam poſtea n̄
eſt auſus accedere. Apud equitaniam
quedam mulier miſerabilis erat. Que a
quodam demone petulante ⁊ incubo ve
xabatur. Sex enim annis abuſus eſt ea
⁊ incredibili vexauit libidine. Adueni-
ente autem illuc viro dei. demon mulie-
ri ne ad euz accederet vehementer mina-
tur. quia nil ei prodeſſe poſſet. ⁊ receden-
te eo ipe qui eius fuerat amator crudeliſ-
ſimus fieret perſecutor. At illa ſecure ad
virū dei acceſſit. ⁊ q̄ patēt̄ cū mlt̄o gemitu
enarrauit. cui ille. Tolle hūc meū bacu-

(de baculo. Et de demone incubo)

lū ⁊ in tuo lectulo pone. ⁊ ſi q̄d agē pōt:
agat. Qḋ cū feciſſz ⁊ i lectulo ſuo recube-
ret: adeſt ille ꝯtinuo. Sz nec ad ꝯſuetū
opus nec ad ipm̄ cubile p̄ſumit accedere
ſz acerrime minat̄ q̄ illo recedēte ſe de ea
attrocit̄ vindicabit. Qḋ cū illa bernardo
retuliſſz ille pplm̄ cōuocauit. ⁊ oēs cāde
las i manū accēſas hr̄e p̄cepit. demonē-
q; cū vniuerſo q̄ aderant cetu excōicauit
ac ne ad illā vel aliā deinceps acceſſū ha
beat: interdixit. Sicq; illa a tali illuſiōe
penitus liberata ē. Cū in eadē ꝓuin-
cia vir ſctūs legatiōe fūgēt̄ vt ducez eq̄ta-
nie ecclie recōciliaret. ⁊ ille modis oībus
recōciliari renuēt. vir dei ad altare cele-
braturꝰ acceſſit. ipo duce tāq̄ excōicato p̄
foribus expectāte. Cū autē pax dn̄i dixit.
corpꝰ dn̄icū ſup patenā ponit. ⁊ ſecū tol
lit. atq; ignea facie ⁊ flāmeis oculꝭ foras
egredit̄. ⁊ vbis terribilibꝰ comitē aggre-
dit̄. Rogauimꝰ te inq̄t ⁊ ſpreuiſti nos. ec
ce ad te ꝓceſſit vginis filiꝰ q̄ ē dn̄s ecclie
quā tu p̄ſeq̄ris. Adeſt iudex tuꝰ. in cuiꝰ
noīe omē genu curuat̄. adeſt iudex tuꝰ. i
cꝰ māibus illa aīa tua deueiet. Nūq̄d et
ipm ſicut ſeruos eiꝰ ꝯtēnes. Reſiſte ei ſi
vales. Statimq; dux totꝰ irriguit. ⁊ mē-
bris oībus diſſolutꝰ ad pedes eiꝰ ꝓtinus
ꝓſiliuit. Quē vir ſanctus calce pulſans
ſurgere iubet ⁊ dei audiere ſniam. Ille
autē tremebūdus ſurrexit. ⁊ q̄cq̄d vir ſan
ctus p̄cipiebat ꝓtinus adipleuit. Cū
regnū germanie ꝓ q̄dā mag̅ ſedāda di-
ſcordia: ſeruus dei intereſſet. archieps q̄-
dā venerabilē quēdā clericū obuiā ei mi-
ſit. Cui dū clericꝰ ſe ſibi obuiā a ſuo do-
mino miſſū fuiſſe diceret: vir dei rn̄dit.
Alius dn̄s miſit te. Miratus ille ſe non
niſi a dn̄o ſuo archiep̄o miſſū fuiſſe affir
mabat. Ecōtra ſeruus xp̄i dicebat. Falle-
ris fili falleris. Maior eſt dn̄s q̄ miſit te
xp̄s. Qḋ clericus itelligēs: ait. Putas q̄
monachus velī fieri. abſit hoc a me. nō
cogitaui nec aſcēdit ſup cor meū. Quid
plā: in eodē itinere ſeculo valefecit. ⁊ a vi
ro dei habitū ſuſcepit. Cū quēdā mi-
litē valde nobilē ad ordinē recepiſſet. et

virū dei quodā tp̄e ſequeret̄: grauiſſima
cepit temptatiōe pulſari. Cū autē eū q̄-
dam de fratribus tā triſtē videret: cām tā
te triſticie req̄ſiuit. Cui ille rn̄dit. Scio
inq̄t ſcio. q̄ nūq̄ amplius letus ero. qḋ
vbū cū dictus frater ad ſeruū dei retuliſ
ſet ille ꝓ eo attentius orauit. Statimq;
ille frater q̄ tam tēptatus et triſtis erat tā
tū ceteris apparuit iocundior ⁊ hilarior
quātū prius ceteris triſtior. Cū autē ei di-
ctus frater vbū meſticie qḋ locutus fue-
rat amicabiliter improparet: ille rn̄dit.
Dixi nunq̄ amplius letus ero: ſz nunc di
co. Nunq̄ amplius triſtis ero. Cum
ſanctus malachias ep̄s hybernie (cuius
vitā plenam vtutibus ipe deſcripſit) ad
xp̄m feliciter in monaſterio ſuo migraſ-
ſet ⁊ vir dei ꝓ eo hoſtiā ſalutarē offerret
gloriā eius dn̄o reuelante cognouit. ⁊ eo
dē iſpirāte poſt cōiōnē formā orōis mu-
tauit: leta voce ſic dicens. Deus q̄ beatū
malachiam ſctōꝝ tuoꝝ meritis coequa-
ſti. tribue q̄ſumus. vt q̄ precioſe mortis
eius feſta agimus: vite q̄z imitemur exē-
pla. Cui dū cantor innueret q̄ erraret:
ait. Nō erro ſz noui q̄d dico. Deinde ac
cedens ſacra eius veſtigia oſculatur.
Cū inſtāte. xl. a multis fuiſſet tyroni-
bus viſitatus. rogauit eos vt in illis ſal-
tē ſacris diebus a ſuis vanitatibus ⁊ laſ-
ciuijs abſtinerēt. Quibus nullo mō acq̄-
eſcētibus: iuſſit eis ꝓpinari vinū: dicēs.
Bibite poculū aīaꝝ. quo hauſto ſubito
mutati recedūt. Et q̄ modicū tēpus de-
negauerāt totū tp̄s vite ſue deo dederūt
Tādē beatus bernardus morti felici- (de teſtamento eius)
ter appropiq̄ns: ait fratribus ſuis. Tria
vobis obſeruāda relinquo. que in ſtadio
p̄ntis vite quo iucurri memini me ꝓ vi-
ribus obſeruaſſe. Nemini ſcādalū face-
re volui. ⁊ ſi aliq̄n incidit. celaui vt potui (nota)
Minus ſemper ſenſui meo q̄ alterius
credidi. leſus de ledente nunq̄ vindictā
expetij. Ecce caritatem, humilitatem et
patientiā vobis relinquo. Deniq; poſt-
q̄ multa miracula perpetraſſet: ⁊ centū-
ſexaginta monaſteria cōſtruxiſſet. mul- (clx monaſteria)

toſq; libros ⁊ tractat⁹ ꝯpilaſſet. cõſumã
tis vite ſue diebus circiter ſexageſimũ ter
tiũ annũ. anno dñi milleſimo. cliij. inter
filioꝝ manus obdormiuit in dño. Poſt
obitũ ſuũ multis gloriã ſuã mãifeſtauit
Cuidã em̃ in abbati qdã monaſterio ap
paruit. ⁊ vt ſe ſeqret̃ admonuit. q cũ ſeq-
retur: dixit ei vir dei. Ecce ad mõtẽ liba-
ni venim⁹ ⁊ tu hic mãebis ego aũt illuc
aſcẽdã. Interrogt⁹ ab eo ad qd vellz aſcẽ
dere. diſcere ĩ qt volo. Mirat⁹ ille. Quid
in qt vis diſcere pt̃. qm̃ nullũ hodie ĩ ſciã
tibi ſilẽz credimus eſſe. Et ille. Nulla h
ſciẽcia nulla veri ꝯgnitõ. ſurſũ ſcie ple-
nitudo. ſurſũ vã noticia veritatꝭ. ⁊ in h⁹
vbo diſpuit. Ille aũt die nõuit. ⁊ tũc vi-
rum dei bernardũ de corpe migraſſe in-
uenit. Legit̃ in miraculis ſãcti bernar
di de heremita q fuit decan⁹ lugdunẽſ.
q cũ fuiſſet. xxxv. annis in nemore arda-
nẽ. poſt mortẽ ſuã apparuit lugdunẽſ.
epõ in maxima glĩa. ⁊ dixit ei. Quod in
hora mortꝭ eius. xxx. milia dceſſerũt cũ q
bus ipẽ ⁊ b. bernardus ſtati in celũ aſcẽ-
derũt ⁊ tres ĩ purgatoriũ: reliq oẽs in in-
fernũ. Multa aũtẽ alia ⁊ pene ĩnumera
bilia miracła p ſuũ ſpũ deus opat⁹ ẽ.

Imotheus qſi

timorẽ tenẽs. vel a timore et the
os qđ eſt deus qſi timor dei. Cauſa ẽ aũt
iſte timor in quolibz viro ſãcto. ſicut ait
gre. ꝯſiderãdo vbi fuit vbi erit. vbi eſt. ⁊
vbi nõ ẽ. Ubi fuit qm̃ in pctõ. Ubi erit.
in iudicio. Ubi eſt in miſeria. Ubi non
eſt in gloria.

Imotheus ſub.

nerone a pfecto vrbis rome dũ
grauiter torqret̃. ⁊ calce viua ei⁹ plage a-
ſpergerent̃: ⁊ ipẽ in his gracias deo age-
ret. duo angłi ſibi aſtiterũt dicẽtes. Eri-
ge caput in celos ⁊ vide. aſpiciẽſq; vidit
celos apertos ⁊ ihẽſu coronã gẽmatã te-
nentẽ et dicentẽ ſibi. Hãc de manu mea
accipies. Quod qđdã vir nomine apo-
linaris videns: baptizari ſe fecit. qͣ ꝓpro-
pter pſes iuſſit ambos in cõfeſſione dñi
pſeuerãtes decollari: circa ãnũ dñi. lvij.

Imphorian⁹ a.

ſimphonia. fuit em̃ tãq̃ vas mu-
ſicũ emittens armoniã virtutũ. in quo
tamquã in vaſe muſico tria fuerunt. Nã
vt dicit auerrois ſonatiuũ debet eſſe du-
rum ad reſiſtendũ. lene ad ꝯtinuandũ.
latũ ad ĩplendũ. Sic et ſimphorian⁹ tã-
quam vas muſicũ fuit dur⁹ ſibi p auſte-
ritatẽ. lenis alijs per manſuetudinẽ. lat⁹
oĩbus p caritatꝭ ãplitudinẽ.

Imphorianus i

auguſtudinenſ. vrbe ortus. Dũ
adhuc adoleſcẽs eſſet tanta morũ graui-
tate pollebat q ſeniorũ vitaz anticipare
videret̃. Cũ igit̃ pagani feſtũ venerꝭ ce-
lebrarent. ⁊ ſtatutã ante eradiũ prefectũ
defferent. ſimphorian⁹ affuit et nolẽs eã
adorare diu cedit̃. ⁊ carcere mãcipat̃. Et
cũ educt⁹ de carcere ad ſacrificiũ cogeret̃
et mlta ei donaria ꝓmitterẽt̃: dixit. De⁹
noſter ⁊ nouit remunerare merita. ita no
uit pũire peccata. Uitã quã xpõ ſolutu-
ri ſumus ex debito: ſoluam⁹ ex voto. Se-
ra plenitudo eſt iudicꝭ timuiſſe ꝯſpectũ.
Munera veſtra fucata mellis permixta
dulcedine. male credulis mẽtibus venẽa
perturiũt. Cupiditas veſtra omnia ha-
bendo nil poſſidet. quia dyabolicis arti-
bus obligata miſeri lucri detinet̃ ꝯpedi-
bus. ⁊ gaudia veſtra in ſimilitudine vi-
tri cũ ceperint ſplendere franguñt̃. Tunc
iudex ira repletus data ſententia pcepit
vt ſimphorianus occideret̃. Qui cũ ad
locum duceret̃: mater ei⁹ de muro exda-
mans ait. Nate. nate. memẽto eterne vi-
te. Surſũ reſpice et regnantẽ in celo in-
tuere. tibi vita non tollit̃ ſed in melius
commutat̃. Mox igitur decollatus eſt.
et a xpianis corpus eius ſublatũ honori-
fice eſt ſepultum. Ad cuius ſepulcrũ tan
ta fiebant miracula vt etiam a paganis i

honore maxime haberet̃. Refert gre.
turonenſ. q de loco vbi ſanguis ei⁹ effu-
ſus eſt quidam xpianus tres lapillos ſã-
guine reſperſos ſuſtulit. et in capſa argẽ
tea tabulis ligneis circumſepta locauit.
Quam cum in quodam caſtro locaſſz et
totum caſtrum incendium conſumpſiſ
ſet de medio ignis predicta capſa ſana et
integra eſt educta. Paſſus eſt circa annũ
domini. cclxx.

Artholomeus i

terpretatur filius ſuſpendentis
aquas vel filius ſuſpendentis me. Dicit̃
enim a bar quod eſt filius ⁊ tholos qđ ẽ
ſummitas. ⁊ moys quod eſt aqua. inde
bartholomeus id eſt filius ſuſpendentis
aquas id ẽ dei qui mentes doctoꝝ ſurſũ
eleuat vt aquas doctrinarũ inferius fũ-
dat ⁊ eſt nomen ſyrum nõ hebreũ. Per
primum vo notatur triplex ſuſpendiũ
quod ipẽ habuit. Fuit enim ſuſpenſus.
id eſt eleuatus ab amore mundi. vel ſuſ-
penſus id eſt intentus amore celeſti. vel
ſuſpenſus. id eſt totaliter innixus gratie
et auxilio dei. vt non a ſuis meritis. Sed
a dei adiutorio tota vita ſua dependeat
Per ſcõm vo profunditas ſue ſapiẽ. De
cuius ſapientie profũditate dicit dyoni.
in myſtica theologia. Diuinus bartho.
dicit et multam theologiã eẽ ⁊ minimã
⁊ euangeliũ latum ⁊ magnum rurſus cõ
ciſum. Et vult oſtendere bartho. ſm in-
tentionẽ dyoniſij q vna conſideratione
poſſunt omnia affirmari d deo. Alia cõ
ſideratione magis proprie negari.

Artholomeus

apoſtol⁹ veniens ad indiam q̃
ẽ in fine orbis tẽplũ in quo erat ydolum
noĩe aſtraroth: intrauit. ⁊ q. pegrin⁹ ibi-
dẽ manere cepit. In hoc idolo qdam de-
mon habitabat. q ſe lãguẽtes curare dice
bat. ſz nõ ſanãdo ſubueniebat. ſz a leſio-
one ceſſando. Sz cũ templũ plenũ lan-
guentibus eẽt et quondie ſacrificantib⁹
p infirmis etiaz ex longinquis regioni-
bus adductis nullũ reſponſum ab ido-
lo habere poſſẽt. ad aliam ciuitatem per-
rexerunt vbi aliud ydolum nomine be-
rith colebatur. ⁊ interrogantibus cur ſi-
bi aſtaroth reſponſum non daret. Rñ-
dit berith. Deus veſter cathenis igneis
conſtrictus eſt nec reſpirari nec loqui au
det. ex illa hora qua appoſtolus dei bar-
tholomeus ingreſſus eſt. Dicunt illi. Et
quis eſt iſte bartholomeus. Et demon.
Amicus eſt dei omnipotentis. ⁊ ideo ve
nit in iſtam prouinciam vt omnes deos
indie euacuet. et illi. Dic nobis ſigna ei⁹
vt euz inueniri poſſimus. quibus demõ
ait. capilli eius criſpi et nigri. caro candi
da. oculi grandes. nares equales ⁊ dire-
cte. barba prolixa habens paucos canos.
ſtatura equalis. collobio albo clauato.
purpura veſtitur. Induitur pallio albo
quod per ſingulos angulos gẽmas ha-
bet purpureas. Uigintiſex anni ſunt ex-
quo veſtes ⁊ ſandalia eius nec veteraſcũt
nec ſordidant̃. centies flexis genubus p
diem orat. ⁊ centies p noctẽ. angelicum
eo amaulãt: q nunq eũ fatigari neceſu-
rire pmittũt. Semp eodem vultu ⁊ anĩo
lenis et hylarꝭ pſeuerat. omnia preuidet
omnia nouit. omniũ gentium linguaſ
nouit ⁊ intelligit. ⁊ quod vobiſcum lo-
quor ipſe iam nouit. Et quãdo queritꝭ
eum ſi vult oſtendet ſe vobis. ſi autẽ nõ
vult: eum non poteritis inuenire. Ro-
go autem vos vt cum eum inueneritis:
rogate eum ne huc veniat ne angeli ſui
hoc mihi faciant quod meo ſocio iam fe-
rũt. Cũ igit̃ p duos dies ſollicite qrentes
eũ minime inueniſſet. qdã die qdã demõia-
c⁹ exclamauit dicens. Aplẽ dei bartholomee
incedunt me orationes tue. Cui apoſtol⁹
obmuteſce ⁊ exi foras ab eo. Et ſtatĩ ẽ li-
beratus. Qđ audiens rex regiõis illius
polemius. cũ haberet filiã lunaticã mi-
ſit ad apoſtolũ: rogãs vt ad ſe veniret ⁊ fi-
liam ſuã ſanaret. Ad quã cũ apoſtolus
veniſſz. ⁊ eã cathenis ligatã videt (q2 ac

cedētes morſibꝰ lacerabat) iuſſit eā ſolui.
Et cū miſtri ad eā accedē ñ auderēt: di=
xit. Ego demō illuz qđ in ea erat iā ligatū
teneo et vos timetis. ⁊ ſoluta ſtatiz libe=
rata eſt. Tūc rex camelos auro ⁊ argēto
⁊ lapidibꝰ p̄cioſis onerauit. ⁊ aplm̄ inq̄
ri faciēs nullatenꝰ inueniri potuit. Mane
aūt ſeq̄nti apparēs apl's cū ſolo rege ī cu=
biculo dixit ei. Vt q̄d me cū auro ⁊ argē
tō ⁊ lapidibꝰ p̄cioſ tota die q̄ſiuiſti. iſta
mūera ſūt neceſſaria hiſ q̄ terrena req̄rūt
ego nihil terrenū nihil carnale deſidero.
Tūc ſctūs Bartholo. cepit eū multa de
modo redēptiōis nr̄e docē. ondēs int̄ ce
tera xp̄m viciſſe dyabolū p mirabilē cō=
gruētiā potētiā. iuſticiā. ⁊ ſapiam. Con=
gruū. n. fuit vt q̄ filiū v̄ginis. i. Adā fa=
ctū de terra dū adhuc eēt v̄go: vicerat. a
filio v̄ginis vinceret̄. Potet̄ quoqȝ ip̄m
vicit cū de ſua dn̄atiōe potēt eiecit: quaz
dyabolus ꝑ deletiōe p̄mi hoīs vſurpa=
uit. Et ſicut alicuiꝰ victor tyrāni comi=
tes ſuos mittit. vt eiꝰ titulos vbiqȝ erigāt
⁊ tyrānos deijciāt. ſic xp̄s victor nūcios
vbiqȝ mittit vt dyaboli cultū vt euacu=
ent. ⁊ xp̄i ſtatuāt. Juſte v̄o. q̄r iuſtū ē vt
q̄ ꝯmedēte hoīez vicēs hoīez detinebat. a
ieiunāte hoīe victꝰ: hoīez āplius ñ tenēt.
Sapiēt aūt dum ars dyaboli deluditur
arte chriſti. Ars dyaboli fuit vt ſ. cut ac=
cipit̄ rapit auē. ita in deſertū rapet xp̄m
vt ſi ibi ieiunans ñ fameſcēt abſqȝ dubio
deꝰ eēt. Si aūt eſuriret ip̄m vt p̄mū ho=
minē p cibū deuicēt. Sȝ cognoſci deꝰ nō
potuit. q̄r eſuriuit. nec vici. q̄r eiꝰ tētatio
ni ñ ceſſit. cū ḡ eidē ſacra fidei p̄dicaſſet:
dixit regi. q̄ ſi baptizari vellet deū ſuuz
cathenis ligatū onderet. Siq̄dē hꝰ ꝓba
re vis iubeo illū̄ egredi ſtatuā ⁊ hꝰ ip̄m
cōfiteri. Cui rex. Craſtino cū pontificeſ
obtulerit hꝰ ꝓbabo. Seq̄nti igit̄ die iu=
xta regis palacium dū pontifices ydolo
ſacrificarēt: cipit clamare demon ac dice
re. Ceſſate miſeri ſacrificare nob ne peio
ra me patiamini: q̄ catheīs igneis ab an=
gelo iħu xp̄i q̄ue iudei crucifixert religa=
tus ſū. putātes euz a morte detineri. ille
aūt ip̄am mortē q̄ regina nr̄a ē captiua=
uit. ⁊ ip̄m nr̄m principē maritū mortis
vinculis igneis vixit. Statiqȝ oēs mi=
ſerūt funes vt ſimulacrū euerterēt: ſȝ nō
potuerūt. Apl's aūt demōi p̄cepit vt ide
exiēs ydolū ꝯminueret. Qui ſtatiz exiēs
aīa ydola tēpli p ſeip̄m ꝯfregit. Deinde
fuſa hac oīoe ab aplo. Deus abrahā deꝰ
Jſaac ⁊ deus iacob. q̄ nobis hāc ptāte de=
diſti vt cecos illūinemꝰ. leproſos mūde=
mus. peto vt oīs multitudo hec ſaluet̄.
Jllis rñdētibus amē: oēs infirmi curati
ſūt Apl's aūt tēplū dedicauit ⁊ demonē
in deſertū abire p̄cepit. Tūc āgelus dn̄i
ibidē apparuit. ⁊ tēplū circūuolās ī qua=
tuor anglos ſignū crucl digito ſuo ſcrip
ſit: dicēs. Hec dicit dn̄s. Sicut vos oēs
ab īfirmitate vr̄a mūdati eſtis. ita ⁊ tem=
plum hoc ab omni ſorde mūdabit̄. ⁊ ha=
bitatore eius quē apl's in deſertū locū ire
p̄cepit. prius tn̄ eū vobis ondā que vide
tes ne timeatis. Sȝ quale ſignū ī lapidi=
bus his ſculpſi: tale in vr̄is frōtibꝰ imp̄=
mat. Tūc ondit eis ethiopē nigriorem
fuligie facie acuta. barba ꝓlixa. crinibꝰ
vſqȝ ad pedes ꝓtenſis. oculis igneis vt
ferrū ignitū ſcītillas emittētibꝰ. flāmas
ſulphureas ex ore ⁊ oculis ſpirātē. cathe=
nis igneis vinctū retro manibꝰ: ⁊ dixit
ei angelꝰ. Qm̄ iuſſionē apli audiſti. ⁊ de
templo exiēs omnia ydola ꝯfregiſti. ſol=
uam te vt vadas in talē locū. vbi nullus
homo morat̄. ⁊ ſis ibidē vſqȝ ad diē iu=
dicij. Jlle ſolutus cū magno ſtrepitu et
vlulatu diſpuit. Angelus aūt dn̄i ī celū
cunctis vidētibꝰ euolauit. Tunc rex cuz
vxore ⁊ filijs omniqȝ pplo baptizatꝰ eſt.
⁊ relicto regno: apli diſcipulus eſt effectꝰ.
Tunc omnes templorū pōtifices ꝯgre=
gati ad aſtragē regem fratrē eius ꝯuene=
runt. ⁊ de deorū ſuorum amiſſione ⁊ tē=
pli ſubuerſione. ⁊ regis per artē magicaz
deceptione: ꝯtra aplm̄ ſūt ꝯqueſti. Aſtra
ges igitur rex indignatus mille viros ar
matos ad capiēdū aplm̄: deſtinauit. qui

cū adductꝰ fuiſſȝ corā eo dixit ei rex. Tu
ne es ille q̄ euertiſti fratrē meū. Cui apl's
Ego illuz nō euerti: ſȝ cōuerti. Cui rex.
Sicut tu feciſti fratrē meū deū ſuū relin=
q̄re ⁊ tuo credē: ſic ⁊ ego te faciā deū tuū
relīq̄re ⁊ meo deo ſacrificare. Cui apl's.
Ego deū quē colebat frater tuus: ligaui
⁊ ligatū oſtendi. ⁊ vt ſimulacrū frāgeret
coegi. Si ſic poteris facere deo meo: po=
teris me ad ſimulacrū prouocare. Si āt
ego deos tuos ꝯminuam ⁊ tu crede deo
meo. Hec illo dicente nunciatur regi q̄đ
deus ſuus baldach cecidiſſet. ⁊ cōminu=
tus fuiſſet. Quod rex audiens purpurā
ſcidit qua indutus erat. et aplm̄ fuſtibꝰ
cedi iuſſit. et ceſū viuū excōiari mādauit
xp̄iani autē corpus eius tulerūt ⁊ hono=
rifice ſepelierūt. Rex aūt aſtrages ⁊ tem=
plo⁊ pontifices. xxx. die in tēplo a demo=
nibus arrepti: mortui ſt̄. Rex aūt polī=
mius in ep̄m ordinat̄. ⁊. xx. annis offici=
um ep̄atus laudabilit̄ implens. plenus
virtutibus in pace quieuit. De genere
ſue paſſionis diuerſa opinio eſt. Nā bea
tus trocheus dicit q̄ crucifixus eſt. Aic
enī ſic bartholomeus indis predicauit.
qui et euangelium ſm̄ Matheū in pro=
pria eorum lingua eis tradidit. Dormi=
uitqȝ in albana ciuitate magne armenie.
crucifixus deorſum caput hn̄s. Beatus
aūt theodorꝰ dicit q̄ fuit excoriatus. Jn
multis aūt libris legit̄ q̄ tm̄ fuit decolla
tus. Hec aūt cōtrarietas taliter ſolui p̄t
vt dicat̄ q̄ p̄mo crucifixus fuit. deinde
an̄q̄ moreret̄ de cruce fuit depoſitus et
ob maiorē cruciatū fuit excoriatꝰ. Poſtre
mo capite truncatus. Anno domini.
cccxxxj. ſaraceni malicia inuadentes lipa
ritanam inſulam. vbi corpus ſancti bar=
tholomei quieſcebat. vaſtauerunt. ac eiꝰ
ſepulchrū confringentes oſſa eius diſp=
ſerunt. Nā ad hanc inſulam corpus eiꝰ
taliter de india aduenſſe perhibetur. cū
enī pagani propter ſignorum freq̄nenti
am viderent corpus eius plurimum ve=
nerari. indignati loculo plumbeo poſi=
tum in mare precipitauerunt. quod di=
uino nutu ad inſulā predictaȝ deuenit.
Cum igitur ſaraceni eius oſſa diſperſiſ=
ſent. illis recedentibus apparuit apl'us
cuidam monacho dicens: ſurge et colli=
ge oſſa mea que diſperſa ſunt. Cui ille. q̄
ratione oſſa tua colligere aut aliquem ti=
bi honorem exhibere debemus. cuȝ nos
deleri permiſeris. nec auxiliuȝ nobis im
penderis. Cui ille. Per multū tp̄s meis
meritis dominus populo huic pepercit.
Sed eorum nimis peccatis inualeſcenti
bus. ⁊ vſqȝ ad celum damantibus: iaȝ ꝑ
eis non potui veniam obtinere. Sȝ cuȝ
monachus diceret. quomodo inter tot
aliorum oſſa ſua quādoqȝ inuenire poſ=
ſet ait. Nocte ad ea colligenda ibis ⁊ ea
que vt ignem ſplendentia videris. proti=
nꝰ hec leuabis Qui omnia (vt dixerat)
inueniēs apoſtoli oſſa leuauit. ⁊ ſup q̄n=
dam nauē cōſcendens: beneuentuȝ que ē
metropolis apulie ea tranſtulit. Nūc au
tem dicitur q̄ ſint rome. licet beneuen=
tani ſe adhuc illud corpus habere affir=
ment. Cum quedam mulier vas ple=
nū oleo attuliſſet vt in lampadem beati
Bartholomei poneretur. Quātūcūqȝ
vas ſup lāpadem inclinarent nil ex eo ex
ire valebat. cum tn̄ digitos in vas mit=
terent ⁊ oleum liquidū oīno palparent.
Tunc quidaȝ exclamauit. Puto q̄ apo
ſtolo acceptū non eſt. vt hoc oleuȝ in ſu=
am lampadē infundat̄. qua propter in
aliaȝ lāpadā infuderūt ⁊ protinus ole=
um emanauit. Cum impator federi=
cus beneuentū deſtrueret et omnes eccle
ſias que ibidem erant dirui mandaſſet.
ciuitatem totam ad alium locū trāſferre
intēdēs vir q̄dā quoſdā viros albatos ⁊
fulgētes inuenit. q̄ adinuicē loq̄ ⁊ int̄ ſe
aliqua tractare videbant̄. Qui cū vehe
ment̄ admirās q̄ nā eſſent interrogaſſet.
vnus eo⁊ reſpondit. Jſte eſt bartholo=
meus apl's cū ceteris ſanctis quorum in
hac vrbe eccleſie habebantur. Qui inſiſt̄
conuenerunt. vt inter ſe inquirerēt ⁊ tra=

turent quali penā eēt ille plectendus q̄
eos de habitaculis ſuis eiecit. ⁊ iaȝ inter
eos inuiolabili ſnīa ē firmatū. vt ille ſine
mora ad iudiciū dei accedat. ⁊ de his oī
bus in eius iudicio rn̄ſurus. Poſt modi
cū vo tempus dict9 impator miſerabili-
ter vitā finiuit. Legit̄ in quodā libro
de miraculis ſctoꝝ ꝙ qdā mgr̄ feſtū ſan-
cti Bartholo. omi anno ſolēnit̄ celebra-
bat cui pdicanti in ſpecie cuiuſdā puel-
le dyabolus admodū ſpecioſe apparuit.
quā iniectis in eā oculis. ad prādiū inui-
tauit. Qui dū in mēſa cōſiſterent illa in
amorē ſuū multū eū allicere nitebat̄ bea
tus Bartholome9 in ſpecie pegrini p̄ fo-
rib9 affuit. ⁊ vt amore ſcti bartholomei
introduceret̄: obnixius flagitauit. Qua
diſſuadente panis mittit̄. ſȝ ille hūc ac-
cipere rēcuſauit. Rogauit tn̄ mgr̄m p nū
ciū vt ſibi diceret qđ magis in hoie ꝓpri
um eē putaret. Cui cū ille diceret. riſibi-
le. puella rn̄dit. imo pctm̄. cū quo hō cō-
cipitur. naſcit̄ atqȝ viuit. Cui bartholo.
rn̄dit. ꝙ ille bene intulit. ſȝ mulier ꝓfun
dius indagauit. Scđo dict9 pegrin9 ma-
giſtro miſit vt ſibi diceret qs locus vni9
pedis eſſet vbi deus in terra maiora mi-
racula oñdiſſet. Cui cum ille diceret. lo-
cus crucis in quo deus mirabilia opera-
tus eſt. Illa ait. immo caput homis in q̄
quaſi minor mūdus exiſtit. Utroꝛūqȝ ſē-
tentiā apl's approbauit. Tertio inqſiuit
quāta diſtantia eſſet a ſūmo celi vſqȝ ad
ꝓfūdū inferni. Cui cū mgr̄ ſe neſcire di-
ceret: illa ait. Modo video ꝙ p̄cipitor.
Sȝ ego hoc noui. qr de altero ad alteruȝ
decidi. ⁊ oportet ꝙ hoc tibi oñdā. Tūc
dyabolus cum magno eiulatu ſe in ab-
yſſum p̄cipitauit. Et dum quererent pe-
regrinum. minime inuenerūt. Sile vo le-
git̄ de beato Andrea. Beatus autē
Ambroſi9 in p̄facióe quā facit de illo a-
poſtolo eius legenda abbreuiās ita dicit
Diſcipulis xp̄e tuis vnica diuinitate pre
dicantib9 ꝑſonalē trinitatē. tuā mundo
mirabiliter dignatus es oñdere maieſta

tē. Inter quos beatiſſimū bartholome-
um magna vtutū p̄rogatiua colenduȝ
benigna tui proſpectio ad populū dire-
xit longinquum. quod licet penitus hu-
mana cōuerſatione remotū. tibi tn̄ predi
cationis augmēto meruit conſignare vi
cinū. O quātis preconijs apoſtolū mi-
rabilē celebrādū. cui dū ad ſeminanduȝ
fidē ꝓximoꝝ corda nō ſufficerent ppl'o-
rū. allatis q̄ſi veſtigijs extremos terrarū
fines penetrauit indoꝝ. cū lāguentiū in-
numera caterua tēplū ingreſſus demoni
acū effecit ilico vt nullū cultoribus demō
ꝓberet rn̄ſum. O ꝙ mira virtutū ipſius
inſignia. dū hūana voce vbo ſonātē. cō-
tra ſe aduerſariū ſolo iuſſu laceratis diu
tiſſime viris reddidit mutū. Reginam
dyabolica cōtagióe lunaticaȝ liberauit:
puellā ſolutiſqȝ nexibus pri ſpūtauit ſa-
niſſimā. O ꝙ ſublime ſāctitatis ei9 mira
culū dū antiquū hūani generis inimicū
ſuū fecit in nihilū redigere ſimulacrum.
O ꝙ digne exercitui numerād9 celeſti cū
(vt miracul' fidē ꝯmodaret certiſſimā)
angelus apparuit ſupa delapſus ab au-
la. Is igit̄ cathenatū demonē cūctis oñ-
dens deformē ſalutiferā ſaxo dñicā impſ
ſerat crucē. Rex reginaqȝ ſil' baptizāt̄ cū
gente vrbiūqȝ. xij. accolete deū p̄rez cor-
pore ſequūt̄ ⁊ mēte. Ad extremū vo tem
ploꝝ delatu pontificū neophiti polimij
frater tyrānus btm̄ apl'm oīmode inſi-
de cōſtātē: ceſū atqȝ excoriatū acerrimaȝ
fecit ſuſcipe morte. Qui tāte mortis vi-
riliter pferendo diſcrimē: glorioſi certa-
minis ad celeſte gaudiū reportauit triū-
phū. Beat9 āt theodor9 abbas et do-
ctor p̄cipu9 de hoc apl'o int̄ cetera ſic ait.
Apl's dei bartholome9 p̄mū in licaonia
p̄dicauit. Poſtmodū i india. ad vltimū
in albano vrbe. ſ. maioꝝ armenie vbi p̄r
mū excoriat9. tādē capite plexus. ibidem
ſepult9 ē. ꝙ dūȝ ad p̄dicandū mitteretur
a dño. (vt opinor) audiuit. Uade diſci-
pulus me9 ad p̄dicatióem meā exi ad pu
gnā. capax eſto piculoꝝ. Ego p̄mū op9

ꝯſūmaui. p̄m9 teſtis fact9. vos qđ neceſ-
ſariū ē iplete. Imitare mgr̄m tuū emu-
lare dñm tuū. ſāguinē ſanguinib9 pone:
carnibus carnē trade. qđ ꝓ te paſſus ſu-
ſtinui patere. Arma ſint tibi benignitas
in ſudorib9. māſuetudo inter maleficos.
patientia in his q̄ peūt. Nō refugauit a-
poſtol9: ſȝ vt famul9 fidelis dñico acqeſ-
cens p̄cepto pergit gaudēs tanq̄ lux mū
di vt tenebroſos illūinaret. tāq̄ ſal terre:
vt gentes inſipidas ſaliret. tāq̄ agricola
vt ſpūalē culturā pficeret. Petr9 qȝ apl's
docet natióes. ſȝ bartholome9 ꝯnt̄ paria
inueſtigat. Petrus opat̄ ꝓdigia magna
ſȝ bartholome9 facit mirabilia valida.
Petrus capite deorſū crucifigit̄. bartho
lomeus poſtq̄ viuus excoriatus ē capite
plectit̄. Ad quot valet petrus capeſcēda
miſteria. ad tot Bartholo. ſufficit pene-
tranda equalit̄ fecunda tecciam equa lā
ac habuit ⁊ cetera diuina charismata. B
ex diuino duodennarij numero medi9
ꝗ vtraqȝ pte ſonū diuine ſermocinatóis
dat ſicut in cithara armoniā. Oms apl'i
vniuerſitatē ſibi diſptientes. pretores re-
gis regum cōſtituti ſut. huic aūt ē ſors ⁊
portio armenie locus q̄ ē ab euilath vſqȝ
ad gabaoth diſtributa. Idō videeū lin-
gue aratro rōnabilia rura ſulcantē. fidei
vbū in ꝓfundo cordis recōdētē: paradiſū
⁊ vineas dñi plātātē. ſingulis paſſionuȝ
remedia medicinaliter inſerentē. ſpinas
nō intelligibiles euellētē. ſiluas impieta
tis ſecare. ſepes dogmaticas circūponere
Sȝ eqles mercedes creatori obtulerunt.
vtiqȝ ꝓ honore inhonorantiā. ꝓ bn̄dic-
tione maledictióeȝ. ꝓ mūerib9 penas.
ꝓ requieſcibili vita amariſſimā morteȝ.
Nā poſtq̄ intolerabilia tormēta ſubijt:
ab eis decoriatus in morē follis fuit. nec
poſtq̄ migrauit ab hoc mūdo: neglexit
occiſores. ſȝ inuitabat miraculis pditos
⁊ ꝓdigijs admittebat aduerſos. ſȝ beſtia
lē mētē nil erat qđ ꝯpeſceret. nil qđ a ma
lo retraheret: Quid de cetero faciūt. In-
ſaniunt contra illud ſacruȝ corpus. Re

ſpuunt egroti medentē. orbi manuducē
tem. ceci ductorem. naufragi gubernato
rem mortui viuificatorem. Et hoc quo-
modo. Proijciunt nāqȝ in pelagus cor-
pus ſanctum. Nota eſt igitur cum im-
petu de regionibus armenie arca cum q̄
tuor aliorum martirum arcis que ſimili-
ter dum ſigna oparentur. cum ea fuerāt
in mari proiecte. ⁊ tantū ſpacium maris
quatuor his precedentibus. et tāq̄ mini
ſtris obſequium quodāmodo apoſtolo
facientibus. venerunt in partes ſicilie in
inſulam que liparis nuncupatur. Si-
cut epiſcopo hoſtienſi qui tunc preſens
erat. reuelatum fuit. Uenit ad paupercu-
lam thezaurus ditiſſimus. Uenit ad ig-
nobilē p̄cioſa margarita. Uenit ad me-
ſtam ſplendidiſſimum luminare. Alijs
igitur q̄tuor ad diuerſas terras euntibus
ſctm̄ apl'm in dicta inſula reliquerunt.
Etem̄ p̄dictos quatuor martires apl'us
relinquēs retrorſū vnum. ſ. papinū in ci-
uitatem ſicilie milas ÷ Aliū vo lucianū
nomine meſſinam tranſmiſit. Reliquos
vo duos in calabriā eandem terram direxit.
Gregoriū qdē in ciuitatē colūnā. Achaci-
ū autē in ciuitatē q̄ chale vocat̄. q̄ vſqȝ
hodie ſuffragijs ſuis ſplendent. Suſce-
ptus eſt igitur apl's cū multis hymnis
laudib9 ⁊ candelis. ⁊ tēplū ſibi magnifi-
ce fabricat̄. Mōs aūt vulcan9 inſule cō-
tiguus cū habitatoribus eēt nociuus eo
ꝙ ignē emittebat. quaſi per ſtadia. vij. ſe
inuiſibilr elōgauit circa mare ſuſpenſus.
ita vt vſqȝ hodie appareat videntibus q̄ē
figuratio fugientis ignis. Nunc igit̄ aue
o btē btoꝝ ter btē bartholomee. q̄ es diui
ne lucis ſplendor. ſcte eccīe piſcator rōna
biliū piſciū. pīture capture dulcis fruct9
viui de palmite. vulnerator dyaboli. mū
dum ſuo latrocinio vulnerantis. Gau-
deas ſol orbis terre cuncta illuminans.
os dei lingua ignita ſapientiam ꝓmens
fōs igit̄ ſanitatē emanās. q̄ mare mirabi
libus greſſib9 ſanctificaſti. q̄ terrā purpu
reā tuo cruore feciſti. qui celos cōmeaſti.

Ubi in medio diuine aciei refulgēs. ī ſplēdore immarceſſibilis glorie ſplēdes. ī exultatōe iocūditatis inſaciabilis gaudes. hec theodorus.

Auguſtinus hoc nomē ſortitus eſt. vel ꝓpter excellentiam dignitatꝭ. vel ꝓpter feruorem dilectionis. vel propter ethimologiā noīs. Propter excellentiā dignitatꝭ. quoniā ſicut imperator auguſtus p̄cellebat oēs reges. ſic ⁊ iſte excellit oēs doctores. ſm̄ ꝙ dicit remigius. Uñ alij doctores ꝯparātur ſtellis. Dañ. xij. Qui ad iuſticiam erudiūt multos fulgebūt quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Hic autē ꝯparatur ſoli ſicut patʒ in epl'a q̄ de eo cātatur. Qm̄ ſicut ſol refulgens ſic ipe refulſit in templo dei. Scḋo ꝓpter feruorē dilectiōis. qm̄ ſicut menſis auguſtꝰ valde feruet eſtu caloris. ſic et ipe valde īcaluit igne diuini amoris. Unde ipe in libro ꝯfeſſionū de ſe dicit. Sagittaueras tu cor meū charitate tua ⁊c̄. Itē ibidē. Aliqñ intromittis me in effectum multū inuſitatū introrſus. neſcio ad quā dulcedinē q̄ ſi pficiatur in me neſcio qd erit vnū ſcio ꝙ vita iſta nō erit. Tercio propter ethimologiā noīs. Dicitur enī auguſtinus ab augeo. ⁊ aſtin quod eſt ciuitas ⁊ ana quod eſt ſurſū. Inde auguſtinus quaſi augens ſupernā ciuitatē. Uñ d' eo cantatur. Qui preualuit amplificare ciuitatem ⁊c̄. De qua ciuitate ipe dicit in li. xj. de ci. dei. Ineſt ciuitati dei ⁊ origo ⁊ informatio ⁊ beatitudo: qm̄ ſi queratur vñ ſit: deꝰ eā ꝯdidit. ſi vnde ſapiens: a deo illuminatur. ſi vnde felix: deo fruitur. ſubſiſtēs modificatur. ꝯteplans illuſtratur. inherēs iocūdatur. Uidet et amat. In eternitate dei viget. In ꝟitate dei lucet. In bonitate dei gaudet. Uel (vt dicit in gloſario) auguſtinus dī magnificꝰ. felix. p̄clarꝰ. Fuit enī magnificus in vita. p̄clarus in doctrina. ꝯfelix ī gloria. Eius vitam ꝯpilauit poſſidonius calamenſis ep̄s. vt dicit caſſiodorus in libro de viris illuſtribus.

Auguſtinus doctor egregius in ꝓuincia aphricana ciuitate carthaginenſi ortus. ex honeſtis parentibus valde. ſ. patre patricio mr̄e monica genitus. In liberalibꝰ artibus ſufficienter edoctꝰ. fuit a deo vt ſummus ph̄s ⁊ rhetor luculentiſſimꝰ habetur. Nā libros areſtotelis et oēs libros liberaliū artiū q̄ſcūq; legere potuit p ſe didicit ⁊ intellexit. ſicut in li. cōfeſ. teſtatur dicens. Oēs libros artiū q̄s liberales vocant. tūc neq̄ſſimus malarū cupiditatum ſeruus p meipm̄ legi. ⁊ intellexi quoſcūq; legere potui. Itē in eodē. Quicqd eſt de arte loquendi ⁊ diſſerendi q̄cq̄d de dimenſionibꝰ figurarū. ⁊ de muſicis. et d' numeris. ſine magna difficultate nullo hominū tradēte intellexi. Scis tu dñe deus meus. qr celeritas intelligēdi ⁊ diſcēdi acumē: donū tuū ē. Sʒ nō inde ſacrificabā tibi. Uerū qr ſcia ſine charitate nō edificat. ſʒ inflat in errorem manicheorum q̄ xp̄m fantaſticū fuiſſe affirmant. ⁊ carnis reſurrectiōem negant incidit. ⁊ in eo p annos .ix. dum adhuc adoleſcens eēt permanſit. Ad has etiaʒ nugas adductꝰ ē: vt arborē dici plorare diceret. cum ab ea foliū vel ficus tolleretur. Cuʒ igitur eēt annorū .xix. ⁊ q̄ndam librum cuiuſdam ph̄i in quo vanitas mundi cōtēnenda ⁊ ph̄ia appetenda dicebatur: ꝑlegeret. ex hoc q̄dem liber plurimū placuit. Sʒ qr nomē ih̄u xp̄i qd' a matre biberat ⁊ ibi nō erat: dolere cepit: Mater vō eiꝰ plurimū flebat ⁊ ipm̄ ad vnitatē fidei reducere ſatagebat. Quadā igitur vice (vt legitur in li. cōfeſſionū) ipa vidit ſe ſtare ī q̄dā linea lignea. lʒ triſtē. ⁊ q̄dā ei iuuenis aſtitit. ⁊ cāʒ tāte triſticie req̄ſiuit. Que cū diceret ꝑditōʒ filij mei deploro. Ille r̄ndit. eſto ſecura. qr vbi tu ibi ille. Et ecce ꝯtinuo filiū ſuū iuxta ſe ſtare vidit. Hoc cū auguſtino retuliſſet: ille ait. Falleris mr̄ falleris: nec ſic tibi dictū ē. Sʒ vbi ego ibi tu. E contra illa dicebat: Nō fili mihi dictū

eſt. vbi ille tu: ſʒ vbi tu ibi ille. Rogabat igitur ſedula mr̄ quaſi īportuna q̄ndā ep̄m (ſicut ī eodē libro cōfeſſionū aug. teſtatur) vt ꝓ filio ſuo intercedere dignaretur. Qui tanta qd'āmodo īportunitate deuictus ꝓphica voce r̄ndit. vade ſecura. qr īpoſſibile ē vt filius tātarū lacrimarū pereat.

Cū aūt apud carthaginē multis annis rhetoricā docuiſſet. occulte mr̄e neſciente romā venit. ⁊ ibidē multos diſcipulos ꝯgregauit. Cū enī mr̄ vſq; ad portā eū ſecuta fuiſſet vt aut eū retraheret aut ſecum iret. ipe eā decipiens nocte latenter receſſit. Quē illa mane cōſiderans aures dei clamoribus impleat. Quolibʒ autē die mane et veſpere ad ecciam ibat. ⁊ pro filio orabat. His tp̄ibus mediolanenſes a ſymacho p̄fecto romanorū petierunt ſibi doctorē in rhetorica deſtinari p̄ſulabatur tūc ibi vir dei ambroſius. ⁊ ad preces mediolanenſiū illuc mittitur auguſtinus. Mater aūt eiꝰ q̄ſcere nō valens cū multa difficultate ad eū venit. ⁊ ipm̄ iā nec vere maicheū nec vere catholicuʒ reppit. Cepit aūt aug. btō ambro. adherere ⁊ eius predicationes frequēter audire Erat aūt valde in predicatiōe ſuſpenſus ne qd cōtra ipaʒ maicheorū hereſim vl' ꝓ ipa diceret. Quadā enī vice ꝯ illū errorē ambroſius diutiꝰ diſputauit. ⁊ ipm̄ aptis rōnibus ⁊ auctoritatibus cōfutauit. ita vt error ille a corde auguſtini penitus pelleretur. Quid aūt poſt hoc ſibi cōtigerit ipe in libro cōfeſſionū narrat dicens. Cū te p̄mū cognoui. reuerberaſti īfirmitatē aſpectus mei. radians in me vehementer et cōtremui amore et honore inueni me longe eē a te in regione diſſimilitudinis tanq̄ audirē vocē tuā de excelſo. cibus ſum grandiū. creſce et manducabis me. nec tu me mutabis in te ſicut cibum carnis tue: ſʒ tu mutaberis in me. Cū aūt (ſicut ibidē refert) via xp̄i ſibi placeret. ſʒ p ipam anguſtā adhuc ire pigeret īmiſit dñs in mētē eiꝰ vt ad ſimplicianū in quo lucebat gr̄a diuina ꝑgeret vt ſibi

eſtus ſuos ſecū cōferenti ꝓferret. quis eſſet aptus modus viuēdi ad ambulādū in via dei in qua alius ſic. alius ſic ibat. Diſplicebat enī ei quicq̄d agebat in ſeculo pre dulcedine dei ⁊ decore domus eius quā dilexit. Simplicianꝰ aūt cepit eum hortari ⁊ dicere ꝙ pueri ⁊ puelle intra eccleſiā dñi deo ſeruiunt tu nō poteris qd' iſti et iſte an vō iſte et iſti ī ſeipis p̄nt ⁊ nō in deo ſuo. Quid in te ſtas ⁊ nō ſtas ꝓijce te in eū et excipiet te ⁊ ſaluabit te.

Inter hoꝝ colloq̄a memoria victorini in medium venit. Uñ exhilaratꝰ ſimplicianus narrat q̄liter idē adhuc gentilis ob ſui ſapiāʒ rome (qd' maximū tūc erat ſtatuā in foro meruiſſet. ⁊ q̄liter ſe ſepius xp̄ianū dicebat. Cui cū ſimplicianꝰ diceret. Nō credo niſi te in ecciā videro. Ille iocando dicebat. Nunquid pietes faciūt hoīem xp̄ianū. Tādē dū ad ecciam veniſſet ⁊ ei tanq̄ verecūdo occulte liber vbi erat ſimbolus fidei ad legēduʒ ⁊ ꝓnunciandū vt tūc moris erat datꝰ fuiſſet ille in altū aſcendit. ⁊ alta voce ꝓnunciauit. mirante roma. gaudēte eccia. Oēs aūt ſubito perſtrepuerunt victorinus victorinꝰ. cito ſonuerūt ⁊ cito ſiluerūt. Tunc etiā ab aphrica q̄dam amicus auguſtini nomine pontianus ſuperuenit ⁊ vitā ⁊ miracula illiꝰ magni anthonij q̄ nup ī egypto ſub cōſtantino impatore defunctꝰ fuerat recitauit. Horū exēplis aug. vehemēter exarſit. ita ꝙ ſociū ſuū alipiū tā vultu q̄ mēte turbatꝰ inuaſit. ⁊ fortiter exclamauit qd patimur. qd audimꝰ. Surgūt indocti ⁊ celū rapiūt. ⁊ nos cū doctrinis nr̄is in infernū demergimur. An qr p̄ceſſerunt pudet ſequi. ⁊ nō pudet nec ſaltē ſequi. Et accurrens in q̄ndā ortū ſub quadam ficu ſe proiecit. vt in eodē libro ꝯfeſſ. cōmemorat. amariſſime flēs lamētabiles voces dabat. q̄diu quādiu cras et cras ſine mō ſine paululū. mō nō habebat modū ⁊ ſine paululū ꝓdibat ī longinquū. De hac ſui tarditate plurimū cōquerebatur ſicut poſtmodū in eodē libro ſcripſit. heu

mihi ꝙ excelſus es in excelſis. ⁊ ꝗ̄ ꝓfun-
dus in ꝓfundis. ⁊ nuſꝗ̄ recedis ⁊ vix re-
dimus ad te. Age domine ⁊ fac. ⁊ excita
⁊ reuoca nos. Accende ⁊ rape ⁊ fragra ⁊
dulceſce impedimētis oībus ſic timebā
expediri quēadmodū ipediri timēdū ē.
Sero te amaui pulcritudo tam antiqua
⁊ tā noua. ſero te amaui intus eras ⁊ ego
foras. ⁊ ibi te querebā. ⁊ in iſta formoſa q̄
feciſti: deformis irruebā. mecum eras et
tecū nō eraꝫ. vocaſti et clamaſti ⁊ rupiſti
ſurditatē meaꝫ. choruſcaſti. ſplēduiſti ⁊
fugaſti cecitatē meā. fragaſti ⁊ duxiſti ſpi
ritum et anhelo tibi. Guſtaui et eſurio
⁊ ſitio te. tetigiſti me ⁊ exarſi in pacē tu-
am. Cū aūt amariſſime fleret: audiuit vo
cē dicētē ſibi. Tolle lege. tolle lege. Ape-
ruitq; ſtatim codicē aplicū: ⁊ cōiectis o-
culis ad pmū capitulū. legit. Induimi-
ni dn̄m ihm xpm. ⁊ ſtatim oēs ab eo du-
bietatis tenebre diffugerūt. Interim aūt
tā vehementiſſimo dentiū dolore torqri
cepit. vt fere (ſicut ipē ait) ad credēdam
opinionē cornelij pħi duceret. q̄ ſūmuꝫ
bonū aīe in ſapiā. ſūmū vo bonū corpis
in nullū ſentiendo dolorē poſuerat. Tā
vehemēs aūt ille dolor fuit ꝙ etiā loque
lā amiſit. Quo circa vt in li. cōfeſſ. refert
in tabulis cereis ſcripſit. vt oēs ꝓ eo ora
rent. vt dolorē illū dn̄s mitigaret. Ipē
igit cū alijs genua flexit. ⁊ ſubito ſanū
ſe ſenſit. Inſinuauit ꝑ lr̄as ſctō vi-
ro ambroſio ſuū votū. vt moneret qd ſi-
bi de libris ſctis legendū eēt. quo aptior
fieret fidei xpiane. At ipē iuſſit eſaiā ꝓ-
phetā. eo ꝙ euāgelij ⁊ vocatiōis gentiū
ꝓnunciator aptior videat. Cuius pncipiū
cū auguſtinus nō intelligeret totū alid
tale eē arbitrans diſtulit vt illud relege-
ret. cū in ſcripturis ſactis magis exercita-
tus eēt. Adueniēte vo paſchali tpe au-
guſtinus cū eēt annoꝝ. xxx. cū filio ſuo a
deo dato puero valde igenioſo. quē aug.
in ſua adoleſcētia duꝫ adhuc gentilis et
pħs eēt: genuerat nec nō ⁊ cū alippio ami
co ſuo meritis matris ⁊ pdi. atq; ambro

Baptismū suscepit
ętatis 30. annorū.
sed in lectionibus ab
ecclesia agon̄s ętatis 33.
Legitur

ſij ſacꝝ baptiſma ſuſcepit. Tūc ſicut fert
ambroſius te deū laudam⁹ inqt. ⁊ augu-
ſtinus te dn̄m cōfitemur rn̄dit. ⁊ ſic tūc
ipi duo hūc hymnū alternati ꝯpoſuerūt
⁊ vſq; ad finē decātauerūt. Sicut etiam
teſtatur horoſius in libro ſuo q̄ dī ſpecu-
lū eccie. In aliquibus aūt libris antiqs
titulus talis ꝑponit. Cāticū ab ambro-
ſio ⁊ auguſtino cōpilatū. Protinus aūt
in fide catholica mirabiliter ꝯfirmatur.
Spem oēm quā habebat in ſeculo: dere-
liquit. et ſcholis q̄s regebat abrenuncia-
uit. Quāta aūt dulcedine diuini amo
ris ex tunc ferueret. ipē in hoc libro cōfeſ-
ſionū apit dicens. Sagittaueras tu cor
meū charitate tua. ⁊ geſtabā v̄ba tua trāſ
fixa in viſceribus. ⁊ exempla ſeruoꝝ tuo
rum quos de nigris lucidos ⁊ de mortu
is viuos feceras cōgeſta in ſinū cogitati
onis mee vrebāt. ⁊ aſſumebāt graue tor-
porē. ⁊ aſcendenti cō valle plorationis ⁊
cantāti cāticū graduū. dederas ſagittas
acutas. ⁊ carbones vaſtatores. nec ſatia-
bar in illis dies dulcedine mirabili cōſi-
derare altitudinē cōſilij diuini ſuper ſa-
lutē generis humāi. Quātū fleui i hym
nis ⁊ canticis tuis. ſuaue ſonantis eccle
vocibus commotus acriter. voces ille in
fluebāt auribus meis. ⁊ eliquabat veri-
tas tua in cor meuꝫ. ⁊ currebāt lacrime et
bene mihi erat cū eis. Tunc em̄ in eccia
mediolanenſi hec cantica inſtituta ſūt.
Et clamabant clamore alto cordis mei.
O in idipm. O in pace. O q̄ dixit idipꝫ
dormiā ⁊ ſomnū capiā. Tu es. n. idipm q
nō mutaris ⁊ in te reqes obliuiſcēs labo
rū oīm. legebā totū pſalmū illū ⁊ ardebā
q̄ fuerā latrator amarus ⁊ cecus aduerſ⁹
litteras de melle celi mellitas. ⁊ de lumi
ne tuo lumioſas. ⁊ ſup ſcripturas hmōi
tabeſcebā. xpe ihu adiutor meus ꝙ ſua-
ue mihi ſubito ē factū carē ſuauitatib⁹
nugaꝝ ſuaꝝ. ⁊ quas amittere metus fue
rat. iā dimittere gaudiū erat. Eijciebas
em̄ eas a me vera tu ⁊ ſūma ſuauitas. eij
ciebas et intrabas pro eis omī volupta-

te dulcior. Sed non carni ⁊ ſanguini in
omni luce clarior. ſed omni ſecreto inte-
rior. omni honore ſublimior: ſed nō ſb-
limibus in ſe. Poſt hoc aſſumptis ne
brodio ⁊ euodio ⁊ mr̄e ad aphricā reme
abant. Sꝫ cū eēnt apud oſtiā tyberinaꝫ
pia mr̄ eius defūcta ē. Poſt cuius mortē
reuerſus ē aug. ad agros ꝓprios. vbi cū
his q̄ ſibi adherebant ieiunijs ⁊ orōnib⁹
deo vacabat. libros ſcribebat. ⁊ indoctos
docebat. Fama aūt eius vbiq; diffūdeba
tur. ⁊ in oībus libris ſuis et actibus ad-
mirabilis habebat. Refugiebat aūt ad
aliquā ciuitatē accedere q̄ epō careret ne
ipm in pdicto officio impediri cōtinge-
ret. Eodē tpe apud hyponē erat qdā
vir magnaꝝ opū. q̄ auguſtino miſit qd
ſi ad eū accederet ⁊ v̄bum ſuū ex ore ſuo
audiret: ſeculo renunciare poſſet. Quod
aug. vbi ꝯpit illuc cōcit⁹ iuit. Audiens
aūt valerius hypoñ. epſ famā eius. ipm
plurimū renitētē in eccia ſua pſbyterꝝ or-
dinauit. nōnullis qdē lacrimas ſuas ſu
perbe interptātib⁹. ⁊ tāꝗ̄ eū cōſolātibus
⁊ dicētibus. qr ⁊ loc⁹ pſbyterij (lꝫ ipē ma
iori dignus eēt) appropinqret tn̄ epātui
Qui ſtatim mōaſteriū clericoꝝ inſtituit ⁊
cepit viuere ſm regulā a ſctis apoſtolis
cōſtitutā. De cuius mōaſterio fere dece
epi ſūt electi. Et qr pdictus epſ erat grec⁹
⁊ minus in latia ligua ⁊ lr̄is doctus. au-
guſtino ptāte tribuit vt cōtra morē orie-
talis. eccie corā ſe in eccia pdicaret. Vn̄
cū multi epi derogarent. ille de hoc non
curabat. dūmō ꝑ euꝫ fieret qd ꝑ ſe fieri n̄
valebat. Eo tpe fortunatū pſbyterū ma-
nicheū et alios hereticos precipue reba-
ptizatos donatiſtas ⁊ manicheos cōuicit.
abſtulit ⁊ fugauit. Cepit autē valerius
formidare ne ſibi auguſt. tollerēt. ⁊ ab alia
ciuitate in epūm peteret. Nā ſibi aliqn̄
ablatus fuiſſet niſi ad locū ſecretū tran-
ſire curaſſet. ita vt inuenire minime po-
tuiſſet. impetrauit igitur ab epō cartha-
ginenſi vt ipē cederet ⁊ auguſtinū hypo
nenſi eccie in epm ꝓmoueret. Sed cum

auguſtinus oīmode recuſaret cōpulſus
tamen et coactus ſuccubuit ⁊ epātus cu
ram ſuſcepit. Quod in ſe poſtea fieri nō
debuiſſe vt ſuo viuente epō ordinaret ⁊
dixit et ſcripſit. ꝓpter concilij vniuerſal
prohibitionem. quam poſtmodum or-
dinatus didicit. nec quod ſibi factum eſ-
ſe doluit. alijs fieri voluit. Unde etiam
ſatagit vt in concilijs epiſcoporum con-
ſtitueretur vt omnia ſtatuta patrum or-
dinādis deberent ab ordinatoribus inti-
mari. Ipē aūt de ſe dixiſſe poſtmodum
legit. In nulla re mihi dominum ſentio
ſic iratum ſicut in hoc ꝙ cum non eſſem
dignus poni ad remū: poſuit me ad am
pluſtre in apice regiminis eccleſie. Veſti
menta eius ⁊ calciamenta ⁊ ornamenta
alia nec nitida nimium nec abiecta plu-
rimuꝫ. ſed ex moderato ⁊ competenti ha
bitu erant. Ipſe enim de ſe dixiſſe legit.
fateor de precioſa veſte erubeſco. et ideo
cum datur mihi vendo eam vt quia ve-
ſtis non poteſt eſſe ꝯmunis. precium ſit
ꝯmune. Menſa frugali et parca ſem-
per vſus eſt. et inter olera ⁊ legumina ꝓ-
pter infirmos et hoſpites plerūq; carnes
habebat. In ipſa autē menſa magis le
ctionem vel diſputatōnē ꝗ̄ epulationē
diligebat. ⁊ cōtra peſtē detractiōis in ea
ſic ſcriptū habebat. Quiſqs amat dictis
abſentū rodere vitā. Hāc meſā idignā
nouerit eē ſibi. Nā ⁊ aliquādo cū qdam
ſibi familiariſſimi coepi ad detractiōeꝫ
linguā laxaſſet a deo dure eos redarguit
vt diceret ꝙ niſi deſiſterent aut verſus ip
ſos deleret aut a menſa recederet. Qua-
dam vice cum quoſdam ſuos familiares
ad prandiū inuitaſſꝫ vn⁹ illoꝝ curioſior
ceteris coqnā igreſſ⁹ ē. cū oīa frigida rep-
periſſet. reuerſus ad auguſtinum inter-
rogauit: qd ciboꝝ ipſe prāſurus pater-
familias pparaſſet. Cui aug. neq̄ꝗ̄ talium
epulaꝝ curioſ⁹ rn̄dit. Et ego vobiſcū ve
ſcor. Tria a beato ambroſio ſe didiciſ-
ſe ait. Primum ē ꝙ vxorem aliq̄ nunꝗ̄
peteret. Secundū ꝙ militare volētē ad

hoc nō cōmēdaret. Tertiū ꝙ ad conui-
uia inuitatꝰ nō iret. Cā pmi ē ne illi int-
ſe cōueniāt ⁊ ſibi maledicāt. Cā ſcdi ē ne
militantes calūniā exerceant. ⁊ in eū alij
culpam refundāt. Cā tertij ē ne forte tē-
perantie modū ꝑdat. Tāte aūt puri-
tatis et humilitatis fuit. vt ipā etiā mi-
nima pctā q̄ apud nos minima vel nul-
la reputant in libro confeſſionum deo
confiteatur. et de eis coram deo humili-
ter ſe accuſat. Nam ibidem accuſat ſe d̄
eo ꝙ cū puer eēt ludebat ad pilā duʒ ad
ſcolas ire deberet. Jteʒ de eo ꝙ nolebat
legere vel addiſcere cū a parentibꝰ vl' ma
giſtro vrgeret. Jtē de eo ꝙ fabulas poe-
tarū ſicut fabulam enee cū adhuc eēt pu-
er: libent legebat. ⁊ didonē mortuū pro-
pter honorē plorabat. Jtē de hoc ꝙ d̄ ce-
lario parentū vl' menſa aliqd furabatur
vt pueris ludentibus daret. Jtē de eo ꝙ
in ludo puerorum fraudulentos victorias
exercebat. Jtē de eo ꝙ pirū de q̄dā arbo-
re vicina vinee ſue cū adhuc eēt annorū
xvj. furatus fuit: Jn eodē q̄ʒ lib. x. ca-
xx. accuſat ſe de ipā modica delectatione
quā aliqn̄ in ɔmedendo ſentiebat: dicēs
Sic me docuiſti vt queādmodū medica
menta ſic alimenta ſūpturus: accedam.
Sed dū ad q̄eteʒ ſocietatis ex indigentie
moleſtia trāſeo. in ipō trāſitu inſidiatur
mihi laqueus ɔcupiſcentie. ipē eīm trāſi-
tus voluptas ē. ⁊ n̄ ē aliꝰ quo trāſeat quo
trāſire cogit neceſſitas. ⁊ cū ſalus ſit tam
edēdi ⁊ bibendi adiungit ſe tāq̄ pediſſe
q̄ perículoſe iocunditatis. ⁊ plerūq̄ꝫ ꝑire
conat vt eius cā fiat qd̄ ſalutis cā me fa-
cere vel dico vel volo. Ebrietas longe ē
a me. miſereberis ne appropinq̄t mihi.
Crapula aūt nōnūq̄ ſurrepit. ſeruo tuo
miſereberis vt lōge fiat a me. ⁊ q̄s ē dn̄e
q̄ n̄ rapiat aliquātulū extra metas neceſ-
ſitatis. Quiſquis ille ē: magnus ꝑfecto
eſt. Magnificet nomē tuū. ego nō ſū. qr
hō peccator ſū. Habebat etiā ſe ſuſpectū
de olfactu: dicēs. De illecebra odorum nō ſa
tago nimis cū abſunt nec requiro. cum
obſūt nō reſpuo: parꝰ eis etiaʒ ſp carere
mihi illa videor ⁊ forſitā fallor. Nemo
eīm ſecurꝰ eē debet in iſta vita. que tota tē-
tatio noīat. ver q̄ fieri potuit ex deterio-
ri melior: nō fiat ex meliori deterior. Jte-
rū de auditu cōfitet dicens. Voluptates
auriū tenatiꝰ me impleuerāt et ſubiuga-
uerant: ſed reſoluiſti ⁊ liberaſti me. Cuʒ
mihi accidit vt me amplius cātus q̄ res
q̄ canitur. moueat. penaliter me peccare
ɔfiteor. et tunc mallē nō audire cantantē
Accuſat etiaʒ ſe de viſu ſic. De eo ꝙ ali-
quādo nimis libenter vidit canē curren-
tē. ⁊ de eo ꝙ ꝑ agrum caſu trāſiēs venati
onē libēter proſpexit. ⁊ de eo ꝙ domi eti
ſtens araneas. muſcas ſuis retibus capiē
tes nimis attente cōſpexit. Jō aūt de his
corā dn̄o ɔfitet. vt ibidē dicit. qr aliquā
do hec a bonis meditationibꝰ auertūt ⁊
orōnes interrūpunt. Accuſat etiaʒ ſe de
appetitu laudis ⁊ motu inanis gl'ie di-
cens: Qui laudari ab hoībus vult vitup
ante te: nō defendit ab hoībus iudicāte
te. nec eripietur dānāte te. Laudat hō ꝑ
pter aliquod donū qd̄ dediſti ei. ⁊ tamē
plus gaudet ſe laudari q̄ donuʒ. Tēta-
mur his tentationibus quotidie ſine ceſ
ſatione quotidiana fornax noſtra eſt hu
mana lingua. verūtamē nollē vt vel au-
geret mihi gaudium cuiuſlibʒ boni mei
ſuffragatio oris alieni. Sed auget fateor
non ſolum ſed vituperatio minuit. Cō-
triſtor autē aliquādo laudibus meis cū
ea laudāt in me in quibus mihi ipē diſ-
pliceo. Vel etiā bona minora vel leuia-
pluris exiſtimantur q̄ exiſtimanda ſunt
Hereticos vir iſte ſanctus validiſſi-
me confutabat. Jta vt ipſi publice inter
ſe predicarent peccatum non eſſe interfi-
cere auguſtinum. quē tāq̄ lupum occidē-
dum eſſe dicebant. ⁊ occiſoribus oīa ſua
peccata a deo dimittenda aſſerebāt. mul
tas ab eis inſidias pertulit. ita vt ſibi ali-
quo pergenti in via inſidias ponerent.
ſed dei prouidentia itineris errore ſedu-
ctū inuenire nō poſſet. Cū pauperū ſp

memor erat eis ex his q̄ habere poterat li
beraliter exhibebat. Nā ⁊ de vaſis dn̄i-
cis propter pauperes et captiuos aliqn̄
iubebat frangi ⁊ cōflari ⁊ indigentibus
diſpenſari. Domuʒ vel agrū ſiue villam
nunq̄ emere voluit. Multas etiā here-
ditates ſibi dimiſſas reſpuit. eo ꝙ mor-
tuorum filijs vel ꝓpinquis potius ipā de-
beri dicebat. Jn his que in eccleſia poſſi-
debat. intentus amore vel illis implicatꝰ
non erat. ſed die ac nocte de ſcripturis et
rebꝰ diuinis cogitabat. Fabricarum quoq̄ꝫ
nouarum nunq̄ ſtudiuʒ habuit. deuitās in
eis implicatiōem ſui animi. quē ſemp li-
beruʒ habere volebat ab omni moleſtia
corporali: vt libere vacare poſſet ɔtinue
meditationi ⁊ aſſidue lectioni. nō tn̄ illa
edificare volentes ꝓhibebat. niſi forte i-
moderate fieri ꝓſpexiſſet. Laudabat
quoq̄ꝫ plurimū illos q̄bus moriendi de-
ſideriū inerat. ⁊ ſuper hoc triū epōrum exē-
pla ſepius recipitabat. Ambroſius autē
cū in extremis eēt ⁊ rogaret vt ꝓlongati
onē vite ſibi precibus obtineret: rn̄dit.
Nō ſic vixi vt me pudeat inter vos vi-
uere. nec mori timeo qm̄ bonuʒ habemꝰ
dn̄m. Qd̄ rn̄ſum auguſtinus mirabilit
extollebat. Addebat quoq̄ꝫ de alio epō
cui cum diceret eū eccleſie multuʒ neceſ-
ſarium fore. ⁊ ideo adhuc eū dn̄s libera-
ret: ait. Si nūq̄ bene. ſi aliqn̄ q̄re n̄ mō.
De alio quoq̄ꝫ epō aiebat cyprianū refer-
re. ꝙ cū infirmitate graui laboraret ad-
huc ſibi ſanitatē reſtitui exorabat. Cui
iuuenis ſpecioſus apparens cū indigna
tiōe infremuit. ⁊ ait. pati timetis. exire n̄
vultis. quid faciam vobis. Femina-
rū nullā vnq̄ nec etiam germanā ſororē
aut fratris ſui filias que deo pariter ſer-
uiebant ſecuʒ habitare permiſit. dicebat
eīm ꝙ ⁊ ſi de ſorore vel nepotibus nulla
mali poſſʒ oriri ſuſpitio. tn̄ quia tales ꝑ-
ſone ſine alijs ſibi neceſſarijs eē n̄ poſſet.
⁊ ad eas etiā alie aduentarēt. ex illis poſ-
ſent infirmiores aut humanis tētatiōi-
bus ɔmoueri. aut certe malis hoīʒ ſuſpi-
tionibꝰ infamari. Nūq̄ cū muliere ſo-
lus loqui volebat niſi ſecretū aliqd̄ int-
eſſet. Cōſāguineis ſic benefecit nō vt di-
uitias haberent: ſʒ vt aut nō aut minus
egerent. Raro pro aliquo aut lr̄is aut v̄-
bis intercedere volebat. recolens quēdā
ph'm ɔtēplatione fame amicis nō mlta
preſtitiſſe. ⁊ ſepe dicebat plerūq̄ꝫ poteſtas
q̄ petit: p̄mit. Cū aūt id faciebat ſic ſtilū
temperabat vt oneroſus nō eſſʒ. ſʒ mere
ret vrbanitate dictaminis exaudiri. Vo-
lebat potius inter ignotos q̄ inter ami-
cos cauſas audire dicens. qr inter illos
poterat libere iniquū cognoſcere ⁊ vnuʒ
ex his amicū eēt facturus ꝓ quo ſcʒ iuſti
cia mediāte ſententia daret. ex amicis ve-
ro eſſet vnū ꝑditurus. ſ. cōtra quē profer
ret ſententiam.
A multis eccleſijs inuitabatur et ibi
verbum domini predicabat. et multos
ab errore conuertebat. Aliquando a ꝓ-
poſito digreſſionē facere conſueuerat in
predicatione et tunc dicebat deum hoc
ad profectum ſalutis alicuius ordinaſ-
ſe. ſicut in quodam manicheorum nego
ciatore patuit qui in predicatiōe quadā
auguſtini vbi ipē digreſſionē faciēs ɔtra
hūc errorē predicauerat conuerſus fuit.
Eo tpe dū gothi romā cepiſſent ydo-
latre et infideles xp̄ianis plurimū inſul
tabant propter quod Auguſtinus librū
de ciuitate dei compoſuit. in quo iuſtos
in hac vita debere p̄mi. ipios aūt flore-
re oſtendit. vbi de duplici ciuitate ſcilicʒ
Hieruſalē et Babilōe ⁊ earum regibꝰ ait.
qr rex Hieruſalē xp̄s. rex Babilōis dya
bolus. Quas duas ciuitates vt ibidē di
cit duo amores ſibi fabricant. qr ciuita-
tē dyaboli cōſtruxit amor ſui creſcēs vſ-
q̄ꝫ ad ɔtēptū dei. Ciuitatē dei amor dei
creſcēs vſq̄ꝫ ad cōtēptū ſui.
Jn diebus autē eius. anno ſcilicet do-
mini. ccccxl. Bandali totam Aphrice ꝓ
uinciam occupauerunt. vaſtātes omnia
nec parcentes ſexui. ordini vel etati. Pꝰ
hoc autē ad hyponenſem ciuitatem per-

nota anno 446 creditur mori

tenerunt. ⁊ ipſam manu valida obſede-
runt. Sub hac tribulatiōe augu. pre ce-
teris ſue ſenectutis amariſſimā ⁊ lugu-
brē duxit vitā. fuerūtq; ſibi lacrime eiꝰ
panes die ac nocte. cū alios videret occi-
ſos alios effugatos. ecc̄ias ſacerdotibꝰ vi
duatas. ciuitates cū accolis diſſipatas.
Inter tot tñ mala cuiuſdā ſapientiſſimi
ſe cōſolabatᷣ dicentꝭ. Nō erit magnū ma
gnus putās. ꝙ cadūt ligna vel lapides
⁊ moriūtᷣ mortales. Cōuocatis aūt fribꝰ
dixit eis. Ecce rogaui dn̄m vt aut nos
ab his piculis eruat. aut patiētiā tribuat
aut me de hac vita ſuſcipiat. ne tot cala-
mitates videre cōpellar. et ecce tertiū qđ
petiuit: obtinuit. ⁊ tertio obſidiōis mēſe
febribus laborās lecto decubuit. Intel-
ligens aūt diſſolutiōem ſui corpis iminē
ſeptē pſalmos pniāles ſibi ſcribi fecit. ip-
ſosq; in loco cōtra parietē poſitos lecto đ
cubans legebat. ⁊ vbertim ac iugitᷣ lacri-
mas fundebat. ⁊ vt deo vacaret liberius
⁊ eiꝰ intentio a nullo īpediri poſſ; añ. x.
dies ſui exitus nullū ad ſe igredi p̄cepit
niſi vl' cū medicꝰ ingrederetᷣ vel cū ſibi re
fectio ītaretᷣ. Quidā aūt eger ad eū
venit. ⁊ vt ſibi manū imponeret ⁊ ab in
firmitate curaret: ipūm inſtantᷣ rogauit.
Cui aug. rn̄dit. Quid ē hoc fili qđ loq-
ris. putas ꝙ ſi tale q̄d facere poſſ; mihi
hoc ipm nō ꝑer ē. ille aūt inſtabat aſſe-
rens ſibi in viſione p̄ceptū eē. vt ad eū ac-
cederet ⁊ ſanitatē recipet. Videns aūt fi-
dē eius ꝓ ipo orauit: ⁊ ſanitatem recepit.
Energumios multos curauit: ⁊ pl'a alia
miracula fecit. In li. xxij. de ciuita. dei
duo miracula đ ſe tāꝙ̄ de q̄dā alio refert
dicens. Apud hyponēſe quādā v̄ginem
ſcio. q̄ cū ſe oleo punxiſſet ⁊ illa a demo-
nio vexata fuiſſet. cū ꝓ illa orās pſbyter
lacrimas ſuas ſtillauerat mox a demone
fuiſſe ſanatā. In eo. etiā li. ſic ait. Scio ēt
ep̄m ſemel ꝓ adoleſcēte. quē n̄ vidit oraſ
ſe. illūq; ilico demōe caruiſſe. Nullū au-
tē dubiū vł. q̄n de ſe loquatᷣ: ſ; hūilitatꝭ
cā ſeipm noluit noīari. In eo. q̄; lib. de
ciui. ſic ait. ꝙ cū q̄dā infirmꝰ incidi de-
beret. ⁊ de morte eius ob incisionē pluri-
mū timeretᷣ. cū infirmꝰ multis lacrimis
deū exoraret. cū eo et ꝓ eo aug. orauit. ⁊
ſine inciſione aliqua: integrā ſanitatē re-
cepit. Deniq; diſſolutiōi corpis appropī
quās. hoc memoriale docuit. nullū vic;
hoiem quātūcūq; excellentis meriti ſine
confeſſione et eukariſtia debere trāſire:
Ad extremā aūt horā veniēs. mēbris oīb
bus ſui corpis incolumis integro aſpec-
tu atq; auditu. āno etatꝭ ſue. lxxvij. epiſ-
copatus vo. xl. corā; poſitis fratribus et
orantibus migrauit ad dn̄m. Teſtamē-
tū nullū fecit. q2 vnde faceret paup non
habuit. Floruit circa annum dn̄i. cccc.
Itaq; aug. ſapie lumē prefulgidū ꝓ-
pugnaculū v̄itatis ⁊ fidei monimētum
oēs ecc̄ie doctores: tā ingenio ꝙ̄ ſcīa vicit
incōpabilitᷣ floreos tā exēplis v̄tutu; ꝙ̄
affluentia doctrinaꝝ. Vñ et beatꝰ remigi
us hieronimū ⁊ quoſdā alios doctores
ꝯmemorās ſic ꝯcludit. Hos oēs aug. in
genio et ſcīa ſua vicit. Nā l; hieroni. ſex
milia volumina origenis ſe legiſſe fateatᷣ
iſte tñ tāta ſcripſit vt nō ſolu; diebus ac
noctibus ſcribere libros eius quis n̄ poſ
ſit: ſed nec legere q̄dā occurrat. Voluſia
nus autē cui aug. epl'as ſcripſit ſic de eo
dicit. legi dei deeſt. quicq̄d aug. ꝯtigerit
ignorare. Hieronimꝰ quoq; ī q̄dā epl'a
ſcribēs auguſtino: ait. Duobꝰ libellis tu-
is erudiſſimis ⁊ oīs eloq̄ntie ſplendore
fulgentibꝰ rn̄dere nō potui. certe q̄cq̄d di
ci potuit ⁊ aſſumi ingenio ⁊ đ ſcriptura
rū hauriri fontibus a te poſitū atq; dif-
tū ē. S; queſo reuerentia; tuā paurūper
patiaris me tuū laudare ingeniū. hiero.
ēt in li. de. xij. doctoribus ſic deo ſcribat.
Aug. ep̄s volās ꝑ mōtiū cacumia q̄i aq-
la. ⁊ ea q̄ ſūt ī mōtiū radicibꝰ n̄ ꝯſiderās.
multa celoꝝ ſpacia terrarūq; ſitꝰ ⁊ aqua-
rū circulū claro ſ̄mōe ꝓnūciat. Deniq;
ī quāta eū reuerētia ⁊ dilectōe hiero. ha
buit. pt; in epl'is q̄s eide; miſit. In vna
quaꝝ ſic dicit. Dn̄o ſctō ac beatiſſimo pa

pe auguſtino hieronimꝰ. oī q̄dē tpe beati
tudinē tuā eo quo decet honore venera-
tus ſū. ⁊ habitātē in te dilexi dn̄m ſalua-
torē. S; nūc ſi fieri pt cumulo aliq̄d ad-
dimus. ⁊ plena cōplemus. vt abſq; noīs
tui mētione ne vnā horā q̄dē p̄terire pa-
tiamur. Idē in alia epl'a ad eundē. Ab-
ſit autē vt quicꝙ̄ de libris beatitudinis
tue attingere audea;. Sufficit em̄ mihi
mea ꝓbare ⁊ aliena nō carpere. Grego.
quoq; in epl'a ad Innocentiū aphrice p̄
fectum de ſuis libris ſic ait. ꝙ expoſitiōe;
ſācti Iob vobis trāſmitti voluiſtis: v̄ro
ſtudeo cōgaudemus. ſ; ſi delitioſo cupi-
tis pabulo ſaginari. bti augu. cōpatriote
v̄ri opuſcula legite. ad cōpatiōem illius
ſimilaginis. n̄rm furfurē n̄ q̄ratis. Ide;
quoq; in regiſtro ſic ait: Legitᷣ ꝙ beatus
aug. nec cū ſorore ſua habitare cōſenſit:
dicens. Que cū ſorore mea ſunt ſorores
mee non ſunt. Docti g̃ viri cautela ma-
gna nobis d; eē inſtructio. In p̄fatione
quoq; ambroſiana ſic legitᷣ. Magnificē
tiā tuā in mortificatiōe auguſtini ado-
ramus. tua in oībꝰ opante virtute. vt nł-
lis ꝓmiſſis blādimētoꝝ fallaciā vir tuo
ignitus ſpū vinceretᷣ. q2 cu; ita oī genere
pietatis imbueras. vt ip̄e tibi ara ⁊ ſacri-
ficiū et ſacerdos eēt ⁊ templū. Beatꝰ igi-
tur ꝓſper in tertio libro de vita ꝯtēpla-
tiua ſic de eo dicit. Sāctꝰ aug. epiſcopus
acer ingenio. ſuauis eloquio. ſecularis
litterature pitus. In eccl'aſticis labori-
bus operoſus. In quotidianis diſputa-
tionibus clarus. In omī ſua actione cō-
poſitus. In q̄ſtionibꝰ ſoluendis acutus
In ꝯuincēdis hereticis circūſpectꝰ. In
expoſitiōe fidei n̄re catholicꝰ. In exēplā-
dis ſcripturis canonicis cautꝰ. Bern̄ q̄;
ſic de eo ſcribit. Aug. h̄ ē validiſſimꝰ mal
leus hereticorum. Poſt hoc aūt cum
barbara gens terrā illā occupaſſet. ⁊ ſctā
loca ꝓphanarent. fideles corpus augu-
ſtini ceperūt et ipm in ſardiniā tranſtule
runt. Trāſactis autē ab' eius obitu ānis.
cclxxx. circa annū dn̄i ſeptingenteſimū-
decimū octauum tempore Leonis tertij.
Liprandus deuotus longobardoꝝ rex.
audiēs ſardiniā a ſaracenis depopulatā
ſolennes illuc nuncios miſit. vt doctorꝭ
ſancti reliquias papiam deferrēt. q̄ ma-
gno precio dato corpus ſancti Auguſti.
tulerūt. ⁊ ip; vſq; ad ianuā deportauerūt
qđ deuotꝰ rex audiens. vſq; ad p̄dictam
ciuitatē cū magno gaudio eidem obuia
uit ⁊ reuerenter excepit. Cū autem mane
vellent corpus deducere: nullo modo de
loco moueri potuit. donec rex votū emi-
ſit. ꝙ ſi ſe inde duci pmitteret ibidē ī ſuo
nomine eccleſiam fabricaret. Cum autē
votum feciſſet: ſtatim ſine difficultate ī-
de deductum ē. Rex autem vouerat im-
pleuit. ⁊ ibidem in honorem ſancti au-
guſtini: in eccleſiam conſtruxit.
Itē miraculu; die ſequenti. in qua-
dam villa ep̄atus terdonenſis que dicitᷣ
caſſele contigit. et eodem mō ibidē ī ho-
nore ſancti auguſtini ecc̄iam fabricauit.
Inſuper villam ipam cu; omnibus ſu-
is appendentijs conceſſit ſeruientibus
eccleſie ſancti auguſtini ppetuo poſſidē-
dam. Quia vo rex viderat ſancto com-
placere vt in ſuo nomine eccleſia fieret.
vbicunq; per noctem manſiſſet timens
ne in alio loco ꝙ̄ vbi deſiderabat locu;
ſibi eligeret in omni loco vbi de nocte cū
corpore hoſpitabatur. In honorem ip-
ſius eccleſiam conſtruebat. Sicq; cum
magno gaudio papiam deducitur: ⁊ in
ecc̄ia; ſcti petri (q̄ celū aureū dī) honori
fice collocatᷣ. Molēdiariꝰ q̄dā in btm̄
auguſtinū ſpālē deuotiō; hn̄s. cū q̄ndā
īfirmitatē q̄ dī flegma ſalſū ī tybia patētᷣ
btm̄ aug. deuote ī ſui adiutoriū inuōbat
cui p̄ viſū ſctūs aug. apparuit. ⁊ tybiam
māu palpās itegre reſtituit ſanitati. qui
excitatus ſe liberatum inuenit. et deo et
beato Auguſtino gratias reddidit.
Quidam puer cum vicio lapidis p̄-
meretur. ⁊ de conſilio medicoru; incidi
debēt. mr̄ pueri moriꝭ ſibi timēs piculū
btm̄ aug. deuote ī ſui filij ſbſidiū inuōuit

Statiqꝫ fuſa orone puer lapidē cū vrina
emiſit. ⁊ plenā ſanitatē rcepit. In mo
naſterio qđ elemoſina dr: monachꝰ qdā
in vigilia ſcti aug. raptꝰ in ſpū vidit nu
bē ſplendidā celitꝰ elapſā. ⁊ ſup nubem
aug. ſedētē. pontificalibꝰ inſignitū. cuiꝰ
oculi quaſi duo ſolis radij totā illā eccle
ſiam illūinabant. ⁊ odor indenim̄ exala
bat. Sctūs quoqꝫ bernhardꝰ dū qdā
vice in matutinis eēnt aliqntulū obdor
miſſet. et de quodā tractatu auguſtini le
ctiões legerent. vidit qndā pulcerrimuꝫ
iuuenē ibi ſtātez. de cuiꝰ ore tātꝰ inundā
tiū aquaꝝ īpetꝰ exibat. ꝙ totā illā ecciam
videret replere. Qui auguſtinū eē n̄ du
bitauit. q̄ fonte doctrine totā ecciam ir
rigauit. Quidā ſctm̄ aug. valde dili
gens: monacho cuſtodi corpis ſcti augu
peccuniā magnā dedit. vt ſibi ſcti augu.
digitū vnū daret. Sꝫ ille accepta pecūia
digitū cuiuſdā mortui ſericis inuolutū
ſibi tribuit. ſimulās eē digitū auguſtini
Quē ille reuerent accipiens. ſp deuotiſ
ſime adorabat. et ori oculiſqꝫ apponens
crebro pectoris aſtringebat. Cuiꝰ fidem
deus intuēs digito illo ꝓiecto vnū digi
tū ſancti auguſtini tāmirabilr ꝙ miſeri
cordit ſibi dedit. Qui cuꝫ repatriaſſet. ⁊
multa ibi miracula fierent: fama vſqꝫ pa
piā delata ē. Sꝫ cū p̄dictus monachus
aſſerēt ꝙ cuiuſdā mortui digitꝰ ille eſſet.
ſepulchꝝ aperuerunt. ⁊ vnū deeſſe de eiꝰ
digitis inuenerunt. vn̄ abbas recognita
monachū ab officio depoſuit. ⁊ dure af
flixit. Apud burgundiā in monaſte
rio qđ dr̄ fōtaneū. erat qdā mōachꝰ bu
go noīe. ſacto auguſtino valde deuotus
q in eis ſcript miro deſiderio paſcebat.
quē et crebra ſupplicatione rogauerat vt
ipm ex hac luce migrare n̄ ſineret niſi i die
ſue ſacratiſſime ſolēnitat. Ipe igit. xv.
die an̄ feſtū eiuſdē ſic cepit dur febribus
eſtuare. vt i vigilia ipius ſup humū tāqꝫ
moriēs poneret. Et ecce plures decori ac
fulgātes viri amicti albis ecciaꝫ dicti mo
naſterij ꝓceſſionalit intrauerūt. qs ſeqbat
qdā reuerēdꝰ pōtificalibus īſignitus. q
dā aūt monachus in eccia ꝯſiſtēs. hꝰ vi
dens obſtupuit. ⁊ q nā eēnt. vl q̄ ꝑgerēt:
inqſiuit. Cui vnus eoꝝ dixit. ꝙ ſctūs au
guſtinus eēt cū ſuis canonicis. q ad de
uotū ſuū morientē ꝑgēt. vt eius aīaꝫ ad
regnū glorie deportaret. Poſt hec illa re
uerenda ꝓceſſio ad infirmariā ingredia
tur vbi cū aliqꝫdiu manſiſſet. ſctā illa aīa
a carne ſoluta ē. quā dulcis amicus ⁊ ab
hoſtiū inſidijs ſecurā reddidit. ⁊ ad celi
gaudia introduxit. Legit quoqꝫ ꝙ dū
auguſtinus in carne viueret. ⁊ qdā rele
geret an̄ ſe trāſire vidit demonē librꝝ hu
meris baiulantē. Qui ab eo ꝓtinus ad
iuratur. vt que ibi ſcripta lateant ſibi pā
dat. Qui peccata hoim ibidem eē aſſerit
ſcripta. q̄ vndecūqꝫ collegit. ⁊ repoſuit.
Moxqꝫ ei p̄cepit vt ſi aliqđ ſuoꝝ pecca
toꝝ ibi ſcriptū retineꝫ ſibi legēdū ꝯtiuo
māifeſtet. Oſo aūt loco nihil auguſti
nus inſcriptū repit. niſi ꝙ qdaꝫ vice cō
pletoriū ex obliuiōe dimiſit. Precipiēſqꝫ
dyabolo vt ſuū p̄ſtolaret aduentū. eccle
ſiam ē ingreſſus ⁊ cōpletoriū deuote di
xit. ⁊ ſolitas orones cōpletorij ꝑegit. Re
uerſuſqꝫ dixit ei vt p̄dictū locū ſibi oſtē
deret iterū relegēdū. Qui cū crebro reuo
lueret. ⁊ tandeꝫ locuꝫ vacuum reppiſſet
iratus: dixit. Turpiter me decepiſti peni
tet me ꝙ librum meū tibi oſtendi. quia
peccatum tuum orationum tuarum vir
tute deleſti. Et his dictis confuſus euaa
nuit.

Cum quedam mulier a quibuſdam
malicioſis iniuriaꝫ pateretur. illa ad be
atum Auguſtinum acceſſit vt ſuper hꝰ
eius conſiliuꝫ imploraret. Que cum ip
ſum ſtudentem inueniſſet. et eum reue
renter ſalutaſſet. ille nec ad eam reſpexit
necqꝫ ſibi reſpondit. Cogitans illa ne
forte ob nimiaꝫ ſanctitatem in faciē mu
lieris nollet intendere. propius acceſſit ⁊
negocium diligenter expoſuit. Sed ille
nec ſe ad eam conuertit nec reſponſū ali
quod ſibi dedit. Ideoqꝫ illa cū triſticia

magna receſſit. Altera autē die cū Aug.
miſſam celebraret. ⁊ dicta mulier intereſ
ſet. poſt eleuatiōeꝫ corporis rapta in ſpū.
vidit ſe poſitā an̄ tribunal ſāctiſſime tri
nitat. vbi vidit Aug. facie iclinata de
trinitat gloria attētiſſime ⁊ ſblimiſſime
diſputātē. Factaqꝫ ē vox ad eā di. Cū āt
ad Auguſtinū iuiſti. ille ſic de trinitatis
gloria attētiſſime diſputabat. ⁊ iō ꝙ ibi
fueris penitus nō aduertit: ſed ad euꝫ ſe
cure redeas. qr ⁊ eū clementē inuenies: ⁊
ꝯſilium ſalubre repies. Qđ cū feciſſet. au
guſtinus eā benigne audiuit. ⁊ ꝯſiliū ſa
lubre donauit. Fert qꝫ ꝙ dū qdā vir
ſanctꝰ in ſpū raptus. ſāctos in gloria cō
ſpexiſſet. ⁊ btm̄ aug. minime vidiſſꝫ qn
dā de ſctis vbi nā aug. eēt pcōtatꝰ ē. Qui
rn̄dit. Aug. reſidet in excelſis. vbi diſpu
tat de gloria excellentiſſime trinitatis.

Cū quidā papiēſes a marchione ma
laſpine in carcere detinerenētur. ab eiſ oīs
potus penitus ē īterdictꝰ. vt poſſꝫ ab eis
magna pecunia extorqueri. Vn̄ pleriqꝫ
iā ſpm̄ exalabāt. qdā vo vrinā bibebant.
ac qdā iuuenes inter eos q in btm̄ Aug.
magnā deuotiōꝫ habebat. ipm in ſui ad
iutoriū inuocauit. Tūc circa noctis me
diū ſāctꝰ aug. p̄dicto adoleſcēti apparuit
⁊ qſi manū eiꝰ dexteraꝫ appchēdēs vſqꝫ
ad flumen graueloni ipm deduxit. ibiqꝫ
cū folio vitis in aquā madefacto ſic eius
linguā refrigerauit. vt q vrinā bibere cu
pierat. de potu nectaris non curaret.
Prepoſitus cuiuſdā eccie in btm̄ Aug.
magnā deuotōꝫ hn̄s. cū p tres annos g
uē infirmitateꝫ incurriſſet. ita vt de lecto
ſurgere nō valeret. adueniēte ſolennita
te ſancti Augu. cū iā in vigilia ad veſpe
ras pulſaretur ad rogandū ſctm̄ Augu.
deuota deuotiōe ſe cōtulit. Cui in albis
aug. apparens eidē ter citato ꝓprio noīe
dixit. Ecce aſſū totiens a te rogatꝰ. Sur
ge cito ⁊ celebra mihi officiū veſpertinū.
Qui ſanus ſurgens cūctis ſtupentibus
ecciam intrauit. ⁊ officiū deuote ꝑegit.

Cū cuidā paſtori ſeuū vlcꝰ int ſcapu
las ortū eēt. adeo morbꝰ inualuit vt iā to
tis eēt viribꝰ deſtitutꝰ. q dū ad ſctm̄ aug.
p̄ces emitteret. eidē aug. in viſu apparu
it. ⁊ ſup locū infirmū manū apponēs ꝑ
fecte eū ſanauit. Idē qꝫ vir ꝓcedēte tpe
oculoꝝ lūine ē ꝑuatꝰ. Qui cū ſctm̄ aug.
ſedule inuocaret. qdā die circa meridieꝫ
eidē apparuit. ⁊ oculos manibꝰ ſuis ter
gens: p̄ſtinā ſibi ſanitatē reſtituit. Cir
ca annū dn̄i octigenteſimūduodecimū
viri qdā grauit infirmi numero pluſqꝫ.
xl. de germaīa ⁊ gallia romā ibāt ad limi
na aploꝝ viſitāda. Quoꝝ qdaꝫ ſcamnis
in terra curui ſe vehentes. alij cū baculis
ſe ſuſtentātes. alij priuati oculis poſt ali
os ſe trahentes. alij cōtractas manus et
pedes habentes ꝑgebāt. Qui mōtes trā
ſeuntes ad locū q dr̄ carbonaria ꝑuene
rūt. cū āt pene ad locū q cana dr̄: ꝑueniſ
ſent. q tribꝰ miliaribꝰ a papia diſtat. ſan
ctus aug. pōtificalibꝰ indutꝰ. de qdā ec
cleſia ſctoꝝ coſme ⁊ damiani ꝯſtructa ex
iens: eiſdē apparuit. eoſqꝫ ſalutās q tēde
rent: reqſiuit. q cum ei quo tēderēt rn̄diſ
ſent: adiecit. Ite papiā ⁊ de cenobio ſcti
petri qđ dicit celū aureū: interrogate. et
ibi miſcdiam habebitis quā optatis. qui
cū eū de noīe ſuo interrogaſſēt: ait. Ego
ſum aug. qndā hyponēſis ciuitatis epis.
Statimqꝫ ab ocul eoꝝ euanuit. Illi āt
papiā pergentes. cū ad dictū monaſteri
um ꝑueniſſent ceperūt oēs voces leuare
ac vnanimiter clamare. ſctē Auguſtine
adiuua nos. Ad quoꝝ clamores ciues ⁊
monachi excitati. ad tā grāde ſpectaculū
ꝯfluebāt. ⁊ ecce ex neruoꝝ diſceſſione ſan
guis multus cepit effluere. ita vt ab in
troitu cenobij vſqꝫ ad tumbaꝫ ſcti Aug.
tota ēra lāguie vidērē reſpſa. cū āt ad ſepul
crū ſcti aug. veiſſēt. oēs ſanitati ſūt itegre
rſtituti. ac ſi nlla i eoꝝ corpibꝰ leſio extitiſ
ſet. Cepit ex tūc fama ſcti Aug. crebreſcē
⁊ multitudo lāguentiū ad eiꝰ tumulum
aduentare. Qui oēs ſanitatis beneficia
reportantes. ſue ſalutis pignora relinque
bāt. Factūqꝫ ē vt tāta p̄dictoꝝ pignoruꝫ
fuerit multitudo. vt inde totū oratoriuꝫ
ſcti Aug. ⁊ porticus plena eēnt. ita vt eū

di ⁊ redeundi īpedimētū nō modicū ge
neraret. Quapropter mōachi neceſſitā
te cōpulſi eā inde remoueri fecerūt.
Notādū ꝙ cū tria ſint que a mundāis
hoībus appetūt. ſ. diuitie. delitie ⁊ hono
res. vir iſte ſctūs tāte pfectiōis extitit. qꝺ
ipē diuitias ꝯtēpſit. honores reſpuit. vo
luptates abhorruit. ꝙ em̄ diuitias cōtē
pſerit. ipē teſtat̄ in li. ſoliloquioꝝ: vbi rō
interrogat eū di. Diuitias nullas cupis.
Et rn̄dit aug. Hoc qdem nec nūc pmū
Nā cū. xxx. annos agā. xiiij. fere anni ſūt
ex quo iſta cupere deſtiti. nec aliud i his
pt̄ neceſſariū victū cogitaui. Proꝛſ vnꝰ
ciceronis liber mihi facile pſuaſit nullo
modo appetēdas eē diuitias. ꝙ aūt ho
nores reſpuerit. in eodē lib. teſtat̄. vbi rō
eū interrogat di. Quid honores. Et rn̄
dit Aug. ffateor eos mō ac pene his die
bus cupere deſtiti. Voluptates q̄z ⁊ de
litias cōtēpſit ⁊ q̄tum ad cōcubitū ⁊ q̄
tū ad guſtū. q̄tū ad pmū īterogat euz
rō dicens in eodē li. Quid vxor. nonne
te delectat pulcra. pudica. morigerata. di
ues pſertim ſi certꝰ ſis nihil ex ea te mole
ſte eē paſſurū. Et rn̄dit aug. Q̄nātūlibꝫ
velis eā depingere atq̧ cumulare bonis
oībus nil mihi tā fugiēdū q̄ cōcubitū eē
decreui. Cui rō. Nō ego q̄ro qd decre
ueris ſed vtꝝ ad hoc alliceris. Et rn̄dit
augꝰ. Proꝛſus nihil in hmōi q̄ro. nihil
deſidero etiā cū honore. horrore ⁊ aſpna
tione talia recordor. q̄tū ad ſcd̄m inter
rogat euz rō dicens. Quid de cibis? Et
rn̄dit augꝰ. Siue de cibo et potu ſiue de
balneis ceteraq̧ corpis voluptate nihil
interroges. tātum ab ea peto quātū inua
litudinis opem cōferri pōt.

Decollatio ſancti

iohis baptiſte q̄tuor de cauſis īſtituta fuiſſe. videt̄ ſicut in libro mitrali de officio inuenit̄. Primo ꝓpter eius decollatiōem. Scd̄o ꝓpter oſſiuz ipius cōcrematiōz et collectōz. Tertio ꝓpt̄ ca
pitis ipius inuentiōz. Quarto ꝓpt̄ digi
ti ipius tranſlationē et eccie dedicatiōez
⁊ ſm̄ hoc feſtū illud a quibuſdā diuerſi
mode noīatur. ſ. decollatio. collectō. in
uentio ⁊. dedicatio

Primo igitur celebra

tur hoc feſtū ꝓpter ipius decollatiōez q̄
qdē hoc mō facta ē. Nā (vt hr̄ in hyſto
ria ſcolaſtica) Herodes antipas filiꝰ ma
gni herodis romā pficiſcēs ⁊ p frem ſuū
philippū trāſitū faciens. cū herodi
ade vxore philippi. ⁊ ſm̄ ioſephū ſorore
herodis aggrippe ſecreto pepigit. ꝙ in re
ditu ſuo vxorē repudiaret. et ipāz in cō
iugē duceret. Qꝺ vxorē ſuā. ſ. filiā arethe
regis damaſcenoꝝ minime latuit. ⁊ iō n̄
expeccato viri reditu. ad primā q̄ntotiꝰ
feſtinauit. Rediēs aūt herodes herodia
dē philippo abſtulit ⁊ arethā regē et he
rodē agrippā et philippū in ſui inimici
tiā incitauit. Johes aūt eū de hoc argue
bat qm̄ ſm̄ legē quā recepat fris ſui vxo
rē ipo viuēte ſibi minime hr̄e licebat: vi
dens herodes ꝙ Johes tā dure eū ſuper
hoc redargueret ⁊ q2 ob p̄dicatiōz et ba
ptiſmū ſm̄ ioſephū magnū ppl'm cōgre
garet ipm̄ ī carcere vinculauit. vxori pla
cere cupiens et ppli ſubſequēt iohez diſ
pendiū pertimeſcens. ipm̄ aūt occidere
voluit. ſꝫ populuz timuit. Deſiderantes
aūt herodias pariē ⁊ herodes occaſionē
aliquā inuenire. vt iohānē occidere poſ
ſent. videnẗ inter ſe ſecreto cōdixiſſe. vt
herodes natalis ſui diē corā primis gali
lee ſuiſq̧ pncipibꝰ celebraret ⁊ puelle ſal
tanti filie herodiadis qcq̄d petierit ſe ſi
bi daturꝝ iuramēto firmaret. ⁊ ipa caput
iohis petente illud ſibi ꝓpter iuramentū
factū tribuere oporteret. Sꝫ de iuramē
to facto ſe cōtriſtari ſimularet. ꝙ em̄ hāc
ꝯſutiā ⁊ ſimulationē habuerit videt̄ in
nui in hyſtoria ſcolaſtica vbi ſic dr̄. Cre
dibile ē ꝙ herodes cū vxore de nece io
hānis ſub tali occaſiōe facienda prius ſe

creto tractauerit. Itē hiero. in glo. iō for
te iurauit vt occaſionē inueniret occidē
di. Nā ſi illa patris aut matris interituz
poſtulaſſet: herodes nō vtiq̧ conſenſiſſꝫ
Ordinato igitur conuiuio puella adeſt
coram omnibus ſaltat. placet cunctis. ſe
ſibi quicquid petierit daturū iurat rex q̄
a matre premonita. caput iohannis ex
poſtulat. Sꝫ verſipellis herodes ꝓpter
inſiurandum ſe cōtriſtatū ſimulauit. eo
ꝙ vt dicit rabanus temere iuraſſet qꝺ fa
cere oporteret. Sed triſticiā pferebat ī fa
cie cum leticiam haberet in mente. Excu
ſat ſcelus iuramento. vt ſub occaſiōe pie
tatis impius fieret. Igit̄ ſpiculator mitti
tur caput iohannis preſcidit̄. puelle dat̄
et a puella matri adultere preſentatur.
Auguſtinus occaſiōe huius iuratōis
narrat in ſermone quodā quē fecit in de
collatione iohis baptiſte tale exēpluz?
ffuit qdā homo innocens et fidelis a
quo audiui qꝺ narro. Cū em̄ qdaz ſibi
negaſſet qꝺ ei accommodauerat. vel qꝺ
ſibi debebatur: cōmotus ille ꝓuocauit
eum ad iuſiurandū. Ille igitur iurauit
iſte perdidit. Videbat̄ ꝙ in ipa nocte ſe
ad iudicem raptū fuiſſe et ab eo interro
gatū fuiſſe de his verbis. Quare prouo
caſti hoīem ad iuratiōem quē ſciebas fal
ſum eē iuraturū. rn̄dit ille. Negauit mi
hi rem meā: Et iudex: Melius erat vt rē
tuā pderes. q̄ vt aīam illius falſa iurati
one pimeres. Proſtratꝰ igitur tā grauit̄
cedi iuſſit vt in dorſo euigilātis plagaꝝ
veſtigia apperent. Sed indultū ē ei poſt
q̄ emēdatus ē. hec aug. In hac autez
die iohēs d collatꝰ n̄ ē: ſꝫ circa dies azimo
rū anno pcedēte paſſiōez xp̄i. Opꝫuit ꝙ
vt ꝓpt̄ dn̄ica ſacra mīor cederet maiori.
Hic exclamat iohannes Criſoſtomꝰ di
cens. Johannes ſcola virtutum magi
ſteriuz vite. ſanctitatis forma. norma iu
ſticie. virginitatis ſpeculuz pudicicie ti
tulus. exemplum caſtitatis. penitētie via
peccatorum venia. fidei diſciplina. Jo
hannes maior homine. par angelis. leg̃
ſumma euangelizatio. apoſtolorum vox
ſilentium ꝓphetarum. lucerna mundi.
precurſor iudicis. totius medius trinita
tis. ⁊ hic tantus datur inceſtui. traditur
adulter. adijcitur ſaltatrici. Herodes
autē impunitus nō abijt. ſꝫ exilio dam
natus fuit. Nā ſicut hr̄ in hyſtoria ſcola
ſtica. Alter herodes. ſ. agrippa cū eēt vir
ſtrennuꝰ ſed paup. p̄ nimia paupertate de
ſperans: quādā turrim intrauit vt ibidē
ſe fame afficiens moraret̄. Quod cū he
rodias ſoror ſua audiſſet viro ſuo. ſ. he
rode antipe tetrache ſupplicauit vt euz
inde educeret. Quod cum feciſſet ⁊ am
bo īuicem epularentur. herodes tetracha
vino incaluit. ⁊ herodi agrippe beneficia
que ſibi contulerat improperare cepit. ex
hoc ille vehementer doluit. ⁊ romam ꝓ
ficiſcens. interim a gayo ceſare in gratiaz
eſt receptus. vt ei duas tetrachias. ſcilicꝫ
liſanie ⁊ abiline tribueret. et regem in iu
dea impoſito dyademate deſtinaret. Vi
dens herodias ꝙ frater eius haberet no
men regis viro ſuo moleſtis precibus iſ
ſiſtebat. vt romam pergeret et ſibi nomē
regium compararet. Ille vo cum mult̄
diuitijs habūdaret: acquieſcere nolebat
magis diligens otium q̄ honorem labo
rioſum. Tandem deuictus vxoris pre
cibus romam cum ipſa perrexit. Quod
agrippa intelligens ceſari litteras deſti
nauit ꝙ herodes cum rege parthorum
amicitias firmauerit. ⁊ romano imperio
voluerit rebellare. Et in argumentum
huius rei ſignificauit ei ꝙ in ciuitatibus
ſuis habebat arma que ſufficerēt. lxx. mi
libus armatorum. Lecta autem epiſtola
gayus quaſi aliunde incipiens Hero
dem de ſtatu ſuo interrogauit. Et inter
cetera vtrum tanta copia armorum eſſet
in vrbibus quantaz ipſe audierat requi
ſiuit. Qꝺ ille minime negauit. Tūc gayꝰ
verū eē credens qꝺ herodes agrippa ſcri
pſit ipm̄ in exilium relegauit. vxori aūt

UNIVERSIDAD Y PROV. BIBLIOTECA DE ZARAGOZA

ēius. q̄ erat ſoror herodis agrippe quã
maxie diligebat pr̄ãte tribuit vt in terraꝫ
ſuã rediret. ipa aũt viꝛũ ſuũ voluit comi
tari: dicenſ ꝙ illum cui cõicauerat in pro
ſperis. nõ derelinqueret in aduerſis. Lu=
gdunũ igit̃ deportati fuerũt. ⁊ ibi vitam
miſerabiliter finierunt. hec in hyſtoria
ſcolaſtica.

Secundo propter

oſſiũ ipius cõcrematiõem ⁊ collectiõem
q̄ ipa die ſm quoſdã fuerũt cõcremata.
⁊ a fidelibus ex parte collecta. Ũn quaſi
ſm martiriũ patit̃ qñ in ſuis oſſib⁹ ꝯcre=
mat̃. ⁊ iõ eccia tãꝗ ſcõm martiriũ h⁰ fe=
ſtũ celebrat. Sic em̃ legit̃ in. xij. li. hyſto=
rie eccīaſtice. Cũ diſcipuli iohis corpus
eius apud ſebaſtẽ vrbem paleſtine inter
heliſeum ⁊ abdiã ſepeliſſent ⁊ ad ei⁹ tu=
mulũ multa miracula fierent. Jubente
iuliano apoſtata: gentiles eius oſſa ſper=
ſerunt. Et cum miracula non ceſſarent.
poſt collecta et ignẽ cremata in puluerẽ
redegerunt. ⁊ ꝑ agros ventilauerũt ſic
dicit̃ in hyſtoria ſcolaſtica. Beda v̊o
dicit in cronica ꝙ ipa oſſa collecta latius
ſperſerunt ⁊ ſic ſcõm martiriũ q̄dãmmõ
paſſus videt̃. Hoc quidã repſentãt neſ=
cientes. dũ in eius natiuitate oſſa vnde=
cũꝗ collecta cõcremãt. Dũ aũt ad cõcre=
mãdũ colligerẽt (vt hr̃ in hyſtoria ſcola
ſtica) quidã monachi a hieroſolimis ve
nientes latenẽ colligẽtib⁹ ſe miſcuerũt. ⁊
magnã eoꝝ ꝑtẽ tulerũt. Jpa ꝗꝫ oſſa ad
philippũ hieroſolimitanũ epm detule=
rũt q ea poſtmodũ athanaſio alexandri
no epo miſit. Poſtmodũ v̊o theophilus
eiuſdẽ vrbis eps ea in tẽplo ſerapis a ſor
dibus purgato repoſuit ⁊ in honorẽ ſan
cti iohis baſilicã cõſecrauit. hoc legit̃ in
hyſtoria ſcolaſtica. Nũc aũt apud ianuã
deuote colũt̃. ſicut Alexander. iij. ⁊ Jn=
nocen. iiij. rei ueritate cognita ſuis priui
legijs approbarũt. Sicut aũt herodes q̄
eius caput amputari fecit. ſuoꝛum ſcele=
rum penã ꝑtulit: ſic et iulianum apoſta=
tam. q̄ eius oſſa cõburi iuſſit vltio diui=
nã ꝑcuſſit. De cui⁹ ꝑcuſſione habet̃ i hy=
ſtoria ſcti iuliani. q̄ eſt p⁹ cõuerſione ſcti
Pauli. ſ. fol. xl. De h⁹ antẽ iuliani apo=
ſtate origine. imperio crudelitate ⁊ moꝛ=
te in hyſtoria tripertita plenius edocet̃.
Conſtantius nãꝗ frater magni conſtã=
tini. ex eodem patre duos habuit filios.
ſcꝫ gallum ⁊ iulianum. Moꝛtuo autem
conſtantino conſtantius eius filius. gal=
lum ceſarem fecit. quem tamẽ poſtmodũ
interfecit. at iulianus metuens monach⁹
effectus eſt. Cepitꝗ magos conſulere ſi
poſſet adhuc ad impium ꝑuenire. Poſt
hoc conſtantius iulianum ceſarem fecit
⁊ ad gallias miſit. vbi victorias multas
exercuit. Corona aũt laurea inter duas
colũnas dependens rupto funiculo ſuꝑ
caput eius inde tranſeuntis decidit. eũ=
ꝗ aptiſſime coronauit. cunctis clamanti
bus. quia impij ſignum eſſet. Cũꝗ a mi
litibus appellaretur auguſtus ⁊ corona
cum qua coronaretur ibidem deeſſꝫ. vn⁹
torquem quẽ habebat in collo iuliani ca
piti impoſuit. ⁊ ſic ab eis imperator eſt
effectus. Tũc figmentum xp̄ianitatis ꝙ
habebat: abiecit. ⁊ templa ydolorum ape
riens. et eis ſacrificans. ſe paganoꝛuꝫ põ=
tificem nominabat. ⁊ ſignũ crucis vbi=
ꝗ deſtruebat. Quadam vice ros ſuper
eius veſtimẽta ceteroꝛũꝗ q̄ cũ eo erãt ce
cidit et gutta q̄libꝫ ſe in crucis ſignacu=
lũ tranſformauit. Volẽs aũt cõplacere ol
bus moꝛtuo ꝯſtãtio. voluit vt vnuſqſꝗ
cui vellet ritui deſeruiret. ac de curia ſua
eunuchos tõſores ⁊ cocos fugauit. Eu=
nuch⁹ q̄dẽ q2 vxoꝛ ei⁹ abierat poſtꝗ alia
ñ duxerat. Cocos q2 cibis ſimplicioib⁹
vteret̃. Tõſores aũt vn⁹ in q̄ ſufficie mul
tis. Multos libros dictauit. i q̄b⁹ oĩes
añ ſe p̄nceps lacerauit. Vt ḡ cocos atꝗ
tõſores expelleret op⁹ phi. nõ tñ ipatoris
egit. Vt autem detraheret atꝗ laudaret
neꝗ phi neꝗ imperatoris fuit. Dum ali=
quando iulianus ydolis ſacrificaret. et
viſceribus pecudis immolati. ſignacu=
lum crucis coꝛona circumdatum eidem
ꝯſpicuũ ẽ. Qd̃ miniſtri videtes timuerũt. ⁊
ĩnꝑ̃tãtes crucis futuram vnitatẽ victo
riã ⁊ interminabilitatẽ. Quos iulianus
cõfoꝛtans: ait hoc eſſe ſignũ xp̄ianitatis
dogmatis coercẽdi. nec vltra circulum
dilatãdi. Dũ ꝯſtantinopolim foꝛtu=
ne iulianus ſacrificaret. Maris eps cal
cedonie q pre ſenectute lumen amiſerat
ad eũ accedens ipſum ſine deo impiũ ⁊
apoſtatã appellauit. Cui iulianus ait.
Neꝗ galileus tu⁹ potuit te curare. Et
ille. De hoc grãs ago deo meo: q2 iõ lu=
mine me priuauit ne te videam pietate
nudatũ. Julian⁹ autẽ nil aliud reſpon=
dens abſceſſit. Apud antiochiã vaſa
ſancta ⁊ pallie colligens. ⁊ in terra pij=
ciens ſuꝑ ea ſedit. ⁊ ignominiã addidit
Moxꝗ in locis illis adeo ẽ ꝑcuſſus vt
inde v̊mes ſcaturirẽt ⁊ carnes coꝛrodẽt
a q̄ paſſiõe quouſꝗ vixit liberari nõ po
tuit. Julian⁹ quoꝗ p̄fectus dũ ad p̄=
ceptũ impatoris: eccleſiarũ vaſa abſtuliſ
ſet ſuꝑ ea mingẽs ait. Ecce in quib⁹ va=
ſis marie filio miniſtrat̃. Cui repẽte os
verſũ eſt in anũ ⁊ egeſtiõis oꝛganũ ẽ fa=
ctũ. Dũ apoſtata iulian⁹ foꝛtune tem
plũ intraret. ⁊ miniſtri tẽpli aq̄ vt mun
darent̃ ingredietes aſpergerẽt. Valenti
nianus a ſpſionis guttã vidit in clami=
de. ⁊ indignat⁹ pugno ꝑcuſſit miniſtrũ
dicẽs ſe maculatũ potiuſ ꝙ purgatum.
Qd̃ vidẽs impatoꝛ iuſſit eũ in cuſtodia
redigi. ⁊ ad heremũ deſtinari. Erat enĩ
xp̄ianus q pro mercede meruit poſtmo
dũ ad imperiuꝫ ſublimari. Jn odiũ q̄ꝫ
xp̄ianoꝛũ iulianus tẽplũ iudeoꝛũ iuſſit
reparari. ipſis iudeis ſumpt⁹ largiſſime ſb
miniſtrãs. Sed dũ maximã cementi co
piã miniſtraſſent: ſubito vent⁹ maxim⁹
veniẽs totã diſpſit. Deinde terremotus
maximus ẽ effect⁹. Poſtomodũ ignis a
fundamentis egrediẽs plurimos cõcre
mauit. Alia v̊o die ſignũ crucis in celo
apparuit. ⁊ iudeoꝝ veſtes nigro coloꝛe.
crucis ſignaculo ſunt iplete. Cuꝫ ad
pſas vadẽs teſifontẽ veniſſet. ⁊ regẽ ob=
ſideret rex ſue patrie ꝑtẽ obtulit. ſi ab eo
diſcederet. Jlle autẽ nullatenꝰ acq̄euit.
putabãt enĩ ſm pitagoꝛe platoniſꝗ ſen
tentiã. ex mutatiõe coꝛpoꝝ alexãdri ani
mã poſſidere. aut eẽ potius in alio coꝛ=
poꝛe, ſicut alexãder. Sed iaculuꝫ repẽte
diſcurrẽs eius laterie infixũ. quo vulne
terminũ vite ſuſcepit q v̊o intulit hacte
nus ignoꝛat̃. Sed alij quendã inuiſibi=
liũ hoc intuliſſe ferũt. Alij vnũ paſtoꝛẽ
yſmahelitaꝝ. Alij militẽ fame ⁊ itinere
fatigatũ. Sed ſiue hõ ſiue angelus fue=
rit palã eſt. q2 diuinis iuſſionib⁹ mini=
ſtrauit. Calixtus autẽ ei⁹ familiaris. di=
cit eũ a demone fuiſſe ꝑcuſſuꝫ. hoc in hi
ſtoria triꝑtita.

Tertio ꝓpter ipſi⁹

capitꝫ inuẽtione. Nã hac die (vt aiũt)
caput eius repertũ eſt. Sicut enĩ dicit̃ in
libro. xj. hiſto. eccl'. Johes i caſtello ara=
bie dicto macheronta fuit vinct⁹ ⁊ capi
te truncatus. Herodias autẽ caput Jo
hãnis in ihr̃l'm fecit deferri. ⁊ iux̃ hero=
dis habitaculuꝫ caute ſepeliri. timẽs ne
ꝓpha reſurgeret ſi cuꝫ coꝛpoꝛe caput ſe=
pultũ fuiſſet. Tpe v̊o Marciani p̄nci=
pis (vt habet̃ in hiſtoria ſcolaſtica. q ce
pit anno dñi. cccclij. Johes caput ſuum
duobus monachis q hieroſolimã vene
rant: reuelauit. Qui ad palaciũ qd̃ hero
dis fuerat ꝓꝑerãtes. caput ipſi⁹ inuene=
rũt. ſaccꝫ cilicinis inuolutũ. veſtib⁹ (eſti=
mo) quibus in deſerto fuerat obuolut⁹.
Qui dũ cum p̄dicto capite ad ꝓꝑia re=
mearẽt q̄dã emiſſene ciuitatis figulus
paupertatẽ fugiẽs. comitẽ ſe eiſdem exhi=
buit. Hic dũ perã ſibi creditã cũ ſacro
capite poꝛtaret. admonitus nocte a ſctõ
Johe ipſos fugiẽs emiſſenã vrbẽ cũ ipõ
capite ẽ ingreſſus. Jbiꝗ ꝗdiu vixit. in
quodã ſpecu ſcm̃ caput venerans. ꝓſpe
ritatẽ nõ modicã aſſecutus ẽ. Moꝛiens
autẽ illud ſoꝛoꝛi ſue ſub fide reuelauit
⁊ ſm eũdẽ modũ ſibi inuicem ſucceſſo=
res. Poſt multuꝫ v̊o tpis ſctõ Mar=
cello monacho in eodẽ ſpecu degẽti. bea
tus Johes caput ſuũ hoc mõ reuelauit.
Videbat̃ enĩ ſibi doꝛmienti ꝙ multe tur

he pſallētes incederēt ac dicerēt. Ecce
ſctē Johēs bap. venit. Deīde vidit btm̄
Johannē quē vnꝰ a dextris aliꝰ a ſini
ſtris ducebāt. oↄ̄qꝫ ad eū accedentes ab
eo bn̄dicebāt. Ad quē cū Marcellꝰ ac=
ceſſiſſet. eleuans eū ⁊ per mentū appre=
hendens. dedit ei oſculum pacis. Tūc
marcellus interrogauit eū: dicēs. Dn̄e
mi vn̄ ad nos veniſti. Et ille. de ſebaſte
veni. Cū igiť excitatꝰ fuiſſet. ⁊ de hac vi
ſiōe plurimū miraret. quadā alia nocte
cū dormiret. q̄dā ad eū veniēs excitauit
Et ecce dū excitatus fuiſſet. vidit ſtellā
fulgentē in oſtio cellule reſidere. Quaꝫ
cū ſurgēs palpare vellet. ſubito in aliaꝫ
ptē ſe trāſtulit. Ille aūtē cepit abire pꝰ
ſtellaꝫ quouſqꝫ ſtella ſtetit in loco vbi
erat caput Johīs bap. Ubi fodiēs rep=
perit vrnā ⁊ in ea ſctm̄ theſaurū. Quidā
autē dū non crederet manū ad hydriā
miſit. ſꝫ ſtatī manꝰ exaruit ⁊ hydrie ad
heſit. Orātibꝰ autē ſocijs manū extra=
xit ſꝫ inualida remāſit. Apparuit auteꝫ
eidē Johēs di. Cū caput meū in eccl'ia
deponeť. hydriā ↄtingēs ⁊ ſanitatē reci
pies. Qđ ↄfecit ⁊ ſanitatē integrā rece=
pit. Hoc autē cū marcellꝰ iuliano eiuſ=
dē vrbis epō indicaſſet. ab eis ē eleuatū
⁊ in vrbē delatū. Ex quo tpe cepit ī ea=
dē vrbe decollatio Johīs celebrari. ipa
die (vt arbitramur) ſicut dī in hiſtoria
ſcolaſtica. quo caput ē īuētū ſiue eleua=
tū. qđ poſtmodū ↄſtantinopoli ē tranſ=
latū. Nam ſicut dī in hiſtoria tripartita.
Cū valēs imperator iuſſiſſet ſacrū caput
in vehiculo poni. ⁊ ↄſtantinopoli tranſ
ferri. cū circa calcedoniā veniſſent. vehi
culū nullatenꝰ trahi poterat quātūcūqꝫ
boues ſtimulis vrgereť. Jōqꝫ ipſuꝫ ibi=
dē deponere ſunt coacti. Sꝫ cum poſtea
Theodoſiꝰ ipſuꝫ inde auferre vellet. et
q̄ndā matronā virginē cuſtodie capitꝭ
deputatā reppiſſet ibideꝫ. rogauit eā vt
ſibi auferre dimitteret ſacrū caput. Il=
la autē ↄſenſit credēs ꝙ ſicut tpe valētꝭ
ita etiam ⁊ nūc nō pmitteret ſe auferri.
Tūc deuotꝰ īpator purpura caput am=

plectēs. ↄſtantinopolim tranſtulit. ⁊ ibi
pulcerrimā eccleſiā edificauit. hec in hi=
ſtoria tripartita. Et inde gallias apud pi
ctauiā regnāte. Pipino poſtmodum ē
trāſlatū. vbi eius meritis multi mortui
ſūt reſuſcitati. Et ſicut punitꝰ ē hero
des q̄ Johem decollauit. ⁊ Julianꝰ apo
ſtata q̄ eiꝰ oſſa cōbuſſit. Sic ⁊ herodias
punita ē q̄ puelle vt caput peteret. ſug=
geſſit. ⁊ ipſa puella q̄ hoc petijt. Quidā
enī dicūt ꝙ herodias in exiliuꝫ dānata
nō ē. nec ibi defuncta. Sꝫ cū caput Jo=
hānis ī manibꝰ teneť. ⁊ eidē gaudēs pla
rimū inſultaret. diuino nutu caput ipꝫ
in eiꝰ faciē inſufflauit. ⁊ illa ꝓtinꝰ expi=
rauit. Hoc q̄dē vulgariť dī. Sꝫ qđ ſu=
periꝰ dictū ē vt in exiliū cū herode miſe=
rabiliť ↄſūpta fuerit. ſcti tradūt in cro=
nicis. ⁊ ſic tenendū videť. Filia vō eius
cū ſup glaciē deābularet. ſub ea glacies
reſoluiť ⁊ ipſa ī aq̄s ↄtinuo ſſocať. In
cronica vō q̄dā dī. ꝙ terra ipſam viuā
deglutiuit. qđ pōt itelligi ſicut de egy=
ptijs in mari rubro ſſocatis dī. Deuo=
rauit eos terra.

Quarto propter di

giti ipſiꝰ trāſlationē ⁊ eccl'ie dedicatio=
nē. digitꝰ enī ſuus quo dn̄m oſtēdit (vt
ferť) cōburi nō potuit. vn̄ ipſe digitus
a p̄dictis monachis eſt repertꝰ quē poſt=
moduꝫ (vt habeť in hiſto. ſcol'.) ſancta
Tecla inť alpes attulit. ⁊ in eccl'iaꝫ ſcti
mamertini collocauit. Hoc etiaꝫ teſtať
Johes beleth dicēs. ꝙ p̄dicta ſctā Te=
cla ipſū digitū q̄ cōburi nō potuit de vl
tra ptibus marinis in normaniā attulit
⁊ ibi in honore ſcti Johis eccleſiā fabri
cauit. quā eccl'iam vt ibidē dicit quidaꝫ
hac die dedicatā fuiſſe aſſerūt. Un̄ a do
mino papa ſtatutū fuit. vt hec dies per
totū mūdū celebris habereť. Apud
maurienniā vrbē gallie matrona quedā
Johi bap. valde deuota deū inſtantꝰ
exorabat vt ſibi de reliquijs Johis ali=
q̄n donareť aliq̄d. Cū auteꝫ ſumpta de
deo fiducia orādo nihil ꝓficere ſe vide=

ret. iuramēto ſe aſtrinxit ꝙ hactenꝰ nō
comederet donec qđ petebat acciperet. cū
autē diebꝰ aliquibus ieiunaſſet. pollicē
ſup altare mire candoris vidit. ⁊ dei do
nū leta ſuſcepit. Tres auteꝫ epī illuc ac=
currētes. cū q̄libet de illo pollice ptē vel
let accipere. tres ſanguinis guttas ſtilla
re in lintheo ſuppoſito ſtupuerūt. ⁊ ſin=
guli ſinglas ſe meruiſſe rel'quias letati
ſunt. Theodolina regina longobar
doꝝ medoecie inť mediolanū nobilem
eccl'iam in honore ſcti Johis bap. con=
ſtruxit ⁊ dotauit. Procedēte tpe vt teſta=
tur Paulꝰ in hiſtoria lōgobardoꝝ. Cō=
ſtantinꝰ q̄ ⁊ ↄſtans imperator. volens yta=
liā a longobardis eripe. a quodā ſctō vi
ro q̄ ſpm̄ ꝓphie habuit. d' exitu belli que
ſiuit. Qui nocte orōni vacās. mane re=
ſpondit. Johi eccl'iam regina cōſtruxit
⁊ ipſe ꝓ longobardis ↄtinue itercedit.
⁊ ideo ſupari nō pn̄t. Ueniet tn̄ tempꝰ
ꝙ locꝰ ille deſpicieť. ⁊ tūc ſupabunť qđ
tpe karoli fuit impletū. Uir quidam
magne v̄tutis (vt ait Grego. in dyalo=
go) noīe Sanctulꝰ. cū quedā dyaconuꝫ
a longobardis captū in ſua cuſtodia ta
li cōditiōe recepiſſet. vt ſi fugeret ipſe ꝓ
eo capitalē ſniam ſubiret. coegit p̄dictꝰ
Sanctulꝰ ipſū dyaconē vt fugeret ⁊ ſe li
beraret. Quapropť Sanctulꝰ ad decol=
landū adducit. ⁊ ad hoc fortiſſimꝰ ſpi=
culator eligiť. de quo dubiū nō erat q̄n
vno ictu caput eius abſcidēt. Extēſoqꝫ
collo cū carnifex forti auſu brachiū cum
enſe in altū leuaſſet ille ꝓtinꝰ ait. San=
cte Johes ſuſcipe illā plagā. ſtatīqꝫ bra=
chiūꝫ percuſſoris iriguit ⁊ erecto in celo
gladio inflexibile remanſit. ꝓſtitoqꝫ iu=
ramēto ꝙ decetero nullū xpianū feriret
vir dei ꝓ eo orauit ⁊ brachiū ſtatim de=
poſuit.

Felix preſbyter

⁊ fratť ſuus ſiliter noīe Felix et
preſbyter Diocleciano ⁊ Maximiano
oblati ſūt. quoꝝ ſenior cū ad templū ſe=
rapis vt ibidē ſacrificaret adductꝰ eſſet
inſufflauit in faciē ſtatue. ⁊ ꝓtinus ceci
dit. Ductus ſiliter ad ſtatuam mercurij
pariter inſufflauit ⁊ ꝓtinus ſtatua ceci
dit. Ductꝰ tertio ad ſimulacrū dyane ſi
miliť fecit. Tortꝰ igiť in eculeo. ductus
ē quarto ad arborē ſacrilegā vt ibidem
īmolaret. Qui flexis genubꝰ orauit ⁊ in
arborē ſufflans eā a radice ſubuertit. et
ſimulacrū cum ara ⁊ tēplo arbore corru
ente ↄtriuit. Qđ cū p̄fectus audiſſꝫ. eū
ibidē decollari precepit. ⁊ corpꝰ eius lu=
pis ⁊ canibus derelīqt. Tunc quidā in
mediū repēte ꝓſiliens. xpianū ſe libere
ↄfeſſus ē. Ambo igiť ſeinuicē oſculātes
ibidē inſimul decollati ſunt. xpiani vō
eiꝰ nomē ignorātes eū ad auctū vocaue
rūt. eo ꝙ ſctō Felici auctus ſit ad coro=
nā martirij. Quos cum xpiani in fouea
quaꝫ arbor effecerat ſepeliſſent. pagani
eos effodere volētes. ꝓtinus a diabolo
ſunt arrepti. Paſſi ſunt circa annū dn̄i
ducēteſimūoctogeſimūſeptimū.

Auinianus ⁊ ſa

uina fuerunt filij ſauini viri no=
biliſſimi ſed pagani. Qui de prima vxo
re Sauinianum genuit. de ſcđa Saui=
nam filiam generauit et ex nomine ſuo
ambos vocauit. Legens autem Saui=
nianus verſum iſtum. Aſperges me do=
mine yſopo ⁊ mundabor ⁊c. quid hoc
eſſet querebat ſed intelligere non vale=
bat. Unde intrans in cubiculum in ci=
nere ⁊ cilicio proſtratus iacebat. dicens
ſe malle mori q̄ non intelligere ſenſum
verbi. Cui apparēs angelus dixit. No
li te vſqꝫ ad mortem affligere quoniam
inueniſti gratiam apud deum. ⁊ cū ba=
ptizatus fueris niue cādidior eris. ⁊ tūc
intelliges qđ nunc queris. Recedente
angelo letus efficitur. ⁊ ydola decetero
venerari contēnens. a patre plurimuꝫ
obiurgatur. Cum ergo pater ſepius ſi=
bi diceret. melius eſt vt qr deos non ad=
oras. tu ſolꝰ moriaris. q̄ nos oēs in mē
te tua inſimul inuoluamur latenť au=
fugit. ⁊ ad vrbē trecaſinā deuenit. Cūqꝫ

ſuꝑ fluuiũ ſecane veniſſet. ⁊ vt ibi ex eo baptizaret᷑. dñm exoraſſet. ibidẽ baptizatus eſt. dixitqꝫ ei dñs. Nunc inueniſti qđ tãdiu querendo laboraſti. ſtatiqꝫ in terra baculũ fixit. ⁊ facta oꝛone baculus ille corã multis aſtantibꝰ frondes ⁊ flores ꝓduxit ita ꝙ. M.cviij. viri dño crediderũt. Imperator autẽ Aurelianꝰ hoc audiẽs milites ad eum capiẽdũ plures direxit. Qui eũ orantem inuenientes. ad ipſum accedere timuerũt. Imperator autẽ plures priorbꝰ miſit qui venientes cũ eo orante parit᷑ orauerũt. ſurgentiqꝫ dixerũt. Imperator deſiderat te vidẽ. Qui cũ veniſſet ⁊ nollet ſacrificare. manꝰ eiꝰ ⁊ pedes fecit ligari ⁊ vectibus ferreis cedi. Cui Sauinianꝰ. Adauge tormenta ſi potes. Tũc iuſſit eũ in media ciuitate ligari ſuper ſcãnũ. ⁊ ſuppoſit̃ lignis oleo ⁊ igne incẽdio cõcremari. Rex autẽ intuẽs vidit eũ in media flãma ſtantẽ parit᷑ ⁊ orantẽ. Stupefactus in faciez ſuã cecidit. ⁊ ſurgẽs ei dixit. Fera mala nõ tibi ſufficiũt aĩe quas decepiſti. niſi ⁊ nos ꝑ magicã artez decipere moliaris. Cui Sauinianus. Adhuc multe aĩe ⁊ tu ipſe ꝑ me ſũt dño credituri. Cũ autẽ imperator ex hoc nomẽ dei blaſphemaſſz in craſtinũ iuſſit eũ ad ſtipitem ligari ⁊ ſagittari. Sagitte autẽ a dextris ⁊ a ſiniſtris in aere ſuſpẽdebãt᷑. nec aliqua eũ leſit. Altera die imperator ad eũ veniens dixit ei. Et vbi eſt deꝰ tuus. veniat nũc ⁊ de ſagittis iſtis te liberet. Statiqꝫ vna de illis ſagittis exiliẽs regẽ in oculo percuſſit. ⁊ penitꝰ excecauit. Vñ iratꝰ iuſſit eũ in carcere recipi ⁊ in craſtino decollari. Sauinianꝰ autẽ orãs vt ad locuz vbi baptizatꝰ fuerat trãſferret᷑. Cõfractis cathenis ⁊ apertis oſtijs ꝑ medios milites tranſiẽs illuc venit. Qđ audiẽs imperator iuſſit eũ illuc inſeq̃ ⁊ capite truncari. Videns autẽ Sauinianꝰ milites inſequentes. ſuꝑ aquã velut ſuꝑ petrã ambulauit. quouſqꝫ ad locuz ſui baptiſmi ꝑuenit. cũ igit᷑ milites tranſſuadaſſent ⁊ eũ ꝑcutere formidarent. ait illis. Securi me percutite ⁊ de ſanguine meo ad imperatorez vnũ deferte. vt lumẽ recipiat ⁊ dei virtutez agnoſcat. Percuſſus igit᷑ caput ſuũ leuauit ⁊ paſſibus. xlix. illud portauit. At imperator cũ de eius ſanguine oculũ tetigiſſet. cõtinuo ſanatꝰ eſt dixit. Vere bonꝰ ⁊ magnus eſt deꝰ xp̃ianorũ. Qđ audiens quedã q̃ annis. xl. lumen amiſerat. ad locũ portari ſe fecit. ⁊ facta oꝛone protinus lumẽ accepit. Paſſus ẽ autẽ circa annũ dñi. cclxx. iiij kal'. feb.

Sed hꝰ ideo inſerit᷑ vt hiſtorie ſororis ſue cuius feſtũ p̃cipue hic recolit᷑. hec qꝫ hiſtoria ꝯiũgat᷑. Cũ eius ſoror igit᷑ ſauina frẽm ſuũ quotidie fleret. ⁊ ꝓ eo idolis ſupplicaret tandẽ ſibi dormienti apparuit angelus dñi. Sauina noli flere. ſed quecũqꝫ hẽs derelinque. ⁊ inuenies frẽm tuũ i honore maxĩo ꝯſtitutũ. Que euigilans collectanee ſue dixit. Amica mea aliq̃d ne ſenſiſti? Et illa. Etiã dña. Nã vidi hoiem tecũ loquentẽ. ſed neſcio quidẽ q̃d dicentẽ. Non me inq̃t accuſabis. Et illa. Abſit dña. Quecunqꝫ vis facias. tñ te non occidas. Sicqꝫ in craſtino ambe receſſerũt. Cũ ergo pater diu feciſſet eam inquiri. ⁊ nõ inueniſſet eleuatis ad celum manibꝰ ait. Si tu es deꝰ potẽs in celo idola mea cõminue q̃ natos meos ſaluare nõ potuerũt. Tũc dñs intonãs oĩa idola cõminuit ⁊ confregit. Qđ multi videntes crediderũt. Vex beata Sauina romam veniẽs ab Euſebio papa baptizat᷑. et duos cecos duoſqꝫ ꝯtractꝰ ſanãs q̃nqꝫ annis ibi permanſit. Cui dormiẽti apparẽs angelus dixit. Sauina q̃d ẽ qđ facis. vt tuas diuitias deſerẽs. nũc hic in delicijs epuleris? Surge ⁊ vade in trecas ciuitatẽ vt fratrẽ tuũ ibidem inuenias. Dixit ĝ famule ſue. Nõ oportet nos ibi ampliꝰ habitare. Et illa. dña quo vis ire? ecce oẽs valde te diligũt ⁊ tu ꝑegre mori cupis. Et illa. Deꝰ nobis ꝓuidebit. Et accipiẽs panẽ ordeaceũ in vrbẽ rauennã deuenit. Veniensqꝫ ad domũ cuiuſdã diuitis. cuius filia q̃ſi mortua plangebat᷑

ſe ibidẽ a famula hoſpitio recipi poſtulabat. q̃ ait. Dña mea quõ hic hoſpitari vales cuz filia dñe mee moriat᷑. ⁊ oẽs ſe grauit᷑ affligãt. Nõ ꝓpter me inq̃t morie᷑. Intrans igit᷑ manũ puelle apph̃endit. ⁊ ſanã ipſam erexit. ⁊ cũ vellent eã retinere nullatenꝰ acquieuit. Cũ ergo iux̃ trecas ad miliare veniſſet. dixitqꝫ famule ſue vt parũ repauſaret. Et ecce vir q̃dã nobilis Liceriꝰ noĩe de ciuitate dixit ei. Vñ eſtis? Cui ſauina. Hinc ſum de iſta ciuitate. Et ille. Cur mẽtiris cũ loquela tua indicat te eẽ peregrinã? Et illa. Dñe vere ꝑegrina ſum. ⁊ frẽz meum Sauinianũ diu ꝑditum requiro. Cui ait vir ille. quẽ queris añ paululũ ꝓ xp̃o decollatꝰ eſt. ⁊ in tali loco ſepultus. Tunc ſe ꝓſternẽs in oꝛone ait. Dñe q̃ me ſemper quoad in caſtitate ſeruaſti. nõ ꝑmittas me ampliꝰ duris itineribus fatigari aut corpꝰ meũ de loco iſto vlteriꝰ moueri. cõmendo tibi famulã meã que ꝓpter me tãta ſuſtinuit frẽmqꝫ meũ quẽ hic videre nõ potui. fac vt in regno tuo videre merear. Finita autẽ oꝛone migrauit ad dñm. Qđ vidẽs eiꝰ famula cepit flere q2 ad ſepeliendũ neceſſaria nõ habebat. Predictꝰ autẽ vir p̃conẽ ꝑ ciuitatẽ miſit vt hoĩes ad ſepeliendũ mulierem peregrinã venirẽt. q̃ venientes honorifice eã ſepelierunt. Hac quoqꝫ die fit feſtũ ſancte Sabine. q̃ fuit Valẽtini militis vxor. cũ nollet ſacrificare. ſb̃ Adriano imperatore decollata eſt.

Lupus apud aurelianũ ex genere regali ortꝰ. dũ cunctis virtutibꝰ eniteret. Senonenſis archiep̃s ẽ electus. Qui cũ oĩa fere pauperibus erogaret. ⁊ q̃daz die plurimos ad cõuiuia inuitaſſet. cum vinũ ad mediũ prandiũ nõ haberet. ſic reſpõdit miniſtro. Credo ꝙ deus q̃ volatilia paſcit nr̃am ꝑficiet caritatẽ. ⁊ ſtatĩ nunciꝰ affuit q̃ centũ vini modios adeẽ pre foribus nũciauit. Cũ oẽs de curia ſibi vehement᷑ detraherent. ꝙ virginẽ dei filiã ꝑ deceſſoris ſui nimis ĩmoderate amaret: corã detrahentibꝰ ipſã virginẽ apprehẽdens oſculatus ẽ eã dicens. Nihil nocet hominũ verba aliena. quẽ ꝓpria nõ maculat cõſcientia. Quia eñi ipſam deũ amare ardent᷑ cognouerat eã mente puriſſima diligebat. Cũ rex francoꝝ lotariꝰ burgundiã intrans. ſenaſcallũ ſuũ ꝯ ſenones direxiſſet ⁊ ciuitatẽ obſideret. ſanctus Lupꝰ eccl̃iaz ſcĩ Stephani ingreſſus. cãpanã pulſare cepit. quam hoſtes audiẽtes tantꝰ terror inuaſit vt niſi fugerent mortem ſe euadere non putarẽt. Tandẽ obtentu regno burgũdie. cum rex aliũ ſenaſcallũ ſenonẽ miſiſſet. ⁊ beatus Lupꝰ ei cũ muneribus nõ occurriſſet. indignatus nimis adeo eũ apud regẽ infamauit. vt rex btm̃ Lupum in exiliũ deſtinaret. Qui i doctrina ⁊ miraculis valde emicuit. Interea ſenonici quendã epm̃ q̃ locũ ſancti Lupi inuaſerat occidentes. vt ſanctus Lupꝰ de exilio rediret a rege impetrauerũt. Quẽ rex vidẽs in exilio tabefactũ. ita diuinitꝰ eſt mutatus. vt corã illo ꝓſtratus veniã peteret multiſqꝫ auctũ muneribus ſue reſtituit ciuitati. q̃ dum per pariſius remearet. ei multa incarceratorũ turba apertis oſtijs ſolutiſqꝫ vinculis obuiauit. Quadam die dñica dũ miſſam celebraret lapſa eſt celitus gẽma in eius ſancto calice. quaz rex int᷑ ſuas reliq̃as collocauit. Rex dotarius audiẽs ꝙ campana ſcĩ Stephani in ſono mirã haberet dulcedinez miſit vt pariſius deferret᷑ vt ab ipſo ſepius audiret᷑. Sed cũ hec ſancto Lupo diſplicuiſſet mox vt de vrbe ſenonica delata eſt. ſoni ſui dulcedinẽ ꝑdidit quod rex audiens ſtatim reſtitui eã iuſſit ſtatiqꝫ ſono reddito inſonuit ſeptio ab vrbe miliario. Itaqꝫ ſanctus Lupꝰ obuiã ꝑrexit. ⁊ qđ dolens ꝑdiderat cũ honore recepit. Nocte quadã cum oraret inſtinctu diaboli vehement᷑ ſitiens. iuſſit ſibi aquã frigidã deportari. Dolos autẽ intelligẽs inimici. puluinar ſuũ ſuꝑ vas poſuit. ⁊ ibi diabolũ intus incluſit que

tota nocte vociferādo vlulare cepit. Fa=
cto autē mane. qui clā tētare venerat in
die ꝯfuſus abſceſſit.   Quadā autē vi=
ce dū more ſolito ciuitatis eccleſias cir=
cuiſſet. rediens domū. audit clericos ſu=
os rixātes. eo ꝙ mulierib⁹ fornicari vel
lent. q eccleſiā intrās ꝓ eis orauit ⁊ mox
ab eis oīs ſtimulus tētatiōis abſceſſit.
venientesqꝫ añ illum veniā poſtulauerūt
Tandē multis clarus virtutib⁹ in pace
quieuit. Claruit circa annū dñi ſexingē
teſimū decimū.

Amertinus pa
gan⁹ pri⁹ cū ydola quadā vice
coleret. vnū oculuꝫ perdidit. ⁊ vni⁹ ma=
nus ariditatē incurrit. Qui duꝫ ſe deos
offendiſſe putaret ⁊ ad templū ad oran=
dū ydola pergeret. obuiauit ei vir qdaꝫ
religioſus noīe Sauin⁹. qui cū vnde ſi=
bi tāta accidit infirmitas reqſiuit. Qui
ait. Deos meos offendi ⁊ ideo eos ora=
re vado. vt q mihi abſtulerūt irati. red=
dant ꝓpicij. Qui ait. Erras frat erras. ſi
demones deos putes. ſed vade ad ſctm̄
Germanū altiſiodorenſem epm̄. ⁊ ſi ei⁹
cōſilio acqēuis ꝯtinuo ſanus eris. Qui
ſtatim iter arripiēs venit ad ſepulcrum
ſcti Amatoris epi. ⁊ plurimoꝵ ſctoꝵ.
Seceſſit ꝓpter pluuiā nocte illa ad qn=
dā cellulā ſuper tumbaꝫ ſcti Gordiani
collocatā. Cū autē obdormiſſet. appa=
ruit ei viſio quedā mirabilis. ꝙ quidaꝫ
.ſ. vir venit ad oſtiuꝫ cellē ei⁹ vocauitqꝫ
ſanctū Gordianū vt veniret ad feſtum
qđ ſanctus peregrin⁹ ⁊ ſanctus amator
cū alijs epis faciebāt. Cui ille de tumu=
lo reſpōdit. Nō poſſum mō venire. qr
hoſpitē quendam me cuſtodire oportet
ne a ſerpentib⁹ q hic habitāt occidatur.
Abiens ille q audierat: nūciauit reuer=
ſuſqꝫ ait. Sancte Gordiane ſurge veni
⁊ adduc tecū Iuuianū ſubdyaconē et
Vuluianū accolitū. vt officiū ſuū faci=
ant. Alexander autē hoſpitē tuū cuſto=
diet. Viſūqꝫ ē igit̄ mamertino ꝙ ſanct⁹
Gordian⁹ apprehēſa manu duceret euꝫ
ſecū. Cūqꝫ ad eos veniſſet. dixit eis ſan=
ctus Amator. Quis ē iſte q tecū ingreſ=
ſus eſt? Qui ait. hoſpes me⁹ eſt. Et ille.
expelle eū qr pollutus ē ⁊ nobiſcū nō po
teſt eē. Qui cū expelleret. ꝓſtratus corā
eis. ſancti Amatoris grām impetrauit.
Qui iuſſit eū vt ad ſctm̄ Germanū per=
gere feſtinaret euigilās igit̄ ad ſctm̄ Ger
manū venit. ⁊ corā eo ꝓſtratus veniam
poſtulabat. Qui cū ea que ſibi contige=
rāt enarraret. prexerūt ambo ad tumbā
bti Gordiani ⁊ remoto lapide viderūt
plures ſerpētes. qui .x. pedūꝫ longitudi=
nē excedebāt. Cūqꝫ oēs diffugerēt beat⁹
Germanus eis impauit vt ad talē locū
pgant vbi de cetero nemini pſumant no
cere. Sicqꝫ Mamertin⁹ baptizatus ē. ⁊
ſanatus fact⁹ ē monach⁹ monaſterij ſan
cti Germani. vbi poſt ſctm̄ allodiū ab=
bas fuit.   Hui⁹ tpe in eius mōaſterio
ſanct⁹ Marinus extitit. cui⁹ obediētiā
ſanctus Mamertin⁹ ꝓbare volēs. vili⁹
officiū monaſterij ei cōmiſit. paſtorem
.ſ. eū faciens bubaloꝵ. Cūꝫ igit̄ in ſilua
quadā boues ⁊ vaccas libenter cuſtodi
ret tanta ſctītate pollebat. ꝙ etiam aues
ſilueſtres ad ſe veniētes manu ꝓpria nu
triebat. Nā ⁊ aprū qui ad cellā eius cō=
fugerat. a canibus eripuit. ⁊ abire fecit.
Latrones quidā cū eū expoliaſſent. ⁊ ve
ſtē eius ſecū ferentes abirent. ſolū ei pal
liolū dimiſerunt. Qui ſtatī poſt eos cla=
mauit di. Reuertimini dñi mei. ecce de
nariū colligatū in meo pallio inueni. q
vobis forſitan neceſſari⁹ erit. Qui pro=
tinus reuertētes palliolū cū denario ab
ſtulerūt. ⁊ nudum penitus dimiſerunt
Sed cum feſtinant ad ſuas latebras ꝑ=
perarent. tota nocte eūtes in ipſo crepu=
ſculo ad eius cellulā ſūt reperti. Quos
ille ſalutās in cella ſua benigne recepit.
pedeſqꝫ eoꝵ lauans neceſſaria quantuꝫ
potuit. miniſtrauit. Qui ſtupefacti de eo
quod fecerant doluerunt ⁊ vnuſquiſqꝫ
eoꝵ ad fidem conuerſus eſt.   Quadaꝫ
vice cum quidam iuniores monachi ſe
cum manentes vrſe cuidaꝫ que omnibus

inſidiabat̄ laqueos tetendiſſent. illa in
laqueos nocte irruens capta tenebatur.
Quod ſanctus Marinus preſciens. de
lecto ſurrexit ⁊ eam inueniens dixit illi
Quid facis o miſera? Fuge cito ne capia=
ris. eāqꝫ diſſoluens dimiſit. Uerum cuꝫ
mortuus fuiſſet ⁊ corpus eius altiſiodo=
rum deportarent. ⁊ cum fuiſſent in qua=
dam villa nullo modo illud inde mo=
uere potuerunt quouſqꝫ quidam in=
carceratus ſubito fractis vinculis liber
exiliens venit ad corpus. ⁊ cū alijs vſqꝫ
ad vrbeꝫ portauit. vbi in eccleſia ſancti
Germani honorifice eſt ſepultus.

Egidius dicitur
ab e quod eſt ſine. ⁊ geos terra. ⁊
dian clarum ſiue diuinū. Ipſe nāqꝫ fu=
it ſine terra per terrenorum deſpectio=
nem. clarus per ſcientie illuſtrationē di=
uinus per amorem qui aſſimilat aman
tem amato.

Egidi⁹ athenis
ex regia ſtirpe pr̄e Theodoro
matre vō pelagia ꝓgenitus. ⁊ ſacris lit=
teris ab infantia eruditus. Duꝫ quadā
die ad eccleſiam pergeret. cuidam egro
in platea iacenti ⁊ elemoſynam petenti
tunicam ſuam tribuit. qua indutus ſa
nitatem integraꝫ mox recepit. Poſt hoc
parētibus ſuis in domino quieſcētib⁹
patrimonij ſui chriſtum fecit heredem.
Quadam vice dum ab eccleſia redi=
ret. quidam vir a ſerpente percuſſus ei=
dem obui⁹ extitit. ſed oratione fuſa Egi
dius protinus virus fugauit.   Quen
dam demoniacum in eccleſia cū ceteris
exiſtentē. ⁊ fideles clamoribus ſuis tur=
bātē. Egidius demone fugato ſanauit.
Uexꝫ humani fauoris formidans peri=
culum. clā littus maris petijt. ⁊ nautas
quoſdā in mari piclitantes ꝯſpexit. ⁊ fa=
cta orōne tēpeſtatē oēm ſedauit. appli=
cantib⁹ autē nautis. audito ꝙ romā tē=
deret. grās eius meritis egerūt. ⁊ ꝙ euꝫ
ſecū gratis veheret ꝓmiſerūt. Cūꝫ igit̄
arelatē veniſſet. ⁊ biennio cum ſancto ce
ſario eiuſdem ciuitatis epiſcopo manſiſ
ſet. ⁊ ibidem quendā triennio febricitā=
tem curaſſet. heremū cupiens. clā diſceſ
ſit. ⁊ cum veredemo heremita ſanctitate
cōſpicuo diu manſit. vbi ſterilitatē ter=
re ſuis meritis fugauit. Sed duꝫ vbiqꝫ
miraculis choruſcaret. humane laudis
timens periculum. relicto eo interioreꝫ
heremū penetrauit. vbi quoddam an=
trum ⁊ quendam fonticulum reperiēs
quandam nihilominus diuinitus cer=
uam preparatā ibidem habuit in nutri=
ce. que certis horis lactis alimoniā ſi=
bi prebebat. Sed cū ibidem regis pue=
ri venarent̄. predictā videntes ceruā ce=
teris feris contēptis. hanc cum canibus
inſequuntur. A quibus dum vehemē=
ter vrgeretur ad pedes ſui confugit alū=
ni. Ille vō admirans cur preter ſolituꝫ
ſic mugiret exiens ⁊ venatores audiens
dominum exorauit vt quaꝫ ſibi tribue=
rat nutriceꝫ ſeruaret. Canis autem nul
lus infra lapidis iactum ſibi appropin=
quare auſus eſt. ſed cum nimio vlulatu
ad venatores reuertebantur. Nocte igi
tur ſuperueniente domuꝫ redeunt ⁊ in
ſequenti die illuc reuertentes caſſo labo
re iterum domum redierunt. quod duꝫ
rex audiſſet rem vt erat ſuſpicatus. cum
epiſcopo ⁊ multitudine venatorum il=
luc properauit. Sed cum canes vt pri⁹
non accedere pſumerent. ſed omnes vlu
lando redirent. locum vepium denſita
te inacceſſibilem in girum circumdede=
runt. Unus autem incaute ſagittam di
rigens vt inde ceruā expelleret. viro dei
pro cerua oranti graue vulnus inflixit.
ſed milites ſemitam ferro aperientes ad
ipſius deuenerunt ſpeluncam. ⁊ viden
tes ſenem habitu monachali veſtitum.
canicie autem ⁊ etate venerabilem. cer=
uā qꝫ ad ei⁹ genua ꝓuolutaꝫ. ſol⁹ epe ⁊
rex cū pedites adierūt. ceterꝭ retroſtare
iuſſis. Et interrogauerūt eū qs eſſet vel
vn̄ veniſſet. aut cur tam denſam heremi
vaſtitatem petiſſet. ſeu qs eū vulnerare

fagrauit̄ pſumpſiſſet? Quibus cū ad
ſingula reſpōdiſſet, ⁊ illi ab eo humilit̄
veniā poſtulaſſent. medicū ſanādo vul
neri ſpoponderūt ⁊ multa donaria ob-
tulerūt. ſed ipſe nec medicinā adhibere
voluit. ⁊ munera cōtēnens ad ipſa etiā
nō reſpexit. quinpotiꝰ ſciens virtutē in
infirmitate pfici. dn̄z exorauit. ne q̄diu
viueret ſanitatē priſtine redderet. Sed
cū rex eū frequent̄ viſitaret. ⁊ pabulum
ſalutis ab eo reciperet. imēſas diuitias ob
tulit ſed eas ille recipe recuſauit. admo-
nēs vt inde monaſterium ꝯſtrueret vbi
monaſtici ordinis diſciplina vigēt. Qd̄
cū rex feciſſet. victꝰ Egidiꝰ lacrimis et
precibꝰ regis poſtq̄ plurimū rēnuiſſet.
alliꝰ monaſterij curā ſuſcepit. Huius
ſcti famā rex karolus vt audiuit. eiꝰ im-
petrato aduentu reuerent̄ eū ſuſcepit. q̄
int̄ cetera ſalutis colloq̄a rex eū rogauit
vt ꝓ eo dignant̄ oraret. qr quoddā faci
nus enorme cōmiſerat quod nulli vnq̄
nec ipſi ſcto ꝯfiteri auderet. Sequenti
igit̄ dn̄ica dū Egidiꝰ celebrans ꝓ rege
oraret. angelus dn̄i eidē apparens ſedu
lā ſup altare poſuit. in q̄ ſcriptū erat per
ordinē ⁊ regis pctm̄ ⁊ Egidij precibꝰ iā
ēē p̄miſſum. Sed tn̄ penitēs ⁊ ꝯfitens
ab illo deinceps abſtineret. Adiunctū
erat in fine vt quiſq̄s ſanctū Egidium
ꝓ quocūq̄ cōmiſſo inuocaret. ſi tn̄ ab il
lo deſiſtēt eiꝰ meritis ſibi remiſſum nō
dubitaret. Oblata igit̄ regi ſcedula pec
cato ſuo rex agnito veniā humilit̄ po-
ſtulauit. Egidiꝰ autē cū honore rediēs
apud nemauſenſē vrbē filiū pncipis q̄
tunc obierat ſuſcitauit. Poſt aliq̄n-
tū vo tempꝰ prenūciās monaſteriū ſuū
nō longe ab hoſtibꝰ euertendū. Romā
adijt. ⁊ priuilegiū eccl'ie ſue duo q̄ oſtia
cipreſſina in quibus ſculpte erāt imagi
nes ſctōꝝ apl'oꝝ a papa imperrās dimit
tēnſq̄ ea in tyberim diuino regimini cō-
mendauit. ⁊ ad monaſteriū rediēs cui-
dā ꝯcto apud tyberonē greſſum reſtitu-
it. Cūq̄ ad monaſteriū rediſſet pdicta
oſtia in portu inuenit ⁊ grās agens deo
q̄ int̄ tot mari picula illeſa ſeruaſſet. ea
in liminibus eccl'ie ſue ad decꝰ eccleſie ⁊
monumētū pacti romane ſedis erexit.
Tandē dn̄s diē ſui obitus iminere ſibi
p ſpm̄ reuelauit. Qd̄ ille fratribus indi
cans ⁊ ꝓ ſe orare ſuadēs in dn̄o feliciter
obdormiuit vbi chorꝰ angeloꝝ eiꝰ aiam
in celum ferētiū plurimū ſe audiuiſſe te
ſtati ſūt. Claruit circa annū dn̄i ſeptin-
genteſimū.

Natiuitas glorio

ſe v̓ginis Marie ex tribu iuda.
⁊ regia ſtirpe dauid duxit originē. Ma
theꝰ autē ⁊ Lucas nō generatiōēz Ma
rie ſed Joſeph deſcribūt ⁊ tn̄ a cōceptio
ne xpi penitꝰ alienꝰ fuit. qr conſuetudo
ſcripture dr̄ fuiſſe vt nō mulierū ſed vi-
roꝝ generationis ſeries texeret̄. Veriſſi
me tn̄ virgo btā ex ꝓgenie dauid deſcē
dit, qd̄ pcipue patꝫ ex hꝰ. qm̄ vt ſepe ſcri
ptura teſtat̄ xp̄s de ſemine dauid duxit
originē. Cū igit̄ xp̄s de ſola v̓gine natꝰ
ſit. manifeſtū ē ⁊ ipſā virginē ex ſtirpe
dauid natā ēē. ⁊ hoc ex cathena nathā.
Dauid enī inter ceteros habuit duos fi
lios nathan ⁊ ſalomonem. Ex cathena
igit̄ nathan filij dauid. vt teſtat̄ Johes
damaſcenꝰ. Leui genuit melchij ⁊ pan-
therā. Panthera genuit barpanthera.
Barpāther genuit ioachim. Joachim
virginē mariā. Ex cathena autē ſalomo
nis. Mathan habuit vxorē ex q̄ genuit
iacob. Defuncto aūt mathan. Melchy
ex tribu mathe qui filiꝰ q̄dē leui frat̄ au
tē pantheris. nupſit vxori mathan. mr̄i
autē iacob. ⁊ genuit ex ea hely. facte ſūt
aūt fratres vterini. iacob ⁊ hely. Jacob
quidē ex tribu ſalomonis. Hely ex tri-
bu mathan. Defunctꝰ autem hely ex tri
bu mathā ſine liberis. ⁊ accepit iacob fr̄
eius q̄ ex tribu ſalomonis vxorē eius et
ſuſcitauit ſemen fratris ſui ⁊ genuit io-
ſeph. Joſeph nāq̄ ē filiꝰ. Jacob ex deſcē-
ſiōe ſalomonis. ſm̄ legē aūt hely qui ex
mathā. Nā filiꝰ q̄ naſcebat̄ ſm̄ nām q̄-
dē erat generātis. ſm̄ autē legē defuncti
hec damaſcenꝰ. Sic autē in eccl'iaſti-
ca hiſtoria dr̄ ⁊ Beda in ſua cronica te-
ſtat̄. Cū oēs generatiōes hebreoꝝ ⁊ alie
nigenarū in archiuis tēpli ſecretioribus
ſeruarent̄. Herodes oēs iuſſit incēdi. ex
iſtimās ſe nobilē poſſe videri. ſi deficien
tibꝰ ꝓbamētis ꝓgenies ſua ad iſrl' pti-
nere crederet̄. fuerūt tn̄ quidā dn̄ici. ſic
dicti ob ꝓpinq̄tatē xp̄i. q̄ etiam nazarei
fuerūt. q̄ ordinē generatōis xp̄i ptim vt
a ꝓauis didicerāt ptim vt a q̄buſdā li-
bris habuerūt quos domi habebāt q̄n-
tū poterāt pdocebant. Joachim aūt ac-
cepit vxorē noīe annā q̄ habuit ſororē
noīe hiſmeriā. Hec aūt hiſmeria genu-
it elizabeth ⁊ eliud. Elizabeth iohannē
baptiſtam. De eliud natꝰ ē eminen. De
eminen natꝰ ē ſanctꝰ ſeruatiꝰ. cuiꝰ corpꝰ
ē in oppido traiecti ſup fluuiū moſam
in ep̄atu leodienſi.

Anna autē tres viros habuiſſe dr̄. ſ.
ioachim cleopham ⁊ ſalome. De primo
autē viro. ſ. ioachim vnā filiam. ſ. mariā
mr̄em dn̄i genuit. quam ioſeph nuptui
dedit q̄ xp̄m dn̄m genuit ⁊ pepit. Mor
tuo ioachim. accepit cleophā fratrem io
ſeph. ⁊ genuit ex eo aliā filiā quam ſilit̄
mariā vocauit. ⁊ alpheo poſtmodū in
ꝯiugē ſociauit. Hec autem maria ex al-
pheo viro ſuo q̄tuor filios genuit. ſ. Ja-
cobū minorē Joſeph iuſtum q̄ ⁊ barſa-
bas. Simonē ⁊ Judā. Mortuo ſcd̄o vi
ro āna tertiū accepit. ſ. Salome ex quo
aliā filiā genuit quā rurſus mariā voca
uit. ⁊ zebedeo in ꝯiugem tradidit. Hec
autē maria ex zebedeo viro ſuo duos fi
lios genuit. ſ. Jacobū maiorē ⁊ Johan
nē euangeliſtā. Vn̄ de hoc extāt verſus.
Anna ſolet dici tres concepiſſe marias
Quas genuere viri. ioachim cleophas
ſalomeq̄. Has duxere viri. ioſep alpheꝰ
zebedeꝰ. Prima parit xp̄m iacobū ſcd̄a
minorē. Et ioſeph iuſtū pepit. cū ſimōe
iudā. Tertia maiorē iacobū volucreq̄
iohannē. Sed mirꝫ videt̄ q̄nō beata
maria potuit ēē cognata elizabeth vt ſu
periꝰ dictū ē. ꝯſtat enī elizabeth vxorem
fuiſſe zacharie. q̄ erat de tribu leui. ⁊ ſm̄
legē q̄libet de ſua tribu ⁊ familia duc̄
debebat vxorē. ⁊ ipſam de filiabꝰ aaron
lucas fuiſſe teſtat̄. Anna autem fuit ſm̄
Hiero. de bethleē que erat de tribu iu-
da. Sed ſciendū. qr ⁊ ipſe aaron ⁊ ioia-
da ſūmus ſacerdos ambo de tribu iuda
duxerūt vxores. Vn̄ tribꝰ ſacerdotalis
⁊ regalis cognatiōe ſp adinuicē ꝓbant̄
fuiſſe ꝯiūcte. Potuit autē (vt dicit Be-
da) hm̄ōi ꝯiūctio recētiori tpe fieri. da-
tis nuptui feīs de tribu in tribū vt ma-
nifeſte beatā mariā q̄ de tribu regia de-
ſcēdit. cū tribu ſacerdotali cognationē
generis habuiſſe ꝯſtaret ⁊ ita btā maria
de vtraq̄ tribu erat. Voluit enī dn̄s vt
he tribꝰ priuilegiate ꝓpter miſteriū ad-
inuicē miſcerent̄. qr de eis dn̄s naſciturꝰ
erat q̄ vere rex ⁊ ſacerdos ꝓ nobis ſeipſū
offerret. ⁊ fideles ſuos in militia huius
vite pugnātes regeret. ⁊ poſt victoriam
coronaret. Qd̄ etiā ex noīe xp̄i. i. iniun-
cti innuit̄. qr ſoli ſacerdotes ⁊ reges ⁊ ꝓ-
phete in lege veteri vngebantur. Vn̄ ⁊
nos a xp̄o xp̄iani dicimur, ⁊ genꝰ electū
⁊ regale ſacerdotiū appellamur. Sed ⁊
qd̄ dicebat̄ q̄ mulieres tm̄ ſue tribꝰ ho
minibꝰ iungerent̄: dictū fuiſſe cōſtat ne
diſtributio ſortiū ꝯfunderet̄. qr vo leui
tica tribus ſortē ĩt̄ ceteras nō habebat
mulieres de illa tribu nubē poterāt cui
volebāt. Hiſtoriā autē natītatis vir-
ginis btē, Hiero. vt in ꝓlogo refert ado
leſcentulus in quodā libello legit. Sed
poſt multū tpis vt ſe ibidem legiſſe reco
luit pnō rogatus trāſſcripſit, Joachim
nāq̄ ex galilea ⁊ ciuitate nazareth ſctāꝫ
annā ex bethleē duxit vxorē. Ambo au
tē iuſti erāt. ⁊ ambo ſine rephenſiōe. in
oībus mandatis dn̄i incedebant. Om-
neq̄ ſuā ſubſtantiā trifarie diuidebant.
vnā partē tēplo ⁊ tēpli ſeruitoribus ipen
debant. Aliā pegrinis ⁊ pauperibꝰ ero-
gabāt. Tertiā ſibi ⁊ familie ſue vſibꝰ re-
ſeruabāt. ⁊ ita p annos. xx. plem ex con
iugio nō habentes. vouerunt dn̄o q̄ ſi
eis ſobolē cōcederet. eā ſeruitio dn̄i mā̄

ciparenſt. Cuius rei gratia cuꝫ ſingulis
annis in tribus feſtis p̄cipuis ihr̄lm fre
quentarent. in feſto encenio rum ioachī
cum contribulibus ſuis ihr̄lm aſcēdit.
⁊ cum ceteris ad altare accedēs oblatio=
nem ſuam offerre voluit. Quem vidēs
ſacerdos cum indignatiōe nimia repu=
lit. ⁊ cur ad altare dei accedere preſume
ret increpauit aſſerens non eē conueni=
ens maledicto legis obnrium. oblatio=
nem domino legis offerre. nec inter fe=
cundos infecundum ⁊ qui populū dei
non auxit aſtare. Joachim igit̄ ſic cōfu=
ſum ſe videns pre pudore domū redire
noluit. ne ſimiliter a cōtribulibus ſuis
qui hoc audierant tantū opprobriū ſu=
ſtineret. Secedēs igitur ad paſtores ſu=
os. cum ibi aliq̄ diu fuiſſꝫ. quadam die
ei ſoli angelus cum magna claritate ap=
paruit. ⁊ de eius viſione turbatum ne ti
meret admonuit: dicens. Ego ſum an=
gelus domini miſſus ad te. vt anūnciē
tibi preces tuas exauditas eē. ⁊ elemoſy=
nas in conſpectu domini aſcendiſſe. Ui
di enim pudorem tuum ⁊ audiui ſteri=
litatis opprobriū non recte tibi obiectū
peccati quippe non nature vltor eſt deꝰ.
⁊ ideo cum alicuius vteruꝫ claudit. ad
hꝰ facit vt mirabiliꝰ denuo aperiat et nō
libidinis eē quod naſcitur. ſed diuini fo
re muneris cognoſcatur. Prima gēns
veſtre mater ſara. nonne vſqꝫ ad nonage
ſimū annum ſterilitatis opprobriū per
tulit. et tn̄ Iſaac. Cui repromiſſa erat
omniū gentium benedictio generauit.
Rachel etiam nonne diu ſterilis fuit. ⁊
tandē Joſeph genuit. qui totius egypti
dominiū habuit. Quis fortior ſampſo=
ne vel ſanctior ſamuele: ⁊ tn̄ hi ambo
matres ſteriles habuere. Rōni igit̄ ⁊ ex
emplis crede dilatos diu cōceptꝰ ⁊ ſteri=
les partꝰ mirabiliores eē ſolere. Proin=
de Anna vxor tua pariet tibi filiū ⁊ vo
cabis nomē eius mariā. Hec vt vouiſ=
tis erit ab infantia dn̄o conſecrata. ⁊ ad
hoc ex vtero mr̄is ſue ſpiritu ſctō plena.
Nec foris ſecus int̄ populares. ſed in tē
plo dn̄i ſemꝑ morabit̄. ne q̄d ſiniſtrum
de ea aliq̄s ſuſpicet̄. Et ſicut ipſa ex ſte=
rili mr̄e naſcet̄. ita mirabiliter ex ea altiſ
ſimi filius generabit̄. cuius nomen erit
ih̄s. ⁊ per eū oībus gentibus erit ſalus.
Et tibi hoc ſignū. Cū perueneris ad au=
reā hieroſolimis portaꝫ. Annā vxorem
tuā obuiā habebis. q̄ de tua tardatione
mō ſollicita. tunc in ꝯſpectu tuo gaude
bit. His dictis angelus ab eo diſceſſit.
Anna autē cū amare fleret. ⁊ quonā vir
ſuus iuiſſet ignoraret. idē angelus eidē
apparuit. ⁊ ſibi eadē q̄ viro annūciaue=
rat patefecit. addens vt ꝓ ſigno hir̄lm
ad aureā portaꝫ pergeret. ⁊ ibidem viro
ſuo redeunti obuiaret. Igit̄ iux̄ angeli
p̄ceptū ambo ſibiīnuicem obuiātes. de
mutua viſiōe letati. ⁊ de ꝓle ꝓmiſſa ſe=
curi. adorato dn̄o. domū redierūt diui=
nū promiſſū hilarit̄ expectantes. Anna
igit̄ cōcepit ⁊ filiam pepit ⁊ nomē eius
mariā vocauit. Cōpleto igit̄ per trien=
niū ablactatōis tp̄e. ad templū dn̄i vir=
ginē cū oblatiōibus adduxerūt. Erant
autē circa templuꝫ iux̄. xv. graduū pſal=
mos. xv. aſcenſiōis gradus. Nā q̄ tem=
plum in monte erat cōſtitutū ad altare
holocaſti quod foris ſecus erat adiri ni=
ſi per gradus nō poterat. In hoꝝ itaqꝫ
nouiſſimo virgo cōſtituta. cūctos ſine
alicuius adiutorio ita conſcēdit. ac ſi iaꝫ
etatis perfecte eēt. Perfecta igitur obla
tione filiā cuꝫ alijs virginibus in tēplo
dimittētes. ad ꝓpria redierūt. Uirgo au
tē quotidie in oī ſanctitate proficiens. ⁊
ab angelis quotidie viſitabat̄. ⁊ viſione
diuina quotidie fruebat̄. Ait Hieroꝰ.
in quadā ep̄la ad cromaciū ⁊ heliodoꝝ
ꝙ btā virgo hāc regulā ſibi ſtatueret. vt
a mane vſqꝫ ad tertiā orōnibus inſiſte=
ret. A tertia vſqꝫ ad nonā textrino ope=
ri vacaret. A nona ab orōnibus non re
cedebat quouſqꝫ angelus apparens ſibi
eſcam daret. Quarto antē decimoc-ta
tis ſue anno pontifex publice denuncia
uit vt virgines q̄ in templo inſtrueban
tur. ⁊ etatis tempus impleſſent. domuꝫ

reuerterent̄ ⁊ viris legitime iungerent̄
cuiꝰ mandato cū cetere paruiſſent. ſola be=
ta Maria virgo hoc ſe facere non poſ=
ſe rn̄dit. Tum q̄ parentes ſui eam dn̄i
ſeruitio mancipaſſent. tū q̄ virginitatē
ſuam dn̄o ipſa vouiſſet. Tūc anxiatus
pōtifex eo ꝙ neqꝫ ꝯ ſcripturā que dicit
vouete ⁊ reddite votū infringendū pu=
taret. nec moreꝫ genti inſuetū introdu=
cere auderem. Ad iminentē feſtiuitatē
iudeoꝝ ſenioribus cōuocatis. oīm hec
vna fuit ſententia vt in re tā dubia con=
ſiliū dn̄i quererēt. Cū auteꝫ orōni inſiſte=
rent ⁊ pontifex ad ꝯſulendū dn̄m acceſ
ſiſſet. mox de loco oratorij cūctis audiē
tibus vox inſonuit dicēs: vt quicūqꝫ de
domo dauid nuptijs habiles cōiugati
nō eēnt. ſinguli virgas ſingulas ad alta
re deferrent. ⁊ cuiuſcūqꝫ virgula germi=
naſſet. ⁊ in cacumine eius ſ̄m Iſ̄a. vati
ciniū ſpiritus ſanctꝰ in colūbe ſpecie con
ſediſſet. ipſe proculdubio eēt cui virgo
deſponſari deberet. Erat inter ceteros
ioſeph de domo dauid. Cui cū incon=
gruū videret̄. ſi vir tā ꝓuecte etatis tam
tenerā virginem duceret in vxorem. ce=
teris virgas ſuas afferentibus. ſolꝰ ipſe
virgam ſuam ſubtraxit. Unde cum nil
diuine voci cōſonum appareret. ponti=
fex iterato dn̄m conſulendum putauit
Qui reſpondit ꝙ ſolus ille virgam ſuā
non attulit cui virgo deſponſari debēt.
Proditus itaqꝫ ioſeph cū virgam ſuam
attuliſſet. ⁊ ipſa illicō florē germinaſſet
⁊ in eiꝰ cacumine colūba de celo veniēs
cōſediſſet liq̄do oībus patuit ipi virgi=
nē deſponſandaꝫ fore. Deſponſata igit̄
virgine ioſeph ipſe quidē in ſua ciuita=
tē bethleem recedit. domū ſuam diſpoſi
turꝰ ⁊ nuptijs neceſſaria ꝓuiſurꝰ. Uir=
go autē maria cū ſepteꝫ virginibus coe=
uis ⁊ collectaneis ſuis quas ab oſtenſio
ne miraculi a ſacerdote acceperat ad do
mū parentuꝫ in nazareth reuerſa ē. In
diebus autē illis angelus gabriel ei orā=
ti apparuit. ⁊ de ea naſciturū dei filium
ꝑnūciauit. Dies auteꝫ natiuitatis vir=
ginis aliq̄nto tp̄e fideles latuit. Conti=
git igit̄ (ſicut refert Johēs beleth) vt q̄
dā vir ſanctꝰ ſedule ꝯtēplatiōi inſiſtēs ſin
gulis annis. vj. idus ſeptēbris in orōne
poſitus iocundiſſimā angeloꝝ ſolēnita
tē audiret. Cūqꝫ deuotiſſime ſibi reuela
ri petēt cur quolibet anno illo tm̄ die
⁊ nō alio hoc audiret. diuinū accepit re
ſponſuꝫ. ꝙ virgo glorioſa maria tali die
fuerit mūdo nata ⁊ ideo hoc manifeſta=
ret filijs ſancte eccl̄ie. vt cōcordes fierēt
in hac celebritate celeſti curie. Cū auteꝫ
hoc ſūmo pontifici ⁊ alijs intimaſſet. et
illi orōnibꝰ ⁊ ieiunijs ⁊ ſcripturis ⁊ anti
q̄tatū teſtimonijs veritateꝫ compiſſent.
hūc dieꝫ in honore natiuitatis virginis
celebrandum vniuerſalit̄ ſtatuerūt.
Octaua aūt natiuitatis beate marie olī
nō celebrabat̄. ſꝫ dn̄s Innocentiꝰ. iiij.
natione ianueñ. ipſam inſtituit celebrā=
dam. Cuius hec cā fuit. Gregoꝰ. eni. ix.
per morteꝫ mediam ſublato de medio.
romani oēs cardinales in quodam con
claui incluſerūt vt citiꝰ eccleſie prouide=
ret̄. Sꝫ cū ꝑ plures dies cōcordare non
poſſent. ⁊ ipſi a romanis multas mole=
ſtias ſuſtinerēt. vouerūt regine celi ꝙ ſi
eiꝰ meritis cōcordarēt. ⁊ liberi abire poſ
ſent. octauas ſue natiūtatis diu neglectas
decetero ſtatuerūt celebrandas. ſicqꝫ in
dn̄m celeſtinū cōuenerūt ⁊ liberati per
dn̄m Innocentiū votū adimpleuerunt
Celeſtinꝰ enī modico tp̄e ſuperuixit. ⁊ iō
ꝑ eū ipleri nō potuit. Et nota ꝙ tres
natiuitates eccl̄ia ſolēnizat. ſ. natiuita=
tē xp̄i. ſctē marie. ⁊ iohīs baptiſte. Que
tres deſignāt tres ſp̄uales natiuitates. Cū
iohēe nāqꝫ in aq̄. cuꝫ maria in pn̄ia. cum
xp̄o renaſcimur in gloria. Cū igit̄ nati=
uitatē baptiſmi in adulꝭ oporteat p̄ce=
dere cōtritionē. et glorie ſitr. iō ille due
merito vigilias hn̄t. Sꝫ cū pn̄ia tota ſit
ꝓ vigilia non oportuit vt vigiliā hrēt.
Octauas vo oēs hn̄t. q̄ oēs ad octauā
reſurrectionē anhelāt. Miles q̄daꝫ
valde ſtrennuꝰ ⁊ beate marie valde de=
uotus ad torneamentū vadēs. quoddā

p̄mo monaſteriū ad honorem btē marie ꝯſtructū in itinere repꝑtū. miſſam auditurus intrauit. Cū autē miſſa miſſe ſuccederet. ⁊ ille ob honorem virginis nullā pretermittere vellet. tandē monaſteriū exiens. ad locū conflictus ꝓperabat. ⁊ ecce redeūtes eidem occurrerūt. ⁊ ipſum ſtrēnuiſſime militaſſe referunt. Qđ dū oēs q̄ aderāt idē aſſererēt. ⁊ vniuerſi eū ſtrēnuiſſe militaſſe vnanimit̄ acclamarēt. necnō ⁊ q̄dā q̄ ſe ab eo captos dicebāt ſe eidē offerrēt. ꝑpendēs vir diſcretus vrbanā reginam. vrbano mō ſe honoraſſe. q̄d acciderit manifeſtauit. et ad monaſteriū rediēs filio virginis de cetero militauit.

Ep̄s quidā q̄ beatā mariā in ſūma reuerētia ⁊ deuotiōe habebat. q̄ndā eccleſiā btē marie in nocte media ex deuotiōe adibat. Et ecce v̊go virginū comitata vniuerſo virginū choro: venienti viro occurrit. ⁊ cū ſūmo honore ſuſceptū ad eccl'iam ad quā tendebat ducere cepit. p̄cinentib⁹ duabus de choro puellis atq̄ȝ dicentibus. Cātem⁹ dn̄o ſocie cātemus honorē. Dulcis amor xp̄i reſonet ore pio. Quos verſus totus alius chorus virginū reſumēdo ꝯcātat. p̄dicteq̄ȝ bine cātatrices binos q̄ ſequūtur in ordine v̊ſus ſubſecuti ſunt. Primus ad ima ruit magna de luce ſupb⁹. Sic homō cū tumuit primus ad ima ruit. Sicq̄ȝ virū dei cum tali ꝓceſſione vſq̄ȝ ad eccl'iam ꝑduxerūt. duabus ſemp incipiētibus ⁊ ceteris reſpōdentibus.

Quedā mulier ſolatio viri ſui deſtituta. vnicū filiū habebat. quem tenerrime diligebat. Quadā autē vice fili⁹ eius ab inimicis capit̄. ⁊ in cuſtodia carceratur. ⁊ vinculatur. Qđ illa audiens incōſolabiliter flebat ⁊ beatam virginē cui multū deuota erat ꝓ liberatiōe filij importunis p̄cibus exorabat. Tandem videns ꝙ ſic nihil ꝓficeret. eccleſiam in q̄ erat ſculpta imago btē marie ſola intrauit. ⁊ corā imagine ſtans. ipſam ſic alloquit̄ di. Uirgo btā. ꝓ liberatione filij mei te ſepe rogaui. ⁊ adhuc neq̄ꝙ miſere ſubuenisti. Patrocinium tuū pro filio meo imploro. ⁊ nullū adhuc ſentio fructū. Igit̄ ſicut filius me⁹ mihi ablatus ē. ſic ⁊ ego filiū tuū tibi auferā. ⁊ obſidē pro filio meo in cuſtodiā ponā. ⁊ hec dicēs ꝓpius acceſſit. ⁊ imaginē pueri quē virgo in gremio baiulabat auferēs: domū abijt. Accipienſq̄ȝ imaginem pueri ipſam in lintheo mūdiſſimo inuoluit. ⁊ in archa recondēs ipſā cōclaui diligentius obfirmauit. bonū obſidē pro filio ſuo habere gaudēs ⁊ ipſum diligēter cuſtodiēs. Et ecce ſequēti nocte beata virgo iuueni apparuit. ⁊ ianuā carceris aperiens inde vt exeat p̄cepit eiq̄ȝ dixit. Mr̄i tue fili dices. vt meū reddat filiū ex quo reddidi ſibi ſuū. Qui exiens ad mr̄em venit. ⁊ q̄liter beata virgo eū liberauerit enarrauit. Illa autem plurimū exultās imaginē pueri accepit. ⁊ ad eccleſiā vadēs bea. marie reddidit filiū di. Grās tibi dn̄a refero. q꞉ mihi meū vnicū filiū reddidiſti. ⁊ nūc tibi filium tuū reddo q꞉ meū me recepiſſe ꝯfiteor.

Erat quidā fur q̄ ſepe latrocinia exercebat. ſed btām mariā plurimū in deuotione habebat. ⁊ eam crebri⁹ ſalutabat. Quadā igit̄ vice furtum quedā rapiens capit̄. ⁊ ſuſpēdio iudicat̄. Cū autē ſuſpenderet̄. ꝯtinuo beata virgo ei affuit ⁊ ſuſpenſū tribus dieb⁹ vt ſibi videbat̄ ſuis manibus ſuſtētauit. ita ꝙ nullā leſionē perſenſit. Illi v̊o q̄ eū ſuſpēderūt caſu inde trāſeūtes. eū viuentem ⁊ vultu hilari repperērūt ⁊ arbitrantes ꝙ nō bn̄ fuiſſet laqueo aſtrictus gladio ipſū iugulare volebat. Sed btā maria ferientū gladio manū opponebat. ⁊ illi ſibi nil nocere poterāt. Cognoſcētes ergo illo referente. ꝙ btā maria ſic eū iuuabat. mirantes eum depoſuerūt. ⁊ amore virginis abire liberum dimiſerunt. Qui abiens monaſterium intrauit ⁊ quoad vixit in ſeruitio dei genitricis permanſit.

Fuit quidā clericus qui beatam Mariam valde diligens horas eius ſedule decantabat. Cū autē parentes ei⁹

morerent̄. aliū nō habentes heredē. eidē hereditatē maximā dimiſerūt. Compulſus ē igit̄ ab amicis vt vxorē acciperet. ⁊ hereditatē ꝓpriā gubernaret. Quadā autē die cū ad celebrandas nuptias tenderet. in itinere quandā eccleſiā reperit. ⁊ recordat⁹ ſeruitij btē Marie in ipſam ingrediens horas ei⁹ dicere cepit. Et ecce beata maria eidē apparuit. ⁊ q̄ſi ſeueri⁹ ei dixit. O ſtulte ⁊ infidelis. cur me amicā ⁊ ſponſā tuā relinq̄s. ⁊ mihi feminā aliā anteponis. Ad hoc ille cōpunct⁹ ad ſocios redijt. ⁊ totū diſſimulans celebratis nuptijs. media nocte oīb⁹ relictis clā de domo aufugit. ⁊ monaſteriū intrās btē marie deuote ſeruiuit.

Sacerdos cuiuſdā ꝓrochie ⁊ honeſte vite nullā miſſam niſi miſſā btē marie ſciebat. quam in ei⁹ honorē ſedule decantabat. Apud ep̄m igit̄ accuſat̄ ⁊ ab eo citius accerſitur. Cū v̊o corā ep̄o ſe aliam miſſam neſcire diceret. ep̄s ipſum q̄ſi ſeductorē dure redarguit. ⁊ ab officio eū ſuſpēdēs. ne de cetero eā miſſam cātare auderet interdixit. Sequēti nocte btā maria ep̄o apparēs eū plurimū increpauit ⁊ cur ſuū cancellariū ſic male tractaſſet reqſiuit. addidit q̄ȝ ꝙ die. xxx. moreret̄ niſi ille ad cōſuetum officium reſtitueret̄. Tremefact⁹ ep̄s. preſbyterū accerſiuit. ⁊ veniā poſtulās vt nullā miſſam p̄ter illā quam ſciebat de btā maria celebrare debeat. impauit.

Quidā clericus vanus ⁊ lubricus erat. ſed tn̄ dei genitricē plurimū diligebat. ⁊ ei⁹ horas ſanctas deuote ⁊ alacriter decantabat. q̄dā igit̄ nocte in viſiōe vidit ſe an̄ tribunal dei aſtare. ⁊ dn̄m circūaſtantibus dicere. De illo qui vos aſpicit quo iudicio dignus ſit. vos ipſi decernatis. quē tādiu toleraui ⁊ nullū adhuc ī eo emēdatiōis ſignū inueni. Tūc dn̄s oībus approbātib⁹ ſup eū damnatiōis tulit ſniam. Et ecce v̊go btā ſurrexit. ⁊ filio ſuo dixit ꝓ iſto pie fili clemētiā tuā rogo vt ſup eū dānationis ſniam mitiges viuat g̃ hic ob grām mei. qui ob ꝓpria merita adijcit̄ morti. Cui dn̄s. tuis eni petitiōibus eū tribuo ſi vel ſaltē nūc eius correctionē īſpexero. Et cōuerſa v̊go ad hoīem dixit. Uade ⁊ amplius noli peccare. ne deteri⁹ tibi cōtingat. Ille igit̄ excitatus. vitā mutauit ⁊ religionē petijt ⁊ ibi ī bonis opib⁹ vitā finiuit.

Apud ſiciliam anno domini .dxxxvij. Fuit q̄dā vir noīe theophilus cuiuſdā ep̄i vice dn̄s vt ait (Fulbert⁹ carnotenſis ep̄us) q̄ tā prudent̄ ſub ep̄o res eccl'iaſticas diſpēſabat. ꝙ mortuo ep̄o eū dignū ep̄atu oīs ppl's acclamabat. At ille vice dn̄atu ꝯtetus. aliū ī ep̄m maluit ordinari. Tādē ab ipſo officio inuite ab ep̄o depoſitus. ī tantā impatiētiā ē delapſus. vt ad ſuā recupandā dignitatē cuiuſdā iudei malefici ꝯſiliū expeteret. Ille igit̄ dyabolū aduocauit. ⁊ aduocatus ꝯcitus venit. Theophilus ergo iuſſu demonis xp̄m ⁊ matrē ei⁹ abnegauit. xp̄iane ꝓfeſſiōi abrenūciauit. ⁊ ipius abrenūciatiōis ⁊ abnegatiōis cirographū ſuo ſanguīe ꝓprio ſcripſit. ⁊ ſcriptū anulo ſigillauit ⁊ ſigillatū demoni tradidit ⁊ ſic eius ſeruitio ſe addixit. In craſtinū igit̄ ꝓcuratiōe demoīs theophilus in grām ep̄i recipit̄. ⁊ in ſui dignitatē officij reſtituit̄. tādē ad ſe reuerſus. de eo q̄đ fecerat valde ingemuit. ⁊ ad virginē glorioſam vt ſibi ī adiutoriū fieret. tota mentis deuotione ꝯfugit. Quadā igit̄ vice. b. maria in viſiōe illi apparēs de impietate ipſum redarguit. ⁊ dyabolo abrenunciare p̄cepit. ac xp̄m dei filiū ⁊ omē xp̄ianitatis ꝓpoſitū ꝯfiteri fecit. ⁊ ſic ip̄m in ſui ⁊ filij grām recupauit. ⁊ ad iudiciū indulte venie iter ſibi apparēs cirographū q̄đ dyabolo dederat ſibi reddidit. ⁊ ſup pectus poſuit. vt iā nō ſe dyaboli ſeruū timeret. ſed ꝑ virginē ſe liberū factū gauderet. Quo theophilus recepto vehemēter exultās. corā ep̄o omniq̄ȝ populo q̄đ ſibi acciderat retulit ⁊ cūctis admirantibus ⁊ virginē glorioſam laudātib⁹ ipſe poſt triduū in pace quieuit.

Quidam vir ⁊ vxor ſua ꝓpe lugdunū circa annū dn̄i. Mc. filiam vnicā hn̄tes eam cuidā

iuueni nuptui tradiderunt. Ob amo-
rē autem filie generum ſuū ſecum in do-
mo tenebāt. Mater autē puelle iuuenē
amore filie ſue tā diligent̄ colebat vt nō
maior eſſet amor puelle ad puerū ꝙ ſo-
crus ad generū. Inter hec hoīes mali-
cioſi dicere ceperūt. ꝙ hoc nō filie cā fa-
ceret. ſed vt eidē pro filia ſeſe ingereret.
Cū igitur mulieris animū tanta falſi-
tas cōcuſſiſſet. timens ne vulgi fabulaꝫ
verteret̄. duos ruſticos alloquit̄ ⁊ ſi oc-
culte generū ſtrangulare ve. int cuilibet
xx. ſolidos pollicet̄. Quadam ergo die
eos in celario recludēs maritū ſuū ex in-
duſtria aliquo ire cōſuluit. ⁊ filiaꝫ alio
trāſmiſit. Tūc adoleſcēs iuſſu dn̄e ſue
celariū vt vinū afferret ingredit̄. ⁊ mox
a latronibus ſtrangulat̄. Mox ſocrus
ipſum in lectu filie detulit. ⁊ quaſi dor-
mientē veſtibus circūtexit. Redeuntibꝰ
ergo marito ⁊ filia ad menſā poſitis iu-
bet mr̄ filie vt maritū debeat excitare. et
ad menſā vocare. Que cū defunctū rep-
periſſet. ⁊ hec concita nūciaſſet. tota fa-
milia in lamentum vertit̄. ⁊ illa mulier
homicida. q̄ſi dolens cū ceteris lamēta-
tur. Tandeꝫ mulier de ꝑpetrato ſcelere
valde ingemuit. ⁊ ſacerdoti oīa per ordi
nē ꝯfeſſa fuit. Poſt aliqđ tempꝰ int̄ mu
liere ⁊ ſacerdote litigiū orit̄. ⁊ a ſacerdo
te ſibi generi homicidium irrogat̄. Qđ
cū ad parentū noticiā deueniſſet. addu
cit̄ ad iudicē ⁊ ab eo ignibꝰ cōcremāda
dāpnat̄. Finē ergo ſuū imminere ꝯſiderās.
ad beatā virginē ſe ꝯuertit ⁊ eiꝰ intrans
eccl'iam. in orōne cū lacrimis ſe ꝓſtra-
uit. poſt modicū exire cōpellit̄ ⁊ in ma-
gnū proiectā ignem oēs ibidē ſtare ille-
ſam ⁊ in columē contuent̄. At parētes
pueri. ignē paruū ēē putantes ad ſarmē
ta cōcurrūt. ⁊ in ignē proijciunt. Uidē-
tes autē ꝙ nec ſic in aliquo lederet̄. lan-
ceis ⁊ haſt̄ eā impugnare ceperūt. Tūc
iudex q̄ aderat vehement̄ obſtupuit. et
eos ab ipſiꝰ īpugnatione cōpeſcuit. Eā
autē diligent̄ conſiderans. nullū in euꝫ
ſignum incendij preter ſola vulnera lā-

cearum inuenit. Cum autē parentes eiꝰ
domū eam reclauſiſſent. ⁊ eaꝫ fomentis
⁊ balneis recrearent. noles eam deus vl
terius humana ſuſpitiōe fedari. poſt tri
duū in laudem virginis perſeuerantē
ex hac vita vocauit.

Adrianus a ma-

ximiano imꝑatore regnāte mar
tirium paſſus ē. Cum ergo p̄dictus ma
ximianꝰ in nichomedia vrbe ydolis im
molaret. iuſſu eiꝰ cunctos xp̄anos ꝑqui
rētes. alij timore pene. alij amore ꝓmiſ-
ſe pecunie. vicini vicinos. ꝓpinqui do-
meſticos ad ſuppliciuꝫ trahebant. inter
quos. xxiij. a perquirentibus cōpreh̄ē-
ſi an̄ regem adducti ſunt. Quibus rex.
Nō audiſtis q̄lis pena aduerſus xp̄ia-
nos poſita ſit. Cui illi. Audiuimus et
ſtulticie tue iuſſioni irriſimꝰ. Tunc rex
iratus neruis crudis eos cedi iuſſit. ⁊ la
pidibus ora eoꝝ contūdi mandauit. ac
annotata vniuſcuiuſqꝫ cōfeſſione ferro
vinctos in carcere recludi p̄cepit. Quo-
rum Adrianꝰ conſtanciam prior officij
militaris ꝯſiderans. dixit eis. Adiuro
vos per deum viūm vt mihi dicatis. que
eſt remuneratio quaꝫ expectatis ꝓ iſtis
tormētis. Ad hoc dixerūt ſancti. Ocu-
lus non vidit. nec auris audiuit. nec in
cor hoīs aſcendit. que preparauit domi
nus diligētibus ſe perfecte. Tūc adria-
nus in medium proſiliēs ait. Annota-
te me cum iſtis q̄ ⁊ ego chriſtianus ſum
Quod cum imꝑator audiſſet nolenteꝫ
ſacrificare vinctuꝫ ferro in carcere repo-
ſuit. Natalia vō vxor eius. audiens vi
rum ſuuꝫ incarceratū ſcidit veſtimenta
ſua flens plurimū ⁊ eiulans. ſed cuꝫ au-
diſſet ꝙ ꝓpter fidem xp̄i incarceratꝰ fuiſ
ſet. gaudio repleta ad carcerē cucurrit.
⁊ vincula viri ſui ⁊ alioꝝ oſculari cepit.
erat enī xp̄iana. ſed ꝓpter perſecutioneꝫ
ſe nō publicabat. Et dixit ad virū ſuuꝫ
Beatus es dn̄e mi Adriane. q̄ inueni-
ſti diuitias quas nō dimiſerunt paren-
tes tui. quibus egent hi qui multa poſſi-

dent qñ non erit fenerādi tempus. non
mutuo accipiendi. dum nullꝰ de pena
alium liberabit. nec pater filiuꝫ. nec ma-
ter filiam. nec ſeruus dn̄m. nec amicus
amicum. nec diuitie poſſeſſorē. Cūqꝫ eū
admonuiſſet vt omnem gloriā terrenā
contēneret: ⁊ amicos ⁊ parentes ſperne-
ret. ⁊ ſemper ad celeſtia cor haberet. Di
xit ad eam Adrianus. Uade ſoror mea
tempore paſſionis nr̄e. acceſiam te vt vi
deas finem noſtrū. Sicqꝫ virū ſuū alijs
ſanctis recōmendans vt eum. ſ. confor-
tarent. rediit in domū ſuā. Poſtmodū
audiens Adrianus diem paſſionis ſue
adeſſe. dans munera cuſtodibus. ⁊ ſan-
ctos qui ſecū erāt in fideiuſſoribꝰ. abiit
domū vocare Nataliā ſicut ei iuramē-
to ꝓmiſerat. vt eoꝝ paſſiōibus preſens
eēt. Quidam autē eum vidēs precucur-
rit ⁊ nunciauit Natalie dicens. abſolu
tus eſt Adrianus ⁊ ecce venit. Qđ illa
audiēs nō credebat di. Et quis potuit
eum abſoluere a vinculis. Nō mihi cō
tingat vt ſoluat̄ a vinculis: ⁊ ſeparetur
a ſanctis. Dum hoc loqueret̄. puer do-
meſticus venit dicēs. en dominꝰ meꝰ di-
miſſus eſt. Illa autem putans ꝙ marti
rium refugiſſet. amariſſime flebat ⁊ cuꝫ
vidiſſet eum ſurgens velocius oſtiū do-
mus cōtra eum clauſit ⁊ dixit. Longe a
me efficiatur qui a deo corruit. nec mihi
cōtingat loqui ori illius. per qđ domi-
nū ſuū abnegauit. Et cōuerſa ad eū di-
xit. O tu miſer ſine deo. q̄s te cogit app̄-
hēdere. qđ nō potuiſti ꝑficere? q̄s te ſu-
ꝑauit a ſctīs. aut quis te ſeduxit vt rece-
deres a ꝯuentu pacis dic mihi cur fugi-
ſti an̄ ꝙ pugna fieret. an̄ ꝙ repugnanteꝫ
videres? q̄uō vulneratꝰ es. nec dū emiſ-
ſa ſagitta? Et ego mirabar ſi ex gente ſi-
ne deo. ⁊ de genere impiorum aliquis
offerretur deo. Heu me infelicem ⁊ mi
ſeram quid faciam que coniuncta ſum
huic ex genere impiorum? Nō eſt con-
ceſſum mihi vnius hore ſpacium vt vo-
carer vxor martiris. ſed vt dicerer vxor
tranſgreſſoris? Ad modicum quidem

exultatio mea fuit. ⁊ ecce ꝑ ſecl'a obpro-
briū meū erit. Hoc autē bea. Adrianꝰ
audiens vehement̄ gaudebat admirās
de femina iuuene pulcerrima ⁊ nobili. ⁊
an̄. xiiij. menſes nupta. q̄uō talia loqui
poſſet. Un̄ ex hoc ad martiriū ardētior
effectꝰ. verba eius libentiſſime audiebat
Sed cū eā nimis affligi videret dixit ei
Aꝑi mihi dn̄a mea Natalia. nō enī vt
putas martiriū fugi. ſꝫ te vt ꝓmiſit vo-
care veni. Que nō credēs ait. vide q̄uō
me ſeducit tranſgreſſor? q̄uō mentit̄ al-
ter iudas? fuge a me miſer. meipſam iaꝫ
interficiā vt ſatieris. Et dū moraret̄ ad
aperiendū ei. dixit. Aperi citiꝰ. nam va-
dā ⁊ vltra nō videbis me. ⁊ poſt hoc lu-
gebis. ꝙ me an̄ exitum meū nō videris.
Fideiuſſores dedi ſanctos martires ⁊ ſi
miniſtri me reqrentes nō inuenerint. ſu
ſtinebūt ſancti tormenta ſua. ⁊ mea ſil'.
Hec audiēs Natalia. aperuit ⁊ ſibi in-
uicem ꝓſtrati ad carcerē ſil' abierūt. vbi
Natalia ꝑ. vij. dies ſctōꝝ vlcera. cuꝫ lin-
theis p̄cioſis extergebat. Statuta autē
die. imꝑator eos p̄ntari iuſſit. q̄ reſoluti
penis. q̄ ambulare nō poterant. velut
aīalia portabant̄. Adrianus vō vinct̄
manibus ſequebat̄. Deinde Adrianus
portatus ſup eculeuꝫ ceſari p̄ntat̄. Na-
talia vō adiungens ſe ei dicebat. Uide
dn̄e meus. ne forte trepides. cū tormen
ta videbis. modicū quidē nunc patiert̄
ſed cōtinuo cū angelis exultab̄. Adria-
nus igit̄ ſacrificare noles. grauiſſime ce
ſus ē. Currēſqꝫ Natalia cuꝫ gaudio ad
ſctōs qui erāt in carcere: ait. Ecce dn̄s
meꝰ inchoauit martirium. Cum auteꝫ
rex ne deos ſuos blaſphemaret moneret
ille ait. Si ego torqueor: q̄ eos q̄ nō ſūt
dij blaſphemo? qualiter ipſe torquebe-
ris q̄ deum veꝝ blaſphemas? Cui rex.
hec verba te illi ſeductores docuerunt.
Ad queꝫ Adrianus. quare ſeductores
eos dicis qui ſunt doctores vite eterne.
Currēs natalia hec r̄nſa viri ſui alijs cū
gaudio referebat. Tunc rex a q̄tuor va
lidiſſimis fecit eū ꝯuit̄ cedi. Qēs euteꝫ

penas ⁊ interrogatiões ⁊ rñſiões. nata
lia alijs martirib⁹ q̄ erāt in carcere conti
nuo referebat. Incītū autē ceſus eſt vt
ei⁹ viſcera effunderent̄. Tūc ferro vin
ctus cū alijs in carcere reducitur. Erat
autē adrianus iuuenis delicat⁹ valde ⁊
decorus, annoꝝ. xxviij. Natalia v̄o vi
rū ſuū ſupinū iacentē ⁊ totū laceratum
ꝯſiderās mittēs manū ſub vertice eius
dicebat. Beat⁹ es dñe me⁹. q̄ dignus ef
fectus es de numero eſſe ſctōꝝ. Btūs es
lumē meū. vt patiaris ꝓ eo. q̄ pro te paſ
ſus eſt. ꝑge nūc dulcis meus. vt videas
gloriā eius. Audiēs autē ip̄ator q̄ mul
te matrone ſctis in carcere miniſtrarēt.
p̄cepit ne vlteri⁹ ad eos ingredi ꝑmittā
tur. Qḋ audiēs natalia ſeipſam tōſora
uit. ⁊ habitū virilē aſſumens ſctis in car
cere miniſtrabat. al's quoqꝫ exēplo ſuo
ad hoc induxit. rogauitqꝫ viruꝫ vt cum
eēt in gloria. hāc precem ꝓ ſe faceret. vt
ſe intactā cuſtodiēs dñs ab hoc ſeculo ci
tius euocaret. Audiēs autē rex que ma
trone feciſſent. iuſſit incudē afferri. vt cō
fractis ſup eā crurib⁹. ſcti martires inte
rirent. Timens v̄o natalia. ne vir ſu⁹ ex
alioꝝ ſupplicijs terreret̄. rogauit mini
ſtros vt ab eo inciperent. Abſciſis igit̄ ab
eo pedib⁹ cruribuſqꝫ fractis. rogauit eū
natalia. vt manū ſibi abſcidi ꝑmitteret
q̄tenus alijs ſctis q̄ ꝯplura paſſi fuerūt
cōpar eēt. quo facto adrianus ſpm̄ red
didit. ceteriqꝫ vltro pedes p̄tendētes ad
dñm migrauerūt. Rex aūt eoꝝ corpora
cremari mandauit. Natalia v̄o manū
adriani in ſinu ſuo abſcōdit. Cū autē
corpora ſctōꝝ in ignē p̄cipitarēt̄ voluit
⁊ natalia ſe cū eis in igneꝫ precipitare ſꝫ
ſubito vehementiſſim⁹ ymber irrupit ⁊
ignē extinguens corpora ſctōꝝ illeſa ſer
uauit. xp̄iani v̄o ꝯſilio inito corpora eoꝝ
cōſtantinopolim trāſferri fecerūt. quo
uſqꝫ pace eccleſie reddita cū honore re
ferrent̄. Paſſi ſunt autē circa annū dñi
cclxxx. Natalia v̄o domi remanēs. ma
nū ſcti adriani ſibi retinuit. quā ī ſola
ciū vite ſue ſp ad caput lectuli ſui pone
bat. Poſt hoc autē tribun⁹ videns nata
liā ꝓ pulcerrimā tā q̄ diuitē ⁊ nobileꝫ
de volūtate imꝑatoris honeſtas matro
nas miſit. vt in ſuū cōiugiū conſentiret
quibus natalia reſpondit. Quis mihi
preſtare poterit vt cōiūgerer tali viro?
ſed peto vt triū dieruꝫ mihi dent̄ indu
cie vt me valeā p̄parare. Hoc autē di
cebat vt inde fugere poſſet. Cū autem
dñm exoraret vt ſe intactā ꝯſeruaret ſu
bito obdormiuit. Et ecce vnus martiꝝ
ei apparuit. ⁊ eā dulciter ꝯſolās ⁊ vt ad
locū in quo ſūt corpora martirū veniat
imꝑauit. Euigilans igit̄ ⁊ manū adria
ni ſolū accipiens cū multis xp̄ianis na
uē cōſcendit. Qḋ tribunus audiens cū
multis militibus eā ꝑ nauigiū inſecut⁹
ē. Exurgēs aūt vent⁹ ꝯtrius multis eoꝝ
ſubmerſis eos redire compulit. Media
autē nocte diabolus in ſpē naucleri cū
naui fantaſtica his q̄ erāt cū natalia ap
paruit et q̄ſi voce naucleri ait eis. Vñ
venitis aut quo ꝑgitis? Et illi. ex nicho
demia venimus ⁊ ꝯſtantinopolim ꝑgi
mus. Quib⁹ ille ait. Erratis ad ſiniſtrā
ꝑgite vt rectius nauigetis. Hoc autem
dicebat vt eos in pelag⁹ mitteret. ⁊ peri
rent. Cum autē vela mutarent. ſubito
adrianus in nauicula ſedēs. eidē ⁊ eos
nauigare ſicut prius ceperāt admonuit
aſſerēs malignū ſpm̄ fuiſſe. q̄ ſibi locu
tus fuerat. ponenſqꝫ ſe añ eos. p̄cedebat
illos ⁊ viam eis oſtēdebat. Natalia v̄o
adrianū p̄cedere vidēs īmenſo gaudio
repleta ē. ſicqꝫ an̄q̄ illuceſceret. ꝯſtanti
nopolim aduenerunt. Cū autē natalia
in domū vbi erant corpora martirū in
troiſſet. ⁊ manū adriani ad corpus po
ſuiſſet. ⁊ poſt orōnē dormitaſſet. Adria
nus ei apparuit ⁊ ſalutans eā vt in eter
nā pacē ſecū veniret precepit. Que cum
euigilaſſet ⁊ ſomnū aſtantibus retuliſ
ſet. valefaciens oībus emiſit ſpm̄. fide
les autē corp⁹ eius accipiētes iux̄ corpo
ra martirū illud poſuerūt.

G Orgoni⁹ ⁊ Do

rotheus apud nichomediā primi in pa
latio dyocleciani. antiq̄ militie renunci
ant. vt liberius regē ſuū ſequant̄ ⁊ xp̄ia
nos ſe voce libera cōfitent̄. Qḋ ceſar au
diēs plurimū anxiebat̄. egreferēs ꝑdere
tales viros. quos intra palatiū nutritos
moꝝ ⁊ generis nobilitas decorauit. Cū
igit̄ nec minis nec blandicijs mouerent̄
in eculeo diſtēdunt̄ ⁊ flagellis ⁊ vngul'
toto corpe lacerati. aceto ⁊ ſale nudatis
pene eoꝝ viſceribus ꝑfundunt̄. Et cum
hec alacriter tolerarēt in craticula aſſan
tur. ⁊ q̄ſi in lecto floꝝ videbāt̄ iacere. ni
hilqꝫ leſiōis ſentire. Deinde iuſſu ceſar'
laq̄o ſuſpēdūt̄. ⁊ corpa lupis ⁊ canibus
exponūt̄. ſed tn̄ intacta a fidelibus col
ligūt̄. Paſſi ſūt circa annuꝫ. cclxxx. Poſt
multos annos corpus ſcti gorgonij ro
mam trāſlatū eſt anno dñi ſeptingēteſi
moſeptuageſimotercio. Ep̄s metenſ ne
potis pipini regis. ip̄m ad gallias tran
ſtulit. ⁊ gorgociēſi monaſterio eos col
locauit.

P Rothus ⁊ iacin

ctus fuerūt domicelli. ⁊ ī ſtudio
p̄hie ſocij ſācte eugenie filie philippi no
biliſſimi romanoꝝ genere. Qui q̄dē phi
lippus a ſenatu p̄fecturā alexandrie ac
ceperat. ⁊ illuc claudiā vxorē ſuā ⁊ filios
auitū ⁊ ſergiū filiā quoqꝫ eugeniā ſecū
duxit. porro eugenia oībus libus artib⁹
et l̄ris erat ꝑfecta. Prothus q̄qꝫ ⁊ iacin
ctus ſecū ſtuduerāt. ⁊ ad ꝑfectionē oīum
ſciaꝝ deuenerāt. Eugenia igit̄. xv. etatis
ſue anno. ab aq̄lano aq̄lini ꝯſulis filio
petit̄ vxor. Cui illa. Maritus nō nata
libus. ſed moribus ē eligēdus. Peruenit
igit̄ ad manus eius doctrina pauli. ⁊ ce
pit aīo fieri xp̄iana. Permiſſum erat tūc
xp̄ianis iux̄ alexandriā habitare; vñ illa
q̄ſi ſolaciādo ꝑgens ad villā. trāſiēs au
diuit xp̄ianos cantātes. oīs dij gentiuꝫ
demonia. dñs autē celos fecit. Tunc di
cit ad pueros ꝓthū ⁊ iacinctū q̄ ſecū ſtu
duerant. phoꝝ ſyllogiſmos ſcrupuloſo
ſtudio trāſegimus. areſtotelica argumē
ta ⁊ platonis ideas ⁊ ſocrat' monita bre
uiter quicq̄d cātat poeta. q̄cq̄d orator. et
q̄cq̄d p̄hus cogitat hac ſniā excludunt̄.
dñam me vſurpata poteſtas. ſororēꝫ v̄o
ſapiētia fecit. Simus ergo fratres. ⁊ xp̄m
ſeq̄mur. Placet ꝯſiliū. ⁊ aſſūpto habitu
viri ad monaſteriū cui elenus vir dei p̄
erat venit. q̄ nullā ad ſe feminā venire ſi
nebat. Qui etiā quadaꝫ vice cū heretico
diſputās cū vim argumētoꝝ ferre ñ poſ
ſet magnū ignē accēdi fecit. vt ille q̄ non
cōbureret̄ verā fidē ꝓbare hr̄e. Qḋ cuꝫ
factū eēt prior intrauit. ⁊ illeſus exiuit.
hereticus autē cū intrare nollet. ab omi
bus expulſus ē. Ad hūc igit̄ cū acceſſiſ
ſet ⁊ ſe viꝝ diceret: ille ait. Recte vir dice
ris. q2 cū ſis femina. viriliť agis. nam ſi
bi eius ꝯdicio a deo fuit reuelata. Ab eo
igit̄ cū ꝓtho ⁊ iacincto monaſticū habi
tū ſuſcepit. ⁊ ſe fratrē eugeniū ab omib⁹
appellari fecit. Pater autē eius ⁊ mater
vidētes currū eugenie domū vacuum re
diſſe. mercētes vndiqꝫ filiā inquiri fecerūt.
ſed minime inuenire potuerūt. Interro
gant vates quid de filia factū ſit. Qui re
ſpondent eā a dijs int̄ aſtra tranſlatam.
Quocirca p̄r imaginē filie ſue fecit ⁊ ip
ſam ab oībus adorari mādauit. Ip̄a v̄o
cū ſocijs in dei timore ꝑmāſit. ⁊ mortuo
p̄poſito ipſa preficit̄. Erat tunc alexan
dria matrona quedā diues ⁊ nobil' me
lantia noīe. quā ſancta eugenia oleo per
ungens a quartana liberauit in nomīe
iheſu xp̄i. vñ multa ei miſit munera ſed
nō recepit. Predicta igit̄ matrona fratrē
eugeniū viꝝ eē arbitrās ſepius eū viſita
bat. Videſqꝫ elegantiā iuuētutis. ⁊ pul
chritudinē corpis. in cuius amorē vehe
menter exarſit ⁊ qualit̄ cum eo cōmiſce
ri poſſet. anxia cogitare cepit. Simulās
igit̄ lāguorem: miſit vt ad eam veniret
ſe ⁊ inuiſere dignaret̄. Qui cum veniſſet
apparuit ſibi qualit̄ ei⁹ amore capta eēt
⁊ qualit̄ in eius ꝯcupiſcētia eſtuaret ro
gans vt ſecū carnalit̄ cōmiſceret̄. ſtatiqꝫ
eum apprehendēs amplectit̄. ⁊ oſculat̄
⁊ ad crimen hortat̄. qḋ factum frat̄ euge

ſtius abhorruit di. Recte nomē melan-
tiā hēre cognoſceris. nigredinis enim re-
pleta. pfida nigra dicerl. ⁊ obſcura filia
tenebrarꝫ. amica dyaboli. dux pollutōis
fomentū libidinis. ſoror anxietatis ppe-
tue: ⁊ mortis filia ſempiterne. Illa vero
ſe deceptā vidēs et timēs ne forte ſcelus
publicaret. voluit ipſa prior detergere cla-
mareqꝫ cepit ꝙ eugenius ſe voluit vio-
lare. Abijt igit̄ ad philippum p̄fectum
⁊ conqſta ē di. Iuuenis qdē pfidus xpi-
anus ad me medēdi cā ingreſſus ī me ir-
ruens impudent̄. me voluit violare. et
niſi vnius ancille q̄ intra cubiculuꝫ erat
fuiſſem liberata ſuffragio. ſue me libidi
ni ſociaſſet. Audiens igit̄ p̄fectus ira ac
cendit̄ ⁊ miſſa apparitorꝫ multitudine.
eugenium ceteroſqꝫ ſeruos xpi ferro vin
ctos adduci fecit. diēqꝫ ſtatuit ī quo oēs
tradi deberēt morſibus beſtiarꝫ. Accerſi
tis etiā eis corā ſe: dixit ad eugeniū. Dic
nob̄ ſceleratiſſime. hoc vos xpc veſter do-
cuit. vt operā corruptiōibus detis ⁊ ma-
tronas impudēti veſania violetis. Cui
eugenia demiſſa facie ne agnoſceret̄ rn̄-
dit. Dn̄s nr̄ caſtitatē docuit. ⁊ integrita-
tē ſeruātibus eternā vitā ꝓmiſit. Hāc
autē melantiā falſam teſtē mōſtrare poſ
ſumus: ſꝫ melius eſt vt nos patiamur: ꝙ
ꝙ illa cum cōuicta fuerit puniat̄. ⁊ fru-
ctus paciētie nr̄e depeat. Uerūtn̄ addu-
cat ancillā quā dicit nr̄i ſceleris eē teſteꝫ:
vt ex ore eius poſſint refutari mendacia.
ꝙ cum adducta eēt illa. a dn̄a ſua docta.
ꝯſtant̄ ſibi opponebat. ꝙ dn̄am ſuā op-
primere voluit. Cūqꝫ oēs d̄ familia ſil'r
deprauati. ſic eē teſtarent̄. ait Eugenia.
Tps tacēdi trāſijt ⁊ tps loquēdi aduenit
Nolo impudica ī ſeruos xpi crimē im-
ponat nec falſa glorietur. Ut āt mēdaciuꝫ
veritas ſupet ⁊ ſapia maliciā vincat vita-
tē oñdā. nō ꝑ iactantiā ſꝫ ꝑ dei glo-
riā. ⁊ hec dicēs tunicā a capite vſqꝫ deor
ſum ſiue vſqꝫ ad cinguluꝫ ſcindit ⁊ fe̅ia
apparuit. Dixitqꝫ p̄fecto. tu mihi pater.
claudia mr̄. fratres hi duo q̄ tecū ſedēt
Auitus ⁊ ſergius. Ego eugenia filia tua

hi duo fratres Prothus et iacinct⁹. Q̄d
pr̄ audiēs ⁊ filiā cognoſcere incipiēs. in
amplexus ei⁹ cum mr̄e irruit. ⁊ lacrimas
multas effudit. Eugenia āt veſtib⁹ au-
reis induit̄. ⁊ in ſublime tollitur. Ignis
autē d̄ celo venit. ⁊ melanciā cum ſuis cō
ſumpſit. Sicqꝫ eugenia patrē. matrē et
fratres totāqꝫ familiā ad fidē xpi cōuer
tit. ita ꝙ pr̄ ꝓpter hoc a p̄fectura depoſi
tus. a xpianis eps ordinat̄. ⁊ in orōne p
ſiſtens ab infidelibus occidit̄. Claudia
autē cum filijs ſuis ⁊ eugenia romā re-
uertit̄. ⁊ ibi multi ab eis ad xpm ſunt cō
uerſi. Eugenia autē iuſſu impatoris al-
ligato grādi ſaxo ī tyberim p̄cipitat̄ ſed
rupto ſaxo ſupra vndas incolumis gra-
diebat̄. tunc in fornacē ardentē ꝓijcit̄.
ſꝫ extincta fornace refrigerio vtebat̄. Re
cludit̄ deinde in tenebroſum carcerem
ſed lumē candidiſſimū radiabat eidem
Cūqꝫ per decē dies ſine cibo fuiſſet. ſalua
tor eidē apparuit. ⁊ panē candidiſſimū
ſibi porrigēs dixit. Accipe cibum d̄ ma
nu mea. Ego ſum ſaluator tuus quē to-
ta mentis intentiōe amaſti. Eodem die
quo ad terras deſcendi ipē te eripiā. In
die igit̄ natalis dn̄i ſpiculator mittit̄. ⁊
caput eius abſcidit que poſtmodū ma-
tri apparuit. ⁊ ꝙ die dn̄ica ſe ſequeret̄ p̄-
dixit. Ueniente igit̄ dn̄ica die. Claudia
in oratōne poſita. emiſit ſpm̄. Prothus
autē ⁊ iacinctus cum ad tēplum ydolo-
rum traherentur. orōne ſimulacrꝫ com-
minuerunt. ⁊ cum ſacrificare nollēt. ca-
pitis obtruncatōe martiriū poſtmoduꝫ
compleuerunt. Paſſi ſunt autē ſub Ua-
leriano ⁊ gallo. Circa annū dn̄i ducen-
teſimūquinquageſimūſextum.

E Xaltatio ſancte
crucis dr̄ eo ꝙ tali die fides ⁊ ſan
cta crux plurimū exaltata fuit. Notan-
dum autē ꝙ ante xpi paſſiōem lignum
crucis fuit lignum vilitatis. quia hmōi
cruces de lignis vilibus parabant. In
fructuoſitatis quia quātumcūqꝫ ī mon-
te caluarie plantabat̄ fructum nūꝗ fa-

ciebat. Ignobilitatis quoqꝫ qr erat ſup-
plicium latronum. Tenebroſitatꝭ quia
tenebroſuꝫ ⁊ ſine omi decore erat. Mor
tis quia ibi homines morti tradebātur.
Fetoris quia in medio cadaueruꝫ plan-
tabatur. Poſt paſſionem vero fuit mul
tipliciter exaltata. quia vilitas trāſijt in
precioſitatem. Unde dixit andreas ſal-
ue crux precioſa ⁊c̄. Infructuoſitas ī fer-
tilitatem. Cañ. vij. Aſcendā ad palmaꝫ
⁊ apprehendam fructus eius. Ignobili
tas in ſublimitatem. Augu. Crux que
erat ſupplicium latronum. tranſijt ad
frontes imperatorum. Tenebroſitas in
claritatem. Criſ. crux ⁊ cicatrices chriſti
radijs ſolis in iudicio erunt lucidiores.
Mors in vite perpetuitatem. vnde can
tatur: ⁊ vnde mors oriebatur. inde vita
reſurgeret. Fetor in odorem ſuauitatis.
Cañ. j. Cum eēt rex in accubitu ſuo nar
dus mea. id eſt crux ſancta. dedit odoreꝫ
ſuum.

E Xaltatio ſancte
crucis ſolenniter ab eccleſia cele-
bratur. quia in ea fides ꝙ plurimū exal-
tata fuit. Anno domini ſexingenteſimo
decimoquinto permittente domino fla
gellari populum ſuum per ſeuiciam pa-
ganorum coſdras rex perſarum. omnia
regna terrarꝫ ſuo imperio ſubiugauit.
Hieruſalem autem veniens. a ſepulcro
domini territus redijt. ſed tamen partē
ſancte crucis. quam ſancta helena ibidē
reliquerat aſportauit. Uolens autē ab
omnibus coli vt deus. turrim ex auro ⁊
argento interlucentibus gemmis fecit.
⁊ ibidem ſolis ⁊ lune ⁊ ſtellarum imagi
nes collocauit. per ſubtiles etiam et oc-
cultos ductos quaſi deus deſup aquam
infundebat ⁊ in ſubterraneo ſpecu equi
quadrigas trahentes in circuitu ibant.
vt quaſi turrim mouerent ⁊ tonitruum
ſimularent. Filio igitur ſuo regno tradi
to. in tali phano prophanus reſidet et
iuxta ſe crucem domini collocans appel
lari ab omnibus ſe deum iubet. Et ſicut

legitur in libro mitrali de offi. Ipſe coſ-
dras in throno reſidens. tanꝙ pater li-
gnum crucis ſibi a dextris impoſuit lo-
co filij. ⁊ gallum a ſiniſtris loco ſpiritus
ſancti. Se vero iuſſit patrem nominari
tunc eradius imperator exercitum copi-
oſum collegit. ⁊ contra filium coſdre iu-
xta danubium fluuiū dimicaturus ad-
uenit. Tandem vtriuſqꝫ principib⁹ pla-
cuit. vt ipſi ſuper pontē ſoli confligerent
⁊ qui victor exiſteret. ſine dāno vtriuſqꝫ
exercitus imperium vſurparet. decretuꝫ
etiam exijt vt quicunqꝫ principem ſuuꝫ
iuuare preſumeret. cruribus abſciſſis et
brachijs ob hoc cōtinuo in flumīe mer-
geretur. At eradius totum ſe deo obtu-
lit. ⁊ ſancte cruci deuotione qua potuit
cōmendauit. Ambobus itaqꝫ in confli-
ctu durantibus. Eradio victoriam do-
minus contulit. ⁊ contrarium exercituꝫ
ſuo imperio ſubiugauit. adeo ꝙ vniuer
ſus populus coſdre fidei xpiane ſe ſub-
didit. ⁊ ſacrū baptiſma ſuſcepit. coſdras
autem ignorabat exitum belli. quia cuꝫ
ab omnibus odiretur. ſibi a nemine in-
timatur. Eradius autem ad eum per-
uenit. ⁊ in throno aureo eum ſedere re-
periens. eidem dixit. Quia lignum ſan-
cte crucis ſcdm tuum modulum hono-
raſti. ſi baptiſmum ⁊ fidem chriſti ſuſce-
peris. adhuc vitam ⁊ regnum paucꝭ ad
te acceptis obſidibus obtinebis. Si au-
tem hoc implere contempſeris. gladio
meo te feriam ⁊ caput tuum precidam.
Cum igitur ille acquieſcere nollet. extra
cto gladio eum protinus decollauit. Et
quia rex fuerat ſepelire precepit. Filium
vero ſuum decem annorum quem cum
eo reperit baptizari fecit ⁊ de ſacro fonte
ipm̄ ſuſcipiens regnū paternuꝫ ei dimi-
ſit. Turrim vero illam deſtruēs. ⁊ argē-
tum in predam ſui exercitus tribuēs. au
rum v̄o ⁊ gēmas ad reparandū eccl'ias
q̄s tyrānus deſtruxerat reſeruauit. San-
ctam igit̄ crucē ſuſcipiens. hieroſolimā
reportauit. Cūqꝫ autē d̄ mōte oliueti de
ſcendens. p portā q̄ dn̄s paſſur⁹ intrauerat

rat in equo regio ⁊ ornamēto imꝑiali in
gredi vellet. repēte lapides porte deſcen
derūt. ⁊ inuicē q̄ſi vnus paries ſe clauſert.
Sup quo cūctis ſtupētibus angelus do
mini ſignū crucis ī manibus tenēs. ſuper
portā apparuit ei. Cū rex celoꝝ ad paſſi
onē ꝑ hāc portā intraret. nec cultu regio
ſed humili aſello ingrediēs. humilitatiſ
exemplū ſuis cultoribus dereliq̄t. ⁊ his
dictis angelus abſceſſit. Tūc imꝑator la
crimis diffuſus ſeipm̄ diſcalciauit ⁊ ve-
ſtimēta vſq3 ad camiſiā exuit. crucemq3
dn̄i accipiēs vſq3 ad portā humilr̄ ba
iulauit. Moxq3 duricia lapidū. celeſte ꝑ
ſenſit impiū. ſtatimq3 porta ſe ſubeigēs
liberū intrantibus patefecit ingreſſum.
Odor autē ſuauiſſimus qui eodem die
eodemq3 momēto quo de turri coſdre ſa
cra crux fuit ablata hieroſolimis de ꝑſaꝝ
ꝓuincia ꝑ tam lōga terraꝝ ſpacia fuerat
illapſus tūc rediit. omeſq3 mirabili ſua-
uitate refecit. Rex autē deuotiſſimus in
has crucis laudes ꝓrupit. O crux ſplē-
didior cūctis aſtris. mūdo celebris. hoī
bus multū amabilis. ſanctior vniuerſis
q̄ ſola fuiſti digna portare talentū mūdi.
dulce lignū. dulces claui. dulcis mucro
dulcis haſta dulcia ferēs pōdera. ſalua
p̄ſentē cathervā in tuis hodie laudibuſ
ꝯgregatā. tuo vexillo ſignatā. Sicq3 p̄-
cioſa crux in ſuo loco reſtituit̄. et antiq̄
miracula renouant̄. Mortuus quidam
vite reſtituit̄ paralitici q̄tuor curant̄ lepro
ſi. decē mūdant̄. ceci quindecim illumi-
nant̄. demones effugant̄. ⁊ a varijs lan-
guoribus plurimi liberant̄. ⁊ ſic imꝑa-
tor eccleſias reparās. et regijs muneribꝰ
cumulās. ad ꝓꝑia remeauit. In cro-
nicis autē hoc geſtū alit̄ fuiſſe narratur.
Dicit̄ enī q̄ dū coſdre occupās vniuerſa re
gna hieruſalē cū Zacharia patriarcha ⁊
ligno crucis cepiſſet. ⁊ eraclius cū eo pa-
cem facere vellet iurauit ſe cū romanis
pacē nō facturū donec crucifixū abnega-
rent ⁊ ſolē adoraret. Tunc eraclius zelo
armatus ꝯ eū exercitū mouit ⁊ ꝑſas mul
tis p̄lijs deuaſtauit. ⁊ coſdre vſq3 ad te-
ſifontē fugere cōpulit. Tandem coſdre
diſſenteriā incurrēs. Merdaſan filium
ſuū in regē coronare voluit. Qd̄ ſyrois
ꝑmogenitus eius audiēs. cū eraclio fe-
dus iniit. patrēq3 nobilibus ꝑſequēs in
vinculis eiecit. Quē pane tribulationis
⁊ aq̄ anguſtie ſuſtētās tandē ſagittari et
occidi fecit. Poſtmodū autē oīs incar
ceratos cū patriarcha ⁊ ligno crucis era
clio deſtinauit. Ille autē p̄cioſū lignū
crucis hieruſalē detulit ⁊ poſtmodū cō-
ſtantinopolim deportauit. Hec in mul-
tis cronicis legunt̄. De hoc aūt ligno
crucis ſic dixit. Sibilla apud paganos.
ſicut dr̄ in hiſtoria tripartita. O ter beatū
lignū in quo deus extēſus ē. hoc forte di
ctum ē ꝓpter vitā nature. gratie ⁊ glorie
q̄ ex cruce ꝓuenit. Apud ꝯſtantino
polim iudeus quidā eccleſiā ſancte So-
phie ingreſſus. quandā imaginē xp̄i ibi
dem ꝯſpexit. q̄ ſe ibi ſolū ꝯſiderans gla-
diū arripuit ⁊ appropians imaginē xp̄i
in gutture ꝑcuſſit. ſtatimq3 inde ſanguiſ
exiuit. ⁊ iudei faciē ⁊ caput aſperſit. qui
territus imaginē accepit. ⁊ ipſam in pu-
teum ꝓijciens. ſtatim aufugit. Quidā
autē xp̄ianus eidē obuiauit ſibiq3 dixit.
vn̄ venis iudee? aliquē hoīem occidiſti.
Et ille falſum eſt. Cui rurſus hō ille di-
xit. Vere homicidiū ꝑpetraſti. ⁊ iō ſan-
guine aſꝑſus es. Et iudeus. Vere deus
xp̄ianoꝝ magnus eſt. et fides eius firma
ꝑ oīa cōprobat̄. Nequaq̄ enī hoīem ꝑ-
cuſſi ſ3 xp̄i imaginē. ⁊ continuo ſanguis
emanauit de gutture. Duxit aūt iudeus
hoīem illū ad puteū ⁊ inde ſanctā ima-
ginē extraxerūt. Plaga aūt ī gutture xp̄i
(vt fert̄) adhuc hodie cernit̄. ⁊ iudeus
cōtinuo fidelis efficit̄. Apud ſyriā in
ciuitate berith q̄dā xp̄ianus ſub annua
penſiōe hoſpiciū hn̄s. imaginē dn̄i cru-
cifixi cōtra lectuli faciē ī pariete affixerat
⁊ ibi orōnes ſuas cōtinue faciebat. Poſt
annū vō aliā domū locauit ⁊ imaginē
ibidē ex obliuione reliq̄t. Quidā aūt iu
deus p̄dictā domū ꝯduxit. ⁊ die quadā
vnū de ſuis ꝯtribulibus ad ꝯuiuiū inui

tauit. Inter epulas autē ille qui inuita-
tus fuerat caſu circūſpiciēs imaginē in-
fixā parieti ꝯtuet̄. Et in illū q̄ ſe inuita-
uerat ira fremēs. cur imaginē iheſu xp̄i
nazareni tenere audeat comminat̄. Ille
autē cū adhuc p̄dictā imaginē nō vidiſ
ſet. ſacris quibus poterat affirmabat. q̄
illā de q̄ dicebat imaginē penitus igno-
rabat. Tūc ille placatū ſe ſimulās. vale-
facit ⁊ ad p̄ncipē ſue gētis abiens. iudeū
illū de eo qd̄ viderat accuſauit. Iudei
igit̄ ꝯgregati ad domū eius cōueniūt.
⁊ viſa imagine illū ꝯtumelijs diris affi-
ciūt. ⁊ ex ſynagogā ſemiuiuū ꝓijciunt.
imaginē vō ꝯculcātes pedibus cuncta ī
ea dn̄ice paſſiōis obprobria renouarūt.
Cū vō latus lācea ꝑforaſſ3 vbertim ſan
guis ⁊ aq̄ exiuit. ⁊ ſuppoſitū vas imple-
uit. Stupefacti iudei ſanguinē illū ad
ſinagogas detulerūt. ⁊ oēs infirmi ex ip
ſo vncti ꝓtinus curabātur. Tūc iudei
ep̄o terre ei oīa ꝑ ordinē narrauerunt. et
baptiſmū ⁊ fide xp̄i vnanimit̄ ſuſcepert
Ep̄s aūt ſanguinē illū ī ampullis criſtal-
linis ⁊ vitreis cōſeruauit. xp̄ianū etiam
illū accerſiuit. ⁊ q̄s tā pulcrā imaginem
compoſuiſſet inq̄ſiuit. At ille dixit. Ni
chodemus illā cōpoſuit. quā moriēs ga
malieli. gamaliel zacheo. zacheus iaco-
bo. Iacobus ſymoni dereliq̄t. Sicq3 in
hieruſale vſq3 ad excidiū vrbis fuit. do-
nec inde a fidelibus ī regnū agrippe de-
lata. ⁊ inde ad patriā meā delata a paren
tibus meis ad me hereditario iure deue
nit. Factū ē hꝰ anno dn̄i ſeptingēteſimo
q̄nq̄geſimo. Tūc oēs iudei ſynagogas ī
eccias cōſecrarūt ⁊ ex tūc hic mos inole-
uit vt eccie ꝯſecraret̄. q̄ ante tm̄ altaria
ꝯſecrabāt̄. ꝓpt̄ iſtud miraculū ordiauit
eccia. v. kalen. decēbris memoriam fieri
dn̄ice paſſiōis. vel vt alubi legit̄. v. ydꝰ
nouēbris. vn̄ ⁊ rome conſecrata eccia eſt
ī honore ſaluatoris. vbi ampulla cū illo
ſanguie reſeruat̄ ⁊ ſolēne feſtum agitur.
Virtus crucis etiā apd̄ infideles ma
xima ꝑ oīa cōprobat̄. Nā vt greg. in. iij.
li. dyal'. cōmemorat. Andreas fundane
ciuitatis ep̄s. dū quandā ſanctimonialē
feminā ſecū habitare ꝑmitteret. antiquuſ
hoſtis cepit ſpeciē illius oculis mētis eiꝰ
imp̄mē vt in lecto nefanda cogitaret. q̄
dam vero die iudeus quidā romā veni
ens. cum iā diē declinare cerneret. et vbi
manere poſſ3 minime repiſſet. in quodā
templo appollinis ad manēdū ſe contu
lit. qui ip̄m loci ipius ſacrilegiū ꝑtime-
ſcens. q̄uis fidē crucis minime haberet
ſigno crucis tn̄ ſe munire curauit. No-
cte autē media euigilās vidit malignoꝝ
ſpirituū turbā. quaſi in obſequiū cuiuſ
dam poteſtatis p̄ire. eumq3 q̄ ceteris p̄e
erat in eoꝝ medio conſedere. q̄ cepit ſin-
guloꝝ ſpirituū ſibi obſequentiū cauſas
actuſq3 diſcutere. qd̄ vnuſq̄ſq3 quantū
egiſſet. neq̄cie inueniret. Modum autē
diſcuſſiōis huius greg. cauſa breuitatis
ptrāſit. ſed ex ſili in quodā exemplo. qd̄
legit̄ in vitaſpatꝝ innoteſcere pōt. Nā
dum quidā in tēplo ydoloꝝ intraſſ3 vi
dit ſathanā ſedentē. ⁊ omnē eius militiā
ei aſſiſtente. ⁊ veniēs vnus de malignis
ſpiritibus adorauit eū. Cui ille. Vn̄ ve
nis? Et ille. In illa ꝓuincia fui ⁊ ibi bel
la plurima ſuſcitaui. ⁊ ꝑturbatiōes mul
tas feci, ⁊ ſanguinem copioſam effudi. ⁊
veni nūciare tibi. Et ſathan ait. quanto
tp̄e hoc feciſti? Et ait in. xxx. diebus. Et
ſathan quare hoc tāto tempe feciſti? Et
ait aſſiſtētibus. ite ⁊ flagellis eum cedi-
te. ⁊ duriꝰ verberate. Et ſcd̄us veniēs
adorauit eū. In mari dn̄e erā et cōmo-
tiōes maximas excitaui ⁊ naues multas
demerſi. homiēs q̄plures occidi. Et ait
quāto tp̄e hoc feciſti? Et ille in. xx. die-
bus. Et iuſſit hūc ſilr̄ flagellari dicens.
Ita modicū in tāto tempe laboraſti. Et
tercius veniens ait. In q̄dā ciuitate fui
⁊ rixas ī q̄buſdā nuptijs excitaui. ⁊ mul
tam ſanguīs effuſionē feci. ⁊ ſpōſū ip̄m
occidi. ⁊ veni nūciare tibi. Cui dixit. q̄n
to tp̄e hoc feciſti? Et ille in decē diebus.
⁊ ille ait. Nōne plura in tot diebꝰ opa-
tus es. ⁊ iuſſit eū a circūſtantibus verbe
rari. Et vnꝰ veniēs ait. In heremo man

ſi ⁊ per quadraginta annos circa quēdā
monachū laboraui. ⁊ vix tandē ipm in
lapſum carnis p̄cipitaui. Qd̄ ſathan au
diens. de ſolio ſuo ſurrexit. ⁊ eum oſcu-
lans de capite ſuo coronā abſtulit. ⁊ capi
ti illius impoſuit. ac ipm ſecum ꝯſedere
fecit dicēs. Magnā rem fortiter egiſti. ⁊ plꝰ
omnibus laboraſti. Hic igitur vel ſimilis pōt
eſſe modus illius diſcuſſionis quē greg.
pretermittit. Cum ergo ſinguli ſpūs expo
nerent qd̄ egiſſent vnus in mediū pſili-
uit ⁊ quantā carnis temptationē de illa
ſanctimoniali femina andree animū com
mouiſſet aperuit. Addēs ꝙ heri hora ve
ſperarū vſqꝫ adhuc eius mentē traxerit.
vt in tergū eius blandiens alapā daret.
Tūc malignus ſpūs eum hortatus ē. vt
pficeret qd̄ cepiſſet. vt illius ruine ſingu
larē inter ceteros palmā teneret. Precepitqꝫ
vt quereret quiſnā eſſet ille qui iacere in
templo eodē p̄ſumpſiſſet. Cum autē ille
vehementius palpitaret. ⁊ miſſi ſpiritus
eum crucis miſterio ſignatū viderent.
territi clamauerunt: vere vas vacuū ſed
ſignatū. Ad hanc vocē ꝓtinus illa ma-
lignorū ſpirituū turba diſparuit. Iudeꝰ
autē cōcitus ad epm venit ⁊ ei omnia p
ordinē enarrauit. Qd̄ ille audiēs vehe-
menter ingemuit. ⁊ omnē mulierē a do-
mo ſua ꝓtinus remouit ⁊ iudeū bapti-
zauit. Refert quoqꝫ gregꝰ in li. dyal.
ꝙ quedā ſanctimonialis ortū ingredi-
ens. ⁊ lactucam conſpiciens concupiuit
eamqꝫ ſigno crucis bn̄dicere oblita. aui-
de momordit. Sꝫ arrepta a dyabolo ꝓ-
tinus cecidit. Cum autē beatus equici-
us ad eā veniſſet. dyabolus clamare cē-
pit ac dicere. Ego quid feci. Sedebam
hic ſuper lactucam. illa venit ⁊ momor
dit me. Ad imperiū autem predicti viri
mox de ea exiuit. Legitur in hiſtoria ec-
cleſiaſtica li. xi. ꝙ gentiles per alexandri
am arma ſerapis in parietibus depixe-
rant. Theodoſius v̄o illis deletis ſignū
crucis depingi mandauit. quo viſo gen
tiles ⁊ ſacerdotes ydolorū baptizati ſūt:
dicentes traditum eſſe ab antiquis ꝙ ea
que colebant ſtaret donec veniret ſignū
illud in quo eſt vita. Quedam tunc lr̄a
apud illos quam ſacram vocabāt habe-
bat formam crucis. quam dicebāt inter
pretari vitam futuram.

Johannes cog

nomine criſoſtomus anthiono
cenus. filius ſecundi ⁊ anthure nobiliū
fuit. Cuius vita genus. cōuerſatio. ⁊ p-
ſecutio in hiſtoria tripta plenius declara
tur. Qui cū phie ſtudiū impēdiſſet. tan
dem hanc deſerens. diuinis lectionibus
incūbebat. Qui p̄ſbiter ordinatus ꝓpter
caſtitatis zelū ſeuerior habebatur et fer-
uori magis ꝙ̄ manſuetudini ſeruiebat
⁊ ꝓpter vite rectitudinem īcautus ad fu
tura pſpicere neſciebat. In cōfabulatōe
arrogans a neſcientibus putabatur. In
docēdo erat p̄cipuꝰ. In exponēdo egre-
gius. ad mores coercēdos optimus. Re
gnātibus igitur archadio ⁊ honorio au
guſtis ⁊ damaſo ī romano ſede pſidē-
te. factus ē epus. q̄ dū vitā clericorū repēte
corrigē voluit. oēs in ſuū odiū cōcitauit.
cūcti eū velut furioſū declīabāt. ⁊ apd̄
oēs ei detrahebāt. Et qr nūq̄ aliquē ad
prādiū īuitabat. nec ab aliq̄ inuitari vo-
lebat. dicebant eū hoc ideo facere qr tur
piter manducaret. Alij propter excellen
tem ⁊ exquiſitū viſum ciborum hoc euꝫ
facere predicabant. Reuera aūt propter
abſtinentiā. ſtomachū ⁊ caput ſepe dole
bat. ⁊ ideo prandiorū epulas euitabat.
populus aūt propter ſermones quos in
eccleſia faciebat. eū plurimū diligebat.
paruipendens quod cōtra eū emuli lo-
querētur. Appoſuit ergo iohānes ⁊ quoſ
dam ꝓcerū obiurgare. ⁊ ideo cōtra euꝫ
maior inuidia eſt accenſa. Aliud quoqꝫ
fecit quod cūctos valde cōmouit. Eu-
tropius nanqꝫ prepoſitus imperatoris.
⁊ habens cōſulis dignitatem. volens in
quibuſdaꝫ ad eccleſiā fugientibus ſe vi
dicare. ſtuduit vt lex ab imperatore po-
neret̄ vt nullus ad eccleſiam confugeret
īmo qui dudū refugerāt extraherentur.

Poſt paucos autē dies. cum eutropius
regem offendiſſet. ad eccl'iam mox confu-
git. Epus autem hoc audiens. ad eum
ſub altari latitantem acceſſit ⁊ omeliam
increpatoriam contra eum faciens. ipm
duriſſime obiurgauit. ex quo multos of
fendit eo ꝙ homini infelici non ſolū no
luit miſericordiā impendere. ſed inſup
non deſtitit obiurgare. Imperator ergo
eutropium rapiens eius caput abſcidit.
Pro diuerſis igitur cauſis. multos ho-
mines fiducialiter obiurgabat. et ideo
erat plurimis odioſus. Theophilus
autem alexandrinus epiſcopus iohānē
deponere volebat. ⁊ preſbiterū quendā
nomine Iſidorum intrudere affectabat
⁊ ideo cauſas depoſitionis diligent̄ que
rebat. populus autem defendebat iohā-
nem. ⁊ eius doctrina mirabili auiditate
paſcebatur. Sacerdotes quoqꝫ iohānes
ſm̄ eccleſiaſticas ſanctiones viuere coge
bat. dicens nō debere frui honore ſacer-
dotij. qui eorum vitam cōtemneret imi
tari. Non ſolum autem ciuitatem con-
ſtantinopolitanam ſtrenue gubernabat
ſed ⁊ plures circūadiacentes ꝓuincias.
imperiali auctoritate ꝓuidis legibꝰ gu-
bernabat. Cūqꝫ cognouiſſet in phenice
adhuc demonibus ſacrificia miniſtrari.
clericos illuc ⁊ monachos deſtinauit. om
niaqꝫ templa ydolorū deſtrui fecit. Eo-
dem tempore gainas quidam erat gene
re celticus. conſilio barbarus. ſtudio ty-
rannico vehementer elatus. arriana he-
reſi deprauatus. magiſter tamen militū
factus. Hic imperatorem rogauit vt in
tra ciuitatem ſibi ſuiſqꝫ eccleſiam vnam
daret. Qd̄ cum ꝓmiſiſſet. rogauit iohā
nem vt eccleſiam vnam illi concederet.
vt ſic eius tyrānidem refrenaret. At io-
hannes virtute fortiſſimus ac totus ze-
lo ignitꝰ. Noli inquit o imperator hoc
ꝓmittere nec ſanctū canibus dare. nec
hunc barbarū metuas. ſed ambos nos
iube vocari ⁊ ſub ſilentio inter nos que
dicuntur audi. Ego naqꝫ huius linguā
ſic refrenabo vt hmōi petere nō pſumat
Qd̄ audiēs imꝑator gauiſus ē. ⁊ vtrūqꝫ
altera die vocauit. Cūqꝫ gainas vnū ꝓ
ſe oratoriū peteret: ait iohannes. Vbiqꝫ
tibi diuina domus aperta eſt vt nullus
te vetet orare. At ille. Ego alterius ſecte
ſum vt vnū templū cum meis hīe depo
ſco. Multos qdē ꝓ romana republica
labores aſſumpſi. ⁊ ideo nō debeo ī mea
petitōe contemni. Cui iohānes. Plu-
rima premia ⁊ que tranſcendunt tua cer
tamina recepiſti. magiſter militum factꝰ
ꝯſulari toga inſup exornatus. ⁊ oportꝫ
te ꝯſiderare qd̄ dudū fueris. ⁊ q̄lis mō
ꝯſpiciaris. q̄ priſca paupertas. ⁊ q̄ mō ſub
ſtātia. qbus veſtimētis añ vtebaris et q̄-
bus ornaris mō. Igit̄ qr pauci labores
maxia tibi p̄mia ꝯtulerūt. circa honorā
tem te non ſis ingratus. His ſmonibus
eiꝰ os obſtruxit ipmqꝫ cōpulit vt taceret
Dū igit̄ ꝯſtātinopolitanā vrbē ſtrēnue
gubernaret. Gainas impiū ambiēs cū ī
die nihil agē poſſꝫ. nocte barbaros miſit
ꝗ palaciū ꝯcremarēt. Tūc apte mōſtra-
tū eſt quō ſctūs iohēs cuſtodiebat ciuita
tē. Barbaris enī angelorū armatorū in-
gens corpꝰ hn̄tiū copioſa turba appar-
uit. q̄ ipſos ꝓtinꝰ effugauit. Qd̄ cum dn̄o
ſuo nūciaſſent. ille valdē miratꝰ ē ſciēs ex
ercitū militū p ciuitates alias ꝯſtitutū.
Cū igr̄ ſeqnti nocte eos iterū deſtinaſſꝫ a
viſiōe āgelorū ſūt ſilr effugati. Nouiſſime
ille egreſſꝰ miraculū vidit ⁊ fugit exiſti-
mās milites ī die latē ⁊ nocte ciuitatē cu
ſtodire. Egreſſꝰ inde ad tracīā iuit ⁊ magꝫ
congregato exercitu cuncta vaſtabat. ti-
mentibus cūctis barbaricam feritatem.
Imꝑator ergo iohāni ſanctiſſimo onus
legationis impoſuit. Ille autem inimi-
citiarum immemor alacriter eſt ꝓfectus.
Gainas v̄o agnoſcēs eius fiduciā ꝓprie
tate aſſumpta. lōgo itinere eidem occur
rit. ſuiſqꝫ oculis dextram eius circūpo-
ſuit. ⁊ filios ſuos ſacra eiꝰ genua oſcula
ri p̄cepit. Huiꝰ naqꝫ v̄tutis iohēs fuit vt
etiā valdē t̄ribiles hūiliari cogēt ⁊ timē.
Eodē qꝫ tp̄e q̄ſtio mota ē: vtrū deꝰ corpꝰ
hēt. ex q̄ q̄ſtione ꝯtentiones ⁊ certami-

na ſurrexerūt. alijs hoc. alijs aliud affir-
mātibus maxīe tñ monachoꝝ turba ſim
pliciū ē decepta. dicētiū deū forma corpo
rea eē diſtictū. Theophilus āt ep̄s alex=
andrinus ꝯriū ſapiebat. ita vt in eccia ꝯ
eos q̄ hūane forme deū aſſeruerāt ꝑrede
ret. ⁊ deū incorporeū p̄dicaret. Qd̄ egi=
ptioꝝ monachi agnoſcētes. hītacula ſua
reliq̄rūt. ⁊ alexandriā venictes. ſeditōez
ꝯ theophilū excitarūt ita vt eū occidē ni
terēt. Qd̄ ille cognoſcēs ⁊ timēs. ait illꝭ.
Sic vos inq̄t video ſicut dei vultū. Et
illi. ſi vere inquiūt dicis q2 vult⁹ dei ſic
ē vt nr̄. anathematiza libros origenis q̄
nr̄e opinioni aduerſant̄. Qd̄ ſi nō fecerꝭ
q̄ impatoribus ⁊ deo rebellia ſūt. a nob̄
ꝓculdubio ſuſtinebꝭ. Et ille. noli ſenire
ego q̄dē q̄ vobis placēt facio. ⁊ ſic mona
chos a ſuo impetu reuocauit. Exercita=
ti vō ⁊ ꝑfecti mōachi ī hoc ſeducti n̄ ſūt.
ſ3 ſimplices ardore fidei ꝯ fratres ꝯriuz
ſapiētes inſurrexerūt. ⁊ multos occidi fe
cerūt. Dū hec ī egipto fierēt. iohēs apud
ꝯſtātinopolim doctrīa florebat. ⁊ apud
oēs admirabilꝭ habebat̄. Uex cū arria=
ni plurimū pullularēt. ⁊ ex̄ ciuitatem ec
cleſiā hn̄ent. ſabbato tn̄ ⁊ dn̄ica int̄ por=
tas ⁊ porticus cōgregati ymnos ⁊ anti=
phonas nocte cantabāt. Diluculo āt cū
ipſis antiphonis ꝑ mediā ciuitatē por=
tas egreſſi. ad ſuam ecciam ꝯcurrebant
Hec āt ad vituꝑationē orthodoxorū fa=
cere nō ceſſabāt. frequēt̄ hoc decantātes
vbi ſūt q̄ dicūt tria v̄tute vnū. Johānes
āt metuēs ne ſimplices his cantibus tra
herēt̄ īſtituit vt fideliū turba nocturnis
ymnis inſiſt̄ēt. vt ⁊ illoꝝ opus obfuſca=
rēt ⁊ fidelium ꝓfeſſio firmarēt̄. Feceitq3
cruces argēteas. q̄ cū argēteis cereis por
tabāt̄. Tunc arriani zelo accēſi inuidie
vſq3 ad necē inſurgunt. Una igit̄ nocte
petra ꝑcuſſus ē briſon eunuchus augu=
ſte. q̄ ad ymnos exercēdos a iohāne fue=
rat deputatus: S3 etiā q̄dā de pplo vtri
uſq3 ꝑtis extīcti ſūt. Et his motis impa=
tor ꝓhibuit arrianos ymnos publice de
cantare. Eo tp̄e ſeuerianus gabalēſ

ep̄s honorabilis apud multos ꝓceres. ⁊
ab ipſo imꝑatore. ⁊ auguſta multū dile=
ctus ꝯſtātinopolim veīt ⁊ a iohāne gra=
tant̄ ſuſceptus ē. Cūq3 iohānes ī aſiam
ꝑrexiſſet ſuā eidē ecciam cōmēdauit. Il
le āt nō fidelit̄ ambulabat ſ3 ſemetipm
pplo cōmēdabat. Serapion āt cleric⁹ di
cti iohānis. hoc iohāni ſtuduit nūciare
Trāſeūti āt ſeueriano n̄ aſſurrexit ſera=
pion. ille āt indignat⁹ clamauit ſi ſerapi
on cleric⁹ nō mortu⁹ fuerit. xp̄c ī hūanā
natura nat⁹ nō ē. Hec audiēs iohēs re=
dijt. ⁊ ip̄m tāq̄ blaſphemum d̄ ciuitate
eiecit. Qd̄ auguſte multum diſplicuit. ⁊
ip̄m euocari fecit. rogās iohēm ſibi re=
cōciliari. q̄ nullaten⁹ acq̄euit donec au=
guſta filiū ſuū theodoſiū ei⁹ genib⁹ im=
poneret. ſupplicās ⁊ ꝯiurās vt ſeuerianū
recōcilaret. Eodē q3 tp̄e theophilus
alexandrin⁹ ep̄s dioſcoꝝ viꝝ ſāctiſſimū
⁊ yſidoꝝ p̄us ſibi amicaciſſimū īiuſte eie
cit. q̄ ꝯſtātinopolim venerūt. vt principi
⁊ iohāni eius facta narrarēt. Johēs aūt
eos q̄dē honorabat. ſ3 an̄ cauſe cognitio
nē cū eis ꝑticipare nolebat. Falſus tñ ru
mor ad theophilū veīt. ꝙ iohānes cum
illis coīcaret ⁊ eis auxiliū ferret. At the=
ophilus indignatus nō ſolū ī illos vin
dictā exercere. ſ3 iohānē deponere fortit̄
ſe armabat. Celās igit̄ intentionē ſuam
miſit ad ſingulaꝝ ep̄os ciuitatū dicēs. ſe
origenis velle libros damnare. Epipha
niū quoq3 ep̄m cypri viꝝ ſanctiſſimuz ⁊
famoſiſſimū circūuenit. ⁊ amicū fecit. ro
gans vt ⁊ ipſe ſiliꝭr libros origenis dāna=
ret. epiphani⁹ ꝓpt̄ ſui ſanctitatē. ei⁹ falla
cias nō attendens apud cypꝝ ſuos ep̄os
ꝯuocauit. ⁊ lectionē origenis interdixit
rogās iohēm ꝑ lr̄as vt ſe ab hoꝝ lectōne
librorū ſuſpēderet ⁊ q̄ ordinata fuerāt
cōfirmaret. Johānes autē hoc puipen=
dens. in doctrina eccl̄iaſtica laborabat. ⁊
in ea florebat. nihilq3 de his q̄ ꝯ eū cogi
tabant̄ curabat. Demū theophil⁹ odiuz
diu celatū manifeſtauit. ⁊ ſe velle iohan
nem deponere indicauit. Mox inimici
iohānis multiq3 clerici ⁊ ꝓceres palatij

tp̄us oportunū inuenientes nitebant̄. vt
ꝯ iohānē apud ꝯſtātinopolim ꝯciliuz
fieret. Poſt hoc autē epiphanius ꝯſtan=
tinopolim venit dānationē librorū ori=
genis ſecū ferens: ⁊ inuitationē iohis cū
theophili declinauit ⁊ q̄dā ꝓpt̄ epipha
nij reuerētiā dānationē libroꝝ origenis
ſubſcribebāt. plurimi autē facere recuſa=
bāt. quoꝝ vnus fuit theotinus ſichie p̄=
ſul vir rectitudine vite famoſiſſimus. q̄
ita r̄ndit. Ego inq̄t epiphanie eius qui
dudū bene req̄euit īiurias nō fero. neq3
rē blaſphemā tentare p̄ſumo. damnās
ea q̄ ꝑdecesſores nr̄i reſpuere noluerunt. Nā
neq3 malā doctrinā ī libris eius eē ꝯſpi=
cio. Qui his cōtumelias inferūt. neſciūt
ſemetipſos. Anathaſius āt defenſor ni=
ceni ꝯcilij. ꝯ arrianos teſtē ſue fidei hūc
viꝝ appellat. illius libros ſuis ꝯiūgēs ⁊
dicēs. Mirabilis inq̄t et laborioſiſſim⁹
origenes. hoc de filio dei nob̄ teſtioniū
ꝑhibet. aſſerēs coeternū eū p̄ri. Johan=
nes autē indignatus. nō eſt cur abſq3 re
gulis ī eccia ſua epiphanius ordinationē
fecerit ſ3 tamē rogabat vt int̄ ep̄os cū eo
manēt. At ille nec ſecuz manē nec orare
r̄ndit. niſi dioſcoꝝ ejcēt ⁊ dānatōe libro
rū origenis ſubſcribēt. Johanne hoc fa
cere renuēte. aduerſus eū ab ei⁹ īuidis
epiphanius incitat̄. Un̄ epiphanius li=
bros origenis dānauit. ⁊ dioſcoꝝ adiu=
dicauit: ⁊ iohāni tanq̄ hoꝝ defenſori de
trahē cepit. Cui iohēs mādauit ꝯ regu=
las multa feciſti o epiphani. primū q2 or
dinationē feciſti ī eccia ſub meo iure in=
ſtituta. Deinde q2 ī ea auct̄e ꝓp̄ia ſacra
celebraſti. rurſus q2 īuitatus excuſaſti: ⁊
nūc denuo q2 ī teip̄m ꝯfidis. q̄ꝓpt̄ ob
ſerua ne ī pplo ſeditio oriat̄: ⁊ huius rei
piculū ipſe ſuſcipias. Hoc āt audiēs epi
phanius diſceſſit. Qui cū ad cypꝝ reuer=
ſurus eēt mādauit iohi. Spero q2 ep̄us
n̄ moꝛierꝭ. At ille remādauit. Spero q2
ad tuā patriā non redib̄. Qd̄ ſic euenit.
Nā epiphanius ī via obijt. ⁊ iohēs poſt
modicū de ep̄atu depoſitus ī exilio vitā
finiuit. Ad ſepulcꝝ āt hui⁹ epiphanij vi

ri ſanctiſſimi demōes expelliūt̄. fuit aūt
vir mire liberalitatꝭ ad paupes. q̄ cū q̄dā
vice totā eccie pecuniā erogaſſz. ⁊ nihil
ſibi remāſiſſz. q̄dā ſubito veniēs ſaculū
multaꝝ pecūiaꝝ ſibi obtulit ac diſceſſit.
Nec vn̄ venerit aut q̄ abierit ſcituz fuit.
Paupes q̄dā volētes epiphaniū de=
cipe vt aliq̄d eis daret. vnus eoꝝ ſupinū
ſe ī t̄ra ꝓſtrauit. Alt̄ ſup eū ſtās q̄ſi mor
tuū flebat. ⁊ ꝙ nihil vn̄ euz ſepelire poſ=
ſet hn̄ēt q̄rulis vocibus clamabat. Epi=
phanius igit̄ ſupueniēs vt ī q̄ete dormi
ret orauit: et ſepulture necc̄ia miſtrauit.
Hoīemq3 cōſolatus abijt. Ille āt ſociū
pulſās dicebat. Surge hodie tuis labo=
rib⁹ epulemur. Quē cū crebro pulſaſſet.
⁊ mortuū agnouiſſet ad epiphaniuz cu
currit. ⁊ q̄d acciderit nūciauit. ac vt euz
reſuſcitaret rogare cepit. Ille āt benigne
eū cōſolat⁹ ē. nō tn̄ eū reſuſcitauit ne mi
niſtrꝭ dei facile illudat̄. Uex cū epi=
phanius diſceſſiſſet relatū eſt iohi ꝙ eu=
doxia auguſta ꝯ eū epiphaniū incitaſſz.
q̄ ſolito zelo accēſus ſmonē ad pplm fe=
citq̄ cūctaꝝ mulieꝝ vituꝑationē oīmo=
dā ꝯticebat. Hic ſmo ab oībus ē accept⁹
vt q̄ſi ad auguſtā ſit ꝓlatus. Qd̄ cū au=
guſta cognouiſſz ipatori ꝯq̄ſta ē di. ꝯtu
meliā illatā vxori ī eū potius redūdare
Motus ad hec ipator ꝯ iohēm p̄cepit
ſynodū celebrari. Theophilus igit̄ feſti
ne ep̄os ꝯuocabat. Deſq3 iohis inimici
alacrit̄ ꝯfluebāt: ſupbū ⁊ impiū eū vocā
tes. Uniuerſi igit̄ ep̄i apud ꝯſtātinopo=
lim ꝯſtituti. nō iā de libris origenis tra
ctabāt: ſ3 ꝯ iohēm ſe māifeſtius erigebāt
Mittētes igit̄ ꝓ iohē ip̄m citauerunt.
Qui eos velut inimicos vitare cēſuit: ac
vniuerſalē ſinodū fieri ꝓclamauit. Illi
vō q̄ter eū denuo citauerūt. q̄ cū eos re=
fugeret ⁊ ſinodū fieri ꝓclamaret: dāna=
uerūt eū: ī nullo eū culpātes niſi ꝙ voca
tus noluit obedire. Qd̄ ppl's audiēs ad
ſeditiōes maxīas excitat̄. ⁊ eum trahi ab
eccia nō ſinebat. ſed vt hoc ad maius re=
ferret ꝯciliū ꝓclamabat. Juſſio āt prin
cipis cōpellebat eijci ⁊ eū velocit̄ ī exiliū

deportari. Johānes autē timēs nē i po
pulo ſeditio oriret. neſciēte pplo ſemet
ipm tradidit i exiliū deferēdū. Qđ cum
ppls cognouiſſet. importebilis ſeditio ē
exorta. ita vt etiā multi inimicoꝝ ei⁹ ad
miſericordiā mouerēt. dicentes eū calū
niā paſſum quē pauloante deſiderabāt
videre depoſitū. Seuerianus autē de q̄
ſupra ſmo hitus ē in eccla docēs iobi de
trahebat: di. ⁊ ſi nullū aliud crimē hēret
eius tñ ſupbia depoſitiōis eius cā ſuffi
ciens ēē poſſit. Orta igit̄ ꝯ impatorem ⁊
epos īmēſa ſeditio in pplo. auguſta im
patorē rogauit vt iobem de exilio redu
ci faceret. terremotus q̄ꝫ maximus ciui
tatē inuaſit. dicētibus cūctis hoc accide
re ꝓpt̄ iniuſtā electionē iobis. Miſſi igit̄
ſunt legati ad iobem rogantes vt cito re
diret ⁊ ciuitati periti ſuis orōnibus ſub
ueniret: ⁊ i pplo ſeditionē excitatā ſeda
ret. Alij q̄ꝫ poſt illos ⁊ rurſus ⁊ alij deſti
nati ſunt. q̄ eū cito redire cōpellerēt. q re
dire nolentē ad ꝓpria cito reduxerūt. ei
dem cū cereis ⁊ lapidibus vniuerſo po
pulo occurrēte. Ipſe aūt i epali ſede re
ſidere nolebat. dicens oportere hoc fieri
i iudicio ſynodali. ⁊ eos q̄ damnauerāt
ſuā ſnīam reuocare. Populus aūt miro
mō accēdebat eū in epali ſede reſidentē
videre. ⁊ vba doctoris audire. Preualu
it igit̄ ppls coactuſq̄ꝫ ē ſmonē facere ad
pplm ac i ſua cathedra reſidere. theophi
lus igit̄ inde fugit. Qui cum ieropolim
aduenitꝫ: mortuus ē eiuſdē ciuitat̄ eps
⁊ ylamon ſanctiſſimus monachus ē ele
ctus. at ille cum crebro refugeret: ei theo
philus ſuadebat vt ſue electiōi ꝯſenſuꝫ
pberet. Tūc ille ꝓmiſit di. cras qđ dño
placet implebit. Craſtina ergo die veni
entes ad cellā ſuā eū vt epatū ſuſcipet in
ſtant̄ rogarēt. q ait oremus pmo ad do
minū. Qui dū oraret. mox cū illa orōne
terminū vite ſuſcepit. Johānes itaq̄ꝫ do
ctrine ſedule inſiſtebat. Eo autē tpe ſta
tua argētea clamide circūamicta. in pla
tea iux̄ ecclam ſancte ſophie ad honoreꝫ
Eudoxie auguſte ꝯſtituta erat vbi mili

tes ⁊ ꝓceres luſus publicos exercebant.
Qđ quidē iohāni plurimū diſplicebat.
cū videret hoc ad eccle ſpectare iniuriam.
Cōſueta igit̄ fiducia rurſus linguā ſuā
armauit. ⁊ cū oporteret pncipes ſuppli
catiōis vbo deflectere. vt a tali luſu rece
deret hoc nō fecit: ſꝫ impetu ſui vſus elo
quij iubētes fieri talia maledicebat. Au
guſta vō rurſus ad ſuā h⁹ ſhebat iniuriā
⁊ denuo laborabat vt aduerſus eū ſyno
dus iterꝫ celebret̄. hoc ſentiēs iohānes il
lā famoſiſſimā in eccla ꝓtulit omeliam
cui⁹ initiū ē. Rurſus herodias veſanit.
Rurſus turbat̄. denuo ſaltat. denuo ca
put iobis in meſſorio ꝯcupiſcit accipere
Qđ factū ad iracūdiā plus incitauit au
guſtā. Dū aūt qdā vellet iobem occide
re. a pplo ē comphēſus ⁊ ad iudicādum
traditus. ſꝫ a pfecto ne occideret̄ ereptus
ē. qdā etiā ſeruus cuiuſdā pſbiteri in eū
impetū faciēs. ipm occidere molitus eſt
q dū a quodā teneret̄: ipm q tenebat. et
aliū aſtantē ⁊ terciū pcuſſit. Tūc clamo
re facto multis ꝯcurrētibus pluriſos in
terfecit. Ex illo tpe ppls iobem cuſtodie
bat eius domū diebus ac noctibus mu
niēs. Suadēte igit̄ auguſta epi ꝯſtanti
tinopoli ꝯuenerūt. ⁊ accuſatores iobis
fortit̄ inſiſtere ceperūt. Cū aūt feſtiuitas
natalis dñi ſupueniſſet. mādauit impa
tor iobi. q nisi pus crimibus exueret̄ nō
coīcaret eidē. Epi aūt nihil ꝯ eū reppere
rūt niſi q poſt depoſitionē reſidere in ſe
de epali ſine decreto ꝯcilij pſumpſiſſꝫ. ⁊
ſic dānauerūt eū. Appropinquante
tādē ſolēnitate paſcali: mādauit ei impa
tor nō poſſe ſecū in eccla manere cum eū
duo ꝯcilia ꝯdēnaſſent. Vacabat igit̄ io
hannes ⁊ nequaq̄ in ecclam deſcēdebāt
Illi q iobi fauebant iohānite dicebant̄
Poſt hoc autē impator iobem d̄ ciuita
te expelli fecit. ac duci in exciđiū i quan
dam ciuitatē parua vbi fines ſunt poſi
ti imperijq̄ꝫ romani. q loca crudelib⁹ bar
baris ſunt vicina. Sꝫ clemens dñs non
pmiſit diu in locis talibus athletā ſuuꝫ
fideliſſimū cōmorari. h⁹ Inno. papa au

diens moleſte ferebat. volenſq̄ꝫ conciliū
celebrare. ſcripſit clero conſtantinopoli
tano ne iohāni ſucceſſorem aliquē ordi
narent. Cū igitur longo fuiſſet itinere fa
tigatus. et dolore capitis vehementiſſi
me cruciatus. necnon et ardorem ſolis
intollerabilem pateretur. ſancta illa ani
ma in cumiſihis. xiiij. die menſis ſeptem
bris e carne ſoluta eſt. Quo defuncto.
grando vehemens in conſtantinopoliꝫ
et omnia ſuburbana deſcendit dicenti
bus cunctis hoc dei iracundia geſtuꝫ eē.
eo q iniuſte iobes fuerit cōdēnat⁹. Qui
bus verbis fidem fecit mors auguſte ꝓ
tinus ſubſecuta. quarta namq̄ꝫ die poſt
grandinem eſt defuncta. Mortuo quo
q̄ꝫ omnium doctore terrarum. occiden
tales epi cum orientalibus nullatenus
cōmunicare voluerunt donec illius ſa
cratiſſimi viri nomen intra predeceſſo
res epiſcopos ponerettur. Uerum theo
doſius xpianiſſimus filius predicti ar
chadij qui aui ſui nomen et pietatem te
nebat ſacras huius doctoris rliquias im
menſe ianuarij in regiam ciuitatem trāſ
ferri fecit. Cui fideliſſimus populus cū
lāpadibus et cereis obuiauit. Theodoſi
us autem ſuppliciter eius adorans reliq
as. ꝓ archadia et eudoxia genitoribus
ſuis ſupplicauit. vt ignoranter delinquē
tibus veniam condonaret. Dudum enī
parentes eius mortui fuerant. Hic the
odoſius clementiſſimus fuit adeo vt nul
lum ſe ledentiuꝫ morti adiudicaret di.
Utinaꝫ eſſet mihi poſſibile ad vitā etiā
mortuos reuocare. Eius curia monaſte
rium videbatur. matutinas laudes age
bat codices diuinos legebat. Huic erat
vxor nomine eudoxia que heroyco me
tro poemata multa confecit. habuitq̄ꝫ
filiam nomine eudoxiam quam valen
tiniano quem imperatorem fecerat. de
dit vxorem. Hec omnia de hyſtoria tri
pertita extracta ſunt. Mortuus eſt autē
circa annum domini. cccc.

Corneli⁹ iterpta

tur intelligens circūciſionem ;
Ipſe enim intellexit ⁊ intelligendo ſerua
uit circūciſionem a ſuperfluis. licitis et
etiam neceſſarijs. Uł cornelius a cornu
⁊ leos qđ eſt populus quaſi cornu id eſt
fortitudo populi. Cyprianus dicitur a
cypro qđ eſt mixtura ⁊ ana qđ eſt ſurſū.
vel dicitur a cypro qđ eſt meſtecia vel he
reditas. ipſe enim habuit ſupernam mi
xturam gratie ⁊ virtutū. meſticiam pec
catorum et hereditatem celeſtium gau ;

Cornelius papa

ſucceſſor ſancti fabiani a decio ceſare cuꝫ
ſuis clericis in exilium relegatur. Ibiq̄ꝫ
a ſancto cypriano carthaginenſi epo lit
teras confortationis accepit. Tandē de
exilio reductus decio preſentat̄: ⁊ dū im
mobilis permaneret. iuſſit eum Decius
plumbatis cedi. pcepitq̄ꝫ vt ad templuꝫ
mart̄ duceret̄ vt ibi aut ſacrificaret aut
ſnīam capitalē ſubiret. cuꝫ ergo illuc du
ceretur. miles quidam rogauit eum vt
ad domum ſuam diuerteret. ⁊ pro vxo
re ſua Saluſtia que per quinq̄ꝫ annos
paralitica iacebat: oraret. que dū ad ora
tionem eius ſanata eſſet. viginti milites
cum ipſa ⁊ viro ſuo domino crediderūt
qui omnes iubente Decio ad templum
martis deducti ⁊ in illud expuentes cuꝫ
ſancto cornelio martirizati ſūt. Paſſus
eſt autem circa annū domini. cclij. Cy
prianus aūt carthaginēſis epus in ea ci
uitate patrono ꝓcōſuli pſentat̄. Qui cū
a fide nullatenus mutari poſſet: i exiliuꝫ
mittitur. Indeq̄ꝫ reuocatus. ab anagele
no ꝓcōſule q patrono ſucceſſerat ſnīuꝫ
capitalem accepit. qua ſententia lecta di
xit cyprus. deo gratias. Cum autem ad
locum cum ſpiculatore veniſſet precepit
ſuis vt eidē ſpiculatori ꝓ mercede quin
decim aureos darēt. Accipienſq̄ lintheū
manu ſua oculos texit. ⁊ ſic coronā ſuſce
pit. Circa annū domini. cclvj.

Eufemia dr ab
eu qđ eſt bonū ⁊ femina q̄ſi bo-
na femīa .i. vtilis honeſta ⁊ delectabilis.
q2 hoc triplici modo dī bonum. Fuit
em̄ vtilis alijs per conuerſionem. hone-
ſta ſibi per morum compoſitionem de-
lectabilis deo ꝑ celeſtē ꝯtemplationem.
Uel eufemia dī q̄ſi euphonia qđ eſt ſua-
uis ſonoritas. ſuauis em̄ ſonus fit trib⁹
modis. ſ. voce vt in cantu. pulſu. vt ī cy-
thara. flatu vt in organo. ſic beata Eufe-
mia fecit deo dulcē ſonū cū voce ꝑdica-
tionis. cū pulſu bone opatiōis. ⁊ cū fla-
tu interne deuotiōis.

Eufemia filia ſe-
natoris vidēs xp̄ianos tpe Dyo-
cleciani tā diuerſ pe̅is laniari ad priſcū
iudicē ꝑperauit ⁊ xp̄m publice ꝯfitēs ex-
emplo ſue ꝯſtātie etiā viroꝝ aīos ꝯforta-
tabat. Cū igit̄ iudex xp̄ianos ſucceſſiue
occideret. alios pn̄tes eē iubebat vt ſaltē
territi īmolarēt. dū circūſtātes tā crude-
liter laniari viderēt. Cū ergo corā eufe-
mia ſctōs crudelit̄ detrūcaret. ipſa eoꝝ
ꝯſtātia amplius ꝓuocata īiuriā a iudi-
ce ſe pati clamabat. Tūc iudex gauiſus
ē. putās eā ſacrificijs velle ꝯſentire. Un̄
cū ab ea quā ſibi īiuriā faceret reqſiſſet:
illa ait. Cū ſim genere nobilis cur mihi
ignotos ⁊ aduenas antepōis. ⁊ priores
facis ad xp̄m ꝑtingere. ⁊ ad ꝓmiſſā glo-
riā ꝑuenire. Cui iudex. Putabam te ad
mētē rediſſe. ⁊ gaudebā te tue nobilita-
tis ⁊ ſex⁹ memiſſe. Recluſa igit̄ ī carcē. ⁊
ſeq̄nti die cū victis ſine vincul adducta
iterꝝ grauiſſime ē ꝯq̄ſta. cur ꝯ leges im-
patoꝝ ſibi ſoli a vīculis pceret̄. Tūc a-
lapis duriſſime cedit̄ ⁊ ī carcē reducit̄:
quā iudas ſecut⁹ ex libidīe opp̄mē volu-
it ſȝ illa vilit̄ reluctāte manū ei⁹ vt⁹ di-
uina ꝯxit. Tūc putās ſe īcātatū ꝑpoſitū
dom⁹ ſue ad ipām direxit: vt illā ꝓmit-
teret ſi eā facēt ꝯſētire. ſȝ ille carcere clau-
ſū nec clauib⁹ apire potuit. nec ſecuri frā-
gere. donec a demōe arrept⁹ clamās et ſe
ip̄m dilanians vix euaſit. Deinde educta
poſita ſup rotā cui⁹ vectes carbonib⁹ ple-
ni erāt. ⁊ artifex int̄ rotā tale ſignū c̄hen-
tib⁹ dedit. vt qn̄ ſonū facēt ſil' traherēt. ⁊
ſic exeunte ignee vectes corp⁹ v̄gis diſſi-
parēt. Sȝ nutu dei ferramētū q̄ rota tpa-
bat̄. ꝺ manu ei⁹ decidēs ſonū fecit: ⁊ ꝯti-
nuo ill' c̄hētib⁹: rota artificē cōminuit: et
eufemiā ſtātē ſup eā illeſā ſuauit. Tūc
pentes artificꝫ lamētātes ſuppoſito igne
ipſā cū rota cōburē voluerīt. Sȝ rota cō-
buſta. eufemia ab āgelo ſoluta ī q̄dā lo-
co excelſo īcolumis ſtare ꝯſpicit̄. Appel-
lian⁹ indica ait. Uirt⁹ xp̄ianoꝝ nō niſi ī
ferro vincit̄: vn̄ ꝯſulo. vt eā facias decol-
lari. Erectꝫ igit̄ ſcal' cū q̄dā ad eā capiē-
dā manū mittē vellet: mox tot⁹ paliſi ſo-
lut⁹ vix inde ſemiuiu⁹ educt⁹ ē. Ali⁹ aūt
noīe ſoſtenes aſcēdēs. ꝯtinuo mutat⁹. ab
ea veniā petijt. ⁊ euagiato gladio ad iu-
dicē clamauit. ꝙ ſeip̄m liberi⁹ occidēt: q̄
eā quā angeli defēdebāt ꝯtigēt. Deniqȝ
īde educta. iudex cācellario ſuo dixit. vt
ad eā oēs petulātes iuuenes ꝓuocaret. q̄
tādiu eā illuderēt. donec fatigata deficēt.
Sȝ ille ad eā ingrediēs ⁊ multas v̄gines
ſplēdidiſſimas circa eā orātē vidēs. mo-
nitis ei⁹ ꝓtinus xp̄ianus effect⁹ ē. Pſeſes
v̄o ꝑ capillos virginē ſuſpēdit. ſȝ etiā im-
mobilē ꝑmanentē negato cibo ī carcere
recludi fecit. vt ſeptē dies int̄ q̄tuor ma-
gnos lapides. ſicut oliua ꝯſtringeretur.
illa v̄o q̄tidie ab āgelo ſatiata. dū ſeptī-
die itra lapides duriſſimos poſita eēt. ad
ei⁹ orōnē ipſi lapides in cinerē teneriſſi-
mū ſunt redacti. Un̄ pſes ſe victū a pu-
ella erubeſcēs: eā ī foueā ꝓijci iuſſit. vbi
tres tante īmanitatis beſtie erāt q̄ omnē
hoīem deglutirēt. q̄ ſtatim blādiēdo ad
virginē ꝯcurrētes. ⁊ iūctis adinuicē cau-
dis ei q̄ſi cathedrā ad ſedēdū ꝑbētes. iu-
dicē h⁹ videntē vehemēti⁹ ꝯfudert. Un̄
cū pſes fere ꝑ anguſtia morerēt̄: igreſſus
carnifex vt domini ſui iniuriā vindica-
ret. gladium in latus ſuūȝ fixit: ⁊ chriſti
martirem fecit. Quem iudex ꝓ mercede
veſte ſerica induit. et torque aurea cir-

cū dedit: ſed egrediens a leone arripit̄: ⁊
ab eo penitus deuorat̄. Un̄ ſui eū diuti-
us ꝑquerentes: vix pauca eius oſſa veſte
ſciſſa. ⁊ torq̄ aurea repperūt. Priſcus q̄ȝ
iudex ſeip̄m comedēs mortuus ē inuen-
tus. ſctā autē eufemia ī calcedonia cum
honore ſepulta ē. cuius meritꝫ oēs iudei
⁊ gētiles calcedonie ī xp̄m crediderunt.
Paſſa eſt autem circa annū dn̄i. cclxxx.
Amb. de hac v̄gine in ꝑfactōe ſic ait
v̄go alma triūphatrix eufemia v̄ginita-
tis retinēs mitrā: paſſiōis meruit veſtiri
corona. Cuius ꝑcibus hoſtis inimicus
euicit̄. Priſcus aduerſarius ſupat̄. a for-
nacis igne virgo ſoſpes eripit̄. duri lapi-
des ī puluerē ꝯuertūt̄. Fere māſueſcunt
collaqȝ ſubmittūt atqȝ oīa penaꝝ ſuppli-
cia eius orōne ſupāt̄. Nouiſſime gladij
mucrone cōfoſſā. carnea relinquēs clau-
ſtra. celeſti choro iungit̄ leta. Hec ſacra
v̄go tibi dn̄e ecclīam tuā cōmēdet. hec ꝓ
nob̄ pctōribus interpellet. hec etiā vota
nr̄a vt v̄go v̄nula illibata tibi ꝑſtet.

Ampertus no-
bilis gn̄e: ſȝ nobilior ſctītate vite
⁊ a primeuo etatꝫ ſue lr̄is eruditus: adeo
ꝓ ſui ſācitate ab oībus amabat̄. vt poſt
theodardū magr̄m ſuū traiacienſi ecclīe
ī ep̄m meruit ꝓmoueri. Quē hildericus
rex plurimū diligebat. ⁊ ꝑ oībus ep̄is ca-
rū ſꝑ habebat. Sȝ creſcēte inuidoꝝ ma-
licia eū ſine cā impij expellētes. honore
debito priuauerūt. ⁊ feramundū ī ei⁹ ca-
thedrā ſtatuerūt. At lamptus monaſte-
riū igreſſus ꝑ ſeptē ānos ibidē optīe con-
uerſatus ē. Quadā v̄o nocte ad orōnem
ſurgēs. ī pauimēto ꝑ ignorantiā ſonū fe-
cit. qđ audiēs abbas dixit. q̄ſqs hūc fecit
ſonū: ſtatī vadat ad crucē. Tūc lampt⁹
ilico nudis pedibus ⁊ cilicio ad crucē cu-
currit: ibiqȝ tādiu ī niue ⁊ glacie fixus
ſtetit donec fr̄ibus poſt matutīas ſe cale-
faciētibus: abbas eū deeſſe cognouit. Et
audiēs a quodā fr̄e. ꝙ ille eēt q̄ ad crucē
iuiſſet: eū introduci fecit. ⁊ ab eo cuȝ mo-
nachis veniā poſtulauit. Ille v̄o nō ſo-
lum clementer indulſit: ſed etiā ꝺ bono
patiē eis ſublimit̄ ꝑdicauit. Poſt m̄ ſe-
ptē ānos feramūdus ē expulſus et ſanct⁹
lamptus iubēte pipino ad ſedē ꝓpriā eſt
reductus. Cuȝ āt ſicut pri⁹ v̄bo ⁊ exēplo
polleret. inſurgētes ī eū duo maligni: eū
grauit̄ inſectare ceperūt quos amici pō-
tificis eos ſicut metuerāt occiderūt. Eo
tꝑe lamptus pipinum de q̄dā meretrice
quā tenebat plurimū increpauit. Dodo
āt ꝯſanguineus eoꝝ q̄ occiſi fuerāt ⁊ frat̄
ipſius meretricis domeſticus aule regie
ꝯgregato exercitu domū ep̄i circūquaqȝ
obſdit. volēs occiſoꝝ necē in ſctō vindi-
care. At cuȝ puer lampto ī orōne poſito
nūciaſſet. ille ꝯfiſus in dn̄o vt eos expu-
gnaret mucronē arripuit: ſȝ ad ſe rediēs
gladiūȝ de manu ꝓiecit: melius iudicās
vt ꝑſiſtēdo ⁊ monēdo vinceret. q̄ȝ vt ſa-
cratas manus ꝺ impioꝝ ſanguīe macu-
laret. Tunc vir dei ſuos ammonuit. vt
pctā ſua ꝯfiterēt: ⁊ mortē patiēt̄ ſuſtine-
rēt. Statiqȝ impij irruētes ſctm̄ lamptū
ī orōne ꝓſtratū pemerūt. Circa ānū dn̄i
dc. Quibus diſcedētibus q̄dā ex eius fa-
mulis euadētes. corpus eius occulte ad
cathedralē ecclīam nauigio ꝑduxerūt. et
cū multꝫ ciuitatis meſticia ſepulture de-
derunt.

Atheus binomi-
us extitit. ſcilȝ Matheus ⁊ leui.
Matheus autem interp̄tat̄ donum fe-
ſtinationis. vel donator cōſilij. Uel dī
matheus a magnus ⁊ theus qđ eſt deus
quaſi magnus deo. vel a manus ⁊ theos
quaſi manus dei. Fuit enim donū feſti-
nationis. per feſtinam conuerſiōem. do-
nator conſilij per ſalubrem ꝑdicatiōem
magnus deo per vite perfectionem. ma-
nus dei per euangelij conſcriptiōnē. Le-
ui interpretatur aſſumptus vel applica-
tus ſiue additus ſiue apposit⁹. Fuit eniȝ
aſſumptus ab exactione vectigalium ap-
plicatus numero apoſtoloꝝ. additus
conſortio euangeliſtarū. ⁊ appoſitus ca-
thalogo martirum.

Atheus apoſto
lus ī ethiopia p̄dicās in ciuitate
q̄ dr̄ nadaber: duos magos noīe zaroen
ꝛ arphaxat reppit. q̄ ita hoīes ſuis artib⁹
demētabāt. vt quoſcūq̄ʒ vellēt mēbrorū
officio ꝛ ſanitate p̄uare videreꝫ. q̄ ī tātā
ſupbiā eruperūt. vt ſe q̄ſi deos ab hoīb⁹
facerēt adorari. Matheus āt apl's p̄di-
ctā ciuitatē ingreſſus. ꝛ apud eunuchū
cādacis regie quē philippus baptizaue-
rat hoſpitatus. ita magoꝝ p̄ſtigia dete-
gebat. ꝙ q̄cq̄d ipſi faciebāt hoīb⁹ ī pnicië
hoc ipſe ꝯuerteret ī ſalutā. Eunucho āt
ſctm̄ matheū īterrogāte. quō tot liguas
loq̄reꝫ ꝛ ītelligeret: expoſuit ei matheus
ꝙ ſpū ſctō deſcēdēte oīm linguaꝝ ſciam
recepiſſent. vt ſicut illi q̄ p ſupbiā turrim
vſq̄ʒ ī celū edificare volebāt. p ꝯfuſione
liguaꝝ ab edificatōe ceſſauerūt. ſic apl'i p
oīm liguaꝝ ſciam. turrim nō ď lapidib⁹
ſʒ de v̇tutibus ꝯſtruant. p quā oēs q̄ cre
diderint ī celū aſcēdāt. Tūc veit q̄ dice-
ret magos illos cū duob⁹ aduenīſſe dra-
conibus. q̄ ignē ſulphureū ex ore ꝛ nari
bus euomētes. cūctos hoīes occiderunt.
Apl'us āt ſigno crucis ſe muniēs ad eos
ſecure exiuit. Quē mox vt dracōes vide-
rūt: añ eius pedes ꝓtin⁹ dormierūt. Di
xitq̄ʒ magis. Et vbi ē ars vr̄a? Excitate
eos ſi poteſtis? Ego āt niſi dn̄m rogaſ-
ſem. qđ ī me cogitaueritꝭ inferre: in vos
ꝓtinus retruſiſſem. Cū āt ppl's ꝯueniſ-
ſet ī noīe iheſu draconib⁹ vt abirent p̄ce-
pit: ꝛ nullū ledētes ꝓtinus abierūt. Ce-
pit q̄ʒ pp'lo de gloria padiſi terreſtrꝭ ma
gnū ſmonē ꝯtexere. aſſerēs oīb⁹ mōtib⁹
eminere ꝛ ꝓximū celo eē. Spinas l'tri-
bulos ibi nō eē lilia vel roſas ibi ñ mar
ceſcere. Senectutē ibi nec eueīre: ſʒ hoīeʒ
ibi iuuenē ſp manere. Angeloꝝ organa
ibidē ſonare. aues vocatas cōtinuo obe
dire. De hoc āt padiſo terreſtri dixit ho-
minē eiectū eē: ſʒ p xp̄i natiuitatē ī padi-
ſum celeſtē reuocatū fuiſſe. Et cum hoc
pp'lo loq̄reꝫ. ecce ſubito tumult⁹ exort⁹ ē
ī quo regis filius mortuus plangebaꝫ.

Quē cū magi ſuſcitare nō poſſent ſuade
bāt regi ꝙ ī deoꝝ ꝯſortiū raptus fuiſſet:
ꝛ iō ſimulacꝝ ꝛ teplū ſibi ꝯſtrui oporteꝫ.
Predictus āt eunuch⁹ magos cuſtodire
faciēs apl'm aduocauit. q̄ orōne fuſa euʒ
ꝓtinus ſuſcitauit. Quapropꝫ rex noīe
egippus hoc viſu p vniuerſas ſuas ꝓui-
cias miſit dr̄. Venite ꝛ videte deū in effi-
gie hoīs latentē. Venerūt igiꝫ cū coroīs
aureis ꝛ diuerſ ſacrificioꝝ generib⁹. vo-
lētes ſacrificare ei. quos matheus cōpe-
ſcuit dr̄. Viri q̄d faciatis? Ego de⁹ non
ſum: ſʒ ſeruus dn̄i iheſu xp̄i. Illi igiꝫ de
auro ꝛ argēto qđ ſibi attulerāt. ipō iubē
te ecciam magnā fabricauerūt. quā ītra
trigīta dies ꝯſummauerūt. In q̄ apl'us
trigīta annis ꝛ trib⁹ ſedit: ꝛ totū egyptū
ad fidē ꝯuertit. Rex āt egippus cū vxo-
re ſua ꝛ oī pp'lo baptizatus ē. Epygeniā
quoq̄ʒ filiā regis apl's deo dedicatā pl⁹
q̄ ducētis v̇gibus p̄fecit. Poſt hoc hir-
tacus regi ſucceſſit. ꝛ v̇ginē p̄dictā cōcu-
piſcēs: dimidiū regni ſui apl'o ꝓmiſit. ſi
eā in ꝯiugiū ſuū ſibi facerēt cōſentire. Cui
apl's ait vt iuxꝫ more p̄deceſſoris die dn̄i
ca ad ecciam ꝯueīret: ꝛ p̄ñte epygenia cū
ceterꝭ v̇ginib⁹ q̄ bona ſint iuſta cōiugia
audiret. Quo rex cū gaudio feſtinauit.
putās ꝙ epygenie vellet ꝯiugiū ſuadere.
Matheus igiꝫ v̇ginib⁹ ꝛ oī pp'lo cōgre
gatis. de bono mr̄imonij diu locutus: a
rege plurimū ē laudatus. credens ꝙ hoc
iō diceret. vt v̇gis animū ad mr̄imoniū
ꝓuocaret. Deinde impato ſilētio ſermo
nem repetit dr̄. Cū bonū ſit mr̄imoniū
ſi ſaluo fꝫdere teneaꝫ. bene ſcitis aſtātes
ꝙ ſi regis ſpōſam aliq̄s ſeruoꝝ vſurpa-
re p̄ſumeret nō ſolū regis offenſam ſed
mortē inſup mereretꝫ. nō q2 vxorem du-
xiſſe ꝓbaꝫ: ſed q2 ſponſam dn̄i ſui accipi
ens: eius matrimoniū viola ſic ꝯuincere
tur. Ita ꝛ tu rex ſciens epygeniam regis
eterni ſponſam effectā. ꝛ ſacro velamine
ꝯſecratā. quō poteris ſponſam potentio
ris te tollere ꝛ tuo matrimonio copula-
re? Quo audito. Rex p̄ ira inſaniēs fu-
ribundus abſceſſit. Apl'us autem intre

pidus ꝛ conſtans oēs ad patientiam
ꝛ conſtantiam confortauit ꝛ epygeniam
coram ſe ex timore ꝓſtratam cum ceterꝭ
virginibus benedixit. Poſt miſſarū au-
tem ſolennia rex ſpiculatorem miſit. qui
iuxta altare matheum ſtantem. ꝛ expan
ſis manibus in celum orantem. miſſo a
tergo gladio interfecit. ꝛ martirem con-
ſecrauit. Qđ populus audiens ad pala-
cium regis incenſurus omnia ꝓperabat
ſed a preſbiteris ꝛ dyaconibus vix dete-
ti: apoſtoli martyrium cum gaudio cele
brauerūt. Rex vero cum nec per matro-
nas ad eam directas nec per magos epy
geniam poſſet aliquatenus īmutare to-
tam eius domum igne copioſa vallauit.
vt ipſam cum ceteris virginibus concre-
maret. Apoſtolus autem eiſdem appa-
rens omnem ignem ab earum domo ex-
cuſſit. Qui erumpēs regis palacium in-
uaſit. ꝛ ſolo rege euadente. vix cum vni
cō filio: cuncta conſumpſit. Statimq̄ʒ fi
lius eius arreptus a demonio. patris cri
mina confitens ad ſepulcrum apoſtoli
ꝓperauit. Pater vero turpiſſimus lepro
ſus effectus. cum curari non poſſet ma-
nu ꝓpria gladio ſe peremit. populus au
tem fratrem epygenie ad apoſtolo bapti
zatum regem conſtituit. qui per annos
ſeptuaginta regnauit. ꝛ filium ſuum ſi-
bi ſubſtituens xp̄ianum cultum magni-
fice ampliauit: ꝛ totam ethiopie ꝓuin-
ciam eccleſijs xp̄i repleuit. Zaroes auteʒ
ꝛ arphaxat ab ea die qua regis filiū apo
ſtolus ſuſcitauit in perſidem fugerunt:
ſed ſymon ꝛ iudas ibidem eos vicerūt.
Notandum ꝙ in beato matheo qua
tuor principaliter conſideranꝫ. Primū
eſt obediētie velocitas. quia mox vt xp̄c
eum vocauit continuo theolonium reli
quit. nec dn̄os ſuos timens. rationes ve
ctigalium imperfectas reliquit: et chri-
ſto perfecte adheſit. Pro hac velocitate
obedientie quidam occaſionem erroris
ſibi aſſumpſerunt. ſicut recitat hiero. in
origina li ſuper predictū locum dr̄. Ar-
guit in hoc loco porphirius ꝛ iulianus

auguſtus vel imperitiam hiſtorici men
tientis. vel ſtulticiā eoꝝ qui ſtatim ſūt ſe-
cuti ſaluatorē. quaſi irrōnabiliꝫ quēlibꝫ
vocantē hoīem ſunt ſecuti. cum tāte vir
tutes tantaq̄ʒ ſigna p̄ceſſerunt q̄ apl'os
anteq̄ crederent vidiſſe nō dubium eſt.
Certe fulgor ipē. ꝛ maieſtas diuinitatꝭ
occulta. qui etiā in humana facie reluce
bat ex primo ad ſe videntes trahere pote-
rat aſpectu. Si eīn ī magnete lapide hec
eē virtus dr̄. vt anulos ꝛ feſtucas ſibi co
puleꝫ. quāto magis dn̄s oīum creatura-
rum ad ſe poterat trahere quos volebat
hec hiero. Secundū ē eius largitas ſi-
ue liberalitas. q2 ſtatim fecit ei conuiuiū
magnū in domo ſua. Qđ q̄dē ꝯuiuium
nō tm̄ fuit magnū rōne laute ꝑparatiōis:
ſed etiā fuit magnuʒ. Prīo rōne voti q2
cū magno affectu ꝛ deſiderio ip̄m rece-
pit. Scđo rōne miſterij. q2 illud fuit in-
dicatiuū magni miſterij qđ miſterium
expo. glo. ſup lucā dr̄. Qui domicilio xp̄ʒ
recepit. inanio maxīs exuberātiuʒ paſciꝫ
delectatiōibus voluptatū. Tercio rōe
documētoꝝ. q2 ſibi magna documenta
exhibuit. ſic miām volo ꝛ ñ ſacrificiū. ꝛ
ñ egeꝫ q̄ ſani ſꝫ medico ꝛc̄. Q̄rto rōe in-
uitatoꝝ. q2 magni diſcūbētes īuitati fu-
erūt. ſ. xp̄c ꝛ diſcipuli ei⁹. Terciū ei⁹
hūilitas q̄ apparuit ī duob⁹. Prīo ī hoc
ꝙ publicanū ſe maīfeſtauit. Ceti euan-
geliſte vt dic glo. v̇ecūdie cā. ꝛ euangeli
ſte honore. nomē vulgatū non ponunt
Ipſe ſm qđ ſcriptū ē iuſt⁹ ī primis accu
ſator ē ſui. matheū ſe ꝛ publicanuʒ noīat
vt oñdat nullū ꝯuerſū debē ď ſalute diſ
fidē: cū apl's ꝛ euāgeliſta ď publicano re
pēte ſit fact⁹. Scđo ī hoc ꝙ ad ſuas īiuri
as patiēs fuit. Qñ ei phariſei murmura
bant: ꝙ xp̄c ad hoīem pctōrē diuertiſſet
potuiſſʒ eis mathe⁹ rñdere ac dicē. Vos
poti⁹ miſeri ac pctōres eſtis. qui vos iu-
ſtos arbitrātes medicū refugitꝭ. Ego āt
iā pctōr dici nō valeo q̄ ad medicū ſalu-
tis ꝯfugio. ꝛ eidē vulnus meū nō abſcō-
do. Quartū eſt euāgelij ip̄i⁹ in ecc'a
magna ſolēnitas. Ei⁹ eīn euāgeliū p̄ ce

ſeris euãgelijs magis in eccleſia frequẽti
tat. ſicut pſ. dd. ⁊ eple pauli p̃ ceter ſcri
pturis amplius in eccĩa recitãt. Cuius
hec ẽ rõ qm̃ teſte iacobo tria ſũt genera
pctõꝝ. ſ. pctm̃ ſupbie. luxurie ⁊ auaricie.
Pctõ ſupbie peccauit ſaulus a ſaule ſup
biſſimo rege dictus. q ecciam ſupra mo
dũ pſecutus ẽ. Pctõ luxurie peccauit da
uid q adulteriũ cõmiſit. ⁊ ꝓpter ipſum
adulteriũ fideliſſimũ milite vriã occidit
Pctõ auaricie peccauit matheus qui p
auariciã lucris turpibus inhiabat. Fu=
it eni theolonarius. Eſt aũt theoloniũ
(vt dicit Iſido) locus i portu mar (vbi
merces nauiũ ⁊ nautaꝝ emolumẽta red
dunt. Thelos aũt grece (vt dicit beda)
latine dĩ vectigal. Licz igit̃ iſti pctõres
extiterit eoruz tñ pnĩa deo adeo placuit
vt nõ ſolũ dñs eoꝝ culpis ignoſceret: ſed
etiã in eis dona ſua multiplicit̃ cumula
ret. Nã ſeuiſſimũ pſecutore fecit fideliſ=
ſimũ p̃dicatorẽ. Adulteꝝ ⁊ homicidã fe
cit ꝓphetã ⁊ pſalmiſtã. Lucris inhiantẽ
⁊ cupidũ fecit aplm ⁊ euangeliſtã. Ido
igit̃ hoꝝ triuz dicta nobis tã frequẽtius
recitãt̃, vt nullus q cõuerti voluerit de=
ſperet d venia. qñ tãtos i culpa tales cõ=
ſpicit fuiſſe i grã. Notãdũ inſup q
ſm beatũ ambr̃. ſup lucã circa ꝯuerſio=
nem btĩ mathei qdã ex pte medici. qdã
ex pte infirmi ſanati. qdã ex pte modi ſa
nandi ꝯſider. ãt. In medico tria fuerũt.
ſcz ſapiẽtia q radicẽ morbi cognouit. bo
nitas q medicamẽta adhibuit. potẽtia
q ipm tã ſubito mutare potuit. De his
tribus ſic idẽ dicit ambr̃. in pſona ipius
mathei. Hic põt auferre cordis mei do=
lorẽ ⁊ anie pallorẽ q nouit occulta ⁊ hoc
qtũ ad primũ. Inueni medicũ q i celis
habitat: ⁊ in t̃ris ſpargit medicamẽta h
qtũ ad ſecunduz. Hic põt ſolus ſanare
vulnera mea q neſcit ſua. hoc qtũ ad ter
ciũ. In ipſo aũt infirmo ſanato. ſcz in
btõ matheo tria ꝯſiderãt. ſm q dictus
amb. oñdit. Ipſe nãqz morbũ pfecte ex=
uit curãti gratus extitit. ⁊ i ſanitate rece=
pta ſp mõm ſe ſeruauit. vñ ait. Seqbat̃

matheus iam letus ⁊ alacer ⁊ exultabat
di. Iã nõ publicanũ gero. Iã nõ porto
leui. exui leui poſtq̃ xpm indui. ⁊ h quo
ad p̃mũ. Odio genus meũ: fugio vitaz
meã. ſolũ te ſequor domĩe ihesu q ſanas
vulnera mea. hoc quo ad ſecundũ. quis
ẽ q me ſepat a charitate dei: q i me ẽ tri=
bulatio an anguſtia an fames. hoc quo
ad terciũ. Modus aũt ſanãdi ſm btũ
amb. triplex fuit. Pmo eni xpc ipm vin=
culis ligauit. Scdo cauterium ipm im=
pſſit. Tercio omnẽ putredinẽ emunda
uit. vñ ait amb. loquẽs i pſona Math.
Ligatus ſum fidei clauis: ⁊ bonis cõpe=
dibus charitatis. aufer dñe ihesu meoꝝ
putredines pctõꝝ. dũ habes vincul' cha
ritatis ligatũ: ſeca qd cũqz inueneris vi=
cioſum: hoc qtũ ad p̃mũ. Omĩe mada=
tũ tuũ ſicut cauteriũ impſſũ tenebo. ⁊ ſi
vrit cauteriũ mãdati. tñ putrefacta car=
nis exurit: nec ad viciũ vſurpat cõtagio
⁊ ſi mordet medicamentũ tñ vlceris tol
lit viciũ qtũ ad ſecundũ. Ueni cito dñe
incidẽs occultas ⁊ latẽtes varias paſſio=
nes. Aperi cito vulnus ne nox ſerpat
humor. emũda omĩe qd fetidũ ẽ. pegri=
no lauacro. hoc qz tũ ad tertiũ. Ei aũt
euãgeliũ anno dñi. l. qd mãib ſuis ſcri=
pſerat. cũ oſſibus btĩ barnabe reptum ẽ.
qd qdẽ euangeliũ. b. barnabas ſecũ fere
bat ⁊ ſup infirmos illud ponẽs. oẽs tam
fide barnabe qz merito mathei cõtinuo
liberabat.

Auricius dr a ma

ri ⁊ cis qd dĩ vomẽs vel durus.
⁊ vs qd ĩterp̃tat̃ ꝯſiliator l' feſtinãs. l' dĩ
a mauron qd ſm Iſido. grece dĩ nigꝝ.
Ipe nãqz huit amaritudinẽ ꝓ incolatu
miſerie ⁊ dilatõe p̃rie. fuit vomẽs p ſup
fluoꝝ abiectionẽ. dur ⁊ firm p tormẽto
rũ ppeſſionẽ. Cõſiliator p cõmilitonuz
exhortationẽ. feſtinãs p feruorẽ ⁊ bono
rũ opeꝝ multiplicationẽ. niger p ſui de=
ſpectionẽ. Hoꝝ paſſionẽ ſcripſit et com=
pilauit beatus eucherius lugdunẽſ ar
chiepiſcopus.

Auricius in ſacra

tiſſimo legione q thebea dicitur
dux extitiſſe phibet̃. Dicti autẽ ſunt the=
bei a ciuitate ſua q thebea nuncupata ẽ.
Eſt aũt ipa regio in ptibus orientis vl=
tra fines arabie habilis opibus. fructib
vertilis. arboribus delectabilis. Habi=
tatores do illius regiõis dicunt̃ eſſe ma=
gni corpibus armi ſtrẽnui. in bello fortiſ
ſimi. callidi ingenio. ſãpientia locuple=
tiſſimi. Ipa aũt ciuitas centum portas
habuit. et ſup nilum fluuiũ q de padiſo
egredit̃ et geon (vt dicit̃) ſita fuit. de q
dĩ. Ecce vet thebe centũ iacẽ obruta por
tis. His iacobus frater dñi verbũ ſalu=
tis p̃dicauit. et fidẽ xp̃i pfecte eos docuit
Dyocletianus aũt ⁊ maximianus q cepe
runt anno dñi. cclxxxvij. volentes fidem
xp̃i penitus extirpare tales eplãs p oẽs
ꝓuincias in qbus xp̃iani morabãt̃ trãſ
miſerunt. Si aliquid d terminare opor
teret aut ſciri. et totus mũdus ex vna p=
te cõgregatus eẽt ⁊ ſola roma ex alia pte
conſiſtẽt mũdus totus victus fugeret. ⁊
ſola roma i culmine ſcie remaneret. Cuz
ergo vos pia plebecula eius p̃ceptis re=
ſiſtitis. ⁊ cõtra ipi ſtatuta tã ſtolide ſup=
bit Aut igi deoꝝ imortaliũ fidẽ ſuſcipite
aut imutabilis a noß ſentẽtia ꝓfert̃ dã=
nationis. Xp̃iani aũt hmõi lrãs ſuſcipi=
entes nũcios oẽs vacuos remiſerũt. tũc
dyocletianus ⁊ maximianus in irã ꝯmo
ti p oẽs ꝓuincias miſerũt. vt oẽs bellic
armis apti romã venirẽt. vt oẽs rebelles
romano impio ſubiugarent. Litter aũt
auguſtoꝝ ad populũ thebeoꝝ d lace ſũt
q populus ſm dei p̃ceptũ q dei erant do
et q erãt ceſaris ceſari. reddebant. Cõgre
gantes g electã militũ legionẽ. ſ. ſex mi=
lia ſexingenta. lxvj. eos ad impatores mi
ſerunt. vt in bell' iuſtis impatores iuua=
rent. Nõ cõtra xp̃ianos arma mouerẽt.
ſed potius defenſarẽt. Huic aũt ſacratiſ
ſime legioni dux erat inclitus vir Mau=
ritius. ſigniferi aũt candidus Innocen=
tius. exupius. victor ⁊ cõſtanti. Dyode

cianus igĩ maximianũ (quẽ ſibi in colle
gam impij aſſumpſerat) cõtra gallias
cũ infinito exercitu miſit. et ei legionem
thebeã ſociauit. Hi a ſancto marcellia=
no papa exhortati ſunt. vt añ gladijs in
terirent q fidẽ xp̃i quã acceperãt viola=
rent. Cũ igĩ vniuerſus exercitus mon=
tes alpium tranſmeaſſet. ⁊ octodoꝝ ad=
ueniſſet. iubet impator vt oẽs q ſecũ erãt
ydolis imolarent. ⁊ cõtra r̃belles impio
et maxime cõtra xp̃ianos vnanimit̃ cõ=
iurarent. Qd ſcti milites audiẽtes. octo
milibus ab exercitu receſſerũt. ⁊ i quodã
loco ameno (cui aganũ nomẽ ẽ) iux̃ ro=
danũ cõſederũt. Qd audiens maximia
nus. miſſis militib p̃cepit vt ad deorũ
ſacrificia cũ alijs feſtinarent. q ſe nõ poſ
ſe facere r̃nderunt. vtpote q fidẽ xp̃i hñt.
tũc impator ira ſuccenſus ait. Iugiter
deſpectui meo celeſtis iniuria. ⁊ mecũ re=
ligio romana ꝯtẽnitur. Sẽtiat ꝯtumax
miles nõ ſolũ mihi ſz etiã dijs meis me
poſſe dare vindictã. tũc ceſar miſſis mili=
tib ſuis. iuſſit vt aut dijs ſacrificare eos
ꝯpellerent aut d cimũ quẽqz eoꝝ ꝓrinus
decollarent. Sancti igĩ cũ gaudio capi=
ta extendẽtes. vnus añ alterũ feſtinabat
et ad mortẽ venire ꝯperabat. tũc ſanctuſ
mauricius aſſurgens inter cetera ſic cõci
onatus ẽ. Cõgratulor vobis. q2 p fidem
xp̃i oẽs mori parati eſtis. cõmilitiones ve
ſtros necari ſuſtinui. q2 vos ad paſſionẽ
ꝓ xp̃o patos vidi. ⁊ domini mandatuz
ſeruaui. q ait petro. Mitte gladiũ tuuz
in vaginã. Quia giam cõmilitonũ cor
porib vallati ſumus. et ſocioꝝ ſanguini
bus rubricatas veſtes habem. nos ipſos
ad martiriũ ſequamur. Hec ergo ſi pla
cet ceſari mandemus r̃nſa. milites tui i=
pator ſumus. et ad defenſionẽ reipubli=
ce arma ſuſcepimus. non eſt in nobis p=
ditio non formido. ſed xp̃i fidẽ nullate=
nus deſeremus. Cũ hoc impator audiſ=
ſet. iuſſit iteꝝ vt d cimũ trucidaret. Quo
facto exupius ſignifer vexillũ arripiens.
et inter cõmilitiones ſtãs. glorioſus dux
noſter mauricius de noſtrorum cõmili

xonum gloria eſt locutꝰ. nec exuperius
ſignifer nr̄i ō hec arma arripuit. vt tali-
bus reſiſtamus. ꝓiciāt dextre nr̄e arma
hec carnalia. et armenē virtutibus. ⁊ ta-
lia ſi placēt ceſari remādemus. Milites
ſumus impator tui. ſerui aūt qd̄ libere ꝓ
fitemur xp̄i. tibi debemus miliciā. illi in-
nocenciā. A te laboris ſtipendiū. ab illo
exordiū ſumpſimus vite oīa. ꝑ ip̄o tor-
menta ſuſcipe pati ſumus et ab eiꝰ fide
nunq̄ diſcedemus. tūc ipſius ceſar iuſſit
ſuū exercitū totā legione circundare. ita
vt vnus euadere non poſſet. Vallantur
igr̄ milites xp̄i a militibus dyaboli. ⁊ ne
phandis manibꝰ trucidanē ⁊ pedibꝰ cō
culcanē equoꝝ. et xp̄o p̄cioſi martireſ cō
ſecranē. Paſſi ſunt aūt circa annū domi
ni. cclxxx. Dei autē nutu q̄plures euaſe-
runt vt in regiones alias venientes. xp̄i
nomē p̄dicarēt. et glioſiſſie ī locꝫ alijs tri
unpharent. Ex qbꝰ fuiſſe dicūt ſolutor.
auētor ⁊ octauiꝰ apd̄ thaurinū alexāder
apud bergamū. ſcō ſapd̄ vincūliū. necn̄
⁊ beatꝰ cōſtantinꝰ et victor ⁊ vrſus et q̄-
plures alij. Cū igr̄ carnifices p̄dā diui
derent. ⁊ inſimul epularenē. quendā ſe-
nem noīe victorē inde caſu traſeuntē. ad
ſecū ꝯuiuandū inuitāt. Ille reqrere ce-
pit quō iter tot milia occiſoꝝ poſſent cū
gaudio epulari. Cū aūt a quodā audiſ
ſet. q ꝓ fide xp̄i mortui eēnt. ſuſpirans
ille vehementer ingemuit. beatū ſe om
nino clamitans ſi cū illis eſſet occiſus.
Cū aūt ꝯpiſſent qm̄ xp̄ianus eēt. in euꝫ
īpetum fecerunt. ⁊ ip̄m ꝓtinus trucida
runt. Poſt hec aūt Maximianꝰ apd̄
mediolanū. Dyoclecianus vo apd̄ Ni-
chomediā vna die purpurā depoſuerūt
vt priuatā vitā agerent. ⁊ adoleſcētiores
ſcꝫ conſtantius et maximianus et gale-
rius quos ceſares fecerant īparent. Sed
cū maximianꝰ iterꝝ tyrānice īpare vellet.
a conſtantino genero ſuo pſecutꝰ. ſuſpen
dio vitā finiuit. Tandē corpꝰ ſancti ino
centij de eadē legione in vndā Rodani
īmerſū a domiciano gebanen̄. ⁊ gratho
auguſtano et ꝓthaſio eiſdē loci epis cū

alijs in ecc̄ia eſt ſepultū. In cuiꝰ cōſtru-
ctione qdā gentilis artifex. q alijs die do
minico ſolēnizantibꝰ. ſolus opus ſuum
exercebat. adeſt ſanctoꝝ exercitus. rapitē.
cedit ⁊ arguit. q opus ſuū ꝓphanꝰ aſ-
ſumpſerit. ⁊ die dn̄ica cū alij diuinis in
tenderent. ip̄e opibꝰ mechanicis. inhia-
ret. Correctus ergo ad ecc̄iā cucurrit et
ſe fieri xp̄ianū poſtulauit. Ambroſius ī
p̄fatiōe de his martiribꝰ ſic ait. Caterua
fideliū diuino luſtrata lumine. ab extre
mis terre finibus veniēs ⁊ tibi fideliter
ſupplicauit. Et tā corpis bellatoꝝ legio
mucronibus circūſepta q̄ꝫ ſpūalibus
etiā armis vallata ad martiriū vigilicō
ſtantia ꝓperauit. quos peſtifer tyrānus
vt eos metu pterreret. ad interitionē ſup
plicij gladio decimauit. atqꝫ poſtmodū
ꝯſtanter eos pdurantes ī fide vniuerſos
pariter capite plecti p̄cepit. Ibi tāto ca-
ritatis ardore feruebant vt eiectis armiſ
flexo publice paſſim geniculantes. ſpicu
latoꝝ thela hilari corde ſuſcipent. Inter
quos beatus mauricius tue fidei amore
ſucceſſus. decertādo martirij ē coronam
adeptus hec ambro. Mulier qdā fi-
lium ſuū abbati monaſterij in quo ſan-
ctoꝝ martiꝝ corpa reqeſcūt erudiendū
tradidit. quē in breui defunctū irreme-
diabili luctu plāgebat. cui appatēs ſan-
ctus mauricius cur filiū ſuū ſic fleret. q-
ſiuit. Que ſibi r̄ndit. q q̄ diu viueret a
lacrimis nō ceſſaret. cui ille. Noli eum
flere vt mortuū ſed ſcias eū habitare no
biſcū. qd̄ ſi pbare deſideras. cras ⁊ in om
nibus diebus vite tue ſi ad matutinas
ſurrexeris. vocē eiꝰ inter monachoꝝ pſal
lentiū voces audire valebis. Qd̄ illa ſp
fecit. et vocē filij cū monachis cātantem
ſp audiuit. Rex gūtramꝰ cū theſau-
ros ſuos relictis ſeculi pōpis. paupibus
et eccleſijs irrogaret. quēdā p̄bitꝝ mi-
ſit. vt ſibi de ſacroſanctis ipoꝝ reliquijs
aſportaret. Qui cū reliquijs īpetratis re
diens. cū nauis orta tēpeſtate ī lacu lau-
ſanēſi piret. capſā cū reliquijs fluctibꝰ
oppoſuit. ⁊ mox ſecuta fuit trāquillitas

magna. Anno dn̄i noningēteſimo.
lxiij. cū qdā monachi obtētu karoli a ni
colao papa. corpa ſancti Urbani pape
⁊ ſancti tiburcij martiris īpetraſſent. ⁊ re
cedētes ſanctoꝝ martiꝝ ecc̄iā viſitaſſēt
ab abbate ⁊ mōachis īpetraſſent. vt cor
pus ſancti mauricij. ⁊ caput ſancti inno-
centij apud antyſiodoꝝ in ecc̄ia quā ſan
ctus germanus eiſdē martiribꝰ dudum
dedicauerat. trāſportarent. Refert
petrus damiāi. q in burgūdia erat qdā
clericus ſupbus ⁊ ambicioſus. q quādā
ecc̄iā ſancti mauricij ſibi vſurpauerat.
q̄dā potēte milite ſibi plurimū obſiſtēte
dū aūt qdā die miſſā cātarē. ⁊ in fine e-
uangelij dicerē. Ois q ſe exaltat humi-
liabiē. deriſit miſer ⁊ ait falſum ē. Nā ſi
ego meis hoſtibus me humiliaſſem. tot
hodie diuitias ecc̄ie nō hrē. Et ecce ful-
mē īſtar gladij ī os eiꝰ p qd̄ blaſphemie
v̓ba euomuit. ītroiuit ⁊ ſbito eū extīxit.

Iuſtina a iuſticia

dicta. Ip̄a enī p iuſticiā vnicui-
qꝫ qd̄ ſuū ē reddidit. ſ. deo obediētiā. ſu-
periori p̄lato reuerētiā. pari ꝯcordiā. infe-
riori diſciplinā. inimicꝭ paciam miſeris
⁊ afflictꝭ ꝯpaſſiōeꝫ opoſā ſibi ſctimoniā

Iuſtina virgo d̓

ciuitate āthiochie filia ſacerdotꝭ
ydoloꝝ quotidie ad feneſtrā ſedēs p̄luꝫ
dyaconē euāgeliū legentē audiebat. a q̄
tande ꝯuerſa ē. Qd̄ cū mater p̄ri ī lecto
retuliſſꝫ. ⁊ ambo dormiſſent. xp̄c cū an-
gelis appuit eis di. venite ad me ⁊ dabo
vob̄ regnū celoꝝ. q euigilātes ſtati cū fi-
lia ſua ſe baptizari fecerūt. hec ergo v̓go
a cipriano plurimū moleſtata ip̄m tādē
ad fidē ꝯuertit. ciprianus ei a ſua pueri-
cia magꝰ extiterat. nā cū. vij. ānoꝝ eēt a p
entibus dyabolo ꝯſecratꝰ ē. hic magici
arti inſeruiebat. ⁊ matronas in iumēta
cōuertere videbaē. et multa alia p̄ſtigia
exercebat. Ardēs igr̄ ī amore iuſtine v̓-
ginis ad magicas artes ſe ꝯtulit. vt ip̄aꝫ

ꝓ ſe vel ꝓ viro quodā acdadio (q ſimi-
liter in eius amorē exarſerat) poſſet ha-
bere. Aduocat igr̄ demonē vt ad ſe ve-
niat. ⁊ Juſtinā p eā valeat hr̄e. Adueni
ens demō dixit ei. Quid me vocaſti. cui
ciprianꝰ. amo virginē d̓ galileis. poteſne
facere vt ipſam habeam et voluntatem
meam ſecū perficiam? cui demon. Ego
qui hominem de paradiſo eijcere potui.
cayn fratrem ſuum occidere ꝑcuraui. iu
deos xp̄m occidere feci. homines pturba-
bui. et non potero facere vt vnam puel
lam habeas. et ea iuxta tuum placitum
fruaris vngentuꝫ hoc accipe. et circa do
mum eius deforis ſparge et ego ſuperue-
niens cor eius in tuum amorem incēdā
⁊ tibi eam aſſentire cōpellam. Sequen-
ti nocte demon ad eāꝫ ingreditur. ⁊ cor
eius ad amorem illicitum incitare cona
tur. Qd̄ illa ſentiens. deuote ſe domino
commendauit. et totū corpus ſuū ſigno
crucis muniuit. Ad ſignum aūt ſancte
crucis dyabolus territus fugit. ⁊ ad ci-
prianum veniēs an̄ eū ſtetit. cui cipria-
nus dixit. Quare nō adduxiſti ad me v̓
ginem illā. cui demon. vidi in ea ſignū
quoddā et tabui et omnis virtus in me
defecit. ciprianus autem eum dimiſit et
alium fortiorem vocauit. Cui demon
dixit. Audiui tuam iuſſionem. et vidi
illius impoſſibilitatem. ſed ego emendo
et tuam complebo voluntatem. Aggre
diar eam et corpus eius vulnerabo in a-
morem libidinis ⁊ ea iuxta deſiderium
tuū perfrueris. Ingrediens igitur dya
bolus nitebatur ei perſuadere et animū
eius ad amorem illicitum inflammare.
Illa autem ſe deo deuote recommen
dans. ſigno crucis omnem temptatio-
nem repulit. et inſufflans in demonem
protinus eum abiecit. Demon autē
confuſus abijt et aufugit. et ante Cipri-
anum ſtetit. Ad quem Ciprianus. Et
vbi eſt virgo ad quam te tranſmiſi? Et
demon. Uictum me fateor. et qualiter.
dicere pertimeſco. Quoddam enim

ſignum terribile in ea vidi. ⁊ ꝯtinuo ro=
bur omne amiſi. Tunc ciprianus eum
eridens dimiſit. ⁊ ip̄z principē demonū
aduocauit. cūq̄ʒ veniſſet ad eum dixit.
Que ē virtus vr̄a tā modica vt vīcatur
ab vna puella? Dixit demon. Ecce egre=
diens eā varijs febribꝰ vexabo ⁊ animū
eiꝰ ardentius inflāmabo. ⁊ totū corpus
eius vehementi ardore reſpergā. ⁊ frenē
ticam illā faciā et varia ſibi fantaſmata
offerā et media nocte eā adducam tibi.
Tūc dyabolꝰ in ſpē vniꝰ virginis ſe trāſ
figurauit. et ad virginē veniens dixit.
Ecce ad te venio. q̄ tecū in caſtitate vi=
uere ꝯcupiſco. verūtn̄ dic mihi q̄ſo te. q̄=
nam nr̄i certaminis merces erit. cui ſan=
cta virgo reſpondit. Merces q̄dē mul=
ta labor modicꝰ. Dicit ei demō. Quid
eſt ergo qđ deus p̄cepit. creſcite et multi
plicamini et replete terrā? Timeo ergo
bona ſocia ꝙ ſi in virginitate ꝑmanſeri=
mus verbū dei irritū faciemus. et velut
ꝯtēnentes ⁊ inobedientes ī graue iudi=
cium decidemus. et vn̄ videbamur ſpe=
rare premiū. et graue incurremꝰ tormē=
tum. Cepit autē cor virginis grauibus
cogitationibus ꝑ immiſſionē demonis cō
cuti. ⁊ ardore concupiſcētie fortius inflā
mari. adeo vt iā ſurgēs abire vellet. Tūc
ſancta virgo ad ſe reuerſa. ⁊ quis eēt qui
loq̄retur ſecū intelligēs. ꝯtinuo ſe cruce
muniuit. et in dyabolū ſufflās ipm̄ inſtar
cere ꝓtinus liq̄fecit. et ab omni tētatiōe
ſtatim liberatā ſe ſenſit. Poſtmodū dya
bolꝰ in ſpecie iuuenis pulcerrimi ſe trāſ=
figurauit. et thalamū eius ingrediēs. cū
ipa in lectulo iaceret. īpudenter in eius
lectulum proſiliuit. ⁊ in eius amplexus
ruere voluit. Quod videns iuſtina.
et malignum ſpiritum adeſſe cogno=
ſcens. mox ſignum crucis edidit. et inſtar
cere dyabolum liq̄fecit. Tunc dyabolus
ꝑmittente deo. febribus eam fatigans. ⁊
plures cum gregibus et armentis occi=
dens. maximam mortalitatem ī tota an
thiochia futuram ꝑ demoniacos predi=
cebat. niſi iuſtina coniugio conſentiret.

Quapropter tota ciuitas morbo lāguēs
ad ianuā parentū iuſtine conuenit clamāſ
vt Juſtinam coniugio traderent et ſic ciui
tatem a tanto periculo liberarēt. Sʒ
cum iuſtina nullatenus conſentiret. ex
hoc mortem eidem omnes minarentur
ſeptimo anno mortalitatis ipſa pro eis
orauit. et omnem peſtilentiam propulſa
uit. Videns dyabolus quod nihil pro=
ficeret. in formam iuſtine ſe tranſmuta
uit. vt famam iuſtine pollueret. et cipria
nū deludens ſe iuſtinam ad ſe adduxiſſe
iactabat. Pergens igitur dyabolus. ad
ciprianū in ſpecie iuſtine ad ipſuʒ cucur
rit. et eum quaſi q̄ eius amore langueret
oſculari voluit. quā ciprianus videns
et iuſtinam eſſe credens. gaudio repletꝰ
ait. Beneueniſti iuſtina omniū femina
rum decora. Mox vt ciprianus nomen
iuſtine nominauit dyabolus nomē illđ
ferre non potuit. ſed ad eius ꝓlationeʒ
inſtar fumi ſtatiʒ euanuit. Quapropter
ciprianus deluſuʒ ſe vidēs triſtis remā=
ſit. Unde ⁊ ampliꝰ in amorē iuſtīe eſtu=
ans. ad oſtium virginis diu vigilauit.
et q̄n̄q̄ʒ in feminā q̄n̄q̄ʒ in auē vt videba
tur arte magica ſe cōmutās. Cū veniſſʒ
ad oſtiū virginis neq̄ʒ fēia neq̄ʒ auis. ſed
ciprianus ꝓtinus apparebat. Acladiuſ
q̄ʒ arte dyabolica mutatus in paſſerē cū
ad feneſtrā iuſtine volaſſʒ. mox vt virgo
eū aſpexit. nō paſſer ſʒ accladiꝰ apparuit
Anguſtiariq̄ʒ nimis cepit et tremere. q̄r
nec fugere poterat nec ſalire. Timēs vo
iuſtina ne caderet et crepet. eū per ſcalaʒ
deponi fecit. et admonens vt a ſua veſa=
nia ceſſaret ne iux̄ leges tanꝙ̄ maleficus
puniretur. Victus igit̄ ꝑ oīa dyabolus
ad ciprianū rediit. et an̄ eū cōfuſus ſtetit
Cui dixit ciprianꝰ. Nūquid et tu victꝰ
es? Que ē miſer virtꝰ vr̄a. vt vnā puellā
non poſſitis vincere. nec in eam poteſta=
tem habere. ſed econuerſo ipa vos vicat
et tā miſerabiliter vos ꝓſternat. Dictū
mihi obſecro ī quo ē eius tā maxima for=
titudo. Cui demon ait. Si mihi iraue
ris vt a me nequaꝙ̄ recedas. virtutē eiuſ

victorie tibi pādā. cui ciprianꝰ. Per q̄d
tibi iurabo? Cui demon. Jura mihi ꝑ
v̄tutes meas magnas ꝙ a me nūꝙ̄ diſce
das. dicit ei Ciprianus. Per virtutes
tuas magnas tibi iuro ꝙ a te nūꝙ̄ diſce
dam. Tūc dyabolus quaſi ſecurus ei di
xit. Puella illa ſignū crucifixi edidit. et
ſtatim tabui. et omnē virtutē meā ami=
ſi ⁊ quaſi cera a facie ignis effluxi. Dicit
ei ciprianus. ergo crucifixus maior te eſt
Et demon. vtiq̄ʒ maior oībus ē et hos et
oēs quos hic decipimus tradet igni in=
extinguibili cruciādos. Cui ciprianus
Ergo ⁊ ego amicus debeo fieri crucifixi
ne tantā aliq̄n̄ penā incurrā. Cui demō
Juraſti mihi ꝑ virtutes mei exercitus.
ꝑ quas nemo piurare valet ꝙ a me nūꝙ̄
diſcederes. Ad quē ciprianus. Te ⁊ oēs
fumigantes tuas virtutes cōtemno. ⁊ ti
bi et oībus dyabolis tuis abrenūcio et
crucifixi ſalutari ſigno me munio. Sta=
tiq̄ʒ ab eo dyabolus cōfuſus diſceſſit. tūc
ciprianus ad ep̄m iuit. Quē vidēs ep̄s ⁊
credens eū veniſſe vt xp̄ianos in erroreʒ
mitteret. ait ei. Sufficiant tibi cipriane
hi q̄ foris ſunt. nihil enī poteris aduer=
ſus ecclīam dei. Inuicta ē enī virtus xp̄i
cui ciprianus. certus ſum quia inuicta ē
virtꝰ xp̄i. Narrāſq̄ʒ q̄ ſibi acciderant. ab
eo baptizari ſe fecit. qui poſtmodū tam
in ſciētia ꝙ̄ in vita valde ꝓficiens. mor
tuo ep̄o. ipe in ep̄m ordinatus eſt. Bea=
tam vo virginē Juſtinā in monaſterio
poſuit. et multis ſacris v̄ginibus eā ibi=
dem in abbatiſſam p̄fecit. Sanctus aūt
ciprianus martiribus epiſtolas ſepe mit
tebat. et eos in certamīe roborabat. Co=
mes autē regionis illius audiēs famam
Cipriani ⁊ iuſtine. eos ad ſe p̄ntari fecit
et an ſacrificare vellent. req̄ſiuit. Qui dū
in fide xp̄i ꝑſiſterent firmi. iuſſit eos in
ſartagine plenā cera pice ⁊ adipe poni. q̄
tamen eis mirū refrigeriū p̄ſtitit. nec ali=
qđ ſuppliciū irrogauit. Sacerdos autē
ydolorū p̄fecto dixit. Jubeas me an̄ ſar=
taginem ſtare. et confeſtim vincā omneʒ
virtutem eorū. cū ergo iuxta ſartaginem

ſtare. veniſſet dixit. Magnus es deꝰ her
cules. ⁊ pater deorū iupiter. Et ecce cōti=
nuo de ſartagine ignis exiuit. ⁊ penitus
eū cōſumpſit. Tunc Ciprianus et Ju=
ſtina de ſartagine extrahuntur. et data
ſup eos ſententia pariter decollantur.
Quorū corpa cū ſex diebus ad canes ꝓ=
iecta fuiſſent. poſtmodū romā trāſlata
ſunt. Nunc aūt (vt dicitur) placētie re=
quieſcunt. Paſſi ſunt aūt. vi. kal' octo=
bris circa annū dn̄i ducenteſimū octua=
geſimūſeptimum ſub dyocleciano.

Coſmas dicitur a
coſmos quod eſt forma vel orna
tus. Uel ſcđm Iſidorū. coſmos grece dicit̄
mundus latine. Fuit enī forma alijs in
exemplis ornatus virtutibus bonis. mū
dus ab omnibus vicijs. Damianus
dictus eſt a dama quadā beſtia que hu=
milis eſt et manſueta. Uel damianus a
dogma quod eſt doctrina. ⁊ ana quod ē
ſurſum. Uel a damium qđ eſt ſacrificiū
Uel damianus dr̄ quaſi domini manus
Ipē enī manſuetudinem habuit in con
uerſatione. doctrinā ſupnam habuit et
docuit in p̄dicatione. Sacrificiū fuit in
carnis maceratione. domini manus fuit
in medicinali curatione.

Coſmas ⁊ Dami
anus germani fratres in ciuitate
egea ex religioſa matre nomīe theodora
nati ſunt. Hi arte medicine edocti tan=
tam a ſpiritu ſancto gratiā acceperūt. vt
omnes languores nō ſolū ab hominibꝰ
ſed etiā a iumentis curarent. gratis oīa
tribuentes. Matrona autē quedā noīe
palladia cū omnia ſua in medicis con=
ſumpſiſſet. ad ſanctos acceſſit. ⁊ ab eis ſa
nitatē itegrā reportauit. Tūc illa quod
dam munuſculum ſancto damiano ob=
tulit. et cū nollet accipe. illa cū ſacramen
tis terribilibus adiurauit. qđ ille acquie
uit recipe. non quidē ductus cupiditate
muneris. ſed et deuotioni ſatiſfaciens.
offerentis. et ne nomen domini videret

ſpernere. ꝑ qđ videbat ſic ſe adiuratum
eē. Hoc vbi ſanctus coſmas ꝯpijt. prece
pit ne corpus eius vna cum corpe ipſius
poneret. Sequenti nocte dñs coſme ap
paruit. ⁊ fratrē de ſuſcepto munere excu
ſauit. Audiens eoꝝ famā ꝓcōſul liſias
eos ad ſe accerſire fecit. et q̄ eoꝝ ſunt no
mina. q̄ patria. q̄ fortuna inquirere fecit
Sancti martires dixerunt. Noīa noſtra
ſunt coſmas et damianus. alios tres fra=
tres habemus. quoꝝ noīa ſunt antimꝰ
leontius et euprepius. Patria autē nr̄a
arabia ē. Porro fortunā xpiani neſciūt.
Juſſit ergo ꝓconſul vt fratres ſuos ad=
ducerent ⁊ ſimul ydolis īmolarent. Sꝫ
cū omnino īmolare ꝯtēnerēt. ꝑcepit eos
in manibus et pedibꝰ dure torqueri. cū
autē eius tormēta deriderent. iuſſit eos
cathena ligari et in mare ꝑcipitari. ſꝫ ſta
tim ab angelo de mari liberant̄. et ante
ꝑſidem ſtatuuntur. Qđ ꝑſes ꝯſiderans
ait. Per deos magnos maleficijs vinci=
tis. q̄ tormenta cōtēnitis et mare ſopit̄
Docete ergo me hec veſtra maleficia. et
in noīe dei adriani ſequar vos. Et hoc
dicto ſtatim duos demonēs affuerūt. ⁊ eū
grauiſſime in faciē ceciderūt. Et ille cla
mans dixit. Depcor vos o boni viri: ⁊ ꝓ
me ad dñm veſtrū oretis. Quibus orā=
tibus ꝯtinuo demones diſceſſerūt. Pre
ſes autē dixit. Videt̄ qualiter aduerſuꝫ
me dij indignati ſunt. q̄ eos relinquere
cogitabā. iā ergo deos meos vos nō pa=
tiar blaſphemare. Tūc eos in ignē copi
oſum iactari ꝑcepit. ſed tamē eos nil le=
ſit. quin potiꝰ flāma ꝓſilijt lōge. et mul
tos de aſtātibus interemit. iubent̄ ergo
in eculeo ſuſpendi. ſed ab angelo ipos cu
ſtodiente. fatigatis ad modū incedendo
miniſtris. an̄ ꝑſidē deponūt̄ illeſi. Tres
igr̄ fratres ī carcerē fecit recludi et coſmā
et damianū crucifigi. ⁊ a populo lapida
ri. ſed in ſuos lapides redibant autores
et q̄plurimos vulnerabant. Tūc ꝑſes
furore repletus eductis tribus fratribuſ
et ſtantibus iuxta crucē iuſſit coſmaꝫ et
damianū crucē ſupra a quatuor militi=
bus ſagitari. Sagitte vero ꝯuerſe pluri=
mos vulnerabant. ſed ſanctos martires
nō ledebāt. Vidēs autē ꝑſes in omnibꝰ
ſe confuſum vſqꝫ ad mortem anguſtiatꝰ
omnes quinqꝫ fratres fecit in ſimul de=
collari. Memores autēꝫ xpiane vbi qđ
dixerat ſanctus coſmas. ne in vnū ſepe=
lirent̄. cogitabant quō vellent martires
ſepeliri. Et ecce ſubito camelus aduenit
humana voci ꝓclamans ſanctoſ in vno
loco ſepeliri ꝑcepit. Paſſi ſunt ſub dyo=
cleciano. q̄ cepit circa ānū dn̄i. cc lxxvij.
Ruſticus quidā cū poſt laborē meſ=
ſis in campo apto ore dormiret. ſerpens
in eius ore ingreſſus ē. euigilans autē cū
nihil ſentiret domuꝫ redijt. ⁊ ſero facto
grauiſſime torqueri ſe ſenſit. Voces igr̄
miſerabiles emittebat et ſanctos dei Coſ
mam ⁊ Damianū in ſui auxiliū inuoca
bat. Sꝫ cū dolor ſp̄ increſceret. ad ecciaꝫ
ſanctoꝝ martiꝝ cōfugit. ⁊ ibi dē eo ſubi=
to dormiente ſpens ſicut intrauerat per
os eius exiuit. Vir quidā longe ꝓfe=
cturus ſanctis martiribꝰ coſme ⁊ damia
no vxorē ſuā cōmēdauit. dās ei ſignum
crucis cui ꝓtinꝰ deberet annuē ſi aliqn̄
eā vocaret. Poſt hoc autē ſciēs dyabolus
ſignū qđ ei maritꝰ dederat. ſe in hominē
trāſfigurauit. et ſignū viri afferēs dixit.
Vir tuus ab illa ciuitate me miſit ad te
vt ducā te ad eum. At illa adhuc ire for
midans ait. Signuꝫ quidē agnoſco. ſed
quia ſanctis martiribus coſme ⁊ damia=
no ꝯmēdata ſuꝫ. ſup eoꝝ altare mihi iu=
ra. q̄ ſecure me duces. ⁊ tūc ꝓtinus ꝓfi
ciſcar. Jlle autē ꝯtinuo vt dixerat ſibi iu
rauit. Secuta ergo eū: cū ad quēdā locū
ſecretū veniſſent. voluit eā de iumento
dyabolus ꝑcipitare vt eā occideret. qđ
illa ſentiens exclamauit. Deus ſanctoꝝ
coſme et damiani adiuua me. vobis enī
credidi. ⁊ ſecuta ſum eū. Confeſtim autē
ſancti cū multitudine dealbatoꝝ ibideꝫ
affuerūt. ⁊ eā liberauerūt. dyabolus autē
ſtatim euanuit. Et dixerūt ei. nos ſumuſ
Coſmas ⁊ damianus. quoꝝ iuramento
credidiſti. ideoqꝫ feſtinauimus venire in

auxiliū tibi. Felix papa attauꝰ ſancti
greg. in honore ſanctoꝝ Coſme ⁊ damia
ni nobilē ecciam rome ꝯſtruxit. in hac ec
cleſia quidā vir ſanctis martiribus ſuie
bat. cui cancer vnū cruſ totū cōſumpſe=
rat. Et ecce dormiēte illo ſanctꝰ coſmas
et damianꝰ deuoto ſuo apparuerūt. vn=
guenta et ferramenta ſecū portātes. quo
rum vnus alteri dixit. vbi carnes accipi
emus. vt abſciſa carne putrida locū va=
cuum repleamus. Tūc ait alter in cimi
terio ſancti Petri ad vincula hodie ethi=
ops recens ſepultus eſt đ illo autē affer vt
huic ſupponamꝰ. Et ecce ad cimiteriuꝫ
ꝓperauit. et coxam mauri attulit. ꝑciden
teſqꝫ coxā īfirmi. loco eiꝰ coxā mauri
inſeruerunt. et plagā diligenter vngētes.
coxam infirmi ad corpus mauri detule=
runt. Euigilans autē cū ſe ſine dolore ſen
ſiſſet manū ad coxā appoſuit et nil leſio
nis inuenit. Apponēſqꝫ candelā cum in
crure nihil mali videret cogitabat an n̄
ipe q̄ erat ſed alius alter eēt. Rediēs autē
ad ſe pre gaudio de lectulo ꝓſilijt. ⁊ qđ ī
ſomnis viderat et qualiter ſanatus fue=
rat. oībus enarrauit. Qui cōciti ad tu=
mulū mauri miſerunt. ⁊ coxam mauri
preciſam et coxam predicti viri illius lo
co in tummulo poſitam repperērunt.

Forſeꝰ epiſcopꝰ

cuius hyſtoriā beda ꝑſbiter ſcri
pſiſſe credit̄. dū oī v̄tute ⁊ bonitate pol=
leret. ad extremū veniēs ſpiritū emiſit.
Vidit quoqꝫ duos angelos ad ſe veniē=
tes vt eius animā deferrēt. terciū v̄o ar=
matū ſcuto candido. ⁊ gladio fulgureo
ſe ꝑcedentem ꝯſpexit. Deinde demones
clamantes audiuit. Procedamus et an̄
faciē eiꝰ bella cōmoueamus. Cū ergo ꝓ
ceſſiſſent. ꝯuerſi iactabāt in eū ignita ia
cula. ſed angelus ꝑcedēs ſcuto ea ſuſci=
piebat et ꝓtinꝰ extinguebat. Tūc demo
nes angelis opponentes dixerunt. Oci=
oſus ſermones ſepe dixit. et iō illeſus nō
debet ꝑfrui vita beata. Quibus angeluſ
Niſi principalia vicia ꝯtra eū ꝓtulerit̄
ꝓpter minima non ꝑibit. Tūc dixit ei de=
mon. Si iuſtus ē deꝰ homo h̄ nō ſalua=
bitur. Scriptū ē enī. Niſi ꝯuerſi fueri=
tis ⁊ efficiamini ſicut puuli nō intrabi=
tis in regnū ce. Cui angelꝰ excuſans ait.
Jndulgentiā in corde habuit. ſꝫ ꝯſuetu
dinem humanaꝫ retinuit. Cui demon.
Sicut accepit malū ex ꝯſuetudīe ita ac=
cepiat vindictā a ſupno iudice. Scē angelꝰ
dixit. Judicemur an̄ deū. ꝓliāte an
gelo aduerſarij cōtriti ſunt. Tūc demō
dixit. Seruꝰ ſciens volūtatē dn̄i ſui et n̄
faciēs vapulabit plagis multis. Cui an
gelus. Quid enī iſte de volūtate dn̄i ſui
nō adimpleuit? Cui demō. Dona iniquo
rum ſuſcepit. cui angelus. Credidit q̄
vnuſquiſqꝫ eoꝝ pnīaꝫ egiſſet. Demō dixit
Ān debuit ꝓbare pnīe ꝑſeuerātiaꝫ ⁊ ſic
fructus ſuſcipe. Angelus rn̄dit. Judice
mur ante deū. Sꝫ demō ſuccubuit. Jte
rum autē ad debellādū ſurrexit di. Vſqꝫ
nūc eſtimabamꝰ deū veracē. q̄ omne deli
ctū qđ ī terris n̄ purgat̄ ſe ī eternū puni=
turꝝ ꝓmiſit. h̄ ḡ hō quandā veſtē a quo
dā vſurario recepit. nec đ hoc punitꝰ fu
it. vbi ē ergo iuſticia dei? Cui angelus.
Silete q̄ occulta dei iudicia ignoratis
Quādiu enī ſperat̄ pnīa. comitat̄ hoīeꝫ
diuina miſericordia. Demō rn̄dit ſꝫ nul
lus h̄ locꝰ ē pnīe. Cui angelꝰ. Profundi
tatem iudicioꝝ dei ignoratis. Erit etenī
tūc dyabolus eū tāq̄uiter ꝑcuſſit. vt pꝰ=
modū vite reſtitutꝰ ſp̄ ꝑcuſſionis veſti=
gium retineret. Arripientes autem de=
mones vnū ex his quos in ignibus tor=
quebant. ipſum in eum iactauerunt: qui
eius humerum maxillamqꝫ incendit cō
gnouitqꝫ hominem quia ille erat cuius
veſtem acceperat. Dixitqꝫ angelus. qđ
incendiſti arſit in te. Si enim huius viri
in peccatis mortui donum non accepiſ=
ſes nec pena in te arderꝫ. Et percuſſionē
permittente deo pro receptione veſtimē

tiilliꝰ recepit. Alter aũt demõ dixit. adhuc reſtat illi anguſta porta. vbi illũ ſupare poterimus. Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipm. Rñdit angelus. Vir iſte in ꝓximos ſuos opatus eſt bona. Aduerſarius rñdit. Non ſufficit hoc niſi etiaꝫ ſicut ſeipm dilexerit. Cui angelus. Fructus dilectionis eſt bene opari. q̄r deus reddet vnicuiqꝫ ſm opa ſua. Dixit demon. Sed quia verbũ de diligendo non impleuit damnatus erit. Pugnante turba nephanda. ſancti angeli victores fuerunt. Dixit iterũ demon. Si deꝰ iniquꝰ non ē. et verbi illius tráſgreſſio ei diſplicet. vir iſte penaꝝ expers non erit. ꝓmiſit enim ſeculo abrenunciare. et econtrario ſeculum dilexit. contra id quod dictum eſt. Nolite diligere mundum. neqꝫ ea que in mundo ſunt. Sanctus angelus rñdit. Nõ ſibi ea que ſunt ſeculi: ſed hominibus indigentibus diſpēſanda dilexit. Dyabolus rñdit. qualicũqꝫ modo diligat̃ cõtra pceptũ diuinũ eſt. victis aduerſarijs rurſus dyabolus ad callidas conuertitur accuſationes di. Scriptũ eſt. Si nõ ānũciaueris iniquo iniquitatē ſuam. ſanguinē eiꝰ de manu tua requirā. hic nõ annũciauit digne peccatoribus penitentiā. Sanctus angelus reſpondit. qñ auditores deſpiciunt vbū lingua doctoris ppedit̃. dū videt ꝙ pdicatio audita deſpicitur. vñ prudentis ē dū nõ eſt loquēdi tēpus noſſe tacere. In omni vero cõtradictione demonū pug- lida nimis extitit pug̃. donec iudice dño triũphantibus angelis. deuictiſqꝫ aduerſarijs īmenſa claritate vir ſanctus circũfulſus eſt. Vnus aũt (vt beda teſtat̃) ex angelis dixit ei. Reſpice mudũ. Reſpicienſqꝫ vidit vallem tenebroſam et quatuor ignes in aere aliquibus ſpacijs a ſe diſtantes. Dixitqꝫ ei angelus. Hi ſunt q̄tuor ignes q̄ mūdū ſuccendūt. Vnus eſt ignis mendacij cū hoc ꝙ abreunciare dyabolo et oībus põpis eius in baptiſmo oēs ꝓmiſerunt et minime īplēt. Secundus cupiditatis. cū mundi delicias amori celeſtiū pponunt. Tercius eſt diſſenſionis cū animos ꝓximoꝝ in ſupuacuis rebꝰ offendere nõ formidāt. Quartus impietatis cum infirmiores expoliare et eis fraudē facer̃ ꝓ nihilo ducūt. Deinde illi ignes appropinquātes in vnuꝫ redacti ſunt et illi appropinquabāt. Timenſqꝫ angelo dixit. Dñe ignis mihi appinquat. Cui angelus. Qd̃ nõ accendiſti nõ ardebit ī te. ignis enim iſte ſm merita opm hominū ſingulos examīat. Nā ſicut corpus ardet p voluptatē illicitam. ita etiam ardebit p debitam penaꝫ. Tandem ad ꝓpriū reductus eſt corpus plangentibus ꝓpinquis q̄ eū mortuuꝫ eſtimabant. Ille aūt aliquanto tpe ſuperuixit. ⁊ in bonis opibus laudabiliter vitam finiuit.

Jahael iterpre

tatur quis vt deus. ⁊ q̄ciens ſicut ait greg. mire virtutis aliquid agitur. Michael mitti phibet̃. vt ex ipo actu et nomine detur intelligi. ꝙ nullus põt facere qd̃ facē pualꝫ deꝰ. et idcirco eidē michaeli mlt̃a q̄ ſunt mire virtut̃ attribuuntur. Ipē eni (vt Daniel atteſtatur) in tpe antixpi cõſurget. et ꝓ electis tāq̄ defenſor ⁊ ꝓtector aſtabit. Ipē cū dracone et angelis eius pugnauit. et ipos d̄ celo eijciens victoriam fecit magnā. Ipſe cū dyabolo cū de moyſi corpe altercatus eſt. eo ꝙ dyabolus eius corpus ꝓdere voluit. vt ipꝫ ꝓ deo iudeoꝝ populos adoraret. Ipē ſanctoꝝ aīas ſuſcipit. et in paradiſuꝫ exultationis pducit. Ipſe olim ꝑnceps fuit ſynagoge. ſed nunc conſtitutus eſt a domino in principem eccleſie. Ipē (vt dicitur) plagas egiptijs intulit mare rubrum diuiſit populū p deſertuꝫ duxit et in terrā ꝓmiſſionis introduxit. Ipē inter ſanctoꝝ acies angeloꝝ ſignifer xpi habet̃. Ipē enim ad dñi imperium antixpm exiſtentē in monte oliueti ppotenter occidet. In voce ipius archangeli Michaelis mortui reſurgēt. Ipē crucem clauos lanceam et coronam ſpineā

in die iudicij preſentabit.

Ichaelis archā

geli ſacra ſolennitas dr̄ appitio. dedicatio. victoria et memoria. Apparitio ipiꝰ angeli multiplex eſt. Prima qua in mõte gargano apparuit. In apulia aūt eſt quidā mons noīe garganꝰ iux̃ ciuitatem q̄ dr̄ ſypontuꝰ. Anno autem dñi. ccccxc. in pdicta vrbe ſyponto erat quidam vir noīe garganus. qui ſm quoſdā libros a monte illo nomē accepat q̄ ouium et boum infinita multitudine pollebat. Cū aūt circa pdicti mõtis latera paſcerentur. contigit quendā thauꝝ alios relinquere. et verticē montis conſcendē. Cū ergo domū alijs redeuntibus nõ rediſſet. collecta domus multitudine famuloꝝ p deuia queqꝫ reqrens. ipm tandem in vertice montis iuxta oſtiū cuiuſdam ſpelunce inuenit: pmotus itaqꝫ cur ſoliuagus incederet: mox in ipm ſagittā toxicatā direxit. Sed ſtatim veluti a vento retorta ipm q̄ iecerat. repcuſſit. turbati ſup hoc ciues epm adeunt. ⁊ ſup re tā ſtupenda ipm inqruut. Qui triduanuꝫ eis ieiuniū indixit. et a deo querendum eē admonuit. Quo pacto ſanctꝰ michael epo appuit di. Sciatis hominē illum volūtate mea ſuo telo eē pcuſſum. Ego enim ſum michael archangelus qui locum hunc in terris incolere. tutūqꝫ ſuare ſtatuēs. hoc volui ꝓbare indicio. ipius me loci inſpectorē eē atqꝫ cuſtodem. Statimqꝫ epſ atqꝫ ciues cū ꝓceſſiōe locum adeunt. et ingredi non pſumentes orationi p foribus inſiſtunt. Secunda appitio ē q̄ circa annū dñi ſeptigēteſimum. x. accidiſſe deſcribit̃. Nā in loco qui tumba dr̄ iux̃ mar̃ qui ſex miliaribꝰ ab vrbe adriaceſi michael epo pdicte ciuitat̃ appuit di. Et iubēs vt in pdicto loco eccleſiam conſtrueret. et ſicut fit in monte gargano. ita et ibi in memoriam ſancti michaelis archangeli celebraret. Cum autē epiſcopus de loco in quo eccleſiā conſtrueret. dubitaret ab ipſo edocetur. vt vbi eaꝫ cõſtrui faceret vbi thaurum a latronibus abſconditum inueniret. Iterūqꝫ de loci amplitudine dubitans iubetur moduꝫ in amplitudine ſtatuere quantum videret thauꝝ in circuitu pedibus ptriuiſſe. Due aūt rupes ibidem erant quas nullatenus virtus humana mouere poterat. tunc michael cuidam viro apparuit. pcipiens vt ad pdictum locum accedat. et ipas rupes remoueat. Quo accedente tā facile rupes mouit. vt nihil habere ponderis viderent̃. Edificata igit̃ ibidē eccīa de monte gargono partem pallij qd̃ ſanctus michael ſuper altare poſuit et partem marmoris ſuper qd̃ ſtetit ad ſuaꝫ eccīam detulerūt. Cum vero ibidem aque penuriam paterentur. monitu angeli quoddā foramē in quodā ſaxo duriſſimo fecerunt. et tanta aquarum copia protinus emanauit. vt vſqꝫ nunc eius beneficio copioſius ſuſtententur. Hec autem apitio in pdicto loco. xvij. die kalendaꝝ nouembrium ſolenniter celebratur. In eodam auteꝫ loco q̄ddam memoria dignū cõtigiſſe refertur miraculum. Ille eni mons vndiqꝫ occeāo cingitur. Sed bis in die michaelis iter pbens populo apitur. Cum ergo copioſa turba ad eccīam pgeret contigit ⁊ q̄ndā mulierez grauidā vicinā ꝑtui ſecū ire. Et ecce magno īpetu vnda redijt et omnis turba timore cõcuſſa ad litus fugit. ſola autē mulier pgnās fugē nõ valuit. ſꝫ a marinis fluctibꝰ capta fuit. At michael archangelus mulierē illeſaꝫ ſuauit. ita ēt ꝙ in medium pelagi filium pturiuit. quē in vlnis ſuſcipiens lactauit. ⁊ mari iteꝝ ſibi iter pbēte leta exiuit. Tercia apparitio eſt q̄ rome tpe gregorij pape legit̃ accidiſſe. Nā dū idem greg. papa ꝓpter peſtē inguinariā letanias maiores inſtituiſſet. et deuote ꝓ ſalute populi exoraret. vidit ſ caſtꝝ qd̃ olim memoria adriani dicebatur angelū dñi qui gladiū cruentatū tergebat. ⁊ in vaginam mittebat. Unde ſanctus greg. intelligens pces a dño exauditas eccīam

in honorē angeloꝝ ibidē cōſtruxit. Un
et caſtꝝ illud vſqꝫ nunc caſtꝝ ſancti ange
li vocat̄. Hec aūt apparitio cū illa q̄ in
monte gargano apparuit. ⁊ ſypōtāis vi-
ctoriā dedit. viij. ydus may celebratur.
Quarta apparitio eſt q̄ ꝯſiſtit in hierar-
chijs ipoꝝ angeloꝝ. Nam primo hierar
chia epiphania dr̄. i. ſupior appitio me-
dia dr̄ ypphania. i. media appitio. vltia
dr̄ yphania. i. inferior appitio. Et dicit̄
hierarchia a hierar qđ eſt ſacꝝ. ⁊ archos
princeps quaſi ſacer principatus. q̄libet
autē hierarchia cōtinet tres ordines. nā
ſupior ꝯtinet ſeraphin cherubin ⁊ thro-
nos. Media ꝯtinet ſm̄ aſſignationē dy
oniſij dn̄ationes. v̄tutes ⁊ ptātes. Ultia
ꝯtinet ſm̄ aſſignatiōē eiuſdē. p̄ncipat⁹
archangelos ⁊ angelos. Et hoꝝ dn̄atio
ordinatio ⁊ diſpoſitio poteſt videri ſilit̄
in terrenis ptātibus. Nā miniſtroꝝ qui
ſunt ſub vno rege. quidā opant̄ imedia-
te circa ꝑſonā regis. ſicut cubicularij et
cōſiliarij et aſſeſſores. Sil'es his ſunt or
dines p̄me hierarchie. Quidā vero hn̄t
officia ad regimen regni in coi. nō d̄puta
ti huic vel illi ꝓuincie. vt principes mi-
litie ⁊ iudices curie. Similes his ſunt
ordines ſcđe hierarchie. Quidā v̄o p̄po
nuntur ad regimen alicui⁹ ptis regni vt
p̄poſiti ⁊ balivi et hmōi minores offici-
ales. Et his ſil'es ſunt ordies tercie hier
archie. Tres igī ordines p̄me hier-
archie accipiunt̄ inq̄tū deo aſſiſtunt et
ad ipſū ꝯuertūt. ad hec tn̄ tria neceſſaria
ſunt. ſ. ſumma dilectio. ⁊ hoc q̄tū ad or
dinē ſeraphī q̄ interp̄tant̄ ardētes. Per
fecta cognitio. ⁊ hoc q̄tū ad cherubī. q̄
interp̄tant̄ plenitudo ſcie. ppetua cōp-
heſio ſiue fruitio. ⁊ hoc q̄tū ad thronos
qui interp̄tant̄ ſedes q2 in eis ſedet de⁹
et q̄eſcit. dū eos in ſe q̄eſcere facit. Tres
aūt ordines medie hierarchie accipiunt̄
inq̄tū hn̄t p̄eſſe ⁊ regere vniuerſitatem
hoim in coī. Hoc autē regimē ꝯſiſtit in
tribus. Primo in p̄ſidendo ſiue impan-
do. ⁊ hoc ptinet ad ordinē dn̄ationū ad
quē ſpectat alijs inferioribus p̄eſſe ⁊ eoſ

in oībus miſterijs diuinis dirigeꝛ. ac eiſ
oīa impare. qđ innuit̄ zach. v. vbi vnus
angelus alteri dixit. curre ⁊ loq̄re ad pu
erum iſtū dicēs ⁊c̄. Scđo imparando et
hoc ptinet ad ordinē v̄tutū. q̄bus non
eſt īpoſſibile exeq̄ qđ impat̄. q2 eis datū
eſt poſſe ſup oīa difficilia ad dn̄m et mi-
niſteriū ptinētia. ⁊ iō attribuit̄ eis mira
cula facē. Terciā in arcēdo vt .ſ. īpedien
tia et feſtinātia arceant̄. ⁊ hec ptinet ad
ordinē ptātū q̄ hn̄t coercē cōtrarias po-
teſtates qđ ſignatū ē Thob. viij. vbi dr̄
q̄ raphael religauit demoniū in deſerto
ſupiori. Tres v̄o ordines vltime hierar
chie accipiunt̄ ſm̄ qđ hn̄t regimē deter-
minatū ⁊ limitatū. Quidā eī eoꝝ p̄ſunt
vni ꝓuincie. hi ſunt de ordine principa
tus ſicut erat princeps pſarū q̄ p̄erat p-
ſis de quo habet̄ dan̄. x. Quidā v̄o d̄pu
tati ſunt ad regimē multitudinis vt po-
te vni⁹ ciuitatis. ⁊ hi dicunt̄ archangeli
Quidā v̄o ad regimē pſone ſingularis.
et hi dicunt̄ angeli. ⁊ hi dicunt̄ minima
nunciare. ex eo q̄ eoꝝ miſteriū ad vnū
hominē limitat̄. Archangeli v̄o dicunt̄
maiora nūciare. q2 bonū vni⁹ multitu-
dinis dignius eſt q̄ bonū vni⁹ hominiſ
In aſſignatione aūt ordinū p̄me hierar
archie Greg. ⁊ Bern̄. cū dyoniſio con-
cordāt. q2 accipit̄ penes eoꝝ fruitionē q̄
ꝯſiſtit ī ferueti dilectōie q̄ ad ſeraphī. ꝓ
funda cognitione quo ad cherubin. p-
petua retētione quo ad thronos. Sꝫ in
aſſignatione medie et vltime in duobuſ
ordinibus. ſ. principatu et v̄tute diſſen-
tire vident̄. Gregorius enī ⁊ Bern̄ aliā
ꝯſiderationē habuerunt. ꝓut. ſ. media
hierarchia accipit̄ penes p̄lationē. Ulti-
ma penes miniſtrationē. Prelatio autē
in angelis triplex eſt. Preſunt enī angeli
angelicis ſpiritib⁹. et hi dn̄ationes dicūt̄
Preſunt enī angeli bonis hoībus. et hi
dicunt̄ principatus. preſunt demonib⁹
et hi dicunt̄ poteſtates. ⁊ ordo ⁊ gradus
dignitatis in his patet. Miniſteriū aūt
triplex ē quoddā quod ꝯſiſtit ī opando
quoddā in docendo et indicendo. aut

maiora aut minora. Primū ē v̄tutū. ſe-
cundū archangeloꝝ. terciū angeloꝝ.

Quinta appitio ē de qua legit̄ in hi-
ſtoria triptita. Nā iux̄ cōſtantinopolī
eſt quidā locus vbi olim dea veſta cole-
batur. Sꝫ nūc ecclia in honorē ſancti mi
chalis fabricata ē qui etiā loc⁹ michaeli
um nuncupat̄. Cū igī quedā noīe aq̄li-
nū ardentiſſima febris rubeis colorib⁹
mota cōprehendiſſet. eſtuanti poculū
medici dederūt quod euomuit adeo vt
poſtmodū q̄cquid ꝯmederet vl' biberet
euomebat. Dū aūt iā morti vicinus eſſꝫ
ad locū hunc ſe duci fecit. credēs ſe illuc
aut mori aut languore priuari. Cui
michael dixit. vt cōfectionē ſibi ex melle
et vino ⁊ pipe faceret. Et oīa q̄ cōmedēt
ibi intigēt. ⁊ ſic plenā ſanitatē reciperet.
Qđ cū feciſſet. plene liberat⁹ ē. cū tn̄ ſm̄
medicine rationē cōtrariū eē videant̄ ca
lida pocula colericis exhibere. hec in hi-
ſtoria triptita.

Secūdo dicitur vi-
ctoria. Multiplex autē victoria ipi⁹ ar-
changeli michaelis et alioꝝ angeloꝝ in-
uenit̄. Prima ē quā archangel⁹ michael
p̄dictis ſypontanis hoc mō p̄ſtitit. P⁹
aliqđ enī tēpus ab inuēto loco neapoli-
te adhuc gentiles cōtra ſypontāos. ⁊ bn̄
uentanos q̄ quīquagita milibus a ſypō
to diſtāt. ordinato exercitu bellare cepe-
runt. Qui d̄ epī cōſilio triduanas indu
tias petierunt. vt ieiunio triduano va-
carent et p̄tonū ſuū michaelē in ſui au-
xiliū iplorarēt. Tercia autem nocte ſcēs
michael epō appet. preces dicit exaudi-
tas. victoriā ꝓmittit affuturā. et quarta
die hora iubet hoſtibus occurrendum.
Quib⁹ occurrētib⁹ mōs garganus imē-
ſo tremore concutit̄ fulgura quoqꝫ cre-
bra volāt. et caligo tenebroſa totū mōtis
cacumē obduxit; ita vt ſexingēti viri de
aduerſarijs tā ex ferro hoſtiū q̄ ex ſagit
tis igneis interirent. Reliq̄ v̄o v̄tute ar
changeli cōpata. idolatrie reliquerūt er
rorē. ⁊ cōtinuo colla chriſtiane fidei ſub

miſerunt. Scđa victoria quā archā
gelus michael obtinuit. qn̄ draconem.
i. luciferꝫ cū oībus ſuis ſequacibus d̄ ce-
lo expulit. De quo exponit̄ illud quod
hr̄ in apocal'. xij. Factū ē p̄liū magnum
in celo michael et angeli eius p̄liabant̄
cū dracone. et draco pugn̄bat et angeli ei⁹
⁊ nō valuerūt. neqꝫ locus inuētus ē am-
plius eoꝝ in celo. Cū eī lucifer dei equa
litatē appetiſſet. archangel⁹ michael ce
leſtis exercitus ſignifer aduenieus. ipſū
luciferum cum ſuis ſequacibus de celo
expulit. et in hunc aerem caliginoſum
vſqꝫ in diem iudicij retruſit. Non enim
pmiſſū ē eis in celo habitare ſiue in ſu-
periore parte aeris. quia locus clarus et
amen⁹ eſt: nec in terra nobiſcū ne nimiſ
nos infeſtarent. ſed in aere inter celum ⁊
terram. vt dum ſuperius reſpicerent et
gloriam vident quam amiſerunt. inde
dolorem habeant. ⁊ dum inferius con-
ſpiciunt et vident homines illuc aſcen-
dere vn̄ ipi ceciderūt inde inuidia freq̄n-
ter torquentur. Frequenter tamen ex di-
uina diſpenſatione ad noſtrum exerciti-
um ad nos deſcendunt. Unde ſicut ali-
quibus viris ſanctis monſtratum eſt fre
quenter circa nos volitant ſicut muſce. ī-
numerabiles enim ſunt et velut muſce
totum aerem repleuerunt. Unde dicit
Haymo vt philoſophi et doctores no-
ſtri opinantur aer iſte ita plenus ē demo
nibus et malignis ſpiritibus. ſicut radi⁹
ſolis minutiſſimis puluiſculis. licet aūt
tot ſint. tamen iuxta ſententiam origeīs
eoꝝ exercitū minuim⁹ cū eos vincimus
ita vt q̄ ab aliquo ſancto viro victus fue-
rit. deinceps ille de vicio de quo victus
eſt ipm̄ nō valeat tētare. Tercia victoria
eſt quā angeli quotidie demonib⁹ obti-
nent. dū ꝓ nobis cōtra eos pugn̄tes ab
eoꝝ tētatiōe nos liberāt. trib⁹ aūt modiſ
ab ipoꝝ tētatione nos liberāt. Primo po
teſtatē demonis refrenādo. Apoc. xx. de
angelo qui demonem ligauit et in abyſ-
ſum miſit. ⁊ thob. viij. de dyabolo in de
ſerto ſupiori r̄ligato. Hui⁹ eī r̄ligatō ni-

hil aliud eſt ꝙ poteſtatis eius refrenatio
Secundo cōcupiſcētiā refrigerando qḋ
ſignificatū eſt geñ.xxxij. vbi dī ꝙ angelꝰ
tetigit neruū iacob et ſtatim emarcuit.
Tercio memoriam dñice paſſionis nr̄iſ
mentibus iprimēdo. Hoc ſignatum eſt
apoca.vij. vbi dī. Nolite nocere terre et
mari nec arboribus quouſqꝫ ſignemꝰ ſer
uos dei in frontibus eorū. Jtē ezech.ix.
Sigā thau in frontes viroꝝ gementium.
Thau enī lr̄a ad modū crucis eſt facta.
Et qui hoc ſignati ſunt. non timent an
gelum ꝑcuſſorē. vñ ibidē dī. Sup quē
videris thau non occidat. Quarta vi
ctoria eſt quā archangelus michael de
antixp̄o habiturus eſt. qñ ipſum occidet.
Tunc enī michael princeps magnꝰ (vt
dicit dan̄.xij.) ꝯſurget ⁊ pro electis tāꝙ
adiutor et ꝓtector fortiter ſtabit. Dein
de antixp̄c (vt dicit glo. apoc.xiij. ſuper
illō. Vidi vnū de capitibꝰ eius occiſū
⁊c̄) Mortuū ſe fingens ꝑ triduū latens
Poſtea apparebit dicēs ſe ſuſcitatū arteqꝫ
magica ferentibus eū demonibus in ae
ra aſcendet. et vniuerſis mirantibꝰ ado
rabunt eū. Tandē in mōte oliueti aſcē
dens (vt dicit glo. ſup illud.ij.theſſa.ij.
quē dñs ihs interficiet ⁊c̄.) vbi ſtabit in
papilione et in ſolio ſuo ⁊ in illo loco cō
tra quē dñs aſcendit. michael adueniēs
ipſum interficiet. quo de prelio et victo
ria intelligitur ſc̄m greg. illud qḋ dicit
Apoc. factū ē preliū in celo ⁊c̄. Jllud eī
vbū de triplici prelio michael intelligi
tur. ſ. de prelio qḋ habuit cū lucifero cū
ipſum de celo expulit. ⁊ de prelio qḋ cū
demonibꝰ habet nos in feſtātibꝰ ⁊ ḋ iſto

Tercio hec ſolenni

tas dī dedicatio ex eo ꝙ hac die ꝓdictū
locū in monte gargano a ſe dedicatum
fuiſſe michael archangelus reuelauit.
Reuerſi enī ſypontani a cede aduerſari
orum. ⁊ tā magnifica potiti victoria. ad
huc dubitare ceperūt. vtꝝ predictū locū
ingredi vel dedicare deberent. Tūc eps
ſup his duxit papā pelagiū ꝯſulēdū qui
rñdit ⁊ dī. Si hō illā ecciā dedicare debꝫ
hoc maxime die quo victoria data ē fieri
opteret. Si vo aliter ſancto michaeli pla
cuerit. ab ipo ē ſup hoc eiꝰ requirēda volū
tas. Jnſtātibꝰ igr̄ papa et epo cū ciuibus
triduano ieiunio michael in hac die ap
paruit dī. Nō eſt opꝰ vob quā ego edifi
caui dedicare ecciā. ipe enī q ꝯdidi ḋdi
caui. ꝑcepitqꝫ vt die ſequēti locū cū po
pulo ingrediēs ipm ꝑcibus frequētarēt.
⁊ ſe ſpālē ſuū ꝑronū ſentirēt. deditqꝫ eis
ꝑdicte ꝯſecratiōis ſignū. vt. ſ. ab oriente
ꝑ poſterulā aſcēderēt. ⁊ ibidem veſtigia
hominis ipreſſa marmori iuenirēt. Ma
ne igr̄ eps ⁊ vniuerſus populꝰ ad locum
venerūt. ⁊ itrogrediētes criptā magnā et
tria altaria iuenerūt. quoꝝ duo i auſtra
li ꝑte poſita erāt. terciū vo in orientali ve
nerandū qddā ⁊ rubeo pallio circūtectū.
Celebratis igr̄ ibidē miſſaꝝ ſolennijs.
cū ſacrā ꝯmuniōnē ſinguli accepiſſent. oēs
ad ꝓpria cū imenſo gaudio redierunt.
Eps aūt ibidē ſacerdotes ⁊ clericos de
legauit q iugiter diuinū officiū celebra
rent. Jn eadē ſpelunca aq̄ lucida et ni
miū dulcis emanat q̄ poſt ꝯmuniōnē popu
lus potat et diuerſe egritudines ſanant.
Tūc ſummus pontifex his auditis. hūc
diē in honore ſancti michaelis ⁊ omniū
beatoꝝ ſpirituū ꝑ totū orbem vniuerſa
liter ſtatuit celebrandum.

Quarto hec ſolenni

tas dicit memoria ſancti michael in q̄ ta
men ſolēnitate oīm angeloꝝ memoriā a
gimꝰ. ⁊ oēs generaliter honoramꝰ. Hec
nāqꝫ nos eiſdē laudē ⁊ honorē ipendere
multiplici ratione. Jpſi enim ſunt cuſto
des noſtri. miniſtratores noſtri. fratres
⁊ ꝯciues nr̄i. aīaꝝ nr̄aꝝ portatores in ce
lum. oronū nr̄aꝝ apḋ deū repn̄tatores.
regis eterni nobiliſſimi milites ⁊ tribula
torū ꝯſolatores. Primo igr̄ debemꝰ
eos honorare q̄ ſunt cuſtodes noſtri.
Cuilibet enim homini dant duo ange
li. Vnꝰ malus ad exercitium. Aliꝰ bo
nus ad cuſtodiēdū. Cuſtodia enim bo

ni angeli deputatur hoī ⁊ in natiuitate
in vtero et ſtatim pꝰ natiuitatē ex vtero
et ſpē cū ipo iā adulto. Jn hoc enī tripli
ci ſtatu neceſſaria ē homi cuſtodia ange
lica. Nā dū puulꝰ ē adhuc in vtero. pōt
interimi et dānari. Dū ē ex vteꝝ an̄ adul
tam etatē pōt a baptiſmate iped iri. Dū
eſt in adulta etate pōt ad diuerſa pecca
ta ꝑtrahi. Dyabolus enim in homine
adulto rationē ſeducit ꝑ aſtucias. volū
tatem allicit ꝑ blandicias. vtutē oppri
mit ꝑ violentiā. iō neceſſe fuit vt bonus
angelus eidē ad cuſtodiā deputet. vt ho
minem erudiat et dirigat cōtra fallatiā
exhortet ⁊ incitet ad bonū cōtra blādi
cias. et defendat ab oppſſione cōtra vio
lentiā. Effectus aūt angelice cu
ſtodie in homīe quadrupliciter aſſigna
ri pōt. Primus ē vt ꝓficiat aīa in bonū
grē. ⁊ hoc facit angelus in aīa tribꝰ mo
dis. Primo omne ipedimētū ad bonū
remouendo. Hoc ſigtū ē exo.xij. vbi an
gelus ꝑcuſſit ꝓmogenita egipti. Scḋo
pigritiā excitādo. qḋ ſignatū ē zach.iiij.
vbi dī angelus dñi excitauit me q̄ſi ho
minē q excitat a ſomno. Tercio ī via pe
nitentie ducendo. et reducēdo. qḋ ſigni
ficatum eſt thob.v. in angulo q eū duxit
et reduxit. Secundus ē vt nō cadat in
malū culpe. et hoc facit angelus tribus
modis. Primo ipediēdo peccatū futuꝝ
ne fiat. Hoc ſignatū eſt Nume.xxij. in
balaā q ad maledicendū iſrael ꝑgens ab
angelo ipeditus ē. Scḋo increpādo pre
teritū. vt ab eo q̄s recedat. Hoc ſignatū
eſt Judi.ij. vbi cū angelus filios iſrael ḋ
ꝑuaricatione increpaſſet. ipi eleuauerūt
vocē et fleuerūt. Tercio violentiā infe
rēdo. vt a pc̄ti eripiat. Hoc ſignatū eſt
in violenta eductiōe loth et vxoris de ſo
domis. i. de peccati cōſuetudīe. Ter
cius effectus ē ſi cadat ꝙ poſtmodū rſur
gat. et hoc facit angelus tribus modis.
Primo mouendo ad ꝯtritionē. Hoc
ſignatū eſt thob.xj. vbi ad documētum
angeli de felle ꝑ qḋ intelligit cōtritio li
niuit patri oculos. ſ. cordis. Scḋo pur
gādo labia ad ꝯfeſſionē. qḋ ſignat yſa.
vj. vbi ꝑ angelū labia yſaie purgant.
Tercio gaudendo ad ſatiſfactionē. Lu.
xv. dicit ꝙ maius gaudiū eſt in celo ſup
vno peccatore penitentiā agēte: ꝙ ſuper
nonagintanouē iuſtis. Quartus effe
ctus ē ne totiens vel in tot mala cadat. q̊
tiens vel ad quot dyabolꝰ incitat. ⁊ hoc
facit tribus modis. ſ. poteſtatē demonis
refrenando. cōcupiſcentiā debilitādo et
memoriā paſſionis dñice nr̄is mentibꝰ
iprimendo. de quibus ſupra dictum eſt.

Secundo debemꝰ

os honorare q̄ ſunt miniſtratores no
ſtri. oēs enī (ſicut dicit heb.j.) ſunt ad
miniſtratorij ſpiritus. Omnes enī pro
pter nos mittunt. q̄ ſupiores ad medi
os. medij ad infimos infimi mittuntur
ad nos. Hec autē miſſio ꝯpetit boni
tati diuine. Jn hoc enī manifeſtat diui
na bonitas quantū nr̄ā ſalutē diligat.
dū nobiliſſimos ſpūs q ei intima carita
te iungunt. dirigit et trāſmittit ad ꝓcu
randū ſalutē noſtrā. Scḋo caritati an
gelice. cū enī caritatis ardentis ſit maxīe
deſiderare alioꝝ ſalutē. ob quā et dixit
yſa. Ecce ego dñe. mitte me. ⁊ āgeli pn̄t
nos iuuare ꝓ eo ꝙ vident nos ſuo au
xilio indigere: ⁊ malos angelos nos ipu
gnare. Jō ꝙ ad nos mittant lex exigit
angelice caritatis. Tercio humane indi
gentie. mittunt ei ad inflāmādū affectū
ad amorē. Vnde in figurā huiꝰ legunt
miſſi fuiſſe in curru igneo. Scḋo ad il
luminandū intellectū ad cognitionem.
Hoc ſignatū ē apoc.x. in angelo q habe
bat librum apertū in manu ſua. Tercio
ad corroborandū in nobis oē ipfectum
vſ in finē. Hoc ſignatū eſt. iij.reg.xix.
vbi angelus portauit helie panē ſubcine
ricium et vas aq̄ et ꝯmedit et ambula
uit in fortitudine cibi illiꝰ vſqꝫ ad mōtē
dei oreb.

Tercio honorandi

ſunt quia ipi ſunt fratres et conciues no

ſtri. Omnes enĩ electi aſſummũt̃ ad or=
dines angeloꝝ. quidã ad ſupiores. q̃dã
ad inferiores. quidã ad medios ꝓ diuer
ſitate ſuoꝝ meritoꝝ. Licȝ beata ṽgo ſup
oẽs ſit. qð. b. greg. in omel. inſinuare vi=
detur. Nã vt ait ſunt nõnulli qui pua
capiũt ſȝ tñ hoc annũciare fratrib⁹ non
deſiſtũt. iſti in angeloꝝ numeꝝ currunt
Et ſunt qui ſecretoꝝ celeſtiũ ſumma et
cape ꝑualent ⁊ nũciare hi cũ archangel.
Et ſunt qui mira faciũt ſigñ ⁊ valent op
ant. ⁊ hi cũ ṽtutib⁹. Et ſunt q̃ malignos
ſpũs ṽtute orõnis ⁊ vi accepte ptãt̃ fu=
gant. ⁊ hi cũ ptãtib⁹. Et ſunt q̃ accept̃
ṽtutib⁹ electoꝝ merita trãſcẽdũt. et ele=
ctis fratrib⁹ ꝑncipant̃. ⁊ hi cũ ꝑncipati=
bus meritũ ſortiunt̃. Et ſunt q̃ ſic in ſe
metipſis oĩbus vicijs dñant̃. vt ipo iur̃
mdicie, dij inter hoĩes vocãt̃. Unde ad
moyſen dr̃. Ecce ꝯſtitui te deũ pharaoĩs
et hi cũ dñationib⁹. Et ſunt in q̃bus ve=
lut in throno ſuo dñs ꝑſidẽs alioꝝ fcã
examinat. ꝑ quos dũ ſancta ecciã regitur
plerũq; ð ſuis q̃buſdã ĩfirmis actib⁹ oẽs
electi iudicãt̃. ⁊ hi cũ thronis. Et ſunt
q̃dã q̃ ꝓximi caritate ampli⁹ ceter̃ ple=
ni ſunt. ⁊ hi meritoꝝ ſuoꝝ ſorte int̃ che=
rubin numeꝝ acceperunt. q: cherubin
plenitudo ſciẽtie dicitur et iuxta paulũ
plenitudo legis ẽ caritas. Et ſunt q̃ ſup
ne ꝯtẽplationis amore accenſi. in ſolo cõ
ditoris ſui deſiderio anhelãt. nihil iã in
hoc mðo cupiũt ſolo eternitatis amore
paſcũt̃. terrea q̃q; abijciũt. cũcta tpalia
mẽte trãſcẽdũt. amãt ⁊ ardẽt atq; ipo
ſuo ardore requieſcunt amando ardent
loquẽdo accedũt ⁊ q̃ſcũq; ṽbo tãgũt: ar
dere ꝓtinus ĩ dei amore faciũt: quo iſti
niſi inter ſeraphin numerũ ſortem ſue
vocationis acceperunt. hec greg.

Quarto honorã

di ſunt q: ipi ſunt aĩaꝝ nr̃aꝝ in
celũ portatores. ⁊ hoc faciũt triplici mõ.
Primo viaȝ pando. Mal. iij. Ecce ego
mitto angelũ meũ q̃ ꝑabit viã añ faciem
meã. Scðo ꝑ viã ꝑꝑatã in celũ baiulan
do. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelũ
q̃ te cuſtodiet in via ⁊ introducat in ter=
ram quã ꝓmiſi patribus tuis. Tercio ĩ
celo collocando. Luce. xvj. Factũ ẽ vt
moreret̃ mendicus ⁊ portaret̃ ab angel
in ſinum abrahe.

Quito q: ipi ſũt

orationũ noſtraꝝ añ deũ repñta
tores. ipi nãq; primo orõnes nr̃as deo re
ꝑſentant. Thob. xij. quando orabas cũ
lacrimis ⁊ ſepeliebas mortuos. ego obtu
li orationẽ tuã dño. Scðo ibidẽ ꝓnob
allegant. iob. xxxiij. Si fuerit ꝓ eo ange
lus loquens vnũ de ſilibus vt ãnunciet
hominis equitatẽ miſerebitur eius ⁊c.
Item zach. j. et rñdit ãgelus dñi ⁊ dixit
dñe exercituũ vſq; quo non miſereberis
irl'm ⁊ vrbiũ iuda quibus iratus es?
Iſte iam ſeptuageſimus annus ẽ. Ter
cio dei ſententiã nobis renunciant. Dañ.
ix. vbi dr̃. q̃ gabriel ad euȝ volans dixit
ab exordio ꝑcũ tuaꝝ egreſſus eſt ſermo
glo. ſententia a deo et ſequit̃. Ego autẽ
veni vt indicarem tibi. q: vir deſiderio
rum es. De his tribus dicit bern. ſup cã.
Diſcurrit angelus mediꝰ inter dilectũ
et dilectam vota offerens referens dona
excitat iſtam. placat illum.

Sexto honorandi

ſunt quia ipſi ſunt regis eterni nobiliſſi=
mi milites ſm̃ q̃ dicitur iob. xxv. Nun
quid ẽ numerus militũ eius. Sicut aũt
videm⁹ ĩ militib⁹ alicu⁹ regis. q̃ quidã
eoꝝ ſp in aula regia ꝯmorant̃. ⁊ regẽ aſ=
ſociant. ⁊ ad eius honorẽ ⁊ ſolaciũ regi
cantant. quidã aũt ciuitates et caſtella re
gni cuſtodiunt quidã vero regis inimi=
cos expugnãt. Ita ⁊ hoꝝ militũ xp̃i qui
dam in aula regia. ſ. in celo empirreo ſp
regem regum aſſociãt. ⁊ ad eius honorẽ
cantica leticie et glĩe ſp cantant dr̃. San=
ctus ſcũs ſcũs. Iſa. vj. Itẽ benedictio et
claritas et ſapiã et grãruactio. honor ⁊ ṽ
tus et fortitudo deo nr̃o in ſecula ſclõꝝ
amẽ. Apoc. vij. Alij aũt cuſtodiũt ciui
tates ſuburanas ⁊ villas et caſtra. illi. ſ.

qui nobis ad cuſtodiã ſunt deputati: cu
ſtodientes ſtatũ ṽginũ. cõtinẽtiũ. cõiu=
gatoꝝ ⁊ caſtra religionũ: yſa. lxij. Sup
muros tuos irl'm cõſtitui cuſtodes ⁊c.
Alij ṽo dei inimicos. i. demones expu=
gnant. Apoc. xij. Factũ ẽ ꝑliũ in celo. i.
ſm vnã expoſitionẽ in eccĩa militanti.
Michael ⁊ ãgeli ei⁹ ꝑliabãt cũ dracõe.

Septimo et vltimo

honorandi ſunt. q: ipi ſunt tribulatorũ
cõſolatores. zach. j. angelus q̃ loq̃bat̃ in
me verba bona et cõſolatoria. Itẽ thob
v. forti aĩo eſto. Et hoc faciũt trib⁹ mõis
Primo cõfortando ⁊ roborando dañ.
x. vbi cũ daniel corruiſſet. tetigit eũ ange
lus dr̃. Noli timere. pax tibi. cõfortare
et eſto robuſtus. Scðo ab impatientia
cõſeruando. ps. angelis ſuis mandauit
de te. vt cuſtodiant te in oĩb⁹ vijs tuis.
In manibus portabũt te. ne forte offen
das ad lapidẽ pedẽ tuũ ⁊c. Tercio ipaȝ
tribulationẽ refrigerando et minuẽdo.
et hoc ẽ ſignatũ. Dañ. iij. Ubi angelus
dñi cũ tribus pueris in fornacẽ deſcẽdit
⁊ fecit mediũ fornac̃ q̃ſi roris vẽtũ flãtẽ

Ieronim⁹ dici

tur ab hiera qð ẽ ſacꝝ ⁊ nem⁹ q̃ſi
ẽ ſacꝝ nem⁹. vl' noma qð ẽ lex. vñ dicit̃ in
legenda ſua. q̃ hieronim⁹ iterpẽtat̃ ſacra
lex. Fuit enĩ ſanctus. i. firmus. vel mun=
dus. vel ſanguine tinctus. vel vſui ſacro
deputatus ſicut vaſa templi dicebantur
ſancta. quia ſacro vſui deputata. Fuit eĩ
ſanctus. i. firmus in bono ope propter ꝑ=
ſeuerantie longanimitatem. Et mund⁹
in mente per puritatem. ⁊ ſanguine tict⁹
per dñice paſſionis meditationẽ. Sacro
vſui deputatus. ꝑ ſcripture ſacre expoſi=
tionem et interpretationem. Dicitur et
nemus a nemore vbi aliquando cõuer
ſatus fuit. et lex propter regularem diſci
plinam quam monachos ſuos docuit.
vel quia ſacram legem expoſuit et inter
pretatus fuit. Hieronimus etiam inter
pretatur viſio pulcritudinis vel diiudi=
cans locutiones. Eſt aũt multiplex pul
critudo. Prima ẽ ſpiritualis q̃ eſt in aĩa
ſcða moralis q̃ cõſiſtit in honeſtate mo=
rum. Tercia intellectualis q̃ eſt pulcri=
tudo angelica. Quarta ſupſubſtantialis
q̃ eſt diuina. quinta celeſtis q̃ ẽ ſanctorũ
in patria. Hanc quintuplicẽ pulcritu=
dinem hieronimus in ſe vidit ⁊ habuit
Nã habuit ſpiritualẽ in ṽtutũ varieta=
te. moralẽ in vite honeſtate. intellectua=
lem in excellenti puritate. ſupſubſtanti
alẽ in ardenti caritate. celeſtẽ i eterna vl'
excelleti claritate. Diiudicauit etiã locu
tiones ſiue ṽba tã ſua q̃ alioꝝ. ſua exa=
minate ꝓferendo. alioꝝ vera cõfirman
do. falſa cõfutãdo. dubia ṽo exponẽdo.

Ieroĩmus euſe

bij viri nobilis filius ab oppido
ſtridonis qð dalmacie ⁊ panoĩe cõfinia
tenet. extitit oriund⁹. Hic adhuc iuuẽis
romã adijt. ⁊ lr̃is grec̃ ⁊ latinis et hebra
icis plene erudit⁹ ẽ. In arte grãmatica
donatum habuit ꝑceptorẽ. In rethori=
ca aũt victorinum oratorẽ. In ſcriptu=
ris aũt diuinis exercitabatur die ac no=
ct. et inde hauſit auide. qð poſtmodũ
effudit abunde. Quodã ṽo tpe (ſicut
ipe in epiſtola ad euſtochiũ ꝑhibet) cũ
de die tulliũ et nocte platonẽ auide lege
ret eo q̃ ſmo incult⁹ ſibi in libris ꝓphic̃
nõ placeret. circa mediã quadrageſimã
tãm ſubita et ardenti febre corripitur: vt
toto frigeſcente iam corpore. vitalis ca=
lor in ſolo pectore palpitaret. Dum ergo
exequie funeris pararentur. ſubito ad
tribunal iudicis trahitur et interrogat⁹
cuius conditionis eſſet. chriſtianum ſe
eſſe libere profitetur. Ad quem iudex.
Mentiris inquit ciceronianus es non
chriſtianus. vbi eſt enim theſaurus tu=
us ibi eſt cor tuum. At Hieronimus
obmutuit. et continuo ipſum iudex du
riſſime cedi iuſſit. Tunc exclamauit et
dixit. Miſerere mei domine miſerere mei.
Tunc qui aſtabant precabãtur vt veni=
am tribueret adoleſcenti. Ipe eniȝ iura=

re cepit ac dicere. Dñe ſi vnq̄ꝫ habuero
codices ſeculares. ſi legero te negabo.
In hec igr̄ iuramēti v̄ba dimiſſus ſubi=
to reuiuiſcit. Tūc lacrimis totū ſe īuenit
ꝑfuſum. et ex v̄beribus q̄ ante tribunal
ſuſcepat. ſcapulas terribiliter reppit liui
entes. Tanto aūt ſtudio libros diuinoſ
legit ex tunc q̄nto libros gentiliū vnq̄ꝫ le
gerat. Dū aūt eēt annoꝝ. xxix. ī romana
eccīa cardinalis preſbiter ordinatus eſt.
Mortuo aūt liberio papa. hiero. dign⁹
ſummo ſacerdotio ab oībuſ acclamatur
Sꝫ dū quorundā clericoꝝ et monachoꝝ
laſciuiā increparet. illi nimiū indignati
ei inſidias ꝑauerūt. Sꝫ ⁊ ꝑ veſtē mulie=
brem (vt ait ioh. beleth) ab eis turpiter
eſt deriſus. Nā cū hiero. ad matutinas
ſolito more ſurgeret. veſtē mulieris quā
emuli iux̄ lectū poſuerāt reppit. ſuūq̄ꝫ eē
credēs induit. ⁊ ī eccīaꝫ ſic ꝓceſſit. Hoc
aūt emuli faciebāt vt mulierē habere in
thalamo crederet. Qḋ ille videns tante
eoꝝ veſanie locū dedit. et ad greg. nazā=
zenum cōſtantinopolitane vrbis epm ꝑ
uenit. Poſtq̄ꝫ aūt ab ipo ſacras lr̄as didi
cit. in heremū ꝑꝑerauit vbi ꝓ xp̄o quā=
ta ſuſtiuerit. ipe ad euſtochiū narrat di.
Quotiens in heromo cōſtitut⁹. ⁊ illa va
ſta ſolitudine. q̄ exuſta ſolis ardoribus
horridū monachis ꝑſtabat habitaculū.
putaui me romāis delitijs intereē. Hor
rebāt ſacco mēbra d̄formia. ſq̄lida cutis
ſitū ethiopice carnis adduxerat. q̄tidie
lacrime q̄tidie gemit⁹ et ſi qn̄ repugnan
tem ſomnus īminēs opp̄ſſiſſet vn̄ humo
nuda vix oſſa herentia collidebant. De
cibis ⁊ potu taceo. cū etiā languentes aq̄
frigida vtant̄ et coctum aliquid accepiſ
ſe luxuria ſit. et tn̄ ſcorpionū tm̄ ſocius
et feraꝝ. ſepe choris intererā puellaꝝ ⁊ in
frigido corꝑe et carne ꝑmortua. ſola libi
dinum incēdia pullulabant. Itaq̄ꝫ con
tinuo flebā. ⁊ repugnātē carnē ebdoma
bam inedia ſubigebā. Diē crebro ꝯiūxi
cū nocte. nec prius a pectoris ceſſabā ver
beribus q̄ꝫ a dn̄o trāquillitas redderet̄.
Ipſam quoq̄ꝫ cellulā meā quaſi cogita=

annis 29 etatis ſue cardinalis Romane eccleſie factus fuit

tionū cōſciam ꝑtimeſcebā. ⁊ mihi irat⁹
et rigidus ſolus deſerta penetrabā ⁊ (vt
mihi teſtis ē dn̄s) poſt multas lacrimas
et nōnūq̄ꝫ videbar mihi intereē agmini
bus angeloꝝ. Per q̄drienniū ibidē pe=
nitētiā ſic peractā ad bethleē opidū reme=
auit vbi prudens aīal ad p̄ſepe dn̄i ſeſe
obtulit ꝑmanſuꝝ. Bibliothecā aūt ſuā
quā ſummo ſtudio ſibi cōdiderat dau=
ſam. aliosq̄ꝫ libros itex relegēs die ieiu=
nijs ducebat. ad veſperuꝫ multos ibidē
diſcipulos coadunas. ī ſancto ꝓpoſito
et traſlatione ſcripturaꝝ. lv. annis et. vj.
menſibus deſudauit et vſq̄ꝫ ad finē vite
v̄go ꝑmanſit. Licet aūt in hac legēda di=
cat̄ q̄ ſꝑ virgo fuerit. ipe tn̄ de ſe ita ſcri
bit ad pāmachiū. Uirginitatē in celo p̄=
fero nō q̄ habeo. ſꝫ q̄ magis miror q̄ non
hēo. Tāta deiq̄ꝫ laſſitudine fatigatus ē
vt in ſtratu ſuo iacens. funiculo ad trabē
ſuſpenſo. ſupinis manibus ſe leuaret. vt
ſ. officiū monaſterij ꝓut poterat exhibe=
ret. Quadā v̄o die ad veſꝑaſcēte cū hiero.
cū fratrib⁹ ad ſacrā lectionē audiēdū ſe=
deret. ſubito leo q̄dā claudicās mōſteriū
ingreſſus eſt. Quo viſo cū ceteri fr̄es fu=
geret. hiero. ei q̄ſi hoſpiti obuiauit. Leo
igr̄ dū pedē ſibi leſum oſtēderet. vocatis
frib⁹ pedē ſibi p̄cepit ablui ⁊ diligenter
ei⁹ plagā inq̄ri. Qḋ cū factū fuiſſet iuue=
nerunt leonis plātā a ſentib⁹ vulneratā
Adhibita igr̄ diligēti cura. leo ꝯualuit et
omni feritate depoſita: int̄ eos q̄ſi dome=
ſticū aīal habitauit. Tūc hiero. vidēs q̄ n̄
tā ꝓ ſanitate ſui pedis. q̄ꝫ ꝓ eoꝝ vtilitate
dn̄s leonē miſiſſꝫ. d̄ frm̄ ꝯſilio eidē hoc
iniūxit officiū. vt azinū quē hēbāt q̄ liḡ
d̄ nemore d̄ferebat: ipe leo ad paſcua du
ceret. ⁊ ductū ibidē cuſtodirꝫ. Qḋ factū
eſt. Nā iniūcta leoni azī cura. more pa=
ſtoris idultrij eūdo ad paſtū. ſoci⁹ ieſſā
ter itiner̄ rure paſcēdo vnicuiq̄ꝫ d̄feſo tu
tiſſim⁹ erat verūtn̄ vt ſe cibarꝫ ⁊ azin⁹ ſo
litū pficerꝫ op⁹ ꝯſuer̄ ſꝑ horis cū eo do=
mū redibat. Quadā igr̄ vice paſcēte azio
⁊ leōe gruit ſoporato. mercatores cuꝫ ca=
melis inde traſeūtes azinū ſolū viderūt

nota

⁊ cū q̄ꝫ citi⁹ rapuerūt. Expgefact⁹ itaq̄ꝫ
leo cū ſociū nō inueniret. rugiēdo huc il=
lucq̄ꝫ ibat. Quē tādē nō īueniēs. ad por
tas monaſterij triſtis adijt. ⁊ īint⁹ vt ſoli
tus erat p̄ verecūdia igredi n̄ p̄ſumpſit.
Et vidētes fratres q̄ tardi⁹ ſolito more
et ſine azio veniſſet putauert̄ q̄ fāe ꝯpul
ſus azinū cōmediſſet. nolētes ei ānoam
tribuere cōſuetā. dicebāt vade ⁊ reliq̄m
ꝑtē aſelli q̄ tibi remāſit māde ⁊ tuā iglu=
uiē reple. Heſitātes tn̄. vtꝝ hoc malum
ꝑpetraſſꝫ. exierūt ad paſcua ſi forte aliqḋ
mortis indiciū īueniret̄. ⁊ nihil īuenien=
tes reuerſi. hec hiero. retulerunt. Tunc
monit̄ ei⁹ offciū azini. leoni iniūgūt et
ligna cedētes. leoni īponūt. Qḋ cum leo
patiēter ferret. quadā die expleto oꝑe ad
agrū rediit. hac illacq̄ꝫ diſcurrit ſcire de=
ſiderans quid de ſuo fuiſſet ſocio factuꝫ.
Et ecce plures vidit a longe negociato
res cū onuſtis camelis. etiā p̄cedēte azi=
no veniētes. mos eni ī illi regioni ē. vt qn̄
cū camelis lōgi⁹ gradiunt̄. cameli vt di=
recti⁹ vadāt p̄cedētē ⁊ collo funiculuꝫ
geſtātē azinū ſubſequāt̄. Recognito igr̄
leo azino cū igenti rugitu ſuꝑ eos irruit.
⁊ oēs hoīes ī fugā cōuertit. Et leo terri=
biliter rugiens percutiebat cauda fortit̄
terrā. ꝑterritoſq̄ꝫ camelos (ſic erāt onu=
ſti) añ ſe ad cellā ire coegit. Qḋ cū fratreſ
vidiſſent et hieronimo nunciaſſent. ille
ait. Hoſpitib⁹ nr̄is fratres kariſſimi pe=
des abluite. eſcas p̄bete. ⁊ ſuꝑ hoc volū=
tatem dn̄i expectate. Tūc leo ꝑ monaſte
rium cepit (vt ſolebat) letus diſcurrere.
ſinguloꝝ fratrū veſtigijs ſe ꝓſternens ⁊
quaſi de ꝑpetrata quaꝫ nō fecerat culpa
cauda alludēs veniā poſtulabat. Hiero
nimus aūt futuroꝝ p̄ſci⁹ ait fratribus.
Ite fratres ⁊ veniētib⁹ hoſpitib⁹ neceſſa
ria ꝑpate. Adhuc eo loquēte nūcius ad
eū venit ānūcians añ fores hoſpites ad
eē q̄ abbātē vellēt videre. Ad quos cuꝫ
ille iuiſſet. ꝓtin⁹ ille ei⁹ pedib⁹ ꝓuolnū
tur. ꝓ culpa veniā poſtulātes. Quos il=
le benigne eleuās. p̄cepit vt ſua recipent
et aliena nō vſurparet̄. Rogabāt igitur

illi beatū hieronimū. vt medietatēꝫ olei
ꝓ benedictione accipiat. q̄bus vix aſſen
ſit. tandē coact⁹ ſuſcipi iubet. Promiſe=
runt autē ſe annuatim eandē olei mēſu=
ram fratribus ipis daturos. ⁊ a ſuis dari
heredibus p̄cepturos. Cū autē olim in
eccīa vnuſquiſq̄ꝫ caneret qḋ volebat the
odoſius iperator damaſum papā rogauit
vt alicui viro docto officiū eccīaſticū cō
mitteret ordinandū. Ipe igr̄ ſciēs hiero
nimum in ligua latina. greca ⁊ hebraica
ꝑfectū. ⁊ in omni ſapiētia ſummū. eideꝫ
officiū p̄dictū cōmiſit. Hieronim⁹ igit̄
pſalteriū ꝑ ferias diſtinxit. ⁊ vnicuiq̄ꝫ fe
rie nocturnū ꝓpriū aſſignauit. ac gloria
patri in fine cuiuſlibet pſalmi dicenduꝫ
inſtituit. Deinde ep̄las ⁊ euāgelia ꝑ an=
ni circulū decantādas ceteraq̄ꝫ ad offici=
um ꝑtinētia p̄ter cātū rōnabiliter ordīa=
uit. Miſitq̄ꝫ illud d̄ bethleē ad ſummū
pontificē. ⁊ ab eo ⁊ cardinalib⁹ fuit val=
de approbatū. ⁊ ꝑpetuo autenticatū.
Poſt hoc aūt in ore ſpelūce. vbi dn̄s ia=
cuit monumentū ſibi cōſtruxit. vbi ex=
pletis. xcviij. ānis ⁊ ſex mēſib⁹ ſepult⁹ ē.
In quāta reuerētia euꝫ auguſtinus
habuerit. patet ꝑ ep̄las quas ſibi miſit.
in quaꝝ vna ei tali mō ſcripſit. Dn̄o di=
lectiſſimo et cultu ſinceriſſimo caritatis
obſeruando atꝫ amplectēdo hieronimo
auguſtinus ⁊c̄. Alibi q̄ꝫ d̄ eo ſic ſcripſit
Sanctus hieronimus p̄ſbiter: greco. la=
tino ⁊ hebreo eloq̄o erudit⁹. in loc̄ ſan=
ctis atꝫ in lr̄is ſacris vſq̄ꝫ ad decrepitam
vixit etatē. cui⁹ nobilitas eloquij ab oriē
te in occidentē inſtar ſolis lāpas reſplē=
duit. Beatus autē ꝓſper in ſuis croni=
cis de eo ſic ait. Hieronimus preſbiter ī
bethleem toto iam mundo clarus habi=
tabat. egregio ingenio ⁊ ſtudio vniuerſe
eccīe ſeruiens. Ipſe quoq̄ꝫ d̄ ſe ſic ait ad
ambigenſem. Nihil a puericia ita vita
re conatus ſum. vt animum tumentem
et erectam ceruicem. dei contra ſe odiuꝫ
prouocantem. Item ego etiam omnia
tuta timeo. Item in monaſterio hoſpi=
talitati ex corde intendimus. et debes ad

Moritur etate 98. Annorum et ſex menſium

nōs venientes ꝑter hereticos leta fronte ſuſcipimus. ac venientiū pedes abluimꝰ Iſido. aut in li. ethi. ait. Hieronimus triū linguaꝝ extitit peritꝰ. Cuiꝰ interpretatio ceteris anfert̄. qm̄ ⁊ v̄boꝝ tenatior ē. ⁊ ꝑſpicuitate ſententie clarior atq̄ vtpote a xp̄iano interp̄te verior. In dyalogo q̄z ſeueri diſcipuli ſancti martini q̄ eiꝰ tpe fuit. ſicut ꝺ hieronimo ſcriptū h̄r. Hieronimꝰ ꝑter fidei meritū dotes q̄z virtutū nō ſolū latinis atq̄ grecis. ſz etiā hebraicis ita l̄ris īſtructꝰ ē. vt ſe illi ī oī ſciā nemo audeat ꝯpare. Cui ingens aduerſus malos pugna ꝑpetuūq̄z certamē. Oderunt eū heretici. q̄r eos inpugn̄re n̄ deſijt. Oderūt clerici. q̄r vitā eoꝝ īſectabat̄ ⁊ crimīa. Sz plane boni oēs ⁊ mirātur ⁊ diligūt. Nā q̄ eū hereticū eē arbitrāt̄ īſaniunt. Totꝰ ſp̄ ī lectōe. totꝰ ī libris ē. n̄ die n̄ nocte reqeſcit. aut legit aliq̄d aut ſp̄ ſcribit hec ſeuerꝰ. Et ſicut ex his verbis p̄z ⁊ ſicut ip̄e etiā ſepe teſtat̄ m̄ltos ꝑſecutores ⁊ m̄ltos d̄tractores ꝑpeſſus ē. Quas tm̄ ꝑſecutiōes q̄̄ libent̄ ſuſtinuerit. p̄z ex eo q̄ ſic dicit ī ep̄la ad aſellā. Grās ago dō q̄r dignꝰ ſim hicꝰ quē oderit mūdꝰ ⁊ maleficū me garriūt. Sz ſcio ad regnū puenire ꝑ īfamā ⁊ bonā famā. Vtinā ob nomē dn̄i mei nomē atq̄ iuſticiā vniuerſa me ī fideliū turba ꝑſeq̄t̄. Vtinā ī ob ꝓbriū meū ſolidꝰ exurgat h̄ mūdꝰ tm̄ vt merear a xp̄o laudari ⁊ ſue pollicitatōis ſperare mercedē. G̃ta itaq̄z ⁊ d̄ſiderata tētatō ē cuiꝰ p̄miū a xp̄o ſpat̄ in celo. nec maledictio g̃uis ē q̄ diuina laus mutat̄. Obijt circa annum dn̄i. cccc. viij.

Remigiꝰ dicitur

a remige q̄ ē nauis ductor vel rector. vel dr̄ a remis q̄ ſunt īſtrumēta qbꝰ nauis ducit̄. ⁊ a gyō qd̄ ē luctatō. Ipſe ei ecclīaz gubernauit ⁊ ꝑiculo naufragij. eā duxit ad portaz padiſi. Pro ea luctatus eſt contra inſidias dyaboli.

Remigiꝰ regem

et gentem francoꝝ ad xp̄m puertiſſe dr̄. Habebat eni rex vxorē noīe rothila xp̄ianiſſimā. q̄ viꝝ ſuū nitebat̄ ad fidē ꝯuertere ſz neq̄bat. Que cū filiū genuiſſet. ip̄z baptizare voluit. ſz rex oīno ꝓhibuit. Illa aūt qeſcere n̄ valēs. tādē vix hoc a rege obtinuit. ⁊ filiū baptizauit. Qui dū baptizatꝰ eēt ſubito ē defunctus. Cui rex ait. Nunc appet q̄r xp̄c vilis ē deꝰ q̄ eū ꝑ quē fides eiꝰ poterat ſublimari. ī vita ꝯſeruare n̄ potuit. Cui illa. Immo in hoc a deo meo valde me diligi ſentio q̄ p̄mū fructū vētris mei ip̄m recepiſſe cognoſco q̄ regnū in īfinitū tuo melius filio meo largitꝰ ē. Cōcepit igit̄ iteꝝ ⁊ filiū aliū pepit. quē ſicut p̄mū cū multa inſtantia baptizari fecit. Sz ecce ſubito infirmat̄ ita q̄ de eius vita d̄ſperaret̄. Dixitq̄z rex vxori. vere debilis ē deus tuus q̄ nullū in ſuo noīe baptizatum in vita cōſeruare pōt. Nā ſi mille genueris ⁊ cūctos baptizaueris. oēs ſil̄ ꝑibunt. Sz tm̄ puer ꝯualuit ⁊ ſanitatē r̄cepit. ita q̄ poſt patrē regnauit. At fidelis mulier viꝝ ſuū ad fidē reducere conobat̄. ſz ille modis omnibus reſiſtebat. Qualit̄ aūt ad fidē ꝯuerſus ē. in alio feſto qd̄ ē poſt ep̄hiaz dictū ē. Volēs autē p̄dictus rex clodouius factꝰ xp̄ianus remenſez eccleſiam dotare beato remigio. dixit. vt quātum circuiret dū ip̄e ī meridie dormiret ſibi donaret. Qd̄ ⁊ fectū ē. Sz cū quidā molendinū ſuū habebat intra fines beati remigij. molendinarius ip̄z dū circuiret cū indignatiōe repulit. Cui dixit remigius. Amice nō ſit tibi durū vt hoc molendinū ſil̄ habeamꝰ. At ille vt eum reiecit. ſtatim rota molendini cōtrariū verti cepit. clamauitq̄z poſt ſanctū remigium di. Serue dei veni ⁊ habeamꝰ ꝑit̄ molendinū. Cui ille. nec mihi nec tibi. ſtatimq̄z ſe terra aperuit ⁊ molendinum penitus deglutiuit. Preuidens remigius famē futurā cū in villa quadā bladi cumulos cōgregaſſet. inebriati ruſticani ſenis prudētiā deridētes. ignē ſuppoſuerunt qd̄ ille audiēs illuc venit. ⁊ p̄e frigore etatis et veſpertini tp̄is ſe calefacere

cepit. ⁊ trāq̄llo corde dixit ſp̄ focus bonꝰ eſt. Verūtn̄ q̄ hoc fecerūt ⁊ poſteri eius viri in genitalibꝰ rupti. femine guttu roſe erunt qd̄ ſic in illis euenit. q̄uſq̄z ꝑ karolum ſunt diſperſi. Notandū aūt q̄ illud feſtū ſancti remigij qd̄ agit̄ in mēſe ianuarij ē feſtū de felici obitu ip̄iꝰ. Iſtō aūt dr̄ eē ꝺ ſacri corꝑis eiꝰ trāſlatōe. Cū eni corpus eiꝰ poſt ip̄iꝰ obituz ad ecclīam ſanctoꝝ thimothei ⁊ apollinaris cū feretro deferret̄ ſecus ecclīam ſancti criſtoferi cepit a deo ponderare q̄ nullatenus moueri potuit. Tandez coacti rogauerunt dn̄m vt eis oñdere dignaret̄ ſi forte in eccleſia illa ſancti criſtoferi vbi nulle reliquie ſanctorū q̄eſcebant ſepeliri vellet. Statiq̄z corpꝰ leuiſſime ſuſtulerūt. ⁊ ip̄z ibi honorifice poſuerūt vbi cū multa miracula fierēt. ecclīaz amplificauerūt. et facta cripta retro altare cū effoſſum corpꝰ ibi reponere vellēt. mouere nullatenus potuerūt. cū aūt in orōibꝰ ꝑnoctarent ⁊ media nocte oēs ꝑiter obdormiſſent ⁊ in craſtinū. ſ. kal̄. octobris īuenerūt ſepulcrum cū corꝑe ſancti remigij. in illā criptaz ab angelis deportatū. qd̄ tm̄ ꝑ lōgū tp̄s in pulcriorē capſaz eadē die cū capſa argētea trāſlatū ē. Floruit circa annum domini. cccc. xc.

Leodegarius dū

omni virtute polleret aduēſi eccleſie meruit ī pontificē ꝓmoueri. Qui cū dotario rege decedēte cura regni g̃uius p̄meret̄. volūtate dei ⁊ p̄ncipū ꝯſilio chiludericū fratrē dotarij adoleſcēte valde ydoneū p̄fecit in regē. Sz ebroinꝰ theodericū ip̄ius childerici germanū p̄ficē nitebat̄. nō ꝓpter regni cōmodū. ſed q̄r ꝺ p̄tāte eiectus et oibus odioſus. irā regis ⁊ p̄icipū verebat̄. Timēs igr̄ ebroinus licentiā a rege petijt. ⁊ monaſteriuz introiuit. q̄ cōcedēte ⁊ fratrē ſuū theodoricum. ne cōtra regnū aliquid moliret̄ ī cuſtodia detinēte ſanctitate ⁊ ꝓudētia ep̄i pace mirabili oēs gaudebāt. Sz pꝰ aliq̄d tp̄s rex malignoꝝ cōſilio deꝑuatꝰ in tātū in viri dei odiū incitat̄ q̄ oppunitatē et modū mortis eius attētiꝰ inq̄rebat. Sz ep̄s blāde ferēs. ⁊ omnes inimicos ſuos ⁊ amicos amplectēs egit cū r̄ge vt diem paſce in vrbe cui preerat celebraret. Et ecce illa die nūciatū eſt ei q̄ rex in illa nocte. quicq̄d de morte eius tractauerat ꝑficere d̄creuiſſet. At ille nihil trepidans ſed illa die cū rege ī menſa ꝯmunicans. ꝑſecutorem ſic fugit q̄ ī luxumē ſi monaſterio dn̄o ſeruiēs etiā ebroino q̄ in monaſtico habitu latitabat. ſedula caritate ſeruiuit. Poſt modicum autem rex moritur. et theodoricus in regnum ſublimatur. Quapropter leodegariꝰ populi ſui lacrimis et precibus motꝰ. ⁊ abbatis imperio compulſus ad ſedem ſuā redijt. ac ebroinus protinus apoſtatauit et regis ſeneſcallus ordinatus eſt. Qui licet prius malus fuerit tamen poſtea fuit peior. totoq̄z ſtudio leodegarium occidere nitēbatur. Miſſis igitur militibus qui eum caperent. cum hoc leodegarius cōperiſſet. eorum furori cedens. dum in habitu pontificali de vrbe egrederetur a militibus capitur. qui ei ſtatiz oculos eruerunt. Poſt biennium vero ſanctus leodegarius cuz fratre ſuo garino quem ebroinus exiliauerat ī palacium regis eſt adductus. Cum ad irriſionem ebroini ſapienter et pacifice reſponderet. nequam ille iuſſit garinum lapidibus obrui. ſanctum epiſcopum toto die nudis pedibus per quendam fluuium ſuper acutiſſimos lapides decurrentem deduci. et audiens q̄ in his tormentis deum laudaret. linguam eiꝰ precidi fecit. et poſtmodum eum cuidaz cuſtodi tradidit. vt ipſum nouis ſupplicijs reſeruaret. Ille autem vſum loquēdi non perdidit. ſed predicationi et exhortationi prout poterat vacabat. predixitq̄z quando et qualiter ipſe et ebroinus ex hac vita migrarent. Lux autem immenſa in modum corone.

caput eius circumdedit. quā cū multi vi
diſſent quid hoc eēt ab ipo eꝑo queſiue=
rant. At ille ſe in oratiōe ꝓſternēs. grati
as deo retulit. ⁊ oēs aſtātes vt in melius
vitam mutarent admonuit. Quod ebro
inus audiens ⁊ inuidēs. miſſis quatuor
ſpiculatoribus ipm̄ ḋcollari ꝑcepit. Cū
ipm̄ ducerēt ait eis. Non ē inquit opus
fratres vos diuti⁹ fatigari. ſed hic īplere
deſideriū eius q̇ vos miſit. Ad hec v̇ba
tres illoꝝ adeo ſunt cōpuncti. ꝙ ad pe=
des eius ꝓcidentes veniam ꝑcabantur.
Quartus vero cū eū ḋcollaſſet. ꝓtinus
a demone arreptus et in ignē ꝓiect⁹ vi=
tam miſerabiliter terminauit. Biennio
expleto audiēs ebroinus corpus ſancti
viri multis miraculis illuſtrari. miſera
biliter cruciatus inuidia militē illuc mi
ſit. ⁊ an ſic ſe haberet veritas intimaret.
Miles autē ſupbus et arrogās cū illuc
veniſſet calce tūbā ſancti ꝑcutiens excla
mauit. Moriaẗ q̇ mortuū miracula fa
cere poſſe credit. Mox ille arreptus a ḋ
monio ⁊ ſubito moriēs morte ſua ſanctū
amplius cōmēdauit. His auditis ebroi
nus amplius īuidia torquebaẗ et famā
ſancti extinguere moliebaẗ. Sed iuxta p̄
dicationē ſancti gladio nequiter nequā
ipſe occidiẗ. Paſſus ē autē circa annum
dn̄i ſexingenteſimūoctogeſimū tempo=
re conſtantini quarti.

Ranciſcus pri⁹

dictus eſt iohānes. ſ₃ poſtmodū
mutato noīe frāciſcus vocatus ē. Cuiuſ
nominis mutatiōis multiplex cā fuiſſe
videẗ. Primo rōne miraculi cōmutādi
linguā gallicā miraculoſe a deo r̄cepiſſe
cognoſcitur. Unde diciẗ in legenda ſua
qꝛ ſemꝑ cū ardore ſancti ſpiritus replere=
tur: ardētia foris v̇ba eructās gallice lo
quebaẗ. Scḋo rōne officij diuulgandi.
Unde diciẗ in legenda ſua ꝙ diuina ꝓ
uidentia ſibi hoc vocabulū indidit. vt
ex ſingulari et inſueto noīe opinio mini
ſterij ei⁹ toti citius īnoteſceret orbi. Ter
cio rōne effectus cōſequendi. vt. ſ. ꝑ hoc
dareẗ intelligi ꝙ ipſe ꝑ ſe et ꝑ filios ſuos
multos ſuos peccati ⁊ dyaboli debebat
frācos. i. liberos facere. Quarto rōne ma
gnanimitatꝭ in corde. Nā franci a feroci
tate ſunt dicti. qꝛ eis ineſt naturalis feri=
tas ⁊ magnimitatis aīoꝝ. Quinto rōne
v̇tuoſitatꝭ in ſmōe. qꝛ ei⁹ ſmo inſtar ſe=
curis vicia incidebat. Sexto rōne terro=
ris in demonū fugatōe. Septio rōne ſe=
curitatis et ex v̇tute ⁊ opum ꝑfectiōe. et
honeſtatis in cōuerſatiōe. Aiūt ei frāci
ſcas dici ſiḡ q̄dā īſtar ſecuriū q̄ rome an
ꝯſules ferebāẗ. q̄ erāt ī terrore ⁊ ī honorē

Ranciſcus ſeru⁹

⁊ amic⁹ altiſſimi. ī ciuitate aſſiſij
ort⁹ ⁊ negociator effect⁹. fere vſq₃ ad vi=
ceſimū etatꝭ ſue ānū tp̄s ſuū vane viuen
do ꝯſumpſit. Quē dn̄s īfirmitatꝭ flagel
lo corripuit ac ī viꝝ alteꝝ ſubito trāſfor=
mauit. ita ꝙ iā ſpū ꝓphico pollere cepit.
Nā cū q̄dā vice ipe cū pluribus a pruſinis
capt⁹ diro fuiſſ₃ carceri mancipat⁹ dolē=
tib⁹ alijs h̄ ſolus exultat. ⁊ r̄darguit⁹ ſuꝑ
hoc a cōcaptiuis r̄ndit. Jō me exultare
nouerit qꝛ adhuc ſanct⁹ ꝑ totū ſcl'm ad
orabor. Quadā vice romā cā deuoti
onis ꝓficiſcēs veſtimēta ſua depoſuit et
paupis cuiuſdam veſtimēta induēs ante
eccīa₃ ſcī petri inẗ paupes ſedit et cū eis
velut vn⁹ ex illis auide mendicauit. ⁊ ſe
pius ſiĺr feciſſ₃ niſi notoꝝ verecūdia im=
pediſſ₃. Antiqu⁹ hoſtis eu₃ a ſalubri
ꝓpoſito conabaẗ auertē. ⁊ feminā quan
da₃ ſue ciuitatꝭ. mōſtruoſe gibboſa₃ cor=
di ei⁹ imittit. ⁊ niſi reſipiſcat a cepuis ſi=
milē ſe factuꝝ miatur. ſ₃ a dn̄o ꝯfortatus
audiuit. Franciſce amara ꝓ dulcib⁹ ſu=
me ⁊ teipſum contēne ſi me cupis agno=
ſcere. Quem igitur leproſorum obui
um habens (cum huiuſmodi homines
multum natura abhorreret) diuini me=
mor oraculi accurrens in oſcula ei⁹ ruit
⁊ poſt hoc ille ſtatim diſparuit. Quapro
pter ad leproſoru₃ habitacula properat
⁊ eorum manus deuote oſculans pecu=
niam donat. Eccleſiam ſancti damiani

orationis cā ingrediẗ ⁊ imago xp̄i eum
miraculoſe alloquiẗ. Franciſce inquit
vade. repara domu₃ meā. q̄ (vt cernis)
toto deſtruiẗ. Ab ea igẗ hora aīa eius liq
facta ē. et crucifixi cōpaſſio eius cordi mi
rabiliter eſt īfixa. Inſiſtit ſollicite eccīe
reparande. et venditis q̄ hēbat cū pecuniā
cuidā p̄ſbitero daret ⁊ ille timore parentū
recipe recuſaret. corā ipo eā ꝓijciēs tāꝙ
puluerē vilipendit. q̄propter a patre li=
gatus et captus. pecuniā eidē reſtituit.
ac veſtē patri reſignauit. et ſic nudus ad
dn̄m euolauit. et cilicio ſe induit. Aduo
cat inſuꝑ ſuus dei quendā ſimplicē viꝝ
quē loco patris ſuſcipiēs rogat. vt cū pr̄
eius maledicta ꝯgeminet. ipe ſibi ecō=
uerſo bn̄dicat. Frater eius carnalis
hyemali tp̄e frāciſcū vilib⁹ pānīculis te=
ctum orōni vacantē ⁊ tremebūdū vidēſ
ait cuidā. Dic franciſco vt de ſudore ſuo
vnā tibi nūmatā vendat. Qḋ ille audiēſ
alacriter r̄ndit. Reuera ergo hāc domi
no meo vēdā. Quadā die dū audiret
ea q̄ dn̄s diſcipulis ſuis ad p̄dicādū miſ
ſis locutus ē. ſtatī ad vniuerſa ſeruanda
tota virtute conſurgit. Soluit calciamē
ta de pedibus. tunica vna ſed vili īduiẗ.
⁊ ꝓ corrigia mutauit funiculū. Tꝑe ni=
uis ꝑ ſiluā ambulans. a latronibus ca=
pitur. et ab eis q̇s ſit requiſitus. ꝑconem
dei ſe aſſeruit. quē illi arripiētes. in niue₃
ꝓijciunt di. Jace ruſtice ꝑco dī.

Multi nobiles ⁊ ignobiles. clerici et
laici ſpreta ſeculari pompa. ei⁹ veſtigijs
adheſerunt. quos pr̄ ſanctus docet euan
gelicā ꝑfectionē īplere pauꝑtatē appre=
hendere et ꝑ viā ſancte ſimplicitatis in=
cedere. Scripſit p̄terea euangelicā re
gulā ſibi et ſuis fratribus hn̄is ⁊ hn̄dis
quā dn̄s papa innocenti⁹ ꝯfirmauit. Ce
pit extūc feruētius v̇bi dei ſemīa ſpargē
⁊ ciuitates ⁊ caſtella feruore mirabili cir
cuire. Frater quidā erat (quātū a foris
videbatur) eximie ſanctitatis. ſed tñ ad
modū ſingularis. q̇ tanta diſtrictione ſi=
lentiū obſeruabat vt nō verbis ſed nuti
bus cōfiteretur. Cūq₃ ſanctus ab oībus
laudareẗ. vir dei illuc adueniens. dixit.
Sinite fratres nec mihi in eo dyabolica
figmenta laudate. Moneaẗ ſemel vel bis
in ebdomada confiteri. qḋ ſi non fecerit
dyabolica tētatio ē. et deceptio fraudu=
lenta. Monentibu ſ₃ illū fratribus di=
gitum ori ſuo īpoſuit. et caput cōcutiēs
ſe nullatenus cōfeſſurū innuit. Nō poſt
autē multos dies ad vomitū rediit ⁊ in
facinoroſis actib⁹ vitā finiuit. Fati=
gatus in itinere ſeruus dei dum azinu₃
eq̄taret. ſocius eius frater leonardus de
aſſiſio ſiĺr fatigatus intra ſe cepit cogita
re ac dicere. nō de pari ludebāt hui⁹ pa
rentes et mei. continuo vir dei de azino de=
ſcendens dixit fratri ſuo. nō ꝯuenit me
eq̄tare ⁊ te peditē venire. qꝛ nobilior me
fuiſti. Stupefactus frater ad pedes pr̄is
ꝓcidit ⁊ veniā poſtulauit. Trāſeunte
ſibi aliquādo mulier q̄dā nobilis cōcito
gradu occurrit. cuius laſſitudinē et inte=
cluſos anhelitus miſeratus. q̄dnā reqre
ret īquiſiuit. Et illa ora pro me pater qꝛ
ſalubre propoſitum qḋ concepi meo vi=
ro īpediente nō exeq̄r. ſed in ſeruitio xp̄i
mihi plurimum aduerſatur. Cui ille.
vade filia quia cito de eo conſolationem
recipies. et ex parte dei omnipotentis ⁊
mea ſibi denuncies. ꝙ nunc eſt tempus
ſalutis. poſtmodum equitatis. Qua de=
nunciante. vir ſubito īmutaẗ. et continē
tiam pollicetur. Cuidam ruſtico in
quadam ſolitudine ſiti deficienti. fontē
aque ibidem ſuis orationibus impetra
uit. Cuidam fratri ſibi admodū famili=
ari ſecretū hoc (ſancto inſtigante ſpū) re
tulit dī. hodie eſt aliquis ſeruus dei ſuꝑ
terrā. propter quem quoad vixerit non
permittet dominus famem ſuper homi
nes deſeruire. ſed ſic procul dubio fuiſſe
narraẗ. ſed illo ſublato. toto in contra=
rium conditio permutatur. Nam poſt
eius felicem tranſitu₃ predicto fratri ap
paruit dī. ecce iam venit fames. quā do=
nec viuerem ego venire ſuper terram do
minus non permiſit. In feſto paſce cu₃
fratres in hēmo greci. menſam accurra=

cti⁹ ſolito alb et vitreis ꝑparet. et vir dei
hoc ꝯſpexiſſet ꝓtinus greſſum retrahēs
capellū cuiuſdā pauperis q̄ tūc aderat. ca
piti ſuo īponit et baculū ī manu geſtās
foras egredit. et ad oſtiū ꝑſtolat. Man-
ducantib⁹ igi fratrib⁹ clamabat ad oſti-
uz vt amore dei pegrino paupi ⁊ īfirmo
elemoſinā largiāt. vocat⁹ paup igredit.
et in terra ſolus recūbens. diſcū ponit in
cinere. qđ vidētes fratres ſtupore nimio
ſunt repleti. Quib⁹ ille ait. menſaz vidi
patā et ornatā. et paupū oſtiatim eunti-
um vnicū nō ēe cognoui. Pauptatez
in ſe et in alijs adeo diligebat. et paupta
tem dominā ſuā ſemꝑ vocaret. ſed quā-
do pauperiorē ſe ipo videret. ꝓtinus inui-
debat et ſe ab alio vinci timebat. nā et cū
die quadā paupculū quēdā obuiū ha-
buiſſet ait ſocio ſuo. magnā verecundiā
intulit nobis huiuſ inopia ⁊ noſtrā pau
pertatē plurimū repꝛhendit. naz ꝓ meis
diuitijs meā dñaz pauptatē elegi. ⁊ ecce
amplius relucet in iſto. Dū quidam
paup corā eo trāſiret. ⁊ vir dei intima fu-
iſſet cōpaſſione cōmotus. et dixit ei ſoci⁹
ꝗ ſi hic ſit paup. ſed forſitan in tota ꝓui
cia non ē eo ditior volūtate. Cui vir dei
dixit. Cito tunicā tuā exue et paupi tri-
bue. et ad eius pedes ꝓſtratus. culpabi-
lem te clama. cui ille ꝓtinus obediuit.
Quadā vice tres mulieres facie ꝑ om
nia. ⁊ habitu ſimiles. obuias habuit. q̄
eū taliter ſalutauerūt. Beneueniat dña
pauptas. ⁊ ꝓtinus diſparuerūt. et vltra
viſe nō ſunt. Cū ad ciuitatē aretij de
ueniſſet et ibi belluz inteſtinū cōmotuz
fuiſſet. vidit vir dei de burgo ſup terraz
demones exultantes. vocanſqꝫ ſociū ſuū
noīe ſiluestrū. dixit ei. vade ad portā ci-
uitatis. et demonibus vt ciuitatē exeant
ex pte dei omnipotētis p̄cipe. Qui feſti-
nans aū portam valenter clamauit. Ex
pte dei et iuſſu patris nr̄i franciſci. diſce
dite demones vniuerſi. Sicqꝫ omnes ci-
ues poſt modicū ad concordiā redierūt
Predictus aūt ſilueſter dū adhuc ſa-
cerdos ſecularis eēt. vidit in ſomnis cru

cem auream ex ore franciſci ꝓcedēte. cuius
ſummitas celos tāgebat cui⁹ brachia ꝓ
tenſa vtrāqꝫ mūdi ptē amplexando tāge-
bant cōpunctus ſacerdos ꝓtinus mun-
dum deſerit. et viri dei pfectus imitator
efficitur. Exiſtente viro dei in oratio
ne. dyabolus ter eū ꝓprio nomine voca-
uit. Cui cū ſanctus reſpondiſſet. adiecit.
nullus eſt adeo in hoc mundo peccator
cui ſi cōuerſus fuerit. non indulgeat do-
minus. Sed quicunqꝫ ſemetipſuz peni-
tentia dura necauerit. miſericordiā in p
petuo nō inueniet. Continuo ſeru⁹ dei
ꝑ reuelationem cognouit hoſtis fallaci
am quō niſus fuerit ad tepore eū redu-
cere. Cernēs aūt hoſtis āntiqu⁹. q ſic non
ꝓualuit grauē carnis temptationē eidē
immiſit. Quod vir dei ſentiens. veſte dē-
poſita. cordula duriſſima ſe verberans
di. Eia frater azine. ſic te manē decet. ſic
ſubire flagellū. ſed cum temptatio neq-
q̄ diſcederet. foras exiens. in magnā ni-
uem ſe nudum demerſit. accipiēſqꝫ niuē
in modum pile. et ſeptē glebas cōpingit
quas ſibi proponens cepit alloqui corp⁹
ecce inquit hec maior vxor tua iſte qua-
tuor duo ſunt filij. et due filie tue. reliq̄
duo ſunt ſeruus et ancilla. feſtina ergo
omnes induere. qm̄ frigore moriuntur.
Si autem earuz multiplex ſolicitudo mo
leſtat. vni domino ſollicitus ſerui. ilico
dyabolus cōfuſus abſcedit. ⁊ vir dei de-
um glorificans in cellam rediit. Cum
apud dominum leonem cardinalez ſan
cte crucis ab eo rogatus aliquādiu mo-
raretur nocte quadam demones ad ipſz
venientes. euz grauiſſime verberauerūt
Vocanſqꝫ ſocium et rem ſibi aperiens.
ait. Demones ſunt caſtaldi domini no-
ſtri. quos deſtinat ipē ad puniendos ex
ceſſus. ego enim offenſaz nō recolo. quā
per miſericordiam dei ſatiſfactione non
lauerim. ſed forte iō caſtaldos ſuos ī me
permiſit irruere. q2 maneo in curijs ma-
gnatorū qđ forſitan fratribus meis pau
perculis bonam ſuſpitionem non gene-
ret. q2 forte me extimant delitijs abūda

re. et ſurgens ſummo mane inde receſſit
Exiſtente aliquādo eo in oratione. au-
diuit ſup domus tectum catervas demo
num diſcurrentes cum ſtrepitu. qui con
citus foris exiens et crucis ſignū ſibi im
primens. dixit. Ex parte omnipotentis
dei vobis dico demōes. vt quicquid vo
bis permiſſum eſt in meo corpe faciatis.
libenter enim omnia ſuſtinebo. quia cū
maiorē inimicum corpe meo non habe-
am vindicabitis me de aduerſario meo
dum in ipo vice mea exercebitis vltionē
Confuſi igr̄ demones euaneſcunt. Frat̄
quidam ſocius viri dei in extaſi factus.
inter ceteras celi ſedes vidit vnā digniſ-
ſimam et nobili gloria prefulgentez. qui
cum miraret cui nam tam preclara ſedeſ
ſeruaretur audiuit ſedes iſta vni⁹ de ru-
entibus principibus fuit et nunc humi-
li franciſco paratur. Et exiens ab oratio
ne virum dei interrogauit di. Quid de
te opinaris pater? Et ille videor mihi
maximus peccator. Statimqꝫ in corde
fratris ſpiritus dixit. Cognoſce qꝛ vera
fuerit viſa quam vidiſti. quoniam ad ſe
dem per ſuperbiam perditam humilitaſ
leuabit humilium. In viſione
ſeruus dei ſupra ſeraphin crucifixum a-
ſpexit. Qui crucifixionis ſue ſigna ſic ei
euidenter impreſſit. vt crucifixus videre
tur et ipſe. Conſignantur manus et pe-
des et latus crucis caractere. ſed diligen-
ti ſtudio ab omnium oculis ipſa ſtigma
ta abſcondebat. Quidam tamen hoc in
vita viderunt. ſed in morte plurimi con
ſpexerūt. Quod autez hec ſtigmata per
omnia vera extiterint. multis miraculis
oſtenſum eſt. quorum duo que poſt eiuſ
obitum contigerunt hic interſerere ſuf-
ficiat. In apulea vir quidam no
mine rogerus. ante imaginem ſancti frā
ciſci ſtans cepit cogitare dicens. Eſt ne
hoc verum. vt tali claruiſſet miraculo.
an ipſa fuiſſet illuſio ſiue ſuorum fratꝝ
ſimulata inuentio. Quod dum mente re

uolueret. ſubito audiuit ſonum quaſi
ſpiculum proſiliens de baliſta. ſenſitqꝫ ſe
in ſiniſtra manu grauiter vulneratum.
Sed cum in cirotheca nihil leſionis ap-
pareret cirothecam de manu extraxit et
graue vulnus. q. ſagitte in palma conſpe
xit. ex quo tanta vis ꝓcedebat ardoris.
vt totus ex dolore et ardore deficere vi-
deret. Cumqꝫ peniteret et ſe beati franci
ſci ſtigmata credere veraciter teſtaretur
p⁹ duos dies dū ſanctū dei ꝑ ſua ſtigma
ta exoraſſet fuit continuo liberatus.
In regno q̄z caſtelle cū quidā vir ſan
cto franciſco deuotus ad ꝯpletoriū pge-
ret. ab inſidijs ob mortē alterius ibi pa
tis ex errore īpetitur. ⁊ letaliter vulnera-
tus. ſemiuiuus relinquit. Deinde gladi
um in gutture crudelis lictor infixit. et
extrahere nō valēs receſſit. Fit vndiqꝫ cō-
curſus ⁊ clamor ⁊ ab oībus plāgit mor
tuus. Cū aūt nocte media cāpana frm̄
ad matutinas pulſaret. vxor clamare ce
pit. Mi dñe ſurge et vadē ad matutinas
quia campana te vocat. Stat ille manū
eleuans videbat alicui innuere vt gladi-
um extraqeret. et ecce videntib⁹ oībus
gladi⁹ quaſi validiſſimi iactat⁹ manu
pugilis eminus ꝓſiliuit. Staticꝙ ille ꝑ-
fecte ſanatus ſe erexit di. Beatus franci-
ſcus ad me veniens. ſuaqꝫ ſtigmata meis
vulneribus apponēs. cor ſuauitate cun
cta vulnera deliniuit. et contactu mirifi
ce ſolidauit. Qui cum vellet diſcedere.
ſibi innuebam vt gladium abſtraheret
quia loqui aliter non valerem. quem ap
prehendens valide proiecit. ſtatimqꝫ ſti
gmatibus ſanctis vulneratum guttur de
mulcens perfecte ſanauit. In
vrbe roma clara illa duo luminaria or-
bis. ſ. bēus frāciſc⁹ et. b. dñic⁹ coraz do-
mino hoſtienſe qui poſtea fuit ſummus
pontifex aderant. Dixitqꝫ eis epi
ſcopus. Cur non facimus de veſtris
fratribus epōs et platos. qui documēto
⁊ exēplo ceteris p̄ualeāt. Fit inter ſctōs dei cū

ſpondendo longa contentio. Vicit tādē
hūilitas frāciſcū ne ſe ꝑponeret. Vicit ⁊
dñicū vt primus rñdendo humilit̄ obe
diret. Dixit ergo beatꝰ dñicus. Dñe gra-
du bono ſic ꝯgnoſcūt ſublimati ſunt fra
tres mei. nec ꝓ meo poſſe permittam vt
aliud aſſequantur regimen dignitatis.
Poſt hoc reſpondēs ſanctus franciſcus
dixit. Dñe minores ideo vocati ſunt fra
tres mei. vt maiores fieri non p̄ſumant.
Igitur beatus franciſcus columbina
ſimplicitate plenꝰ. oēs creaturas ad crea
toris hortat̄ amorē. p̄dicat auibus au-
ditur ab eis. tangunt̄ ab ipo nec niſi licē
ciate recedunt. hirūdines dū eo p̄dicāte
garrirent. ipo impante ꝓtinus contice-
ſcunt. Apud porticulā iuxta eius cel-
lam cicada in ficu reſidens frequēter ca
nebat. quā vir dei manū extēdens voca
uit di. Soror mea cicada veni ad me.
Que ſtatim obediēs ſup eiꝰ manū aſcen
dit. Cui ille. Canta ſoror mea cicada; et
dñm tuū lauda. Que protinus canens
non niſi licenciata receſſit. Parcit lucer
nis lampadibus et candelis nolens ſua
manu deturpare vulgorem. Super pe-
tras reuerenter ambulabat intuitu eius
qui dicitur petra. Legit de via vermicu-
los nec tranſeuntium pedibus conculcē
tur. Et apibus ne inedia pereant glacie
hyemali. mel et optima vina iubet appo
ni. Fraterno nomine animalia cuncta
vocabat. Miro ineffabili gaudio reple-
batur ob creatoris amorem. cum ſolem.
lunam et ſtellas intuebatur. eas ob crea
toris amorem inuitabat. Coronam ſibi
magnam fieri prohibebat dicens. Volo
ꝙ fratres mei ſimplices partem habeant
in capite meo. Vir quidam admo-
dum ſecularis cū ſeruum dei franciſcū
apud ſanctum ſeuerinum predicantem
inueniſſet. vidit deo ſibi reuelante ſan-
ctum franciſcum duobus tranſuerſis en
ſibus valde fulgentibus in modū cru-
cis ſignatum. quorum vnus a capite vſ-
ꝗ ad pedes alius a manu in manum p
pectus tranſuerſaliter tendebatur. Quē
cū nunꝗ̄ vidiſſet. tali indicio recogno
ſcens compunctus ordinem introiuit et
vitam feliciter conſummauit.
Cum infirmitatem oculorum ex fle-
tu continuo incurriſſet. ſuadentibꝰ fra-
tribus ꝙ abſtineret a lacrimis ſic reſpō-
dit. Non eſt ob amorem luminis quod
habemus commune cum muſcis eterne
lucis viſitatio repellenda. Cum autem
a fratribus vrgeretur vt pateretur infir-
mitati viſus remediū adhiberi. et cirur-
gicus inſtrumentum ferreum igne can-
dens in manu teneret. vir dei ait. Mi
frater ignis. eſto mihi in hac hora propi-
cius et curialis precor dominum qui te
creauit vt tuum mihi calorem temperet
⁊ hec dicens ſignum crucis contra illud
dedit. profundatoqꝫ illo in tenera carne
ab aure vſqꝫ ad ſupercilium. nullum vt
retulit dolorem ſenſit. Apud heremū
ſancti vrbani ſeruo dei egritudine vali-
diſſima laborante. cum ipſe defectū na
ture ſentiens vini poculum poſtulaſſet.
nihilqꝫ adeſſet. allatam ſibi aquā ſigno
crucis edito benedixit. Mox in optimū
vinum conuerſa. quod deſerti loci pau-
pertas non potuit viri ſancti orationis
puritas impetrauit ad cuius guſtū ſubi
to conualuit. Malebat de ſe vituperiū
audire ꝙ laudem. Et ideo cum populi
merita in eo ſanctitatis extollerent. pre-
cipiebat alicui fratri vt verba ipſum vi-
lificantia ſuis auribus conculcando ꝓ-
ferret. Cumqꝫ frater ille licet inuitus eū
ruſticum et mercennarium imperitum
inutilem diceret. exhilaratus dicebat.
Benedicat tibi dominus quia tu veriſ-
ſima loqueris. et talia me decet audire.
Non tam ſeruus dei p̄eſſe voluit ꝙ
ſubeſſe. Nec tam precipere ꝙ parere. Id
circo generali cedens officio. gardianū
petijt cuius per omnia voluntati ſubia
ceret. Fratri quoqꝫ cum quo ſolitus erat
ire. ſemper promittebat obedientiam et
ſeruabat. Cum frater quidam cō

tra legem obediētie aliquid feciſſet et pe
nitentie ſigna haberet. vir tamen ad ali
orum terrorem eius caputium in ignem
proijci iuſſit. Cumqꝫ per moram capu-
tium fuiſſet in medio ignis. precepit ipꝫ
extrahi et fratri reſtitui. Extrahitur igr̄
caputium de medio flammarum. nul-
lum habens aduſtionis veſtigiū. Quo
dam tempore per paludes venetiarum
ambulans inuenit maximam auiū mul
titudinem incantantium in palude di-
xit ad ſocium. Sorores aues laudant
creatorem ſuum eamus in eorū medio
horas canonicas domino decantemus.
Quibus intrantibus. aues mote non
ſunt. ſed quia ob nimium garritum ſe
adinuicem audire non potuerunt. ait.
Sorores aues a cantu ceſſate donec lau
des debitas domino perſoluamus. Qui
bus ſtatim tacentibus. finitis laudibus
et ſtatim cantum ſuum more ſolito re-
ſumpſerunt. Inuitatus deuote
a quodam milite. dixit ei. Frater hoſpes
meis monitis acquieſce. et peccata tua
confitere. quia cito alibi manducabis.
Qui ſtatim acquieſcēs domui ſue diſpo
ſuit. et penitentiam ſalutarem accepit.
Cum ergo ad menſam intraſſet. hoſpes
ſubito expirauit. Cum quandā
auium multitudinem reperiſſet et eas
velut rationis participes ſalutaſſet. di-
xit. Fratres mei volucres multum debe-
tis laudare creatorem veſtrum. qui plu-
mis vos induit. pennas ad volandum
tribuit. aeris puritatem conceſſit. et ſine
veſtra ſollicitudie vos gubernat. Aues
autem ceperunt verſus eum extendere
colla. protendere alas. aperire roſtra. et
in illum attente reſpicere. Ille vero per
medium earum tranſiens tunica pertin
gebat eaſdem. nec tamen aliqua de loco
eſt mota. donec licentia data omnes in
ſimul auolauerunt. Cum apud
caſtrum almarium predicaret propter
garritus hirundinum ibidem nidifican
tium audire non poterat. Quibus ille
ſorores mee hirundines. iam tempus ē
vt loquar ego. quia vos ſatis dixiſtis. te
nete ſilentium donec verbum domini ꝯ
pleatur. Cui continuo obedientes pro-
tinus conticuerunt. Tranſeun-
te aliquando viro dei per apuleam. vnā
burſam magnam repperit in via denari
is tumeſcentem. quam ſocius videns ac
cipere voluit vt pauperibus erogaret. ſꝫ
ille nullatenus permiſit: di. Non licet fi-
li alienum auferre. ſed cum ille vehemē-
ter inſtaret. franciſcus paululum orans
iubet vt burſam tollat. que iam colubꝝ
pro pecunia continebat. Quod videns
frater timere cepit. ſed obedire volens et
implere mandatum. burſam manibus
capit. et inde magnus ſerpens protinus
exiliuit. et ait ſanctus. Pecunia ſeruis
dei nihil aliud eſt ꝙ dyabolus et coluber
venenoſus. Cum frater quidā
grauiter temtaretur. cogitare cepit. ꝙ ſi
aliquid ſcriptum de manu patris habe-
ret. ipſa protinus temtatio fugaretur.
Sed cum rem ſibi nullatenus aperire
auderet. quadam vice vir dei vocauit eū
dicens. porta mihi fili cartham et atta-
mentum. quia laudes quaſdam dei ſcri
bere volo. Quas cum ſcripſiſſet ait. Ac-
cipe cartham hanc et vſqꝫ ad diem mor-
tis tue cuſtodias diligenter. Statimqꝫ
omnis temtatio ab eo receſſit. Idē
quoqꝫ frater dum ſanctus franciſcus in-
firmus iaceret. cogitare cepit. Ecce mor-
ti appropinquat pater. et ꝙ plurimum
conſolarer ſi poſt mortem haberem tuni
cam patris mei. Poſt modicum ſanctus
Franciſcus vocat eum di. Tibi trado tu
nicam iſtam et poſt mortem meam ipā
habeas pleno iure. Cum apud alexā-
driam lombardie cum quodā honeſto
viro hoſpitatꝰ fuiſſet ab eo rogatur. vt
propter euangelij obſeruantiam de om
ni appoſito manducaret. Qui cum eius
deuotioni aſſentiret. ille accurrens capo
nem ſeptennē preparat manducandū.
Manducantibus illis. infidelis quidā

ſmore dei elemoſinaȝ petijt. mox vir dei
nomen audiens benedictum. membrū
ſibi trāſmittit capōis. Reſeruat infelix
datum. et in craſtinum dum ſanctus pre
dicaret oſtendit. di. Ecce quales carnes
cōmedit iſte frater quem vt ſanctum ho
nerat[is]. Nam mihi hoc inſero tribuit.
Sed cum membrum caponis piſcis ab
omnibus videātur. velut inſanus ab oī
populo increpatur. Quod cū ille vidiſ
ſet erubuit et veniam poſtulauit. Redie
runtqꝫ carnes ad ſui ſpeciem poſtꝗ re-
dijt p̄uaricator ad mentem. Dum qua-
dam vice ad menſam ſederet et de pau-
pertate beate virginis et filij eius colla-
tio fieret. ꝓtinus vir dei a menſa ſurgēs
ſingultus ingeminat doloroſos. et per-
fuſus lacrimis ſuper nudam humum re
liquum panem manducat. Sacer-
dotalibus manibus quibus conficiēdi
dominici corporis ſacramentum eſt col
lata poteſtas. magnam volebat reueren-
tiam exhiben. Unde et ſepe dicebat. Si
autem ſancto cuiꝗ d̄ celo venienti ⁊ pau
perculo alicui ſacerdoti me contingeret
obuiare. ad ſacerdotis manus deo ſcu-
landas citius me conferrem et ſancto di
cerem. Expecta me ſancte laurenti quia
manus huius verbum vite contrectant
et vltra humanum aliquid poſſident.
Miraculis multis in vita claruit. Naȝ
panes ei ad benedicendum oblati mul-
tis infirmis attulere ſalutem. Aquā
in vinum conuertit et inde eger quidā
guſtans ꝓtinus ſanitateȝ recepit ⁊ mul
ta alia miracula fecit. Cuȝ vero ad dies
iam appropinquaret extremos. longa in
firmitate confectus ſuper nudaȝ humū
poni ſe fecit. fecitqꝫ omnes fratres ibidē
aſſiſtentes ad ſe vocari. et manus ſingu-
lis imponens. omnibus ibi preſentibus
benedixit et in mor cene ſcȝ dominice ſin
gulis buccellam panis diuiſit. Inui
tabat (vt moris ſui erat) omnes creatu-
ras ad laudem dei. Nam et morteꝫ ipſaꝫ

cunctis terribilem et exoſam hortabat
ad laudem eiqꝫ letus occurrit et ad ſuū
inuitabat hoſpicium dicens. Beneue-
niat ſoror mea mors. Ad extremā igī ho
ram veniens dormiuit in dn̄o. cuius ani
mam quidā frater vidit in modū ſtelle
ſimilis lune in q̄ntitate. ſoli in ſplēdore
Miniſter fratꝝ in terra laboris. nōīe au
guſtinus. in hora iā vltīa poſitus. cum
diu amiſiſſet loquelā ſubito clamās di-
xit. Expecta me pr̄ expecta. ecce iā venio
tecum. Querentibꝰ fratribus quid dice-
ret ait. Non videtis patrē noſtꝝ franci-
ſcum qui vadit in celum. Et ſtatiȝ in pa
ce obdormiuit et patrem ſecutus eſt.

Cum quedā domina que beato fran
ciſco d̄uota extiterat. viā vniuerſe carniſ
fuiſſet ingreſſa. ⁊ clerici p̄ſbiteri feretro
exeqas celebrantes aſtaret. ſubito ſe mu-
lier erigit ſup lectū ⁊ vnuȝ de aſtātibꝰ ſa-
cerdotibus vocat di. Uolo pr̄ cōfiteri.
ego enī mortua fuerā et diro erā carcerī
mācipanda. qm̄ peccatū qd̄ tibi pandā
nec dū cōfeſſa fuerā. Sȝ orāte ꝓ me ſan-
cto franciſco. ad corpus mihi redire in-
dultū ē. vt illo reuelato peccato. veniaȝ
merear. ſtatim vt iſtud manifeſtauero. i
pace cernentibus vobis quieſcā. cōfeſſa
igr̄ et abſolutione recepta. mox in domi
no obdormiuit. Cū fratres d̄ niceria
plauſtꝝ q̄ddā a quodā viro mutuo pete
rent. ille indignatus rn̄dit. Ego potius
duos ex vobis cū ſancto franciſco excori
arem. ꝗ plauſtꝝ meū vob̄ accomodareȝ
Sȝ in ſe reuerſus ſemetipſuȝ redarguit
⁊ blaſphemie penituit. irā dei formidāſ
Moxqꝫ filius eiꝰ infirmatᷣ ⁊ ad extrema
deducitᷣ. q filiū defunctū vidēs in terra
volutabatᷣ. ⁊ flēs et ſanctū franciſcū iuo
cans dicebat. Ego ſum q peccaui me fla
gellare debuiſti. Redde ſancte iā deuo-
te p̄canti quē abſtuliſti ipie blaſphemā-
ti. Mox filiꝰ eiꝰ ſurrexit et planctū ꝓhi-
benat. Cū mortuꝰ eēm ſanctus franci
ſcus p quandā viā longam et obſcurā

me ducens. in quodā tandē me virida-
rio pulcerrimo collocauit. Ac deinde di
xit mihi. reuertere ad patrem tuum no-
lo te amplius detinere. Pauper qui-
dam cuidam diuiti debens quandam
pecunie quantitatem vt rogat ſancti frā
ciſci amore ſibi terminum prolongaret
Cui ille ſuperbe reſpondens. Tali inq̄t
loco te recludam. vbi nec franciſcus neq̄
aliquis poterit te iuuare. Moxqꝫ illum
vinculatum in carcerem obſcurū in re-
cluſit. paulopoſt ſanctꝰ franciſcus affuit
et fracto carcere: ruptiſqꝫ vinculis homi
nem incolumem reduxit ad propria.

Quidam miles ſancti franciſci ope-
ribus et miraculis detrahens. cum qua
dam vice luderet ad taxillos. veſania et
incredulitate plenus. circunſtantibus
ait. Si franciſcus eſt ſanctus. xviij. veni
ent in taxillis. Mox in eis ſenarius tri-
plicatus apparuit. et vſqꝫ ad nouem vi-
ces quolibet ſuo iactu terſenos accepit.
Sed inſaniam addens inſanie ait. Si
verum eſt ꝙ Franciſcus iſte ſit ſanctus.
cadat hodie corpus meum gladio. Si
vero ſanctus non eſt. euadam incolu-
mis. ludo finito vt eius oratio fieret in
peccatum. cum nepoti ſuo inferret iniu-
riam. Ille gladium accipiens in viſcera
patrui tranſfixit et protinus interfecit.

Uir quidem crure ſic perdito.
vt nullatenus ſe mouere poſſet. ſanctum
Franciſcum talibus vocibus inclama-
bat. Adiuua me ſancte Franciſce. me-
mor deuotionis et ſeruitij qd̄ tibi impē
di. Nā in azino meo te portaui. ſanctos
pedes tuos et manus oſculatus fui. et
ecce morior doloris huiꝰ duriſſimo cru
ciatu. Moxqꝫ ille ſibi apparens cum
paruulo bacula qui thau in ſe figuram
habebat. locum doloris tetigit. et fracto
apoſtemate. ſanitatem protinus recepit.
ſed thau ſignum ſuper locum remanſit.
Hoc ſigno cum ſanctus Franciſcus
litteras ſuas cōſueuerat conſignare.
Cū in caſtro pomereto i mōtanis apu

lie puella q̄dā ⁊ pr̄i ⁊ mr̄i vnica fuiſſȝ de
functa. ⁊ mr̄ ſctō frāciſco deuota nimie
triſticia fuiſſȝ abſorpta. apparuit ei ſctūs
di. noli flere. qr lucerne tue lumē qd̄ de-
ploras extinctū: mea ē tibi itercеſſiōe red
dendū. mr̄ igitᷣ ſupta fiducia corpꝰ extin
ctū nō ꝑmiſit efferri: ſȝ ſcti frāciſci nomē
iuocās: ⁊ mortuā filiā apꝑhendēs eā in-
columē alleuauit. In vrbe roma cuȝ
puer puulꝰ de feneſtra palacij cecidiſſet
⁊ penitꝰ expiraſſet. b. frāciſcus inuocatᷣ ⁊
vite ꝓtinꝰ reſtituitᷣ. In ciuitate ſueſa
cū q̄dā domꝰ corruēs quendā iuuenē ex
tinxiſſet ⁊ cadauer iā i lecto ad ſepeliēdū
poſuiſſȝ. mr̄ beatū frāciſcū tota deuotōe
q poterat inuocabat. Et ecce circa mediā no
ctē puer oſcitauit ⁊ ſanꝰ ſurrexit. ⁊ in lau
dis v̄ba ꝓrupit. Fr̄ iacobꝰ aretinꝰ cū
i nauicula pua fluuiū quedā cū frībus
ptrāſiſſet. ⁊ ſocijs iā ſup ripā poſitis po-
ſtremo ſe ad nauis exitū ꝑparet: reuolu-
ta naue ipſe i ꝓfūdū fluminis ē demerſus
Fr̄ibus igitᷣ ꝓ liberatōe ſubmerſi beatū
frāciſcū iuocātibꝰ. ipſo etiā corde vt po-
terat bti frāciſci auxiliū implorāte. ecce
p̄dictꝰ fratᷣ p ꝓfundū ſicut p aridā am-
bulabat ⁊ demerſā nauiculam capiēs cū
ea ꝑueīt ad littus. Ueſtimēta autē eius
madida nō ſunt nec aque gutta ꝓxima-
uit ad tunicam.

Elagia prima fe

minaꝝ antiochie ciuitatꝭ rebꝰ et
diuitijs plēa. corpe pulcerrīa. hitu ambi
tioſa ⁊ vana. aīo ⁊ corpe impudica. Quā
dā vice p ciuitatē cū ambitōe maxīa trāſi
bat. ita vt nihil ſup eā niſi auꝝ ⁊ argentū
⁊ p̄cioſi lapides videretᷣ. ita vt quocūqꝫ
iret. aerē diuerſoꝝ aromatū odore reple
ret. quā p̄cedebat ⁊ ſeq̄batᷣ mltitudo ma-
xima puellarum ac puerorū. qui ⁊ ipſi p̄
claris erant induti veſtimētis. Quā qui
dem ſanctus pater nomine nōnus epūs
elyopoleus (que nunc damiata vocatᷣ)
vidēs amariſſime flere cepit. ex eo ꝙ ipſa
maiorē curā habebat placē mundo ꝙ ipſe

haberet placere deo. ꝓcidēsq̄ sup pauimentū faciē suā cū terra percutiebat. et ipaȝ terrā lacrimis rigās dicebat. Altissime deus ignosce mihi peccatori. qr vnius dei meretricis ornatus totius vite mee industriā supauit. Ne me dn̄e cōfundat vnius meratricis ornatus an̄ cōspectuȝ tremende maiestatis tue. Illa ꝓ terreis summo se studio decorauit. ego tibi immortali dn̄o placere ꝓposui. ⁊ ꝑ meā negligentiā nō ipleui. Dixitq̄ his qui secū erāt. In vitate dico vobis. qr deus hāc contra nos in iudicio ꝓducturꝰ est qm̄ hec tam sollicite se depingit. vt terrenis amatoribꝰ placeat. et nos celesti sponso placere negligimus. Dū hec ⁊ similia diceret subito obdormiuit. visumq̄ ē sibi ꝙ quedaȝ colūba nigra et fetida nimis circa eū celebrātē volaret. qui duȝ cathecuminos abscedere p̄cepisset. colūba disparuit. et post missam rediens et ab ipo epo in quodā vase aq̄ mersa mūda ⁊ cādida exiens. tā alte volauit. ꝙ videri nō potuit. Euigilās igr̄ dū quadā vice ad ecclesiā ꝓcedens p̄dicaret ⁊ pelagia p̄sens eēt. adeo cōpūcta ē ꝙ ei lr̄as ꝑ nūciū misit dicens. Sancto epo discipulo xp̄i pelagia discipula dyaboli. Si vere xp̄i discipulus cōprobaris. qui vt audiui pro peccatoribus de celo descēdit. me peccatricē sed penitētē suscipe digneris. Cui ille remisit. Rogo vt humilitatē meā non teptes. qr hō peccator sum. Sed si vere saluari desideras. solū me videre nō poteris. s̄ inter alios me videbis. Cūq̄ ad eū corā pluribus aduenisset. pedes eius apprehendit. et amarissime flens. dicere cepit. Ego sum pelagia. pelagus iniquitatis. exundās fluctibꝰ peccatoꝝ. ego sū ꝑditiōis abyssus. ego vorago ⁊ laqueus aīaꝝ. multos deceptos decepi q̄ nūc cuncta phorrui. Tūc eps̄ interrogauit eam dicens. Qd̄ tibi nomē ē. Cui illa. Ex natiuitate pelagia vocor. s̄ ꝓpter vestimentoꝝ pōpā. oēs me margaritā appellāt. Tunc eps̄ clemēter eā suscipiēs. penitētiā ei salutarem iniūxit. ⁊ i dei amore diligenter instruxit ⁊ sacro baptismate regenerauit. Dyabolꝰ aūt ibidē clamabat dicēs. O violētia quā patior ab hoc sene decrepito. O violentia. O senectꝰ mala. Maledictus dies in quo cōtrariꝰ natꝰ es mihi qr spē meam maximam abstulisti mihi. Quadā insup nocte cū pelagia dormirȝ dyabolus ad eā venit ⁊ eā excitans dixit sibi. Dn̄a margarita. quid vnq̄ tibi mali feci. nūquid nō oībus diuitijs et gloria te ornaui q̄so dic mihi in quo te contristaui. et ꝓtinus tibi satisfaciā: tm̄ obsecro ne me deseras. ne obprobrium xp̄ianis efficiar. Ipsa autem se signauit. et in dyabolum sufflauit. et statim euanuit. Die tercio omnia que habebat preparauit et congregauit. et pauperibus tribuit. Post aliquos autem dies cunctis ignorantibus pelagia inde noctu aufugit et in montem oliueti deuenit. vbi habitum heremite accipiens in parua cella ibidem se collocauit. et deo in multa abstinentia seruiuit. Maxime autez fame ab omnibus hēbatur et frater pelagius dicebat̄. Post hoc quidam dyaconus p̄dicti episcopi hierosolimaȝ causa visitādi loca sancta aduenit. cui dixit episcopꝰ vt post sanctorum locorum visitationē quendā monachū noīe pelagiū q̄reret. et ipm̄ visitaret. cū verꝰ dei seruus esset. Qd̄ cū ille fecisset. mox ab illa cognitꝰ ne quaq̄ ipaȝ ꝓpter nimiā maciē cognouit. Cui dixit pelagia: hēs epȝ et ille. Immo dn̄e. oret ꝓ me ad dn̄m. qr vere apl's xp̄i est. Recedēs aūt inde: die tercia ad cellā eius rediit. s̄ cū ad ostiū ꝑcussisset. ⁊ nullus ei apparuisset fenestrā apuit ⁊ mortuū euȝ vidit. Currensq̄ cum hoc episcopo nunciasset. episcopus et clerus omnesq̄ monachi conuenerunt vt tā sancto viro exequias celebrarent. Cūq̄ de cella corpus eius extraxissent repperunt ꝙ mulier eēt. ⁊ plurimū admirantes deo gr̄as reddiderūt. ⁊ sanctū corpꝰ honorifice sepelierunt. Obiit autem. viij. die intrante octobris circa annum domini ducentesimum nonagesimum.

Margaritha dicta

pelagius v̄go pulcerrima diues et nobilis. tāta fuit ꝑentū sollicitudine custodita. ⁊ optimis moribus instructa tātaq̄ pudicitie hōestate vigebat: ꝙ ab hoibꝰ videri modis oībus renuebat. denique a quodā adolescēte nobili in cōiugiū quesit̄. ⁊ vtriusq̄ ꝑentū assensu cuncta nuptijs necessaria cū imēsa diuitiarū et deliciaꝝ gl'ia prepant̄. Cū ergo nuptiarum dies aduenisset. et iuuenes ⁊ puelle et cūcta sil' nobilitas an̄ thalamū iam patū nuptiaꝝ festa cū gaudio celebrarēt Virgo deo inspirāte cōsiderās dānū virginitatis tam dānosis plausibus ꝯpari. ꝓstrata in terrā cū lacrimis. gloriā virginitatis et nuptiaꝝ molestias tāta i corde suo cōpensatiōe vibrauit. ꝙ oia huiꝰ vite gaudia quasi stercora respuebat. Unde nocte illa viri cōsortio abstinens media nocte deo se recōmendās consis crinibus ī virili habitu clā aufugit. Lōge autē ad quoddā monasteriū veniēs et fratrē pelagiū se appellās. ab abbate receptus est ⁊ diligēter instructus q̄ tā sancte ac religiose se habuit. ꝙ defuncto sanctimonialiū ꝓuisore. de senioꝝ consilio ac abbatis impio licet inuitus monasterio virginū est p̄latus. Dū ergo eis nō soluȝ corpū necessaria: sed etiā aīaꝝ pabula cōtinue et inculpabiliter ministraret. Dyabolus ei inuidēs studuit qualiter ꝓsperum eius cursuȝ obiectu criminis ipediret. Nā vnā virginē que p̄ foribus erat i adulteriū traxit ⁊ intumescēte vtero cū iaȝ celari nō posset. tātus pudor ⁊ dolor omnes virgines et monachos vtriusq̄ monasterij cōsternauit ꝙ solus pelagiꝰ vtpote eaꝝ familiaris atq̄ ꝑpositus sine iudicio et examinatione ab omnibus cōdēnat̄. Qui foras cum ignominia pellit̄ ac in quodā rupis specu recludit̄. sibiq̄ mōachoꝝ seuerissimus ꝯputat̄. Qui sibi panē ordeaceū ⁊ aquā tenuissime ministraret. Quibus gestis monachi recesserunt. Et solum ibi pelagiū reliquerunt At ille omnia patienter sustinēs in nullo turbatus fuit. Sed gratias sp̄ deo referens per sanctoruȝ exēpla se continue confortabat. Tandē cum finē suū adeē cognouisset. abbati et monachis ꝑ lr̄as sic mandauit. Nobili orta genere magaritha in seculo dicta fui. q̄ vt pelagus tētationum transirē. pelagius mihi ipsuȝ nomen īposui. vir sum non ꝓ deceptiōe mentita qd̄ factis ostendi. De crimine v̄o aūtē obtinui. penitētiam egi innocens iam q̄so vt quam viri feminaȝ nescierūt sancte sorores sepeliant et sit expiatio viuentis. ostensio morientis vt femine v̄ginem recognoscant. quam calumniatores adulterum iudicabant. His audit̄ monachis et sanctimonialibus ad speluncam currentibus. pelagius a femieis. femina virgo intacta cognoscitur. ⁊ cūct̄ penitentiam agentibus in monasterio v̄ginum honorifice sepelitur. Finit legenda de p̄ma femiaꝝ anthiochie ciuitatis abūdātissima rādē pelagiꝰ appellata

Taisis meretrix

(vt in vitaspatrum legit̄) tante pulcritudinis extitit. vt multi ꝓpter eā substantijs et venditis suis ad vltimaȝ paupertatem deuenirent. Sed amatores sui p̄ zelo litibus inter se cōsertis frequenter puelle limina sanguine iuuenū replebant. Qd̄ cum audisset abbas paphuntius sumpto habitu seculari ⁊ vno solido ꝓfectus est ad eam in quandam egypti ciuitatem deditq̄ ei solidum q̄si pro mercede peccandi. Illa accepto precio. ait illi igrediamur simul in cameraȝ Cumq̄ ingressus eēt et lectum preciosis vestibus stratum ascendere inuitaretur dicit ad eam. Si est interius cubiculum in ipsum abeamus. et cum duxisset eum per plura loca. ille semper dicebat ꝙ videri timebat. Illa autē dixit. Est quoddam cubiculum vbi nullus ingreditur. Si vero deum times. non est locus qui deitati eius abscondatur. Quod cum senex audisset dixit ei. ⁊ scis eē deū. Cūq̄

illa reſpondiſſet ſe ſcire deū ⁊ regnū futu
ri ſeculi. necnō ⁊ tormēta peccatoꝝ. dixit
ei. Si ergo noſti cur tātas aīas pdidiſti ⁊
nō ſolū p tua ſꝫ p illoꝝ rēdditura rōne
dānaberis. Illa vō hoc audiēs ꝓuolu-
ta ad pedes abbatꝭ paphūcij cū lacrimis
exorabat di. Scio eē pniāꝫ pī. ⁊ cōfido ꝛ
miſſionē te orāte ſortiri. tm̄ peto tribus
horis inducias. ⁊ poſt hoc q̄ iuſſeris ibo
et quecunqꝫ p̄ceperis faciā. Cūqꝫ locum
illi abbas ꝯſtituiſſꝫ vbi venire deberet. il
la collectis oībus quecūqꝫ ex peccato lu-
crata fuerat. perlatiſqꝫ in mediā ciuitatē
populo expectāte igne cōbuſſit. clamans
Venite oēs q̄ peccaſtis mecum. ⁊ videte
quō ea q̄ mihi ꝯtuliſtis exurā. Erat aūt
prciū auri libraꝝ q̄dringētaꝝ que cū oīa
incendiſſet ad locū quē abbas paphun-
cius cōſtituerat perrexit. Quā ille repto
v̄ginū monaſterio in cellulā puā reclu-
dens. oſtiū cellule plūbo ſignuit. ⁊ paruā
reliquit feneſtrā p quā ei victus modic⁹
inferrēt. Iuſſitqꝫ ei oībus diebus paruꝫ
panis ⁊ paululū aque a ceteris miniſtra-
ri. Cū aūt ſenex diſcederet thaiſis ad eū
ait. quo iubes pī vt ex naturali meatu a-
quā meā effundā. Et ille in cella ſicut di
gna es. Cūqꝫ iteꝝ quō deū deberet ado
rare inq̄reret rn̄dit. Nō es digna noīar̄
deū neqꝫ in labijs tuis nomē trinitatꝭ ad
ducē ſꝫ nec ad celū manus expādere. qm̄
labia tua iniq̄tate plena ſūt ⁊ manus tue
ſordibus inq̄nate. Sꝫ tm̄mō incūbēs cō
tra orientē reſpice. hūc ſermonē frequēt
iterans. Qui plaſmaſti me miſerere mei.
Cū ergo tribus āīis fuiſſet incluſa con-
doluit abbas paphūcius ⁊ ꝓfectus ē ad
abbatē anthoniū. vt ab eo req̄reret ſi remi
ſiſſet illi deus peccata ſua. Et narrata cā
ſanctus anthonius ꝯuocatis diſcipulis
ſuis p̄cepit eis vt illa nocte vigilantes in
orōne pſiſterēt ſigillati vtiqꝫ. q̄tenus ali
cui ex his declararet deus cām ꝓ q̄ ab-
bas paphūcius venerat. Cū igr̄ inceſſan
ter oraſſent abbas paul⁹ maior diſcipu-
lus anthonij vidit ſubito in celo lectuꝫ.
ſ. p̄cioſis veſtibus ordinatū quē tres v̄-

gines clara facie cuſtodiebant. Tres iſte
virgines fuerunt. timor pene future qui
ipſam a malo retraxit. pudor culpe ꝯmiſ
ſe q̄ ei veniā ꝓmeruit. amor iuſticie qui
eam ad ſuperna trāſuexit. Cūqꝫ paulus
illis diceret gratiā illā tantā eē anthonij
vox diuina rn̄dit. Non eſt patris tui an
thonij ſed thaiſis meretricis. Qđ cum
mane paulus abbati retuliſſꝫ. cognita di
volūtate abbas paphuncius cū gaudio
diſceſſit. ⁊ mox ꝓfectus ad monaſteriuꝫ
oſtiū celle diſſipauit. Illa vō rogabat vt
adhuc maneret icluſa. dixit aūt ei. Egre
dere qm̄ remiſit tibi de⁹ peccata tua. Et
illa rn̄dit. Teſtor deū. q̄ ex q̄ huc igreſſa
ſum. ex oībus peccatis feci velut ſarcinā
et ſtatui ante oculos meos. Et ſicut non
diſcedit anhelitus de naribus meis. ſicn̄
diſceſſerunt peccata mea ab oculis meis
ſed flebam ſemper illa conſiderās. Cui
abbas paphūcius dixit. Non propter
penitentiam tuam remiſit tibi deus pec
cata tua. ſed q̄ hunc timoreꝫ ſemper ha-
buiſti in animo. Et cum inde illaꝫ edu
xiſſet. xv. dies ſuprixit. ⁊ pauſauit ī pace
Abbas quoqꝫ effrem aliam meretricem
ſimili fere modo conuertere voluit nam.
cum illa meretrix effrem ad peccandum
alliceret. impudenter dixit ei effrem. Se
quere me. Quā ſequente cum ad quēdā
locum vbi erat multitudo hominū ve-
niſſet dixit ei. Sede huc vt ꝯmiſcear tecū
Et illa. Quō hoc poſſuꝫ facer̄ tāta mul-
titudine aſtante. Et ille ſi homines eru-
beſcis. nonne magis tuum debes erube-
ſcere creatoreꝫ. q̄ reuelat occulta tenebra
rum. Illa confuſa receſſit.

Ionisius interp̄

tatur vehementer fugiens: vel di
citur dyoniſius a dya qđ eſt duo. ⁊ niſus
qđ ē eleuatio. quaſi ſm̄ duo eleuatus. ſ.
ſm̄ corpus et ſm̄ animam. vel dicitur a
dyana qđ ē venus. ſ. dea pulcritudinis
et ſios qđ eſt deus. q. pulcer deo. Vel vt
quidaꝫ aiunt dicitur a dyoniſia. q̄ vt di
cit yſidorus eſt quedam gēma nigra va-

lens contra ebrietatem. Fuit ergo vehe-
menter fugiens de mūdo ꝓpter perfectā
abrenuntiationem. Eleuatus per inter
norum contemplatonē. Diſtinguit aūt
ipſe in libro de diuinis nominibus. tri-
plicem gradum contemplationis. Pri-
mus eſt per ſenſibilium manuum ducen-
tem. ſecundus per intellectualiuꝫ opera-
tionem. tercius per immediatam vniti-
onem. Fuit etiam pulcer deo per decorē
virtutum. valens peccatoribus contra
ebrietatem viciorum. Hic ante conuer-
ſionem multa prenomina habuit. Vo-
catus eſt enim ariopagita. a vico in quo
habitabat. Item dictus ē theoſophus.
i. deū ſapiens. Itē a grecoꝝ ſapientibus
vſqꝫ hodie dicit̄ p̄rigiontuarami. qđ la-
tine dicit̄ ala celi quia in celū ala ſpūalis
intelligentie mirabiliter volauit. Itē di
ctus eſt macharius. i. beatus. Itē a p̄ma
dict⁹ ionic⁹ Ionica aūt (vt ait papias)
vna ē ex linguis grecoꝝ. Vel ionice ſūt
genera rotundaꝝ colūnaꝝ. Vel ionicū (
vt idē dicit) ē pes q̄ hꝫ duas correptas ⁊
duas longas p qđ oñdit̄ ꝙ ipē fuit ſapi-
ens dñi p occultoꝝ inueſtigationē. ala celi
per celeſtium contemplationem. beatus
per eternorum poſſeſſionē. Per alia oſtē-
ditur ꝙ ipſe fuit mirabilis rethor per e-
loquenciam. eccleſie ſuſtentator per do-
ctrinam. breuis ſibi per humilitatem. lō
gus alijs per caritateꝫ. Augu. aūt in li.
viij. de ciui. dei dicit ꝙ ionicū eſt genus
phorum. Diſtinguit enim ibidem duo
genera phorum. ſ. ytalicum qđ eſt ex par
te ytalie. et ionicum quod eſt ex parte
grecie quia ergo dyoniſius ſummus erat
phs. iō antonomaſice dicebatur ionicus
Eius paſſionem et vitam grece dictauit
methodius conſtantinopolitanus. latie
vero anaſtaſius apoſtolice ſeđ biblio-
thecarius. vt dicit Ignatius remorum
epiſcopus.

Ioniſi⁹ ariopa-

gita a beato paulo apoſtolo ad fi
dem chriſti conuerſus fuit. qui ariopa-
gita a vico ciuitatis ī quo habitabat di-
ctus fuiſſe dicitur. Ariopagus eniꝫ erat
vicus martis in quo ſcilicet erat templū
martis. Athenienſes enim ſingulos vi-
cos denominabant a dijs quos colebāt
vt vicum in quo colebatur mars: voca-
bant ariopaguꝫ. quia ario dicitur mars
vicum in quo colebant pan. vocabant
panopagum. et ita ſingulis dijs ſingu-
los vicos denominabant. Ariopagus
autem vicus erat excellentior. quia ibi
erat curia nobilium et ſcole liberalium
artium. In hoc ergo vico mora-
batur Dyoniſius maximus philoſoph⁹
qui ob plenitudinem diuinorum numi
num et ſapientie theoſophus ideſt deuꝫ
ſapiens dicebatur. Erat et ſecum appol
lophanus. ideſt eius ꝯphiloſoph⁹. Ibi
etiam erant epicuri qui ponebant felici-
tatem hominis in ſola corporis volupta
te. et ſtoici qui in ſola animi virtute.

In die igitur dominice paſſio-
nis cuꝫ tenebre facte eſſent ſuper vniuer
ſam terram philoſophi qui erant athe-
nis non potuerunt huius cauſaꝫ in cau-
ſis naturalibus inuenire. Non fuit eniꝫ
naturalis eclipſis ſolis. tum quia luna
vere erat e regione ad ſolem. Eclipſis ve
ro fieri ſolet tantum in ſynodo ſolis et
lune. Luna autem tunc erat quindeci-
ma. et ita in imperfecta diſtantia a ſole.
tum quia eclipſis non aufert lumen vni
uerſis partibus terre. tum quia per tres
horas durare non poteſt. Quod
autem illa eclipſis in vniuerſis partibus
terre lumen abſtulerit. patet ex eo ꝙ lu-
cas euangeliſta hoc dicit. Et ex eo ꝙ vni
uerſitatis dominus patiebatur. et ex eo
ꝙ fuit apud eliopolim egypti. et ex eo ꝙ
fuit rome. Quod autem fuerit Rome.
teſtatur Oroſius. dicens. Cum domi-
nus patibulo affixus eſt. maximo terre
motu per orbem facto: ſaxa in montib⁹
ſciſſa. maximarumqꝫ vrbium plurime
partes plus ſolita concuſſione cecide-
runt. Eodemqꝫ die ab hora diei
ſexta ſol in totū obſcurat⁹ tetra nox ſub

ito obducta terris ſtādo vt ſtellas tunc diurnis horis. vl' potius horrēda nocte toto celo viſas fuiſſe referat. hec oroſi⁹.

Fuit etiā apud egiptū: ꝛ hui⁹ meminit dyoniſius in epl'a ad pollophanum di. Obfuſi nanq₃ orbes vniformiter tenebrarū caligine thabeſcente vt purgatū rediit ſolis diametrꝫ regulā phi arridei aſſumpſimus. Cū repim⁹ qḋ ꝛ erat notiſſimū. ſolem pati moleſtias nō debere aio ad te piṫie vaſte ſacrariū adhuc neſcius tante rei miſteriū. Quid inquā₃ ſpeculum doctrine appollophani his ſecretis aſſcribis at₃ tu mihi ore diuino ꝛ nō humani ſenſus ſermōe. O bone dyoniſi diuinarꝫ pmutatōes ſunt rerꝫ. Deniq₃ notatū ferie diē et annū annūciationis quā paulus nr̄ auribus ſuſpēſis itonuit ſignis acclamātib⁹ recordatus. exptus dedi veritati manus ꝛ falſitatis ſu₃ nexibus abſolutus. hec dyoniſi⁹. Hui⁹ etiā meminit idē in epl'a ad pollicarpū loquēs de ſe et apollophano. di. Ambo apud eliopolim tūc pn̄tes et coaſtātes īopinabiliter ſoli lunā īcedentē videbamus. nō enī erat ꝯueniens tp̄s. Et rurſu₃ ipā₃ a nona hora vſq₃ ad veſperā ad ſolis dyametrꝫ ſup naturaliter reſtitutā Eclipſim autē illā vidimus in oriente inchoatā. ꝛ vſq₃ ad ſolarē terminū venientem poſtea regredientē ꝛ rurſus non ex eodē ꝛ defectū et repugnationē. ſ₃ ecōuerſo ſm dyametrꝫ factū. Tunc eni₃ dyoniſius cū apollophano voto aſtrologice diſcipline apud eliopolim egipti ꝑrexerat et poſtea inde reuerſus ē. Quod autem fuerit in aſya teſtat Euſebius in cronica aſſerens ſe in dictis ethnicorū legiſſe. ꝙ tūc ī bithinia (q̄ ꝓuītia ē aſye minoris) fuit terremot⁹ magnus. et maior ſolis obſcuratio q̄ nunq̄ fuerit. et ꝙ dies hora ſexta ita in tenebroſam noctē v̄ſus ſit. vt ſtelle in celo viſe ſunt et ꝙ in nicena q̄ eſt vrbs bithinie multa edes terremot⁹ ſubuerteret. Tandē (vt in hiſtoria ſcolaſtica legit) phi ad hoc adducti ſūt vt dicerēt ꝙ de⁹ nature patiṫ. Alibi tn̄ legiṫ ꝙ dixerīt aut ordo naturꝫ ꝑuertiṫ aut elemēta mētiūt aut de⁹ naturꝫ patitur ꝛ elemēta ſibi compatiunt. Alubi vero di ꝙ dyoniſius dixit. hec noxꝫ qua₃ nouā miramur totius mūdi verā lucē aduēturā ſignat. Tunc athenieſes illi deo arā cōſtruxerunt ꝛ ſuppoſitus ē titulus ignoto deo ſingulis enī aris ſupponebatur titul⁹ indicās cui eēnt dedicate. et cū vellēt illi offerre holocauſta ꝛ victimas: dixerunt phi. Bonorꝫ nr̄orꝫ nō eget: ſed facietis genuflectiōes añ arā eius. ꝛ ſupplicabitis ei. q̄ nō q̄rit oblatiōes pecorꝫ ſ₃ deuotionē aīorꝫ. Cum ergo paul⁹ veniſſet athenas: epycuri ꝛ ſtoyci phi cum eo diſputabāt. Quidā āt dicebāt. Quid ſemīator v̄borꝫ hic vult dicere? ꝛ alij dicebāt. Nouorꝫ demoniorꝫ videt ānunciator eē. Adducētes ergo eum ad vicum phorꝫ: vt noua doctrina ibidē examē reciperet dixerunt. Noua q̄dā infers auribus nr̄is. volum⁹ ergo ſcire q̄dnā velint hec eē. Athenieſes āt ad nihil aliud vacabāt niſi aut dicere aut audire aliq̄d noui. Cum ergo paul⁹ ſingula deorꝫ altaria pluſtraſſet. ꝛ int̄ cetera ignoti dei altare vidiſſet dixit illis. Quē ignorātes colit huncego annūcio vob verꝫ deum qui fecit celum ꝛ terrā. Deinde dixit dyoniſio quē ceteris magis doctum ī diuinis videbat. Quis ē dyoniſi ille deus ignot⁹? Cui dyoniſius. Ipſe eſt deus ver⁹ q̄ int̄ deos nō ē demōſtrat⁹: ſ₃ nob ē incognit⁹ ꝛ nob ignotus ꝛ ſeculo vēturo futurus ꝛ imppetuū regnatur⁹. Et paul⁹. hō an tm̄ ſpiritus ē. Et dyoniſi⁹. Deus ꝛ hō ē: ſ₃ iō incognitus ē. q̄ eius tm̄ ī celis ꝯuerſatio ē. Cui paul⁹. Ille ē quē p̄dico qui de celis deſcēdit. carnē ſuſcepit. mortē ſuſtinuit. ꝛ die tercia reſurrexit. Cum autē dyoniſius adhuc cum paulo diſputaret fortuitu trāſijt cecus viā corā eis. Statimq₃ dixit dyoniſius paulo. Si dixeris huic ceco. in noīe dei tui vide. et viderit ſtatim credā. S₃ vitatis verbis magicis q̄ forte noſti verba q̄ hn̄t hmōi efficaciam: ego formā verborꝫ tibi ꝯſcribā. In

hac igiṫ forma v̄borū dices ei. In noīe iħu xp̄i. nati de v̄gine. crucifixi mortui. q̄ reſurrexit. et ad celū aſcēdit: vide. Sed vt oīs ſuſpitio tollat. paulus dixit dyoniſio: vt hec ipe v̄ba ꝓferret. Cu₃ ergo ī eadē forma dyoniſi⁹ ceco vt videret dixiſſet: ꝓtinus viſū recepit. Stati dyoniſi⁹ cū damari vxore ſua ꝛ tota familia baptizatus eſt. ꝛ fidelis effect⁹. Sicq₃ a paulo ꝑ trienniū inſtructus eſt athenis ep̄s ordinatus. vbi ille p̄dicatōi inſiſtens: ipſam ciuitatē ꝛ maximā ptē regionis illius ad fidē xp̄i adduxit. Huic paul⁹ ea q̄ in tercīū celū raptus vidit reuelaſſe dr̄: ſicut et ipe dyoniſius in pleriſq₃ locis inſinuare videt. Vn̄ ꝛ de hierachijs ipōrū angelorū ordinib⁹ ꝛ officijs. tā luculēter ꝛ clare diſſeruit. vt nō putares ipm hoc ab illo didiciſſe ſ₃ ipum potius vſq₃ in tercium celū raptū eē. ꝛ ibi hec oīa ꝯſpexiſſe.

Prophie ſpū claruit. ſic patet in epl'a quā miſit ad iohānem euāgeliſtā ī pathmos inſulā. Na₃ in exilio relegatū vbi ꝓphauit ꝙ reditur⁹ eēt ſic di. Gaude vere dilecte. vere amabilis ꝛ diligibilis valde dilecte. Et infra. Ex cuſtodia q̄ eſt in pathmos dimitteris. ꝛ ad terrā aſie reuerteris ꝛ facies ibi boni dei imitatōes. ꝛ his q̄ erūt poſt te trades. Dormitōi beate marie interfuit ſicut ipſe in li. de diuinis nominib⁹ inſinuare videt. Cum ergo audiſſet petrū ꝛ paulū rome a nerone in carceribus detineri. ep̄m ſibi ſubſtituit ꝛ ad eos viſitādos acceſſit. Verū cum illi ad dominū feliciter migraſſet. ꝛ poſtmodum clemēs pſideret. ab ipo beato clemēte poſt aliqḋ ſpaciū tp̄is in franciā deſtinat. ꝛ ſibi ruſticus ꝛ eleuterius ſociātur. Miſſus igitur pariſius venit ꝛ multos ibidē ad fidē ꝯuertit et ecc'ias plurimas fabricauit. et clericos diuerſi ordinis collocauit. Tāta aūt in eo gr̄a celeſtis emicuit. ꝙ cū ſepius pontifices ydolorꝫ cōtra eū ſeditiōem populi cōcitarēt. ꝛ ppl's ad eū ꝑdendū ſepe cū armis occurreret. mox illo viſo. aut omni feritate depoſita ſe eius pedibꝰ ꝓuoluebāt. aut nimio timore ſoluti ab eius pn̄tia fugiebant. S₃ cū dyabolus vidēs ꝛ inuidēs ꝙ q̄tidie ſui cultura decreſceret. ꝛ multiplicata fidelibus ecc'ia triūpharet. domicianum impatorē in tātā cōmouit ſeuiciā: vt p̄cepta daret. ſ. ꝙ quicūq₃ xp̄ianū aliquē reꝑiret: aut vt ipm ſacrificare cogeret. aut diuerſis ſupplicijs cruciaret. Prefectus igiṫ feſcennin⁹ cōtra xp̄ianos pīſinus a roma directꝰ btm̄ dyoniſiū pplo p̄dicantē inuenit. Statimq₃ captū. colaphizatum. cōſputū. deriſū: ꝛ loris duriſſimis alligatū cū ſctīs ruſtico ꝛ eleuterio ſibi pn̄tari p̄cepit. Cū ergo ſcti corā illo in cōfeſſiōe dei cōſtantes aſtarēt. ecce quedā matrona nobilis aduenit. ꝛ virū ſuū lubiū turpiter ab his magis deceptū aſſeruit. Pro eius itaq₃ viro citius mittiṫ ꝛ in dn̄i cōfeſſione pſeuerans iniuſte necat. Sancti v̄o a duodecim militib⁹ flagellāt. Deinde magno pōdere cathenarꝫ ꝯſtricti. carceri mancipat. Sequenti die dyoniſius ſup cratē ferreā₃ ſuppoſitis flāmis nud⁹ extenditur. vbi dn̄o decantabat di. Ignitū eloquiū tuū vehemēter ꝛ ſeruus tuus dilexit illud. Inde aūt erigiṫ. ad beſtias ferociſſimas multo ieiunio excitatas ꝓijcitur: ſed cum in eū impetuoſe currerent. ſignum crucis oppoſuit. ꝛ māſuetiſſimas eas fecit. Deinde in clibanū iactat ſed extincto igne nil ledit. Cruci affigiṫ ꝛ diutius ibide₃ torq̄tur. Inde depoſit⁹ cū ſuis ſocijs et multis alijs fidelib⁹ carceri mācipat. vbi dū miſſa₃ celebraret et populū cōicatet. dn̄s ihūs eidē cū immēſo lumine apparuit. et panē accipiens ei dixit. Accipe hoc care meus. q̄ mecū eſt maxima merces tua. Poſt hoc iudici p̄ſentati. iterꝫ nouis ſupplicijs macerātur ꝛ iuxta ydolū mercurij cū ſecuribus. triūm capita in cōfeſſiōe trinitatis p̄cidūt. Statimq₃ corpus ſcti dyoniſij ſe erexit. ꝛ caput ſuū inter brachia angelo duce et celeſti lumine p̄cedente. ꝑ duo miliaria deportauit a loco q̄ diciṫ mons martirꝫ:

vſq₃ ad locū vbi nūc ſua electiōe ⁊ dei ꝓ
uidentia requieſcit. Tanta ante ibidē
angelorum melodia inſonuit: Ut inter
multos qui audierunt et crediderunt.
etiam larcia vxor prefecti lubij chriſtia-
nā ſe eē clamauit. ⁊ mox ab impijs decol
lata ⁊ in ſuo ſāguine baptizata occubuit
Filius autē eius noīe nubius rome ſub
trib⁹ imꝑatoribus militauit. deinde pari
ſius rediens baptizatur. ⁊ religioſorum
numero ſociat̄. Dū aūt infideles me-
tuerent ne ſanctorum ruſtici et eleuterij
corpora xp̄iani ſepelirēt iuſſerūt vt in ſe-
cana mergerentur. Matrona aūt q̄dā
nobilis vectorē ad prādiū inuitauit. ⁊ il-
lis epulantibus ſanctorū corꝑa furtiue
ſubripuit. et agro ſuo occulte ſepeliri fe-
cit: que poſtea perſecutiōne ceſſante inde
ſuſtulit. et corpore beati dyoniſij hono-
rifice ſociauit. Paſſi ſunt anno domini
xcvj. etatiſ vō beati dyoniſij. xc. Anno
dñi. dcccxv. tp̄e ludouici legati michael
imꝑatoris ꝯſtātinopolitāi. int̄ cet̄a mu-
nera detulerūt ludouico filio karoli ma-
gni libros dyoniſij de celeſti hierarchia
de greco in latinū trāſlatos: q̄ cū gaudio
ſūt recepti. ⁊. xix. infirmi in ipā nocte in
eccl̄ia eius curati. Cum apud arelatē
ſanctus regulus ep̄s miſſaꝝ ſolēnia cele-
braret. apl̄oꝝ noībus in canone recitatꝭ
adiunxit. ⁊ beatis martirib⁹ tuis dyoni-
ſio. ruſtico ⁊ eleuterio: q̄ dicto. cū adhuc
dei famulos viuere crederet: plurimum
mirari cepit. cur eoꝝ noīa ſic neſciēs ī ca-
none ꝓtuliſſet. Et ecce eadē mirāti tres
colūbe apparuerūt ſuꝑ crucē altaris reſi
dentes: q̄ ſctōꝝ martiꝝ noīa habebāt ſu-
is pectorib⁹ ſāguine īſignita. Quas dili-
genter ītueꝰ: ſctōs martires migraſſe a cor
pore ītellexit. Circa ānū dñi ſexingēteſi-
mū q̄dragesimū q̄rtū. Dagobert⁹ rex frā-
coꝝ: vt in q̄dā h̄etur cronica q̄ lōge añ pi
pinū regnauerat a ſui puericia ſctm̄ dyo
niſiū in magna veneratiōe h̄re cepit. Nā
⁊ q̄n dotarij p̄ris ſui irā metuebat: ad ec-
clesiā ſcti dyoniſij ꝯtinuo fugiebat. Cū
q̄ fact⁹ iā rex mortu⁹ fuiſſ₃: cuidā ſctō vi-
ro in viſione mōſtratū eſt. ꝙ aīa eius ad
iudiciū rapta fuit. et multi ſcti ſuaꝝ eccle
ſiaꝝ expoliatiōem obijciebāt eidē. Cūq₃
ergo mali angeli iā ad penā eā rapere vel
lent: affuit btūs Dyoniſius. ⁊ eius inter-
uentu liberat⁹ ē. ⁊ penā euaſit. Forte eñ
ei⁹ aīa ad corpus redijt ⁊ ibi pniām egit.
Clodoueus rex corpus ſācti dyoniſij
minus religioſe diſcopiens os brachij ei⁹
fregit. et cupide rapuit: qui mox in amē-
tiam verſus eſt. Et nota ꝙ ignarus
ep̄s remēſis dicit in ep̄la quā miſit ad ka
rolū. ꝙ iſte dyoniſius miſſus in galliam
fuit dyoniſius ariopagita vt ſuꝑ dctm̄ ē
Idē teſtat̄ iohānes ſcot⁹ in ep̄la ad ka-
rolum: nec forte rō et computo temporꝭ
contradicit. ſicut aliqui obijcere volue-
runt.

Alixt⁹ papa an-

no domini. ccxxij. ſub alexandro
īperatore martirium paſſus ē. Cuius tē-
poribus pars eminentior vrbis rome di
uino eſt incendio cōcremata. et ſiniſtra
manus iouis aurea liquefacta. Tūc om
nes ſacerdotes ydolorum ad alexandrū
imperatorē venerunt petentes vt dij ira-
ti ſacrificijs placarētur. Dū ergo offerrēt
ſubito celo ſereno māe die iouis diuo ful-
mine quatuor ſacerdotes ydolorū mor-
tui ſūt. ⁊ ara iouis cōcremata ē. et ſol ob-
ſcuratus ē. ita vt ppl̄s romanus fugeret
extra muros. Audiens autē Palmatius
conſul ꝙ calixtus cū ſuis clericis trās ty-
beriꝫ latitaret. rogauit vt xp̄iani ꝑ quos
hoc malū cōtigerat: ad purgatiōē ciui-
tatis penitus delerentur. Palmati⁹ ita-
q₃ ꝑtāte accepta. cū illuc cū militib⁹ ꝓpe-
raſſet: ſed illi ꝓtinus excecati fuiſſent ter
ritus alexandro hoc ꝯtinuo nūciauit.
Tūc imꝑator iuſſit vt die mercurij om-
nis populus cōueniret ⁊ mercurio immo-
laret: vt ab eo ſuꝑ his reſponſa acciperet.
Qđ cum fieret virgo quedā templi no-
mine Iuliana arrepta a demone excla-

mauit. Deus calixti ē verus ⁊ viuus de⁹
q̄ noſtris ē pollutionib⁹ īdignatus. Qđ
audiens palmatius trans tyberim ad vr
bem rauēantiū ad ſctm̄ Calixtū acceſſit.
⁊ cum vxore ſua et familia ſe ab eo bapti
zari fecit Quod audiēs imꝑator eū ac-
cerſitū ſimplicio ſenatori tradidit: vt v̉-
bis blandis eū moneret. ex eo ꝙ reipub-
lice plurimū neceſſarius eſſet. Palma-
tio vō ieiunijs et orōnibus ꝑſeuerante.
venit ad eum quidā miles promittēs ꝙ
ſi vxorem ſuā ꝑaliticā ſanaret cōtinuo cre
deret. Cū ergo palmatius oraret: illa ſa-
nata ad palmatiū cucurrit dicens. Ba-
ptiza me in nomine xp̄i. q̄ tenuit manū
meā et alleuiauit me. Tūc calixtus ve-
niens. ipſam cum viro ſuo et ſimplicio.
⁊ multis alijs baptizauit. Qđ audiens
imꝑator iuſſit oēs baptizatos decollari.
Calixtū vō q̄nq₃ diebus ſine cibo ⁊ po-
tu manere fecit. Ille autē videns eū am-
plius confortari iuſſit eū diebus ſingu-
lis fuſtigari. deinde per feneſtrā precipi-
tatū alligatūq₃ ſaxo in puteum precipi-
tari. Aſterius autē p̄ſbyter corpus eius đ
puteo eleuauit. ⁊ ipſum in cimiterio ca-
lipodij ſepeliuit.

Leonardus odor

populi. a leos qđ eſt populus et
nardus quod ē herba redolēs. quia odo
re bone fame populū ad ſe trahebat. Uł
Leonardus dicitur quaſi legens ardua.
Uel leonardus a leone. Leo enim qua-
tuor habet in ſe. Primo habet fortitudi
nem quam fortitudinem (vt dicit yſido
rus) habet ī pectore et in capite. Sic bea
tus leonardus habuit fortitudinem in
pectore per malarum refrenationē cogi-
tationum. ⁊ in capite per infatigabilem
ſupernorum contēplationem. Secundo
habet ſagacitatem. et hoc in duobus ſc₃
in ap̄tione oculorū cū dormit. et in dele-
tione veſtigiorum cum fugit. Sic leon-
ardus vigilauit per laborē actionis. et
vigilando dormiuit per quietem contē-
plationis. et in ſe deleuit veſtigia mūda-
ne totius affectionis. Tercio habet vir-
tuoſitatem in voce. quia eius vox tertia
die ſuſcitat leunculum natum mortuū
⁊ omnem beſtiam figere facit gradum.
Sic leonardus multos mortuos in pec-
catis reſuſcitauit. et multos mortuos be-
ſtialiter viuentes in operibus bonis fixit
Quarto habet timorem in corde. quia
ſcḋm yſidorum duo timet. ſcilicet ſtrepi-
tum rotarum et ignem accenſum. Sic
leonardus timuit et timēdo vitauit ſtre
pitum mundane ſollicitudinis. et ideo
in deſertū fugit ⁊ ignem terrene cupidi-
tatis. et ideo omnes theſauros ſibi ob-
latos contempſit.

Leonardus fu-

iſſe dicitur circa annum do-
mini quingenteſimum. Hic
a ſancto Remigio remenſium archiepiſ
copo de ſacro fonte leuatus et ab ipſo ſa-
lutaribus diſciplinis inſtructus eſt. Cu-
ius parentes p̄rimi in palato regis fran
cie habebantur. Hic tantam gratiam a
rege obtinuit. ꝙ omnes īcarcerati quos
ipſe viſitabat. protinus abſoluebantur.
Cum igitur fama ſanctitatis eius excre-
ſceret: rex multo tempore eum ſecum ma
nere coegit donec opportuno tempore ei
epiſcopatum donaret. Quod ille renu-
it et ſolitudinem deſiderans: relictis om
nibus aurelianum predicando cum fra-
tre ſuo lipardo deuenit. Ubi poſtq̄
in quodam cenobio aliquamdiu vixe-
runt. dum lipardus ſuper ripam ligeris
ſolitarius manere vellet. et Leonardus
per ſancti ſpiritus admonitionem in a-
quitania diſponeret predicare: oſculan-
tes ſe ab inuicem diſceſſerunt. Leonard⁹
igitur vbiq₃ predicans: multa miracula
exercens. In quadam ſilua ciuitati le-
monice vicina habitauit: Ubi erat au-
la regia cauſa venationis conſtructa.
Accidit autem vt quadam die rex
ibi veneretur. Et regina illuc cauſa de-

lectatōis egreſſe ptu piclitaret̃. Cū ergo
rex et familia ꝓpter regine piclitatiōem
lugerent ⁊ leonardus ꝑ nemꝰ trāſiret.
⁊ gementiū voces audiret pietate cōmo=
tus illuc ꝓperauit. ⁊ a rege vocatus ꝓti=
nus introiuit. Cū igit̃ a rege interroga=
tus quis eēt. et ſcti remigij diſcipulū fuiſ
ſe narraret. rex ſpem bonā cōcipiēs. et a
bono magiſtro ipm bene inſtructū exiſti
mans. ipm ad reginā induxit rogans vt
ſuis precibus de recupata cōiuge ⁊ edita
ꝓle duplex gaudiū obtineret. Tūc ille
orōne fuſa qđ petebat ꝓtinus impetra=
uit. Cū aūt e rex multa in auro ⁊ argen=
to ſibi offerret. ille ꝓtinus recuſauit ad=
monens vt hoc paupibus daret. dicens.
Ego nullis hoꝝ indigeo ſꝫ tm̄ in aliqua
ſiluaꝝ cōtēptis hꝰ mūdi diuitijs ſoli xp̄o
famulari deſidero. Cū aūt rex totū illđ
nemus ſibi tradere vellet: ille ait. Non
totū illud accipio: ſꝫ quātū nocte cū meo
aſello circuire potero tātū mihi concedi
exopto. qđ rex libentiſſime adimpleuit.
Cōſtructo itaqꝫ ibidem monaſterio. ibi
diu cū adiunctis ſibi duobus monachiſ
in abſtinentia multa degebat. Cū autem
aqua vno ab eis miliario diſtaret: pute=
um ibidem ſiccū penitus fodi iuſſit. quē
aqua orōnibus ſuis ipleuit. Locū autē
illuꝫ nobiliacum appellauit eo ꝙ a rege
nobili traditus ſibi fuiſſet. Ibi tātis mi
raculis choruſcauit. ꝙ ꝗcūqꝫ eius nomē
in carcere inuocaſſet: mox ruptis vincul̃
nullo cōtradicēte liber abiret. ⁊ ſuas ei=
dem cathenas vel cōpedes pn̄taret. hoꝝ
plures ſecū manebāt. ⁊ ibidē dn̄o ſeruie=
bāt. Septē qꝫ famule de eiꝰ nobili ſtirpe
venditis oībꝰ ad eū venerūt. ⁊ diſtribu=
tis ſingulis in nemore ibi cū ipo manen
tes. exemplo ſuo plurimos attraxerunt.
Deniqꝫ ſctūs vir leonhardꝰ multis clarꝰ
virtutibꝰ. octauo ydꝰ nouēbris ad dn̄m
migrauit. Ubi poſtq̄ multa feciſſꝫ mira
cula clericis illiꝰ eccie ē reuelatū vt qꝛ lo=
cus ille ꝓpt̃ multitudinis freq̄ntiā artꝰ
erat: alubi ecciam fabricarēt ⁊ illuc corpꝰ

ſcti leonardi honorifice trāſportarent. at
illi cū populo triduano ieiunio ⁊ orōni
inſiſtentes. reſpicientes viderūt totā ꝓ=
uinciā niue coopertam. locū aūt illuꝫ in q̄
ſctūs leonardus quieſcere volebat. oīno
vacuū cōſpexerunt. Ibi itaqꝫ trāſlatus:
quāta miracula ꝑcipue circa incarcera=
tos dn̄s ꝑ eum faciat. imenſa ferri varie=
tas ante eiꝰ tumuluꝫ dependentiſ teſtis
exiſtit. Uicecomes lemonicenſiuꝫ ad
terrorē maloꝝ quādā grauiſſimā cathe=
nam fecerat: quā in ꝯpo ſue turris affigi
mādauerat. q̄ cathena ꝗcunqꝫ collo cin
gebatur: cuilibet aeris intemperie expo=
ſitus non vna ſꝫ quaſi mille mortibꝰ an=
gebatur. Accidit aūt vt q̄dā ſeruus ſcti
leonardi illa cathena ſine culpa alligare
tur. qui cum fere vltimum ſpiritū affla=
ret. intra ſe quo potuit voto ſctm̄ leonar=
dū rogauit: vt qui alios liberaret ſibi q̄ꝫ
ſeruo ſuo ſubueniret. Statiqꝫ ſctūs leon=
hardus in veſte candida ſibi apparēs. di
xit. Noli timere. qꝛ nō morieris. ſurge ⁊
hāc cathenā tecū ad ecciam meā deferas
ſequere me. qꝛ ego ꝑcedam te. Qui con=
ſurgens et cathenam accipiēs ſctm̄ leon=
hardū ꝑcedentē vſqꝫ ad ecciam ſuā ſecu=
tus eſt. Statimqꝫ vt ante fores fuit. bea=
tus leonardus ipm dimiſit. ⁊ ecciam in
trās q̄ ſctūs leonardus ſibi fecerat oībꝰ
enarrauit. ⁊ cathenā illā tām maximā ante
tumulū eius ſuſpēdit. Uir q̄dā in lo=
co ſcti leonardi: nobiliaco hitās ⁊ eidem
ſctō valde videl̃ exiſtēs a q̄dā tyrāno ca
ptus ē. q̄ tyrānus itra ſe cogitās: dicebat.
Leōardus iſte oīs ꝯpeditos abſoluit.
⁊ oīs vis ferri añ eū velut cera añ ignem
liqueſcit. Si hūc igit̃ vinculis ligauero
ꝓtinus leonhardus aderit vt ipm libe=
rabit. ſi aūt ipm cuſtodire poſſem: mil=
le ſolidis ipum redimere facerem. Scio
igit̃ quid faciam. in turri mea ꝓfundaꝫ
foueā faciā. ⁊ hominē hūc cōpedibus ag
grauatū ibidē ſubmergā. deinde ſup os
fouee ligneā archā cōſtruā in qua arma
tos milites accubare faciā. lꝫ eīn leonar=

dus ferrū cōfringat. tm̄ nondū ſub terra
intrabit. ꝙ cū totū qđ cogitauerat imple=
uiſſet. ⁊ ille hō ſctm̄ leonardū ſepius in=
clamaret. leonardus nocte veniēs archā
in qua iacebant milites reuoluit. ⁊ tan=
q̄ mortuos in ſepulcro: Ita eos ſub ipa
concluſit. Deinde multa luce foueam in=
greſſus manum fidelis ſui tenuit ac di=
xit. Dormis an vigilas. Ecce leonardus
quem tu deſideras: At ille admirās ait.
Dn̄e adiuua me. Confeſtim cōfractis ca
thenis apprehēſū ꝓprijs vlnis extra tur=
rim portauit. Deinde ſecum ſicut amicꝰ
cū amico ꝯfabulās vſqꝫ ad locū ſuum ⁊
domū ipm reduxit. Peregrinus q̄dā
cū a viſitatione ſcti leonardi rediſſet et ī
aluernia captus in cauea icluſus eēt: eos
plurimū depcabat̃ vt amore ſancti leon
ardi cū nihil vnq̄ eos offendiſſet: eū re=
laxare deberent. Qui reſponderūt. ꝙ ni=
ſi ſe copioſe redimeret nō exiret. Et ille
Sit inter vos et ſctm̄ leonarduꝫ cui me
ſciatis recōmendatū. Seq̄ūti igit̃ nocte
ſctūs leonardus dn̄o illius caſtri appa=
ruit: vt ſuū pegrinū dimitteret impauit.
Ille vō mane euigilans viſionē q̄ſi ſom
nium paruipendens nullatenꝰ dimittere
voluit. Altera nocte eadeꝫ imperās ſibi
apparuit: ſꝫ ille iterꝝ obedire contempſit.
Tertia vō nocte ſctūs leonardus pegri=
nū accipiens. extra oppidū deduxit. Sta=
timqꝫ turris cū media pte caſtri corruēs
oppreſſis pluribus ſolū pncipem ad ſui
ꝯfuſionē fractis cruribus reſeruauit.

Miles quidā in britania incarcera=
tus: ſanctū leonardum inuocabat qui
ſtatim cunctis videntibus et cognoſcen=
tibus et ſtupentibus ī media domo ap=
paruit. ⁊ carcerem intrās. ⁊ vincula fran
gens homi cathenas in manibus poſu=
ſuit. ⁊ ꝑ mediū illoꝝ deducens oēs ſtu=
pore perterruit.

Fuit et alius leonar

dus eiuſdē ꝓfeſſionis ⁊ vītutis. cuiꝰ cor=
pus apud corbiacū requieſcit. Hic cum
in monaſterio eſſet ꝑlatus tanta humili
tate ſe deijciebat. vt omnibus inferior vi=
deretur. Sed cum omnis pene populus
ad eū cōflueret. quidam inuidi regi do
tario ſuaſerunt. ꝙ niſi ſibi ꝓuideret per
Leonardū q̄ multos ſub obtētu religio
nis colligebat regnum francie detrimē=
tum non modicū ſuſtineret. Qui rex ni=
mis credulus eū expelli iuſſit. Uenien=
tes autē milites adeo huiꝰ verbis cōpū=
cti ſunt ꝙ ſe ſuos futuros diſcipulos ſpo=
ponderunt. Rex q̄ꝫ penitens veniā pe=
tijt. ⁊ detractores rebus ⁊ honoribus ꝓ
uari fecit. et ſctm̄ leonardū valde dilexit
⁊ vix ad ꝑces ſcti: detractores dignitati p=
ſtine reſtituit. Qui a deo ſibi impetrauit
vt quicūqꝫ in carcere tenerent̃ mox inuo=
cato ſuo nomine ſoluerentur. Dum au=
tem quadam die orationi incumberet:
ſerpens quidam maximus a parte pedū
vſqꝫ in eius ſinum tetendit qui ꝓpter hꝰ
nullatenus ab orātiōe ſurrexit. Comple=
ta vō oratione dixit ei. Scio qꝛ ab initio
creationis tue homines quantū preua=
les inquietas: ſed nūc ſi in me tibi tradi=
ta eſt poteſtas fac in me quicquid merui
Quo dicto ſerpens per caputiū eius exi=
liens ad pedes eius mortuus corruit.
Poſt hoc autē cū duos epōs diſcordan=
tes ſedaſſet: in craſtinū ſe finiendū predi=
xit. Circa annū dn̄i. q̄ngenteſimū. lxx.

Lucas interp̄ta-

tur ipe conſurgens vel eleuans.
Uel dicitur lucas a luce. Ipe eīm fuit cō
ſurgēs ab amare mūdi eleuās ſe in amo=
rem dei. Fuit etiam lux mundi. eo ꝙ mū
dum illuminauit vniuerſum. Math.
v. Uos eſtis lux mundi. Lux autem mū=
di eſt ipe ſol: que quidē lux habet in ſitu
ſublimitatem. eccleſia. xxvj. Sol oriens
mundo in altiſſimis dei. In aſpectu
delectabilitatem. Eccl. xl. Dulce lumen
⁊ delectabile eſt oculis videre ſolem. In
motu velocitatem. ij. eſdre. iiij. Magna
ē terra ⁊ excelſū eſt celum ⁊ velox curſus

ſolis. In effectu vtilitatem. q2. ſm phm̄
homo generat hominē ⁊ ſol. Sic lucas
habuit ſublimitatē p celeſtiū cōtempla-
tionē delectabilitatē p dulcē cōuerſiōez
velocitatē p feruētē predicationem. vti-
litatem per doctrine ſue cōſcriptionem.

Lucas ſyrus na

tione antiochenus. arte medicuſ
fuit ſm quoſdam vnus de. lxxij. dn̄i di-
ſcipulis. Sane cū hieronim⁹ dicat eū fu
iſſe diſcipulū aploꝝ nō dn̄i. ⁊ gloſa ſup
xxv. exo. notet ꝙ dn̄o p̄dicanti nō adhe
ſit: ſed poſt reſurrexionem eius ad fidez
venit. magis tenēdū eſt ꝙ nō fuerit vn⁹
de. lxxij. licet aliqui fuerunt opinati ſic
Qui tante fuit pfectionis in vita vt opti
me ordinat⁹ fuerit q̄tū ad deū ⁊ quātuz
ad pximuz ⁊ q̄ntū ad ſeipm̄ ⁊ q̄ntū ad
ſuū officiū Et in figurā huius quadru
plicis ordinationis q̄tuor facies habere
deſcribitur ſcz faciem hois ⁊ leonis. bo-
uis ⁊ aq̄le. Q̄ōlibz em̄ d̄ aialib⁹ habebat
q̄tuor facies q̄tuor pennas vt dr̄ Ezech.
j. Et vt hoc meli⁹ videat̄. imaginemur
aliquod aial quod habeat caput q̄dratū
vt lignuz quadratū. ⁊ in qualibet ſupfi-
cie imaginemur vnā faciem. a pte ante-
riori faciem hois. a dexteris faciē leonis
a ſiniſtris faciem vituli. a parte poſterio
ri faciem aquile. Quia vero facies aqui-
le ſup alias eminebat propter colli pdu
ctionē qd̄ in ea longū ē. iō dr̄ ꝙ erat de-
ſup. Quodlibet em̄ hoꝝ quatuor pen-
nas habebat. q2 cū quodlibet animal q̄ſi
quadratū imaginemur ⁊ in q̄drato ſunt
quatuor āguli in quodlibet angulo erat
vna penna. Per iſta quatuor animalia
ſm ſanctos quatuor euāgeliſte figuran
tur quoꝝ quilibet habuit quatuor faci
es. ſcribendo. ſcz de humanitate. paſſiōe
reſurrectione ⁊ diuinitate. ſingule tamē
ſingulis p quandā appropiationē attri-
buuntur. ſm Hiero. math. in hoīe figu
ratur. q2 principaliter circa xpi humani
tatē īmoratur. Lucas in vitulo agens de
xpi ſacerdotio. Marcus in leone euidē-
tius ſcribens de reſurrectiōe. Catuli eī
leonū (vt dicunt) vſq3 in diem tercium
quaſi mortui iacent: ſed rugitu leonis in
die tercio excitant̄. Iterū q2 incepit rugi
tu predicationis. Johānes in aquila ce-
teris altius volans: ſcribēs de criſti diui-
nitate. Xp̄us etiam de quo ſcribunt om
nia iſta quattuor fuit. ſ. homo natus de
virgine. vitulus in paſſione. leo in reſur
rectione. aquila in aſcenſione. Per has
igitur quattuor facies in quib⁹ deſigna-
tus eſt lucas. ſicut quilibet alius euāgeli
ſta. oſtenditur qualiter illis quatuor mo
dis fuerit ordinatus. Nam p faciem ho
minis oſtēditur ꝙ recte fuerit ordinat⁹.
q̄tum ad proximū quē debet rōne inſtru
ere. manſuetudine attrahere ⁊ liberalita
te fouere. Homo eī eſt aial rōnale man-
ſuetum ⁊ liberale Per faciē aquile oſtē
ditur ꝙ recte fuerit ordinatus q̄tum ad
deum. quia in eo oculus intellect⁹ ↄtue-
tur deū per ↄtemplationē. roſtrū affect⁹
ad xp̄m exacuit̄ per meditationē. effectus
ſenectus abijcitur per nouam cōuerſati-
onem. Aquila em̄ acuti luminis eſt vt
rotaz ſolis irreuerberat[ ] oculis aſpiciat.
et ī altum mirabiliter eleuata: piſciculos
in medio maris videat. Roſtrum etiam
nimis aduncatum habet. ita vt impedi-
atur in cibo capiendo. et tunc petre alli-
dit et ſic vſui cibandi abilem efficit. Ex-
uſta inſup a calore ſolis et ī fontē magno
impetu ſe proijciens. ſenectutem abijcit.
calore ſolis oculoꝝ caliginem cōſumen
te et pennas alleuiante. Per faciez leonis
oſtenditur ꝙ recte fuerit ordinatus quā-
tum ad ſe. quia habuit generoſitatez per
morum ↄuerſationem honeſtam. ſagaci
tatem per inſidiarum hoſtiuz vitatōem.
et paſſibilitatem per afflictorum ↄpaſſio
nem. Leo eſt enim animal generoſuz. q2
rex animalium. Eſt ſagax. quia veſtigia
cauda delet cum fugit ne inueniatur. et
eſt paſſibile. quia quartanā patitur. Per
faciem vituli ſiue bouis oſtendit̄ ꝙ recte

De ſancto Luca

fuerit ordinatus q̄tum ad ſuū officium
qd̄ fuerit ſcribere euāgeliū. Ibi em̄ mo-
roſe pceſſit. quia incepit a natiuitate pre
curſoris. ⁊ natiuitate ⁊ infantia xp̄i ⁊ ſic
paulatim pceſſit vſq3 ad vltimā cōſūma
tionē. Diſcrete incepit. q2 poſt alios du-
os euāgeliſtas vt ꝙ illi omiſiſſet iſte ſup
pleret. ⁊ qd̄ ſufficient̄ dixiſſēt iſte omitte
ret. Circa tēplū ⁊ ſacrificiū īmorat⁹ fuit
qd̄ pz in p̄ncipio ⁊ in medio ⁊ in fine.
Bos em̄ ē animal moroſū in vngul' ſciſ
ſum. p qd̄ intelligit̄ diſcretio īmolantiū
Verū qualiter beatus lucas in p̄dict[ ]
quatuor mōis ordinat⁹ fuerit meli⁹ oſtē
ditur ſi vite eius ſeries melius indaget̄.
Primo igitur ordinatus fuit q̄tum ad
deum. Tripliciter aūt ordinat̄ hō q̄tuz
ad deum ſm beatū bern̄. ſcz affectione.
cogitatione et intentione. Affectio debet
eē ſancta. cogitatio munda. ⁊ intentio re
cta. Affectionez igitur ſanctā habuit. q2
ſancto ſpiritu plenus fuit. Hiero: in p-
logo ſup lucā. Obijt inquit in bithania
plenus ſpirituſancto. Secundo habuit
cogitationē mundā, quia fuit virgo cor-
pore ⁊ mente in quo notat̄ mundicia co
gitatiōis ipſius. Tertio habuit intētio
nem rectam. quia in omnibus que facie
bat honorē domini q̄rebat. De his duo-
bus vltimis dr̄ in plogo ſup act⁹ aploꝝ
ſine crimine in virginitate pmanēs. hoc
q̄tum ad mundiciā cogitationis: domi
no maluit ſeruire. i. ad honorē dn̄i hoc
q̄tum ad rectitudinem intētiōis. Se
cūdo fuit ordīat⁹ q̄tū ad pximū. ad p-
ximū aūt ordinamur cū ei impendimuſ
qd̄ debem⁹. Tria aūt ſz richardū d̄ ſctō
victore ſūt q̄ pximo debem⁹. ſcz noſtruz
poſſe nr̄m noſſe. nr̄m velle: vt q̄rtū adda
tur nr̄m agere. Nr̄m poſſe in ſubſidijs.
nr̄m noſſe in cōſilijs. nr̄m velle in deſi-
derijs. nr̄m agere in obſequijs. q̄tum ad
hec quatuor ordinatus fuit beat⁹ lucas.
Dedit em̄ primo pximo poſſe ſuū in ſb-
ſidijs. qd̄ pz. ex hoc ꝙ paulo ī oib⁹ tribu-
lationibus ſemp adheſit. et ab eo nunq̄
diſcedens. eidē in p̄dicatiōis ſubſidium
fuit. ij. thi. iiij. lucas ē mecū ſolus. In h°
qd̄ dicit mecū. tanq̄. ſ. adiutor et defen-
ſor. notat̄ q̄lit̄ ſibi ſubſidia preſtitit. In
hoc qd̄ dr̄ ſolus. notat̄ ꝙ cōſtant̄ ei ad-
heſit. Iterū. ij. coꝝ. viij. dicit d̄ luca. Nō
ſolū aūt ſed ordinat⁹ ē ab eccleſijs ſociuſ
pegrinatiōis noſtre ⁊c̄. Scd̄o ſuū noſce
in cōſilijs. tūc em̄ ſuū noſce pximo tri-
buit cū doctrinā aplicam ⁊ euāgelicam
quā ip̄e nouerat ad vtilitatē pximoꝝ cō
ſcripſit. De hoc ip̄e ſibi teſtatur ī plogo
ſuo. di. Viſum eſt et mihi aſſecuto a p̄n
cipio diligent̄ ex ordine tibi ſcribere op-
time theophile: vt agnoſcas eoꝝ vboꝝ
de quibus es eruditus veritatē. Qualit̄
etiā prebuit ſuum noſce in conſilijs pz
ex illo verbo quod dicit hiero. in plogo.
ꝙ eius verba aīe lāguētis ſūt medicina
Tertio eius velle in deſiderijs: qd̄ pz ex
h° ꝙ eis ſalutē eternā deſiderauerit. col'.
iiij. Salutat vos lucas medic⁹. ſalutat. i.
ſalutē eternā exoptat. Quarto eius agere
in obſequijs. qd̄ patet ex hoc ꝙ dn̄m quē
aliquē pegrinū extimabat hoſpitio rece
pit et ei oīe obſequiū caritatis exhibuit
Fuit em̄ ſoci⁹ cleophe dū ibat ī emaus:
ſicut aliqui dixerunt. put refert greg. in
moral'. lz ambro. dicat aliū fuiſſe cuius
etiā nomē ponit. Tertio fuit bene or-
dinatus q̄tū ad ſeipm̄ Tria aūt ſūt ſm
bern̄. q̄ ordinant hoīem ad ſeipm̄. ⁊ ſan
ctū faciūt. ſ. victus ſobrius. act⁹ iuſt⁹. ſen
ſus pius. ⁊ q̄dlibet hoꝝ ſm ip̄m bern̄. ī
tria diuidit. Vict⁹ inq̄t ſobri⁹ erit. ſi cō-
tinenter. ſi ſocialit̄. ſi humilit̄ vixerim⁹.
Actus iuſtus erit ſi fuerit rectus. diſcret⁹.
fructuoſus. Rect⁹ p bonā intentionē. di
ſcret⁹ p bonā intentiōz ⁊ cōmēſurationē
fructuoſus p edificatiōez. Senſ⁹ pi⁹ erit
ſi fides nr̄a ſentit deū ſūme potētē. ſūme
ſapiētē ſūme bonū vt per ei⁹ potētiā nr̄az
credamus iuuari infirmitatē. p ei⁹ ſapi-
entiam noſtram credamus corrigi ignor
rātiā. p ei⁹ bonitatē nr̄am credam⁹ dilui
iniquitatē. hec bern̄. In his oib⁹ bt̄s lu-

cas fuit optime ordinat⁹. Primo em̄ ha
buit victū ſobriū ⁊ h⁹ triplicit̄. q᷑ vixit
continent̄. Nā vt teſtat̄ hiero. de eo in
ꝓlogo ſup lucā. ipē nec vxorē vnq̄ ha=
buit nec filios. Secūdo ſocialit̄. hoc no=
tat̄ in hoc qđ dr̄ de ipō ⁊ de cleopha. lu.
vlti. Duo ex diſcipulis ibant ipā die ⁊c̄.
Socialitas em̄ notat̄ in hoc ꝙ dicit̄ duo
⁊ ex hoc ꝙ dicit̄ diſcipuli. q̄ſi diſciplinati
id eſt bene morigerati. Tertio humiliter
cuius humilitas inſinuat̄ in hoc. ꝙ no
men ſocij ſui ſcꝫ cleophe exp̄ſſit. ⁊ ſuum
tacuit. Nā ſc̄m opinionē quorūdā. Lu=
cas ex humilitate nomē ſuū ſiluit. Secū
do habuit actū iuſtū. q̄ quidē act⁹ fuit re
ctus per intentionē. hoc notat̄ in orōne
cū dicit̄. crucis mortificatiōem iugit̄ in
ſuo corpore ꝓ tui nōis amore portauit.
Diſcretus ꝑ moderatiōem. vnde in for=
ma bonis monſtrat⁹ ē. q̄ vngulaꝫ findit
ꝑ quod virtus diſcretiōis exprimit̄. Fru=
ctuoſus ꝑ edificatiōem. adeo quippe fu=
it ꝓximis fructuoſus ꝙ ab omnib⁹ cariſ
ſimus habebat̄. Vn̄ Coll̄. iiij. vocatus
ab ap̄lo cariſſimus. Salutat vos lucas
medicus cariſſimus. Tertio habu=
it ſenſum piū. q᷑ credidit ⁊ in ſuo euan=
gelio ꝓfeſſus eſt deū eē ſūme potētē. ſū=
mē ſapientē. ſūme bonū. De duobus p̄=
mis dicit in q̄rto capitulo. Stupebant
ī doctrina eius. q᷑ in p̄tāte erat ſermo ip=
ſius. De tertio pꝫ. xviij. capitulo. Nemo
bonus niſi ſolus de⁹. Quarto ⁊ vltio
fuit optime ordinat⁹ q̄tū ad ſuū officiū
qđ fuit ſcribere euāgeliū. In hoc autem
patet qualiter ibi fuerit ordinat⁹. qm̄ ip=
ſū ſuū euāgeliū fulcit̄ multa veritate. re
pletur multa vtilitate. decorat̄ multa ve
nuſtate. et autentiȝat̄ multoꝝ auctoritā
te. Primo nāq̄ fulcit̄ multa veritate
Eſt autē triplex veritas. ſcꝫ vite. iuſticie
⁊ doctrine. Veritas vite ē adequatio ma
nus ad linguā. Veritas iuſticie ē adequa
tio ſn̄ie ad cām. Veritas doctrine adeq̄=
tio rei ad intellectum. Hac triplici veri=
tate ipm̄ euangeliū fulcit̄. q᷑ in ipō euā=

gelio hec triplex veritas edocet̄. Oñdit
em̄ lucas ⁊ xp̄m hāc triplicē veritatē i ſe
habuiſſe ⁊ alios docuiſſe. oñdit āt xp̄m
hāc ꝟitatē habuiſſe ꝑ teſtimōiū aduerſa
rioꝝ. ſic pꝫ lu. xx. Mḡr ſcimus q᷑ recte
dicis ⁊ doces. ecce veritas doctrine. ⁊ nō
accipis perſonā. ecce veritas iuſticie. Sꝫ
in veritate viā dei doces. ecce veritas vi=
te. bona em̄ vita dicitur via dei. Secun
do oſtendit in ipſo ſuo euangelio: xp̄m
hanc triplicē veritatem docuiſſe. Primo
em̄ ibidē docet̄ veritas vite que cōſiſtit
in obſeruatione mādatoꝝ dei. Vn̄ dicit̄
luce. x. c. Diliges dn̄m deū tuū ⁊c̄. h⁹ fac
⁊ viues. Itē. xviij. interrogauit eū q̄daꝫ
Quid faciendo vitā eternā poſſidebo. ⁊
ſequit̄. Mandata noſti. Non occides
⁊c̄. Secundo veritas doctrine. Vnde q̄
buſdam hanc veritatē doctrine peruer=
tentibus dicebat. xj. c. Ve vobis phariſe
is qui decimatis. i. decimandā predicatiſ
mentam ⁊ rutam et omne olus. et prete=
ritis iudicium et caritatē dei ⁊c̄. Item
ibidem. Ve vobis legiſpitis. qui tuliſtiſ
clauē ſcīe ⁊c̄. Tertio veritas iuſticie oſtē
ditur. xx. c. Reddite ergo que ſunt ceſariſ
ceſari. ⁊ que dei ſt̄ deo. Itē. xix. c. Verū
tn̄ inimicos meoſ illos q̄ noluerunt me
regnare ſuper ſe. adducite huc et interfi=
cite ante me. Itē. xiij. vbi agitur de iudi=
cio. vbi reprobis dicturus ē. Diſcedite a
me omnes opariȷ iniquitatis. Secun
do eius euangelium repletur multa vti=
litate. Vnde et ille qui ſcripſit medicus
fuit. ad deſignandum ꝙ nobis medici=
naꝫ vtiliſſimā ꝓpinauit. Eſt aūt triplex
medicina. curatiua preſeruatiua ⁊ melio
ratiua. Hanc triplicem medicinā nobis
lucas in ſuo euāgelio celeſtē medicū oñ=
dit ꝓpinaſſe. Medicina aūt curatiua eſt
q̄ curat a morbo. ⁊ hec ē pn̄ia q̄ oēs mor=
bos ſp̄ūales curat. Hāc medicinā dicit
medicū celeſtē nobis exhibuiſſe. cūꝫ ait.
iiij. c. ſanare cōtritos corde p̄dicare cap=
tiuis remiſſionē ⁊c̄. Itē. v. ca. Nō veni
vocare iuſtos ⁊c̄. Medicina melioratiſ

ua ē q̄ ſanitateꝫ auget ⁊ hec ē obſeruatio
cōſilioꝝ. ꝯſilia em̄ hominē meliorē ⁊ ꝑ
fectiorē faciunt. hanc medicinam oñdit
medicū propinaſſe. xiii. cap. cū ait. Oia
quecunq̄ habes vēde et da pauꝑibus ⁊c̄
Itē. vj. c. ab eo qui aufert tibi veſtimen=
tū ⁊c̄. Medicina autē p̄ſeruatiua ē que
p̄ſeruat a cāu. ⁊ hec ē vitatio occaſionum
peccandi ⁊ malarū ſocietatuꝫ. Hāc me=
dicinā oñdit medicū tradidiſſe cum ait
xij. c. Attēdite a fermento phariſeoꝝ qđ
ē ypocriſis. vbi edocet maloꝝ conſortia
euitare. Vel pōt dici ꝙ ipm̄ euāgelium
multa vtilitate replet̄. qm̄ in ipō virtus
omnis ſapientia continetur. De hoc ſic
dicit Ambro. Lucas oēs ſapientie vir=
tutes. euangelij ſui cōplectit̄ hyſtoria.
Docuit em̄ naturalia cū de ſpū ſācto do
minicā incarnationeꝫ extitiſſe reſerauit.
vn̄ ⁊ dauid naturalē docens ſapientiaꝫ
ait. Mitte ſpm̄ tuū et creabūt̄. ⁊ renoua
bis faciē terre. Itē cū docuit tenebras in
paſſione xp̄i factas terrā tremuiſſe. ſoleꝫ
radios attraxiſſe. Docuit moralia. cum
in ipis beatitudinib⁹ mores docuit. Do=
cuit rōnalia. cūꝫ ait. Qui fidelis ē in mi=
nimo ⁊ in magno fidelis ē. Sine hac tri
plici ſapientia ipā fides ipm̄ miſterium
trinitatis eſſe non pōt. hoc ē naturali. rō
nali et morali. Hec ambroſius.

Tertio eius euāgelium decorat̄ mul
ta venuſtate. eius em̄ ſtilus ⁊ modus lo=
quendi valde venuſtus et decorus ē. ad
hoc autē ꝙ aliquis in dictiſ ſuis venuſta
tem ⁊ decorē teneat. tria ſūt neceſſaria q̄
t̄dit aug. ſ. vt placeat. vt pateat. ⁊ vt mo=
ueat: vt placeat debet loqui ornate. vt pa
teat debet loqui aperte: vt moueat debet
loqui cum feruore. Hunc triplicem mo
dum habuit lucas in ſcribendo et in pre
dicando. De duobus primis. ij. coꝛ. viij
Miſimus autem cum illo fratrem. glo.
Barnabam vel lucam. Cuius laus eſt ī
euangelio per omnes eccleſias. In hoc
quod dicitur cuius laus eſt ⁊c̄. notatur
ꝙ locutus eſt ornate. In hoc quod dicit̄

per omnes eccleſias notatur ꝙ locutus
eſt aperte. ꝙ autem cum feruore locutus
ſit patet ex hoc ꝙ cor ardens habuit di.
Nonne cor nr̄m ardens erat in nob̄ ⁊c̄.

Quarto eius euangelium autentica=
tur multorum auctoritate. Multoruꝫ
quippe autoritate autenticatum fuit. q̄=
niam a patre fuit preordinatum. Hie=
romie. xxxj. Ecce dies veniēt dicit domi
nus et feriaꝫ domui iſrahel et domui iu
da fedus nouum non ſc̄m pactum quod
pepigi cū pr̄ib⁹ eoꝝ ⁊c̄. Sꝫ h⁹ erit pactū
qđ feriā cū domo iſrahel poſt dies illos
dicit dominus dabo legem meam in viſ=
ceribus eorum ⁊c̄. ad litteram loquitur
de doctrina euangeliſta.

Secundo a filio coroboratū. vn̄ dicit̄
in eodem euāgelio. xxj. c. Celum ⁊ terra
tranſibunt verba autem mea non trāſi=
bunt. Tertio a ſpiritu ſancto inſpira=
tum. vnde dicit hiero. in ꝓlogo ſuper lu
cam. Sācto inſtigāte ſpū. in achaie parti=
bus hoc ſcripſit euangelium. Quarto
ab angelis p̄figuratum. ꝯfuit enim prefi=
guratum ab illo angelo de quo dicitur
Apoc. xiiij. Vidi angelū dei volātē per
mediū celi habentē euangelium eternū.
Iſtud aūt euāgeliū dicit̄ eternum. q᷑ ab
eterno efficienter. i. a xp̄o qui eſt eternus
deus. de eternis materialiter. ad eternaꝫ
finaliter. in eternum perpetualiter.

Quinto a ꝓphis p̄nunciatū. Nā eze=
chiel ꝓph̄a iſtud euāgeliū p̄nūciauit cū
vnū de aīalibus facieꝫ vituli h̄re dixit: ꝑ
qđ euāgeliū luce ſignatū ē vt ſup dictū
ē. Itē qn̄ dixit ezechielis ca. ij. ſe vidiſſe
librū q̄ erat ſcriptus intus ⁊ foris. ⁊ in q̄
erāt ſcripta lamentuꝫ. carmē et ve. Per
hūc em̄ librū intelligit̄ euāgeliū luce: ꝙ
ē ſcriptum intus ꝑ ꝓfūdi miſterij occul=
tationem: ⁊ foris per hyſtorie apertioneꝫ
in quo etiam continetur lamentū paſſio
nis. carmen reſurrectiōis: ⁊ ve eterne dā=
nationis. Sicut patet. xj. c. vbi multa ve
ponuntur. Sexto a beata virgine re=
ſeruatum. virgo enim beata omnia ī coꝛ

de ſuo conſeruabat et diligenter cōferebat. vt dr̃ luce .ij. vt hec poſtmodū ſcriptoribꝰ referaret: vt dicit gloſa ibidē. oīa q̄ de dño vel a dño facta vel dicta cognouit. in memoria recolebat: vt cū tp̄s ꝑdicande vel ſcribende incarnatiōis aduenerit ſufficienter vniuerſa ꝓut eēnt geſta poſſet explicare querentibꝰ. Unde etiaꝫ Bern̄. aſſignãs rōnē quare angelꝰ beate v̓gini nunciauit ↄceptū elizabeth: ait. iō ↄceptus elizabeth nunciat̃ marie: vt dū nunc ſaluatoris nūc ꝑcurſoris edocetur aduentus. rerū tp̄us ⁊ ordineꝫ tenēs ipſa poſtmodū melius ſcriptoribꝰ ac p̄dicatoribus euāgelij referet veritatē q̄ plene de omnibꝰ a ꝑncipio celitꝰ fuit inſtructa miſterijs. Credit̃ igit̃ ꝙ euāgeliſte eam de multis inquirebãt. ⁊ ipa eos certificabat ⁊ ſpecialit̃ credit̃ de beato luca ꝙ ad eaꝫ tāꝙ ad arcā teſtamenti cucurrit. ⁊ ab ea de multis certificatꝰ fuit. ꝑcipue de his q̄ ſibi ſoli cōſtabant. ſicut de angelica annunciatione. ⁊ xp̄i natiuitate ⁊ hmōi. de q̄bus ſolus lucas ſcribit. Septimo ab aplis intimatū. Cū eni lucas non fuerit cū xp̄o in oībus actibꝰ ⁊ miraculis xp̄i. iō ſuū euāgeliū ſcripſit. ſm̄ ꝙ apl'i q̄ p̄ntes fuerãt ſibi intimauerūt ⁊ retulerūt. ſicut ipe in ꝓlogo ſuo iſinuat. di. Sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipi viderunt et miniſtri fuerūt ſermonis ⁊c̃. Cū eīn duplicat̃ cōſuenit fieri teſtimoniū. ſcꝫ de viſis. et de auditis. iō dñs vt ait aug. duos teſtes voluit habere de viſis ſcꝫ matheum et iohem. ⁊ duos de auditis. ſcꝫ marcum ⁊ lucam. Et qm̄ teſtimoniū qđ eſt de viſis firmius ⁊ certius ē ꝙ illud qđ ē de auditis. iō vt dicit aug. duo euangelia que ſūt de viſis ponūt̃ extrema ⁊ alia duo que ſūt de auditis ponūt̃ media vt hec media tāꝙ infirmiora ab illis extremꝭ q̄ ſt̄ certiora. hīc inde fulciãt̃ ⁊ roborãt.

Octauo a paulo mirabilit̃ approbatū. Nã eius euãgeliū mirabiliter approbat. qñ ad cōfirmatiōem dictoꝝ ſuoꝝ luce euāgeliuꝫ adducebat. Uñ dicit hiero. in libro de viris illuſtribꝰ. Quidã ſuſpicantur quotieſcūq; paulus in epl'is ſuis dicit ſm̄ euãgeliū meū de luce ſignificare volumine. Eius etiã euãgeliū mirabiliter approbauit. cū de eo ſcribit .ij. cor. viij. cuius laus ē in euãgelio ꝑ oēs eccleſias. Legit̃ in hiſtoria anthiochena ꝙ dū xp̄iani qui erãt in anthiochia multꝭ flagitijs ſe dediſſent. obſeſſi a multitudine turcorum. fame ac miſeria multiplici affligebantur. Sed cū plene ad dominum per penitentiam fuiſſent conuerſi. apparuit cuidã in eccleſia ſancte marie d̓ tripoli vigilanti. vir quidam lucidus cãdidis veſtimentis inductus. et cum quereret quiſnam eſſet: dixit ſe eſſe lucam q̄ de anthiochia venerat: vbi dominus militiam celi. et apoſtolos. et martires conuocauerat: vt pro ſuis peregrinis pugnarent chriſtiani igitur animati omnē turcorum exercitum confregerunt.

Riſantus filius

pollini viri illuſtriſſimi. dum fidem chriſti edoctus eēt. ⁊ a patre ad ydola reuocari non poſſet. iuſſit eum patri conclaui recludi. et quinq; puellas eidē ⁊ earum ſeducatur blandicijs ſociari. Qui cum oraſſꝫ deum. ne a fera peſſima carnali ſcilicet concupiſcentia ſuperaret̃ continuo predicte puelle ſomno oppreſſe. nec potum nec cibum ſumere poterãt ſed educte exterius continuo hec ſumebant. Tunc daria virgo prudentiſſima de eveſte dicata rogat̃: vt ad criſantū introeat et eū dijs et patri reſtituat. Que ingreſſa et a criſanto de pompa veſtium reprehenſa. rñdit ſe nō propter pompaꝫ ſed vt dijs et patri eum lucrificaret ſic induta. Cū criſantus iterū eã reprehēderet. cur pro dijs illos coleret. quos autores ipoꝝum flagitioſos ſemper viros et impudicas feminas affirmarēt. Reſpōdit daria pħos per nomina hoīm elementa ſanxiſſe. Cui criſantus. Si vnus terram vt deam veneretur. ⁊ alter vt ruſticus

aret plus ruſtico ꝙ veneranti exhibere ꝓbatur et de mari ⁊ alijs ſimiliter. Tunc criſantus et daria ab eo conuerſa. ſancti ſpiritus copula vniti. et carnale matrimonium ſimulantes ad chriſtum plurimos conuertebant. Nam et claudium tribunum qui prius eius tortor fuerat cū vxore eius et filijs. ⁊ pluribus alijs militibus ad fidem conuerterunt. Criſantꝰ igitur iuſſi nūeriani ī fetidiſſimum carcerem recluditur ſed fetor in odorē ſuauiſſimum cōmutatur. Daria autē lupanari traditur. ſed leo ab amphiteatro fugiens. oſtiarius lupanaris efficit̃. Mittit̃ igit̃ q̄dam vt virginē corrūpat. ſed a leone capit̃. ⁊ q̄i innuens a ſancta. quid de captiuo fieri iubeat: ſciſcitatur. que p̄cepit ne eum lederet. ſed ad ſe venire permitteret. qui mox conuerſus per vrbem cucurrit et dariã deam eē clamare cepit. Mittūtur igit̃ venatores vt leonē capiant. ſed omnes a leone capiuntur ⁊ antē pedes virginis ponuntur. ⁊ ab ea cōuertuntur. Tunc prefectus copioſum ignē iuſſit in introitu celle mitti. vt leo cū daria comburatur. quod leo cōſiderans timuit. et rugiens a virgine licentiã accepit. Et nullum ledens quo vellet abiret Cum ergo criſanto prefectus et darie diuerſa penarum ſupplicia irrogarēt ⁊ nequaꝙ ledi valerent. tandem inuiolati coniuges in foueam deponuntur. et terra et lapidibus obruti xp̄o martires cōſecrantur. Horum ſolēnitas hic cerebrius recolitur.

Ndecim milliuz

v̓ginum paſſio hoc ordine celebrata fuit. In britania nãq; rex xp̄ianiſſimus quidã fuit nomīe nothus vel maurus. qui quandam filiã nomine vrſulaꝫ generauit. Hec mirabili moꝝum honeſtate ſapientia ⁊ pulcritudine pollebat. Ita ꝙ eius fama vbiq; volabat. Rex autem anglie cum nimis prepotens eſſet ⁊ multas nationes ſuo imperio ſubiugaret. audita huius virginis fama. beatuꝫ per omnia ſe fatebatur. ſi predicta virgo ſuo vnigenito copularetur. Iuuenis etiam ad hoc plurimum eſtuabat.

Mittuntur igitur ſolēnes nuncios ad patrem virginis magnis promiſſionibꝰ ⁊ blandicijs. magnas adijcientes minas Si ad dominum ſuum vacui reuertantur. Rex autem cepit plurimum anxiari. tum quia chriſti fide inſignita. cultori ydoloꝝum tradere indignum duceret. Tum quia ipſam nullatenus conſentire cognoſceret. tum quia regis ferocitatem plurimum formidaret. Ipſa autem diuinitus inſpirata. patri ſuaſit. vt predicto regi aſſenſum preberet. ea tamen cōditione propoſita. vt ipē rex cum patre decem virgines electiſſimas ſibi ad ſolatium traderet. et taꝫ ſibi ꝙ alijs mille virgines aſſignaret. et comparatis triremibus inducias triennij ſibi daret. Ad dedicationem ſue virginitatis et ipē iuuenis baptizatus in his tribus annis in fide inſtrueretur. Sapienti ſiquidem vſa conſilio. vt aut difficultate propoſite conditionis animum eius ab hoc auerteret: Aut hac opportunitate predictas virgines ſecum dedicaret. At iuuēis libenter hac conditione accepta apud patrem inſtitit ⁊ protinus baptizatus accelrari cuncta que beata virgo preceperat imperauit. Pater autem puelle ordinauit ꝙ filia ſua quam valde diligebat. Viros quorum ſolatio tam ipſa ꝙ eius exercitus indigebat in comitatu ſuo haberet. Undiq; igitur virgīes confluunt vndiq; viri ad tam grande ſpectaculum currunt. Nam multi epiſcopi ad eas confluxerunt vt ſecum pergerent. inter quos fuit Pantulus baſilienſis epiſcopus. qui eas vſq; romam perduxit. Et inde reuerſus cum eis martirium ſuſcepit.

Sācta q̄ꝫ Geraſina regīa ſicilie q̄ virū ſuū regē crudeliſſimū q̄ſi d̓ lupo fecerat

agnuz. ſoror matiriſi epi ⁊ darie matris ſcte̅ vrſule cū eidē pater ſcte̅ vrſule ſecretū plrās iūaſſet cōtinuo (inſpirāte deo) cū q̄tuor filiabus ſuis. Babilla. iuliana victoria et aurea ⁊ puulo ſuo adriāo. qui amore ſororū ſuarū vltro ſe pegrinatōni ingeſſit. relicto regno in manu vniꝰ filij ſui vſq3 in britaniā nauigauit. Cuiꝰ cōſilio virgines de diuerſis regnis colligebant̄. ⁊ earū ſemper ductrix exiſtēs. cū eis tandē martiriū paſſa eſt. Juxta ꝯdictum igit̄ v̄ginibus triremibus ⁊ ſūptibus preꝑatis. ꝯmilitionibꝰ ſuis regina ſecreta reuelat. ⁊ in nouā militiā oēs cōiurāt. Nā mō belli ꝓludia inchoāt. currūt mō diſcurrūt. Jnterdū bella plerūq3 fugā ſimulāt. omniq3 genere ludoꝝ exercitate. nihil qđ aīo occurrebat reliquebāt. ita cū aliquādo meridie aliquādo vix veſpe redibant. Cōfluebāt ꝓceres ⁊ p̄mates ad tā grāde ſpectaculum. et oēs admiratiōe ⁊ gaudeo replebant̄. Tandez cum vrſula oēs ad fidez virgines ꝯuertiſſet. ſub vnius diei ſpatio flante ꝓſpero vēto. ad portū gallie q̄ tyella dicit̄. ⁊ inde coloniam deuenerūt. vbi vrſule angelus dn̄i apparuit. ⁊ p̄dixit eas illuc integro nūero reuerſuras. ⁊ coronas ibidem martirij ꝑcepturas. Jnde igit̄ ad angeli admonitiōne romā tendentes ad vrbaz baſileā applicuerunt. ⁊ ibidez relictis nauibꝰ romā pedeſtres venerūt. Ad quarū aduentū papa ciriacus valde gauiſus. cū ipe d̄ britania oriundus eēt. ⁊ multas ibidez inē eas conſanguineas haberet. cū omni clero ipas ſūmo cuz honore ſuſcepit. Jn ipſa aūt nocte pape diuinitus reuelat̄. eū cū ipſis v̄ginibꝰ palmā martirij ꝑcepturum. Quod apud ſe celās multas ex ipis q̄ adhuc baptizate nō fuerāt baptizauit. Uerū cū opportunū tp̄s videret. ⁊ āno vno ⁊ vndecim ebdomadibꝰ poſt beatū petꝝ ecciam decimuſnonus rexiſſet in cōuentu oīm ꝓpoſitū ſuū indicauit. ⁊ corā omnibus et dignitati ⁊ officio reſignauit. Sz cū omes reclamarent ⁊ maxime cardinales qui eū delirare putabāt eo ꝙ relicta pontificatus gloria poſt quaſdam mulierculas fatuas ire vellet. Jlle nullatenus acquieſcens quendā virū ſanctū qui ametus dictus ē loco ſui in pontificem ordinauit. Et quia ſedem aplicam inuito clero reliquit. nomē eiꝰ de cathalogo pontificū idem clerus abraſit. omneq3 gratiam quam ſacer ille virginum chorus in curia romana habuerat a tp̄e illo amiſit. Duo autem iniqui principes romane militie. ſcz maximus ⁊ africanꝰ videntes magnā virginū multitudinez. ⁊ ꝙ multi multeq3 ad eas cōfluerent. timuerūt ne ꝑ eas nimis creſceret religio xp̄iana. quapropter iter eorum diligentius explorantes nuncios miſerūt ad iulium cognatum ſuum principem gentē hunorum: vt educto contra eas exercitu ipas cum xp̄iane eſſent: cum venirent coloniam trucidarent. Beatus igit̄ cyriacus cū illa nobili virginū multitudine d̄ vrbe egreſſus ē. ſecutꝰ ē aūt eū p̄mo vincentius p̄ſbyter cardinalis: ⁊ iacobꝰ q̄ d̄ britania p̄ria ſua in anthiochiā ꝓfectus: archiep̄atus dignitatē. vij. annis ibidē tenuit. q̄ cū papā tūc tpis viſitaſſz. ⁊ iā vrbē egreſſus de v̄ginū aduētu audiſſz: cōſociꝰ rediji ⁊ itineris ac paſſiōis ſe eis ſocium fecit. Mauricius quoq3 leuitāie. vrbis ep̄s. auūculus babilie ⁊ iuliane. nec nō ⁊ folarius luceſis ep̄s. ⁊ ſulpiciꝰ rauenenſis ep̄s qui tunc romā aduenerant p̄dictis virginibus adheſerunt. Etherꝰ quoq3 ſponſus bt̄e vrſule manēs in britania. ꝑ viſionē angelicam a domino admonet̄: vt matrem ſuam hortaretur fieri xp̄ianam: Nam pater eius p̄mo anno q̄ xp̄ianus factus fuerat mortuus eſt. ⁊ filius eius ethereus eidem ī regno ſucceſſit. Cū aūt ſacre v̄gīes cū p̄dictis ep̄is a roma rediret. Etherꝰ a dn̄o admonet̄ vt ꝓtinus ſurgēs ſpōſe ſue occurrat: vt cuz ea in colonia martirij palmam accipiat. Qui diuinis monitis acquieſcens matrem ſuā baptizari fecit. ⁊ cū ipa ⁊ ſorore ſua paruula florētina iaz xp̄iana. necnō et clemēte ep̄o ipis virginibꝰ obuians: ſe ad martiriū ſociauit eiſdē. Marcꝰ q̄z ep̄s grecie ⁊ neptis ſua cōſtantia filia dorothei regis cūſtantinopolitani: q̄ nubēſ cuidā adoleſcenti filio cuiuſdā regis: ſed ante nuptias morte p̄uento virginitatez ſuā dn̄o vouit: ꝑ viſionē admōiti romā venerūt: ⁊ p̄dictis virginibꝰ ad martirium ſe iunxerūt. Oēs igit̄ virgines cū p̄dictis ep̄is coloniā redierūt. ⁊ ipam iaz ab hunis obſeſſā inuuerūt. Quas barbari videntes ſuper eas cuz clamore nimio irruerunt ⁊ q̄ſi lupi ſeuiētes in oues: totam illā multitudinē ocaderūt. Cū aūt ad beatam vrſalaz ceteris iugulatis veniſſet videns p̄nceps eius mirā pulchritudinē obſtupuit. ⁊ cōſolās eā ſuꝑ necez virginū ꝓmiſit ꝙ eā ſibi in cōiugez copularet. Sed cū hoc illa penitꝰ reſpuiſſet ille cōtēptū ſe videns directa ſagitta eā tranſfixit. ⁊ ſic martiriū conſūmauit.

Quedā aūt virgo noīe cordula timore ꝑterrita. nam nocte illa ſe abſcōdit. ſz in craſtinū ſponte morti ſe offerēs: martirij coronā ſuſcepit. Sz cuz eiꝰ nō fieret memoria eo ꝙ cuz alijs paſſa nō eēt: ipa poſt lōgū tēpus cuidā recluſe apparuit. precipiens vt ſequēti die a feſto virginū eius quoq3 ſolēnitas recolat̄. Paſſe ſūt aūt āno dn̄i. ccxxxviij. Ratio aūt tp̄is vt q̄buſdā placet nō ſuſtinet. ꝙ hec tali tp̄e ſint tp̄e pacta. Sicilia. n. tūc n̄ erat regnū nec cōſtātinopol', cū hic fuiſſe dicat̄ cū virginibus has reginas. Uerius credit̄ ꝙ diu poſt cōſtantinū īpatorē cū huni et gothi ſeuiebant: tale ſit martiriū celebratū tp̄e ſcz Marciani imꝑatoris vt ī quadā cronica legit̄. qui regnauit anno domini. cccclij.

Abbas q̄dā ab abbatiſſa colonie corpus vnius v̄ginū impetrauit. promittēs ꝙ ipaz in capſa argētea in ſua eccīa collocaret. Sed cum per annum integrum ſuper altari eam in capſa lignea tenuiſſet: quadam nocte dum abbas ipſius monaſterij cum ſuo conuentu matutinas cantaret. virgo illa corporaliter deſuper altari deſcendit. ⁊ ante altare reuerenter ſe inclinans per medium chorū videntibꝰ monachis ⁊ ſtupentibus inde receſſit. Abbas igit̄ ad capſam currēs. vacuam ipam inueniens coloniā ꝓperauit. ⁊ abbatiſſe rei ordine intimauit ꝑgenteſq3 ad locū vnde illud corpus ſūpſerant: illud ibidē inuenerūt. Cū abbas veniam petēs illud vel aliud peteret certiſſime promittens capſam precioſā citius ſe facturum nullatenus impetrauit.

Religioſus quidā cum has virgines in deuotione multa haberet. quadā die dū grauiter infirmaret̄. vidit quandaz virginē pulcerrimā ſibi apparentez. et ſi ſe cognoſceret inquirentē. Qui cū ad eiꝰ viſionē miraret̄. ⁊ ſe nequaq̄ ipam cognoſcere fateretur illa ait ego ſū vna virginū erga q̄s tātū habes deuotiōis affectum. Et vt idē mercedē accipias: ſi amore ⁊ honore noſtri vndecies milies dominicam orationez dixeris in hora mortis in protectionem ⁊ ſolatium nos habebis. Qua diſparente ille q̄citius potuit hec impleuit. Statimq3 vocato abbate inungi ſe fecit. qui cum vngeretur ſubito exclamauit vt fugerent. ⁊ venientibus ſacris virginibus locum darent. Quem cū abbas: quid hoc eēt interrogaret. ⁊ ille ꝓmiſſionem virginis ſibi per ordinē enarraſſet recedentibus cunctis et paulo poſt redeuntibꝰ ipm migraſſe ad dn̄m īuenerūt.

Simon interpretar obediēs vel ponēs triſticiam.

Hic habuit duplex cognomē. dictꝰ ē em̄ Symon zelotes et ſymon cananeus a cana vico galilee vbi dn̄s aquā in vinum mutauit. ⁊ idez ē zelotes qđ cananeus. cana em̄ zelus interpretatur. Habuit igit̄ obedientiā p̄ceptorum ꝑ executionē triſticiā afflictorū per compaſſionē. zelum animaꝝ per conſtantem eruorem.

Judas interp̄tat̄ ꝯfitēs vel glorioſus Vel iudas q̄ſi iubilū dn̄s. Ipe em̄ hūit ꝯfeſſionē fidei. glīam regni. ⁊ iubilū iterni gaudij. Hic multiplex habuit cognomen. dict⁹ em̄ iudas iacobi ſupple frat̄. fuit em̄ frater iacobi minoris. Scd̄o dictus eſt thadeus. quod interpretatur apprehendens principem: vel dicitur thadeus a tharea et deus tharea dr̄ ee veſtis regia. Ipe em̄ fuit veſtis regia dei p̄ ornamentū virtutū: p̄ quā app̄hēdit p̄ncipez xp̄m. Vel thadeus q̄ſi tā deus. i. magn⁹ deus ſcȝ p̄ adoptiōȝ. Tertio dict⁹ ē in hiſtoria eccl̄aſtica lebeus qd̄ ſonat q̄ſi cor ł corulus. i. cordis cultor. Vel lebeus q̄ſi lebes. cor p̄ magnanimitatē. corulus per puritatē. lebes p̄ grāꝶ plenitudinez. q̄ q̄ſi olla ⁊ vas v̓tutū grē ee ꝓmeruit. Eoꝶ paſſionē ⁊ legēdā hebraice abdias ep̄us babilonie. ab ip̄is ap̄lis ep̄s ordinat⁹ ſcripſit. quā trophus abdie diſcipul⁹ trāſtulit in grecū. Affricanus in latinū.

Jmon cananeus

⁊ iudas q̄ ⁊ thade⁹ frēs fuerūt iacobi minoris. ⁊ filij marie cleophe q̄ alpheo nupta fuit. Judas ad abagruȝ regem ediſſe a thoma miſſus. poſt aſcenſionē dn̄i. Legit̄ em̄ in eccl̄aſtica hyſtoria q̄ p̄dict⁹ rex abagrus dn̄o nr̄o ihū xp̄o in hūc modū ep̄lam deſtinauit. Abagarus euchanie filius. Jhū ſaluatori bō qui apparuit in locis hieroſolimoꝶ ſalutē. Auditū ē mihi de te ⁊ ſanitatib⁹ quas facis. q̄ ſine medicamētis aut herbis fiant iſta p̄ te. ⁊ q̄ verbo facis cecos videre claudos ambulare. leproſos mūdari et mortuos reuiuiſcere quibus oīb⁹ audit̄ de te: ſtatui in aīo meo vnū ee e duobus. aut q̄ tu ſis deus: ⁊ deſcēderis de celo vt hoc facias. aut q̄ fili⁹ dei ſis qui hoc facis. Propterea ergo ſcribens rogauerim vt digneris fatigari vſq̄ ad me. ⁊ egritudinē meā qua diu laboraui curare. Nā ⁊ illud ꝯperi q̄ iudei murmurāt aduerſū te. volūt inſidiari tibi. veni ergo ad me. q̄ eſt mihi parua ciuitas ſȝ honeſta que vtriſq̄ſufficiet. Dn̄s aūt ih̄s in hec v̓ba ſibi rn̄dit. Beat⁹ es q̄ credidiſti in me. cū ip̄e nō videris me. Scriptū ē em̄ d̄ me quia hi q̄ me nō vident credent. ⁊ hi qui me vident nō credent. De eo aūt qd̄ ſcripſiſti ad me vt veniā ad te. optet me hec oīa cōplere. ꝓpter que miſſus ſum. ⁊ poſtea recipi me ab eo a quo miſſus ſū. Cū aūt aſſūptus fuero. aliquē de diſcipulis meis mittā ad te: vt curet te ⁊ viuificet te hec in hyſtoria eccl̄aſtica. Videns aūt abagarus q̄ p̄ſentialit̄ xp̄m videre n̄ poſſz ſm̄ q̄ in quadā antiqua hyſtoria inuenit̄. ſicut iohānes damaſcenus in li. iiij. teſtat̄. pictorē quēdā ad ih̄z miſit vt dn̄i imaginē figuraret vt ſic ip̄m ſaltē p̄ imaginē cōſpiceret quē in facie videre nō poterat: ſed cū ad eū pictor veniſſet. ꝓpt nimiū fulgorē q̄ ab eius facie ꝓcedebat. in eius faciē clare nequibat intēdere. nec ipſam vt ſibi iuſſuȝ fuerat figurare potuit Qd̄ cernēs dn̄s veſtimentū lineūȝ ip̄ius pictoris accipiens. ⁊ ſue faciei ſup̄impones ſuipſius imaginem eidem impreſſit ac deſiderāti regi abagaro deſtinauit.

Cuiuſmodi aūt dn̄s fuerit imaginis in eadem antiqua hyſtoria legitur. ſicut idem iohēs damaſcenus teſtat̄. Fuit em̄ vt ibidē dr̄. bene oculatus. bene ſuperciliatus. longū vultū habuit. ⁊ aclinus. q̄ ē ſignum maturitatis. Illa aūt epiſtola domini noſtri ih̄u xp̄i tāte v̓tutis ee dicitur: vt in illa ciuitate ediſſa: nullus hereticus vel paganus viuere valeat. nec tyrānus aliquis eidem nocere p̄ſumit. nā ſi aliquando gens aliqua armata manu contra illā ciuitatem inſurrexit infās aliquis ſup̄ portā ſtans ep̄lam illaȝ legit. et ea die hoſtes: aut territi fugiūt. aut pacati cū eis cōponūt: ſicut refert̄ olim fuiſſe adimpletū. Sed poſtmodū ciuitas a ſaracenis capta fuit ⁊ ꝓphanata ſublato beneficio ꝓpter abundātiam peccatoꝶ in oriente vndiq̄ patefactam.

Poſtq̄ v̓o dn̄s aſſumptus eſt vt in hy-

ſtoria eccl̄aſtica legit̄. miſit thomas ap̄ls thadeū qui ⁊ iudas dict⁹ ē ad abagaruȝ regē ſecūdū dei ꝓmiſſiōȝ. Qui cū ad eū veniſſz et ſe diſcipulū ih̄u ſibi ꝓmiſſū dixiſſz. vidit abagar⁹ ī vultu thadei. quēdā mirū et diuinū ſplēdorē. Quo viſo ſtupefactus ⁊ territus dn̄m adorauit. dicēs Vere diſcipulus es ih̄u filij dei qui mihi dixerat. mittam aliquem ad te de diſcipulis meis qui te curet et vitam preſtet Cui thadeus. Si in dei filiū credideris: omnia tui cordis deſideria obtinebis. Cui abagarus. Credo vere ⁊ iudeos q̄ eum crucifixerunt libentius trucidarez ſi mihi poſſibilitas adeſſet: ⁊ nequaq̄ romanorum autoritas impediret. Cuȝ igitur abagarus vt ī aliquibus libris legit̄ leproſus eſſet thadeus epiſtolam ſaluatoris accepit. Et de ea eius faciem confricauit. ⁊ ſtatim plenam ſanitatē recepit

Judas aūt ē p̄mo in meſopotamia et pontho predicauit Symon v̓o in egypto. deinde in perſiam venerunt. ⁊ ibidez magi duos magos zaroen et arphaxat (quos matheus de ethyopia fugauerat) inuenerunt. Tunc baradach dux regis babi- Dux. lonie. contra indos ad prelium profecturus. nullū a dijs ſuis potuit habē rn̄ſum. Pergentes aūt ad phanū ꝓxime ciuitatis ibidem habuerūt rn̄ſum quod ꝓpter apoſtolos qui venerunt: dij reſpōdere n̄ poſſent. Tūc dux eos inq̄ri fecit. ⁊ inuentos qui nam eſſent. vel de qua reueniſſēt inquiſiuit. Qui responderunt. ſi genus queris hebrei ſumus. ſi conditionem ſeruos xp̄i nos eſſe fatemur. ſi cauſaȝ: ſalutis veſtre cauſa huc venimus. quib⁹ dux reſpondit: cum felix reuerſus fuero audiam vos. Cui apoſtoli. Modo magis cōgruum eſt te cognoſcere illum. cuius ope vincere poſſis vel certe rebelles pacatiſſimos inuenire. Quibus dux it. dijs noſtris potentiores vos video. finem belli nobis rogo p̄dicite. Cui apoſtoli vt deos tuos mendaces eſſe cognoſcas. iubemus illis ad queſita dare reſpōſa: vt du xerint que ignorant probemus eos p̄ omnia eſſe mentitos. Tūc fantaſtici grāde bellum dixerunt futurum. et multuȝ populum hincinde prelio ruiturū. Tūc apoſtoli ridere ceperunt. Dicit eis dux. Me timor inuaſit. ⁊ vos ridetis. Cui apoſtoli. Noli timere. quia pax huc nobiſcum intrauit et cras hora diei tertia. legati indorum ad te venient ⁊ tue ſe poteſtati cum pace ſubijcient. Tunc pontifices riſum etiam leuauerunt et duci dixerunt. Ad hoc iſti ſecurum te reddere volunt: vt dum incautus fueris ab aduerſarijs occuperis. Cui apoſtoli. Non diximus tibi expecta vnum menſem ſed vnum diem. et cras in pace victor exiſtes Tunc vtroſq̄ cuſtodiri fecit vt ex rei exitu veraces honorarentur. Et mendaces pro crimine punirentur. Cum ergo in craſtinum quod apoſtoli predixerant eueniſſet et dux incendere voluiſſet pontifices. prohibuerunt apoſtoli ne fieret: cum ipſi non viuentes occidere ſed mortuos viuificare miſſi eſſent. Tunc dux valde miratus quia eos occidi non permitterent. ⁊ quia de bonis illorum aliq̄ recipere nollent. eos ad regem duxit di. Iſti rex ſunt dij latentes in effigie hominum. Cunq̄ ſibi omnia preſentibus p̄dictis magis narraſſet: zelo inuidie magi commoti dixerunt eos malignos eſſe. et contra regnum ſubtiliter cogitare. Dixit eis dux. Si audetis cum eis confligite. Cui magi. ſi vis videre qd̄ nobis p̄ſentibus loqui nō poterunt. veniāt huc viri eloquentiſſimi. et ſi coraȝ nobis auſi loqui fuerit nos per omnia imperitos probabis. Cum autem plurimi aduocati adducti fuiſſent. continuo coram magis ita muti facti ſunt. q̄ nec nutibus q̄ loqui non poterant indicarent. Dixerūtq̄ magi ad regem. Vt ſcias nos deos eſſe permittemus eos loqui: ſed ambulare non poſſe. Iterumq̄ reddemus eis greſſum. ſed faciemus eos apertis oculis non videre. Qui cum hec omnia

fecissent dux advocatos illos turpiť cōfusos ad apl'os duxit: q̄s cū advocati pānosos vidissent. eos in aīo cōtēpserunt. Quib⁹ Symō. ſepe evenit vt int̄ ſcrinea aurea ⁊ gēmata vilia q̄q; hēāt iclusa ⁊ int̄ viliſſimas ⁊ ligneas capſas ſint gēmarū monilia p̄cioſa cōpoſita. quicūq; ḡ alicuius rei cupit eſſe poſſeſſor. nō magno opere geſtatoriū: ſ; ipum qd̄ geſtat̄ expectat. p̄mittite igiť ab idoloꝝ cultura diſcedere: ⁊ ſolū deū inviſibilē adorare. et ſignū crucis in frontibus v̄r̄is faciemus ⁊ magos cōfutare poteritis. Qd̄ cū feciſſent. ⁊ in frōtib⁹ cōſignati eēnt. ad regem coram magis iterū ingreſſi ſūt. ⁊ cū a magis ſupari non poſſent. imo ipis corā oībus inſultarēt. irati magi multitudinez ſerpentiu; advenire fecerunt. Statimq; ad iuſſū regis venientes apl'i pallia ſua de ſerpentibus ipleverūt. ⁊ in magos p̄iecerūt: di. In noīe dn̄i nō moriemini: ſ; a ſerpentibus lacerati doloꝝ v̄roꝝ mugitus dabitis. Cū ergo ſerpentes carnes eoꝝ cōmederent. ⁊ ipi tanq̄ lupi vlularēt. Rex et ceteri rogabāt apl'os vt eos a ſerpentibus occidi p̄mitterent. Quib⁹ apl'i r̄nderunt. Nos miſſi ſumus reducere d̄ morte ad vitā: nō a vita p̄cipitare i mortē. Et facta orōne iuſſerūt ſerpentib⁹: vt om̄e venenū qd̄ īfuderūt revocarent. et poſtmodū ad loca ſua redirent. Maiores aūt cruciat⁹ magi ſenſerūt cū venena ſerpentes retraherēt q̄ cū ante carnes cōmederent. Quib⁹ apl'i dixerūt. Tribus diebus dolores ſentietis. tertia v̄o die ſani eritis: vt vel ſic a v̄r̄a malicia recedat̄. Cū ḡ trib⁹ dieb⁹ ſine cibo ⁊ potu ac ſomno dolorib⁹ nimiū cruciati eēnt: apl'i venientes ad eos dixerūt. Nō dignat̄ dn̄s hr̄e coacta ſervitia. Ideoq; ſurgite ſani ⁊ abite. habentes liberā facultatem faciēdi qd̄ vultis. Illi aūt in malicia p̄durātes. ab eis fugerunt et pene contra eos totam babiloniam p̄moverūt. Poſtq̄ hoc filia cuiuſdā ducis ex fornicatiōe cōcepit ⁊ filiū parturiens. quēdam ſanctum

filia ducis

dyaconū infamavit q̄ eam violaverit ⁊ ex ipō conceperit. Cum autem parentes dyaconem occidere vellent. apoſtoli advenerunt. et q̄n̄do puer natus ſit requirunt. Qui reſponderunt. Hodie hora prima diei. Dixeruntq; apoſtoli. Infantem huc adducite. ⁊ dyaconū quē accuſatis huc etiam perducite. Quod cum factum eſſet: apoſtoli infanti dixerunt. Dic infans in nomine domini ſi iſte dyacon⁹ hoc preſumpſit. Ad hoc infans. Iſte inquit dyaconus caſtus et ſanctus eſt. nec vnq̄ carnem ſuā coinquinavit. Cu autē parentes inſtarent vt apoſtoli quererent quis actor huius ſceleris fuiſſet. r̄nderūt apoſtoli. Nos innocētes abſolvere dec; nocentes prodere non decet. Tunc etiam temporis contigit vt due tigrides ferociſſime que in ſingulis caveis clauſe erant fugerēt. et omnes q̄ ſibi occurrerēt devorarēt. Tūc apl'i ad eas venerūt ⁊ in noīe dn̄i eas velut oves māſuetas fecerūt. Volentib⁹ aūt apl'is inde diſcedē. rogati per annū ⁊ tres menſes ibidem permanſerūt. in quo ſpacio pluſq̄. lx. milia hominum exceptis parvulis cum rege et principibus baptiſati ſunt. Predicti autem magi ad quandam civitatem nomine Sennair vbi erant. lxx. idolorum pontifices venerunt. et eos contra apoſtolos concitaverunt. vt cum illuc venirent. Aut eos ſacrificare compellerent. aut punitos necarent. Perluſtrata igiť vniverſa provincia cum apoſtoli ad predictam civitatem veniſſent. ecce predicti pontifices cum vniverſo populo eos capiunt ⁊ ad templu; ſolis deducunt. Demones autez per energuminos clamare ceperunt. Quid nobis ⁊ vobis apl'i dei vivi? Ecce in ingreſſu v̄r̄o flāmis exurimur. Stabat autē in vna parte tēpli currus fuſilis ex auro. ſup̄ quez imago ſolis eque ex auro fuſilis. Et in altera parte templi ſtabat currus argenteus ſuper quem imago lune eque ex argento fuſilis erat. Tunc angelus dn̄i ei apparēs:

dixit. Vnū e duob⁹ eligite. aut hoꝝ repētinū interitū aut v̄r̄m martiriū. Cui apl'i. Vt ⁊ iſtos cōvertat. ⁊ nos ad palmā martirij perducat. Facto autē ſilēcio apl'i dixerūt. Vt ſciatis q̄ hec ydola demonibus plena ſūt. ecce eis in iperamus vt exeāt. ⁊ ſinguli ſimulacra ſua p̄fringant. Statiq; duo ethiopes nigri ⁊ nudi cūctis videntib⁹ ac ſtupētib⁹ de ſimulacris exierunt. ⁊ p̄fractis illis diris vocibus abſceſſerūt. Qd̄ vidētes pontifices in apl'os irruerūt. ⁊ eos p̄tin⁹ trucidarunt. ⁊ ſennē hoſpitem eoꝝ perimerūt. In ipſa autē hora cū nimia eēt ſerenitas. tāta fulgura extiterūt: vt templū ipſu; tripharie ſcinderet̄. ⁊ illi duo magi i carbones ictu fulgur̄ verterēt̄. Rex autē corpora apl'oꝝ ad vrbē ſuā tranſtulit. ⁊ in honorē eoꝝ ecc'iam mire magnitudinis fabricavit. De btō autē Symone in plurib⁹ locis invenit̄ q̄ crucis patibulo ſit affix⁹. qd̄ etia; Iſido. in li: de obitu apl'oꝝ. ⁊ Euſebius in hiſto. eccle. ⁊ Beda ſup̄ actus. ⁊ mgr̄ Johēs beleth ī ſūma ſua teſtāt̄. Cū eni (vt aiūt) in egypto p̄dicaſſet. hieroſolimā rediit. ⁊ poſt mortem Jacobi minoris in ep̄m hieroſolimitanū ab apl'is vnanimiť eſt lect⁹. ⁊ añ mortē ſuā. xxx. mortuos ſuſcitaſſe narrat̄. Vñ cātat̄ de eo. ter denos mortuos fluctib⁹ merſos humane vite reddidit. Cū autē eccleſiā hieroſolimitanā p̄ annos multos rexiſſet. ⁊ annū cētenū ⁊ viceſimū ageret. tpe Traiani imp̄atoris. cū atic⁹ p̄ſularis hieroſolimis haberet̄. ab eo capit̄. ⁊ iniurijs multis afficit̄. Ad vltimū in cruce ipſum affigi iuſſit. oībus q̄ aderāt ⁊ ipſo iudice mirātibus vt. cxx. annoꝝ ſenex crucis ſuppliciū pertuliſſet. Nōnulli v̄o dicūt ſicut ē rei veritas. q̄ nō fuit iſte Symō q̄ cruc̄ martiriū p̄tulit. ⁊ q̄ ep̄s hieroſolimitanus fuit: ſ; fuit ali⁹ Symon filius cleophe. fr̄ ioſeph: qd̄ ⁊ Euſebius ceſariēſis ep̄s in ſua cronica teſtat̄. Idē dicūt Iſidor⁹ ⁊ Beda in ſuis cronicis. Nā Iſidor⁹ ⁊ Euſebi⁹ qd̄ pri⁹ dixerūt poſtmodū in cronicis correxerunt. qd̄ pat; per Bedā q̄ ſe hoc ſenſiſſe redarguit in retractionibus ſuis. Vſuardus quoq; in ſuo martirilogio idē teſtat̄.

Vintinus gene

re nobilis ⁊ civis roman⁹. ad vrbē ambianenſem veniēs. ⁊ multa miracula faciēs iuſſu Maximiani a p̄fecto vrbis capit̄. ⁊ vſq; ad defectū cedentiu; verberat⁹ carceri mācipat̄. Sed ſolvēte eū angelo in mediā vrbē ivit. ⁊ ibi pp'lo predicavit. Vñ iteꝝ captus ⁊ in eculeo vſq; ad ruptionē venarū diſtentus. nervis quoq; crudis duriſſime ceſus. oleū. picē. ⁊ adipē fervētiſſimū toleravit. Et cū p̄ſidē derideret: irat⁹ calcē acetum ⁊ ſinap.ū in os ei⁹ p̄iecit: ſed cū adhuc imobilis p̄maneret. ⁊ apud voremandū adduct⁹ fuiſſet. duos clavos a capite vſq; ad crura. ⁊ dece; inter vngulas ⁊ carnes p̄ſes infigēs tādē eū decollari fecit. Cui⁹ corpus in flumē proiectū. cū per annos lv. latuiſſet: a quada; m̄rona nobili romana totaliť repertū ē. Nā dū aſſidue orōni vacaret. nocte ab angelo monita ad caſtrū veromandū p̄perare iubetur: vt in tali loco corp⁹ ſcti Quintini requireret. ⁊ honorifice ſepeliret. Cū igiť ad p̄dictū locū cū multo comitatu veniſſe; ⁊ orōnem ibidē effunderet corp⁹ ſancti Quintini incorruptū ⁊ redolēs ſup̄ fluviū p̄tinus enatavit. Qd̄ ſepeliens pro ſepulture bn̄ficio lumē oculoꝝ recepit ⁊ ibidē edificata ecc'ia ad p̄pria remeavit

Vſtachi⁹ antea

placid⁹ vocabat̄. Hic erat mgr̄ militū Traiani imp̄atoris. erat autem opibus miſericordie valde aſſiduus. ſ; tn̄ ydoloꝝ cultui dedit⁹. Habebat autē p̄iugē eiuſdē ritus ⁊ miſericordie exiſtētem. duoſq; filios p̄creavit quos iuxta ſuā magnificentiā magnifice educari fecit. Et q̄r opibus miſc'die ſedulo inſiſtebat. ad via; veritatis meruit illuſtrari. Quadā eni die cū venatiōi inſiſteret

grege ceruoꝝ reppit: int̄ q̄s vnū ceteris ſpecioſiorē ⁊ maiorē ꝯſpexit. q ab alioꝝ ſocietate diſcedens in ſiluā vaſtiorē ꝯſilijt. Ueꝝ alijs militibꝰ circa ceruos reliquos occupatꝭ placidꝰ hunc toto niſu inſeq̄tur. ⁊ ip̄m cape nitebat̄. quē cū totis viribus inſequeret̄. ceruꝰ tandē ſup q̄ndā rupis altitudinē ꝯſcēdit ⁊ placidꝰ appropiās q̄liter capi poſſet aīo ſedulus reuoluebat. q cū ceruū diligent̄ ꝯſideraret: vidit inter cornua eiꝰ formā ſcē crucis. ſup̄ ſolis claritatē fulgentē. ⁊ imaginē ihū xp̄i q p oſ cerui ſicut olim p azinā balaā ſic ei locutus ē: di. O placide: q̄d me pſeq̄riſ. Ego tui grā in hoc aīali tibi apparui. Ego ſū xp̄s quē tu ignorās colꝭ. Elemoſine tue corā me aſcenderūt. ⁊ ob hoc veni vt p hūc quē venabaris ceruū ego q̄ꝫ te ipē venarer. Alij tn̄ dicunt ꝙ ip̄a imago q̄ int̄ cornua cerui apparuit. hec v̄ba ꝓtulit. Hec audiens placidus nimio timore correptꝰ. de eq̄ in terrā ꝓcidit. ⁊ pꝰ vnā horā ad ſe rediēs de terra ſurrexit et ait. Reuela mihi q̄d loq̄ris. ⁊ ſic credā in te. Et ait xp̄s. Ego placide ſū xp̄s: q celū ⁊ terrā creaui. q lucē oriri feci ⁊ a tenebris diuiſi. q tp̄a ⁊ dies ⁊ annos ꝯſtitui. q hoīeꝫ de limo terre formaui. q ꝓpter ſalutē hūani generꝭ in terris in carne apparui. q crucifixus et ſepultꝰ tercia die reſurrexi. Hec audiēs placidꝰ iteꝝ in terra decidens ait. Credo dn̄e qꝛ tu es q oīa feciſti. ⁊ q errātes ꝯuertis. Et dixit ad eū dn̄s. Si credis vade ad ep̄m ciuitatis ⁊ te baptizari facias. Cui placidus. Uis dn̄e vt hec vxori mee et filijs nunciē: vt ipſi pariter in te credāt? Cui dn̄s. Renūcia illis vt ⁊ ipſi pit̄er tecum mūdent̄. Tu q̄ꝫ die craſtina huc venias vt tibi rurſus apparcā. ⁊ que futura ſint plenius tibi pandā. Cū g̊ domū veniſſꝫ ⁊ hec vxori in lecto renūciaſſet. exclamauit vxor eiꝰ di. Dn̄e mi et ego eū trāſacta nocte vidi dicenteꝫ mihi. Cras tu ⁊ vir tuus ⁊ filij tui ad me venietis. ⁊ nūc cognoui q̄m ipē eſt ihs xp̄s. Perrexerunt ḡ iīt ad ep̄m rome media nocte. q eos cū magno gaudio baptizauit. ⁊ placidū euſtachiū vocauit. ⁊ eius vxorē theoſpitē ⁊ filios eiꝰ. agapitū ⁊ theoſpitū. Mane facto euſtachius ſicut p̄us ad venatiōnē ꝓceſſit. ⁊ ꝓpe locū veniens milites ſuos q̄ſi ſub obtentu inueſtigande venatiōis diſperſit. Stanſq̄ꝫ in loco formā prime viſionis aſpexit. cadenſq̄ꝫ in faciem ſuā: dixit. Supplico dn̄e vt manifeſtes que ꝓmiſeras ſeruo tuo. Cui dn̄s. Beatus es euſtachi. q accepiſti lauacrū grē mee. qꝛ mō dyabolū ſupaſti. mō eū q te decepat conculcaſti. mō apparebit fides tua. Dyabolus em̄ eo ꝙ ip̄m dereliq̄ris ꝯ̄ te ſeue armat̄. Oportet te igit̄ multa ſuſtinere vt accipias coronā victorie. Opꝫ te multa pati vt de alta ſeculi vanitate hūilierꝭ. ⁊ rurſus in ſp̄ualibus diuitijs exalteris. Tu ḡ ne deficias: nec ad glīaꝫ p̄ſtinā reſpicias. qꝛ p temptationē opꝫ te alterū iob demoſtrari: ſed cū hūiliatꝰ fueris veniā ad te. ⁊ in glīaꝫ p̄ſtinā reſtituā te. Dic ḡ mō ſi temptationē vis accipe aut in fine vite. Dicit em̄ ei euſtachiꝰ Dn̄e ſi ita fieri opꝫ mō nobis accidere temptationē iube: ſed v̄tutē patientie tribue. Cui dn̄s. Conſtās eſto. qꝛ grā mea cuſtodiet aīas v̄ras. Sicq̄ꝫ dn̄s in celo aſcendit. ⁊ euſtachiꝰ domū rediens. hec vxori ſue nūciauit. Pꝰ paucos igit̄ dies mors peſtifera cūctos ſeruos et ancillas ſuas inuaſit. ⁊ vniuerſos ſeruos occidit. Deinde pꝰ aliq̄d tp̄s: oēs eq̄ ⁊ oīa eius pecora ſubito interiert̄. Quidā aūt ſceleſti eius depdationē videntes. ⁊ p nocte in domū eius irruentes. cūcta q̄ reppert̄ aſportarūt. ⁊ domū totā auro ⁊ argento ⁊ rebꝰ alijs ſpoliarūt. ⁊ ipē cū vxore ſua ⁊ filijs grās agens nocte aufugit nudus. Qui rubore ferentes egiptū pgebant tōtaq̄ꝫ eius poſſeſſio p rapinā maloꝝ ad nihilū eſt redacta. Rex aūt totuſq̄ꝫ ſenatus ꝓ mgr̄o militū tam ſtrēnuo multū dolebant eo ꝙ de eo nullū indiciū repire poterant. Cū aūt iter agerent appropinquauert̄ mari ⁊ inuenientes nauem ſuper eam nauigare cepert̄. Uidens aūt

dn̄s nauis vxorē euſtachij ꝙ pulcra eſſet nimis: ipſam plurimū hr̄e deſiderauit. Cū vero tranſfretaſſent naulū ab eo exigebat. Nō hn̄tibus vero illis vn̄ ſoluerent: iuſſit p naulo detineri vxorē. volēs illā ſecū hr̄e. Qd̄ vt euſtachius audiuit nullatenus aſſentire voluit. Diu vero eo ꝯ̄dicente. innuit dn̄s nautis ſuis vt euꝫ in mare p̄cipitarent: et ſic vxorē ſuā hr̄e poſſet. Qd̄ cū euſtachiꝰ cōperiſſet vxorē eius triſtis reliq̄t. ⁊ duos infantes accipiens ingemiſcens ibat ac dicēs. Ue mihi et vobis. qꝛ mr̄ v̄ra alienigene marito tradita eſt. Perueniensq̄ꝫ ad quendam fluuiū ꝓpter aq̄ꝝ abundantiā: nō eſt auſus cum duobus filijs fluuiū ptranſire ſed vno circa ripaꝫ fluīis relicto alterū tranſportabat. Qui cū fluuiū trāſuadaſſet: illū infantē quē baiulauerat ſup terram poſuit. ⁊ ad accipiendū aliū feſtinauit. Cū aūt circa mediū fluīiſ peruniſſꝫ ecce lupus ꝯcitus venit ⁊ infantē quem depoſuerat rapiens in ſiluā aufugit. qui de eo deſperans. ad aliū veſtinauit. Sed cū abiret leo venit ⁊ aliū filium rapiēs abijt. Uñ eū ꝯſeq̄ui nō valens cū eſſꝫ in medio fluīis cepit plangere. ⁊ capillos ſuos euellere. volens ſe in aquā ꝓijcere niſi eū diuina ꝓuidētia ꝯtinuiſſet. Paſtores aūt videntes leonē puerū viuum portantē eū cum canibus inſecuti ſunt. Per diuinā aūt diſpoſitionē leo pueruꝫ illeſum abijciens receſſit. Quidaꝫ inſup aratores poſt lupū inclamantes pueruꝫ de eius faucibus incolumen liberauert̄. Uterq̄ꝫ v̄o ſcꝫ paſtores ⁊ aratores d̄ vno vico fuerūt ⁊ penes ſe pueros nutrierūt Hoc vero euſtachius neſciebat. ſed merens ac plorans ibat ⁊ dixit. Heu mihi qꝛ añ vt arbor pollebā ſed modo penitꝰ ſum nudatus. Heu me qꝛ multitudine militum circūdari ſolebam. ſed nunc ſolus remanens. nec filios ſum conceſſus hr̄e. Memini dn̄e te mihi dixiſſe quia opꝫ te temptari ſic iob ſed ecce plꝰ aliq̄d in me fieri video. Ille enim etſi poſſeſſiōibus nudatus fuerit. tn̄ ſtercus hūit ſuper quo ſedere potuit. mihi aūt nihil hoꝝ remanſit. Ille amicus ſibi compatientes habuit. ego inimicas feras habui q̄ meos filios rapuerunt. Illi vxor eſt relicta. a me vero ablata. Da requieꝫ dn̄e tribulationibus meis. ⁊ ponam cuſtodiā ori meo. ne declinet cor meuꝫ in verba malicie ⁊ eijciar a facie tua. Et hec dicens cum lacrimis ad quendā vicuꝫ abijt ⁊ data mercede ſibi agnos illoꝝ hoīm p annos. xv. cuſtodiuit. Filij aūt eius in alīo vico educati ſunt. nec ſe eſſe fratres ſciebāt. Dn̄s aūt vxorē euſtachij ꝯſeruauit. nec illā ille alienigena cognouit: ſed potius eā intactā dimittens vitā finiuit.

Impator aūt et pplꝰs romanus plurimū ab hoſtibus moleſtabant̄. Et recordatus placidi ꝙ ſtrenue ꝯ̄ ipos hoſtes ſepius dimicaſſet. d̄ eius ſubita mutatōne plurimū triſtabat̄. direxitq̄ꝫ multos milites p diuerſas mundi p̄tes: promittens oībus qui eū inueniſſent multas diuitias ⁊ honores. Duo aūt ex militibus q aliq̄n placido miniſtrauerāt: ad ip̄m vicum in quo degebat venerūt. quos placidus de agro venire ꝯſiderās eos ex inceſſu ꝓtinus recognouit. ⁊ veniens in memoriam dignitatis ſue pturbari cepit ac dicere. Domine ſicut iſtos qui aliquando mecum fuerunt: preter ſpem vidi. ſic da vt aliquando coniugē meaꝫ videre poſſim. Nam de filijs ſcio ꝙ a feris commeſti ſunt. Uenit autem ad eum vox dicens. Confide euſtachi. quia cito honorem tuum recuperabis ⁊ filios ⁊ vxorem recipies.

Cum igitur militibus obuiaſſet ipſi eum minime cognouerunt. Cumq̄ꝫ eum ſalutaſſent queſierant. ſi aliquem peregrinum nomine placidum cuꝫ vxore et duabus filijs cognoſceret. Ille autem ſe neſcire ꝓfeſſus eſt. Ad p̄ces tn̄ eiꝰ in hoſpitio ſuo diuertert̄. ⁊ euſtachiꝰ eis ſeruiebat. ⁊ recolēs priſtinū ſtatū ſuū la-

crimas cōtinere nō poterat. Egreſſus
autē foras ſuā faciē lauit ⁊ iterū rediens
eis ſeruiebat. Illi vero ꝯſiderantes ad in
uicē dicebant. q̄ ſimilis ē hō hic illi quē q̄ri
mus. Et reſpōdens alt̄ dixit. valde q̄dē
ſimilis ē. Conſideremꝰ igit̄ ⁊ ſi hȝ ſignuȝ
cicatricis in capite qđ ſibi in bello acci-
dit ipſe ē. Et reſpiciētes ⁊ ſignū videtes
ipſum eē quē querebant ꝓtinus cogno-
uerūt. Et inſilientes ⁊ oſculantes eū de
vxore ⁊ filijs eius ſciſcitati ſūt. Qui dixit
eis. q̄ filij mortui eſſent ⁊ vxor detenta.
Uicini autē oēs quaſi ad ſpectaculū cō
currebāt: dū milites virtutes eiꝰ ⁊ p̄ma
gloriā p̄dicabant. Tūc milites p̄ceptū
imperatoris ei exponunt ⁊ optimis indu
mentis ipſuȝ induūt. Poſt iter. xv. die-
rū ad imperatorē deuenerūt qui eiꝰ aduē
tū audiēs ꝓtinus ei obuiā occurrit. ⁊ ipſuȝ
vidēs in oſcula eiꝰ ruit. Narrauitq̄ȝ in
oībus cūcta que ſibi per ordinē accidiſ-
ſent. Statimq̄ȝ ad magiſteriū militie tra-
hit̄. ⁊ eidē qđ prius officiū exercere com
pellit̄. Qui numeratis militibus ⁊ pau-
cos ꝯtra tot hoſtes eē cognoſcens iuſſit
tyrones colligere per oēs ciuitates ⁊ vi-
cos. Contigit autē illam terrā in qua
filij eiꝰ educati ſunt deſcribi vt darent
duos tyrones. Uniuerſi īcole illos du-
os iuuenes tanq̄ ceteris aptiores mgro
militū ꝯſignarunt. Uidēs vero iuuenes
elegātes ⁊ moꝝ honeſtate cōpoſitos: cū
ſibi plurimū placuiſſent. int̄ primos cō
uiuas ſuos ordinauit eoſdē. Et ſic ꝓfe-
ctus ad bellū ſubiectis hoſtibꝰ exercitū
ſuū tribus diebꝰ in quodā loco vbi vxor
ſua paup̄ hoſpita manebat, requieſcere fe-
cit. Illi vero duo adoleſcētes in taberna-
culo matris ſue nutu dei hoſpitati ſunt
neſcientes q̄ mater eoꝝ eſſet. ⁊ ſedentes
circa meridiē ⁊ mutuo cōfabulantes. ex
ponebāt ſibiīuicē de infantia ſua. Ma-
ter vero eorum ecōtra ſedens. q̄ ipſi refere
bant attentius audiebat. Dicebat enim
maior minori. Ego dum infans eſſem:
nil aliud recolo niſi q̄ pater meꝰ magi-
ſter militū erat ⁊ mat̄ mea ſpecioſa val-
de. duoſq̄ȝ filios habuerūt. ſ. me ⁊ aliuȝ
minorē me. qui ⁊ ipſe ſpecioſus valde
erat. Accipienſq̄ȝ nos egreſſi ſunt de do
mo nocte. ingreſſiq̄ȝ ſunt nauem neſcio
quo euntes: cū autem de naui egredere
mur: mat̄ noſtra neſcio quō in naui re-
licta eſt. Pater vero noſter portās nos du
os flens p̄gebat. perueniēſq̄ȝ ad quen
dā fluuiū: tranſiuit cū fratre meo iunio
re. ⁊ me ſup̄ ripam fluminis dereliquit
cū autem reuerteret̄ vt me acciperet lu-
pus venit ⁊ illum infantē rapuit. ⁊ anq̄
ad me appropinquaret: leo de ſilua exi-
ens me rapuit. ⁊ in ſiluā deduxit. Paſto
res vero eruerūt me de ore leonis ⁊ nutri
tus ſum in illa poſſeſſione in qua ⁊ ipſe
ſcis. ⁊ nō potui ſcire quid factū ſit de pa
tre meo neq̄ȝ de infante. Hec audiens
minor cepit flere ⁊ dicere. Per deum vt
audio frater tuus ſuȝ ego. q̄m ⁊ qui me
educauerāt hꝰ dicebāt q̄ de lupo erui-
mus te. ⁊ in amplexus ruētes oſculabā-
tur ſe inuicē ⁊ fleuerunt. Audiens hec
mater eoꝝ ⁊ conſiderans q̄ euentū ſuū
ita ſeriatim dixiſſent. diu apud ſe tracta
uit ſi illi filij ſui eſſent. Altera autē die
ad magiſtrū militum adijt ⁊ interpella-
uit eum di. Deprecor te domine vt me
ad patriam meam perduci iubeas. ego
enī de terra romanorum ſum ⁊ peregri-
na hic ſum. Et hec dicens. vidit in eo ſi-
gna mariti ſui ⁊ eum cognoſcēs cum ſe
iam continere nō poſſet procidit ad pe-
des ſuos: ⁊ ait. Precor te domine vt ex-
ponas mihi priſtinam vitā tuam. puto
enim q̄ tu ſis placidus magiſter militū
qui alio noīe diceris Euſtachiꝰ. quem
placidū ſaluator ꝯuertit qui talē ⁊ taleȝ
tēptationē ſuſtinuit. ⁊ cui vxor que ego
ſuȝ in mari ablata fuit. que tñ ab omni
corruptiōe ſeruata ſum. q̄ ⁊ duos filios
ſcȝ Agapitū ⁊ Theoſpitum habuit.
Hoc audiēs Euſtachius ⁊ ipſam dili-
gent̄ ꝯſiderans. vxorē ſuā recognouit. ⁊
lacrimatꝰ p̄ gaudio ipſam oſculatꝰ eſt
glorificans deū. qui conſolat̄ afflictos
Tūc dixit ei vxor ſua. Dñe vbi ſūt filij

tui? Et ait. A feris capti ſunt. ⁊ expoſu-
it ei quō perdidit illos. Et illa. Grati-
as agamus deo. Puto enī q̄ quēadmo
dum deus donauit nobis vt inuenire-
mus nos inuicem donauit etiā recogno
ſcere filios noſtros. Et ille. Dixi tibi q̄ a
feris capti ſunt. Et illa. Heſterna die ſe-
dens in orto. audiui duos iuuenes ſic ⁊
ſic ſuam infantiā exponentes. ⁊ credo q̄
filij noſtri ſint. Interroga igitur ab eis
⁊ dicent tibi. Et cōuocans eos euſtachi
us. ⁊ audiens ab eis infantiam ſuam re-
cognouit q̄ filij ſui eſſent. Et amplectē-
tes eos ⁊ ip̄e ⁊ mater ſuper eoꝝ collū plu
rimum fleuerunt. ⁊ crebrius eos oſcula
bātur. Omnis igitur exercitus plurimū
gaudebat. ⁊ de inuentione eoꝝ. ⁊ đ victo
ria barbaroꝝ. Cum igitur rediret con
tigit iam traianum obiſſe ⁊ ſucceſſiſſe ei
peiorem in ſceleribus adrianum qui ꝓ
victoria obtenta ⁊ inuentione vxoris ⁊
filioꝝ magnifice eos ſuſcepit. ⁊ magnuȝ
conuiuiū p̄parauit. Altera autem die
ad templum ydoloꝝ ꝓceſſit: vt ſibi ſacri
ficaret ꝓ victoria barbaroꝝ. Uidens ve
ro imperator q̄ euſtachius nec ꝓ victo-
ria nec ꝓ inuentione ſuoꝝ ſacrificare vel
let. hortabatur: vt ſacrificium imolaret.
Cui euſtachius. Ego xp̄m deū colo. ⁊ il
li ſoli ſacrifico. Tūc imperator ira reple-
tus. ipſum cum vxore ⁊ filijs i arena ſta-
tuit. ⁊ leonem ferocem ad eos dimitti fe
cit. Accurrens vero leo ⁊ demiſſo capite
quaſi eos adorans ab eis humiliter re-
ceſſit. Tunc imperator bouem eneū in-
cendi fecit. ⁊ eos ibidē viuos mitti man
dauit. Orantes igitur ſancti ⁊ ſe domino
cōmendantes. bouem intrauerunt ⁊ ibi
dem domino ſpiritū reddiderunt. Ter
tia autem die de boue ſunt coram impe-
ratore extracti. ita penitus intacti inuen-
ti ſunt. q̄ nec capillos nec quicq̄d eorū
vapores incendij a liquatenus contige-
runt. xp̄iani vero eoꝝ corpora tulerūt. et
in loco celeberrimo recondentes. ibidē
oratorium conſtruxerunt. Paſſi ſunt au
tem ſub adriano qui cepit circa annum
dñi. cxx. Kalen̄. nouembribus. Uel ſc̄m
quoſdā. xij. Kalen̄. octobris.

Omniū ſanctorū

feſtiuitas quatuor de cauſis in-
ſtituta fuiſſe videt̄. Primo ꝓpt̄ cuiuſdā
templi dedicationē. Scdo ꝓpt̄ obmiſſo
rum ſupletionē. Tercio ꝓpt̄ negligen-
tiarū expiationē. Quarto ꝓpter faciliorē
orationū noſtraꝝ impetrationē.

Primo igitur inſti-
tuta eſt ꝓpter cuiuſdā templi dedicatio
nem. Romani enī cū vniuerſo orbi do
minarent̄. quoddā templū maximū cō
ſtruxerunt. in cuius medio ſuū idolum
collocantes oīum ꝓuinciarū ſimulacra
p̄ circuitū ſtatuerunt. reſpicientia rectis
vultibus idolū romanoꝝ. Si q̄n autē
aliqua ꝓuincia rebellaret. cōtinuo (vt
aiunt) arte dyabolica illius ꝓuincie ſi-
mulacrū idolo romanoꝝ poſteriora vo-
luebat. tanq̄ innuens q̄ ab eius dnio re-
ceſſiſſet. Conati igit̄ romani ad illā ꝓ-
uinciā copioſū exercitū deſtinabāt. ⁊ ip-
ſam dnio ſuo ſubiugabāt. Uerū non ſuf
fecit romanis q̄ oīum ꝓuinciaꝝ ſimula
cra in vrbe ſua haberent. quin potius fe
re ſingulis dijs templa ſingula ꝯſtruxe-
runt. tanq̄ qui eos cunctaꝝ ꝓuinciaruȝ
victores ⁊ dños effeciſſent. Sed q̄r om-
nia idola templū ibidē habere non pote
rant ad maiorem ſue veſanie oſtentatio-
nem vnū templum ceteris mirabilius ⁊
ſublimius in honorem deoꝝ oīum ere-
xerunt. ⁊ pantheon qđ ſonat toti dij vo-
cauerunt a pan qđ eſt totum ⁊ theos de
us. Pontifices enī idolorū ad maiorem
populi deceptionē finxerunt q̄ ſibi a ci-
bele (quam oīum dieꝝ matrē vocabāt)
fuerit imperatum: vt ſi de omnibus genti
bus vellent victoriam obtinere filijs ſu-
is templum magnificum fabricarēt. Fū
damentum autem ipſius templi ſpicum
iacitur: vt ex ipſa forma deorū eternitas
demonſtraret̄. Sed quia latitudo teſtu
dinis inſuſtentabilis videbat̄: cur ſupra

terram in edificio aliquantulū ꝓceſſiſſent totum intus terram replebāt ſimul (vt dicit) cum terra denarios iacientes ⁊ ſic quouſqȝ predictū templū eſt mirabiliter ꝯſummatū. Tunc data licentia eſt: vt quicūqȝ terram aſportare vellet tota quā in ipſa terra īueniſſet pecunia ſua eſſet. feſtine ergo turba ꝓperat ⁊ ipſum templū cito euacuat. Deniqȝ romani pinnā eneam ⁊ deauratā fabricant et in ſummitate collocāt. Aiunt quoqȝ ꝙ in hac omīs ꝓuincie mirabilit̄ ſculpte erāt ita quicūqȝ romā veniſſet verſus quo eſſet ſua ꝓuincia ſcire poſſet. Hec autē ꝓcedente tpe inde cecidit. vñ ⁊ in p̄dicto templo in ſūmitate apertura remanſit.

Tempe igit̄ foce impatoris cum iam dudū roma fidē dñi recepiſſet. Bonifacius papa quartus a magno grego. circa annū dñi ſexingenteſimūquintū. predictum templū a foca ceſare impetrauit. et oīum ydoloꝝ eliminata ſpurcicia. ipſuȝ templū quarto ydus maij in honorem beate marie ⁊ oīum beatoꝝ martiꝝ conſecrauit. ac locū ſancte marie ad martires appellauit: qui nūc ſancta maria rotunda a populo appellat̄. Nondū enīȝ ꝯfeſſoꝝ ſolennia ab eccīa agebant̄. Sed quia ad hoc feſtū multitudo maxīa confluebat. ⁊ ꝓpt̄ defectum victualiū celebrationi vacare nō poterāt. ideo quidā papa greg. nomine hoc feſtū in kalēdis nouembribus. qn̄ maior victualium copia videt̄ eſſe. meſſibus ⁊ vindemijs celebratio fieri inſtituit. ac p vniuerſū mūdum hunc diē in honore oīum ſanctoꝝ celebrari ſolennit̄ ordinauit. Et ſic templum qđ fabricatū fuerat omnibus ydolis. nūc dedicatū eſt oīnibus ſctīs. ⁊ vbi multitudo colebatur idoloꝝ ibi deuote laudat̄ multitudo ſanctoꝝ.

4. **Scđa inſtituta ē ꝓ**pter omiſſoꝝ ſuppletionē. Nos enī multos ſanctos omiſimus de quibus nullā feſtiuitatē ſiue etiā memoriam fecimus. Non enim poſſumus omniū ſanctoruȝ feſta agere. tum ꝓpter ſanctoꝝ multiplicitatem quia multi ⁊ quaſi infiniti ſunt tum ꝓpt̄ noſtram infirmitatem. quia infirmi ⁊ debiles ſumus. nec ad hoc ſufficere poſſemus. tum ꝓpt̄ tempis breuitatē quia ⁊ tempus nō ſufficeret. Nam ſicut ait hiero. in quadā ep̄la que ſuo kalendario preponit̄. Nullus dies ē exceptio die kalēdaꝝ ianuarij qui nō intra qnqȝ milium martirum reperiri poſſit aſcriptus. Ideoqȝ eccleſia rationabilit̄ ordinauit: vt quia oīum ſanctoꝝ ſingularit̄ feſta facere nō poſſumus: ſaltem omnes generalit̄ ⁊ inſimul honoremus. Quare autem inſtitutū ſit: vt feſtiuitates ſanctorum in terris agamus magr̄ guilhelmus altiſiodorenſ in ſumma de officio ponit ſex rōnes. Prima eſt ꝓpt̄ honorem diuine maieſtatis. Cum enī ſanctis honorem impendimus deum in ſanct̄ honoramus ⁊ ipm̄ in eis mirabilem predicamus. quia qui ſanctis honorem tribuit. illū ſpecialit̄ honorat qui eos ſanctificauit. Secunda eſt ꝓpt̄ auxiliuȝ noſtre infirmitatis. quia enim p nos ſalutem habere nō poſſumus. ideo ſanctorum interceſſionibus indigemus. a quibus vt adiuuari mereamur merito ipos honorare debemus. Legit̄ in. iij. reg. j. Q bersabee qđ interp̄tat̄ puteus ſacietatis. i. eccleſia triumphās. filio ſuo. id eſt eccleſie militanti. regnū ſuis p̄cibus obtinuit. Tercia eſt ꝓpt̄ augmentū noſtre ſecuritatis. vt ſcȝ per ſanctoꝝ gloriā que nobis in eoꝝ feſtiuitate ꝓponit̄ noſtra ſpes ⁊ ſecuritas augmentet̄. Si eniȝ homīes mortales nobis ſimiles poterāt ita per ſua merita ſublimari. cōſtat quia nos ſimilit̄ poterimus cum manus dñi abbreuiata non ſit. Quarta eſt ꝓpter exemplum noſtre imitationis. Cum enī eoꝝ feſtiuitas recenſet̄. ad eoꝝ imitationem ꝓuocamur: vt ſcȝ eoꝝ exemplo terrena cōtemnamus ⁊ celeſtia deſideremꝰ.

Quinta eſt ꝓpt̄ debitum mutue viciſſitudinis. Sancti enim de nobis in celo feſtum faciunt. gaudium enim eſt angelis dei ⁊ animabus ſanctis ſuper vno peccatore penitentiā agente. Ut igit̄ eis viciſſitudinē rependamus iuſtū ē vt qa ipi đ nobis feſtū agunt in celis. ⁊ nos de ipſis feſtū agamus in terris. Sexta ē ꝓpter ꝓcuratiōem noſtri honoris. Cū enī ſanctos honoramus tunc nr̄am rem agimus ⁊ nr̄m honorem ꝓcuramus. qr eorum feſtiuitas eſt nr̄a dignitas. Nam cum honoramus fratres nr̄os ⁊ honoramus nos ipſos. charitas nāqȝ facit oīa eſſe cōmunia. oīa quidem noſtra ſunt celeſtia terreſtria ⁊ eterna. Pret̄ autēȝ has rōnes ponit alias rōnes iohānes damaſcenus li. iiij. c. vij. quare ſcȝ ſancti ⁊ pariter ⁊ eorum corpa. ſiue eorū reliquie debeant honorari quarum quedam ſumunt̄ q̄tum ad eorum dignitatem. quedam q̄ȝtum ad corporum ipſorum p̄cioſitatem. Dignitas enim eorum (vt ibidē dicit) quadruplex ē. quoniā ipi ſūt amici dei. filij dei heredes dei ⁊ duces noſtri ⁊ ponit iſtas auctoritates. De p̄mo ioħ. xv. Iam non dicam vos ſeruos ſed amicos ⁊c. De ſcđo ioħ. j. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri. De tercio Ro. viij. Si aūt filij ⁊ heredes ⁊c. De quarto ſic dicit Quantū labores: vt ducem inuenires q̄ mortali te regi adduceret. ⁊ ꝓ te ad ipm ſermonem faceret? Duces igit̄ generiſ totius qui ad deum ꝓ nobis interpellationes faciunt. nōne honorandi ſunt. vtiqȝ quidem honorandi ſunt templa erigentes deo. ⁊ eorum memoriam venerātes.

Alie ſumunt̄ q̄ȝtum ad corpoꝝ iporum p̄cioſitatem. ⁊ ponit idē damaſcenꝰ quartam. ⁊ augu. addit quintam. per q̄ manifeſtat̄ precioſitas corporū ſanctorū ſiue reliquiarum. Ipa enim ſanctorum corpora fuerunt ꝓmptuarium dei. templum xp̄i. alabaſtrum ſpūalis vnguenti fontes diuini ⁊ organū ſpūſſancti. Primo enim fuerūt ꝓmptuarium dei. Uñ dicit. hi enim ꝓmptuaria dei. pura cenacula facti ſunt. Secundo templum xp̄i. Unde ſequitur. quoniam per intellectū in corporibus eoruȝ habitauit deus: ait apoſtolus. Neſcitis quoniā corpora veſtra: templum inhabitantis. in vobis ſp̄ritus ſancti ſunt. deus autem ſpiritus eſt. qualiter igitur non honoranda animata templa dei. ⁊ animata dei tabernacula ⁊c. De hoc etiam criſo. Homo in edificatione parietum delectatur. deus autem in conuerſatiōe ſanctorum. Unde pſ. Domine dilexi decorem domus tue quem decorem non quē diuerſitas marmorum ſplendentium facit: ſed quem p̄ſtat varietas viuentium gratiarum. Ille decor carnē delectat. iſte viuificāt animam. ille ꝓ tēpore deijcit ⁊ decipit oculos. iſte autem imperpetuuȝ edificat intellectum. Tercio alabaſtrum ſpiritual̄ vnguenti. Unde ait vnguentum boni odoris ex ſe manans ſanctoꝝ reliquie tribuentes ⁊ nullꝰ hoc decredat. Si enī ex rupe ⁊ firma petra aq̄ ī hēmo emanauit. ⁊ ex maxilla azini ſamſon ſitiēti. ex martirū reliquijs vnguētū bene olēs. emanare īcredibile nequaq̄ȝ ē. Sitientibꝰ demū dei v̄tutē ⁊ ſctōꝝ q ab ipſo ē honorē. Q̄rto fōtes diui. Uñ ait. Iſti viuētes ī v̄itate. cū libera p̄ntia deo aſſiſtūt: fōtes nob ſalutares dñator xp̄c. ſctōꝝ ſuoꝝ p̄buit reliq̄as. multiformia bñficia irrigātes. Quito organū ſpūſſcti. Hanc rōnē aſſignat deꝰ. ī li. đ ciui. dei: di. Nō ſt̄ ꝯtēnēda ſȝ pl'imū referēda ſctōꝝ corpa q̄bꝰ dū adhuc viuerēt. ſpūſſctūs q̄ſi q̄buſdā orgāis ad oīe opꝰ bonū vſus ē. vñ apl's An experimētū q̄rit̄ eiꝰ q ī me loq̄t̄ xp̄us Et de ſtephano dr̄. ꝙ nō poterāt reſiſtē ſapie ⁊ ſp̄ui q loq̄bat̄. Itē amb. ī exam. Hoc ē p̄cioſiſſimuȝ ꝙ hō diuine vocis fit organū. ⁊ corpalibus labijs exprimit celeſte oraculum.

Tercio inſtituta eſt ꝓpt̄ negligētiaꝝ expiatōȝ. Lȝ enī paucoꝝ ſctōꝝ feſta agamꝰ. adhuc tñ illa pauca ſepe agimꝰ. ⁊ mlt'a ibidē p ignorātiā vl' negligentiā obmittimꝰ. Si qđ igit̄ ī alijs ſolennitatibus ſanctoꝝ quas egimꝰ: neglexímus. in hac generali feſtiuitate ſup-

plere poſſumus. ⁊ de negligētia nos pur-
gare valemus. Hec rō tāgi videt̄ in ſer-
mone q̄ hac die p eccliās recitat̄. in quo
ſic dr̄. Decretū ē vt hac die ſctōꝝ oīm me-
moria habeat̄: vt quicq̄d hūana fragili-
tas p ignorantiā vel p negligentiā ſeu p
occupationē rei ſecularis ī ſolennitatibꝰ
ſctōꝝ minus plene pegiſſet. ī hac ſancta
obſeruatōe ſoluat̄. Notādā autē ꝙ
q̄druplex ē ordo ſanctoꝝ noui teſtamēti:
quos p anni circulū colimꝰ. ⁊ quos ho-
dierna die inſil' recolligimus: vt ea q̄ ne-
gligent̄ fecimus suppleamus. ſ. apoſtoli
martires. ⁊ ꝯfeſſores ⁊ v̑gines. Et hi ſʒ
rabanū p quatuor mūdi ptes ſignificant̄
p oriente apl'i. p meridiē martires. p aq̄-
lonē ꝯfeſſores. p occidentē v̑gīes. Pri-
ma igit̄ drīa eſt apl'oꝝ. quoꝝ dignitas ⁊
excellētia māifeſtat̄. ex eo ꝙ oēs alios ſan-
ctos ī quatuor excedūt. Primo in pemi-
nētia dignitatis. Ipſi eni ſūt ſapientes
pncipes eccl'e militātis. potentes aſſeſſo-
res eterni iudicis. dulces paſtores dñici
greg. bern̄. Tales decebat hūani generl
paſtores ⁊ doctores ꝯſtitui. q̄ ⁊ dulces eſ-
ſent ⁊ pōtes eēnt ⁊ ſapiētes. dulces vt me
lbande ⁊ miſicordit̄ ſuſciperet. potētes
vt fortit̄ ꝓtegerēt. ſapiētes vt ad viā et p
viā ducerēt q̄ ducit ad ciuitatē. Scōo
in pemināetia ptātis. de quoꝝ ptātis pre-
eminētia ſic dic aug. Apl'is deus dedit
ptātē ſup naturam vt eā curarēt. ſup de-
mones vt eos euerterēt. ſup elementa vt
ea mutarēt. ſup aīas vt ipſas a pctīs ſol-
uerēt ſup mortē vt ipſā ꝯtemnerēt. ſup
angelos vt corpus dñicum conſecrarēt.
Tercia in ꝑrogatiua ſanctitatis. Uñ
ꝙ̄ ī eoꝝ maximā ſanctitatē ⁊ grāꝝ pleni-
tudinē vita ⁊ ꝯuerſatio xp̄i ī eis tanq̄ in
ſpeculo relucebat. ⁊ cognoſcebat̄ ī eis ſi-
cut ſol ī ſuo ſplēdore. ſicut roſa ī ſuo odo-
re. ſicut ignis in ſuo calore. De hoc dicit
criſo. ſup matħ. Miſit xp̄c apl'os q̄ſi ſol
radios ſuos. q̄ſi roſa ſuauitatis ſue odo-
rem. q̄ſi ignis ſcintillas ſuas diſpſit: vt ſi-
cut ſol ī radijs ſuis apparet. ſicut roſa in
odoribus ſuis ſentit̄. ſicut ignis ī ſcintil-
lis ſuis aſpicit̄. ſic in illoꝝ xp̄i v̑tutibus
potētia cognoſcat̄. hec criſo. Quarto
ī efficacia vtilitatis. d̄ quoꝝ efficacia ſic
dic augꝰ. loquēs de apl'is. Ex abiectiſſi-
mis ⁊ pauciſſimis nobilitāt̄. illuminā̄t.
multiplicāt̄ dulciſſima eloq̄a. p̄clariſ-
ſima ingenia. copioſiſſima agmina. acu-
toꝝ. facundoꝝ atq; doctoꝝ. Scōa diffe-
rentia eſt martiꝝ. quoꝝ dignitas ⁊ excel-
lentia manifeſtat̄ ex eo ꝙ paſſi ſunt mul-
tipliciter vtiliter ⁊ ꝯſtanter. Multi-
pliciter qm̄ preter martiriū ſanguīs paſ-
ſi ſunt. triplex aliud martiriū ſine ſāgui-
ne. De quo triplici martirio dicit bern̄.
Triplex eſt martiriuʒ ſine ſanguine. ſcʒ
parcitas in vbertate. quā habuit dauid.
largitas in paupertate. quā habuit thobi-
as ⁊ vidua. caſtitas in iuuētute q̄ vſus ē
ioſeph in egipto. Scōm autē greg. ꝙ tri-
plex eſt martiriū ſine ſanguine. ſ. patien-
tia aduerſoꝝ. vñ dicit. Sine ferro marti-
res eſſe poſſumus ſi patientiā in animo
veraciter cuſtodimus. Compaſſio affli-
ctoꝝ. vñ dicit. qui dolorē exhibet in alie-
na neceſſitate. crucē portat in mente. Di-
lectio inimicoꝝ. vñ dicit ferre contume-
lias. odientē diligere. martiriū eſt in oc-
culta cogitatiōe. Secundo vtiliter. q̄
vtilitas ex parte ipoꝝ martirū eſt oīum
peccatoꝝ remiſſio. meritoꝝ cumulatio. ⁊
eterne glorie perceptio. Iſta p̄cio ſui ſan-
guinis ſibi emerunt. ⁊ ideo eoꝝ ſanguis
dicit̄ precioſus. id eſt precio plenus. De
pmo ⁊ ſcōo dicit augꝰ. de ciui. dei. Quid
eſt precioſius q̄ mors ꝓpter quam debi-
ta dimittunt̄ ⁊ merita cumulant̄. Idēʒ
ſuper ioħ. Precioſus eſt ſanguis xp̄i ſine
peccato. fecit tn̄ ipſe etiam ſuoꝝ ſangui-
nem precioſum ꝓ quibus dedit ſangui-
nem precioſum. Nā ſi ſuoꝝ ſanguinem
nō faceret precioſum non diceretur p̄cio-
ſa in conſpectu dñi mors ſanctorū eius.
Item cyprianus. Martirium eſt deli-
ctoꝝ finis. periculi terminꝰ. dux ſalutis.
patientie magiſter. domus vite. De ter-
cio bern̄. Tria ſunt que mortem ſancto-
rum faciunt precioſam. quies a labore

gaudium de nouitate. ſecurus de eterni-
tate. Ex parte noſtri duplex eſt vtili-
tas. q2 dati ſunt nobis ī exemplar ad cer-
tandū. Criſ. Tu xp̄iane delicatus es mi-
les. ſi putas te poſſe ſine pugna vincere.
ſine certamine triumphare. exerce vires
fortitudine. dimica atrocit̄ in prelio iſto
ꝯcerta. ꝯſidera pactum. ꝯditionē. atten-
de militiā. noſce pactuʒ qd̄ ſpopondiſti:
ꝯditionē quā aſſumpſiſti. militiā cui no-
men dediſti. Hoc enim pacto cūcti pu-
gnauerūt. hac ꝯditiōe vniuerſi vicerūt.
hac militia triumphauerunt. hec criſo.
Scōo dati ſunt nobis ī patronos ad au-
xiliandū. adiuuāt eni nos ⁊ meritis ſu-
is ⁊ orōnibus ſuis. De pmo augꝰ. O im-
menſa dei pietas. martirū merita noſtra
vult eſſe ſuffragia. Illos examīat vt nos
erudiat. Illos ꝯterit vt nos acquirat. il-
loꝝ cruciatus nr̄os vult eſſe ꝓfectꝰ. De
ſcōo. hiere. ꝯ vigilantiū. Si apl'i ⁊ mar-
tires adhuc in corpe pn̄t orare ꝓ ceteris.
qñ de ſe adhuc deberēt eſſe ſolliciti. q̄nto
magis poſt coronas. victorias ⁊ trium-
phos. Unus hō moyſes impetrauit ve-
niam a deo ſexcentis milibus armatorū
⁊ ſtephanꝰ paulo veniā depcat̄. ⁊ poſtq̄
cum xp̄o eſſe ceperūt. minus valebunt.
Paulus apl's. cc xxvj. ſibi dicit in naui
animas ꝯdonatas. ⁊ poſtq̄ reſolutus cepit
eſſe cū xp̄o. tūc ora clauſurus ē. Tercio
ꝯſtant̄. aug. framea ē aīa martir. ſplēdi-
da charitate. acuta veritate. dei pugnan-
tis vibrata v̑tute q̄ bella fecit. q̄ ꝯdicētiū
cateruas redarguēdo ſupauit. pcuſſit in-
feſtos. ꝓſtrauit aduerſos. Itē criſoſto.
Torti torquētibus fortiores ſteterunt ac
laniātes vngulas laniata mēbra vicerūt.
Tercia differētia eſt ꝯfeſſoꝝ quoꝝ digni-
tas ⁊ excellētia māifeſtat̄ ex eo ꝙ dñʒ cō-
feſſi ſunt tribus modis. ſ. corde ore ⁊ ope.
ꝯfeſſio autē cordis nō ſufficit ſine ꝯfeſſi-
one oris. ſicut ꝓbat criſ. q̄rtio orōnibus
ſup math. Quātū ad primā ſic dic. radix
ꝯfeſſiōis. fides ē cordis. ꝯfeſſio autē fru-
ctus ē fidei. Sicut ergo q̄diu radix ē vi-
ua in t̄ra. neceſſe ē vt ramos ꝓducat aut
folia. ſi autē nō ꝓduxerit ſine dubio in-
telligis. q2 radix eius in t̄ra ſiccata ē. Sic
q̄diu fides cordis integra ē ſp germinat
ꝯfeſſionē in ore. ſi autē ꝯfeſſio oris mar-
cidata fuerit. intellige ſine dubio. q2 fi-
des cordis eius iā añ ſiccata ē. Quan-
tū ad ſcōam ſic dicit. Si tibi ꝓdeſt cor-
de credere ⁊ corā hoīb9 nō ꝯfiteri. ergo
⁊ infideli in ypocriſi ꝯfiteri xp̄m ꝓdeſt.
etiā ſi corde non credat. ſi autē ille nihil
ꝓficit ſine fide ꝯfitens nec tu ꝓficis cre-
dendo ſine ꝯfeſſiōe. Quātū ad terciā
ſic dicit. Et ſi ſufficit xp̄o q2 cognoſcit eū
etiā ſi confeſſus cum nō fueris coram ho-
minibus. ergo ⁊ tibi ſufficiat. q2 cogno-
ſcit te xp̄c etiam ſi cōfeſſus nō fueris co-
ram deo. ſi autē tibi nō ſufficit cognitio
eius. nec illi ſufficiet fides tua. Quātū
ad quartā ſic dicit. Si enim ſufficeret fi-
des cordis cor tm̄modo tibi deꝰ creaſſet
nunc autē ⁊ os tibi deus creauit: vt cord
credas ⁊ ore confitearis. Tercio cōfeſſi
ſunt deum opere. Qualiter aūt quis de-
um opere ꝯfiteat̄ aut neget: oñ dit hiero.
ſuper illud in originali. confitent̄ ſe noſ-
ſe deum. di. Xp̄c ſapientia eſt iuſticia. ve-
ritas. ſanctitas. fortitudo. Negat̄ per in-
ſipientiam ſapiētia. per iniquitatē iuſti-
cia. per mendacium veritas. per turpitu-
dinem ſanctitas. per imbecillitatem ani-
mi fortitudo. ⁊ quotienſcūq; vincimur
vicijs atq; peccatis. totiens deum nega-
mus. ⁊ ecōuerſo quotiens bene quid agi-
mus. deum cōfitemur. Quarta differen-
tia eſt virginū. quarum dignitas ⁊ excel-
lentia manifeſtat̄. Primo quia ipe ſunt
ſponſe eterni regis. Ambr̄. Pulcritudi-
nem quis poteſt maiorem exiſtimare de-
core eius. que amatur a rege. ꝓbat̄ a iu-
dice. dedicatur a deo. ſemp ſponſa ſemp
innupta. Secūdo quia comparant̄ an-
gelis. Ambro. virginitas conditionem
humane nature ſupergredit̄ per quam
homines angelis ſociant̄. maior tamen
eſt victoria virginū q̄ angelorum. An-
geli enim ſine carne viuūt. v̑gines vero
in carne triumphant. Tercio quia illu-

ſtriores ſunt fidelibus vniuerſis. Unde
cyprianus. virginitas ē flos eccleſiaſtici ger=
minis decus atq; ornamentū gratie ſpi=
ritualis. leta indoles laudis ⁊ honoris.
opus integꝝ atq; incorruptum dei ima=
go. rurſus ad ſanctimoniam dei. illuſtri
or portio gregis xpi. Quarto quia prefe
runt̄ coniugatis. Hec autem excellen=
tia quam hab; virginitas reſpectu copu
le coniugalis. pat; ex multiplici compa=
ratione ad illā. Illa enim impḡnat ven
trem. iſta mentē. Aug. Generoſius ele=
git in carne vitam iam imitari angelorū
ꝙ in carne numerꝝ augere mortaliū. eſt
autem vberior feliciorq; fecūditas non
ventre graueſcere: ſed mēte grandeſcere
illa parturit filios doloris. iſta filios gau
dij ⁊ exultationis. Aug. Ipſa ꝯtinentia
nequaꝙ̄ ſterilis eſt ſed fecunda mater fi=
liorꝝ gaudiorꝝ. de maritate dn̄e. Illa fili=
is replet terram. iſta celum. Hiero. Nu
ptie terrā implent. virginitas paradiſu;
illa autem erat multe ſollicitudinis. iſta
quietis. Gilbertus. Uirginitas ē cura=
rum ſilentium. pax carnis. redemptio vi
ciorꝝ. principatus virtutum. illa ē bonū
iſta melius. Hiero. ad pāmachiū. tātū
eſt inter nuptias ⁊ virginitatem. quātū
inter non peccare ⁊ benefacere. imo (vt
leuius dicam) quantum inter bonu; et
melius. illa comparat̄ ſpinis. iſta roſis.
Hiero. ad euſtochium. laudo nuptias
ſed quia mihi virgines generāt. Lego de
ſpinis roſam. de terra aurum. de concha
margaritā. Quinto qr multis gaudent
priuilegijs. Ipſe nāq; virgines coronā;
aureolam habebunt. canticum nouum
ſole cantabunt. Ueſtimentis eiſdē cum
xp̄o gaudebunt poſt ip̄m agnū ſemp̱ am
bulabunt.

Quarto ⁊ vltimo in

ſtituta eſt ꝓpter faciliorem orationū no
ſtrarum impetrationem: vt ſicut omnes
ſanctos vniuerſalit̄ hac die honoram⁹.
ſic ⁊ ipſi omnes ꝓ nobis inſimul interce

dant. vt ſic dei miſericordiā facilius im=
petremus. Si em̄ impoſſibile ē: multorꝝ
preces non exaudiri. Conſtat ꝙ impoſ=
ſibile valde erit oīum ſanctorꝝ ꝓ nobis
orantium. preces non exaudiri. Hec ra=
tio in oratione tangit̄ cum dicit̄. deſide=
ratam nobis tue ꝓpiciationis abundā=
tiam multiplicatis interceſſoribus largi
aris. Intercedunt enim ꝓ nobis ſancti
merito ⁊ affectu. Merito dū nobis eorꝝ
merita ſuffragāt̄. Affectu dum vota no
ſtra cupiunt adimpleri. qd̄ tamen nō fa=
ciunt niſi voluntate dei nouerint adim=
plendam. Q; autem in hac die om̄s ſan
cti ad intercedendum vniuerſaliter pro
nobis conueniant. oſtendit̄ in viſione q̄
ſequenti anno ab huius ſolēnitatis inſti
tutione contigiſſe narrat̄. Cum enim in
hac die cuſtos eccleſie ſancti petri. ex de=
uotione omnia altaria circuiſſet. ⁊ oīum
ſanctorꝝ ſuffragia implorasſet. ⁊ demum
ad altare ſancti petri rediſſet. ibi paulu=
lum requieſcens extra ſe rapit̄. Et ecce vi
dit regem regum in ſublimi ſolio conſi=
ſtentem ⁊ omnes angelos in eius circui=
tu cōmorantes. Tunc virgo virginū in
dyademate ꝑfulgenti aduenit. quā in=
numerabilis multitudo virginū ⁊ con=
tinentium ſequebat̄. huic rex ꝓtinus aſ=
ſurrexit. ⁊ poſito ſolio iuxta ſe ſedere fe=
cit. Poſt hoc aduenit quidam ꝺ pilis ca
melorꝝ. quem ſequebat̄ multitudo vene
rabilium ſeniorꝝ. Deinde aduenit ⁊ ali=
us pontificali habitu decoratus quē ali=
quorꝝ chorus in habitu conſimili ſeque
bat̄. Poſtea vͦo ꝓceſſit inumerabil' mul
titudo militie. Poſt quos aduenit tur=
ba diuerſarꝝ gentium infinita. Oēs igit̄
ante regis ſolium aduenerunt flexis ge
nibus adorarūt. Is autem qui in pon
tificali habitu erat. matutinas ceteris ꝓ=
ſequētibus inchoauit. Angelus autem
qui predictu; cuſtodem ducebat. eidem
viſionem expoſuit. aſſerens virginem in
prima acie matrem dei eſſe. Ueſtitū de
pilis camelorꝝ iohannem baptiſtam cu;

patriarchis ſimul ⁊ ꝓphetis. Pontifica
li ornatū habitu petrum cū ceteris apo=
ſtolis. milites martires. turbam reliquā
confeſſores. qui ideo omnes ante regem
venerūt: vt ꝓ honore ſibi hac die a mor
talibus exhibito. gratias agerent. ⁊ pro
orbe vniuerſo orarent. Deinde ad locu;
alium ip̄m duxit. ⁊ vtriuſq; ſexus homi
nes alios in ſtratis aureis. alios in men=
ſis gaudentes diuerſis delicijs. alios nu=
dos ⁊ inopes auxiliū mendicātes oſten=
dit. Dixit autē hunc purgatorij locū eſſe
abundantes vͦo animas illas eſſe. quib⁹
ab amicis p̱ multa ſuffragia copioſe ſub
ueniebat̄. egētes vͦo eſſe. quorꝝ cura nul=
latenus habebat̄. Iuſſit ergo vt omnia
ſummo pōtifici intimaret: vt poſt feſtu;
omniū ſanctorꝝ diem ſtatueret animarū
vt ſaltem generalia ſuffragia ꝓ illis illa
die fierent q̄ ſpecialia habere nequirent.

Commemoratio

omniū fidelium defunctorū hac
die in eccleſia fieri inſtituta eſt. vt gene=
ralibus beneficijs adiuuent̄. qui ſpecia=
lia habere non ꝑualent. ſicut in predicta
reuelatione monſtratum eſt. Ait quoq;
petrus damiani. Qd̄ ſanctus odilo com
periens ꝙ apud volcanu; ſicilie crebro
voces ⁊ vlulatus demonū audiebantur
plangentium. ꝙ anime defunctorum p̱
elemoſinas ⁊ orationes de eorum mani
bus eripiebantur. in ſuis monaſterijs or
dinauit: vt poſt feſtum omniū ſanctorū
fieret cōmemoratio omniū defunctorū
qd̄ fuit poſt ab om̄i eccleſia approbatū.
De duobus autem hic ſpecialiter vi
deri poteſt. Primo de ipſis purgandis.
Secundo de eorꝝ ſuffragijs.

Circa p̄mū tria vidē

da ſunt. Primo qui ſunt illi qui purgā=
tur. Secundo per quos purgātur. Ter=
cio vbi purgantur. Illorum autem
qui purgantur tria ſunt genera. Primi
qui ſatiſfactione ſibi iniuncta nondum
completa decedunt. verūtamen ſi tantā
haberent cordis contritionem que ſuffi=
ceret ad delendum peccatum. liberi ad
vitam tranſirent. etiam ſi ſatiſfactione;
minime compleſſent. quia contritio eſt
maxima pro peccato ſatiſfactio. ⁊ maxi=
ma peccati deletio. Hieronym⁹. Apud
deum non tam valet menſura temporis
ꝙ̄ doloris. nec tam abſtinentia ciborum
ꝙ̄ mortificatio viciorum: ſed qui non a
deo conteruntur ⁊ ante completionem
penitentie moriuntur. igne purgatorij
grauiſſime puniūtur: niſi forte eorum ſa
tiſfactio ab aliquibus caris ſuis perficiē=
da aſſumatur. Ad hoc tamen ꝙ predi=
cta cōmutatio valeat quatuor requirū=
tur. Primum eſt ex parte commutatis
ſc; eius autoritas. quia de ſacerdotis au
ctoritate debet fieri. Secundū eſt ex par=
te illius pro quo fit cōmutatio. ſcil; eius
neceſſitas. quia in tali ſtatu debet eſſe. ꝙ
per ſe ſatiſfacere non valet: ſed adiuuari
indiget. Tercium eſt ex pte illius in quē
fit cōmutatio. ſc; charitas. qa neceſſe eſt
ipſum eſſe in charitate que faciat ipſam
ſatiſfactionem eſſe meritoriam. Quartū
eſt ex parte pene. ſc; debita ꝓportionabi=
litas: vt videlic; minor pena cōmutetur
in maiorem. quia plus ſatiſfacit deo pe=
na propria ꝙ̄ aliena. Eſt eni; triplex pe
na. ſcilic; propria ⁊ voluntaria: ⁊ hec ma=
xime ſatiſfacit. Secunda eſt propria ſed
non voluntaria que eſt in purgatorio.
Tercia eſt voluntaria ſed non propria.
ſicut eſt in predicta cōmutatione. et hec
minus ſatiſfacit ꝙ̄ prima. ex eo ꝙ non ē
propria. et magiſq; ſecunda ex eo q̄ eſt
voluntaria. Uerūtamen ſi iſte pro quo
ſatiſfactio eſt aſſumpta decedit. nihilo=
minus tamen in purgatorio cruciatur:
ſed tamen per penam quam ip̄e ſuſtinet
⁊ quam alij pro eo ſoluunt ipſe citius li=
beratur. quoniam dominus et penam
ſuam ⁊ penam illorum in ſortē cōputat.
Un̄ ſi debuit in purgatorio penā duorꝝ
menſium ſuſtinere talis ſic poterit iu=

uari ꝙ liberabitᷣ vno menſe. nūq̃.tñ in
de eripitᷣ quouſqȝ debitū ſit ſolutū. quo
ſoluto illud debitū qḋ ſoluitᷣ deinceps
eſt ipſius q̇ facit ⁊ in ſinuȝ eius cõuertitᷣ
⁊ ſi ipſe nõ indiget. ꝯuertitᷣ in ſinū eccĩe
vel valet alijs q̇ in purgatorio ſunt.
Scḋ/ qui in purgatoriū deſcendūt. ſūt
q̇ ſatiſfactionē quidē iniunctam cõple-
uerūt: ſed tñ illa pena ignorãtia vel ne-
gligētia ſacerdotis ſufficiens non fuit.
Hi enĩ niſi magnitudo contritõis ſup
pleant. totū in purgatorio complebunt
qḋ minus in hac vita fecerūt. Deus enĩ
q̇ modos ⁊ menſurã pctõꝝ ⁊ penarū no
uit. addit penã ſufficientē ne aliqḋ pec-
catum impunitū remaneat. Vñ penitē
tia iniuncta aut eſt maior. aut equalis.
aut minor. Si maior tūc illud qḋ plus
fecerit. cedit ei ad augmentū glorie. Si
equalis tūc ſufficit ad dimiſſionez totꝰ
culpe. Si minor tūc illud qḋ reſtat ſup-
pletᷣ ex virtute diuĩe iuſticie. De his vo
q̇ in fine penitent. audi quid Augꝰ. ſen-
tiat. Baptizatus ad horã ſecurus hinc
exit. fidelis bñ viuens ſecurus hinc exit
agens pñiam ⁊ reconciliatus cū xpo cū
ſanꝰ eſt ſecurus hinc exit. Agens pñiaȝ
ad vltimū ⁊ recõciliatꝰ ſi ſecurꝰ hic exit
ego nõ ſum ſecurus. Ergo tene certum
⁊ dimitte incertuȝ. Hec autē ideo dicit
Augꝰ. qꝛ tales ꝯſueuerūt potius peni-
tere ex neceſſitate q̃ ex volūtate. potiꝰ ti
more pene q̃ amore glorie. Tertiꝰ q̇
in purgatoriū deſcendunt ſunt q̇ lignū
fenū ⁊ ſtipulam ſecū ferūt. qui. ſ. circa ſu
as diuitias infra tñ deuȝ carnali tenentᷣ
affectu. Affectiões enĩ carnales quibus
dediti ſunt domibus. cõiugibus. poſſeſ
ſionibus ita tñ vt nil deo preponãt illis
tribus ſignificantur q̇ ſḿ ſuos amãdi
modos vel diutiꝰ vt ligṇuȝ. vel minꝰ vt
fenū. vel minimū vt ſtipula cremabun-
tur q̇ ignis (ſicut dicit Augꝰ) ⁊ ſi eternꝰ
nõ ſit miro tñ mõ eſt grauis. excellit enĩ
omnē penam quã vnq̃ paſſus eſt aliqs
in hac vita. nūq̃ in carne inuenta ē tan-
ta pena. lȝ mirabilia martires paſſi ſunt

tormēta. Circa ſecundū per quos. ſ.
purgantᷣ. Sciendū ꝙ illa purgatio ⁊
punitio fit ꝑ malos angelos ⁊ nõ ꝑ bo-
nos. Boni enĩ angeli no vexant bonos
ſȝ boni malos. ⁊ mali bonos. ⁊ mali ma
los. pie tñ credenduȝ eſt ꝙ boni angeli
fratres ⁊ conciues ſuos frequenter viſi-
tant. ⁊ conſolantᷣ ⁊ vt patientᷣ ſufferant
exhortantᷣ. Habēt etiã aliud conſolatio
nis remediū. ex eo. ſ. ꝙ certi gloriam fu-
turam expectant. Habent enĩ certitudi
nē de gloria. minorem tñ q̃ illi qui ſunt
in patria: ſed maiorez q̃ illi qui ſunt in
via. Certitudo enĩ illoꝝ qui ſunt in pa-
tria eſt ſine expectatione ē timore. qꝛ nec
illã futurã expectant cū preſentem habe
ant. nec illã decetero amittere formidãt
Certitudo aūt illoꝝ qui ſunt in via ecõ
trario ē: ſed certitudo illoꝝ qui ſunt in
purgatorio medio mõ eſt. Eſt enĩ cū ex
pectatione. qꝛ ipſam futurã expectant:
ſed eſt ſine timore. qꝛ cū habeant liberū
arbitriū cõfirmatū. de cetero ſe peccare
nõ poſſe cognoſcunt. Habent etiã aliã
cõſolationē qñ pro ſe ſuffragia fieri cre-
dunt. Forte tñ verius ē ꝙ illa punitio
nõ fit per malos angelos ſed diuina iu
ſticia iubente. ⁊ flatu eius ſuccedente.
Circa tertium vbi. ſ. purgãtur. Sci-
endū ꝙ purgantᷣ in quodã loco iuxͣ in-
fernū poſito qui purgatorium dicitur
ſḿ poſitionē plurium ſapientū. lȝ alijs
videatᷣ ꝙ ſit in aere. ⁊ in torrida zona.
Sed tñ per diuinã diſpenſationē diuer-
ſa loca diuerſis animabus aliquãdo de
putantᷣ. ⁊ hoc multiplici de cã. ſ. aut ꝓ
pter eoꝝ leuem punitionez. aut propter
eorum celeriorem liberationē. aut pro-
pter noſtram inſtructionez. aut propter
culpe in loco perpetrationem. aut propᷣ
alicuius ſancti orationem. Primo pro-
pter eorum leuem punitionē. ſicut aliq̇-
bus ſḿ Gregoriū reuelatuȝ eſt animas
quaſdã in vmbra punitas eē. Secun-
do propter eorum celeriorem liberatio-
nem. vt. ſ. poſſint alijs ſuã indigentiaȝ
reuelare. ⁊ ab eis ſuffragia petē. ⁊ ſic ſce-

lerius de pena exire. ſicut legitur ꝙ qui-
dã piſcatores beati Theobaldi in autū
no fruſtrum magnum glaciei pro piſce
prendiderunt. de quo magis q̃ de piſce
gauiſi. maxime qꝛ eṗs dolore pedum la
borabat ⁊ ipſam glaciem eius pedibus
ſuppoſuerunt. ⁊ magnum ei refrigeriuȝ
preſtabat. Quadã vo vice de glacie ho-
minis vocem audiuit. qui ab epiſcopo
adiuratus quis eēt dixit. Sum quedã
anima que in hoc gelicidio pro peccatꝭ
meis affligor. ⁊ liberari poſſez ſi. xxx. miſ
ſas ſine interuallo. xxx. diebus cõtinuis
diceres. Qui cum miſſarum medietatē
dixiſſet. ⁊ ſe iam ad miſſam aliam prepa
raſſet diabolica ſuggeſtiõe contigit. ꝙ
fere omnes homines illius ciuitatis in-
ter ſe bella mouerent. Unde vocatꝰ epi
ſcopus ad ſedandaȝ diſcordiam. ſacras
deponens veſtes miſſam illa die preter-
miſit. Iteꝝ reincipiens. ⁊ iam duas par
tes complens exercitus magnus vt vide
batᷣ ciuitatem obſedit. ⁊ compulſus miſ
ſe officium intermiſit. Et deinde reinci
piens. cum omnes vltima excepta dixiſ
ſet. ⁊ vltimam inchoare vellet. tota vil-
la ⁊ domus epiſcopi accenſa eſt. Cui cū
ſerui dicerent vt miſſam intermitteret.
Ille dixit. Si tota villa cremari debēt:
miſſam non dimitterem. qua celebrata
glacies protinus reſoluta ē. ⁊ ignis quē
ſe vidiſſe credebant tãq̃ fantaſma receſ-
ſit. ⁊ nullum damnū intulit. Tertio
propter noſtram inſtructionez. vt. ſ. ma-
gnam penã poſt hanc vitam infligi pec
cantibus cognoſcamus. ſicut pariſiꝰ con
tigiſſe legitur vt ait cantor pariſienſis.
Magiſter ei ſilo quendam ſuum ſcola-
rem ſocium egrotantez obnixe rogauit:
vt poſt mortez ad ſe rediret. ⁊ ſtatū ſuū
ſibi renunciaret. Poſt aliquot igitᷣ dies
ſibi apparuit cum cappa de pergameno
tota de ſophiſmatibus deſcripta. ⁊ intꝰ
flamma ignis tota tecta. qui requiſitus
a mgr̄o quiſnã eſſet. Ait ille. Utiqȝ ſuȝ
q̇ ad te redire ꝓmiſi. Qui de ſtatu ſuo
requiſitꝰ ait. Hec cappa plꝰ ſup me pon

derat ⁊ plus me premit q̃ ſi vnam turri
ſuper me haberem. ⁊ eſt mihi data vt eã
portem pro gloria quam in ſophiſmati-
bus habui. Porro flãma ignis que co-
operta eſt. pelles ſunt delicate ⁊ varie q̃s
ferebaȝ que flamma me cruciat ⁊ exurit
Sed cum magiſter illam penam facilez
iudicaret: dixit eidem defunctus vt ma
num extenderet. ⁊ ſic facilitatem ſue pe-
ne ſentire poſſet. cūqȝ manum extēdiſſet
ille guttam vnam ſui ſudoris dimiſit q̄
predicti magiſtri manum ſagitta citius
perforauit. in qua cruciatum mirabilez
ſenſit. ⁊ ait talis ſum totus. Ille igitur
magiſter ex illius pene acerbitate perter
ritus ſeculum deliberauit deſerere. ⁊ re
ligionem intrare. Unde mane ſcolari-
bus congregatis hos verſus compoſu-
it. Linquo choax ranis. cras coruis. va-
naqȝ vanis. Ad logicam ꝑgo que mor-
tis non timet ergo. Et ſic ſeculum deſe-
rens ad religionem confugit. Quar-
to propter culpe in loco perpetrationez
ſicut aliquãdo ſḿ Auguſtinū. anime
puniuntur in locis in quibus delique-
runt. ſicut patet per illud exempluȝ qḋ
recitat beatus Gregoriꝰ in. iiij. dialo.
Quidam nanqȝ preſbyter dum balneū
frequentaret. quendam virum incogni-
tum ad ſuum obſequium preparatum
inuenit. qui ſemꝑ ſibi ſedule miniſtra-
bat. qui dum quadam die pro benedi-
ctione ⁊ laboris mercede quendã panez
benedictum ſibi exhiberet. ille merens
reſpondit. Mihi iſta quare das pater.
iſte panis ſanctus eſt. ego autem mãdu-
care non poſſum. ego enim aliquando
huius loci dominus fui: ſed pro culpis
meis hic poſt mortem meaȝ deputatus
ſum: ſed queſo vt omnipotenti deo hūc
panem pro peccatis meis offeras. Tūc
autem te exauditum cognoſce. cuȝ huc
ad lauandum veneris ⁊ me minime in-
ueneris. Preſbyter autem per vnam eb
domadam ſalutarem ꝓ eo quotidie ho
ſtiam obtulit ⁊ reuerſus euȝ minime in
uenit. Quinto propᷣ alicuius ſancti

oꝛonem. ſic legitur ꝙ ſanctus patricius
in quoddã loco in terra quibuſdam pur
gatoꝛiũ impetrauit. cuius hyſtoꝛiã poſt
feſtum ſancti benedicti reperies.

Circa ſecũdũ quod
eſt de ſuffragijs. tria videnda ſunt. Pꝛi
mo de ipſis ſuffragijs q̃ fiũt. ſcd̾o de his
ꝓ quibus fiunt. tercio de his ꝑ quos fi-
unt. Circa ſuffragia q̃ fiunt notandũ
ꝙ quatuoꝛ ſunt genera ſuffragioꝛũ que
maxime defunctis ꝓſunt. ſ. fidelium et
amicoꝛum oꝛatio. elemoſinarum largi
tio. ſalutaris hoſtie immolatio. et ieiu-
nioꝛum obſeruatio. Quod primũ genus
ſuffragioꝛum. ſ. amicoꝛum oꝛo eis ꝓſit
patꝫ ꝑ exemplũ de paſcaſio. de quo gre.
in. iiij. li. dyal'. narrat. ꝙ cũ vir mire ſcti
tatis ⁊ virtutis extiterit. ⁊ duo tũc in ſũ-
mos põtifices electi fuiſſent. ſed tñ poſt-
modũ in vnum illoꝝ eccia conueniſſet.
ipſe tñ paſcaſius q̃ſi ex errore aliũ ſemꝑ
p̄tulit. ⁊ in hac ſnia vſqꝫ ad moꝛtem per
manſit. Qui cum eſſet defunctus: et dal
maticam feretro ſuppoſitam demonia-
cus tetigiſſꝫ ſtatim ſanatꝰ eſt. Poſt mul
tum vero tpis cum germanus capuanꝰ
ep̄s balneum ob gratiam ſanitatis pe-
tiſſet. p̄dictum paſcaſium dyaconem ſtã
tem et obſequentẽ inuenit. quo viſo ve-
hemẽter extimuit ⁊ quid illic tantus vir
faceret inquiſiuit. Qui ꝓ nulla alia cau
ſa ſe in illo loco penali deputatum eſſe
aſſeruit. niſi qꝛ in illa tali cauſa plus iu-
ſto ſenſit ⁊ addidit dicens. Queſo te ꝓ
me dñm dep̄care. atqꝫ in hoc cognoſces
ꝙ auditus ſis. ſi huc rediens me non in-
ueneris. Qui cũ ꝓ eo oꝛaſſet. ⁊ illuc poſt
paucos dies rediſſet. predictũ paſcaſiuꝫ
in loco eodem minime inuenit. Quãgra
te enã ſint defunctis oꝛones viuoꝝ. patet
ꝑ hoc quoniã quidẽ: vt refert cantoꝛ pa-
riſienſis dum ꝑ cimiteriũ tranſiret. ſem
ꝑ pſalmũ de pꝛofundis dicebat ꝓ defun
ctis. qui cum ab inimicis ꝑ cimiteriũ fu
giens inſequeretur. cõtinuo moꝛtui ſur
rexerunt. ⁊ vnuſquiſqꝫ inſtrumentũ ſui
officij in manu habebat. ⁊ ſic ipm viriltr
defenderunt. et inimicos territos fuga-
uerunt. Petrus quoqꝫ cluniacẽſis ait
ꝙ dũ quidã ſacerdos quotidie ꝓ moꝛ-
tuis celebraret ex hoc apud epiſcopum
accuſatus ab officio eſt ſuſpenſus. Cum
aũt ep̄s in magna ſolennitate ꝑ cimite-
rium ad matutinas pergeret. contra illũ
moꝛtui ſurrexerunt dicentes. Iſte ep̄us
nullas nobis miſſas dat inſuꝑ ſacerdo
tẽ nr̄m nobis abſtulit: ſed certe niſi emẽ
dauerit moꝛietur. Quo audito ep̄s ſa-
cerdotem abſoluit. et libẽter ꝓ moꝛtuis
celebrauit. Quod vero ſcd̾m genus ſuffra-
gioꝛum. ſcꝫ elemoſinarum elargitio eis
ꝓſit. manifeſte haberi poteſt. ex eo ꝙ in
li. mach. legitur. Quoniã vir foꝛtiſſimus iu
das. collatione facta. xij. milia dragmas
argenti miſit hieroſolimã offerri ea ibi
ꝓ pctis moꝛtuoꝛum. iuſte ⁊ religioſe de
reſurrectione cogitans. Quantũ etiam
elemoſine defunctis valeant. colligitur
ꝑ illud exemplum quod narrat greg. in
iiij. libro dyalogoꝛum. Quidam nanqꝫ
miles ex coꝛpe eductus: exanimis iacuit
ſed citius rediens. que cum ea geſta fue
rint enarrauit. Aiebat nanqꝫ ꝙ põs erat
ſub quo niger et caliginoſus fluuius et
fetidus decurrebat. tranſacto aũt ponte
amena erant prata: odoꝛiferis herbarũ
floꝛibus exoꝛnata. in quibus albatoꝛuꝫ
hoĩm conuenticula eſſe videbant: quos
varia et mira floꝛum ſuauitas ſaciabat
Hec vero erat in predicto ponte ꝓbatõ
vt quiſqꝫ iniuſtoꝛum vellet tranſire in
tenebroſum fetentẽqꝫ fluuium laberet.
iuſti vero ſecuro greſſu ad loca amena ꝑ
uenirent. ibiqꝫ quendam petrũ nomine
deoꝛſum poſitum. magno ferri pondere
ligatum ſe vidiſſe aſſeruit. q̃ dum requi
reret cur illuc eſſet dictum eſt ei. hoc id-
circo patitur. quia ſi quid ei ꝓ facienda
vltione videbat. ad inferendas plagas
plus ex crudelitatis deſiderio q̃ obia
ſeuiebat. Ibi etiam quẽdam peregrinũ
ſe vidiſſe fatebatur. qui cũ ad p̄dictum
pontem veniens tanta cum auctoꝛitate

tranſiuit: q̃nta h̄ ſinceritate vixit. Alter
vero ſtephanus noĩe dũ tranſire voluiſ
ſet: eius pes lapſus eſt. et ex medio coꝛpe
iam extra pontem deiectus eſt. Tunc a
quibuſdam detrrimis viris ex flumine
ſurgentibus ꝑ coxas deoꝛſuꝫ: atqꝫ a qui-
buſdam albatis et ſpecioſiſſimis viris
cepit ꝑ brachia trahi ſurſum. Cũqꝫ hoc
luctamen fieret. is q̃ videbat ad coꝛpus
redibat. ⁊ quis in illo occulti arbitris ex
amine obtinuerit ſcire non valuit. In
quo datur intelligi. ꝙ in illo mala carnis
cum elemoſinaꝝ opatione certabant. q̃
eñ ꝑ coxas deoꝛſuꝫ: ꝑ brachia trahebat
ſurſum. patet nimiruꝫ. qꝛ et elemoſinas
amauerat. ⁊ carnis vicijs ꝑfecte non re-
ſtiterat. Quod aũt tercium genus ſuffra
gioꝝ. ſ. ſacre hoſtie immolatio plurimum
defunctis ꝓſit. ex multis exemplis appa
ret. Refert igitur gre. in li. iiij. dyalogoꝛũ
ꝙ cum quidã monachus ſuus noĩe iu-
ſtus ad extremũ veniens. tres ſe occultos
aureos indicaſſet hr̃e. ⁊ de hoc ingemi-
ſcens moꝛtuus fuiſſet. precepit. greg. frĩ
bus. coꝛpus eius cũ tribus aureis in ſter
quilinio ſepelirẽt dicentes. Pecunia tua
tecum ſit in ꝑditiõem. Tandem cuidã
e fribus. greg. p̄cepit. vt vſqꝫ ad. xxx. dies
oĩ die ꝓ eo hoſtiam immolaret. qui cũ
iuſſa compleſſet: is qui defunctus fuerat
die triceſimo cuidã fratri apparuit. queꝫ
frater requiſiuit: di. Quõ es? Cui ille re
ſpondit. huculqꝫ male fui: ſꝫ iam modo
bene ſum. qꝛ hodie cõmunioneꝫ recepi
hec aũt hoſtie immolatio non ſolũ moꝛ
tuis ſed etiam viuis plurimũ ꝓfuiſſe in
uenta eſt. Quidam nanqꝫ cũ in qua-
dam rupe argentum foderent ſubito ru
pes cecidit ⁊ funditus cunctus extinxit.
Unus aũt eoꝝ ſubtus in quodam ſinu
ipſius rupis moꝛtem euaſit. inde tamen
exire non valuit. vxoꝛ aũt illius eum de
functum exiſtimans. omni die pꝛo ipſo
miſſam celebꝛari faciebat. ⁊ panem vnũ
et vrceum vini cũ candela quotidie offe
rebat. Cui dyabolus inuidens per tres
dies ꝯtinuos eidem in foꝛma humana
apparuit. ⁊ quo tenderet requiſiuit. Cui
cum illa ſui itineris. cauſam exponeret.
ille aiebat. Noli fruſta vexari. quia iam
miſſa celebꝛata eſt. ⁊ ſic illa tribus diebꝰ
miſſam intermiſit. nec ipſaꝫ celebꝛari fe-
cit. quidam aũt poſt hoc in p̄dicta rupe
argentũ fodiens. quandam vocem au-
diuit de ſubtus dicentẽ. Plane percutias
quia capiti meo imminet magnus lapis
Cum aũt ille tremeret ⁊ ad hanc voceꝫ
audiendã plurimos ꝯuocaſſet. iterum
fodit ⁊ ſimiliter vocem audiuit. Tunc
oẽs ꝓpius accedentes: dixerunt. Quis
eñ es tu? Qui r̄ndens dixit. Plane fa-
ciatis. qꝛ magnus lapis q̃ſi ſuꝑ me cadit
qui a latere fodientes. et ad eum vſqꝫ ꝑ-
uenientes eum ſanũ ⁊ incolumen extra-
xerunt. Et ſciſcitantes quõ ibi tamdiu
vixiſſet. dixit ꝙ qualibet die panis vnus
⁊ vrceus vini ⁊ candela accenſa: niſi tm̄
tribus diebus ſibi oblatꝰ fuit. Quod vxoꝛ
eius audiẽs et vehementer exultans: agno
uit ꝙ de oblatione ſua fuerit ſuſtentatꝰ
et ꝙ dyabolus eam deceperit. ne illis tri
bus diebus miſſam cãtari fecerit. Illud
(vt teſtatur petrus cluniacẽſis) accidit
in villa nomine ferraria granopolitane
dyoceſ. Greg. etiã refert. ꝙ dũ quidẽ
nauta in mari naufragium ꝑpeſſus fu-
iſſet. ⁊ quidã ſacerdos ꝓ eo hoſtiam im
molaſſet. ipſe tandem de mari ſanus exi-
uit. Cum aũt qualiter euaſiſſet interro
garetur: dixit. ꝙ duꝫ in medio maris ex-
iſteret. ⁊ iam pene fatigatus deficeret. q̃-
dam ad eum venit. ⁊ panẽ quendã ſibi
obtulit: quẽ cum ille comediſſet. ſtatim
confoꝛtatus vires recepit et in quadam
naui inde tranſeunte receptus fuit. In
uentumqꝫ eſt ꝙ illa hoꝛa paneꝫ habuit
qua ꝓ eo ſacerdos hoſtiam immolauit
Quod vero quartum ſuffragioꝛũ genus. ſ.
ieiunioꝛum obſeruatio defunctis pꝛoſit
teſtatur. greg. agens tã de iſto q̃ de alijs
tribus: di. Anime defunctoꝝ quatuoꝛ
modis ſoluuntur. aut oblationibus ſa-
cerdotum. aut precibus ſanctoꝝ aut ca-
roꝛuꝫ elemoſinis. aut ieiunio cognatoꝝ

Ualet nihilominus ꝓ eis penitẽtia facta ab amicis. vñ retulit quidã ſolennis doctor. ꝙ cum quedã mulier viro mortuo de paupertate deſperaret. apparuit ei dyabolus dicẽs. Quod eam ditaret ſi ſuã faceret volũtatẽ. Cui promittenti primo iniunxit ei vt viros eccl'iaſticos in ſuo hoſpitio receptos faceret fornicari. Scd'o ꝙ pauperes in die reciperet. ⁊ in nocte vacuos expelleret. Tercio ꝙ orõnes in eccl'ia garriendo impediret. Quarto ꝙ nulli hec cõfiteri deberet. Et tãdẽ cum morti appropinquaſſet. ⁊ a filio ad cõfeſſionẽ admoneretur. illa ei factũ aperiẽs dixit ſe cõfiteri nõ poſſe. nec ſibi aliquid confeſſio valeret: ſʒ cum ille cum lacrimis inſtaret. ⁊ penitentiã ſe ꝓ ea facturũ promitteret. illa cõpuncta. p ſacerdote filium deſtinauit: ſed añ ꝗ ſacerdos veniret demones ad eã irruerunt quoꝝ horrore ac timore perculſa ea mortua ẽ. Filius autẽ ſuus ꝓ ea pctm̃ mr̃is ꝯfitẽs. ⁊ pniam ſeptennẽ faciẽs ipa cõpleta vidit matrẽ ei de ſua liberatõne grãs referentẽ. Ualet etiã eis indulgẽtie eccl'ie. vñ cum quidã apl'ice ſedis legatus quendã ſtrenuũ militẽ rogaret. vt in t̃ra albienſi in ſeruitiũ eccl'ie militaret. facta indulgẽtia pri ſuo defũcto p vnã ibidem quadragenã moratus ẽ: q̃ cõpleta pr̃ luce clarior ei apparuit. ⁊ de ſua liberatione gratias ei egit.

Circa ſcd'm hui⁹ partis.

ſ. illos ꝓ quibus fiunt. quatuor vidẽda ſunt. Primo q̃ ſunt illi quibus pñt ꝓdeſſe. ſcd'o q̃re debẽt eis ꝓdeſſe. tercio ſi oĩbus equalit̃ pſunt. quarto qualit̃ ſuffragia q̃ ꝓ ipſis fiũt ſcire pñt. De primo q̃. ſ. ſunt illi quibus pñt ꝓdeſſe. Sciendũ ẽ ꝙ ſicut dic aug⁹ oẽs q̃ de hac vita decedunt. aut ſunt valde boni. aut valde mali. aut mediocrit̃ boni. Suffragia igit̃ fctã ꝓ valdẽ bonis: ſũt grãrũ actiões. ꝓ valde mal' ſũt viuoꝝ qualeſcũqʒ ꝯſolatiões. ꝓ mediocriter bonis ſũt expiatiões. Ualde aũt boni dicunt̃ q̃ ſtatim euolãt. ⁊ ab vtroqʒ igne tam purgatorij ꝗ inferni liberi ſũt. Eoꝝ aũt tria ſunt genera. ſ. pueri baptizati. martires ⁊ viri valde pfecti. q̃ ſcʒ tã pfecte edificauerunt auꝝ. argẽtum ⁊ lapides p̃cioſos. id eſt dei dilectionẽ. proximi amorẽ. et bonã opationẽ. vt nõ cogitarẽt placẽ mũdo ſʒ tm̃ deo. Qui etſi qñqʒ venialit̃ peccãt feruore tñ charitatis ita in eis pctm̃ cõſumit̃: ſicut gutta aq̃ in camino ignis penitus abſorbet̃. ⁊ iõ ſecũ cremabilia nũꝗ ferunt. Qui igit̃ ꝓ aliq̃ iſtoꝝ triũ generũ oraret. vel aliqua ſuffragia facẽt: eis iniuriã facẽt. Quia ſicut dic aug⁹. Iniuriam fac̃ martiri q̃ orat ꝓ martire. Si v'o aliqs ꝓ aliquo valde bono exoraret. de q̃ tñ an euolaſſʒ dubitaret. tũc ille orõnes eẽnt grãrũ actiões ⁊ ad meritum cederẽt exorãtis. ſm̃ illud orõ mea in ſinu meo cõuertet̃. His enĩ tribus generib⁹ hoĩm celũ ꝓtinus apit̃ cum decedunt. nec aliquẽ purgatorij ignẽ ſentiunt. qd' ſignificatum ẽ p illos tres q̃bus celũ aptum eſt. Aptũ ẽ enĩ xp̄o baptizato. Luce. iij. Ihesu baptizato ⁊ orãtiẽ celum aptuʒ. p qd' ſignificat̃ ꝙ celum apit̃ oĩbus baptizatis ſiue ſint puuli ſiue adulti. Ita q̃ ſi hinc diſcederẽt ꝓtinus euolarẽt. Baptiſm⁹ enĩ virtute paſſiõis xp̄i mũdat ab omni pctõ ⁊ originali ⁊ mortali ⁊ veniali. Secũdo aptum ẽ ſtephano lapidato. Act. viij. Ecce video celos aptos ⁊c. p qd' ſignificat̃ ꝙ aperit̃ oĩbus martiribus. ita ꝙ ſtatim euolant cum decedunt. et ſi aliqua cremabilia habebũt omnia falce martirij reſecant̃. Tercio aptum ẽ beato iohãni pfectiſſimo. Apoc. iiij. Uidi ⁊ ecce oſtium aptum in celo. p qd' ſignificat̃ ꝙ viris pfectis q̃ totalit̃ pniam compleuerunt: nec venialia admiſerunt: vel ſi aliq̃ñ admittunt̃ a feruore charitatis ꝓtinus conſumunt̃. celum ipm̃ cõtinuo aperit̃ ⁊ mox in illud ppetuo regnaturi ingrediunt̃. Ualde autẽ mali ſunt q̃ cõtinuo in inferni barathꝝ demergunt̃. ꝓ quibus ſi de eoꝝ damnatiõe cõſtaret. nulla ſuffragia aliquatenus eẽnt fienda ſm̃ qd' dicit aug⁹. Si ſcirẽ patrẽ meum eſſe in inferno: non plus orarem ꝓ eo ꝙ pro dyabolo. Si aũt ꝓ aliquibus damnatis de quoꝝ damnatione dubitatur aliqua ſuffragia fierẽt: nihil tñ eis ꝓdeſſet nec quantũ ad liberationẽ: vt. ſ. ab ipſis penis liberẽtur. nec quantũ ad mitigationem. vt. ſ. pena in eis mitigetur vel diminuat̃. nec quantũ ad ſuſpenſionẽ. vt. ſ. ad tp̄s vel ad horam eorũ damnatio ſuſpendatur. nec quantũ ad fortificationem. vt. ſ. ad tollerandũ leuius roborẽtur. quantũ eñ ad aliquod horũ in inferno nulla redemptio eſt. Mediocriter aũt boni dicuntur. q̃ cremabilia aliq̃. ſ. lignũ. fenum. ſtipulam ſecum ferunt. Uel qui pniam iniunctã et ſufficienteʒ morte poccupati complere non pñt. qui nec adeo boni ſunt. q̃n ſuffragijs egeant nec adeo mali quin eis ꝓdeſſe valeant. ſuffragia igit̃ facta ꝓ his ſunt eoꝝ expiationes. Uñ iſti ſunt illi quibus ipſa ſuffragia ſolũ ꝓdeſſe pñt. in hmõi aũt ſuffragijs faciendis eccleſia conſueuit triplicem numerũ dierũ maxime obſeruare. ſ. ſeptenarium. tricenariũ. ⁊ anniuerſarium. ⁊ rõ hoꝝ ſignat̃ in libro mitrali de officio. Obſeruat̃ ſeptenarius vt aĩe ad eterne quietis ſabbatum pueniant. Uel vt eis oĩa peccata remittantur que in vita egerunt. que p ſeptem dies ducit̃. Uel vt remittantur eis peccata que egerant cum corpore quod conſiſtit ex quatuor humoribus ⁊ cum aĩa in qua ſunt tres vires. Obſeruatur tricennarius q̃ conſtat ex tribus denarijs. vt purgetur in eis quicq̃d in fide trinitatis ⁊ in tranſgreſſionẽ decalogi delinquet̃. Obſeruatur anniuerſarius: vt de annis calamitatis pueniat ad annos eternitatis. Sicut anniuerſariuʒ ſanctoꝝ celebramus ad ipſoꝝ honorem. ⁊ nr̃am vtilitatẽ. ſic ⁊ anniuerſarium defunctoꝝ ad ipſorum vtilitatem ⁊ nr̃am deuotioneʒ. De ſecundo querit̃ quare. ſ. eis debẽt ſuffragia ꝓdeſſe. Sciendum ꝙ triplici ratõne debent eis ꝓdeſſe. Primo ratione vnitatis. Sunt eñ vnũ corpus cum illis de eccleſia militante. Et ideo bona ſua dñt eis eſſe cõmunia. Secundo ratione dignitatis. q̃ñ dum ad huc viuerent meruerũt vt hec ſibi ꝓdeſſent. Et ideo dignũ eſt vt qui alios iuuerunt. et ipſi ab alijs adiuuentur. Tercio rõne neceſſitatis. q: ſcilicet ſunt in ſtatu in quo ſe iuuare non poſſunt. De tercio vtrum ſcilicet equaliter oĩbus pſint. Sciendum ꝙ ſi ipſa ſuffragia in ſpeciali fiunt magis pſunt illis pro quibus ſpecialiter fiunt ꝗ alijs. Si aũt in communi fiunt. magis pſunt eis qui plus meruerunt in hac vita vt ſibi ꝓdeſſent. ſi in equali vel maiori neceſſitate exiſtunt. De quarto qualit̃. ſ. ſuffragia que eis fiunt ſcire pñt. Sciendum ꝙ ſm̃ Aug. ſcire poſſunt tribus modis. Primo p diuinam reuelationẽ. quoniam ſcʒ deus hoc eis reuelat. Secundo per bonorum angelorum manifeſtationem. Angeli eñ qui hic ſemper nobiſcum ſunt et omnes actus noſtros conſiderant in inſtanti quaſi ad eos poſſunt deſcendere. ⁊ eis protinus nunciare. Tercio p animaꝝ hinc exeuntium intimationem. Anime eñ que de hoc mũdo tranſeunt. hec ⁊ alia eis nunciare poſſũt. Quarto nihilominus ſcire poſſunt. per experientiam ⁊ reuelationem. Cum eñ a penis ſe reuelari ſentiunt ſuffragia pro ſe fieri cognoſcunt.

Circa tercium hui⁹

ſecunde partis. ſ. illos p quos fiũt. Sciendum. ꝙ ipſa ſuffragia ſi ꝓdeſſe debẽt oportet ꝙ fiant ab his qui ſunt in caritate. Nam ſi p malos fiunt prodeſſe non poſſunt. Uñ legitur ꝙ cum quidam miles in lecto cum vxore eſſet. ⁊ luna valde lucens p rimas intraret. mirabatur quod homo rationalis creatori ſuo non pareret. cum eidem creature irrationales parerent. Et dum cuidam militi defuncto qui ſibi fuerat familiaris detraheret. ſubito ille qui mortuus fuerat in thalamũ introiuit. et dixit illi. Amice noli male ſuſpicari de aliquo. et condona mihi ſi quid in te peccaui. Cunqʒ ſup ſtatu ſuo

interrogaret: dixit. Varijs penis affligor
precipue quia tale cimiteriū violaui. ⁊ ibi
quādā ſulnerans cū cappa expoliaui ſua
q̄ mihi ſupponit̄ ⁊ vno mōte magis me
premit. rogauit quoque vt p ſe orōnes fieri fa=
ceret. Cum aūt ille ſibi diceret an vellet
quod a tali ⁊ tali ſacerdote ipas orōnes fa=
ceret fieri. ille ad hoc nihil rn̄dens. caput
more rēnuentis concuſſit. Deinde dixit
ſi vellet quod talis heremita pro ſe oraret.
Cui ille. Utinam ille p me oraret. quod
cum ſe facturū pmitteret. Et ille aitet
ego dico tibi quia ab hac die vſque ad duos
annos tu etiam moriens. Sicque ille di=
ſparuit. ⁊ miles vita ſua in melius muta
ta: in dn̄o obdormiuit. Quod aūt dictū
eſt. ſuffragia facta p malos pdeſſe non
poſſe. Intelligēdū eſt. niſi ſint opa ſacra
mentalia. vt eſt celebratō miſſe. q̄ a malo
miniſtro violari non poteſt. vel niſi ipſe
defunctus vel aliquis eius amicus. aliq̄
bus etiam malis aliq̄ diſpenſanda reli=
quiſſet. q̄ tn̄ continuo diſpenſare dn̄t ne
ſibi contingat quod cuidam ptigiſſe legit̄

Miles em̄ quidā in bello karoli ma
gni cū mauris pugnaturus. rogauit co=
gnatum ſuū vt ſi in bello moreret̄: equū
ſuū venderet ⁊ paupibus p̄cium daret
Quo mortuo cum equus ſibi nimis pla
ceret eum ſibi retinuit. ⁊ poſt modicuz
tpis defunctus ei tanq̄ ſol fulgēs appa=
ruit: dixit. Cognate bone p octo dies me fe
ciſti pati penas in purgatorio ppt̄ equū
cuius p̄cium (vt dixeram) pauperibus
non dediſti. Sed impune non feres. ho
die em̄ ferent animam tuam in infernū
dyaboli. ⁊ ego purgatus vado in regnū
dei. ecce ſubito in aere audit᷒ eſt clamor
velut leonum. vrſorum. luporū. et ipm̄
de medio abſtulerunt.

Quatuor corona

ti fuerunt Seuerus. Seuerian᷒
Corpoforus ⁊ Victorinus qui iubente
Dyocleciano vſque ad mortem ictib᷒ plū
batorum ceſi ſunt. Horū noīa cum repi
ri nō poſſent. que tn̄ poſt multos annos
dn̄o reuelante reperta ſunt ſtatutū fuit
vt eorum memoria ſub noībus aliorū
quinque martirum. ſ. Claudij. Caſtorij.
Simphoriani. Nicoſtrati ⁊ Simplicij
recolentur. qui poſt duos annos a mar=
tirio predictorū paſſi ſunt. Iſti em̄ marti
res cum oēm ſculpture artem haberent.
⁊ dyocleciano ydolum quoddam ſcul=
pere nollent. nec ſacrificare aliquaten᷒
conſentirent. iuſſu ipſius dyocleciani in
loculos plumbeos viui miſſi ſunt. ⁊ ſic
in mari p̄cipitati circa annum domini
cclxxvij. Sub noībus igit̄ iſtorū quinque
ſtatuit Melchiades papa p̄dictos qua
tuor honorari ⁊ quatuor coronatos vo
cari an̄. ſ. q̄ eorū noīa reperientur. Et li
cet poſtmodū noīa reperta fuerūt. vſus
tamen obtinuit vt quatuor coronati de
inceps vocarentur.

Theodor᷒ in vr

be marmaritanorū. ſub Dyocle=
ciano ⁊ Maximiano martiriū paſſus ē
Cui cum preſes diceret quod ſacrificaret et
priſtinā militiam reciperet. rn̄dit theodo
rus. Ego milito deo meo ⁊ filio ei᷒ ihu
xpo. Cui preſes. Ergo deus tuus filium
habet? Cui theodor᷒. Etiam. Ad quē
preſes. Poſſemus eum cognoſcere? Et
theodorus. Eum vtique poteſtis cogno=
ſcere ⁊ ad eum accedere. Datis igitur in
ducijs ſancto Theodoro vt ſacrificaret
templum martis deorū noctu ſanctus ſo
lus introiuit. ⁊ igne ſuppoſito totum il
lud ſuccendit. quia quodam q̄ hoc vi=
dit accuſatus in carcerez vt fame ibi mo
reretur: recluſus eſt. Cui dn̄s apparens
dixit. Confide ſerue meus Theodore.
quia ego tecum ſum. Tunc turba mul
ta dealbatorū virorum clauſo oſtio ad
eum veniens cū eo pſallere cepit. quod
videntes cuſtodes territi fugerunt. Cū
aūt inde eductus fuiſſet. ⁊ ad ſacrificia
inuitaretur: ait. Si carnes meas igne cre
maueris. ⁊ varijs conſūmas ſupplicijs.
donec fuerit ſpūs in naribus meis. non
denegabo deū meū. Tunc ad p̄ceptum

p̄ſidis in ligno ſuſpenditur. et vngulis
ferreis tam crudeliter latera eius radun
tur. vt etiam eius coſte nudarētur. Ad
quem preſes. Uis theodore nobiſcum
eſſe aut cum xpo tuo. Cui ille. Cum xpo
meo ⁊ fui ⁊ ſum ⁊ ero. Tunc iuſſus eſt
igne cremari. in quo quidem igne ſpm̄
emiſit: ſed tn̄ corpus eius ab igne illeſuz
pmanſit circa: annū dn̄i. cclxxvij. Odo
re ſuauiſſimo omnes repleti ſunt. ⁊ au=
dita eſt vox: dicens. Ueni dilecte mi: in
tra in gaudium dn̄i tui. Celum quoque
apertum multi viderunt.

Martinus q̄ſi mar

tem tenens. i. bellum contra vi=
cia ⁊ peccata. Uel martinus quaſi mar=
tirum vnus. Fuit em̄ martir ſaltem vo
luntate: ⁊ carnis mortificatione. vel mar
tinus interpretat̄ irritans vel puocans
ſeu dominans. ipē nanque p meritum ſue
ſanctitatis irritauit dyabolum ad inui=
diam. puocauit deum ad miſcdiam. do
minatus eſt carni ſue p macerationem
continuam. cui. ſ. carni ratio ſiue anim᷒
dn̄ari debet. vt dicit Dyoniſius in epl̄a
ad demophiluz. ſicut dn̄atur dn̄s ſeruo
aut pater filio. aut ſenior laſciuo iuuen=
culo. Eius vitam ſeuerus cognomento
ſupplicius diſcipulus ſcti martini quez
Gennadius inter illuſtres viros cōnu=
merat: ſcripſit.

Martinus ſabarie

pannoniorum oppido oriund᷒
fuit ſed intra ytaliam papie alitus cum
p̄re ſuo tribuno militum. ſub Conſtan
tino ⁊ Juliano ceſarib᷒ militauit. Nō
tn̄ ſponte. quia ab infantia diuinitus inſpi
ratus. cum eſſet annorum. xij. inuitis pa
rentibus ad eccleſiam fugit. ⁊ cathecu=
minum ſe fieri poſtulauit. Et tunc here
mum intraſſet niſi carnis infirmitas ob
ſtetiſſet. Sed cum ceſares decreuiſſent.
vt veteranorum filij p patribus milita
tarent. Martinus cum eſſet annorū. xv.
ad militandum vrgeret̄. vno tm̄ pten=
tus ſeruo. cui tm̄ Martinus ſeruiens ſe
pius miniſtrabat. ⁊ calciamenta detra=
hebat atque tergebat.

Quodam hyemali tpe p portam am
bienſium tranſiens pauperem quendaz
nudum obuium habuit. qui cum a nul
lo elemoſinam recepiſſet. martinus hūc
ſibi ſeruatum intelligens; arrepto enſe
clamidem que ſibi ſupereret diuidit: et
partem pauperi tribuens. reliquam par
tem rurſuz induitur. Sequenti igitur
nocte xpm̄ clamidis ſue qua puaperem
texerat parte veſtitum vidit: ipſumque
ad circūſtantes angelos ſic loquentem
audiuit. martinus adhuc cathecumin᷒
hac me veſte contexit. Un̄ vir ſanctus
in gloriam non elatus. ſed dei bonitatez
cognoſcens. cum eſſet annorum. xviij.
baptizari ſe fecit. ⁊ adhuc ad inſtantiam
tribuni ſui qui tpe ſui tribunatus exple
to ſe ſeculo abrenūciaturum pmittebat
p biennium militauit. Interea irruenti
bus intra gallias barbaris. iulianus ce=
ſar contra eos pugnaturus. pecuniam
militibus erogauit. At martinus nolēs
deinceps militare donatiuum recipere
noluit: ſed ceſari dixit. xpi ego miles ſū
pugnare mihi non licet. Indignatus
iulianus dixit. quod non religionis grā: ſed
metu belli imminentis militie renūcia
ret. Cui martinus intrepidus rn̄dit. Si
hoc ignauie nō fidei aſcribitur. craſtina
die ante aciem inermis aſtabo. ⁊ in noīe
xp̄i ſigno crucis. non clipeo ptectus aut
galea. hoſtium cuneos penetrabo ſecu=
rus. Und̄ cuſtodiri iubetur vt inermis
(vt dixerat) barbaris obijceretur. Sed
die ſequenti hoſtes legationem miſe=
runt. ſua omnia ſeque dantes. Unde nō
dubium eſt meritis ſancti viri talem vi=
ctoriam ſine ſanguine datam eſſe.
Exinde relicta militia ad ſanctum hy=
lariū pictauieſem epm̄ perexit. ⁊ ab eo ac
colit᷒ ordinatus. monet̄ a dn̄o p ſoporē
vt pentes ſuos adhuc gentiles viſitaret.

Profectus igiť multa aduerſa paſſuꝝ ſe
eſſe p̄dixit. Nam inter alpes incidit in
latrones. Cumq; vnus ſecurim in caput
eius vibraſſet. ictũ ferientis dextre ſuſti
nuit. alter vinctis tñ pꝰ tergũ manibus
vni eoꝝ cuſtodiẽdus tradiť. Percõtati
vero latroni an timuiſſet. rñdit nunꝗ̃ ſe
ita fuiſſe ſecurũ: q̄ ſciret miſc͞diam dei
maxime in temptationibꝰ affuturã. In
cipiẽſq; latroni p̄dicauit. ⁊ ip̄m ad fidẽ
xp̄i ꝯuertit. q martinũ ad viã reducens
laudabiliter poſtmodũ vitã finiuit.
Cum aũt mediolanũ p̄teriſſet: dyabolꝰ
ſibi in hũana ſpẽ ſibi obuius fuit. ⁊ quo
tenderet: reqſiuit. Cui cũ rñdiſſ; ſe q̄ eũ
dñs vocaret: tẽderet. Ille ait. Quocũq;
ieris dyabolus tibi aduerſabiť. Cũ aũt
martinus ſibi rñdiſſet. Dñs mihi adiu-
tor eſt. non timebo qd faciat mihi hõ.
ſtatim ille euanuit. Itaq; martinꝰ ma-
tre; ꝯuertit. p̄r vero in errore p̄manſit.
Sed cũ hereſ arriana p totũ orbẽ pullu
laret. ⁊ ille pene ſolus obſiſteret. publice
ceſus ⁊ de ciuitate eiectꝰ. mediolanũ re-
dijt. ⁊ ibi ſibi monaſteriũ ſtatuit: ſ; inde
ab arrianis eiectus. ad inſulã gallinariã
cũ vno ſolo p̄ſbitero perexit. vbi ellebori
gramen venenatũ inter alias herbas in
cibũ ſumpſit. ⁊ vicinã mortẽ ſentiẽs. oẽ
piculũ ⁊ dolorẽ virtute or̄onis fugauit.
Audiens vero ꝙ btũs hylariꝰ de exi
lio rediret. obuiã ei ꝓfectus eſt. ⁊ iuxta
pictauũ monaſteriũ ordiauit. vbi cũ qn
dã adhuc cathecuminu; hñ̃et parũp a
manaſterio deſcendẽs ⁊ rediens reppit
eũ ſine baptiſmo defunctũ. quẽ in cellã
ducens ⁊ ſup eius corpꝰ ſe ꝓſternẽs: ip̄m
ſua or̄one ad vitam priſtinã reuocauit.
Idẽ vero hõ referre cõſueuit. ꝙ dũ ſup
eũ data ſnīa obſcuris locis deputatꝰ fuiſ
ſet. p duos angelos iudici eſt ſuggeſtum
huncꝯ eſſe ꝓ q̄ martinꝰ oraret. Juſſum ẽ
igiť vt p ip̄os duos reduceret. ⁊ martio
viuus redderet. Aliũ inſup q laqueo
vitã finierat: vite reſtituit. Uerũ cũ
plebs turonica ep̄o careret. ip̄; plurimũ
renitentã ſibi ordiari petijt. Quidã aũt
ex ep̄is q ꝯuenerant. eo ꝙ deformis eſſ;
habitu. ⁊ vultu deſpicibilis reſiſtebant.
inter quos p̄cipuus fuit quidã noĩe de-
fenſor. ſed cũ lector tunc deeſſet. quidã ac
cepto pſalterio primũ quẽ inuenit pſal-
mũ legit. vbi verſus hic erat. Ex ore in-
fantiũ et lactentiũ deus pfeciſti laudẽ vt
deſtruas inimicũ ⁊ defenſorẽ. Et ſic ille
defenſor eſt ab oĩbus ꝯfutatus. Ordina
tus itaq; ep̄us. cum populi tumultũ nõ
ferret. duobus fere milibus extra vrbe;
monaſteriũ conſtituit. vbi cũ .lxxx. diſci-
pulis in multa abſtinentia vixit. Nam
ibi vinũ nemo biberat: niſi quẽ infirmi-
tas coegiſſet mollior habitus ſibi ꝓ cri-
mĩe erat. Plurime ciuitates de his ep̄os
eligebant. Cum quidã ſub noĩe mar
tiris coleret. ⁊ a martino nil de eius vi
ta vel merito inueniri poſſet. q̄dam die
ſup ſepulcrum ſtans orauit dñm. vt q̄s
eſſet vel cuius meriti indicaret. Cõuer
ſus itaq; ad leuã. vidit vmbram nigerri
mã ſtare. q a martino adiuratus dixit ſe
latronẽ fuiſſe. et ob ſcelus pcuſſum eſſe.
continuo igiť martinus altare deſtrui
p̄cepit. Legiť q̄; in dyalolo ſeueri et
galli diſcipuloꝝ ſancti martini. vbi mul
ta ſuppleta ſunt. que in eius vita ſeuerꝰ
dimiſerat. ꝙ martinus quodam tp̄e va
lentinianũ impatorem ꝓ quadam ne-
ceſſitate adijt. ſed ille ſciens eu; velle pe
tere quod ipſe nolebat dare. fores palla-
tij ſibi claudi fecit. At martinus ſemel
⁊ iterum paſſus repulſam. cilitio obuo-
lutus. ⁊ cinere conſperſus. per vnam
ebdomodam cibi at potus abſtinentia
maceratur. Tunc monẽte angelo ad pa
latium venit. ⁊ nullo ſibi ꝓhibente ad
impatorem vſq; peruenit. Quẽ cum ve-
nientem videret. iratus q̄ fuiſſet admiſ
ſus. ei aſſurgere noluit. donec ſellam re
giam ignis operiret. ⁊ ipſum impatorẽ
a parte poſteriori ignis ſuccẽderet. Tũc
ſctõ martino iratus aſſurgens. virtute;
diuinã ſe ſenſiſſe confeſſus eſt. multũq;
ip̄m complectẽs ſibi oĩa anteꝗ̃ rogaret:
ꝯceſſit. multaq; mũera obtulit: ſed mar-

tinus non accepit. In eodem q̄; dya
logo legitur q̄liter tercium mortuu; ſu
ſcitauit. Cum eñ quidam iuuenis de-
functus fuiſſet ⁊ mr̄ eius ꝓ reſuſcitatõe
filij beatu; martinu; lacrimis exoraret
iſte in medio campi vbi erat innumera-
bilis multitudo gentilium genua flexit
⁊ cunctis videntibus puer ſurrexit: qua
propter om̄s illi gentiles ad fidem con-
uerſi ſunt. Eidem quoq; viro ſancto
obediebant etiam: inſenſibilia. vegeta-
bilia ⁊ irrationobilia. Inſenſibilia ſicut
ignis ⁊ aqua. Nam cũ in quodã phano
ignem miſiſſet. in domo ꝓxima ⁊ adhe
rente agente vento flamma efferebatur.
Tunc martinus ſup tectũ domus aſcẽ-
dens: obuium ſe aduenientibus flãmis
inſeruit. mox cõtra vim venti flamma
retorqueť. vt conflictus quidam com-
pugnantium inter ſe elementoꝝ videre
tur. Nauis etiam quedam cũ pericli-
taretur vt in p̄dicto dyalogo legiť. quidã
negociator nec du; xp̄ianus exclamauit
Deus martini eripe nos. ⁊ ſtatim tran-
quillitas magna ſucceſſit. Similiť
vegetabilia. Nam cum in quodã loco
templum antiquiſſimũ diruiſſet. ⁊ arbo
rem pini dyabolo dedicatam vellet exci
dere. obſidentibus ruſticis ⁊ gentilibus
vnus eorum dixit. Si de deo tuo fidu-
ciam habes. nos hanc arborẽ ſuccidemꝰ
⁊ tu eam ſuſcipe ⁊ ſi tecum eſt deus tuus
vt dicis: euades. quo annuente. ſuccidiſſe
arbori ⁊ iam verſus eum ibidem ligatũ
cadenti ſignum crucis oppoſuit. in aliã
partem rediens. ruſticos qui in tuto loco
erant fere oppreſſit: q viſo miraculo ad
fidem ꝯuerſi ſunt. Irrationabilia q̄;
aĩalia ſibi pluries obedierunt. ſic legiť
in p̄dicto dyalogo. Cum eñ canes lepu
ſcolum inſequentes vidiſſet. impat cani
bus vt aĩal inſequi deſiſterent. Mox illi
conſtiterunt. ⁊ quaſi vincti in ſuis veſti
gijs fixi manſerunt.
Serpens etiam. quidã cũ fluuiũ quẽ
dam natando tranſiret. Martinus ait
ad ſerpentẽ. In noĩe dñi iubeo te redire
Mox ſe ad verbum ſcĩ retorſit. ⁊ in ri-
pam aliã tranſmeauit. Et ingemiſcens
martinus ait. ſerpentes me audiunt: et
hoĩes non audiunt. Canis ſilr̃ cum
in quendam ex martini diſcipulis latra
ret. ille ad eu; ꝯuerſus ait. In noĩe mar
tini iubeo te obmuteſcere. Canis conti-
nuo obmutuit. ac ſi linguam habuiſſet
abſciſam. Fuit aũt btũs martinꝰ mul
tẽ hũilitatis. Nam leproſum quenda;
cunctis horribilem pariſius obuiũ hñs
ip̄m oſculatus eſt. atq; bñdixit. ſtatim-
q; mundatus eſt. In ſecretario quoq;
reſidens nunꝗ̃ catheda vſus eſt. Nam
in eccleſia nemo vnꝗ̃ eum ſedere ꝯſpe-
xit. Sedebat aũt in cella ruſticana quã
tripoda vocant. Multe dignitatis
fuit. q̄ par apoſtolis dictus eſt. ⁊ hoc ꝓ
pter grãm ſpũſſancti: q in eum in ſpecie
ignis ad robur deſcẽdit. ſic fuit in ap̄lis
Uñ ⁊ ap̄li frequenter eum tanꝗ̃ com-
parem viſitabant. Legiť eñ in p̄dicto
dyalogo. ꝙ quadam vice dum martinꝰ
in cella ſolus ſederet. ⁊ ſeruus ⁊ gallus
eius diſcipuli p̄ foribus expectarent. ſub
ito mirabili concuſſi horrore. plures in
cella adiunt inſimul colloquentes. de q̄
poſtmodum martinu; requiſiſſent: ille
ait. Dicam vobis: ſed vos queſo nulli
dicatis. Agnes. tecla ⁊ maria ad me ve-
nerunt nec tm̃ illo die: ſed ſepius ſe ab eiſ
cõfeſſus eſt viſitari. ⁊ petrum ⁊ paulum
ap̄los a ſe ſepe videri ꝓhibuit. Mul
te iuſticie. cum eñ ab impatore nomĩe
maximo inuitatus fuiſſet. ⁊ martino po
culum primo fuiſſet ablatum. ſpectanti
bus cũctis vt poſt ſe regi tribueret. p̄ſbi
tero ſuo dedit. nullũ eſtimens digniorẽ
q poſt ſe deberet bibere. ⁊ indignũ iudi-
cãs ſi aut regem aut regis ꝓximos p̄ſbi
tero p̄tuliſſet. Multe paciencie tantã
eñ in oĩbus patientiã ſeruabat. ꝙ cum
eſſet ſummus ſacerdos: impune ſepe a cle-
ricis ledebať. nec a ſua eos ꝓpter hoc ca-
ritate repellabat. Nemo illũ vnꝗ̃ vidit
iratũ. nemo merentẽ. nemo ridentẽ. Nũ
ꝗ̃ in illius ore niſi xp̄s. Nunꝗ̃ in illius

corde niſi pietas. niſi pax. niſi miſcōia
inerat. Legit̄ qꝫ in p̄dicto dyalogo ꝙ cū
Martinus quadā vice in veſte hiſpida
nigro ⁊ pendulo pallio circūtectus ſup
aſellum ꝓcederet. equis decontra veniē
tibus expauefactis militantes in terraꝫ
ſaltu p̄cipiti ſe dederunt. ⁊ martinum ar
ripientes grauiter verberauerunt. Ille
aūt quaſi mutus cedentibus terga p̄be
bat: ſed magis illi furiebant. eo ꝙ ille q̄ſi
non ſentiens verbera illata contemnere
videret̄. Protinꝰ aūt aīalia adeo humo
fixa p̄manebant. vt quantūcunqꝫ flagel
lata velut ſaxea moueri nō poſſent. quo
uſqꝫ ad martinum redeūtes. ⁊ pctm̄ ſuū
qđ ignoranter in eum commiſerant cō
fitentes ille eis licentiam dedit: ⁊ gradu
concito aīalia ꝓceſſerunt. Multe aſ
ſiduitatis in orādo: q2 (vt in legēda ſua
dr̄) nunq̄ vlla hora momentūqꝫ p̄teriit
quo non aut orōni aut lectioni incūberet.
Inter legendum tm̄ ⁊ operandum nunq̄
animū ab orōne laxabat. nam vt fabris
ferrarijs moris eſt. q̄ inter opandum ꝓ
quodam laboris leuamine incudem fe
riunt. ita martinus dum aliquid ageret
ſemꝑ orabat. Multe auſteritatis in
ſeipſo. refert enī ſeuerus in ep̄la ad euſe
bium. ꝙ cum martinus in quandā ſuā
dyoceſim veniſſet. ⁊ clerici lectū ſibi plu
rimo ſtramine p̄paraſſent. ille ibidem re
quieſcens inſuetā mollitiem phorreſcit
quippe q̄ nuda humo vno tm̄ cilicio ſu
piecto cubare conſueuerat. Itaqꝫ ꝑmo
tus iniuria ſurgens ſtramentum oē ꝓie
cit et ſe ſup nudam humum collocauit.
Circa mediam vero noctē tota illa pa
lea igne accendit̄. ⁊ martinus excitatus
dum exire tentaret: ſed nequiret ab igne
capit̄ ⁊ eius iam veſtimenta vrunt̄. Re
diens vero ad ſolitum orōnis ꝯfugit ⁊
cruc̄ emittēs ſignaculū in medio ignis
intactus p̄manſit. ⁊ flāmas ſenſit rotan
tes q̄s male expertus erat vrentes. Mona
chi igit̄ excitati concurrunt ad martinū
quē iam conſūptum putabāt de medio
flammarum illeſum educūt. Multe

compaſſionis erga delinquentes. q2 oēs
volentes penitere compaſſionis ſinu re
cipiebat. nam cum dyabolus martinuꝫ
rep̄henderet. cur ſemel lapſos ad penitē
tiam reciperet eidē r̄ndit. Si tu ipſe o mi
ſerabilis ab hoīm feſtatione deſiſteres:
⁊ te factorū tuorū peniteret. ego tibi confi
ſus in dn̄o xp̄i miſcdiam pollicerer.

Multe pietatis erga paupes. legitur
in p̄dicto dyalogo ꝙ martinū in q̄dam
feſtiuitate ad eccleſiam tendentē. paup
quidā nudus ſecutus eſt. martinus aūt
archidyacono p̄cepit vt egentē veſtiret
ſed hoc cum ille facere diſtuliſſet: ingreſ
ſus martinus ſecretarium. tunicam illi
p̄buit ⁊ ꝯtinuo abſcedere iuſſit. Cum ḡ
archidiaconus moneret vt ad ſolennia
pagenda ꝓcederet. ille de ſe loquens rm̄
dit ſe ire non poſſe donec pauper veſtē
accipiat. Archidyaconus vō non intelli
gens. q2 cum extrinſecus cappa tectus
eſſet: ip̄m nudum interius non videbat
paupē nō adeſſe cauſat̄. At ille. Mihi
inquit veſtis deferatur. ⁊ paup non de
erit veſtiendus. Compulſus ille ad forū
vadit. ⁊ quinqꝫ argenteis tunicam vilē
⁊ curtam q̄ dr̄ penula q̄ſi pene nulla ra
piens. an̄ pedes martini iratus proiecit.
Quam ille ſecreto induit cuius manice
vſqꝫ ad cubitū. ⁊ lōgitudo vſqꝫ ad genu
ꝓtendebatur. ⁊ ſic miſſam celebraturꝰ
ꝓcedit. Dum aūt miſſam celebraret. glo
bus igneus ſup caput eius apparuit. ⁊ a
multis ibidē viſus fuit. ob hꝰ par ap̄lis
dr̄. Huic autē miraculo addit magi
ſter Johannes beleth. Qui cum in miſſa
manus ad deū vt moris eſt leuaret. ma
nicis lineis retro h̄ntibus. cum nec bra
chia eius eſſent groſſa. nec multū carno
ſa. nec p̄fata tunica ꝓtenderet̄ niſi vſqꝫ
ad cubitū. remanſerunt eadē brachia
nuda. Tūc miraculoſe torques aurei
⁊ gēmati deferunt̄ ab angelis ⁊ brachia
decenter operiunt. Quem etiam ton
ſam q̄dam vice ꝯſpiciens. euangelicū
inq̄t mandatū iſta cōpleuit. duas tuni
cas habuit. ⁊ vnam non habenti largita

eſt. ita et vos inquit facere debetis.

Multe poteſtatis erga demones pel
lendos ſepe enī ipſos demones ex hoībꝰ
expulit. Legit̄ etiā in dicto dyalogo ꝙ
quedam vacca a demone agitata. cum
vbiqꝫ ſeuiret. ⁊ multos cōfoderet. ⁊ ver
ſus Martinum ⁊ ſocios in itinere furi
bunda concurreret. ille manu eleuata
ipſam deſiſtere iubet. quā immobili per
manente: vidit demonē dorſo illius inſi
dentem. quē increpans abſcede inquit
funeſte de pecude. ⁊ innoxium aīal agi
tare deſiſte. quo ꝓtinus diſcedente vac
ca ad eius pedes ꝓſternitur. et ad eius
imꝑium cum oī manſuetudīe ad gregē
ſuum reuertit̄. Multe ſubtilitatis er
ga demones cognoſcendos. Demones
ita ſibi cōſpicabiles reddebant̄. vt apte
ab ip̄o ſub quacunqꝫ imagine viderent̄
Nam interdum demon in iouis pſonā
plerūqꝫ mercurij. aliq̄n veneris vel mi
nerue transfiguratum ſe eius vultibus
offerebat. quos ille omnes ſuis noībus
increpabat. Mercurium maxime patie
batur infeſtum. Iouem brutum atqꝫ
hebetem eſſe dicebat.

Quadam etiam vice dyabolus in for
ma regis purpura et dyademate ⁊ aure
is caligis ornatꝰ. ſerena letaqꝫ facie ſibi
apparuit. Cumqꝫ diu ambo tacuiſſent.
agnoſce inquit martine quem colis. xp̄s
ego ſum deſcenſurus ad terras prius me
tibi manifeſtare volui. Ad hoc cum ad
huc martinus admirans taceret: rurſus
ait. Martine cur dubitas credere cum
me videas. Chriſtꝰ ego ſum. Tunc ille
a ſpū ſancto doctus ait. Dn̄s ihs xp̄s nō
ſe purpuratum ⁊ dyademate renitentē
venturum eſſe predixit. Ego chriſtum
niſi in eo habitu ⁊ forma qua paſſus eſt
niſi crucis ſtigmata preferentem veniſſe
non credam. Ad hanc vocem ille diſpa
ruit: ⁊ totam cellam fetore compleuit.

Martinus aūt obitum ſuum longe
ante preſciuit. quā etiam fratribus reue
lauit. Interea Candacenſem dyoceſim
cauſa ſedāde diſcordie viſitauit. Pergēs
ergo vidit mergos in flumine piſcibus
inſidiantes. ⁊ quouſqꝫ capientes. forma
inquit hec demonū eſt. inſidiant̄ incau
tis. capiunt neſcientes. captos deuorant
ſaturariqꝫ nequiūt deuoratis. Impat
igit̄ vt relicto gurgite deſertas peterent
regiones. Statimqꝫ grege facto montes
ſiluaſqꝫ petierunt. In illa igit̄ dyoce
ſi aliq̄diu cōmoratus viribus corpis ce
pit deſtitui. et diſcipulis indicat ſe reſol
ui: tunc oēs flentes: cur nos inquiunt pr̄
deſeris. aut cui nos deſolatos relinquis
inuadent enī gregem tuū lupi rapaces.
Et ille eorū motus fletibus. flens quoqꝫ
ſic orauit. Dn̄e ſi adhuc pp̄lo tuo ſum
neceſſarius non recuſo laborem: fiat vo
luntas tua. Dubitauit enī pene qđ mal
let. q2 nec hos deſerē. nec a xp̄o volebat
diutius ſepari. Itaqꝫ cū aliq̄diu mole
ſtia febrium teneret̄. ⁊ a diſcipulis roga
retur. vt in lectulo ſuo. vel in cilicio ⁊ ci
nere vbi decūbebat: ſtramentū aliqđ po
neretur. Non decet inquit filij xp̄ianuꝫ
niſi in cilicio ⁊ cinere mori: ego ſi vobis
aliud exemplum relinquo ipſe peccaui.
Oculis ac manibus in celum ſemper in
tentus: inuictū ab orōne ſpm̄ non rela
xabat. ⁊ cum ſupinus ſp iaceret: ⁊ a p̄ſby
teris rogaretur: vt corpuſculum muta
tione lateris releuaret. ſinite ſe inquit
fratres ſinite celum potius reſpicere q̄
terram vt ſpiritus ad dominum diriga
tur. Et hec dicens: vidit dyabolum aſſi
ſtere. quid hic inquit aſtas cruenta be
ſtia: nihil in me funeſtus reperies. Ab
rahe me ſinus recipiet. Et in hac voce
ſub archadio et honorio qui ceperunt
circa annum domini [redacted]. vite eiꝰ 395
lxxxj. ſpiritum deo reddidit. vultuſqꝫ
eius tanq̄ iam glorificatus reſplenduit.
ac chorus angelorum ibidem pſallans:
a multis auditus fuit. Ad eius tran
ſitum pictaui ſicut turonici conuene
runt: ibiqꝫ magna altercatio orta eſt. Di
cebant enī pictaui. noſter eſt monachus
nos requirimus commendatum.

Quibus illi. vobis ablatus: nobis a deo donatus. Nocte igit̄ media: pictaui oēs penitus ſopiunt̄: et ſic a turonicis corpꝰ eius ꝑ feneſtram eiectum. ꝑ ligerim nauigio ad vrbem turonicam: cū magno gaudio deportat̄. Beatus aūt ſeuerinus colonienſ epſ. cum die dn̄ica loca ſancta poſt matutinas more ſolito circuiret. illa hora qua vir ſctūs obijt: angelos cantātes in celo audiuit: vocanſq̄ archidyaconem interrogat: ſi aliq̄d audiret: ⁊ cum ſe nil audire diceret: ⁊ epūs vt diligenter auſcultaret: moneret. cepit ſurſum collum extendere. aures erigere ⁊ ſup ſummis articulis baculo ſe ſuſtentans ſtare: ſed dum epſ ꝓ eo oraſſet: quaſdā in celo voces audire ſe dixit. cui epſ dn̄s meus martinus eſt: qui migrauit e mundo: ⁊ nunc angeli eum in celum deferunt. Demones aūt affuerunt q̄ eum retinere voluerunt. ſed nihil ſuum in eo reperientes: ↄfuſi receſſerunt. Archidyaconus igitur diem ⁊ horam notauit. et tunc martinum migraſſe cognouit.

Seuerus etiam monachus qui vitā eius ſcripſit. cum poſt matutinas leuit̄ obdormiſſet. ſicut ipſe in quadam epl'a teſtatur. ſctūs martinus albis indutus vultu igneo. ſtellantibus oculis. crine purpureo: tenēs librum in manu dextra quem de vita eius idem ſeuerus ſcripſerat: eidem apparuit. Cumq̄ poſt benedictionem in celum conſendere ipſum videret. ⁊ cū eo aſcendere cuperet: euigilauit. Poſt hoc aūt nuncijs venientibus: eadem nocte ſctm̄ martinū migraſſe audiuit. Eodē die ſctūs Ambroſius mediolenſis epſ miſſam celebrans ſup altare inter ꝓphetiam ⁊ epl'am obdormiuit. ⁊ cū nullus eū excitare p̄ſumeret. et ſubdyaconus niſi ipſo innuente: epl'am non auderet legere. tranſactis duaꝝ vel triū horaꝝ ſpacijs: excitauert̄ eū dicētes. Iam hora p̄terijt: ⁊ ppl's valde laſſus expectat. iubeat dn̄s nr̄ vt clericus epl'am legat. Ad quos ille. Nolite turbari. frater em̄ meus martinꝰ ad deū migrauit: et ego eiꝰ funeri obſequiū p̄bui: ſed vltimam orōnem vobis excitantibus expellere non valui. tunc illi diē ⁊ horā notātes: inuenerunt ſctm̄ martinū tūc migraſſe ad celū. Cappam eius (vt ait mgr̄ iohānes beleth) reges frācie in p̄lijs portare ↄſueuerūt. Un̄ ipſius cappe cuſtodes capellani dicebant̄. Poſt mortē aūt eius anno ſexageſimo quarto. cum btūs Perpetuus eius ecclām magnifice ampliaſſet. ⁊ in eam corpus eius transferre vellet: ſemel ⁊ bis ⁊ tercio ieiunijs ⁊ vigilijs inſiſtentes: ſepulcrum eius nullatenus mouere potuerunt. Cumq̄ vellent dimittere. quidā ſenex pulcerrimus eis apparuit dicens. Uſq̄quo tardatis: nō videtis ſctm̄ martinū paratum iuuare vos ſi manum apponitis. Tunc ille cū eis manus ſuppoſuit. ⁊ cū ſūma velocitate ſepulcrum leuauerūt. ⁊ in loco vbi nunc colitur poſuerunt. Senex aūt ille poſt hoc nunq̄ comparuit. Hec tranſlatio in menſe iulij celebratur.

Fertur q̄z ꝙ tunc duo ſocij erant quorum vnus erat cecus ⁊ alter contractus. Cecus aūt ↄtractum ferebat: ⁊ ↄtractus ceco viam monſtrabat. ſicq̄ taliter mendicantes multā pecuniam acquirebant. Audientes vero ꝙ ad corpus ſcti Martini multi ſanabant̄ infirmi. cū in tranſlatione eius corpus extra ecclām ꝓceſſionaliter duceretur: timere ceperunt ne p̄dictum corpus iuxta domum vbi manebant: duceretur. ⁊ ſic ipſi forſitan curarentur. Nolebant em̄ ſanitatem conſequi: ne deperiret materia queſtus ſui. Quapropter de illa ſtraga fugientes: ſe ad aliam transferebant: ꝑ quam corpus nequaq̄ duci putabant. Dum ergo fugerent: corpori eius ex improuiſo ↄtinꝰ obuiauert̄. Et q2 deus multa bona preſtat inuitus. ambo ↄtra eoꝝ voluntatē ↄtinuo ſunt curati. licet de hoc plurimū triſtarentur.

Ambroſius aūt de ſctō martino ſic ait. btūs Martinus ꝓphani erroris tēpla deſtruxit. vexilla pietatis erexit. mor

tuos ſuſcitauit. ab obſeſſis corporibus demonia ſeua excluſit ac varijs laborantes languoribus: ſalutis remedio ſubleuauit. q̄ ita pfectus inuentus eſt: vt xp̄m texiſſe in paupere. ⁊ veſte quā egenus acceperat. mundi dn̄m induiſſet. O felix largitas quā diuinitas opat̄. O clamidis glorioſa diuiſio: que militē ↄtexit ⁊ regē. O ineſtimabile donū. qđ veſtire meruit diuinitatē. Digne huic dn̄e ↄfeſſionis tue p̄mia ↄtuliſti. Digne ei arrianoꝝ ſubiacuit ſeritas. Digne amore martirij: perſecutoris tormenta non timuit. Quid erit pro oblatione integri corporis recepturus. q̄ ꝓ quātitate veſtis exigue deum veſtire meruit ⁊ videre. Sic ſperantibus contulit medicinam. vt alios ſupplicatōibus alios viſu ſaluaret.

Ricciꝰ ſcti martini dyaconꝰ: eiuſq̄ ꝑtimū emulus: multo eidem ſctō ↄuicia inferebat: Nam cū quidā paup martinū reqreret dixit ei briccius. Si illū deliꝝ q̄ris: ꝓſpice eminus. ille em̄ eſt q̄ q̄ſi amens celū reſpicit. Cum igit̄ paup a martino q̄ petierat: accepiſſet. vir ſctūs briccium ad ſe vocans dixit. An ego tibi delirꝰ videor briccii? Qđ cū ille ꝑ verecundia ſe dixiſſe negaret: ait martinus. Nonne aures mee ad os tuū erant qn̄ hoc eminus loq̄baris? Amē dico tibi. q2 a dn̄o obtinui vt mihi in epatū ſuccedas: ſꝫ ſcias multa te in epatu aduerſa paſſurū. Qđ briccius audiens irridebat: di. Nōne verū dixi iſtū delirū eſſe. Poſt mortē igit̄ ſcti martini Briccius in epm̄ eſt electꝰ. Qui deinceps orōni vacabat: ⁊ licet adhuc ſuꝑbus tn̄ corpe caſtus erat. Anno aūt epatus ſui tr ceſimo. mulier q̄dam religioſe veſtita q̄ eius veſtimenta lauabat. ↄcepit ⁊ filiū pepit. Tunc oīs ppl's cū lapidibus ad epi ianuam ↄgregatus eſt di. Diu pietate ſcti martini luxuriā tuā diſſimulauimꝰ. ſed iam nequaq̄ pollutas manus oſculari valemus. Illo aūt viriliter hoc negante. adducite ad me ait infantem. q̄ illato cū. xxx. eſſet dierū. dixit ad eum briccius. Adiuro te ꝑ filiū dei vt dicas coram oībus ſi ego te genui. Et ille. non tu inq̄t es pr̄ meus. Populo aūt vrgente vt q̄s eſſet eius pr̄ reqreret. ille ait. Non eſt hoc meum. feci qđ ad me ptinuit. Populus aūt hoc totū magicis artibus attribuebat di. Nequaq̄ nobis falſo paſtoris noīe dn̄aberis. Tunc ille ꝓ ſui purgatione prunas ardentes vſq̄ ad tumbā ſcti martini cūctis videntibꝰ deportauit. pieciſq̄ prunis veſtis eius illeſa apparuit ⁊ ait. Sicut hoc meū veſtimentum a prunis manſit illeſum: ſic corpus meum a ↄtactu mulieris eſt mūdū. Pplo aūt adhuc nō credente. ſctm̄ briccium ↄtumelijs ⁊ iniurijs afficiunt. ⁊ a ſua dignitate eijciunt. vt v̄bum qđ ſanctus Martinus dixerat impleretur. Tūc briccius flens papam adijt. ⁊. vij. annis ibidem ꝑmanens. quicq̄d in ſctm̄ martinum deliquerat: penitēdo deleuit. Populus aūt iuſtinianū p̄fecit: ⁊ romā ↄtra briccium miſit vt epatū ſibi ↄtra briccium defenſaret. Quo cum tenderet in ciuitate vercelleſi vitam finiuit. ⁊ armenium loco eius ppl'us omnis p̄fecit. Septimo igit̄ anno briccius cū auctoritate pape rediēs: ſexto ab vrbe miliario hoſpicium accepit: et armenius eadem nocte ſpiritū exalauit. Quod briccius ꝑ reuelationem cognoſcens: ait ſuis vt ſurgerent ⁊ ſecum ad tumulandū turonenſem epiſcopum ꝓperarent. Cum ergo briccius ꝑ vnam portam ciuitatē ingrederetur: ille aūt ꝑ aliam mortuus efferebatur. quo ſepulto ſctūs briccius ſedem ſuam accepit et ſeptem poſtmodum annis p̄ſidens: ⁊ vitam laudabilem ducēs xlvij. anno epatus ſui in pace quieuit.

Ecilia quaſi celi lilia. vel cecis via. vel a celo ⁊ lya. Vel cecilia quaſi cecitate carēs. Vel di a celo ⁊ leos quod eſt populus. Fuit em̄ celeſte lilium ꝑ v̄ginitatis pudorē. Vel dr̄ lilium q2 habuit candorē mundicie

viroꝛem conſcientie. odoꝛem̄ bone fame
ꝯfuit ⁊ cecis via ꝑ exempli informatione̅
celum ꝑ iugem ꝯtemplatione̅. lya ꝑ aſſi
duam opationem. Uel dr̄ celum. qꝛ ſic̄
dicit yſidoꝛus. Celum philoſophi volu
bile rotundum et ardens eſſe dixerunt.
Sic et ipſa fuit volubilis ꝑ opationem
ſollicitam. Rotunda ꝑ pſeuerantiam.
Ardens ꝑ caritatem ſuccenſam. Fuit ce
citate carens ꝑ ſapie ſplendoꝛem. fuit et
celum ppl'i. qꝛ in ipſam tanq̄ in celum
ſpūale ppl'us ad imitandum intuetur.
celum. ſolem lunaꝫ ⁊ ſtellas. id eſt ſapie
pſpicacitatem. fidei magnanimitatem:
⁊ virtutum varietatem.

Ecilia virgo pre

clariſſima nobili romanoꝝ ge-
nere exoꝛta: ⁊ ab ipſis cunabulis in fidei
xp̄i nutrita. abſconditum ſemꝑ euange
lium xp̄i gerebat in pectoꝛe. ⁊ non dieb'
atqꝫ noctibꝰ a colloquijs diuinis ⁊ oꝛōe
ceſſabat. ſuamqꝫ virginitatem cōſeruari
a dn̄o exoꝛabat. Cum aūt cuidam iuue
ni noīe Ualeriano deſponſata fuiſſet. ⁊
dies nuptiaꝝ inſtituta fuiſſet. illa ſubtuſ
ad carnem cilicio erat induta: ⁊ deſuper
deauratis veſtibus tegebatur. ⁊ cantan-
tibus oꝛganis illa in coꝛde ſuo ſoli dn̄o
decantabat di. Fiat dn̄e coꝛ meum ⁊ coꝛ
pus meum immaculatum vt non con-
fundar. Et biduanis ac triduanis ieiu-
nijs oꝛans commendabat dn̄o quod ti
mebat. Uenit autē nox in qua ſuſcepit
vna cum ſponſo ſuo cubili ſecreta ſilen-
tia: ⁊ ita eum alloquitur. O dulciſſime
atqꝫ amantiſſime iuuenis: eſt miſteriuꝫ
quod tibi confitear. ſi modo tu iuratus
aſſeras tota te illud obſeruantia cuſto-
dire. Iurat ſe Ualerianus illud nulla
neceſſitate detegere: nulla ꝓdere ratiōe
Tunc illa ait. Angelū dei habeo ama
toꝛem. qui nimio zelo cuſtodit coꝛpus
meum: hic ſi vel leuiter ſenſerit q̄ tu me
polluto amoꝛe ꝯtingas: ſtatim feriet te ⁊
amittes floꝛem tue gratiſſime iuuentu
tis. ſi aūt cognouerit q̄ me ſincero amo

re diligas ita qꝫ diliget te ſicut me ⁊ oſte̅
det tibi gl'iam ſuam. Tunc valerianus
nutu dei coꝛrectus: ait. ſi vis vt credam
tibi ipſum angelum mihi oſtende. et ſi
vere ꝓbauero q̄ angelus ſit. faciam qđ
hoꝛtaris: ſi aūt viꝝ aliū diligis te ⁊ illū
gladio feriam. Cui cecilia dixit. Si in
deum verū credideris. ⁊ te baptizari ꝓ-
miſeris: ipm̄ videre valebis. Uade igit̄
in terciū miliarium ab vrbe q̄ appia nū
cupatur: ⁊ paupibus quos illic inueniſ
dices. Cecilia me miſit ad vos: vt oſ̄nda
tis mihi ſctm̄ ſene̅ Urbanū. qm̄ ad ipꝫ
habeo ſecreta mandata q̄ pferā. Hunc
dū tu videris: indica ei oīa verba mea ⁊
poſtq̄ ab eo purificatus fuer[is] ⁊ redieris
angelū ipm̄ videbis. Tunc valerianus
perexit: ⁊ ꝫm ſigna q̄ acceꝑat ſctm̄ vrba-
num ep̄m intra ſepulcra martirū latitā-
tem inuenit. Cumqꝫ ei oīa verba cecilie
dixiſſet: ille manus ad celum expande̅s:
cum lacrimis ait. Bn̄e ihū xp̄e ſemina-
toꝛ caſti conſilij. ſuſcipe ſeminū fructus
quos in cecilia ſeminaſti. Bn̄e ihū xp̄e
paſtoꝛ bone. Cecilia famula tua q̄ ap̄is
tibi argumentoſa deſeruit. Nam ſpon
ſum que̅ q̄ſi leone̅ ferocem accepit: ad te
q̄ſi agnum manſuetiſſimū deſtinauit.
Et ecce ſubito apparuit ſenex quidam:
niueis veſtibus indutus: tenens libꝛuꝫ
aureis litteris ſcriptū: que̅ videns vale-
rianus p̄ nimio timoꝛe q̄ſi moꝛtuus ceci
dit: ⁊ a ſene leuatus ſic legit. Unus dn̄s
vna fides vnū baptiſma. Unus deus et
pr̄ oīm q̄ ſup omēs ⁊ ꝑ oīa ⁊ in oībus no
bis. Cumqꝫ hoc legiſſet dixit ei ſenioꝛ. Cre
dis ita eſſe. an adhuc dubitas? Tunc ex
clamauit dicens. Non eſt aliud qđ ve-
rius credi poſſit ſub celo. Statimqꝫ illo
diſparente Ualerianus a ſancto vrbano
baptiſma ſuſcepit. et rediens ceciliam
cum angelo loquentem in cubiculo in-
uenit. Angelus autē duas coronas ex
roſis ⁊ lilijs in manu habebat. ⁊ vnam
Cecilie et alteram Ualeriano tradidit:
di. Iſtas coronas immaculato coꝛde et
mundo coꝛpe cuſtodite. qꝛ de paradiſo

dei eas ad vos attuli. nec vnq̄ marceſcēt
nec odoꝛem amittent. nec ab alijs niſi q̄
bus caſtitas placuerit videri poterunt.
Tu autem Ualeriane qꝛ vtili conſilio
credidiſti: pete quodcūqꝫ volueris ⁊ cō-
ſequeris. Cui valerianus. Nihil mihi
in hac vita extitit dulcius q̄ vnicus fra
tris mei affectus. peto igit̄ vt ⁊ veritatē
ipſe mecum agnoſcat. Cui angelus. pla
cet dn̄o petitio tua: ⁊ ambo cum palma
martirij ad dn̄m venietis. Poſt hoc in-
greſſus Tiburtius frater Ualeriani: cū
nimium roſarum ſenſiſſet odoꝛem dixit
Miroꝛ hoc tp̄e roſeus hic odoꝛ ⁊ lilioꝝ
vn̄ reſpiret. Nam ſi ipſas roſas vel lilia
in manibus meis tenerem. nec ſic poterā
odoꝛamenta tante mihi ſuauitatis infū
dere. confiteoꝛ vobis ita ſum refectus vt
putem me totū ſubito immutatū. Cui
valerianus. Coronas habemus q̄s tui
oculi videre non p̄ualent. Floꝛeo coloꝛe
⁊ niueo candoꝛe vernātes. ⁊ ſicut me in
terpellante odoꝛem ſenſiſti. ſic et ſi credi
deris videre valebiſ. Cui tiburcius. In
ſomnis hoc audio. an in veritate iſta tu
loqueris Ualeriane? Cui valerianus.
In ſomnis vſqꝫ modo fuimus ſed iam
nunc in veritate manemus. Ad quem
tiburcius. Unde hoc noſti? Et valeria
nus. Angelus dn̄i me docuit quem tu
videre poteris ſi tu purificatus fueris: ⁊
oībus ydolis abrenunciaueris.

Huic miraculo de coronis roſarum
Ambroſius teſtatur in prefatione ſic di
cens. Sancta cecilia ſic celeſti eſt dono
repleta: vt martirij palmam aſſumeret:
ipm̄ mundum eſt cum thalamis execra
ta. teſtis eſt Ualeriani coniugis et Ti-
burcij ꝓuocata confeſſio: quos dn̄e an
gelica manu odoꝛiferis floꝛibus corona
ſti. Uiros virgo duxit ad gl'iam. mun-
dus agnouit quantum valeat deuotio
caſtitatis. hec ambroſius. Tunc ceci-
lia euidenter oſtendit ei omīa ydola eſſe
inſenſibilia ⁊ muta. ita vt tiburcius reſ-

ponderet ac diceret. Qui ita non credit pecꝰ
eſt. tūc Cecilia oſculās pectus eius dixit
hodie te fateoꝛ meū eſſe cognatum. Si-
cutē amoꝛ dei fratrem tuum mihi cō-
iugem fecit. ita te mihi cognatum ꝯtem
ptus faciet ydoloꝛum. Uade igitur cū
fratre tuo: vt purificationem accipias. ⁊
angelicos vultus videre valeas. Dixitqꝫ
tiburcius fratri ſuo. Obſecro te frater vt
mihi dicas ad quem me ducturus es.
cui Ualerianus. Ad vrbanū ep̄m. Cui
tiburciꝰ. de illo vrbano dicis q̄ toties dā
natus eſt. ⁊ adhuc in latebꝛis cōmoꝛat̄.
Hic ſi inuentus fuerit: cremabit̄. ⁊ nos
in illius flammis pariter inuoluemur.
⁊ dum querimus diuinitatem latentē
in celiſ. incurremus furoꝛem exurentem
in terris. Cui cecilia. Si hec ſola eſſet vi
ta: iuſte hanc perdere timeremus. Eſt
aūt alia melioꝛ que nunq̄ amittit̄. quā
nobis dei filius enarrauit. Omīa em̄ q̄
facta ſūt: filius ex patre genitꝰ condidit
Omnia enim que condita ſunt. ex patre
procedens ſpiritus animauit. Hic igit̄
filius dei in mundum veniens: verbis ⁊
miraculis aliam vitam eſſe nobis mon
ſtrauit. Cui tiburcius. Certe vnum de
um eſſe aſſeris: ⁊ quomodo nūc tres eſſe
teſtaris? Reſpondit cecilia. Sic in vna
hominis ſapientia ſunt tria. ſ. ingeniuꝫ
memoꝛia et intellectus. ſic ⁊ in vna diui-
nitatis eſſentia tres perſone eſſe poſſunt
Tunc cepit ei de aduentu filij dei ⁊ paſ-
ſione predicare. ⁊ multas congruitates
ipſius paſſionis oſtendere. Nam ideo
inquit filius dei eſt tentus: vt genus hu-
manum dimittatur peccato detentum.
Benedictus maledicitur. vt homo ma
ledictus benedictionem conſequatur.
Illudi ſe patitur vt homo ab illuſio-
ne demonum liberetur. Spineam co-
ronam accepit in capite. vt a nobis ſen-
tentiam auferat capitalem. Fel ſuſcepit
amaꝝ. vt ſanaret hominis dulcem geſtū

Expoliat᷑ vt parentum nr̄oꝝ nuditatez operiat. In ligno ſuſpendit᷑: vt ligni preuaricationem tollat. Tunc tyburtius fratri ſuo dixit. Miſerere mei et ꝑduc me ad hoīem dei: vt purificationez accipiam. Ductus igit᷑ ⁊ purificatus: angelos dei ſepe videbat: ⁊ om̄ia que poſtulabat ꝓtinus obtinebat. Valerianus igit᷑ Tiburtius elemoſinis inſiſtebāt ⁊ ſctō rum corpa quos almachius ꝑfectus occidebat: ſepulture tradebant. Quos almachius ad ſe vocans. cur ꝓ ſuis ſceleribus damnatos ſepeliebant: inquiſiuit Cui tiburtius. Utinam illoꝝ ſerui eſſemus quos tu damnatos appellas: q̄ contemſerunt qđ videtur eſſe ⁊ non eſt. ⁊ inuenerunt illud qđ non videtur eſſe ⁊ eſt Cui prefectus. Quid nam eſt illud? Et tiburtius. Quod videtur eſſe ⁊ non eſt eſt omne qđ in hoc mūdo eſt. qđ hoīem ad non eſſe ꝑducit. Quod vero non videtur eſſe ⁊ eſt: eſt vita iuſtoꝝ ⁊ pena malorum. Cui prefectus. Non puto ꝙ mē te tua loquaris. Tunc iubet aſtare valerianum: dicens ei. Quoniā non eſt ſani capitis frater tuus. tu ſaltem poteris ſapienter dare rn̄ſum. Conſtat plurimuz vos errare q̄ gaudia reſpuitis. ⁊ oīa inimica gaudijs affectatis. tunc Valerian⁹ ſe vidiſſe ait. Glaciali tp̄e ocioſos iocātes: ⁊ oparios agricolas deridentes: ſed eſtiuo tp̄e dum aduenīſſent gl̄ioſi fruct⁹ laborū gaudētibus illis qui putabātur vani: ceperunt flere qui videbantur vrbani. Sic et nos nūc quidē ſuſtinemus ignominiā et laborem. In futuro autē recipiemus gloriam ⁊ eternam mercedē Uos nunc qui tranſitoriū habetis gaudium: in futuro aūt inuenietis eternum ſupplicīz. Cui prefectus. Ergo nos inuictiſſimi principes: eternū habebimus luctum. ⁊ vos ꝑſone viliſſime ꝑpetuum poſſidebis gaudium? Cui valerianus. Homunciones eſtis non principes. tp̄e noſtro nati. citius morituri. ⁊ deo rōem ꝓ oībus malis reddituri. Dixit aūt prefectus. Quid verborum circuitu immoramur? Offerte dijs libamīa. ⁊ illeſi abſcedite. Sancti rn̄derunt. Nos deo vero ſacrificiū quotidie exhibemus. Quibus prefectus. Qđ eſt nomen eius. Cui valerianus. Nomen eius eius inueniri non poteris. etiam ſi pennis volaueris. Prefect⁹ dixit. Ergo iupiter nomen dei non eſt. Cui valerianus. Nomen homicide et ſtupratoris eſt. Ad quem almachius. Ergo totus mūdus errat ⁊ tu cū fratre tuo verum deum noſti. Valerianus rn̄dit. Nos ſoli non ſumus. ſed innumerabilis multitudo hanc ſctītatem recepit. Traduntur igitur ſctī in cuſtodiam maximi. quibus ille ait. O iuuentutis flos purpureus. O germanus fraternitatis affectus. quō ad mortem quaſi ad epulas feſtinatis? Cui valerianus ꝙ ſi crediturum ſe ꝓmitteret: gl̄iam aīarum eoꝝ poſt mortem videret. Et maximinus. Fulminibus igneis conſumar ſi non ſolum illum deum confitear. quē vos adoratis ſi ꝓtingat qđ dicitis. Ipſe ergo maximus ⁊ oīs eius familia ⁊ vniuerſi carnifices crediderunt: ⁊ ab vrbano q̄ illuc occulte venit baptiſma ſuſceperūt. Igitur dum aurora finem daret: cecilia exclamauit di. Eya milites xp̄i. abijcite opera tenebrarum ⁊ induamini armis lucis. Quarto ergo miliario ab vrbe ſancti ad ſtatuam iouis ducuntur. Et dum ſacrificare nollent: pariter decollant᷑. Tūc maximus cum iuramento aſſeruit ſe in hora paſſiōis eorum angelos vidiſſe fulgentes. ⁊ aīas eorum quaſi virgines de thalamo exeuntes quas in gremio ſuo in celum angeli detulerunt. Almachius vero audiens maximū xp̄ianum effectū eū plumpatis tamdiu cedi fecit: quoſqꝫ ſpm̄ excuſſit. Cuius corpus ſctā Cecilia iuxta valerianum ⁊ tiburcium ſepeliuit tunc almachius facultates amboꝝ cepit inquirere. ⁊ ceciliam tanꝙ valeriani cōiugem coram ſe fecit aſtare. Iuſſitqꝫ vt ydolis immolaret: aut ſententiam mortis incurreret. Cū aūt ad hoc ab apparitoribus vrgeret᷑. ⁊ illi vehement᷑ flerent

eo ꝙ puella tam decora et nobilis viro ſe morti traderet: dixit ad eos. Hoc boni iuuenes non eſt iuuentutem perdere: ſꝫ in melius mutare. Dare lutum ⁊ accipe aurum. Dare vile habitaculum: ⁊ accipere ꝑcioſum. Dare breuē angulū ⁊ accipere forum ꝑlucidum. Si quis ꝓ nummo ſolidos daret nonne velocius feſtinaretis. Deus autez quod acceperit ſimplum reddet centuplum. et dixit. Creditis his q̄ dico? Et illi. Credimus xp̄z verum eſſe deum: qui talem poſſidet famulam. Uocato ergo Urbano epiſcopo. cccc. ⁊ amplius baptizati ſunt. Tunc almachius ſanctam ceciliaz ad ſe vocās ait. Cuius ꝯditionis es? ⁊ illa. ingenua ſum ⁊ nobilis. Cui almachius. Ego te de religione interrogo. Et cecilia. Interrogatio tua ſtultum ſumit initium que duas rn̄ſiones. vna putat inquiſitione concludi. Cui almachius. vn̄ tibi tanta preſumptio rn̄dendi? At illa. De ꝯſcia bona ⁊ fide non ficta. Cui almachius. Ignoras cuius poteſtatis ſim? Et illa. Poteſtas veſtra eſt quaſi vter vento repletus. quem ſi acus pupugerit: omnis ꝓtinus rigor palleſcit et quicquid in ſe rigidum habere cernitur: incuruat᷑. Cui almachius. Ab iniurijs cepiſti: ⁊ in iniurijs perſeueras. Cecilia reſpondit. Iniuria non dicit᷑ niſi ꝙ verbis fallentibus irrogatur. Und̄ aut iniuriā doce. ſi falſa locuta ſum. aut teipſum corripe calumniam inferentem. Sed nos ſcientes ſanctum dei nomen omnino negare nō poſſumus. Melius eſt em̄ feliciter mori ꝙ infeliciter viuere. Cui almachius. Ut quid cum tanta ſuperbia loqueris? Et illa. Non eſt ſupbia ſed cōſtantia. Cui almachius. Infelix ignorans. qr viuificandi ⁊ mortificādi mihi eſt tradita poteſtas? Et illa. Contra veritatem publicam probo te nunc eſſe mentitum. Uitam em̄ viuentibus tollere potes: mortuis autem dare non potes. Es igitur miniſter mortis nō vite. Cui almachi⁹ Iam depone amentiam et ſacrifica dijs Cui cecilia. Neſcio vbi oculos amiſeris Nam quos tu deos dicis omnes nos ſaxa eſſe videmus. Mitte igit᷑ manum ⁊ tangendo diſce quod oculis nō vales videre. Tunc iratus almachius. iuſſit eam ad domum ſuam reduci. ibiqꝫ tota nocte ⁊ die iuſſit eam in buliēte balneo concremeri. que q̄ſi in loco frigido manſit: nec modicum ſaltem ſudoris ꝑſenſit Quod cum audiſſet almachius: iuſſit eā in ipſo balneo decollari. quā ſpiculator tribus ictibus in collo ꝑcuſſit ſed tamē caput eius amputare non potuit. Et qr decretum erat ne quartam ꝑcuſſionē decollandus acciperet. eam ſemiuiuaz cruentus carnifex dereliquit. per triduum autem ſupuieniens: om̄ia que habebat pauperibus tradidit. ⁊ omnes quos ad fidem conuerterat: vrbano ep̄o cōmendauit: di. Triduanas mihi inducias poſtulaui: vt hos tue beatitudini cōmendarem. ⁊ hanc domum meam in eccleſiam conſecrares. Sanctus autem vrbanus corpus eius inter duos ep̄os ſepeliuit. ⁊ domum ſuam in eccleſiam vt rogauerat: conſecrauit. Paſſa eſt autez circa annum dn̄i ducenteſimū ⁊ viceſimū tercium: tempore alexandri impatoris. Alubi tn̄ legitur ꝙ paſſa eſt tp̄e Marci aurelij q̄ impauit circa annū dn̄i. ccxx.

Clemēs dicitur

a cleos quod eſt gloria ⁊ mens quaſi glorioſa mens. Habuit em̄ gl̄ioſam mentem. ſ. purgatam ab oī ſorde. ordinatam omni virtute: ⁊ decoratam nūc omni felicitate que conſiſtit in hoc (ſicut dicit Aug. in li. de trinitate) qr ibi eſſe noſtrum nō habebit mortem. noſſe noſtrum non habebit errorē amare nr̄m non habebit offenſionem Uel dicit᷑ a clementia. quia clemens et miſericors valde fuit. Uel ſicut dicitur in gloſario. clemens. dulcis. iuſtus. maturus. pius. Iuſtus in actione. dulcis in ſermone. maturus in conuerſatione. pius in intentione. Cuius vitam in ſuo

itinerario inſeruit: maxime vſq; ad illū
locū in q̄ qualiter beato petro in ponti=
ficatum ſucceſſiſſe oñditur. Cetera ex
eius geſtis que cōiter habentur ſumunt

[C]lemens epiſco

pus ex nobili romanoꝝ ꝓſapia
ortus eſt. Pater eius fauſtinianus. Mr̄
vero eius Macidiana nuncupata eſt.
Habuitq; duos fratres quorum vnus
Fauſtinus alter Fauſtus dicebat. cunq;
macidiana mater eius mira corporis pul=
chritudine polleret: frater viri ſui libi
dinoſo amore in eam vehementer exar=
ſit. Cum aūt eam quotidie moleſtaret:
⁊ ipſa ſibi nullatenus aſſentire vellet.
⁊ viro ſuo hoc reuelare timeret ne inter
duos fratres inimicicias ſuſcitaret: co=
gitauit ꝑ aliquod tempus ſe a patria ab
ſentare donec illicitus amor conquieſce
ret: quem aſpectus pn̄tie inflammaret:
vt aūt hoc a viro ſuo obtinere valeret.
ſomniumq; valde confinxit callide. qđ
in hunc modum viro retulit: dicens.
Ecce quoddam mihi ꝑ viſum aſtitit nu
men: precipiens vt confeſtim cū duob⁹
geminis .ſ. fauſtino ⁊ fauſto ab vrbe di=
ſcederem: ⁊ tamdiu abeſſem donec ipſe
mihi reditum impararet. qđ ſi non facerē
ſimul cū duobus liberis interirem. Qđ
vir audiens vehementer expauit ac vxo
rem cum duobus liberis ⁊ familia mul
ta athenas miſit: vt ⁊ ibi maneret ⁊ fili=
os faceret erudiri. Minorem aūt filiū
.ſ. clementem cum eſſet annoꝝ quinq;
ſibi pr̄ in ſolatium retinuit. cum autem
mater cum filijs nauigaret. nocte quadā
nauis naufragium ꝑtulit. et mater ſine
filijs a fluctibus eiecta ſuper quoddam
ſaxum euaſit. q̄ duos natos periſſe con=
ſiderans. pre nimio dolore in maris fun
dū ſe ꝑcipitaſſet. niſi q2 ſaltem eorum ca
dauera ſe reperturam ſperabat. At vero
vbi nec viuos nec mortuos ſe repire poſ
ſe cognouit. clamores vt vlulatus ma=
ximos dabat. manus ſuos morſibus la=
cerabat: nec vllum cōſolationem ab aliq̄
recipere volebat. cunq; multe mulieres
aſtarent. q̄ ſua infortunia eidem narra=
rent: ⁊ illa ex hoc conſolationē non reci
peret. affuit quedā mulier inter ceteras
que virum ſuū adoleſcentē ⁊ nautā in
mari periſſe aſſeruit: ⁊ ob ſui amorē poſt
modum nubere recuſauit. Recepta igr̄
qualicunq; ꝯſolatione: apud ipſam ma
nebat. ⁊ quotidianū victum ſuis mani=
bus acquirebat: ſed non multum poſt
manus eius: quas crebris morſibus
laceraverat ſine ſenſu. et mortue a deo
ſunt effecte: vt cum ipſis nullatenus opa
ri poſſet. Illa aūt q̄ eam ſuſceperat para
liſim incurrit ⁊ de lecto ſurgere non va=
lebat. Sicq; macidiana mendicare com
pellitur: ⁊ ipſa cum hoſpita ex his q̄ in=
uenire poterat paſcebatur. Cōpleto igit̄
anno quo macidiana cū liberis diſceſſit
e patria: miſit athenas nuncios vir eius
vt ipſos requirerent: ⁊ quid agerent in=
timarent. Sed illi qui miſſi fuerant: nul
latenus redierūt. Deniq; cum alios mi
ſiſſet. ⁊ illi reuertentes ſe nullum inde ve
ſtigium repeiſſe narrarent. clementem
filium ſuum ſub tutoribus dereliquit. ⁊
ipſe ad querēdum vxorem cum filijs na
uem conſcendit ſed minime redijt. Vi=
ginti igitur annis clemēs orbatus fletit.
nec de p̄re vel de matre vel de fratribus
aliquod indiciū inuenire potuit. Ipſe
aūt clemens ſtudio lr̄arum ſe contulit.
⁊ ſummū ph̄ie apicem apprehendit. De
ſiderabat aūt vehementer. ⁊ ſtudioſe q̄
rebat qualiter ſibi aīe immortalitas per
ſuaderi poſſet. Ob hoc ğ phoꝝ ſcolas
frequenter adibat. ⁊ ſiquidē ꝙ immorta
lis eſſet obtinebat̄ gaudebat. Si qñ vo
ꝙ mortalis eſſet ꝯcludebat̄: triſtis abſce
debat. Deniq; cum barnabas romam ve
niſſet. et fidem xp̄i predicaret. ph̄i eum
tanq̄ inſanum ⁊ amentem deridebant
Vñ ⁊ quidā (ſm quoſdā fuit clemēs)
ph̄us qui eū primo ſicut alij deridebat
⁊ eius predicationem contemnebat. ta=
lem queſtionem ꝓ deriſu barnabe fecit.
dicēs. cum culex animal ſit exiguum: qđ

eſt ꝙ ſex pedes hab3 inſuꝑ alas poſſidet
Elephas aūt cum ſit immane aīal: nec
alas poſſidet. ⁊ tm̄ quatuor pedes hab3
Cui barnabas. Stulte tue queſtioni re
ſpondere ꝑfacile poſſem. ſi veritatis cau
ſa diſcende q̄rere videris. Sed nunc de
creaturis nobis dicere aliquid abſordū
eſt cum a nobis creaturaꝝ cōditor igno
retur. q2 eīn creatorem non cognoſcitis.
iuſtum eſt vt in creaturis erretis. Hoc
verbum cordi clementis ph̄i valde inhe
ſit: ita ꝙ fidem xp̄i inſtructus a barnaba
recepit. ⁊ in iudeam ad petrum poſtmo
dum ꝑperauit. Quem ille de fide xp̄i in=
ſtruxit: ⁊ aīe immortalitatem euidenter
edocuit. Eo tp̄e ſymon magus duos
diſcipulos habebat. ſc3 aquilam ⁊ nicetā
qui eius fallacias agnoſcentes eum reli=
querunt ⁊ ad petrū confugerunt. ⁊ eius
diſcipuli ſunt effecti. Cum autē petrus
clementem de ſua interrogaſſet ꝓgenie
ille quid mr̄i ⁊ fratribus ⁊ patri accide=
rit ꝑ orbem enarrauit: addens ꝙ crede=
bat ꝙ mater cum fr̄ibus in mari ꝑiſſent
pr̄ vero aut merore aut ſimiliter naufra
gio interiſſet. Qđ audiens petrus: lacri
mas continere non potuit. Quadā aūt
vice petrus cum diſcipulis ſuis antara
dum ⁊ inde ad inſulā ꝑ ſex miliaria di=
ſtantem. in qua macidiana mater clemē
tis morabatur: venit. vbi quedā colūne
vitree mire magnitudinis erant. Quas
cum petrus cū ceteris miraretur. vidēs
ipſam mendicantem. cur nō potius ſuis
manibus operet: increpauit. Que rñdit
Spēm tm̄ mi dñe habeo manuum. que
meis ſic ſunt debilitate morſibus vt oī=
no ſint inſenſibiles effecte. Atq; vtinā
me in mare ꝑcipitaſſem vt vltra non vi
uerem. Cui petrus. Quid eſt qđ loq̄ris
Neſcis q2 aīe eoꝝ q̄ ſe interimunt graui
ter puniunt̄. Cui illa. Utinam h⁹ mihi
certum fieret ꝙ aīe poſt mortem viuant
Libenter eīn meipſam occiderem vt ſal
tem vna hora dulces meos natos vide=
re poſſem. Cunq; petrus ab ea cauſam
tante triſticie interrogaſſet. ⁊ illa ei ordinē
geſte rei narraſſet: ait petrus. Eſt q̄dam
adoleſcēs apud nos noīe clemēs q̄ hec q̄
refers mr̄i ⁊ fr̄ibus aſſerit accidiſſe. Qđ
illa audiēs nimio ſtupore ꝑcuſſa corruit
Cunq; ad ſemeipſam rediſſet: cum lacri
mis ait. Ego ſum adoleſcentis mr̄. Et
ꝓcidens ad pedes rogare eum cepit: vt
ſibi filium ſuū feſtinātēr oñdere digna=
retur. Cui petrus. Cum adoleſcentem
videris paululū diſſimula. quouſq; ab
inſula cum naui egrediamur. Qđ cum
ſe facturam ꝓmiſiſſet. tenēs petrus ma
num eius ipſam ad nauem vbi erat cle
mens: ducebat. Videns vero clemens.
Petrum manu mulierē ducentē: ridere
cepit. Mox aūt vt mulier iuxta clemen
tem fuit. ſe continere non potuit: ſed ſta
tim in amplexus eius ruit. ⁊ crebro oſcu
lari cepit. Quam ille tanq̄ inſanientem
mulierem cum indignatōne repellebat
⁊ aduerſus petrum indignatione non
modica mouebatur. Cui petrus. Quid
agis o fili clemens. Noli repellere mr̄ē
tuam. Qđ cum audiſſet clemens. lacri=
mis infuſus ſuꝑ matrem iacentem con
cidit ⁊ eam recognoſcere cepit. Tūc ad
preceptum petri hoſpita ſua q̄ paralitica
iacebat adducitur. ⁊ ab eo continuo li=
beratur. tunc mater clementem de patre
interrogauit. cui ille. Ad te querendum
iuit. ⁊ vltra non redijt. At illa audiēs.
ſolummodo ſuſpirauit. grande enim ꝓ
filio inuento gaudium habens. reliq̄s
conſolabatur merores. Interea cum ni=
ceta ⁊ aquila deeſſent ⁊ redeuntes mu=
lierem cum Petro vidiſſent. que nam
ſit hec mulier percontantur. Quibus
clemens ait. Mater mea eſt quam mihi
deus redonauit per dominum meum
petrum. Poſt hec petrus omnia eis per
ordinem enarrauit. Que cum audiſſet
Niceta et Aquila. ſubito ſurrexerunt
et obſtupefacti conturbari ceperunt.
dicentes. Dominator domine deus.
vera ne ſunt hec an ſomnium eſt quod
audiuimus? Tunc Petrus. Fili non
inquit nos inſanimus. hec vera ſunt.

at illi faciem ꝯfricantes aiũt. Nos ſumꝰ
Fauſtinus et Fauſtus. quos mater nr̃a
eſtimat in mari interiſſe. ⁊ accurentes in
amplexus matris ruunt ⁊ eam crebrius
oſculantur. At illa ait. quid vult hoc eē
Ad quam petrus. Iſti ſunt ſi ij tui fau
ſtinus et fauſtus. quos in mari ꝑiſſe pu=
tabas. Hec audiens mr̃ pre nimio gau
dio velut amens effecta corruit. ⁊ poſt ad
ſe reuerſa ait. Obſecro vos dulciſſimi fi
lij. narrate mihi: quō euaſiſtis? Qui rñ
derunt. Cum nauis fuiſſet reſoluta. et
nos ſup quandaꝫ tabulam veheremur:
quidam pirate nos inuenientes in ſuā
nauiculam poſuerunt: ac mutatis noībꝰ
cuidā nos honeſte vidue Juſtine noīe
vendiderunt. q̄ tanq̄ filios nos habuit
⁊ liberalibus artibuſ nos erudiri fecit tā
dem pħie opam dedimus: ⁊ ſimoni cui
dam mago nobiſcuꝫ educato adheſimꝰ
Cumqꝫ eius fallaciā cognouiſſemꝰ ipm
oīno deſeruimus. ⁊ petri diſcipuli ꝑ za=
cheum effecti ſumus. Sequenti aũt die
aſſumptis petrus tribus fratibus. ſ. cle=
mente. aquila ⁊ niceta: ad quendā ſecre=
tiorem locum orōnis grē deſcendit. q̄s
venerandus quidam ſenex ſed tñ pauꝑ
alloqui cepit dicens. Mi ſereor vr̃i fr̄es
q2 ſub ſpē pietatis vos grauiter errare cō
ſidero. Neqꝫ eñ deus eſt neqꝫ cultus ħ
aliquid eſt. nec ꝓuidentia in mundo: ſꝫ
fortuitus caſus ⁊ geneſ oīa agunt. Sic
et ego ex meipō manifeſte comperi in di
ſciplina matheſ ꝑ ceteris eruditus. No
lite ergo errare. Siue eñ oretis ſiue nō
quod vr̃a geneſis continet: vobis erit.
Clemens aũt in eum reſpiciens aio pul
ſabat. ⁊ ſibi ſe eum al's vididiſſe vide=
bat. Cumqꝫ de mandato Petri clemens
aquila ⁊ niceta cum eo diutius diſputaſ
ſent. ⁊ ꝓuidentiam apertis rationibus
oñdiſſent. eumqꝫ ob reuerentiaꝫ crebro
patrem vocarent: dixit aquila. Quid ne
ceſſe eſt vt eum patrem vocemus. cum
in mandatis habeamus neminem ſuꝑ
terram patreꝫ vocare. Et poſt hoc reſpi
ciens ad ſenem ait. Non iniurioſe acci=
pias pr̄. q2 frem meum culpaui q2 te pa=
trem vocauit. Habemus eñ tale man=
datum ne aliquem noīe iſto vocemus.
Cūqꝫ aquila hoc dixiſſet: riſit oīm aſtan
tium cetus vna cum ſene ⁊ petro. Et cū
ille cauſam riſus inquireret: dixit ad euꝫ
clemens. Quia facis id de quo alios cul
pas. ſenem pr̄em vocando. At ille nega
bat: di. Vere neſcio ſi euꝫ pr̄em vocaue
rim. Verum cū ſatis de ꝓuidentia di=
ſputatum eſſet. Dixit ſenex. Crederē vu
qꝫ ꝓuidentiā eſſe ſed a ꝓpria conſcia ꝓ=
hibeor huic fidei accomodare conſenſū
Noui eñ meā ⁊ ꝯiugis mee geneſim ⁊
ſcio ea q̄ vnicuiqꝫ nr̃m dictabat geneſis
accidiſſe. Audite igit̄ ꝯiugꝭ mee thema
⁊ inuenietis ſcema cuius exitus accidit.
Habuit nanqꝫ martem cuꝫ venere ſuꝑ
centrum. Luna vero in occaſu in domo
martis et finibus ſaturni. qđ ſcema ad=
ulteras facit. ⁊ ſeruos ꝓprios amare. in
perege ⁊ in aquis defungi. Qđ ⁊ ita fa=
ctum eſt. Incidit nanqꝫ in amorem ſer
ui: ⁊ ꝑiculuꝫ atqꝫ obprobrium metuens
cum ipſo aufugit: ⁊ in mari perijt. Naꝫ
ſicut frater meus retulit ipm primo ad
amauit. Sed cum ipſe aſſentire ſibi nol
let: in ſeruum ſue libidinis amorem re=
troſit. Nec tñ ei imputandum eſt. q2 eā
geneſ hoc facere compulit. Narrauitqꝫ
quō ſomnū finxerit: et quō cum liberis
athenas vadens naufragio perierit. cuꝫ
qꝫ filij vellent in eū irruere ⁊ rem apire:
ꝓhibuit petrꝰ: di. Quieſcite quoaduſqꝫ
mihi placuerit. Dixit ei petrus. Si ho=
die coniugem tuam caſtiſſimaꝫ tibi cū
tribus filijs conſignauero: credes q2 ge=
neſis nihil ſit. cui ille. Sic impoſſibile ē
te exhibere qđ ꝓmiſiſti ita et impoſſibi
le eſt extra geneſim aliqđ fieri. Dixitqꝫ ei
petrus. Ecce iſte eſt filius tuus clemēs:
⁊ hi duo gemini tui. Fauſtinianꝰ ⁊ fau=
ſtus. Tunc ſenex reſolutis mēbris ceci=
dit ⁊ exanimis factus eſt. Filij irruētes
in eum oſculabant̄ ferentes ne ſpm̃ reuo
care poſſet. Tandem ad ſe rediens: oīa
vt acciderāt ꝑ ordinem enarrauit. Tūc

ſubito vxor aduenit: ⁊ cum lacrimis cla=
mare cepit. Vbi ē vir meus ⁊ dñs meꝰ?
hꝰ cū illa q̄ſi amēs clamaret. ſenex cucur
rit ⁊ cū mulris lacrimis amplecti ⁊ ſtrin
gere eā cepit. Dū igit̄ ſimul manerēt: ad=
uenit q̄dā nūciās. Appionē ⁊ ambionē.
Fauſtiniani amiciſſimos cū ſymone ma
go hoſpitari. De quoꝝ aductu fauſtinia
nus valđ gauiſus: ad eos viſitādos iuit
Et ecce nuncius venit q̄ dicēt miſtꝝ ceſa
ris antiochiā adueniſſe. vt magos oīs
q̄reret: ⁊ morte puniret. Tūc ſymon ma
gus in odiū filioꝝ q̄ ipm reliq̄rāt: vultꝰ
ſui ſimilitudinē in fauſtinianū impſſit.
vt nō faſtinianus: ſed ſymon magus ab
oībus putaret̄. Hoc autē fecit: vt a mini
ſtris ceſaris loco ſui teneret̄ ⁊ occideret̄.
Ipſe autē ſymon de ꝑtibus illis abſceſ=
ſit. Cū autē fauſtinianus ad petꝝ ⁊ filioſ
rediſſet: expauerūt filij vultū ſymonis ī
eū intuētes: vocē autē pr̄is ſui audientes
Solus autē petrus erat q̄ vultū eius na=
turalē videbat. Cūqꝫ filij eius ⁊ vxor eū
refugerēt ⁊ execrarēt: dicebat eis. Cur ex=
ecramini ⁊ refugitis pr̄em vr̃m? Qui re
ſponderūt. ꝙ ideo eū fugerēt. q2 ī eo vul
tus ſymonis magi appareret. confecerat
eñ ſymon quoddā vngentū ⁊ faciē eius
puxerat ⁊ vultum ſuū arte magica im=
pſſerat in eum. Ipſe igit̄ lamentabat̄ et
dicebat. Quid mihi miſero acadit. vt
vna die recognitus ab vxore ⁊ filijs leta
ri non potuerim cū eis. Vxor vō ſparſis
crinibus ⁊ filij plurimū flebāt. Symon
autē magus dum adhuc eſſet antiochie
petrum plurimū infamauerat. magum
maleficum. ⁊ homicidam eum dicendo
Deniqꝫ intantū aduerſus petrum popu
lum concitauerat: vt ipm inuenire pluri
mum affectarent: vt carnes eius dentibꝰ
laniarēt. Dixit ergo petrus fauſtiniano.
Qm̃ quidē ſymon magus eſſe videris:
perge antiochiam coram oīni pp̱lo me
excuſa. ac ea que de me dixit ſymon ex ꝑ=
ſona ſui retracta. Poſt hec ego antiochi=
am veniam ⁊ alienū hunc vultuꝫ a te ef=
fugabo: ⁊ ꝓprium coram omibus reddā

Hoc tamen nullo modo credendum ē
ꝙ beatus petrus mentiri mādauerat cū
deus nō indigeat nr̄o mendacio. Ideo
itinerarium clementis in quo hec ſcp̄ta
ſūt liber apocriphus ē: nec (vt q̄buldaꝫ
placet) ſuſcipiēdus in talibus. Verum
tamē dici pōt ꝙ petrus (ſi diligent̄ ver
ba ſua conſiderent̄ (non ſibi dixit vt ſy=
monem magū eſſe ſe diceret ſed vt popu
lo effigiem faciei ſuꝑinductam oñdens.
petrum ex pſona ſymonis cōmendaret:
⁊ mala q̄ dixerat reuocaret. Et ille dixit
ſe eſſe ſymonē non q̄tum ad veritatem:
ſed q̄tum ad apparentiaꝫ. Vñ qđ dixit
infra fauſtinianus. Ego ſum ſymon ⁊c̄.
ſic debꝫ accipi. i. qui q̄tum ad apparētiā
videor eſſe ſymon. Fuit ergo ſymō ſuꝑ=
ple putatiuus. Perrexit ergo fauſtinianꝰ
pater clementis antiochiā: populū cōuo
cans dixit. Ego ſymō annūcio vobis et
cōfiteor oīa fefelliſſe de petro. Nequaq̄
enim ē ſeductor vel magus: ſed ad ſalutē
mundi miſſus. Quapropter ſi decetero
aliquid contra ipm dixero me tanq̄ ſe=
ductorem ⁊ maleficum repellatis. Nūc
enim penitentiā ago: quia me male dixiſ
ſe cognoſco. Moneo igit̄ vos vt ipi cre
datis: ne vos ⁊ ciuitas vr̄a inſimul pere=
atis. Cūqꝫ hec omia que petrus iuſſerat
compleſſet. ⁊ iam in amore petri populū
incitaſſet: petrus ad eum venit: ⁊ oratiōe
facta effigiem vultus ſymonis ab eo pe=
nitus effugauit. Populus eñ antioche
nus petrum benigne ⁊ cum mlťo hono
re recepit: ⁊ ipm in cathedra ſublimauit
Qđ audiens ſymon illuc perrexit et po=
pulum conuocans: ait. Miror ꝙ cum
vos ſalubribus preceptis inſtruxerim et
a ſeductore petro vos cauere monſtraue
rim: vos ipm nō ſolum audiſtis: ſed etiā
epiſcopali cathedra ſublimaſtis. Tunc
oīs cum furore aduerſus eum dixerūt.
Monſtra nobis ſimilis es. Nudiuſter=
tius te penituiſſe dicebas: ⁊ nūc te ⁊ nos
precipitare conaris. ⁊ impetum in euꝫ fa
cientes cum ignomiā eum ꝓtinus expu=
lerunt. Hec omia clemēs in libro ſuo d

ſeipſo narrat: ⁊ hanc hyſtoriā ibidē inſe-
ruit. Poſt hec autē petrus cum romā ve-
niſſet: ⁊ paſſionē ſuā iminere videret: cle-
mentē poſt ſe ep̄m ordinauit. Mortuo
igit̄ pn̄cipe apl̄oꝝ petro: clemēs vir ꝓui
dus p̄cauēs in futuꝝ: ne ſcʒ ꝑ hoc exēplū
q̄libʒ vellet ſibi in eccl̄ia ſucceſſorē ſtatue
re: ⁊ hereditate ſanctuariū dn̄i poſſidere
lino ceſſit ⁊ poſtmodū cleto. Nonnulli
aſſerūt ꝙ linus ⁊ cletus nō fuerūt ſūmi
pōtifices: ſʒ tm̄ petri apl̄i coadiutores. ꝓ
pter qđ ī cathalago pōtificū meruerunt
annumerari. Poſt hos autē clemens eli
git̄ ⁊ p̄ſidere cōpellit̄. q̄ ita moꝝ ornamē
to pollebat vt iudeis ⁊ gētilibus ⁊ oībus
xp̄ianis populis cōplaceret. Singularū
inopes regionū noīatim inſcp̄tos habe
bat. ⁊ quos baptiſmi ſanctificatiōe mun
dauerat nō ſinebat publice fieri medici-
tati ſubiectos. Cū igit̄ domicillā v̄ginē
neptem domiciani impatoris ſacro vela
mine ꝯſecraſſʒ. ⁊ theodorā vxorē ſiſin-
nij amici impatoris ad fidē ꝯuertiſſʒ: ⁊ ī
caſtitatis ꝓpoſito manere ꝓmitteret. Si
ſinnius zelo ductus eccl̄iam poſt vxorem
ſuā occulte intrauit: ſcire volēs ꝓpt̄ qđ il
la ſic eccl̄iam frequētaret. At v̄o a ſancto
clemēte orō fuſa ē: ⁊ a populo r̄nſum eſt:
Amen. Siſinnius cecus ⁊ ſurdus peni
tus effectus ē: q̄ ſtatim pueris ſuis dixit.
Cito me tollite: foras educite. Pueri āt
ꝑ totā eccl̄iam cū girabāt: ſʒ ad ianuas ꝑ-
uenire nō poterāt. Quos cū vidiſſʒ theo
dora ſic errātes. p̄mo q̄dē ab eis declina-
uit: putās ꝙ vir ſuus eā cognoſcē poſſʒ.
Poſtmodū q̄d nā hoc eſſʒ eos interroga-
uit. Qui dixerūt. Dn̄s nr̄ vult videre ⁊
audire q̄ nō licet: ⁊ cecus ⁊ ſurdus factuſ
eſt. Tūc illa ī orōne ſe dedit: dep̄cans vt
vir ſuus inde exire poſſʒ. Et poſt orōnē
dixit pueris. Ite mō ⁊ ꝑducite dn̄m ve-
ſtrū ad domū. Cūq̄ʒ abiſſent. ſancto cle
menti theodora qđ acciderit indicauit.
Tūc ſanctus rogatu theodore ad eū ve-
nit. ⁊ ip̄m inuenit aptis oculis nil vidē

tem ⁊ nil penitus audientem. Cūq̄ʒ cle-
mens pro eo oraſſʒ: ⁊ ille auditum ⁊ lu-
men recepiſſet: videns clementem iuxta
vxorem ſuam ſtantem: amnes efficitur. ⁊
ſe illuſum magicis artibus ſuſpicatur. P̄
cepitq̄ʒ ſeruis ſuis vt tenerent Clementē
dicens. Vt ingrederetur ad vxorem me-
am: magicis artibus me excecauit. Pre-
cepitq̄ʒ miniſtris vt clementem ligarent:
⁊ ligatum traherent. At illi ligantes co
lumnas iacentes ⁊ ſaxa putabant. ſicut
etiam ſiſinnio videbatur ꝙ ſanctuʒ cle-
mentem cum ſuis clericis traherent ⁊ li-
garent. Tunc clemēs ſiſinnio ait. Quia
ſaxa deos dicis: ſaxa trahere meruiſti. Il
le aut̄ vere eum ligatum exiſtimans: ait.
Ego te interfici faciam. Clemens autē
inde abſcedens theodoram rogauit: ne
ab orōne ceſſaret. donec viꝝ ſuū dn̄s vi-
ſitaret. Orāti igit̄ theodore petrus apl̄s
apparuit: dicens. Per te vir tuus ſalua-
bit̄: vt impleat̄ qđ dixit frat̄ meus Pau-
lus. Saluabit̄ vir infidelis per mulierē
fidelē. Et hoc dicēs: abſceſſit. Statimq̄ʒ
ſiſinnius vxorem ſuā ad ſe vocauit: obſe
crans vt ꝓ ſe oraret. ⁊ ſanctum clemen-
tem ad ſe vocaret. Qui cum veniſſʒ ip̄m
in fide inſtruxit. ⁊ eum cum. cccxiij. đo
mo ſua baptizauit. Per hunc autē ſiſin-
nium multi nobiles ⁊ amici nerue impe
ratoris domino crediderunt. Tunc co-
mes ſacrorum pecuniam multis dedit:
⁊ contra ſanctum clementem ſeditiōem
magnam excitauit. tunc Mamertinus
vrbis prefectus ꝓpter populi ſeditiōem
maximam non ferens: ad ſe clementem
adduci fecit. Quem cum redargueret: ⁊
ad ſe inclinare temptaret: ille ait. Opta-
rem te ad rationem accedere. nam ſi ca-
nes multe contra nos latrauerint ⁊ mor
ſibus attractauerint: nūq̄ʒ hoc nobis au
ferre poſſunt. ꝙ nos ſumus ratōnabiles
homines. ⁊ ipi ſunt irrōnabiles canes.
Seditio autem ab imperitis exorta: oſte
dit ſe nihil habere certum vel verū. tunc

mamertinus đ eo traiano imperatori ſcri-
bens. reſponſum accepit ꝙ aut ſacrifica-
ret aut trans pontū mare in heremo qđ
adiacet ciuitati criſone ipſum in exiliuʒ
mitteret. tunc prefectus clemēti cum la-
crimis ait. Deus tuus quem pure colis
ip̄e te adiuuet. Prefectus autē ei nauem
tribuit: ⁊ omnia neceſſaria miniſtrauit.
Multi autem clerici ⁊ laici ipſum in exi
lium ſūt ſecuti. Profectus autem in in-
ſulam: inuenit ibi plus q̄ȝ duo milia chri
ſtianorum ibidem iam dudū ad ſecan-
da marmora damnatorum. qui ſanctuʒ
clementem videntes: ſtatim in fletum et
lacrimas ꝓruperunt. Quos ille conſo-
lans ait. Non meis meritis ad vos me
miſit dominus: ſed veſtris coronis parti
cipem me fieri. Et cum ab eis didiciſſet.
ꝙ a ſexto miliario aquaʒ ſuis humeris
deportarent: dixit eis. Oremus omnes
dominū ihesum chriſtum vt confeſſori-
bus ſuis fontē in iſto loco ac venas ape
riat ⁊ (qui percuſſit petram in deſerto
ſyna ⁊ fluxerunt aque in habundantia)
ipſe nobis laticem affluentem impartia-
tur. vt de eiꝰ bn̄ficijs gratulemur. Cūq̄ʒ
oratione facta hinc inde circūſpiceret. vi-
dit agnum ſtantem qui pede erecto de-
xtro quaſi locum epiſcopo oſtendebat.
Et intelligens dominum hieſum chri-
ſtum eſſe quem ſolus ipſe videbat: perre-
xit ad locum ⁊ dixit: In nomine patris
⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti in iſto loco percu-
tite. Sed cum nullus in iſto loco in quo
agnus ſteterat contingeret: ipſe accepto
breui ſarculo: leui ictu locum ſub pede
agni percuſſit. ⁊ ſtatim maximus fons
erupit ⁊ in fluuium creuit. tunc vniuer-
ſis gaudentibus ſanctus clemēs ait. Flu-
minis impetus letificat ciuitatē dei. Ad
hanc famam multi confluxerunt: ⁊ vna
die quingēti ⁊ amplius ab eo baptiſma
ſuſceperunt ⁊ ydolorum templa deſtru-
entes: per totam ꝓuinciam intra annuʒ
vnum. lxxv. eccleſias edificauerūt. Poſt

tres annos. Traianus imperator qui ce
pit anno domini. cvj. hoc audiens quen
dam ducem huc miſit. Qui cum omnes
libenter mori conſpiceret. multitudini
ceſſit ⁊ ſolum Clementem ligata ad col-
lum eius anchora in mare precipitauit:
dicens. Iam non poterunt ipſum ꝓ deo
colere. Stante autem omni multitudi-
ne ad littus maris. Cornelius ⁊ phebus
diſcipuli eius omnes orare preceperūt:
vt dominꝰ corpus ſui martiris eis mon-
ſtraret. Statimq̄ʒ mari per tria miliaria
recedente. omnes per ſiccum ingreſſi in-
uenerunt in modum templi marmorei
habitaculum a deo paratum. ⁊ ibi in ar-
cha corpus ſancti clemētis ⁊ anchoram
iuxta eum. Reuelatum eſt autem diſci-
pulis eius ne inde tollerent corpus eius.
Omni autem anno tempore paſſionis
eius per ſeptem dies ad tria miliaria ma
re recedit. ⁊ ſiccum iter aduenientibus
tribuit. In vna ſolennitatum mu-
lier cum filio ſuo paruulo ad locum ac-
ceſſit. Completis autem feſtiuitatis ſo-
lennijs. cum puer obdormiret. ſonus in-
undantium aquarum ſubito factus eſt.
Mulier autem territa ⁊ filij ſui oblita.
cum reliqua multitudine ad ripam au-
fugit que poſtmodum filij memor cum
eiulatu maximo flebat. ⁊ vſq̄ʒ ad celum
lamentabiles voces dabat. ac per litto-
ra clamans: ⁊ eiulans: diſcurrebat. ſi for-
te filij corpus a littoribus eiectum vide
ret. Sed cum in ea ſpes omnis deficeret
ad domum rediJt ⁊ totuʒ illum animū
in fletu ⁊ merore duxit. Poſt annum igi
tur aperto mari omnes anticipās ad lo-
cum concita venit. ſi de filio forte ali-
quod veſtigium inuenire poſſet. Cum
ergo ante tumulum ſancti Clementis ſe
in oratione dediſſet: ſurgens vidit infan
tem in loco vbi eum reliquerat: dormi-
entem. Exiſtimans autem eum eſſe de-
functū: acceſſit ꝓprius q̄ȝ corpꝰ collectura
examie. Sʒ cū eū dormiētē cognouiſſʒ. exci

ſtatū velocit̃ ſpectātibus populis. incoſumē in vlnis leuauit. ⁊ vbi nā ꝑ illū annū fuerit: req̄ſiuit. Ille at̃ ſe neſcire rn̄dit ſi annus integer p̄terierat: ſ; tm̄ vni⁹ noctꝭ ſpacio ſe ſuauit̃ dormiſſe putabat

Ambroſius in p̄fatiōe ſic ait. Cū iniquiſſimus pſecutor b. clementē penis afficere a dyabolo cogeret̃. nō ei tormentū intulit ſed triumphū. Iactat̃ ergo martir in fluctibus vt mergeret̃. ⁊ ex hoc ꝑuenit ad p̄miū. vn̄ petrus magr̄ eius ꝑuenit ad celū. Ambroſius. Ergo in fluctibus xp̄c approbās mētes clementē ad palmā victorie d̄ ꝓfundo reuocat. petr̄ ad celeſtia regna ī eodē clemēto ne emergeret̃: eleuat. Refert leo hoſtieñ ep̄us ꝙ tp̄e quo michael imꝑator noue rome regebat imperiū. Sacerdos quidā noie ph̄us qui ob ſummū ingeniū a puericia fuerat ſic vocatus cū terſonā ꝑueniſſ;. ⁊ de his q̄ narrant̃ in hyſtoria clementis habitatores īterogaſſ;: q̄r aduene potiuſꝙ̄ indigene erāt: ſe neſcire ꝓfeſſi ſunt. Siquidē miraculū marini receſſus ob culpā inhabitantiū iam diu ceſſauerat. Et ob incurſum barbarorū tp̄e marini receſſus venientiū templū deſtructū fuerat. ⁊ archa cum corꝑe cum marinis fluctibus obruta erat: exigētibus culpis inhabitantium. Super quo miratus philoſophus. ⁊ accedens ad ciuitaculam nomine georgiam cum epiſcopo ⁊ clero. ⁊ populo acceſſit ad querendum ſacras reliquias: ad inſulam in qua exiſtimabāt eſſe corpus martiris. vbi cum hymnis ⁊ orōnibus fodientes: diuina reuelatione inuenerunt corpus ⁊ anchorā cum qua fuerat in mare ꝓiectum. ⁊ deportauerūt terſonā. Deinde predictus philoſophus cum corpore ſancti clementis romā venit ⁊ multis oſtenſis miraculis in eccleſia que nunc dicitur ſancti clementis honorifice corpus collocatum fuit. In cronica autem legitur ꝙ mari ab illo loco exiccato a beato cirillo moranorum epiſcopo romam tranſlatum eſt.

Riſogonus iuſſu

dyocleciani ī carcere reducit̃ vbi ſancte anaſtaſie alimonijs fouebat̃. Cū ergo anaſtaſiā vir eius ī artiſſimam cuſtodiā poſuiſſ;. criſogono qui eā erudierat talia ſcripta direxit. Sācto ꝯfeſſori xp̄i criſogono anaſtaſia. ſacrilegi iugū mariti ſuſcepi. cuius deo miſerāte thorū mētita infirmitate declinās. die noctuq; dn̄i nr̄i ieſu xp̄i amplector veſtigia. Cū iſte p̄trimoniū meū ex quo illuſtrat̃. cum indignatiōe ac turpib⁹ ydolatris exhauriat. me quoq; velut magā atq; ſacrilegā cuſtodie tā grauiſſime mācipauit. vt me vitā tp̄alē amittere ſuſpicer. nihil enī ſupereſt. niſi vt amiſſo ſpū morti ſuccūbā; in qua morte lic; glorier. tamē mea mēs valde cōterit̃. q̄r opes mee quas deo deuoueram: a turpibus ꝯſumunt̃. Uale vir dei. mementoq; mei. Cui criſogon⁹ reſpondit. Uide ꝙ non conturberis in hoc ꝙ tibi pie viuenti inferant̃ aduerſa. non enim deciperis: ſed ꝓbaris. cito ad te placitum tp̄us xp̄c conuertet. ⁊ quaſi poſt noctis tenebras floridum dei lumē aſpicies. ac poſt glaciei frigus: aurea tibi tempā ⁊ ſerena ſuccedent. vale in dn̄o ⁊ ora ꝓ me. Deniq; cu; beata anaſtaſia ſic in cuſtodia artaret̃. vt vix ei panis quadrās daret̃ extimāſſe morituram ſctō criſogono ep̄la; ī hec v̾ba ſcp̄ſit: Cōfeſſori xp̄i criſogono anaſtaſia. Finis venit corporꝭ memēto mei. vt egredientē animam ip̄e ſuſcipiat. ꝓ cuius amore iſta ſuſtineo. q̄ ex ore huius vetule recognoueris. Cui ille reſcripſit. Semper ē vt lumē tenebre antecedant. Sic etiam poſt infirmitate; ſalus reuertit̃. ⁊ vita poſt mortem ꝓmittit̃. Uno fine concludunt̃ ⁊ aduerſa huius mundi ⁊ proſpera. Ne vel triſtibus deſperatio. vel letis elatio dominet̃. vnū mare ē in quo nauicule corporis nr̄i velificant. ⁊ ſub vno corporis gubernatore: anīe nr̄e nautico fungunt̃ officio. Quorundam igit̃ naues fortiſſimis carinaꝝ nexibus ſolidate crebros equoris concitatos fluxus illeſe p̄tereunt. quorūdam v̾o fragilis iunctura lignoꝝ etiā in tranquillo viciniū morti ꝯficiunt curſū. Tu autē o xp̄i famula crucis tropheum tota mente ꝯſtringe. ⁊ te ipam p̄para ad op⁹ dei. Igit̃ dyocletianus aquilegie ꝑtib⁹ poſitus. ceteros xp̄ianos occidēs. ſanctū criſogonū ſibi p̄ſentari iuſſit. Cui cū diceret. Accipe poteſtatē p̄fecture tue. ⁊ cōſolatum generis tui ⁊ ſacrifica dijs. Rn̄dit criſogonus. Unū deum in celis adoro. ⁊ dignitates tuas quaſi lutū ꝯtemno. Data igit̃ ſup eum ſnīa ad quendā locū ducit̃ ⁊ ibidē ꝓtinus decollat̃. circa annum dn̄i. cclxxxvij. Cuius corpus cū capite ſanctus zelus p̄ſbiter ſepeliuit.

Atheria dicitur

a catha qd̾ eſt vniuerſum. ⁊ ruina quaſi vniuerſalis ruina. Omne enim edificiū dyaboli in ea vniuerſalit̃ corruit. Nā in ea ruit edificium ſupbie. ꝑ humilitatem quā habuit. Carnalis concupiſcētie. ꝑ virginitatem quam ſeruauit. Cupiditatis mūdane. qui ⁊ oīa mundana deſpexit. Uel katherina q̄ſi cathenula. Ipſa enī ſibi per bona opera quandam cathenā fecit. per quā vſq; ad celu; aſcendit. que quidā cathena ſiue ſcala q̄tuor gradus h; qui ſunt innocentia operis. mundicia corꝑis. deſpectio vanitatꝭ locutio veritatis. Quos ꝓpheta per ordinem ponit dicens. Quis aſcēdit ī montem dn̄i ⁊c̄. Et rn̄det. Innocēs manib⁹ ⁊ mundo corde. qui nō accepit in vano animā ſuā: neq; iurauit in dolo ꝓximo ſuo. Qualit̃ autē iſti quatuor gradus in beata katherina fuerūt. pat; ex legenda ſua.

Atheria coſti re

gis filia omnibus liberaliū artiū ſtudijs erudita fuit. cum autē maxenti⁹ imꝑator oēs tam diuites ꝙ̄ paupes ad alexandriā ꝯuocaſſ; vt ydolis imolarēt ⁊ xp̄ianos imolare nolentes puniret. Katherina autē cum eſſ; annoꝝ decē ⁊ octo in palacio diuitijs ⁊ pueris pleno ſola remanſiſſ;: audiens animalium diuerſoꝝ mugitus ⁊ cantātiū plauſus. miſſo illuc nūcio inquiri iuſſit celerit̃ qd̾ hoc eſſet. Qd̾ cum didiciſſ; aſſumptiſq; aliquib⁹ de palacio ſigno crucis ſe muniens illuc acceſſit. Ibiq; mltos xp̄ianos metu mortis ad ſacrificia duci ꝯſpexit. q̄ vehementi dolore cordis ſauciata ad imꝑatorem audacter ingeſſit: ⁊ ſic ait. Salutationē tibi ꝓferre ⁊ ordinis dignitas ⁊ ratōnis via monebat ſi creatorem celoꝝ agnoſceres. ⁊ a dijs animū reuocares. Stansq; ante ianuā templi: per varias ꝯcluſiōes ſilogiſmorū allegorice ⁊ mathanomice diſerte ⁊ miſtice multa cū ceſare diſputauit. Deinde rediēs ad cōmune colloquium dixit. Hec tibi tanq̄ ſapienti ꝓferre curaui. Nunc autē quare incaſſum congregaſti hanc multitudinē ad colendā; ſtulticiā ydoloꝝ? Miraris hoc templū manu artificum operatū. miraris ornamenta p̄cioſa que velut puluis ante faciem venti erūt. Mirare potius celum et terrā mare ⁊ oīa que in eis ſunt. mirare ornamenta celoꝝ ſolē vic; ⁊ lunam et ſtellas. Mirare famulatū eorū qualit̃ a mūdi initio vſq; ad finē nocte ⁊ die currunt ad occidentē: ⁊ redeunt ad orientē nec fatigant̃. ⁊ cu; hec animaduerteris interroga ⁊ diſce quis ſit coꝝ potētior. Cū autē ip̄m ipſo donāte intellexeris. nec ſimilem illi inuenire valueris. ip̄m adora. ip̄m glorifica. Ipſe enī eſt deus deoꝝ dn̄s dn̄antiū. Cum de filij incarnatōne ſapient̃ plurima diſputaſſ;. ſtupefactus ceſar non valuit ad hoc rn̄dere. Tandē ad ſe reuerſus: dixit ad eam. Sine nos o mulier ſine nos finire ſacrificiu;. ⁊ poſt hoc tibi rn̄ſa reddemus. Precipitq; itur eam ad palaciū duci. ⁊ cum diligētia cuſtodiri. admirans nimiū eius prudētiā ⁊ corꝑis pulcritudinē. Erat enī ſpecioſa valde ⁊ incredibili pulcritudine oīm oculis admirabilis videbat̃. Ueniens igit̃ ceſar ad palaciū: dixit katherie. Audiuimus tuā eloquētiā ⁊ mirati ſumus

etiam prudentiã. ſed in deoꝝ ſacrificijs
occupati: oĩa plene intelligere nequim⁹.
Nũc autẽ ab initio ꝓgeniem tuam req
rimus. Et ſancta katherina ad hec rñdit.
Scriptũ eſt. Nec te collaudas nec te cul
paueris ipſe hoc faciũt ſtulti quos vexat
gloria inanis. Cõfiteor tñ meã ꝓgenie
nõ tumore iactãtie: ſed humilitat̃ amo
re. Ego enĩ ſũ katherina coſti regis vni
ca filia. q̃ q̃uis in purpura nata. ⁊ libera
libus diſciplinis non mediocrit̃ inſtru-
cta. hec tñ oĩa ꝯtempſi. ⁊ ad dñm iheſũ
xp̃m confugi. Dij autẽ quos colis. nec te
nec alios iuuare poſſũt. O igit̃ infelices
talium ydoloꝝ cultores quibus aduo-
catis in neceſſitate nõ aſſunt. in tribula-
tione nõ ſuccurrunt. in periculis non de
fendunt. Cui rex. Si ita eſt vt dicis. tot⁹
mũdus errat. ⁊ tu ſola veꝝ dicis? Cum
tamen om̃e verbum in ore duoꝝ vl' triũ
teſtium cõfirmet. Si angelus eſſes. ſi ce
lica virtus. adhuc tibi nemo credere de
beret. quanto minus cum femina fragi-
gilis eſſe ꝓbaris? Cui illa. Ne obſecro
ceſar a furore tuo te vinci permittas. in
ſapientis animo non ſtet turbatio dira.
Sic nãq; poeta ait. Tu ſi animo rexer̃:
rex eris. ſi corpore: ſeruus. Tunc rex ait.
Ut video peſtifera calliditate nos illa-
queare diſponis: dum per exempla phi
loſophorũ ſermonem ꝓtrahere niteris.
Uidens autẽ ceſar ꝙ eius ſapientie ob-
uiare nõ poſſet. mandauit occulte ꝑ lr̃as
vt omnes grãmatici ⁊ rethores ad preto
rium alexandrie feſtinãter venirẽt. Im-
menſa munera recepturi. ſi concionatri-
cem virginem ſuis aſſertiõibus ſupera-
rent. Adducti ſunt igit̃ de diuerſis pro-
uincijs quinquaginta oratores qui om
nes mortales in omni mundana ſapien-
tia excellebant. Quibus interrogantib⁹
cur de tam remotis partibus euocati fu-
iſſent. ceſar reſpõdit. Eſt apud nos que
dam puella ſenſu ⁊ prudentia incompa-
rabilis. que omnes ſapientes confutat. ⁊
deos omnes demones eſſe affirmat. quã
ſi ſuperaueritis: cum honore magno ad
ꝓpria redibitis. Ad hec vnus indigna-
tus: ſtomachanti voce reſpondit. O ma
gnum imperatoris conſiliũ. qui ob vni
us puelle conflictum ſapiẽtes mundi de
remotis partibus aduocauit. cũ vn⁹ ex
noſtris clientulis eam poterat leuiſſime
cõfutare. Et rex ait. Poteram quidem
hãc vi ad ſacrificandũ impellere: ſ; me-
lius iudicaui vt veſtris argumentis pe-
nitus confiteretur. Cui illi dixerũt. Ad-
ducatur coraʒ nobis puella. vt ſua teme
ritate conuicta nunq̃ ſe ſapientes vidiſ-
ſe cognoſcat. Sed cũ virgo glorioſa cer-
tamen qḋ ſibi iminebat: didiciſſ;. totam
ſe domino cõmendauit. Et ecce angel⁹
domini aſtitit ⁊ vt conſtanter ſtaret: ad-
monuit. aſſerens ꝙ non ſolũ ab illis vin
ci non poterit: ſed inſuper illa ipſos con-
uerſos ad palmam martirij deſtinabit.
Cum ergo corã oratoribus adducta fu-
iſſet: dixit imperatori. Quali iudicio cõ-
tra vnam puellam quinquaginta orato
res opponis. quos ⁊ ꝓ victoria remune
randos ꝓmittis. ⁊ me ſine ſpe mercedis
pugnare compellis. Erit tamen merces
mihi dominus iheſus chriſtus q̃ eſt ſpes
⁊ corona ꝓ ſe certantium. Uerum cum
oratores deum fieri hominẽ aut pati im
poſſibile dicerent. virgo etiam hec a gen
tilibus predictũ eſſe oſtendit. Nam pla
to aſtruit deum circumrotundum ⁊ de-
curtatũ. Sybilla quoq; ſic ait. Felix ille
deus ligno qui pendet ab alto. Cũ igit̃
virgo cum oratoribus ſapientiſſime di-
ſputaret ⁊ eos apertis rõnibus confuta
ret: obſtupefacti illi. ⁊ quid dicerent nõ
inuenientes: muti penitus ſunt effecti.
Tunc imperator contra eos nimio furo
re replet⁹: increpare eos cepit cur ab vna
puella tam turpiter ſe vinci permitterẽt.
Tunc vnus magiſter aliorũ ſic ait. No
ueris imperator ꝙ nullus vnq̃ ante nos
ſtare potuit quin continuo vinceretur.
hec autem puella in qua ſpiritus dei lo-
quitur. ſic nos in admirationem cõuer-
tit. vt cõtra chriſtum aliquid dicere. aut
omnino neſciamus. aut penitus formi-

demus. Unde imperator conſtanter fa-
temur. ꝙ niſi ꝓbabiliorem ſententiã de
dijs quos vſq; modo coluimus: protule
ris. ecce omnes ad chriſtũ conuertimur
Audiens hec tyrãnus nimio furore ſuc
cenſus. omnes in medio ciuitatis cõcre-
mari iuſſit. At virgo beata ipſos confor
tans: ad martirium conſtantes effecit: et
de fide diligenter inſtruxit. Et cum do-
lerent ꝙ ſine baptiſmo decederent: vir-
go reſpõdit. Ne timeatis. qr effuſio ve
ſtri ſanguinis vobis baptiſmus reputa-
bitur ⁊ corona. Cum ergo ſigno crucis
muniti fuiſſent flãmis iniecti. ita aĩas
domino reddiderunt: vt nec capilli nec
veſtimenta eorum ab igne in aliquo le-
derentur. Cum autem a chriſtianis fuiſ
ſent ſepulti: tyrannus virgini loquitur:
dicens. O virgo generoſa iuuentuti me
cõſule. ⁊ poſt reginam in palacio meo ſe-
cunda vocaberis. ⁊ imagine tui ĩ medio
ciuitatis fabricata velut dea: adoraber̃.
Cui virgo. Deſine talia dicere. que ſcel⁹
ſunt etiam cogitare. ego me chriſto ſpõ-
ſam tradidi. ille gloria mea. ille amator
meus. ille dulcedo ⁊ dilectio mea. ab ei⁹
amore nec blandimenta. nec tormenta
poterunt reuocare. Tunc ille furore re-
pletus. iuſſit eam ſpoliatam ſcorpioni-
bus cedi. ⁊ ceſam in obſcurum carcerem
tradi. ibiq; diebus duodecim fame cru-
ciari. Rege autem pro quibuſdam cau-
ſis inſtantibus. extra regionis confinia
procedente. regina ſancte katherine ni-
mio amore ſuccenſſa. cum principe mili
tum nomine porphirio media nocte ad
carcerem virginis properauit. Quo cũ
regina introiſſ; vidit carcerem ineſtima
bili claritate fulgentem. ⁊ angelos pla-
gas virginis perungentes. Incipienſq;
virgo eterna ei gaudia predicauit. et ad
fidem conuertens: martirij coronam ei-
dem predixit. Sicq; vſq; ad mediam no
ctem ſermonem protraxerunt. Que cũ
omnia Porphirius audiſſet ad pedes
virginis procidit ⁊ cum ducentis mili-
tibus fidem recepit. Quia vero per duo-
decim dies ſine cibo tyrannus eſſe eam
iuſſerat. chriſtus per hos dies miſſa d̃ ce
lo candida columba: celeſti eam cibo re-
fouebat. Deinde dominus cum multi-
tudine angeloꝝ ⁊ virginũ eidem ap-
paruit: dicens. Agnoſce filia creatorem
tuum pro cuius noĩe laborioſum ſubij-
ſti conflictum. conſtans eſto quia ego te
cum ſum. rediens igitur imperator eam
ſibi preſentari iuſſit. ⁊ videns eam ſplen-
didiorem quam tanto ieiunio exiſtima
bat afflictam. putauit ꝙ eam aliquis in
carcere ſuſtentaſſ;. ⁊ furore repletus: cu-
ſtodes torqueri precepit. Illa vero ait.
Ego cibum ab homine non accepi: ſed
chriſtus me per ſuum angelum enutri-
uit. Cui imperator. Reconde oro quod
moneo in corde tuo: ⁊ noli dubijs reſpõ
dere ſermonibus. Non te quaſi famu-
lam poſſidere cupimus: ſed regina po-
tens ⁊ electa decore in regno meo trium-
phabis. Cui virgo. Attende ⁊ tu: obſe-
cro. ⁊ iudicij examine veridica ſanctio-
ne decerne. Quem magis eligere debeo?
Aut potentem eternum glorioſum ⁊ de
corum. vel infimum mortalem igno-
bilem ⁊ deformem. Tunc imperator in-
dignatus: ait. E duobus vnum tibi eli
ge. aut ſacrifica vt viuas. aut exquiſita
tormenta ſubi vt pereas. Et illa. Que-
cunq; tormenta potes cogitare ne diffe-
ras. quia carnem ⁊ ſanguinem meum
chriſto offerre deſidero ſicut ipſe pro me
ſeipſum obtulit. Ipſe enim deus meus
amator meus. paſtor ⁊ ſponſus vnicus
meus. Tunc quidam prefectus furen-
ti regi ſuaſit. vt infra triduum quatuor
rotas ſerris ferreis et clauis acutiſſimis
circũſeptas prepararet vt eam tam hor-
ribile tormentum diſſecaret. et ceteros
chriſtianos tam dire mortis exemplum
terreret. Ordinatũq; eſt vt due rote vno
ordine voluerentur. due autem ꝯtrario
impetu agerent vt ille deorſum laceran
do ꝯuerent. ille repugnãtes ſurſum de-

noꝛando impingerent. Tunc virgo bea
ta dn̄m exoꝛauit. vt ad laudē ſui nomis
ꝛ ↄuerſionē populi circūſtantis ipſā ma-
chinam diſſiparet. Et ecce angelus dn̄i
molā illā cum tanto impetu diuellendo
ↄcuſſit ꝙ quatuoꝛ milia gentiliū intere-
mit. Regina aūt q̄ deſup hoc aſpiciebat
ꝛ vſqꝫ tunc ſe celauerat: ſtatim deſcendēs
imꝑatoꝛē de tanta ſeuicia durius incre-
pauit. Rex autē furoꝛe repletus cū regīa
ſacrificare ↄtemneret. iuſſit eam extractꝭ
prius mamillis: decollari. Que cum ad
martiriū duceret katherinā rogauit vt
ꝓ ſe dn̄m ꝓcaret. Que rn̄dit. Ne timeaſ
a deo dilecta regīa. q2 tibi hodie ꝓ trāſi-
toꝛio regno cōmutabit eternū. ꝛ ꝓ moꝛ
tali ſponſo tibi īmoꝛtalē acquires. Tūc
illa ↄſtans effecta: toꝛtoꝛes hoꝛtabat. ne
qđ iuſſi fuerāt facere moꝛarent. Mini-
ſtri igit extra ciuitatē eam ducētes: ferre-
is haſtilibus mamillas eius euellunt: et
poſt caput ꝓcidunt. Cuius coꝛpus poꝛ-
phirius rapiēs ſepeliuit. Sequēti die cū
de coꝛꝑe regine queſtio fieret. ꝛ multos
ex hoc ad ſuppliciū tyrannus ↄtrahi iu-
beret. poꝛphirius ꝓrumpens in mediū
exclamauit. Ego ſum q̄ xp̄i famulā ſepe
liui, ꝛ xp̄i fidem recepi. Tūc maxentius
amens effectus: rugitū terribilē emittēs:
exclamauit. O me miſerū ꝛ miſerandū.
ecce poꝛphirius qui erat vnicus aīe mee
cuſtos. ꝛ totius laboꝛis ſolatiū deceptus
eſt. Qđ cum ſuis militibus referret: illi
ↄtinuo rn̄derunt. Et nos xp̄iani ſumꝰ
ꝛ moꝛi ꝓ xp̄o parati ſumus. Tunc ceſar
furoꝛe repletus. ꝓcepit om̄s cum poꝛphi
rio decollari: ꝛ coꝛpa coꝝ canibus dimit
ti. Deinde katherinā aduocās: ait. Quā-
uis arte magica reginam moꝛi feceris. ſi
tn̄ reſipueris prima in palacio meo eris
Hodie igitur aut diis ſacrificia offeres
aut caput amittes. cui illa. Fac quecūqꝫ
anīo ↄcepiſti. paratā enī me videbis pro
xp̄o ad om̄ia ſuſtinenda. Data igit ſuꝑ
eam ſn̄ia: decollari iubet. Que cū ad lo-
cum moꝛtis deducta fuiſſꝫ erectis in ce-
lum oculis oꝛauit dicēs. O ſpes ꝛ ſalus
credentiū. O decus ꝛ gloꝛia virginum.
Ihesu rex bone obſecro te vt qcūqꝫ paſſi
onis mee memoꝛiā egerit. ſeu in exitu aīe
vel in quacūqꝫ neceſſitate te ꝑ me inuo-
cauerit: tue ꝓpiciatiōis ↄſequat effectum
Factaqꝫ eſt vox ad eam: dicēs. Ueni dile
cta mea ſponſa mea. ecce tibi celi ianua ē
aperta. Nam ꝛ his qui paſſionē tuā cele
brauerint: optata ꝓſidia ꝓmitto đ celis.
Deinde cum decollata fuiſſꝫ: de eius coꝛ
poꝛe ꝓ ſanguine lac emanauit. Angeli
autē coꝛpus eius accipiētes ab illo loco
ad montē ſynai itinere plus ꝙ dierū vi-
ginti deduxerunt. ꝛ ibidē honoꝛifice ſe-
pelierunt. Ex cuius oſſibus indeſinēter
oleum emanat qđ cūctoꝝ debiliū mem
bꝛa ſanat. Paſſa eſt autē ſub maxentio ſi
ue maximino tyrāno qui cepit circa an-
num dn̄i. cccx. Qualit aūt maxentius
ꝓ hoc ſcelere ꝛ aliis que cōmiſit punitꝰ
fuerit: in hyſtoꝛia de inuentōe crucis ha
bet. Dicit ꝙ quidam monachus ro-
thomagenſis ad montem ſynai perrexit
ibiqꝫ ꝑ ſeptē annos in ſeruitio beate ka-
therine deuotus ꝑmanſit. Quam cū in-
ſtantiis exoꝛaret vt aliquid de coꝛꝑe ſuo
habere mereret: ſubito irrupit de manu
illius vnus articulus digitoꝝ. qui donū
dei letus recepit ꝛ ad ſuū monaſterium
depoꝛtauit. Fert quoqꝫ ꝙ dū quidā
beate katherine deuotus exiſteret. et eā
crebꝛo in ſui adiutoꝛiū inuocaret per ↄ-
ceſſum tempis mētis in curia reſolutus.
ꝛ deuotionē mentis ꝑdidit. ꝛ ab ipiꝰ in-
uocatiōe ceſſauit. Cui in oꝛōne poſitus
vidit multitudinē virginū ante ſe trāſe-
untium. Inter quas vna erat que ceteris
ſplēdidioꝛ videbat. q̄ cū ſibi appꝛopīn
quaſſet: faciem ſuā operuit. ꝛ ſic an̄ ipm
facie velata trāſiuit. Cuius ſplendoꝛem
cum ille nimiū miraret. ꝛ que eſſꝫ inter-
rogauit. vna ex eis ei rn̄dit. hec eſt kathe
rina quam olim cognoſcere ſolitus eras
nunc autē quia eam cognoſcere nō vide-
ris coꝛā te ſic velata facie tanq̄ a te inco-
gnita: ptranſiuit. Notandū ꝙ beata
katherina mirabilis apparet in quinqꝫ.

Primo in ſapiētia. Secūdo in eloquen
tia. Tercio in ↄſtantia. Quarto in mun-
dicia caſtitatis. Quinto in priuilegio di
gnitatis. Primo admirabilis apparet in
ſapientia. In ipſa enī fuit om̄is ſpēs phi
loſophie. Philoſophia enī ſiue ſapien-
tia diuidit ī theoꝛicā. practicā. ꝛ logicā.
Theoꝛica diuidit ſꝫm quoſdā in tres
ſcꝫ in intellectualē. naturalem ꝛ mathe
maticā. Habuit igit beata katherina ſa
pientiā intellectualē in cognitione diui
noꝝ qua maxime vſa eſt in diſputatione
ↄ̄ rethoꝛes. quibus vnū ſolum deū verū
eſſe ꝓbauit. ꝛ deos om̄s falſos eſſe cōui-
cit. Secundo naturalē in cognitōe oīm
inferioꝝ. qua maxime vſa eſt in diſputa
tione ↄ̄ imꝑatoꝛē ſicut patꝫ ibidem. Ter
cio mathematicā in ↄtemptu terrenoꝝ
hec enī ſcientia ſꝫm boetium ſpeculatur
foꝛmas ſine materia in abſtractōe. Hāc
beata katherina habuit qn̄ animū ſuū
ab om̄i materiali amoꝛe abſtraxit. Hāc
enī habere oſtendit. cum imꝑatoꝛi inter
roganti rn̄dit. Ego enī ſum katherina
coſti regis filia que ꝗuis in purpura na-
ta ꝛc. hac maxime vſa eſt cū regina quā
ad contemptū mundi ꝛ deſpectum ſui ꝛ
deſiderium regni animauit. Practica
autē diuidit in tres. ſcꝫ in ethicā. ycono-
micam. ꝛ publicam ſiue politicam. Pri-
ma docet moꝛes infoꝛmare. ꝛ ſe virtuti-
bus exonerare. ꝛ ꝑtinet ad om̄s. Secun-
da docꝫ familiā bene componere. ꝛ perti
net ad patrēfamilias. Tercia docet vr-
bes ꝛ populos ꝛ rempublicā bene regere
ꝛ pertinet ad rectoꝛes vrbiū. Hanc etiā
triplicem ſcientiā habuit beata katherīa
Primā enī habuit cum ſe om̄i moꝛum
honeſtate compoſuit. Secundā cum fa-
miliā ſuā que ſibi magna relicta fuit: lau
dabilit rexit. Terciā cum imꝑatoꝛē ſapi-
enter inſtruxit. Logica diuidit ī tres
ptes. ſcꝫ in demonſtratiuā ꝓbabilem et
ſophiſticā. Pria ꝑtinet ad philoſophos
Secūda ad rethoꝛes ꝛ dyalecticos. Ter-
cia ad ſophiſtas. Hanc etiā triplicē ſci-
entiā habuiſſe videt. cum de ea ſcribit ꝑ
varias ↄcluſiones ſyllogiſmoꝝ allegoꝛi-
ce ꝛ methanomice diſerte ꝛ miſtice mul-
ta cū ceſare diſputauit. Scđo fuit mi-
rabilis in eloquētia. habuit enī eloquē-
tiā facundiſſimā in ꝓdicando: ſicut patꝫ
in ſuis ꝓdicatōibus diſſertiſſimā ī rōne
reddendo. ſicut pꝫ cū dicebat imꝑatoꝛi.
Miraris hoc tēplū manu artificū fabꝛi-
catū. Suauiſſimā ī attrahēdo. ſicut pꝫ ī
poꝛphirio ꝛ ī regina quos eloquii ſui ſu-
auitate ad fidē attraxit. Efficaciſſimam
ī ↄuincēdo. ſicut pꝫ ī rethoꝛibus quos tā
potenē ↄuicit. Tercio in ↄſtātia. fuit
enī ↄſtātiſſima in minis illatis. q2 ipſas
ↄtēpſit. Un̄ imꝑatoꝛi ſibi minātī rn̄dit
Quecūqꝫ toꝛmēta potes cogitare ne dif-
feras. q2 carnē ꝛ ſanguinē meū xp̄o offer
re deſidero. Itē fac q̄cūqꝫ anīo ↄcepiſti.
paratā enī me videbis ad oīa ꝓ xp̄o ſu-
ſtinenda. Secundo in donis oblatis: q2
ea reſpuit. Un̄ cum imꝑatoꝛ ſibi ꝓmit-
teret ꝙ eam in palacio ſecundā haberet: rn̄
dit deſine talia dicere. q2 ſcelus eſt etiā co
gitare ꝛc. Tercio in ſuppliciis irrogatis
quia ea ſuperauit ſicut patꝫ cū fuit poſi-
ta in carcere ꝛ ſuper rotā. Quarto in
mundicia caſtitatis. ſeruauit enī caſtita-
tem int ea int que caſtitas periclitari ſo-
let. Quinqꝫ ſunt in quibus caſtitas peri-
clitat. ſcꝫ affluentia reſoluens opoꝛtuni-
tas inducens. iuuentus laſciuiens. liber
tas effrenans. pulcritudo alliciens. Int
hec beata katherina caſtitatem ſeruauit.
Habuit enī maximā affluentiā rerum.
vtpote que ditiſſimis parentibus ſuc-
ceſſiſſet. Habuit opoꝛtunitatē. vtpote
que ſui dn̄a tota die inter ſuos famulos
verſabat. Habuit iterum etatē iuueni-
lem. Item ſui libertatē. quia ſola ꝛ libe
ra in pallacio remanſit. De his quatuoꝛ
dicit ſancta katherina cum eſſet annoꝝ
xviij. in palacio diuitiis ꝛ pueris pleno
ſola remanſit. Habuit etiā pulcritudi-
nem. Unde dicit quia erat ſpecioſa val-
de ꝛ incredibili pulcritudine oīum ocu-
lis admirabilis videbat. Quinto in
priuilegio dignitatis. quedā enī priuile

ſpia ſpecialia fuerunt in aliquibus ſanctis. dum decederent vt xp̄i viſitatio qđ fuit in iohanne euangeliſta. olei emanatio qđ fuit in beato nicolao. lactis effuſio qđ fuit in beato paulo. ſepulchri ab angelis ꝑparatio qđ fuit in beato clemente. petitionū exauditio qđ fuit in beata margaretha q̄n orauit ꝓ agentibus ſui memoriā. Hec aūt oīa fuerunt in beata katherina. ſicut patꝫ in legenda. Dubitationem autē habent aliqui apud aliquos vtrū a maxentio vel a maximino martirizata ſit. Tunc enim tres imperiuꝫ tenebant. ſ. ꝯſtantinus qui ex tradicione paterna imperiuꝫ ſumpſit. Maxentius maximiani filius a ꝑtorianis militibus rome auguſtus appellatus. ⁊ maximinꝰ in orientis partibus ceſar effectꝰ. Scđm autem cronicas maxentius rome. maximinus vō in oriente contra chriſtianos tyrannidem exercebat. Videtur ergo vt aliquibus placet vt vicio ſcriptoris ſit factum. vt ꝓ maximino maxentius poneretur. Qualiter autem ſancta katherina primo in theotonia venerari ceperit ī aliquibus libris poſt finem lambardice hyſtorie vna cum miraculo ante. s. elizabeth legendam poni ſolet inuenies.

Aturninus ab

apoſtolorū diſcipulis epiſcopus ordinatus in vrbem tholoſanā directꝰ. Cum autem ipſo ingrediente demones a reſponſis ceſſarent. vnus gentilium dixit. q̄ niſi ſaturninū occiderent a dijs ſuis penitus nil obtinerēt. Apprehendentes igitur ſaturninū nolentem ſacrificare ad pedes thauri ligauerunt. eumqꝫ cū ſtimulis agitantes. a ſumma arce ꝑ gradus capitalij precipitauerunt. Sicqꝫ capite confracto ⁊ cerebro excuſſo: martirium feliciter conſummauit. Cuius corpꝰ due femine rapientes in ꝓfundo loco ꝓpter metum gentiliū condiderūt. qđ poſtea ſucceſſores eius ad locum reuerentiorem tranſtulerunt.

Fuit alius ſaturninus quem rome prefectus diu in carcere maceratum. in eculeum leuari. ⁊ neruis fuſtibus ⁊ ſcorpionibꝰ cedi fecit. Deniqꝫ lateribus aduſtis depoſitum de eculeo: decollari precepit. circa annum domini .cclxxxvij. ſub maximiano.

Fuit ⁊ alius ſaturninus apud aphricam frater ſancti Satiri qui cum predicto fratre ſuo reuocato et felicitate ſorore dicti reuocati. necnon ⁊ cum ꝑpetua genere nobili martiriū paſſus eſt. quoꝝ paſſio alio tp̄e potiſſimuꝫ recolit̄. Cum ergo ꝓconſul eis dixiſſꝫ vt ydolis imolarent ⁊ illi nullatenus aſſentirent. in carcerem miſſi ſunt. Qđ audiens pat̄ perpetue ad carcerē flens cucurrit: dicens. filia quid feciſti. Dehoneſtaſti genus tuū. Nunq̄ aliquis de genere tuo in carcerem miſſus fuit. Cum autē audiſſꝫ q̄ xp̄iana eſſꝫ in eam cum impetu digito irruit ad oculos. ⁊ ei oculos eruere voluit. ⁊ exclamans egreſſus eſt. Vidit autem beata perpetua hmōi viſionē quam in craſtino socijs enarrauit: dicēs. Vidi ſcalam auream mirabili altitudine vſqꝫ ad celum erectā que adeo anguſta erat. vt nō niſi vnus ⁊ paruus aſcendere poterat. In dextra vō ⁊ leua erant fixi cultri et gladij ferrei. limati ⁊ acuti. ita vt aſcendens circa vel infra ſe nullatenus ſuſpicere poterat: ſed ſemꝑ ad celū eum erectū ſtare oportebat. Sub ea draco teterrimus ⁊ ingens forme iacebat. ⁊ ꝑ timore quilibꝫ aſcendere formidabat Vidi etiā ſaturum per eam aſcendentem vſqꝫ ſurſum ⁊ reſpicientem ad nos et dicentem. Ne timeatis hunc draconē: ſed ſecuri aſcēdite vt mecū eſſe poſſitꝭ. Hec audientes oēs gr̄as egerunt. q̄r ſe vocatos ad martiriū cognouerūt. Preſentati igit̄ iudici cum ſacrificare nollet. fecit ſaturninū cum alijs viris a mulieribus ſepari. ⁊ dixit felicitati. Habes virum?

Et illa. Habeo: ſed contemno. Cui ille. Miſerere tui puella vt viuas: maxīe cū infantem ī vtero habeas. Ad quem ait. Fac de me quicquid vis. quia ad tuam voluntatem nunq̄ me trahere valebis. Parentes autem beate perpetue cum viro accurrentes: infantem paruulū beate perpetue qui adhuc lactabatur: adduxerunt. ⁊ videns eam pater ſtantem ante ꝑfectum cadens in faciem: dixit. Filia mea dulciſſima miſerere mei ⁊ huius meſtiſſime matris tue. ⁊ huius miſerrimi viri tui qui poſt te viuere non valebat. Perpetua vero imobilis ſtabat. Tum pater filium ad collum eius iactauit. ⁊ ipſe et mater ⁊ maritus eius manus tenentes ⁊ flentes oſculabant̄ eam dicentes. Miſerere noſtri filia ⁊ viue nobiſcum. At illa proijciens paruulū ⁊ illos repellens: ait. Diſcedite a me inimici dei quia non noui vos. Videns vero prefectus eoꝝ conſtantiam. diutiſſime verberatos: in carcere poſuit. Sancti vero ſꝑum plurimum meſti eſſent, de felicitate que octo iā menſibus pregnans erat: pro ea orauerunt ⁊ dolores partus ſubito in ea irruerūt. pepereqꝫ filium viuum. Quidam vero de cuſtodibus dixit ad eaꝫ. Quid facies cū ante prefectum veneris ſi nunc tam grauiter cruciaris? Reſpōdit felicitas. Hic ego pro me patior. ibi pro me deus patietur. Extracti igit̄ de carcere ligatis poſt tergum manibus. ⁊ nudatis natibus ꝑ plateas ducuntur. Et dimiſſis beſtijs ſaturus ⁊ perpetua a leonibus deuorantur Reuocatus ⁊ felicitas a leopardis comeduntur. Beatus vō ſaturninus gladio capite truncatur. Circa annum domini .cclvj. ſub valeriano et galieno imperatoribus.

Acobus martir

cognomēto interciſus. nobil' genere. ſed fide nobilior. ex regione perſaꝝ ⁊ ciuitate elape oriūdus fuit. Hic ex chriſtianiſſimis parentibus orta eſt et vxorē xp̄ianiſſimam habuit. Eratqꝫ notiſſimꝰ regi perſarum. ⁊ inter optimates ꝑmus. Accidit autem vt a ꝑncipe nimio amore ſeduceretur. ⁊ ad colendum ydola flecteretur. Hec autem mater ⁊ vxor audientes ꝓtinus ſibi ſcripſerunt: dicentes. Obediendo mortali deſeruiſti et eum qui vita eſt placendo future cito dulcedini deſeruiſti ſempiternum odorē. Veritatem in mendaciū cōmutaſti. ⁊ mortali obtemperans: viuorum ac mortuorum iudicem reliquiſti. Noueris igitur nos āmodo. a te futuras extraneas: nec tecum decetero aliquatenus moraturas Cum aūt has lr̄as iacobus legiſſꝫ. amare flens: ait. Si mat̄ mea q̄ me genuit. et vxor mea a me ex̄nee facte ſūt: q̄nto magis a me ex̄neꝰ factus ē dñs meꝰ. Cū g̊ ꝓ errore ſuo ſe plurimū afflixiſſꝫ: nūcius venit ad ꝑncipē q̄ diceret Jacobū xp̄ianū eſſe quē ꝑnceps aduocās ait. Dic mihi ſi nazarenus es? Cui iacobꝰ. Etiā nazarenꝰ ſū. Et ille. Ergo magus es. Cui iacobꝰ Abſit a me magū ee. Cuꝫ ergo ei multa ſupplicia minaret̄: dixit iacobꝰ. Nō me ꝯturbēt mine tue. q̄r tāq̄ ventus flās ſup petrā: furor tuꝰ aures meas cito ꝑtranſit. Cui ꝑnceps. Noli imprudent̄ agere. ne graui morte peas. Cui iacobꝰ. Hoc nō mors ſꝫ ſomnus potius ē dicēdꝰ: cū poſt modicū reſurrectō tribuat̄. Cui ꝑnceps Nō te ſeducāt nazareni dicentes mortē eē ſomnū. q̄r magni imꝑatores timēt eā. Cui iabobꝰ. Nos mortē nō timemꝰ. q̄r ď morte ad vitā trāſire ſpamꝰ. Tūc ꝑnceps ď ꝯſilio amicoꝝ hāc ſup iacobū tulit ſniaꝫ. vt ad terrorē alioꝝ mēbratī iacobꝰ pūiat̄. Cū āt qdā ex cōpaſſiōe ſup eū flerēt: ille ait. Nolite ſup me flere ſꝫ ſup voſ ipſos plāgite. q̄r ego ad vitā ꝑgo. ⁊ vobꝭ ſupplicia eťna debēt̄. Tūc carnifices pollicē manꝰ eiꝰ dextre abſciderūt. ⁊ exclamās iacobꝰ ait. Liberator nazarene ſuſcipe ramū arboꝝ miſeřie tue. Nā a cultore vinee ſacramentū abſcidit̄ vitis. vt potius germinet ⁊ vberiꝰ coronet̄. Cui carnifex Si aſſentire vis adhuc tibi pco ⁊ medicamētū adhibeo? Cui iacobꝰ. None ꝓ

ſperiſti ſtipitē vitis. q2 cū amputatē ſacra mēta: ille nodus q̄ remanet ĩ ſuo tpe cū3 ĉra caleſcere incipit. ꝛ p ſingula abſciſ. o nis loca ꝓducit germina. Si ergo vitis putatē viciſſitudie tpis vt germiet quãto magis fidelis hō q̄ in vera vite xp̄o com pactus ē. Tūc accedēs carnifex ſecundū abſcidit digitū. Btūs iacobus dixit ſu ſcipe duos ramos quos plātauit dextera tua dn̄e. Abſcidit tciū ꝛ dixit iacob⁹. De triplici tentatiōe liberat⁹ bn̄dicā prī ꝛ fi lio ꝛ ſp̄uiſctō. Et cū trib⁹ ereptis de cami no puerꝭ ꝯfitebor tibi dn̄e ꝛ i choro mar tirꝝ pſallā noī tuo xp̄e. Abſciſus ē ꝛ quar tus. ꝛ iacob⁹ dixit. Protector filioꝝ iſrl̄. q̄ ĩ quarta bn̄dictōe ꝓnūciat⁹ es: ſuſcipe a ſuo tuo ꝯfeſſionē q̄rti digiti tãq̄ ĩ iuda benedicti. Abſciſo q̄nto: dixit. Cōpletū ē gaudiū meū. Tūc carnifices dixerūt ei Parce nūc anīe tue ne peas. ne ꝯtriſteris ſi vnā manū amiſeris. qm̄ multi ſūt vnā manū tm̄ habētes. ꝛ multꝭ diuitijs ꝛ ho noribus abūdātes. Btūs iacob⁹ dixit. Qn̄ paſtores incipiūt pecora tōdē. nūq̄ dextꝝ tm̄ vellus auferūt ꝛ ſiniſtꝝ dimit tūt. Si ergo pecus q̄d aīal brutū ē totū3 vult vell⁹ amittē. quãto magꝭ ego hō rō nal' nō dedignabor p deo occidi. Acce dētes igiē impij ad ſiniſtrā manū. digitū minimū inciderūt. Et iacob⁹ dixit. Tu dn̄e cū magn⁹ eſſes: minim⁹ ꝛ puus p no bis fieri voluiſti. idcirco reddo tibi cor pus ꝛ aīa3 quã creaſti. ꝛ ꝓprio ſāguie tuo redemiſti. Abſcidiē ſeptim⁹ digit⁹: ꝛ ait Septies ĩ die laudē dixi tibi dn̄e. Abſci diē octau⁹ ꝛ dixit. Octauo die circūciſus eſt ih̄s. ꝛ hebre⁹ circūcidiē octauo die vt trāſeat ad legales ceremoīas. ꝛ mens ſui cui dn̄e trāſeat ab his incircūciſ ꝛ coinq̄ natū hn̄tib⁹ ꝑpucijs. vt veniā ꝛ ꝯſpiciā faciē tuā dn̄e. Incidiē nonus digit⁹ ꝛ ait hora nona tradidit xp̄c ĩ cruce ſpm̄. vn̄ ꝛ ego dn̄e ĩ dolore noni digiti tibi ꝯfiteor ꝛ grãs ago. Incidiē decimus: ꝛ ait. Deci mus numer⁹ ē in ꝑceptis. Iota ꝑma lr̄a noīs hieſu xp̄i. Tūc q̄dā de aſtantibus: dixerūt. O dilectiſſime quondā nr̄ ꝓſi tere deū tm̄ corā ꝯſule vt viuerē valeas. Licꝫ em̄ abſciſe ſunt manus tue. ſunt tn̄ periciſſimi medici qui tuis doloribus va leant ſubuenire. Quibus iacobus dixit. Abſit a me nephanda ſimulatio. nemo em̄ mittēs manū ſuā ad aratrū. ꝛ aſpici ens retro: apt⁹ ē regno dei. Tūc indigna ti carnifices acceſſerūt ꝛ pollicē pedis de xtri abſciderūt. Et iacob⁹ dixit. Pes xp̄i ꝑforat⁹ ē ꝛ ſāguis exiuit. Abſcidiē ſcd̄s pedis digit⁹ ꝛ ait. Magna mihi dies hec ē ꝑ oībus diebus. hodie q̄ppe ad deū for tem ꝯuerſus ibo. Abſciderūt ꝛ tciū ꝛ an ipm̄ ꝑiecerūt. Et ſubrīdēs iacob⁹ dixit. Vade tercie digite ad ſocios tuos ꝛ q̄ē admodū granū tritici multū fructū af fert. ita ꝛ tu ĩ nouiſſimo cū ſocijs tuis re q̄ſces. Abſcidiē q̄rtus ꝛ ait. q̄re triſtꝭ es aīa mea: ꝛ q̄re ꝯturbas me: ſpero in deo qm̄ adhuc ꝯfitebor illi: ſalutare vultus mei ꝛ de⁹ me⁹. Abſcidiē q̄nt⁹ ꝛ ait. Nūc īcipiā dicē ad dn̄m. q̄ dignū me fecit ſo ciū ſuis ſuis. Tūc accedētes ad pedē ſi niſtꝝ digitū puū abſciderūt: ꝛ dixit iaco bus. Digite pue ꝯfortare. q2 magnus et pu⁹ vnā hn̄t reſurrectōe3. Capill⁹ capitꝭ nō ꝑibit q̄nto min⁹ a ſocijs tuis minime ſe paberis. Abſcidiē ſcd̄s. ꝛ iacob⁹ ait. De ſtruite veterē domū. q2 ſplendidior paē. Abſcidiē tercī⁹: ait iacob⁹. Conſiōibus firmatē inc⁹. Abſcidiē ꝛ q̄rt⁹ ꝛ ait. Cōfor ta me de⁹ vitatꝭ qm̄ ĩ te ꝯfidit aīa mea. ꝛ ĩ vmbra alaꝝ tuaꝝ ſpabo donec tranſeat iniq̄tas. Abſcidiē ꝛ q̄nt⁹. ꝛ ait. Ecce me tibi dn̄e viceſies imolo. Tūc accedentes pedē dextꝝ abſciderūt. Et dixit iacob⁹. Nūc offerā mun⁹ celeſti regi p cui⁹ amo re hec patior. Abſciderūt ꝛ pedē ſiniſtꝝ. ꝛ btūs iacob⁹ dixit. Tu es q̄ facis mirabi lia. Exaudi me dn̄e ꝛ ſalua me. Abſci derūt dextrā manum ꝛ ait. Miſericordie tue dn̄e adiuuerūt me. Ad ſiniſtram ait. Tu es de⁹ q̄ facis mirabilia. Abſciderūt dextꝝ brachium. Et ait. Lauda anima mea dn̄m laudabo dn̄m ĩ vita mea: pſal lā deo meo q̄diu fuero. Abſciderūt ꝛ bra chiū ſiniſtꝝ. ꝛ ait. Circūdederūt me dolo

res mortis. in noīe dn̄i vindicabor ĩ eis. Tūc accedētes abſciderūt ſuram dextri cruris ſcindētes vſq3 ad femur. Tūc. b. iacobus ineffabili dolore grauat⁹: excla mans ait. Dn̄e hieſu xp̄e adiuua me. q2 circūdederunt me gemitus mortis. Et carnificib⁹ ait. Carne noua me dn̄s indu et. quã vr̄a vulnera maculare neq̄bunt. Iā carnifices defecerant eo q̄ a ꝑma ho ra diei vſq3 ad nonā in ei⁹ inciſiōe ſudaſ ſent. Tūc iterꝝ accedētes ſiniſtri crurꝭ ſu ram abſcindēdo vſq3 ad femur extraxe rūt. Tunc exclamās btūs iacobus: dixit Dn̄ator dn̄e exaudi me ſemiuiuū viuo rū ꝛ mortuoꝝ dn̄s. Digitos dn̄e non ha beo vt ipos ad te porrigā. nec manus vt eas ad te extēdā. Pedes mei trūcati. ꝛ ge nua demolita ſūt. vt tibi genua demoli ta flectere nō valeā ꝛ ſū velut caſura do mus ablatis q̄bus ſuſtētatē colūnis. Ex audi me dn̄e hieſu xp̄e. ꝛ educ d̄ carcere animā meā. Hec cū dixiſſet vnus d̄ car nificibus acceſſit ꝛ caput eius amputa uit. Xp̄iani igiē occulte acceſſerūt ꝛ cor pus eius rapiētes honorifice ſepelierunt Paſſus ē autē. v. kalen̄. decembris.

Aſtor ĩ heremo

multꝭ annis ĩ abſtinētia magna ſe affligēs. multa ſctitate ꝛ religiōe polle bat. Cū autē matē eius ipm̄ ꝛ fratres ei⁹ deſideraret videre ſ3 nō poſſet. obſerua uit diē. ꝛ illis ad ecciam eūtibus ꝓtinus ſe eiſdē obtulit. At illi fugiētes ꝛ cellam intrātes: ĩ eius faciē clauſerūt oſtiū. Illa añ oſtiū ſtans cū nimio fletu clamabat. Paſtor āt ad oſtiū veniēs dixit ei. Quid ſic clamas o vetula. q̄ audiens vocē eius amplius clamabat flens ꝛ dicēs. Volo vos videre fili mi. Quid eni3 ſi videam vos: nunq̄d nō ego ſū matē vr̄a q̄ lactaui vos ꝛ iā canis tota ſū plena. Cui filius. Hic nos vis videre aut ĩ alio ſcl'o. Que r̄ndit. Si nō video vos hic: videbo vos illic filij. Qui ait. Si eq̄nimiē ferre va les: vt nos hic nō videas: illic ꝓcul du bio nos videb. Que diſceſſit gaudēs ꝛ di cens. ſi vos viſura ſū illic nolo vos vide re hic. Iudex ꝓuīcie cū abbatē paſto rē videre cupet ſ3 neq̄ret. filiū ſororis ſue tãq̄ malefactorē tenuit ꝛ ĩ carcere poſuit dicēs. Si paſtor venerit ꝛ p eo interceſſe rit: eū dimittā. Matē igiē pueri ad oſtiū ſenis plorās dū ille ſibi nil r̄ndit: ait. Et ſi viſcera ferrea habes. ꝛ nullā cōpaſſio nē moueris ſaltē miſeratio ſāguīs tui fle ctat te ꝛ q̄ vnigenitus mihi exiſtit. Ille aūt mādauit ei. Paſtor filios nō genera uit. q̄ cū dolore diſcedēte: dixit ei iudex. Saltē v̄bo iubeat ꝛ ego eū dimittā. Ille āt ei remādauit: dicēs. Examīa cām ſm̄ legē. Et ſi dignus morte habeē ꝓtinus moriaē. ſin aūt quō placꝫ tibi fac. Do cebat autē fratres ſic: dicēs. Cuſtodire ꝛ ſeipm̄ ꝯſiderare ꝛ diſcretionem hr̄e opa tiōes ſūt anīe. Paupptas tribulatio ꝛ di ſcretio ſūt opatiōes ſolitarie vite. Scri ptū eſt eni. Si fuerit hi tres viri. noe iob ꝛ daniel ꝛc̄. Noe pſonā h3 nil poſſiden tiū. Iob tribulatoꝝ. Daniel diſcretorū.

Si duas res oderit monachus p̄t ab hoc m̄do liber eē. Et q̄rēti fratri q̄ eē̄t dixit. Carnaliē repauſatio ꝛ vana gl'ia. Si vis requiē īuenire videlicꝫ ĩ hoc ſecu lo ꝛ ĩ futuro. in oī cā dic. Quis ſum ego ꝛ nō iudices q̄nēq̄. Cum q̄dā fratē d̄ ꝯgregatōe offendiſſ3. abbas de ꝯſilio cu iuſdā ſolitarij eū expulit. Qui cū quaſi fiendo deſparet. ꝛ abbas paſtor eū ad ſe adduci fecit. quē benigne ꝯſolans miſit ad illū ſolitariū dicēs. Audiens d̄ te vi dere te deſidero. fatiga igiē te vſq3 ad me Qui cū veniſſ3: dixit paſtor. Duo hoīes erāt q̄ ambo habebāt mortuos ſuos. reli q̄t autē vnus mortuū ſuū ꝛ abijt plora re mortuū alt'ius. Q̄d ſolitari⁹ audiens ꝛ intelligēs ĩ ſmōe eius compūctus eſt.

Cū q̄dā fratē paſtori dixit ſe ꝑturba tū eſſe ꝛ locū velle deſerere eo q̄ q̄dā ver ba de quodā frē audiuiſſ3 q̄ eu3 nō edifi cauerāt. Dixit paſtor nec hec v̄ba crede ret. q2 vera nō eſſent. Ille vera eſſe aſſe rebat. q2 fratē fidelis ea ſibi retulit. Cui paſtor. Non ē fidelis q̄ tibi dixit. q2 ſi fi

delis eſſet nequaꝗ̄ tibi talia diceret. Et
ille. Ego vidi oculis meis. Ille autē in
terrogatus ꝺ̄ feſtuca ⁊ ꝺ̄ trabe ꝗd eſſent
rn̄dit de feſtuca ꝙ feſtuca eſſꝫ. ⁊ de trabe
ꝙ trabs eſſet. Et paſtor. Pone in corde
tuo qꝛ peccata tua ſunt ſicut hec trabs. il
lius autē velut hec parua feſtuca. Fra
ter quidā qui peccatū grande fecerat vo
lens penitere triennio. interrogauit paſto
rem ſi multū eſſꝫ. qui dixit. Multū eſt.
Et queſitus ſi annū iuberet: ait. Mul
tū eſt. Aſtantes autē dicebāt vſqꝫ ad. xl.
dies. Et ille. Multū eſt. Et adiecit. Pu
to ꝙ ſi ex toto corde hō penituerit. ⁊ pec
catum nō iterauerit. etiā p̄n̄iam tridua-
nam ſuſcipiet dn̄s. Interrogatus ꝺ̄ il
lo verbo qui iraſcit̄ fratri ſuo ſine cā ⁊c.
ait. Ex omni re qua te grauare voluerit
frat̄ tuus. nec iraſceris aduerſus eum do
nec oculum dextrū tibi extrahat. ⁊ ſi alit̄
feceris: ſine cauſa ſibi iraſceris. Si autē
aliquis te voluerit ſepare a deo pro hoc
iraſceris ei. Dixit autē paſtor. Qui q̄ru-
loſus eſt monachus nō eſt. Qui maliciā
in corde ſuo tenuerit. monachus nō eſt.
Qui iracundus eſt. monachus non eſt
Qui malū ꝓ malo reddit. monachꝰ nō
eſt. Qui elatus ⁊ verboſus ē. monachus
nō eſt. Qui vō vere eſt monachus: ſemꝑ
eſt humilis māſuetus. charitate plenus.
⁊ timorē dei ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ pre oculis ha-
bet vt nō peccet. Dixit iterū ꝙ ſi ſūt tres
in vnū ex quibus vnꝰ bene quieſcat: aliꝰ
autem infirmet̄ ⁊ grās agat. tercius vō
miniſter eius ſit ⁊ ex ſincera volūtate. hi
tres ſimiles ſunt velut ſint vnius operis
Cum quidā frat̄ ſibi conquereret̄ ꝙ
multas cogitatiōes habens: in ip̄is pe-
ridicaret̄. eum ſub aere nudo eiecit: dicēs
expande ſinū ⁊ apprehende ventū. Qui
ait: non poſſum. Et ille. Nec cogitatio-
nes perhibere potes ne introeant. ſꝫ tuū
eſt reſiſtere eis. Interrogatus a quo-
dam fratre quid ꝺ̄ hereditate ſibi dimiſ-
ſa faceret: dixit vt poſt tres dies ad ſe re-
diret. qui cum rediſſet: ait illi. Si dixero
da eam eccleſie facient inde conuiuia. ſi
dixero da eam parentibus. non eſt tibi
merces. ſi dicam da eam pauperibus. ſe-
curus eris. Quicquid ergo vis fac. ego
cauſam non habeo. hec in vitiſpatrum.

Ohānes abbas

cum per annos quadraginta in
heremo habitaſſꝫ. interrogauit eūꝫ qui-
dam quātū ex hoc ꝓfeciſſꝫ. Et ille dixit
Ex quo cepi ſolitarius eſſe. nunꝗ̄ me vi
dit ſol manducantē. Et iohannes. Nec
me iraſcētem. Simile fere legitur ibi-
dem. ꝙ cum epyphanius epiſcopus ab-
bati hilariani daret carnes: ille ait. Igno
ſce mihi. quia ex quo accepi habituꝫ hūc
nō māducaui quicꝗ̄ ocioſum. Cui epi-
ſcopus. Ex quo accepi habitū hunc. nō
dimiſi aliquem dormire qui aduerſum
me aliquid haberet nec dormiui habēs
aliq̄d aduerſus aliquē. Cui ille. Igno-
ſce mihi. quia melior es ꝗ̄ ego. Vo-
lens iohannes ad ſimilitudinem ange-
lorū nihil operari ſed deo ſine intermiſ-
ſione vacare: ſeipſum expoliauit ⁊ vnam
hebdomodam in heremo fuit. Cū au-
tem fame periclitaretur ⁊ aculeis muſca-
rum ⁊ veſparum totus vulneraretur. re
uerſus ad oſtium fratris ſui: pulſabat.
Ad quem ille. Quis es tu. Et ille. Ego
ſum iohānes. Frater autem dixit ei. Ne
quaꝗ̄. Iohannes enim angelus factus
eſt ⁊ inter homines vltra non eſt. Et il-
le. ego vere ſum ⁊ non aperiens ei dimi-
ſit eum affligi vſqꝫ mane. Poſtea aperi
ens dixit. Si homo es opus habes iterū
operari vt paſcatis ⁊ viuas. Si autē an-
gelus es. quid quer̄ intrare cellam. Et
ille dixit. Ignoſce frater ꝙ peccaui. Cū
autē moraretur rogauerunt eum fratres
vt aliquod verbum ſalutare ⁊ compen-
dioſum loco hereditatis ſibi relinq̄ret.
Qui ingemiſcens ait. Nunꝗ̄ feci pro-
priam voluntatem. nec aliquem docui
quod prius ipſe non fecerim. hec in vi-
taſpatrum.

Oyſes abbas di

xit fratri petenti a ſe ſermonem.
Sede in cella tua ⁊ docebo te vniuerſa.
Cum quidam ſenex infirmatus ire vel-
let in egyptum ne fratres nimis graua-
ret. dixit ei abbas moyſes. Nō vadas q̄-
niam in fornicationem caſurus es. Qui
contriſtatus dixit. Mortuuꝫ eſt corpus
meū. ⁊ tu mihi iſta dicis. Cum ergo iuiſ-
ſet ⁊ quedam virgo ex deuotione ſibi ſer
uiret. ille conualeſcens eā violauit. Que
cum filium peperiſſet. ſenex puerū in vl-
nis accipiens. in die magne feſtiuitatis
que erat in ſixti eccleſia. coram multitu-
dine fratrum intrauit. Cum autem om-
nes flerent: dixit. Videtis infantē hunc
filius eſt inobedientie. Cauete ergo vo
bis fratres. quia i ſenectute hoc feci ⁊ ora
te pro me. ⁊ pergens ad cellam: ad priſti
num ſtatū reuerſus eſt. Alius quoqꝫ
ſenex cum dixiſſet alteri mortuus ſum. il
le ait. Nō confidas in te donec exeas de
corpore. Nam ſi dicis quia mortuus es
ſathanas tamen mortuus nō eſt. Cū
frater peccaſſet miſerunt ad abbatē moy
ſen. qui accepta ſporta plena arena venit
ad eos. Quem cuꝫ fratres quidnam hoc
eſſet. interrogarent: dixit. Peccata mea
ſunt poſt me currentia. ⁊ non video ea.
⁊ veni hodie aliena iudicare peccata. Il
li autē hoc audientes fratri pepercerunt
Simile legitur de abbate priori. Nā
cum fratres de quodam fratre culpabili
loquerentur: ille tacebat. Cum ergo ac-
cepiſſet ſacculum plenum arena retro. ⁊
de eadem arena modicum ante ſe ferret
interrogatus quid hoc eſſet. dixit. Mul
ta arena ſunt peccata mea que poſt me fe
rens ipſa non conſidero. nec pro eis do-
leo. Modica vero arena ſūt peccata fra
tris ante me poſita que ſemper conſide-
ro ⁊ ip̄m iudico. cum tamē peccata mea
ante me ſemꝑ portare deberem. ⁊ ꝺ̄ ip̄is
cogitare ⁊ pro ip̄is deum rogare. Cū
abbas moyſes factus fuiſſꝫ clericus. ⁊ im
poſuiſſet ei ſuperhumerale dixit ei ep̄us
abbas factus es cādidatus. Et ille. Aut
foris domine papa aut intus. Volēs au
tem epiſcopus eum ꝓbare dixit clericis
ſuis. vt quando ad altare accederet. ip̄m
cum iniuria expellerent. deinde eum ſe-
quentes quid loqueret̄: audirēt. Proij-
cientes autem eum foras dixerunt. Exi
foras ethiops. Qui egrediens dicebat.
Bene tibi fecerūt cinerate ⁊ cacabate: qꝛ
cum homo nō ſis quare te in medio ho-
minū uoare p̄ſumpſiſti. hec in vitiſpatꝝ.

Arſenius cū ad-

huc in palatio conſiſteret. et vt
ad ſalutem dirigeretur oraret; audiuit.
Arſeni fuge homines ⁊ ſaluaberis. Ac-
cedens igitur ad monachalem vitam et
ibidem orans audiuit. Arſeni fuge. ta-
ce. quieſce. Legitur enim ibidem de hac
quiete appetenda. tres fratres cum facti
fuiſſent monachi. vnus elegit diſcordan-
tes ad pacem reducere. Secundus infir
mos viſitare. Tercius ī ſolitudine qui-
eſcere. Primus igitur laborans ꝓpter li
tes hoīum. nō potuit oībus placere. ⁊ te
dio victus veit ad ſcd̄m quē inueīt aīo
deficientē. ⁊ mādatū pficē nō valentem.
Et ꝯcordātes ad tciū q̄ erat in ſolitudīe
venerūt. Cui cū tribulatiōes ſuas narraſ
ſent. ille miſſa aq̄ ī cipho: dixit. Attendi
te ī aquā ⁊ erat cōmota ⁊ turbulēta. Et
rurſus dixit. Attēdite mō ⁊ videte quō
q̄eta ⁊ limpida facta ē. Qui cū itenderēt
⁊ vultꝰ ſuos viderēt: ait. Sic qui ī medio
hoīm ꝯſiſtūt p turba nō videt pctā ſua.
Cū āt q̄euerit. tūc pctā ſua vidē valebūt
Quidā etiā cū īueniſſꝫ quēdā ī hēmo
velut beſtiā herbas māducantē: ⁊ nudū
currebat poſt ip̄m fugientē: di. Expecta
me qꝛ ꝓpt deū ſequor te. Et ille. Et ego
ꝓpter deū fugio te. Cum autem veſtem
ꝓieciſſet expectauit eum: dicēs. Qm̄ ma
teriā mūdi ꝓieciſti a te expectaui te. Cui
ille. Dic mihi quō ſalꝰ efficiar. Qui rn̄
dens ait. Fuge hoīes ⁊ tace. Matro-

na quedã nobilis ⁊ ſenex venit. vt abba=
tẽ arſeniũ ex deuotõe videret. Qui roga
tus a theophilo archiepõ vt ſe videri p=
mitteret. nullatenus acqeuit. Tandem
illa ad eius cellã ꝓperãs. ipm foris ante
oſtiũ celle inuenit. ⁊ ſe ad eius pedes ꝓ=
ſtrauit. Ille autẽ cũ indignatiõe nimis
eleuauit eã dicẽs. Si faciẽ meã vidẽ vis
vide. Illa autẽ faciẽ eius p̄ ꝯfuſiõe ⁊ ve
recũdia nõ ꝯſiderauit. Cui ſenex. Quõ
cũ mulier ſis. tantã nauigationẽ facere
p̄ſumpſiſti. Ecce enĩ romã redibis. ⁊ ꝙ
abbatẽ arſeniũ videris alijs mulieribus
enarrabis. ⁊ ille ſiltr veniẽt vt videãt me
Et illa. Si deo dante romã rediero nul
lã huc venire pmittã. Sed ſaltẽ obſecro
vt ores p me ⁊ mei memor ſis ſp. Cui il
le. Oro deum vt deleat memoriã tuam
de corde meo. Illa audiens turbata ni=
miũ venit in ciuitatẽ. ⁊ p̄ triſticia febrici
tare cepit. Qđ archiepũs audiẽs ad eam
ꝯſolandã acceſſit. Illa autẽ dicebat. Ec=
ce ego ꝯtriſtata: morior. Cui archiepũs
Neſcis q̃ mulier es. ⁊ inimicus p muli
eres ſanctos impugnat. ⁊ ꝓpterea ſenex
hec ait. Nã p aĩa tua ſp orat. ⁊ ſic ꝯſola
tiõe recepta. ⁊ cũ gaudio ad ꝓpria reme=
auit. De quodã alio p̃re legiṫ. ꝙ cũ diſci
pulus eius diceret. Senuiſti abba acce
dam⁹ pꝫ iuxͣ mundũ. Ille ait. Ubi nõ
ẽ mulier ibi eamus. Dixit diſcipul⁹. Et
vbi ẽ locus nõ hñs mulierẽ niſi forte ſo=
litudo. Et ille. Ego in ſolitudinẽ me tol
le. Alius etiã fraṫ cũ matrẽ ſuã vetulam
trans fluuiũ portare deberet. ille man⁹ſ
ſuas pallio inuoluit. Cui illa vt qđ ope
ruiſti ſic manus tuas fili. Et ille. Corp⁹
mulieris ignis eſt. ⁊ ex eo ꝙ te ꝯtingebã
aliaꝝ feminaꝝ memoriã ĩ meo aĩo venie
bat. Arſenius autẽ p totũ tp̄us vite
ſue ad opus ſedẽs manũ ſuaꝝ. pãnũ ha=
bebat in ſinu ꝓpṫ lacrimas q̃ crebro de
oculis eius currebãt. Totã noctẽ in ſom
nem ducebat. Mane autẽ facto cũ ꝓpṫ
nature laſſitudinẽ dormire vellet. dice=
bat ſomno. Ueni ſerue male. ⁊ ſurripie
bat paꝝ ſomni ſedendo ⁊ ſtati ſurgebat

Dicebat quoqꝫ. Sufficit mõacho ſi dor
mierit vna hora. ſi ẽ tñ pugnator. Cũ
autẽ paṫ ſancti arſenij nobiliſſim⁹ ſena=
tor. vitã finiẽs ⁊ teſtamẽtum faciẽs ma=
gnã hereditatẽ arſenio dimiſiſſet. magi=
ſtrianus p̄dictũ teſtamẽtũ ad ipm detu
lit. Qđ ille accipiẽs voluit illud ſcindẽ.
Magiſtrianus ãt ei⁹ pedibus ꝓuolut⁹
rogauit ne hoc faceret. q̃ caput ei⁹ p̄ſcin
deret. Cui arſenius. Prius mortuus ſũ
ꝙ ille. Ipſe igiṫ cũ mõ mortuus ſit. quõ
me fecit heredẽ. Et remiſit teſtamẽtũ ni=
hil accipe volẽs. Quadã vice facta eſt
vox ad eũ: di. Ueni ⁊ oſtẽdam tibi opa
hoĩm. Et eduxit eũ in quẽdã locũ. oſtẽ=
ditqꝫ ei ethiopẽ incidentẽ ligna ⁊ facien=
tẽ ſarcinã grandẽ quã portare nõ potat.
Deinde iteꝝ ligna incidebat ⁊ hoc facie=
bat diutius. Oñditqꝫ ei ruſũ hominez
haurientẽ aquã ď lacu ⁊ effũdentẽ aquã
ĩ ciſternã ptuſã. q̃ aquã refũdebat ĩ lacũ
⁊ ipam ciſternã implẽ volentẽ. Et oñdit
ei iteꝝ tẽplũ ⁊ duos viros ĩ eqs portãtes
lignũ trãſuerſũ. volẽtes ãt introire. ĩ tem
plũ ſed nõ poterãt eo ꝙ lignũ in trãſuer
ſo portaret. Et expoſuit: dicẽs. Hi ſũt q̃
portãt q̃ſi iugũ iuſticie cum ſupbia. ⁊ nõ
hũiliant. ꝓpṫ qđ remanẽt foris a regno
dei. Qui ligna incidit hõ ẽ in pctis mul=
tis. ⁊ ꝓ eo vt agat pniam nõ ſubtrahit ď
pctis ſed addit iniqtates iniqtatibus
Qui ãt aquã haurit hõ ẽ bona opa faci
ens. ſꝫ q̃ cũ eis ſunt pmixta mala pdidit
opa ſua. Ueſpe ſabbati veniẽte dñi=
co relinqbat poſt ſe ſolẽ ⁊ extẽdebat man⁹
ſuas ad celum donec mane die dñico ſol
aſcendens faciẽ eius illuſtrabat. ⁊ ſic reſi
debat. hec in vitiſ patꝝ.

Gathon abbas

p trienniũ lapidẽ in os ſuũ mit=
tebat donec taciturnitatẽ diſceret. Aliuſ
quoqꝫ fraṫ cũ intraſſet ꝯgregationẽ: di=
xit inṫ ſe. Tu ⁊ azinus vnũ ꝫ eſto. Sicut
azinus vapulat ⁊ nõ loquiṫ. iniuriã pa=
tiṫ ⁊ non rñdet. ſic ⁊ tu. Alius quoqꝫ
fraṫ a menſa expulſus: nihil rñdit. Poſt

modũ ſuper hoc interrogatus ait. poſui
in corde meo ꝙ equalis ſim cani q̃ cũ ſec
taṫ foras egreditur. Interrogat⁹ aga=
thon que virt⁹ plus haberet laboris. Re
ſpondit. Puto nõ eẽ talẽ laborẽ q̃lẽ ora=
re deũ. Naꝫ inimici eius ſp laborãt eius
orõnem deſtruere. Nã in ceteris labori=
bus hõ aliquẽ requiẽ poſſidet. orator ãt
opus habet magni certaminis. Inter=
rogatus agathon a quodã fratre quõ cũ
fratrib⁹ habitare deberet: ait. Sicut in p̄
ma die ⁊ nõ aſſumas fiduciã: nõ ẽ eñ pe
ior paſſio ꝙ̃ fiducia genitrix ẽ eñ omni=
um paſſionũ. Dixit iteꝝ. Iracũd⁹ ſi mor
tuos ſuſcitet. nõ placet alicui vel deo ꝓpṫ
iracundiã ſuã. Frater qdã iracunduſ
intra ſe ait ſi ſoluſ habitarẽ ad irã nõ ita
cito mouerer. Quadã vice cũ vaccolum
aqua impleret verſatus ẽ. Scđo imple=
uit ⁊ iteꝝ verſatus ẽ. Tertio ĩpleuit ⁊ v̄=
ſatus ẽ. q̃ cõmotus furore fregit vaſculũ
In ſe aũt reuerſus cognouit ꝙ ab eodẽ
demone iracundie ſit illuſus ⁊ dixit. Ec=
ce ſolus ſũ ⁊ tñ ira me vicit. Reuertar gͦ
in cõgregatiõꝫ. q̃ vbiqꝫ labor. vbiqꝫ pati
entia. ⁊ adiutorio dei opus ẽ.

E cõtra erãt duo fres q̃ multis ãnis
ĩ inuicẽ cõuerſantẽs nũꝙ̃ ad iracũdiã po
terãt ꝓuocari. Quadã vice dixit vn⁹ al=
teri. Faciamus ⁊ nos liteꝫ ſicut hoĩes de
mũdo faciũt. Et ille rñdit. Neſcio q̃lṫ
fiat lis. Et dixit fr. Pono in medio later
culũ. ⁊ dico meũ ẽ. tu aũt dic nõ: ſꝫ meũ ẽ.
⁊ inde fit litis initium. Poſita ẽ ergo te=
ſta in medio. dixit vnus meũ ẽ h°. ⁊ alter
dixit nõ. ſꝫ meũ ẽ. Et ille rñdit etiã tuũ ẽ
tolle ergo et vade ⁊ diſceſſerũt nec inṫ ſe
cotẽdere potuerunt. Erat aũt abbas
agathon ſapiẽs ad intelligẽdũ. impiger
ad laborãdũ. Parcus in cibo atqꝫ veſti=
mẽto. Dixit aũt ſm voluntatẽ meã nunꝙ̃
dormiui retinẽs in corde aduerſus quẽ=
ꝙ̃ dolorẽ. nec dimiſi dormire aliũ habẽ=
tẽ aduerſũ ꝫ me aliqđ. Moritur⁹ quo=
qꝫ agathon trib⁹ dieb⁹ mãſit ĩmobilis.
apertos tenens oculos. Qui cũ pulſaretur

a frib⁹ rñdit. In cõſpectu diuini iudicij
aſſiſto. Dicunt ei. ⁊ tu times. Et ille. In
cuſtodiendis mãdatis dei virtute q̃ po=
tui laboraui. ſꝫ hõ ſũ ⁊ neſcio ſi placuerĩt
opa mea dño. Dicũt ei. Et nõ cõfidis de
opibus tuis ꝙ ſm deũ ſũt. Et ille. Nõ
p̄ſumo donec venero ante illũ. Aliṫ eñ
ſũt iudicia dei ⁊ aliṫ iudicia hoĩm. Cũ ãt
euꝫ adhuc interrogare vellẽt: ait. Oñdi=
te caritatẽ et nolite mecũ loq̃. q̃ occupa=
tus ſũ. Quo dicto ſtatim ſpm cũ gaudio
emiſit. Uidebant eñ eũ colligentẽ ſpm
queãdmodũ ſi q̃ ſalutet amicus ſuos di=
lectos.

Arlaaz cuiuſ hy

ſtoriam iohẽs damaſcen⁹ diligẽ=
ti ſtudeo cõpilauit: operante in eo diui=
na gratia. ſctm̃ ioſaphat regem ad fidem
conuertit. Et eñ cũ vniuerſa india xp̄ia=
nis ⁊ monachis plena eẽt ſurrexit rex q̃=
dã p̄potens noĩe Auennir. q̃ xp̄ianos et
p̄cipue monachos plurimũ pſequebaṫ.
Accidit aũt vt q̃dã regis amicus. ⁊ ĩ pa=
latio ſuo p̄mus. diuina cõmonit⁹ grã. re=
gis aulã relinqueret. ⁊ monaſticũ ordinẽ
introiret. Qđ rex audiẽs. p̄ ira inſaniens
eũ p queqꝫ deſerta inq̃ri fecit. ⁊ vix inuen=
tũ ad ſe adduci mãdauit. Uidẽſqꝫ eũ vi=
li tunica coop̃tũ ⁊ fame maceratũ. q̃ ſplẽ=
didis veſtimentis ornabaṫ. ⁊ multis di=
uitijſ affluere cõſueuerat: dixit ei. O ſtul=
te et mentis pdite. cur honorẽ in contu=
meliã cõmutaſti. ⁊ te ludũ pueroꝝ feciſti
Cui ille. Si hui⁹ a me rõnẽ audire deſi=
deras inimicos tuos ꝓcul a te abijcias.
Rege aũt q̃ eẽt hmõi inimici q̃rente: ait.
Ira ⁊ cõcupiſcentia. hec eñ impediunt
ne veritas videaṫ. aſſideãt aũt ad audiẽ=
tiã dicendoꝝ prudentia ⁊ eqtas. Cui rex
Fiat vt loqueris. Et ille. inſipiẽtes ea q̃
ſũt deſpiciũt. quaſi non ſint. ea vͦ q̃ nõ
ſunt. quaſi ſint. apprehendere moliũṫ. q̃
aũt nõ guſtauerit eoꝝ q̃ ſũt dulcedinem
non poterit eorum que nõ ſũt addiſcere
veritate. Multa aũt illo de miſterio in=

carnatiōis ⁊ fidei ꝑſequēte: rex ait. Niſi tibi in ꝑncipio ꝓmiſiſſem ꝙ de medio ꝯſilij irā remouerē. nunc vtiqꝫ igni tuas carnes traderē. Surge igit̄ ⁊ fuge ex oculis meis. ne vltra te videā. ⁊ male te ꝑdā. Uir dei aūt triſtis abſceſſit. eo ꝙ martirium ꝑpeſſus nō eēt. Interea dū rex liberos nō haberet. puer ei pulcerrim⁹ naſcit̄ ⁊ ioſaphat appellat̄. Cōgregāte aūt rege infinitā multitudinē vt dijs ꝓ ortu pueri īmolarent ſexaginta aſtrologos cōuocauit a quibus qd futurū eēt filio ſuo diligentē queſiuit. Cunctis aūt reſpondentibus. eū magnū in potētia ⁊ diuitijs futurū. vn⁹ ſapientior ex ipis dixit. Puer iſte ꝗ nat⁹ ē tibi o rex nō ī tuo erit regno ſꝫ in alio incōꝑabiliter meliori. Nā illius quā ꝑſequeris xp̄iane religiōis (vt eſtimo) futurus ē cultor. Hoc aūt non a ſemetipo ſꝫ a deo inſpirante dixit. Audiēs hoc rex ⁊ plurimū expaueſcēs in ciuitate deorſū palaciū ſpecioſiſſimū cōſtrui fecit. ⁊ ibi puerū ad ſhabitādū poſuit. Ibiqꝫ ſecum iuuenes pulcerrimos collocauit precipiens illis vt nec mortē: nec ſenectutē. nec infirmitatē. vel paupꝛtatē. nec aliquid qd̄ poſſet ſibi afferre triſticiāꝫ ei nominarēt. ſꝫ oīa iocunda ei ꝓponerent quatenus mēs eius leticijs occupata nil de futuris cogitare poſſꝫ. Si quē vo miniſtrantiū infirmari cōtingeret. hūc protinus rex ꝑcipiebat eijci et aliū loco eius incolomem ſubrogari. Precepitqꝫ ne ſibi de xp̄o aliquā facerent mentiōem. Eodē tp̄e erat cū rege vir qdem xp̄ianiſſim⁹ ſed occultus ꝗ inter nobiles regis principes primus vnus erat. Hic cū aliqñ cū rege ad venandū iuiſſet hominē quēdaꝫ pauꝑem pedē leſum a beſtia habentem. ⁊ in terra iacentē inuenit. a quo rogatur vt ſe ſuſcipere debeat. ꝗꝛ ſibi in aliq̄ forſitan prodeſſe poſſet. Cui miles dixit. ego qdem te libenter ſuſtineo. ſed in ꝗ vtilis inueniaris: ignoro. Et ille dixit. Ego hō medic⁹ ſum verboꝝ. Si enī aliqs in verbis ledat̄: ꝯgruū ſcio adhibere medelaꝫ.

Miles aūt qd̄ ille dicebat ꝓ nihilo cōputauit. ꝓpt deū tn̄ ipm ſuſcipiēs: ei⁹ curā egit. Viri aūt qdā inuidi ⁊ malicioſi videntes ꝑdictū ꝑncipē in tāta gr̄a eē regꝭ ipm apud regē accuſauerūt. ꝙ nō ſolum ad xp̄ianoꝝ fidē declinaſſꝫ. ſed inſup regnū conabat̄ ſibi ſurripe. turbam ſollicitans ⁊ ſibi conſilians. Et ſi hoc inquiunt ita eē o rex ſcire deſideras. ipꝫ ſecreto aduoca. ⁊ vitā hāc cito finiendā ꝯmemora ⁊ idcirco gloriā regni te velle relinquere: ⁊ monachoꝝ habituꝫ aſſumē aſſeras. ꝗs tn̄ ignorant hactenus fueras ꝑſecutus. ⁊ tunc videbis quid tibi rn̄derit. Qd̄ cuꝫ rex omīa vt illi ſuaſerant feciſſet. ille doli ignarus. ꝑfuſus lacrimis. ꝓpoſitū regꝭ laudauit ⁊ vanitatē mundi rememorās ꝙ̄tocitius hoc adimpledū cōſuluit. Qd̄ rex audiens et verū eē quod illi dixerant credens ſurore repletus ē. nihil tamē ſibi reſpondit. Uir autem perpendens ꝙ rex grauiter v̄ba ſua acceperat. tremēs abſceſſit ⁊ medicū ſe v̄boꝝ recolens omīa ſibi narrauit. Cui ille. Notuꝫ ſit tibi ꝙ rex ſuſpicat̄: vt ꝓpter hoc dixeris ꝙ eius regnū velis inuadere. ſurge igit̄ ⁊ comam tuā tonde. ⁊ veſtimenta abijciens ciliciū indue. ⁊ ſūmo diluculo ad regem ingredere. Cumqꝫ rex qd ſibi hoc velit interrogauerit reſpondebis. ecce rex paratus ſū ſeq̄ te. nā ⁊ ſi via ꝑ quam cupis ire: difficilis ſit tecum tamen exiſtenti difficilis mihi erit. ſicut em̄ ſociuꝫ me habuiſti in ꝓſperis. ſic habebis pariter in aduerſis. Nūc igit̄ ꝑſto ſū qd̄ moraris? Qd̄ cū ille ꝑ ordinē feciſſet. rex obſtupuit ⁊ falſarios arguēs viꝝ ampliori honore dotauit. Fili⁹ aūt ei⁹ in palacio educat⁹ ad etatē adultā peruenit. ⁊ in oī ſapiā plene edoct⁹ fuit. Admirās aūt cur pr̄ eū ſic reduſiſſet. vnū de cōſeruis ſibi familiarē ſecreto de hac re. interrogauit. dicens ſe i multa meſticia poſitū: ꝓ eo ꝙ ſibi foras egredi non liceret. adeo vt nec cibus ſibi ſaperet nec potus. Qd̄ pr̄ audiens ⁊ dolens: equos ydoneos parari fecit: ⁊ choros plaudentes an̄ eū mittēs ne qd ſibi fedū occurreret diligenter ꝓhibuit. Predictō igitur iuuene taliter procedente. quadā vice vnus leproſus. ⁊ vnus cec⁹ ſibi obuiauerunt. Quos ille videns ⁊ ſtupens ꝗ ſint ⁊ quid nā habeāt inqſiuit. Et miniſtri dixerunt. paſſiones iſte ſunt ꝗ hominibus accidunt. Et ille oībus hominibus hoc cōtingere ſolet. Negātib⁹ illis reſpondit. Non ſunt igitur qui hoc pati debeant. an ſic indiffinite ꝑueniunt. et illi. Et quis hominum futura ſcire valꝫ. Ualde igitur anxius eē cepit ꝓ incōſuetudine rei. Alia vice ꝗdā valde ſenem rugoſam habentē faciē. et deorſū īcuruatum. ⁊ cadentib⁹ dentibus balbuciendo loquentem inuenit. ſtupefactus diſcere cepit viſionis miraculum. Cūqꝫ didiciſſꝫ ꝙ ꝓpter annorum multitudinem ad tantem ſtatum veniſſet ait. Et quis eſt hui⁹ finis. Dicunt ei mors. Et ille. Ne omnium mors vel aliquoꝝ. Cūqꝫ didiciſſet oēs mori debere. interrogauit. in ꝗt annis hec ſuꝑueniunt. Et illi. In octoginta vel centū annis ſenect⁹ īducit̄. deinde mors ipa ſubſeqt̄. Hec igit̄ iuuenis frequent̄ in corde ſuo recogitans. in multa deſolatione erat. ſꝫ corā pr̄e leticiā ꝑtendebat plurimū deſiderās in hmōi dirigi ⁊ doceri. Igit̄ ꝗdam monachus vita ⁊ opinione perfectus. habitans ī deſerto terre ſenar nomine Barlaam. hic que circa filiuꝫ regis agebantur per ſpm̄ cognouit: et mercatoris habitū ſumens. ad ciuitatem illā deuenit. accedenſqꝫ pedagogo filij regis locutus ē. Ego cū negociator ſim lapidem precioſum venalē habeo qui cecis lumen tribuit: ſurdis aures apit. mutos loqui facit. inſipientib⁹ ſapientiā īfūdit. Nūc igit̄ duc me ad filiū regꝭ ⁊ hūc ſibi tradā. cui ille. Uideris hō mature prudētie. ſꝫ v̄ba tua prudētie nō ꝯcordāt. Uerū tn̄ cū lapidū noticiā habeas. ipm lapidem mihi oñde: ⁊ ſi talis (vt aſſeris) fuerit cōprobatus. a filio regis honores maximos cōſequeris. Ad quē ille. Lapis meus inſuper hanc habꝫ virtutem. quia qui non habet ſanā oculorum aciem: ⁊ qui non ſeruat integram caſtitatem. ſi forte illum aſpexerit ipſam virtutem quam habet inſenſibilem perdit. Ego autem medicinalis artis non expers. video te ſanos oculos nō habere. filium autem regis non audiui pudicum eſſe et oculos pulcerrimos habere ⁊ ſanos. Cui ille. Si ſic eſt noli mihi oñdere. quia ⁊ oculos ſanos nō habeo: ⁊ ī peccatis ſordeſco. Nunciās igitur filio regis: ipſum ad eū ꝙ̄tociens introduxit. Cum ergo introductus fuiſſet ⁊ rex eū reuerenter ſuſcepiſſet: ait barlaam. Hic rex benefeciſti. quia de foris paruitati apparenti non attendiſti. Nam quidā rex magnus in curru deaurato procedens. cum quibuſdam attritas veſtes indutis ⁊ macie attenuatis obuiaſſet: continuo de curru exiliens ad pedes ꝓcidēs ipſos adorauit et ſurgens in oſcula ruit. Proceres aūt eius indigne hoc ferentes: ſed regem ſuper hoc arguere formidantes fratri retulerunt: quomodo rex magnificentie regali indigna feciſſet. Frater autem regem ſuper hoc redarguit. Erat autē regi conſuetudo ꝙ quādo aliquis morti tradendus erat rex ante eī ianuā preconem cū tuba ad hoc deputata mittebat. Ueſpere igitur veniente ante fratris ianuā tubā ſonari fecit. qd̄ ille audiens ⁊ de ſua ſaluatōe deſpꝛās totā noctē in ſōne duxit: ⁊ teſtamētū fecit. Mane aūt facto indutus nigris veſtib⁹ cū vxore ⁊ filijs ad fores palacij lugēs acceſſit. quem rex ad ſe īgredi faciēs dixit. O ſtulte ſi ꝑconē fr̄is tui cui nihil te deliqſſe cognoſcis a deo timuiſti quō ꝑcones dn̄i mei quē a deo peccaui timē nō deāꝫ. ꝗ ſonabili tuba mihi mortē ſignificat. ⁊ terribilem iudicis aduētū mihi denūciat. Deīde q̄tuor capſas fieri iuſſit ⁊ duas eaꝝ extrinſec⁹ auro vndiqꝫ operiri: ⁊ oſſib⁹ mortuoꝝ putridis ipleri. Duas v̄o pice liniri et gēmis et margaritis ꝑcioſis ipleri fecit.

Uocanſqꝫ illos margarites quos ſciebat queremoniā apud fratrē depoſuiſſe

hic incipiunt tria exempla

quatuoꝛ illas capſas aū eos poſuit ⁊ ꝗ̄ p̄cioſioꝛes eēnt inq̄ſiuit. Illi vͦ duas deauratas magni eē p̄cij: reliq̄s vͦ vilis p̄cij eē iudicauerūt. Precepit igit̄ rex deauratas apiri. ⁊ cōtinuo inde fetoꝛ itolerabil' emanauit. Quib⁹ rex. He illis ſimiles ſūt q̄ glorioſis veſtib⁹ ſūt amicti: int⁹ vͦ īmundicia vicioꝝ pleni. Deinde alias aperiri fecit. ⁊ ecce odoꝛ mirabilis inde exalauit. Quib⁹ rex. Iſte illis pauperimis quos honoraui ſimiles ſunt q̄ etſi vilib⁹ veſtimentis opiant̄: int⁹ tn̄ oī virtutum odoꝛe reſplendent. Uos aut ſolū q̄ deforis ſūt attenditis: ⁊ que deint⁹ ſūt nō cōſideratis. Fm igit̄ illū regē. tu quoqꝫ bene feciſti ſuſcipiens me. Incipienſqꝫ igit̄ barlaam cepit ei de mūdi creatiōe ⁊ hominis p̄uaricatiōe, ac filij dei incarnatione. paſſiōe ⁊ reſurrectiōe. longū ſermonē retexere. necnō et de die iudicij ⁊ retributōe bonoꝝ et maloꝝ multa ꝓferre. et ſeruientes ydolis plurimū exp̄robrare. ac de eoꝝ fatuitate tale exemplū ponere dicens. Sagittarius q̄da auiculā paruā noīe philomenā capiens. cū vellet eā occidere. vox data ē philomene: ⁊ ait. q̄d tibi ꝓderit o hō ſi me occideris. Neqꝫ em̄ ventrē tuū de me implere valebis. ſ; ſi me dimittere velles: tria tibi mandata darē q̄ ſi diligentius ꝯſeruares. magnā inde vtilitatē ꝯſeq̄ poſſes. Ille vͦ ad ei⁹ loquelā ſtupefact⁹. ꝓmiſit ꝙ eā dimitteret ſi hec ſibi mādata ꝓferret. ⁊ illa. Nūꝗ̄ rē que app̄hendi nō pōt app̄hendere ſtudeas. De re p̄dita irrecup̄abili nunꝗ̄ doleas. Uerbū incredibile nūꝗ̄ credas. hec tria cuſtodi et bene tibi erit. Ille aūt vt ꝓmiſerat eā dimiſit. philomena igit̄ p̄ aera volitās dixit ei. Ue tibi hō ꝗ̄ malum cōſiliū habuiſti. ⁊ ꝗ̄ magnū theſaurum hodie p̄didiſti. Eſt em̄ in meis viſceribus margarita. q̄ ſtrutiōis ouū ſua vincit magnitudine. Qd̄ ille audiēs valde contriſtat⁹ ē ꝙ eam dimiſerit: ⁊ eā apprehendere conabat̄ dicens. Ueni ī domū meā ⁊ oēm tibi humanitatē exhibebo. ⁊ honorifice te dimittā. cui philomena. Nūc ꝓcerto cognoui te fatuū eē. nā ex his q̄ tibi dixi nullū ꝓfectū habuiſti. q̄ ⁊ de me p̄dita ſ; irrecup̄abili doles. et me tentas capere cū nequeas meo itinere p̄gere. ⁊ inſuper margaritā in meis viſceribus credidiſti eē. cū ego tota ad magnitudinē oui ſtrutionis nō valeam p̄tingere. Sic ergo ſtulti ſūt q̄ confidūt in ydolis. q̄ plaſmatos a ſe adorant. ⁊ cuſtoditos a ſe cuſtodes ſuos appellant.

Cepitqꝫ contra fallacē mundi delectationē ⁊ vanitatē multa diſputare. et plura ad hoc exempla adducere: dicens. Qui coꝛporales delectationes deſiderāt ⁊ animas ſuas fame moꝛi p̄mittunt. ſimiles ſūt cuidā homini q̄ dū a facie vnicoꝛnis (ne ab eo deuoꝛaret̄) velocius fugeret. in q̄dā barathꝝ magnū cecidit: dū aūt caderet. manibus arbuſculā apprehēdit quandā ⁊ in baſe quadā lubrica ⁊ inſtabili pedes fixit. Reſpiciēs vͦ vidit duos mures vnū albū ⁊ vnū nigrū inceſſāter radicē arbuſcule quā apprehenderat coꝛrodentes: ⁊ iā ꝓpe erāt vt ip̄m abſciderent. In fundo aūt barathri vidit draconem terribilem ſpirātē ignē ⁊ aperto oꝛe ip̄m deuoꝛare cupientē. Sup̄ baſem vͦ vbi pedes tenebat vidit quatuoꝛ aſpidū capita inde p̄rodeuntia. Eleuās aūt oculos vidit exiguū mellis de ramis illius arbuſcule. oblituſqꝫ periculi in quo vndiqꝫ poſit⁹ erat. ſeip̄ſ; dulcedine illi⁹ modici mellis totū dedit. Unicoꝛnis autē moꝛtis tenet figurā. que hoīem ſemp̄ p̄ſequit̄ ⁊ apprehendere cupit. Barathrum vͦ mundus ē omnibus malis plenus. Arbuſcula vniuſcuiuſqꝫ vita ē: q̄ p̄ hoꝛas diei ⁊ noctis quaſi per murem album et nigrum inceſſanter cōſumit̄: ⁊ inciſioni appꝛopinquat. Baſis vͦ quatuoꝛ aſpidum coꝛpus ex q̄tuoꝛ elementis cōpoſitum. quibus inoꝛdinatis coꝛpoꝛis compago diſſoluit̄. Draco terribilis os inferni cunctos deuoꝛare cupiens. Dulcedo ramuſculi. delectatio allax mundi per

quā homo ſeducit̄ vt p̄iculū ſuū minime intueat̄. Addidit quoqꝫ dicēs. ſimiles ſūt iteꝝ mūdi amatoꝛes homini qui tres amicos habuit quoꝝ vnū plus ꝗ̄ ſe. Secundū tātū quātū ſe. Tertiū minus ꝗ̄ ſe ⁊ q̄ſi nihil dilexit. In magno itaqꝫ p̄iculo poſit⁹. ⁊ a rege citat⁹ cucurrit ad p̄rimū amicū eius auxiliū querens. ⁊ q̄liter eū dilexerit ſemp̄ cōmemoꝛās. Cui ille: Neſcio quis ſis o hō. habeo alios amicos cum q̄bus me hodie letari opꝫ quos ⁊ amicos ammodo poſſidebo. p̄rebeo tn̄ tibi duo ciliciola vt habeas quibus valeas operiri. Cōfuſus igit̄ ad ſecūdū venit: ⁊ ſimiliter eius auxiliū poſtulauit. Cui ille. Nō vacat mihi tecū ſubire agonē. curis etem̄ multis circūdoꝛ. modicū tn̄ vſqꝫ ad oſtiū palacij te ſectaboꝛ. ⁊ ſtatim domū reuertar p̄roprijs vacans negocijs. Triſtis igit̄ deſperās ⁊ ad tertium amicū p̄rexit. ſibiqꝫ facie dimiſſa dixit. Nō habeo os loquendi ad te. q̄m vt debui nō amaui te ſ; in tribulatōe circūdatus. ⁊ ab amicis deſtitut⁹. rogo vt mihi auxiliū feras: ⁊ mihi veniā p̄beas. Et ille hilari vultu dixit. Certe amicū cariſſimū fateoꝛ te eſſe. ⁊ tui l; modici bn̄ficij n̄ imemoꝛ p̄cedā te ⁊ apud regē interueniā ꝓ te ne te in manib⁹ tradet te inimicorū. p̄rimus igit̄ amicus ē diuitiaꝝ poſſeſſio. pro quibus homo multis p̄icul' ſb̄iacet. Ueniente vͦ moꝛtis termino. nihil ex omnibus niſi viles accipit. ad ſepeliendum panniculos. Secundus amic⁹ ē vxoꝛ. filij et parentes q̄ tn̄ vſqꝫ ad monumentū ſecū pergentes p̄rotinus reuertuntur ſuis vacantes curis. Terti⁹ amicus eſt fides ⁊ ſpes et caritas: et elemoſina ⁊ cetera bona op̄a q̄ nos cū exim⁹ d̄ coꝛp̄e p̄nt p̄cedere: ⁊ ꝓ nobis apud deū interuenire et ab inimicis. i. demonibus nos liberare. Hoc inſup̄ addidit dicens. In quadam magna ciuitate conſuetudo fuit. ꝙ hominem extraneum et ignotum omni anno in p̄rincipem eligebant cui omni poteſtate accepta quicq̄d volebat facere licitum erat. ⁊ ſine omni conſtitutione terram regebat. Illo igit̄ in omnibus delicijs permanente ⁊ ſemp̄ ſibi ſic exiſtimante: repente ciues in eum inſurgebant. ⁊ per totam ciuitatem nudum trahentes. in remotam inſulam exulem tranſmittebant. vbi non cibū nec veſtimentū inueniens. fame ⁊ frigoꝛe vrgebatur. Tandem q̄dem alius ſublimatur in regno. cum illoꝛum ciuium cōſuetudinem didiciſſet. infinitos theſauros ad inſulam illam tranſmiſit vbi poſt annum in exiliū relegatus ceteris fame deficientibus ille immenſis delicijs abundabat. Ciuitas hec mundus iſte eſt. Ciues tenebrarum p̄rincipes qui nos falſa mundi delectatione alliciunt nobiſqꝫ in ſperantibus moꝛs ſuperuenit: ⁊ in locū tenebrarum demergimur. Diuitiarum vͦ ad eternum locum p̄remiſſio fit manibus egenoꝛū. Igitur cū barlaam p̄fecte filium regis docuiſſet. et ipſe eum iā relicto patre ſequi vellet: dixit ad eū barlaā. Si hoc feceris. cuidam iuueni ſimilis eris qui cum quandā nobilē deberet deſponſare vxoꝛem. ip̄e renuens aufugit: et in quendam locū deueniens. virginem quādā cuiuſdā ſenis paup̄is filiā laboꝛantē manibus ⁊ oꝛe deum laudantem vidit. Ad quā ille. Quid eſt quod agis mulier. Cum enim ita pauper ſis gratias tamen agis deo acſi magna recepiſſes ab eo. Ad quem illa. Sicut parua medicīa ſepe a magno laboꝛe liberat. ſic gratiarū actio in p̄uis donis magnoꝛum efficitur auctrix donoꝛum. Hec tamen q̄ extrinſec⁹ ſunt nr̄a nō ſūt: ſ; ea q̄ ī nob̄ ſūt ⁊ nr̄a ſunt. a deo magna recepi. q̄ me ad ſuā imaginē fec. itellectū mihi dedit. ad ſuā me gloꝛiā vocauit. ⁊ ianuā regni ſui iā mihi ap̄uit. ꝓ tātis ḡ ⁊ tā magnis donis ip̄m laudare cōuenit. Uidens iuuenis eius p̄rudētiā eā a p̄re ſuo in vxoꝛē petijt. Cui ille. Filiā meam accipen̄ vales. q̄ diuitū ⁊ nobiliū filius es. ego aūt pauper ſū. Sed cū ille omnino inſtaret.

dixit ſenex. Nō poſſū eā tibi dare vt in do-
mum patris tui ducas eā. cū vnica mihi
ſit. Et ille apud vos manebo: ⁊ vobis
me in omnibꝰ ꝯformabo. Depones igiť
pciosū ornamētū. habitū ſenis induit. et
apud eū manens ipam in vxorē accepit.
Poſtq̄ vero ſenex diuitias eū pbauit. in
thalamū eū duxit ⁊ inmēſū podus diui-
tiarum quātū nūq̄ viderat ſibi oñdit: ⁊
oīa ſibi dedit. Dixit aūt ioſaphat. Cōue-
nienter iſta me tangit narratō. ⁊ a te hoc
dictū eē de me exiſtimo: ſꝫ dic mihi pater
quot ānoꝝ es. ⁊ vbi ꝯuerſaris q̄ a te nū-
q̄ volo ſepari. Et ille. Annoꝝ ſum. xlv.
in deſertis terre ſenaar degēs. Ad quem
Joſaphat Amplius pater mihi appa-
res. lxx. Et ille. Si a natiuitate mea om
nes ānos meos q̄ris diſcere. bñ eos exiſti
maſti: ſꝫ nullo modo a me ī mēſura vite
ꝯputanť q̄tq̄t in vanitate mūdi expenſi
ſūt. Tūc eīn in īteriori hoīe mortuꝰ erā:
⁊ ānos mortis nūq̄ vite nominabo. Cū
igiť ioſaphat eū in deſertū ſequi vellet:
dixit barlaā. Si hoc feceris ⁊ tuo ꝯſortio
carebo ⁊ pſecutōnis fratribꝰ meis auctor
exiſtā ſed cū opportunū tp̄s videris ad
me veniens. Barlaā igiť filiū regis ba-
ptizās: ⁊ in fide optime inſtruēs. eū oſcu
latus ē ⁊ ad locū ſuū reuerſus ē. Poſtq̄
aūt rex filiū xp̄ianū factū audiuit. in do-
lore nimio poſitus eſt. Quē quidā amicꝰ
ſuus noīe arachis ꝯſolās ait. Cognoſco
rex ſenē quēdā heremitā q̄ de nr̄a ſecta ē:
q̄ p omnia barlaā ſimił eſt. Hic igiť bar-
laam ſe ſit̄ans. primo xp̄ianoꝝ fidē dfē-
det. deinde ſe ſepari pmittet. ⁊ oīa q̄ do-
cuerat reuocabit. ⁊ ſic filiꝰ regis ad nos
redibit. Aſſūpto igiť predicto principe
magno exercitu ad querēdū barlaā iuit.
⁊ heremitā illū capiēs ſe barlaam cepiſſe
dixit. Quod filiꝰ regis audiēs captū ſcꝫ
m̄gr̄m amare fleuit: ſꝫ poſtmodū per dei
reuelatōnē hūc nō eē ꝯgnouit. Ingreſ-
ſus igiť pr̄ ad filiū ait. Fili mi in triſticia
magna me poſuiſti: ⁊ meā caniciē inho-
norasti: ⁊ lumē ocłoꝝ meoꝝ abſtuliſti:
quare fili hoc feciſti ⁊ deoꝝ meoꝝ cultū

reliquiſti. Cui ille. Tenebras pater fugi.
ad lumen cucurri: ⁊ errorē deſerui: ⁊ ve
ritatē agnoui. Noli aūt fruſtra labora-
re qm̄ nūq̄ a xp̄o me poſſes reuocare. Si
cut enim tibi impoſſibile eſt altitudinē
celi manu tangere aut maximū ſiccare pe
lagus. ſic ⁊ iſtud eſſe ꝯgnoſce. Tunc rex
ait. Et quis hoꝝ mihi auctor eſt maloꝝ
niſi ego qui tā magnifica tibi feci q̄ nūq̄
aliquis patrū fecit filio. quapropter pra-
uitas volūtatis tue ⁊ cōtentio effrenata
aduerſus caput meum te inſanire fecit.
Merito aſtrologi in natiuitate tua dixe-
rūt te arrogantē. ⁊ pentibꝰ inobedientē
futurū. Nunc vero ſi mihi acquieueris a
mea diſcedes filiatione. ⁊ p patre inimi-
cus effectus. illa tibi faciā. que nec adhuc
hoſtibus feci. Cui ioſaphat. Cur rex tri-
ſtaris quia bonoꝝ pticipes effectus ſū.
Quis vnq̄ pater in filij ſui proſperitate
triſtis apparuit. Non ḡ iam patrē voca-
bo te ſed ſi mihi aduerſaberis ſicut a ſer
pente fugiā a te. Rex igiť ab eo cū ira di-
ſcedens. arachi amico notā fecit filij du-
riciam. q̄ ſibi ꝯſuluit vt nō aſperis vbis
cū eo vteref: quia blandis ⁊ lenibꝰ puer
melius traheref. Sequēti igiť die rex ad
filiū venit ⁊ circūplectēs oſculabať eum
dicens. Fili dulciſſime honora caniciē pa
tris tui. verere fili patrem tuum. an neſcꝭ
quale bonū eſt patri obedire ⁊ eum leti-
ficare. ſicut eꝯ malū eſt ipm̄ exacerbare.
Quotq̄t enī fecerūt male perierūt. Cui
ioſaphat. Tempus amandi. ⁊ tempus
odiendi. tempus pacis. tempus et belli.
Nullo enim modo auertentibus nos a
deo obedire debemus. ſiue ſit mater ſiue
ſit pater. Videns igitur pater eius ꝯſtan
tiam ait. Ex quo video tuam ptinaciam
nec mihi obedire vis. ſaltem veni et ābo
pariter veritati credamus. Barlaā enim
qui te ſeduxit a me vinctus tenetur. No
ſtri igitur ⁊ veſtri cum barlaam ꝯueniāt
⁊ preconem mittam vt omnes galileiſn̄
timore veniant: ⁊ diſputatione incepta.
ſi vr̄ barlaam obtinuerit. vobis credemꝰ.
ſi autem noſtri nobis ꝯſentietis. Quod

cū regis filio placuiſſet: ⁊ illi cū ſimu la-
to barlaam ordinaſſent quō prius debat
ſit̄are ſe fidem xp̄ianorum defendere: ⁊
poſtea ſe pmittere ſuperari. Omnes in-
ſimul ꝯuenerūt. Couerſꝰ igiť ioſaphat
ad nachor dixit. Noſti o barlaā qualiter
me docuiſti: ſi igiť fidem quā me docui
ſti defenderis: in doctrina tua vſq̄ ī finē
vite pmanebo. Si aūt ſupatus fueris. ſta
tī in te meā cōtumeliā vindicabo. ⁊ cor
du ū et linguā manibus extrahens dabo
canibus ne alij amplius pſumant filios
regū in errorē mittere. His auditis Na
chor triſtis et pauidꝰ vehemēť factꝰ e. vi-
dens ſeipm̄ in foueā quā fecit decidiſſe ⁊
laqueo ſuo cōphenſū eē. Animaduertēſ
igiť cognouit melius eē filio regis adhe
rere vt piclū mortis euadere poſſet. rex
autē ſibi palā dixerat vt fidē ſuā ſine ti-
more defenderet. Vnus ergo rethoꝝ ſur
gens dixit. Tu es barlaam q̄ filiū regis
ſeduxiſti. Et iſte. Ego ſū barlaam q̄ filiū
regis in errorem nō miſi: ſꝫ ab errore libe
raui. Et rethor. Cū eximij et mirabiles
viri deos nr̄os adorauerī. quō tu aduer
ſus eos audes inſurgere. Et ille r̄ndens
ait. Caldei greci ⁊ egyptij errātes creatu
ras deos eē dixerūt. Nā caldei elementa
deos eē arbitrati ſūt. cū creata ſint ad vti
litatē hoīm vt eoꝝ dñiationi ſubiaceāt:
⁊ multis paſſionibꝰ corrūpanť. Greci q̄ꝫ
nephādos hoīes deos putāt ſicut ſatur-
nū q̄uē aiunt filios comediſſe: ⁊ virilia
ſibi abſcidiſſe et in mare ꝓieciſſe: ⁊ vene
rē inde natā fuiſſe. A filio ſuo quoq̄ꝫ io-
ue alligatū in tartarū ꝓiectū eē. Jupiť
quoq̄ꝫ rex alioꝝ deoꝝ eē deſcribiť quē tn̄
in aīalia transformatū ſepe dicunt vt ad
ulteria ꝯmitteret. Venerē quoq̄ꝫ deam
adulterā dicūt. Nā aliquādo habuit vi
rū mechū martē. aliqñ adonidē. Egiptij
aūt aīalia coluerūt ſcꝫ ouē. vitulū porcū
⁊ hmōi. Xp̄iani autē filium altiſſimi co
lunt. qui de celo deſcendit ⁊ carnē aſſum
pſit. Cepit igitur nachor fidem xp̄iano-
rū euidenter defendere: ⁊ rōnibus cōmu-

nire. ita q̄ rethores illi muti effecti nihil
oīno r̄ndere ſciuerūt. Joſaphat igiť ve-
hemenť exultabat: eo q̄ dñs p inimicū
veritatis veritatē defendiſſet. Rex autē
furore nimio repletꝰ ē. Juſſit igiť cōſiliū
diſſolui. quaſi de his ſequēti die denuo
tractaturus. Dixitq̄ꝫ ioſaphat. Aut ma-
giſtrū meū pmitte mecū hac nocte mane
re. vt ſił de r̄nſionibus fiendis craſtino
ꝯferamus: ⁊ tu tuos tecū aſſumas ⁊ cum
eis ꝯferas: aut tuos mecū pmiſſis accipe
meū. Alioquin nō iuſticiā ſed violentiā
exercebis. Quapropter nachor ſibi con-
ceſſit. ſpem adhuc habens q̄ eum ſeduce
ret. Cū igitur filius regis cū nachor do-
mum rediſſet; dixit ei ioſaphat. Ne pu-
tes me ignorare quis ſis. Scio te non eē
barlaā ſed nachor aſtrologū. Incipieſq̄ꝫ
ioſaphat viam ſalutis ei p̄dicauit. ⁊ ad
fidē conuertens mane ad heremū miſit:
vbi baptiſmū ſuſcipiens: heremiticā vi-
tam duxit.

Magus autem quidam nomine
theodas hec que gerebantur audiēs. ad
regē veīt ⁊ q̄ filiū ſuū ad leges paternas
redire faceret promiſit. Cui rex. Si hoc
feceris ſtatuam auream tibi erigam ⁊ ip
ſi ſicut dijs (more ſolito) ſacrificium of-
ferā. Et ille. A filio tuo cunctos remo
ue et mulieres decoras ⁊ ornatas intro-
duci precipe. vt ſemper cum eo ſint ⁊ mi-
niſtrent conuerſentur et morentur cum
eo. Ego autem vnum de ſpiritibus me-
is ad eum dirigam qui eum ad libidinē
inflammabit. Nihil eniꝫ iuuenes ſic po
teſt ſeducere ſicut facies mulierum. Rex
enim quidam cum filium vix habuiſſet
dixerūt peritiſſimi medici. q̄ ſi infra de
cem annos ſolem vel lumē viderit lumi
ne oculorum priuabitur. Rex igitur
in quadam ſpelunca exciſa filium ibi vſ-
q̄ꝫ ad annos decem manere fecit. Qui-
bus finitis iuſſit rex. vt oīm rerū genera
añ eū adducerenť. vt omniū nomina et
noticiā poſſet habere. Adductꝭ igiť au-
rum auro ⁊ argento: lapidibꝰ pcioſis. ve

ribus ſplēdidis. eq̄s regalib⁹. ⁊ oīm rex
generib⁹ cū ď vniuſcuiuſq̧ re noīe inter
rogaret miniſtri oīm ſibi noīa indicabāt
Cū aūt nomē mulier͛ diſcere anxie q̄re-
ret. ſpatarius regis ludēdo dixit. demo-
nes eas eē q̄ hoīes ſeducūt. Rege aūt in-
terrogante filium q̄d de oībus q̄ viderat
plus amaret. Quid inq̄d pr̄ aliud niſi
demones illos q̄ ſeducūt hoīes. In nul-
lo eīn̄ ſicut in his ſic exarſit aīa mea. Nō
igit̄ alit̄ putes te filiū tuū ſupare niſi h°
modo. Rex igit̄ oībus miniſtris eiectis
puellas decoras ei ſociauit q̄ eū ſemp ad
libidinē ꝓuocabant nec habebat alium
ad quem reſpiceret aut cum quo loque-
retur. vel cū quo veſceret̄. Malign⁹ vo
ſpiritus a mago miſſus in iuuenē irruit
⁊ magnū int⁹ caminum ignis accendit.
Malignus igitur ſpirit⁹ intus inflāma
bat. puelle aūt exterius virū excitabāt in
ardorē. q̄ ſe tā fortit̄ vexari ſentiēs turbat̄
⁊ deo ſe totum recōmendās diuinā ꝯſo-
latiōem recepit. ⁊ oīs tentatio abſceſſit.
Deinde q̄ndā puellā pulcherrimā reg̃
filiā ſ; a patre orbatā ad eum miſit. Cui
cū vir dei p̄dicaret: illa r̄ndit. Si me ab
ydolorum cultura ſaluare deſideras. cō
iungere mihi nuptiarū copula. Nam et
xp̄iani coniugia non abhorrent. ſ; lau-
dant. quia patriarche eo͛ ⁊ ꝓphete. ⁊ pe
trus eo͛ aplus cōiuges habuerūt. Ad
quā ille. Inaniter mulier iſta mihi ꝓſe-
q̄ris. ꝑmittit̄ q̄dē xp̄ianis vxores ducere
ſ; nō his q̄ ꝓmiſerūt xp̄o virginitatem
ſeruare. Et illa. Sit ita vt vis. ſi aīmam
meā ſaluare deſideras vnā mīmū petiti
onē mihi ꝑfice. Cōcūbe mecū tm̄ hac no
cte. ⁊ ꝓmitto tibi q̄ ſūmo in diluculo ef
ficiar xp̄ane. Naz ſi (vt dicit̄) gaudiū ē
angelis ī celo ſuper vno peccatore pniā;
agente. actori cōuerſionis nōne magna
merces debet̄. Semel tm̄ mihi acq̄eſce. ⁊
ſic meipā; ſaluabis. Illa igit̄ turrī ī aīe
illius fortit̄ concutere cepit. Qđ demon
videns ſocijs ſuis ait. videtis quō puel-
la iſta cōcuſſit quē nos nō potuim⁹ ꝯmo
uere. Venite ergo ⁊ in eū fortit̄ irruam⁹
ex quo ꝯgruū tp̄s inuenimus. Cernēs
igit̄ ſāct⁹ iuuenis ſe tā fortiter captiuatū.
q: ⁊ ꝯcupiſcētia incitabat ⁊ ſal⁹ vni⁹ pu-
elle a dyabolo ſuggerē te ip̄m ꝯmouebat.
lachrimis infuſus. orōni ſe dedit: ī qua
orōne obdormiēs vidit ſe duci in q̄dā
pratū decoris florib⁹ exornatū. vbi folia
arborū dulce ſonū reddebant aura quā-
dam ḡta agitata: ⁊ odor mirific⁹ emana-
bat: vbi fruct⁹ viſu ſpecioſiſſimi ⁊ guſtu
deſiderabiles: vbi ſedes poſite erāt auro
⁊ gēmis fabricate: lecti lucidi cū p̄cioſiſ-
ſimis ornamētis. aque limpidiſſime pre
terfluētes. Dehinc in ciuitatē ip̄m intro-
duxerūt. cui⁹ muri ex auro ⁊ obrizo erāt
q̄ claritate mirabili refulgebat. vbi cthe-
rij q̄dā exercitus cantātes cāticū qđ au-
ris mortaliū nō audiuit. dictūq̧ eſt ei.
Iſte ē locus bto͛. Cū aūt viri vellēt eū
reducere: rogabat vt eū ibi manere ꝑmit-
terent. Qui dixerūt. Cū labore multo
adhuc venies huc. ſi tm̄ tibi vim inferre
poteris. Deinde ad loca teterrima ip̄m
duxerūt omni feditate plena dictūq̧ eſt.
Iſte eſt locus iniuſto͛. Cū aūt euigilaſ-
ſet pulchritudo illius puelle ⁊ ceteraru;
ſtercore fetidiore ei videbat̄. Verum cū
maligni ſpūs ad theodam rediſſet. ⁊ ipē
eos exprobraret: dixerunt priuſq̄ ſigno
crucis ſignaret̄. ſup ipſu; irruēteo. fortit̄
ip̄m cōturbauimus: vt aūtē ſeip̄m ſigno
cruc̃ muniuit nos pſecutus eſt cū ira.
Tūc theodas cū rege ad eū intrauit: ſpe
rans q̄ ei pſuadere poſſet: ſ; p̄dict⁹ ma-
gus captus eſt ab eo quē cape voluit: et
ab eo ꝯuerſus baptiſma ſuſcepit: ⁊ lauda
bilē vitā duxit. Rex igit̄ deſpans diuiſit
ei ď ꝯſilio amico͛ mediū regni ſui. Ille
aūt lic; deſertū tota mēte deſideraret. tñ
ꝓpter fidei dilatatō; ad tp̄s ip̄m regnu;
ſuſcepit: ac in ſuis ciuitatib⁹ tēpla ⁊ cru-
ces erexit: ⁊ omnes ad xp̄m ꝯuertit. Pa-
ter aūt tandē filij rōnibus ⁊ predicatiōi-
bus aſſenſū prebens. fidem xp̄i recepit: ⁊
baptiſmū ſuſcipiens ⁊ totum regnū filio

ſuo dimittens ipſe penitētie opibus va-
cabat. Et poſt hoc laudabiliter vitā fini
uit. Joſaphat aūt barrachiā regem
p̄nuncians pluries fugere. ſed ſemper a
pplo captus vix tandē p̄ualuit. Cū ergo
p deſertū p̄geret cuidā pauperi regalem
habitū dedit ⁊ ipē in paupima veſte re-
manſit. Dyabolus aūt multas ei inſidias
pabat. Aliqñ gladio euaginato in eū ir-
ruebat ⁊ eū pcutere minabat̄ niſi deſiſte-
ret. Aliquādo ī forma ferarū ſibi appa-
rebat frendēs ⁊ dir͛ mugitū emittēs. Ille
aūt dicebat. Dñs mihi adiutor ē ñ time-
bo q̄d faciat mihi homo. duobus igit̄ an
nis in heremo ioſaphat vagabūd⁹ māſit
Nec barlaā inuenire potuit. Tandē ſpe
luncā inuenit ⁊ añ oſtium ſtans dicebat.
bñdic pater bñdic. Cui⁹ vocē barlaā au
diens: exilijt ⁊ oſculātes feruētiſſime ſeſe
alterutru; amplexib⁹ ꝯſtringebāt nec ſa-
tiari poterāt. Retulit aūt ioſaphat bar-
laam oīa q̄ acciderant. ⁊ ille imēſas gra-
tias egit deo. Māſit aūt ibidē multiſ an
nis in abſtinētia mirabili v̄tute. Tādē;
cōpletis diebus barlaam in pace q̄euit.
circa annū dñi. cclxxx. Joſaphat igit̄ in
anno. xxv. regnu; deſerens. xxxv. annis
heremiticū laborē ſubijt. et ſic mult̃ cla
rus virtutibus in pace quieuit. ⁊ cū cor-
pore iuxta barlaam poſit⁹ fuit. Qđ audi
ens rex barachias illuc cū multo exerci-
tū venit. ⁊ corpora reuerenter aſſumens
in ciuitatē ſuā trāſtulit. Ad quo͛ tumu
lū miracula multa fiūt.

Elagius papa

multe ſāctitatis fuit. ac ī pō-
tificatu laudabilit̄ ſe gerēs tā
dē plen⁹ bonis opib⁹ in pace q̄euit. Nō
fuit aūt iſte pelagi⁹ p̄deceſſor ſcti Greg.
ſ; ali⁹ añ ip̄m. Huic eñ pelagio ſucceſ-
ſit iohes terti⁹. Johāni ſucceſſit bñdict⁹
Bñdicto pelagi⁹. Pelagio gregori⁹. tpe
igit̄ p̄mi pelagij lōgobardi in italiā ve
nerūt. ⁊ q: multi hui⁹ hyſtoriā; ignorare
ꝓbāt̄. iō eā hic inſerendā decreui. put ī
hyſtoria longobardo͛ quā paul⁹ lōgo-
bardo͛ hyſtoriograph⁹ cōpilauit: ⁊ ī di
uerſis cronicis explanata habet̄. Gens
etem̄ quedā erat germanica plurimum
populoſa. que de littorib⁹ occeani pre ſe-
ptentrionali egreſſa cū de inſula ſcādina
ria p bello͛ multa certamina diuerſarū-
q̧ terra͛ circuit⁹ tādē pānoniā deueniſſ;
vltra nō audēs ꝓcedere ſedem ſibi in ea
ppetue habitatiōis inſtituit. Ibi primo
huuuli poſtea longobardi ſūt appellati
Du; aūt adhuc in germania reſiderent.
agilmud rex longobardo͛. vij. pueros ī
piſcinā a meretrice ad necādū piectos ī-
uenit: quos vno partu dicta meretrix edi
derat. Quos dū rex caſu reptos cū haſta
admirās reuolueret. Vn⁹ eo͛ haſtā reg̃
manu tenuit quē rex vidēs et ſtupens nu
triri fecit. ⁊ lamiſſionē vocauit. magnu;
eū futurū eē p̄nunciās. Qui tāte ꝓbitat̃
extitit. q̄ mortuo rege eū longobardi re
gē fecerūt. Per idē fere tp̄s. ſ. anno ab
incarnatione dñi. ccccxc. dū q̄dā ep̄s ar-
rianus (vt ait entropius) q̄ndā nomie
barbam baptizare volens diceret. Bap-
tizo te barbā ī nomine p̄ris p filiū in ſpū
ſancto: filiū ⁊ ſpm̄ ſctm̄ minorem p̄re per
hoc oſtendere volens. ſubito aqua diſpa
ruit ⁊ baptizandus ad ecciam cōfugit.
Per idē fere tempus floruerunt ſāct⁹
Medardus. gildaldus fratres vterini ⁊
vno die nati. vno die epi conſecrati. vno
die mortui. vno die a xp̄o aſſumpti. Añ
vo hoc tp̄s ī q̄dā cronica dr̄ circa annu;
dñi. ccccl. dū intra gallias arriana here
pullularet. vnitas ſubſtantie trium pſo-
narum euidenti miraculo demōſtratur
vt ait ſigiſbertus. Dū enim in vrbe vaſa
cenſi miſſā ep̄s celebraret. vidit tres gut-
tas clariſſimas equalis magnitudis ſup
altare emiſſas q̄ ſil' defluētes in vnū con
iuncte. gēmā pulcherrimā effecerūt. quā
cū ī medio cuiuſdā cruc̃ auree poſuiſſet
alie gēme q̄ inerant de ip̄a ꝓtin⁹ cecide-
rūt. Addidit q̧ q̄ impijs obſcura ⁊ mū
dis clara videbat̄. ⁊ q̄ infirmis dabat ſa

nitatem ⁊ adorantibus crucẽ augebat deuotionem.

Poſt hoc autẽ longobardis his qui dã rex ꝑerat noĩe albuin⁹. vir q̃dẽ fortis ⁊ ſtrenuus q̃ cũ rege gebidanoꝝ pliũ gerens, eius exercitũ cõtriuit. ⁊ regẽ interfecit. quapropt̃ fili⁹ p̃dicti regis occiſi. q̃ ſibi in regnũ ſucceſſerat. in vltiõẽ pr̃is ſui cõtra albuinũ manu armata fortit̃ ꝓceſſit. cõtra quẽ albuin⁹ exercitũ ſuũ mouit ⁊ ip̃m ſupnans interfecit. Filiãqꝫ ſuã nomine roſimũdã captiuã ducẽs in vxorẽ accepit. Sed ⁊ d̃ capite ip̃i⁹ regis ſibi cuppã pauit quã argẽto circũcludẽs ide bibebat. In illis aũt dieb⁹ Iuſtin⁹ mior impiũ gubernabat. qui quẽdã p̃ncipẽ eunuchũ hẽbat. q̃ dicebat̃ narſes. virũ quõdã nobilẽ ⁊ ſtrẽnuũ q̃ cõtra gotthos (q̃ totã italiã inuaſerãt) ꝓcedens. ip̃os ſupauit: ⁊ regẽ eoꝝ totilã flagellũ dei occidit. ⁊ vniuerſã italiã paccatã rediit. q̃ ꝓ magnis bñficijs magnã inuidiã ptulit a romanis. q̃propter apud impatorẽ falſo accuſatus. a p̃fato ĩpatore depoſit⁹ ẽ. Vxor q̃ꝫ ĩpatoris noĩe ſophia hãc contumeliã ſibi miſit ꝙ eũ cũ ãcillis ſuis faciet filare ⁊ lanarũ penſa diuidere. Ad hec v̂bã narſes r̃ndit. Et ego talẽ telã tibi ordiri ꝓcurabo. quã donec vixer̃ deponere nõ valebis. Neapolim igit̃ narſes ſecedens. longobardis mãdauit. vt paupꝛrima pannõie rura dereret: ⁊ ad italie fertile ſolũ poſſidẽdũ ꝯfluerẽt. q̃d Albuinus audiẽs pãnoniã deſeruit. et anno ab incarnatiõe dñi q̃ngẽteſimoſexageſimooctauo. cũ lõgobardis italiam intrauit. Erat aũt cõſuetudo eis longas barbas portare. Vñ cũ q̃dam vice (vt aiunt) exploratores ad eos venire deberẽt p̃cepit albuin⁹. vt oẽs mulieres ſolutos crines circa mentũ circũducerent vt barbati hoĩes ab exploratoribus crederent̃. Et inde longobardi a longis barbis p⁹modũ ſũt vocati. Barda eñ in eoꝝ lingua barbã ſonabat. Alij dicũt ꝙ cũ hunuli cum bandalis pugnaturi eſſent ⁊ ad quendã q̃ habebat ſpm̃ ꝓphetie acceſſiſſet. vt ꝓ eoꝝ victoria exoraret: ⁊ eis benediceret: d̃ cõſilio vxoris iuxta feneſtrã in qua mane ad orientẽ orabat ſe poſuerũt. ⁊ mulieres circa mentũ capillos circũducere de eiuſdẽ cõſilio p̃ceperũt. cũ ergo ille feneſtrã apiens eos vidiſſet exclamauit. q̃ ſunt iſti longobardi. ⁊ vxor adiunxit ſua: vt q̃bus nomẽ dederat victoriã cõdonaret. Ingreſſi igit̃ italiam oĩes pene ciuitates ceperũt. cũctis habitatoribus interfectis. Papiam aũt trib⁹ annis obſeſſam. tãdẽ ceperũt. Rex autẽ albuinus iurauerat ſe oẽs xp̃ianos occiſurũ. Vñ cũ papiã intrare deberet. equ⁹ eius añ portã ciuitatis greſſũ figẽs. quãtũcũqꝫ calcaribus vrgeret̃ ſurgere ñ valebat. quſqꝫ admonitiõẽ cuiuſdã xp̃iani rex iuramentũ mutauit. Mediolanum g̃ longobardi ingreſſi. totã pene italiã intra breue ſpaciũ t̃pis ſubiugarũt. preter romã. ⁊ romaniliã q̃ romanilia ẽ vocata quaſi altera roma. ex eo. ſ. ꝙ rome ſpadheſiſſet. Cũ igit̃ rex albuin⁹ verone eẽt ⁊ q̃ddã magnũ cõuiuiũ p̃paſſet. ⁊ ciphũ ſuũ quẽ d̃ capite r̃gl fecerat afferri faciẽs ex eo bibit. ⁊ vxorẽ ſuã noĩe roſimũdã de eo bibere fecit dicẽs. Bibe cũ p̃re tuo. Q̃d cũ roſimũda didiciſſet. odium magnũ cõtra regẽ cõcepit. Erat aũt regi dux q̃dã q̃ q̃ndã domicellã regine carnalit̃ cognoſcebat. At regina abſente rege q̃dã nocte ancille ſue cubiculũ intrãs: p̃dicto duci ex pſona ipius ancille mãdauit vt ad ſe illa nocte deberet accedere. Qui cũ veniſſet regina p̃dicto duci vice ancille ſe ſuppoſuit. ⁊ poſtmodum dixit ei Scis q̃ ſũ. Cui cũ ſe eẽ talẽ amicã ſuã diceret. Illa ait. Neq̃q̃. Sed ſũ roſimunda. Certe talẽ rẽ ꝑpetraſti. hodie ꝙ aut albuinũ occides. aut albuini gladio interibis. Volo igit̃ vt de ip̃o viro meo q̃ patrẽ meũ occidit. ⁊ de ei⁹ capite ciphũ ſibi faciẽs me in eo bibere fecit. me debeas vindicare. Cui ille nõ acq̃eſcẽs. aliũ ſe inuenire ꝓmiſit q̃ hoc negociũ ꝑpetraret. vñ illa arma ſubtrahẽs. ſpatã illi⁹ q̃ erat ad lectuli caput. ne tolli aut euaginari poſſꝫ fortiter colligauit. Dũ ergo rex in ſtratu dormiret. homicida eius cubiculũ intrare conat̃. q̃d rex ſentiens de ſtratu exiliit. ⁊ ſpatã arripiens ſꝫ extrahere nõ valens cũ ſcabello ſe virilit̃ defendere cepit. Sꝫ ille cũ optime eẽt armat⁹ in regẽ inualuit et occidit. Accipiens igit̃ vniuerſos theſauros palacij cũ roſimunda rauennã (vt dicit̃) aufugit. Sꝫ cũ roſimunda q̃ndam iuuenẽ pulcherrimũ p̃fectũ. ſcꝫ rauenne vidiſſet ip̃m in viꝝ h̃re deſiderans venenũ viro in calice ꝓpinauit. C⁹ amaritudinẽ ille p̃ſentiens iubet vxori. vt reſiduum bibat. Q̃d cũ recuſaret. ille euaginato gladio eã bibere coegit. et ſic ambo ibidẽ pierũt.

Tãdẽ rex q̃dam lõgobardoꝝ nomĩe adolaoth baptizat⁹ ẽ ⁊ fidẽ xp̃i ſuſcepit. Sed theodolina longobardorũ regina xp̃ianiſſima et deuota apud modonam pulcherrimũ oratoriuin conſtituit. Ad quã reginã gregori⁹ libros dyalogorũ trãſmiſit: q̃ viꝝ ſuũ noĩe agiſulphũ p̃mo ducẽ taurmenſiũ. ſed poſtmodũ longobardoꝝ regem ad fidẽ conuertit: ⁊ cũ romano imperio et eccĩa cũ pacẽ h̃re fecit. Sicqꝫ in feſto ſctõꝝ geruaſij ⁊ ꝓtaſij facta ẽ pax inter romanos ⁊ longobardos ⁊ iõ greg. in eodem feſto cãtari inſtituit ĩ officio miſſe. Loquet̃ dñs pacem ⁊c. In natiuitate q̃ꝫ ſcti iohis baptiſte p̃dictoꝝ pax et conuerſio amplius cõfirmata fuit. Theodolina v̂o in. b. iohannem ſpecialem deuotionem habebat. Cuius meritis gentis ſue conuerſionẽ aſſeribens p̃dictum oratorium apud modinam fabricauit. Eiuſqꝫ gentis Iohannem patronum et defenſorem eſſe cuidam viro ſancto reuelatum fuit.

Mortuo gregorio ſucceſſit ei ſauinianus ⁊ ſauiniano bonifacius tertius: bonifacio tertio bonifacius quartus.

Ad cuius preces focas imperator donauit eccleſie chriſti Pantheon. circa annum domini ſexingenteſimuũ decimũ; Et ad preces bonifacij quarti prim⁹ ſtatuit ſedem romanam eſſe caput omniũ eccleſiarum. Nam eccleſia conſtantinopolitana. ſe pumam omnium eccleſiarũ ſcribebat.

Huius bonifacij tempore mortuo foca et regnante eraclio. circa annũ domini ſexingenteſimumdecimũ machumeth pſeudo propheta et magus agorenos ſiue yſmahelitas id eſt ſaracenos h⁹ modo decepit: ſicut legitur in quadam hyſtoria ipſius et in quadam cronica. Clericus quidam valde famoſus cum ĩ romana curia honorem quem cupiebat aſſequi non potuiſſet indignatus ad partes vltra marinas confugiens ſua ſimulatiõe innumerabiles ad ſe attraxit. Inueniensqꝫ machumeth dixit ei. ꝙ ipſum illi populo preficere vellet. Nutriens columbam grana et alia huiuſmodi in aurib⁹ machumeth ponebat. columba autem ſuper eius humeros ſtans de auribus eius cibum ſibi ſumebat. Sicqꝫ iaꝫ adeo aſſuefacta erat ꝙ quandocũqꝫ machumet videbat protinus ſuper humeros ꝓſiliens roſtrum in eius aure ponebat. Predictus igitur vir populum conuocans dixit ſe illum ſibi velle preficere quem ſpiritusſanctus in ſpecie columbe monſtraret. Statimqꝫ columbam ſecreto emiſit: ⁊ illa ſuper humeros machumeth. qui cum alijs aſtabat euolans. roſtrum in eius aure appoſuit. Quod populus videns ſpiritumſanctum eſſe credidit. qui ſuper eum deſcenderet. Ac in eius aure verba dei inferret. et ſic machumeth ſaracenos decepit. qui ſibi adherẽtes regnum perſidis. ac orientalis imperij fines vſqꝫ ad Alexandriam inuaſerunt. Hoc quidem vulgariter dicit̃. ſed ſerius eſt quod inferius habetur.

Machumeth igitur proprias leges confingens. ipſas a ſpirituſancto qui in ſpecie columbe que ſepe vidente populo ſuper eum volabat. ſe recipiſſe mentie

baẗ. i quib⁹ queda͂ de vtroq; teſtameto in
ſeruit. Nam cu; in p̄meua etate merci=
monia exerceret. ⁊ apud egyptu͂ ⁊ paleſti
na͂ cu͂ camelis ꝑgeret. cu͂ xp̄ianis ⁊ iudeiſ
ſepe cōuerſabaẗ a quibus ta͂ nouu͂ ꝙ vet⁹
didicit teſtametu͂. Unu͂ ꝯm ritu͂ iudeoꝝ
circu͂cidu͂tur ſaraceni. carnes porcinas n͂
comedu͂t. Cuius rōne; cu͂ vellet machu
met aſſignare. dixit ꝙ ex fimo cameli por
cus poſt diluuium fuerit ꝓcreat⁹. Et iō
ta͂ꝙ̄ imund⁹ a mu͂do populo ē vitand⁹.
Cu͂ xp̄ianis aut̄ cōueniu͂t. qꝛ credu͂t vnu͂
ſolu͂ deu͂ omnipotētē oi͂m creatorē: Aſ=
ſerunt etia͂ pſeudo ꝓpheta. vera queda͂
falſis immiſcens ꝙ moyſes fuit magnuſ
ꝓpheta. ſed xp̄s maior ⁊ ſu͂m⁹ ꝓphetaru͂:
natus ex maria virgine virtute dei abſq;
ſemine hominis. Ait quoq; in ſuo alco=
rano. ꝙ xp̄s du͂ adhuc puer eſſet. de limo
terre volucres ꝓcreauit. Sed venenum
i͂miſcuit. qꝛ xp̄m nō vere paſſu; nec vere
reſurrexiſſe dixit. ſ; aliu͂ q̄nda͂ hoie; ſibi
ſimilē hmōi egiſſe vel paſſu͂ eē docuit.
Quedam aut̄ matrona noie cadiga q̄ p̄=
erat cuida͂ prouincie noie Corocania. vi
dens homine͂ iudeoꝝ ⁊ ſaracenoru͂ cōtu=
bernio vallari. Extimabat in illo maie=
ſtatē diuina͂ latere: ⁊ cu͂ eſſet vidua ip̄m i
maritu͂ accepit. ⁊ ſic machumeth totius
illius prouincie obtinuit p̄ncipatu͂. Ille
aut̄ ſuis p̄ſtigijs nō ſolu͂ p̄dicta͂ domina͂
ſed etia; iudeos ⁊ ſaracenos demu͂ adeo
dementauit. vt ſe meſſiam in lege ꝓmiſ=
ſum publice fateret̄. Poſt hoc v̊o ma=
chumeth cepit frequentē cadere in epilē=
tica paſſione. Quod cadiga cernens plu
rimu͂ triſtabaẗ. eo ꝙ impuriſſimo homi
⁊ epilentico nupſiſſet. qua͂ ille placare de
ſiderans. talib⁹ ea͂ ſermonib⁹ demulcebat
dicens. Gabrielē archangelu͂ frequenter
mecu͂ loquētē ꝯtēplor. ⁊ nō ferēs ſplēdo=
rē vult⁹ eius in me deficio ⁊ tabeſco. qđ
ſic eē mulier ⁊ ceteri crediderunt.

Alubi tn͂ legitur ꝙ fuit q̄da͂ mona=
chus q̄ machumeth inſtruxit noie ſergi⁹.
in errorē neſtorij incidens: du͂ a mona
chis fuiſſet expulſus i arabia͂ venit: ⁊ ma
chumeth adheſit. Lic; alubi legatur ꝙ
fuit archidiaconus in partibus anthio=
chie degens: et fuit (vt aſſeru͂t iacobite)
qui circumciſionem predicant xp̄mq; n͂
deum ſed homine; tm͂ iuſtum et ſanctu͂
de ſpiritu ſancto conceptum et de virgi=
ne natu; affirmant. que omnia ſaraceni
affirmant ⁊ credunt. Predictus igitur
ſergius machumeth de nouo ⁊ veteri te
ſtamento (vt tradunt) plura edocuit.
Machumeth enim vtroq; parente orba
tus ſb̄ patrui ſui cura puericie a͂nos age
bat. multoq; tempore cum vniuerſa gen
te ſua. arabum ydoloꝝ cultui deſer=
uiuit quemadmodu͂ in alcorano ſuo te=
ſtatur deum ſibi dixiſſe. Orphanus fui=
ſti ⁊ ſuſcepi te. in errore idolatrie diu ma͂
ſiſti. ⁊ inde eduxi te; Pauper eras et ego
locupletaui te Uniuerſa em͂ gens arabu͂
cu͂ machumeth venerem ꝓ dea colebat.
Et inde eſt ꝙ adhuc ſexta feria apud ſa
racenos in magna veneratione habetur
ſicut apud iudeos ſabbatu; et apud xp̄i
anos dies dominica colit̄. Machumeth
igitur predicte cadiga vidue locupleta=
tus diuitijs. in tantam prorupit mentis
audaciam. vt regnum arabum ſibi vſur
pare cogitaret. Sed cum videret ſe per
violentiam hoc aſſequi non valere maxi
me cu; a ꝯtribulib⁹ ſuis qui eo maiores
fuerant. deſpiceretur. prophetam ſe finge
re voluit. et quos non poterat ſubiuga=
re per potentiam; ſaltem per ſanctitatem
attraheret ſimulatam. predictiq; ſergij
viri valde prudentis conſilijs adhere=
bat. Ipſum enim abſcondite manere fa
ciebat. ⁊ ab eo omnia requirebat. et po=
pulo referebat. ac gabrielem archangelu͂
nominabat. ⁊ ſic machumeth totius illi
us gentis prophetam ſe ſimulando obti
nuit principatum. omniſq; ſibi ſponte.
vel timore gladij crediderunt. ⁊ iſtud ve
rius eſt ꝙ illud quod dictum eſt de co=
lumba: Et ſic tenendum. Predictus
igitur ſergi⁹ cu͂ monach⁹ eēt. voluit vt ſa

raceni monachali habitu vterent̄. ſ. cu=
culla ſine caputio. ⁊ vt inſtar monacho=
ru͂ multas et ordinatas genuflectiōes fa
cerent. ⁊ ordinate valde orarent. ⁊ qꝛ iu=
dei verſus occidentē ⁊ xp̄iani verſus ori=
entē orabant. voluit vt ſui v̊ſus meridi=
em orarent. Que oi͂a adhuc ſaraceni ob=
ſeruāt. Multas autē leges machumeth
ꝓmulgauit. q̄s p̄dictus ſergius eu͂ do=
cuit. q̄ꝝ multas de moſa yca lege accepit
Sepe na͂q; ſaraceni ſe lauāt ⁊ maxie cu;
orare dn͂t. Uerenda ſi; a manus brachia
faciē et os ⁊ oi͂a mēbra corpis abluu͂t vt
mu͂dius orare poſſint. Orātes aut̄ vnu͂
ꝯfitent̄ deu͂ q̄ nullu͂ equalē vel ſilēm ha=
beat. Eiuſdēq; machumeth ꝓp̄ham. In
a͂no quoq; integꝝ menſē ieiunāt. Jeiu=
nātes aut̄ nocturno tp̄e comedu͂t. Diur=
no v̊o ieiunāt. ita vt ab ea hora diei q̄ ni=
gru͂ ab albo diſtinguere pn͂t. vſq; ad ſol'
occaſu͂ ꝯmedē vl' bibere aut ſe vxoris cō
mixtiōe fedare nemo audeat. Poſt ſolis
occubitu͂ vſq; ad ſequētis diei crepuſcu
lu͂ ſp l; eis cibo et potu ⁊ ꝓprijs vxorib⁹
vti. Infirmi aut̄ ad hoc nō obligāt̄. Se=
mel autē p ſingl'os a͂nos ca͂ recognitōis
ad domu͂ dei q̄ ē mecha ire p̄cipiu͂t ⁊ ibi
adorare ea͂q; incōſutilib⁹ tegumēt̄ cir=
cuire ⁊ lapides p media femora pro dya=
bulo lapida͂do iactare. Quam domu͂ di=
cunt ada͂ ꝯſtruxiſſe oibuſq; filijs eius. et
abraha͂ ⁊ yſmaheli locum orōnis fuiſſe.
Demu͂ machumeth ſibi cu͂ctiſq; gētibus
ſuſtradidiſſe aiffrmāt. Oēs carnes p̄ter
porcinas ſa͂guine; ⁊ morticinu͂ ꝯmedere
pn͂t. Quatuor legitimas vxores i ſil' hr̄e
eis lic;. ⁊ qua͂libet vſq; tercio repudiare.
⁊ rurſus recipe: ita tn͂ vt q̄ternariu͂ nu͂eꝝ
nō tra͂ſcēdat. Empticias v̊o atq; capti=
uas quot volu͂t hr̄e licitu͂ ē: ⁊ eas vēdere
pn͂t cu͂ velint: niſi earu͂ aliqua͂ in p̄gnaſſet
Cōcedit̄ eis de ꝓpria ꝯgnatōe hr̄e vxo=
res: vt ſa͂guinis ꝓles accreſcat. ⁊ fortius
inter eos amicicie vi͂culu͂ aſtringat̄. Cir=
ca poſſeſſiones repetēdas obſeruāt. vt ac=
tor teſtibus ꝓbet. ⁊ reus iuramēto ſe cō=
probet innocentē. Cu͂ adultera deprehē
ſus cu͂ ea p̄iter lapidat̄. Cu͂ alia autē for=
nicat⁹ octoginta v̊berib⁹ plectit̄. Mach=
umeth tn͂ dixit ſibi a dn͂o angelo gabrie=
le nu͂ciātē. fuiſſe ꝯceſſu͂. ꝙ ad alioꝝ vxo
res accedere poſſet: vt viros virtutis. et
ꝓp̄has generaret. Quida͂ autē ſeru⁹ eius
cu͂ pulchra͂ vxorē haberet. ⁊ ſibi ne cu͂ do
mino ſuo loq̄ret̄ interdixiſſet. quada͂ die
ip̄am cu͂ eo loquentē inuenit. ⁊ ꝓtin⁹ ea;
a ſe reiecit. qua; machumeth recipiēs int̄
alias ſuas mulieres ꝯnu͂erauit. Timens
v̊o ex hoc murmur ppl'i. carta͂ de celo ſi=
bi delata͂ ꝯfinxit. in qua ꝯtinebat̄ ꝙ ſi ali
quis vxorē repudiaret. eius cēt vxor q̄ ea͂
ſuſcepiſſ;: qđ ſaraceni vſq; hodie ꝓ lege
obſeruāt. Fur prima ⁊ ſcđa vice v̊berib⁹
plectit̄. tercia man⁹ ei p̄cidit: quarta pe=
dis tru͂catione punit̄. a vino ſēper abſti=
nere iubent̄. Seruātibus hec ⁊ alia ma͂=
data ꝓmiſit deus (vt aſſeru͂t) p̱adiſu;. i.
ortu͂ deliciaru͂ aquis p̄ter fluētibus irri=
gatu͂: in quo ſedes habebu͂t ꝑpetuas. nec
frigore aut eſtu aliquo affligent̄. Omni=
bus ciboꝝ generib⁹ veſcēt̄. Quicq̄d ap=
petierint cora͂ eis ſtati͂ inuenient: ſeric; ve=
ſtimēt; oib⁹ colorib⁹ induēt̄. ⁊ v̊ginibus
ſpecioſiſſimis ꝯiu͂gent̄. In delitijs oib⁹
accubabu͂t q̄bus angl'i pincernaru͂ more
cu͂ vaſis aureis ⁊ argētijs deambulabu͂t.
In aureis lac. in argēteis vinu͂ afferētes
⁊ dicētes. comedite ⁊ bibite i leticia. tria
flumina. ſ. lactis. mell'. ⁊ vini optimi aro=
matici eos hr̄e dicit machumeth in p̱adi
ſo. ⁊ ꝙ angl'os pulcerrimos ſu͂t viſuri. et
adeo magnos ꝙ ab vno ocl'o angeli vſq;
ad aliu͂ ſit ſpaciu͂ vnius diei. Nō creden
tibus v̊o deo nec machmeth erit (vt aſ=
ſeru͂t) i͂fernlis pena ſn͂ fine. Quibuſcu͂q;
aut̄ peccatis q̄libet obligat⁹ fuerit: ſi i die
mortis deo ⁊ Machumeth crediderit. i
die iudicij machumeth intueniēte (vt
aſſeru͂t) ſalu⁹ erit. Hu͂c pſeudo ꝓp̄ham
ſaraceni tenebris inuoluti. ſpm͂ ꝓphetie
ſup oi͂s habuiſſe affirmāt. ⁊ decē ange=
los ſic facientes ⁊ eu͂ cuſtodientes cu͂ ba=

buiſſe p̄dicāt. Addūt q̄ꝫ ꝙ anq̄ꝫ deꝰ celū
ꝛ terrā creaſſet: nomē machumath in cō-
ſpectu dei aſtabat. ꝛ niſi ipē machumeth
futurus fuiſſet. nec celū nec terra nec pa-
diſus fuiſſet. Mētiunt̄ quoqꝫ d̄ eo. ꝙ lu-
na ad eū acceſſit: quā ille in ſinu recipiēs.
in ptes duas diuiſit. ꝛ iterū ꝯiunxit. Ve-
nenū inſup ſibi in carne agnina oblatuꝫ
fuiſſe dicūt. Agnꝰ aūt ei locutꝰ eſt dicens.
Caue ne me ſumas. q̄ꝛ in me habeo vene
num. Et tn̄ pꝰ plēs ānos veneno ſibi da-
to interijt. Sꝫ iam nūc ad lōgobardoꝝ
hyſtoriā ꝓſequēdā ſtillꝰ ſi v̄tat. Lon-
gobardi igit̄ romano impio plimū mo-
leſti erāt. licꝫ fideꝫ xp̄i recepiſſet. Poſt hꝰ
aūt pipinꝰ p̄nceps maior regie domꝰ frā-
coꝝ defūctus ē. Cui ſucceſſit karolꝰ filiꝰ
eius. q̄ tutices appellabat̄. qui mltas vi-
ctorias faciēs. reliq̄t duos filios eiuſdem
aule regie p̄nceps. ſ. karolū magnū ꝛ pi-
pinū. Sed karolꝰ magnus relicta ſeculi
pompa caſſinēſis monachus eſt effectus.
Pipinus aūt aulā regiam ſtrēnue guber-
nabat. Sꝫ cū childericꝰ rex eēt inutilis et
remiſſꝰ: ꝯſuluit pipinꝰ zachariā papam.
An ille deberet eſſe rex q̄ ſolo noīe regio
erat ꝯtentꝰ. Cui papa r̄ndit. Illū debe-
re regē vocari. q̄ bene rēpublicaꝫ gereret.
Qua r̄ſione frāci aiati. childericū i mo-
naſterio recluſerūt ꝛ pipinū regē creane-
runt circa annū dn̄i. dccxl. Verū cum
hayſtulphus rex lōgobardoꝝ ecclīam ro-
manaꝫ ſuis poſſeſſionibꝰ ꝛ dn̄io ſpoliaſ-
ſet: ſtephanus papa. q̄ zacharie ſucceſſe-
rat ad pipinū regē francie ꝯ̄ lōgobardos
auxiliū petiturꝰ acceſſit. Pipinꝰ aūt co-
pioſū exercitū ꝯgregās in italiā veniret
hayſtulphū regē obſedit. A quo q̄dra-
ginta obſides accepit vt eccleſie romane
oīa p̄dia que abſtulerat: redderet. ꝛ ip-
ſam āplius n̄ inq̄etaret. Sed recedēte pi-
pino hayſtulphus totū q̄d ꝓmiſerat ir-
ritum fecit. qui tn̄ pꝰ modicū dū vena-
tū pergeret: ſubito expirauit: ꝛ deſideriꝰ
eidem ſucceſſit. Per idem tempꝰ dū
theodoricus rex gothoꝝ iuſſu impato-
ris italiam regeret. ꝛ arrianꝰ hereſi dep-
uatus eſſet ꝛ boetius ph̄s ꝯſolaris patri-
cius cuꝫ ſimmacho patricio cuius gener
erat: rempublicam illuſtraret ꝛ autorita-
tem romani ſenatus ꝯtra theodoricū de-
fenſaret. ideꝫ theodoricus boetiū papie
in exilium truſit vbi librū de ꝯſolatione
ꝯpoſuit: ꝛ tandē eū extinxit. Eius vxor
helpes nomine hymnū aplōꝝ petri ꝛ
pauli qui ſic incipit. felix p omnes feſtum
mundi cardines edidiſſe fert̄. Epitaphi-
um quoqꝫ ſuū ipſa ꝯpoſuit verſiculis di
cens. Helpes dicta fui ſicule regiōis alū-
na. Quā ꝓcul a patria ꝯiugꝭ egit amor
Porticibus ſacris iam nunc pegrina qui-
eſco. Iudicis eterni teſtificata thronum
theodoricꝰ aūt ſubito defunctꝰ a quodā
ſancto heremita viſus ē: a iohāne papa
ꝛ ſimmacho quos ipē occiderat nudꝰ et
diſcalciatus in ollā vulcani d̄mergi ſicut
ait gre. in dyalogo. Circa annū dn̄i
ſeptingēteſimū. lxxxvij. Beda venerabilꝭ
preſbiter ꝛ monachus in anglia claruit.
qui licꝫ in ſanctoꝝ cathalogo cōputetur.
tn̄ ab ecclīa nō ſanctus ſꝫ venerabilis ap-
pellat̄: ꝛ hoc duplici de cā. Prima eſt. q̄ꝛ
cū p̄ nimia ſenectute eius oculi caligaſ-
ſent. habebāt (vt aiunt) quēdā ductorē
a quo p vallis ꝛ caſtella ſe duci faciebat.
et vbiqꝫ verbum domini predicabat.
Quadā vice dū p q̄nādaꝫ vallē magnis
lapidibus plenaꝫ tranſiret: eius diſciplꝰs
deriſionis cā eidē dixit. ꝙ ibi eēt magnꝰ
pplꝰ ꝯgregatus. qui eius p̄dicationem
ſilenter ꝛ auide expectaret. Tunc ille fer-
uenter p̄dicare incipiēs. cū in fine p oīa
ſecl'a ſeculoꝝ ꝯcluſiſſet. mox (vt aiūt) al-
ta voce lapides clamauerūt. amē venera-
bilis pater. Quia igit̄ venerabilē eū mi-
raculoſe lapides vocauerūt: ideo vene-
rabilis pater appellat̄. Vel (vt alij aſſe-
runt) ei angeli r̄nderunt. Bene venera-
bilis pater dixiſti. Secūda cā eſt. q̄ꝛ poſt
eius morteꝫ quidā clericus ſibi deuotus
quendam verſū edere cupiebat. quem in
eius tumulo facere ſculpi volebat: ita in-
cipiens. Hac ſūt in foſſa (volens verſuꝫ
taliter terminare) bede ſancti oſſa. ſed q̄ꝛ

talē finem verſus ꝯgruitas nō patiebat̄:
ꝛ ſedula mēte reuolueret: nec ꝯgruū finē
videret. dum quadaꝫ nocte multū ſuper
hoc cogitans: mane ad tumulū ꝓperaſ-
ſet manibus angelicis v̄ſum taliter ſcul-
ptum reppit ꝛ finitū. Hac ſūt in foſſa be-
de venerabilis oſſa. Eius corpus cuꝫ de-
uotione ꝯgrua colit̄ apud ianuam. Per
idem tēpus. ſcꝫ circa ānū dn̄i ſeptīgēte-
ſimum cathordus rex friſonū cū baptiza-
ri deberet: iam vnū pedeꝫ in lauacro in-
tinxiſſet: alterū retrahens interrogauit.
vbi nam plēs maiorū ſuorū eēnt in infer
no an in padiſo. Et audiens plēs eſſe in
inferno intinctū pedē retrahēs. ſanctiꝰ eſt
inquit plures ꝙ pauciores ſeq̄: ꝛ ita ludi-
ficatꝰ a demōe ꝓmittēte ꝙ tertia die ab
hinc incorpabilia bona ſibi daret: ipē q̄r
ta die ſubita et eterna morte perijt.

In cāpania italie frumētū et ordeum
ꝛ legumina inſtar pluuie de celo cecidiſ-
ſe refert̄. Per idē tp̄s. ſ. circa annū dn̄i
ſeptingenteſimūq̄dragefimū. cū corpus
ſācti b̄ndicti de mōte caſino ad monaſte-
riū floriacēſe. ꝛ corpꝰ ſctē ſcolaſtice ſororꝭ
eius apud ceromanas fuiſſꝫ trāſlatū ka-
rolꝰ monachꝰ caſſinēſis corpꝰ ſcti b̄ndi-
cti ad caſtrū caſſinuꝫ trāſferre volebat: ſꝫ
miraculis a deo oſtēſis ꝛ frācis reſiſtētibꝰ
prohibitus fuit.

Eo tempore circa annum domini ſe-
ptingēteſimūq̄dragelimū terremotꝰ ma-
gnꝰ factꝰ ē. q̄ vrbes q̄dā ſt̄ ſubuerſe. alie a
mōtanis ad ſubiecta cāpeſtria cū muris
ꝛ habitatoribꝰ ſuis ītegre ꝛ ſalue vlt̄ ſex
miliaria trāſmigrarūt. (vt dicit̄) Corpꝰ
ſctē Petronelle petri apl'i filie trāſfert̄. i
cuiꝰ ſepulchro marmoreo ipiꝰ Petri ma-
nu ſcriptū legebat̄. Auree petronelle di-
lectiſſime filie: hoc ait ſigbertꝰ. Eo tp̄e
tyrij armeniā infeſtāt. in quoꝝ patria cū
olim peſtilentia fuiſſet. ſuaſu xp̄ianoꝝ i
modū crucis ſua capita totunderūt. ꝛ q̄ꝛ
p hoc ſignū ſalus reddita ē. hūc tonden-
di retinuerūt ritū. Pipino tandē poſt
multos triumphos defuncto: karolꝰ ma-
gnus eius filius eideꝫ in regnū ſucceſſit.
cuius tp̄e in romana ſede adrianus pon-
tifex p̄ſidebat. Qui ad karolū magnum
legatos miſit. poſtulās ab eo auxiliū cōt̄
deſideriuꝫ regē lōgobardoꝝ. q̄ more pa-
tris ſui Hayſtulphi ecclīam plurimū īfe-
ſtabat. Cui karolus obediēs magno cō-
gregato exercitu p montē zeniſium itali-
am intrauit. ꝛ papiam ciuitateꝫ regiam
potent̄ obſedit: ꝛ ibi deſideriū capiēs cū
vxore. filijs ꝛ pricipibus: ad gallias ī exi-
liū miſit: ꝛ omnia iura eccleſie. q̄ lōgobar-
di abſtulerāt ſibi reſtituit. Erāt tūc in ex-
ercitu karoli amicus ꝛ amelius ſtrenuiſ-
ſimi milites xp̄i. quoꝝ miri actus legūt̄.
q̄ apud mortariā vbi lōgobardos karo-
lus ſupauit. ceciderūt. Et hic terminatū
eſt regnū lōgobardoꝝ. nā deinceps illuꝫ
regē habebant quē ceſares ſibi dabant.

Proficiſcēte karolo romā. papa ſino-
dum centū q̄nquagintatriū epoꝝ ꝯgre-
gauit. In qua ſinodo papa ius elegendi
pontificē romanū ꝛ ordinādi aplicā ſe-
dem karolo dedit. Archiepos quoqꝫ et
epos p ſingulas ꝓuincias an̄ ꝯſecratōeꝫ.
ab ipo inueſtituram accipe diffiniuit. filij
quoqꝫ eius rome in reges vnguntur. ſci-
licet Pipinus ſuper italiam. Ludouicꝰ
ſuper equitaniaꝫ. Alchuinus magiſter
karoli tunc florebat. Pipinus karoli fi-
lius de coniuratione contra partem con-
uictus. in monachum tonſuratur.

Circa annum domini ſeptingenteſi-
mum. lxxx. tempore ſcilicet Helene im-
patricis. et filij ſui nomine conſtantini.
Homo quidam in longis muris tracie
fodiens inuenit arcam lapideam quam
cum expurgaſſet et releuaſſet. virum ia-
centem vbi reperit et litteras taliter con-
tinentes. chriſtus naſcitur ex Maria vir-
gine ꝛ credo in eum. Sub conſtantino ꝛ
helene imperantibus o ſol iterū me vide-
bis. Defuncto Adriano. leo in roma-
nam ſedem ſublimatus eſt. vir per om-
nia reuerendus. Cuius ſublimationem
propinq̄ Adriani egre ferentes. cum le-
taminas maiores ageret ꝯtra eū pplo cō-
citato ei oculos eruerūt. ꝛ linguā p̄ciderēt

ſꝫ de⁹ miraculoſe linguā ſibi ⁊ viſū reſti-
tuit. q̄ dū ad karolū ꝯfugiſſꝫ: ipe eū in
ſede ſua collocauit: ⁊ recōpenſauit. Ro-
mā igit̄ ſuadente papa anno dn̄i ſeptigē
teſimo. lxxxiiij. Relicto īpio ꝯſtātino poli
tano. vno oīm ꝯſenſu īpatorias laudes
karolo acclamāt: eūqꝫ ꝑ manū leōis im-
peratorē coronāt ceſarē: ⁊ auguſtū appel-
lant. Poſt ꝯſtantinū em̄ magnū: īpialiſ
ſedes apud ꝯſtātinopolim hēbat̄. ꝓ eo
ꝙ p̄dict⁹ ꝯſtantin⁹ romanā ſedē vicari-
is beati Petri reliquit ⁊ apud p̄dictā vr-
bem ſedē ſibi ordinauit. Uerū cū ꝓpt̄ di
gnitatē īpatores romani nūcupati ſunt.
vſqꝫ ad illud tp̄s q̄ romanū īpium ad re
ges francoꝝ tranſlatum ē. Poſtea v̄o illi
grecoꝝ ſiue ꝯſtātīopolitā: iſti v̄o rōnoꝝ
īpatores vocati ſūt. Hoc aūt de tāto im
patore valde mirabile fuit ꝙ nullā filia
rū ſuaꝝ q̄diu vixit voluit coniugio copu
lari. Dicebat em̄ ſe eaꝝ ꝯtubernio n̄ poſ
ſe carere. Et vt alchuinus ei⁹ mḡr de eo
ſcribit. lꝫ alias felix eēt. ī hoc aduerſe for-
tune malignitatē expertus ē. ſatis declarāſ
qd ſup hoc dicere vellet. qd̄ tn̄ ita īpator
diſſimulauit ac ſi de eo nulla ſuſpitio hrēt:
q̄uis de hoc multus ſermo fieret. Un̄ et
q̄cūqꝫ ibat: ſp eas ſecū ducebat. Hui⁹ ka
roli tp̄e officiū ambroſianū maxīe dimiſ
ſū ē: ⁊ gregorianū maxime diuulgatum
īpiali auctoritate ad h⁹ plurimū adiuuā-
te. Ambroſius nāqꝫ (vt teſtat̄ aug. in li.
ꝯfeſſionū) cū a iuſtīa īpatrice arriana ꝑ-
fidia depuata ꝑſecutiōēꝫ pateret̄ ⁊ intra
ecciāꝫ cū plebe catholica inſidijs vigere-
tur inſtituit hymnos ⁊ pſalmos ſcḋm mo
rē orientaliū decantari. ne ppl̄s meroris
tedio ꝯtabeſceret qd̄ ꝑ oēs fuit poſtmo-
dū eccleſias deriuatū. Ueꝝ gre. poſtmo-
dū ſupueniens pl̄a mutauit. addidit. et
detrūcauit. Scti em̄ p̄res n̄ ſtatiꝫ oīa ad
decorē officij ptinentia vidē potuerūt. ſꝫ
diuerſi diuerſa ordinauerūt. Nā ⁊ miſſe
inceptio tres varietates habuit. Olīꝫ eī
a lectiōe inchoabat̄ ſicut adhuc in ſab-
bato ſctō fit. Poſtmodū celeſtin⁹ papa
pſalmos ad introitū miſſe cātari inſtitu

it. Gre. v̄o introitū miſſe cū cātu ordia-
uit. ⁊ vnū v̄ſū de illo pſalmo q̄ tot⁹ cāta-
batur: retinuit pſalmos olim circa aram
in modū coroē circūſtātes ꝯcorditer cō
cinebant: et ide chor⁹ dr̄. ſꝫ flauian⁹ ⁊ the
odorus ꝙ alternatim cāter̄ inſtituerūt
ab ignatō hoc habētes. q̄ ſup hoc diuinī
tus fuit edoct⁹. hiero. pſalmoſ. epl̄as. euā
gelia. ⁊ ex mag̃ pte officia diurna ⁊ noctur-
na p̄t cātū ordiauit. amb. galaſi⁹ ⁊ greg.
oroes ⁊ cāt⁹ addiderāt. ⁊ cū lectoīb⁹ ⁊ cū
euāgelijs coaptauert. Gradualia. tra
ctus ⁊ all'a ambroſi⁹ gelaſi⁹ ⁊ gre. ⁊ miſ-
ſam cātare inſtituerūt. Hilari⁹ addidit
ad gl̄ia in excelſis. laudam⁹ te ⁊ cetera q̄
ſequūt̄. Nocherus abbas ſcti galli ſe-
quentias ꝓ neumis ipi⁹ all'a p̄m⁹ cōpo
ſuit: ſꝫ nicola⁹ papa ad miſſas eas canta-
ri ꝯceſſit. German⁹ ꝯtract⁹ theuthoni-
cus fecit. Rex oīpotens. Scti ſpūs aſſit
nobis gr̄a ⁊ aue maria et antiphonā. al-
ma redēptoris mr̄. ⁊ ſymon barriona. O
glorioſū lumen et hec dies. ⁊ plura alia.
Petr⁹ v̄o de cōpoſtella ep̄s fecit. Salue
regina. Sigbertus tn̄ dicit ꝙ robert⁹ rex
francorū fecit ſequentiā. Scti ſpūs aſſit.
⁊c. Karolus (vt refert turpin⁹ archiep̄s)
erat corpe decor⁹. ſꝫ viſu fer⁹. Statura e⁹
pedū octo et facies ei⁹ palmū ⁊ dimidiū
in longitudine poſſidebat. Barba v̄o
palmū vnū. Frōs erat vni⁹ pedis. Mi-
litē ſup equū armatū ſedētēꝫ a virtice ſil'
cū equo vno ictu cū ſpata ſcidebat. Qua
tuor feratas equoꝝ ſil' facile manib⁹ extē
debat. Militē armatū rctū ſtātē ſup ma
nū ſuā a terra vſqꝫ ad caput ſuū ſola ma
nu velocit̄ eleuabat. leporē ītegꝝ aut du
as gallinas vel anſerē edebat. Modicū
vinū ⁊ lipbatū bibebat. tā ꝑcus in bibē-
do erat ꝙ ſp in cena raro vel nūq̄ pl⁹ q̄
ter bibere ſolebat. Cenobia multa ꝯſtru
xit ac laudabilit̄ vitā finiuit: ⁊ in fine re-
rū ſuaꝝ xp̄ꝫ heredē fecit. Cui in īpiū ſuc
ceſſit ludouic⁹ ei⁹ fili⁹ vir demētiſſimus
circa ānū dn̄i octigēteſimūq̄ndecimū. C⁹
tp̄e ep̄i ⁊ clerici cingula auro texta ⁊ exq̄-
ſitas veſtes ⁊ alia ornamēta ſecularia de

poſuerūt. Theodolphus aurelianēſ
ep̄s falſo apud īpatorē accuſatus. ab eo-
deꝫ eſt cuſtodie ādegauis mācipat⁹. Cū
aūt (vt in quadā cronica hr̄) in die pal-
marum ꝓceſſio iux̄ domū in q̄ cuſtodie
batur tranſiret ille apta feneſtra factoqꝫ
ſilentio pulcherimos illos v̄ſus a ſe edi-
tos. ſ. gloria laus ⁊ honor tibi ſit rex xp̄e
⁊c. p̄nte īpatore cātauit. q̄ intātū īpato-
ri placuerūt ꝙ ipm a vincul' mox abſol
uit. ⁊ in ſua ſede reſtituit. Legati mi-
chaelis īpatoris ꝯſtantinopolitani inter
cetera munera detulerūt ludouico filio
karoli magni libros dioniſij de eccīaſti-
ca hierarchia de greco ī latinū trāſlatos
qui cum gaudio ſunt recepti. ⁊. xix. infir
mi in ipſa nocte in eccīa eius curati.

Mortuo ludouico lotharius īpium
tenuit. Cui fratres ei⁹. ſ. karolus ⁊ ludo
uicus bellū indicentes. tāta vtrīqꝫ facta
eſt ſtrages. vt nulla etas meminerit tātā
aliq̄n fuiſſe in regno francoꝝ. Tandem
pacto inito karol⁹ regnat in frācia ludo
uicus in germania. lotharius in italia. ⁊
pte frācie q̄ ab ipo lotharingia dicta eſt
q̄ poſtmodū ludouico eius filio īpiū de-
reliquens hītuꝫ monachalē accepit. H⁹
tp̄e (vt in alia q̄dā cronica dr̄) erat pap̄
ſergius natione rōn⁹ qui p̄mo oſ porci
dictus eſt ſed mutato noīe vocat⁹ ē ſer-
gius. Ab illo tp̄e ordinatū ē vt oēs pape
noīa mutēt. tū q2 dn̄s his quos in ap̄la-
tum elegit. nomē mutauit. Tū q2 ſicut
mutant̄ in noīe ſic in vite pfectiōe. tum
ne ille qui ad decoꝝ officiū eligit̄: aliquo
noīe indecoro turpet̄. Hui⁹ ludouici
tp̄e. ſ. anno dn̄i octingēteſimoquīquage
ſimo ſexto (vt in cronica q̄dā hr̄ in p̄ro-
chia maguntina) malignus ſpūs ꝑietes
domoꝝ quaſi malleis pulſando ⁊ mani
feſte loquendo ⁊ diſcordias ſeminando
adeo hoīes infeſtabat. vt quocūqꝫ intraſ
ſet ⁊ ſtatī illa domus exurebat̄. Preſbite
teris aūt letanias agentib⁹ et aquā bene
dictā ſpargentib⁹. inimic⁹ lapides iacta-
bat et multos cruētabat. Tandē aliquā
do ꝯquieſcēs ꝯfeſſus eſt ſe q̄n aqua ſper-

gebatur ſub cappa talis ſacerdotis quaſi
familiaris ſui latuiſſe. accuſans eū ꝙ cū
filia ꝓcuratoris ī peccatū lapſus fuerit.

Per idē tp̄s locuſte innumerabiles ī
gallijs appuerūt. ſenas hn̄tes alas: ſex pe
des. duos dētes lapidib⁹ duriores vt ca
ſtroꝝ acies turmatī volantes. ſpaciū di-
urni itineris quatuor aut quinqꝫ milib⁹
extēdentes. oīa virida in herbis et arbo
ribus vaſtantes. q̄ vſqꝫ ad mare britani-
cum ꝑuenietes tādē flatu vētoꝝ ī ꝓfun-
do maris ōmerſe ſunt ſed eſtu oceani ad
litus reiecte. ex putredine ſua aerē corru
perunt. vnde mortalis maxima ⁊ fames
ꝑualida ē ſecuta vt fere tercia ps homi-
num interiret. Deniqꝫ p̄mus otto īpa-
uit. ſ. āno dn̄i nōgēteſimotriceſimooctauo
Dū aūte in paſchali ſolēnitate dictus ot
to principib⁹ ꝯuiuiū ꝑpaſſet anteq̄ ſede
rent. cuiuſdā principis filius more pue-
rili ferculū de mēſa accepit quē dapifer
fuſte ꝓſtrauit. Qd̄ cernēs pedagog⁹ pue-
ri. ipm dapiferum mox ꝑemit. quē cum
ſine audientia ceſar ꝯdēnare vellet ille
ceſarem ad terram deicat et ſuffocare ce-
pit. Qui cū de eius manibus vix erutus
fuiſſet ipm reſeruari iuſſit ſe culpabilem
clamans ꝙ feſto nō detulit. Unde ipm
libere abire p̄miſit. Ottoni p̄mo ſuc
ceſſit otto ſecūdus. h dū italici pacē ſepi
us violarēt. romā venit. et omnibus pro
ceribus magn̄tibus ⁊ pontificibus apud
gradum eccīe ꝯuiuiū grāde fecit. quib⁹
epulantibus latenter omnes cingi fecit
armatis. Deinde de violata pace q2 imo-
niam mouens. iubet in ſcriptis culpabi-
les recitari. quos ſtatim ibidem decolla
ri fecit. alios vero epulari ſatagebat.

Huic ſucceſſit otto tercius circa ānū
dn̄i nongēteſimūoctogeſimūquartum.
Iſte ꝯgnominabat̄ mirabilia mundi.
hic (vt in quadā cronica dr̄) quandam
vxorē habuit q̄ cuidā comiti ſe ꝓſtituer̄
voluit. ſed cū ille nollet tn̄ facin⁹ ꝑpetrā-
re. illa indignata p̄dictū comitē apud ī
patorē adeo infamauit. ꝙ eū īpator ſine
audiētia decollari fecit. Qui anteq̄ decol

ſaretur rogauit vxorē ſuā vt iudicio cā-
dentis ferri poſt mortē eū ꝯprobet inocē
tē. Ad ē dies in q̄ ceſar pupillis ⁊ vidu
is ſe aſſerit iudiciū facturꝫ affuit ⁊ vidua
mariti caput ſecū ſuis portans in vlnis.
Tūc q̄ſiuit ab imꝑatore q̄ morte dignuſ
eēt q̄ iniuſte aliquē occidiſſet. Qui cum
ꝑuatione capitis dignū eū aſſeret. illa ī-
tulit dicens. Tu es ille vir q̄ maritū me-
um ad ſuggeſtionē vxoris tue inocē̄ oc
cidi mādaſti. ⁊ vt me verꝫ dicē̄ ꝯprobes
hoc cādētis ferri iudicio ꝯprobabo. Qd̄
ceſar vidēs obſtupuit ⁊ in manu feīe pu
niēdū ſe dedit. Interuētu tamē pōtifi
cū ⁊ ꝓcerꝫ inducias .x. dierꝫ. deīde .viij.
tercio .vij. quarto .vj. a vidua accepit.
Tūc īpator cā examiāta vitate cognita.
vxorē viuā cōcremauit. ⁊ pre redēptione
ſui .iiij. caſtra vidue dedit. q̄ caſtra ſunt
in epatu lymēſi ⁊ vocāt ab inducijs die
rum .x. viij. vij. vj. Poſt hūc beatuſ
heinricus q̄ fuit dux bauarie āno domi-
ni .M. ij. īpiū ſumpſit. q̄ ſtephano regi
vngarie adhuc gentili ſororē ſuā nomie
geyſiliā in vxore dedit ⁊ tā ipꝫ regē q̄ to
tam eius gentē ad fidē xp̄i ꝯuertit. Qui
ſtephanus tāte religionis fuit vt multo-
rum miraculꝫ glīa de⁹ ip̄m illuſtrē red
didit. Hic heinricus ⁊ vxor eius kune-
gundis v̄gines ꝑmāſerūt. ⁊ celebrē vitā
ducētes in pace q̄euerūt. Huic ſucceſſit
cōradus q̄dā dux frācorꝫ q̄ neptē ſancti
heinrici duxit vxorē. Huius tp̄e viſa eſt
in celo trabs ignea mire magnitudinis
ſuꝑ ſolē iā ad occaſuꝫ v̄gentē currē ⁊ ad
terrā cadē. Hic quoſdā ep̄os de italia ī
vincula coiecit. ⁊ q̄ mediolanenſ archi
ep̄s de vincul' fugit. ſuburbia mediolāi
incēdit. Die v̄o penthecoſtes cū īpator
in pua eccīa ſec⁹ vrbē coronarēt. ad miſ
ſam tāgrauia tonitrua fulguraq̄ꝫ fuerūt
vt aliq̄ mēte exciderēt aliq̄ ſp̄m exalaret.
Bruno v̄o ep̄s q̄ miſſaꝫ cātabat. ⁊ ſecre-
tarius īpatoris cū alijs dixerunt inter ſe
miſſarꝫ ſolēnia vidiſſe ſanctū ambroſiuꝫ
īpatori cōminātē. Huius cōradi tp̄e .ſ.
āno dn̄i .M. xxv. comes leopoldus (vt
in quadā cronica dr̄) irā regis metiens
cū vxore ſua in ſiluā fugiēs in quodā tu-
gurio latitabat. in qua ſilua dū ceſar ve-
naretur nocte ſuꝑueniēte in eodē tugu-
rio ip̄m oportuit hoſpitari. Cui hoſpita ꝑ
gnans: vicina q̄ꝫ ꝑtui. decenter vt potuit
ſtrauit. ⁊ neceſſaria miniſtrauit. Eadēꝫ
nocte mulier filiū pepit ⁊ vocē tercio ad
ſe venientē ceſar audiuit. Cōradē hic pu
er mō ꝓgenitus gener tu⁹ erit. Mane il-
le ſurgens duos armigeros ſibi ſecretari
os ad ſe vocauit dicens. Ite et puerulūꝫ
illuꝫ de manib⁹ mr̄is violenē auferte. et
ip̄m ꝑ mediū ſcidētes cor eius mihi por
tate. Cōcito illi eūtes de gremio mr̄is pu
eruꝫ rapuerūt. quē videtes elegātiſſime
forme mīa cōmoti ip̄m ſupra q̄ndaꝫ ar-
borem ne a feris deuoraret repoſuerunt.
leporē ſcindentes cor ei⁹ ceſari detulerūt
Eodē die dū quidā dux inde trāſiret et
puerꝫ vagientē audiuꝫ. eū ad ſe duci fecit
et dū filiū nō hr̄et vxori attulit et nutri-
ri eū faciēs a ſe de vxore ſua genitū eſſe
finxit et heinri. vocauit. Cū igr̄ iā creuiſ-
ſet erat corꝑe pulcherrim⁹. ore facundus
et oībus grōſus. Quē ceſar tā decoruꝫ et
prudentē vidēs a pr̄e ip̄m petijt et in cu-
ria ſua manē fecit. Sꝫ cū vidēt puerꝫ oī-
bus grōſum et ab oībus cōmēdari dubi
tare cepit. ne p⁹ ſe regnaret et ne iſte ſitil
le quē occidi mādauerat. volens igr̄ eſſe
ſecur⁹ lr̄as manibus ſuis ſcriptas ꝑ euꝫ
vxori dirigit in hūc modū. In quātum
eſt cara tibi vita tua mox vt lr̄as iſtas re-
ceperis. puerꝫ hūc necabis. Dū igr̄ ꝑgenſ
in quadā eccīa hoſpitatus fuiſſꝫ. ⁊ feſſus
ſuꝑ bancū quieſceret. ⁊ burſaꝫ in q̄ erāt
lr̄e dependeret. ſacerdos curioſitate du-
ctus burſam aperuit ⁊ lr̄as ſigillo regis
munitas vidēs ip̄as ſaluo ſigillo aperu-
it. ⁊ legēs ſcelus abhorruit. et radēs ſub
tiliter quod dicebat̄ iſtū necabis. ſcripſit
filiā nr̄am iſti in vxorē dabis. Cūq̄ꝫ regi
na lr̄as ſigillo īpatoris munitas viderꝫ
et de manu īpatoris ſcriptas eē cognoſce
ret. cōuocatis ꝑncipibus celebratē nu-
ꝑtias. ⁊ filiā ſuā eidē in vxorē d̄dit. Que

nuptie a q̄ſq̄ni celebrate ſunt. Cū aūt ce
ſari a dicētib⁹ narrarēt q̄ ſolēniter fuiſ-
ſent filie ſue nuptie celebrate. ille obſtu-
pefactus a duobus armigeris et duce et
ſacerdote vitate cōpta dei ordinatiōi re
ſiſtendū nō eē vidit. ⁊ iō ꝓ puero mittēſ
eē ſuū generꝫ approbauit. ⁊ p⁹ ſe in īpio
regnare īſtituit. In loco autēꝫ vbi puer
heinricus nat⁹ fuit. nobile monaſteriuꝫ
edificatū eſt q̄ vſq̄ꝫ hodie vrſania noīata
eſt. Iſte heinricus oēs ioculatores a cu-
ria ſua remouit. ⁊ q̄ eis dari conſueuerat
pauperibus erogabat. Hui⁹ tp̄e tan
tum ſciſma in eccīa fuit. vt tres in ſum-
mos pōtifices electi eēnt. A quodā tādē
p̄ſbitero noīe gratiano. mag̃il'r data pe-
cunia eidē ceſſerūt et ip̄e papatū obtinu-
it. At heinric⁹ dū ꝓ ſedādo ſciſmate ro
mam ꝑgeret. grānus ei obuiās aureā co
ronam ſibi obtulit vt ꝓpiciū ſibi haberꝫ
Ille aūt cūcta diſſimulās. ſynodo ꝯuo-
cata grānū de ſymonia ꝯuicit. et alium
ſubrogauit. In li. tn̄ boniti quē miſit ad
comitiſſam melchildiꝫ dr̄. q̄ cuꝫ p̄ſbiter
ſimplicitate ductus pontificatū ſibi per
pecuniā acq̄ſierit. vt ſciſmati obuiaret.
ip̄e poſtmodū errorē ſuū ꝯgnoſcēs ſeipꝫ
ſuadente īpatore depoſuit. Poſt hunc
heinricū terci⁹ heinricus īpat. Hui⁹ tp̄e
bruno in papaꝫ eligit̄ ⁊ leo vocat̄. Qui
dū ad capeſcēdā ſedē aplicā romā ꝑgerꝫ
audiuit vocē angelorꝫ canētiū. Dicit do
minus ego cogito cogitationes pac[is] ⁊c̄.
Hic de multis ſanctis cantus ꝯpoſuit.
Hoc tp̄e ꝑ berēgariū turbata fuit eccīa
q̄ aſſerebat corp⁹ et ſanguinē xp̄i n̄ vere
ſꝫ figuratiue eē in altari. Cōtra quē ſcri-
pſit egregie lanfrācus prior becē. natione
papienſ. q̄ fuit magiſter anſhelmi cātua
rienſis. Deinde quart⁹ heinricus im
pat anno dn̄i. M. lvij. cuius tp̄e maxie
floruit lanfrācus. Ad cui⁹ eximiaꝫ do-
ctrinam cōuolauit de burgūdia anſhel
mus: vir poſtmodū multa v̄tute ⁊ ſapīa
adornatus. ⁊ ei ī prioratu monaſterij be-
cenſi ſucceſſit. Sub hoc tp̄e hierl'm a ſa-
racenis capta. a fidelib⁹ recuꝑata ē. Oſ-
ſa. b. nicolai ap̄d barē .ſ. vrbē trāſlata ſūt
de quo inter cetera legit̄. Qd̄ dū in q̄dā
eccīa q̄ dr̄ ſancta crux ſubiecta ſancte ma
rie de caritate. nondum. b. nicolai noua
hyſtoria cātarēt. fratres priorē vt eaꝫ ſibi
cātare liceret inſtātius exorabāt. qui nul
latenus acquieſcēs dixit incōgruū eē mo
rem p̄ſtinū de nouitatib⁹ īmutare. Cūꝫ
adhuc fratres īſtarēt. ille indigt⁹ rn̄dit
Recedite fratres nūq̄ a me licentia con
cedetur. vt noua cātica īmo ioculatoria
q̄dam in mea eccīa decantentur. Adue-
niente v̄o feſtiuitate eiuſdē fratres cū q̄-
dam triſticia matutinarum vigilias ꝑ-
egerunt. Cūq̄ꝫ omnes ſe in lectis recepiſ
ſent ecce nicolaus priori viſibiliter appa
ruit terribilis quem per capillos a lecto
abſtrahens dormitarij pauimento colli
ſit. Incipienſq̄ꝫ antiphonam. O paſtor
eterne per ſingulas vocum differentias.
virgis q̄s in manu tenebat grauiſſimos
ictus ſuꝑ dorſuꝫ prioris ingeminās ꝑ ordi
nem moroſe canendo antiphonā ad fi-
nēꝫ vſq̄ꝫ ꝑduxit. Qui cū oēs ſuis clamo-
ribus excitaſſet. ſemiuiu⁹ ad lectū d̄portatur. tādē ad ſe rediens ait. Ite ⁊ hyſto-
riā nouā ſancti nicolai ammō decātate.
Hoc tempore ex molliſinēſi cenobio
xxj. monachi cum abbate ſuo roberto ci
ſtercij ſolitudinē adeūtes. vt ibi regl'e ſue
profeſſionem diſtrictius obſeruarent. no
uum ordinem ex veteri inſtituerunt.
Hildebrandus prior cluniacenſis.
factus papa grego. eſt vocatus. Hic duꝫ
in minoribus conſtitutus legatione fun
geretur. apud lugdunuꝫ archiepiſcopū
ebronenſēꝫ de ſymonia conuicit miracu
loſe. Nam dum idē archiepiſcopus om
nes accuſatores ſuos corrumperet et cō
uinci non poſſet. legatus vt gloria patri
et filio ſpirituiſancto diceret imperauit.
Ille gloria patri et filio expedite dice-
bat. ſpirituiſancto vero dicere non pote
rat qui in ſpiritum ſanctum peccauerat.
Qui peccatum ſuum confitēs. mox
vt depoſitus eſſet. clara voce ſpiritum-
ſanctuꝫ noīauit. Hoc miraculū recitat

boniꝫo in li. ad comitiſſaꝫ methildim.

Mortuo heinrico q̄nto ſpire ⁊ cū aliis regibus. ſepulto. in ei⁹ epitaphio v̄ſus iſte inſcriptus ē. Fili⁹ h. pr̄ h. au⁹ h. pau⁹ iacet iſtic. Huic ſucceſſit heinric⁹ q̄ntus āno dn̄i. M.cvij. q̄ papā cū cardinalib⁹ cepit ⁊ eos dimittēs inueſtiꝰ atq̄ epoꝝ et abbatū ꝑ anulū ⁊ baculū paſtoralem accepit. Sub hoc tp̄e bern̄. cū fratribus ſuis ciſterciū ingrediꝰ. In prochia legienſi porca porcellū faciē hoīs habētē enixa ē. Pull⁹ galline q̄drupes nat⁹ eſt.

Lotharius ſucceſſit heinrico cui⁹ tp̄e mulier q̄dā in hyſpania monſtꝝ biſgemini corpis enixa ē. auerſis vultib⁹ corporib⁹ ſibi coherens. Añ quidē effigies erat hoīs integro corpis mēbroꝝq̄ ordine diſticta. Retro v̄o facies canis corpis ⁊ mēbroꝝ ꝓprietateītegra. Poſt hūc regnauit conradus āno. M.cxxxviij. Eo tp̄e Hugo de ſancto victore doctor excellentiſſimus ⁊ in omni ſciā ſumm⁹ ⁊ religione d̄uotus obijt. De quo referꝰ ꝙ cū infirmitate vltima laboraret. ⁊ nullum cibum retinere poſſet. corp⁹ tn̄ dn̄icū ſibi dari cū multa inſtātia poſtulabat. tūc fratres eius turbationē ſedare volentes ſimplicē hoſtiaꝫ inſtar corpis dn̄ici ſibi d̄tulerūt. qd̄ ille ꝑ ſpiritū recognoſcens. ait. Miſereaꝰ vr̄i dn̄s fratres. cur me deludere voluiſtis. Iſte enī nō ē dn̄s me⁹ quē deportaſtis. Mox illi ſtupefacti cucurrerunt. ⁊ ſibi corpus dn̄icū d̄tulerūt ſed ille vidēs ꝙ recipe nō valeret: eleuatꝭ in celū manib⁹ ſic orauit. Aſcendat fili⁹ ad patrē. et ſp̄us ad deū ſuū q̄ fecit illuꝫ. Et inter hec verba ſpm̄ exalauit. et corpus dn̄i ibidē diſparuit. Eugenius abbas ſancti anaſtaſij papa cōſtituiꝰ. q̄ ab vrbe expulſus eo ꝙ ſenatores aliū creauerunt gallias venit. ⁊ bernarduꝫ ante ſe miſit viā domini predicabat. et multa miracula faciebat. Gilibertus porretanus florebat. Fredericus nepos cōradi īpauit āno domini. M.cliij. Quo tp̄e floruit magiſter petrus longobard⁹ ep̄s piſienſis q̄ librū ſn̄iaꝝ gloſas pſalterij et ep̄laꝝ pauli vtiliter cōpilauit. Eo tp̄e tres lune in celo viſe ſunt. ⁊ in medio ſignū crucis nec mł'top⁹ viſi ſunt. iij. ſoles. Tunc alexander in papā canonice eſt electus. cōtra quē octauianus. ioħes cremeñ. tituli ſancti calixti. ⁊ io. ſtrumeñ ſucceſſiue in papā eliguntꝰ et fauore īpatoris fulciuntꝰ. Durauit hoc ſciſma ānis xviij. Infra qd̄ tp̄s theutunici q̄. ſ. apd̄ tuſculanū ꝓ īpatore morabāꝰ. romanos apud montē portū inuadūt. ⁊ tota nona vſq̄ ad veſpas ociderunt. vt nūq̄ ex romanis tot milia ſint occiſa licet tp̄e hanibalis tot occiſi ſunt vt tres cophinos anulorum quos de digitis ꝓceꝝ occiſoꝝ abſtulerāt. īpleuerint. idē hanibal extrahi fecit. carthaginē deſtinauerit quoꝝ multi apd̄. ſ. ſtephanū ⁊ ſc̄m laurētiū ſepulti ſunt. et hn̄t hoc epitaphiū. Mille decem decies et. vj. decies q̄ꝫ ſci. Imperator fredericus dū terraꝫ ſanctā viſitaſſꝫ. ⁊ in flumīe quodā lauareꝰ. ibidē necat⁹ pijt Uel (vt alij aſſerūt) equo ſuo inpingēte in aquā cecidit ibiq̄ interijt. Huic ſucceſſit heinricus filius ei⁹ āno domini mcxc. Eo tp̄e tāte pluuie cū tonitruis et fulminibus ⁊ tēpeſtatib⁹ facte ſunt. quātas nulla meminit hoīm antiq̄tas. Lapides enī in quantitate ouoꝝ q̄dranguli mixti cū pluuia de celo cadētes. arbores vineas et ſegetes deſtruxerunt. e multos homines occiderūt. Corui q̄ꝫ ⁊ q̄plures aues ꝑ aera in hac tēpeſtate volantes viſi ſunt carbones viuos in roſtro portare ⁊ domos incēdere. Contra romanā ecciaꝫ ſꝑ tirānidē heinric⁹ exercuit. ⁊ iō eo mortuo īnocētius tercius ne frater eius philippus ꝓmoueꝰ ſe oppoſuit. ⁊ ottoni filio ducis ſaxonie adheſit. et eū aq̄ſgrāni in regē alemanie coronari fecit. Eo tempe dū plures barōes frācie ꝓ liberatiōe terre ſancte vltra mare ꝑgerēt cōſtātinopolim ceperunt. His tp̄ibus ordines p̄dicatoꝝ et minoꝝ fratꝝ orti ſūt. Innocēti⁹ tercius legatos ad philippū regē frācoꝝ miſit vt terrā albigēſiū īuadēt ⁊ hēticos deleret. q̄ oēs capiens cōcremari fecit. Denique innocētius ottonē īpatorē coronauit. ⁊ vt iura eccīe ſaluaret ab eo iuramētum exegit. q̄ ſtatī ipo die cōtra iuramentuꝫ fecit. ⁊ romipetas expoliari iuſſit. vñ papa cū excoīcauit et ab īpio depoſuit.

Eo tp̄e fuit ſancta elizabet filia regis vngarie. q̄ fuit vxor lātgrauij que inter alia innumera miracl'a pl'es mortuos (vt ſcribiꝰ) ſuſcitauit ⁊ cecū natū illuminauit. de cuius corpe vſq̄ hodie oleū fluꝰ phibeꝰ. Ottone depoſito frederic⁹ heinrici filius eligiꝰ ⁊ ab honorio coronaꝰ. Leges optimas ꝓ libertate eccīe et cōtra hereticos edidit. Hic ſup oēs diuitijs ⁊ gloria abundauit. ſed eis in ſupbia abuſus fuit nā tyrānidē cōtra eccīaꝫ exercuit duos cardīales vinculauit. p̄latos quoſ greg. nonus ad cōciliū ꝯuocauit. capi fecit. ⁊ iō ab ipo excōicatur. Deniq̄ grego. multis tribulationib⁹ p̄ſſus moriꝰ. ⁊ innocentius quart⁹ natiōe ianueñ ꝯciliū apud lugdunū ꝯuocās. ipm̄ īpatorem depoſuit. Quo d̄poſito ⁊ d̄functo. ſedes impij vſq̄ hodie vacat.

Edicatio eccle-

ſie inter alias feſtiuitates ab eccleſia celebraꝰ. Sciendū duplex ē eccīa ſiue tēplū. ſ. materiale ⁊ ſpirituale. iō de hui⁹ tēpli duplicis dedicatione h̄ breuiter eſt agendū. Circa dedicationē aūt tēpli materialis tria vidēda ſunt. Primo q̄re dedicaꝰ ſiue cōſecraꝰ. Scd̄o qualiter cōſecratur. Tercio ꝑ quos ꝓphanaꝰ. ⁊ q̄r in tēplo duo ſunt q̄ ꝯſecrāꝰ. ſ. altare ⁊ ipꝫ tēplū. iō p̄mo videndū eſt quare cōſecratur altare. ſcd̄o quare templuꝫ.

Altare autē cōſecra-

tur ad tria. Primo ad ſacramentuꝫ dn̄i offerendū Geñ. viij. Edificauit noe al. ⁊c̄. Hoc aūt ſac̄mentū ē corp⁹ ⁊ ſanguiſ xp̄i q̄ in memoriā paſſionis dn̄ice imolamus. iuxꝰ qd̄ nobis p̄cepit di. Hoc facite in meā ꝯmemoratione. Hēmus enī triplex memorial'e dn̄ice paſſionis. Unum in ſcripto. ſ. paſſio xp̄i imagibus figurata et hoc hꝫ fieri q̄ꝰtū ad viſuꝫ. Ipa eniꝫ crucifixi imago ⁊ alie imagines in eccīa fiunt ꝓpter rememorationē excitandaꝫ deuotionē ⁊ inſtructionē. q̄r ſunt quaſi libri laicorū. Scd̄m in v̄bo. ſ. paſſio xp̄i p̄dicata ⁊ hoc hꝫ fieri q̄ꝰtū ad auditum. Terciū in ſacramēto. ſ. paſſio in hoc ſac̄mento tāſigñter exp̄ſſa in quo corpus ⁊ ſanguis xp̄i v̄aciter ꝯtinetur ⁊ nobis offertur ⁊ hoc memorile hꝫ fieri q̄ꝰtū ad guſtum. Si ergo affectū nr̄m accendit paſſio xp̄i deſcripta ⁊ ampli⁹ p̄dicata. multo forti⁹ iflāmare dꝫ in hoc ſac̄mento taꝫ ſigñter exp̄ſſa. Scd̄o ad nomē dn̄i inuocandū. geñ. xij. Edificauit abrahā altare do. q̄ ⁊c̄. Hec aūt inuocatio ſm̄ ap̄lm̄ ad thimo. hꝫ fieri aut ꝑ obſecrōes q̄ fiūt cū adiuratiōe ꝓ mal' remouēdis. aut ꝑ poſtulatiōes q̄ fiūt ꝓ bōis cumulādis aut ꝑ grāruāctiōes q̄ fiūt ꝓ bonis hitis conſeruandis. Inuocatio aūt q̄ fit ſup altare ꝓprie dr̄ miſſa. eo ꝙ celeſtis miſſus. ſ. xp̄s a p̄re mittiꝰ. q̄ ipāꝫ hoſtiā cōſecrat: ⁊ ꝑ eundē a nobis p̄ri mittiꝰ vt ꝓ nobis intercedat. Uñ hugo. Ipa hoſtia ſac̄ miſſa vocari pōt. q̄r trāſmiſſa ē. primo a p̄re nobis ꝑ incarnatiōeꝫ. ſcd̄o a nobis patri ꝑ paſſionē. Siliter in ſacramēto. p̄mo a p̄re nob̄ ꝑ ſanctificationē q̄ nobiſcū eſſe incipit: poſt ea a nobis p̄ri per oblationē q̄ ꝓ nobis intercedit. Et nota ꝙ miſſa in tribus linguis caniꝰ. ſ. greca. hebreica ⁊ latina. ad repn̄tandū titulū dn̄ice paſſionis q̄ ſcript⁹ erat grece hebraice et latine. Itē ad notandū ꝙ oīs lingua debet deū laudere q̄ ꝑ hāc triplicē linguaꝫ intelligiꝰ. Latina aūt ſunt euāgelia. ep̄le orōnes ⁊ cant⁹. Greca ſunt Kyriel'. xp̄el' q̄. ix. vicib⁹ cātanꝰ. vt ad ſocietatē. ix. ordinuꝫ angeloꝝ ꝑueniam⁹. Hebrica ſunt all'a. amē ſabaoth et oſanna. Tercio ad cātandū. eccīe. xlvij. d̄dit illi ꝯ inimicos potētiā ⁊c̄. ⁊ in ſono eoꝝ fecit dulces modulos. Et dicit modulos in plurali. q̄r ſm̄ hugo. d̄ ſancto victore tres ſunt ſpecies ſonoꝝ q̄ faciūt tres modulos. Fit eīm ſonus pulſu. flatu ⁊ cātu. Ad citharam

ꝑtinet pulſus. Ad organuꝫ flatus. Ad vocē cantus. Aſſignari poteſt hec ꝯſonantia sonoꝝ ꝯcordie moꝝ. Si referatꝰ ad pulſum cithare manuuꝫ operatiō. Ad flatū organi mētis deuotio. Ad cantuꝫ vocꝭ ſermōis exhortatio .ꝛ.j. Quid ꝓdē dulcedo oris ſine dulcedīe cordis. Frangis vocē, frange et volūtatē. Seruas cōſonantiā vocū ſerua cōcordiā moꝝ. vt ꝑ exēplū ꝯcordes ꝓximo. ꝑ volūtatē dn̄o ꝑ obediētiā magiſtro. Hoc igit̄ triplex genus muſicoꝝ refert̄ ad triplicē diaꝫ officij ecc̄ie ſicut dr̄ in mitrali d̄ officio. Nā ipm̄ officiū eccle ꝯſiſtit in pſalmis. i cantu ⁊ lectionibꝰ. Primū igi genus muſicorum ē qd̄ fit pulſu digitoꝝ vt in pſalterio et ſimilibꝰ. ⁊ ad illd̄ ꝑtinet pſalmodia ps̄. laudate eū in pſalterio ⁊ cithara. Scd̄m ē qd̄ fit cātu ſicut in voce. Et ad iſtud ꝑtinēt lectiones. ps̄. pſallite ei i vociferatione. Terciuꝫ qd̄ fit flatu ſicut in tuba: ⁊ ad iſtud ꝑtinet cantus ps̄. Laudate eū in ſono tube.

Templum autē ſeu

ecc̄ia ꝯſecrat̄ quadruplici rōne. Primo vt inde dyabolus ⁊ eiꝰ ptās penitꝰ expellatur. vt refert greg. in dyalogo. Qd̄ cuꝫ qdā ecc̄ia arrianoꝝ fidelibꝰ reddita ꝯſecraret̄. ⁊ reliq̄e ſancti ſebaſtiani et beate agathe illuc d̄late fuiſſent. populꝰ ibidē ꝯgregatꝰ porcū ſubito intra ſuos pedes huc illucq̄ꝫ diſcurrere ſenſerūt. q̄ fores eccleſie r̄petēs. a nullo videri potuit oēſq̄ꝫ in admiratione cōmouit qd̄ idcirco dominus ondit vt cūctis pateficeret qd̄ d̄ loco eodē imūdus hītator exiret. Sequēti aūt nocte magnus in eiuſdē ecc̄ie tectꝭ ſtrepitus factus ē. acſi in hoc aliq̄s errando diſcurreret. Scd̄a iteꝝ nocte grauior ſonus increuit. Tanto vo terrore tercia inſonuit. acſi oīs illa ecc̄ia a fundamētis fuiſſet euerſa. Statimq̄ꝫ receſſit nec āplius illa antiq̄ hoſtꝭ inq̄etudo appuit. Sꝫ ꝑ terroris ſonitū. quē fecit inotuit. a loco quē diu tenuerat q̄ coactꝰ exibat. hec greg. Scd̄o ꝯſecrat̄ vt ad eā fugiētes ſaluarent̄. Unde aliq̄ ecc̄ie pꝰ dedicationem a principibꝰ ꝓuilegiant̄. vt q̄ ad eā ꝯfugerint. ſaluet̄. Un̄ dicit canō. Reos ſanguis defendet ecc̄ia. ne vitā ꝑdant et mēbra. Et ob hoc ioab in tabernaculum fugit. ⁊ cornu altaris appꝛhēdit. Tercio cōſecratur vt ibidē orōnes exaudiantur qd̄ ſignatū ē. iij. reg. viij. vbi ſalomō dedicato tēplo ait. Quicūq̄ꝫ rogauerit in loco iſto exaudies in loco habitaculi tui in celo. ⁊ cū exaudieris ꝓpiciaberis.

Adoramꝰ aūt i ipis eccleſijs ad orientem qd̄ fit triplici rōne ſm̄ damaſce. li. iiij. c. v. Primo vt pr̄iaꝫ nr̄aꝫ nos requirere oñdamus. Scd̄o vt ad xp̄m crucifixū reſpiciamꝰ. Tercio vt venientē iudicem nos expectare monſtremus. Ait enī ſic. Deus padiſum in edē ſm̄ orientē plantauit. Un̄ hominē trāſgreſſum. exilē fecit ⁊ añ padiſuꝫ ex occidēte hītare fecit. Antiquā igr̄ patriā exq̄rentes et ad ipaꝫ aſpicientes. deū ad orientē adoramꝰ. Sꝫ ⁊ dn̄s crucifixus ad occidētē reſpiciebat et ita adoramꝰ ad ipm̄ reſpicientes. ⁊ aſſumptus ad oriente ſurſuꝫ ferebat̄ ⁊ ita ipm̄ apoſtoli adorauerunt. ⁊ ita veniet quō viderūt eū euntē in celū. Ipm̄ igr̄ expectantes ad orientē adoramꝰ. hec damaſcenus. Quarto ꝯſecrat̄ vt ibideꝫ laudes deo reddant̄. qd̄ q̄deꝫ fit in. vij. horis canonicis. ſ. matutinis. prima tercia. ſex ⁊c̄. Et licet in qualibet hora diei deus eēt laudandus. tm̄ q2 ad hoc infirmitas nr̄a nō ſufficit ordinatū eſt. vt in his horis ſpecialiter deū laudemꝰ. eo q̄ he hore ab alijs ꝓuilegiate ſunt. i aliq̄bꝰ Nā in nocte media q̄ matutine celebrātur. xp̄s natus ē captus ⁊ illuſus a iudeis fuit. In hac iteꝝ hora infernū ſpoliauit dr̄ ei in mitrali qd̄ i media nocte īfernuꝫ ſpoliauit larga accipiēdo. ſ. añ lucē mane ſurrexit hora pꝰ appuit. In media etiā nocte ad iudiciū venturꝰ aſſerit̄. vn̄ hiero. Reor inquit traditionē apl̄icā ꝑmanſiſſe vt die vigiliaꝝ paſche añ noctis mediū dimittere nō liceat populos expectantes aduentū xp̄i. Et poſtq̄ aduenerit illd̄ tp̄s ſecuritate ꝑſumpta feſtū cūctos agerꝰ diem. In hac igit̄ hora laudes deo cantamꝰ. vt ei de eius natiuitate. captione ⁊ patꝝ liberatione gr̄as agamus. ⁊ eiꝰ aduentū ſollicite expectemꝰ. Addunt̄ etiā matutiales laudes. q2 in mane egiptios in mare ſubmerſit mōm creauit ⁊ ſurrexit. In hac ḡ hora laudes deo reddimꝰ ne in mari huiꝰ mōi cū egyptijs demergamur. vt ꝓ nr̄a creatōne ⁊ eius reſurrectione gr̄as deo reddamus. In hora ꝓma xp̄s ad tēplū maxime ꝯueniebat: ⁊ plēs ibidē ad eū manicabat. i. ad eū mane feſtinabat. vt dr̄ luc. xxj. pilato p̄ſentatus fuit. In hac etiā hora reſurgēs mulieribus ꝓmo apparuit. Hec ē ꝓma hora diei. id̄ ḡ in hac hora in eccleſia laudes deo exoluimus vt xp̄m imitemur. ⁊ ſibi reſurgenti ⁊ apparenti gr̄as agamꝰ ⁊ deo tanq̄ oim̄ principio ipſius diei ꝓmitiaſ ꝑſoluamus. In hō tercia xp̄s linguiſ iudeoꝝ crucifixus eſt. A pilato ad colūnā flagellatus ē. ⁊ adhuc vt dr̄ in hyſtoris colūna vbi ligatus fuit veſtigia cruoris oñdit ⁊ eadē hora ſpūſſctūs miſſus ē

In ſexta in cruce clauis ꝯfixus eſt tenebre ꝑ vniuerſū mōm facte ſunt. ⁊ morte dn̄i ſui ſol lugens ſe veſtibus nigris ꝯtegeret: ⁊ ne dn̄m crucifigētibus lumē ꝓberet. Et in hac hora in die aſcenſiōis cū diſcipulis diſcubuit. In nona hō xp̄s ſpm̄ emiſit. Miles latus eius apuit cetus aploꝝ ad adorandū ꝯuenire ꝯſueuit ⁊ xp̄s in celū aſcendit ꝓpter has ꝓrogatiuas deū in his horis laudamus.

In veſpera xp̄s in cena ſacramentū corporis ⁊ ſanguinis inſtituit. pedes diſcipuloꝝ lauit. d̄ cruce depoſitus. in ſepulcro collocatus fuit. Diſcipulis in hītu ꝑegrini ſe manifeſtauit. ⁊ ꝓ his oībus in hac hora eccleſia xp̄o gr̄as agit. In cōpletorio xp̄s ſanguineas guttas ſudauit. monumento eius cuſtodia deputata fuit ⁊ ibidē quieuit. reſurgens pacem diſcipulis nūciauit: ⁊ ꝓ his gr̄as d̄o reddidimꝰ Has aūt laudes q̄liter deo exoluere debeamus dicit. b. Bern̄. Fratres mei immolantes hoſtiam laudis iungamꝰ verbis ſenſuꝫ: ſenſui affectū: affectui exultatione: exultationi maturitatem: maturitati humilitatē: humilitati libertatem.

Quinto ꝯſecrat̄ vt ibidem ſacrā eccleſiaſtica miniſtrarent̄. Un̄ ipſa ecc̄ia efficitur q̄ ipſa taberna dei in q̄ ſacramēta ꝯtinentur ⁊ miſtrant̄. quedā em̄ miſtrātur ⁊ dant̄ intrantibus. vt baptiſmus. Quedā exeuntibus. ſcꝫ extrema vnctio Quedam cōmorantibus: ⁊ hoꝝ quidaꝫ ſunt miſtrantes. his datur ordo. Quidā pugnantes: ⁊ horum quidam pugne ſuccumbunt. his datur pnīa. quidaꝫ inſiſtunt. ⁊ his confert̄ audacia animi. vt roborentur. ⁊ hoc ꝑ confirmationē. dat̄ cibus vt ſuſtentētur: ⁊ hoc ꝑ eukariſtie ſumptionem. fit remotio impedimenti ne deijciat̄: ⁊ hꝰ ꝑ mr̄imonij ꝯiunctōeꝫ.

Secundo videndū

qualiter cōſecratur. ſed primo de altari. ſecundo de eccleſia. Ad conſecratōnem aūt altaris plura concurrunt. Primo ei quatuor cruces de aqua benedicta in q̄tuor cornibus altaris ꝯfigurant̄. Scd̄o ipſum ſepties circuit̄. Tercio aqua bn̄dicta cū yſopo ſepties aſpergit̄. Quarto incenſū in ipo cremat̄. Quinto criſmate inungit̄. Sexto mōis pānis opit̄. Hec aūt repn̄tant ea q̄ dn̄t hr̄e illi q̄ ad altare accedunt. dn̄t ei ꝓmo hr̄e caritatē q̄druplicēꝫ ꝑ crucē acq̄ſitā. vt. ſ. diligant deū ſeipōs. amicos ⁊ inimicos. et hec ſignat̄ ꝑ q̄tuor cruces in q̄tuor cornibꝰ altarꝭ facte. Et de his q̄tuor cornibꝰ caritatis dicit̄ in gen̄. xxviij. Dilataberis ad orientem ⁊ occidentem. ſeptentrionē ⁊ meridiem. Uel ideo quatuor cruces in q̄tuor cornibus fiunt. ad ſignificandum q̄ chriſtus per crucem quatuor mundi partes ſaluauit. Uel ideo ad ſignificandum q̄ crucem domini quatuor modiſ debemꝰ portare. ſ. in corde ꝑ meditationeꝫ. in ore ꝑ ꝯfeſſionē. in corpe ꝑ carnis mortificationem. in facie ꝑ aſſiduā impreſſionem. Secundo debent hr̄e curam ⁊ vigilanciam qd̄ ſignificat̄ per cir

cuit⁹. Vñ tūc cātat. Inuenerūt me vi.
ci. ⁊c. Debēt eñi ſolliciti vigilare ſup gre
gem ſuū. Vñ negligētiā plati ponit gil-
bertus inter ridiculoſa. dicens. Ridicu
loſa an magis piculoſa res eſt. ſpeculator
cecus. pcurſor claudus. negligens plat⁹
doctor neſcius. pco mutus. Vel p ſeptē
circuitus circa altare ſignificāt ſepte me
ditationes ⁊ cōſiderationes quas circa
ſeptēplicē v̉tutē humilitatis xpi habere
demus. ⁊ p ipas frequēter circuire. Pri
ma v̉tus ē ꝙ cū diues eēt. factus ē paup:
ſcđa ꝙ in p̄ſepio poſitus. tercia ꝙ paren
tibus ſubditus. quarta ꝙ ſub manu ſui
caput inclinauit. quinta ꝙ diſcipulū fu
rem ⁊ ꝓditorē ſuſtinuit. ſexta ꝙ añ ini-
quū iudicē māſuet⁹ ſtetit ⁊ tacuit. ſepti-
ma ꝙ ꝓ crucifixorib⁹ clemēter orauit.
Vel p ſeptē illos circuit⁹ ſignificāt ſeptē
vie xpi. Prima fuit de celo in vterꝰ. ſcđa
de vtero in p̄ſepium. tercia de p̄ſepio in
mōm. quarta de mōo in patibulū. quin
ta de patibulo in ſepulcꝝ. ſexta de ſepul-
cro in lībū. ſeptīa de lībo reſurgēs ī celū.
Tercio debēt habere dñice paſſiōis me
moriā. qđ ſignificat p aſpſionē aq̄. Se-
ptem enim aq̄ aſpſiōes ſunt. vij. ſanguis
xpi effuſiones. Quaꝝ pma fuit in circū-
ciſione. ſcđa in oratiōe. tercia in corporiſ
flagellatione. quarta in capitis corona-
tione. quīta ī manuū pforatiōe. ſexta in
pedū affixiōe. ſeptīa in lateris aptione.
He aūt ſanguīs aſpſiōes facte fuerūt cū
yſopo hūilitatis ⁊ ineſtimabil̉ caritatis.
Yſopus enī ē herba hūilis ⁊ calida. Vl̉
iō ſepties aſpgit ad ſignificādū ꝙ in ba
ptiſmo ſeptē dona ſpūſſ. dant. Quarto
dñt habere oratione feruētē ⁊ d̉uotā: qđ
ſignificat p cōcrematione thuris. Thuſ
enī hꝫ v̉tutē aſcēdendi ex fumi leuitate
cōſolidādi ex ſua q̄litate. cōſtrigendi ex
cōglutinitate. cōfortādi ex aromaticita
te. Sic oratio aſcēditi dei memoriā. ani-
maꝫ cōſolidat q̄tū ad culpā p̄teritā im
petrando medelā. Cōſtrigit q̄tū ad fu-
turā īpetrādo cautelā. Cōfortat q̄tum
ad p̄ntē īpetrādo tutelā. vl̉ pōt dici ꝙ

deuota oratio p thus ſignificat. q̄ habꝫ
ad deū aſcēdere. eccī. xxxv. oratio humi
litatis ſe nubes penetrabit. odorē dō red
dere. apoc. v. habētes ſinguli cytharas ⁊
phialas aureas plenas odoramētoꝝ ⁊c.
Ex corde inflāmate ꝓcedē. apoc. viij.
Data ſunt illi incenſa multa ⁊c. Et īfra
Accepit angel⁹ thuribulū ⁊ īpleuit illđ
de igne al. ⁊c. Quīto dñt habē nitorē
cōſcīe ⁊ odorē bone fame qđ ſignificat p
criſma qđ cōficit ex oleo ⁊ balſamo. De-
bent enī habē purā cōſcientiā vt poſſint
dicē cū aplo. ij. coꝝ. j. Gl̉ia nr̄a hec ē. te-
ſtimoniū ꝯſcīe nr̄e. Itē bonā famā. Vñ
pria thi. iij. opꝫ illū teſtimoniū habere
bonū ab his q̄ foris ſūt. Criſ. clerici nul
lam dñt habē maculā. nec in v̉bo nec in
cogitatu. nec in facto nec in opiniōe. q̄
ipi ſunt pulcritudo ⁊ v̉tus eccīe. ⁊ ſi ma-
li fuerint totā deturpāt eccīaꝫ. Sexto
dñt habē mūdiciā opīniōis bōe qđ ſigni-
ficat p pānos albos ⁊ mūdos q̄bus altare
opit. Vſus enī veſtimētoꝝ īuent⁹ ē ad te
gendū calefaciēdū ⁊ ornādū. Sic bona
opa tegūt aīe nuditatē. apoc. iij. Veſti-
mentis albis induaris vt ñ appareat cō
fuſio nuditatis tue. Ornāt aīam ad ho-
neſtatē. ro. xiij. Induamur arma lu. ⁊c
Calefaciūt inflāmādo ad caritatē. Iob
xxxvij. Nōne veſtimēta tua calida ſunt
⁊c. Modicū ei valēt accedēti ad altare
ſi habēt dignitatē ſummā ⁊ vitā infimā
bern̄. mōſtruoſa res ē ſedes pma et vita
ima. gdus ſupmus ⁊ ſtat⁹ infim⁹ vultuſ
g̃uis act⁹ leuis. ſmo multus fruct⁹ null⁹.
ingēs auctoritas ⁊ animi iſtabilitas.

Secundo videndū

q̄liter eccīa cōſecretat. ⁊ ad hoc plura cō
currūt. Epūs enī ipaꝫ eccīam ter circuit.
⁊ qualibet vice veniēs ad eccīam ianuā
pcutit baculo paſtorali dicens. Aperite
portas pncipes veſtras ⁊c. Interi⁹ ⁊ exte
rius aqua bñdicta ipa eccīa irrigat. In
pauimēto fit crux de cinere ⁊ ſabulo ex
trāſuerſo angulo orientis vſqꝫ ad angu
lum occidētis. ⁊ lr̄is grecis ⁊ latinis ſcri-

bitur alphabetū. In pietibus eccīe cru-
ces depingūt. ⁊ ipe cruces illuminātur
et criſmate inungūt. Primū ergo ſcꝫ tri
plex circuit⁹ ſignat triplicē circuitū quē
fecit xps ꝓpter ipius eccīe ſanctificatio-
nem. Prim⁹ fuit quo de celo venit ī mū
dum. Scđs quo d̉ mōo deſcēdit ad lim
bum. Terci⁹ quo de limbo rediēs et re-
ſurgēs aſcēdit in celū. Vel triplex circui
tus fit ad oñdēdū ꝙ illa eccīa ꝯſecratur
ad honorē trinitatis. Vel triplex circui-
tus ſignat triplicē ſtatū ſaluādoꝝ de ec-
cleſia. q̄ ſunt v̉gines ꝯtinētes ⁊ cōiugati
Hec etiā deſignāt in diſpoſitiōe materi
alis eccīe. ſicut oñdit rich. de ſcto victo-
re. Nā ſanctuariū ſig̃t ordinē v̉ginum:
chorus ordinē cōtinētiū. Corpus cōiu-
gatoꝝ. Strictius ē ſanctuariū q̄ chorus
⁊ chorus q̄ corpus. q̄ pauciores ſunt v̉
gines q̄ cōtinētes. ⁊ iſti q̄ cōiugati. San
ctior ē etiā locus ſanctuarij q̄ chorus. et
chorus q̄ corpus. q̄ dignior ē ordo vir
ginum ꝙ cōtinentiū ⁊ cōtinētiū q̄ cōiu
gatoꝝ. hec rich. Scđm. ſ. trina ad oſtium
pcuſſio ſignat triplex ius qđ hꝫ xpc in ec
cleſia quare ſibi dꝫ apiri. Eſt enī ſua cre
atione. redēptiōe ⁊ glorificationis ꝓmiſ
ſione. De hoc triplice iure dicit anſhel̉.
Certe dñe q̄ me feciſti. debeo amori tuo
meipꝫ tibi totū. q̄ me rēdeiſti d̉beo amo
ri tuo mepꝫ totū q̄ tāta ꝓmittis: d̉beo a-
more tuo meipm totū imo tātū debeo a
mori tuo pl⁹ q̄ meipm: q̄tū tu es maior
meipo. ꝓ quo dediſti teipm. ⁊ cui ꝓmit
tis teipm. Trina aūt ꝓclamatio. attol-
lite portas principes vr̄as. ſignificat tri-
nam eius potentiā. ſ. in celo in mōo ī in-
ferno. Terciū. ſ. ꝙ ter interius ⁊ exte-
rius aqua bñdicta aſpgit qđ fit trip lici
de ca. Primo ꝓpter dmonis expulſionē
aqua ei bñdicta hꝫ ꝓpriā v̉tutē expellē-
di ipm dyabolū. Vñ in exorciſmo aque
dicit vt fiat aqua exorcizata ad effugādā
oēs inimici ptātē. Iſta aūt aqua bñdi-
cta fit ex quatuor reb⁹. ſ. ex aqua. vino. et
ſale ⁊ cinere q̄ vicꝫ quatuor ſunt q̄ ma-
xime inimicū expellūt. ſ. lacrimaꝝ effu-

ſio q̄ p aquā: ſpūalis exultatio q̄ p vinū
matura diſcretio q̄ p̄ ſal. ⁊ ꝓfunda hūi-
liatio q̄ p cinerē deſignāt. Scđo propter
ipi⁹ eccīe expiationē. oīa enī terrena hec
ꝓpter peccatū corrupta ſunt et fedata. et
iō locus ipe aqua bñdicta aſpgit. vt ab
omni feditate et imūnicia liberet: purge
tur ⁊ expiet. Hinc ē etiā ꝙ in lege om-
nia pene p aquā mūdabāt. Tercio ꝓpt
omnē remouendā maledictionē. terra
enī a pncipio cū fructu ſuo maledictio-
nem accepit. ex eo ꝙ ex eius fructu dece-
ptio facta fuit. aqua vero nulli maledi-
ctioni ſubiacuit. Hic eſt ꝙ dominus cō
medit piſcem ſed non legitur comediſſe
carnem nominatiꝫ niſi forte de agno pa-
ſchali ꝓpter p̄ceptū legis. in exemplum
ſcꝫ abſtinendi aliquando a licitis. et ali-
quando eadem comedendi. vt ergo oīs
maledictio remoueatur et benedictio in
troducatur. iō aqua benedicta aſpergit.
Quarto in pauimento alphabetum ſcri
bitur. qđ quidem repreſentat coniuncti
onem. vtriuſqꝫ populi. vel paginē vtri-
uſqꝫ teſtamenti. vel articulos noſtre fidi
Illud enī alphabetum ex litteris grecis
et latinis in cruce factis repreſentat vni-
onem in fide populi gentilis et iudei p
crucē xpi factā. vnde et illa crux ex tranſ
uerſo angulo orientis vſqꝫ ad angulum
occidētis ducit. occidēs dicitur ad ſigni
ficandum ꝙ ille qui prius erat dexter fa
ctus eſt ſiniſter. ⁊ qui erat in capite. fact⁹
eſt in cauda. ⁊ e conuerſo. Secundo re-
preſentat paginam vtriuſqꝫ teſtamenti.
qđ p crucem xpi adimpletum eſt. Vnđ
moriens dixit conſummatum eſt. Et
crux ex tranſuerſo ducitur quia vnuꝫ te-
ſtamentum in alio continetur. quia ro-
ta erat in rota. Tercio repreſentat articu
los fidei. eccleſie enim pauimentum eſt
noſtre fidei fundamentuꝫ. Elementa q̄
inſcribuntur ſunt articuli fidei q̄bus ru
des ⁊ neophetide vtroqꝫ populo in eccle
ſia erudiuntur qui ſe puluerem et cinerē
reputare debent. iuxta illđ qđ dixit abra
ham. gen̄. xviij. Loquar ad dominū me-

tim cū ſim puluis ⁊ cinis. Quiꝰ͂o cru‑
ces in eccīa depingunt̄ qđ quidē fit tri‑
plici rōne. Primo ꝓpter demonū terrorē
vt. ſ. demones q̄ inde expulſi ſunt. viden
tes ſignū crucis terreant̄ ⁊ illuc ingredi
nō p̄ſumāt. timent ei valde ſignū cruc̄
Vn̄ criſo. Ubicūq̧ demones ſignū cru
cis dn̄icū viderint. fugiūt. timētes bacu
lum quo plagā acceperunt. Scđo ꝓpter
triūphi oſ̄ſionē. cruces eni ſunt vexilla
xp̄i ⁊ ſigna eiꝰ triūphi. Un̄ vt oñdatur
ꝙ locus ille xp̄i dn̄o ſubiugatꝰ eſt. ideo
ibidē cruces depingunt̄. Nā ⁊ apud im
pialē magnificentiā obſ̄uat̄. vt qn̄ aliq̄
ciuitas ei tradit̄. īpiale vexillū in ea eri‑
gitur. In huiꝰ figurationē dr̄ gen̄. xxviij.
ꝙ iacob lapidem quē ſuppoſuerat capiti
ſuo erexit in titulū. vicȝ in titulū ꝑconi‑
alem memorialē ⁊ triūphalē. Tercio ꝓ‑
pter apl'oꝝ repn̄tationē. Nā illa. xij. lu‑
minaria an̄ cruces poſita: ſignificāt. xij.
apoſtolos qui ꝑ fidē crucifixi totū mun
dum illuminauerūt. He igit̄ cruces il‑
luminant̄ ⁊ criſmate vngunt̄. qm̄ apl'i fi
de paſſionis xp̄i totū mōȝ illūinauerūt.
et ad cognitionē inflāmauerūt ⁊ amorē
Unxerunt ad cōſcie nitorē qđ ꝑ oleum
ſignāt̄: ⁊ ad bone vite odorē traxerunt.
qđ per balſamum intelligitur.

De tercio. ſ. ꝑ quos

ꝓphanat̄. ſciendū ꝙ ipaȝ domū dei per
tres ꝓphanatā legimꝰ. ſ. ꝑ hierobōā. per
nabuſardā ⁊ ꝑ anthiochū. Hierobōam
eni ſicut legit̄. iij. reg. xij. duos vitulos
fecit. ponēs vnū in dan. ⁊ aliū in bethel.
q̄ dicit̄ domꝰ dei. ⁊ hoc ꝓpter auaritiam
fecit ne. ſ. regnū ad roboam rediret. Per
hoc ſignificat̄ ꝙ auaritia clericoꝝ mlt'ū
eccīaȝ dei ꝯtamiāt. q̄ in ipis deric̄ mul
tum regnat hiere. vj. A minimo vſq̧ ad
maximū oēs auaritiā ſequūt̄. bern̄. queȝ
dabis mihi d̄ numero p̄latoꝝ q̄ n̄ maḡ
inuigilet ſubditoꝝ euacuādis marſupi‑
is ꝙ vicijs extirpandis. Vituli ſunt ne‑
potuli quos i bethel. i. domo dei ponūt

Eccīa etiā ꝑ hierobōā ꝓphanat̄. ſi ex a‑
uaritia vſurarioꝝ vel raptoꝝ edificatur
Vn̄ legit̄ ꝙ cū q̄dā vſurarius eccīaȝ q̄n
dam de rapinis ⁊ vſuris ꝯſtruxiſſet. epȝ
ad eius dedicationē multis p̄ciḃ inui‑
tauit. Cū igit̄ eps cū ſuo clero officium
cōſecratiōis ageret. vidit poſt altare dy
abolum ſtantē in cathedra ⁊ habitu epi‑
ſcopali. q̄ dixit epō. Quare ecciam meā
ꝯſecras? Ceſſa q2 iaȝ ad me iuriſdictio
eius ꝑtinet. q2 de vſuris ⁊ rapinis edifi‑
cata eſt. Cū ergo eps inde cū clericus ter
ritus fugeret. dyabolus ꝯtinuo ipam ec
cleſiā cū grādi ſtrepitu deſtruxit. Na
buſardan ſimiliter ſicut legit̄. iiij. regū.
xxv. domuȝ dei cōbuſſit. Nabuzardan
aūt princeps cocoꝝ ſignificat illos q̄ gu
le ⁊ luxurie dediti ſunt q̄ de vētre ſuo d̄
um ſuū fecerūt. ſm̄ qđ dicit aplos. Quo
rum deus venter ē ⁊c̄. Qualit̄ aūt ven‑
ter deus dicat̄ on̄dit hugo de ſancto vi‑
ctore in ſuo clauſtrali dicēs. Solent diȷ̄
templa cōſtrui. altaria erigi. miniſtri ad
ſ̄uiēdū ordinari. imolari pecudes. thu‑
ra cōcremari. Deo ſiquidē vētri tēplum
eſt coquina. altare menſa. miniſtri coci.
imolate pecudes. carnes cocte. fumus in
cenſorū. odor ſapoꝝ. Rex antiochus
qui fuit ſupbiſſimus et ābitioſus domū
dei polluit. ⁊ ꝓphanauit. ſicut legitur. j.
mach. j. Per quē ſignificat̄ ꝙ ſupbia et
ambitio q̄ viget in clericis q̄ nō appetūt
ꝓdeē ſȝ p̄eē. mlt'ū eccīaȝ dei cōtaminat̄
De quorū ſupba ambitione dicit bern̄.
Honorati incedūt de bonis dn̄i q̄ dn̄o
honorē nō deferūt. In his q̄ quotidie
vides mērtricius nitor. hiſtrionicus hitꝰ
regius apparatꝰ auꝝ in frenis ⁊ ſellis ⁊
calcaribus plus calcaria ꝙ altaria fulgēt
Et ſicut ꝑ tres ꝓphanata extitit. ita ꝑ ali
os tres dedicata ⁊ cōſecrata fuit. Dedica
tionē ei primo fecit moyſes: ſcđo ſalomō
tercio iudas machabeus. ꝑ qđ inſinuat̄
ꝙ in dedicatione eccīe debemus hr̄e hu
militatē q̄ in moyſe. ſapiētiā ⁊ diſcretio‑

nem q̄ in ſalamone. vere fidei cōfeſſionē
q̄ in iuda deſignatur.

Secundo videndū

eſt de conſecratione tēpli ſpūalis. qđ tē‑
plum ſumus nos. ſcȝ cōgregatiō oīm fi‑
deliū. qđ cōſtruit̄ ex lapidibus viuis. j.
pe. ij. tāꝙ lapides viui ſupedificamini.
⁊c̄. Et lapidibꝰ politis. Vn̄ cātat̄. Ton
ſionibus p̄ſſuris ⁊c̄. Ex lapidibꝰ q̄dris
quatuor ei latera lapidis ſpiritual' ſunt
fides. ſpes. caritas et opatio q̄ equalia.
quia vt dicit greg. Quātū credis tantū
ſperas. quātū credis ⁊ ſperas tātū diliḡ
quātū credis. ſperas ⁊ diligis. tātū opa‑
ris. In hoc quidē tēplo altare eſt cor no
ſtrum. ſup qđ altare tria dn̄t deo afferri.
Primū ignis dilectiōis perpetue. leui.
vj. ignis. ſ. dilectionis erit ꝑpetuꝰ ⁊ nūꝙ
deficiet in altari. ſ. cordis. Secūdū ince‑
ſum oratiōis odorifere. j. pali. vj. aaron
et filij eius adolebūt inceſum ſup altare
holocauſtomatis ⁊ thimiamatis. Terci
um ſacrificiū iuſticie. qđ ſacrificiū cōſi‑
ſtit in oblatione pn̄ie ⁊ in holocauſto di
lectionis pfecte. ⁊ in vitulo carnis morti
ficate. De his p̄s. Acceptabis ſacrificiuȝ
iuſticie obla. et ho. tūc impo. ſu. al. tuū
vi. Tēplū aūt ſpūale qđ ſumꝰ nos.
ad ſimilitudinē tēpli materialiſ cōſecra
tur. Primo eni ſumꝰ pōtifex. ſ. xp̄c oſtiuȝ
cordis clauſuȝ īueniēs ter circuit. dum
peccatū cordis. oris ⁊ opis ad memoriā
eiꝰ reducit. De hoc triplici circuitu dicit̄
yſa. xxiij. Sume cithară quo ad p̄muȝ
circuit ciuitatē cordis. ſ. quo ad ſcđȝ. me
retrix obliuioni tradita ꝓpter terciū.
Secūdo ipm oſtiū cordis clauſuȝ ter
ꝑcutit vt ſibi apiat. ꝑcutit ei ipȝ cor ictu
bn̄ficij. cōſilij ⁊ flagelli. De qua triplici
ꝑcuſſiōe dicit̄ ꝓuer. j. Quātū ad malos
extēdi manū meū ⁊c̄. Hoc q̄tū ad colla
ta bn̄ficia. Deſpexiſtis omne conſilium
meum. hoc quantum ad inſpirata con‑
ſilia. et increpationes meas neglexiſtis.
hoc quantum ad illata flagella. Uel ter
ꝑcutit dum rationalem mouet ad pecca
ti cognitionem. concupiſcibilē ad dolo‑
rem. iraſcibilem ad peccati vindictam ⁊
deteſtationem. Tercio ipſum
templum ſpirituale ter aqua intus et ex
tra debet irrigari. Hec autem trina irri‑
gatio. eſt trina lacrimarum interiorum
vel aliquando exteriorum effuſio.
Mens enim ſancti viri (vt dicit gre‑
gorius) dolore afficitur conſiderando
vbi fuit. vbi erit. vbi eſt et vbi non eſt.
Ubi fuit inquit in peccato. vbi erit in
iudicio. vbi eſt in miſeria. vbi non eſt in
gloria. Quando vero interiores vel ex‑
teriores lacrimas fundit. conſiderando
ſcilicet. quia fuit in peccato et de ipſo ra
tionem reddet in iudicio. Tunc iſtud
templum iam ſemel aqua aſpergitur.
Quando autem pro miſeria in qua
eſt ad fletum compungitur. tunc ſecun‑
do irrigatur. Quando pro gloria ī qua
non eſt lacrimas fundit. Tunc terciam
aquam ſpargit. Huic autē aque admi
ſcētur vinum ſal et cineres. quia cum
his lacrimis debemus habere vinū ſpi‑
ritualis exultationis. ſal nature diſcreti
onis. ⁊ cineres profunde humiliationis
Uel per vinum linphatum intelligitur
humilitas chriſti. quam habuit in car‑
nis ſuſceptione. Uinum enim linphatum
eſt verbum humanatum. Per ſal in‑
telligitur ſanctitas ſue vite. que eſt om‑
nibus condimentum religionis. Per ci
nerem intelligitur eius paſſio. His igi‑
tur tribus cor noſtrum debemus aſper‑
gere. ſcilicet beneficio incarnationis. per
quod prouocemur ad humilitatem ex‑
emplo ſue conuerſationis. per quod in‑
formemur ad ſanctitatem. et memoriaȝ
paſſionis per quam incitemur ad carita
tem. Quarto ſcribitur in hoc tem
plo cordis ſpirituale alphabetum. ideſt
ſpiritualis ſcriptura. Hec autem ſcriptu
ra que ibi ſcribitur. triplex eſt. ſcilicet di
ctamina faciendorū. teſtimonia diuino
ruȝ beneficioꝝ. accuſatio ꝓprioꝝ d̄lictoꝝ

De his tribus ro.ij. Cum enim gentes
q̄ legē n̄ habēt naturalit̄ ea q̄ legis ſunt
faciūt eiuſmodi legē n̄ hn̄tes ipi ſibi ſūt
lex q̄ oſ̄dunt opus legis ſcriptū in cordi
bus ſuis. ecce p̄mum teſtimoniū. redden
te ꝯſcia ipoꝝ: ecce ſcd̄m. ⁊ inter ſe inuicem
cogitationē accuſantiū vel etiā defendē
tium. ecce terciū. Quinto dn̄r pingi cru-
ces. i. aſſumi pn̄ie auſteritates q̄ quidez
dn̄r inungi ⁊ igne illuſtrari. q̄r nō ſoluz
ferende ſunt patienter. ſ; etiā libēter. qđ
p̄ vnctionē ſignat̄. ⁊ ardent̄ qđ p ignem
Un̄ bern̄. Qui morat̄ in timore. crucez
xp̄i portat patient̄. q̄ ꝓficit in ſpe portat
libent̄. ſ; q̄ ꝯſūmat̄ in charitate ample-
ctitur iā ardent̄. Idē. Multi vidēt cru-
ces nr̄as. ſ; n̄ vidēt vnctiōes nr̄as: q̄ ergo
in ſe hec habebit. vere tēplū ad honorez
dei dedicatū erit. Dignus plane. in quo
xp̄c habitet ⁊ p graz. vt tādē in eo habi-
tare dignet̄ p gloriā. Qđ ipe nob p̄ſtare
dignet̄. q̄ viuit. ⁊ re. deꝰ p oīa ſe. ſe. amē.

Hiſtoria lōbardica explicit. quā ia-
cobus de voragine, fr̄ ordinis p̄dicatoꝝ
ep̄s ianuēſis ꝯpilauit. Ip̄a tn̄ q̄r multo
rum ſanctoꝝ legendas quos hoc nr̄o tē
pore varie dyoceſes venerāt̄ n̄ hz. dignū
dux m̄ꝰ etiā aliquas h̄ ānectere. ne quos
dn̄s ihs xp̄c ob eoꝝ maxīa merita. mira-
culis clarē et toti orbi inoteſcere voluit.
a nobis ſilentio ptranſeantur.

Elizabeth inter

p̄tatur deus meus ꝯgnouit. vel
dei mei ſeptīa. vel dei mei ſaturitas. Di-
citur ergo primo elizabeth deꝰ meus co-
gnouit. q̄r deus eā cognouit. i. ſuo bn̄pla-
cito obſeruauit ⁊ approbauit vel cogno
uit. i. noticiā ſue cognitionis ſibi īfudit
Scd̄o dr̄ elizabeth. i. dei mei ſeptīa. ipſa
enī habuit ſeptimā dei. vel q̄r ſeptē opi-
bus mīe ſe exercuit. vel q̄r nūc ē in ſeptīa
etate q̄eſcētiū puentura. ⁊ tādē in octa-
ua reſurgentiū. vel ꝓpter ſeptē ſtatus in
quibꝰ fuit. Ip̄a nāq; fuit in ſtatu v̄ginā
li. Scd̄o in ſtatu ꝯiugali. Tercio in ſta-
tu viduali. Quarto ī ſtatu actiuo. Quī
to in ſtatu ꝯtēplatiuo. Sexto in ſtatu re
ligioſo. Et nunc ſeptio in ſtatu glorioſo
Et iſti ſeptē ſtatus manifeſte ꝯtinent̄ in
legenda ſua. vt poſſit dici de ea qđ dicit̄
in daniele de nabucho. Septē tp̄a mutā-
tur ſup eā. Tercio dicit̄ dei mei ſaturi-
tas. deus enī modo ſatiauit eā ⁊ repleuit
ſplendore veritatis. dulcedine ſuauitat̄
et vigore trinitatis. Un̄ aug. in li. de ci.
dei. agens de ciuitate dei viget. in v̄itate
dei lucet. In veritate dei gaudz.

Elizabeth illu/

ſtris regis vngarie filꝗ. genē no
bilis ſed fide ac religiōe nobilior ſtirpē.
tā nobilē nobilitauit exēplis. illuſtrauit
miraculis ⁊ decorauit grā ſctitat̄. Quā
autor nature ſup̄ naturā quodāmō ex-
tulit. dū puella regalibꝰ nutrita delitijs
oīa puerilia aut oīno ꝯtemneret. aut ad
dei obſequiū mācipare. vt liquido cla-
reat tenera eiꝰ infantia. quāta ſimplicita
te viguit. quāta dulci deuotiōe incepit.
Ex tūc ſiquidē cepit bonis aſſueſcē ſtu-
dijs. ludos ſpernere vanitatis. ſucceſſus
ꝓſperos fugē mūdi. ꝓficere ſp in reueren-
tia dei. Cum adhuc eſſet quinquennis.
in eccleſia orandi gratia tam ſedula per-
manebat. vt eam eius ſodales vel ancil-
le auellere vix valerent. Quam cum an-
cille vel coetanee obſeruarent. aliquam
de illis cauſa ludi verſus capellam inſe-
qui videbatur. vt per hoc intrandi eccle
ſiam opportunitatem captaret. quam ī-
grediens genua flectebat. aut pauimen-
to totaliter incumbebat. Et licet litte-
rarum peritiam non haberet. tamen co
ram ſe in eccleſia ſepe pſalterium expan
debat. vt quodammodo ſe legere finge-
ret. ne velut occupatam quis impediret
ſe quoq; cum puellis ad terram proſtra
tam ludi ſpecie menſurabat. vt ſub tali
occaſione deo reuerentiam exhiberet.

In ludo etiam et anulorum alijs lu
dis ſpem totam in deum ponebat. et ex
his que puella puula lucrabatur. Uel
alias peculiarit̄ poſſidebat. puellis pau-
percul̄ decimas exhibeat īducēs eas vt
ſepe orationē dn̄icā diceret. ⁊ crebro vir-
ginem ſalutarēt. Creſcēs v̄o p etatē tpi̇ſ
creſcebat amplius p affectū deuotionis.
Nā beatā v̄ginē dei genitricē in ſui pa-
tronā et aduocatā. ⁊ beatū iohānē euan
geliſtā ī ſue caſtitat̄ cuſtodē elegit. Cuz
enim ſingule ſcedule ſinguloꝝ apoſtolo-
rum noībꝰ inſcripte altari īponerent̄. et
q̄libet aliaꝝ puellaꝝ caū ſibi ſcedulā cō-
tingētez accipet. iſta orōne fuſa tribꝰ vi-
cibus ſcedulā vbi nomē ſancti petri erat
in ſcriptū vt deſiderabat accepit. ad quē
tāto deuotiōis ferebat̄ affectu. vt nihil ī
eius noīe petētibus denegaret. Ne vero
mundi ſucceſſus ſibi nimiū blādiretur.
quotidie in rebus ꝓſperis ſibi aliquid
detrahebat. Cū ei in aliquo ludo ſibi ꝓ
ſpere ſuccederet: reliquū intermittēs dice
bat: nolo ꝓcedere ſ; ꝓpter deū reliquuz
intermitto. Cū ad choreas quoq; cū pu
ellis ceteris aduocata. cū vnū circuitū p
egiſſet. dicebat. Sufficiat vobis vnus cir
cuitus iā ꝓpter deū alios dimitamꝰ ⁊ ſic
p talē modū puellas a vāitatibꝰ repabat
Ueſtimentoꝝ laſciuos vſus ſp abhorru
it. ⁊ oēm in his honeſtatē dilexit. Certū
quoq; ſibi numeꝝ orōnū indixerat. quez
ſi qn̄ occupatiōe aliq̄ p̄ſcta nō potuiſſ;
ꝑficere ⁊ ab ancillis lectū ingredi cogerē
tur. cū celeſti ſponſo vigilias vigilanter
ſoluebat. Dies quoq; ſolēnes puella no-
bilis tāta deuotiōe colebat. vt etiā mani
cas ſibi ꝯſui nulla rōne pateret̄. anq̄ miſ-
ſarum ſolēnia cōpleret̄. Cirotecaꝝ etiaz
vſus añ meridiē in diebus dn̄icis ſibi in
terdixit. volens in hoc et ſacre deferre ſo
lēnitati. et ſue ſatiſfacere deuotiōi ꝓpter
qđ ſolita erat ad hec et ſiſia ſe p votum
aſtringere ne quis eā poſſet aliqbꝰ ſuaſio
nibus a ſuo ꝓpoſito reuocare. Officium
ecciaſticū audiebat cū tāta reuerentia vt
cū ſacra legeret̄ euāgelia. vl̄ ſacra hoſtia
cōficeret̄. manicas ſi forte cōſute eſſent
ſolueret et monilia deponeret et capitis
ornamēta in imo locaret. At vbi gra
dum virginalem prudenter texit et ino-
center ꝑcurrit coniugalez gradum intra-
re compellitur: vtpote que ad hūc pater
no imperio vrgebatur fructuz percepti-
ra triceſimum. que fidem trinitatis ſer-
uauit in decalogo preceptorum. Cōſen-
ſit igitur licet inuita in copulam coniu-
galem non vt libidini conſentiret. ſ; ne
patris preceptum contemneret. et vt fili-
os educandos ad dei ſeruicium procrea
ret. Quāuis enim fuerit legi thori cōiu-
galis aſtricta nulli tamē delectatiōi fuit
ſubiecta. qđ inde manifeſte conſtat. qm̄ ī
manibus magiſtri cōradi votū emiſit: q̄
ſi viro ſuo eam ſuperuiuere contingeret
continentiaz perpetuā obſeruaret. Fuit
igitur lantgrauio turingie ſociata cōiu-
gio. prout regalis exiebat magnificentia
et diſpoſitio ordinauit diuina. vt ſc; ibi
dem multos ad dei amorem adduceret
et incultos hoīes edoceret: ſ; aūt mutaue
rit ſtatū mētis n̄ mutauit mētis affectū.
Quāte aūt fuerit deuotiōis et humilia
tionis ad deū quāte auſteritatis et abſti-
nentie ad ſe ipſam. quante largitatis et
miſericordie ad pauperes: ex his q̄ ſubie
cta ſunt apertius declaratur. Nā in ora
tione tanti extitit feruoris vt etiaz ancil-
las ad eccleſiam gradu concito preueni-
ret vt quaſi quibuſdam clandeſtinis ora
tionibus aliquā dei gratiam impetraret
In nocte ad orationez ſepe ſurgebat ro-
gante eam marito vt ſibi parceret et qui
eti alicui corpus donaret. Od iauit aūt
cum quadā domicella ſibi inter ceteras
magis familiari vt ſi forte ſomno dep̄ſſa
n̄ ſurgeret eā. pede tangens excitaret.
Quadam vero vice pedem domine tan-
gere voluit. et caū in pedem mariti im-
pegit qui ſubito excitatus rem vt erat di
dicit. et patienter ſufferrens. prudenter
diſſimulauit. et vt orationum ſuarum
deo pingue redderet ſacrificiū ſepe ip̄m
irrigabat. habundantia lacrimarum. q̄s
quidē lacrimas fundebat iocūde et ſine
aliqua indecenti vultus permutatione
ita vt ſemper cum dolore flet̄. et de dolo
re gaudet̄. et hoc quadam vultus leticia

venuſtarȝ. Tāte ſe humilitati ſubiecit vt
ꝓpter dei amorē vilia et abiecta nō ſper
neret. ⁊ in hoc cū deuotione nimia exer-
ceret. Nā infirmū quēdā vultu defor-
mem. capitis fetore horribilē. in ſinu ꝓ-
prio reclinauit et horridū crinē tūdens
eius caput ancillis ridētibus lauit. In
rogationibus ſꝑ pceſſionē nudis pedib⁹
īduta lineis ſequebat̄. ⁊ in pdicationū
ſtationibus inter pauperculas tāꝗ paup
et humilis reſidebat. In purificatiōe p⁹
partū neq̄ꝗ ſe vt cete gēmis ornabat. vl̄
veſtibus deauratis tegebat. ſȝ exēplo in-
temerate puerpe filiū proprijs geſtans i
vlnis ipȝ ad altare cū agno ⁊ cādela hu
militer offerebat vt ex his ⁊ ſeculi pōpam
cōdēnandā oſtēdēt. ⁊ ſe illibate puerpere
cōformaret. Deinde domū rediēs veſti-
menta ipa cū qbus ad ecciaȝ pceſſerat.
alicui paupi mulieri tribuebat. Acci
dit quoqȝ ad ſue humilitatis pconiū ꝙ
ipa libtate pcellēs et dignitate ſublimis
cuiuſdā viri. ſ. magiſtri cōradi paupis ⁊
mendici. ſȝ tn̄ ſcia et religiōe pcipui. ſal-
uo iure matrimonij ⁊ cōſentiēte marito
obie adō ſe ſubiecit. vt qcquid pcipet. ⁊
ipa cū reuerētia et multo gaudio adimple
ret. vt ex hoc et obie pcipet meritū: ⁊ dn̄i
ſaluatoris qui factus ē obediēs vſqȝ ad
mortē. imitaret̄ exēplū. Quadā autē
vice ad quandā pdicationē ab ipo voca
ta. ſupueniēte marchioniſſa miſſenēſe i-
pedita nō venit. qđ ille egre ferēs. tātaȝ
ei⁹ obientiaȝ relaxare noluit. donec vſqȝ
ad camiſiā expoliatā cū quibuſdā ancil
lis ſuis q̄ culpabiles fuerāt fortiter verbe
rari fecit. Sibi quoqȝ tātā abſtinenti
am et rigorē iponebat vt corp⁹ ſuū vigili
is. diſciplis et ieiunijs maceraret. Nam
ſepe a viri thoro abſtinens noctes duce-
bat in ſomnes. vt orationibus poſſet in
ſiſtere. ⁊ in abſcōdito patrē celeſtē orare
Cūqȝ ſomni interpellaret neceſſitas ſu-
per ſtrata tapetia dormiebat. Sed cum
maritus abeēt cū ſpōſo celeſti in oratio-
nibus pnoctabat. Sepe etiā p man⁹ an-
cillarum faciebat ſe in cubiculo fortiter
verberari. vt ſaluatori flagellato vicē re-
pendēt. ⁊ carcere carnē ab omni laſciuia
coerceret. Tantā aūt in cibo ⁊ potu
tpantiā exhibebat. vt ī menſa mariti int̄
diuerſa ferculoꝝ genera interduȝ pane
ſimplici eēt contēta. Magiſter eni con-
radus ſibi interdixit. ne de cibis mariti
quicꝗ ꝯtigēt de quibus ſanam cōſcien-
tiam nō hēet qđ ipa tāta diligētia obſer
uauit. vt alijs diuerſis đlitijs habundā
tibus. ipa cū ancillis ſuis cibis groſſio-
ribus vteret̄. Sepe tn̄ ad menſam ſede-
bat cibos māu cōtrectabat et diuidebat
vt ex hoc ꝯmedē videēt ne ſupſtitiōis no
tam in curreret. ſȝ vrbanitate tali cūtos
ꝯuiuas letificaret. Quadā vice cū lon-
gi itineris fuiſſet labore depſſa. ⁊ marito
⁊ ſibi fuiſſent cibi diuerſi oblati. qui (vt
credebāt) de iniuſtis laboribus acqſiti.
oīno abſtinuit. ⁊ nigꝝ paneȝ et durū in
aq̄ madida cālefactū cū ſuis ancillis pa-
tienter ꝯmedit. ob hoc quoſdā reddit⁹
iuſtos vir ſu⁹ ſibi aſſiḡuerat. de qb⁹ cuȝ
qbuſdā ancillis ſuis q̄ ſibi ad hec oīa cō
ſentiebāt. viuebat. Sepe aūt cibos curie
reſpuit. ⁊ aliquorū bonoꝝ viroꝝ cibaria
reqſiuit. Hec aūt vir ſu⁹ oīa cū patiētia
ſupportabat. aſſerēs ꝙ hoc ⁊ ipe libenter
facēt ſi turbationē ſue familie n̄ timeret.
Statū qȝ paupratis in ſūma gl̄ia ſum-
mope affectabat. vt ⁊ xpo paupi vicē re-
pendēt. ⁊ mōs in ea nil ꝓpriū hēet. Qua
ꝓpter īterdū cū ſola eēt cū ancillis veſti-
mentꝭ vilib⁹ īduēs ſe ⁊ deſpecto velo ca-
put ſuū opiēs dicebat. taliṫ īcedaȝ cū ad
ſtatū venero paupratꝭ. Liȝ aūt ſibi abſti
nētie frenū īpoſuerit. tāta tn̄ liberalitate
ſe ad paupes effūdebat. vt nullū aliq̄ p̄
mi īedia pateret̄. Sed oīb⁹ adō largiſſie
ſubueniebat. vt oēs eā mr̄eȝ paupum ac-
clamaret. Septē ei mie opib⁹ tota vigi-
lantia inſudabat. vt regnū ꝑpetuū ꝑpe-
tuo regtura pcipet ⁊ pȝnā benedictionē
cū bn̄dictꝭ ad dexterā poſſidēt. ipa nāqȝ
nudos veſtiebat. ſiqdē veſtimēta ipende

bat paupib⁹ nudis. pegrinoꝝ ⁊ paupuȝ
corpibus ſepeliēdis ⁊ pueris baptizādis
quos qdē pueros ſepe de ſacro fonte le-
uabat. ⁊ ꝓprijs manib⁹ eoꝝ veſtimenta
ſuebat. vt cōpaternitate ꝯcta eis liberi⁹
ſubueniretȝ. Accidit aūt vt cuidā pauper
cule quoddā ſatꝭ bonū tribuēt veſtimē-
tum. illa aūt vidēs donū tā magnificuȝ
tā ingēti gaudio ē pfuſa. vt ad terrā ca-
dens mortua crederet̄. Qđ b. elizabeth
vidēs doluit ſe ſibi tāta dediſſe timēs ne
ſibi fieret cā mōtis ſed tn̄ ꝓ ea orauit: et
ipſa ſanata ſurrexit. Sepe aūt ipſa cū
ancillis ꝓprijs manib⁹ lanā filabat. ⁊ in
veſtimēta fieri faciebat. vt ex h° bonorū
laboꝝ gl̄ioſū reciperet fructū: ⁊ exēplū ve-
re hūilitatis pberet: ⁊ de ꝓprij corpis la-
boribus elemoſinā daret deo. Ipſa eſu-
rientes paſcebat. paupib⁹ eīn alimenta
pbebat: adeo vt lantgrauio viro ſuo ꝓ-
fecto ad curiā friderici impatoris (q̄ tūc
erat cremone) ipſe oēm annonā de ſuis
granarijs collegit ⁊ cōgregatis vndecū-
qȝ paupibus quotidie eis neceſſaria mi-
niſtrabat. eo ꝙ tūc cariſtia ⁊ fames valida
īminebat. Sepe aūt cū pecunia eis defi-
ceret: ornamēta vendebat: vt paupibus
ſbueniret. mlta ei ſibi ⁊ ſuis ancillis cō
ſueuit ſubtrahē. ⁊ paupibus reſeruare.
Ipſa ſitiētes potabat. Quadā aūt vi
ce cereuiſiā paupibus diſtribuens: cum
vnicuiqȝ ſufficienē dediſſet. ⁊ inuentū ē
ꝙ vas nullā hūit diminutōeȝ. ſȝ eandē
quā pus menſurā ſeruauit. Ipſa ho
ſpitō pegrinos ⁊ paupes ſuſcipiebat. do
mū ei maximā ſb altiſſimo caſtro ſuo cō
ſtruxit. in q̄ infirmoꝝ magnā mltitudi-
nē refouebat: q̄s diebus ſingulis nō ob-
ſtante difficultate aſcenſus vl̄ deſcēſus
viſitās. ⁊ oīa neceſſaria miniſtrabat. ⁊ v̄
bis exercitorijs ad patriā inducebat. Et
licet omnē corruptōnē aeris ſꝑ egre por
tauerit īfirmoꝝ tn̄ corruptōes ꝓpter dei
amorē etiā tpe eſtiuo nō abhorruit. ſȝ re
media adhibuit. velo ꝓprij capitꝭ terſit
⁊ manibus ꝓprijs ꝯtrectauit. licet ancil
le talia nō tollerarēt. In eadēqȝ domo
puerulos feminaꝝ nutriri cū ſūma dili-
gentia faciebat. quib⁹ ſe tā dulcē ⁊ humi
lem exhibebat. vt eā oēs matrē vocarent
et intrātē domū cūcti tāꝗ matrē filij ſe-
querēt. ⁊ an̄ ſe cateruati cū ſūmo ſtudio
collocarent. Ipa v̄o ⁊ olliculas. ⁊
annulos vitreos ⁊ q̄dā alia vitria emi fe-
cerat vt pueri ludos puerıles in talibus
exercerēt. que dū in pallio proprio equi-
tans in caſtrꝭ deferret de rupe altiſſima
ſuper lapides ceciderūt. ſed nulla in eis
leſio eſt inuenta. Ipſa infirmos
viſitabat miſeroꝝ enim ꝯpaſſio adō ani
mum eius vendicabat. quia eorum ho-
ſpicia frequenter perquirens. eos ſollici-
te viſitabat eorum cauernulas familia-
riter et deuote ſubintrans. nec difficulta
te vie perterrita. nec longitudine laceſſi-
ta. quibus ſubueniebat in neceſſarijs et
verba exhibebat conſolationis. propter
qđ ex quintuplici conſideratione remu-
nerationē acciperet. ſcilicet ex dignatio-
ne viſitationis. ex labore itineris. ex affe-
ctu cōpaſſionis. ex affatu conſolationis
et ex largitione muneris. Ipſa
ſepulturas pauperū frequentabat. Mē
te nanqȝ deuota pauperum currebat ad
funera. et veſtes quas proprijs manibus
fecerat: eorum corporibus coaptabat. a-
deo vt ſemel velum ſuum lineum ma-
gnum in partes concideret. et cuiuſdam
pauperis corpus inuolueret. mortuorū-
qȝ funera proprijs manibus cōtrectabat
et in ipſorum obſequijs deuota mane-
bat. Inter hec laudanda eſt de-
uotio viri ſui. qui licet negocijs multis
eſſet implicitus. in dei tamen obſequio
erat deuotus: ⁊ quia taliter perſonaliter
intendere non valebat. vxori ſue poteſta-
tem conceſſerat agendi omnia que dei
honorem reſpicerent. et anime ſue ſalu-
tem afferrent. Cupiens vero be
ata Elizabeth. vt vir ſuus in fidei defen-
ſionē potentie ſue arma cōuerteret ipm
ſalubri exhortatōe induxit vt ad terrā ſan-

ctam ꝑgeret viſitandā. vbi dum eēt ipſe lantgrauius ꝑnceps fidelis deuotꝰ ⁊ inclitus. fide integra ⁊ deuotiōe ſincera deo reddidit ſpūm. ſnoꝝ opeꝝ fructū recipiēs glorioſuz. ⁊ ſi ipſa vidualē ſtatū cuz deuotione amplectit̄. ne vidualis ꝯtinentie ꝑmio fundaret̄. ſȝ fructū ſexageſimū pciperet. vtpote q̄ decalogū ꝑceptoꝝ cū ſeptē miſericordie opibꝰ obſeruaret. Verum cū mors viri ſui ꝑ totā fuiſſȝ turingiam diuulgata de patria ipſa tanꝙ diſſipatrix et ꝓdiga a quibuſdā vaſallis viri ſui turpiter ⁊ totaliter eiecta. vt ex hoc eius patia clareſceret ⁊ paupertatis diu cōceptuz deſideriū obtinēt. Adueniēte igit̄ nocte in domo cuiuſdā tabernarij i loco vbi porci iacuerāt ſe recepit deo grās multas agens. Hora vero matutinali ad domuz fratrū minoꝝ ꝑgens. rogauit vt ꝓ ſua tribulatiōe deo grās ageret. ⁊ te deū laudamus cātaret. Sequēti die domuz cuiuſdā ſui emuli cū ſuis puulis iuſſa ē īgredi arto ſibi loco ibidē admodū aſſignato q̄ dū ab hoſpite et hoſpita plim ḡuaret̄ parietibꝰ valefecit dicēs libent̄ hominibus valefacerē ſi bñficos īuenirē. Cōpulſa igr̄ ad locū priorē rediit. ⁊ puulos ſuos ad loca diuerſa alēdos tranſmiſit. Dū vero ꝑ quandā viā ſtrictā luto ꝓfundo plenā. ſup quoſdā lapides ibidē poſitos ꝑgēt ⁊ vetula quedā cui iam multa bñficia ꝯtulerat ſup eoſdē lapides trāſiens eidē cedere recuſaret. ipſa in lutū profundū cecidit. ⁊ ſurgens veſtimenta ſua gaudens ⁊ ridens abſterſit. Poſt hoc autē abbatiſſa eiꝰ matertera ipſius nimium paupertati cōpatiēs. ad epm bambergenſem ipſius auūculū eā duxit. q̄ eā honeſte ſuſcipiens caute retinuit. intendēs ipſam ſecūdis nuptijs copulare. Qđ cuz ancille q̄ ſecū ꝯtinētiā vouerāt didiciſſent. ⁊ ex hoc ſe multis lacrimis affligerent beate elizabeth cū gemitu hoc retulerunt. Que eas ꝯfortās ait. Cōfido in dño ꝓ cuius amore cōtinētiā voui ꝑpetuam. q meū ꝓpoſitū firmū cuſtodiet: ⁊ omne violentiā cōteret. ⁊ cōſiliū humanum diſſoluet. Et ſi forte auūculus meꝰ voluerit me alicui copulare. aīo diſſentiam. ⁊ verbis pariter cōtradicā. Et ſi nullum mihi aliud euadendi ſupeēt remedium. naſum mihi ꝓꝑriū detruncarem vt me ſic deformē quilibet abhorreret.

Cū igr̄ de mādato ipiꝰ epi ad quoddam caſtrū inuita fuiſſet deducta. moratura ibidē donec in cōiugiū traderetur et ipſa ſuā caſtitatē dño cū lacrimis commendaſſet. ecce dño diſponēte oſſa viri ſui de vltramarinis partibus deferunt̄. Iuſſaq̄ igr̄ ab epo reduci vt oſſibus viri ſui deuota occurrat. Ipſa ergo oſſa ab epiſcopo cū honorabili ꝓceſſione et ab ipſa cū multa deuotiōe ⁊ lacrimaꝝ effuſione ſuſcepta ſunt. Que conuerſa ad dñm dixit. Gratias tibi ago dñe. qr in ſuſceptione oſſium viri mei dilecti tui. me miſeram cōſolari dignatus es. Tu ſcis dñe quia licet ipſum te amantez multū amauerim tamen ob tui amorez eius preſentia carui. ⁊ in ſancte terre tue ſubſidium deſtinaui. Et ꝗuis delectabile mihi eēt adhuc cū eo viuere tali cōditione vt cū ipſo per totum mundū paupercula mēdicarem. tamen te teſte cōtra tuam volūtatem vno crine ipſum non redimerem nec ad vitam mortalem iteruz reuocarē. Ipſum autem et me tue gratie commendo. Verum ne fructum centeſimum ꝑderet. qui perfectionem euangelicam ſeruantibus datur qui de ſiniſtra miſerie ad dexteram glorie transferuntur. religioſum habitum induit. veſtes ſcilicet griſias humiles et abiectas. Continentiam poſt mortem viri perpetuā ſeruās. obedientiam perfectam cuſtodiēs. et voluntariam paupertatem amplectens.

Fuit autem eius habitus tam deſpectus vt deferret pallium griſeum panno coloris alterius prolongatum. Manicas etiam tunice ruptas alterius coloris panno habuit emendatas. Pater vero ſuus rex vngarie audiens filiam ſuam ad tanta deueniſſe inopiam. Comitem quendaz ad eam miſit. vt ipſam ad

paterna limina reducē ꝓcuraret. Qui videſ eā tali habitu ornatā. cernēſq; ſedētē humilit̄ ⁊ filantē ꝑ cōfuſiōe ⁊ admiratiōne exclamās: dixit. Nūꝙ filia regis tā vili habitu apparuit. nec lanā aliquis filare viſa fuit. Cū vero ꝓ ſua reductiōe vehement̄ inſtitiſſet. nullatenꝰ acqeuit. cuz pauperibus malēs in paupertate degere: q̄ȝ diuitijs multis cū diuitibꝰ habūdare. vt vero eius animꝰ in deū totꝰ trāſiret. ⁊ intēta eius deuotio nullatenꝰ īpedimētū haberet: rogauit dñm vt oīm tpaliū cōtemptū ſibi infunderet: ⁊ filioꝝ dilectiōem a ſuo corde auelleret: et cōtra oēs cōtumelias cōtēptū ⁊ cōſtātiā largiret̄. Fuſa vero orōne audiuit dñm ſibi dicētē: exaudita ē oratio tua: q̄ dixit ancillis. Exaudiuit dñs vocē meā. qr et oīa tpalia vt ſtercora reputo. ⁊ de filijs meis plus q̄ de alijs ꝓximis nō curo. ⁊ mei contēptū ⁊ obprobria ꝑuipendo: nihilq; aliud iā diligere videor niſi deū. Magr̄ quoq; cōradꝰ ſepe ſibi moleſtia ⁊ cōtraria īponebat. ⁊ q̄s amplius diligere videbat̄. et ab eius cōſortio ſeparabat adeo. vt duas fideles ancillas et ꝑdilectas q̄ a iuuentute ſua ſecū fuerāt enutrite ab ea remouerit: multis effuſis lacrimis hinc et inde. Hoc faciebat autē vir ſanctus vt eius volūtatez frāgeret. ⁊ vt ipſa ſuū affectū ad deū totaliter erigeret: ⁊ ne aliq̄ de ancillis ꝑſtinam gloriā ad eius memoriaz reuocaret. In his autē oībus inueniebatur ⁊ velox ad obedientiā ⁊ cōſtās ad patientiā vt ꝑ patientiā animā ſuā poſſideret: ⁊ ꝑ obediētiā victoria decoret̄. Dicebat quoq; ꝓpt̄ deū tātū timeo hominē mortalem quātū timere debeo iudicē celeſtē. Ideo autez magiſtro cōrado paupi ⁊ mēdico nō alicui diuiti epo obediētiā facere voluit vt omnem occaſionē tpalis conſolatiōis penitus abdicaret. Quadā vice cū clauſtꝝ quorūdam ſactimonialiū ab eis obnixe rogata intraſſȝ. nō habita lnīa a ſuo magiſtro: fecit eā tam grauiter verberari. vt pꝰ tres ebdomadas in ea veſtigia verberum apparēnt. Dicebat autē ſuis ancillis ſe et illas conſolās: Sicut gramē fluuio inūdante deprimit̄: ⁊ decreſcente erigit̄. ſic nos aliqua afflictiōe adueniente debemus ꝑ humilitatē ſubmitti: ceſſante vero ad deū ꝑ ſpūalē leticiā erigi. Tante ſe humilitati deꝑmebat vt nullatenꝰ pateret̄. q ancille eā dñaz appellarent. ſȝ ſingulari tm̄ ad eā nūero loq̄rent̄ eo modo ſcȝ quo īferioribꝰ loq̄ ſolemꝰ. Scutellas inſup aliaq; coquine vtenſilia lauabat: ⁊ ne ab ancillis ꝓhiberetur. eas ad loca alia tranſmittebat. Dicebat etiā ſi vitam aliā magis deſpectā inueniſſem: ipſaz potius eligiſſem. Ceteꝝ vt cū maria optimā ꝑtē poſſideret. ſedule cōtemplationi vacabat. In qua q̄dē cōtēplatōne ſpecialem gratiam habuit lacrimas fundere celeſtes viſiōes crebro vidē. ⁊ ad amorem alios inflāmare. ꝙquidem magis iocunda videbatur: tunc iocunde deuotionis lacrimas emittebat. ita vt lacrime de vultu eius iocunde tanꝙ de fonte ſereniſſimo effluere videretur. vt ſimul flēs videretur ⁊ gaudens. Nunꝙ in deformitatē vel rugas vultum ex fletu cōuertens. Dicebat enī de his qui vultū in fletu deformant: videntur quaſi dominuz deterrere dent enī domino qđ habēt cū iocunditate ⁊ hilaritate. Viſiones celeſtes in ipſa ſui oratione et cōtēplatione ſepe videbat. Quadam enim die ſacro q̄dragefimali tempore in eccia exiſtens ſic ad altare oculis defixis intēta manebat. ac ſi ibidem dei ꝑſentiam miraretur. vbi per magnum ſpacium cōſolata diuina eſt reuelatione refecta. Deinde domum reuerſa dū ſe p̄ debilitate in ancille gremium appodiaſſet: ⁊ illa per feneſtram oculos. ad celum defixos attolleret: tanta hilaritate vultꝰ eius perfundit̄ vt etiam riſus mirabilis ſequeretur. Que cū diu tota iocunda viſione letificata fuiſſȝ ſubito in lacrimas eſt conuerſa. Rurſus oculos aperiens priſtina iocunditate ꝑfruit̄. oculoſq; claudens priſtinis lacri-

mis irrigat. ⁊ ſic vſq; ad completoꝛium talibus eſt diuinis conſolationibus immoꝛata. Cum vͦ diu tacens nullum verbum emiſiſſet penitus tādem ꝓrumpēs locuta eſt dicens: Ita domine tu vis eſſe mecū ⁊ ego tecum et nunq̄ volo a te ſeparari. Poſtmodū cū ab ancillis rogaretur. vt ad dei honoꝛem ⁊ ipſarum edificationē quid viderit indicaret. Illa ipſarum importunitate deuicta: ait. Vidi celum apertum ⁊ Iħm ſe ad me benigniſſime inclinantem vultūq; ad me ſereniſſimum oſtendentem. Ego vͦ de ſua viſione ineffabili iocunditate perfuſa. de ſuo receſſu remanebā multo meroꝛe deiecta. Qui mei miſertus: iterum me ſui vultus oſtenſione letificans: ait. Si tu vis eſſe mecū ero tecū. Cui ego rn̄di: prout me loquentē audiſtis. Cūq; rogaret vt etiam viſionē quā iuxta altare vidit exponeret: illa reſpondit. Que ibi vidi nō expedit enarrare. Ibi tamen in gaudio multo fui et dei miranda conſpexi.

Sepe autē oꝛatio eius tanti feruoꝛis inueniebatur vt etiam alios inflammaret. Iuuenem nāq; quendam ſeculariter indutum ad ſe vocans ait. Videris nimis diſſolute viuere. cum deberes creatori tuo ſeruire velles ne q̄ pro te deum oꝛarem? Et ille. Volo ⁊ id vehementer expoſco. Cum igitur oꝛationi ſe dediſſ; ⁊ iuuenem ſimiliter pro ſe oꝛationi incūbere monuiſſet: iuuenis alta voce clamauit dicens. Ceſſate dn̄a ab oꝛatiōe iam ceſſate. Sed cū illa attentius oꝛaret iuuenis altius clamans dixit. Ceſſate domina. quia totus deficio ⁊ combuꝛoꝛ. Ipe enim tanto caloꝛe fuerat ſuccenſus. ⁊ totus ſudans et fumans. coꝛpus ⁊ brachia velut amēs iactaret adeo vt pleriq; currentes: ipſumq; tenentes veſtes eius pre nimio ſudoꝛe madidas inuenirent ⁊ eſtū eius ferre non poſſent. Ipſo vͦ clamante et dicente: totus ardeo et ꝯſumoꝛ. vt vͦ beata Elizabeth oꝛatiōnē compleuit iuuenis eſtu ꝑ receſſauit. Qui rediens ad ſeipſum ⁊ diuina gratia illuſtratus oꝛdinē fratrum minoꝛum ingreſſus eſt. Illa autem inflammatio ſic oſtenſa feruoꝛe oꝛationum ſuarum igneum demonſtrabat. Qui tam validus extitit q̄ etiā frigidū inflammauit ſic ille carnalibus aſſuetꝰ et ſpiritualibus nondū idoneus talia capere non valebat.

Ad ſūmum vͦ cumulum perfectionis ꝓpter marie contēplationis ocium nō deſeruit marthe officium laborioſum. ſicut. ſ. in ſeptē operibus miſericoꝛdie eſt oſtenſum. nihilominus tamen poſtq̄ religioſum habitū induit ſedule pietatis operibus deſeruiuit. Nam cum pro dote ſua duas marcas recepiſſet: partem in pauperes diſtribuit: et de reliquo in marpurck magnū hoſpitale conſtruxit: propter quod omnes eam reputabant diſſipatricem ⁊ prodigam. et cuncti appellabāt eam inſanā. Et quia omnes iniurias monerat gaudenter accipere improperabant ei q̄ nimis cito memoꝛiam viri ſui a coꝛde abiecerat que taliter exultabat. Poſtq̄ autē hoſpitale conſtruxerat. ſeruitijs pauperū ſeſe tanq̄ ancillā humilem mancipauit. Nam pauperibus ſollicita miniſtrabat vt eos etiam balnearet: ⁊ in lectis collocans adeo vt ancillis gratulabunda diceret. Q̄ bene nobiſcum agitur. quia dominum ſic balneamus ⁊ tegimus. In ipſo autem pauperum obſequio ſic humiliter ſe habuit q̄ puerulum quendā monoculum et ſcabie percuſſum: vna nocte ſeptem vicibus proprijs brachijs ad locum neceſſitatis detulit ⁊ pannos ipſius fedatos libenter lauit. Quandam etiam mulierē hoꝛribiliter leproſam ſepe abluens in lectulo collocauit. vlcera tergens ⁊ ligans: medicamenta adhibēs vngens et precidens: eius etiam pedibꝰ proſtrata: coꝛrigias calciamentoꝛum ſoluens. ipſos autem infirmos ad confeſſionem ⁊ communicationem inducens vetulam penitus quandam renuentem verbere caſtigatam induxit. Cum vͦ a pauperum vacabat officio. filabat lanā de quodam monaſterio ſibi miſſam. ⁊ p̄cium quod inde accipiebat pauperibus diuidebat.

Cum autem poſt multā paupertatem quingētas marcas pro dote ſua receptas pauperibus diuideret et omnibus oꝛdinate locatis ipſa ſuccincta tranſiens miniſtraret. poſita eſt lex: vt ſi quis in alioꝛum pauperum preiudiciū locum mutaret. vt iterum acciperet: capilloꝛum ſuoꝛum detruncationem aliquam ſuſtineret. Ecce quedā puella nomine radegundis mira capilloꝛū pulcritudine pollebat. inde tranſitura aduenit non ad elemoſynam. ſed vt quandam ſoꝛoꝛem ſuam infirmam viſitaret. que cū tanq̄ legis preuaricatrix ad beatā Eliſabeth adducta fuiſſet. eius capillos protinus detruncari mandauit: ipſa flente ⁊ plurimum reluctante. Cum vͦ quidam de aſtantibus eam innocentem aſſererent: illa ait. Saltem de cetero nō poterit cum tanta capilloꝛum ambitione ad choꝛeas accedere nec cum illis vanitates aliquas exercere. Interrogata vero puella a beata Elizabeth. Vtrum aliquando ſalubris vite propoſitum concepiſſet: reſpondit q̄ iamdiu habitum religionis aſſumpſiſſet. niſi tanta fuiſſet ita dilectio in capillis. Et illa. carius eſt mihi q̄ capillos perdideris q̄ ſi filius meus fuiſſet ſublimatus. Continuo igitur puella habitum religionis induit: ⁊ in hoſpitale cum beata Elizabeth degēs laudabilem vitam duxit.

Cum quedam paupercula filiam peperiſſet: beata Elizabeth filiam de ſacro fonte leuauit ⁊ nomen ſuum ecclesie impoſuit. ⁊ matri neceſſaria miniſtrauit. ita vt de pelliceo ancille ſue manicas auferēs ad inuoluendum puellam ſibi tribueret: ⁊ calceos proprios ecclesie donaret. Poſt tres autem ſeptimanas mulier dimiſſa puella latēter cum viro ſuo aufugit. Quod cum ſancte Elizabeth nunciatum fuiſſet. in oꝛationem ſe dedit. ⁊ vir ⁊ mulier vltra progrendi non valentes ad ipſam coacte redierunt. Et ab ea veniam poſtulantes. quos vt iuſtum erat de ingratitudine redarguens eis puellam nutriendam tradidit ⁊ de neceſſarijs eis prouidit.

Appropinquante vero tempoꝛe quo dominus dilectam ſuam de mundi ergaſtulo vocare diſpoſuit: vt que contempſerat regnum moꝛtalium. regnum perciperet angeloꝛum. dum febꝛe coꝛrepta decumberet. ⁊ ad parietem faciem verſā teneret: audita eſt a circumſtantibus dulciſſimam promere melodiam. Que cū ab vna ancillarum quidnam hoc eſſet percontata fuiſſet. illa reſpondit. Auicula quedam inter me et parietem ſe ponens tam ſuauiter cecinit q̄ me ad canendū ſimiliter prouocauit. In ipſa autem ſua egritudine ſemper hilaris extitit. ⁊ nunq̄ ab oꝛatione ceſſauit.

Vltima vero die ante eius tranſitum dixit eis. Quid acturi eſſetis ſi dyabolus ad vos adueniret?

Poſt paululum vero alta voce quaſi dyabolum licentians: Fuge tribus vicibꝰ exclamauit. Deinde dixit. Ecce appropinquat media nox in qua hoꝛa chriſtus naſci voluit. ⁊ in preſepio requieuit.

Appropinquante hoꝛa ſui tranſitus ait. Iam tempus inſtat in quo omnipotens deus eos qui amici ſui ſunt ad celeſtes nuptias euocauit.

Poſt paululum vero anno domini M.cc.xxxj. ad extremam hoꝛam veniens doꝛmiuit in pace. Licet autem eius venerabile coꝛpus inhumatum quatuoꝛ diebus iacuiſſet: nullus tamen fetoꝛ ex eo prodibat. ſed quidam odoꝛ aromaticus cunctos reficiens exalabat. Tunc autem viſe ſunt auicule multe ſuper cacumen eccleſie congregate: quas nunq̄ aliquis prius audiuerat que tam ſuaui modulatione cantabant. ⁊ tanta varietate modos cantandi foꝛmabant: Vt ſe cunctos in admirationem adduceret. eo

ꝙ eius exequias q̄ddā mō agere viderēt.
Multus aūt ibi fuit clamor pauperum
multa deuotō popolorꝫ ita vt alij capil=
los capitis detrūcarēt. alij ꝑticulas pan=
norū inciderent. ⁊ hec ꝓ sūmis reliquijs
reclinarēt. Eius aūt corpus in monu=
mentū eſt poſitū qđ poſtmodū redūdare
oleo ē repertū. Eſt igiẗ experū in ei⁹ trā=
ſitu quāte ipa beata elizabeth fuerit ſācti=
tatis. ⁊ hoc quo ad auicule modulatōnē
⁊ demonis expulſionē. Illā aūt auiculā
que inter ipam ⁊ ꝑietē ſe poſuit ⁊ tā dulci
ter cecinit. ꝙ etiā ipam ad cātādū indux
it. credimus fuiſſe eius angelū qui fuerat
ad eius cuſtodiā deputatus: qui eidem
eternuꝫ gaudiū nunciauit. Sicut em̄ re=
probo. interdū añ ſuuꝫ tranſitū reuelaẗ
eterna ſui damnatio ad maiorē ſui ꝯfu=
ſionem: ſic electis interdū reuelaẗ et̄na
ſui ſaluatio ad maiorē ſui cōſolatōnem.
Ille aūt cant⁹ quē ipa ꝓtulit fuit im=
menſū gaudiū quod ex tali reuelatōe ꝯce
pit. quod quideꝫ tā immēſū extitit. ꝙ in
corde totaliter capi ñ potuerit. ſed ſe per
ſuauitatis vocem manifeſtauit.

Dyabol⁹ inſuper ſi forte aliqđ ius ha=
beret ad ſanctos etiā morientes accedit:
ſꝫ quia in beata elizabeth nil iuris habu=
it. ideo turpiter licētiatus aufugit. Per
hoc igiẗ intelligi daẗ quante fuerit caſti=
tatis: a qua ⁊ dyabolus territus fugit ⁊
cui angelus eternū gaudiuꝫ nunciauit.
Manifeſtū eſt ſecūdo quante fuerit mū
dicie ⁊ puritatis. ⁊ hoc quo ad odoris ex=
alationeꝫ. Quia enim corpus eius omni
mundicia ⁊ caſtitate in vita tenuit: ideo
in morte odoris ſuauitate fragrauit.

Manifeſtuꝫ eſt tercio q̄nte fuerit ex=
cellētie ⁊ dignitatis: ⁊ hoc quo ad auiuꝫ
iubilationē. Illas enim aues que in ca=
cumine eccleſie iubilātes ⁊ cantātes appa
ruerunt: credimus fuiſſe angelos: qui a
deo miſſi fuerunt: vt eius animā in celū
deferrent ⁊ corpus celeſtibus iubilatōni
bus honorarēt. Sicut ad reprobos mo=
rientes multitudo cōuenit demonū: vt
eos terroribus crucīēt. ⁊ eorꝫ animas ad
tartara rapiant. ſic ad electos decedētes
multitudo ꝯfluit angelorū: vt eos ꝯfor=
tent ⁊ eorum animas ad celeſtia regna ꝑ=
ducant. Manifeſtū eſt quarto quāte
fuit miſericordie ⁊ pietatis: ⁊ hoc quo ad
olei emanationē. De eius em̄ corpe oleū
emanauit: quia in vita miſericordie opi=
bus tota redundauit. O quātus pietatis
viſceribus eius nunc affluit ſpūs. cui⁹ per
fundi oleo inuentū eſt in puluere iacens
corpus. Manifeſtum eſt quinto quā
te ſit apud deū ꝑtātis ⁊ meriti. ⁊ hoc mul
tiplici miraculorū opatione. Poſtq̄ ei đ
corpore tranſijt: deus eā multiplici mi=
raculorum gloria illuſtrauit quorū que=
dam inferius ſunt poſita. mlt̄a vero bre=
uitatis gracia intermiſſa. In partib⁹ ſi=
quidem ſaxonie in monaſterio quodaꝫ
hildeſdeimēſis dyoceſis: manachus or=
dinis ciſter. heiuricus nomine: tanta fuit
infirmitate depreſſus. ⁊ grauibus dolo=
ribus circundat⁹ vt omnes ad compaſſi
onem induceret: ⁊ clamoribus inquieta=
ret. quadā igiẗ nocte apparuit ſibi q̄daꝫ
venerabilis domina veſtibus albis ami=
cta. que eum admonuit vt ſi ſanitatem
recipere cuperet be. elizebath ſe deuoue=
ret. Sequenti nocte ſimili perſuadēs ap
paruit. Ille autē cum abbas ⁊ prior deeſ
ſent. đ cōſilio ſuꝑioris votū emiſit. Ter
cia nocte eidem apparens ſignum cruc̄
ſuꝑ eū edididit ⁊ ille continuo ſanitateꝫ
recepit. Cū autem abbas ⁊ prior redeun=
tes hec audiſſent. mirari quidē de ſanita
te ceperunt. ſed de voti impletione pluri
mum dubitarunt. cum nulli monacho
liceat aliqua vota emittere nec ſe ad talia
obligare. Adiecit quoqꝫ prior mōachos
ſepe ad hmōi illicita ſub ſpecie boni de=
monum apparitione deludi. ⁊ iđ eē cil=
li monacho conſulendum: vt mentē ſu=
am inſtabilem cōfeſſione firmaret. Seq̄n
ti igitur nocte eadem pſona que prius ſi
bi apparens: dixit. Infirm⁹ ſemper eris
donec impleas qđ vouiſti. Statim ḡ ea=

dem infirmitas ipm̄ arripuit: et eiſdē do=
loribus torqueri cepit. Quod cuꝫ abbas
audiſſet ipm̄ ſtatim licentiauit. ⁊ ceram
pro imagine facienda dari p̄cepit. Qui
mox ſanitate recepta: votum ſuū adim=
plere ſtuduit: ⁊ illius infirmitatis nihil
poſtmodū paſſus fuit. Puella quedā
nomine benigna maguntineñ. dyoceſ.
cuꝫ ab ancilla potum petiſſꝫ illa ꝯmota
potū porrexit: dicens. Accipe ⁊ dyabolū
bibe. Viſumqꝫ eſt puelle. vt ardens titio
per eius guttur deſcenderet. adeo: vt ſe i
collo pati clamaret. Continuo igiẗ ven=
ter eius inſtar vitis intumuit: ⁊ quedā in
eius ventre per ſingula membra diſcur=
rere viſum eſt. Illa vero gemitus miſe=
rabiles faciens: ⁊ voces inſanas emittens
obſeſſa a demone fore credebaẗ. In ſta=
tu vero tali per bienniū manſit. Deducta
igitur ad tumulum ſancte Elizabeth et
ibidē pro ea voto emiſſo dum ſuꝑ tum=
bam poſita fuiſſet: velud exanimis ibidē
apparuit. Sed dum modicum panis ad
manducandum: ⁊ aquaꝫ benedictaꝫ ad
bibendum ſuper eandem tūbam eidem
obtuliſſent: mox cunctis ſtupentibus et
admirantib⁹ ſana ſurrexit. Vir qui=
dam de dyoceſi traiectenſi gedericus no
mine: cum vna manu cōtract⁹ eius vſū
penitus amiſiſſet: ſepulcrum beate eliza=
beth bis viſitans curationem minime re
cepiſſet. Tercio cum vxore ſua cum mul
ta deuotione acceſſit. Quo dum tēderet.
ſenem quendam reuerendi aſpectus ha=
buit obuium: qui ab eo ſalutatus eſt et
vnde veniſſet requiſitus: dixit ſe de mar=
purck vbi corpus ſancte elizabeth requie
ſcit venire. Vbi de⁹ multa miracula oꝑa
tur. Cum autem vir ſuam infirmitateꝫ
expoſuiſſet eidem: ille manu eleuata be=
nedixit: dicens. Securus perge quia ſa=
nitatem recipies. Dummodo manum ī=
firmam ad capud ſepulcri in quadam fo
uea ibi facta ſub lapide miſeris quanto
profundius miſeris: tanto citius ſanita=
tem obtinebis. Tunc autē ſanctum di=
colaum in memoria habeas ꝙ ſancte eli=
zabeth tanq̄ comes ⁊ ſocius ī ſuis mi=
raculis ꝯperatur. Eidem adiecit etiam:
ſtultos eſſe qui proiectis oblationibus
ſtatim diſcedunt. cum ſanctis placeat: vt
cum perſeuerantia eorum ſuffregia po=
ſtulentur. Moxqꝫ ſenex ab eis diſparuit:
nec vltra ipſum videre potuerunt. Simi
liter quo plurimum admirari pergebāt:
plenam ſanitatis recuperande fiduciam
obtinentes. Vir igitur iuxta ſenis ꝯſili=
um manum ſub lapide monumenti po=
ſuit: ⁊ ipſam ꝯtinuo retraxit omnino ſa=
natam. Quidam de dioceſi coloniēſi
hermannus nomine. dū in carcere a iudi
ce teneretur ad deum ſe totaliter cōmiſit.
⁊ beatam elizabeth ⁊ magiſtrum cōradū
in ſui adiutorium deuotione qua pote=
rat inuocabat. Sequenti autē nocte am=
bo inſiẗ cum multo lumine ſibi apparue
runt multipliciter eum cōſolantes. Tā=
dem ſnīa in eum data ſuſpenditur et ad
ſpacium vnius miliaris teutonici in pa=
tibulo detinetur. Iudex autem cōſenſit
parentibus vt ipſum deponerent: ⁊ in tu
mulo ſepelirent. Preparata igitur fouea
cum eſſet depoſitus. pater ⁊ patru⁹ cepe=
runt pro mortuo be. elizabeth patrocini=
a inuocare. ⁊ ecce mirantibus ⁊ ſtupenti=
bus vniuerſis qui fuerat mortuus ſur=
rexit viuus.

Scolaris quidam de dioceſi magun=
tinenſi ouitardus nomine dum piſcatio
ni minus caut⁹ inſiſteret. in flumen ca=
pitis cecidit. Magno autē temporis ſpa
cio interiecto dum eius corpus eēt extra=
ctum. adeo ſine ſenſu ⁊ motu ⁊ frigidus
eſt repertum. ꝙ nullo in eo ſigno vite in=
uento: fere mortuus ab hominibus eſt
iudicatus. Tunc beate elizabeth implo
rantur merita: ⁊ cunctis videntibus et
admirantibus ſibi reſtituitur ſalus ⁊ vi=
ta. Iuuenis quidam tres annos et
dimidium habens de dioceſi magunti=
nenſi hugolinus nomine: dum ſpiritum
emiſiſſet. ⁊ corpus eius per ſpacium qua=

duor miliariorū teutonicoꝝ rigidū ⁊ ex-
animē iacuiſſet:mr̄ ad inuocandā ſanctā
Elizabeth tota deuotōe ſe cōtulit. ⁊ pue
rū viuū et ſanū recepit. Puer q̄dam
q̄tuor annoꝝ dū in puteū cecidiſſet. caſu
q̄dā veniens aquam haurire aīaduertit
puerū ſubmerſū intus iacere quē poſtq̄
cū difficultate extraxit: ipm̄ mortuū dep̄
hendit. cuius q̄dā mortis erant indicia:
tpis diuturnitas corpis rigiditas: oris ⁊ ocu
lorum horribilis ɔptio. denigratio cutis
ventris inflatio ⁊ oīmoda ſenſus ⁊ mot⁹
priuatō. Pro ipō igit̄ ſuſcitādo ad beatā
elizabeth votū emittit̄. ⁊ continuo vite
priſtine reſtaurat̄. Quedā etiā puella
in flumine ſubmerſa dū fuiſſet extracta
eius meritis priſt⁹ē vite reſtituta.

Uir q̄dā noīe frideric⁹ de dioceſi ma-
guntinenſi in arte natādi valde peritus:
dum ſe in quādā aqua balnearet: ⁊ pau-
perem q̄ndā p beatā Elizabeth illumiā-
tū deridens: in eius faciem aquā cōtēpti
biliter ſpargeret ille ꝓuocatus dixit. Do
mina illa ſctā q̄ mihi gratiā ꝓſtitit. d te
me vindicet. ita vt hinc n̄ exeas: niſi mor
tuus ⁊ ſubmerſus. Ille aūt imp̄cationē
pauꝑis paruipendens: ⁊ in aquā laſciue
ſe immittens viribus penitus deſtitutus:
ſe iuuare nō potuit: ſʒ in ꝓfundū quaſi
lapis deſcendit. Poſt multū vo tpis re-
quiſitus: de aqua mortu⁹ ē delat⁹. Cumq̄ʒ
magnus planct⁹ fieret ſup eū: q̄dā ei⁹ pro
pinqui ceperūt ꝓ eo ad beatā Elizabeth
votū facere: ⁊ eius ſuffragia deuotiſſime
iplorare. Statim igit̄ in eū ſpūs rediit: ⁊
viuus ⁊ ſanus ſurrexit. Quidā nomie
iohēs de dioceſi maguntinenſi: cuʒ quo
dā fure innocenter dep̄henſus ⁊ ſuſpen-
dio cū ipō adiudicatus: cūctos rogauit
vt beatā elizabeth orarent. vt ẏm ſua me
rita iuuaretur. Cū eſſʒ ſuſpenſus: audi-
uit vocem ſup ſe dicentē: cōfide ⁊ in ſan-
ctā elizabeth fiduciam habe ⁊ liberaberis.
Statimq̄ʒ alio remanente: ipō fune fra-
cto: de loco alto grauiſſime cecidit. nullā

tamen leſionē incurrit: ſʒ nouā qua īdu-
tus erat camiſia rūpetur. q̄ exhilarat⁹ ait
Sctā elizabeth tu me liberaſti ⁊ in ſtratū
molle me cadere feciſti. Cū em̄ aliqui di
cerent ipm̄ iterū ſuſpendendū: iudex ait.
Quem deus liberauit denuo ſuſpēdi nō
pmittā. Cōuerſus q̄dam fuit in q̄daʒ
monaſterio dioceſis maguntinenſis. vā
lomai⁹ noīe admodū r̄ligioſus. q̄ carnē
ſuā ſic afflixit. vt circa annos. xx. loricaʒ
ad carnem portaret. ⁊ inter lapides ⁊ li-
gna iaceret. Huius manū dū in molen-
dino eſſet lapis molaris caſu app̄henſaʒ
ſic cōtriuit. vt carnē ab vtraq̄ʒ pte auelle
ret. oſſa et neruos contereret: ita vt in q̄
dam mortario cōtrita q̄ōdammō vide-
retur. Qui tanto doloris aculeo vrgeba
tur. vt rogaret q̄ manus ſibi p̄cideretur.
Cū igit̄ beatā elizabeth crebro in ſui au
xiliū inuocaret. que etiaʒ in vita ſua ſibi
familiaris extiterat. q̄dam nocte ſibi ap-
paruit dicens. vis ſanus fieri. Qui cum
rn̄deret libenter. Illa manum apprehen
dens neruos ſanauit. oſſa integrauit. et
carnem ab vtraq̄ʒ parte reſtituit. ⁊ priſti-
ne ſanitati donauit. Mane autem facto
perfecte ſanatum ſe reperit. ⁊ toti conuē-
tui ipſam manum cūctis ſtupentibus ſa-
natam oſtendit. Quidam puer quin
quennis. Diſcretus nomine. maguntinē
ſis dyoceſis. cū cecus natus eſſet. meritis
beate elizabeth lumen recepit. Pellis ſi-
quidē integra ſine pilis palpebrarū vel
aliqua pellis diuiſione oculis ſuperindu-
cta fuerat adeo. vt totaliter oculos tegeret
nec ſubſtantie oculorum vllū indicium
appareret. Mater eius igitur ad ſepul-
crū beate elizabeth ipm̄ ducens. de terra
ſepulchri oculos eius liniuit. ⁊ ſuper euʒ
bte Elizabeth merita inuocauit. ⁊ ecce
pellis integra per mediuʒ ſcindit̄. ⁊ eius
oculi paruiſſimi. turbulenti ⁊ ſanguino
lenti videntur. Sicq̄ʒ puer beate Eliza-
beth meritis ſuffragantibus. viſus bn̄fi
cio ē potitus. Puella quedā eiuſdeʒ

dyoceſis beatrix nomine: cum diu mag-
nis et diuerſis fuiſſʒ infirmitatibus mo-
leſtata. Tādeʒ gibbo in dorſo ⁊ ſtruma ī
pectore excreſcentibus: ſic ē toto corpore
incuruata vt nulla ſe ratione erigeret. ſʒ
manibus ſuper genua poſitis corpus ſu
um taliter ſuſtentaret. Cum igitur mat
in quadam ſporta eam ad tumulū ſācte
elizabeth deportaſſet. ⁊ p decem dies cō-
morantes ibi nullum potuiſſent ſanita-
tis remedium inuenire. Irata mater eius
contra beatam Elizabeth murmurauit
dicens. Omnibus beneficia impendis: ⁊
me miſeram nō exaudis: Reuertens igi-
tur omnes quas potero. a viſitatione tui
auertere procurabo. Cum igitur irata re
cederet. ⁊ iam miliare ⁊ dimidiū pegiſſʒ
⁊ eius filia dolorib⁹ cruciata lugeret: tan
dem ipa puella obdormiens. vidit quā-
dam pulcerrimaʒ dominā cū facie refal-
genti que corpus eius in dorſo ⁊ pectore
liniens: dixit ei. Surge ⁊ ambula. Eui-
gilans puella ⁊ ſe ab omi deformitate et
curuitate penit⁹ ſanatam inueniens. viſi
onem matri retulit: ⁊ gaudiū et leticiam
generauit. Redeuntes igit̄ ad ſepulcruʒ
ſctē elizabeth. deo ⁊ ſibi grās egerunt: et
ibidem ſportā in qua puella portata fue-
rat: dimiſerunt. Mulier quedā ger-
drudis nomine. eiuſdem dioceſis. p mul-
tos annos vtroq̄ʒ crure contracta ⁊ toto
corpore curua in ſomnis admonetur: vt
ad ſanctum nicolaum proficiſcens. eius
debet merita implorare. Que ad eccleſiā
ſancti nicolai portari ſe fecit. in vno cru-
re ſanitatem inuenit. Tandem ad ſepul
crum beate Elizabeth perducta. ⁊ ſuper
eius tumulum poſita: grauiſſimis dolo-
ribus ſtimulata. ⁊ velut amens effecta.
ſana ⁊ incolumis exurrexit.

Mulier quedam ſcindrudis nomie
eiuſdem dioceſis. cum per annum inte-
grum penitus ceca manſiſſet: ⁊ aliorum
ſemper auxilio duceretur ad rogandū
ſanctam Elizabeth tota deuotione ſe cō

tulit. ⁊ amiſſum lumen recepit.

Uir quidam heinricus maguntinen
ſis dyoceſis dum lumine oculorum pe-
nitus eſſet priuatus ſepulchrum ſancte
Elizabeth viſitans plene curationis be-
neficium reportauit. Poſtmoduʒ vo
idem vir fluxu adeo eſt grauatus vt mo-
riturus a familia crederetur. Accipiens
vo de terra ſepulchri ſancte elizabeth: et
ipſam conficiens. aqua commiſcuit ⁊ bi
bens plenam ſanitatem recepit.

Puella quedam metildis nomine
treuerenſis dyoceſis. dum viſu et audi-
tu priuata eſſet. ⁊ loquendi ⁊ ambulan-
di potenciam amiſiſſet. pater ſuus ⁊ ma-
ter ad beatam Elizabeth eam deuoue-
runt: ⁊ perfecte ſanatam deū ⁊ elizabeth
laudantes magnalia receperant:

Mulier quedam nomine helibingis
treuerenſis dyoceſis. cum per annum ce-
ca penitus extitiſſet: ⁊ pro ſua curatione
beate Elizabeth merita inuocaſſet ad
tumulum eius duci ſe faciens: vni⁹ ocu-
li lumen recepit. que ad propria reuerſa.
in alio grauiter torqueri ſe ſenſit. Cum
vo iterum eius merita imploraſſet appa
ruit ei dicens. accedens ad altare fac cum
corporali tuos oculos ventilari. ⁊ ſic re-
cipies ſanitatē. Que cum iuſſa comple-
uiſſet ſanitatem recepit.

Uir quidam theodericus nomine
maguntinenſis dyoceſis. in genubus et
cruribus diu grauiſſime infirmatus. ita
vt non poſſet pergere niſi ab alijs porta
retur: votum fecit q̄ ſepulchrum ſancte
Elizabeth cum oblationibus viſitaret.
⁊ cū loc⁹ ei⁹ a tumulo tm̄ p decē miliaria
diſtaret. vix ī octo dieb⁹ potuit puenire.
Cum vero ibidem per quatuor ſepti-
manas manſiſſet ⁊ nullum remedium
impetraſſet. domum redibat. Cumq̄ʒ
in loco quodam iuxta alium infirmum
decumbens quieſceret: Uidit in ſom-
nis quendam ad ſe venientē. ⁊ aq̄ tōlit̄ p-
fundentē. qui euigilās cōtra ſociū iratus

ait. Quare me aqua totaliter perfudiſti? Qui ait. Ego te non pfudi. ſed credo q̄ illa perfuſio erit tibi cā ſalutis. Ille igiť ſurgens ſe ſanatum totaliter inueniens. baculos ſuper humerum poſuit ⁊ ad tumulum ſancte elizabeth rediens. et grās agens letꝰ ad ꝓpria remeauit.

Aſſio et memo

ria decem milium martirum veneratur ⁊ colitur decimo kalen̄. iulias: qui omnes vna die pro xp̄i nomine paſſi ſūt. ſub adriano imperatore ⁊ alij ſex reges qui illuc venerant in adiutoriū. Hi ſacti martires cū ab imperatore ad ſacrificanduȝ idolis compellerētur dixerunt Sacrificium viuum ⁊ immaculatuȝ offerimꝰ noſmetipſos domino noſtro iheſu xp̄o: qui pro humano genere naſci dignatus eſt. et deſcendere de celis. multis malis affligi. ⁊ ad vltimū voluit etiā ꝓ nobis crucifigi. quem tu miſer ignoras. Tunc iratus impator iuſſit eos diu torqueri. ⁊ ad vltimū crucifigi. Et oīa tormenta q̄ paſſus eſt dn̄s noſter iheſus xp̄s forti animo ⁊ fide firmiſſima ꝓ domino ſuſtinuerūt. Inter quos paſſus eſt hermolaꝰ archiep̄s qui eos baptizauerat. Locus igitur vbi paſſi ſunt beati martires mons eſt magnus. ⁊ vocatur ararat. ⁊ diſtat ab alexandria ciuitate quingentiſ q̄ſi ſtadijs. A quibus autē paſſi ſūt fuerūt exercitus regum: qui illi venerant in adiutorium. xxx. milia. hora vero ſexta illiꝰ diei: terremotus factus eſt magnus. petre ſciſſe ſūt. ſol obſcuratus ē. ⁊ omnia ſigna que in paſſione domini viſa fuerūt. etiaȝ ibi viſa ſunt. Tunc ſancti martires fundentes orationem ad dominum dixerūt Dn̄e deus memento noſtri in hoc patibulo crucis. ⁊ ſuſcipe petitionem noſtrā ⁊ ea que a te expoſcimus. nobis cōcedere digneris vt quicumq̄ memoriam noſtre paſſionis corde ⁊ ore cuȝ ieiunio ⁊ deuotione celebrauerint mereantur a te aſſeq̄ fructuoſam mercedem. tribuendo eis ſanitatem corporum. medicamē anime ⁊ ī domibus eorum intus ⁊ foris bonorum omnium vbertatem cōcede ⁊ ſi in prelio fuerint: non eis nocere preualeant inimici viſibiles et inuiſibiles. te ꝓ eis pugnāte: ſed ſicut placet tibi armis tuis eos ꝓtege. Dieſq̄ vnus noſtre paſſionis. vnuȝ penitentiarū annum concludat. obſeruātibus ſe deuoto corde. Et hoc dn̄ator domine a te poſcimꝰ: diſſipa omnē occupatōnē: ⁊ omnē īmundū ſp̄m omnēq̄ infirmitatem eoꝝ expelle. quia glorioſū ⁊ laudabile eſt nomē tuum ꝑ omnia ſecula ſeculorum. Et rn̄dentibus omnibꝰ amen facta eſt vox de celo dicens q̄ petiſtis dilectiſſimi mei ſcitote vos īpetraſſe. Gaudete quoq̄ ⁊ letamini. q2 orōnes vře coram xp̄o ⁊ immortali rege veraciter ſunt exaudite. Et his dictis in ꝯfeſſiōe emiſerunt ſpiritū veraciter perceptum premia regni celorū Amen.

Eatus Jodocus

fuit iudaheli regis britonū filiꝰ. Habuitq̄ fratrē maiorē natu. beatuȝ videlicet iudahelum. qui ſucceſſit patri in regno. Iſti duo fratres imo duo gēme celeſtes ꝯtempanee fuerunt regis francorū dagoberti: cum quo poſt graues inimicicias adinuiceȝ pacificatus eſt ip̄e rex britonū iudahelus. ⁊ magnis ab ip̄o muneribus honoratꝰ. Regreſſus itaq̄ in britoniam: cogitauit regnū terrenū ꝓ celeſti regno relinq̄re ⁊ vitā monachicā ducere: fratrem ſuum iodocū iuniorē ſe ꝯueniri fecit de ſuſcipiendo regni gubernaculo vt ſuū poſſet adimplere ꝓpoſitū. ⁊ frui cohabitatōne monachorū. Beatus autē iodocus nō minus feruens ī dei dilectatōne: deliberādi inducias octo dieꝝ vix a fratre impetrauit: interī die noctuq̄ anxius cogitare cepit: quomō poſſȝ effugere regnum. ſimul et patriam: et fr̄is ſui circa ſe ſtudium declinare. Ipſo igiť in monaſterio quodam (vbi lr̄as didicerat) ꝯmorante: ⁊ orationi frequentius

incūbente contigit vndecim illuc pegrinos venire: q̄ cā deuotōis limina ap̄loꝝ petri et pauli viſitare deſiderabāt. His ſecreto aſſociatus: pariſius venit cū eis ac vtrū vlterius cū eiſdem ꝓcederet: dubitauit. Conſiliū tandē a ſpiritu ſancto ꝯſecutus: q̄ greſſꝰ eiꝰ ī omnibꝰ dirigebat Ab hoc itinere ⁊ a ſocijs itineris declināuit: ⁊ ad pontiuij cōfinia. q̄ antiq̄s plēa nemoribus erant. ⁊ feris ac aīalibus ſolū habitabilis feſtinauit. Delectatꝰ itaq̄ loci illius vaſta ſolitudīe. diſpoſuit habitatōȝ ibi facere ſup fluuiū alzeiā. ſȝ a duce heimone illiꝰ terre dn̄o per. vij. annos ab hoc ꝓpoſito retardatus ē. Int̄ q̄s annoſ lr̄as magis didicit: ⁊ ſacros ordines ſuſcepit. Tandē ſacerdos effectus: iā dicti ducis filiū q̄ eū in maxima veneratiōe habebat. de ſacro fonte ſuſcepit. Elapſo ſeptēnio ad vitaȝ ſolitariā tranſiit. in loco alzei fluminis riuulis vndiq̄ circūdato ibidē ecclīa ⁊ domūcula edificatis.

Preterea q̄ ꝑ eū dn̄s opatus ē miracula. h ſūt cōſiderāda. q̄ volucres ⁊ piſces diuerſi generis: ad ſacrā eius manū palpabiles receptis ab eo alimentis veniebant: ⁊ recedebant quaſi domeſtici. Quadam die dū ad victū quotidianū nō haberet: niſi panē modicuȝ: ſibi ⁊ diſcipulo ſuo dn̄s in ſpecie paupis venit: elemoſynam petens. Vir dei iodocus panē diuidi iuſſit in q̄tuor ptes. et paupi petenti vnā ptē de q̄tuor erogari. Vir egreſſus erat: ⁊ ecce dominus reuertitur in forma egeni deficientis inedia: ⁊ ſcd̄o panis q̄drante ſatiſfactum ē eius petitioni. Nec mora regreſſus tertio quaſi eſuriens ⁊ deficiens fame: donata ē ei etiam panis ꝑs tertia. Conſequēter viſus eſt dominus in altera pauperis effigie rogaturus elemoſynam: ſicut iā tertio fecerat ante. nec erat. vnde reficeretur. niſi de reſiduo panis quadrante. Viro itaq̄ domini iodoco ⁊ hūc erogare iubente: ait eius miniſter. Vis ne ait aliquid nobis remaneat. Nolo inquit ſanctꝰ. totū tribue eſurienti. quia potens ē dn̄s. etiaȝ hodie nr̄e ꝓuidere neceſſitati. Vix receſſit dominꝰ et interea dum ꝯſolaretur ſeruus dei diſcipulum de panis errogatione ꝯmotū: ecce per feneſtram viſe ſunt et inuente in alueo fluminis quatuor nauicule onuſte victualibus. de quibus quis eas adduxerit. vel quo ille deuenerit. poſtq̄ fuerūt victualibus exonerate vſq̄ in hodiernā diem ignoratur. Hec et alia que per euȝ dominus ibidem miracula dmonſtrare dignatus eſt: longe lateq̄ patriam ad eiꝰ viſitationeȝ ad īpetranda eius ſuffregia ꝯmouerunt. Cumq̄ ibidem octo annis elapſis ppl'i frequentiam nequiret ſuſtinere. ad vlterius deſertuȝ domino duce proceſſit. Conſtructoq̄ ibi oratorio ī honore beati martini et manſiuncula. ibidem plurimas ab hoſte antiquo paſſus eſt inſidias per quatuordecim annos q̄bus illic eſt ꝯmoratus. Eo in loco ſigno crucis fc̄tō propria manu aquilā de ſublimi proſtrauit. que gallum ſuum abſtulit. Et vndecim gallinas ſingulatī. gallumq̄ ſuum incolumē accipit. Non lōge poſt dyabolus in horribilē mutatus colubrum grauiter ip̄m momordit ī pede, qua leſione ꝑ ſanctū edoctus ſpiritū. vt ad aliū locū trāſiret adiūcto ſibi duce heimone: vaſtam circuibat heremum vt inueniret habitationis locum. Inquirēdo autem (cum ibidem graui dux torq̄retur ſitis inopia) pre laſſitudīe ⁊ ſiti obdormiuit. Interim ſeruus dei iodocus orationi incubuit. ſurgēſq̄ baculo quo innitebať terre infixo. ſicut alť moyſes aquā ꝓduxit. ⁊ fontē ide largiter effluētem. quo exhilerati dux et eius familia ſue ſitis extinxerunt ardorem. et tranſeūtibus adhuc aquam adminiſtrat ſufficientē. Progreſſus inde verſus mare ī vmbroſa valle cliuum aſcendit per paruuȝ Quo delectatus hec eſt inquit cathedra. hec requies mea in ſeculum. Duce itaq̄ reuerſo ad propria. vir dei ꝓpria manu duo ibidem cōſtruxit oratoria. Vnū pe

tro apoſtolorum principi. alterum paulo gentium doctori. Profectus eſt etiam poſtmodum romam vocatus a beatiſſimo martino tunc romane ſedis antiſtite. qui a multo tempore concupierat euꝫ videre. et a ſanctiſſimo eius colloquio ſanari: receptus eſt ab eo cum honore debito ⁊ tractatus. ibidem a ſpiritu ſācto docetus eſt. quem in omnibus cuſtodem et magiſtrum habuit. vt ad heremum ſuā reuerteretur: quam in terris ſibi elegit habitationem. Inde in breui exiturus a corpore et tranſmigraturus ad conſortium angelorum. Poſt ſacra et multa de eternitate eloquia. ⁊ mutua orationum ſuffragia: inter ipſum et ſummum pontificem habita: p̄cioſiſſimis a domino papa ſibi collatis ſanctorum reliquijs. reuerſus eſt cum totius patrie gaudio: ad pontinij confinia: vbi in monte habitationis ſue: in qua modo requieſcit corpꝰ ſancti iodoci propoſito parentum conſilio adducta ē ſibi puella abſqꝫ oculis nata: que ſic docta fuerat in viſione faciem ⁊ loca vbi oculi debebant eſſe lauit de aq̄ illa: qua vir ſanctus manus abluerat: et mox receptis oculis clare cepit videre.

Duce itaqꝫ heymone preſente cum munera dei plebiſqꝫ turba in occurſum beati iodoci congregata. ſanctiſſimis quas attulerat reliquijs. cum omni qua decuit veneratione repoſitis. In noua beati Martini eccleſia: in qua nunc ſacrum corpus eius requieſcit. tunc de nouo facta lapidea a preuato duce. Ipſe vir beatus preparauit ſe ad diuina miſteria caſula indutus ad modū niuis alba. Qui cum aſtaret altari: tertio Idus iunij. ⁊ miniſtraret cuꝫ deuotione maxima diuina manus apparuit ſuper eum viſibiliter īter ſacroſancta miſſarum ſolennia. ſuūqꝫ ſacerdotem ⁊ locum illum aſſignauit ⁊ confirmauit benedictōne perpetua cū promiſſione tali. ⁊ voce mirabili celitus ſubſecuta. Quia cōtempſiſti diuitias terrenas. et refutaſti paterni regni culminā ⁊ elegiſti pauper eſſe. ⁊ latere abiectus in terra iſta deſerta: preparaui tibi coronaꝫ inter agmīa angelorum. Eroqꝫ loci huius in quo reſolueris defēſor ac iugis cuſtodia. Uniuerſiqꝫ hunc locum viſitaturi imperpetuum cum deuotione. ⁊ pura cordis intentiōe pro tui nominis memoria: diuina in terris gratia nō defraudabuntur. ⁊ poſt ad gaudia peruenient ſempiterna. Sequenti itaqꝫ tempore beatus iodocus in carne preter carnem viuendo non homo. ſed angelus videbat̄ Idus decembris obdormiuit in domino. Ip̄o domino preſente ⁊ angelorum obſequijs. Domini preſentiam oſtendit intolerabilis claritas ſplendoris. ⁊ incōperabilis dulcedo diuini odoris. Corpus etiam eius. quia virgo fuerat. ⁊ immunis a carnalis cōmixtionis contagione. ita ſanum permanſit ⁊ integrum vſqꝫ ad annos quadraginta in tumulo: ac ſi ſpiritus viui forent in eo. Et a cuſtodibus corporis ſibi vngues manuum ⁊ pedum ⁊ capilli capitis ⁊ barbe quaſi viuerent excreſcentes inſcindebātur. ⁊ tradebāt omni ſabbato: quoadvſqꝫ ſucceſſor heymonis: minus reuerenter ⁊ p̄ſumptuoſe (immemor ſcripture dicētis. Nō temptabis dominū deū tuū) ſacrariuꝫ violenter irrupit cum ſatellitibus ſuis: ⁊ intrauit vbi repoſitū erat corpus ſāctiſſimuꝫ. Viſoqꝫ miraculo ſtatim cecitate percuſſus: verſus eſt in amentiam. et exclamās ha ha ſancte iodoce: ſurdus p̄manſit et mutus: quoadvſqꝫ dieꝫ clauſit extremū. Prolixitatem autē miraculorum: que p ipſum dominus exhiberi dignatus ē. ſuis fidelibus in noſtris temporibus vidimus. Sicut de pluribꝰ a morte reſuſcitatis vel ſuſpendio vel alio mortis genere defunctis ſiue in aqua ſuffocatis. ſeu etiam ipſius beneficia quo ad multiplicationē bonoruꝫ temporalium: nec calamo ſcribere: nec ſermone enarrare ſufficimꝰ.

Cuiuſdam deuoti ſibi filiuꝫ in cunabulis iacentē cum eſſet incendiū vndiqꝫ in domo circa puerum beatus iodocus miraculoſe conſeruauit: pannis quibus inuolutus fuit: et ipſis cunabulis. cū puer leuatus eſſet in fauillam ⁊ cinerem penitus reſolutis. vt omnibus pateret qđ edacitas flamme: que lignorum ac lapidum potuit duriciam conſumere. tenerū infantem beati iodoci cuſtodie traditū non licuit ledere. Qui poſtmodum filiꝰ in monaſterio ſancti iodoci monachus factus eſt. Quot ſurdos. claudos. paraliticos ⁊ alios infirmos curauit: nō ē numero colligere. Unde eſt. ꝙ de regni faſtigio ſibi voluit poſt morteꝫ retinere ne in loco vbi ſacrum eius corpus requieſcit: alius ardeat liquor niſi liquor cere. Quod infortunio ſuo experti ſunt tres monachi: qui in eccleſiā vbi corpus eius fuit delatuꝫ. de ſepo lucernas temptauerunt accendere: nec aliquatenus potuer̄t. Contingit auteꝫ in ſignum temeritatis ſue duos ipſorum in continenti decedere. tertium vō oris contractione puniri. Ac ita permanſit omnibus diebus vite ſue. Sunt autem he feſtiuitates beati iodoci. Prima videlicet in die beati barnabe: quando infra miſſarum ſolennia manus domini ſuper eum apparuit. Quod etiam miraculum ſepius per alios ſāctos oſtenſum: virtus diuina ad veritatem illius veri et ſanctiſſimi ſacrificij comprobandam: in cordibus fragilium miſericorditer demōſtrauit. Secunda ē in die ſancti iacobi apl'i: fratris ſancti iohānis euangeliſte. de inuentione ſacri corporiſ eius: Tertia eſt de morte eius: in die ſancte lucie virginis.

Sequitur legenda de ſancto othmaro abbate.

Othmarus in prouincia alemanie natus atqꝫ nutritus eſt. Dum eſſet puer a fratre ſuo curiam perducitur: et litteris imbuit̄. Uirtutibus tamen plus vel eque vt ſcientia ſtuduit: iuxta illud ſapientie. Que in iuuentute non congregaſti: quomodo inuenies ea in ſenectute? Uictori comiti eiuſdem regionis factus adoleſcens ſeruiuit. Per cuius prouidentiam ac dilectionem integram ad ipſum (quia vidit in eo indolem bonam) ad ſacerdotium promouetur titulo ſancti florini. Cogēte preuato comite prelatus ibi poſitus ē: propter ſuam religionem. ſcientiam ⁊ famam volantem de mundicia vite ſue. Baltraminꝰ qui ex iure hereditario dominus fuit heremi illius: in qua beatus gallus cellam ſibi conſtruxerat: obtinuit a prefato comite. vt othmarus preeſſet illi celle in omnibus que ad ipſam pertinere videbantur. Inſuper duxit eum ad pipinum regem: vt auctoritate regia cōcedente: ipſum eiuſdem loci abbatem cōfirmaret. Cuius petitioni tanq̄ iuſtꝰ rex conſenſum prebuit et per manum regis othmaro confirmato in abbatem. Baltrominꝰ omnia bona ſua ſeu poſſeſſioneſ libere ⁊ integraliter reſignauit. Mandauit itaqꝫ rex: ac proprio ore iuſſit ibidem vitam inſtituere regularem. Rediens igitur othmarus locum reformauit: ⁊ īfra annos paucos tam in poſſeſſionibus q̄ in religione valde diues effectus eſt. ⁊ in edificijs pluribus confirmatus. Beatus igitur othmarus abbas: cum vidiſſꝫ poſſeſſiones temporales ſuo monaſterio ex dei bonitate accreſcere in immenſum: timens ſue perſone virtutum incrementa decreſcere: a ſeipſo incepit: ⁊ p̄ſimonie vehementius inſiſtebat: ita vt etiam ī p̄cipuis ieiuniorum diebus de conſuetudine biduo abſtinentiam continuaret. Paupertatis ⁊ humilitatis amator precipuus. ⁊ cum his elemoſinator magnꝰ fuit. Paupertatem eius illud oſtendit. Quod crebrius ſine tunica ſola tātum cappa indutus: ad monaſterium

remeauit exemplo chriſti: Qui vilibus
pannis in ſua natiuitate obuolutus fuit
Et poſtea creuit in omnibus eius paup-
tas: vt nos ſuper inſtanti pecunia minime
ꝯfidamus. In neceſſitate mõaſterij ſui
aſello pro equo frequentius vtebatᷣ. In
miſcďia et elemoſyna nulli ſeruus fuit.
Vndeet paupibus in ꝓpria perſona ſer
uiuit. Leproſis non longe a monaſterio
habitaculum fecit. Capita paupũ ⁊ pe-
des ĩ propria perſona lauit. Vnde ẽt pa-
ter pauperũ a pluribꝰ ẽ appellatꝰ. Nocte
eos viſitauit: et eiſdẽ (vt dictũ eſt) dili-
genter obſecutus ẽ. Hoſpitale inſup
conſtruxit. Vbi ceci etiã paupes recipie-
bantur: quorũ curã adeo ſollicite geſſit
vt etiã denocte monaſteriũ egrediens: ĩ-
firmitati eorũ multo obſequio deſerui-
ret. Inter hec barinus ⁊ ruthadrus qui
tunc totius almanie curã adminiſtrabãt
dyabolo ſuadente immaniſſimo morbo
auaricie preuenti: res eccleſiarũ ſub ſua
poteſtate ſitarum per vim ſibi iniuſte vẽ
dicabant: que mala loco ſancti Galli ſi-
militer inferebant. Super quibus iniu-
rijs beatus othmarus pipino regi de ip
ſis querimoniã mouit: dicens ſe grauiſ-
ſima incurſurũ. ſi eis diſſimilando conſẽ
tiret. Quibus rex gr̃am ſuã interdixit: ſi
illi monaſterio non reſtituerent omnia
iniuſte ablata. Illi v̾o auaricia victi re-
gis preceptũ nullatenus obſeruauerunt
ſed inſuper beatũ othmarum dũ reuer-
teretur a rege captiuantes. miſſis ob hoc
militibus vinctum ad ſe duci fecerunt: ⁊
lampertum falſum fratrẽ cenobij ipſius
othmari. q ab ipſis inductꝰ fuit: vt abba-
tẽ ſuum falſo ⁊ mẽdaciter de crimine ac-
cuſaret: ⁊ nequiter infamaret: cõduxerũt.
Quã ꝑditionẽ cõtra innocentẽ nequaꝫ
ille monachus ꝯmittere nullatenus for
midauit. Itaqꝫ concilio iniquo conuo-
cato: coram multis ipſe lampertus bea-
tum othmarum de femina accuſauit.
Vnde ad penam exilij ipſum condem-
nauerunt in inſulam rheni miſerabilit̃
relegantes. vbi poſt multas quas patien
ter ſuſtinuit miſerias. in cõfeſſione xp̃i ſe
decimo kalẽdas decembris bono fine de
uit. Huius autem lamperti iniquam ma
chinationem. qua ſuũ p̃latuꝫ innocentẽ
inuoluit. deus iuſtus iudex ſic etiã puni
uit: ꝙ ipſm monachũ febris adeo grauis
arripuit: vt reſolutõ vigore mẽbrorum
capud ipſius ad terram frequentius vte-
retur ⁊ more quadrupedũ cogeretur am
bulare. Vñ etiaꝫ coactꝰ diuino iudicio
eum perurgente. vt ſe peccaſſe in ſanctũ
dei publice fateretur. Quieſcite inquit
ſancta ſynodus nicena. ⁊ nolite perſeq̃
eos: qui recte deo famulantur. ⁊ ſincera
voluntate ſuperna dei mãdata cuſtodi-
unt: ⁊ noſtris legibus ſubiugantur. q̃r ñ
decet vt carnales ſpirituales perſequan-
tur. Vnde etiam Greg. ait: Qui calum
niam illatam nõ probat. penam incurrẽ
debet. quam ſi probaſſet reus vtiqꝫ ſuſti-
neret. Conſilium autem illud nequiter
inchoatum nequius eſt finitum. Sepul
tus autem beatus othmarus in exilio.
vbi hodie in inſula capella dñi ẽ. annis
decem ibidem corpus ſuum incorruptũ
ꝑmanſit. Poſt decem v̾o annos viſum
eſt diſcipulis ipſius. vt corpus ſui abbat̃
ad ſancti galli monaſteriũ. cui ſ̃m volũ-
tatẽ dei p̃fuit in ſp̃ualibꝰ ⁊ t̃palibꝰ defer-
re modis omnibus deberent. Pergẽtes
itaqꝫ ad locum. corpus tollentes in naui
poſuerunt. Quorũ deuotionẽ. ⁊ corpo-
ris ipſius ſãctitatẽ. miracula crebra ⁊ plu-
ra conſequũtᷣ. Tempeſtas eñi multa vẽ
torum ⁊ procellarũ q̃ ꝑ totũ lacũ cõſtan-
cienſem tũc t̃pis viſa fuit: in oĩ via illa
nulli eoꝝ impedimẽto fuit. Vaſculum
etiã modicum vino plenũ: quod ſecum
tulerant ipſis monachis ad refectioneꝫ
conſedentibus. quotienſcunqꝫ exhauſtũ
fuit. liquoris vini nullũ ſenſit detrimen
tum: Beati igitur othmari corpꝰ ad mo
naſterium beati Galli delatum multis
ibidem precedentibus ⁊ conſequentibus
miraculis feliciter et honorifice requieſcit.

Sanctus Conra-
dus de nobilibus parentibꝰ in ale-
mania genitꝰ: ⁊ educatus ẽ. Hic q̃ mul-
te honeſtatis ⁊ bonoꝝ moꝝ aduocatus.
a nothingio eccľe ꝯſtãtienſ epo. toti epi-
ſcopatui auditor p̃ficitᷣ cauſarũ. Succe-
dente autẽ t̃pe in p̃poſitũ maioris eccľie
eligitᷣ. Nothingo autẽ epo viã vniuerſe
carnis ingreſſo. vocatᷣ ſanctus Vdalri-
cus eccľe auguſtenſ epus: ⁊ ab ipſo corpꝰ
defuncti epi ſepelitᷣ. Qui clero ⁊ populo
triduanũ indixit ieiuniũ. vt benignitas
dei illi eccľe daret placentẽ ſibi antiſtitem
Statuto igitᷣ die quo ad electionem. vľ
potius cõmunẽ inſpirationẽ de epo ꝓce
dendũ fuit. Sanctus vdalricus deſcribit
ipſm p̃poſitũ beatũ conradum talẽ eſſe: ſi
cut ap̃ls ad timotheũ ⁊ titũ. Oportꝫ eẽ
ep̃m irreprehenſibilẽ. vnius vxoris viruꝫ.
ſobriũ. ornatũ. prudentẽ pudicũ hoſpi-
talẽ. doctorẽ nõ violentũ. nõ percuſſorem
ſed modeſtũ. nõ litigioſũ. nõ cupidum.
ſue domui bñ p̃poſitũ. filios hñtem ſub
ditos cũ omni caſtitate. ſi q̃s domui ſue
p̃eſſe neſcit: quõ eccľe dei diligentiã ha-
bebit. nõ neophitũ. nõ in ſupbiã elatuꝫ
ne in iudiciũ decidat dyaboli. Opꝫtet ãt
⁊ teſtimoniũ h̃re bonũ ab his q̃ foris ſũt
vt in opprobriũ nõ incidat. ⁊ in laqueũ
dyaboli. Itẽ ad titum. ſic ait. Opꝫtet. n.
ep̃m ſine crimine eẽ ſicut dei diſpẽſatorẽ
⁊c. ſeq̃tᷣ et eos q̃ ꝯtradicũt arguere. His
oĩbus corã multitudine a ſctõ vdalrico
de ipſo recitatis: oẽs ibidẽ cõſenſerũt. vñ
ibideꝫ rapitᷣ. ⁊ hitᷣ. q̃uis plurimũ renitẽs
ep̃s inſtituitᷣ. In cathedrali ergo infula
ſublimatꝰ ſanctꝰ cõradꝰ p̃ncipalẽ ſctĩ dei
mr̃is eccľiam ditauit reliquijs p̃cioſis et
ornatu maximo. Inſup tres cõſtruxit ec-
cleſias. vnã in ciuitate ꝯſtãtienſi. duas ex
In q̃ꝝ vna vicꝫ eccľa beati mauricij ſe-
pulchꝝ dñi nr̃i ihu xp̃i ſimilimuꝫ illi qđ
ẽ in hierľm cũ multa diligẽtia ꝯſtrui ꝓ-
curauit. Vbi etiã. xij. p̃bẽdas clericꝭ ibi-
dẽ xp̃o famulãtibꝰ in ꝑpetuũ inſtituit. au-
xit nihilominus canonicorum numerũ
maioris eccleſie cum allodio proprij pa-
trimonij. Cupiens etiam idem vir ſan-
ctus cum apoſtolo corpus ſuum efficaci
ter caſtigare: tribus vicibus tranſfretãs
verſus ſanctaꝫ ciuitatem hieruſalẽ adijt
in qua locum paſſionis xp̃i ⁊ ſepulture
⁊ reſurrectionis ſimul et aſcenſionis ĩ de
uotione maxima viſitauit. Poſtmoduꝫ
apud caſtrum laufen cum ſancto vdalri
co exiſtens. cũ vidiſſet ĩ ipſa turbine aque
procellis hincinde ſpumantibus: aues ĩ-
troeuntes mergi et exeuntes. itellexit vir
ſanctus in ſpiritu duas animas fore ſub
ſpecie illarũ auium: que ibidem ob ſcele-
rum ſuorum aliquando commiſſorum
multitudinem: ſuum purgatorium ſuſti
neret. Itaqꝫ ambo viſceribus miſericor-
die moti. Vdalricus primam miſſam
pro defunctis celebrare non diſtulit. Cõ
radus autem ipſa die ſecundam miſſam
ſimiliter pro defunctis complere nõ pi-
gritatus eſt. et ſic in eorum deuotione. et
ſolenni altaris oblatione: illarum auiuꝫ
ſpecies amplius non viderunt. Geb-
hardo optimo adoleſcẽti qui cau ſuper
epi ſedem ꝯſederat. ꝓphetabat Conradꝰ
dicens. P̃ emature ſedem meam Geb-
harde occupaſti: mihi ſuccedet qui prior
te in hac cathedra ſedebit. videlicet ga-
melonus. Sanctus etiam conradus
infra miſſarum ſolennia poſt conſecra-
tioneꝫ corporis. et ſanguinis domini no
ſtri ihu xp̃i in die ſancto paſche araneaꝫ
lapſam in calicem: cum ſanguine domi-
ni fiducialiter ſumpſit. cũqꝫ terminatis
rite miſſarum ſolennijs (prout digniſſi-
mum eſt) ipſa die ad prandiuꝫ conſediſ-
ſet: attenuatus corpore p̾ ſanctã quadra-
genã nõ comedit. Interrogatus a ſixis
cur nõ comederet: ait. Expecto hoſpiteꝫ
in proximo venientem. ⁊ inclinato capi-
te ſuper menſam: exitum aranee prebet
aperto ore. Quanta de tali aduentu. q̃n
potius miraculo inter cunctos ibidem
exiſtentes fuerit leticia: nullus ſane men-

tis ignorat. Obijt autem beatus Conradus eps poſt multarū exercitia virtutū.vj.Kal'.decembris.anno domini nongenteſimo.lxvj. Epiſcopatꝰ vo.lxij.ſenex ⁊ plenus dierū.

Ilarion ſanctuſ

monachus fuit cuius vitā virtutibus plenā ſcribit hiero. Huius parentes ydolis dediti ipſe (vt dicitur) roſa de ſpinis floruit. alexandriam miſſus: et ibi grammaticā diſcens ibidem etiā baptiſatus ē. Totaqꝫ illi volūtas in eccle ꝯgregatōibus fuit. Audiens nomē anthonij in egiptū perrexit. ad videndū eum. Quē vt vidit: ſtatim habitū mutauit: ⁊ duobus menſibꝰ vir cū eo manſit. cōtemplatus eſt em̄ ordinē vite ſue grauitatē morum. ꝙ crebre in orōnibus. ꝙ humil' in ſuſcipiendis fratribꝰ. ꝙ ſeuerus in corripiendis. alacer in exhortandis. Talē etiam habuit continentiā. vt cibi eius aſperitatem nullam eius infirmitas frangeret. His virtutibꝰ hylarion inſtructꝰ redijt ad patriam cum quibuſdam monachis parētibus ſuis iam defūctis ptē ſubſtantie fratribus. partē etiam pauperibus dedit: ſibi nihil omnīno reſeruans.

Erat autē annorū quindecim: ⁊ ſolitudinem ingreſſus eſt: ſacco tm̄ coopertus: ⁊ ſagū ruſticum quem beatus anthoniꝰ ei dedit. cum ab eo diſceſſit ſecum tulit. Tantū quindecim caricas poſt ſolis occaſum comedēs. Hoc cibo ꝯtentus fuit a quindecimo vſqꝫ ad viceſimum etatis ſue annum. Eſtus ⁊ pluuias breui tugurio: quod iunco ⁊ caricis texerat: declinauit. Deinde breuem cellam parauit: latitudine pedū quatuor. longitudine vero pedum quinqꝫ: vt ſepulcrum potius ꝙ domum crederis. Capillos ſemel in anno. vicꝫ die paſche totondit. ſuper nudā terram in initō vſqꝫ ad mortē cubauit. ſaccum quo ſemel fuit indutus nunꝙ lauans: nec mutans alterū niſi cum pmo ſciſſus eēt. Scripturas ſāctas quaſi memoriter tenens. poſt orationem pſalmos quaſi deo pñte cecinit. A viceſimopmo anno vſqꝫ ad viceſimumſextum: tribus annis primis dimidij lentis ſextarium madefactū aqua frigida comedit. Alijs tribus ſequētibus panē aridum cū ſale ⁊ aqua ſumpſit. A viceſimoſeptimo vſqꝫ ad.xxx. herbis agreſtibus ⁊ virgultorū radicibus crudis ſuſtētatus eſt. A triceſimo vnciam panis ⁊ coctū modicū olꝰ abſqꝫ oleo comedit. Sentiens autē caligare oculos ⁊ totum corpus in impetiginem verti. ⁊ punicea ſcabedine cōtrahi ad ſuperiorē cibum adiecit parum olei. ⁊ hoc vſqꝫ ad.lxiij. annum vite ſue tali cucurrit gradu nihilum guſtans pomorum aut leguminum ſeu cuiuſꝙ alteriꝰ delectabilis rei. Hic dum ſe videret corpore fatigatum ⁊ exitum crederet imminere: a ſexageſimoquarto vſqꝫ ad.lxx. pane abſtinuit in credibili feruore mentis. vt eo tempore quaſi nouus accederet ad ſeruitutem dei quo ceteri ſolent remiſſiꝰ viuere. Fiebat autem ei ſorbiciuncula de faria ⁊ cum minimo olei vix pro cibo et potu quinqꝫ vncias appendens. Sicqꝫ ꝯpleuit ordinem vite ſue. Nunꝙ ante ſolis occaſum nec in diebus feſtis nec in ſumma valitudine vnꝙ ſoluit ieiuniuꝫ. Igitur potentiſſimus in miraculis ſanctitate incōperabilis octuageſimo etatis ſue anno cum abſens eſſet eſitius: qui eū ſemper familiarius dilexerat quaſi in teſtimonium teſtamenti breuem manu ꝓpria ſcripſit litteraꝫ omnes diuitias ei derelinquens habuit. videlicꝫ tunicam de ſacco cucullam ⁊ palliolum. Iamqꝫ modicus calor in pectore erat et quaſi iam vix viuebat apertis oculis hec loquebatur. Egredere quid times egredere qd dubitas. Octoginta vero annis xp̄o ſeruiſti ⁊ mortem times. Inter hec verba exalauit ſpiritum. Statimqꝫ corpus eius humanum obrutum eſt. Sicqꝫ ⁊ ip

ſe omnes qui ad egrotantē venerāt rogauit. ne quidē punctum hore poſt mortē eius corpus ſeruaretur. Poſtmoduꝫ eſitius vir ſanctus. cum periculo vite poſt decem fere menſes corpus eius furatus ē. Et in paleſtina deferens monachis crebris proſequentibus laudibus monaſterio condidit cum tunica. cuculla ⁊ pallio toto corpore quaſi adhuc viueret integro. ⁊ multo fragrante odore quaſi optis delibutum eſſet vnguentis. in teſtimonium eius ſanctiſſime vite ad laudē ⁊ inſuperabilem ipſius gloriam qui viuit ⁊ regnat. Feſtum autem ipſius recolitur duodecimo kalendas nouembris. ꝙ videlicet die vndecimo marie virginis et beate vrſule feſtum celebratur.

Urpinus re

manenſis archiepiſcopus. ſociꝰ karoli quatuordecim annis. Cum hiſpaniam et galliciam a poteſtate paganorum liberaſſet. que vidit: ſcripſit leoprando decano aquiſgrani.

Primo quomodo ſanctus Iacobꝰ apoſtolus apparuit karolo. rogans vt locū ſepulture ſue purgaret: et viam ad locuꝫ ſui ſepulcri prepararet. vt multitudo pegrinorum ibi peccata deleret. Promiſit etiam ſibi ſe fore adiutorem in omnibus ⁊ cum hoc vitam eternam poſſidendam

Conuerſi autem fuerant multi per pdicationem diſcipulorum Iacobi. ſed recidiuum paſſi ſunt. ⁊ fides chriſti ibi deleta erat. vſqꝫ ad tempus karoli. qui hiſpaniam ⁊ galliciam chriſtianamqꝫ fecit per chriſtum.

Prima vrbs quam obſedit fuit pampilona. tribus menſibus nequit eam capere. quia inexpugnabiles erant muri. Orauit ergo. Domine iheſu chriſte pro cuius fide huc veni: da mihi hanc vrbem ſancti Iacobi: ſi verum eſt ꝙ mihi appa ruiſti. da mihi capere eam. Tunc muri collapſi funditus ceciderunt ſaracenos qui baptizari voluerunt viuere permiſit alios omnes occidit. Quo audito alie ciuitates miſerunt ei tributum et ſe ei ſubiecerunt: et facta eſt tota illa terra ſub tributo. Uiſitato ſarthophago. beatus iacobus venit petronum. ⁊ ibi infixit lanceam in mare dicens gratias ⁊ addidit. Hucuſqꝫ nunꝙ niſi nunc venire potui. Tunc ſubiugauit ſibi omnem galiceam et hiſpaniam a mari vſqꝫ ad mare.

Item vnam ciuitatem obtinuit. in qua erant nonaginta turres.

Item lucernam ciuitatem quatuor menſibus obſedit. quam capere non valens: deum ⁊ ſanctum Iacobum inuocauit. Tunc ceciderunt muri eius et eſt deſerta vſqꝫ nunc. cum alijs tribus ciuitatibus quas ipſe dominus anathematizauit vt olim iericho: omnia ydola deleuit preter vnum (quod vt dicunt ſaraceni machumeth) quem ipſe colunt cū viueret in ſuo nomine fabricauerunt et demonum legionem arte magica ibi alligauit. que tanta fortitudine illud ſeruant: quod a nullo vnꝙ frangi potuit. Cum enim aliquis chriſtianus ad illud appropinquat. ſtatim periclitatur. ſed paganus cum orādi cauſa venit: illeſus abijt. Auis que ſuper illud ſedit: ſtatim moritur. Eſt igitur ī maris margine lapis altus quantum poteſt coruus volare ſurſum infra latus et quadratus. ſupſtrictus. ſuper quem eſt imago illa ꝺ auricalco optimo in effigie hominis fuſa. ſuper pedes ſuos erecta. faciem habens verſus meridiem in manu dextra habēs clauem magnam: que cadet de manu eiꝰ anno quo rex in gallia natus fuerit. qui totam hiſpaniam chriſtianam faciet.

Mox qui viderint clauem lapſam: gaſis ſuis in terram poſitis omnes fugient.

Ex auro qđ r̄ges ⁊ pncipes dabāt karolo ſiliꝰqꝫ pagani. ipe karo. fec tēplū ſā

cto Jacobo. ⁊ ornamenta multa: ⁊ canonicos inſtituit. Similiter aquiſgrani de illo edificauit. ⁊ multas alias eccleſias.

Reuerſo karolo paganꝰ rex aphricanus hiſpaniā ſibi ſubiugauit. xpiāos occidit q̄s karolus terre cuſtodes poſuerat Quo audito karolꝰ rediit cū multis exercitibus: ⁊ venit baionā vrbem vaſconꝝ vbi romaricꝰ moriēs cuidaꝫ cōſāguineo eiꝰ ſuū equū: ⁊ cetera ſacerdotibꝰ ⁊ pauperibus diſtribuenda cōmiſit quoniaꝫ ſup ſe audiuit demones quaſi rugitus leonū. luporū et vitulorum habentes raptus per dietas q̄tuor ductus ab exercitu karoli eſt inuentꝰ. karolo in craſtino pugnaturo cū argolando q hiſpaniā reacquiſierat in ſero parant ſe milites karoli: vt mane ſint ad bellandū prompti: et haſtas ſuas ante tentoria in pratis fixerūt in terra quas mane inuenerūt in corticibus ⁊ frondibꝰ decoratas: ⁊ in terra radicatas abſciderūt eas ꝓpe terrā et de radicibus poſtea creuit magna ſilua. Horuꝫ haſte floruerant q ipō die cecidendi erāt ⁊ ſanctoꝝ martiruꝫ numero inſerendi. Sūt autē tunc occiſa quadragita milia ⁊ dux milo pater rotholandi. ⁊ equꝰ karoli tunc ſtetit karolus cum duobus milibus et ſpata qui dicitur gaudioſa multos paganos occidit. In ſero vtriqꝫ redeunt in caſtra. Craſtino venerunt q̄tuor nobiles cū quatuor milibus pugnatoꝝ vnde pagani fugiunt ⁊ karolus in galliam rediit. Poſtea rediēs iterū cū q̄tuor milibus militū karolus. ⁊ hoꝝ haſte floruerunt. q leti ⁊ p̄mi pugnauerūt. ⁊ paganos innumerabiles occiderūt. Et pꝰ ipi occiſi ſunt. et equus karoli vbi ſtans multos occidit donec fugerent pagani. Iteꝝ mādauit argolandꝰ karolo belluꝫ Vn̄ karolus venit cū centūquadraginta quatuor milibꝰ. Tūc argolandꝰ ⁊ karolus multa ſimul locuti ſūt de caſu belli et fide. Inter q̄ dicit argolādꝰ. Pugnemus pro fide. ſi vincar baptizabor. Vadunt ergo. xx. xpiani cōtra. xx. paganos ⁊ occidunt eos. Poſtea. xl. et euenit vt pꝰus. Poſtea. c. ⁊ factuꝫ eſt ſimilit̄. Iteruꝫ mille. ſed ſemꝑ xp̄iani paganos occiderunt. Tunc datis treugis venit argolandus ad karolū baptizandus dicens karolo. Lex tua ſanctior eſt. ⁊ p̄cepit paganis vt baptizarentur. Illi conſenſerunt. Tunc argolandus vidit ordines in menſa. et q̄ſiuit qui eſſent. Rn̄dit karolus hos eē epiſcopos. hos monachos hos canonicos. hos pauperes quos dic̄ eſſe nuncios dei. Cui ille. Male tractas nuncios dei propter hoc nolo baptizari Hic notanduꝫ q̄ graue peccatuꝫ ſit male tractare pauperes. propter hoc karolꝰ tanta leticia baptizandorum eſt priuatꝰ. Craſtino karolus pugnaturus habuit. cxxxiiij. milia. argolādus. c. milia. Ibi occiſus eſt argolandus et ſua. c. M. Victores in ſanguine ſtabant vſqꝫ ad baſes ciuitatis. Que mox capta eſt paganis omnibus occiſis. Tūc mille chriſtiani nocte ſpoliauerunt mortuos karolo ignorante. qui onuſtati auro et argento cum ad karolum redire vellent: a paganis qui fugerāt ſunt occiſi. et hꝰ fecit eis auaricia. Princeps nauarrorum mādat iterum karolo bellum. qui orauit dominum vt oſtendat ſibi in illo bello morituros. Craſtino a moto exercitu karolus vidit rubeam crucē in humeris moriendorum retro ſuper loricas quos omnes in oratorio ſuo retruſit ne occiderentur. Peracto bello. ⁊ occiſis fere centum milibus paganorum: karolus quos in oratorio truſerat repperit mortuos. videlicet. cl. Tunc karolus expugnauit totam patriam nauarrorum. Poſtea dicitur karolo q̄ rex babilonis miſerat cōtra eum de ſyria viginti milia currium. ⁊ ipſi de genere Goliath. qui vulnerari non poterant niſi i vmbilico vires quadraginta fortium habuit. Statura eius cubitorum duodecim. Facies eius longa vniꝰ cubiti. digiti tribꝰ palmis. q oēs ꝯ ſe miſſos portauit in ciuitatē orbgorū

Primo raynaldum. ſecundo cōnſtantinum regem romanoꝝ ⁊ alium comitem tres illos oēs ſil̄r leuās q̄i pueros dextra ⁊ leua tulit in carcerem ⁊ viginti pugnatores quos ſil̄iter deportauit. Rotholādus vero fixit eum in vmbilico. Vn̄ clamauit machumeth iuua. q̄ morior. Accurrūt ergo pagani ⁊ portauit euꝫ mox in ciuitateꝫ. Et ſic xp̄iani cum eis intrauerunt. ⁊ p̄fatum gigantem occidunt ⁊ ciuitatem capiunt. Rotholandus gigāti p̄dicauit de trinitate querenti abrahā vidit tres ⁊ vnum adorauit. Item in cithara cum ſonat tria ſunt: ars. manus et corda. In amigdalo tria ſunt. corium teſta nucleus. Sil̄r in ſole. curſus ſplendor ⁊ color. In rota plauſtri. mediū brachia. circulus. In hoīe corpus. aīa. vmbra. Sic vnum eſt tria. Ita in deo tres pſone vnum ſunt. Item querit gigas. Quō potuit virgo parere. Rn̄dit rotholandus. Deus q ſabe. gurgulioni et arbori facit gignere vermes: multoſqꝫ piſces ex aqua ꝓducit. vultures. apes ſerpentes ſine maſculino ſemine facit ꝓleꝫ gignere potuit idem deo ⁊ virginem facere parere. De aſcenſione quereti rn̄dit Rota molendini quantū ad ima deſcenderit de ſupius. tm̄ aſcendit e conuerſo. auis de monte deſcendens redit in altū. ſol in oriente ſurgit ⁊ tendit in occidentem: ⁊ iterum redit in orientem. Ita et xp̄s vn̄ deſcendit iterum aſcendit. Cui gigas. Mō pugnemus ꝓ fide. Poſtea dictū eſt quō exercitus karoli facies eq̄ꝝ lintheis operuit ne viderent laruas hoſtium. et obſtruxerunt aures equoꝝ: ne audirent tympana ꝑ que prius fugati fuerant: qn̄ pagani fecerāt ſingulos viros ante ſingulos equos incedere laruatos: ⁊ tympana ꝑcutientes. vn̄ modo victoriam habuerunt. Tunc karolus irrumpens vexillum in curru abſcidit. a l'is cū ꝓiurqꝫ fugiſſent ſic occidit octo milia paganoꝝ. vrbeꝫ cepit. ⁊ poſtea in hiſpania nemo karolum auſus eſt impugnare. Poſtea venit ad ſctū iacobum ⁊ oīa deſtructa ibi reedificauit. ſtatuitqꝫ ad honorem ſcti iacobi oīs reges ⁊ principes p̄ntes ⁊ futuros epō ſcti iacobi obedire Tunc ego turpinus remenſis archiep̄s ſancti iacobi eccl̄iam ⁊ altare cum ſexaginta epis karoli rogatu kalēdas iunij honorifice dedicaui ⁊ karolus tunc dedit eccleſie ſancti iacobi in dotem totaꝫ galliciam ⁊ hiſpaniam. vt quilibet poſſeſſor domus annuatim quatuor denarios perſolueret et ab omni ſeruitute regis et principum liberi eſſent: ⁊ vt ibi ſint concilia et virge epiſcopales ⁊ corone regales ꝑ manus epiſcopi loci ꝓbeantur. Et beatus iacobus ⁊ iohannes cuꝫ matre pecierunt: vt vnus ſedeat ad dextram alter ad ſiniſtram xp̄i. Johannes in oriente patronus eſt apud epheſum. iacobus in occidente. Romanā ap̄licaꝫ ſedem petrus habet merito. q̄ ipi erant xp̄o p̄ ceteris familiares. Principalis tn̄ erat petrus q̄ xp̄s eum voluit eſſe principem apoſtolorum. Tante fortitudīs fuit karolꝰ. q̄ quatuor ferraturas equi ſimul manibus facile extendebat: ⁊ militem armatum ſtantem ſup palmā ſuā a terra vſqꝫ ad caput ſuuꝫ facile leuabat Tante largitatis. q̄ in quatuor feſtis curiam precipue habuit in hiſpania. videlicet in natiuitate xp̄i. in paſcha. penthecoſte ⁊ iacobi. Per ſingulas noctes euꝫ cuſtodiebāt centum viginti fortes. Prima noctis vigilia quadraginta ei aſtiterunt. decem ad caput. decem ad pedes decem ad dextram. decem ad ſiniſtram dextra ſpatam nudam: ſiniſtra candelaꝫ ardentem habentes. hoc modo ſecundam vigiliam. xl. ſic. xl. terciam vigiliaꝫ fecerunt. Qui plura de virtutibus eius ſcire voluerit: cernat quomodo rome imperator fuit. eccl̄ias ⁊ abbacias inſtituit ſepulcrum domini viſitauit: multorūꝫ ſanctorum corpora in argento ⁊ auro locauit. quomodo lignum crucis ſecum tulit. vn̄ multas eccleſias dotauit. Cuꝫ rediret karolus de hiſpania. adhuc erāt duo reges pagani apud ceſaream augu

ſtam. marſirius ꝛ beligādus frater eius
a rege babilonie de pſide in hiſpaniam
miſſi. qui karolo ficte ſubiacebat. Qui-
bus karolus mandauit vt baptizarent
vel tributum ſibi mittant. qui miſerunt
ei. xxx. equos oneratos auro et argento
gaziſq; hiſpanicis ꝛ. cccc. eq̄s vino dul-
ciſſimo oneratos pugnatoribus ad po-
tandum: ꝛ mille ſaracenos feminas for-
moſas. Nuncio vero karoli ganaleoni
triginta equos oneratos auro ꝛ argento
ꝛ pallijs dederūt vt pugnatores in ma-
nus eorum traderet qd̄ ꝛ fecit. Nunci⁹
karolo munera tulit. ſed vinum ꝛ mu-
lieres acceperunt pugnatores. Dixitq;
rex marſirius ꝙ veniret baptizādus. cui
occurrit karolus cum. lv. milibus: vene-
runt ꝛ pagani: ꝛ hoꝝ viginti milia occi-
derunt xp̄iani. ſimiliter ꝛ. xxx. M. xp̄ia-
norum a paganis ſunt occiſa. Propter
ebetudinem animi ꝛ fornicationē eoꝝ
ibi occiſi ſunt oēs pugnatores. preter ro-
tholandum ꝛ alios quinq;. tunc rotho-
landus cum. c. viris euaſit ꝛ occidit mar-
ſirum ipſe ſolus. iiij. lanceis fixus euaſit.
Tunc marmoreum lapidem trino ictu
in duas ptes diuiſit a ſummo vſq; deor-
ſum gladio ſuo. quem voluit frangere
qn̄ vidit ſe moriturum ne pagani eun-
dem acciperent. cornu ſuum ſufflando fre-
git: ꝛ ceruicem colli ſui leſit. ſocios vocā-
do. Cum ſufflatiōem karolus audiuit
venire voluit ſed p̄fatus traditor eum
auertit: dicens eum in venatōe eſſe. Ad-
huc karolus necem ꝛ traditionem ſuoꝝ
ignorauit. Ad obitū rotholandi venit
theodericus q̄ vidit compunctionem et
oſonem eius. Tribus vicibus carnem
ſuam tetigit dicens. Et in carne mea vi-
debo deum ſaluatorem meū. Sil'r teti-
git ꝛ oculos dicens. Quem viſurus ſum
ego ipſe ꝛc. ꝛ ait. Memento mei dn̄e q̄
ꝓ honore tuo exul morior. memor eſto
ſocioꝝ meorum ſimiliter occiſorū ꝓ te.
tunc ſignans ſe cruce ait. Nunc video
quod oculus nō vidit ꝛc. Et ſic expira-
uit ſanctiſſimus martir rotholandus.

Ego turpinus neſciens rotholandū
defunctum. ipſo die obit⁹ eius miſſam
defunctorum preſente karolo celebraui
xvj. kal'. iulij. ꝛ raptus in extaſi audiui
choros in celeſtibus cantantes ignorās
quid hoc eſſet. Poſt hoc demones qua-
ſi predam ducentes. Quibus dixi quid
fertis? Reſponderunt marſirium ad in-
ferna ſicut michael rotholandum ad ce-
leſtia. Miſſa celebrata dixi hoc karolo.
Cum hoc dicerem venit bladeuuinus
ſuper equum rotholandi dicens ſe ro-
tholandum dereliquiſſe in agonia. cito
exercitus venit ad funus. ſed karolus
primus inuenit eum exanimatum. bra-
chia ſuper pectus poſuerat in formam
crucis. Tunc karolus irruit ſuper eum.
Quis planctū illius explicet? Balſamo
mirha ꝛ aloe conditus eſt: ꝛ cum eo ibi
pernoctauit exercitus. triginta octo an-
norum obijt. Craſtino armati vadunt
ad locum certaminis vbi aliquis amicū
ſuum ſemiuiuum repperit aliquis mor-
tuum. Oliuerium defunctū inueniunt
quatuor palis in terram fixis extenſum
teſtibus retortis: ligatum a collo vſq; ad
vngulas pedum ꝛ manuum excoriatū
ſagittis. lanceis ſpatis perforatum. To-
tum nemus clamoribus impletur. qui-
libȝ ſuum amicum eiulando. Tunc ka-
rolus iurauit per omnipotentem. ꝙ cur-
rere non ceſſaret. donec hos hoſtes inue-
niret. Inuenit eos cenantes quatuor
milia que occidit. Stetit ſol immobilis
ꝛ prolongata eſt dies illa ſpacio trium
dierum. ꝛ inuento traditore genelano.
precepit eū karolus quatuor equis for-
tiſſimis totius exercitus alligari: ꝛ ſup
eos aſſeſſores agitantes contra quatuor
plagas orbis. Et ſic digna morte interijt
diſcerpt⁹ exemplo iude ꝓditoris. Duo-
decim milia talentorum auri veſtes ꝛ ci-
baria data ſunt ꝓ animabus defuncto-
rum. Rotholandus in eccleſia romana
ſepelitur gladius eius ad caput ſuſpen-
ditur. Omnē terram circa oppidum bla-
uieneſis ſex dieꝝ ſpacio vbi rotholand⁹

ſepultus eſt. canonicis regularib⁹ quos
ipſe karolus reſtaurauerat: iuſſit dari.
vt annuatim in anniuerſario ſctī rotho-
landi triginta paupes oībus neceſſarijs
veſtibus induerent. cibis reficerent. tri-
ginta pſalteria ꝛ tot miſſas ꝓ oīm defū-
ctorum aīabus occiſoꝝ dicerent: de reli-
quo ipi viueret. Poſt hoc karolus ſctm̄
dyoniſium honorauit. omnē franciam
eccleſie eius in p̄dio dedit: ꝛ precepit vt
omnes franci p̄ſentes ꝛ futuri etiam re-
ges paſtori eccleſie obedirent: ꝛ quelibet
domus annuatim qtuor denarios da-
ret ipi eccleſie ꝛ ſtans apud corpus beati
dyoniſij orauit ꝓ aīabus occiſoꝝ in hi-
ſpania ꝛ ꝓ his qui libenter p̄fatos dena-
rios ſoluerent. Nocte p̄xima regi dor-
mienti Dyoniſius apparuit eumq; exci-
tauit: dicens. Qui tuo exemplo in hiſpa-
nia occiſi ſunt: vel occidentur: oīm deli-
ctorum veniam impetraui. Sil'r. iiij. de
ſui vulneris medicinā impetraui. Hoc
karolus dixit oībus. Tunc karolus aqſ-
grani mira mū dei operatus eſt. Unde
prouocati ſunt etiam ad bona facienda
multi alij. Tunc mihi turpino mors
karoli reuelata eſt hoc mō. Cum apud
viennam die quadam in extaſi raptus
oſoni vacarem pſalmū deus in adiuto-
rium dicerem: demonum agmina p̄cede-
bant verſus lothoringiam. Cum oīs
tranſiſſent vidi vnum q̄ſi ethiopē greſ-
ſu tardo ſequentem. Cui dixi: quo itis?
Rn̄dit aquiſgranum tollere aīam ka-
roli. Cui dixi. Adiuro te p xp̄m vt rede-
as ad me dicens qd̄ actum ſit. Tunc pa-
rum morati redeunt vt prius ordinati.
Dixi ergo ei cui prius dixeram. quid egi-
ſtis? rn̄dit. Galacianus ſine capite tot
lapides ꝛ ligna eccleſiarum tulit in ſta-
tera. ꝙ plus appenderunt eius bona q̄
mala. Et ideo animam eius a nobis ab-
ſtulit. quo dicto euanuit. Et ego cogno-
ui illa hora karolum eſſe defunctum.
Ipſe etiam mihi quando abinuicem re-
ceſſimus me rogante pmiſit mihi ſi fieri
poſſet nuncium mortis ſue mitteret. Si-
militer ego ſibi de mea morte promiſi.
Unde egrotans ad mortē precepit cui-
dam militi alumno ſuo vt mortē eius
mihi nūciaret. qd̄ ꝛ fecit. Quinto kl'. fe-
bruarij obijt anno dn̄i octingenteſimo
quartodecimo.

Empe illo quo
diuine placuit pietati. anglorū
gentē de malis ſuis corrigere. ꝛ ſue ſer-
uitutis officijs artius aſtringere. glorio-
ſiſſimo normanorum duci gilberto ean-
dem patriam debellādo ſubegit ꝛ eius
v̄tute ꝛ induſtria totius eccleſiaſtice di-
gnitatis in melius reformauit. Cuius
pie intentionis operibus inuidens. ille
bonorum omnium inimicus dyabolus
cum familiarium fraudibus. tum extra-
neorum incurſibus multociens cona-
tus eſt eius obſiſtere ſucceſſibus. Sed
domino protegente. ꝛ timentes ſe regem
glorificante: ad nihilum deductus eſt
malignus. Audientes autem angliam
ſubiectā eſſe normannis: grauiter indi-
gnati ſe ſuo hereditario quaſi iure pri-
uari. arma preparant. claſſem adaptant.
vt eos adeūtes a data ſibi diuinitus pa-
tria expellant. Hoc comperto rex pru-
dentiſſimus vlſinum quendam religio-
ſum abbatem remenſis cenobij accerſi-
tum in daciam dirigit. vt inquirat veri-
tatem huius rei. At ille. vt vir admo-
dum ſagacis ingenij ſtrennue negociū
regis exequitur. quo fideliter pacto ad
angliam cupiens reuerti: mare ingredi-
tur. Etiam maximā partem maris p-
ſpero curſu trāſierat. cum ſubito denſis
ſurgentibus vndiq; ventis: horrida tē-
peſtas celū cōmouit ꝛ vndas. Fatigatis
igit̄ nautis nec vltra obniti valentibus
fractis remis. funibus ruptis cadentib⁹
velis. ſpes oīm ſalutis amittit̄ nihil niſi
ſubmerſionis iudicium deniq; expecta-
tur. Cunq; de ſalute corporum deſpera-
ti. animarū curam ſolūmō creatori ſuo
magnis clamorib⁹ cōmendarēt. ꝛ btām

dei genitricem miſeroꝝ. ſcꝫ refugiū ⁊ de
ſperantium ſpem deuote inclamarent.
ecce ſubito ꝯſpiciunt quendā reuerende
hitudinis virū. pontificali infula deco
ratū. qui inter vndas ſtātē naui ꝓximū.
qui aduocans ad ſe abbatem vlſinū his
verbis cepit compellare di. Vis inq̄t pe
riculum maris euadere? Vis in p̄riam
ſanus redire. Cumqꝫ ille cum fletu ſe id
toto corde deſiderare id ſolum expetere
r̄ndit. Tunc ille. Scias inquit me ad te
a dn̄a meo genitrice dei maria. quā tam
dulciter reclamaſti directum. ⁊ ſic dictis
meis obtemparre volueris: ſanus cum co
mitib⁹ euades innumeris piculū maris
Spondet illico ſe ei in oībus obtempa
turum ſi hoc euaderet piculum. Pro
mitte inquit ille deo ⁊ mihi. q̄ diem cō
ceptionis m̄ris xp̄i ſolēniter annuatim
celebrabis. ⁊ celebrandum p̄dicabis. Et
ille vt vir prudentiſſimus. ⁊ q̄s inquit
dies mihi hoc feſto erit celebrandus?
Sexto ait ydus decembris hoc ſolenni
zandum feſtum tenebis. Et quo inquit
abbas ſeruitō vtemur in eccleſiaſtico of
ficio? Omne inq̄t ſeruitium qḋ dicit̄ in
eius natiuitate: dicet̄ ⁊ in ꝯceptōne eius
excepto ꝙ nomen natiuitatis mutabit̄
in nomen ꝯceptionis. His dictis ille di
ſparuit. ⁊ citius dicto ſedata tempeſtate.
abbas cum ſuis incolumis concito ven
to flatu applicuit anglicis litoribus. Et
q̄ viderat ⁊ audierat: q̄bus potuit notifi
cauit. Statuitqꝫ in remenſi cenobio ide
feſtum ſolēniter celebrare. ⁊ t̄pe quoad
vixit: deuotis obſequijs deuote celebra
uit. Et nos ḡ fratres dilectiſſimi ſi potiū
ſalutiferuꝫ volumus apprehendere: dei
genitricis conceptionem congruis obſe
quijs celebremus. ⁊ ab eius filio digna
mercede remuneremur. q̄ cum p̄re ⁊ ſctō
ſpū viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ.

Tilia quia ceca

nata fuit. p̄r ſuus eam occidere
voluit. vn̄ m̄r ei⁹ quondā ancille ſue eā
alēndaꝫ cōmiſit. q̄ ꝓpter murmur ppl̄i
iubente m̄re longiſſime cū puero fugit.
vbi cū ip̄a puella nutriret xp̄s ep̄o erhar
do de ptib⁹ bauarie apparuit di. Vade
ad quoddā monaſteriū qḋ dr̄ palma ibi
inuenies puellam a natiuitate cecā. quā
baptizabis nomen otilia impones ei. ⁊
mox poſt baptiſmū viſuꝫ recipiet. Quo
facto cū diu optime in religione ꝓfeciſ
ſet. miſit frī ſuo lr̄as dulcedīe plenas vt
eā p̄ri reconcilians reuocaret. Cui cū p̄r
nō annueret: fili⁹ incōſulto p̄re ꝓ ſorore
miſit. vn̄ p̄r filiū tm̄ verberibus caſtiga
uit ꝙ infirmat⁹ fuit. de q̄ etiā egritudīe
obijt. P̄r vō ex hoc intantū ꝯturbatus
fuit ⁊ cōpunctus: ꝙ ꝓ filia ſua miſit et
mōſterium qḋ ꝯſtruxerat. filie cū oībus
ſuis appendicijs libē donauit. Poſt h⁰
itaqꝫ defunctus eſt. Otilia ſciens p̄rem
ſuū in purgatorio vri: in latere montis
vbi nūc clauſtrū eſt ſitū tm̄ ⁊ tālacrima
biliē orauit. ꝙ celū ſup eā. aptū eſt ⁊ lux
magna circūfulſit eā ⁊ vox dixit ei ꝓpter
te liberatus eſt p̄r tuus. ⁊ in choro p̄riar
chaꝝ collocand⁹ ab angelis ducit̄. Hec
btā preter dies feſtos nihil comedit niſi
panē ordeaceū ⁊ legumina. Pellis vrſi
fuit ꝓ lecto. lapis vero ꝓ cuſſino. Quia
mōs alt⁹ vbi cenobiū otilie ſitū eſt. fecit
paupes q̄rētes elemoſinā ⁊ pegrinos
nimis laborare. fecit inferi⁹ monaſteriū
ꝓ hoſpitali. q̄ locus ſororib⁹ tm̄ placuit
vt etiam ibi ꝯuentū inſtituerent. Ibi in
noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti ꝓpria manu
tres tylias plātauit. que vſqꝫ hodie val
de vtiles ſunt in calore. Orando vas
uino vacuum impleuit vino cū quedaꝫ
ſoror inter diuina officia vaſa eſſe vacua
diceret. Item q̄r in baptiſmo viſum re
cepit. ſpūaliter. b. iohēm baptiſtam ve
nerabatur. ⁊ ei eccleſiaꝫ facere cogitauit

Quadā etiam nocte ſe dedit orōni ſ̄
petram vbi nunc magna crux lignea lo
catur ob memoriā tanti miraculi. ibi io
hannem rogabat oñdere ſibi modū edi
ficij. qḋ ⁊ fecit. Iohēs eñ in forma qua
xp̄m baptizauit in maxima tn̄ claritate
ſibi apparens: eccl̄ie locū longitudinem

⁊ latitudineꝫ oñdit. qḋ vidit vna ſoror
lucem vicꝫ: ſed iohēm non vidit. Cui
otilia inhibuit ne ante ipſius obituꝫ ali
cui viſionē manifeſtaret. In inchoatōe
clauſtri iohīs boues cum plauſtro lapi
dum cadūt de monte. q̄bꝫ in latitudīe
lxx. pedes. ⁊ illeſi obuiant ſeruis aſcen
dendo iteꝝ honorati. Venerantem ſer
ui cū gaudio ipos occidere. vt nō eſſent
cibus vermiū ſed hoīm. Otilia ſuā nu
tricem ꝓprijs manibus ſepeliuit. ⁊ poſt
lxxx. annos ſepulcro apto: dextre mamil
la nutricis integra inuenta eſt. q̄ eā quon
dam lactauerat. ⁊ reliquū corpus incine
ratum. Poſt plīma virtutū inſignia oti
lia ſciens finem ſibi adeſſe: ꝯuocatis ad
ſe ſororibus apud ſctm̄ iohēm p̄dicauit
eis. ⁊ rogauit eas orare ꝓ ſe. ⁊ pro patre
ſuo. Poſt h⁰ p̄cepit eis vt irent in orato
rium m̄ris dei virginis marie. ⁊ legerēt
pſalteriū. interim dum hec fierent ipſa
obijt ſola. tantuſqꝫ odor ibi fuit q̄ oīs
domus plene eſſent aromatibus. Rede
untes ſorores cū viderēt m̄rem ſuā ſine
eukariſtia defunctam. adeo inſtant̄ ora
uerēt ꝙ de morte ſuſcitata eis dixit. Cur
me inq̄etaſtis lucie ꝯiuncta fui ⁊ illud
gaudiū hūi qḋ oculus non vidit nec au
ris audiuit. nec in cor hoīs aſcēdit. Rñ
derūt. Nobis fuiſſet ꝯfuſio dn̄a ſi abſqꝫ
cōione ſacra obijſſes. Tūc otilia caliceꝫ
allatū in q̄ erat corpus ⁊ ſanguis xp̄i ꝓ
prijs manib⁹ ꝯtrectauit ⁊ cōicauit. Ob
hoc ideꝫ calix vſqꝫ mō ſeruat̄. Odor vō
p dies. viij. durauit. Martiri lucie ideo
ꝯiuncta fuit. q̄r ipſa otilia duob⁹ modiſ
martir fuit volūtate ⁊ carnis maceratōe

Aſſio ſancti bo

nifacij martiris ſub dyocleciano
⁊ maximiano. apud tharſum ciuitatem
paſſi ſed rome in via q̄ latina nuncupat̄
ſepulti. Qui cū eſſet ꝓcurator rex cuiuſ
dam nobilis m̄rone noīe Aglaes. ⁊ cuꝫ
ea in ſtupro miſceret̄. tandē vtqꝫ diuino
nutu ꝯpuncti: ꝯſiliū hūerunt vt ad req
rendū corpa martirū bonifaci⁹ mitteret̄
ſt quomodo ſeruientes atqꝫ obſequētes
eis p eorum orōnes ſaluari mererentur
Perueniens igitur p dies aliquot thar
ſum ciuitatem: dixit ad eos qui cum eo
erant bonifacius. Viri euntes requirite
nobis hoſpiciuꝫ. ego aūt ibo videre eos
quos valde deſidero martires certātes
Feſtinans itaqꝫ ad locum vidit beatiſſi
mos martires. alium ſuſpenſum per pe
des igne ſuppoſito alium manibus ab
ſciſſum alium ſtipitem in collo hn̄tem
affixum. ⁊ a terra eleuatum ⁊ ſic p diuer
ſa ſupplicia martiria ab impio carnifice
diſpoſito cū eminus feruens ⁊ ipſe amo
re xp̄i reſpiceret: magnum deuꝫ ſanctoꝝ
martirum clamare cepit. ⁊ accurrens cō
ſedit pedibus eorum deoſculans vincu
la ac dicēs: Certantes martires xp̄i cal
cate dyabolum. Modicum perſeuerate
paruus quidem labor: ſꝫ multa requies
⁊ ineffabilis poſtmodum ſacietas. Iſta
eñ tormenta que ꝓ diuinitatis amore
patimini. t̄palia ſunt ⁊ quaſi in momen
to tranſeuntia. Poſt breuiſſimi eñ t̄pis
ſpacium ad perpetue felicitatis vos trāſ
mittet gaudia. vbi regis veſtri viſione
gaudentes. illicqꝫ celeſtium cantationū
laudes inter choros angelorum immor
talitatis decore veſtiti referentes. in eter
ne calamitatis abyſſos impijſſimo ve
ſtros videbitis cruciari tortores. Aſpi
ciens autem ſimplicius iudex iuſſit euꝫ
applicari ad tribunal: eiqꝫ dixit. Quis
es tu? Sanctus bo. dixit. Xp̄ianus ſuꝫ
⁊ bonifacius vocor. Tunc iratus iudex
iuſſit eū ſuſpendi ⁊ tamdiu corpus eiuſ
vngulis radi. donec oſſa eius appareret
Deinde calamos acutos ſub vngul' ma
nuum eius affigi. Cumqꝫ ſctūs dei mar
tir celum aſpiciens: alacriter dolores to
leraret. videns impius iudex iuſſit ape
riri os eius ⁊ plumbum buliens infun
di. Sanctus autem martir dicebat. gra
tias ago tibi dn̄e ih̄u xp̄i fili dei viui. De
inde iudex iuſſit afferri ollam ⁊ eam pi
ce impleri. atqꝫ verſo capite ſanctū mar
tirem in bulienteꝫ picem mitti. Sed cū

nihil leſus eſſet: iuſſit iudex vt gladio
caput eius abſcinderet. Quo facto terre
motus factus eſt magnus. ita vt mlti in
fideles virtutẽ xpi in martire cernentes
crederent. Conſerui vo martiris bo. cir
cuibant vbiqꝫ reqrentes eũ ⁊ nõ inueni-
entes adinuicẽ dicebant. Ille mõ in ad-
ulterio aut in taberna poſitus epulat.
Cũ ḡ inter ſe colloquerent ꝯtigit vt ob
uiaret eis vnus de cõmentarieñ. quẽ in-
terrogant. vidiſti aliquẽ vir̄ pegrinũ ro
manũ. Ille ait. heſterna die vir pegrin⁹
abſciſſus eſt a capite in ſtadio. Et iteruꝫ
interrogant. qlis erat aſpectus eius. At
illi dixert. Vir qdratus ⁊ craſſus robu-
ſto capillo. coccinia armillaſia indutus
⁊ dicit ille. quẽ qrit apud nos heſterna
die martirio eſt finitus. At illi. Hoiem
quẽ nos qrimus adulter eſt ⁊ ebrioſus.
Dicit eis ille. Venite ⁊ videte eũ. Cũqꝫ
oñdiſſet eis btiſſimi martiris corpus et
pcioſũ caput eius: dixert ei. Iſte eſt quẽ
qrimus petim⁹ vt des nobis eum. Qui
rñdit. Ego gratis corpus eius dare non
poſſũ. Illi aũt dantes ei ſolidos qngen
tos accepert corpus ſcti martiris ⁊ vn-
gentes eũ aromatibus inuoluenteſqꝫ lin
theaminibus pcioſis. poſuert illud in ba-
ſterna. ⁊ ſic reuertebant gaudentes ⁊ glo
rificantes deũ. Angelus aũt dñi appa-
rens dñe cuidã ipſius rem factã b. marti
ris indicauit. q ꝯfeſtim cũ oĩ veneratõe
obuiauit ſctõ corpi ⁊ edificans ei domũ
dignã. repoſuit illud in ea ab vrbe roma
na ſpacio ſtadior. v. Martirizatus eſt
aũt bonifaci⁹. xiiij. die mẽſis maij apud
tharſum metropolim cilicie. ⁊ ſepultus
eſt rome nonas iulij. Beata vo aglaes
abrenũciauit mũdo ⁊ pompis eius: diſtri
buens vniuerſa q poſſidebat egenis ac
monaſterijs: relaxãs vniuerſam familiã
ſuã a iugo ſeruitutis. ⁊ ipa ſine intermiſ
ſione vacans orõibus ⁊ ieiunijs tantã
grãm a dño ihu ꝓmeruit. vt in ei⁹ noĩe
vtutũ clareſceret ſignis ſupuixit aũt in
hitu ſctimoniali ãnis. xij. ſepulta apud
pfatum martirẽ opibus pijs ꝯſummata

De ſctã Scolaſtica

Soror nanqꝫ bti
bñdicti ſcolaſtica noĩe. oĩpoten-
ti dño ab ipſo puericie ſue tpe dedicata
ad eum ſemel p annum venire cõſueue-
rat. Ad quã vir dei non longe extra ia-
nuam in poſſeſſione monaſterij deſcen
debat. Quadam vero die venit ex more
atqꝫ ad eam cum diſcipulis venerabilis
eius deſcendit frater. q totũ diem in dei
laudibus ſacriſqꝫ colloquijs ducentes.
incũbentibus iam noct tenebris ſimul
acceperunt cibos. Cunqꝫ adhuc ad mẽ-
ſam ſederet. ⁊ inter ſe ſacra eloquia nar-
raſſent. tardiorqꝫ ſe hõ ꝓtraheret. eadẽ
ſctĩmonialis femina ſoror eius eũ roga
uit di. Queſo te ne iſta nocte me deſeras
vt vſqꝫ mane aliquid de celeſtis vite gau
dijs loqmur. Cui ille rñdit. Quid eſt
qd loqueris ſoror? Manere extra cellã
nullatenus poſſum. Tanta vero ſereni
tas celi erat vt nulla in aere nubes appa
reret. Sctĩmonialis aũt femina cum ver
ba fratris negantis audiſſet: inſertas di-
gitis manus ſ menſam poſuit. ⁊ caput
in manibus oĩpotentem dñm rogatura
declinauit. Cunqꝫ leuaret de menſa ca-
put. tanta choruſcationis ⁊ tonitrui vir
tus. tantaqꝫ inundatio pluuie erupit. vt
neqꝫ venerabilis pr̄ bñdictus neqꝫ fr̄s
qui cum eo aderant extra loci limẽ quo
conſederant pedem mouere potuiſſent.
Sctĩmonialis quippe femina caput in
manibus declinans: lacrimarũ fluuios
in menſam fuderat p quos ſerenitatem
aeris ad pluuiam traxit. Nec paulo tar
dius poſt orõnem inundatio illa ſecuta
eſt. ſed tanta fuit cõuenientia orõnis et
inundationis vt de menſa caput iam cũ
tonitruo leuaret. qtenus vnum idemqꝫ
eſſet momentũ ⁊ leuare caput ⁊ pluuiã
deponere. Tunc vir dei inter choruſca-
tiões ⁊ tonitruos atqꝫ ingentis pluuie
inundationes: videns ſe ad monaſteriũ
non poſſe remeare cepit conqri cõtriſta
tus di. Parcat tibi deus oĩpotens ſoror
qd eſt qd feciſti? Cui illa rñdit. Ecce te

rogaui ⁊ me audire noluiſti. rogaui do
minũ meũ ⁊ exaudiuit me. Modo ḡ ſi
poteris egredere. ⁊ me dimiſſa ad mo-
naſterium recede. Ipſe aũt exire extra te
ctũ non valens. q manere ſponte noluit
in loco manſit inuitus. Sicqꝫ factuꝫ eſt
vt totã noctem puigilem ducerent. atqꝫ
p ſacra ſpũalis vite colloqa ſeſe vicaria
relatione ſaciarent. q de re dixi eum vo
luiſſe aliqd: ſed minime potuiſſe. qr ſi ve
nerabilis viri menteꝫ aſpicimus. dubiũ
non eſt ꝙ eãdem ſerenitatẽ voluit in q
deſcenderat pmanere. ſed cõtra hoc qd
voluit in virtute oĩpotẽtis dei ex femie
petitione miraculum inuenit. Nec mir
ꝙ plus illa femina q diu fratrem videre
cupiebat: in eodem tpe valuit. Quia em
iuxta iohis voceꝫ deus caritas eſt. iuſto
valde iudicio illa plus potuit q ampli⁹
amauit. Cunqꝫ die altero eadem ve-
nerabilis femina ad cellam ꝓpriam receſ
ſiſſet vir dei ad monaſteriuꝫ redijt. Cũ
ecce poſt triduum in cella conſiſtens: ele
uatis in aera oculis vidit eiuſdem ſoro
ris ſue aĩam de corpe egreſſaꝫ: in colũbe
ſpẽ celi ſecreta penetrare. Qui tante eius
glĩe congaudens oĩpotenti deo in hym
nis ⁊ laudibus grãs reddidit. eiuſqꝫ ob
itum fratribus denunciauit. quos etiã
ꝓtinus miſit vt eius corpus ad mona-
ſterium deferrent atqꝫ in ſepulcro quod
ſibi ipſe pparerat: ponerent. Quo facto
contigit vt quor mens vna ſemp in deo
fuerat eor quoqꝫ corpora nec ſepet. Eo-
dem vero anno quo de hac vita b. bñdi
ctus erat exiturus qbuſdam diſcipulis
ſecum ꝯuerſantibus. quibuſdam longe
manentibus ſctiſſimi ſui obitus denun
ciauit diem. pñtibus indicens vt audita
p ſilentiũ tegerent abſentibus indicans
qd vel qua le eis ſignum fieret qñ eius
aĩa de corpore exiret. Ante ſextum vero
exitus ſui diem aperiri ſibi ſepulcrum
iubet. qui mox correptus febribus acri
cepit ardore fatigari. Cunqꝫ p dies ſin-
gulos languor ingrauaſceret. vj. die por
tari ſe in oratorium a diſcipulis fecit. ibi

qꝫ exitum ſuum dñici corporis ⁊ ſangui
nis pceptione muniuit atqꝫ inter diſci-
pulorum manus imbecillia menbra ſu
ſtentans. erectis in celuꝫ manibus ſtetit
⁊ vltimum ſpiritum inter verba orõnis
efflauit. qua ſcꝫ die duobus de eo fratri
bus vna in cella commoranti alteri aũt
longius poſito reuelatio vnius atqꝫ in-
diſſimilis viſionis apparuit. Viderũt
nanqꝫ qr ſtrata pallijs. atqꝫ innumeris
choruſcans lampadibus via. recto orien
tis tramite ab eius cella in celum vſqꝫ te
debatur. Cui venerando habitu vir de-
ſuper clarus aſſiſtens. cuius eſſet via
quam cernerent: inquiſiuit. Alij autem
ſe neſcire profeſſi ſunt. Quibus ipſe ait
Hec eſt via qua dilectus domini benedi
ctus celum aſcendit. Tunc itaqꝫ ſancti
viri obitum ſicut preſentes diſcipuli vi-
derunt. ita abſentes ex ſigno quod eis
predictum fuerat cognouerunt. Sepul
tus vero eſt in oratorio beati iohannis
baptiſte. quod deſtructa ara appollinis
ipſe conſtruxit.

De ſancto Ruperto

Hodierna feſtiui
tas ſanctiſſimi ac beatiſſimi pa-
tris noſtri ruperti qua eius nobis in pa
radiſum tranſitum exultabilem reddit
pijs mentibus miſtica gaudia exhibet.
que dum annorum curſus inde voluĩ-
tur: in noſtris cordibus ſemper retenta
iocunditate innouatur. Cum enim di-
cat ſcriptura. In memoria eterna erit iu
ſtus. digne in memoriam vertitur ho-
minum qui ad gaudium tranſit ange-
lorum. Cunqꝫ dicat. Gloria patris eſt
filius ſapiens. quante huius ſunt glorie
qui tot barbaricas nationes ad agnitio
nem dei in chriſto iheſu per euangeli-
um regenerauit.

Tpe nanqꝫ hyloberti regis francorũ
anno ſcꝫ regni eius. ij. ſctus cõfeſſor xpi
in vuormacia habebatur epiſcopus qui
ex regali proſapia francorum nobiliter
ort⁹ nobilior fide ⁊ poteſtate fuit. Erat
enim manſuetus ⁊ caſtus. ſimplex ⁊ pru

dens in laude dei deuotus. plenus ſpū=
ſctō. ꝓuidus in conſilio. iuſtus in iudi=
cio a dextris ⁊ a ſiniſtris. virtutū armis
munitus gregi ſuo forma bene agendi
factus. q̄ q̄d verbis monuit: hec opum
ꝓrogatiua ꝯfirmauit. Hinc em̄ ſe freq̄n
tibus exercebat vigilijs. inde ꝯtinuatis
macerabat inedijs opus ſuū miſcdia or
nabat q̄ theſauros diſpſit. vt ſepe egēte
paupes diteſceret q̄ ſuū ſolum hoc eſſe
credidit q̄d nudus aut inops accepiſſet
Cum igit̄ ꝑcellentiſſima fama huius
viri in fines terraꝝ exijſſet ꝗ plurimi illu
ſtres viri non ſolum a vicinis ſed etiam
ab exteris nationibus ad eius ſctiſſimā
ꝯfluxerunt doctrinam. vt vel illius ſa=
cratiſſimo alloq̄o in triſticia cuiuſlibet
anxietatis ꝯſolationē ſuſciperent. vel ec=
cleſiaſtice religionis ab eo puram verita
tem audirent. Vn̄ ⁊ multi illius beni=
gna deuotione a laq̄eis hoſtis antiqui li
berati ſunt ⁊ vias ppetue vite ingredie=
bant̄. Sed infideles q̄ plurimi erant in
regione vuormacenſi. illius ſctitatē nō
ferentes multis eū ſupplicijs affectum
⁊ virgis ceſum a ciuitate cū magna eie=
cerunt iniuria. Igit̄ eodē tpe theoda
dux bauaroꝝ audiens bti viri ſctitatem
⁊ miracula que faciebat. deſiderauit illū
videre. ⁊ miſſis obtiatibus ſuis obnixe
eū poſtulabat. q̄tenus regiones bauaro
rum viſitare dignaret̄. ⁊ eius ſalutifere
credulitatis viā inſinuaret. Sctūs vero
epūs vbi tante legationis poſtulationes
pcepit: ſciens hm̄oi cām ex diuina diſpē
ſatione ꝓcedere: gr̄as celeſti clementie
agebat. ꝗ ſedentes in tenebris ⁊ vmbra
mortis autorē vite lumē verū xp̄m ihm̄
agnoſcere optarent. Itaq̄ tū eiſdem le=
gatis ſacerdotes ſuos q̄ radios fidei ad
eundē ducē ꝓmiſit. ⁊ ipe nō longo tpiſ
ſpacio interpoſito poſt eos in bauaroꝝ
iter aggredit̄. Q̄d dū p̄fat⁹ dux audiſſet
magno pfuſus gaudio. cū ꝓcinctu ꝓce=
rum ſuoꝝ obuiā ꝓperauit. ⁊ in vrbe ra=
tiſbana cū ſumā alacritate illū excepit.
Tunc ibidē ſctūs ruptus in dicto ieiu=

nio celeſtibus miniſterijs ducē informa
uit. ⁊ in fide vera roborauit. ⁊ ydoloꝝ
cultibus abrenūciare fecit ⁊ in noīe ſcte
⁊ indiuidue trinitatis baptizauit. Ba=
ptizati ſunt cū eo optimates ſui ⁊ ppl's
non modicus nobiliū ac ignobiliū: redē
ptorē mōi laudantiū. q̄ eos de tenebris
in admirabile lumē ſuū vocare dignat⁹
es. Btm̄ ꝯfeſſorē xp̄i p cuius v̄ba irradi
ata ſunt corda tenebroſa. ⁊ infidelium
arentia pectora fontē vite ſitiebat. Ba=
ptizato itaq̄ duce ⁊ pplo. q̄ diuina illu=
ſtrante gr̄a ſacrm̄ ſalutaris lauacri ſuſce
pat. obſecratus a theodone ſctūs ruptuſ
naui aſcenſa p alneū danubij deſcendē=
do: vicis ⁊ caſtellis libera voce euāgeliū
xp̄i p̄dicauit. ⁊ p terminos noricoꝝ vſq̄
ad inferiorē pānoniā. ipſe clara lucerna
ſup candelabꝝ poſita: lumen fidei mini
ſtrādo puenit. Indeq̄ p terrā reuerſus
lauariacenſium vrbē intrauit in q̄ mul
tos aq̄ baptiſmatis regenerando ab ydo
loꝝ cultura ꝯuertit. ⁊ plres varijs lāgue=
ribus oppſſos in noīe dn̄i ſanauit. Lau
riaco nāq̄ digreſſus. in q̄cunq̄ loco am=
plius feruere gentilitatis errorē cogno=
uit. illic intrepid⁹ acceſſit. deſtruēs ydo
la. diminuens ſil'acra cōmendans vbiq̄
dn̄i noſtri ihu xp̄i diuinitatē pariter et
ſacrā eius incarnationē. vt vnus idēq̄
deus eſſe crederet̄ ⁊ hō. an̄ luciferꝝ a pre
deo verus deus genitus in fine tpm̄ ꝓ
hūana ſalute ex virgine m̄re verbū dei
verus hō natus. q̄ illuminat oēm hoīē
venientē in hunc mdm̄. Sed cū iam
vir dn̄i ſm̄ poſtulationē ducis ⁊ ppl'i ſi=
bi locū ad ep̄alem ſedem eligere aptum
meditaret̄ ſecus ſtagnū vualarij laci ve
nit. vbi eccl'iā in honore p̄ncipis apl'oꝝ
petri ꝯſtruxit ⁊ dedicauit. Exijt inde ad
iuuaꝝ fluuiū vbi olim in vano ciuitaſ
fuit q̄ antiq̄s mirabilit̄ extructa tpibus.
inter bauaricas vrbes eminebat nobiliſ=
ſima. ſed tūc raro incola inhitante pene
dilapſa ⁊ virgultis erat coopta. Q̄ue lo
cū ſeruus dei ad cathedrā ep̄alem ꝯſide
rans eſſe ydoneū. quippe inter mōtana

a ppl'ari tumulto ſemotū: ꝓprietate hui⁹
a duce ſibi tradita cum ſūmo ſtudio re=
nouauit. ꝯſtruens ibi baſilicā quā in ho
nore b. petri apl'oꝝ principis dedicauit
⁊ clericoꝝ officijs rebuſq̄ neceſſarijſ mu
nificentia theodonis magnifice dotauit
poſtea vero delegato ſacerdotum officio
oēm ibidē q̄tidie curſū ꝯgruo ordine fe
cit celebrari. Sctūs itaq̄ vir dn̄i cu=
piens augmentare loca a p̄fato duce ali=
q̄uē fiſcum ſuū vocabulo dictū pidigen
inter aurū ⁊ argentū cū millenis cōpa=
uit ſolidis. ⁊ ſic deinceps deo auxiliante
ex traditōne regū ſiue ducū ſiue fideliū
viroꝝ loci res accreſcere ceperūt. Por
ro diebus q̄dam ꝓbabiles viri btō pon
tifici cū magna admiratione narrauerīt
ꝗ ipſi in heremo q̄ tunc tpis v̄bo appel=
latiōis caruit. nūc vuongobi dr̄ celeſtia
ꝓdigia ardentiū lucernaꝝ ter q̄terq̄ vi=
diſſent. ⁊ mirifice ſuauitatis odore ibi re
dolere ſenſiſſent. Mirantibus aūt cun=
ctis q̄ aderant ſup talibus ꝓdigijs ſctūs
ep̄s dominingū p̄ſbiterū ſuū ad eundē
locū miſit p̄cipiens vt veritatē huius ſi=
gni diligenter approbaret ponendo in
eodem loco crucem ligneā quā ip̄e ſctūs
ſua manu bn̄dixit ⁊ illic dixerit. Dom=
ningus v̄o cū illuc pueniſſet. ſtatim pri
mo noctis exordio cum religioſis qui
ſecum aderāt: celitus amiſſas aſpiciebat
claras lucernas deſcendere. ⁊ totam illā
regionē loci inſtar ſolaris radij irradia
re. ⁊ hanc viſionē p tres noctes cū ſuaui
tate mirifici odoris ibi viderat radiare
Tunc ipſe in eodem loco benedictā cru=
cē erexit ⁊ ſupfabricato tugurio ad ſctm̄
ruptum regreſſus eſt priorem aſſertionē
certa relatione confirmans. Sanctuſ
ruptus q̄ȝ cōicans cōſilio cum theodo
ne p ſemetipſum eandem heremū adijt.
⁊ videns locum hūanis hitatōib⁹ poſſe
fieri aptum annoſa robora extirpare ſil=
uarumq̄ condenſa in planiciem campi
redigere ac eccl'iam cum hitaculis ſuo=
rum dei edificare cepit. Hiſdem vero
tpibus theodo aduerſam incidit valitu

dinem. Cunq̄ ſibi vite terminū appro
pinquare ſentiret: vocauit ad ſe theo=
bertum filium ſuum. ⁊ ducem noricoꝝ
illum conſtituit. precipiens ei obedire
ſancto rupto ad xp̄ianitatem ſuam ⁊ ad
opus diuinū illum diligenter adiuuare
ſctm̄q̄ locum iuuanienſ eccl'ie amore.
⁊ honoribus ⁊ dignitatibus iugiter ſub
limare. Cunq̄ huiuſcemodi mandatis
⁊ oībus q̄bus voluerat filiū inſtruxiſ
ſet: vltimū diem clauſit migrās ad dn̄m.
Poſt hoc vero theobertus cum optima
tibus ſuis ad ſctm̄ ruptum viſendi gr̄a
ire prexit. ⁊ veniēs ad illū in ſupradicta
heremo locum pio venerabatur affectu
dans ad eccl'iam quam ſctūs ruptus ibi
conſtruxit. a ſe ipſo duce p̄nte in honore
ſcti maximiani dedicauit. tria miliaria
vndiq̄ de eadem ſilua. ⁊ villam albina
cum ceteris donarijs in alemoniā mo
nachorum quos ſctūs pontifex ibi deo
ſeruiendū poſuerat. His ita geſtis
vidēs vir dei bauarice dignitatis culmē
iugo xp̄i ſeſe ſubdidiſſe: ſȝ gētilitatis er
rore plures inuolutos ſupeſſe. ad p̄riam
ſuam repedauit. ⁊ inde cum. xij. ad p̄di=
candū ſibi ſocijs electis. inter quos erāt
eximij criſantus ciſilarius ambo p̄ſbite
ri. ambo viri ſcti. ⁊ ſecum virginem xp̄i
ſctām erudrudem neptem ſuam addu=
cens q̄ cum tot luminaribus ad vrbem
iuuanienſem regreditur. Tunc in ſupi=
ori caſtro eiuſdem ciuitatis cōſtruxit in
honore dn̄i noſtri ihu xp̄i ⁊ ſue ſcte ge=
nitricis ppetue virginis marie. monaſ=
ſterium. ⁊ ibidem congregationem ſcti=
monialiū poſuit ſctām erudrudem ad
ſeruitium celeſtis regis. atq̄ cum theo=
berti ducis a ſtipulatione q̄ poſſeſſiones
ad illud cenobium tradidit infinitas.
earum ꝯuerſationē p oīa rationabiliter
diſpoſuit. His ita expletis iſte vir beat⁹
inceptum p̄dicationis opus cum ſūmi
opificis adiutorio ſtudēs ad pfectionē
perducere: norica regna diſcipulorum
ſuoꝝ comitante caterua circuire deſtina
uit. ⁊ ab vrbe egrediēs iuuanieſi. gentes

quibus nondum fidei lumē reſplendue
rat: viſitauit. ⁊ eis triticum credulitatis
lolio penitꝰ ſeminauit. Naz a cordibus
eorum barbaricis hoſpitibus dyabolice de
ceptionis pfugatis. illuc intromiſit fidē
caſtitatem. miſcdiam. hūilitatem. p quos
pacificos hitatores xps oīm bonorum lar
gitor ⁊ origo hūane mentis domiciliuz
intrare ſolz. Cūqz ſic bauarorum terminos
circuiret. a coēs ad fidē puertiſſet: eos vt
in fide ſtabiles pmanerent admonuit. ⁊
dimiſſis pſbiteris q ppl'm ad diuina mi
ſteria pſueſceret. ipſe ad vrbē iuuanien
ſem remeare ſtuduit quia ſpū pphetico
repletus diē vocationis ſue inſtare pſci
uit. quē diſcipulis ſuis pnunciauit. Illi
tali ⁊ tam triſti iudicio pſternati cur eoſ
⁊ tā nouellē xpianitatis plebem deſerēt:
lacrimati ſūt. Ille ſpe erecta ad xp̄m vr
bem iuuanienſem ⁊ ppl'm noricorum oipo
tenti deo cōmendauit. ⁊ vitalē virum ſctm
⁊ oī pplo acceptū ſibi fieri ſucceſſorē ele
git. Cum vo dies qdrageſimalis obſer
uantie agerent febriū ardore vir dei fati
gari cepit. Cumqz ſctiſſima dies reſurre
ctionis xpi illuxiſſet. ſolēnia miſſarum cele
brauit. et munitꝰ ſacro ſcti corpis xpi
viatico. poſt dulces paterne pietatis ad
monitiones ⁊ poſt extrema caritatis ver
ba fres pfirmātis. inter ſctās manus la
crimantiū voces. inter pios plangentiū
ſingultus. cetus angelici a qbuſdam reli
gioſis viris in celo audiebant. q voce
canora aīam ſctām ferebant ad eternam
felicitatem.

Empore diocle

ciani ſctus florianꝰ princeps offi
cij milicie fuit. de q. xl. milites crediderūt
xpo. Qui ab aquilino pfecto ad partes
noricorum. i. bauarorum deſtinati. apud lau
reatum ſupplicijs affecti incarcerantur
Tunc ſctūs florianus vltro ſe xpianum
confitet ⁊ cum flecti non poſſet ad cultū
ydolorum bis duriter ceſus eſt. ⁊ acutis fu
ſtibus ſcapule eius pfodiunt. Tandem
iubet aqlinus vt a ponte in flumē auiſi
precipitet. Orat ſctūs. ſtudent lictores.
ſed vnus alijs atrocior ſctm̄ precipitat:
cuius oculi ſtatim vidētibus oībus cre
puerunt. Martir aſcendens ptra fluxū
fluuij in magno ſaxo. Aqla aduolat ex
panſis alis in modum crucis tegit corpꝰ
Mrone deuote ſctūs apparuit. Iungit
illa aīalia ⁊ corpus virgultꝰ inuoluit ne
a pſecutoribus videat. ſed cum eſtu aīa
lia deficerent. ad preces femine fons erū
pit q vſqz hodie fluit. Venientes g bo
ues ad locum martiri paratum vltra ſe
mouere non poterant: ibiqz ſepultus mi
raculis multipliciter choruſcat.

Acta ē perſecu

tio xpianorum a diocletiano im
patore vt ſiquis inuentus fuiſſet non ſa
crificare dijs. multis ſupplicijs interiret
Audiens hoc b. eraſ. fugiens ex anthio
chia ciuitate: heremū petijt ⁊ hītauit in
ea annis. vij. vbi in monte libano die ac
nocte dn̄m deprecans multa mirabilia
egit. Nam eſca ei de celo veniebat p coruum.
etiam angeli loquebant cum eo.
Diuerſe etiam fere veniebant in cellam
eius ⁊ pſternebant ſe ad veſtigia eius ⁊
facta eſt ad eum vox de celo di. Eraſ. de
ſcende ad tuam ciuitatem. ⁊ ſtatim ſur
rexit ⁊ deſcendit ad ciuitatez. Cumqz de
ſcendiſſet multi qdem vexabant a ſpiri
tibus immundis ⁊ occurrebant ei. Tūc
b. eraſ. imponebat eis manꝰ in noīe dn̄i
⁊ ſtatim ſalui fiebant. Multos etiam p
baptiſmū puertebat ad dn̄m. hoc audi
ens diocle: impator iuſſit b. eraſ. teneri
⁊ pn̄tari ſibi. Cum introduceret ſeden
te impatore. p tribūali interrogauit eū
di. Quid vis eſſe aut de quo genere es?
tunc b. eraſ. dixit. Xpianus ſum. ⁊ ipm
confiteor. Erat b. eraſ. nō ſolum ſpū ſz
etiam corpore pulcer. Vultus etiaz eius
angelicus. oculi eius tanq radij ſolis.
loquela eius ſine vlla offenſione securꝰ
rn̄debat: nō trepidabat. Et ait impator
Acquieſce ⁊ ſacrifica dijs meis ne male
moriaris. Dixit ei b. eraſ. Hoc impator

nunq ero facturus vt lapidibus ⁊ ſcul
ptilibus quibus tu ipſe ſimilis es ego ſa
crificem. ſed ego ſacrifico deo viuo qui
fecit celum ⁊ terrā mare ⁊ oīa que in eis
ſunt. ipſi ſoli ſeruio. ⁊ aīa mea nam tibi
nunq conſentio. Tunc impator furore
repletus iuſſit miniſtros plūbatis tūdi
latera eius. Qui dum cederet: reſpexit
in celum ⁊ dixit. gras tibi ago dn̄e ihu
xpe qui es via in te credentiuz. qr pueni
ad qd deſiderat aīa mea. adiuua ſeruuz
tuum vt non me abſorbeat abiſſus mor
tis. tunc impator di. eraſ. video te iuue
nem pulcrum conſule aīe tue. ⁊ ſacrifica
dijs meis ⁊ dabo tibi aurum ⁊ argentū.
veſtem ineſtimabilem ⁊ faciam te nobi
lem in palatio meo. Dixit ei b. eraſmus.
Lupe rapax ſeductor aīarū: non premia
tua ſeperent me a caritate xpi. Nam au
rum ⁊ argentum ⁊ veſtes tue ineſtima
biles ſint tecum in dies perdicionis tue
ego aūt habeo loricam fidei quam infer
nus corrumpere non pōt. tu vero cum
patre tuo dyabolo eris in ignem eternū
arſurus. Impator furore repletus iuſſit
b. eraſ. fuſtibus mactari. ⁊ ter binos mu
tans ⁊ in dorſo eius nulla macula vide
batur. Vniuerſa vero plebs clamabat
di. Vere magnus eſt deus xpianorum qui
tantam virtutez operat in illo. Impera
tor dixit ad ppl'm. Erraſtis. artes male
ficorum operatur iſte. Dixit b. eraſmus.
Nōne ⁊ tu dyabolus es ſimilis illi qui
primo pthoplaſtum de paradiſo piecit
Impie carnifex. draco iniquitatis dux
maleficorum. maleficia mea xp̄s eſt filiꝰ
dei viui quez virgo genuit maria ex ver
bo pris quem pphete venturum pdicaue
runt. qui ſoluit pctā mundi. illuminans
tenebras ignorantie nre. qui te pcutiet
in eternum cui tu rationem redditurus
es. Imperator furore repletus iuſſit be.
eraſmi carnes vncis ferreis effodi: gratu
lans pſallens ppheticū pſalmū deo ca
nebat: dicens. Poſuerunt hieruſalez vt
pomorum cuſtodiam poſuerūt morticina
ſeruorum tuorū beſtijs terre. Tunc im
perator furore repletur. iuſſit miniſtris
plumbum. picem. ſulphur. ⁊ reſinam cū
cera ⁊ oleo ſolui. ⁊ b. eraſmum pfundi
Stabat aūt angelus dn̄i cum eo q ei re
frigeriuz pſtabat. Tūc. b. eraſ. dixit im
peratori. vbi ſunt mine tue ⁊ furor tuuſ
magnus. ecce corpori meo pſtitiſti ma
gnum refrigeriū. Vniuerſa vero plebs
clamabat di. Dimitte hominez iſtum. ⁊
epm ciuitatis ſue qr deus xpianorū opa
tur in illo. Et ecce ſubito factus eſt ter
remotus magnus. tonitrua choruſcatio
nes ita vt pene tercia pars ppl'i moreret
Angelus vero dn̄i cū ſctō eraſ. ſtabat et
cecos homines ad xpi lumen deducebat
Imperator autem fugiens quaſi timēs
ciuitatem ab ira dei pire. locutus eſt ad
populum ⁊ dixit. iſte quem vidiſtis deū
blaſphemauit. ideo talis eſt conturbatō
Tunc imperator repletus furore iuſſit
beatum eraſmum in carcerem introdu
ci. et ſexaginta pondera ferri in ceruī
cem vel in manibus eius poni. Et pre
cepit miniſtris vt ſi quis inuentus fu
iſſet panem vel aquam ei dare morte
moreretur. Et fecerunt miniſtri ſicut
imperauit eis. Imperator autem anulo
ſuo ſignauit oſtium carceris. Et circa
mediam noctem exclamauit beatus era
ſmus ad dominum dicens. Domīe ihe
ſu chriſte accelera ⁊ eripe me. ne glorie
tur inimicus in ſeruis tuis ne dicant gen
tes vbi eſt deus eorum. Et ecce ſubito
carcer illuxit. et fragrauit quaſi fuiſſet
aromatibus plenus et viſa ſunt velut
duodecim candelabra ardentia ante be
atum eraſmum martirem et epiſcopum
Angelus domini ingreſſus fuerat ad
eum dicens. Eraſme ecce ego veni ad
te. et ſtatim liquefactum eſt ferrum tan
q cera. et in medio eorum ſtabat pſal
lens et benedicebat deum dicens. Be
nedictus eſt domīe qui feciſti celūz et ter
ram. cui aſtant angeli ⁊ archangeli cum
tremore. et numerus martiruz qui paſſi
ſunt ppt te. q feciſti miſcdiaz cū ſeruo tuo
⁊ liberaſti aīaz meā de maibꝰ inimicorū

fecit liberaſti ſydrac myſac ⁊ abdenago
de medio fornacis ignis ardētis ⁊ dͤ ma
nu nabuchodo. regis. et ſicut danielē fa
mulū tuū de lacu leonū ⁊ oblato prādio
p abachuc ꝓphetā ſaturaſti ⁊ ſuſannam
de falſo crimine liberaſti. ita ⁊ mecū feci
ſti miſericordiā. ⁊ ecce angelus dn̄i dixit
ad eū. Eraſme exurge ⁊ ambula mecuꝫ
vſqꝫ in ytaliā. ibi tibi dn̄s eternā vita tri
buet in ſcl'm ſeculi. Et quaſi colūba xp̄i
plaudēs ſic i lugrido depoſuit. Alia vo
die currens ad carcerē. ſignatū anuli ſui
īuenit. Cūqꝫ deſignaſſꝫ p̄cepit miniſtriſ
adducite magnū q̄ deos meos ꝓ nihilo
fecit. ingreſſi aūt carcerē nuſq̄ eū īuene-
runt. ferrū vo ſicut cinis inuētū ē. Et fa
ctus eſt clamor magnus dicentiū. homi
nem nō īuenimꝰ. nā ⁊ ipꝫ ferrū nobis ci
nis videt̄ eē. Qd̄ vt audiuit īpator ala-
pam ſibi in frōte pcuſſit dicēs. Ue mihi
deluſuꝫ eſt regnū meū. q̄ dicturꝰ ero po-
pulo meo? Uenerūt eni quaſi. xl. milia
viroꝝ et mulieꝝ ad ſpectaculum militis
xp̄i. turbabat̄ tota ciuitas ī tremore grā
di poſita. xp̄iani xp̄ianū q̄rebāt. vidue et
orphani ep̄ꝫ reqrebāt di. quid feciſti ho
mini iuſto? Tūc īpator timore pterritꝰ
dixit. q2 a deo eiꝰ in celū raptꝰ fuiſſet: ⁊ p
p̄miū magnū ſe redemiſſꝫ. Et eū. b. eraſ.
in lugrido veniſſet ml'tos in xp̄i noīe ba
ptizās oīa v̄tutibꝰ opabat̄. nā infirmos
⁊ cecos orōnibus ſaluabat. Nā erat ibi
quidā nobilis ⁊ p̄marius ciuitatis noīe
anaſtaſius. cuius filius mortuꝰ fuerat ⁊
corpus eius ad ſepulcrū ducebat̄. iuſſuꝫ
eni fuerat a dn̄o. b. eraſ. vt eū reſuſcitarꝫ
⁊ redderet pentibus ſuis. ⁊ appħendens
b. eraſ. corpus defuncti. dixit patri eius
Anaſtaſi ſi credis in dn̄o ihu xp̄o q̄ natꝰ
eſt de ſpiritu ſancto ex maria virgine. re-
cipies filiū tuū ſaluū. Multa eni turba
ppl'i mirabat̄ ad hec v̄ba. Anaſtaſiꝰ di
xit. et tu potes filiū meū reſuſcitare. Be
atus eraſ. dixit. Nō ego. ſꝫ dn̄s ihs xp̄c
cui ego ſeruio. Anaſtaſius dixit. Si filiū
meū ſaluū mihi reddideris credo ego et
domus mea et populꝰ vniuerſus. Tunc

b. eraſ. iuſſit corpus eius deponi ſecreto?
patrē ⁊ matrē iuſſit ſtare flexis genubuſ
ſuper corpus eius dixit. In nomine ihu
xp̄i ſurge. Cūqꝫ ſurrexiſſet clamauit vo-
ce magna. Uere quia magnus eſt deus
xp̄ianorum. et conuerſus ad patreꝫ ait.
Pater vſqꝫ nunc errauimus. Dij eni q̄s
colebamus nihil ſunt. vidi eni eos in in
ferno nō habere requiem a tortoribus.
Deus autem viuus famuli eraſ: magnꝰ
eſt. Et credidit anaſtaſius et tota domꝰ
eius ⁊ populus vniuerſus qui in illa ho
ra fuerunt baptizati. qui ſunt quaſi. xl.
milia hominum. Tunc. b. eraſ. exclama
uit voce magna di. Gratias ago tibi do
mine ihu xp̄e qui congregaſti populum
tuum in via veritatis. Tu enim dixiſti
euangelica voce. Petite et accipietiſ: que
rite et inuenietis. pulſate et aperietur vo
bis. Benedic populum tuuꝫ hunc quē
acquiſiſti. Et facta eſt ad eum vox de ce
lo di. Eraſ. ſerue bone qui pro me labo-
raſti in terra. omnia quecūqꝫ petieris da
buntur tibi. Et benedixit dominus po-
pulum hunc qui crediderunt. In illa
hora omnia ydola que colebantur ver-
tebant. Per ſeptem auteꝫ dies. b. eraſmꝰ
docens populum et confirmans in do-
ctrina xp̄i dicebat. Cuſtodite mandata
eius q̄ audiſtis. ⁊ m̄aglia dei q̄ fecit i vo
bis. induti fide etiam fideles eſtote. Au
diens hoc maximianus īpator q̄ facta fu
erunt in lugrido ciuitate a ꝓbo iniqſſi-
mo hoīe ⁊ ſacrilego q̄ dixit. Audi pie i-
pator q̄ facta ſunt ī ciuitate tua. Regnū
tuū deluſuꝫ ē. et dij nr̄i neſcio quo hoīe
antioceno ſubuerſi ſunt q̄ ꝯfitet̄ illū ihꝫ
xp̄ꝫ qui crucifixus ē ab hoībus in iudea
deum eſſe. Quo audito imperator iuſſit
beatuꝫ eraſmuꝫ teneri. ⁊ preparatum tri
bunal aſcēdit et ĩgreſſus eſt beatus eraſ-
mus. Ad quem ait imperator. Dic tu
ſcelerate homo que tibi ē religio. Tunc
beatus eraſmus tacuit. ſꝫ oculis ſuis re-
ſpexit in celuꝫ. Imperator dixit.
Nichil loqueris. Et iuſſit maxillas ſu-
as cōtundi? Tunc beatus eraſmꝰ dixit.

Lupe rapax plenus iniquitate. malefice
q̄d pſequeris ſeruū dei. Impator dixit
None h̄ ipſe eſt q̄ crucifixus eſt ab hoībꝰ
in iudea? ſctūs Eraſ. r̄ndit. Ego ipius
ſeruus ſum. Maximianus dixit. Talis
ſis q̄lis ⁊ ille. ⁊ ſic moriaris. Tūc. b. eraſ.
ſubridens ait illi. Optime impator bn̄
dixiſti mihi. vtinā illius ego merear ve
ſtigia ſeq̄ q2 effuſio ſanguis ipius nr̄a il-
luminatio eſt. quē ſi velis agnoſcere ⁊ illū
credere ſaluus eris. Impator dixit. Tu
in illū credas ⁊ genus tuū. Btūs eraſ.
dixit. Optime dixiſti mihi. plane q2 ſic
credimus. Hoſtias hūilitatis ⁊ tribula
tionis munera offerimus ei qui ſaluauit
ppl'm ſuū a ptīs eorum. Impator dixit
Cōſule tibi ⁊ accede ⁊ ſacrifica dijs me-
is. Sctūs eraſ. r̄ndit. Quibus dijs me
iubes ſacrificare. Impator dixit. Si ti-
bi dixero: cōſentis. Btūs eraſ. dixit. Si
videro forte facio. Tunc gaudio repletꝰ
impator cū vniuerſo pp'lo vſqꝫ ad tēplū
iouis iuſſit hoīem dei deduci ad ciuita
tem firmitanā ⁊ p̄cepit organa ⁊ oē genꝰ
muſicoꝝ in templo parari. Et hᵒ vidēs
b. eraſ. ingemuit corde ⁊ oculos ſuos ad
celuꝫ direxit di. Xp̄e fili dei eſto pn̄s in
iſta hora ⁊ mitte angelū tuuꝫ q̄ mihi au
xilietur. ⁊ cōfirmet me in iſta hora a pu-
gna dyaboli quā mihi p̄parauit. Cūqꝫ
peruiniſſet in templū. b. eraſ. di. Ubi eſt
deus quē iubes me adorare? Impator
aūt appħendens manū eius ingreſſus ē
templū ⁊ oñdit ei ſtatuā eream magni-
tudinis eius cubitoꝝ. xij. ⁊ dixit. Ecce deꝰ
meus cui ego ſeruio. Statim vt dyabo
lus aſpexit facieꝫ martiris xp̄i cecidit ſta
tua ⁊ in cinerē v̄ſa eſt. ⁊ exiuit draco ma
gnus ex illa. ⁊ occidit pene terciam pteꝫ
ppl'i. Impator vt vidit ſe eſſe deluſum
aſcendit equū ⁊ ad palaciū pgebat. per
cutiens pectus ſuum dixit. Ue mihi de
luſum eſt regnū meum. neſcio a q̄ hoīe
antiocena. Magna at̄ pars ppl'i clama-
bat. Serue ſctē dei ora ꝓ nobis: vt non
pereamus ab iſto dracone. Tunc. b. eraſ.
impauit draconi vt quenq̄ hoīem non

cōtaminaret. Uidēs aūt vniuerſus pp'ls
firmitanoꝝ q̄ntas virtutes p ſeruū ſuū
opabatur. ceperūt oēs credē xp̄o. Btūs
aūt eraſ. dixit: Ecce q̄les virtutes opat̄
deus in eos q̄ credunt in illū. ⁊ baptiza-
ti ſunt q̄ſi q̄draginta milia hoīm. Erat
eni gaudium in celo ⁊ ſpectacula ange-
loꝝ ⁊ quō ps dyaboli pugnabat aduer-
ſus electos dei ⁊ non valebant mentes
eoꝝ auertere a cogitatōne dei. Tunc an
geli voce magna clamabant. Gloria in
excelſis deo. ⁊ in terra pax hoībus bone
voluntatis. Qui ſic fuerant ad dn̄m cō-
uerſi r̄nderunt. amen. Conturbata eſt
oīs firmitana. Cōterritus vero impator
miſit armatos ⁊ iuſſit oīs qui ad dn̄m
conuerſi ſunt. gladio puniri. Martiri-
zauerunt etiam trecentos. xxx. hoīes cō-
mendantes ſe orōnibus ſcti eraſmi mar
tiris. quibus ait. Ite in noīe dn̄i felicit̄
ad ſctām ciuitatem quā p̄parauit vobiſ
dn̄s. ⁊ ego poſt modicū tp̄us ſubſequor
Erant aūt angeli currentes p nubes celi
ſuſcipientes aīas eoꝝ. ⁊ triumphantes
martires vſqꝫ ad celum pduxerunt. Et
audita ēſt vox pſallentiuꝫ ⁊ dicentium
All'a. Uia iuſtoruꝫ recta facta eſt. ⁊ iter
ſctoꝝ p̄patū eſt. Qd̄ audiens btūs eraſ.
gratulatuit vt bonus paſtor ſup oues ſu-
as quas tradidit xp̄o. Tūc impator fu
rore repletus iuſſit. b. eraſmū teneri ⁊ di
uerſis ſupplicijs torqueri. ⁊ iuſſit miſtris
tunicam eream aduerſus ſtaturam eiuſ
⁊ igneā fortiter eū feſtīri: di. Nūc video
ſi deus tuus eripiat te de manibus meis
Tunc b. eraſmus dixit. Carnifex plenꝰ
iniquitatis. filius dyaboli verecundiaꝫ
tuam laudo q̄ deterior es cane. dixi tibi
⁊ nūc dico. non timeo minas tuas ſi am
pliora facias. cor meū non trepidabit. et
ſignans ſe ſigno crucis veſtiuit ſe tunica
ignea. pſallens ꝓpheticum pſalmuꝫ di.
tranſiuimus p igneꝫ ⁊ aquā ⁊ induxiſti
nos in refrigerium. Item tanq̄ aurum
in fornace ꝓbaſti eos q̄ in te credunt. et
ſicut holocauſti hoſtiam ſuſcipis. Sta-
tim tunicā ignēa q̄ indutuſ fuerat facta

eſt frigida ſicut nix vt nulla macula ſup
eum inuenta fuiſſet. Tunc b. eraſ. dixit
Ecce impator cõfuſus es. cum pr̃e tuo
dyabolo eris in ignem eternũ arſurus.
nam dñs ihs xp̃s filius dei liberauit me
Populus aũt clamauit. Uere qz magnꝰ
eſt deus xpianoꝝ q̃ tantas virtutes opa
tur in illo. Tunc impator ait. Artes ſũt
maleficoꝝ vt igni imparet ⁊ deos nr̃os
deludat. Tunc b. eraſ. dixit. Stulte im
pator que putas maleficia mecũ eſt xp̃s
filius dei ipſe qui impat igni deos tuos
deludit, lapides ⁊ eramẽta ſurda ab ho
minibus cõflata. quibus tu ſimilis es.
Nam dñs meus ihs xp̃s viuus eſt ⁊ vir
tutibus vincit. Impator dixit. q̃diu in
furias tuas tollerare poſſumus. Tunc
b. eraſ. dixit. Etiam ⁊ ego miror verecũ
diam frontis tue, qz non erubeſcis. Tũc
impator furore repletus: iuſſit miniſtris
ſuis ollam parare vinarum. xx. plumbi
picis ſimul cũ cera ⁊ reſina ⁊ oleo ſolui
⁊ repleri ⁊ ſuccendi. Et fecerunt miniſtri
ſicut p̃ceptum eis fuerat ⁊ feruens facta
eſt olla. ⁊ fluctuans ſicut mare. Et dixit
ei impator. Nunquid ⁊ hic ars tua põt
p̃ualere. Tunc b. martir Eraſmus di=
xit impatori. Iſta olla meum eſt refrige
rium. Et facto ſignaculo crucis deſcen=
dit in eã: Statimqz vox dñi ſup aquas
deus maieſtatis intonuit. ⁊ effudit vnã
vndam ex olla. ⁊ vſtulauit impatorem.
Qui clamauit: ardeo: homo dei ora pro
me. Tunc b. eraſ. dixit impatori. Ue ti=
bi luperapax. ⁊ gehenne ignis q̃ ẽ tibi
parauit deus ſimul cum pr̃e tuo dyabo
lo ⁊ miniſtris eius. Scio qz cor tuum ob
duratum eſt: ſed ꝓpter pplm iſtum circũ
ſtantem erit tibi bñ. ⁊ quieuit illi dolor
Multi aũt hoc videntes in illa hora cre=
diderunt. Impator aũt videns ſe delu
ſum eſſe iuſſit martirez dei recipi ⁊ in ar=
ta cuſtodia hñi. ⁊ ingenti ferro ponderꝫ
colligari. Cumqz oraſſet: apparuit ei iu=
uenis ſimilis filio dei. Uocans eum et
dixit illi. Ego ſum Michael angelus
miſſus ad te vt te ducam in campaniaꝫ
ꝓuinciam. que vocatur formana ad do
cendum pplm. Apprehendens eum et
eiecit eum de ciuitate Syrmitana. veni
enſqz nauiculam a dño paratam inue=
nit. ⁊ tranſmigrauit in ꝓuinciam Cam
paniam. Alia vero die turbatus eſt
impator qꝫ non inueniſſet eum dicens:
qz deus eius eripuit eum. Seruus autẽ
dei ⁊ martir dñi venit ⁊ ſedit in ciuitate
formana ⁊ ſeptem annis docens pplm
viam veritatis. Angelus aũt dñi panez
ei quotidie miniſtrabat. Poſtea orabat
ad dñm vt in ciuitate ſue eterna hier qui
eſceret. ⁊ facta eſt ad eum vox de celo di=
cens. Eraſme veni ⁊ requieſce in ciui=
tate quam parauit deus fratribus tuis
martiribus ⁊ ꝓphetis ⁊ recipe laborem
tuum. Per te em̃ honorificatus ſum in
celo ⁊ in terra. Tunc btũs eraſ. p viduis
⁊ orphanis dep̃cabatur. Dñe vnigenitꝰ
dei p̃ris qui me feciſti requieſcere in loco
iſto: concede vt qui in hoc loco hñtatõis
mee p ſuis neceſſitatibus preces effude=
rit. ſic inde tranſeat exauditus vt tu ei
ſis hic ⁊ in futuro placatus. Et reſpexit
btũs Eraſmus in celũ. viditqz coronã
inenarrabilem. ⁊ occurſuz ſibi de choro
apoſtolorum ⁊ ꝓphetarum. ⁊ inclinauit
caput ſuum ⁊ dixit. Domine ſuſcipe ani
mam ſerui tui. Et completa oratione ſctm̃
reddidit ſpiritum. ⁊ viſa eſt anima eius
candida tanq̃ nix: quando ab angelis
deducebatur cum gloria magna ⁊ cum
illis celum penetrabat tercio nonas iu=
niarum regnante dño nr̃o ihu xp̃o.

Ilianuſ ſcotorũ

genere. nobilibus parentibus.
diuine tñ gratie factus eſt nobilitate cla
riſſimus. Scotia que ⁊ hibernia dicitur
inſula eſt maris. fecunda quidem gle=
bis. ſed ſanctiſſimis clarior viris. Ex q̃=
bus columbano gaudet ytalia. Gallo
ditatur alemonia. kiliano theuthonica
nobilitatur francia. Qui (vt diximus)
nobili ꝓſapia editus a puericia libera=
libus ſtudijs traditus. ſimul cum lr̃aꝝ

incrementis diligẽter cepit indagare viã
veritatis. Tandem preueniente ſe gr̃a
dei. ſpretis humanarũ lr̃arum ſtudijs.
omnibuſqz hmõi illecebris. monaſteriũ
petijt abnegauit ſemetip̃m. tulitqz cru=
cem ſuam ⁊ ſecutus eſt xp̃m. Igit in mo
naſterio poſitus quante obediẽtie. q̃nte
fragilitatis. quante fuit vigiliaꝝ et orõ=
num inſtantie. vite p̃ntis terminus de=
clarauit. q̃uis etem̃ martirij palma per
gr̃am magiſq̃ p meritum cõſtet. bonis
tñ adimplet o peribus. Uidentes itaqz
fr̃es monaſterij in virtutum ꝑfectioni=
bus btĩ viri pſeuerantiam. primo eum p
eccl'iaſticos g̃dus ad officiũ p̃ſbiteratuſ
p̃cibus aſcendere: deinde eiuſdez mona
ſterij regiminis curã ſumere coegerunt.
Ille aũt ſciens pfectionem caritatis ſine
dilectione ꝓximi pfecte ꝯſtare nõ poſſe
paſſus eſt in ꝓprijs ſe aliq̃ntulum mino
rari. vt frm ꝓdeſſe poſſet vtilitati. imita
tus apl'm cupientem anathema fieri a
xp̃o ꝓ fratribus ⁊ cognatis ſm̃ carnem.
Uerumtñ cum fama beati viri longe la
teqz crebeſceret. metuens ipſe ne fauor
ppl'aris macule ſibi rugam infigeret. ce
pit meditari qualit̃ notos ⁊ ꝓpinquos
relinqueret. peteretqz longe ſe poſitas ter
ras. vbi obſcurꝰ fama. ⁊ vilis genere poſ
ſet hñi quo liberius diuinis cultibus va
care valeret. Deliberatione itaqz recedẽ=
di pacta. collectis fr̃ibus in quibus idez
feruor ardebat. ad vicinam ſcotie brita=
niam deuenit. deinde galliam attigit.
Qua p̃meata in ꝓuinciã germanie deue
nit. q̃ ab incolis terre ipſius orientalis
francia vocatur. ibiqz in vrbe herbipoli
ſe morari diſpoſuit. nõ veritus incredu=
le gentis veritatem expiri. eo qꝫ intrepi=
dus coronam optaret martirij: ſed tñ a p̃
dicationis verbo interim abſtinuit. do=
nec romano ſe pontifice p̃ntaret. q̃tenus
apud ſedem romanã ⁊ integruz xp̃iane
religionis dogma ⁊ licentiam p̃dicandi
accipet. Tunc aũt p̃erat romane eccl'ie
cano pontifex hũanis diuiniſqz lr̃is pol
lens. pontificali officio congruus. ⁊ in
rebus eccl'iaſticis ydoneus. Qui audita
fide b. kiliani caritatis nexibus illigatꝰ
deo gr̃as retulit. eiqz ſeſe caritatꝭ amore
impertiuit. exultans ſemina diuini eloqij
ab inſulanis ac longe poſitis doctoribꝰ
augeri. Erat em̃ apud egregium ponti=
ficem non modica exultatõ: qz cernebat
paulatim euacuari fraudem antiq̃ ho=
ſtis creſcentibus miniſtris diuine opa=
tionis. Tunc ex conſenſu totius vrbis.
btm̃ virum in p̃ſulatus officium ꝓmo
uit. quo ⁊ criſma conficere ⁊ eccl'ias de=
dicare. ⁊ ſacros ordines dare: irreprehen
ſibiliter valeret. his ita peractis. dimiſit
eum vt cepto opere inſiſteret. parato ſi=
bi a dño premio eterne retributionis.
Beatus itaqz kilianus vrbem egreſſus:
peracto itinere cum columbano preſbi=
tero ⁊ totnanno leuita ad locum ſibi de
ſtinatum peruenit. Columbano in yta
liam relicto. nam romam pergens gal=
lum in alemania febre grauatum dimi=
ſit. perueniens igitur ad predictam vr=
bem herbipolim. non eum quem in ea=
dem prouincia ducem reliquerat inue=
nit ſed alium nomine goſbertum. Por
ro venerabilis vir paulatim cepit pabu
la diuini verbi incredulis populis mini
ſtrare. tantãqz ei dñs gr̃am ꝯtulerat. vt
in breui tp̃e gentis loquelã pdiſceret. cuꝫ
qz ꝓprio ſermone ſemina veritatis ero=
garet. Mirabant̃ aũt omnes non ſoluꝫ
nouitatem doctrine. ſed etiam exuberã=
tiam eloquentie. facundiam quoqz ſer=
monis comitabatur efficatia virtutis.
Impletum eſt in illo qđ veritas aplis
ꝓmittit dicens. Ego dabo vobis os et
ſapiam. Et iterum. Opera q̃ ego facio ⁊
vos facietis. Sed cũ iam ſemina diuini
eloqij ſuccreſcerẽt. ⁊ plebs g̃dati minue=
rẽt. ab errore gẽtilitatis vſqz ad p̃ncipes
ppl'i ſcti viri fama puenit. vt ducẽ qz pro
uincie nõ lateret. Qui eũdẽ ſctm̃ vir ſibi
p̃ntari iuſſit. experiri cupiens q̃ eſſet hec
doctrina hactenus ſibi incognita. Erat
autem ipſe princeps naturali ingenio
preditus licet gentilitatis errore fedatꝰ

Ad quē b. kilianus pueniens ꝯſtanter vere religionis dogma inſinuare cepit. docens p̄rem ⁊ filium ⁊ ſp̄mſctm̄. vnum eſſe deū incōmutabilē. viſibiliū ⁊ inuiſibiliū oīm creatorē. Prefatus vero princeps admiratus tantā bt̄i viri ꝯſtantiā ⁊ ſermonū inſupabilē veritatē: q̄ȝ naturali (vt dixim⁹) pollebat ingenio. veris ſe ſentētijs ſupatū. ad ei⁹ diſtulit auditionē. volens frequenti apud ſe tractatu rimari. verū quē kilian⁹ docebat an dyane cultus pponendus foret. Dyana nāq̄ȝ apud illū ſūma veneratione habebatur. Uerȝ tn̄ vir egregius iugi inſtātia laborabat vt deo redderet aīas q̄s dyabol⁹ pdere conabat̄. Porro prenoīatus dux cernens ꝯſtantiā p̄dicationis b. kiliani. ſecreto venit ad eum. cupiens doctrinis eius inſtrui. q̄tenus agnito tramite veritatis. abigere valeret anfractus erroris. Sed a btiſſimo viro catholice fidei documentis diligenter inſtructus ꝓximo die dn̄ice reſurrectionis cū multis alijs dato noīe aq̄ lotus baptiſmatis abſolutionē p̄ſtini ꝓmeruit erroris. Sicq̄ȝ factū eſt vt pene tota ꝓuincia orientalis francie. relicto demonū cultu. diuine religioni opam daret. Predictus dux goſbertus monitu aſſiduo b. kiliani ad meliora de die in diem ꝓficiebat. Erat aūt illi coniunx ſm̄ gentilitatis ritū q̄ quondā fr̄is ipi⁹ ꝯiugio fuerat copulata noīe geilana. Sed vir dei idcirco in initio fidei tale noluit ꝯiugiū ꝓhibere. ne in penitudinē credulitatis gratuitate in oībus plibatus princeps duceret̄. ⁊ hoc eſt qd̄ aplus nondū in fide pfectis dicit. Tāq̄ paruulis in xp̄o lac vobis potū dedi. nō eſcam. pfector̄ em̄ ſolidus eſt cibus. ideo qd̄ nouerat grauius diſtulit in futurū ſitq̄ȝ diuino reuelante ſpū ſciens in hac re ſibi ⁊ ſocijs cām ꝯſtare martirij. vt mltis interea ꝓdeſſet. interim obmiſit tale dānare ꝯiugiū. licet cupet diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. imitatus aplm̄ q̄ in ſporta a frīb⁹ p murū dimiſſus eſt. non vt mortē timeret: ſed vt multis añ mortē ꝓdeſſet. Uerūtn̄ cū q̄dam die btūs p̄ſul ducē familiarit̄ alloqueret̄ dixiſſe inter cetera fert̄: Fili mi quē p euangeliū genui. gaudeo valde in ꝓfectu fidei tue: ſed multū me mouet qd̄ illicit̄ nuptijs detineris ⁊ vereor nimis qd̄ a recto itinere tali ꝯiugio retarderis. Legit̄ em̄ b. iacobo dicente: q̄ȝ q̄ totā legē ſeruauerit. offendit aūt in vno factus eſt oīm reus. Preterea in baptiſmate innouat̄ hō. ⁊ nō ex pte ſȝ tot⁹ vt aūt tot⁹ innouari poſſit. nihil p̄ſtini retinere dȝ erroris. Audiens aūt h° princeps. primo heſit ſtupore. deinde alta ſuſpiria trahens. valde em̄ diligebat eam quā hēbat vxorē. tale deinde fert̄ dediſſe rn̄ſū. Audiui p̄r te docēte. q̄ȝ dn̄s ibs p̄cepit nihil ſuo amori p̄ferēde. nō p̄rēȝ nō mr̄em. nō filios. nō vxorē. ⁊ idcirco q̄uis vnice diligā iunctā mihi vxorem. ꝓpono tn̄ diuinū amorē. Sed nunc nō adeſt mihi ociū acq̄rendi q̄lit̄ eā dimittā. q̄ȝ ꝯ hoſtes nr̄e reipublice feſtino. Cū aūt reuerſus fuero inuenta oportunitate dimittendi ſepabor ab illa. h° v̄o cūȝ ad aures geilane pueniſſet (q̄s em̄ fallē poſſet amantē) q̄ui incanduit ira ceu raptis catulis leena diuq̄ȝ ſecū bachata ex eo cepit q̄rere quō ſctōs viros extinguēt. Nulla em̄ beſtia. in h° mōo ſilis eſt mulieri male. ſic hec mulier nephāda. callida meditacōe p̄q̄rebat. q̄liter ſine ppl'ari ſtrepitu ⁊ vulgi cognitione ſctōs viros pderet. armabat̄ nāq̄ȝ impatiis ire ⁊ libidinis furore. Et q̄ȝ dyabolus iniq̄ cupientibus fomenta malice ſubmiſtrat. inuenti ſunt duo miſtri crudelitatis q̄ promitterent ſe ſatiſfacturos geilane deſiderijs. datis ſibi muneribus miſerrime executōis. Solebat itaq̄ȝ b. kilianus poſt paruā dormitionē neceſſitat̄ ad ſtudiū vigilare ꝓuecteq̄ȝ orōis. Quadā v̄o nocte cū leues ſomnos capet. ita vt nec dormiret integre nec vigilaret apte. apparuit ei vir hītu formaq̄ȝ pulcerrimus di. Kiliane amice ſurge. nolo te diutius laborare. vno dūtaxat certamine tangeris. ⁊ ſic ſemp mecū eris. His dictis abſceſſit.

Euigilās aūt egregi⁹ vir intelligēs diuinā ſibi adeſſe viſitatiōeȝ. ꝯuocatis frīb⁹ ait. Fr̄es vigilate cito aderit dn̄s ⁊ pulſabit ianuā: cauendū q̄ eſt ne nos ſōno torpentes inueniat. Addam⁹ oleū lāpadibus dū tp̄s eſt. ne ſi forte defecerit tūc incipiam⁹ querere qn̄ nō poterim⁹ inuenire. Illis itaq̄ȝ media nocte orōni vacātibus carnifices ſtrictis gladijs locū i quo orabant. penetrarūt. Qd̄ cū ſacerdos dei intuitus eēt ait. amici ad q̄d veniſt̄. implebitis p̄ceptū. cōſumabitis curſū. his dictis interfecti ſunt. ibiq̄ȝ terre mandati ne quis ſcire poſſet q̄d de illis factū foret. Ueſtimenta quoq̄ȝ cū q̄bus diuina officia pagebāt ſacriq̄ȝ libri ſimul cū eis defoſſa ſūt. ne qd̄ indiciū necis eor̄ deprehendi poſſȝ. ſȝ clā diſceſſiſſe putarentur cā ſolite pegrinatiōis. erat tn̄ q̄dā nobil' mulier burgunda noīe. q̄ a p̄ncipio predicatiōis eor̄ ſāctis adheſerat viris. hn̄s cellulā iuxta oratoriū ſāctor̄. quo facili⁹ diuinis laudib⁹ itereſſe valēt. Hec intēta vigilijs q̄ facta fuerāt diligēti ſtudio iueſtigauit. Recedētibus quoq̄ȝ carnificib⁹ lintheolo mūdo fuſū ſanguinē ſctōr̄ collegit ac t̄re diligēt̄ infodit. vigilijs ⁊ orōnibus vacās vbi ſctōr̄ corpa obruta nouerat. excolebat loca veneratōe q̄ potat licȝ ſilent̄ ne ſicut poſtea factū eſt geilane iuſſu remoueret̄. eadē nanq̄ȝ ſceleratiſſima muliere ſtratis quoq̄ȝ plātis ſtabulū equor̄ in loco vbi ſcti martires humati erant fieri iuſſit. ne quo indicio ſacra corpa ꝓderet̄. ferūt tn̄ ab his q̄ tūc fuere poſter̄ relatū q̄ anīalia ibi ſtabulata ſup ſepulcra martir̄ nec ſtercora nec vrinā iacerent honorē martirib⁹ exhibentia vt qd̄ de capite ꝓpl'ta vaticinatus ē. hic in eius mēbris repiret̄. Cognouit inquiēs bos poſſeſſorē ſuū ⁊c. Iſrl' aūt nō cognouit me. Taliq̄ȝ mō vt dictum ē ſctōr̄ corpa hoībus pene ignota foret. niſi p̄fata burgunda in extremo vite poſita. q̄buſdam fidelibus vbi poſita eſſȝ reuelaſſȝ. Contigit aūt vt dux pacta militia reuerteret̄ ad locum vbi ſanctos viros dimiſerat. Quos cū non inueniſſȝ. cepit ſtudioſe perquirere. qn̄ ⁊ q̄ cā receſſerint. quoue abierint. eius v̄o vxor veneno malicie fedata aliqn̄ rubore pfuſa. aliqn̄ pallore depreſſa. aliqn̄ ꝯfidētia roborata. diuerſos anfractus nequicie ſue fraudibus p̄tendebat: dicēs. Non ſe eos cuſtodiſſe neq̄ȝ cuſtodes adhibuiſſe. qn̄ voluerint veniſſe qn̄ ſibi placuit receſſiſſe. quo pegrinationis ſue morē ſeruarēt. Que feminea verba nō emolliūt. quē a ſtatu rectitudinis nō retrahūt? Credulis itaq̄ȝ v̄bis cōiugis p̄nceps aliquātulū cepta ab inquiſitiōe q̄euit. Sȝ q̄ȝ iuxta dn̄icā vocē nihil opertū ē. qd̄ nō reuelet̄ ⁊ occultū qd̄ nō ſciat̄. cū ea q̄ facta fuerāt paulatim obliuioni traderent̄. vnus eor̄ q̄ ſanctos viros gladio inuaſerāt. ſubito demonio arripit̄. ⁊ ꝓprijs ſe dētibus laniās a p̄ſenti migrauit in eternā penā. Alter vero in rabiem verſus gladio ſemetipȝ appetijt effuſiſq̄ȝ viſcerib⁹ p tormenta p̄ñtis tpis ad eterna puenit. Nō multo poſt ⁊ ipā belua de qua loq̄mur demōibus arrepta voce magna clamabat. Iuſte torqueor q̄ ſanctis viris tortores adhibui. ⁊ cum magno cruciatu ad cruciatum dyabolo paratum peruenit.

Anno ab incarnatione dn̄i milleſimo p̄mo. ab vrbe autē condita milleſimoſeptingenteſimoquinquageſimoſecūdo. Ottone tercio rome defuncto vacante regni ſolio cum de principe agerēt ſubrogando. omniū vota. nutu diuino ad eum inclināt̄ qui tunc in regno potiſſimus habebat̄. Fuit nāq̄ȝ eodem tēpe quidam dux bauaror̄ noīe heinricus. heinrici eiuſdem gentis ducis filius. cuius tēpibus ſanctus Uuolfgangus ratiſbonenſiū p̄fuit epus tā bonitate q̄ nobilitate regia conſpicuus ⁊ vniuerſa mor̄ honeſtate p̄clarus. Hic initiū ſapientie timorē dn̄i pleniter eſt ſecutus: q̄ȝ erat oīm lrār̄ ſtudio p̄ncipaliter imbutus. ⁊ totus ſane fide ⁊ actione catholicus. Hic ergo ab oīb⁹

ꝑi voto ⁊ cōi ꝯſēſu oīm aſſaſcit. diuīs
vtiqꝫ diſponēte clementia. vt ꝑ tꝑalis re=
gni faſtigia ad culmē regni celeſtis ptin=
geret. Cūqꝫ ꝑdictꝰ rex heinricus necduꝫ
ceſaris vel iꝑatoris obtinēt dignitatē: ap
paruit ei ratiſbone. b. wolfgāgus eps ra
ti viſiōe. Viſū nāqꝫ ē ei ꝙ manēs ī eccia
ſcti emmerami epi et martiris accederet
orādi grā ad btī wolfgāgi ſepulcꝝ in ea
dē baſilica ſitū. Cūqꝫ ibidē dn̄m ⁊ ſcīm
wolfgāgū intimis ꝑcibꝰ conaret exora=
re ſubito videbat ei ipſe ſctūs wolfgāgꝰ
aſtare. eūqꝫ hmōi v̄bis appellare. Intue
re diligēt lr̄as ī muro q̄ ē ſecus tumuluꝫ
ſcptus. Erat āt ſicut ſibi videbat ſcptuꝫ
ſolūmō poſt ſex. Euigilās aūt rex retra=
ctatiōe diuturna ſecū reuoluit paucīſſi=
ma huiꝰ viſiōis ſcpta. In ꝑmis ergo ar=
bitratus ꝙ poſt ſex dies eſſꝫ moriturus.
multa diſpēſat pauꝑibus. Cūqꝫ dierꝝ ſex
numerus ꝑteriſſet. ⁊ nihil ī ſe rex mole=
ſtie corꝑalis ſenſiſſꝫ: putauit. ꝑdictā vi=
ſionē ad ſex mēſes ꝑtinē. Tranſactis v̄o
ſex mēſibꝰ cū nihil infirmitatꝭ ī ſe patēt
arbitratꝰ ē hūc numerꝝ ad ſex annos ꝑti=
nere, ideoqꝫ ⁊ vt ſuꝑ cepit timere. Cūqꝫ
ſex annorꝝ numerꝰ iteger ꝑtrāſiſſꝫ. ⁊ ſepti
mi anni dies reuolutꝰ veniſſꝫ. ipſo die ꝑ
aplicā benedictionē ſuſcepit ceſarꝭ digni
tatē. Tūc tādē ſentiēs q̄lis eſſꝫ ſua viſio
grās egit deo ſanctoqꝫ wolfgāgo epō q̄
ſibi talē reuelare dignatꝰ eſt dignitatem
Vnctus ḡ ī regē beatiſſimꝰ dei famuluſ
Heinricꝰ tꝑalis regni nō ꝯtētus anguſtijſ
ꝓ adipiſcēda imortalitatꝭ corona ſumi
regis. cui ſuire regnare ē. militare diſpo
ſuit. Sūmā etenī diligētiā ī amplificādo
cultu religiōis adhibuit. eccīas dei dita
re poſſeſſiōibꝰ ⁊ imēſis ornatibꝰ augere
cepit. Sedes q̄ꝫ epāles hildēſheim vicꝫ
vbi a puero fuerat enutritꝰ ⁊ lr̄is edoctꝰ.
Magdeburg ⁊ argētinā. miſſnā ⁊ mer=
ſenburg. q̄ barbarica imanitate adiacen
tiū ſclauorꝝ vaſtati fuerāt reſtaurauit. ⁊
tā ipſis ꝙ alijs epātibꝰ ꝑ vniuerſū regnū
in poſſeſſiōibꝰ ⁊ ornamētis inumera do
na diſtribuit. Deniqꝫ ꝯſūmatis hoc vite
laboribus poſtq̄ bone opinionis odorē
longe lateqꝫ redolere feceret. locūqꝫ ſibi
dilectū ⁊ cetera mōaſteria ditādo ornan
do ⁊ excolēdo ad ꝑfectū adduxerat ad ꝑ
cipiēdā imarceſſibilē coronā a dn̄o voca
tus ē ab ergaſtulo carnis. Qui cernēs di
em mortis ſibi iminere. vocatꝭ ad ſe pa=
rētibꝰ beatiſſime imꝑatricis kungundis
necnon etiā q̄buſdā regni ꝑoribꝰ. manū
eā apꝑhēdit ⁊ cōmēdauit eā illis hmōi
v̄bis memoria digniſſimis. hāc ecce inq̄t
mihi a vob̄ imo a xp̄o ꝯſignatā. ipſi xp̄o
dn̄o nr̄o ⁊ vob̄ reſigno v̄ginē imacula=
tā. In eius v̄o trāſitu terra plorāte celū
exultauit ſicut etiā dn̄s ꝑ ſuā miſcōiam
reuelauit. In ipſa etenī hora exitus illiꝰ
cuidā ſuo dei ī ſolitudie cōmorāti dya
bolus in humana ſpecie fert apparuiſſe.
Quē vir dei ꝑ ſpm̄ ꝓtinus agnouit ⁊ ait
ad eū. quo ꝑgis? At ille r̄ndit. Ad exeq̄
as imꝑatoris ꝑgo. Cui ille ait. Vade et
cōple negociū tuū quātū a dn̄o tibi per=
mittit. Verūtamē ꝯſūmato officio tuo
adiuratꝰ ꝑ deū viuū ad me reuertē. vt ꝑ
te rei exitū poſſim cognoſcē. Poſt modi
cū v̄o reuerſus corā ſuo dei gemebundꝰ
aſtitit. ⁊ voce q̄rula cū ingēti eiulatu di=
xit. heu heu deluſi ſumꝰ ī vanū laborani
mus q̄n etiā ab angelis dei ꝯfuſi diſceſ=
ſimus. De hoc require in legenda ſancti
laurentij martiris.

Rat tempe ma

ximiani imꝑatoris vir q̄dā gen
tilis in nichomedia nobilitate generꝭ ꝑ
clarus ac tꝑaliū rerꝝ habūdātia ſummꝰ.
nomīe dioſcorus. cui erat filia ſpecioſiſſi
ma noīe barbara. Ipſa autē q̄r erat cor=
pore pulcerrima. eā pat̄ plurimū dilige=
bat. quapropter recluſit eā in turri altiſ=
ſima quā eidē edificari fecerat. ne ab ali
quo hoīe videret. Erat aūt beata barba
ra ingenioſa ⁊ a tenera etate. vanas cogi
tatiōes relinquēs. cepit diuina cogitare
Cū enī ſel' tēplū intraret videns ſimula

tra. parētibus ſuis ait. Quid ſibi volunt
he ſimilitudines hoīum. Rn̄dent parētes.
Taceas non hominū: ſed deorum ſunt
⁊ volunt adorari per illud qđ neſcitur ⁊
qđ non videtur. barbara dixit. Fuerunt
quondam homines quos nunc colimꝰ
Reſpondent ita. Ex hoc beata barbara
die noctuqꝫ replicabat tacita dicens. Si
homīes fuerūt dij noſtri. ergo nati ſunt
vt homines mortui ſunt vt homīes. Si
dij eſſent nec nati fuiſſent nec mortui. q̄r
deitas (vt mihi videtur) nec cepit nec
deſinit eſſe. Homo etiam habet originē
terre. quia terra eſt materia eiuſ. Si ergo
homo de terra eſt. ⁊ homo deus eſt. ergo
aliquid preceſſit eum. qđ eius origo di=
citur. ſic aptius diceremus terram deū.
ſed quia nec terra a ſe ē. nec celuꝫ a ſe. nec
aer a ſe. nec aqua a ſe. ex quibus quatuor
elementis ꝯſtat homo. ſed creature ſunt
neceſſe eſt his eſſe creatorem. Ecce quan
ta ſapientia in tā iuuenili puella. Tan=
dem tradita ſtudijs liberalibꝰ alta tran=
ſcendebat. ſed defuit ei noticia veri dei.
vanos aūt deos occulte ſpreuit. Et cum
vidit dijs. ſcꝫ lignis ⁊ lapidibus flectere
genua ſenſibilia inſenſibilibus mutis.
animo valde correxit. Idcirco venit ru=
mor laudis nichomediam clamans. ſa=
pientiſſimum virorum alexandrie fore.
ſcilicꝫ origenem cuius facundia totā ter
ram perfunderet qui veris indicijs da=
ret cognoſcere veram deitatem ⁊ ydolo=
rum confunderet vanitatem. Hec audi
ens beata barbara multum gauiſa eſt in
domo pectoris ſui. ⁊ cepit ſedule tractare
quo genere poſſet eum adire. Erat enīꝫ
pater eius nobilis ⁊ valde potens. ergo
miſterium ſuum ei non reuelauit. Cum
neminem curatorez haberet recurrit ad
hoc conſilium vt litteras eidem ſapien=
tiſſimo origeni dirigeret ⁊ ſecretuꝫ ei pa=
tefaceret in hec verba. Viro alexandrie
nobilitate. animi longe lateqꝫ conſperſo
origeni barbara nichomedie tua ancil=
la. Decus ⁊ honorem deſiderij mei acce=
pi fore te vere diuinitatis oſtenſorē. Ad
prima enim ſcintilla ingenij mei cuꝫ to=
to corde concupiui vt ad veri dei noticī=
am peruenirem. mente concepi nullam
deitatem ineſſe lignis ⁊ lapidibus. que
humana arte compoſita ſunt. que nō re=
cipiunt ſenſibilitatez. ⁊ nec loqui nec au
dire poſſunt. vnde ſemper pertractaui eſ
ſe falſos deos: nec homines poſſe eſſe de=
os. quia homo incipit ⁊ deſinit eſſe. deuſ
autem ante tempora fuit. non ergo vnq̄
deos credere potui quos homines mor
tales cognoui. In multis tam motibus
poſita ſemper deum nobis ignotum ꝓ=
culdubio eſſe putaui. qui ſolus cuncta fe
cit. quem ſemper amaui. huic me ſemper
deuoui a quo ſum id quod ſuꝫ (niſi me
ſententia fallit) cuius ſpiritu animataꝫ
me ſentio nec deſiſtam donec ad eū per=
tingam. Quapropter fame tue tumultu
percuſſa. pater venerabilis. mentem me
am his aptius voluere cenſui. Illum
deum ſolūmodo veſtigare cuius cogni=
tionem apud te eſſe cognoui. vnde ſi ita
eſt vt fama refert ſupplices offero preces
quatenus diſcutere digneris noctē igno
rantie. chaos confuſionis ab ancilla tua
⁊ inducere ſolem iuſticie lumenqꝫ diſcre
tionis. Appeto enim verum deum ſcire
qui fecit viſibilia et inuiſibilia. et vtrum
vere vnus ſit vt ipſa iam nunc dudum
mecū argumentata ſum ⁊c̄. Hanc epi=
ſtolam direxit alexandriam ad origeneꝫ
preſbiterum que eſt in partibus aphrice
caput religionis illius. longe diſtans a
nichomedia. Ne autem priuaretur le=
gatiōe quam legauerat ad deum quem
nouerat in cubiculo cordis ſui lachry=
mas fudit dicens. Domine firma pedē
eius quem ad famulum tuum miſi. ne
aut me aut illum mors preueniat vſqꝫ re
legatio veniat. His et alijs poſtulatio=
nibus quibus deuote poterat nuncius
alexandriam ingreditur. origenem rep=
perit in palacio mammee matris Ale=
xandri ceſaris. Vbi occupatur in do=

ceñdo xp̄ianā religionē. Qui leticia ma
gna lr̄as barbare accepit. laudās deuꝫ q̄
hmōi ſemē ſuſcitabat: ⁊ talia operat̄. Et
ſtatī origenes doctor p̄ſtātiſſimus acce=
lerat ⁊ edidit deſideriū barbare in hunc
modū. Origenes veri dei indign⁹ ſacer=
dos ⁊ vt poſſibile ē cōſor ei⁹ adhuc etiā
alexandrie nūc degēs. barbare barbari=
ce gētis adoptionē filioꝝ dei ⁊ hieſu xp̄i
verā ſalutē. Sicut ſcp̄ſeras ſcire te velle
veꝝ deū q̄s ſit. Scire debes ꝙ vnus ē ve
rus deus ī ſub̄a. ⁊ trinus ī pſonis. ſ. pr̄ et
filius ⁊ ſpūſſctūs. q̄cunq̃ hec oīa credit
oīno hꝫ quo ad deū ptingere poſſit. Tu
aūt hec itellige ⁊ intellecta crede. ⁊ ſi q̄d
defuerit ad plenitudinē deſiderij ī lega=
to req̄re q̄ te legē ſanctā erudiet: ⁊ libros
quos ſecū defert tibi leget. Non etiā du=
bites te p̄ noīe xp̄i multis tormētis tra=
di. Ipſe eñ dicit voce euāgelica. Qui p=
diderit aīam ſuā ī hoc mūdo p̄pt̄ me: ī vi
tam eternā cuſtodit eā. Origenes miſit
vnū ex plurib⁹ cū nūcio barbare ad bar
barā q̄ modū magno deſiderio ei⁹ daret
Preceſſit nūcius barbare ⁊ nūciauit nū=
ciū viꝝ dei adeſſe fecit ⁊ pmiſit euꝫ foris
ſtare vtꝝ pueniēs eſſꝫ eū intrare. Tūc il
la hoīem aduocari fecit. Qui ingreſſus
offerēs ſalutationē ī xp̄o. Illa aſſurgēs
inclinat̄. ⁊ tā dei nomē ꝙ hoīem venerat̄
Pr̄ eius grā viſitatiōis ad eā veīt. vidēs
viꝝ ignotū. tremēs inq̄t q̄s hic ⁊ cur h̄ ∻
Rn̄dit. alexādrinus medēdi arte pitus.
q̄ ſpondet magr̄m ſe h̄re alexandrie. q̄ ꝯ
v́ſus medicoꝝ etiā aīas curat. Pr̄ audi=
ens receſſit. ⁊ ꝯceſſit fieri cū eo colloquia
Tūc valētius ſacerdos ⁊ barbara ꝯferūt
īnt̄ ſe ſua miſteria. Ibi tūc plecta ep̄la ⁊
bn̄ docta q̄d defuit ep̄le ad plenitudinē
deſiderij a legato q̄ſiuit ⁊ ad libitū inue
nit. Cognitio aūt quō pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſ
ſanctus ſit ſolus de⁹ ⁊ quō filius miſſus
ſit a pr̄e. ⁊ p ſuſceptā humanitatē hoīem
pditū reuocaſſꝫ. captiuū redemiſſꝫ. ⁊ per
ſacꝝ lauacꝝ eius pctā lauiſſꝫ accelerauit
ad baptiſmi grām. ⁊ ab codē p̄ſbitero va
lentio quē origenes ad ip̄am miſerat ba=

ptizata ē in turri in qua eā pat̄ poſuerat.
Ampliusq̄ dei erāt q̄ſiuit. que ſurſum
ſunt cupiens libros quos ei origenes mi
ſerat. frequenter legit. ⁊ valde creuit ī ſcī
entia diuinoꝝ etiam ſine magiſtro et in
ſapientia diuina. Legit̄ etiam d̄ ea ꝙ q̄ꝛ
pulcra fuit. quidā de optimatibus terre
illius patri eius locuti ſunt vt virum ſi=
bi acciperet. Ipſe v̄o accedens ad eam ī
turrim pſuadebat eam dicēs. Filia mea
quidam de potentibus cōmemorati ſūt
de te. vt acciperent te in cōiugio. quid er
go vis de hoc. Ipſa v̄o intuita patrē cū
ira dixit. Ne cogas me hoc agere pater.
At ipſe receſſit ab ea. deſcendenſq̃ inſti=
tuit multitudinē artificum qui facerent
lauacꝝ. conſtituit quō fieri debuit. tribu
ens ſingulis mercedē in integrum. pfe=
ctuſq̃ eſt in regionē longinquā. Deſcen
denſq̃ famula dei videre opus q̄d factū
eſt. vidit contra ſeptētrionē duas ſolum=
modo feneſtras. dixit artificibus. quare
duas feneſtras inſtituiſtis∻ Dicūt ei. pat̄
tuus diſpoſuit. Quibus illa. Facite ⁊ mi
hi aliam feneſtrā. Qui dixerunt. timem⁹
dn̄a ne indignet̄ pater tuus ꝯ nos. Dicit
eis famula dei. Facite mihi feneſtrā ego
de hoc acquieſcere faciā patrem meum.
Ipſi v̄o fecerunt aliam feneſtram. Per=
ambulans v̄o barbara in natatorio con
tra orientē. inſtituit marmoribus ei⁹ di=
gito p̄cioſam crucē. Depoſt aſcendēs in
turrim vidit ſimulacra q̄ colebat pat̄ ei⁹
ſuſcipiens ſpiritūſanctā inſpuit in facieꝫ
eoꝝ ⁊ dixit. Similes veſtri fiant qui faci
unt vos ⁊ oīs qui confidūt in vob̄. Fi=
nitoq̃ opere: reuerſuſq̃ eſt pat̄ eius d̄ pe
regrinatiōe ⁊ cōtemplatus tres feneſtras
dixit artificib⁹. Quare tres feneſtras in=
ſtituiſtis∻ dicūt ei. filia tua ſic nobis p̄ce=
pit. Ipſe vero ait filie: Tu imperaſti tres
feneſtras fieri. At illa. etiā bene feci∻ Nā
tres feneſtre illuminant totuꝫ hominē.
Et aſſumens eā pater eius deſcendēs in
natatorio ⁊ dixit ei. quō habundantius
illumināt tres feneſtre duabus. Illa re=
ſpondit. tres ſunt mundū illuminātes.

⁊ ſtellarum curſum regulantes. pater ſcꝫ
filius ⁊ ſpiritusſanctus. ⁊ hi tres vnum
ſunt in eſſentia. Tūc repletus furore pa=
ter tulit ſpatam ſuam vt eam occideret.
Ipſa autem orabat ad dominū. ⁊ abſciſ
ſa eſt petra ⁊ ſuſcepit eam intus. et eiecit
eam ſuper montem in quo duo paſtores
erant paſcentes oues ſuas. Et illi conſi=
derauerunt ꝙ beata barbara a facie pa=
tris extra petrā fugeret. Pater autē eius
queritando diſcurrēs venit ad p̄dictos
paſtores. inquirendo vtrū vidiſſent bar
baram filiam ſuam. Unus autem eorū
conſiderans iram patris iurauit ſe neſci
re eam. Alter vero digito eam prodidit
Beata autem barbara proditori ſuo ma
ledixit. ⁊ ſubito ip̄e verſus eſt in ſtatuam
marmoream. ⁊ oues eius ī locuſtas mu
tate ſunt. hoc apocryphum eſt. At pater
eam reperiens flagellauit ⁊ coma traxit.
eam cathenis ⁊ claue recluſit vt non ape
riret ei quiſq̄. conſtituitq̃ cuſtodes v̄ſq̃
dum abiens nunciaret preſidi marcia=
no. Audiens ergo preſes iuſſit eam pre=
ſentari. Preſes autem videns mirā pul=
critudinem eius: dixit ei. Q̄ō vis parce
tibi ipſi ⁊ ſacrifica dijs. aut acerrimis tor
mentis tradert̄. Cui illa. Ego habeo ſa
crificare deo meo Iheſu chriſto qui fecit
celum ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ omnia que in eis
ſunt. De demonibus tuis dicit p̄pheta.
pſ̄. cxiij. Os habent ⁊ non loquentur;
oculos habent ⁊ non videbunt. Simi=
les illis fiant qui faciunt ea ⁊ oīs qui q̄
confidunt in eis. Tunc preſes furore re
pletus. iuſſit eam expoliare ⁊ carnes ei⁹
neruis thaurinis ſine miſericordia diſcer
pere. ita vt oīe corpus eius inquinare=
tur ſanguine. ⁊ iuſſit eam carcere redu=
di. quatenus tractaret qua pena eā con=
ſumeret. Media nocte circūfulſit eā lux
de celo in qua apparuit ei chriſt⁹ dicens
Cōfortare filia quoniam copioſum fit
gaudium in celo ⁊ in terra ſuper paſſio=
ne tua. Non ergo metuas minas tyran=
ni. ego enim ſum tecum ⁊ eruā te ab om
nibus plagis que inferuntur tibi et ſta=

tim nuſq̄ apparuerunt. Gaudebat au=
tem ⁊ exultabat beata barbara ſuper ex=
hortatione domini. Mane facto iuſſit
preſes afferri eam. Et intuens quia illa=
ta tormenta nuſq̄ comparuerunt: dicit
ei. Ecce quomodo repropiciati ſunt tui
dij tibi ⁊ diligūt te. quia plagas tuas ſa=
nauerunt. Reſpondit barbara. Simi=
les ſunt tui ſurdi. ceci ⁊ muti. ⁊ quomo=
do plagas meas curare poterunt: qui ſibi
ipſis remedium conferre non poſſunt.
Me autem qui curauit eſt chriſtus fili=
us dei viui. quem tu non vides quia in
duratum eſt cor tuum a dyabolo. Tūc
preſes vt leo fremens iuſſit ei lampades
ardentes applicari ad latera. ⁊ malleo ca
put eius cedi. Ipſa autem intuita in ce=
lum dixit. Tu noſti cognitor domine:
quia amoris tui occaſione patior. me er=
go ne derelinquas. Tunc iuſſit impius
preſes gladio abſcidi mamillas eius. q̄
aſpiciens in celum ait. Ne proijcias me
a facie tua domine. ⁊ ſpiritumſanctū tu=
um ne auferas a me. Cum autem hanc
plagam fortiter ſuſtineret. iuſſit eam nu
dam circuire regionem illam. et plagis
inferentibus flagellari. At martir chri=
ſti videns in celum ait. Domine de⁹ qui
operis celum nubibus. adiutor ⁊ prote
ctor meus eſto. ⁊ tege nudatum corpus
meum. ne videatur ab oculis impiorꝫ
virorum hec dicens: deſcendit angelus
domini. operiēs eā ſtola candida. Hoc
cuꝫ videret impius preſes: precepit eam
gladio trucidari. Tunc furore repletus
pater eius ſuſcepit eam a preſide. et per=
duxit eam in montem. At vero ip̄a gau
dens ſuper hoc feſtinabat. vt perfectum
vite eterne brauium acciperet. et addu=
cta in montem orabat ad dominum di=
cens. Domine Iheſu chriſte cui omnia
obediunt. preſta mihi hanc petitionem.
vt ſi quis fuerit memor nominis tui. et
famule tue faciens memoriam paſſionis
mee. Domine ne memineris peccatorū
eius in die iudicij. ſed propitius eſto ei.
tu enim ſcis quia caro ſumus. Et facta

eſt vox de celo ad eam dicens: veni pulcerrima mea: requieſce in cubilibus pr̄is mei qui eſt in celis: quod poſtulaſti donatum eſt tibi. Quo facto martir chriſti ad locum ſupradictum venit. ⁊ ibi martirium ſuum finiuit. a ꝓprio enim patre decollata eſt. Patre eiꝰ de monte deſcendente. ignis de celo deſcendit ⁊ combuſſit eum. ita vt nec puluis eius inueniretur. Fuit vir nobilis comes ſaxonie q̄ inimicum ſuū captiuauit quem ſtatim in turrim recludi fecit ⁊ familie ſue ſub pena magna mandauit. ne ſibi aliquis cibum vel potum miniſtraret. vt ſic eo citius moreretur fame. Cūq̄ per aliqd̄ tempus ſine cibo ⁊ potu manſiſſet. cuſtodem turris voce lugubri ⁊ lamentabiliter rogauit. vt ei modicum daret de pane ob reuerentiam glorioſe virginis barbare ne ſic fame moreretur. Cuſtos nec clamorem nec preces aduertebat. ⁊ ſic p aliquod tempꝰ iacebat: ⁊ nemini reſponſum dabat. Cuſtos vero eſtimabat illū iam mortuum. Rogauit ergo dominū vt illum extrahi permitteret priuſq̄ corpus mortuum exalaret fetorem. Iniecerunt igitur funem in collum detēti. ⁊ ad ſummitatem deducentes ſic eum d̄ alto ꝓiecerunt. qui cum ad terram perueniſſet ſtatim ſe erexit: ⁊ omnes qui aderant hoc videntes in fugā cōuerſi ſunt. quos ille dulciter monuit. ac ꝓpter deum rogauit. ne fugerent: ſed vt ꝓpius accederent. ⁊ cum acceſſiſſent ad eum. interrogauerunt eum quomodo hoc fieret aut quomodo viuere poſſet. Quibus ille reſpondit. beata virgo barbara me in omnibus anguſtijs meis cuſtodiuit. et in eiectione turris ſuis ſanctiſſimis manibus me ſuſtentauit. ⁊ mori non poſſum niſi confeſſus. ⁊ ſacra cōmunione munitus ⁊ inunctus. Interrogatus vn̄ hanc gratiam haberet: dixit. Ieiunijs ⁊ oratōnibus omī die. omī anno honoraui eam ⁊ hanc gratiam mihi apud deum obtinuit. vt mori nō poſſum. abſq̄ ſacramētis. quibus perceptis ſtatim ſpiritum exalabat. Aliud exemplum legimꝰ tempore sereniſſimi adolphi regis romanorum accidit. vt quidam comes ex mādato regis in partibus orientalibus preſideret. Labente vero tempore. famulus q̄dam de ꝓſapia militari. q̄ virginem violauerat: incuſatur. qui captus. vinculis incluſus. quouſq̄ cogitaret de conſilio nobilium. ac ciuitatis. que contra eum eſſet ſententia facienda. ⁊ tempore ſtatuto omnes conuenerunt. ⁊ iuuenis adductus eſt qui intime rogauit vt confiteret̄. Vocatur confeſſor audiens eum. innocentem ipſum inuenit. vnde cōfeſſor eū induxit. vt beate barbare perpetuū ſeruitium voueret. nec ad domum veniret ⁊ rediret. niſi prius locum antiquū culmen in pruſſia viſitaret. qd̄ ⁊ iuuenis fecit. Interea mulier clamans iudiciū implorat. iuuenis ille ad iudicium ducit̄. iudex querit d̄ ſententia. iuuenis iam d̄ vita ſua deſperans. quidam ignotus acceſſit quem nemo nouit. exhortans iuuenem vt iudicem rogaret ipſum ſuū verbum loqui. qd̄ factū eſt. Tunc tota vniuerſitas cucurrit que ⁊ qualiter ille deſpectus vellet fari. Et rationabilit̄ oſtēdens ꝓlatam ſententiam contra iuuenē eſſe nullam. ⁊ conſtanter ꝓbans. q̄ oīs tam nobiles q̄ ciues ⁊ omnes qui aderant illud verum eſſe dicebant. ⁊ ſic ſententiam reuocauerūt. quia vltra humanum ſenſum ꝓtulit que nullus contradicere potuit. Et cū predictus iuuenis ante tribunal exiſtebat. pre nimio gaudio ꝓſternere ſe volens. caſu accidit vt collum iudicis amplecteretur. quod videntes ſerui iudicis. hoſtiliter irruerūt in eum. Hoc pater ⁊ amici videntes deſperati flentes ⁊ lamentātes. quaſi mortuum eum reliquerunt. qd̄ intelligens confeſſor ſuus confidenter amicis ſuis ait. nequaq̄ ſic de beneficijs beate barbare diffidetis quia veraciter ſcio q̄ ſanus eſt. ⁊ nullam patitur corporis moleſtiā. accedentes pater ⁊ amici eius cum feſtinatione: nullum veſtigium vulneris in

uenerunt in eo. gratulabantur illi et meritis ⁊ beneficijs beate barbare ei p̄ſtitis. ⁊ magnifice eam laudauerūt. ⁊ ſic iuuenis tandem in ſeruitio beate barbare vitam ſuam finiuit.

Sancta Brigida

virgo religioſa vidēs ſibi inſtare tempus deſponſationis dominū rogauit vt aliquam deformitatem ſibi immitteret. vt ſaltem hoc modo ꝓcerū inſtantiam vitaret. Tunc vnus oculꝰ eius crepuit. ⁊ liquefactus ē in capite ſuo. Accepto ergo ſacro velamine brigida cum alijs virginibus ſacris velatis ⁊ deo deuotis in opido medi extitit. vbi dominꝰ eius oratione plurima dignatus eſt facere miracula. Hoſpitem quendā marcum nomīe ſanauit. Decem ⁊ octo eccleſijs d̄ vno modio ceruiſiam a cena domini vſq̄ in finem paſche ſufficient̄ miniſtrauit. leproſo cuidam petenti lac. cū non haberet: aquam frigidam porrexit. ſed in lac aqua conuerſa eſt. eoq̄ hauſto puella quedam ſanata eſt. deinde leproſum curauit. duos cecos illumiauit. Contigit vt cauſa cogente iter faciens ī vadum fluuij laberetur. et fracto capite ſāguis emanauit. quo mulieres due mute linite vocem receperūt. Poſt hoc vas precioſum regis a manu ruſtici lapſum diſſiluit ⁊ ne ruſticus damnaretur a brigida integrum reſtitutum eſt. Cumq̄ mulier quedam leproſa poma negaret. brigide precibus pomerium funditꝰ exaruit. ⁊ poma nouiter intus relicta penitus euanuerunt. Hinc iter faciēs in curru vidit pauperem quendam cum familia ſua multo ſudore ligna ferentē: ⁊ miſerta dedit illi equos ſuos. Et illa cū puellis ſuis iuxt̄ viā ꝯſedit. ⁊ ait fodite ſub ceſpite ꝓpinq̄. vt aq̄ ꝓrumpat ꝓpter pegrināt̄es. mox ceſpite electos fons ꝓſiliēs emanauit. hoc facto dux inde trāſiēns brigide duos eq̄s dedit. Appropinquante die paſche dixit brigida puellꝰ ſuis. q̄ lauabit infirmas noſtras ſorores ⁊ Cūq̄ ille vtpote iuuēcule oēs recuſaret̄ brigida ītrauit māibꝰ illas lauās. ⁊ ab īfirmitate ſanauit. q̄x vna erat paralitica. alia demoīaca. alia leproſa. In domo q̄dā aliena ſctā brigida manēte: caſu ꝯtigit vt oēs exiret̄. ⁊ venerūt q̄dā petentes panē ⁊ brigida circūſpiciens dixit puero ꝓpe cubāti paralitico ⁊ muto qd̄ tamē ipa ignorabat. puer ſcis vbi ſit clauis. ⁊ ille rn̄dit: ſcio. dixit ei brigida. ſurge ⁊ mīſtra illis. ⁊ factū ē ita. In domo vna. xij. infirmos curauit. In ꝯcilio mag̃ mulier ē q̄dā vni epō crimē ſui ptus īpoſuit. cui cū btā brigida os ſigno cruc̄ ſignaſſet: illa ītumuit a v̄tice capit̄ vſq̄ ad plātā pedis. nec tn̄ vitatē ꝯfeſſa ē. Dixit. dic īfantule q̄s ē pr̄ tuꝰ? Et ille rn̄dit. Epſ pr̄ meꝰ nō ē. ſ; q̄dā ī extrema pte ꝯcilij viliſ ⁊ turpis ⁊ vil̄. In diebꝰ ill̄ veīt ad ſctām brigidā q̄dā v̄go q̄rēs elynā ab illa. Cui brigida dixit. accipe vaccā meā ⁊ abduc. Cui illa rn̄dit. Vacca mihi nihil ꝓdeſt veniēt gͦ latrones ⁊ auferēt eā mihi. Brigida dixit. Accipe cingulum meū ⁊ eo aqua intincto ſpargēs ⁊ ſanab̄ īfirmos. Quo arrepta leta abijt ⁊ ab īfirmis ſanat̄. lucra mlt̄a ꝯxit ⁊ paupibus xp̄i diſtribuit. In tpe famis brigida prexit ad epm̄ ibor. vt ab eo peteret fruges. Ille tpē. xlͤ. cū aliū nō hr̄et. panem dux cū lardo ꝓpoſuit ⁊ illa cū epō comedit. Due āt illiꝰ puelle nolētes carnē comedē abſcōderūt. ſ; ille v̄ſe ſt̄ ī duos ſerpētes vn̄ grauit̄ a brigida corā epō increpate ſunt. Tunc eis penitentibus illis. orantibus ſerpentes mutati ſunt in panem. poſt multa talia admiranda brigida migrauit ad dominum.

Gangolfus ex nobili genere burgundie oriundꝰ

fuit. Qui quadam vice in campania ad fontem veniens ⁊ de aqua bibens. venit dominꝰ loci vbi fons emanauit ⁊ ei fontem venalem exhibuit. Sanctus v̄o memor illius verbi dominici. Si dixeritis huic monti tolle te ⁊c̄. emit fontem cen

tum ſolidis. Cum autem hoc vxori do=
mum veniēs narraret ⁊ ab ea deriſus ba
culum quem manu tenebat ſolo infixit.
quo retracto ſtatim fons erupit ſicut ille
quem emerat. ⁊ in loco vbi in campania
fuerat nūꝗ̄ plus emanauit. Vxor au
tem eius a quodaꝫ clerico nephario pol-
luitur. ita ꝙ de hoc eam ſuper his inter-
pellaret. ⁊ ipſa inſtāter negaret. Immit=
te inquit manum in fontem vt deus qui
cuncta videt veritatē oſtendat. Illa im
perterrita immiſit. ſtatim carnes vſqꝫ ad
oſſa dependebant. Tunc ille. morte qui
dem digna es. ſed ei qui cuncta iudi=
cat reſeruo te. clericus vero mulieri ad=
herens quadam nocte ceruicē gangolfi
abſcindere volens. ipſum in coxa vulne
rauit. Qui poſt aliquos dies ſumpta cō=
munione ad dominū migrauit. qui mi
raculis multis claruit. Clericus vero vt
iudas mortuus crepuit medius. Vxor
autem gangolfi cum audiuit ꝙ maritus
eius egros ſanaret: reſpondit. Sic facit
virtutes gangolfus. ſicut anus meus ſta
tim a parte illa turpis ſonus ꝓdijt. Ta
liqꝫ deinceps ſubiacuit obprobrio. vt oī
vita ſua eodem die. ſcilꝫ feria ſexta. quot
verba protulit. tot turpes ſonos ab illa
parte emiſit.

Dalricus ex no

bili alemanorum genere ortus
in monaſterio ſancti galli enutritur vbi
dū habitū vellet accipe. ab incluſa perhi
betur. dicente ſibi ꝙ futurus eſſet epūs
in auguſta. Qd̄ procedente tēpore factū
eſt. Quadam vero die cum ſctō Con
rado conſtantienſi epiſcopo ad menſaꝫ
conſedit. a qua conſurgēs ter miſſam ce=
lebrauit. Quod dum conrado innotuit
dixit. Nemo illi hodie ſaturior ad miſ=
ſam acceſſit. credēs eū comediſſe. Per
oleum in cena domini ab eo conſecratū
multi ſunt ſanati ⁊ oculi plurimi illumi
nati. Quodam tempore in die ſancti
iohannis baptiſte graui infirmitate op=
preſſus. duo iuuenes aſtiterunt ei. quoꝝ
vnus ait. Quare non ſurgis. debes eniꝫ
ad ſanctum iohannem miſſam hodie ce
lebrare. qui ſurgens bis eodem die cele=
brauit. Poſt multa miracula anno do=
mini nongenteſimo. etatis ſue. lxxxiij. or
dinationis ſue. l. migrauit ad dominū.
Cuius corpus cum ad lauandū fuit de
nudatum. tanta fragrantia d̄ eo emana=
uit vt cuncta pectora aſtantia replerent
Portatur igitur ad eccleſiam. ſuperueit
wolfgangus ratiſbonenſis epiſcopus et
ipſum in eccleſia ſancte affre honorifice
ſepeliuit.

Affra filia hilarie

cuius progenitores a cypro vene
runt. cum eſſent cultui veneris dediti. ip
ſa cum ancillis ſuis meretricio ſe dedi=
cauerat. Harum proſtibulum. Narciſ=
ſus epiſcopus cum felice dyacono perſe
cutionem dyocleciani deuitans. ignorās
ingreſſus eſt. Et primo pro turpi ama=
tore ſuſceptus eſt. poſtea xp̄ianorum epi
ſcopus cognitus. Affra pedibus epiſco=
pi aduoluitur. ⁊ ſtatim conuertitur. De
mane xp̄iani queruntur. ſed affra ſub li=
ni faſciculis eos abſcondit. Tunc affra
epiſcopum ad hilariam matrem ſuā du
cit. que etiam aduoluta pedibus eius ef
ficitur xp̄iana. tūc clamat demon ſuper
epiſcopum ſe iniuſte a ſuis habitationi=
bus expelli. ⁊ recuſat abſcedere niſi aliq̄
anima ſibi in poteſtatem detur. Datur er
go ei draco magnus ab epiſcopo in fau=
cibus alpium quem ſtatim demon occi=
debat. Tunc narciſſus domum hilarie
in eccleſiam conſecrauit. et dyoniſium
auunculum affre epiſcopum ordinauit
in auguſta. affra vero cum ſolita exerce=
re negligit. gayo iudici accuſatur. Cui
dum iudex paganus diceret. deum xp̄ia
norum meretrices abhorrere. ⁊ chriſtum
habitare in talibus non poſſe. Affra re=
ſpondit chriſtum ꝑ peccatoribus veniſ
ſe. Iubet̄ in inſula lici fluminis crema=
ri. mater autem ⁊ ancille dum eam ſepe
liſſent. ibidē compꝛbenſe in igne cremāt̄.

Oſualdus rex an-

gloꝝ filius achie. ſororis ſcti ad=
mundi regis. qui ⁊ ꝓ xp̄o occubuit. fuit
vir magnarum elemoſinaꝝ. die paſce ab
aydano lindifranenſ̄ diuina audiens. et
cum linguā ignoraret rex populo inter-
ꝑtabat̄. Ea die dum paupes ꝯfluerēt. et
iam om̄ia victualia eſſent diſtributa. di
ſcum argēteū fecit ꝯfringi. ⁊ dare egenis
Cui epūs ꝯgratulans. manū eius oſcu=
labat̄ dicens. nūꝗ̄ inueteraſcat hec ma=
nus. ⁊ factū ē ita. Permanet eñ vſqꝫ ho
die. q̄ etiā die ac nocte vacabat diuinis. ⁊
aut ſupinis aut flexis genubus gr̄as age
bat. Fratre ſuo camfrido ab impijs per=
empto. ducem britonū cum multis ſup
ſe venientē ipe erecto crucis vexillo ⁊ fle
xis genubus ſupauit. Nono autē regni
ſui anno etatis vero. xxxviij. rex mencioꝝ
qui anteceſſorem ſuū ꝑemerat. ipſum in
prelio occidit ⁊ caput cum manibꝰ ⁊ bra
chijs ignominioſe ſtipiti ſuſpendit q̄ po
ſtea multis claruit miraculis. Scola=
ſticus quidam bona dicens: ⁊ mala faci=
ens ad extrema perducꝰ: vidit ſe ad in=
feros duci. inuocat auxilium oſualdi. ⁊
allata ſibi pticula pali ī quo caput oſual
di cum manibus pependit. ⁊ in aqua be
nedicta poſita ⁊ eo potato vitā obtinuit
⁊ ſalutem.

Tecla ſponſa tha

miri ſedens in feneſtra ſua audi=
uit paulum qui yconiū venerat d̄ virgi
nitate ꝑdicātem illi adheſit. Tytus im=
bi ꝑceſſerat ⁊ paulū ſic deſcripſit. Statu
ra breuis. capite robuſto ſupcilijs iūctis
naſo aquilino gr̄a plenus. Tūc mr̄ tecle
filiā cum ap̄lo accuſauerat. vñ ambo ad
ꝓconſulē trahūt̄. matre ꝯ filiā clamante
q2 ſpōſum ſuū ꝯtemnit ⁊ huic adheret.
Tūc paulus expellit̄. ⁊ tecla igni iniecta
illeſa exiuit. ⁊ inuenit paulū ꝓ ſe orantē
⁊ ſtatim ſeq̄t̄ antiochiā. Ibiqꝫ a quodā
cōcupiſcit̄: ſed vidēs ſe ꝯtēni ꝓ ſacrilega
iudici tradit̄. Sequēti die tecla inter leo
nes ⁊ leenas ⁊ vrſos ꝓijcit̄: ſed omnes ſe
inuicē interficiūt: ⁊ virgo illeſa ꝑmanſit
Tunc in aquam int̄ feras ꝓijcit̄. ⁊ dixit
In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ſit mihi
hec aqua fons baptiſmi ⁊ om̄s fere ſtatī
moriabant̄. Iterꝝ in amphiteatro int̄ fe
ras ꝓijci crudeliores iubet̄: ſed pie ma=
trone confluūt ⁊ odorifera quedā aptāt
vt fere dormiāt ⁊ mitigent̄. q̄bus ſtatim
ſoporatis: thauri fortiſſimi adducunt̄ q̄=
bus ignita ferramēta ad genitalia ligāt̄
vt magis ſeuiant. ⁊ virgo ligata inter il=
los ꝓijcit̄: ſed illeſa combuſtis vinculis
abſoluit̄. Deinde iterꝝ cum apoſtolo ſmi=
ronam pergit. tandem a paulo recta be=
nedictōe ſumpta. yconiū redijt: ⁊ ſponſū
mortuū repperit. mater eius ī ſua nequi=
cia permanſit. ipa vero multaꝝ virginum
mater extitit ⁊ orans ad dn̄m migrauit.

Ex nobiliſſimo

parentum magnoꝝ videlicꝫ au=
guſtoꝝ ſanguine duo imarceſſibilis glo
rie flores emicuerunt. ſecūdus vicꝫ hein
ricus romani imperij glorioſiſſimū decꝰ
eiuſqꝫ digniſſima collectalis pie memo=
rie kunegundis imꝑatrix. Eadem vero
beata ⁊ deo dilecta kunegūdis ẗreno im
peratori corpaliter. nō carnalit̄ coniun=
cta: celeſti regi virginitatē ſuam cōſecra=
uit quam vſqꝫ in finē caſti cōiugis con=
ſenſu deo teſte conſeruauit. Qd̄ poſtmo
dum diuinitatis teſtimoniū ne lumē in
tenebris lateret: oſtendit. dum cā ad con
fundendum virginitatis hoſtem. et ob=
ſtruendum os mendaciū contra v̓gineꝫ
xp̄i loquentium. ſuper ignitos vomeres
incederet. ⁊ illeſam ꝓcedere dedit. In fa
ſtibus itaqꝫ conſtituta. ꝯtinentie ſue glo
riam ſub terreni clamide imperij ſatage
bat abſcondere. vt tanto ꝓpenſius quan
to efficacius poterat: ꝓmoueret. que deo
inſtigante illo quoqꝫ adiuuante ad lau
dem ipſiꝰ cogitabat ꝑficere. Deniqꝫ poſt=
modum nouellam fecundiſſime planta
tionis ſue eccleſiam quam cum illo ſuo
ſtudioſiſſimo cooperatore heinrico in lo

co bambergenſi venuſtiſſime ſicut hacte-
nus cernit fabricauit. ſub patrocinio p̄n-
cipis apoſtoloꝝ beati petri ⁊ ſancti geor-
gij martiris. monaſteriū ſub regula bea-
ti benedicti ad aquilonarē plagā in ho-
nore ſancti michaelis archangeli extru-
xit. non minori ſtudio p̄diorū quoqꝫ ac
diuerſoꝝ donarijs ornamentoꝝ. Terci-
am demū verſus meridiem ſub ordine
canonicoꝝ ſub titulo beati ꝓthomarti-
ris ſtephani paruo quidem ſcemate ſed
maiori opera de ſuo matrimonio eccle-
ſiam dedicauit. ad quam dedicandā be-
nedictum papam quem prefatus deo di-
gnus imperator heinricus ad confirmā-
dum bambergeñ. pontificatum aduoca-
uerat: venire rogauit. ipſa q̄qꝫ illud pſal-
migraphi ſecum decantans. Domine di-
lexi decorem domus tue. Diuerſa eidem
eccleſie iuxta imperialem magnificenti-
am munera contulit. in diuerſis eccleſie
ornamentis. que omnia ipſe dominꝰ apo-
ſtolicus. vt ſemper memoria fundatricis
ipſius illic floreat. ne quando per fraudē
aut violentiam vel furto ſubtraherentur
inde. dura banni ſui innodatiōe ſeptua-
ginta quoqꝫ duorum epiſcoporum qui
illic aderant auctoritate ipſo die ꝯfirma-
uit. Item monaſterium ad honorē ſan-
cti ſaluatoris noſtri hieſu xpi. ⁊ eius vi-
ctorioſiſſime crucis. in loco qui cōfugia
dicitur. magnifice conſtruxit. ⁊ ancilla-
rum dei ibidem deo ſm regulam beati
benedicti ſeruientium congregationem
decētiſſime declinauit. Porro cooperan-
te ei in omibus imperiali maieſtate. idē
monaſterium omi ornatu decorauit. añ
principale altare yconam de auro ⁊ lapi-
dibus precioſiſſimis ſtatuit. calices au-
reos ⁊ argēteos. catinos aureos. aureos
vrceos [?]. pallas ⁊ caſulas. vela ⁊ cortinas.
cappas auro ⁊ gēmis precioſis intextas.
⁊ cetera vtenſilia ſiue vaſa ad miniſteria
tanto ſtudio ⁊ tam ſumptuoſis expenſis
eidem eccleſie contulit. vt quicūqꝫ ea in-
tuentur regiam munificentiam et mirā
vtriuſqꝫ imperatoris videlicet ⁊ impera-

tricis deuotionem in deum. magnopere
mirari non ceſſent. Preter has principa-
les ſue operationis ⁊ primarias eccleſi-
as. que cōuentualis eccleſia. que mona-
ſteria illorum donatiuo non gloriantur
ſe aut in predijs dilatatas aut decoratas
ornamētis. Alias enim antiquitate col-
lapſas reedificauerunt. quaſdam etiam
deſtructas ⁊ ad nihilum redactas in pri-
ſtinum vel etiam in meliorem ſtatū in-
ſtaurauerunt. Et ſicuti prudentes virgi-
nes oleum ſue miſericordie in diuerſos
effuderunt. vt merito dicere poſſint xpi
bonus odor ſumus in omi loco. O con-
iugium non voluptate ſed bona volun-
tate copulatum. O ſanctum matrimo-
nium vbi vna fides inuiolate caſtitatis.
vbi vnus ſpiritus miſericordie ⁊ verita-
tis. vbi idem velle in virtutibus. ideꝫ
nolle in vicijs. vbi nec primus nec alter
diſcerni potuit dum alter quod primus
voluit. vbi par animus in multipharijs
operum effectibus pares in duobꝰ oſten-
dit affectus. quales has nuptias dixeri:
neſcio. vnum ſcio quia noſtra modo ne-
ſcit regio tales. dum ꝓpter regnum celo-
rum ſe caſtrantes. nec ꝓlem terrene fecū-
ditatis expectantes. celibem a deo gene-
rationem reciperēt. a quorū ore laus dei
nunq̄ deficiet. Hec eſt generatio querē-
tium dominū. qui viuētes in xpo mem-
bra ſua mortificantes ꝓpter chriſtum ſu-
per terram morientium. modo regnan-
tes cum chriſto bona domini ſui videtis
regione viuentium. Quoniam de vi-
ta ⁊ miraculis pij Heinrici xpianiſſimi
imperatoris ꝯmiſerationibus varijs q̄s
fecit in domo domini. De ſignis quoqꝫ
⁊ miraculis que poſt tranſitum ipſius ꝑ
eum fecit deus. ſatis ac digne ſcripta ſan-
cta recepit eccleſia. nunc animū pupugit
ac in mentem venit vitam me memorā-
de virginis noſtre breuiter explicare. et
memorie ſcripto cōmendare. vt ad exem-
plum eius ſe intuentes quecūqꝫ v̓gines.
quecunqꝫ vere vidue perfecte vite nor-
mam arbitrentur conuerſationem illiꝰ.

Indignum enim nobis et magis opere
precium digne duximus. vt illi officium
ſubtrahamus oris. cuius ꝓuidētia quo-
tidie alimēta percipimus corpis. Hein-
rico itaqꝫ ſuo ſue caſtitatis patiētiſſimo
ſemper cuſtode vbi eam ſuis virginē vti
tranſduxerat in chriſto reſignauit. ad ce-
leſtiaqꝫ iugiter ſuſpirabat gaudia trāſla-
to. illa ſe ad deum vt ſemper totam con-
tulit ipſum ſue caſtitati. neceſſitati ac ſa-
luti adeſſe illum ſuis eccleſijs. illū filijs
quos ei in ipſo aggregauerat preſentem
affore. aduocare. vigilijs orationibus in-
ſtare. die practicam cum martha noctu
contemplatiuam cum maria vitam age-
re non ceſſabat. Quāta vero elemoſina-
rum largitate. quanta orationis inſtan-
tia. ꝓ beati coniugis defuncti anima de-
ſudauerit. in ſubſcripta pagina quā ipſa
per ſe (nam litterarum ⁊ artium aliarū
diſtinguere auro gemmiſqꝫ ſacras veſtes
paratiſſima fuit) compoſuit ⁊ ſcripſit q̄-
cunqꝫ voluerit agnoſcere poterit.

Kunegundis diuia
diſpenſatione ſolo imperatrix noīe. ſpe-
cialiter dilecte congregationi confugia.
quicquid iuſte conuenit dilectiōi. ꝓprie
aduerſitatis ſarcinā facilius (veluti eſti-
mo) tolerarem. Sic veſtras res ſaluas
incolumeſqꝫ exiſtere viderem. Quāuis
enim mens ꝓcelloſiſqꝫ curarum flucti-
bus vndiqꝫ quatiatur veſtre tamē recor-
dationis anchora a cordis ꝓfunditate
non euellitur. Et licet longe remoti ab
oculis. ab animo tamen nunq̄ recedetis
quis nos ſeparabit a caritate xpi ÷ caſus
doloris an longinquitas remotiōis. qn
etiam ſi amiſiſſe facultatis vſus concede-
retur: volūtas hec operis exhibitōe com-
probaretur. Ipſum tamen modicū q̄
adhuc deo volente reliquum tenemus.
veſtre cōmunitioni alienum eſſe nolu-
mus. vt participatione paruitatis reue-
letur magnitudo deuotionis. Dat nāqꝫ
ſi parum habuerit parum filijs tribuit.
Ecce hec modici ſumptus munuſcula

ad refectionem vobis mittuntur carnis
vt animam ſenioris patris veſtri conti-
nua orationis alimonia reficiatis. quo-
niam tot iuſtorum preces vnanimit̄ cō-
tinuate apud deum multum poſſunt ꝓ-
ficere. iacobo atteſtante. multū valet de-
precatio iuſti aſſidua. Ille etiā atqꝫ etiā
iuſtus dominus qui iuſticias dilexit. eq̄-
tatem ſupplicationis exaudire nō reſpu-
it: ſed vobis indefeſſis interceſſoribus ſui
predicti cari memoriam facientibus. ſa-
lutis dabit premiū. q̄d ipſe ꝓmittit dicēs.
q̄ pſeuerauerit vſqꝫ in finem ſaluus erit.
Atqꝫ bonū opus ī ꝯſpectu etiā dei pla-
citū eſſe cernitis. ſi nō ſolū ꝓ illis qui in
hac vita poſiti. multa vobis dona: ſed q̄
nulla fecerūt: oraueritis. Obſecro ergo
vt eum a cordibus vr̄is nūq̄ abijciatis.
q̄ vos tanq̄ ꝓprias amauit. atqꝫ hūc lo-
cū veſtra ſeruitute florere voluit. Eſto-
te q̄ꝫ mee neceſſitatis mēores. ſp in hilari-
tate cordis miſericordes. ſm illud apl̄i. di-
lectio ſine ſimulatōe. Necnō vr̄e mētis ī
q̄dā mutue caritatis ſoliditatē magis ac
magis ꝯcreſcāt. q̄tenꝰ ī die tribulatōis cla-
morē vr̄m ipiꝰ aures exaudiāt. q̄ dic. vbi
duo vl̄ tres ꝯgregati fuerit ī noīe meo ī
medio eoꝝ ſū. Q̄d vos oī mō ꝓmērī hor-
tor eoꝫ p̄ſtāte q̄ cū pr̄e ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. viuit ⁊
regnat ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ: Amen.

Deniqꝫ conrado ſi-
bi ſuccedente in regno. ipſa curis ſecula-
ribus ſicut iam diu deſiderauerat exone-
rata. iam in ipſo anniuerſario die tranſi-
tus ſancti heinrici. archiepiſcopus cum
epiſcopis ad dedicationem confugienſis
eccleſie conuocauit. vbi inter miſſarū ſo-
lennia imperiali decentiſſime omni or-
natu cultu ante principale altare virgo
deo deuota ꝓceſſit. ibiqꝫ theſaurum in-
comparabilem. ligni videlicet dominici
crucem. paruam quidem in materia: ſed
maximā ī virtute dn̄i obtulit. at vbi le-
ctio euangelij in qua ſuper arborem cru-
cis aſcendēs conſpicientem ſe hieſum ſu-
ſcipere ⁊ ab eo benedictionē puſillꝰ me-

ruit accipe lecta fuit regalē purpurā exu
ens. tunicā fuſtiorē quā ipſa ſibi manibꝰ
ſuis opata fuerat. ſacerdotali bñdictōe
data. veſtē religionis induit ⁊ multis q=
dem ꝓ ſe flentibus. ꝓ illa autē gauden
tibus. q̄ iam ſeculū damnaſſꝫ in veſtibꝰ.
capillis qui huc uſqꝫ in eodē monaſterio
ꝓ veneratiōe ſeruant̄ paſſis. impoſito ſi
bi ab ep̄o velo anulo fidei ſubarrata. gra
tulabunda ſuccinuit. Poſuit ſignū in fa
ciē meā ⁊ anulo ſuo ſubarrauit me. dñs
meus hieſus xp̄c. Ita ſponſo xp̄o conſe=
crata dum filiaꝝ ſuaꝝ ſe ſanctiſſimo con
tubernio applicuiſſꝫ. nō vt mat̄ filiabus
ſe p̄ferebat: ſed oībus inſeruiens. ſeruilē
perſonam ſe oſtendebat. ita tñ vt cū om=
nia faceret: oſtentationē fugeret ſingulo=
rum. ne reciperet in p̄ſenti ſeculo merce=
dem ſuam. Operabat̄ manibus ſuis ſci
ens ſcriptū eſſe. qui nō operat̄ non man=
ducet. Sponſo ſuo aut orans loquebat̄.
aut pſallens ad eccleſie limina pene inui=
ſa ꝯperabat. nihil ſeueritate illius iocū=
dius. nihil iocūditate ſeuerius. triſtis in
riſu. in triſticia ſuauis. breui vite ſpaciū
eterna memoria compenſabat. Idem il
le orōnis locus ⁊ quietis fuit. idem ſem
per habitus. incultū corpus. dum ſciret
reijciēdas delitias corpis. qđ paulopoſt
vermibus exarandū fuit. ſemp eam lege
re aut legentē audire vidiſſes. multa illi
circa contubernales deuotio. frequēs de
cubantiū viſitatio ſollicita pauperꝝ con
ſolatio. Preterea eam feciſſe plura mi
racula credimus: ſed ꝙ gloriā humanā
⁊ oleum adulatiōis ſemp fugeret illa vo
luit eſſe ſuppreſſa. aut incurie hoīum ſeu
reuolutioni temporꝝ nō defectui deputā
dum virtutū. Vñ etiā tante maiſtati in
digna ſcribēdi maior materia fuit. pauca
tm̄ q̄ in ſcriptis repimꝰ. vel veridica ſan
ctimonialiū vbi illa ꝓ xp̄o militabat re
latiōe cognouimus. hic inſerere dignū
duximus. Cū poſt orōnis frequētiā int̄
lectiōis laſſitudinē ancilla xp̄i i lecto nō
plumis extructo: ſed cilitio ſtrato mem=
bra ſopore grauata remiſiſſꝫ. Puella ſa=
cra q̄ de more illi aſſidebat. ſacros codi
ces leges. cū fere ad mediū noctis lectio=
nē extēderet. caligātes oculos clauſit. lu=
menqꝫ e māibus elapſū. paleas corripi=
ens ſui fragore circūiacētes ſorores exci=
tauit. clamore ex ꝑcuſſu facto v̄go xp̄i de
ſomno excuſſa. dū colluctātes int̄ ſe flā=
mas circa ſe aſpexit: ad oratōnis arma ſe
ꝯuertit ⁊ ſigno crucis aduſtionē illam
abſqꝫ omi ſuaꝝ leſione veſtium auertit.
Tua hec xp̄e opa q̇ babilonē regē i ſuo
furore cōfudiſti. ⁊ babilonios ignes vt
pueri tui liberent̄ illeſi. Aliud mira=
culū tā timendū ꝙ mirandū huic placu
it ſubſcribere. i quo animi illiꝰ ꝯſtantiā
⁊ rigoris ſeueritatē diſcere poteris. Ha
buit ſecū ſororis ſue filiā iutā noīe. quā
a p̄mis annis educatā oī diſciplina ſecu=
lariū quoqꝫ lr̄aꝝ ſcīa iſtruxerat. Hec ma
terterā n̄ nunꝰ religiōis ꝙ dilectōis amo
re in monaſterio ſecuta: ⁊ cōſecrata fuit.
Hāc in oībus plene inſtructā. vt eius in
orōnibus vigilijs ac ieiunijs ꝑſeueran=
tiā ⁊ a dño patiam ꝑſpexit. oīum a ſenſu
⁊ rogatu p̄mā in ip̄o cenobio eā abbatiſ=
ſam p̄fecit. Cū v̄go mat̄ filiā ſuſcipiens
iux̄ cōmunitionē ſanctā iādudū habitā
p̄cedētiū patꝝ repetēs alloqa. monet ob
ſalutꝭ affectū vtilia ac deo placita ſepe di
cere frequent̄ audire. ſolitas religioſi iti
neris vias nō deſerere. magis magiſqꝫ er
rorꝝ deuia. ⁊ dyaboli calcare figmēta. nul
lā luci ac tenebris. v̄itati atqꝫ mendatio
turpitudini atqꝫ egeſtati. apud dei ſuos
docꝫ eſſe coīonē. ſollicite cauē ne vana ſe
ctando deſineret eē tēplū dei. fieret habi
tatio tenebraꝝ. fieret demoīs monumen
tū. lumīa ſua i dei defigere aſpectū. Pri=
māqꝫ docꝫ facere vt fructū doctrīe ſue ip
ſa i ill' deo adiuuāte poſſit iuenire. Hec
⁊ hmōi iteꝝ atqꝫ iteꝝ materno ſtudio ei
inculcās. q̄ſi in oībus iā ꝑfectā ⁊ ip̄a ma
giſtrā venerari cepit. Illa vbi i matura
libertate poſita eſt paulatim a rigore ſuo
deficere. meliorem cultū. lautiorē cibū.
viciorꝝ alimēta deſiderare. vltima in cho
ro. prima in ꝯuiuio puellaꝝ fabulis in=

terec. ⁊ in oībus laxius ſe agere cepit. ꝓ
hmōi leuitatibus dum eam ſancta dei
priuatim inter ſe. publice corā oībus ar=
gueret ſepius obſecraret. increparet. nec
illa velut materte patrocinio aut famili=
aritate vane cōfiſa emendaret. quadam
die cum ip̄a cum cōuentu crucem (naꝫ
dies dñi cuius erat) ſequitur. abbatiſſa
defuit. quā illa inquirens et epulantem
cū cocis in ꝯdam repiens. Zelo pietatꝭ
armata cum verbo correptionis dextraꝫ
maxillam eius percuſſit. q̄ quaſi ſigillū
quoddā formā digitoꝝ accepit. q̄ omni
rp̄e vite ſue nō caruit. De quo nimirū
facto ꝯſtat. quia nō tm̄ ꝓ ſe ſꝫ aliorum
emendatione hoc ptulit. vt huius viſio
alijs ꝓficeret et ad melioris vite ſtatum
a vitijs ſuis retorqueret. Forte ⁊
illud detractoribus fabuloſum ⁊ infide
libus videre ncdibile putabitur. ꝙ ſan=
ctitatē illius quā gratia humilitatis ip̄a
homines latere voluit elemēta loquūt̄.
Denqꝫ cum poſt lectionē euangelij ſuo
ſolenni amore ad altare ſacrificatura ac
cederet. dextera manus ſue cirothecā de
trahens. cū nullus q̇ reciperet adeſſet. a ſe
reiecit: quā radius ſolis ꝑ feneſtre rimu=
las intrans ſuſcepit ⁊ tādiu. quaſi famu=
lando ſuſtinuit. donec illa poſt ſacrifici=
um rediens eam reciperet. Tale etiā quid
in beati veſte goaris aliqñ diuina v̄tu=
te oſtenſum fuiſſe legitur. q̇ dū a ſede tu=
ſtici treuerēſis pontificis deſpicit̄. a ſum
ma maieſtate ꝑ maioris lumīaris famula=
tū honoratur. Omniū itaqꝫ capax erat
meritorū. q̄ iudicē cunctoꝝ meruit. hie
vit tumm. Quindecī in ſancto ꝓpoſito
ſuperuixit annos. tā humilitatis grā ꝙ ꝓ
religionis reuerētia oībus admiranda.
Tandē ꝓ nimia ciboꝝ abſtinentia. ora
tionis ⁊ vigiliaꝝ incredibili ꝑſeuerātia
cepit corpe langueſcere ⁊ ingraueſcente
morbo paulatim deficere. ſed dū membra
dolore cōtraherent̄ exteriꝰ tm̄ ſpū (quia
laus dei in ore eius) ſp ꝯſortabat̄ interi
us. Vocabat ſanctos angelos quorum
hic vita. illic nunc cōſortio fruit̄. apoſto
los et cōfeſſores quorū fidē ſp ⁊ cōfeſſio
nem tenuit. interpellabat. virginū xp̄i in
ſuo exitu inuitabat choꝝ. quaꝝ emulati
one in carne dū p̄ter carnē viueret. ima=
culatum xp̄o ꝯſecrauerat choꝝ. omniū
deo famulantiū ſibi adeſſe ſibi occurre=
re orabat auxiliū. Vere qđ ſcriptū eſt. di
ligentibus deū oīa coopant̄ in bonū. in
obitu tante virginis vidimus cōproba
tum. necdū ſpiritum exalauerat. necdū
xp̄o debitā reddiderat vitā. ⁊ iam fama
volans tanti p̄nuncia luctus. nō tantū
ſacratas virgines aut diuerſi ordines vi
ros. ſed ⁊ totius vrbis populos ad exeq=
as cōgregabat. Sonabāt pſalmi ⁊ totā
domū. vbi ſacꝝ corpuſculū in medio ſu
per illo nobili ſuo cilitio ꝯpoſitū iacebat
in ſublime reſonās letania ꝓ exeūte aīa
quatiebat. Interiꝫ ex more regales tāꝙ
i patricia. nō vt paupcule obeūt̄ ſoror pa=
rantur obſequie. aurea feretro obtenden
da ꝓferunt̄ vel amina. Cum illa pallen
tes vultus quos ante vt ſponſo venienti
letos videres ad os retorquere manu
annuere. amictus iſte ait nō eſt meꝰ. au=
ferte hinc. Ornatus hic alienus eſt. his
terreno ſponſo. iſtis celeſti ſum copula=
ta. nuda d' vtero matris mee egreſſa ſū
nuda regrediar illuc. his miſere vilem
carnis materiā inuoluite. ⁊ corpuſculum
meū iux̄ tumulū fr̄is mei ac dñi Hein=
rici ip̄atoris quē me vocātē video in pro
prio locello reponite. His iam dictis in
man⁹ dñi ſpūm ꝯmendās carnis ſarcina
abiecta ad ſuū aīa reuolauit autorē ⁊ in
anti quā poſſeſſionē diu peregrinata con
ſcendit. terris matrē cōmunē ſe amiſiſſe
flentibus. celis aūt ꝯciuē in ſuū ꝯſortiū
ſe ſuſcepiſſe gaudentibus. Ita demū ſa=
cro illo corpe feretro ſuppoſito. nobiliū
ordine p̄euntē. multis hinc inde ꝯfluen
tibꝰ turmis cū illo ſibi ſp familiariſſimo
pauperꝝ ꝯtubernio. ad locū p̄deſtinatū
ſepulture felices exequie vſqꝫ dlate ſunt
Cum vero relictas vrbes. vacua rura. de
ſolatas ciuitates vndiqꝫ ꝯcurrere popu
los vidēs. mr̄es puulos ſuos i brachijs

geſtantes. infirmos in grabatis iacẽtes. ſanitatis gratiam ſperare. felicem ſe credere. ſi cui aut feretro iungi. aut ab ipõ cõtigiſſet obumbrari. Tandem in eccleſiam beati petri corpus nõ ſine labore deportatũ triduanas ibi meritis ſuis ac beneficijs cõdignas habuit exequias. Filij quos ipſa illic in xp̃o aggregauerat d̃ matris pace iam ſecuri. ꝓ ſe aũt ſolliciti inceſſanter pſallebant. dum eaꝫ ſibi ad horam ſubtractam ſine timore amiſſionis in ſpe ꝑpetue interceſſiõis recepiſſe plaudebant mater de celo filioꝝ proſpectãs affectum gaudebat. ita velatum ſacruꝫ corpus ſacris veſtibus dyademate xp̃i ſuppoſito. ſuo loculo in dextro latere. ſicut hactenus veneratur repoſitum eſt. O felix bãbergeñ. eccĩa. recepiſti theſaurum quem amiſeras. procax et malefica lingua detractorum occultoruꝫ teſtimonio confutata eſt. dum virginitas eius rebus approbata: ſanctitas clareſcentibꝰ ſignis videtur teſtificata. per xp̃m dñm noſtrum. Xp̃iane religioni profitẽs fidelis eccleſia. que in euãgelio voce domini teſtante. dei mater et filia per gratiam nominatur. Mater quia ſancte operatiõis exemplo. filios domino generat filia quia virginis filio pro ſalute mundi incarnato. eruditione ſanctorum patrum quotidie generatur. ſalutẽ miſſaꝫ a dño celeſtis archiatri effectibus medicine plenã tã corpis auribꝰ animaduertat. Mundane machine ꝯditor. humano generi ꝑ iobedientiã lapſo ꝯdolẽs vt eterne vite fructus facientẽ nouã plãtationẽ. ſ. primitiuã eccĩam inſereret. patriarchas ꝛ ꝓphetas in mũdum mittere dignatꝰ eſt. Qui creditũ ſibi officiũ quãq; corpis ſenſibꝰ ſecto quoq; q̃ ẽ ſpũs ꝓphie. miſterium incarnationis xp̃i. et oĩa q̃ de ipõ annuncianda erant predicãtes. alij aſperitate vite. alij diuerſis penarũ mortibꝰ ipi quẽ ꝓphetabãt famulatũ ſuũ fideliẽ impleuerunt. Hoꝝ lumen xp̃c eterni patris ꝯſilio ꝓ liberandis hoĩbꝰ de intemeritate virginis vtero ꝓceſſit. vt iã inchoate plantatiõi miſſis ꝑ orbẽ apl'os atq; d̃ ſuo corpe fuſo cruore fabricatã. nouellã ſuperedificaret eccĩam. q̃ ſancte trinitatꝭ fide ibuta. ꝛ mũdata baptiſmi grã. martires cõfeſſores ꝛ infirmi ſexꝰ ṽgines. aĩo tñ cõſtantes ꝓmitias obtulit. Inter q̃s beata kunegundis flos bãbergẽ. eccleſie cum ſancto Heinrico q romanũ tenuit ĩpium. ſub ꝯiugij ſpecie. ĩmortali ſpõſo caſte virginitatis honore deſeruiuit. vñ iam eius ſanctitatis merita ꝑ orbẽ manifeſta declaratione apparent. quia in loco vbi ſanctum corpus eius quieſcit infirmi quacunq; laborantes egritudine ſanitatem recipiunt. Ut autẽ ad omnia cautiſſimi teſtes ſimus: veritatis amatoribus. etati noſtre ſuccedentibus de his que ſcribimus curioſe indagantibus. ſ. quo tempore curationũ operationes meritis p̃fate imperatricis initium habuerunt largiente domino ꝓut poſſumus explicare volumus. Anno dominice incarnationis. Mclxxxix. Indictiõe. ij. Thiemone. xiij. Bambergeñ. eccĩe epõ quarto pontificatus ſui anno. ad vincula ſancti petri. ne de ſanctitate p̃dicte virginis ambigeremus ſignorum experientia certificati ſumus. Nam dum ſolito more populus ad p̃dictum locum orationum et vigiliarum cã cõueniſſet. affuit etiã quidã demoniacus de villa q̃ dicitẽ beyrreut. qui nec pietatẽ agnoſcẽs nec ſcelus abhorrens. filium ſuum igne cremauerat. hic duris funibus aſtrictus ad ſepulcrum ſancte kunegũdis ita mãſueſcere cepit. vt furiali morbo abſolutꝰ deũ oĩpotentẽ laudaret. eiq; cuiꝰ patrocinantis meritis hoc accidiſſe cognouit cũ caterua q̃ pñs extiterat. debitas laudes declamaret. Igitẽ dũ hec cũ ſolennitate chori ꝛ populi deuotiõe agerentẽ. quidã ꝯtractus in ſuburbio de hoſpitali ſancti Egidij adductꝰ. ſanitatẽ poſtulabat. ꝛ miſericorditer exauditus. qđ p̃ca atur obtinuit. Dũ ſignoꝝ fama totũ bãbergenſeꝫ locũ reſperſiſſꝫ. ꝯtractꝰ de domo conradi p̃poſiti maioris eccĩe

ſanitatẽ affectãs. ꝛ q̃uis natura in membus eius oberraſſet. tñ ꝓut potuit velocius reptãs. venerabili ſepulcro ſe ingeſſit. vbi a dño ſalutẽ optatã inuenit.

Audiens hoc etiã contractus de domo ottonis in eadẽ eccĩa canonici. venit quãtocius ad locũ ſepulcri ſperans ſibi ex bñficio grẽ ſicut ceterꝭ ſubueniri cui ſine mora ſubuentũ ẽẽ in xp̃o teſtamur.

Gloriosa virgo ꝛ martir Dorothea. ex p̃re doro et matre thea fuit progenita ex nobili ſanguine ſenatorũ. Illis tpibꝰ viguit pſecutio xp̃ianoꝝ in terra romanoꝝ. Un ipſe dorus ſpernens ydola. romana derelinquens p̃dia. cũ poſſeſſionibꝰ. agris. vineis. caſtris ac domibus. trãſfretauit cum vxore ſua et duabus filiabus criſten ꝛ caliſten. prexit ĩ regnũ capadocie, venitq; in ciuitatem ceſareã ibiq; habitãs genuit filiã de cuius vita nũc intendimus loqui. Et ipſa genita ꝑ in more xp̃ianoruꝫ occulte baptizata ẽ a quodaꝫ epõ ſancto qui nomẽ ei impoſuit ex patre ꝛ matre cõpoſitum. Dorothea aũt ipſa puella repleta ẽ ſpũſancto. ṽtutibꝰ ꝛ omni pacis diſciplina ĩbuta. formoſa valde ſup omnes puellas regionis illius. Quod inuidus ſerpens inimicus caſtitatis dyabolus ñ ſuſtinens. fabriciuꝫ terre p̃fectũ in amorem ṽginis dorothee ſtimulans. vt ipſaꝫ carnali cõcupiſcẽtia appeteret. Qui mittens ꝓ ea ſpondens theſauꝝ et res abſq; computi determinatione ꝓ dote ꝓdere ipſam legitimo thoro ꝓducendã. Audiens hoc dulcis dorothea quaſi lutũ terre deſpiciens terrenas diuitias. ꝛ intrepida ſe xp̃o deſponſatã fatebatẽ. Qđ audiens fabricius furore ſuccenſus mox eã in doliũ plenũ feruẽtis olei mitti iuſſit. Ipſaq; adiutorio xp̃i illeſa manens ac ſi balſamo vngeretẽ. Multi autẽ paganorum videntes hoc miraculũ intra ſe ad xp̃m ꝯuertuntur. Fabricius vero credẽs hoc magicis artibus fieri. ipſaꝫ in carcerem recluſit. ix. diebꝰ abſq; ciborum alimentis. que nutrita a ſanctis angelis. dũ ꝓducitur ad tribunal pulcrior q̃ nũq̃ viſa fuerit apparuit. cunctiq; mirabantẽ q̃ tot diebus abſq; cibo tam formoſa videretur. Fabriciꝰ vero dixit. Niſi deos in preſenti adores. eculei penas nõ euades. Dorothea reſpondit. Deum adoro non demonẽ. dij enim tui dmones ſunt et ꝓſtrata in terram eleuatiſq; in celum oculis. orauit ad dominum vt oſtenderet omnipotentiam ſuam. et q̃ ipſe ſit ſolus deus. et non alius preter eum. Erexerat nanq; fabricius columnam et deſuper ydolum et ecce multitudo angeloꝝ cum impetu veniens contriuit ydolum. q̃ nec particula columne inueniretur. Exaudita eſt vox demonum per aera clamantium. Dorothea cur nos ſic vaſtas? et multa milia paganoꝝ ad chriſtum manifeſte conuertebantur. qui etiam martirij palmã ingreſſi ſunt. Ipſa aũt dorothea eculeo ẽ ſuſpenſa. pedibus eleuatis. vncis laceratur corpus eius. virgis caſtigatur. flagellis flagellatur deinde ad mamillas virgineas facule ardentes applicate ſunt. et ipſa ſemimortua vſq; ad craſtinum recluſa eſt. De mane producta nec vlla macula nec vlla leſio apparuit. de quo etiã cũ ipẽ preſes miraretẽ dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella. ſatis nanq; caſtigata es. et miſit eaꝫ ad duas ſorores ſuas criſten et caliſten q̃ metu mortis a chriſto receſſerant vt ipſe Dorotheam ſororem ſuam a chriſto auellerent. Dorothea autem leniter alloquens predictas ſorores. auferens ab eis cecitatem cordis. et eas ad chriſtum conuertit. Quod audiens Fabriciꝰ ambas ſorores dorſo ad dorſum ligari fecit et in ignem proijci et cremari. Et dixit dorothee. Quouſq; malefica nos protrahis. aut ſacrifica ꝛ viuas. aut ſñia capitali plecteriſ. illa leto vultu reſpõdit. Quicqđ vis paſſura ſuꝫ ꝓ xp̃o dño ꝛ ſponſo meo. in cuiꝰ orto oliue ꝛ roſas cũ pomis

colligā. ⁊ letabor cū ipſo ineternū. Hoc audiens tyrannus in ſeipm̄ infremuit: p̄cepitq; vt pulcritudo eius ⁊ facies ei⁹ baculis ⁊ fuſtibus cederet. ⁊ vt tortores fatigarent. ⁊ ꝙ nec veſtigia faciei in ipſa apparerent. ⁊ in carcere ſeruata in craſtinū. Demane vo̍ ꝑducit illeſa a ſaluatore nr̄o curata ſnīa capitali iudicat. Et dū extra muros ducit vidēs eā theophilus ꝓthonotarius regni. q̄ illuſorie roſas de viridario ſpōſi ſui petēs ſibi mitti. qd̄ illa ꝓmiſit. Cū aūt venit ad locū decollationis. rogauit dn̄m ꝑ oībus q̄ ad honorē ſui noīs ſue memoriā paſſionis pagerēt. vt in oībus ſaluarent tribulationibus. ⁊ p̄cipue a verecundia. paupertate. ⁊ a falſo crimine liberarent. ⁊ in fine vite ↄtritionē ⁊ remiſſiōez oīm pctōrum obtinerēt. mulieres vo̍ parientes nomen eius inuocantes celerez ſentiant in doloribus ꝓfectū. Et ecce vox de celo audita eſt. veni electa mea oīa q̄ petiſti: impetraſti. Dorothea vo̍ inclinata ad ictum ſpiculatoris. apparuit puer purpura indutus. diſcalciatus. criſpo capite in cuius veſte auree ſtelle fuerunt. ferēs in manu orariū. i. ſportulā cum tribus roſis ⁊ tot malis. Cui dorothea. Obſecro te dn̄e mi. feras eas theophilo ſcribe ⁊ decollata eſt. ⁊ ad xp̄m ſuū ſponſum feliciter collocata ē. Paſſa ē aūt glⁱoſa virgo ⁊ martir dorothea āno dn̄i. cdxxxviij ydus februarij a fabricio p̄ſide ſub diocletiano ⁊ maximiano imꝑatoribus romanoꝝ. Theophilus aūt ſtans in pallatio p̄ſidis ⁊ ecce puer apparuit circa eū ⁊ ſuſtulit eū in partē dicens. Has roſas cum pomis mittit tibi ſoror mea dorothea de paradiſo ſponſi ſui. Puer vero diſparuit. Tunc theophilus ꝓrupit in voces laudando ⁊ gl̄ificando xp̄m deuz dorothee. q̄ menſe februario. dū magna frigora terrā cogebāt. ne aliq̄d virgultū frondib⁹ veſtit roſas ⁊ poma q̄bus vult mittere potens eſt. cuius nomē ſit bn̄dictum. Et illius affirmatione ⁊ p̄dicatōe fere tota terra ↄuertit. videns hec tyrānus. plibus generibus tormentoꝝ ꝙ dorotheā cruciauit. Vltimū vo̍ in particulas minimas ſuccidi iuſſit. ⁊ volatilib⁹ ad manducandū ꝓijcit. Theophilus vo̍ ſacro baptiſmate miſtico corꝑe ⁊ ſanguine xp̄i cōicatus eſt. Perrexit ad xp̄m q̄ gl̄ificat ſctōs ſuos. ⁊ gl̄ificat ipē in eis. q̄ pr̄i ſctōq; ſpūi ↄſubſtātialis ⁊ coetern⁹ viuit ⁊ regnat de⁹ in ſecula ſeculoꝝ amē.

Wolfgang⁹ natione quidē almannus: genere vero ingenuus ab ipſis infantie rudimentis deū fontē vite ſitiens. ⁊ ſcti ſpūs gr̄a illuſtratus. q̄uis mūdi amatoribus videret ↄtemptibilis. magna meritoꝝ p̄rogatiua eminere cepit. Nā reuera nece eſt vt quē mūdus odit: diligat a deo. Sctōs viros in hoc ſeculo ↄſtat pegrinos eſſe ⁊ hoſpites. Vn̄ ⁊ rep̄hendit petrus ꝙ tabernaculū i mōte fieri cogitauit q̄r ſctīs in hoc mūdo tabernaculum non eſt quibus pr̄ia ⁊ domus in celo eſt. Sancti viri funditus ſeculo renūciantes. ita huic mundo moriūtur. vt ſoli deo viuere delectentur. Quantoq; ab huius ſeculi cōuerſatione ⁊ ſubtrahunt. tanto interne mentis acie. preſentiam dei ⁊ angelice ſocietatis frequentiam contemplantur. Qui enim renunciat rebus ſuis. ſua abnegat. qui vero renunciat moribus prauis. ſemetipſum ſcilicet abnegat. Hoc adimpleuit beatus vuolfgangus. primum inter canonicos laudabilem ⁊ caſtam vitam duxerat. Deinde arctioribus regulis implicari deſiderans. in ſueuia apud cenobitas. qui ſolidarij vocantur monachice vite normaz ꝓfeſſus eſt. In qua quanto rigore: qualiq; obſeruantia vixerit. ⁊ virtutū ſuaꝝ exitus ⁊ dn̄s e ſibi diuinitus viſiōis patefecit ꝓuent⁹. Nā cum. b. vuolfgangus adhuc in paterno ſolo poſitus. peregrinari pro amore diuino affectaret. ⁊ huiuſmōi deſiderijs ſanctorum ſe ſuffragijs iugiter commendaret beatum xp̄i confeſſorem othmarum cui ſe ſuaq; frequentiſſime commenda-

bat ſibi in ſomnis aſtare videbat. quem iuſſus intendere ab eo hmōi accepit verba. q̄r rogatus a te. rogaui dn̄m ꝓ te. manifeſto tibi nunc futura quedā. Pauꝑ ⁊ inops de hac ꝓuincia egredieris: ſed in alia in q̄ ꝓ amore dn̄i exulabis. ep̄atum caducis rebus ſatis locupletē p̄deſtinatione diuina ſuſcepturus eris. Cuius in admīſtratōe ſi fidelē te exhibueris expletis. xxij. annis vitā tranſitoriā eris exiturus. ⁊ eternā ingreſſurus. Et hoc procul dubio ſcire te volo. ꝙ animā tuā ↄditori redditurus es in loco vbi ſub noīe xp̄i a xp̄ianis memoria mea venerat ⁊ colitur. Quo me in hora exitus tui de egipto huius mūdi ſpero aductuꝝ cum ceteris quos de ciuibus ſupnis ad te venturos ↄſolatores hr̄e merueris. Sāctus igr̄ wolfgāgus hac viſiōe p̄cepta. eo amplius quo certi⁹ intēdebat aciē mētis in ſpeculū diuīe ↄtēplatiōis. reputās igit ſecū q̄lr̄ i ſalute alioꝝ ſibi ↄceſſū duplicaret talētū. Cuius rei gr̄a mōaſteriū ⁊ monachū deſerēs imo ſm̄ apl̄m maiora emulari cariſmata cupiēs. ꝑ alemaniā deueīt exul i noricū. ad cuius orientalē p̄tē cuz hūili comitatu p̄tēdēs. p̄dicādi gr̄a pannonie petijt ↄfinia. e qua ꝑ piligrimū patauienſem ep̄m euocat⁹ pie vt decuit humanitatis ab eo ſuſcipit ⁊ fouet officio. Apud quē etiā rogatus ē. ⁊ iuſſus manſit aliquot dieb⁹. Hoc int̄ cetera prudenti ſecū tractās mēte. q̄re ꝓhibitus ſit ab adducēda ad deū pānanioꝝ gēte. Quo cōmorationis tꝑe idē ep̄s optīe viſus. vt pote q̄ erat app̄me erudit⁹. ⁊ genē nobiliſſim⁹ clādeſtina ⁊ māifeſta diui ſuitij obſeruatōe ac aſſidua ſacre ſcp̄ture indagatiōe ſatis ꝓbauit. hūc quē ſuſceperat ꝑegrinū nō eſſe gyrophagū: ſed ſtabilē ⁊ vere fidei domeſticū. Vn̄ ⁊ quoſdā de ſuis familiarit ꝑ eo alloq̄t di. O ꝙ felix eccīa q̄ deo volēte iſto donabit ſacerdote. Ergo neceſſariū valde videt mihi et vtile. vt huic famulo dei petam regimen ratiſbonenſ epi. q̄ optime ↄuenit ſicubi habūdat bona volūtas. vt eā etiā ad bona opa ꝓcedere faciat bene collata facultas. Bonū quippe qd̄ hic vir ſemīare voluit. induratis cordibus paganorū et ſalutis obſequiū qd̄ repulit cecitas illoꝝ q̄nq; fortaſſis hoc eodē agꝝ dn̄icū excolente: dabit fructū ſuū in pp̄lis xp̄ianoꝝ. Ad hec q̄dā rn̄dētes dixerūt. Quō fieri pōt vt iſte pauꝑ ⁊ ignotus ad honorē accedat tāti ep̄atus. cū iā aliq̄ alti ſanguīs ꝑſone. hūc apud imꝑatorē p̄dijs ⁊ pecunia compēſantes ſibi ↄtētarūt acq̄ſcere Quibus ille refert v̍ba pōderoſa: ſed nō a deo moroſa. Diuīa ⁊ hūana. valde int ſe ꝓbant diſtare iudicia. Sed ſcrutator cordiū ⁊ renū. ab initio mūdi elegit contemptibilia ⁊ ignobilia. vt cōfunderet fortia. Et ecōtrario mūdus qd̄ ſuū ē ſuꝑbe ad horā extollit. ac in breui cū cōfuſiōe diſtollit. Vn̄ opep̄ciū cēſeo. quo mittā ad marchicomitē. cui⁹ ↄſilio multa ſolet facere imꝑator. vt ſugerent e ne ꝑ ambitiōem aut ſimoniacam hereſim: quenꝙ ep̄alem ſinat accipe dignitatē: ſ; ob eternā remunerationē. quē humilē ⁊ modeſtū ac eruditū inuenerit. necnō officijs eccīaſticis aptū eſſe ꝓbauerit. hūc cuiuſcūq; ſit ↄditiōis vel parētele ꝓmoueri faciat ad culmē eccīe. Per legatione igit epi. ac ſuggeſtionē ↄſiliarij. imꝑator ſue ⁊ eccīaſtice vtilitati admonitus. imo qd̄ verius ē nutu dei cui⁹ in manu ē cor regis. Princeps bon⁹ otto ſcd̄s. aīo mutatus. oēs q̄ ꝑ eodē ep̄atu adipiſcendo laborabāt: auertit. ⁊ ſe totū ad electionē venerādi viri ↄuertit wolfgāgi. Sicq; legatos poſt euz celerit mittit. qui vt miſſi fuerāt ꝑagentes: inuenerūt eū cum p̄nomiato ep̄o cōmorantē: ſed iā ad patriam repedare cogitatē. Beatus autem wolfgangus ignarus erat legatiōis imꝑatoris. ⁊ ceteraꝝ reꝝ ꝑ ſe geſtaꝝ. ⁊ idcirco animū intēdebat aliorſum. Cūq; legati quare venerint ei indicarēt. primū recurrit ad ſecretariū cordis. ſe ſuaq; deo cōmendās i intimis. deinde ep̄o piligrimo. cuius charitate ibi detētus erat. cauſam ſuā exponēs. id quo grauabat tpa-

mento leuiabat ſimplicitatis columbine ac prudentie ſerpentine. atqꝫ in hunc modum ꝓloquit̄ dicens. Hoc nouum qđ mihi per nūcios imperatoris domini ottonis ſecundi venit. charitas tua efficit. cui primū bone volūtatis abſqꝫ dubio erit. ſed mee paruitati timorem incutit. quia neſcio ſi voluntas dei ſit. Et qꝛ mundus ſub ſpecie religiōis multos ad vicia trahit. Cui reſpondens epiſcopus dixit. Quod dicis te timere. hoc mentis eſt ꝓuide. Sed hanc in bonam ſpem erigit pſ. qui dicit. Initiū ſapientie timor domini. Et iterum. Timor domini ſanctꝰ permanens in ſeculum ſeculi. Talia quoqꝫ pontifice ꝓloquente. vir venerandus wolfgangus. per mentis ſpeculatōnem. diſpenſationis diuine intuens moderamen. ſubſequitur dicēs. Ecce ſeruus domini fiat mihi ſcḋm verbum tuū. Tūc arrepto itinere cum his qui miſſi fuerāt ab imperatore. tetendit in partes occidētales bauarie. Cūqꝫ peruentum eſſet ad regiam ciuitatem. clerus ⁊ populus ſcḋm morem eccleſiaſticum vnanimiter vt imperator petijt. ſanctum wolfgangū elegerunt. atqꝫ cum vniuerſali electōne ad curiam eum regiam miſerunt. Cūqꝫ in preſentiam ceſaris eſſet delatus: ante pedes eius ꝓſtratus. ſe dixit indignū. indoctum. ignobilem. ſub monachi profeſſione degentem. ſine licentia ſui abbatis nihil accipere debere. Poſtremo ne locū ſanctā vilitate violare implorauit. Imperator autem videns eum deifice renuentem. magis de ꝓbitatis eius dignitate certus. cōnis reluctanti. multūqꝫ gementi epiſcopatū cōmendauit. Deinde cum comitatu fideli multorū remiſſus ratiſbonam eſt ingreſſus. ibiqꝫ cum canticis leticie ſuſcipitur. atqꝫ more pontificum intronizatus a clero ⁊ populo ſummo paſtori cōmendatur. necnō a frederico archiepiſco. illiuſqꝫ ſuffraganijs poſt aliquot dies in ſacerdotem apoſtolicū ibidem conſecratur. Igitur poſt multa pietatis ⁊ equitatis opera. quibꝰ deo ſeruire ſtudebat febricitare cepit. quam corporis moleſtiam illi qui neſcit occaſum ſedulis precibus vite ſue cōmendauit excurſum dicens. Deus miſereri dignetur ⁊ mihi miſero peccatori mortē nūc ſubeunti. ⁊ cuiqꝫ eā timide ac humilit̄ aſpicienti. hec cum dixiſſꝫ. reuerenter oculus clauſit. ac velut in ſomno pauſans. ꝓdie kaleñ. nouembriū in pace quieuit.

Epus quidā mediolanenſis ſabinus noīe. vir vite venerabilis (ſicut refert petrus rauenenſ in li. geſtoꝝ notabiliū) poſt matrē dñi virginem katherinā in ꝑcipua deuotione habebat. hanc etiā ab infantia ſibi ſpōſam elegerat ⁊ ipſam oīnibus ſacris virginibus ꝓferre ſolebat. vtpote adiutricē fideliſſimā. Cū igit̄ ꝓdictus ꝓſul vltra mare nauigaſſꝫ. cū abbate theodoro d̄ monte caſſino ⁊ duobus capellanis ⁊ militibus ⁊ quindecim ſuis. ⁊ ſepulcꝝ dñi viſitaſſet. montē ſyna ſimul adierunt. Et ecce dux quidā turcoꝝ ferociſſimꝰ hoſtis xpianoꝝ. a ſoldano rediens cū multꝭ armatis epō in pede montis occurrit. cuiꝰ comitiuā vt vidit atrociter mox peremit dicens. Sicut feci familie ſic faciā dñis. qđ cū dictus epūs ⁊ abbas vidiſſent. ceperunt ducem rogare dicens. Liceat q̄ſumus nobis monte ipſius prius aſcēdere ⁊ glorioſe v̄ginis tumbā viſitare. deinde quicqđ tibi placuerit ſuſtinebimus patienter. Quibus rn̄dit. Neceſſe ē hac vice vt mea nō veſtra volūtas fiat. ⁊ ꝯfeſtī ꝑcepit vt lingua. oculis. auribus. naribꝰ manuū ac pedū ſūmitatibus vterqꝫ priuaret̄. ſicqꝫ adhuc ſemiuiui in iumentis ad tumulū veherent̄. dixitqꝫ. Nunc qđ vobis valet huius ſepulcri viſitatio. Et adiecit. Cū mēbra vobis renaſcunt̄ qđ impoſſibile eſt: tunc abſqꝫ dubio dei vr̄i legibus adherebo. Cū ergo ad tumbam virginis veniſſent: abbas ꝯtinuo expirauit. epūs vero ſicut potuit p̄ces fudit. Et ecce circa noctis mediū mons totꝰ vehementer ꝯtremuit. tantuſqꝫ terror ac pa-

uor ducēm inuaſit cum ſuis. vt inde fugere vellent nec valerent. Poſtea ꝑ triū vero horaꝝ ſpacia tanta luminis redundantia ibidē reſplenduit. vt non ſolū vicini: ſed etiā ſaraceni in remotis ꝑtibus ꝯſtituti. hora eadē vigilantes diem claꝝ crederent eſſe factā. ⁊ ipſum montē ſyna in ſolē ꝯuerſum eſtimabāt. Interea virgo katherina de tumulo ꝓceſſit et triſte caput ſui amatoris tactu blando permulcens: primo oculos. aures. naſū ⁊ linguā deinde mēbra oīa doloroſa pungens priſtine reſtituit ſanitati. Cū vir dei glorioſam virginē corpalibus cerneret oculis. ineffabili gaudio replebat̄: ſed fulgorem pulcritudinis eius ferre nō valens ad pedes eius cecidit que ipſa ſtatim ꝑcipiens eleuari. Nā duo pulcerrimi iuuenes iuxta eā ſtabant. ipm̄ de terra leuabant. cui virgo. Scire debes mi care. qꝛ amator meus ⁊ ſpōſus meus iheſus xp̄c hic ⁊ in futuro te ⁊ oms honorantes me paratus eſt honorare. Et qꝛ ꝑdidiſti ꝓpt̄ me linguā tuā. vix in ꝓprio ydeomate expeditā. ecce cōmodaui tibi meā in greco ⁊ latino peritiſſimā. Preterea omnes aīas familie tue nouerꝭ eſſe in ſinu abrahe. facto inſuꝑ die craſtina cū miſſaꝝ ſolennia celebraueris. lecto euangelio ſingula mēbra abbatis de oleo qđ ſudat de tumulo meo pungēs: ſicqꝫ ſuſcitabit̄ et anteq̄ꝫ diuinū officiū cōpleas ad vigorē ⁊ ſtatū priſtinū reformabit̄. His dictis v̄go beatiſſima dextrā pōtificis apphendit. danſqꝫ illi anulū ꝑcioſū ⁊ cartulam aureis lr̄is ſcriptā ⁊ diſparuit. ⁊ miri ibidem odoris fragrātia remāſit. Cartula vō tres verboꝝ lineas habebat ⁊ hec per ordinē ꝯtinebat. Prima linea. ſabine hee lr̄e ſūt int̄ me ⁊ te ſigna dilectiōis perpetue. Scḋa fecit tibi meritū ingens dolor faciet tibi gaudiū vehemēs amor. Tercia. ducem baptizabis: ſanus ad ꝓpria remeabis: ſicqꝫ decēnio expleto laudabilit̄ mecū eris in celeſti pallacio. Tūc vir immēſas grās et laudes deo reddidit ꝓ tā ineffabili ꝯſolatiōe. quā ei exhibuerat p̄ſentia v̄ginis glorioſe. Facto igitur die dux montē aſcēdit. ⁊ cū epm̄ ad altare ꝓcedentē. videntē. loquentē. ⁊ oīa mēbra integralit̄ hñtē ꝯſpiceret: obſtupuit vehement̄. Tūc lecto euāgelio p̄ñte duce. epūs mēbra abbatis q̄ in medio poſitus erat vngēs ꝑ ordinē abbas oībꝰ videntibus rediuiuus apparuit. Sicqꝫ mēbris omnibus renaſcētibus anteq̄ꝫ diuinū officiū ꝑficeret pleniſſime ſanatus ē. Quo viſo miraculo: dux lacrimis ꝑfundit̄. corde cōpungit̄. ⁊ amplectit̄ fidē. ⁊ cum multꝭ nobilibus ꝑfecte credētibus ab epō baptizat̄. Qui cū heredibus careret. ſeculo renūciauit. terrā ſuā vendidit ⁊ bonam portionē fratribus in mōte ſyna degētibus tradidit. Romā cū epō ⁊ abbate et alijs multis deuotiōis grā venit. multa auri pondera ſecū deferēs pauꝑibus tribuit. Deinde ꝓ ad ꝯſiliū ſancti ſabini: famoſiſſimū monaſteriū virginū qđ dicit̄ aula dei in honore beate katherine fundauit. qđ in multis poſſeſſiōibus ⁊ diuitijs ampliauit. Poſtremo in mōte caſſino monachalē habituꝫ ſuſcepit. ibidēqꝫ xp̄o regi. ſueqꝫ matri et beate katherine q̄diu vixit deuotiſſime militauit. ſctūs vero ſabinus cū poſt decenniū ad extremū veniſſet: dignū deo ſpiritū efflauit. ſed cū lingua eius in ore eius minime appareret nulli dubiū quin v̄go glorioſa eā tulit. q̄ ſuo deuoto eā ꝑ decenniū mutuauit. In huius quoqꝫ glorioſi epi memoriā anulus et carta apud mediolanum vſqꝫ hodie ſeruantur.

Finit lombardica hyſtoria ꝑ mādatū Georgij ſtuchs de Sulczpach Nurenberge impreſſa Anno ſalutis. M.cccc lxxxviij. Kaleñ. octob.

De aduentu domini	Folium. j.
De ſancto andrea	iiij.
De ſancto nicolao	vij.
De ſancta lucia	ix.
De ſancto thoma	x.
De natiuitate chriſti	xiij.
De ſancta anaſtaſia	xv.
De ſancto ſtephano ꝑthomartire	xvj.
De ſancto iohanne euangeliſta	xviij.
De ſanctis innocentibus	xix.
De ſancto thoma	xxj.
De ſancto ſilueſtro	xxij.
De circūciſione chriſti	xxv.
De epiphania domini	xxvij.
De ſancto paulo primo heremita	xxix.
De ſancto remigio	xxix.
De ſancto hilario	xxx.
De ſancto machario	xxx.
De ſancto felice in pincis	xxxj.
De ſancto marcello	xxxj.
De ſancto anthonio	xxxij.
De ſancto fabiano ⁊ ſebaſtiano	xxxiij.
De ſancta agnete	xxxiiij.
De ſancto vincentio	xxxv.
De ſancto baſilio	xxxvj.
De ſācto iohāne elemoſinario	xxxviij.
De conuerſione ſancti pauli	xl.
De ſancta paula	xlj.
De ſancto iuliano	xlij.
De ſeptuageſima	xliij.
De ſexageſima	xliiij.
De quinquageſima	xlv.
De ieiunijs quatuor tempoꝝ	xlvj.
De ſancto ignatio	xlvj.
De purificatiōe .b. marie vgīs	xlvij.
De ſancto blaſio	l.
De ſancta agatha	lj.
De ſancto vedaſto	lij.
De ſancto amando	lij.
De ſancto valentino	lij.
De ſancta iuliana	liij.
Cathedra ſancti petri	liiij.
De ſancto mathia	lv.
De ſancto gregorio	lvij.
De ſancto longino	lxj.
De ſancto benedicto	lxj.
De ſancto patricio	lxiij.
De annūciatiōe .b. marie vgīs	lxv.
De ſancto thimotheo	lxvj.
De paſſione hieſu chriſti	lxvij.
De reſurrectione dominica	lxx.
De ſancto ſecundo	lxxiij.
De ſancta maria egiptiaca	lxxiiij.
De ſancto ambroſio	lxxv.
De ſancto georgio	lxxvij.
De ſancto marco euangeliſta	lxxix.
De ſancto marcello	lxxx.
De ſancto vitali	lxxxj.
De virgine antiochena	lxxxj.
De .s. petro mart. ō ordie p̄di.	lxxxj.
De ſancto philippo ⁊ iacobo	lxxxvij.
De inuentione ſancte crucis	xc.
De .s. iohāne ante portā latinā	xcij.
De aſcenſione domini	xcv.
De ſancto ſpiritu	xcvj.
De ſancto iordiano	xcix.
De ſancto nereo ⁊ achilleo	xcix.
De ſancto pangratio	c.
De ſancto vrbano	c.
De ſancta petronella	c.
De ſancto petro	cj.
De ſancto primo ⁊ feliciano	cj.
De ſancto barnaba	cij.
De ſancto vito ⁊ modeſto	cij.
De ſancto quirico	ciij.
De ſancta marina	ciij.
De ſancto geruaſio ⁊ ꝓthaſio	ciiij.
De ſancto iohanne baptiſta	cv.
De .s. iohanne ⁊ paulo	cvij.
De ſancto leone papa	cviij.
De ſancto petro apoſtolo	cix.
De ſancto paulo apoſtolo	cxij.
De ſeptem fratribus	cxvj.
De ſancta theodora	cxvij.
De ſancta margaretha	cxviij.
De ſancto alexio	cxix.
De ſancta braxede	cxix.
De ſancta maria magdalena	cxx.
De ſancto Appollinare	Fo. cxxiij.
De ſancta Criſtina	cxxiij.
De ſancto Jacobo apo.	cxxiiij.
De ſancto Criſtofero	cxxvj.
De ſeptem dormientibus	cxxviij.
De ſancto Nazario.	cxxix.
De ſancto Felice papa	cxxx.
De ſctō Simplicio ⁊ Fauſtino	[illegible]
De ſancta Martha	[illegible]
De ſancto Abdon et ſennen	[illegible]
De ſancto Germano	cxxxij.
De ſancto Euſebio	cxxxiij.
De ſanctꝭ Machabeis	cxxxiij.
Vincula ſancti Petri	cxxxiiij.
De ſancto Stephano papa	cxxxv.
Inuentio ſancti Stephani	cxxxvj.
De ſancto Dominico	cxxxvij.
De ſancto Sixto	cxlij.
De ſancto Donato	cxlij.
De ſancto Ciriaco	cxliij.
De ſancto Laurentio	cxliiij.
De ſctō Ypollito cū ſocijs ſuis	cxlvij.
De aſſumptione btē virginis	cxlix.
De ſancto Bernhardo	clv.
De ſancto Thimotheo	clxvj.
De ſancto Simphoriano	clxvj
De ſancto Bartholomeo	clxvij
De ſancto Auguſtino	clxj.
De decollatione Johis bap.	clxvij.
De ſancto Felice ⁊ Audacto	clxix
De ſancto Sauiniano ⁊ Sauina	clxix.
De ſancto Lupo	clxx.
De ſancto Momertino	clxx.
De ſancto Egidio	clxxj.
De Natiuitate btē virginis	clxxij.
De ſancto Adriano	clxxv.
De ſctō Gorgonio ⁊ dorotheo	clxxvj.
De ſctō Protho ⁊ Jacincto	clxxvj.
De exaltatione ſctē Crucis	clxxvij.
De ſancto Johanne criſoſtomo	clxxix.
De ſancto Cornelio ⁊ Cipriano	clxxxj
De ſancta Eufemia	clxxxj.
De ſancto Lamperto	clxxxij.
De ſancto Matheo apo.	clxxxij.
De ſancto Mauricio	clxxxiiij.
De ſancta Juſtina	clxxxv.
De ſctō Coſma ⁊ damiano	clxxxvj.
De ſancto Forſeo	clxxxvij.
De ſancto michaele	clxxxviij.
De ſancto Hieronimo	cxcj.
De ſancto Remigio	cxcij.
De ſancto Leodegario	cxciij.
De ſancto Franciſco	cxciiij.
De ſancta Pelagia	cxcvij.
De ſancta Margarita	cxcviij.
De ſctā Thaiā meretri.	cxcviij.
De ſancto Dyoniſio	cxcix.
De ſancto Calixto papa	cc.
De ſancto Leonardo	ccj.
De ſancto Luca	ccij.
De ſancto Criſante	cciiij.
Undecim milium virginum	ccv.
De ſctō Symone ⁊ Juda	ccvj.
De ſancto Quintino	ccviij.
De ſancto Euſtachio	ccviij.
De omnibus ſanctis	ccx.
De cōmemoratione oīm aīaꝝ	ccxiij.
De quatuor coronatis	ccxvj.
De ſancto Theodoro	ccxvj.
De ſancto Martino	ccxvij.
De ſancto Briccio	ccxx.
De ſancta Cecilia	ccxxi.
De ſancto Clemente	ccxxij.
De ſancto Criſogano	ccxxv.
De ſancta Katherina	ccxxvj.
De ſancto Saturnino	ccxxviij.
De ſancto Jacobo interciſo	ccxxix.
De ſancto Paſtore	ccxxx.
De ſanctō Johanne abbate	ccxxx.
De ſancto Moyſe	ccxxxj.
De ſancto Arſenio abbate	ccxxxj.
De ſancto Agathon abbate	ccxxxij
De ſctō Barlaam ⁊ ioſaphath.	ccxxxiij.
De ſancto Pelagio	ccxxxvj.
Coronica inſerta	ccxxxvij.
De dedicatione eccleſie	ccxlij.
Sequuntur additiones	
De ſancta Elizabeth	ccxlv.

De ſancto Achacio cclj.
De ſancto Jodoco cclij.
De ſancto Othmaro ccliij.
De ſancto Conrado ccliiij.
De ſancto Hilarione ccliiij.
De ſancto Karolo magno cclv.
De feſto ↄceptionis.b.M.vir. cclvij.
De ſancta Otilia cclvij.
De ſancto Bonifacio epo cclviij.
De ſancta Scolaſtica cclviij.
De ſancto Ruperto cclix.
De ſancto Floriano cclx.
De ſancto Eraſmo cclxj.
De ſancto Kiliano cclxj.
De ſancto Heinrico cclxiiij.
De ſancta Barbara cclxiiij.
De ſancta Brigida cclxvij.
De ſancto Gingolfo cclxvij.
De ſancto Udalrico cclxvij.
De ſancta Affra cclxvij.
De ſancto Oſwaldo cclxviij.
De ſancta Tecla cclxviij.
De ſancta Kunegunde cclxix.
De ſancta Dorothea cclxxj.
De ſancto wolfgango cclxxj.
Miraculū de ſctā Katherina cclxxij.

Explicit Regiſtrum

UNIVERSIDAD Y PROV. BIBLIOTECA DE ZARAGOZA